Catholicon

Caja A-6

~~Est. 4 = t. nº 6~~

Incipit ſūma que vocatur catholicon edita a fratre Johanne de ianua: ordinis fratrū predicatoꝝ.

Non indiget correctione.

Proſodia q̄dam pars grāmatice nuncupatˀ. Partes ſiquidē grammatice ſunt q̄tuor. ſ. orthographia: etymologia: diaſyntaſtica: ⁊ proſodia. Orthographia dicitur ab orthos quod eſt rectum ⁊ graphia ſcriptura: inde orthographia. i. tractatꝰ de recta ſcriptura lr̄arū ⁊ ſyllabarū. Etymologia dr̄ ab etymon qđ eſt verū ⁊ logos ſermo: inde etymologia . i. tractatꝰ de veritate omnium ptiū orationis abſolute.

Diaſyntaſtica dicitˀ a dia qđ eſt de: ⁊ ſyntaſis qđ eſt cōſtructio: inde diaſyntaſtica. i. tractatꝰ de ꝯſtructione ꝑfecta. Proſodia v̄o dicitˀ a pros qđ eſt ad: ⁊ odos quod eſt cantꝰ: inde ꝓſodia. i. tractatꝰ de cuiuſlibet dictionis tēpore vel accētu. Principaliter autē in iſto tractatu ſiue libro intēdo de ꝓſodia: lꝫ etiā de alijs tribus partibꝰ aliqua hic tangā. Vn̄ tractatꝰ iſte tāq̄ȝ a principaliori intēto: ſi placet proſodia nūcupetˀ. vel ſi magis placet liber iſte vocetˀ catholicon: eo ꝙ ſit cōis ⁊ vniuerſalis. Valet ſiquidē ad oēs ferme ſcientias. Nā hic de facili inuenitˀ vn̄ dictiōes formentˀ ⁊ deriuentˀ: quō ſcribantˀ ⁊ proferantˀ: qualiter exponantˀ ⁊ etymologizentˀ ⁊ cōſtruantˀ. Inuenies etiā hic multas vtiles queſtiones naturales: theologicas motas ⁊ declaratas. Ordo autē iſtiꝰ libri talis eſt. Primo lꝫ p̄ncipaliter intendā de ꝓſodia: tn̄ qꝛ orthographia eſt quodāmodo via ad proſodiā: agā de orthographia. Secūdo de ꝓſodia. Tertio de etymologia ⁊ diaſyntaſtica: q̄ſi mixtim aliqua dicā. Deinde ſpāliter de conſtructiōe ⁊ ſuis ſpeciebus ⁊ ꝑtibꝰ: necnon de regimine ſubiungā. Quarto determinabo de figur͛. Quinto de orthographia: proſodia: origine: ⁊ ſignificatiōe quarūdā dictionū que ſepe inueniūtˀ in biblia ⁊ in dictis ſanctoꝝ ⁊ etiā poetarū ſꝫm ordinē alphabeti ordinate ſubiungā. Libellū autē hunc ad honorē dei ⁊ glorioſe v̄ginis marie ⁊ beati dominici patris noſtri ⁊ omnium ſanctoꝝ electoꝝ: nec nō ad vtilitatē meā ⁊ eccl'ie ſancte dei ex diuerſis maioꝝ meoꝝ dictis multo labore ⁊ diligēti ſtudio cōpilaui. Opis quippe ac ſtudij mei ē ⁊ fuit multos libros legere: vt ex plurimis diuerſos carperē flores: q̄ meliora ⁊ vtiliora ſunt cū btō Hieronymo electurꝰ. nā ſꝫm Baſiliū q̄ vtiliora ſūt mandari memorie p̄ncipaliꝰ meruerūt. dementia etiā eſt ſupuacua addiſcere in tanta tp̄is egeſtate. Si alicubi v̄o vox noſtra inſonuit: nō a paternis diſceſſit limitibꝰ. Hoc autē nō preſumēs de viribꝰ proprijs attētaui: qū quaſi nulle ſint: ſed conſūmatiōis fiduciā laboriſq̄ȝ mercedē totaliter in ſamaritano pulſo timore figēs: qui ꝓlatis in ꝓcuratiōe ſemiuiui duobus denarijs ſupererogantí cūcta reddere eſt ꝓfeſſus. Delectat nos ſane veritas pollicētis: ſed terret imenſitas laboris: deſideriū hortatˀ ꝓficiendi: ſed dehortatur infirmitas deficiēdi: quā vincit zelꝰ vtiq̄ȝ domꝰ dei. In h̄ autē tractatu nō ſolum piū lectorē: ſed etiā liberum correctorē deſidero: dūmodo eius ſit cōſcientia inuidētie abſq̄ȝ veneno. Queſo autem mēte deuota vt quiſq̄ȝ hūc liberū legerit: apud diſtrictū iudicē ſolatium mihi ſue or̄onis impendat: ⁊ omne qđ in me ſordidū deprehenderit or̄onibus diluat. Orationis autē ⁊ expoſitionis v̄tute collata lector meꝰ in recōpenſatiōe me ſuperat. Si tn̄ per me verba accipit: ꝓ me fratre Johāne ianuenſi fratrū predicatoꝝ minimo ad deū preces deuote fundat.

De p̄ma parte iſtiꝰ operis. ſ. de orthographia.

Prima ergo pars iſtiꝰ libri vt dixi eſt orthographia: circa quā ſic procedā: Primo nāq̄ȝ agā de littera: Secūdo de ſyllaba. Tractaturi autē de littera dicemꝰ de diffinitione: diuiſiōe: diuiſionis declaratōe: mutatiōe: ⁊ recto ordine literarū: De littera.

Littera ſic diffinitˀ: Littera ē minima ꝑs compoſite vocis. Vel littera eſt vox indiuidua que ſcribi pōt. Dicitˀ autē littera a lino nis: vel a litur͛: eo ꝙ antiq̄ ſcribebāt in ceratis tabulis ⁊ poſtea linebāt. Litterarum: alie ſunt vocales: alie cōſonātes. Vocales ſūt quinq̄ȝ. ſ. a: e: i: o: u: nā y: idē eſt ꝙ i vocalis. Conſonantiū: quedā ſunt ſemiuocales: ⁊ quedam mute. Semiuocales ſunt ſeptē. ſ. l: m: n: r: s: x: z. Mute ſunt nouē. ſ. b: c: d: f: g: k: p: q: t. ⁊ i ⁊ u poſite an̄ vocalē in p̄ncipio eiuſdem ſyllabe: vt iuno ⁊ venꝰ. I tn̄ ſi eſt cōſonās ante us: ita remanet abiecta us: vt cuiꝰ cui: ⁊ pompeiꝰ pompeij: preter hunc dtūm ei: in quo eſt vocalis. Q ⁊ k ſunt idē elementum qđ c. H v̄o nō eſt littera: ſed aſpiratiōis nota. Liquide ſunt due. ſ. l ⁊ r: que poſite poſt mutam in eadem ſyllaba ꝑmittunt precedentē vocalē naturaliter longā corripi: vt aſecla ⁊ tenebre. Duplices ꝯſonantes ſūt tres. ſ. i cōſonans poſita intˀ duas vocales naturaliter: ⁊ x ⁊ z ſemper: vt maior dux gaza. Vocales autē dicuntˀ: qꝛ ꝑ ſe plenā vocē faciūt. Semiuocoles appellantˀ qꝛ plenā vocē non habēt: vt ſemideos ſemiuiros appellamꝰ: nō ꝙ dimidiam partem habeāt deoꝝ vel viroꝝ: ſed qꝛ nō ſunt pleni dij vel viri. Mute dicuntˀ non ꝙ oīno carēt voce: ſed qꝛ exiguā partem vocis habēt: ſicut informis dicitˀ mulier nō que caret forma: ſed q̄ male eſt formata. ⁊ dicimꝰ frigidum eū: nō qui penitꝰ expers eſt caloris: ſed qꝛ minime h̄ vtitˀ. vnde mute noīate ſūt ad cōparationē bene ſonantiū. Semiuocales q̄ȝtū vincuntˀ a vocalibꝰ tn̄ ſuperāt mutas. k ⁊ q: q̄ȝuis figura ⁊ noīe videantˀ aliquā habere differentiā cū c: tn̄ eandē tā in ſono vocū q̄ȝ in metro cōtinent poteſtatē: ⁊ k quidem penitꝰ ſupuacua eſt. Nulla enī videtˀ ratio cur ſequente a: debeat ſcribi k. kartago enī ⁊ caput ſiue ꝑ c: ſiue ꝑ k ſcribantˀ: nullā faciūt nec in ſono nec ī poteſtate eiuſdē conſonātis differentiā. Q v̄o ꝓpter nihil aliud ſcribenda eſſe videtˀ: niſi vt oſtendat ſequentē u an̄ litterā vocalē in eadem ſyllaba poſitā perdere vim lr̄e in metro: nō enim facit poſitionē. ꝙ ſi ideo alia littera ē exiſtimanda q q̄ȝ c: debet g quoq̄ȝ qum ſiliter preponitˀ u amittēti vim littere alia putari: ⁊ alia qū id nō facit. Dicimꝰ enī anguis ſicut q̄s ⁊ augur ſicuti cur. vn̄ ſi velimꝰ cū veritate cōtemplari nō plus q̄ȝ. xviij. litteras in latino ſermone habemꝰ: hoc eſt. xvj. antiquas grecoꝝ: ⁊ x

del colleg.o de la comp.a de Jesus de granada Libreria.

⁊ f poſtea additas: ⁊ eas quoqꝫ ab eiſdem ſūptas. Nā y ⁊ z grecoꝝ cā nominū aſtruimus. H vō aſpirationis nota eſt: ⁊ nihil aliud habet littere niſi figuraꝫ: ⁊ qđ in verſu ſcribit̃ inter alias litteras: ſicut dicit Priſ. in pͥmo maioris. Item ſciendum eſt ꝙ nulle prepoſitiones vel ꝯiunctiões debēt aſpirari. Oēs autē alie partes oꝛonis aſpirāt̃: vt ham⁹: hereo habēs: hic: huc: heu: ſicut dicit Priſ. in tractatu prepoſitionū. Item aſpiratio vt dicit Priſ. in pͥmo maio. ponit̃ añ oēs vocales: vt habeo: heres: hyems: hō: hum⁹: hylas. Poſt ꝯſonātes aūt quattuoꝛ tm̄modo more antiquoꝝ grecoꝝ. ſ. c vt chremes: t vt thraſo: p vt philipp⁹: r vt pirrh⁹. iō autē extrinſecus h ſcribit̃ vocalib⁹ vt minimū ſonēt: conſonantib⁹ autē intrinſec⁹ poſt vt plurimū ſonēt. Omnis vō lr̃a vl' vox pl⁹ ſe ſonat qū ipſa aſpiratio poſtponit̃ ꝙ̄ qū añponit̃ ſed h̄ videt̃ fallere in vah ⁊ ah: qꝛ aſpiratio videt̃ poſtponi vocalib⁹: ⁊ nō añponi. Sed ad h̄ reſpōdet Priſ. ꝙ apocapa facta ē extreme vocalis a: cui preponebat̃ aſpiratio: nā pfecta vaha ⁊ aha ſūt. Iō autē abſciſione facta extreme vocalis aſpiratio mãſit ex ſupiori pēdēs vocali: qꝛ ſuū ē interiectionis voce abſcondita pferri: itaqꝫ ps abſcondite extremitatis videt̃ cōgrue interiectionis naturali platiōe remanſiſſe. ⁊ vt Donatus ait: Uox eſt incōdita vox hec. Hec quoqꝫ que plena ē vox interiectio nō ē. Et dicit̃ incōdita. i. int⁹ condita. Item ſcias ꝙ nūqꝫ añ i loco cōſonantis poſita: aſpiratio pōt inueniri: ſicut nec añ u conſonātē. vñ hiulc⁹ triſſyllabū eſt ⁊ hyeme. Nulla vō cōſonās añ ſe aſpirationē recipit. Hic nota ꝙ cremes ppriū nomē dr̃ a cremo mas: ⁊ ſm̄ h̄ caret aſpiratione. ſi vō habeat aſpirationē chremes: tūc nō ē nomē latinū: nec deriuat̃ a cremo mas: vt dicit Hu. Itē idē dicit: ꝙ non credit ꝙ h̄ nomē propheta deriuet̃ a pfoꝛ faris: ſed credit poti⁹ ꝙ cōponat̃ a p vel procul ⁊ phonos: qꝛ h̄ nomen ppheta h habet poſt p: quā nullū latinū debet habere. vñ vult Hug. ꝙ predicte q̄ttuoꝛ ꝯſonantes aſpirent̃ in grecis dictionibus ⁊ nō in latinis. Idē etiā videt̃ velle Priſ. q̄ poſtq̄ꝫ dixit ꝙ aſpiratio inuenit̃ poſt q̄ttuoꝛ cōſonātes tm̄ q̄ſi exponēs ꝙ h̄ eſt intelligendū de grecis dictionib⁹: ſubiūgit aliq̄ꝫtulū poſt: T inq̄t ſine aſpiratiōe ponit̃ in latinis: in grecis vō vel pͥncipalit̃. i. in pͥncipio vel geminata in media dictōe aſpirat̃: vt rhetoꝛ: rhod⁹: pirrh⁹. Itē Priſ. in. vj. li. vbi agit de deſinentib⁹ in es pdu. ita dicit Rhānes netis: ⁊ rhānis: qđ grecū eē oſtēdit aſpiratio poſt r poſita: qđ in latinis noīb⁹ nō fit. Idē ſentit Apuleius q̄ dicit: ꝙ vitium facit q̄ aſpirat pulcher vel ſepulchrū: qꝛ c nec vlla cōſonās debet apud latinos aſpirari Sed cōtra h̄ poteſt obijci de mihi ⁊ nihilū. Sed dicit Apuleius ꝙ debet dici mici: lꝫ cōis vſus habeat mihi. De nihilū dico: ꝙ cōponit̃ a nō ⁊ hilū pēne. vñ nō per ſe aſpirat̃ c: ſed q̄ſi p accidens: cōtrahit eñi h̄ ab altero cōponētiū: improprietates aūt nō ſūt extēdende. Ex h̄ patet ꝙ catena nō debet aſpirari. Ex predictis patet ꝙ ſi aſpiratio ponit̃ añ oēs vocales apud latinos: ⁊ poſt q̄ttuoꝛ cōſonātes in dictionib⁹ grecis aliqñ: non tm̄ eſt determinatū nec declaratū in grāmatica a Priſ. nec ab aliquo autoꝛe ſicut puto qñ generalit̃ dictiones latine vel vocales debeāt aſpirari: nec qñ predicte q̄ttuoꝛ cōſonātes debeāt aſpirari poſt in dictiōib⁹ grecis: qꝛ nō ſemp ille cōſonātes in dictionib⁹ grecis aſpirāt̃: ⁊ propter h̄ difficile ē ſcire: ⁊ maxime mihi nō bene ſciēti linguā grecā: qñ ⁊ in quib⁹ dictionibus aſpiratio debeat pponi vel poſtponi vniuerſaliter. Et iō ſi aliq̄s dictiões in h̄ libro vel ope aſpiraui nō aſpirandas: vel non aſpirauí aſpirandas: peto veniā de omiſſis.

De diphthongis.

s **Cire** etiā debes ꝙ quedaꝫ vocales aliis vocalib⁹ pponunt̃: ſicut patet ī diphthongis. vñ hic de diphthongis aliq̄d dicā. Diphthongh⁹ eſt ꝯiūctio duarū vocaliū vim ſuā retinentiū in eadē ſyllaba. Nā u poſita poſt g vel q vel s ſequēte vocali in eadē ſyllaba amittit vim lr̃e: vt quis lingua ſuadet. vñ dicit Priſ. in primo maio. Eſt inq̄t ꝙ qñ u amittit vim tā vocalis q̄ꝫ ꝯſonantis: vt qū inter q ⁊ aliā vocalē ponit̃: vt q̄s: quoniā: h̄ idē plerūqꝫ patit̃ inter g: ⁊ aliā vocalē: vt ſanguis: lingua. S qñqꝫ añcedēte: ⁊ ſequēte a vel e: h̄ idē ſepe fit vt vim ſuā amittat u: tā vocalis q̄ꝫ ꝯſonantis: vt ſuadeo ſuauis ſueſco ſuetus. Et qñqꝫ idē u trāſit in cōſonantem: vt nauta nauita: gaudeo gauiſus: ſicut ecōtrario a cōſonāte trāſit in vocalē: vt caueo caut⁹: voluo volut⁹: fauco fautus. Itē au trāſit in o pdu. more antiquo vt lot⁹ pro laut⁹. In u quoqꝫ longā trāſit: vt claudo includo. Itē ae tranſit in i pdu. vt quaero inq̄ro: caedo occido: laedo illido. Itē au p ab prepoſitiōe ponit̃ in his verbis aufugo: ⁊ aufero. Diphthongi autem ſūt q̄ttuoꝛ. ſ. au: eu. ae: ⁊ oe: quarū due ex toto ſcribunt̃ ⁊ pferunt̃ ſ. au: ⁊ eu: vt audeo: eunuch⁹. Alie vō due ex pte ſcribunt̃ ⁊ ex pte pferunt̃. ſ. ae ⁊ oe: vt muſae ⁊ fenū. Et ſcias ꝙ iſte due diphthongi. ſ. ae ⁊ oe in cōi ſermone nō pferunt̃: ita ⁊ in h̄ libro fere nuſq̄ꝫ ſcribunt̃. vñ celū inuenies ſcriptū infra in ſuo loco in q̄nta pte: per e ſine a q̄ꝫuis ſit ibi ae diphthong⁹. vñ celū q̄ſi caelū. Itē fenū p e ſine o īuenies ſcriptū q̄ꝫuis ſit ibi oe diphthongus tacita q̄ſi foenū: ⁊ ita de ꝯſilibus intelligas. Feci tm̄ aliqñ quoddā ſignū in vocali q̄ profert̃ ad denotaudū ꝙ ibi eſt diphthongus tacita. vide in caelū. Diphthongi autē dicunt̃ ꝙ binas phthongos: h̄ ē binas voces cōprehēdūt: nā ſingule vocales ſuas voces habent. Itē ſcias ꝙ diphthong⁹ nūq̄ꝫ in pͭerito pfecto mutatur: vt haereo haeſi: audio audiui: moenio moeniui: excepto caedo cecidi. ⁊ ſi obijcias de aufero abſtuli: qđ mutat au in abs. Dicim⁹ ꝙ nō eſt ei⁹ rectū pͭeritū ſed accōmodatū. Animaduertendū etiā eſt ꝙ nulla diphthong⁹ in duas pōt conſonantes deſinere: in duplicē autē inuenit̃: vt fex fecis: ⁊ faux faucis. Scias ꝙ oīs dictio pͥme declinationis vel ſequēs pͥmā declinationē in e deſinēs: cuiuſcūqꝫ caſus vel numeri vel generis ſit: diphthongat̃: vt muſae electae: illae: ipſae: quae. Recte vō caſus vocatiuus nō ſequit̃ primā declinationē ſed ſecundā: qꝛ ex pte maſ. ge. ⁊ neu. eſt ſecūde: ⁊ iō nō diphthongat̃ in maſ. ge. ſiue in vocatiuo: ⁊ ita de conſilibus eſt dicendū.

De accidentib⁹.

n **Ota** inſuper ꝙ ſicut trib⁹ modis cōſiderat̃ lr̃a: ita ei accidūt tria. ſ. nomē figura: poteſtas. nā inq̄ꝫtū ſcribit̃ ꝯuenit ei figura. rōne vocis cōuenit ei nomē. ſed inq̄ꝫtū pnunciatur ꝯuenit ei poteſtas. Itē non eſt ignoꝛandū ꝙ mutatio litterarū fit q̄nqꝫ modis. ſ. caſu: vt virgo virginis: tēpoꝛe: vt ago egi: deriuatiōe: vt ſaxū ſaxoſus: cōpoſitiōe: vt arma armipotēs: antiqua platiōe: vt proes p prodes. Eſt autē mutatio ſubſtātialis ⁊ accidentalis. Subſtantialis autē mutatio eſt: qū vna lr̃a ponit̃ p alia: vt ago egi: Accidentalis vō mutatio eſt: qñ pducta eadē ponit̃ p correpta: vt lego legi. Itē ſciendū eſt ꝙ ſex ſūt ſpecies mot⁹: ſicut dicit Ariſto. in pͥmo li. pͥdicamentoꝝ. ſ. generatio: coꝛruptio: augmētū: diminutio: alteratio: ſm̄ locum mutatio. Et ſm̄ oēs iſtas ſpecies motus hꝫ

fieri mutatio litterarũ ſm generationẽ: vt creo creaui:
ſm corruptionem: vt ago egi: ſm augmentum: vt amo
amaui: ſm diminutionẽ: vt ſedeo ſedi: ſm alterationẽ:
vt lego legi: ſm loci mutationẽ: vt mordeo momordi.
Itẽ ſcias ꝙ ꝓductũ u nõ manet: vt ludo luſi. modo
mutaᵗ in u correptã: vt pũgo pupugi: tũdo tutudi. Itẽ
u in o tranſit: vt nemꝰ nemoris: ebur eboris: ꝓ u habet
o. Itẽ aliqñ o in u mutaᵗ: vt tremo tremui: ⁊ huc illuc:
ꝓ hoc illoc. Itẽ a ꝓdu. in e ꝓdu. inueniᵗ cõuerti: vt ali
tus anhelitꝰ. Preterea ſciendũ ẽ ꝙ ſeptẽ vel nouẽ ſm
Priſ. ſũt lr̃e que interponũᵗ cã euphonie. ſ. b: vt ambi-
go: ex am ꝑpoſitiõe ⁊ ago: ĩterpoſita b. Itẽ imbuo uis:
ex in ⁊ vo vis: n mutata in m: ⁊ interpoſita b ſm quoſ-
dã. C vt ſicubi: ex ſi ⁊ vbi: interpoſita c lr̃a. Itẽ nũcubi
ex nõ ⁊ vbi: interpoſita c lr̃a. D vt ꝓdeſt a ꝓ ⁊ eſt: inter
poſita d: vt dicit Priſ. in. viij. li. ꝑ totam declinationem
vbicũqꝫ a vocali incipit hͦ verbũ eſt: interponiᵗ d: iũctu
re cõpoſitiõis. R vt dirimo: ex di ⁊ emo e in i: interpoſi
ta r. S vt obſcurus: ex ob ⁊ cura re: interpoſita s lr̃a. T
vt idẽtidẽ: ex idẽ ⁊ idẽ: interpoſita t lr̃a. P vt emptꝰ. ⁊
u cõſonãs: vt bos bouis. ⁊ vt dicit Priſ. in. vij. li. A bo-
ue quoqꝫ bouũ debet fieri e in um. Sed notandũ ꝙ u
cõſonantẽ aſſumũt obliq̃ caſus ſingulares hiatꝰ cauſa
abijciũt autẽ eã qñ plurales ſũt gtũs: dtũs: ablatiuꝰ. vñ
gtũs bouũ: dtũs autẽ ⁊ ablatiuus ꝑ ſyncopã ſepe medie
ꝓferunᵗ ſyllabe: vt bobꝰ pro bouibus. De p̃dictis qui-
dã dant euphoniã ri: ſus: te: um: bra: ca: do: ⁊ p̃: p: ⁊ u:
conſonãs. De mutatione cõſonantium.

p **Oſtquã** de vocalibꝰ diximꝰ: nũc de
mutatiõe cõſonantiũ dica-
mus. Sciendum ĝ primo eſt ꝙ tres ſũt conſo
nãtes que manẽt eedem per oẽs caſus ⁊ non mutanᵗ
. ſ. l: n: r: vt ſal lis: flumẽ nis: ceſar ris. T quoqꝫ ⁊ c q̃ꝫuis
in ſolis tribꝰ noĩbꝰ inueniãᵗ q̃ poſſũt declinari hͦ idẽ
ſuant: vt caput pitꝭ: occiput pitꝭ: ſynciput pitis: ab eodẽ
cõpoſita: allec cis: lac ctis: in quo t etiã addiᵗ. inueniᵗ
etiã hͦ lacte indeclinatũ. Reliq̃ vͦo cõſonãtes mutãᵗ vel
abijciũt d: ad aliq̃d alicuiꝰ: m vt templũ pli: s vt magnꝰ
gni: x vt rex gis. Sed hͦ videᵗ fallere in hͦ noĩe epar epa
tis in quo r nõ remanet eadẽ ꝑ oẽs caſus: ſed dic ꝙ in-
telligẽdũ eſt de noĩbꝰ latinis: ſꝫ epar nõ ẽ latinũ. Nota
etiã ſicut dicit Priſ. in p̃mo maio. ꝙ in p̃teritis ꝑfectis
v̾boꝝ ſolẽt omnes ꝯſonantes mõ mutari: mõ manere:
exceptꝭ q̃ttuor. ſ. l vt celo laui: p vt turpo paui: s vt q̃ſſo
ſaui: x vt nexo xui: he enĩ nũq̃ꝫ mutanᵗ. Alie vͦo ꝯſonan
tes mõ mutãᵗ mõ manẽt: vt habeo habui: iubeo iuſſi:
cõpeſco cõpeſcui: dico dixi: aſcendo di: ledo ſi: lego gi:
pũgo xi: demo pſi: premo preſſi: moneo monui: ſino ſi-
ui: necto xui: torqueo torſi: deſero ſerui: vro vſſi: v̾to v̾ti
flecto xi. Sed põt obijci de hͦ v̾bo vello vulſi: ĩ quo mu
taᵗ l in p̃terito. Sed dic ꝙ Priſ. intellexit de regulari-
bus: nã vello velli facere debuit regulariᵗ. Itẽ que-
riᵗ de diſco didici: pello pepuli: ꝑcello ꝑculi. Sed dic ꝙ
l ⁊ s nõ mutanᵗ in his v̾bis: ſed abijciunᵗ potiꝰ. Intel-
ligendũ eſt ĝ de regularibꝰ ⁊ de mutãtibꝰ: nõ de abijci
entibꝰ. Nũc de ſingulis cõſonantibꝰ videamꝰ.

b **Manet** vt bibo bibi: mutatur ĩ pſ:
vt nubo pſi: ſcribo pſi: vel ĩ
in duo ſſ: vt iubeo iuſſi: vt vult Priſ. in. viij. li.
Queriᵗ autẽ de ſcripſi nupſi: cur non ꝑ b ſed per p ſcri-
banᵗ: ⁊ hͦ eſt cã euphonie: ꝙ in principio ſyllabe b añ s
vel t nõ põt ĩueniri: vt ipſe aptꝰ pſitacꝰ. Nã abſonꝰ ab-
ſtinẽs ⁊ ſilia nõ in p̃ncipio ſyllabe ꝯiuncta b ⁊ s habẽt
qũ ꝑpoſitio ſeꝑatim eſt ſyllaba accipiẽda. Igiᵗ partici
pia ſupradictoꝝ v̾boꝝ rõnabiliter ꝑ pt ſcribunᵗ: ſcriptꝰ
nuptꝰ. ⁊ noĩa ex his deriuata: ſcriptor nuptie. hͦ Priſ.
in. ix. li. In p̃mo autem dicit: ꝙ b ⁊ s nõ alꝭ debẽt ꝓpe
poni: hͦ eſt in eadẽ ſyllaba cõiuncte niſi in fine noĩatiui
cuiꝰ gtũs in bis deſinit: vt vrbs bis: celebs libis: Si obij
ciaᵗ de abs: dic ſꝫ quoſdã ꝙ deberet excipi: vel vt qui-
dã dicũt intelligendũ ẽ de poliſyllabis: vt legaᵗ littera
ſic: nõ alꝭ debẽt ꝑponi in noĩatiuis: niſi in illis cuiꝰ ge-
nitiuꝰ in bis deſinit.

c **Tranſit** in u conſonantem: vt paſco
paui: in x vt dico dixi: in s vt
mulceo mulſi: ꝑco ꝑſi ſiue peperci. ⁊ in g añce-
dente n: vt q̃dringẽti: quingẽti: ſexingẽti. Necnõ poſt
s poſita trãſit aliqñ in t vel aſſumit eã: vt iraſcor iratus
nanciſcor nactꝰ: naſcor natus: paciſcor pactꝰ.

d **Tranſit** in c vt accidit quicq̃ꝫ: in g vt
aggero: in l vt allido: in p vt
appono: in r vt arrideo: meridies. Antiq̃ſſimi
vͦo ꝓ ad ar frequẽtiſſime ponebant: vt arfari ꝓ adfari:
aruolare ꝓ aduolare. vñ oſtendiᵗ recte arceſſo dici ab
arcio v̾bo qͦ nũc accio dicimꝰ: qͦ eſt ex ad ⁊ cio cõpo
ſitũ. Trãſit etiã in s: vt aſſideo. in duas quoqꝫ ſſ: vt ce-
do ceſſi: in t vt attamino. Itẽ d ĩterponiᵗ frequenᵗ hia
tus cã ꝓhibendi in cõpoſitis: vt redigo: redarguo pro-
deſt. Retrahiᵗ etiã qũ ſequẽs ſyllaba ab s: ⁊ alia cõſo-
nante incipit: vt in aſpicio: aſcendo: aſpiro: aſto. hͦ autẽ
fit ne cõſonãs geminẽᵗ añ aliã conſonantẽ.

f **In la**tinis dictionibꝰ ponimꝰ: vt fama:
filiꝰ. In grecis vͦo noĩbus ph: vt
orpheꝰ: pheton. Hoc tñ ſcire debemꝰ ꝙ nõ tã
fixis labrꝭ ẽ ꝓnũciãda f q̃ꝫ ph: atqꝫ hͦ ſolum intereſt.

g **Tran**ſit in s: vt ſpargo ſparſi: in x vt re-
go rexi: in ct vt pingor pictꝰ: ago
actus.

h **Eſt vbi** manet integra: vt habeo ha
bui: eſt vbi mutaᵗ in x vt tra
ho traxi: veho vexi: vt dicit Priſ. in. ix. li.

k **Superuacua** ẽ: vt dicit Priſ.
in p̃mo maio. q̃
q̃ꝫuis ſcribaᵗ nullã aliam vim habet q̃ꝫ c: vt ſu
pra dictũ eſt.

l **Tranſit** in x: vt paulũ pauxillũ: mala maxil
la: velũ vexillũ: ĩ r tabula taberna

m **Tranſit** in n: ⁊ maxime d vel t vel q ſequẽ
tibus: vt tũ tũdẽ: qͦ componiᵗ a
tũ ⁊ demũ. Idẽ idẽtitẽ: eoꝝ eorundẽ: nũ nũcu
bi: nũq̃s: nũq̃ꝫ: anceps ꝓ amceps. Am enĩ ꝑpoſitio f: vel
c: vel q: ſequentibꝰ m: mutaᵗ in n: vt anfractꝰ: anciſus:
anq̃ro. Uocali vͦo ſequẽte intercipit b: vt ambitꝰ: ambe
ſus: ambuſtꝰ: ambages: necnõ etiã in cõbuſtus ⁊ cõbu
ro idẽ fit. Idẽ m finalis dictõis ſubtrahiᵗ in metro ple
rũqꝫ: ſi a vocali incipiat ſequẽs dictio: vt illũ expirantẽ
trãſfixo pectore flãmas: vetuſtiſſimi tñ nõ ſemꝑ eã ſub
trahebãt. Enniꝰ in. x. annaliũ: Inſignita fere cum milia
miliũ octo. Itẽ m obſcurũ in extremitate dictionũ ſo-
nũ habet: vt templũ apertũ: in p̃ncipio vt magnus: me-
diocrẽ in medijs: vt vmbra. Item ſola hec ſemiuocalis
poſt s poniᵗ qͦ mutarũ eſt: vt ſmirna: ſmaragdꝰ: ⁊ añ
liquidã: vt ſamnis: rhãnis. ⁊ qñ añ s poniᵗ in finali ſyl-
laba: noĩs more mute interpoſita i: facit gtũm: hyems
hyemis: velut inops ĩopis: celebs libis: ſicut dicit Priſ.
in p̃mo maio. Idẽ in x dicit: M manet: vt emo emi. aſ-
ſumit ps: vt demo dempſi: como compſi: ꝓmo prõpſi.
geminaᵗ: vt mordeo momordi. ſubtrahiᵗ: vt rũpo rupi

Idẽ dicit in.x.li. Emo emptũ facit: qđ iđ aſſũpſit p: qꝛ nõ põt in añ.tũ ſine p inueniri cã euphonie: vt ſumptꝰ: promptꝰ: comptꝰ. De am ꝛ circũ infra dicã.

n Modo mutat̃ in pſ: vt temno tẽpſi. vel ĩ u loco cõſonãtis: vt ſterno ſtraui. Subtrahit̃ in linquo liq̃: vinco vici: cõiunx coniugis ꝓ cõiungis: ne v̾bũ putet̃ eſſe: vt dicit Priſ.in.ix.li. ꝛ in.vj.li.dicit: ꝙ cõiunx deſinit in nx. Itẽ n vt dicit Priſ.in p̃ncipio maio.tranſit in g: vt ignoſco ignotꝰ: ignauꝰ: ignominia: cognoſco cognatꝰ. põt tñ in q̃buſdã eoꝝ etiã ꝑ ꝯciſionẽ adẽpta videri n: vt ignarꝰ: qꝛ in ſimplicibꝰ quoq; põt ꝑ adiectionẽ inueniri g: vt gnarꝰ gnatꝰ: ꝛ ſequẽte g vel c: ꝓ ea enĩ greci ſcribũt g. Et q̃dẽ vetuſtiſſimi autores romanoꝝ euphonie cã: vt agchiſes: agceps: aggulus. alij ſcribũt n ꝛ g: vt anceps: angulꝰ. ꝛ h̾ vſus modernoꝝ hꝫ. Tranſit n in l: vt vnus vllus: catena catella: bonꝰ bellꝰ. ſilĩter collido: colligo: illido. Itẽ trãſit n in m ſequẽtibus: b m p: imbellis: immineo: imꝑator: impellor. Silĩter in grecis noĩbꝰ neutris in on deſinentibꝰ: vt impellion: impelliom. Trãſit etiã in r: vt corrigo: corrũpo: irrigo. Hãc autẽ mutationẽ litterarũ ſciendũ eſt naturali quadã vocis rõne fieri ꝓpt̃ celeriorẽ motũ lingue labioꝝq; ad vicinos facilꝰ tranſeũtiũ pulſus. Et ſcias ꝙ in.ij.li. Priſ.addit pene.vñ dicit: Pene vbicũq; cũ p̃poſitio añ dictionẽ ab r icipiẽtẽ cõponit̃: mutat n in r: vt corruo. Trãſit ꝛ ſupradicta ꝯſonãs n in s: vt ſcindo ſciſſus: findo fiſſus. in t vt canis catulꝰ. in c vt ecq̃d ꝓ enq̃d. Expellit̃ in grecis in on deſinentibꝰ: qũ in latinã trãſeũt formã: vt ſimo: leo: draco: ſicut ecõtra addit̃ latinis noĩbꝰ in o deſinẽtibus apud grecos: ciceron caton: ꝓ cicero ꝛ cato. Tranſit etiã in u vt ſino ſiui: ſterno ſtraui.

p Manet vt ſapio pui. aſſumit s: vt repo repſi. duplicat̃: vt reperio repperi.

q Niſi eandẽ vim q̃ꝫ c haberet: nũq; in p̃ncipijs infinitoꝝ vel interrogatiuoꝝ quorũdã nominũ poſita: ꝑ obliquos caſus in c litterã trãſiret: vt q̃s cuiꝰ cui. Silĩter a v̾bis habẽtibꝰ q in q̃buſdã ꝑticipijs in c transfert̃: vt loquor locutus ſequor ſecutꝰ: vt dicit Priſ.in.j.maio. ꝛ in.x.li.dicit: Deponẽtia ĩ quor mutãt eã in cu: ꝛ ſumẽtia tũ faciũt ſupinũ: loquor locutũ: ſequor ſecutũ. ꝛ poſt ſubdit Priſ.in.j.li. Q tranſit in s: vt torqueo torſi: ſicut ꝛ c: ꝑco pſi. Similiter abijcit n in p̃terito ꝑfecto: ſicut ꝛ c: vt linquo liqui: vinco vici. Trãſit etiã ĩ x: vt coquo coxi: duco duxi Apud antiq̃ſſimos frequẽtiſſime loco cu ſyllabe quu ponebat̃ ꝛ ecõuerſo: vt arquꝰ: coquꝰ: oqulus: ꝓ arcꝰ cocꝰ: oculꝰ: quũ ꝓ cũ: quur ꝓ cur. De q etiã ſupradictũ eſt qñ determinaui de k: q: c.

r Sine aſpiratiõe ponit̃ in latinis dictionibꝰ. In grecis v̾o vel principalis vel gemĩata in media dictõe aſpirat̃: vt rethor rhodꝰ: pirrhꝰ. Tranſit in l: vt niger nigellus: vmbra vmbella. In s: vt arbor vel arbos: odos ꝓ odor: verro verſus. In duas ſſ: vt v̾ro vſſi: gero facit geſſi. In u conſonantẽ: vt tero triui: ſero ſeui. In n: vt eneꝰ pro ereus.

s In metro apud vetuſtiſſimos vi ſuã frequent̃ amittit: vt Uirgiliꝰ in.x.Enei. Ponite ſpes ſibi quiſq;. Tranſit in m: vt rurſũ ꝓ rurſus: dimĩnuo ꝓ diſminuo. Terentius in adelphis: Dĩminuet̃ tibi cerebrũ. Et ſcias ꝙ diminuo ꝑ duo m dicit̃ a diſ ꝛ minuo .i. in diuerſas ꝑtes minuo. ſed diminuo ꝑ vnũ m: a di ꝛ minuo importat diminutionẽ. Itẽ s mutat̃ in n: vt ſanguis nis. in r: vt flos floris: ius iuris. in x: vt aiax ꝓ aias: ꝛ piſtrix ꝓ piſtris: in quo ſeq̃mur dores. Ille enĩ ornix pro ornis dicũt. in d: vt cuſtos cuſtodis: p̾ſes p̾ſidis: palus paludis. in t: vt nepos nepotis: v̾tus virtutis. in u cõſonantẽ: vt bos bouis. Itẽ ſepe ꝓ z ſolemus ſ geminatã ponere: vt patriſſo ꝓ patrizo. Sepe etiã ſ pro aſpiratiõe ponit̃ in his dictionibꝰ quas a grecis ſũpſimus: vt ſemis: ſex: ſeptẽ: ſicut vult Priſ.in p̃mo mino. Hic eſt ſciẽdũ ꝙ ſ frequẽter inuenit̃ liqueſcere: maxime apud antiquos. Et iđ de liq̃dis aliqua dicã. inuenit̃ autẽ liqueſcẽtia tã in vocalibꝰ q̃ꝫ in cõſonantibꝰ: ꝛ de vtraq; h̾ dicã. Uocales vt dicit Priſ.apud latinos oẽs ancipites ſunt vel liq̃de. i. q̃ facile mõ ꝓduci mõ corripi poſſũt. Inuenimꝰ enĩ q̃ñq; vocalẽ eandẽ ꝓduci: q̃ñq; corripi: ſicut patet in hac dictiõe tenebre: cuiꝰ penul. ꝓdu. ꝛ corri. virtute illꝰ liq̃de q̃ eſt ibi. ſ. r: ꝛ vocant̃ liq̃de quadã ſilĩtudine liq̃dũ enĩ de facili currit de vno loco ad aliũ: ſicut videmus in aqua ꝛ vino ꝛ oleo: ita etiam in vocalibꝰ. facile enĩ ꝓducunt̃ ꝛ corripiunt̃: ſicut dictũ ẽ. Silĩter dicunt̃ ancipites. i. dubie: qꝛ ad vtrũq; ponibiles ſunt: vt oſtenſũ eſt. In ꝯſonãtibꝰ enĩ etiã ſũt ancipites. ſ. liq̃de: vt l r: q̃ mõ longã mõ breuẽ poſt mutas poſite in eadẽ ſyllaba faciũt ſyllabã. His quidã nõ irrõnabiliter addit m n: qꝛ ipſe quoq; cões faciũt ſyllabas poſt mutas poſite vñ Ouidiꝰ in.x.metha. Piſcoſamq; gnidon grauidãq; amathũta metallis. Ecce hec lr̃a n poſita in eadẽ ſyllaba cũ muta g: nõ facit vocalẽ ſequẽtẽ. ſ. gui longã. Scias tñ ꝙ aliter dicunt̃ vocales liq̃de: ꝛ aliter ꝯſonãtes. vocales dicunt̃ liquide: qꝛ de facili mouent̃ de correptione in ꝓductionẽ: ſicut p̃dictũ ẽ. Cõſonantes v̾o dicunt̃ liq̃de: qꝛ habẽt poteſtatẽ deſtruẽde correptionis qñ videlꝫ nõ liqueſcũt: ꝛ nõ deſtruẽde qñ liqueſcunt: nã tũc vocalis breuis remanet ſicut naturalit̃ erat. Inuenit̃ etiã hec lr̃a s liqueſcere maxime apud antiquos qꝛ videlꝫ in ſcãſiõe metri abijcit̃ cõſonãs cũ precedẽte vocali: qñ ſequẽs dictio incipit a vocali: ꝛ h̾ fit frequẽter in hac lr̃a m: vt apud Horatiũ: Oĩbꝰ h̾ vitiũ eſt cantoribꝰ int̃ amicos. Q̃ñq; fit in hac lr̃a s: vt apud Catonẽ: Succeſſus indignos noli tu ferre moleſte. Abijcit̃ enim s cũ ſua vocali u: de hac dictiõe ſucceſſus. Q̃ñq; abijcit̃ ſine vocali: vt apud Horatiũ: Regis opus ſteriliſq; diu palus aptaq; remis. Abijcit̃ enĩ s finalis de h̾ noĩe palꝰ: vt fiat breuis ꝓpter ſequentẽ vocalẽ. vel ſi liqueſcit s vltima huiꝰ noĩs palꝰ in ſcanſione metri: qđ etiã fit apud Catonẽ: Qđ noſti factũ non rectũ noli ſilere. q̃ſi dicat noli ilere. ꝛ apud Lucanũ: Terga ſedent crebro maculis diſtincta ſmaragdo. In ſcãſione enĩ s abijcit̃ ꝛ dicit̃ maragdo. Inde etiã ẽ ꝙ diſertꝰ corripit p̃mã ſyllabã di: qũ ſit naturalit̃ longa: qñ cõponit̃ ex di ꝛ ars: interpoſita s cã euphonie qđ ibi liqueſcit. Sic ḡ frequenter fiebat olim in hac lr̃a s eclipſis: qꝛ s ſonũ hꝫ valde facilẽ ꝛ q̃ſi ſibilãtẽ ꝛ multotiẽs liqueſcit. Nõ ſolũ autẽ s liqueſcit in metro: ſed etiã in ꝓſa: lꝫ de hoc Priſ. nõ faciat mẽtionẽ. Ideo nota ꝙ s poſita int̃ duas vocales fere vbiq; liqueſcit q̃tũ ad ſonũ. i. nõ ꝓfert̃ in ſui pleno ſono: vt niſi deſignaui. Hoc autẽ nõ põt accidere in x: lꝫ affinitatẽ habeat cũ s. Nõ enĩ videret̃ rationabile nec euphonie cõſonũ ꝙ x qũ ſit duplex cõſonãs ſemꝑ deueniat ad mediũ ſonũ ſimplicis ꝛ liquide cõſonantis: ſicut ad ſonũ de s liquida: vt videlꝫ ꝓferat̃ eo ſono quo ꝓfert̃ niſi dixit vel vexillũ vel auxiliatus. vñ aliter eſt dictio ꝓferenda qñ ſcribit̃ ꝑ s: ꝛ qñ ꝑ x: ſicut manifeſte patet in h̾ p̃terito hauſit: qđ ſcribit̃ per s

qñ eſt ꝑteritū de haurio ris: ⁊ in h̄ ꝑterito auxit: quod
ſcribit̄ ꝑ x: qñ deſcēdet ab augeo auges. Siliter patet
h̄ in h̄ ꝑterito luſit: qđ ſcribit̄ per s qñ eſt ꝑteritū de lu
do dis: ⁊ in h̄ ꝑterito luxit: qđ ſcribit̄ ꝑ x qñ eſt ꝑteritū
de luceo ces: vt lugeo luges. In quib⁹ intelligētib⁹ pa
tet q̄ꝫ different ꝓnūciet̄ x ab s liq̄da. Sicut ḡ ꝓnūciat̄
auxit luxit: qñ ſcribunt̄ ꝑ x: itē dixit vixit: ſic ꝓnunciā
de ſiles dictiōes ſūt: vt auxiliū auxiliat⁹: vexillū vexilli
fer. Ad maiorē aūt declaratiōeꝫ eoꝝ q̄ dicta ſūt de li
q̄dis: ſcias ꝙ ſm quoſdā triplex ē liq̄ſcentia lr̄e. Eſt eni
q̄dā liqueſcētia q̄ dicit̄ quedā habilitas elemēti: ſm ꝙ
facile trāſit de ꝓductiōe in correptionē vel ecōuerſo: ⁊
hec ē tm̄ in vocalib⁹. Eſt etiā quedā alia liqueſcētia q̄
attēdit̄ q̄tū ad ſubſtātiā lr̄e: ſiue ſm naturā ꝓlatiōis
ipſi⁹. i. ſm ꝙ ipſa ſubtrahit̄ ⁊ non ꝓfert̄: vel ſemiplene
ꝓfert̄: ſicut patuit in hac lr̄a s. Siliter habet̄ in multis
alijs tā vocalib⁹ q̄ꝫ cōſonantib⁹: vt ſuadeo ſuauis ſua
uitas ommitto: in quib⁹ in ſcāſione ſubtrahit̄ u vel m:
⁊ eſt hmōi liqueſcētia ſubſtātialis. precedēs vō accidē
talis. Et hec ſecūda pōt eſſe in vocalib⁹ ⁊ cōſonantib⁹:
ſicut p̄dictū eſt. Eſt ⁊ tertia liqueſcētia littere q̄ attēdit̄
circa lr̄e poteſtatē: ſicut videm⁹ in liq̄dis l r: q̄ nō ſemp
cū aliq̄ cōſonāte ꝓdu. vocalē p̄cedētē: imo ipſis liqueſ
cētib⁹ vocalis corri. vt illud Proſpi: Et tenebris addit:
q̄s ſine luce gerit. Hic nota ꝙ liq̄de poſite poſt mu
tā in eadē ſyllaba naturaliter ꝑmittūt p̄cedentē voca
lē naturalit̄ breuē corripi: vt aſſecla ⁊ tenebre. vñ dixi
naturaliter breuē: q2 ſi naturalit̄ eſſet longa nō poſſet
eſſe breuis: nec in vſu nec in ꝓſa. vñ q2 mater ⁊ frat̄ na
turaliter ꝓdu. ꝑmā: nūq̄ꝫ cōmatres ⁊ cōfratres poſſūt
in penul. corripi nec in vſu nec in ꝓſa. Si autē breuis
ſit: naturaliter pōt ꝓduci ⁊ corripi in metro: vt tenebre
penul. cor. ⁊ tenebre penul. ꝓdu. ſed in ꝓſa debet corri
pi penul. vt cōpatres: tenebre: ⁊ h̄ cōiter ⁊ q̄ſi generalit̄
cor. Hu. vō videt̄ fuiſſe q̄ſi ſingularis opinionis in hoc
Dicit eni in quodā libello quē cōpoſuit de accentu: ꝙ
qñ liquida ponit̄ poſt mutā in eadē ſyllaba naturalit̄:
ꝙ ſi vocalis eſt naturaliter breuis: pōt corripi ⁊ ꝓduci
in metro: ⁊ etiā in ꝓſa. ſi autē eſt naturalit̄ longa tam
in vſu q̄ꝫ in ꝓſa ꝓdu. vt cōmatres. vñ pōt dici ſm eū te
nebre penul. cor. ita ꝙ ſit accent⁹ añpenul. q2 breuis eſt
naturalit̄. Etiā pōt dici tenebre penul. ꝓdu. eo ꝙ accen
tus p̄ncipalis ſit in penul. ꝓpter poſitionē cōſonantiū.
vñ pōt tenebre in penul. corri. ⁊ ꝓdu. in ꝓſa pro volūta
te legētis. l3 qđ pri⁹ dictū ē cōit̄ tenet̄: ⁊ h̄ puto eē verū.

t **Tranſit** in s: vt vto vſus: cōcutio con
cuſſus. C vō añcedēte trāſit
t in x: vt pecto pexui: flecto xui. Hic nota ꝙ
ſicut dicit Hu. i vincio cis: regula generalis eſt ꝙ quo
ties t ponit̄ añ i purā ſequēte vocali h3 ſonū de c: vt le
ctio amatio: niſi p̄cedat s vel x: vel aſpiratio intercidat
inter t ⁊ i: vel niſi differētia impediat. S añcedēte: vt ſa
luſti⁹: x vt cōmixtio. aſpiratio intercedit: vt corinthios.
Et in his oib⁹ ⁊ ſilibus t retinet̄ in ſuo ſono: l3 ſequat̄ i
pura. Differētia impedit ne t habeat ſonū de c: l3 i pura
ſequat̄ in iſtis gtīs litiū vitiū: ad differētiā iſtoꝝ noiati
uoꝝ h̄ viciū: h̄ liciū. Dicendū eſt ḡ ad corinth. Extingue
flāmas litiū. ⁊ ſiliter vitis vitiū: vt t retineat̄ in ſuo loco
l3 i pura ſequat̄. Et ſcias ꝙ l3 aliq̄ñ t habeat ſonū de c:
vt dictū eſt: nō tñ c accipit ſonū de t. vñ dictiōes q̄ ſcri
bunt̄ ꝑ c debēt ꝑ c ꝓnunciari: vt facio cis: iacio cis: aſpi
cio cis: illicio cis. Ea vō q̄ ſcribunt̄ ꝑ t: accipiūt quq̄ꝫ ſo
nū de c: vt dixi in q̄tio tis: potior ris: ſentio tis: ſitio tis.
Si aūt q̄ras quo cognoſcit̄ an facio ſcribat̄ ꝑ c: vel
ꝑ t: Dico ꝙ ad ſecūdā ꝑſonā cogſcit̄ q̄ ꝑ c ꝓnunciat̄: vt
facio cis. Et ita de alijs ſilibus: q̄tio tis: ſentio tis: ⁊ ſilia
oīa ſcribūt̄ ꝑ t: l3 ꝓnunciet̄ ꝑ c: qđ pōt cognoſci ad ſe
cundā ꝑſonā ⁊ pluralē numerū. Dicimus eni q̄tio tis:
q̄tim⁹: ſentio tis ſentim⁹: ⁊ ita de ſilibus dicas. Amici
cia vō pudicicia: iuſticia: ⁊ hmōi ꝑ c ſcribunt̄ ſicut ꝓfe
runt̄: q2 formant̄ a gtō ſi veniūt a noib⁹ ſecunde decli
natiōis: vel a dtō: ſi veniūt a noibus tertie declinatiōis
addita cia. Violentia vō ⁊ aſtutia ſcribunt̄ ꝑ t: ſed ꝓnū
ciant̄ ſono de c: q2 formant̄ a gtō violēti: aſtuti: addita
a. Prudētia autē ⁊ negligētia ſcribunt̄ etiā ꝑ t: l3 ꝓnū
cient̄ in ſono c: q2 formant̄ a dtīs prudenti: negligenti:
addita a: ⁊ ſic de ſilibus dicas. Sed pōt dubitari de vi
gintium⁹: q2 h̄ t non accipit ſonū de c. Dico ꝙ i h̄ eſt in
iūctura cōpoſitiōis: ⁊ ſic nō eſt 5 regulā datā: q2 regu
la hic h3 exceptionē: l3 Hu. nō excipiat h̄. vñ ad p̄dictas
tres exceptiōes debet addi: ⁊ niſi i ſit in iūctura cōpoſi
tionis: vt vigintium⁹.

x **Duplex** cōſonās eſt: mō accipit̄ ꝑ
cs: vt in h̄ noie apex apicis
mō ꝑ gs: vt in h̄ noie grex gregis. Trāſit tñ ⁊
in u cōſonātē: vt nix niuis: necnō in ct: vt nox ctis: ſup
pellex ſuppellectilis. Sed hec 5 regulā declinari videt̄
q2 videl3 oīa noīa deſinētia in x: faciūt in cis vel in gis
gtīm: exceptis q̄tuor noib⁹ q̄ vident̄ 5 regulā declina
ri. ſ. nix niuis: nox ctis: ſenex nis: ſuppellex ctilis. Cōpo
ſita vō ſimpliciū declinationē ſequent̄: vt ꝑnox ꝑnoctl
exlex exlegis. ſubit etiā x loco aſpiratiōis: vt veho vexi:
trabo traxi. vtit̄ in f: vt efficio effero. Et ſciēdū ꝙ quo
tieſcūq̄ꝫ ex ꝑpoſitio ꝑponit̄ cōpoſitis dictōib⁹ a vocali
īcipiētib⁹: vel ab his trib⁹ cōſonātib⁹ c ꝑ t: integra ma
net: vt exaro exeo: exigo: exoleo: exuro: excutio: expeto:
extrabo. Quidā vō dixerūt ꝙ etiā x ſequēte s: integra
manet: vt ſi dicat̄ exſequor: exſpes. ſed iſti vident̄ face
re 5 grecoꝝ cōſuetudinē: illi eni s ſequēte nūq̄ꝫ x ꝑpo
nūt: ſed k. Meli⁹ ḡ vt dicit Priſ. in ꝑmo maio. Nos x
ſolā ponim⁹ q̄ ponit̄ pro cs. Cui⁹ rōnē nō ſolū ipſe ſo
nus auriū iudicio poſſit reddere: ſed etiā ꝙ gemiari s
aliq̄ cōſonāte añcedente minime pōt. geminari aūt vi
deret̄ poſt conſonantē ſi x añcedente q̄ loco cs fungit̄
ipſa cōſequat̄: vt dicat̄ exſeq̄e exſequor. Qđ ſi liceret:
licebit etiā a ſili poſt bſ: vel pſ: quas loco x duplicis cō
ſonātī accipim⁹: addere ſ: vt dicat̄ obſſeſſus abſſeſſus:
qđ minime licet: q2 nō pōt duplicari ɔſonās alia ſubſe
quēte cōſonāte: qñ nec añcedente niſi ſit liq̄da añ mu
tā: vt ſuppellex: ſuffrago: ſuffluo: effluo: effringor: vt di
cit Priſ. in ꝑmo li. tractatu de b. Tñ duplex ɔſonās: vt
x pōt inueniri añcedēte cōſonante: vt lanx: falanx: ⁊ ſe
quente: vt expeto. Et nota ꝙ ſicut dicit Priſ. in. xiiij. li.
Nulla alia ps in x deſinit apud latinos: niſi noīa ⁊ ex
ꝑpoſitio q̄ greca ē: et vix: ⁊ pax aduerbiū comicū: quo
vtit̄ Terentius: qđ ſiliter grecū eſt. Et ſcias ꝙ x incipit
ab i: qñ alie ſemiuocales ab e incipiāt. Et eſt rō: q2 in i
termiat̄ apud grecos. Vocat̄ eni xi ſicut docet alpha
betū grecū. vñ ꝑ apoſtrophē dicimus ix. Vñ h̄ nota ꝙ
vocales dicunt̄: q2 ꝑ ſe vocē faciūt ſine ɔſonantib⁹. vñ
q̄libet vocalis ꝑ ſe facit ſyllabā: vt amo: ⁊ inchoāt voca
les a ſuo noie: ⁊ in ſe terminant̄ ſiue in nomē ſuū. Cō
ſonātes autē dicunt̄ q̄ſi cū alio ſonantes. i. cū ſono vo
calis. Nō eni poſſūt ꝓferri cōſonātes ſine ſono voca
lis. ⁊ h̄ ſatis patet in eoꝝ ꝓlatiōibus: ſicut qñ dicimus:
be: ce: de: ſiliter nō poſſūt ꝑ ſe ꝑficere ſyllabā ſine p̄ſen
tia vocalis. vocalis vō ſine eis ſyllabā facit. Tantū eni
fere refert inter vocales ⁊ cōſonantes q̄tū inter aīas

⁊ corpa. Aĩa enĩ ꝑ ſe mouet̃ ⁊ mouet corpꝰ. Corpꝰ aũt
nõ mouet animã nec ꝑ ſe mouet̃: ſicut patet in cadaue
re: ita ⁊ vocales ꝑ ſe mouent̃ ad perficiendũ ſyllabã: et
ipſas cõſonãtes mouẽt ſecũ. Cõſonãtes ṽo ſine voca-
libꝰ ĩmobiles ſunt ad ꝑficiendã ſyllabã. Semiuocales
aũt ab e incipiũt ⁊ in ſe terminãt abſqꝫ x: q̃ ſola ab i in-
cipit ꝑ apoſtrophẽ greci noĩs xi: qꝛ neceſſe fuit qũ x ſit
ſemiuocalis a vocali incipe ⁊ in ſe termiare. Que x no-
uiſſime a latinis aſſũpta poſt oẽs ponit̃ lr̃as q̃bꝰ latie
dictiões egẽt. ꝙ autẽ ab i incipit eiꝰ nomẽ: oſtẽdit etiã
Seruiꝰ in cõmẽto qᷦ ſcribit i donatũ bis ṽbis: Semi-
uocales ſũt ſeptem q̃ ita ꝓferunt̃: vt inchoẽt ab e lr̃a ⁊
deſinent in naturalẽ ſonũ: vt f: l: m: n: r: s: x: ſed x ab i in-
choat. Idẽ etiã Eutropiꝰ cõfirmat dicẽs: Una duplex
cõſonãs x q̃ ideo ab i incipit: ꝙ apud grecos in eãdem
deſinit i: vt xi. Mute autẽ a ſe incipiẽtes ⁊ in e vocalẽ
deſinẽtes exceptis q ⁊ k: quaꝝ altera in u: altera in a fi
nit̃ ſua ꝯficiũt noĩe. Incipiũt g̊ mute a ſono muto ſiue
a ſono ꝓprio: ⁊ terminant̃ in ſonũ vocalis. qũ g̊ pluri-
mũ denoĩet̃ lr̃a a ṗncipio ⁊ ſonꝰ mutarũ ſit in ṗncipio
mutꝰ: ſicut patet in earũ ꝓlatiõe merito vocate ſũt mu
te. Incipiũt g̊ vt dixi mute a ſono muto ſiue a ſono pro
prio ⁊ terminant̃ in ſonũ vocalis e: vt be: ce: de: excepta
f: quã quidã iõ poſuerũt ſemiuocalẽ: vt ſeruiꝰ ſupra: qꝛ
incipit a vocali. ſ. ab e ſicut ſemiuocalis: ⁊ termiat̃ in ſo
nũ ꝓpriũ. hᷣ tñ nõ facit eã ſemiuocalẽ: nomẽ enĩ lr̃e nõ
mutat eſſe lr̃e. vñ dicit Priſ. in ṗmo maio. Nihil enim
aliud ſemiuocalis hꝫ lr̃a hec f: niſi noĩs ꝓlationẽ q̃ a vo
cali incipit: ſed hᷣ poteſtatem lr̃e mutare nõ debuit. Si
enĩ eſſet ſemiuocalis neceſſario termialis nominũ in-
ueniret̃: qᷦ minime repies. Nec aũ l vel r in eadẽ ſylla
ba poſſet poni q̃ locus mutarũ ẽ dũtaxat nec cõem aũ
eaſdem poſitã faceret ſyllabã. Uolo etiaꝫ te ſcire ꝙ
quãtũ ſemiuocales vincant̃ a vocalinꝰ tantũ vincũt: ⁊
ipſe mutas vt ſupra tetigi: qᷦ patet ex eo ꝙ vocales ha
bẽt tres ꝓprietates: ꝑ ſe enĩ ꝑficiũt: vocẽ inchoãt: noĩa
⁊ terminãt ſiliter. Semiuocales autẽ haꝝ duas tñ ha
bẽt. Nã inchoatiue ſũt dictionũ ⁊ terminales vt nil: ⁊
ita de alijs ſemiuocalibꝰ q̃ qñqꝫ inchoãt dictiões qñqꝫ
terminãt: tertiã ṽo nõ habẽt. ſ. qꝛ ꝑ ſe vocẽ nõ ꝑficiũt: ⁊
ita vincunt̃ a vocalibꝰ. Mute ṽo nec ꝑ ſe vocẽ faciũt:
nec oẽs terminãt noĩa: lꝫ quedã earũ terminãt noĩa: ſi-
cut c: d: t: ⁊ hᷣ in paucis noĩbꝰ excercent. nã pauca noĩa
deſinẽtia in eas inueniunt̃: inchoant tñ noĩa: ⁊ ita vnã
tñ ſibi vẽdicãt ex illis tribꝰ ꝓprietatibꝰ. Uincunt̃ g̊ a
ſemiuocalibꝰ: ſm̃ ꝙ ſemiuocales a vocalibꝰ: qꝛ lꝫ ĩcho
ent: tñ raro t̃minãt noĩa. Tñ ⁊ apud grecos vocales et
ſemiuocales tñ terminãt noĩa nõ mute: ⁊ merito. Illa
enĩ debẽt eſſe in fine q̃ multũ ſonãt: qꝛ oĩs ꝓlatio plus
feſtinat circa finẽ ⁊ plꝰ ſonat. vñ etiã oratores exaltant
vocẽ ſuã in fine vel circa finẽ. Habẽt g̊ ſemiuocales ſe-
cundã euphoniã: nã meliꝰ ⁊ ꝑfectiꝰ ſonant q̃ꝫ mute: ſi-
cut ⁊ vocales ipſis ſemiuocalibꝰ. Hec dicta ſũt de ſemi-
uocalibꝰ gr̃a dei ⁊ de x.

y **Uocalis** eſt ſemꝑ ⁊ ſcribit̃ tñ in gre
cis noĩbꝰ ⁊ barbaris ſicut ⁊
ꝫ. vñ qñ y ponit̃ int̃ duas vocales eſt vocalis ⁊
ꝑ ſe ſyllabicat̃. vñ ꝓſopopeya eſt ſex ſyllabarũ: ⁊ ita de
ſilibꝰ dicas. Qꝛ aũt mẽtio facta ẽ de x ⁊ ꝫ: q̃ ſũt duplices
ꝯſonates: ⁊ i aliqñ duplex eſt ꝯſonans: ideo hᷣ dicã de
i: oſtendens qñ ſit duplex cõſonãs: ⁊ qñ ſimplex. Dein
de etiã ſubiungã de u cõſonãte.

i **Poteſt** eſſe ſimplex ꝯſonãs: ⁊ aliqñ
duplex. u ṽo tñ eſt ſimplex
cõſonãs. Notandũ eſt g̊ ꝙ i cõſonãs poſita naturalit̃
int̃ duas vocales vim ſuã retinẽtes: al's ſeruãtes: ⁊ ma-
xime in ſimplici dictiõe: accipit̃ ꝓ duplici cõſonante: ⁊
debet ſyllabicari cũ ſequẽte ſyllaba: vt maior: troia. Si
enim i remaneret vocalis eſſent tres vocales iũcte ſine
vlla media cõſonãte: ⁊ inde ꝓueniret hiatꝰ intolerabi-
lis: vt vult Priſ. in. iij. li. maio. In tenuia autẽ remãſit i
vocalis. ⁊ eſt rõ huius hec: qꝛ noĩatiuꝰ pluralis neu. ge.
formatꝰ ab ablatiuo ſingulari deſinẽte in i: debet ſupa-
re illũ ablatiuũ vna ſyllaba: vt mari maria: forti fortia.
Hoc autẽ nõ fuiſſet in hac dictiõe tenuia: niſi i reman-
ſiſſet vocalis. Preterea qñ i ẽ duplex ꝯſonãs debet ſyl
labicari cũ ſequẽte ſyllaba: qᷦ nõ ſit in tenuia. No-
tandũ etiã ꝙ inuenit̃ i inter duas vocales poſitum ſim
plex cõſonãs: ſed in cõpoſitis tñ: vt reiectꝰ reijce: ſicut
docet Priſ. in orthographia ĩtroducẽs exemplũ Uir-
gilij: Titire paſcẽtes a flumine reijce capellas. Ecce hee
q̃ttuor ſyllabe re: ij: ce: ca: ſũt oẽs breues: ⁊ faciunt ꝓce-
leumaticũ ꝯſtãtẽ ex q̃ttuor ſyllbbabis breuibꝰ. Oportꝫ
g̊ ꝙ ibi nõ ſit duplex cõſonãs: ĩmo ſimplex: qũ nõ faci-
at ibi poſitionẽ. Rõ aũt hᷣ ẽ: qꝛ i nõ ẽ int̃ illas vocales
naturalit̃: ſed grã cõpoſitiõis. Qũ g̊ hec ꝑ̄poſitio re na-
turaliter breuis ſit: ibi etiã correpta inuenit̃ a poeta. vñ
cõpoſita excludunt̃ in hoc ꝙ dicit̃ naturalit̃. et hᷣ vult
Hu. q̃ dicit ꝙ baiulo as eſt ṽbũ ſimplex: ⁊ ſic ibi i ẽ du
plex cõſonãs: ⁊ ꝓdu. ṗmã. Si autẽ baiulo ſit ibi cõpo-
ſitũ verbũ: tũc nõ eſt i ibi duplex cõſonãs: nec ṗma lon
ga: ſed potiꝰ breuis: iuxta illud: Cloto colum baiulat:
latheſis trahit: atropos occat. Item dicit Hu. ꝙ magi-
ſter cõponit̃ a maior ⁊ ſterion: q̃ſi maior in ſtatione: ⁊
debet ſcribi media ſyllaba ꝑ duo ij: vnũ cõſonãs ⁊ ali-
ud vocale: vt dicat̃ maijſter. Sed cõſtat ꝙ maijſter ha
bet ṗmã breuẽ: ⁊ eſt cõpoſitũ. g̊ ſi ſcribat̃ ꝑ duo ij ma-
ijſter: i nõ erit ibi duplex cõſonãs: quum ſit ṗma breuis.
Alij dicũt ꝙ reijcio tã in ꝑ̄ſenti q̃ꝫ in ꝑ̄terito ṗmã ꝓdu-
cere ⁊ corripe inuenit̃: qꝛ ibi i põt eẽ ſimplex ꝯſonãs ⁊
ſic ṗmã cor. vñ Uirgiliꝰ: Tytire paſcẽtes a flumĩe reij-
ce capellas. vel põt i ibi eſſe duplex cõſonãs: ⁊ ſic ꝓdu-
cit̃ ṗma poſitõe. vñ idẽ Uirgiliꝰ: Reijce ne maculis ob
fuſcẽt vellera pellis. Alie ṽo prepoſitiões cõpoſite cũ hᷣ
ṽbo iacio penitꝰ ꝓducunt̃: vt inijcio: adijcio: eijcio: ꝓij-
cio: deijcio: in quibꝰ omnibꝰ. i. duplex cõſonãs eſt añ i
vocalẽ. ⁊ iſtiꝰ opinionis fuit magiſter bñ. His viſis di-
ci põt ꝙ i cõſonãs poſita int̃ duas vocales naturaliter
ẽ duplex cõſonans: ⁊ poſitionẽ facit ꝑ̄cedenti vocali: vt
maior: peior. ⁊ hec regula generalis ẽ i ſimplici dictiõe
De tenuia nõ ẽ obiectio: qꝛ ibi i nõ eſt cõſonãs qũ non
ſyllabicet̃ cũ ſecũda ſyllaba ſed ꝑ ſe: qꝛ vocalis ẽ. In cõ
poſitis aũt hꝫ inſtãtiã: ſed hᷣ põt excludi in eo ꝙ dicit̃:
i poſita int̃ duas vocales naturalit̃: qꝛ in cõpoſitis nõ
videt̃ ibi i eſſe naturaliter ſed potiꝰ accidentalit̃. ſ. rõne
cõpoſitiõis. Aliqñ etiã facit poſitionẽ etiã in cõpoſitis
vt adijcio: eijcio: qꝛ ponit̃ inter duas vocales: ⁊ ſyllabi
cat̃ cũ ſequẽti ſyllaba: lꝫ hᷣ oĩno nõ ſit naturaliter: vt ſu
periꝰ declaratũ ẽ. Patet g̊ qũo verificet̃ regula ꝑ̄dicta
i cõſonãs poſita naturalit̃ int̃ duas vocales vim ſuam
ſeruantes: ⁊ maxime in ſimplici dictiõe accipit̃ ꝓ dupli
ci cõſonãte. Hec aũt ꝑticula: vim ſuã ſeruãtes: nõ ẽ de
clarata: ideo nota ꝙ hᷣ additũ eſt: qꝛ i poſitũ int̃ u poſt
g vel q ⁊ alterã vocalẽ: nõ ẽ duplex cõſonans: ĩmo vo-
calis. Rõ autẽ huiꝰ eſt: qꝛ altera illarũ vocaliũ. ſ. u non
ſeruat ibi vim ſuã ĩmo amittit. Iuxta illã regulã de di-
phthongis ſuperiꝰ datã. ſ. u poſita poſt g vel q vel s: ſe-
quẽte vocali in eadẽ ſyllaba amittit vim lr̃e: vt q̃ ligua

ſuadet. Ex quo patet ꝙ in his dictionib⁹ nequior: pin-
guior: quia: ⁊ ſimilibus ibi i nõ eſt conſonãs: ſed voca-
lis: ſicut docet Priſ. li. iij. maio. in tractatu compatiuoꝝ
Quidam cõtra predictã regulã obijciunt de coire: vbi i
nõ eſt duplex cõſonãs poſita inter duas vocales: quum
precedens vocalis corripiat̃. ſ. co. vñ Lucanus: Nec co
ire patres ⁊c̃. Sed ex predictis patet ſolutio: qꝛ videlʒ
nõ eſt ibi i inter duas vocales naturaliter: imo accidẽ-
taliter: videlicet gratia cõpoſitiõis ⁊ ſyncope. Deberet
enĩ dici coiuere: ſed per ſyncopã dicitur coire: ſicut coij
vñ in his dictionib⁹ coire: coij: coijſſe: introire: introie-
rũt: ⁊ ſimilibus remãſit i vocalis qñ nõ ſit ibi naturalit̃
inter duas vocales. ⁊ h᷑ etiam patet: qꝛ i non ſyllabicat̃
cũ ſequẽti ſyllaba: ſed p ſe ſolam: qđ non poſſet fieri ſi
eſſet cõſonans. Sic vidimus qñ i ſit duplex cõſonans:
Nũc videam⁹ qñ ſit ſimplex. Et eſt dicendũ ſm Priſ.
ꝙ i modo ꝓ ſimplici modo ꝓ duplici accipit̃ cõſonan
te. Pro ſimplici qñ ab ea incipit ſyllaba in principio di
ctionis poſita ſub ſequẽte vocali in eadẽ ſyllaba: vt iu
no iupiter. Pro duplici aũt qñ in medio dictiõis ab ea
incipit ſyllaba poſt vocalem añ ſe poſitã: ſubſequente
quoqꝫ vocali in eadẽ ſyllaba: vt maius: peius: eius. pro
ſimplici quoqꝫ in media dictiõe inuenit̃: ſed in cõpoſi
tis: vt iniuria: eiectus: reijce. Uirgili⁹ in bucol. proceleu
maticũ poſuit ꝓ dactilo: vt Tytire paſcentes a flumine
reijce capellas.

u **Est conſonans quan-**
do ab ea incipit ſyllaba in pñcipio dictiõis po
ſita ſubſequẽte vocali in eadẽ ſyllaba: vt ven⁹: ⁊ eſt tñ
ſimplex cõſonans. vñ dicit Priſ. ꝙ in ea preualuit pote
ſtas ſimplicis cõſonantis. Sed videt̃ ꝙ ſit duplex con
ſonãs: nã ſi dicam: cupiui penul. ꝓdu. ſi dicam cupij pe
nul. cor. ⁊ ſic videt̃ ꝙ u ſit ibi duplex cõſonans: ⁊ pre-
ſtet poſitionẽ vocali precedenti. Ad h᷑ dicendũ eſt ꝙ u
tñ eſt ſimplex conſonans: nec illa vocalis p̃cedens po-
ſitionẽ ab illo u recipit: imo eſt naturaliter longa: ſicut
patet in ſupino ⁊ participio in quib⁹ nõ eſt u: ⁊ tamen
ꝓdu. penul. vt cupitus ta tuꝫ. Et ſcias ꝙ u poſita poſt g
q vel s: ſequẽte vocali in eadẽ ſyllaba amittit vim litte
re: nã vim cõſonantis nõ habet ibi: qñ non faciat poſi-
tionẽ cũ altera cõſonante. vim vocalis nõ habet: qñ nõ
faciat cũ altera vocali cũ qua eſt in eadeꝫ ſyllaba diph-
thongus. Et ſciendum ꝙ hoc veꝝ eſt vbi u cũ altera
vocali ſequente eſt in eadem ſyllaba: vt q̃s: anguis. Si
võ ſunt in diuerſis ſyllabis: nõ eſt veꝝ: vt arguo: exigu⁹
⁊ hoc accidit tñ vbi eſt g ⁊ nõ q. Nã q nũq̃ poteſt ſyl
labicari vel ſcribi niſi ſequentibus duab⁹ vocalib⁹ que
ſũt in eadẽ ſyllaba ſecũ: ⁊ ideo q̃uis iſte nomiatiu⁹ q̃s
ſcribat̃ per q: genitiu⁹ tñ eius non ſcribit̃ per q: ſed per
c: vt cui⁹: qꝛ in cuius i eſt ꝯſonans: non vocalis. Ex p̃di
ctis patet ꝙ equ⁹ equi: ⁊ equus qua quũ ⁊ ſimilia ſcri
bunt̃ per duplicẽ u poſt q. De recto ordine lr̃arum.

d **Icto de diuiſione lit**
terarũ ⁊ earum mutatione: nũc dicendũ eſt de
recto ordine ipſarũ litterarũ. Scias g̃ ꝙ vnicuiqꝫ litte-
re accidũt tria. ſ. nomẽ: figura: poteſtas. Nomẽ. i. nomi
natio: vt a b: ⁊ ſunt elementoꝝ nomina indeclinabilia:
tã apud nos q̃ apud grecos: ⁊ h᷑ duplici de cauſa. Pri-
ma eſt: qꝛ ſimplicia ⁊ ſtabilia debẽt eſſe elamẽta quaſi
ſimplex fundamentum cuiuſlibet doctrine ⁊ imobile.
Secũda eſt: qꝛ ſi variaretur eoꝝ nominũ declinatio: ſi-
gnificatio euaneſceret: qñ vocales a ſuis vocib⁹ conſti-
ciũt ſua nomina. Si enĩ diceretur hoc a huius atis: nõ
eſſet ampli⁹ nomen illius littere in obliquis: ſimilit̃ de
vnaquaqꝫ littera ſiue vocali: ſiue cõſonante: quare no-
mina elemẽtoꝝ indeclinabilia remanſerũt. Figure acci
dunt quas videm⁹ in ſingulis litteris. Poteſtas võ eſt
ipſa ꝓnunciatio: ꝓpter quã ⁊ figure ⁊ nomina ſunt in-
uenta. Diuidit̃ tñ poteſtas littere in ſubſtãtialem ⁊ ac-
cidentalem. Subſtãtialis poteſtas litterarũ eſt litteraꝫ
eſſe vocalẽ vel cõſonantẽ: ſemiuocalem vel mutã. Acci
dentalis võ ẽ multiplex: videlʒ correptio: ꝓductio: aſpi
ratio: leuitas: liqueſcẽtia: duplicitas: imutatio: trãſmu-
tatio. Ordo etiã accidit litteris: ſed nõ ſignatur eis pro
accidente: qñ pars dicit̃ eſſe poteſtatis. ꝙ enĩ aliqua
lr̃a preponat̃ vel poſtponat̃ in ſyllaba: h᷑ habet a mo-
do ꝓnunciandi: qui nihil aliud eſt q̃ poteſtas. Accidit
ergo ordo litteris: qui q̃uis in ſyllabis dinoſcit̃: tñ qꝛ
cõiunctus eſſe videt̃ cũ poteſtate elementoꝝ: nõ abſur
dũ puto nũc illum ei ſubiũgere. Sũt ergo vocales pre-
poſitiue: videlʒ ſubſequentib⁹ alijs vocalib⁹ in eiſdem
ſyllabis: a: e: o. Subiũctiue: e u: vt ae: au: eu: oe. J quoqꝫ
apud antiquos poſt e ponebat̃: ⁊ ei diphthongũ facie
bant: quã pro omni i longa ſcribebãt more antiquorũ
grecoꝝ. Diphthongi autẽ quib⁹ nũc vtimur ſunt quat-
tuor. ſ. ae: au: eu: oe: de quib⁹ ſupra dictũ eſt. Nũc ergo
de ordine ꝯſonantiũ videam⁹: ⁊ primo de ordine ſemi-
uocaliũ. Jn ſemiuocalibus ſũt alie prepoſitiue alijs ſe-
miuocalib⁹ in eadem ſyllaba: vt m ſequẽte n: vt amnis:
damnum: ſomnũ: hymnus. Et vt dicit Pap. ſomnium
ſomnũ ⁊ cetera ſimilia que habẽt m añ n: in eadeꝫ ſyl
laba debẽt pronũciari. ⁊ Martianus in orthographia
ſua dicit: ꝙ littere que inter ſe copulari nõ poſſũt adie
cta alia littera ſociant̃: vt m ⁊ n: qñ non coeant vocali
antecedente vniunt̃: vt in omni: ⁊ in ſomno. S quoqꝫ
prepoſitiua eſt ſequẽte m: vt ſmirna: ſmaragdus: per s
nõ per ʒ ſcribi debet. Nã vt dicit Priſ. in p̄mo maior.
vitiũ faciunt qui ʒ ante m ſcribũt. Nũq̃ enĩ duplex lit-
tera in capite ſyllabe poſita poteſt cũ alia iũgi ꝯſonan-
te. preterea s frequẽter liqueſcit in metro: ʒ võ nõ. Sic
ergo ille verſus poſſet culpari: ſi ſmaragdus ſcriberet̃
per ʒ: quẽ ponit Lucan⁹ in. x. li. Terga cedẽt crebro ma
culis diſtincta ſmaragdo. S võ ibi ſcripta ceſſat repre-
henſio. Nã s frequenter liqueſcit in metro: ⁊ ideo illa
ſyllaba ma põt ibi corripi: vt ſupra oſtenſũ eſt. Jn fine
autẽ ſyllabe oẽs liq̃de ſolẽt añ s poni: vt puls: hyems:
mons: ars. ſimiliter añ x: excepta m: vt falx: lanx: arx ar
cis. Jn mutis p̄ponunt̃ b ⁊ g ſequẽte d: vt bdelliũ: ge-
nus lapidis: abdomen: migdonides. C võ ⁊ p p̄ponun
tur ſequẽte t: vt actus: lec⁹: diphthong⁹. vñ peccant q̃
ſyllabicãt ac tus: ſed debent ſyllabicari a ctus: qꝛ c cũ t
ſunt eiuſdẽ ſyllabe: ⁊ ſic de omnib⁹ predictis ⁊ ſilibus.
Semiuocalis nulla preponit̃ mutis niſi s ſequente b:
vt aſbeſt⁹: aſbutes. C vl q: vt ſcutũ: ſqualoꝛ. P: vt ſpes
ſpera. T: vt ſtatus. añ aliam autẽ nullam mutarũ. Dic
nota ꝙ ſicut dicit Priſ. p nõ patit̃ r ante ſe in eadẽ ſyl-
laba. ſi autẽ obijciat̃ de hoc noĩe ſtirps: in quo r ponit̃
ante p in eadẽ ſyllaba. dico ꝙ Priſ. intellexit in princi-
pio ſyllabe. Principiũ autẽ voco: quicq̃d eſt añ primã
vocalem. Qñ ergo p nõ patiatur r: ibi añ primã vocalẽ
ceſſat obiectio. Poteſt etiam aliter dici: Qđ enim dicit
Priſ. intelligit qñ p ſumitur in vi ſua ⁊ ſimpliciter: ibi
autẽ nõ ſumit̃ p ſimpliciter ſiue in vi ꝓpria: imo ps ibi
collaterales ſumunt̃ ꝓ vna figura que ẽ apud grecos:
⁊ vocat̃ pſi: ⁊ hui⁹ eſt figure Et vt vult Priſ. in p̄mo
maio. hoc intereſt inter elementa ⁊ litteras: ꝙ elemẽta

ꝓprie dicunt̃ ipſe .ſ. ꝓnuntiationes: note autẽ earũ littere. abuſiue tñ ⁊ elementa pro lr̃is ⁊ lr̃e pro elementis vocant̃: qũ enĩ dicimꝰ nõ poſſe ꝯſtare in eadẽ ſyllaba r añ p nõ de lr̃is dicimꝰ: ſ; de ꝓnũciatiõe lr̃arũ. Nã q̃tũ ad ſcripturam poſſũt cõiungi: nõ tñ etiã enunciari: niſi poſtpoſita r: vt princeps. Mute vͦo ſemiuocalibꝰ ꝑponunt̃. Liq̃de abſqꝫ m oẽs pene oĩbus: vt bl blandus: cl clarꝰ: dl abodlas nomen barbarꝝ: gl gladiꝰ: tl athlas: pl planꝰ: fl flauꝰ: bn abnuo: ſ; ibi b magꝭ ẽ ſupiorꝭ ſyllabe: qꝛ ꝑpoſitio ſyllabicari dꝫ ꝑ ſe. cn cnidꝰ: cr crudꝰ: dn ariadne: gn gneꝰ: tn etna: pn terapne: br vmbre: cr crebre: dr draco: fr frat̃: gr gratꝰ: pr pratũ: tr tractꝰ. Añ m autẽ inuenit̃ c: d: g: t: ſicut piracmon: alcmena: dragma: admetus: ritmos. P preponitur huic littere s in p̃ncipio ſyllabe: vt ipſe: pſitacꝰ: ⁊ ſic cõſtat ꝙ p ⁊ s debẽt ſimul ſyllabicari. B ante s vel t nũq̃ inuenit̃ in principio ſyllabe nec etiã ſtare põt: ⁊ ideo b conuertit̃ in p: vt nubo nupſi nuptũ. Analogia enĩ requirebat b in preterito et ſupino qũ eſſet b in preſenti: ſed euphonia cogit ſcribi per p: ⁊ nõ per b dictas dictiões. vñ Priſ. in fine primi maio. dic̃: nubo nupſi: ſcribo ſcripſi faciũt: q̃uis analogia ꝑ b cogit ſcribẽ. ſed euphonia ſuperat que etiã nuptam nõ nubtã: ⁊ ſcriptũ nõ ſcribtum: compellit per p: nõ per b dicere ⁊ ſcribere.

De ſyllaba.

v Iſo de littera: Nũc videndũ eſt de ſyllaba: ⁊ de ſyllaba hoc modo. Primo q̃d ſit ſyllaba: quot lr̃is conſtare videt̃ ⁊ põt: ⁊ quo ordine. Secũdo de litteris terminantibus ſyllabã. Tertio de accidentibus ſingulis ſyllabe. Scias ergo ꝙ ſyllaba vt dicit Priſ. in. ij. maio. eſt cõprehenſio litterarũ cõſequẽs ſub vno accentu ⁊ vno ſpũ prolata. Abuſiue tamen ⁊ ſingulariũ vocalium ſonos ſyllabas nominamꝰ. Poſſumus tñ ⁊ ſic diffinire ſyllabã. Syllaba eſt vox litteralis que ſub vno accẽtu .i. vno ſpũ indiſtanter profertur. A ſingulis tñ incipiẽs nõ plus q̃ ſex litteras procedere ſyllaba põt in latino ſermone: vt ab ars: mars: ſtans: ſtirps. Et notandum ꝙ ſyllabe que ex ſingulis conſtãt litteris nõ plures ſunt q̃ ipſe vocales ex quibus ſũt. Quot aũt ex amplioribꝰ: pene innumerabiles. Nulla ſyllaba tres vocales habet. vñ u ⁊ i non aliter iũgunt̃ diphthongis niſi loco poſite cõſonantiũ: u tñ etiã tũc iũgi põt diphthongo qũ amittit vim lr̃e: vt quae: linguae. Sepe inueniunt̃ pro duabꝰ vocalibꝰ iunctis: h̾ eſt ꝓ diphthongo ſingule vocales poſite: vt ploſtrũ ꝓ plauſtrũ: ⁊ inq̃ro ꝓ inquaero: ⁊ vbiqꝫ pro eu diphthongo e produ. vel i. Que ſingularũ litterarũ ſũt .ſ. ſyllabe ex vocalibꝰ vt dictum eſt cõſtant: vt a ⁊ e ⁊c̃. Que autẽ ex duabꝰ conſtãt: vel a vocalibus ſũt: ⁊ inuenit̃ diphthongus in ae oe: vel a vocali ⁊ cõſonante añcedẽte vel ſequẽte: antecedẽte vt da: cõſequente vt ad: nõ plures tñ q̃ tres conſonantes añcedere vocalẽ nec rurſus cõſequi niſi tres poſſũt. Sed hic notandũ eſt ꝙ ſi añcedũt tres cõſonantes nõ poſſunt niſi due cõſequi vocalẽ: vt monſtrãs. nec iterꝝ ſi ꝯſeq̃nt̃ tres: nõ poſſunt añcedere niſi due: vt ſtirps. Si añcedens ſyllaba terminet̃ in cõſonantẽ neceſſe eſt etiã ſequentẽ a cõſonante incipere: vt artꝰ: arduꝰ: niſi ſit compoſitũ: vt abeo: adeo ꝓeo. Herodianꝰ tñ de orthographia oſtendit rõnabiliꝰ eſſe ſonoriuſqꝫ q̃tũ ad ipſam vocis prolationẽ: in compoſitis quoqꝫ ſimpliciũ regulã in ordinandis ſyllabarꝝ litteris ſeruari. Sed cõtra eũ ſic obijcitur: ergo: oblitꝰ: oblatꝰ: obruo: abrado: ⁊ ſimilia. ſi b trãſit in ſecũdã ſyllabã: more ſimplicium dictionũ primã cõmunem habere in metris oportet: vt poſſet etiam corripi: ſed hoc nuſq̃ inuenit̃. Preterea circũeo ⁊ circumago ⁊ ſimilia nõ paterent̃ eliſionẽ m in ꝓnunciatiõe: ſi trãſiret in ſequentẽ ſyllabã m. Nec in ꝓhibeo: exhibeo: inhumatꝰ: anhelo: inhibeo: adhuc: adhinc: ⁊ ſimilibꝰ ſecũde ſyllabe p̃ncipalis aſpiraret̃ vocalis: ſi terminalis cõſonans prepoſitiõis in eã tranſiret: qũo in iſtic: iſtoc: ⁊ hic: iſtec iſtuc. Si vͦo in media dictiõe ſyllaba a vocali incipiat: neceſſe eſt añcedentẽ quoqꝫ niſi ſit cõpoſita in vocalẽ terminari: vt pietas: curialis: ꝓeo: ruo. minuo. Eſt tñ qñ in cõpoſitis etiã ſubtrahit̃ cõſonãs: vt coeo cois. qñqꝫ mutat̃: vt comedo: vbi etiã ꝑpoſitio non ſyllabicat̃ per ſe: ſed trãſit ad ſequẽtẽ ſyllabã. Itẽ ſcias ꝙ ꝯſonãs poſita int̃ duas vocales ſemꝑ ẽ de ſequẽti ſyllaba in ſimplici dictiõe: vt amo: oro: niſi geminet̃: tũc enĩ vna cõſonans eſt de p̃ma ſyllaba: ⁊ ſequens de ſecũda: vt aſſus ſed in cõpoſita dictione eſt de p̃cedenti ſyllaba: ſi naturalit̃ ſibi coheret: vt adeo: ꝓeo. Primitiales ſyllabe: h̾ ẽ in p̃ncipio dictionũ poſite ab omnibꝰ incipere lr̃is: deſinere tñ nõ in oẽs poſſũt ſed in has. In vocales quidẽ oẽs a quacũqꝫ ꝯſonãte incipiat ſequẽs ſyllaba: vt mare: genꝰ: filiꝰ: votũ: ludus. In cõſonantes vͦo ſi ſequens ſyllaba a vocali incipiat: nõ poſſũt ſyllabe deſinere: niſi vt dictũ eſt in dictionibꝰ que ex prepoſitionibꝰ in cõſonãtes deſinẽtibꝰ: vel alijs ꝑtibꝰ orõnis ſũt cõpoſite: vt abutor: obaudio: obedio: ſubeo: aduro: ineo: exacuo: intereo: ꝓago: alterutrũ: trãſeo. Nec tñ ſi ſequẽs ſyllaba a cõſonãte incipiat: ſ; antedentẽ in quacũqꝫ cõſonantẽ deſinere: ergo ꝑ ſingulas cõſonantes: vt potero id tractare conabor.

De littera b.

b Terminat precedentẽ ſyllabã: ſi ſequens quoqꝫ ab eadẽ incipiat: vt ſabburra: ſabbatũ: gibbus: gibberoſus: gibber: obba. Cõpoſita quoqꝫ a ꝑpoſitionibꝰ in b deſinentibꝰ: ⁊ ab alijs dictionibus a b incipientibus: vt ſubbibo: que tñ conſonãs c ſequente ſolet plerũqꝫ mutari in eam: vt occido: accũbo: ſuccũbo: ſuccino: ſuccido. In quibuſdã tñ pro ab abs ꝑpoſitio cum dictionibꝰ a c incipientibꝰ cõponit̃: vt abſcondo: abſcedo: abſcido. Ob quoqꝫ eſt qñ aſſumit s: tũc cũ componit̃ cũ dictione a c incipiẽte: vt obſcurus: obſcenus: ita dicit Priſ. in. ij. li. maio. Sed in. ix. li. dicit ꝙ inuenit̃ obs: a quo cõponit̃ obſcenꝰ. vñ dicit: obſoleo quoqꝫ obſoletũ facit: nõ eſt enĩ a ſoleo ſolitꝰ ſũ: q̃d vel ſolui facit preteritum: ſed ab obs ⁊ oleo: ſic̃ obſcenꝰ ab obs ⁊ cenãdo. F etiã ſequẽte in eadem cõuertit̃ b: vt officio offundo: ſufficio ſuffero. vel cõuertit̃ in u vocalẽ: vt aufero aufugio: ⁊ cõponit̃ aufero ex ab ⁊ fero: aufugio ex ab ⁊ fugio. Rõ autẽ quare b nõ cõuertit̃ hic in f: ſed in u vocalẽ eſt hec: qꝛ ſi ſcriberent̃ ibi duo ff: dubiũ eſſet vtꝝ eſſent cõpoſita ex ab vel ad: qũ vtraqꝫ illarũ prepoſitionũ cõuertat ſuã cõſonantem in f: ſequente ea. Nec eſt incõueniẽs ꝙ b mutet̃ in u: qũ etiã u aliqñ cõuertat̃ in b: vt celebs: cõponitur enĩ a celeſtẽ ⁊ vitam ⁊ ducẽs. G quoqꝫ ſequẽte in eam tranſit b: vt ſuggero: oggãnio. necnon etiã m ſubſequẽte: vt ſummito: preterea omitto pro ommitto dicimꝰ. Horatius in ſecũdo ſermonũ: Aut ſpem deponas: aut artẽ illuſus omittas. ſubtrahitur vnũ m vt primã corripiat. Idem patit̃ b ſubſequente p: vt oppono: ſuppono. Quandoqꝫ tñ vt dicit magiſter bene abijcit̃ b ſequente p: vt operio: ⁊ operior: ſicut d in aperio. R quoqꝫ ſequente p: plerũqꝫ in eã conuertitur b: vt arripio: ſurripio. In quibuſdam tamen manet ĩmutabilis

vt abrogo:abrado:⁊ hoc fit cã differentie:q2 ſi arrado:
arrogo diceremus p duo r:dubiũ eſſet:vtrum eẽnt ↄpo
ſita ex ab vel ad:qũ vtraq; ꝑpoſitio mutet extremã con
ſonantẽ in r ſequente r.Item ob retinet b ſequente r:vt
obruo.Alijs aũt quibuſcũq; litteris ſequẽtibus integra
manet b:vt abdo obdo ſubdo ſubdolus:abhinc abluo:
ſublatꝰ obloquor abnego obnitor ſubnixꝰ.Ergo nulla
niſi ꝑpoſitio cogat añcedens ſyllaba in b põt deſinere:
niſi cõſequens quoq; ab a incipiat:vt oſtenſum eſt in ꝑ
dictis noĩbus.ita dicit Priſ.in.ij.li.In tractatu aũt ꝑpo
ſitionũ ſic dicit Priſ.A ab abs e ex: fere eandẽ ſignifica
tiõis vim habent.Nam ⁊ locales ⁊ tꝑales ⁊ ordinales
ſimilĩ inueniunt.ſ; qñ conſonans ſequit a ⁊ e magis ꝑ
ponunt in appoſitione vt a domo e iure.Ab võ ⁊ ex ſe-
piſſime in cõpoſitione nõ ſolum vocalibꝰ:ſ; etiam cõſo-
nantibꝰ ꝑponunt: vt abigo abduco exuro excurro. In
appoſitione vocali quidẽ ſequente ſemp:vt ab illo ex il
lo:conſonanti raro.Nam a quidem ⁊ e vocali quidem
ſequente non ꝑponuntur.Ab aũt ⁊ ex: cõſonantibus ſe
quentibꝰ ſolent preponi ſi nulla aſperitas vocis ꝓhibe
at. Abs tñ in compoſitiõe conſonantibꝰ ſolet preponi.
Ab omnibꝰ in cõpoſitiõe preponit litteris abſq; c vl' q
vel t:vt abbreuio abduco affat:naz b in f ↄuerſa eſt.Au
fero in quo b cõuertit in u:tã euphonie q; differẽtie cã
ne ſi affero dicas ab ad ꝑpoſitione ⁊ fero cõponi videa-
tur:abluo abnego ommitto:in quo b in m conuertit:ar
ripio in quo b in r cõuertit:aſporto in quo b in s muta
tur:ſicut ⁊ in aſpello ↄ2ie cauſa:ne ſi apporto:⁊ appello
dicamꝰ ab ad cõpoſita eſtiment.Hec Priſc.vñ verſus:
Ab ſi ↄponis elementa quecũq; ſequunt:C q t tñ ſimĩ
he tres excipiunt.Ex predictis collige ꝙ hec prepoſitio
ob his litteris ſequentibꝰ mutat b in illas.ſ.c:vt occido
f vt offero:g vt oggãnio:p vt oppono.qñq; ſubtrahit b
vt operio.ſi aũt ſequat m ſubtrahit b:vt omitto vl' mu
tat in m:vt ommitto.qñq; tamẽ intercipit s cum dictio
ne incipiente a c:vt obſcurꝰ obſcenus.vñ quidam dixit
de ꝑdictis:Cur fert grex po mũ nunc ob mutat in illas.
Ex predictis p; ꝙ opprobrium ſcribit per geminum p.
Componit enĩ ex ob ⁊ ꝓbriu; mutato b in p.De ab ſatĩ
p; per ꝑdicta. Sub vt vult Priſ.in tractatu ꝑpoſitionũ
his litteris ſequentibꝰ mutat b in illas.ſ.c vel f vel g vel
m vel p:vt ſuccũbo ſuccurro ſufficio ſuffero ſuggero ſũ-
mitto ſummoueo ſupparo ſuppono:⁊ ſic d alijſ ſimilibꝰ
In ↄpoſitõe võ mõ localẽ vim retinet ſub:vt ſubeo:ſup
pono ſubijcio ſubmitto ſubduco ſubtraho: mõ diminu
tiuã vim:vt ſubrideo ſubtriſtis ſuffundo.An võ ſub mu
tet in r ſequente r nõ facit mentionẽ Priſc.in.xiiij.li.in
trac.de prepoſitõibꝰ.Sed in.ij.lib.vt dictum eſt ẽ dicit
Priſ.ꝙ b ſequente r plerũq; in eam ↄuertit:vt ſurripio
⁊c.vide ſupra.Dicit ẽt ibi Priſ.ꝙ b mutat in s:vt iubeo
a quo venit iuſſi.Cõuertit etiã in s cã differẽtie ĩ aſpor
to ⁊ aſpello:vt ſupra dixi.De ꝑdictis dici põt cor fu ga-
mel porr:precedens ſub trahit ad ſe.qñq; autem rema
net b ſequente c:vt ſubcinericiꝰ:ne ex ſucco ⁊ cinere cõ-
poni videat.Dicendũ eſt g° ſuccõtrarie:lic; quidã dicãt
ſubcõtrarie p b.Quida; ẽt dicunt obceco p b:l; hoc nõ
habeat a Priſ.Item nota hic ꝙ ſm Priſ.ſuſcipio ⁊ ſu-
ſtuli ſunt cõpoſita a ſuſum vel ſurſu; aduerbio ⁊ non a
ſub prepoſitione.Suſcipio.n.componit a ſuſu; ⁊ capio
Suſtuli a ſuſum ⁊ tuli.ꝙ aũt non ſint cõpoſita a ſub p;
Nam ſi in ſuſcipio fuiſſet b non fuiſſet mutata in s ſeqñ
te c:imo in c:ſicut in ſuccurro a ſub ⁊ curro. Similĩ ſi ĩ
ſuſtuli fuiſſet b non fuiſſet mutatũ in s ſequente t: ĩmo
remanſiſſet integrum:vt in ſubtinnio:ergo non ſunt cõ
poſita a ſub ſed a ſuſum vel ſurſum. Suſpicor autem ⁊
ſuſpicio ſimiliter ſunt compoſita a ſuſu; ⁊ non a ſub.Si
enim compoſita eſſent a ſub remanſiſſet b ibi ⁊ non fu-
iſſet mutatum in s:ſicut pat; in ſimilibꝰ:vt ſubſto ⁊ ſub
ſiſto.Compoſita ergo ſunt a ſuſum vel ſurſum . Hic tñ
ſciendum eſt ꝙ s qd erat in illo aduerbio ſuſum ſubtra
ctum eſt ꝓpter aliud s:qd erat ex parte illius componẽ
tis.ſ.ſpica vel ſpecio.nam ſi remanſiſſet ibi ſicut in ſuſtu
li ⁊ ſuſcipio geminaret ibi par cõſonans ante altera; cõ
ſonantem.vñ dicit Priſ.Suſpicor quoq; ⁊ ſuſpicio a ſu
ſum vel ſurſum componunt:ſed abijciunt vnũ s: qa nõ
poteſt duplicari conſonans alia ſubſequente conſonan
te:quoniam nec antecedente niſi ſit muta añ liquidam
vt ſupplex:ſuffragor.

c Nullã superiorem ſyllabam ter
minat niſi ſequens
incipiat a c vel a q:vt bacca:bucca ſiccus ſuccꝰ
q ecquis:quicq;:atq;.Ex hoc quoq; oſtendit eandem
vim habere c ⁊ q.Si obijciat de necdum:necne: necnõ
vbi precedens ſyllaba deſinit in c:⁊ tamen ſequens nõ
incipit a c vel a q.Dici poteſt ꝙ Priſ.intellexit de com-
poſitis ex principalibus partibus.i.nomine ⁊ verbo. vl'
dicas ꝙ non ſũt ↄpoſita:ſed ſunt irregulares dictionu;
aggregationes ſub vno accentu ꝓferende.quidquid au
tem per d ſcribitur.Et ſcias ꝙ c cũ e ⁊ i repreſentant ple
ne ſonum ſuum:vt cecus cibus.Cum a vero vel o vel u
ſonum habet littere k:vt caput culex coma:vt quidam
dicunt.Item animaduerte ꝙ c tranſit in g:n precedẽte:
vt quingenti.Compoſitum ẽ ergo a quinq; ⁊ centu; cõ
uerſa c in g ꝓpter affinitatẽ quã hab; g cum n.tantã.n.
affinitatem h; n cũ g ꝙ ſepe facit c conuerti in g.ꝑceden
te tamen n:vt quingenti quadringenti:cuius ſignum ẽ
ꝙ ſi non precedat n c non cõuertitur in g:ĩmo remanet
integrum:vt ducenti trecenti . De hoc etiam in g dicam
ĩferius.

d Non terminat precedentem ſylla
bam niſi ſequens quoq;
ab eadem incipiat in ſimplicibꝰ dictionibus et
in pleriſq; cõpoſitis vt ab addir vel ab addier addo red
do reddnco:qd etiã reduco dicit Virg.in.iiij Enei. Eie
ctã claſſem ſocios a morte reduxit.Hic tñ ipſa cõſonãs
d in ad ꝑpoſitione mutat ſequentibꝰ his nouem lr̃is.c.
f.g.l.n.p.r.s.t:vt accido accumbo affectus aggero allido
annuo applico arrideo aſſiduus aſſideo attingo.vñ ver
ſus:Cor.fla grans le nis pir ſal ta.ad ſibi mutat.Ex quo
p; ſm quoſdam ꝙ dicendũ eſt aſſum aſſui:non adſum
per d: aſſumus non adſumus.Ite; ſcias ꝙ d aliquãdo
non mutatur ſequente p:ſed abijcit:vt aperio quod cõ
ponit ex ad ⁊ pario.aliqui dicunt ꝙ componitur ex a ⁊
pario.ſed prius dictum magis mihi placet . Subtrahit
etiam d in quibuſdam qu; ſequens dictio incipiat a gn
vl' ſp:vel ſc:vt agnitus aſpectus aſcendo.vñ verſus:Tol
lit inde tñ ſequit ſi conſona poſt s.Et eſt rõ quia regu-
la ſupra a Priſ.data ẽ:Si due pares conſonantes prece
dunt aliquam conſonantem vna illaru; debet abijci:vt
aſto aſcendo:ne geminatio conſonantis ſit ante conſo-
nantem:quia nec ante conſonantem nec poſt conſonã-
tem debet fieri geminatio conſonantis:niſi altera illarũ
fuerit liquida l vel r:vt ſupplico:ſupprimo.Sed obijcit
de idcirco:quodcunq; ⁊ ſimilibus:quorum prima ſylla
ba deſinit in d:lic; ſequens non incipiat a d.Dico ꝙ iſta
regula non ſemper vẽificatur in compoſitis ſm Priſcia.
⁊ ideo fallere poteſt in illis:ſicut etiã in his dictõnibus
adeo aduro.Alijs aũt ſequentibꝰ litteris integra manet

d in compoſitiōe: vt adbibo adhereo admitto adquiro aduoco. Inuenitur ammito: ſed componitur ex am prepoſitione inſeparabili. Amitto enim ex a componit᷑: vt admiroꝛ ⁊ etiaꝫ ammiroꝛ ex ad ⁊ ex am prepoſitionibꝰ inuenitur. Sic ergo d integra manet ſequente q: vt adquiro ſcđm Priſcia. Sed obijcitur de quicquaꝫ: vbi d mutatur in c ſequente q. vnde ſupra dixit Priſcia. ꝙ d tranſit in c: vt accidit quicquā. Dico ꝙ hoc intelligēduꝫ eſt de hac prepoſitione ad: que non mutat d ſequente q: vt adquiro: ſicut patet per textum Priſcia. qui dicit: Alijs auteꝫ ſequentibus litteris: integra manet d in cōpoſitiōe: vt adbibo admitto ⁊c. ſemper exemplificat de ad: ⁊ ſic de quicquā non ē obiectō. vel poteſt dici ꝙ hec conſonans d ſequente q remanet integra ⁊ non mutat᷑ vt adquiro. Hoc autem dictum eſſe videt᷑: quia qum q ⁊ c repreſentent idem elementuꝫ: videt᷑ ꝙ ſicut d mutatur in c ſequente c: vt accipit: ita etiam d ſequente q: ſꝫ remanet tunc īmutabilis generaliter ī ꝯpoſitis ab hac p̄poſitione ad: ⁊ fere vbiqꝫ etiā in alijs ꝯpoſitis. hoc dico qꝛ quandoqꝫ mutatur in c cauſa euphonie: vt quicquā ⁊ etiam quicquid: vt dicunt quidā. Alij vero dicunt: ꝙ quidqnid ſcribitur per d: non per c. vnde non mutatur ibi d ſicut nec in quodqꝫ vel quidqꝫ. Nec Priſcia. exemplificat niſi de quicquā: ut patuit. dicit enim: D tranſit ī c: vt accipit: quicquā: ⁊ ſic ex v̄bis Priſci. non habet᷑ ꝙ quidquid ſcribatur per c. Item nota ꝙ nulluꝫ verbum deſinit in d. vnde inquit ſcribitur per t. Uolo etiā te ſcire ꝙ quedaꝫ cognatio ſiue affinitas eſt inter d ⁊ z. vnde quidam ſcribentes d ſepe exprimunt z in ſono: antiqui enī ſcribebant medentius ꝓ mezencius. Similiter affinitatem habent in ſono d ⁊ t: ſicut patꝫ in terminatōne iſtoꝛum nominum: caput apud. Parum. n. diſtinguitur inter d ⁊ t: quo ad ſonū. Itē int᷑ t ſine aſpiratione ⁊ t cū aſpiratione eſt d media: vt declarabit᷑ in h littera.

f **Nullā terminat ſilla**bā niſi loco b vel d vel s vel x in p̄poſitionibꝰ ſit poſita qū ſequens dictio ab eadē incipit cōſonante: vt officio ſufficio affectus difficilis diffundo efficio. Et ex hoc quoqꝫ muta eſſe oſtendit᷑ f ſcđm ꝙ qū oīs ſemiuocales ſimplices ſolent in medijs dictōibus geminari hec nō geminat᷑ nec terminat eas ſicut ille: niſi in ſuo nomine ꝓpꝛio. ſ. qn̄ dicit᷑ f. Sed etiā qn̄ l ⁊ r p̄ponit᷑ liquidis moꝛe mutarū. De offa non eſt queſtio: quia componit᷑ ex ob ⁊ fans: ⁊ ita f eſt ibi poſita loco b: ⁊ dicit᷑ offa q̄ſi offans. i. ꝯtra fantē: qꝛ noceat fanti quꝫ eius os ipleat. vnde quidam: Offa nocet fanti: ſed ꝓdeſt eſurienti. Item ſcias ꝙ f magnam affinitatē habet cum ph in ſono: vt pꝫ in filius ⁊ philippꝰ. ⁊ ſcribit᷑ f in latinis dictōnibus: ph in grecis: nec tā fixis labꝛis ꝓnuncianda ē f quō ph: atqꝫ hoc ſolum intereſt: vt dicit Priſ.

g **Apud latinos nul**liꝰ ſyllabe eſt terminaliſ niſi qū loco b vel d ponit᷑: vt in ad vel ſub vel ob p̄poſitōe: vt aggero agger ſuggero aggānio. Eſt qn̄qꝫ n principalis ſyllabe: ⁊ an̄ ſe aſſumit g: vt ꝓ natus gnatus ꝓ notus gnotus antiqui dicebant: vnde ignotus noſco cognoſco: noui cognoui: ⁊ poſt n c ſepe poſitam in g ꝯuertit: vt in numeris q̄dringenti pro quadrincenti: a centum quingenti ſeptingenti octingēti. Adeo enī n p̄poſita facit c in g cōuerti: ꝙ in quibus n non eſt numeris ſeruant c: vt ducenti: trecenti: ſeſcenti ꝓ ſexcenti. Ad predictoꝛum declarationeꝫ ſcias ꝙ ī his prepoſitionibus in ⁊ con: n altera n ſequente plerunqꝫ mutatur in g: vt ignoſco ⁊ cognoſco ignotus cognitꝰ cognatus ignominia ignarus, in quibuſdam ſupꝛadictis ſubtrahitur n a predictis prepoſitiōibus: quia in altero componentium inuenitur g: vt ignarus: vl᷑ additur per prothesim: vt dicatur gnoſco gnoui. vnde dicendum eſt dinoſco ſine g. Preterea ſupinum faceret dignituꝫ ſi ibi eſſet g: ſicut agnitum cognitum: ⁊ participium preteriti paſſiui faceret dignitus ſicut cognitus agnitus: qđ tam̄ non dicimus. Iteꝫ ſcias ꝙ inter c ſine aſpiratione ⁊ c cū aſpiratione media eſt g: ſicut declarabitur in h. Iteꝫ i cōſonans habet in ſono affinitatem cum g: ⁊ inde eſt ꝙ plures ſcribunt magiſter per g: qum rectius ſcđm hug. ſcribatur per duo ij: vnum conſonans ⁊ aliud vocale: vt maijſter.

h **Non po**teſt terminare ſyllabā. Et ſi opponat᷑ de vah ⁊ ah ⁊ oh interiectiōibus: in quibus videt᷑ h terminare ſyllabam: Dico ꝙ hoc fit per apocopam: quia perfcā ſunt vocalia vaha aha ⁊ oha. Nam ſuum eſt interiectōnis ꝓferri voce abſcondita. Interiectiones enim ſignificant affectus animi qui perturbant mentem loquentis ne perfecte loqui poſſit. Hoc intellige de dictōnibus latinis. Nam in theologia vtimur dictōnibus hebꝛaicis ī quibus aſpiratōis nota poſt tres mutas terminales habetur poſt c: vt ſadoch: poſt p: vt ioſeph aleph: poſt t: vt deleth. Item ſcias ꝙ ſi aſpiratio ponatur inter aliquaꝫ cōſonantem ⁊ vocalem ſequentē in eadē ſyllaba: tūc aſpiratio attribuit᷑ conſonanti pꝛecedenti ⁊ non vocali ſequenti: vt nihil: philippus. Iteꝫ ſi dictio incipiens a vocali aſpirata componit᷑ cum alia dictione remanēte vocali vel muta remanet aſpiratio: vt rehabeo ꝓhibeo exhibeo. ſꝫ ſi abijciat᷑ vocalis: abijcit᷑ ⁊ aſpiratio: vt p̄beo. Itē nulle p̄poſitōes vl᷑ ꝯiunctiones aſpirant᷑. require ſ̄ vbi de aſpiratōne dixi. Nota ēt ꝙ ſicut dic̄ Priſ. int᷑ c ſine aſpiratōe: ⁊ c cū aſpiratōne media ē g. Int᷑ t ſine aſpiratōe ⁊ t cū aſpiratōe media ē d. Int᷑ p ſine aſpiratōe: ⁊ p cū aſpiratōe ſiue f media ē b. ſūt igit᷑ medie g b d: ⁊ dicunt᷑ medie: qꝛ nō ita leniter ſonāt ſicut ille nō aſpirate: nec ita aſpere ſic̄ ille aſpirate. verbigratia g nō ita leniter ſonat ſic̄ c ſine aſpiratōe; nec ita aſpere ſic̄ ch. Silr̄ d nō ita lenit᷑ ſonat ſic̄ t ſine h: nec ita aſꝑe ſicut th. et iō dicit᷑ media int᷑ t ſine aſpiratōe ⁊ t cū aſpiratōe. i. int᷑ t ⁊ th. Similit᷑ b nō ita lenit᷑ ſonat ſic̄ p ſine h: nec ita aſpere ſicut ph ſiue f. Et iō dicit᷑ media inter p non aſpiratam ⁊ p aſpiratā. i. inter p ⁊ ph. Et notandum eſt ꝙ in lenibus. i. in predictis tribus conſonantibus. ſ. p t c nō aſpiratis pulſus exterioꝛ eſt. i. circa labia: qꝛ foꝛmant᷑ in extremitate labioꝛuꝫ: vt pꝫ in eoꝛū ꝓlatione. In aſperis v̄o. i. in illis aſpiratis pulſus fit interioꝛ. i. in gutture: quia in gutture foꝛmant᷑. Medie v̄o earum. ſ. b d g obtinent mediuꝫ locum: quia nec foꝛmant᷑ circa labia nec in gutture: ſic̄ pꝫ in ꝓlatione earū: ſed foꝛmant᷑ quaſi in lingua affixa medio palato qui locus eſt medius inter guttur ⁊ labia. Et hec eſt vna cauſa qua confirmat Priſci. b d g eſſe medias predictarum.

k **Nullius** ſyllabe poteſt eſſe terminalis.

l **Quacūqꝫ** ꝯſonāte ſequēte pōt an̄cedētē termīare ſyllabā vt albus vlcus ſoldū alpheꝰ algeo illō vlmꝰ alnus talpa fulſit altus ſilua mulxi. Q ⁊ r ſolis ſequētibꝰ nō inueni an̄cedere l: nā h ⁊ k nec poſſūt poſt l īueniri.

i **Terminat** ſupioꝛē ſylla. qn̄ ſeqns ſyllaba incipit a b vl᷑ p

vel altera m:vt cambiſes ambo ꝯparo ĩperium ſumm⁹ hãmon.vnde v̾ſus: M vel b vel p nuſq̃ꝫ vult n foꝛe pꝛeſe. Illi⁹ ergo loco ſemꝑ m ipſe loco. Notandũ ꝙ inuenitur an cõiunctio ⁊ ſcribit̃ ꝑ n vt ibi: Eloquar an ſileaꝫ: ⁊ nunq̃ꝫ inuenit̃ in cõpoſitõne. Am aũt ꝓpoſitio nunq̃ꝫ inuenit̃ in appoſitõe:imo ſemꝑ in cõpoſitõne:vt di diſ re ſe am con. Ex ꝓdictis pꝫ ꝙ an̄ c d t q f non ē ſcribēda m:ſꝫ n:vt nũcubi tantundē eundem idētidem nunquid anfract⁹. Et mutat̃ in pꝛedictis m ĩ n. Iteꝫ quotiēſcũq̃ꝫ hec ꝓpoſitio circũ cõponit̃ cũ dictõe incipiente a vocali m dꝫ ſcribi ſed non ꝓferri:vt circũago:circũamictus:circũeo.vñ v̾ſus: Circũ ꝯpoſita vocalis ſi cõmittet̃: M nõ ꝓfert̃:ſed ſola figura tenet̃. Hoc aũt fit ne m videat̃ ſyllabicari cũ ſequente vocali ⁊ ꝓpter ſonũ difficileꝫ: quia ſonus ei⁹ terminat̃ labijs clauſis:ſꝫ ſtatim debent labia aperiri ꝓpter ſequentem vocalē.vide etiã in circũeo is. Item ſciendũ ꝙ inuenit̃ con ⁊ cũ. Hec ꝓpoſitio cõ ſcripta ꝑ o ⁊ n nunq̃ꝫ in appoſitione inuenit̃:ſꝫ in cõpoſitione tñ. Et mutat̃ q̃ñq̃ꝫ m in n: ⁊ maxīe ſequēte b: vt cõburo:m vt cõmitto:p vt ꝯpono. Quꝫ v̾o ſcripta per u et m nunq̃ꝫ inuenit̃ in cõpoſitione. Ex quo ēt pꝫ:ꝙ mecũ tecũ ſecũ nobiſcũ vobiſcum non ſunt compoſita: ⁊ ē qũ q̃ñq̃ꝫ aduerbiũ tꝑale:vt quꝫ veneris ad me.i.qñ: Quandoq̃ꝫ ꝯiunctio adiunctiua:vt quꝫ ſeruias mihi diligo te. Q̃ñq̃ꝫ eſt ꝓpõ ſuiēs ablatiõ:vt vado cũ illo ad eccl̃iam.

n **Terminat** an̄cedentē ſyllabã ſequentib⁹ c vel d vel f vel g vel altera n vel q vel s vel t vel i vel u:ēt ꝓ ꝯſonantib⁹ poſitis:vel x:vt manc⁹ ꝯduco ꝯfiteoꝛ ꝯgru⁹ ann⁹ inquiro cõſit⁹ anthoni⁹ ꝯiungo cõuerto, anxius: N aũt ſequente b vel p in m cõuertit̃:vt imbuo impius L v̾o vel m vel r ſequentibus in eas cõmutatur:vt collido imunis coꝛrũpo. Et pene vbicũq̃ꝫ con ꝓpoſitio an̄ dictõem ab r incipientē ꝯponit̃.hoc idē patit̃: ⁊ hoc recte qũ nec in ſimplicib⁹ inueniat̃ dictiõib⁹ n ante r niſi foꝛte in aliquo ꝓpꝛio noĩe:vt henric⁹ coꝛandus. Ex hoc pꝫ ꝙ hee ꝓpoſitões in ⁊ cõ ſi ꝯponãt̃ cũ dictõe icipiēte ab r vel l ꝯuertũt n ĩ illas:vt irruo collido illudo coꝛruo.verũtamē con ꝯpoſita cũ dictõe incipiente ab r q̃ñq̃ꝫ retinet n.et iõ dicit Priſ.pene et fit cã dr̃ie:vt ꝯꝛigo gas.fuiſſet.n.ibi cõcidentia int̃ pꝛimã ꝑſonaꝫ hui⁹ v̾bi coꝛrigo gis: ⁊ ꝓmam h⁹ v̾bi coꝛrigo gas ſm̃ quoſdã ſimile iudiciũ de ſillibus habet̃. Itē ſcias ꝙ hec ꝓpoſitio con q̃ñq̃ꝫ in cõpoſitõe ꝑdit n ſequente vocali:vt coeo is:a cõ ⁊ eo is ſubtracta n cã euphonie:q̃ñq̃ꝫ conuertit n in m:vt comedo dis: ⁊ hoc ēt fit cã euphonie: ⁊ ſyllabicat̃ m cũ ſequenti ſyllaba ⁊ non cũ pꝛima. Et hoc accidit ꝓpter mutationē ꝯſonantis. Et ſi obijcias oĩs pꝛepoſitio ita ſyllabicanda eſt in ꝯpoſitione ſicut per ſe: vt habet̃ a Priſc.dico ꝙ hoc v̾ificat̃ qñ pꝛepoſitio remanet ĩtegra:hic autē coꝛrumpit̃ cũ n ꝯuertat̃ in m. Si vltra inſtes dicens: g̊ a ſimili potuit fieri in hoc verbo coeo is:vt conuerteret̃ n in m: ⁊ dicat̃ comeo mis mit:dico ꝙ fuiſſet ibi cõcidētia inter ſecundam ⁊ tertiam ꝑſonam huius v̾bi comomis mit:quare cauſa vitandi cõcidentiam illam nõ ibi cõuerſa fuit n in m:imo ſubtracta eſt n cauſa vitandi cacephaton. Item nota ꝙ ſicut dicit hug.in erge: En apõ grecos tñ valet q̃ꝫtum in apud latinos. vnde nomina greca ſiue notha que pꝛedictam poſitionē habēt in ſui cõpoſitione poſſunt ſcribi indifferent̃ modo ꝑ en mõ ꝑ in vt entimema ⁊ intimema energumin⁹ inerguminus encauſtum ⁊ incauſtum.et ſic de ſimilibus dicas.

p **Nullã** terminat ſyllabam:niſi ſeq̃ns incipit a p:vt lippus apparet appellatiuum:oppꝛobꝛium:appꝛobatus.

q **Non po**teſt terminare ſyllabã:qꝛ q ⁊ k ſemꝑ in initio ſyllabarum inueniunt̃:et apud antiquos: ponebat̃ cui ꝓ qui:ſicut ⁊ quu ꝓ cu ſyllaba: ⁊ quur ꝓ cur:vt s̃ dixi ĩ q ⁊ k de littera. Et ſcias ꝙ q nunquã poteſt ſyllabicari vel ſcribi niſi ſequentib⁹ duab⁹ vocalibus que ſunt in eadem ſyllaba ſecuꝫ.vñ licꝫ ille nominatiu⁹ quis ſcribat̃ per q genitiu⁹ aũt eius non ſcribit̃ per q ſꝫ per c vt cui⁹:qꝛ ĩ cuius i conſonans eſt nõ vocalis. Pꝫ etiam ex hoc ꝙ equus equi: ⁊ equus eq̃a equũ: ⁊ ſimilia debēt ſcribi per duo u:vocalia ambo:vt ſupꝛa dixi in u cõſonante vbi egi de littera.

r **Quacunq̃ꝫ** conſonante ſequēte põt terminare pꝛiorem ſyllabã:vt moꝛb⁹ ꝑcus oꝛdo ꝑficio coꝛfiniũ opidi nomē margo ꝓhibeo ꝑlego ꝑluceo interluniũ carmen carnis coꝛpus arquipotens arquitenus curſus moꝛſus artus ꝑiurus curu⁹ xerxes. In quibuſdã tñ ꝯpoſitis inuenio l ĩn r cõuerti:vt ĩtelligo ⁊ pellicio ꝓ interlego: ⁊ ꝑlicio pellego ꝓ perlego:pelluceo ꝓ ꝑluceo.

ſ **Nullã** ſuꝑioꝛem ſyllabã terminat in ſimplici dictõe niſi ſequēs ĩcipiat ab eadem:vt caſſus: ⁊ niſi in cõpoſitis ab his cõſonantib⁹ incipiat.ſ.c f g m p t vel i ⁊ u cõſonantibus:vt obſcur⁹ diſcutio tranſfero tranſgredioꝛ trãſmeo diſplicet diſterminat diſiungit tranſuebo. In oĩb⁹ ꝓdictis ꝯpoſitõib⁹ ē s terminalis ꝓpõnis. Nã in ſimplicib⁹ dictõib⁹ neceſſe ē s ⁊ c eē eiuſdē ſyllabe:vt paſcua luſc⁹ M etiam vel p vel t ſequente s ĩ ſimplici dictiõe s eiuſdē ſyllabe ſecuꝫ eſt:vt coſmus:pꝛoſper:teſtis. Et ſcias ꝙ Priſ.in ij.li.maio.obſcure determinat de s. Scire etiaꝫ debes ꝙ ait Priſ.in.xiiij.li. Ab m vel u loco ꝯſonantis ĩcipientibus ſolet in compoſitõne pꝛeponi a:vt amendo amens:auebo ante q in appoſitõne abs:vt abs quolibꝫ ante c vero vel t in cõpoſitione:vt abſcõdo: abſcedo:abſcido abſtraho obſtruo abſtineo.frequentius tñ a ⁊ ab ⁊ abs verbis paſſiuis vel ablatiuis iungunt̃:vt amoꝛ a viro vel ab illo:accipio ab illo:vel abs quolibet aufero vel ab illo aufero. Hec Priſ. Abs etiam in appoſitione inuenitur cum dictione incipiente a t:vt ꝓijce hoc abs te De abs etiam dixi in b. Item vt dicit Priſ.in.xiiij.li. Hec pꝛepoſitio trans ⁊ cõponit̃ ⁊ ſeparat̃:vt tranſuebo trãſfero tranſpadũ tranſtybꝛum. ⁊ quãdo componit̃ cum dictione incipiente a d vel n vel i cõſonante amittit ns: vt trado traduco trano traijcio traieci cuꝫ i v̾o vocali remanet integra:vt tranſitus:et etiam cum alijs vocalib⁹ vt tranſactus tranſeo. Ex dictis patet ꝙ in Math.j.ca. dicendum eſt quꝫ nollet eam traducere:vt abijciat̃:taꝫ ĩ ſcriptura q̃ꝫ in ꝓnunciatione ns. Item vt in eodeꝫ libꝛo dicit Priſ. Di vel dis pꝛepoſitiones ſemꝑ in compoſitione inueniuntur: ⁊ habent eandē ſignificatõeꝫ quã ab et abs:ſunt aũt ſeparatiue:vt diuido dis di:duco diſtraho diſcurro: qõ dia ꝓpoſitio apud grecos facit. Et ſciendũ ꝙ tunc dis ꝓponitur qñ ſequit̃ c vel f vel p vel s vel t vl̃ i loco ꝯſonanti:vt diſcũbo diſcutio differo diffido diffũdo:in quibus s in f conuertitur euphonie cauſa: diſpliceo diſputo diſijcio diſſero diſtraho diſtribuo diſtoꝛqueo diſiectus diſiungo. Alijs vero quibuſcunq̃ꝫ conſonantibus ſequentibus di pꝛeponitur:vt dignoſco dimitto diduco digero diluo diruo: ⁊ vbiq̃ꝫ ꝓducitur di:excepto dirimo ⁊ diſert⁹. Luca in.v. Et non admiſſe dirimit ſuffragia plebis. Hoꝛacius: Fecundi calices queꝫ nõ fecere diſertũ. Cõponit̃ aũt dirimo a di ⁊ emo ĩterpoſita

r cauſa euphonie. Diſertus vͦ componit̃ a di ⁊ ars interpoſita s. Et nota ꝙ di q̄nqꝫ componit̃ cū dictione incipiente a vocali: ⁊ tunc aliq̄n recipit r cā euphonie vl' cā vitandi hiatū: vt dirimo. Q̄nqꝫ recipit s: vt diſertꝰ. Tū ſcias ꝙ bis ⁊ tris qum componit̃ cuꝫ dictione incipiēte ab f abijciunt s ⁊ primam corripit. Naꝫ i ante f ſiue ph: ꝓducitur vt ripheus preter compoſita a numeris: vt bifidus trifidus bifarius ⁊ ſimilia.

t **Si ſuperiorē** finit ſyllabam neceſſe ē ſeq̄ntē quoqꝫ ab ea icipere: vt omitto quotta atticꝰ attinet ſi opponat̃ de atqꝫ atubi: aſtubi: vtiqꝫ poſtquā. Dico ꝙ non ſunt ꝓprie cōpoſitiones: ſed potiꝰ quedaꝫ irregulares dictionū aggregatōes: ⁊ ſic obiectio ceſſat.

x **Nullam termi**nat ſyllabaꝫ in media dictione niſi i ꝯpoſitis a ꝑpoſitiōe ex que integra manere pōt ſequēte c vel p vel q vel t: vt excuro: expello exquiro: extendo. S etiā ſequente ex abijcit̃ s: vt exequor. vn̄ vͥſus: X precedente cadit s de pte ſequente: L quoqꝫ ſequente iuenit̃ in hͦ noīe exlex ex integra. F. n. ſequēte in eā ꝯuertit̃ x: vt efficio effundo effero. Ceterl vͦ ꝯſonātibꝰ ſequētibꝰ e nō ex ꝑponi ſolet. ita dic̃ Priſ. in. ij. maio. In. xiiij. aūt li. ſic dicit: Etiā i appoſitiōe ⁊ cōpoſitōe inuenit̃ ante b d g l m n r: ⁊ aū u ⁊ i loco ꝯſonātiū poſitas: vt ebibo: educo egero eludo emineo enarro eruo eripio euehbo eijcio: qd̄ componit̃ ab e et iacio cōuerſa a in i. vn̄ dꝫ ſcribi ꝑ duo ij. Reliq̄s vͦ ꝯſonantibꝰ ſequentibꝰ ex ꝑponit̃ non e. ſ. c: vt excubo: f vt efficio effundo effero: in quibus ⁊ ſilibus x in f cōmutat̃ euphonie cā: h vt horreo exhorreo exhibeo: p vt expello: q vt exquiro: t vt extendo. Vocalibꝰ quoqꝫ ſequētibꝰ tam i appoſitōne q̄ꝫ in ꝯpoſitione ex preponit̃: vt exaro exegi exigo exoletꝰ exulcero exequat̃ exaudio. S vͦ ſequente x abijcit̃ s: vt exequor ab ex ⁊ ſequor. Sed querit̃ de hͦ quod dicit Priſ. ꝙ i x nulla ſyllaba terminat̃ in media dictōe: niſi in ꝯpoſitis a ꝑpoſitione ex q̄ integra manere pōt ſequēte c ⁊c̃. Inuenit̃. n. inſtātia in dextra dextrorſuꝫ ſexcēti ſexdeciꝫ textus ſexaginta ⁊ ſimilibꝰ. Ad hoc dico ꝙ Priſ. hic obſcure locutꝰ eſt. vn̄ ꝑdicta vͥba eiꝰ a diuerſis diuerſimode exponunt̃. Quidā. n. dicunt ꝙ intelligunt̃ de cōpoſitis ⁊ nō ſimplicibꝰ: ⁊ ſic nō eſt obiectio de textꝰ: qꝛ ſimplex eſt. ꝙ aūt deſinat in x in media dictōe: teſtat̃ Priſ. dicens in. xj. li. X aūcedente vnū inuenio in tus: vt a texo textꝰ. ſic g̊ intelligit̃ de cōpoſitis. ſed quidā coartant hāc regulā ad cōpoſita ab aliq̄ ꝑpoſitione: ⁊ ſic non eſſet obiectio de ſexdecim: qꝛ nō eſt cōpoſitū a ꝑpoſitōne ſꝫ a noīe. ⁊ tunc eſt ſenſus: Nulla ſyllaba in iunctura ꝯpoſitionis deſinit in x in aliquibꝰ cōpoſitis a ꝑpoſitione: niſi in cōpoſitis ab iſta ꝑpoſitōe ex q̄ integra manere pōt ſequente c ⁊c̃. Quidā vͦ dicūt ꝙ generalit̃ intelligēdū ē qd̄ dicit Priſ. Nā nulla ſyllaba in iunctura cōpoſitionis deſinit in x: niſi in cōpoſitis ab ex. Si g̊ obijciat̃ de dextrorſum: dico ꝙ x non eſt ibiꝰ in iunctura ꝯpoſitōis ſiue in media dictione ſeu in fine primi ꝯponentl: imo eſt ibi r. Componit̃. n. a dextera ⁊ vͥſum. Et ſcias ꝙ tunc dicit̃ x poni in iunctura cōpoſitionis: quādo eſt finis ꝑmi cōponentl: ⁊ nihil addit̃ int̃ cōponentia. Sed tunc opponit̃ de x ſexcenti: qꝛ hic x eſt i iunctura cōpoſitionis. Cōponit̃. n. a ſex ⁊ centum. Ad hͦ dicunt quidā ꝙ ſeſcenti ꝑ s debꝫ ſcribi: qꝛ x mutat̃ in s. Alij dicunt ꝙ x abijcit̃ ⁊ ſic ſecenti ⁊ ſedeciꝫ ſcribunt̃ ſine s ⁊ x: ⁊ hoc magis mihi placet. Sexaginta enī ꝯponitur a ſex ⁊ gentos qd̄ eſt decē. vn̄ nō eſt ibi x in iunctura cōpoſitionis: qꝛ a apponit̃ ⁊ addit̃ inter componentia. vn̄ nil ꝓhibet quin ſcribat̃ per x. Aliqui ſunt qui intelligunt ꝑdictam regulam in ſimplicibꝰ ⁊ cōpoſitis. vn̄ ſic exponunt vͥba Priſc. In x nulla ſyllaba terminat̃ in media dictōe niſi ſequente c vl' p vel q vel t: ⁊ hoc apparet in cōpoſitis a ꝑpoſitione ex: que integra manere pōt in his vͥbis: expello: excuro: exquiro: extendo. Predicta regula ſic intellecta eſt plana: ⁊ vͥificat̃ taꝫ in ſimplicibꝰ q̄ꝫ in compoſitis generaliter.

y **Vocalis** eſt: ⁊ ideo pōt terminare ſyllabā: ⁊ incipere quacūqꝫ conſonante ſequēte vel precedente ſicut oēs vocales faciunt.

z **In peregrinis** dictiōibꝰ ſꝑ in ꝑncipio inuenit̃ ſyllabe. Et ſi aūcedat alia ſyllaba necē ē eā vel vocaleꝫ deſinere vt gaza: vel in n vt melanzotos: vel in r vt ariobarzanes. Sꝫ opponit̃ de achaꝫ vbi z non in ꝑncipio ſꝫ in fine ſyllabe ē. Pōt reſpōderi ꝙ nomen hebreū eſt. Priſ. aūt de latinis vel grecis dictōibꝰ intelligit. Et ſcias ꝙ ꝑegrinū hic ꝓprie appellat̃ grecū. Aliq̄n aūt ſub ꝑegrino ꝯprehendit̃ greca dictio ⁊ barbara: aliq̄n omnis dictio que non eſt in ꝓpria lingua.

De quattuor accidentibꝰ ſyllabe.

Primus de litteris terminantibꝰ ſyllabā: nūc de accētibꝰ ſyllabe dicamꝰ. Scias g̊ ꝙ vnicuiqꝫ ſyllabe accidit tenor: ſpiritꝰ: tēpꝰ: nūerus lrāruꝫ. Tenor acutꝰ vel g̊uis vel circūflexꝰ: in dictōe tenor ſiue accentꝰ certꝰ abſqꝫ ea dictōe incertꝰ: nō pōt tamē ſine eo eſſe. Silr ſpūs aſper vel leuis: Tempus vnū vel duo: vel etiā vt quibuſdam placet vnū de ſemis: vel duo ⁊ ſemis: vel tria vnuꝫ: vt ſi vocalis eſt breuis ꝑ ſe: vt eo: vel etiā ſi vna ꝯſonās ſimplex ſequat̃: vt caput vnū ⁊ ſemis i cōibꝰ ſyllabis: vt lachryme. Et ſciēdū ꝙ nō ſolū aū l vl' r: ſꝫ ēt aū m: vt ſ̄ docuimꝰ ⁊ n poſite mute faciūt cōes. Preter̃ea m aū n poſita faciūt quidē cōes ſyllabas. Illō quoqꝫ nō ē ꝑtermittendū ꝙ tribꝰ ꝯſonātibꝰ ſequētibꝰ pōt fieri cōis ſyllaba q̄n in ꝑncipio ſyllabe ſequētis poſt vocalē correptā s ⁊ muta: ⁊ poſt eā liq̄da ſequit̃. Quippe qū s in metro ſubtrahi more ſoleat veterū: vt Horaci. ſmonū. li. j. Liq̄mꝰ inſani ridentes ꝑmia ſcribe. In lōgis nā vl' poſitōe duo ſūt tꝑa: vt dos ars. Duo ⁊ ſemis: q̄n poſt vocalē naturalit̃ longā vna ſequit̃ cōſonās: vt ſol. Tria q̄n poſt vocalē nālit̃ longā due cōſonantes ſequunt̃: vel vna duplex vt mons rex: Tū in metro neceſſe ē vnāquāqꝫ ſyllabaꝫ vel vniꝰ vel duū accipi tēporū. Nūerus. ſ. litterarū accidit ſyllabe: qꝛ vt ſupra diximꝰ non minus q̄ꝫ vnius: nec plusq̄ꝫ ſex litterarū apud latinos pōt inueniri ſyllaba.

Prima pars huiꝰ opis de orthograuia explicit.

Secūda ꝑs de accentu ſiue ſecundus liber incipit.

Expleta iā per dei grāꝫ ꝑma pte huius opis q̄ ē orthographia: nunc de ſcd̄a pte. ſ. de accētu videamꝰ. De accentu aūt hoc mō dicemꝰ. Prīo oſtendimꝰ quid ſit accentus ⁊ quot ſunt. Secundo ponemꝰ regulas generales accentꝰ ⁊ q̄ōes circa eas. Tertio manifeſtabimꝰ q̄ ⁊ quot loca obtineat accentꝰ ⁊ q̄re. Quarto aūt ponemꝰ quaſdā regulas gnāles valētes ad accētū cuiuſlibꝫ ſyllabe. Quinto ſubiūgemꝰ regulas ſpāles de accētu ꝑme ⁊ medie ſyl. ⁊ ſūat̃ hͦ largo mō accētꝰ ēt ad tēpꝰ. Sexto dicemꝰ de accentu ꝑtiū indeclinabiliuꝫ.

Septio de ſex ipedimẽtis accẽtꝰ: ⁊ de dubijs circa ea.

De accentu generali.

Ccentus ē regularis

modulatio vocis facta in ſignificatiua ꝓnũcia
tiõe principalit̃ adiacens vni ſyllabe. regularis dicit̃ ad
driam metrice modulatõis: ⁊ mellice: q̃ accentũ non cõ
ficit regularẽ. Adiacet autẽ accentꝰ principalit̃ vni ſylla
be: ꝗ̃uis ſm ipm totalis dictio indicet̃: Et dicit̃ accen-
tus ab accinendo. i. ad ſignificandũ aliq̃d canendo: qm̃
accentus ad hoc inuentꝰ eſt: vt ſignificatio dictõis me-
lius diſtinguat̃. Tres aũt ſũt accentꝰ. ſ. acutꝰ: g̃uis: ⁊ cir
cũflexꝰ. Acutꝰ fit ꝑ eleuationẽ vocis: vt in prima ſyllaba
huiꝰ nois dñs. Grauis fit ꝑ inclinationez vocis: vt pꝫ in
media ⁊ vltima ſyllabis huiꝰ nois dñs. Circũflexꝰ autẽ
fit ꝑtim ꝑ eleuationẽ: ⁊ ꝑtim ꝑ inclinatõem vocis: vt pꝫ
in penul. hꝰ infinitiui amare. vñ dicit Priſ. in li. de accẽ-
tu: Accentꝰ acutꝰ iõ inuentus ē: q2 acuit ſiue eleuat ſylla
bã: grauis ṽo eo ꝙ deꝑmat atq3 deponat: Circũflexꝰ iõ
q2 deprimat ⁊ acuat. Et nota ꝙ quidã dicũt circũflexuꝫ
nihil eẽ in tꝑe noſtro: ponentes illũ ſub acuto: ſꝫ errant
penitꝰ ꝯ naturã ⁊ artẽ loquentes: q2 int̃ acutũ ⁊ grauẽ
opꝫ mediũ inueniri. Duo ṽo ſunt principales accentꝰ. ſ.
acutus ⁊ circũflexꝰ: grauis. n. eſt ſecũdariꝰ. In nulla g̃
dictõe pñt eſſe ſimul acutus ⁊ circũflexus: nec duo acu
ti: nec duo circũflexi. Habita ergo accentu alicuiꝰ dictio
nis acuto vel circũflexo: relique ſyllabe eiuſdez dictiõis
grauant̃. Et hoc obſeruat̃ in ſimplici dictõe: vt romanꝰ
⁊ in cõpoſitis: vt maleſanꝰ: vno. n. accentu regit̃ princi-
pali. Notandũ eſt ergo ꝙ nulla ſyllaba breuis circũfle-
ctit̃. Itez omnis dictio monaſyllaba nãliter breuis acui
tur: vt quis: dux: naturalit̃ lõga circũflectit̃: vt ſol: ⁊ par
Item in biſſyllabis ſi prima fuerit longa naturalit̃: ⁊ vl.
breuis: prima circũflectit̃: ⁊ vltima grauat̃: vt hamus: ⁊
vrbe. In oĩbus alijs biſſyllabis acuit̃ prima: ⁊ vltima g̃
uat̃: ſiue ambe ſint longe: vt eſtas: ſiue breues: vt mare:
ſiue ꝑ̃ma breuiſ ⁊ vltima longa: vt amant: ſiue ſit prima
breuis naturaliter: ſꝫ longa poſitione: vt frango: ꝑco: ar-
ceo: fontes nactꝰ: ceſſi: geſſi. In poliſyllabis. i. in triſſylla
biſ: ⁊ ſic deinceps ſi penul. breuiet̃: anpenul. acuit̃: vt do
minꝰ ⁊ miſericordia. Reliq̃ grauant̃. Si ṽo penul. ſit lõ
ga naturalit̃: ſꝫ vltima breuiet̃: penl̃. circũflectit̃: vt ama
re. In reliquis aũt poliſyllabis penul. acuit̃: ⁊ relique g̃
uant̃ ſiue penul. ⁊ vltĩa ꝓducant̃: vt amarent: ſiue penl̃.
ſit breuis nãliter: ſꝫ longa poſitione: vltima exñte longa
ſeu breui vt ꝯfringit: vel ꝯſtringit cõfringũt.

Qões circa accentum.

Dmaiorez intelligen

tiã ꝑdictaꝝ regularũ a Priſc. traditaꝝ: hic aliq̃
dubitabilia moueamꝰ. Quero igit̃ primo q̃d ſit tẽpus ꝓ
ductũ ⁊ q̃d correptũ. Ad hoc dico ꝙ tẽpus correptũ dr̃
hoc in quo generat̃ vox vel ſyllaba aliq̃: ita ꝙ non poſ-
ſit gnãri in minori: ad hoc ꝙ ſaluet̃ ſpẽs illiꝰ lr̃e vel ſyl-
labe. Tempꝰ ṽo ꝓductũ dr̃ ipiꝰ tpis correpti geminatõ
Et ſi obijcias: oẽ ꝯtinuũ eſt diuiſibile in ĩfinitũ: ⁊ tempꝰ
eſt huiuſmõi: igit̃ poterit in ĩfinitũ diuidi. Dico ꝙ tẽpuſ
ſm ſe ⁊ ꝑ nãm ꝓpriã eſt diuiſibile in infinitũ: ſꝫ in cõpa
ratõe ad formã vocis ꝓlataꝫ in ſpẽ non ē diuiſibile in ĩ-
finitũ. Põt. n. aliquid in ſe eſſe diuiſibile in infinituꝫ: in-
cõparatõe tñ ad formã rei ſimplicit̃: vel ad formã rei re
latã ad motũ: non ē diuiſibile in infinitum. verbigratia:
Caro ſm ſuã quãtitatẽ ſꝫ quã q̃ꝫta diuiſibilis ē in ĩfini
tũ: ſi tñ diuidat̃ actu cõtingit deuenire ad q̃ꝫtitatẽ quã
non ē vltra diuidere: ad hoc ꝙ maneat ſpẽs carnis. Si
milit̃ ⁊ ignis diuiſibilis eſt ſꝫ q̃ꝫtitatez in ĩfinitũ: ſi tamẽ
diuidat̃ actu aliqñ eſt indiuiſibilis rõne ſpẽi. Contingit
eñ ꝑ diuiſionẽ venire ad minimũ ignẽ: qui ⁊ ſi hẽat foꝛ
mã ignis ⁊ ſpẽm ⁊ poſſit vlteriꝰ diuidi manente forma
⁊ ſpẽ ignis: nõ tñ põt vlteriꝰ diuidi ꝑ ſpẽs: ⁊ ita ꝙ mane
at motꝰ ſurſuꝫ: ⁊ ita quo ad formã relatã ad motum eſt
aliqñ ignis indiuiſibilis: qui tñ de ſe eſt diuiſibilis in in
finitum. Similit̃ aũt eſt ⁊ in ſucceſſiuis ſicut ⁊ in voce ⁊
in tꝑe cõmenſurante ipaꝫ: nã q̃ꝫuis tẽpus ſꝫ ſe in ĩfinitũ
ſit diuiſibile: tñ ꝯparando ipm ad vocez quã menſurat:
manifeſtum eſt ꝙ cõtingit vocẽ generari in aliquo tꝑe
tã ꝑuo: ꝙ ſi generaret̃ in minori nõ ſaluaret̃ in eo ſpẽs
vocis: ⁊ tale tẽpus dr̃ hic correptũ. ⁊ huiꝰ geminatio cõ
ſtituit tẽpꝰ ꝓductũ: q̃ꝫuis de ſe ſit diuiſibile in ĩfinitũ: q2
ſic nõ ſumit̃ tẽpus ꝓductũ: ſꝫ ꝑ geminato tꝑe correpto
ſic dictũ eſt. ſ. ſm ꝙ eſt indiuiſibile nõ in ſe ſꝫ in ꝯpatiõe
ad vocẽ ſiue ad ipam formã vocis: ſic autẽ nõ eſt ĩdiuiſi
bile in ĩfinitũ. Itẽ querit̃ q̃ũ tanta videat̃ eẽ mora in g̃
ui accentu q̃ꝫta in acuto ſm eleuatõem: q2 magis poni
tur acutꝰ eẽ accentus principalis q̃ꝫ grauis: q̃re ergo po
nunt̃ alij accentus a graui eſſe principales: ⁊ grauis nõ
Ad hoc reſpõdeo ꝙ accẽtus principalis ſit ꝓpter ſono-
ritatem. ſonoritas aũt magis habet̃ ꝑ eleuatõem q̃ꝫ per
depreſſionẽ: ⁊ ꝓpterea accentꝰ qui cõſiſtunt ĩ eleuatõe
magis ꝯſtituunt̃ principales q̃ꝫ ille qui ꝯſiſtit in depreſ
ſione. ſꝫ acutꝰ ⁊ circũflexꝰ magis cõſiſtũt in eleuatiõe: ⁊
grauis magis in deꝑſſiõe: ⁊ ꝓpterea ponunt̃ acutꝰ ⁊ cir
cũflexꝰ eſſe pñcipales: ⁊ grauis nõ. ꝙ aũt ſonoritas ma
gis habet̃ ꝑ eleuationẽ q̃ꝫ ꝑ deꝑſſionẽ ſic oſtẽdit̃: Mo
ra maior maiorẽ cãt ſonoritatem: ſed maior eſt mora in
eleuatione q̃ꝫ in depreſſiõe: g̃ maior ſonoritas. Et ꝙ ma
ior ſit mora in eleuatiõe q̃ꝫ in depreſſiõe ſic oſtenditur:
Eleuatõ nõ ſit niſi ꝑ motũ inſtrumentoꝝ ſurſuꝫ: depreſ-
ſio ṽo per motũ eorũdez deorſuꝫ. Sꝫ ipa inſtr̃a quꝫ ſint
grauia nãliter mouent̃ deorſuꝫ: non aũt ſurſuꝫ: niſi per
violentiam: ⁊ ideo facilius mouent̃ ad depreſſionez q̃ꝫ
ad eleuationẽ. ⁊ ideo minor ſit mora in depreſſione q̃ꝫ
in eleuatione: quare q̃ũ in accẽtu graui fiat depreſſio: ĩ
alijs autẽ eleuatio minor ſit mora in ipo q̃ꝫ in alijs: ⁊ ita
minor ſonoritas. Si aũt dicas ꝙ circũflexꝰ conſiſtit tã
in eleuatione q̃ꝫ in depreſſione: ⁊ ita quatinus erit accẽ
tus principalis: eatenus erit ⁊ non principalis: iam pꝫ ſo
lutio. maior eniꝫ mora ſit in eleuatione q̃ꝫ in depreſſio-
ne: ⁊ iõ maior ſonoritas ſit ⁊ magis: cõſiſtit ⁊ principali
us in eleuatione q̃ꝫ in depreſſione. Et ideo rõne eleuati
onis dicit̃ principalis: ⁊ rõne depreſſionis ſecũdarius.
Item queritur quare tñ vnus accentus principalis de
bet eſſe vniꝰ dictõis. Solutio: Accentꝰ principalis ē ad
ꝯtinuandũ ꝑtes dictionis ſic ꝙ fiant tanq̃ꝫ vnũ materia
le reſpectu ſignificatõis repñtande. Hoc aũt maxĩe ſit ꝑ
aliquod vnum ꝯtinuans: quare neceſſe eſt eſſe in dictõ
ne vnicũ accentuꝫ principalẽ ꝯtinuantẽ eiꝰ ꝑtes ad quẽ
relique ſyllabe dictõis inclinant̃ queãdmodũ oẽs ꝑtes
corporis ad vnã cõem perfectionem principalem incli-
nant̃: inq̃ꝫtum ſunt ꝑtes vnius. Item querit̃ quare ac-
centus circũflexꝰ non põt fieri niſi in lr̃a vel ſyllaba nã-
liter longa: acutus ṽo in breui põt fieri. Ad hoc dicẽdũ
eſt: q2 circũflexus accentus cõſiſtit in eleuatõe ⁊ depreſ
ſione. Ad hoc aũt ꝙ eleuatio ⁊ ipſa depreſſio ſint ſ idez
atq3 ſupra eandem litteram exigit̃ duplex tempus: q2
vtrũq3 in vno tꝑe niſi fuerit ꝓductũ fieri non poteſt ſit.
vñ neceſſe eſt ꝙ illa vocalis que accipere debet circũfle
xum accentũ habeat tempus ꝓductũ. vñ non põt fieri

accentus circũflexus:niſi in lr̃a naturalit̃ longa. Acut⁹
aũt accentus ↄſiſtit in ſola eleuatõe:quã in vnico tp̃e ſ̃
vnã lr̃am fieri ↄtingit.vñ quã oĩs vocalis ⁊ oĩs ſyllaba
hẽat vnũ tẽpus ad min⁹:poteſt oĩs vocalis ⁊ oĩs ſylla-
ba ſuſtentare acutum accentum. Ex hoc pʒ ꝙ q̃uis ſyl
laba longa poſitione termineť per ↄſonantẽ: ⁊ gemina
tio ↄſonãtis termineť in dep̃ſſione:ſicut accentus circũ
flex⁹:tñ ob hoc nõ ↄtingit ꝙ in ſyllaba tali fieri hẽat tal'
accent⁹:q꞉ ſupra eandẽ litterã numero: ⁊ ãteq̃ȝ aliqua
littera graueť in voce:opʒ fieri eleuationẽ ⁊ depreſſio-
nẽ vbicũqȝ debʒ fieri circũflexus accent⁹.vñ ſubſequẽs
geminatio cõſonantiũ facere non põt ꝙ circũflectať il-
la vocalis:ſi ſimpliciť fuerit correpta. Iteȝ queriť de re-
gul' quas dat Priſc.de diſſyllabis ⁊ poliſyllabis ſic:Si
penul.fuerit ꝓdu.naturalr̃: ⁊ vltima fuerit correpta:pe-
nul.circũflectiť.Si aũt penul.fuerit correpta nãliter: et
vl.ꝓdu.acueť ⁊ nõ circũflecteť.Queriť ergo cã.Videť
enĩ ꝙ dicat falſum:q꞉ circũflex⁹ accent⁹ non exigit niſi
ſyllabã naturaliť ꝓdu.vñ videť ſiue vltima ꝓdu.ſit ſiue
corr.dũmodo penul.ſit longa nãliter ꝙ ſ̃ ip̃am litteraȝ
poſſit fieri accentus circũflexus. Item circũflexus accẽ
tus determinat ſyllabã naturalr̃ ꝓdu.g̃:ꝓductio cõfert
ad hoc ꝙ ſit circũflexus accent⁹:g̃ vl.exñte ꝓdu.magis
circũfleť penul.exñs ꝓdu.q̃ȝ vltima exiſtente corr. Ad
hoc dicendũ ꝙ vltima exiſtente ꝓdu.non põt penul.cir
cũflecti.Et hec eſt cauſa:q꞉ accentus circũflexus nõ pa-
tiť poſt ſe in eadẽ dictione duas ſyllabas breues: ⁊ vna
ſyllaba ꝓdu.equipollet duabus breuibus: ꝓpterea nõ
patiť poſt ſe circũflexus accentus vnaȝ ꝓdu.Cauſa aũt
q̃re non patiť duas ſyllabas breues poſt ſe eſt : q꞉ non
patiť poſt ſuam eleuatõem niſi duplicem depreſſioneȝ
vñ quum poſt eleuatõem factaȝ in ip̃o circũflexo:adhuc
ſit in eodem depreſſio:non erit poſt ip̃ȝ niſi vna ſyllaba
breuis:vel vna depreſſio: ⁊ ita nõ patiť poſt ſe duas ſyl
labas breues vel vnã ꝓdu.que eis equipollet. Item cã
quare non patiť poſt ſe niſi duplicem depreſſioneȝ eſt:
q꞉ principalis accentus quum non poſſit eſſe in fine: at-
tendiť tamẽ in eleuatione ad finẽ: ⁊ iõ maxĩe ſm̃ ꝙ po
teſt dʒ eſſe ꝓpinquius fini. ſʒ ſi ꝓpinquius fini non erit:
ſequiť ip̃m magis q̃ȝ vna depreſſio.vñ poſt eleuatiõem
p̃ncipalis accentus non poniť niſi vnica ⁊ duplex dep̃ſ-
ſio.vnica:vt qñ penult.acuiť. duplex:vt qñ penul.circũ
flectiť:vel añpenul.acuiť. Ad primuȝ obiectũ dicendũ
ꝙ circũflexus ſimiliť exigit ſyllabã naturalr̃ ꝓduc.non
quocũqȝ mõ:ſed ſubſequente ſyllaba exiſtẽte breui.vñ
nõ ſolũ exigit ſyllabã naturaliť ꝓdu.⁏ etiã ita ꝙ ſubſeq̃
tur ſyllaba breuis. Ad aliud dicendũ ꝙ ꝓductio dupl'r
ↄfert ad accentũ circũflexum:qð aliqñ ſit aliquãdo nõ
Confert.n.ꝓductio ad accentũ circũflexuȝ:ſi ſit in eadẽ
ſyllaba cum accentu circũflexo:non ↄfert aũt ſi ſit extra
ſyllabam.Dubitať de hoc qð eſt ſupra ſuppoſitum.ſ.ꝙ
tñ duplex dep̃ſſio fieri dʒ poſt principalem accentuȝ et
ꝙ ſyllaba longa habeat quaſi duas depreſſiones:tunc
enĩ videť ꝙ antepenul.non põt acui penul. exiſtente ꝓ
du . tunc.n.ſequiť triplex depreſſio principalem accen
tuȝ.Et dicendũ ꝙ eleuatio acuti accent⁹ põt poſt ſe tri-
plicẽ depreſſionẽ hẽre dicto mõ:ſed non eleuatio circũ
flexi.Cui⁹ cã:q꞉ accent⁹ de ſui nã determinat ſibi dep̃ſ
ſionẽ.vñ non tam attendiť duplex depreſſio poſt acu-
tũ q̃ȝ poſt circũflexum: ⁊ ſic non tantam facit ſonoritatẽ
nec turpẽ ſonũ depreſſionis. Item queriť de hoc qð di
cit ꝙ in triſſyllabis qñ penul.ẽ corr.añpenul.ſemꝑ acui
tur:et ſeruat accentum principaleȝ.Sed ex quo antepe.
poteſt eſſe correpta ſicut ⁊ penult.queriť tunc quando

vtraqȝ earum eſt breuis:quare magis accentus princi-
palis cadit ſuper añpenul.q̃ȝ ſupra penul.Solutio:hoc
eſt ꝓpter maiorẽ tẽporum diſtinctionẽ:q꞉ maior eſt di
ſtinctio tempoꝝ:vt vtraqȝ.ſ.taȝ penul.q̃ȝ antepenul.exi-
ſtente corr.ſi antepenul.acuať:q̃ȝ ſi acuať penul. ⁊ h̃ ſic
ꝑſpiciendum ẽ:Hec dictio legere cor.in penul. ⁊ antepe
nul.ſi g̃ ſupra penul.fieret accentus nõ determinaretur
vtrũ eſſet breuis vel longa:q꞉ tã breuis q̃ȝ longa poteſt
acui:ſʒ quum ſit acutus in antepenul.determinať ꝑ pro-
lationẽ ip̃am penul.breuem eſſe.

De locis accentus.

Oſitis regulis generalib⁹ ac accentuſ: ⁊ mo

tis qõib⁹ circa eas: videam⁹ quot loca obtine-
at accẽtus p̃ncipalis: ⁊ quať.Scias g̃ ꝙ ſic dicit Priſ.in
li.de accentu:Acut⁹ accent⁹ apud latinos duo loca ob-
tinet penul. ⁊ añpenul.Apð grecos v̊o añpenul. ⁊ penl'.
⁊ vltimã:circũflex⁹ vero penl'.tñ.Poniť nanqȝ grauis
accentus cũ acuto ⁊ circũflexo in eadẽ dictione: ſʒ non ĩ
eadẽ ſyllaba.Obſeruať nanqȝ accent⁹ vn⁹ in integris di
ctõibus:vt romanus hiſpanus. In ↄpoſitis v̊o vnius ſi
miliť:vt maleſanus interea loci.

D declara tionẽ predictorũ. Prio

queriť quare apð noſ
p̃ncipalis accent⁹ non põt fieri in vltĩa ſyllaba
ꝓprie ſicut apud grecos:qũ nos grecoruȝ imitatores ſi-
mus.Solutio:in vltima ſyllaba ↄueniẽtior eſt dep̃ſſio
q̃ȝ eleuatio:q꞉ in fine dictõis claudunť labia ꝓprie ⁊ q̃e
ſcunt.ſʒ ad hoc ꝙ claudunť inſtrumẽta opʒ ꝙ ſit mot⁹
deorſum: ⁊ ita dep̃ſſio:ſʒ accent⁹ principalis nõ ſit ꝑ de
preſſionẽ:ſʒ per eleuatõem: ⁊ ita apð nos ſupra vltimã
ſyllabã nõ ſit principalis accent⁹: ⁊ hec eſt ↄſideratio la
tinoꝝ:quare in vltima ſyllaba ꝓprie non accidit princi
palis accent⁹. Ratõ aũt quare ip̃i greci ſuꝑ vltimã ſylla
bã potuerũt hẽre principaleȝ accentũ hec põt eſſe:q꞉ ſi-
gnatio dictionis maxime cognoſciť per finem : et ideo
ad diſcernendum ſignationẽ dictõis potuerunt accen-
tuare in vltima ſyllaba que ẽ finis dictõis: ⁊ hec potuit
eẽ eorũ ↄſideratio. Item queriť quare principalis accẽ
tus apud latinos hʒ ſolũ hec loca.ſ.penl'. ⁊ añpenl'. ⁊ nõ
plura. Item quum vterqȝ fiat in loco penultimo:queri
tur quare non ſimiliť fiat in añpenul. ⁊ hoc eſt querere
q̃re circũflexus accent⁹ nõ ſit in añpenul.loco ſic acut⁹
ĩmo ſolũ ſit in loco penul. ⁊ acutus in vtroqȝ loco . Ad
p̃mũ dico ꝙ accent⁹ principalis ſit in dictõe aliquo mõ
ꝓpter diſcernendã ſignificatõem dictõis.vñ ineſt dictõ
ni ꝑ relatõem ad ſuã ſignificatõem: ſʒ ſignificatio p̃nci-
palis dictõis attendiť penes finem. ⁊ ꝓpterea iux̃ fineȝ
ſm̃ ꝙ iam dictum eſt fieri dʒ accentus principalis:q꞉ in
fine fieri non põt ſicut ſuꝑius eſt oſtenſum: quare opʒ
ꝙ ſit in loco poſitus ꝓximo fini:ſicut in penul.vel in ꝓ
ximo tñ vno mediante:ſicut in antepenul. ⁊ ita non po
teſt principalis accentus habere plura loca:nec alia ab
iſtis. Alia cã ad idem:quia ſi ponať accentus principal'
alibi ſicut in loco precedente antepenul.fieret nimia de
preſſio: ⁊ ita nimia inſonoritas:vt pʒ in hac dictione p̃-
dixerit.Si.n.fieret accent⁹ principalis ſupra primaȝ ſyl-
labã:nimia fieret depreſſio ꝓpter tres ſubſequentes v̊-
ſus finẽ dictõis: ⁊ ita nimia inſonoritas:ſicut pʒ in expe
rimento:vel ſenſibiliť ſi ꝓferať dictio illa tali modo.ſic
g̃ neceſſarium fuit principales accentus non plures eẽ
vel alios ſitus habere.Ex hoc etiã pʒ quare vterqȝ prin
cipalis accentus cadit in penul.ſyllaba:vel ĩ antepenul.
q꞉ ex iam dictis patet ꝙ ad euphoniam faciendaȝ poſt

eleuatione principalis accentꝰ non debet fieri niſi vna depreſſio vel due ad plus: ſꝫ principalis accentꝰ in eo ꝙ talis ſolū cōſiſtit in eleuatōe: quare qū principalis accētus q̇ eſt circūflexus hēat in fine ſui depreſſionē: ⁊ poſt eleuationē nō dꝫ ſequi niſi duplex dep̄ſſio ad plus cā p̄dicta. ꝓpterea ſolū in penult. fieri hꝫ circūflexꝰ. Si vō fiat in an̄penul. ipe circūflexꝰ hꝫ poſt eleuatōnem in quo cōſiſtit accentꝰ principalis depreſſionem vnam: ⁊ etiaꝫ ſequunt̄ due ſyllabe grauate: ⁊ ita duplex depreſſio. Et ita poſt principalem accētuꝫ ſunt tres depreſſiōes: ⁊ ſic manifeſtū eſt ꝙ nimia fieret ſic depreſſio ⁊ inſonoritas ⁊ ita opꝫ ꝙ ſit in penul. ſyllaba. acutus aūt accentꝰ non hꝫ niſi eleuationē ſolū. vñ ſi ponant̄ in penul. ſyllaba ſequit̄ ipm vna depreſſio: ſi aūt in penul. duplex. ⁊ hoc ꝑmittit ſonoritas ⁊ euphonia: ſed non ſinit triplicē ⁊ quadruplicē depreſſionē: ⁊ opꝫ ſubſequi eleuatiōeꝫ accentꝰ principalis. vñ tm̄ in penul. ⁊ antepenul. ſyllaba pōt fieri accentus: ⁊ ſic pꝫ ſolutio ad queſitum.

Regule generales accentus.

Stenſo que et quot

loca obtineat pricipalis accentꝰ ⁊ quare: Cōſequent̄ ponēde ſūt quedā regule gnāles ad cognoſcendum accētuꝫ cuiuſlibꝫ ſyllabe. Nota ḡ ꝙ vocal' an̄ alterā vocalē apud latinos breuiat̄: vt deꝰ: p̄ret̄ fio fiebam: qd̄ ꝓducit i purā vbicūqꝫ nō hꝫ r cuꝫ oībꝰ ſuis ꝯpoſitis qn̄ ſignificat paſſionē. Nā ſi r ſequit̄ ad e breuiat̄ i an̄ e vt fierē fieri: ⁊ p̄ret̄ gtōs ⁊ dtōs q̇nte declinatōis hn̄tes tres vocales cōtinuas: in quibꝰ e an̄ i ꝓducunt̄: vt diei ⁊ p̄ter gtōs hn̄tes i vocalē an̄ us: q̄ cōis eſt in vſu: ſꝫ in ꝓſa ꝓducit̄: vt vniꝰ: ſꝫ tm̄ alteriꝰ breuis ē: lōgat̄ aliꝰ. Apō grecos vō ſepiꝰ ꝓducit̄: vt aer: medea. ⁊ hinc eſt ꝙ ſcōm quoſdā noīa notha pn̄t in penl'. corr. ⁊ ꝓduci ſm patrie ꝯſuetudinē ⁊ voluntatē legentis. vñ dicit hug. in fagin: In hᵒ noīe ſcenophagia licꝫ ⁊ corri. ⁊ ꝓdu. penul. ſm voluntatē legentis: eſt eni nomen nothum: qꝛ ergo a greco deſcendit pōt penult. ꝓduci. apud grecos in multis vocalis an̄ vocalem ꝓducit̄: ſꝫ qꝛ ad formā latinitatiſ reductū eſt: pōt ⁊ corripi in legendo. Apud latinos .n. vocalis an̄ vocalē non ꝓducit̄ niſi in paucis. De noībus imitantibꝰ greca: vt lombardia: require ī impedimēto vſus Inde etiā eſt ꝙ vocalis an̄ vocalē in eodē noīe ⁊ in eadē ſignificatione inuenit̄ qn̄qꝫ corripi ⁊ ꝓduci. vñ dicit magiſter ⁊ bn̄: Primis ſyllabis ꝓpriorū noīum indifferent̄ poſſumus vti: vt iacobus: niſi ſit ibi vocalis an̄ vocaleꝫ vel poſitio vel diphthongus: vel ꝯ̄ celebrē vſuꝫ auctoꝝ: vt ceſar: qꝛ ſemꝑ auctores primā ꝓducunt. Diſcrepant tm̄ aliquando auctores habito reſpectu ad diuerſa Nam orion ꝓdu. p̄mam ſcōm Oui. Obſtitit orion latona nitentibꝰ aſtris. Atqꝫ ſm Uirg. corr. Orpheus in ſiluis int̄ delphinas orion. Hoc ſepe cōtingit ꝓpter diuerſas ſignificatōes: vt hic. Nā Oui. accipit orion ꝓ quadā ſtella: ſed Uirg. ꝓ quodam citharedo. Qn̄qꝫ autē in eadē ſignificatōe inuenit̄ cor. ⁊ ꝓdu. vt pꝫ in hoc nomine diana. Nam cor. ab Oui. Quid iuuat incincte ſtudia exercere diane. Sꝫ a Uirg. ꝓdu. ibi: Exercet diana thoros quē mille ſcute. Hoc aūt cōtingit habito reſpectu nunc ad linguā grecā: nunc ad latinā. Ex hoc pꝫ framea: romphea diuerſo reſpectu pn̄t cor. ⁊ ꝓdu. in penl'. vſus tm̄ hꝫ ꝙ penul. cor. maxīe in ꝓſa. Item ſcias ꝙ ꝓpria noīa locoꝝ poſſūt eē indifferētia: vt pictauis. vñ quidā ait: Erige pictauis libera facta caput. Sꝫ alter cor. dicens: Pictauis in ermis ſubigit ſua rura nec vltra. Dicimus ḡ ꝙ in tabulis magis vſum ſequendū eſſe. ita etiā ꝯtingit in hᵒ noīe heliodorꝰ: qꝛ videt̄ penul. ꝓducta. vñ Horatius Hoſpicio modico rector comes heliodorꝰ. Inuenit̄ et cor. penul. vñ pantheon: Corpus heliodori fodiunt abeuntqꝫ latenter. Sꝫ ſm doctorū vſum corr. ſicut ⁊ theodorꝰ licꝫ inueniat̄ penulti. ꝓdu. vñ Iuue. Lautorū pueros artē docens theodorꝰ. Inuenit̄ etiā theodolus per l ſcriptū: nomen cuiuſdaꝫ libri a theos ⁊ dolos. Simile .n. accidit in hoc noīe monas monadis: qꝛ ī anticlaudiano primaꝫ corr. vbi dicit̄: Et monas ⁊ numeri, de ſe ꝓdit vnica turba. ſꝫ aliter dic̄: Monade ſubtracta dicet̄ apocopa facta. Hoc aūt iō ꝯuenit vt dicit magiſter ⁊ bn̄: qꝛ non bn̄ ſcit̄ a latinis nā vocabuli greci. Sꝫ ſcimꝰ ꝙ deriuata a monade breniant̄: vt monachꝰ. Itē regula general' eſt ꝙ oīs ſyllaba diphthōgata ꝓdu. vt audio muſae: niſi ſequens ſyllaba incipiat a vocabuli: vt p̄uro preuſtus. vñ Uirg. Stipitibꝰ duris agit̄ ſudibuſqꝫ p̄uſtis. Diphthongus aūt eſt ꝯiunctio duarū vocaliū vim ſuaꝫ ſuantiū in eadeꝫ ſyllabꝰ. Nā u poſt g vel q vel s ſequēte vocali in eadē ſyllaba poſita amittit vim littere: vt q̇s lingua ſuadet. Itē vocalis an̄ duas ꝯſonantes: vel ante vnā dupliceꝫ: poſitōe ꝓducit̄: vt arma: dux: maior: gaza: niſi vna eaꝝ liqueſcat: vt tenebre. Liquide ſunt l r: q̄ poſite poſt mutā in eadē ſyllaba nāliter ꝑmittunt p̄cedentē vocalē nāliter breueꝫ corri. vt aſſecla: tenebre. Duplices vō conſonantes ſunt tres: ſcilꝫ i ꝯſonanſ poſita inter duas vocales nāliter: ⁊ x ⁊ z ſemꝑ: vt maior dux gaza: Et ſcias ꝙ y greca ſemꝑ eſt vocalis poſita int̄ duas vocales: vt ꝓſopopeya: ⁊ ſm quoſdā alleluya: ſꝫ i latinuꝫ ē duplex ꝯſonans quādo i ponit̄ int̄ duas vocales nālit̄ maxīe in ſimplici dictione: ⁊ ſyllabicat̄ cū ſequente vocali: vt maior troia. vñ in ꝓſa ſemꝑ huiuſmōi i dꝫ conſonantem ſonare: licꝫ poete tale i: qn̄qꝫ accipiant ꝓ vocali quod neceſſitate metri potius q̄ꝫ arti imputat̄. vñ Oui. in. viij. epl'aruꝫ. Partius andromachen vexauit achaia victrix. Item in. xij. epl'a. Impia quid dubitas deianira mori. Item Uirg. in. v. Enei. Troia criniſo cōceptuꝫ flumine mater. Hic aūt troia eſt triſſyllabum: ⁊ cor. a: ſicut vult Priſ. in. vij. li. vbi agit de accuſatiuo p̄me declinatōnis: vbi dicit ꝙ oīs nominatiuꝰ latinꝰ a terminalē corr. ⁊ introducit p̄dictum vſum Uirg. vbi a corr. vt troia: q̇a triſſyllabum eſt: tamen ſemper in proſa biſſyllabū troia ⁊ ita de ſimilibus dicas.

De accentu p̄me ⁊ penul. ſyllabe.

Oſitis regulis gene

ralibus ad cognoſcendum accentum cuiuſlibꝫ ſyllabe: Nunc ponamus regulas ad cognoſcendum accentum ſpecialiter prime vel penul. ſyllabe. Scias ergo ꝙ de prima ſyllaba dantur quedaꝫ regule ſpāliter: quarum vna eſt hec: Omne preteritum biſſyllabum ꝓdu. p̄mam: vt emi: preter bibi: fidi: a findo dis: ſcidi a ſcindo dis: dedi ſteti tuli. ⁊ habentia vocalem ante vocalem: vt fui. Sed in omnibus alijs quanta fuerit prima in preſēti tanta remanet in preterito: vt amo amaui: preter geminantia que corripiunt primam ſyllabam: vt momordi. Et preter genui: poſui: coegi: que primam in preſenti ꝓducunt: ſed in preterito corripiunt. Et preter reppuli: repperi: ⁊ retuli. que his cōtrarium faciunt. horum aūt ſupina p̄mam corripiunt ſemper. ſ. repulſum: repertum relatum. Hic animaduerte ꝙ Priſci. dixit in. ix. li. ꝙ duxi preteritum oſtenditur eſſe correptum naturaliter ex nomine: qd̄ ab eo deriuat̄: ⁊ corripit dux ducis: ſicut rexi ꝓduci approbat̄ ex noīe qd̄ ab eo naſcit̄. ſ. rex regis. De hoc require infra vbi agitur de accentu verborum.

Jtẽ regula generalis ẽ ſicut infra eodem libro dicam:
qũ tractabo de accentu noĩum in x terminantiũ:ꝙ obli
qui veniẽtes a noĩatiuis hñtibꝰ ĩ vocalẽ nãliter breuez
añ x coꝛ.penul.gtĩ:vt foꝛnix nicis:varix cis.Si autẽ ve
niãt a ntõ hñte ĩ nãliter longã:ꝓducũt penul.vt coꝛnix
cis.Et hoc ẽ verꝫ ⁊ in alijs vocalibꝰ:vt phear cis:pollux
cis.De hoc dicã etiã in dico cis.Jtẽ omne ſupinum biſ
ſyllabũ ꝓdu.ꝑmam:vt natũ:preter itũ:quitũ a queo is:
citũ a cieo es ſcđe ꝯiugatõis.Sitũ a ſino nis:litũ a lino
nis:datũ:ſtatũ:ratũ a reoꝛ reris rutũ.ſꝫ itũ ꝓdu.in am-
bitũ ꝑticipio vel ſupino.Jtẽ nota in ꝯpoſitiõe qñ o mu
taᷣ in i breuiaᷣ:vt cognitũ agnitum.Jtẽ quãta fuerit ꝑ
ma nãliter in pꝛimitiuo:tanta remanet ĩ ſuo directo de
riuatiuo:vt amatoꝛ amoꝛ:ſedes ſedi:rex rexi.Et quanta
fuerit in ſimplici tanta remanet ĩ ſuo directe ꝯpoſito:vt
amo ꝑamo.Quedã tñ degenerãt in ſpẽ ⁊ figura.

De accentu medie ſyllabe.

Edia ſillaba ſiue penulti. maxie
ĩ triſſyllabis: ⁊ de
inceps accentꝰ cognoſciᷣ.vñ ſi penul.grauatur
ẽ bꝛeuis vt tabula.ſi vͦo acuaᷣ longa ẽ:vt foꝛtuna: ⁊ nõ
fiat dꝛĩa inᷣ circũflexũ ⁊ acutũ.hoc tñ in mult͛ fallit: qꝛ
ſex ſunt ĩpedimenta accentꝰ:vt diceᷣ infra quare non ẽ
accẽtui credẽdũ. Ad accentũ aũt reducunᷣ oĩa que au
gmento vel diminutõe cognoſcunᷣ.Augmẽto:vt lego:
ꝑlego.Diminutiõe vt amauerimꝰ amauero. Et ſcias ꝙ
Priſ.in li.de accentu ponit quaſdã reglas ad cognoſcẽ
dũ accentũ penul.ſyllabe:ex quibꝰ aliquas ponam h̃.

De deſinẽntibus in a.

J nomen termineᷣ in a:aut ẽ pro
pꝛiũ:aut appellatiuum:
aut cõe.Si ꝓpꝛiũ ꝓdu.penul.non tñ nã ſꝫ vſu
vel oꝛĩe cã:vt catalina:maria:ſtephania. Si ſit cõe: aut
grecũ eſt:aut latinũ eſt.Si grecum:ꝓducit penul.vt ico
nia:ſophia.⁊ hec adhuc noĩa nã non ꝓducunᷣ:ſed vſu
quum ſint aliena vocabula.Si ſit latinũ:vel ꝗ ſimplex vl͛
ꝯpoſitũ.ſi cõpoſitum:vel ꝗ ab hoc vͦbo cano:vel gigno:
vel colo:⁊ hec coꝛ.penul.vt tibicina:qđ foꝛmaᷣ a tibicẽ
cinis is in a: aurigena:ruricola.ſꝫ tibicen qđ non deſinit
in a ꝓdu.penul.vel componiᷣ ab alio vͦbo ab his vͦbis:
⁊ de his nihil dicit auctoꝛ:niſi ſupponẽdo ꝑ hoc ꝙ de-
terminat cõiter de terminantibus in a dicens:ꝙ cõpoſi
ta talẽ habent regulaꝫ ꝓnunciandi qualẽ habent ĩ ſim
plici.Si aũt nomen deſinens in a ſit ſimplex: ⁊ ſi ſic:vel
ꝗ hꝫ vocalem ante a: ⁊ tunc coꝛ.penul.vt iuſticia.vel cõ
ſonantẽ: ⁊ ſi ſic:vel ergo hꝫ r ante a:vt deſinat in ra:⁊ ſic
eſt ſimile participio:⁊ ꝓdu.penulti.vt ſcriptura nã: vel
habet n ante a:⁊ ꝓdu.ſimiliter vt romana lupina:exce-
pto tympana.vel habet c ante a:ita ꝙ antecedat i vt cre
tica:⁊ bꝛeuiaᷣ:exceptis tamẽ his:veſica foꝛmica ⁊ ſimili
bus.vel hꝫ d ante a ⁊ coꝛ.vt frigida.Nec tamẽ dicit ali-
quid de his que habent d ante a:vel aliam cõſonanteꝫ
ab r ⁊ n ⁊ c ante a:quia ſufficienᷣ per regulaꝫ de his in-
telligiᷣ.De his que in obliquitate ſunt dicit ꝙ in oĩbꝰ
his obſeruandus eſt accentꝰ in illo vſu qui ſeruaᷣ in re
ctis.Oſtendit ẽt ꝙ ſicut eſt in rectis ſic ⁊ in obliq̃s.Hãc
aũt regulã confuſo modo tradit Priſ.in.v.li.de denoĩa
tiuis in na deſinentibus.Denoĩatiua ſiue vͦbalia de qui
bus iã diximus qũ de poſſeſſiuis in nus vel na vel nuꝫ:
deſinentibꝰ tractabamꝰ omni mõ longam habẽt penl͛.
vel poſitione vel nã:vt officiũ officina:medicꝰ medicina
leo leena:tonſtrix tonſtrina:coquus coquina ⁊ culina:
lux cis lucina:lateo laterna vel latrina.Nam mutina ſa
gana pagana non videnᷣ eſſe deriuatiua.Sagana ⁊ ſa-
ga idem ſignant.Jn ra aũt terminantia oĩa ꝑticipijs fe-
minini futuri tpis ſimilem habent foꝛmã.vñ penl͛. quo
qꝫ u ꝓducitur:vt ſcriptura tritura cenſura litura. magi-
ſter aũt bene dicit:Feminina fixa ꝓduc.i aute na: vt pi-
ſcina:pꝛeter pagina femĩa machina trutina pꝛoſerpina
patina lamina ſarcina fuſcina fiſcĩa buccina elemoſyna
⁊ pꝛeter illa que ſequunᷣ nãm ſuoꝝ maſculinoꝝ:vt aſi
na:⁊ ſicut dicimus de maſculinis ꝓpꝛijs ꝙ quedam ꝓ
ducunt i añ n:vt albinus:⁊ quedam coꝛripiunt:vt alchi
nus.Jta dicimus de femininiſ:qꝛ quedã coꝛripiunᷣ:vt
mutina:quedam ꝓducunᷣ vt meſina ⁊ lauina. ⁊ bñ di
cit ꝙ illa que ſequunᷣ nãm ſnoꝛum maſculinoꝛũ:vt aſi
na coꝛripiunt i ante na.Nam ſicut dicit quidã: A mare
qũ na venit ip̃i petit aſſimilari:quaſi dicat:quꝫ na .i.quꝫ
dictio terminata ĩ na venit a mare.i.a maſculino:vt do
mina a dominꝰ:aſina ab aſinꝰ petit aſſimilari ſibi.ſ.ma-
ſculino:in accentu vꝫ.vnde ſicut aſinus coꝛ.penul.ita et
aſina.Similiᷣ dicit de vicinus ⁊ vicina tibicine tibicina
⁊ ita de ſimilibus.Hic etiam nota ꝙ noĩa tertie declina
tõis greca deſinẽtia in a faciũt genitiuũ addita tis:vna
ſyllaba creſcendo ⁊ penul.bꝛeuiando:vt dogma matis
ꝑizoma matis.⁊ ſic de alijs ſimilibus.

De deſinentibus in e.

N e nomen deſinens terminatũ in ile pꝛo
du.penul.vt monile:ſedile.Si aũt no
nomen ſit adiectiuũ hñs ꝯſonãteꝫ inᷣ a ⁊ e ꝓduci
tur ſilr͛:vt vͦbale ſingulare.De reliquis aũt:vt ſunt vtile
riſibile nihil dicit.vñ ſi obijciaᷣ ꝯtra hanc regulã ꝙ ſit
diminuta vel ꝯ aliquã alterã quã ponit.Dicendũ eſt ꝙ
non ſint ſimpl͛r regule generales.ſꝫ idoneitates ⁊ exem
pla ad regulas ſumendas ſufficiẽter ꝑ aliqua que alibi
determinata ſunt.Jnfra aũt quum determinabiᷣ de ter
minantibus in is:aliqua ſupplebo.

De deſinentibus in i.

N i tñ vnũ nomẽ repiᷣ triſſyllabũ.ſ.nichi
li qđ in penul.bꝛeuiaᷣ.Si aũt aliquis
opponat de hoc noĩe mãcipi nemãcipi: Dicenduꝫ
ꝙ non ſtat in ꝯpoſitis:ſꝫ auctoꝛ intendit de ſimplicibꝰ.
Sed ſi adhuc inſtat de his:gumi nauci frugi coꝛdi ⁊ ſi-
milibus:Dicendũ ꝙ ars iſta tradita tota a Priſci.de re
gulis ſpãlibus daᷣ de triſſyllabis ꝑncipaliᷣ:⁊ alijs dein
ceps poliſyllabis. Jp̃e aũt inſtat de biſſyllabis:ꝗ ⁊c̃.

De deſinentibus in o.

N o ſi nomẽ termineᷣ:vel ꝑcedit ꝯſonãs
vel vocalis.Si vocalis vl͛ e:vt ganeo
vel i:vt mulio:⁊ ſiue ſic ſiue ſic coꝛ.penul.in no
minatiuo ⁊ ꝓducunt eã in gtõ ⁊ in ceteris obliquis: vt
mulio onis:⁊ puſio onis.Si aũt ꝑcedit ꝯſonans pꝛodu
penul.⁊ hoc in ntõ:vt caligo fuligo:ſed in obliq̃s diuer
ſificaᷣ.aut enĩ retineᷣ o qđ ſuit ĩ recto:⁊ tũc ꝓdu. penl͛.
in obliq̃s:vt carbo bonis:vel mutaᷣ in i:⁊ tunc coꝛꝛ.pe-
nul.vt fuligo ginis.vel ſic ⁊ plenĩꝰ:Noĩa tertie declina-
tõis deſinentia in o ꝓdu. penul.in obliquis ⁊ foꝛmant
genitiuũ a ntõ addita nis genitiuũ foꝛmãt:vt hõ nis:ſꝫ
excipiunᷣ nomĩa ciuitatũ:vt rhedo donis: ſardo donis
thuro onis:⁊ gẽtilia:ſic͛ ligo onis:brito onis:⁊ h̃ ⁊ h̃ ſi-
do hꝰ ſidonis.Nã ſindo onis aliud ẽ:⁊ ſic de ſimilibus
Uirg.Enei.xj.Pulſant ⁊ pictis bellanᷣ amaʒões armis
Juuena.li.iiij.ſatira tertia dicit:Uiſcones vt fama ẽ ali
mentis talibus vſi.Jn eodẽ cap.Quã nec terribilis cim
bri nec britones vnq̃ꝫ.Uirg.Enei.xj.Nũc ⁊ myrimido-
nũ ꝓceres frigia arma tremiſcũt.Jtem excipiunᷣ ꝓpꝛia
a quibus deriuanᷣ localia vel gentilia: vt hec macedo
donis:a quo macedonia nie:⁊ hic ⁊ hec macedo donis

hic lacedemo onis:a quo lacedemonia nie:⁊ hic ⁊ hec lacedemo onis:⁊ ſic de alijs.Dico aũt obliquos ꝓprio rum noĩuꝫ que loca deſignãt:q2 alia ꝓducunť:vt naſo ſonis.O ui.de ſine titulo li.j.Qui mõ naſonis fueramꝰ q̃nq3 libelli.Jtẽ vt dicit hug. Simo onis nomẽ ꝓpriũ cuiuſdã ruſtici a Terentio introducti ꝓdu.o in obliq̃s ad differentiã noĩs apl'i:qd cor.o in obliq̃s: ⁊ retinet n in ntõ:vt ſimon onis.Jtẽ noĩa in o nõ declinata nec la tina acuunť in vltima:vt abdenago:reliqua in penulti. acuunť vt agaſo:ſartago.vñ p3 φ pharao ſi inueniať ꝑ terq3 in ntõ ⁊ vtõ in penul.acuiť.Exo.xv.Equi pharao Jdẽ dico de apollo:l3 quidam hoc nõ ſeruant.

De deſinentibus in u.

t **Antum** vnũ nomen triſſyllabũ in u terminatũ inueniť qd ẽ mo noptotum in ſingulari:⁊ in pl'ali declinabile:⁊ iſtud cor.in penul.vt tonitru.

De deſinentibus in al.

s **J fiat** conſideratio qual' ſit penulti.in noĩbus terminantibꝰ in al:vl' ĝ in recto vel in obliquo.ſi in recto vl'erit ꝓpriũ nomen barbaꝝ:⁊ tunc cor.vt hanibal: aſtrubal:vl' erit nomẽ appellatiñ ⁊ tũc ꝓduciť:vt tribunal.excepto h̃ noĩe aĩal ⁊ ẽt ſal.Si in obliquo vl'ergo in neutro:⁊ ſic ꝓduciť in penul.vt animal:tribunal:vel in maſculino: ⁊ ſic corripiť vt aſtrubalis:hanibalis.Ad p̃dicta addi ta is genitiuant:vt aĩal animalis.

De deſinentibus in el.

n **Omina** terminata in el ſyllabam ꝓ ducunt penul.obliquoꝝ:et corripiunt penul.rectorũ: vt michael michael' daniel danielis.

De deſinentibꝰ in il.

n **Omina** terminata in il corripiũt pe nul.tã i recto q̃3 in obliquo vt euigil gilis.Nota tñ hic φ huiuſmodi noĩa declinanť:is addita:cor.penul.genitiuãt:vt pugil lis:⁊ hoc ſi ẽ latinũ.Greca võ q2 acuũt vltimã in recto: iõ in obliquis penul.longã habẽt:vt tanaquil quilis.vñ ver ſus:Corripias pugilis:ſ3 ꝓducas tanaquilis.

De deſinentibus in ol.

N ol vnum nomẽ inueniť:qd cor.penl'. vt heliol:⁊ hoc i triſſyllabis intelli gitur:tñ de alijs ſcias φ nomẽ in ol ꝓducitur ⁊ eſt tertie declinationis:⁊ is addita producendo pe nul.genitiuat:vt ſol ſolis.Que tamẽ non variant in vl tima:acuunť vt nicol.

De deſinentibus in vl.

n **Omen** in vl cor.⁊ ẽ tertie declinatio nis:⁊ iuncta is facit gtĩñ pe nultimã breuiãdo:vt p̃ſul exul lis.Oĩa alia in vltima acuunť ⁊ non ſunt latina vt heriul:ſi tñ declinã tur in obliquis penul.longaꝫ habẽt:vt ſaul lis.Aurora ſup heſter:Regis cui vitam ꝯceſſit mutatõ ſaulis.h̃ re gula non poniť a Priſ.

De deſinentibus in vm.

n **Omina** terminata i um breuiãť: vt dorciũ philorciũ.Sciendu3 φ nõ ponit regulã iuxta noĩa termĩata in am vel in em vel in im:q2 nõ ſunt latina:de q̃bꝰ.ſ.latinis ⁊ triſſyllabis intendit principal'r hic.

De deſinentibus in am.

N am vel in im vel i em vl'in om: ſi ſint barbara ſunt maſ.vel fe. gene.vt chanaã:hieruſaleꝫ:ioachiꝫ:edom. ⁊ acuunť in fi.

De deſinentibus in an.

N an nomẽ ꝓduciť:⁊ ꝑtinet ad tertiam declinatõeꝫ:⁊ ẽ grecũ ſ3 Priſ.i.vj. li.vbi dicit φ grece declinãtur:vt titan titanos.vl' latine o verſa in i:⁊ penl'.pdu.ſicut i recto vltima ẽ acu ta:vt pean peanis leuiathan.Uirg.x.Enei.Cõclamant ſocij letũ peana ſecuti.excipitur euan:de quo diť Priſ. φ euan t ſumit ⁊ is poſt n:vñ facit euantis nõ euanis. et ponit hanc regulaꝫ generalẽ:φ a gtĩs in os fiunt no mina in nus:vt titan titanos:hic titanꝰ ni delphin nos hic delphinus ni:arabs arabos:hic arabus hi:elephas elephantos:hic elephantꝰ ti:rinocerus velut ethiopus ⁊ ꝑ talia accentus facilꝰ declaratur.

De deſinentibus in en.

s **J nomen** termineť in en ſyllabaꝫ vel ꝑponiť c:vel nõ.ſi ſic cor.penul.vt fidicen:liricẽ.ſ3 excipiť tibicẽ: q2 ꝓ duabꝰ ij breuibꝰ vnã lõgaꝫ hũit.Debuit võ i gemia re tibia tibiĳcẽ:ꝓ quo tibicen diciť.Si võ nõ hẽat c añ en.vl'ergo deriuať a p̃ma ꝯiugatõe vl' quarta:⁊ tũc ꝓ du.vt ſolamen a ſolor:⁊ munimẽ a munio:ſilr amamẽ ⁊ audimen.vel deriuať a ſcõa vel tertia coniugatõe:et tunc cor.penul.vt a ſedeo ſedimẽ:a regio regimẽ.ꝑter verbalia venientia a v̉bis tertie ꝯiugatõis deſinentibꝰ in uo diuiſas:que producunt penul. vt acuo acumen: fluo flumen:nuo numen:luo lumen.habẽt vero u pro du.in penul.Alia vero venientia ab alijs verbis ſecũde vel tertie cõiugationis:habent i corre.in penul.ſicut di cit Priſ.in.iiij.li.vt moneo monimen: tego gis tegimẽ vel tegmen ꝑ ſyncopam:ſpecio ſpecimen.

De deſinentibus in on.

N on nomen pertinet ad tertiaꝫ declina tionẽ ⁊ eſt grecum vel grece decli natur:vt mẽnon mẽnonos:vel latine o conuerſa in i:vt mẽnon mẽnonis: ſymon ſymonos: hic ſymon ſimonis.Quedam aũt precipue ꝓpria: tis ſumpta geni tiuant:vt pheton tontis:demophon phõtis.Quedam võ is addita genitiuant penul.ꝓdu.vel cor.ſm grecos vt ait Priſ.in.vj.li.tamen in maiori pte corripit penul. in obliquis:vt ſyndon donis:canon nonis:diacon nis ⁊ ꝓducunt quãdoq3: vt ſimon monis ꝓprium nomẽ ruſtici:ſalomon monis.triphon etiam triphonis ꝓdu. penul.Aurora in li.machabcorũ:Contra triphonẽ tũc rex demetrius ibat. Jdem in eodem:Anthiochum tri phon hoc tẽpore perdere captat.Sanſon ſimiliter ſan ſonis ẽt ꝓducitur.Hoc tamẽ regulariť teneas φ ſi pe nul.ꝓdu.in obliq̃s:tunc nominatiui vltima acuitur:vt cedron dronis. ſi autẽ penult.genitiui corripitur.tunc in recto penul.vel añpenul.acuať.S3 quid dicemꝰ de triphon?Si vis ſequi auroram ⁊ dicere φ penulti. gtĩ ꝓducatur oportet dicere:φ vltima nominatiui acuať: ſicut in cedron.Si aũt vis dicere φ penul.gtĩ corripiť ſicut de ſimonis: tunc diĉ φ vltima noĩatiui triphon nõ acuitur:imo p̃ma ſicut canon.Ad diuerſum aũt qd de aurora in ꝯtrariũ duciť:facile eſt reſpondere:q2 vi delꝫ auctores in ꝓprijs noĩbus ponunt breuem ꝓ lon ga:⁊ longam ꝓ breui aliq̃ñ:vel auctoritate poetica:vel figuratiue:ſicut ⁊ theodorus a iuuenali ꝓdu. in penul vt dixi ſupra in regulis generalibus de accentu cuiuſli bet ſyllabe in capitulo qd incipit:oſtenſo.

De deſinentibus in ar.

n **Omina** terminata in ar:neutra ꝓdu cunť tã in recto q̃3 in obliq̃s vt torcular ris: ſ3 a rectis excipiť laquear:⁊ ab

obliqꝭ nectaris iubaris.Epatis etiā cor.penul. ꝫ nō eſt latinū:⁊ intellige de neutris deriuatiuis. Nam vt dicit Priſ.in.vj.li. Neutra in ar ſi deriuata ſūt,ꝓdu.a in obliqꝭ caſibꝰ:vt a lupa hꝰ lupanar naris:a calce hꝰ calcar caris: a laqueo hꝰ laquear aris.Si vō ſūt maſ.ge. corri. penul. genitiui:vt ceſar ſaris:boſtar ſtaris.Sed dubitaꝰ de ſpecular ⁊ ſimilibꝰ an ꝓducant penul. Ad hꝰ dicit magiſter Bene.ꝙ noīa tertie declinatiōis habētia u ante l ꝓducūt penul.ſiue u añ l:dūmodo ſint integra:vt torcular. nam poſſūt apocopari: ⁊ tunc ſequūꝰ naturā ſuoꝝ verboꝝ.vñ ſpecular ꝓ ſpeculare cor.penulti. ſicut ſpeculor laris.Sotular autē nihil eſt:ĩmo dicimꝰ ſubtelaris: eodem modo dicimꝰ ſubligar ꝓ ſubligare.Aliqui dicūt ꝙ ſpecular ⁊ ſimilia ꝓdu.penul.Mihi autem videꝰ cum magiſtro Bene.ꝙ ſpecular ⁊ ſimilia apocopata penul. cor.ſicut declaratum eſt. Et ſcias ꝙ hmōi noīa in ar addita is genitiuant:vt ceſar ſaris:torcular laris:ſpecular laris:preꝰ far farris:qō ſm Priſ.poſitiōe habuit penul.longā:qō ſolū lrām r geminauit ne verbū eſſe putetur ſecūde pſone de for faris. Item epar vertit r in t penul.nihilominꝰ breuiando:vt epatis. Hugu.tamen dicit eparis vel epatis.Itē lar vt ait Hu.pro domo:puella:⁊ opido ſm regulā facit laris.ſed ꝓ quodā rege cā differentie t aſſumit ⁊ facit lartis.Conſueuit etiā queri de hꝰ noīe boſtar an penul.producat in obliqꝭ:Ad hoc dicit magiſter Bene.dicēs: Nota ꝙ dicimꝰ hic boſtar pro quodā barbaro:⁊ nihil eſt hic boſtar.vñ cor.penul.genitiui:⁊ nūꝗ̄ ꝓduciꝰ.Errauit autē Hu. qui dixit hꝰ boſtar ſtaris in deriuationibus ſuis.Hec mgr̄ Bene.Hu. vō ſic dicit:Bos cōponiꝰ cum ſto ſtas ⁊ diciꝰ hꝰ boſtar ſtaris penul.ꝓdu.i.locꝰ vbi boues ſtāt.ſ.ſtabulum.Dicitur etiā boſtar locꝰ vbi corpora boū cōburebanꝰ.Inueniꝰ ⁊ hic boſtar ſtaris penul.cor.⁊ ē ꝓpriū nomē viri ⁊ pmitiuū.Uult ergo Hu. ꝙ boſtar ſtaris inueniꝰ in neutro ⁊ maſ.gene.⁊ ſic in obliqꝭ penul.poteſt ꝓdu.et cor.diuerſis reſpectibus:⁊ hoc magis mihi placet.Hoc etiā vult Pap.qui dicit:Boſtar locꝰ vbi cōburūꝰ corpora boū:vel ſtatio boum.

De deſinentibꝰ in er.

SI nomen termineꝰ in er:vel ꝯſideraꝰ ad penul recti vel obliqui. Si obliqꝰ breuiaꝰ in penul.vt volucer cris: papauer ris.excipiꝰ mulieris qō ꝓdu.penul. vñ Statiꝰ: Si qua deū ſoboles: ſiꝗ mulieris origo. ſed in maio. Priſ. nō excipit. dicit enī ſic Priſ. ꝙ oīa nomina latina deſinētia in er:ſi creſcūt in genitiuo cor.penul. in obliqꝭ:vt pauperis. Si vō nō creſcūt in obliquis ꝓferunꝰ ſicut ⁊ ſui noīatiui.ꝓ tāto dicit magiſter Bene.ꝙ mulier cor. penul.in obliqꝭ:qꝛ a Priſ.nō excipiꝰ i maiori. ⁊ ſupponit ꝙ ille libellus de accētu: vbi mulier excipiꝰ nō fuit cōpoſitꝰ a Priſ.ſicut multi dicūt. ⁊ dicit ꝙ Statiꝰ ꝓpꝰ neceſſitatē metri eā ꝓduxit:⁊ iō poete nūꝗ̄ vtunꝰ obliqꝭ eiꝰ. vſus tñ frequēs ꝓducit obliquos de mulier ſicut ⁊ muliebris.Si aūt penul.cōſidereꝰ in recto. aut ꝗ̄ erit neutri.ge.⁊ tunc ꝓdu.penul:vt papauer:vel eſt maſ.ge. vel fe.ge.⁊ tūc cor.penul.vt mulier:volucer: alacer: exceptis his que ꝓducūt penul.poſitione:vt equeſter:pedeſter:ſilueſter. Sed de pāter teris:crater teris ꝗ̄ ꝓducūt penul.creſcētis gti:nō eſt inſtantia:qꝛ nō ſūt latina.

De deſinentibꝰ in ir.

IN ir ſillabā terminata:in penulti. breuianꝰ:vt ſemiuir: triuir. Et ſcias ꝙ i fere breuiaꝰ vbiꝗ̄ in iunctura cōpoſitiōis:vt omnipotens:tubicen: preter tibicen.⁊ vt dicit Priſ.in.vij.li.vbi agit de gtō ſingulari ſecunde declinatiōis: In ir ⁊ ur ⁊ eius deſinētia: ſemꝑ vna ſyllaba vincūt in genitiuo:que ⁊ penultimā breuē habēt:vt triuir triuiri:ſemiuir ſemiuiri:ſatur ſaturi: niſi greca ꝓductio fiat in grecis dictionibꝰ:vt thydeus dei.

De deſinentibꝰ in or.

NOmen in or eſt tertie declinationis:⁊ is addita genitiuat:preꝰ cor qō interpoſitā habet d: ad differentiam ablatiui pluralis huiꝰ nominis corꝰ cori: ⁊ preter ador qō eſt indeclinabile:vt ꝓbat Priſ.in.vj.li.maiori: ꝓpter duarū repugnantiā regularū. qꝛ autē neutrū ē debet cor.in penul.ſed qꝛ venit ab adoro ras oꝫ ꝓduci in penul: ⁊ ideo indeclinabile ē. Noīa in or ꝓducūt penul.vt lictor ctoris:amor amoris. Excipiunꝰ neutra:et ſūt tantūmodo ꝗttuor.ſ.equor equoris:marmor moris: cor cordis ⁊ ador.Itē excipiunꝰ greca ꝓpria ſm Priſ. in.vj.li.vt actor ris:qō cor.penul.gti qñ eſt propriū nomen grecū:ſed qñ eſt appellatiuū ⁊ latinū ꝓdu.penul. gti.vñ quidam:Actoris in ſpolijs virtus habeꝰ actoris Itē hector ctoris:agenor noris:nichanor noris.Theodolus:Uirgine ſtuprata virtus parilis agenoris arma. Aurora in li.machabeoꝝ:Enſe metūt dexterā linguam nichanoris hoſtes.Et potes a ſimili notare:ꝫ in aliquibus vſus nō habeat ꝙ quotienſcūꝗ̄ appellatiua ⁊ propria cōueniūt:ꝓpria in penul.ſūt grauanda:vt dicatur: Sub rege ſapora penul.breuiata:⁊ cantor toris penul. cor.ꝓ ꝓprio noīe.Oui.in epi. Pleniꝰ ac meliꝰ euſippo ⁊ cantore dicit.vñ quidā:Cantoris eſt ꝓpriū: cantoris nō propriaꝰ.Itē excipiunꝰ compoſita de decorꝰ: ⁊ decus vel decor inꝗtū eſt cōmune:qꝛ tunc corripiꝰ. nam mas produ.vnde verſus:Cōmunē decorem: ſed marē dico decorē.Similiter compoſita a puer: qꝛ talia velut propria reputantur:vt publipor poris: marcipor poris. Ita enī antiqui ꝓ publij puer ⁊ martij puer dicebant: iſta teſte Priſ.o nō producūt in obliquis caſibꝰ.Saluſtius in quarto hiſtoriarū: Unꝰ conſiſtit in agro lucano gnatꝰ loci noī publipor.Itē excipiunꝰ arbor boris: caſtor ſtoris:memor moris ⁊ eius cōpoſita.Itē rhetor toris.vñ Iuuenalis:Cedunt grāmatici vincunꝰ rhetores omnes.⁊ cor.penul.genitiui caſtor caſtoris: ſiue ſit animal ſiue ſit ꝓpriū caſtoris ⁊ pollucis.De nominatiuis autē verbaliū in or ſcias ꝙ quedā corripiūt penultimā:quedā producūt.Nam ſm Priſ.li.iiij.de denoītiuis:huiuſmodi noīa formantur a verbis: vel per adiectionē o:quod fit qū verbū habet r ante o: vt laboro labor:vel per additionē r:vt amo amor. vel formantur a nominibꝰ ſeu participijs in us:cōuerſa us in or:vt ſenatus ſenator:amatꝰ amator:tonſus tonſor:doctꝰ doctor. ⁊ poſſunt formari u verſa in or:vt auditu auditor:debitum debitu debitor.vñ patet ꝙ quedam producūt penultimā:ſicut ea a quibꝰ deſcendunt:vt auditu auditor quedā vō penul.cor.vt debitu debitor.vide in ſcribo.

De deſinentibꝰ in ur.

IN ur corripiunt penultimā tam in recto ꝗ̄ in obliquis:vt iecur iecoris: ſatur ſaturi: et ſemꝑ ptinēt ad tertiā declinationē:preꝰ ſatur qō eſt ſecūde:qꝛ facit femininū in a:vt ſatura:⁊ omnia is addita ⁊ cor.penul.efficiunt genitiuū:preter fur furis:qō ꝓdu. fu.ad differētiā ſecūde pſone de furio ris:ſm illud:Quātu mēte furis:te fallūt gaudia furis.Excipiꝰ etiā ꝗtū ad formationē ebur:femur:iecur:robur:que vtūt etiā u in o:⁊ addita is penul.correpta genitiuāt:vt robur boris: ebur eburis.

De deſinentibꝰ in as.

i In as ſyllabã terminata ꝓducunt̃ in penul. obliquoꝝ: ⁊ coꝛ. in penul. rectorũ: vt dignitas tatis: ⁊ in oĩb⁹ caſib⁹ ꝓdu. a. Sed excipiẽda ſũt quedam noĩa ꝓpꝛia differentie cauſa in fine noĩatiui circũflexa: vt lenas lenatis: menas menatis: ne accuſatiui plurales de mena ne: qḋ eſt genus piſcis: ⁊ lena ne: qḋ eſt meretrix eſſe putent̃. Itẽ excipiũtur appellatiua ꝑ ſyncopã ꝓlata q̃ ſeruãt accentũ in vltima: vt arpinas: ꝑnas: optimas: rauẽnas: capenas: põtias: larinas: ⁊ etiã nr̃as ⁊ vr̃as. Sublata ẽ etiã in ꝑdictis hec ſyllaba ti: ⁊ ſemꝑ ſuꝑ a ſeruat̃ accent⁹: ⁊ h̃ lr̃a a pri⁹ fuit in penul. nũc autẽ ẽ in vlti. ſyllaba. ⁊ h̃ vult Priſ. in. iiij li. de denominatiuis: q̃ dicit de ꝑdictꝭ: Que ideo ĩ fine habẽt circũflexũ accẽtũ: qꝛ ꝑ ſyncopã ti ꝓferunt̃. ꝓfecta enĩ eoꝝ inueniũt̃ apud antiqſſimos in tis deſinẽtia: vt h̃ ⁊ hec ꝑmatis: opinatis: arpinatis. ⁊ ſũt hmõi in as denoĩatiua plerũq; ſimilia accuſatiuo plurali ſuoꝝ ꝑmitiuoꝝ: ⁊ ſũt cõia. Item oĩa barbara in as in vltima acuunt̃: vt naas: maginas: nam nugas ⁊ nephas qũ ſint latina: in penul. acuũt̃: lꝫ nõ varient̃. Sed de anas anatis dubitat̃: an debeat ꝓduci in obliq̃s. Dicũt multi ꝙ penul. coꝛ. in obliq̃s: qḋ etiã reperit̃ in macro. Magiſter bñ dicit. ꝙ iuxta regulã deſinẽtiũ in as debeat ꝓdu. ⁊ h̃ credo eſſe veꝝ. Itẽ ſcias ꝙ barrabas be: ⁊ cayphas phe: penul. grauãt. ſilit̃ ionathas nathe ſed ionathan: ⁊ barraban indeclinabilia acuũt penul. Et nota ꝙ ſicut dicit Priſ. in. iiij. li. In as pleraq; denominatiua ſũt quoꝝ ꝑmitiua ſi ſũt ſecũde declinationis genitiuo ſingulari: ſi tertie declinatõis datiuo aſſumũt tas. i. penul. vbiq; coꝛripiũt: vt ꝓbus ꝓbi ꝓbitas: mendic⁹ mẽdici mẽdicitas: aſper aſperi aſperitas: ſedulus ſeduli ſedulitas: timid⁹ timidi timiditas. Et notãdũ ꝙ q̃ gtõ duplicãt i: extremã earũ mutãt in e: euphonie cã vt pi⁹ pij pietas: anxi⁹ anxij anxietas. liber quoq; excipit̃ qḋ ntõ aſſũpſit tas nõ gtõ: vt liber libertas. Tertie võ declinatiõis noĩa dtõ aſſumũt tas vt dixim⁹: vt capax capaci capacitas: affinis affini affinitas: celer celeri celeritas: autoꝛ autoꝛi autoꝛitas: Excipiunt̃ pauca q̃ b vel p ſiue s habẽt añ er. hec enĩ ntõ aſſumũt tas: vt puber bertas: vber bertas: pauꝑ pertas. ſed hec poſſum⁹ etiã in ſecũde declinatiõis noĩb⁹ obſeruare. vñ liber libertas facit vt ſupꝛa dictũ eſt. Aſper autẽ ⁊ ꝓſper: qꝛ s habẽt ante p: aſperitas ꝓſperitas faciunt. ſaluber vel ſalubris facit noĩatiuũ: ideoq; ſalubritas: ⁊ celeber vel celebris celebritas. Uetus quoq; qḋ vnũ trium generũ in us deſinẽs ĩuenit̃: noĩatiuo aſſumit tas: vetuſtas. Excipiunt̃ etiã ⁊ hec que in oꝛ deſinentia: mutauerũt oꝛ in es ⁊ aſſumpſerũt tas: vt maioꝛ maieſtas: honoꝛ honeſtas: ⁊ ſimilia.

De deſinentib⁹ in es.

i In es vel ſũt quinte declinationis vel tertie. Si tertie: coꝛ. penul. tam ĩ rectis q̃ȝ in obliquis: vt alipes pedis: hercules lis: aries rietis. excipit̃ quietis: heredis: locupletis: ⁊ q̃ ſunt ſilis formationis. Si võ ſũt q̃nte declinatiõis: vel ḡ habent vocalẽ añ es: ⁊ tũc coꝛ. penul. ntĩ: ⁊ pꝛodu. penul. gtĩ: vt requies ei: dies ei. vel habent cõſonantẽ ante es: ⁊ tũc coꝛ. penul. in obliquis: vt fides ei. Et nota ꝙ thecuites ⁊ huiuſmodi denoĩatia in tes deſinẽtia: declinãt̃ ſicut noĩa patronomica in es deſinentia: ⁊ ſunt tñ maſ. ge. vnde errant illi qui dicũt achinoen: iezraelites ꝓ iezraelitis. j. Regl. xvij. a. Item mulier thecuites pꝛo thecuitꝭ. .ij. Regl. xiiij. a. Itẽ naaman amanites ꝓ amanitis. iij. Regl. xiiij. g. Et declinant̃ huiuſmodi denoĩatiua in tis: hec iezraelitis huius iezraelitidis: ad modũ patronomicoꝝ femĩnoꝝ in is: hec moabitis moabitidis: hec amonitis hui⁹ amonitidis: ⁊ ꝓdu. penul. in rectis: ſed eã coꝛ. in obliquis. Quando võ terminant̃ huiuſmodi denominatiua in ta: ſunt cõmunis gene. vt iſraelita: hieroſolymita: bethleemita: penul. pꝛoducta.

De deſinentibus in is.

Nomina deſinẽtia in is: aut ſũt diſſyllaba aut triſſyllaba. Si ſũt diſſyllaba coꝛ. in obliq̃s: vt aſpis aſpidis. Si ergo ſunt triſſyllaba: vel ergo ſũt adiectiua: vel ſubſtantiua. Si ſubſtãtiua ꝓdu. penul. vt lebetis: ſynapis. Si adiectiua vel ergo habẽt a ante l: ⁊ tunc ꝓdu. penul. vt moꝛalis: ſpũalis. vel nõ habent: vt vtilis: humilis: ⁊ hmõi: ⁊ hec coꝛ. penul. tã in recto q̃ȝ in obliq̃s. Scias etiaȝ ꝙ Priſ. in. iiij. li. ſic dicit: I longã habẽt oĩa in ilis: que a noĩb⁹ deriuant̃: necnõ in ile neutra ſiue ex eis in ile fiãt: ſiue nõ habeãt aliud añ ſe gen⁹: ſed a quacũq; ꝑte oꝛonis naſcant̃: vt edes edilis: ſenex ſenilis: agn⁹ agnilis: puer puerilis: vir virilis: ſcurra ſcurrilis: ciuis ciuilis: ſeruus ſeruilis: quint⁹ q̃ntilis: ſextus ſextilis: ſubtel ſubtilis: excipit̃ par parilis: exilis etiã qḋ a gtõ factũ denoĩatiuorũ ſeruauit regulã. ſilr̃ neutra ꝓdu. penul. ouile: monile: cubile: ſedile. Nã in ilis deſinẽtia v̄balia ſiue ꝑticipialia coꝛ. eãdẽ ĩ penul. vt fero fertilis: vtoꝛ vtilis: facio facilis: volo volatilis: ſoꝛbeo ſoꝛbilis: text⁹ textilis: alt⁹ vel alit⁹ altilis: fict⁹ fictilis. hec Priſ. Magiſter aũt bñ addit dicẽs: ꝙ ex his q̃ veniũt a nominib⁹ excipiuntur parilis: dapſilis: humilis: qꝛ parilis deriuat̃ a par parꝭ dapſilis a dape: humilis ab humo: ⁊ tñ coꝛ. penul. Textilis a Uirgilio coꝛ. qꝛ accipit hoc tãq̃ȝ pꝛopꝛiũ nomen ſed quando deriuat̃ a teſta ꝓdu. penul. ⁊ eſt cõmune vt vas teſtile. Si võ deriuat̃ a textu vel a texendo coꝛ. penul. vt text⁹ textilis. Eccl. xlv. Opus textile.

De deſinentibus in os.

Nomina deſinẽtia in os ſyllabã: pꝛodu. tã in nominatiuo q̃ȝ in obliq̃s: vt ſacerdos ſacerdotis: lepos lepoꝛis: q̃ñ. ſ. eloquentiã ſignificat.

De deſinentibus in us.

In nomina terminantur in us: aut ſũt ꝓpꝛia aut cõia. Si pꝛopꝛia coꝛ. penul. niſi ſint poſitiõe lõga: vt robert⁹ ⁊ hmõi. Si võ ſint cõia: aut ergo ſũt filia participijs: ⁊ deſcẽdunt a verbis ⁊ ſunt ſecũde vel quarte declinationis: vel ſunt alia ab his. ſi ſũt hmõi ꝓdu. vt amat⁹: cupitus. ſed hinc excipiunt̃ iſta tria noĩa: int⁹: aliat⁹: nequit⁹. ⁊ cõpoſita ab his v̄bis: obeo obis: pꝛetereo p̄teris: vt p̄terit⁹ obit⁹ ⁊ cõpoſita ab his v̄bis do ſto ⁊ reoꝛ: vt indit⁹ inſtitus irrit⁹. Itẽ excipiunt̃ ea que veniunt a ſpiro halo ⁊ ambio: vt ſpũs halit⁹ ambit⁹ media coꝛꝛepta. ambit⁹ autẽ in ꝑticipio ꝓdu. Itẽ excipiunt̃ cõpoſita hui⁹ v̄bi ruo: vt erut⁹ dirut⁹. Et oĩa iſta poſſũt eſſe noĩa vel ꝑticipia ſm̄ ꝙ poſſunt habere temp⁹ vel carere tp̄e. ſi autẽ ſunt alia ab his: aut ergo ſunt ſecũde declinatiõis: aut tertie Si tertie: coꝛ. penul. in recto: ⁊ ꝓdu. in obliquis: vt ſeruit⁹ ſeruitutis. ſed excipiunt̃ q̃ ſũt poſitiõe longa: vt iuuent⁹. Si aũt ſũt ſecũde declinatiõis: aut ḡ ſũt ſubſtantiua: aut adiectiua. Si ſubſtãtiua: coꝛ. penul. vt fraxin⁹: ſed excipiunt̃ papyr⁹ ri: ⁊ ſaphir⁹ ri. Si adiectiua: vel ḡ habẽt c inter i ⁊ u in loco penul. vel nõ. ſi nõ: ꝓducunt penul. vt martian⁹ cypꝛian⁹ capuan⁹. Et hec ſequunt̃ regulã eoꝝ q̃ terminant̃ in na: de quib⁹ dictũ eſt ſuperi⁹. ſi autẽ habẽt c inter i ⁊ u in penul. loco: coꝛ. in penl. vt gallic⁹: anglic⁹: ſcoticus: ⁊ adijcit illis vnũ qḋ ẽ q̃rte declinationis. ſ. poꝛticus. Hec poſſunt colligi ex dictis

Priſ. de accētu. Scias etiā ꝙ noīa quarte declinatiōis vel ꝑticipialia in tus: ſupinoꝝ ⁊ ꝑticipioꝝ accētu oīmo de ſunt regenda. vñ ſupinoꝝ ⁊ ꝑticipiorū regule attendant̄. ſi ergo ſūt a pᷓma cōiugatiōe vel ſecūda corripiūtur: vt domitꝰ exercitꝰ. ⁊ ſi a tertia: vt argutꝰ oblitꝰ: niſi habeāt ſupinū ad modū quarte: vt laceſſitꝰ. Si a quarta ꝓducunt̄: vt vagitꝰ: niſi veniāt a v̄bis in eo: vt ꝑteritus. Ambitꝰ ꝑticipiū ꝓducit̄: ſꝫ v̄bale cor. vt ſupra etiā tetigi. Itē o ante l in diminu. breuiat̄: vt oſtiolus filiolus. Itē u ante l breuiat̄: vt horridulus homūculus.

De accētu in nus poſſeſſiuoꝝ.

Poſſeſſiua terminātia in nus ꝓdu. penul. exceptis quibuſdā terminatis in ginꝰ vel in tinus. vñ Priſ. dicit in .ij. maio. Poſſeſſiua habētia i añ nus ꝓdu. penul. vt maſculinꝰ: femininus: vicinꝰ: peruſinꝰ: reginus: diuinus: aprinus: rufus rufinꝰ: marcellus marcellinꝰ: porcus porcinꝰ: canis caninꝰ: muſtela muſtellinꝰ: ſus ſuinus: ouis ouinꝰ. nā ouilla ⁊ ſuilla dimi. ſunt. Excipiunt̄ deſinētia in tinus: que nō habent t a ſuis ꝑmitiuis: vt diu diutiꝰ: cras craſtinꝰ: horno hortinꝰ: clā clādeſtinꝰ: prius vel priſcꝰ priſtinꝰ: hec enī penul. cor. Si v̄o habēt t a ꝑmitiuis ꝓducūt penul. vt veſptinꝰ a veſpta te: hiacynctinꝰ a hiacyncto: euentinꝰ ab euentu. Itē cōſtantinus ⁊ clementinꝰ a ꝑmitiuoꝝ gtīs habēt t: vt matutinꝰ a matuta: q̄ aurora intelligit̄. Mediaſtinꝰ autē a medio ⁊ ſtando vel tenendo cōponi videt̄. Itē excipiunt̄ poſſeſſiua deſinentia in ginꝰ: ſiue que habēt g añ inus: q2 talia cor penul. vñ dicit Priſ. ibidē: Inuenit̄ etiam i breuis ante nus: g antecedēte inꝰ: in his q̄ ab arboribꝰ deriuant̄: vt oleaginꝰ faginus. Uſus tñ autoꝝ cōtradicit in ꝑte predicte regule: q2 byſſinꝰ: ſmaragdinꝰ: ametiſtinꝰ: adamātinꝰ: ⁊ hmōi poſſeſſiua que ſumūt̄ a nominibꝰ lapidū vel filoꝝ cor. penul. Prudentius: Inter has ſpecies ſmaragdino gramine verno. Sed poſſumus dicere ꝙ in oībus talibꝰ ē figura q̄ dicit̄ ſiſtole: in metro poetica licētia longā breuiās: vt vult Hu. dicēs Hiacynctinꝰ na num penul. ꝓdu. q̄uis poetica licētia q̄nq3 corripiat̄. Itē dicit ꝙ bōbicinꝰ na nū penl̄. ꝓdu. ſꝫ Iuuenalis eā cor. vide infra in bōbicinꝰ in ſuo loco.

Et ſi obijcias mirū videt̄ ſi oēs poete in vna chorda erraſſent. Dico ꝙ nō oēs errauerūt in eadem chorda: q2 ibi poete aliq̄ etiā ꝓducūt penul. predictoꝝ nominū vnde aurora ſuper Heſter. v. Seq3 ſmaragdinis miſcet vterq3 color. Itē ſuꝑ Ceñ. Cryſtallina fuit facta feneſtra decēs. h̄ etiā dicit Pap. Sed q̄rit̄ de byſſinum morticinū ſubſtātiuis ⁊ filibus. Ad h̄ dicit quidā: ꝙ hec ſicut adiectiua ꝓducūt penul. q2 ſꝫ mutāt modum declinandi: nō tñ mutāt accentū. Alij dicunt ꝙ cor. penul. ad differentiā adiectiuoꝝ. vñ Apoc. .xix. dici debet ⁊ legi penul. cor. Byſſinū ſūt iuſtificatiōes ſanctorum. Mihi autē videt̄ ꝙ byſſinū cor. penul. ad differentia3 adiectiui: vt dictum eſt. Sed de morticinū aliud ē: q2 q̄ñ fit compoſitū ſequitur naturam cōponentiū. vñ q̄ñ componit̄ a cedo cedis: produ. penul. ſiue ſit adiectiuū ſiue ſit ſubſtantiuū. vñ Iſa. v. produ. morticina: q2 gloſa dicit: Morticina eoꝝ ꝓſtrata a romanis. Quando v̄o cōponit̄ a cado dis cor. penul. vñ verſus: De cado morticinū: de cedo morticacinū. Morticina ferro cadunt: morticinaq3 morte. Si enī morticinū a cedo corriperet penul. ad differentiā ſui adiectiui: tūc non eſſet differentia inter morticinū a cedo: ⁊ morticinū a cado: ⁊ ſic de ſimilibꝰ eſt dicendū.

De accentu terminātiū in duas cōſonātes.

Nomina terminata in duas cōſonantes poſitiōe ꝓducunt̄: ⁊ ſūt ꝼtie declinatiōis. Termiāta igit̄ ī bs: vt arabs arabis: trabs: vrbs. vl' in ms: vt hyēs q̄ð ſine p ſcribit̄: vt patet in gtō. vel in ps vt inops: īterpoſita i genitiuāt penul. niſi defendat poſitio breuiata. vñ q̄dā dicit: Arabis ab aro tñ exit: canabs canabis. Perſius: Tūc mare trāſilies: vt torta canabe fultū. Pelops lopis. Ouidius epi. viij. Tu quoq3 habes pelopē ꝓauū pelopiſq3 parētem. Excipit̄ q̄tū ad accētū ciclops pis: q̄ð penl̄. ꝓdu. Uirgiliꝰ. vij. Enei. Ferrū exercebant vaſto ciclopes in antro. Theodolus: Fulmina ciclopes iouis impio fabricātes. Et dicunt aliq̄ ⁊ ꝓbabiliter ꝙ ſi eſt gētile cōe ꝓdu. ſed ſi ꝓpriū cor. Scias etiā ꝙ citrops ſcriptū p r: cor. penul in obliq̄s. vñ Theodolꝰ: Egregio citropi debet̄ cā litandi. Excipiunt̄ etiā q̄tū ad formationē que habēt e ante b vel p: que nō ſolū accipiūt i: ſed ⁊ v̄tūt in i correptā: vt celebs libis: forceps cipis. ſed tñ monaſyllaba nō mutāt e: vt plebs plebis: ſeps ſepis. auceps etiā nō mutat e in i: ſed in u correptā: vt aucupis. Item cōpoſita a capite ablata s: ⁊ mutata e in i: ⁊ addita itis faciūt genitiuū penul. cor. vt biceps cipitis: ꝑceps cipitis: anceps cipitis: cōceps cipitis. i. habens centū capita Sciendū tñ ꝙ poliſyllaba terminata in ps: poſſūt dupliciter ꝯſiderari. ꝓut v̄o ſunt cōpoſita a capio genitiuāt in ipis. ſed ꝓut cōponunt̄ a capite faciūt ipitis ꝑnceps tñ facit ꝑncipis: ⁊ auceps aucupis. vñ quidā: In ceps a capio: pis ſuſcipit in genitio: Si venit a capite tūc ſuſcipiat pitis apte. Priſ aūt in fine. vj. li. dicit: Quia antiq̄ dicebāt ancipes ⁊ ꝑcipes bicipes in ntō: ⁊ ſic ſm analogiā ſequebat̄ genitiuꝰ ab ancipes ancipit ſicut ſoſpes ſoſpitis: ſtipes ſtipitis: ſed ſtips ſtipis eſt obolus: ſtips ſtipitis arbor. Itē termiāta in ls ns rs: vt puls dēs ars cohors vertūt s in tis: vel interponūt ti: vt pultis dentis artis. Sed tñ cōpoſita de vntia vertūt s in tis: vt deūs deuntis: quinquūs q̄nquntis. Hu. tñ vult ꝙ deuns cōponat̄ ab vntia vel vns. Itē glans frons lens: ⁊ cōpoſita de pēdo v̄bo: vt libripēs mutāt s ī dis: vt libripēdis glandis lendis ꝓ aīali: q2 pro legumine lens lentis: ſm regulā facit. frons frondis ꝓ folio facit: nā ꝓ facie frōtis normā ſeruat. Similit̄ ſumūt di cōpoſita de corde vt diſcors diſcordis: ſecors ſecordis: vecors dis. Dicit etiā Priſ. ꝙ in omnibꝰ fere cōpoſitis: q̄ð dicit propter exanguis declinationē compoſita ſimplicis ſꝫ ntō diſferāt imitant̄. Itē iens q̄ens cū ſuis cōpoſit genitiuāt in euntis: vt eūtis redeūtis nequntis: pret̄ ambiēs ambientis ſeruās normā: fors abltō forte: ⁊ nō habet plus.

De terminantibꝰ in t.

Nomina in t terminātia tā in recto q̄ȝ in obliq̄s cor. penul. ⁊ ſūt tertie declinationis: vt caput cū ſuis cōpoſitis. nā quotquot aliquot non variant̄. Declinabilia ḡ u verſa in i correptā: ⁊ addita is genitiuāt: vt caput pitis: ſynciput cipitis: occiput cipitis: ⁊ ſūt neutri gener. Si queris hic: Quū ſolū in duas mutas deſināt noīa latina. ſ. c ⁊ t: vt allec ⁊ caput: quare nō determinat Priſ. in li. de accentu: etiā de his que deſinūt in c: ſicut de illis q̄ deſinūt in t. Dico ꝙ nomina terminātia in c: aut ſūt monaſyllaba vt lac: aut diſſyllaba quoꝝ penul. ꝓdu. poſitiōe vt allec. ⁊ de his ꝑ ſe patet modus accentuandi ꝑ regulas generales ſupiꝰ datas: ⁊ ꝓpterea nō ponit regulas de nominibꝰ terminantibꝰ in c: ſicut de his q̄ terminātur in t: ſicut etiā dicit frater Robertꝰ anglicus.

De deſinentibꝰ in x.

NIx deſinens nomē ꝓdu.qꝛ x ē duplex
cōſonās ⁊ ꝑtinet ad tertiā declina-
tionē: ⁊ oīa x in cis vel gis genitiuant: pret̄ nix
niuis: nox noctis: ſenex ſenis: ⁊ antiq̄tꝰ ſenecis: ſuppel-
lex ctilis: penul.coꝛ. Uetuſtiſſimi tñ ⁊ h̄ ſuppellectilis
nominatiuū ꝓferebāt: ⁊ oīa que nō habēt c vel g in ge
nitiuo coꝛ.penul. De predictis v̄ſus: Omnis rectꝰ in x:
in cis vł gis genitiuū Terminat: abſq; ſenex nix ⁊ nox
atq; ſuppellex. In gis autem faciūt ſolū illa q̄ veniūt a
v̄bis in go: x ꝯuerſa in gis: vt lex legis a lego gis: ⁊ rex
gis a rego gis rexi. remex tñ vertit e in i: ⁊ fit remigis a
remigo gas. frux aūt frugis facit a frugo v̄bo greco. ſi-
militer falanx lāgis: caterua: ſpinx gis: ⁊ etiam gos. de
quibꝰ dicit Priſ. in fine ſexti: ꝙ greca in x: ſeruāt in ge-
nitiuo añ is eandē cōſonantē quā apud grecos añ os:
vt pheax pheaci : ſpinx ſpingis: onix onicis. Quidā tñ
dicūt ꝙ veniūt a verbis grecis in go. Coniunx v̄o amit
tit n ad differentiam ſecunde ꝑſone de cōiungo gis: ⁊
facit coniugis coꝛ.penul. Oīa alia x verſa in cis geniti-
uāt: vt pax pacis: qȯ raro habet pluralē numerū: nex
necis. Cicero ꝓ milione: Inſidiatoꝛi v̄o ⁊ latroni q̄ poſ
ſunt inferri iuſta nex. fex fecis: pix picis: dux ducꝭ. Sed
terminata in ex: coꝛripiūt naturaliter e: preter veruex. ſi
ſint diſſyllaba vertūt e in i: vt apex apicis: remex remi-
gis: vertex verticis: preter monaſyllaba ⁊ eoꝝ cōpoſita
vt lex: exlex exlegis. veruex tñ habet e. Compoſita v̄o
ſimpliciū declinationē ſequunt̄: vt pernox ꝑnoctis: ex-
lex elegis: ſeminex ſeminecis: dux interdux

De deſinentibꝰ in ax.

MOne deſinēs in ax coꝛ.penul.recti: et
ꝓdu.penul.obliquoꝝ: vt ꝑtinax
nacis: contumax macis: ⁊ h̄ eſt veꝝ in latinis.
Nā vt dicit Priſ. in fine. vj. Barbara in x magꝭ coꝛ.pe-
nul. vt foꝛnax cis: ⁊ ſilia. excipit̄ aiax cis: qȯ ꝓdu.penl̄.

De deſinentibꝰ in ex.

JNomen termineť in ex: coꝛ.penl̄.
tā in recto q̄ȝ in obliq̄s:
vt artifex ficis: opifex ficis. excipit̄ veruex uecꝭ
qȯ nō ſolū in gtō penul. ꝓdu. ſed etiā e ſeruauit. excipi
unt̄ etiā q̄dā monaſyllaba q̄ penul. ꝓdu. in obliq̄s: vt
fex fecis: lex legis: rex regis: ⁊ eoꝝ cōpoſita: vt exlex ex-
legis: interrex. Patet etiā ex p̄dictis ꝙ ibex ibicis coꝛ.
penul. qꝛ v̄tit e in i coꝛꝛeptā. vñ v̄ſus: Coꝛnua fert ibex:
iob teſtis ⁊ ibicis inde. Itē q̄dā excipiūt vibex bicis. vñ
Perſiꝰ: Si puteal multa cautꝰ vibice flagellas. Pap.
etiā dicit ꝙ vibex facit vibicis ꝓducta penul. ⁊ añpenl̄.
Sed vt dicit magiſter ⁊ bñ: dicendū eſt vibex vibicis:
ſicut lodex dicis. ⁊ ſm h̄ nō opoꝛtet ꝙ excipiat̄: qꝛ de-
ſinit in ex. Sed dubitāt aliq̄ an ſit dicēdū ſilex vel ſilix:
Dico ꝙ dicēdū eſt hic ⁊ hec ſilex incerti generis: ⁊ coꝛ.
penul. ſm regulā deſinētiū in ex. Ouidiꝰ epi. x. Illic tu
ſilices: illic adamāta tuliſti. Itē Uirgiliꝰ Enei. vij. Sta-
bat acuta ſilex: preſciſis vndiq; ſaxis.

De deſinentibꝰ in ix.

i NIx terminata: aut ſunt maſ. aut fe.ge.
aut cōis ge. Si maſ. coꝛ.penul. vt
dicit Priſ. i. vj. g. In ix deſinētia maſculina tñ
latina: coꝛ.penul. in obliq̄s: vt h̄ foꝛnix foꝛnicis: hic ca-
lix calicis: hic varix varicis. ⁊ excipiunt̄ bombix bom-
bicis: ⁊ fenix fenicis: que ꝓdu.penul. Sed dubitat̄ de
maſtix ſticis: an ꝓdu.penul. in obliq̄s: Dicūt quidam
ꝙ ſic: ⁊ iſtos opoꝛtet dicere maſtico cas: penul.ꝓdu.
Magiſter bñ dicit: ꝙ maſtix penul.coꝛ. in obliquis: ſi-
cut foꝛnix cis. ⁊ inde maſtico cas penul.coꝛ. ⁊ hunc ſe-
quoꝛ. Si aūt ſunt fe.ge. ꝓdu. penul. in obliq̄s: vt lodix
lodicis: vibix vibicis: ibix cis. excipit̄ pix picꝭ: nix niuis:
ſilix ſilicis: ſalix ſalicis. Si ſint cōis vel oīs ge. ꝓdu.
etiā penul. vt felix felicis: victrix tricis: victrices. Luca-
nus: Tollite iā pridē victricia tollite ſigna. Compoſita
ſequunt̄ naturā ſimpliciū. vñ ꝑnix cis ꝓdu.penul. in
obliq̄s quando venit a ꝑnitoꝛ teris: ſed coꝛꝛi. eandem
qū deſcēdit a ꝑneco cas. vñ quidā: Qui necat eſt ꝑnix:
feſtinat currere ꝑnix. Nota h̄ regulā generalē de deſi
nentibꝰ in ix: Obliq̄ venientes a ntīs habentibus i vo-
calē naturaliter breuē ante x: coꝛꝛi.penul. vt calicis: foꝛ
nix foꝛnicis. ⁊ h̄ ē veꝝ etiam in aliꝭ vocalibꝰ: vt foꝛnax
foꝛnacis: volux lucꝭ. Si v̄o veniāt a ntō habente i natu
raliter longā ante x ꝓdu.penul. vt coꝛnix coꝛnicis: ra-
dix radicis. vñ radico cas penul. ꝓdu. vibix vibicis: ſan
dix dicis: bombix bicis: ꝑnix nicis. i. velox. ⁊ in aliꝭ vo
calibꝰ etiam h̄ contingit: vt pheax pheacis: pollux pol-
lucis. Itē ſcias ꝙ ſic dicit Priſ. in fine. iiij. In. ix. fe-
mina īueniunt̄ a maſculinis v̄balibꝰ ſiue denoīatiuis
in toꝛ deſinentibꝰ deſignata: q̄ mutāt toꝛ in trix: vt vi-
ctoꝛ victrix: ſenatoꝛ ſenatrix: cultoꝛ cultrix. Nutritoꝛ
quoq; nutritrix debuit facere: cā euphonie ſiue alter-
nitatꝭ mediā ſyllabā ꝯcidit: nutrix enī dicimꝰ. Tonſoꝛ
etiā tonſrix debuit facē: ſȝ interponit̄ t: ⁊ facit tonſtrix
tonſtricis. vñ predicta v̄balia in ntō ſequunt̄ modū et
regulā accentuādi v̄baliū a quibꝰ foꝛmant̄. vñ aliquā-
do ꝓdu. vt amatoꝛ amatrix: auditoꝛ auditrix. Aliqñ
in penul.coꝛ. vt debitoꝛ debitrix: bibitoꝛ bibitrix: ſicut
maſculina a quibꝰ foꝛmant̄. De accētu autē deſinētiū
in oꝛ ſuperiꝰ determinatū ē. Itē ſcias ꝙ v̄balia p̄dicta
deſinētia in trix ſūt fe.ge. preter victrix ⁊ vltrix: que in
ntō accuſatiuo ⁊ vocatiuo ſingulari ſunt fe.ge. In reli
q̄s caſibꝰ ſūt cōia triū generum. vñ faciūt ablatiuū in e
vel in i. vñ verſus: Uictrix victriceȝ: victrix dat femina
ſola. Sic vltrix reliq̄s dat genꝰ oē ſchola. Hu. autē di-
cit ꝙ victrix dicit̄ a vinco cis: ⁊ eſt cōis generis in ntō
accuſatiuo ⁊ vocatiuo ſingulari. In iſtis enī caſibꝰ nō
habet neutrū. In aliꝭ v̄o caſibus in ſingulari ⁊ in plu
rali ſūt oīs generis in vna voce vel diuerſis. ſed quod
prius dictū eſt veriꝰ videt̄ ⁊ cōiter tenet̄. Ad cuius eui
dētiā etiā ſcias ꝙ victrix ⁊ vltrix de necītate fuerūt fe.
ge. ꝓpt̄ verbalia maſculina a quibꝰ trahūt originē: vt
victoꝛ ⁊ vltoꝛ. inde victrix ⁊ vltrix. Hec tñ qꝛ cōſtruun
tur quandoq; cū femininis: vt victrices caterue: quan-
doq; cū neutris: vt victricia ſigna: iudicant̄ triū geneꝝ
in obliq̄s: excepto accuſatiuo ſingulari in quo ſunt fe.
ge. tm̄: vt hāc victricē: q̄ȝuis nō inueniant̄ cōſtrui cum
maſ. ſed opoꝛtȝ ꝙ habeāt maſculinū vt dicat̄: Loquoꝛ
de rege victrici. Alioq̄n iſte ablatiuꝰ victrice vel victri-
ci haberet cōitatē feminini ⁊ neutri tm̄: q̄ cōmunitas ē
cōtra artē. Ex h̄ autē ſequit̄: ꝙ genitiuꝰ ⁊ dtīs debēt
habere cōitatē triū generum ſicut ablatiuus. qñq; tres
obliqui habēt ꝯſilēȝ cōꝑationē ad maſ. fe. ⁊ neu. ⁊ ha-
bēt ſimilē naturā regendi: qȯ in multis videre poſſu-
mus: vt huiꝰ foꝛtis huic foꝛti: ⁊ ab hoc ⁊ ab hac ⁊ ab h̄
foꝛte. Ecce iſti ablatiui ſūt cōſimiles in generibꝰ. Item
neutrū ſepe cōſtruit̄ cū gtō in caſibꝰ ſibi ꝑuilegiatis. ſ.
noīatiuo accuſatiō ⁊ vocatiuo: qꝛ in illis nō mutat ter-
minationē: vt multū vini: plus vini: aliq̄d panis. nō tñ
hoc pōt in gtō dtō ⁊ ablatiuo: qꝛ in illis ſequit̄ naturā
maſ. ⁊ fe. generis eiuſdē noīs. vñ nihil eſt dictum: Lo-
quoꝛ de multo vino: vel egeo plure vini q̄ȝ tu: vel lo-
quoꝛ de aliquo panis: qꝛ maſculina ⁊ feminina earun
dē noīuȝ talē cōſtructionem nō habēt. Et ſic patet q̄re

victrix ⁊ vltrix ſint oīs ge. in gtō dtō ⁊ ablatiuo. Patet etiā q̄re ſint tm̄ fe. ge. in ntō actō ⁊ vtō ſingulari: ⁊ que ſit iſtoꝝ caſuū affinitas ⁊ cognatio. Patet etiaꝫ quare tm̄ ſunt fe. generis in ntō actō ⁊ vocatiuo ſingulari.

De deſinentibꝰ in ox.

Eſinentia in ox ꝓdu. penul. gtī: vt velox veloci. excipit̄ capadox docis. Horatiꝰ in ep̄lis: Mancipiis locuples eger eris capadociū rex. Iuuenalis libro. iij. ſatira p̄ma: Quāq̄ꝫ ⁊ capadoces faciunt eq̄teſq̄ꝫ bitini. In ntō aūt coꝛ. penul. vt ī pluribꝰ: vt velox cis: velitox cis. atrox aūt naturalit̄ coꝛ. a.

De deſinentibꝰ in ux.

Nux autē coꝛ. penul. gtī: vt crux crucis dux ducis: nux nucis: trux trucis vt dicit Priſ. in. vj. li. Subiux ſubiugis: iiux iniugis: volux lucis: barbarū nomē: de quo dicit Priſ. in fine. vj. ꝙ barbara in ux magis coꝛ. penul. vt volucis. excipiunt̄ autē allux lucis: ⁊ pollux lucis. vnde quidam: Uolucis a volux vult inter barbara poni. Allux ⁊ pollux bene declinant̄ in ucis. ⁊ ſm magiſtruꝫ bn̄: pollux pollucis ꝓdu. penul. gtī: qꝛ habet u naturaliter longaꝫ an̄ x in recto. ſed volux habet vocalē. ſ. u naturalit̄ breuem ante x: ⁊ ideo in obliq̄s coꝛ. penul. lux enim lucis ꝓdu. penul. Quedā de accentu nominū q̄re in tertia parte huiꝰ operis in. c. de ſpeciebus nominū.

Queſtio de accentu.

D predictorū declarationeꝫ pōt ſic queri: Oēs fere regule q̄s ponit Priſ. in li. de accētu quarū multe ſupꝛadicte ſūt ⁊ declarate ſunt ad cognoſcendū tempꝰ penultimarū in triſſyllabis ⁊ deinceps: quare g̊ nō ponit Priſ. regulas cognoſcendi in monaſyllabis ⁊ diſſyllabis: ſicut in ceteris poliſyllabis. Ad h̄ ſic reſpōdet frater Robertꝰ anglicus: Quāuis neceſſaria ſit cognitio tp̄is: in his tn̄ nō accidit erroꝛ tā manifeſtus circa accentū in monaſyllabis ⁊ diſſyllabis: ſicut ī triſſyllabis ⁊ deinceps. In monaſyllabis enī ⁊ ī diſſyllabis ſemꝑ eſt vnꝰ locus accentꝰ nō diuerſificatus: niſi fuerit cā impediēs. In triſſyllabis autē ⁊ deinceps nō ē ſic: qꝛ ibi plures poſſūt accentꝰ diuerſa loca obtinere. Itē qꝛ acutꝰ accentꝰ ⁊ circūflexꝰ nō multū differūt: vt videt̄ in ꝓnunciando ſi ponat̄ vnꝰ pro altero: nō incidit ob h̄ erroꝛ manifeſtꝰ ī monaſyllabis ⁊ diſſyllabis. In aliis autē poliſyllabis aliter ē. In his enī eſt accentus duplex locꝰ principalis. ſ. an̄penultimꝰ ⁊ penultimꝰ vn̄ vnꝰ habet accentū principalē: reliquꝰ nō principalē habet. Un̄ ſi ſyllaba habēs accentū principalē proferatur ſub nō principali: accidit erroꝛ manifeſtꝰ: qꝛ multū differūt in ꝓnūciādo p̄ncipalis accentꝰ ⁊ nō p̄ncipalis ⁊ ideo hac rōne Priſ. nō ponit regulas cog̊ſcendi tēpꝰ in monaſyllabis ⁊ diſſyllabis: ſicut in aliis poliſyllabis Ego tn̄ multa ſupꝛa poſui de monaſyllabis ⁊ diſſyllabis: ⁊ declaraui ⁊ ſuppleui aliq̄n v̊ba que Priſ. ponit ī vj. li. de accētu impꝑfecte: ex v̊bis que ipſemet Priſ. poſuit in maioꝛi volumine.

Queſtio de accentu.

Ueri etiā pōt quare ſimplicit̄ in diuerſis tp̄ibus ⁊ diuerſis perſonis diuerſificat̄ verbū in modo accentuādi: vt amabā amauerā ⁊ hmōi. Itē queri pōt in nomibꝰ: Diuerſificat̄ enī in illis accentus: ita ꝙ in diuerſis caſibꝰ ſupꝛa ſyllabas diuerſas ſit accentꝰ: vt iter itineris: palus paludis ⁊c̄. Ratio huiꝰ eſt: vt fiat diſcretio accidentiū: cuiuſmodi ſūt ꝑſona: numerꝰ: ⁊ hmōi. ⁊ h̄ ſic patet: Per hoc enī ꝙ ſic auget̄ vel minuit̄ numerꝰ ſyllabarū ſit de ſyllaba vltima nō vltima: ⁊ de penultima nō penultima: ⁊ ita ꝯmutata ſyllaba ab vno loco ad alterā trāſmutat̄ accētꝰ q̄ ſit in illa ſyllaba: vt patet ſi dicā amaui amauimus: ſupꝛa eandē ſyllabā vtrobiq̄ꝫ ſit accētꝰ p̄ncipalis ſed in vna dictiōe ſit ſupꝛa penul. ⁊ in alia ſit ſupꝛa an̄penul. ꝓpter adiectionē vniꝰ ſyllabe ad finē. Silit̄ aūt patet in noībꝰ ſiq̄s inſpiciat. Item etiā patet in v̊bis diuerſificato tēpoꝛe: vt amabaꝫ amauero. ſed tota variatio iſta per diuerſificationē ſyllabarū ⁊ tempoꝛū ſit vt inter ſe diſtinguant̄ accidentia. ſ. numerꝰ ⁊ perſona et huiuſmodi. ⁊ ꝑ modū ſilr̄: qꝛ diuerſificatio accētꝰ in diuerſis tp̄ibꝰ ⁊ ꝑſonis ſit ꝓpt̄ diſcretionē accidentiū.

De accentu verboꝝ.

Egulis accentuū nominū expoſitꝭ Priſ. determinat de regulis accētuādi verba: cōfuſe tn̄ ⁊ inoꝛdinate: ſed ſic poſſūt extrahi diuidēdo Omne verbū p̄me cōiugatōis: aut ē ſimplex: aut ē cōpoſitū. Si ſimplex intelligat̄ de triſſyllabis ⁊ poliſyllabis ceteris. Uel ergo ē p̄ſentis tp̄is vel preteriti vel futuri. Si preſentis: vel g̊ indicatiui modi: vel impatiui: vel optatiui: vel ſubiūctiui: vel infinitiui. Si indicatiui: vel ergo eſt numeri ſingularis: vel pluralis. Si ſingularis ſic penul. coꝛ. vt rogito tas: exceptis his q̄ poſitiōe ꝓducunt̄ in penul. vt magiſtro ſtras. Si pluralis: ꝓdu. penul. preterq̄ꝫ in tertia perſona: vt rogitāt. Si aūt ſit preſens impatiui vel ſubiūctiui: vel ergo ſingularis numeri: vel pluralis. Si ſingularis: ſic coꝛ. penul. vt cogita cogitē. Si pluralis ꝓdu. penul. vt cogitemꝰ cogitetis cogitate: excepta tertia perſona que coꝛ. vt cogitent Hoc intellige niſi poſitiōe ꝓducant̄ predicta: vt magiſtra magiſtrē magiſtrēt: ⁊ ita de ſilibus dicas. Si autē ſit preſens optatiui vel infinitiui: ꝓdu. penul. generaliter: vt recogitarē recogitare. Si autē ſit p̄teriti tp̄is: vel g̊ preteriti impꝑfecti: vel alteriꝰ. Si impꝑfecti: aut indicatiui aut ſubiūctiui. Si indicatiui ꝓdu. penul. vt recogitabā. Si ſubiūctiui cor. penul. vt p̄ſens optatiui. Si aūt ſit alterius tp̄is q̄ꝫ impꝑfecti: vel ergo ē p̄teriti ꝑfecti: vel pluſq̄ꝫꝑfecti. Si preteriti ꝑfecti: vel ergo indicatiui: vel ſubiūctiui. Si indicatiui: vel g̊ deſinit in aui: vt amaui: vel in ui diuiſas: vt micui plicui. Si aūt in aui: ꝓdu. penul. in oī ꝑſona: p̄terq̄ꝫ in p̄ma ꝑſona pluralis numeri. Si v̊o deſinit in ui diuiſas coꝛ. penul. ī ſingulari numero: vt plicui: excepta ſecūda ꝑſona q̄ ꝓducit̄ poſitione: vt plicuiſti. In plurali autē ꝓdu. penul. p̄terq̄ꝫ in p̄ma ꝑſona: vt plicuimꝰ plicuiſtis plicuerūt vel plicuere. Si ſit p̄teriti ꝑfecti ſubiūctiui coꝛ. penl̄. ī oī ꝑſona: vt amauerim ris rit. Si ſit p̄teriti pluſq̄ꝫꝑfecti: vel g̊ indicatiui vel optatiui vel ſubiūctiui. S indicatiui: vel ergo ē numeri ſingularis vel pluralis. Si ſingularis coꝛ. eiꝰ penl̄. in oī ꝑſona: vt amauerā. Si ſit pluralis ꝓdu. penul. excepta tertia ꝑſona que coꝛ. penul. vt amauerāt. Si aūt ſit p̄teritūpluſq̄ꝫꝑfectū optatiui vel ſubiūctiui vel infinitiui ꝓdu. penul. poſitiōe: vt amauiſſem. Si autē ſit futuri tp̄is: vel ergo īdicatiui modi vel impatiui vel optatiui vel ſubiūctiui. Si indicatiui: tunc in ſingulari ꝓdu. penl̄. vt amabo. In plurali v̊o habet coꝛreptā: vt amabimꝰ: excepta tertia ꝑſona vt amabūt. Si v̊o ſit futurū impatiui ꝓdu. penul. in oī ꝑſona: tam in ſingulari q̄ꝫ in plurali. Si autē ſit futurū optatiui ſimilē habet accētū preſentis modi ſubiūctiui: vel p̄ſentis modi indicatiui. Si v̊o ſit futurū modi ſubiūctiui ſil'eꝫ hꝫ accentū cum p̄terito ꝑfecto ſubiūctiui coꝛ. penul. in cōpoſitione ⁊ in ſimplicitate ſuꝑ eādē ſyllabā. In fine aūt regule au

toꝛ qũ dicit excipit̃ relatio ꝛc̃. facit q̃ndā notabilitatez ꝛ nõ ꝓprie exceptionē ꝙ quedā ſūt v̾ba prime cõiugationis: vt relatio: q̃ in p̄terito pfecto ꝛ pluſq̃pfecto indicatiui modi ꝛ futuri ſubiūctiui ſuāt accētū ſupra penul. ſyllabā. Jn alijs autē tpib⁹ nõ fit ſupra eandē ſyllabā ſʒ diuerſā: vt relaui relauerā relauero. iſta ſeruāt accentū ſup hāc ſyllabā la: ſi dicā relauabā relauabo: ſeruāt accētū ſupra eādē ſyllabā ua: ꝛ ita nõ ſupra eandē quā pri⁹. ſiliter ē de h̾ v̾bo recino. Jn reliqs v̾o omnibus ita ē: ꝙ ſupra eandē ſyllabā in oī tpe ſeruāt accentū: vt amabaʒ amaui amauerā amauerim. Oīa iſta in hac ſyllaba ma ſeruāt accētū. Et ſciēdū ꝙ hāc eādē notabilitatē ponit autoꝛ ī v̾bis ſecūde ↄiugatōis: tertie ꝛ quarte. Ultimo in hac pma ↄiugatiōe dat hāc regulā: Cū quacūqꝫ pte oꝛonis cōponat̃ ꝓpoſitio: q̄le tēp⁹ habuerit extra cōpoſitionē tale hʒ in cōpoſitiōe: vt redimo: inbibeo ꝛ ſilīa. Per predicta ſatis pōt patere de facili accent⁹ verboꝝ ſecūde ꝛ tertie ꝛ quarte coniugationis. Poſſum⁹ etiā hic addere: ꝛ ad maioꝛē declarationē accentuū v̾boꝝ ſic dicere: e ante r in v̾bis actiue vocis: breuiat̃ ī p̄terito pluſq̃pfecto īdicatiui in oī cõiugatiōe: vt amauerā docuerā legerā cucurrerā audiuerā ras rat. Jtē in p̄nti ꝛ p̄terito impfecto optatiui: et in p̄terito ipfecto ſubiūctiui tertie cõiugatiōis: vt vtinā vel cū legerē res ret: legerem⁹ retis rent: Jtē in p̄terito pfecto ꝛ ī futuro ſubiūctiui ī oī ↄiugatiōe: vt qū amauerim docuerim cucurrerī audiuerī amauero docuero cucurrero audiuero audiueris. Jtē in p̄ſenti ꝛ p̄teririto iperfecto īfinitiui tertie cõiugatōis: vt legē pēdere

Jn v̾bis autē paſſiue vocis e añ r coꝛ. in preſenti indicatiui modi in tertia ↄiugatōe: vt legoꝛ legeris vel legere: ſequoꝛ ſeq̄ris vel ſeq̄re. Jtē in futuro indicatiui ī pma ꝛ ſecūda ↄiugatiōe: vt amaboꝛ beris vl̾ amabere: doceboꝛ beris vel docebere. Jtē in p̄ſenti ipatiui in tertia cõiugatiōe: vt legere ſeq̄re ſequat̃. Jtē in p̄nti optatiui ꝛ in p̄terito impfecto ſubiūctiui tertie ↄiugatōis in pma pſona ſingulari: vt vtinā vel qū legerer ſequerer. E v̾o añ r in v̾bis actiue vocis ꝓdu. in p̄terito perfecto indicatiui in oī cõiugatiōe: vt amauerūt vel amauere: docuerūt vel docuere: legerūt vel legere: audiuerūt vl̾ audiuere. Jtē in p̄ſenti ꝛ p̄terito impfecto optatiui: ꝛ ī p̄terito impfecto ſubiūctiui ſecūde ↄiugatiōis: vt vtinā vel qū docerē res ret: docerem⁹ retis rēt. Jtē in p̄ſenti infinitiui ſecūde cõiugatiōis: vt docere gaudere. Jn v̾bis autē paſſiue vocis ꝓdu. e añ r in p̄ſenti indicatiui modi ſecūde cõiugationis: vt doceoꝛ ceris vel docere. Jtē in futuro indicatiui in tertia ꝛ q̄rta cõiugatiōe: vt legar geris vel legere: ſeq̄r queris vel ſeq̄re: audiar dieris vel audiere. Jtē in p̄nti ipatiui ſecūde ↄiugationis vt docere tondere. Jtē in p̄nti ꝛ p̄terito impfecto optatiui ꝛ p̄terito impfecto ſubiūctiui pme ꝛ ſecūde ↄiugationis: vt vtinam vel qū amarer amareris vel amarere amaret̃ amaremur amaremini amarent̃: vtinā vel qū docerer rer vel docerere doceret̃: doceremur mini docerent̃. Et etiā in p̄ſenti ꝛ p̄terito ipfecto optatiui: ꝛ p̄terito impfecto ſubiūctiui tertie cõiugatiōis: excepta prima pſona in ſingulari: vt vtinā vel qū legerer reris: vel legerer legeret̃: legeremur remini rent̃. Et ſilit̃ in quarta ↄiugatiōe: vt vtinā vel qū audirer reris vel rere ret̃: audiremur remini rēt̃. Jtē in futuro optatiui ꝛ in p̄nti ſubiūctiui pme cõiugatiōis: vt vtinā vel qū amer ameris vel amere amet̃. Jtē in p̄nti ꝛ p̄terito impfecto tpe infinitiui modi ſecūde ↄiugatiōis: vt doceri. Nota etiā ſicut dicit Priſ in. ix. li. J añ mus in p̄terito pfecto indicatiui coꝛri. vt amauim⁹. Jtē etiā ↄtingit in p̄terito pfecto ꝛ futuri ſubiūctiui: vt amauerim⁹ docuerim⁹ ꝛc̃. Et etiā in p̄ſenti indicatiui tertie ↄiugatiōis: vt legim⁹. nā in quarta ꝓdu. vt audim⁹. Jtem ſcias ꝙ v̾ba prime cõiugatiōis habēt in actiuo ꝛ neutro a ꝓductā ante s: ꝛ ī ſecūda pſona ſingulari p̄nti īdicatiui modi: vt amo mas. Jn paſſiuo v̾o cõi ꝛ deponēti habēt a ꝓdu. ante re vel ris: vt amoꝛ amaris vel amare. Uerba aūt ſecunde cõiugatiōis in ſecunda pſona p̄ſentis indicatiui modi ſingularis habēt e ꝓductā ante s in actiuo ꝛ neutro vt doceo doces. Jn paſſiuo v̾o cõi ꝛ deponēti habēt e ꝓductā añ re vel ris: vt doceoꝛ ceris vl̾ docere. Uerba v̾o tertie cõiugatiōis in ſecunda pſona p̄ſentis indicatiui modi in actiuo ꝛ neutro habēt i coꝛreptā añ s: vt lego gis. Jn paſſiuo cõi ꝛ deponēti habēt e coꝛreptā añ ris vel re: vt legoꝛ geris vel legere. Uerba autē quarte cõiugatiōis in ſecūda perſona p̄ſentis indicatiui modi actiuo ꝛ neutro habēt i ꝓdu. añ s: vt audio dis: aio ais Jn paſſiuo v̾o cõi ꝛ deponēti p̄dicte pſone habēt i productā ante re vel ris: vt audioꝛ diris vel audire: largioꝛ largiris vel largire. Jtē ſcias ꝙ v̾ba que cõueniunt cū noībus in ica vel icus: vel habentib⁹ genitiuū in icis ꝓducentib⁹ penul. ꝛ ipſa pariter ꝓducunt̃: vt foꝛmica foꝛmico cas: amic⁹ amico cas: obſtetrix obſtetricis: obſtetricoꝛ caris: meretrix meretricis: meretricoꝛ caris. Aiaduerte etiam ſicut dicit Priſ. in. ix. li. vbi ait de v̾bis ſecūde cõiugatiōis in p̄ncipio: Obſeruandū ē in oībus v̾bis ꝙ ſi preteritū minuat p̄ſentis ſyllabas: neceſſario erit penul. ꝓdu. in preterito: ſiue coꝛ. ſiue ꝓdu. fit in preſenti niſi ſyncopā patiat̃: vt cieo ciui: ꝛ p ſyncopā cī: rideo riſi: faueo faui: augeo auxi: moueo moui: ſedeo ſedi: facio feci: fugio fugi: fodio fodi: venio veni. ergo langueo langui: ꝛ liqueo liqui: pares habēt in preterito et in p̄ſenti ſyllabas: coꝛri. enī penul. p̄teriti. Dicit inſuper Priſ in. ix. li. ꝙ duxi preteritū de duco ducis oſtendit̃ eſſe coꝛreptū naturaliter ex noīe quod ab eo deriuat̃: ꝛ coꝛ. dux ducis: ſicut rexi ꝓduci approbat̃ ex noīe qḋ ab eo naſcit̃ rex regis. Et ſubdit ibidē Priſ. Querit̃ igitur an luceo luxi debeat naturaliter ꝓductū accipi qū lux ꝓducat̃. Jn quo etiā illud querit̃: an nomē a verbo: an magis ex noīe verbū natū ſit: qḋ eē mihi recti⁹ videt̃: q̄mq̄ʒ ab igne igneo ignes ignēſco: ꝛ a flāma naſcit̃ flāmo flāmas ꝛ flāmeſco. ꝛ ſic patet: ꝙ luxi preteritū produ. primā naturaliter: qū lux lucis a quo naſcit̃ producat̃.

De accētu partiū indeclinabilium.

i Am in precedentibus determinatū eſt de modo accentuandi in ptibus declinabilib⁹: Nūc ſexto determinandū eſt de mõ accentuandi in partib⁹ indeclinabilib⁹: et primo de accētu ꝓpoſitionū: ſecundo aduerbioꝝ. De accētu ꝓpoſitionum tres regule dant̃ q̄s interponā qū determinabo de impedimēto accēt⁹ diſtinctiōis. Quedā ꝓpoſitiões interponunt̃: vel in cõpoſitiōe vel in appoſitiōe: vt qua de cā: qua ex re: quā ob rē: q̄s ob res. q̄ quidā putant eſſe cõpoſita: q2 Priſ. dicit in. xiiij. li. ꝙ ob ꝓpoſitio cū alijs partib⁹ cõiūcta: fit cū illis loco ↄiūctiōis cāūlis accipit̃: vt q̄obꝛē ꝓ q̄ꝓpt̄. vt. ſ. totū h̾ q̄obꝛē ꝓ cauſali ↄiunctione ponat̃: ſiue dicat̃ ps cõpoſita ſiue nõ. Donatus tñ dicit: Interrogādi aduerbia: cur: q̄re: q̄obꝛē: quidā dicūt eſſe tres dictiões aggregatas loco vni⁹ poſitas ꝛ penultimā acuentes. Quidā dicūt ſub tribus accidentibus proferendis.

De accentu aduerbioꝝ.

BIBLIOTECA UNIVERSITARIA DE GRANADA

In a aduerbium deſinat i a: acuitur in fine: vt dicit Priſ. in li. de accētu. Ad cuiꝰ intelligētiā ſcias ꝙ vt dicit Priſ in. xv. li. Aliqñ ablatiui noīuꝫ ꝓ aduerbijs accipiunt: vt vna q̄ neq̄: ⁊ de talibꝰ intelligitur tūc eui ſeruāt accētū ſupra vltimā ꝓpt̄ ꝯcidētiā in noīe vñ vna aduerbiū acuit in vltīa ad differētiā eiuſdē ſm ꝙ ē nomē: ne. ſ. nomē eē putet. Alia enī aduerbia in a: nō acuunt in fine: vt poſtea: īterea: ita. Sed q̄d dicemꝰ de roma: ianua: qñ ponūt aduerbialiṫ: vt venio roma: debet ne acui ī fine? Dico ꝙ nō: q2 nō ē oīno ſiľe ī vna ⁊ roma. Nō enī ita oīno aduerbialiṫ ponūt noīa ꝓpa ſicut vna: q̄: neq̄. qđ patet: q2 debent cōcordare cū noībus adiectiuis ⁊ relatiuis accidentibꝰ ſicut alia noīa: vt venio roma q̄ eſt pulchra ciuitas.

De aduerbijs terminātibꝰ in e.

Aduerbia terminata in e nō deſcentia a ꝓprijs noībꝰ corri. penul. vt a p̄mū p̄mule: ſedulus ſedule. ſed veniētia a ꝓprijs noībꝰ ꝓdu. vt tulliane. i. mō tullij martiane. Et ꝙ vt dicit Priſ. in. xiiij. li. Noīa apud autores aduerbialiter ponūt: ⁊ q̄dā ꝑ oēs caſus: ⁊ tūc ſūt indeclinabilia: vt ſublime volās: ſublime volantis: ſublime volāti ⁊c̄. talia ñ mutāt accētū. Itē nota ꝙ ſꝫ Priſ. pone aduer. acuit penul. ad differētiā huius v̄bi pone: qđ circūflectit p̄mā. Sed nūq̄d h̄ in alijs ꝯſilibus regulariter obſeruat: vt dicat: age vltīa acuta qñ eſt aduer. ad differētiā age v̄bi impatiui? Dico ꝙ nō: q2 ē qñ autores ſeruauerūt ꝯcidētiā: ⁊ eſt qñ nō. Nec oportet ꝙ in talibꝰ ſemet cōcidentia niſi in paucis poſitis ab autore: q2 vtraq3 eſt ꝑs p̄ncipalis: ⁊ certā habēt differentiā ꝓpt̄ accidētia ſua: ⁊ neutra depēdet ab alia: ſicut infra dicet: qū aget de ipedimēto differentie,

De deſinentibꝰ in i.

In i aduerbia termiata cor. penl. vt veſpi.

De deſinentibꝰ in o.

Aduerbium ſi terminet in o cauſa differētie: in vltīo ſeruat accētū: vt falſo qñ ē aduer. vltīa acuit: qñ eſt nomē vltima g̃uat. h̄ dicit Priſ. in li de accētu. Hoc intelligi videt de aduerbijs in o deſinētibꝰ: deſcēdentibꝰ a ꝓnoībꝰ: vt eo: aliquo: alio. Licꝫ enī q̄s ſit nomē ⁊ aliꝰ: tñ quidā putauerunt iſta noīa q̄ ſequunt regulā ſecūdi modi ꝓnominū: vt q̄s: ⁊ cōpoſita eiꝰ ⁊ aliꝰ ⁊ hmōi eſſe ꝓnoīa. vñ qū dicit: aduerbiū in o terminatū acuit vltimā. gloſat de q̄bꝰ aduerbia q̄ facis addas. iſta expoſitio videt mihi bona: ⁊ in paucis hꝫ inſtātiā. excipit tñ falſo: q2 Priſ. dicit ꝙ acuit vltimam: ⁊ forte aliq̄ pauca alia. De h̄ etiā infra dicā qū aget de impedimēto differētie.

De deſinentibꝰ in am.

In am niſi defendat poſitio: ne vnq̄3 i penul. dep̄munt: vt bifariā trifariā multifariā. Quidā excipiūt palā ad differētiā accuſatiui de pala pale. ſed h̄ multis nō placet: q2 ſm h̄ acueret multifariā ad drīaꝫ adiectiui noīs: ⁊ ꝑpe rā ad drīam adiectiui noīs. Declinat aūt ꝑperꝰ ra rū. Propterea hmōi differentia vel cōcidentia nō ſemper attendit: imo ē qñ autores ſeruauerūt ꝯcidentiā: eſt ⁊ qñ nō: vt infra in impedimēto differētie dicet.

De deſinentibꝰ in as.

In as aduerbia termiata in vltīa acuūtur: vt alias ſm ꝙ ē aduer. acuit in vltima ad differentiā noīs alias: de alia aliꝰ qđ in fine grauat.

De deſinentibꝰ in er.

In er aduerbia terminata cor. penul. vt grauiter: niſi poſitio interueniat: vt prudenter.

De deſinentibꝰ in es.

In es aduerbia deſinenentia cor. penľ. vt quinq̄es.

Aduerbia terminata in itus.

Aduerbia in itus terminata cor. penul. vt funditus diuinitꝰ

In c.

In c aduerbia terminata acuūt vltimā: vt huc adhuc: hinc abhinc dehinc: hac illac iſtac: illic iſtic: quoꝝ etiā integra erāt: illice iſtice illuc iſtuc: excipit donec qđ vltimā cor. ſicut ⁊ nec. ⁊ ideo penul. acuit.

In l.

Aduerbia termiata in l: pauca inueniunt: ⁊ cor. penul. in triſſyllabis ⁊ deīceps: vt inſimul edepol. ſimul enī primā cor. Facetꝰ: Oratꝰ ⁊ optatꝰ ſtudeat ſimul oībus eſſe. Diſſyllaba v̄o habēt in penul. acentū: vt ſemel.

De dubijs aduerbioꝝ.

Dubitari conſueuit de accētu quorundam aduerbiorum: ſicut de his q̄ cōponunt a magis: minꝰ: modo: ſup: tñ: tenꝰ: vbi: inde: longe. de quibus ꝑ ordinē videndū eſt.

De cōpoſitis a magis.

Multo magis ſicut dicit Hug. in roſario ſꝑ due ſūt ꝑtes: ⁊ ſic duobꝰ accentibꝰ regēde: ſiliṫ etiam quāto magis. Et ſcias ꝙ multo ⁊ q̄nto ſūt noīa aduerbialiter poſita: ⁊ nō mutāt accētū noīuꝫ. vñ nō debent acui in fine. ſiliṫ multo maxie dr̄.

De cōpoſitꝭ a minꝰ

a Minus cōpoſita etiā habēt dubitationē: de q̄bꝰ Hu. in raſario dicit: Paulominꝰ ⁊ nihilominus qñq3 ſūt dictiones cōpoſite: qñq3 or̄ones. Qū autē paulominꝰ eſt dictio cōpoſita debet ꝓferri ſub vno accētu acuto poſito in an̄penľ. ⁊ ē aduerbiū remiſſiuū: ⁊ tātū valet q̄ntū fere: vt paulominꝰ cōſūmauerūt me in terra. Qñ v̄o ſūt due dictiōes: ⁊ paulo ablatiuꝰ ⁊ minus nomen vel aduerbiū: vt paulo minꝰ: debēt ꝓferri ſub duobꝰ accentibus: lꝫ minꝰ cor. Et minꝰ compatiue tenet tā nomē q̄3 aduerbiū: vt paulominꝰ minoratꝰ ab angelis: ⁊ minuiſti eū paulo minꝰ ab angelis. Itē iſte ē doctor: ſed ipſe eſt paulo minꝰ ipſo doctus. Itē h̄ aīal eſt paruū: ⁊ hoc eſt paulo minꝰ illo. ſiliter ē de hac dictiōe nihilominꝰ. Qū enī eſt dictio cōpoſita debēt regi vno acuto accentu in an̄penul. collocato: ⁊ eſt cōiunctio aduerſatiua: ⁊ valet tantū quantū tñ: vt ipe me offendit: ⁊ ego nihilominꝰ benefeci ei. Qñ v̄o eſt or̄o. ſ. ablatiuꝰ nihilo ⁊ minus nomē vel aduerbiū: debet ꝓferri duobus accentibus ſicut paulo minꝰ. ⁊ minꝰ tenet compatiue: ſiue nominaliter ſiue aduerbialiter accipiat: vt iſte multū comedit: ⁊ ille nihilo minꝰ iſto noīaliṫ tenet h̄. Hoc aīal ē magnū: ⁊ illud nihilo minꝰ eſt illo. ⁊ ſemꝑ in tali cōſtructiōe intelligimꝰ minus ad regimē illiꝰ ablatiui ſicut ē in paulo minꝰ. Quo minꝰ per q ſcriptū ſemꝑ ſunt due dictiōes. Nā cominus ꝑ c. i. ꝓpe: vna dictio eſt: tñ Pap. dicit: Quominꝰ. i. alter nō: q̄ſi pro vna dictiōe ſumēs. De ſiquominꝰ ſūt due opiniones. Nā Hu. in roſario dicit tres eſſe dictiōes: Ioh. xiiij. Si quo minꝰ dixiſſem vobis: q2 vado parare vobis locum. ⁊ ſūt ſub tribus accentibꝰ ꝓferēde: ⁊ eſt ſi cōiunctio: minꝰ ponitur ꝓ aduerbio negādi. ſ. non: quo ē nomen: ⁊ ibi ſupfluit.

vel ponit̃ aduerbialiater quo.i.aliquo mõ. ⁊ ẽ ſenſus:
Si nõ eſſent: vel aliquo modo non eſſent in domo pa
tris mei mãſiões multe dixiſſem vobis: q2 vado para-
re vobis locū. Alij dicūt ꝙ ſūt due dictiones.ſ.ablatiu⁹
ſiquo ⁊ min⁹ aduer.i. ſi ĩ aliquo min⁹. ⁊ ſm vtrãq3 opi
nionẽ min⁹ acuit penul. Comin⁹ ⁊ emin⁹ cõponunt̃ a
manus: ⁊ coꝛ.mi.vñ ṽſus: Emin⁹ ad longe: ſed comin⁹
ad ꝓpe ſpectat. De cõpoſitis a modo.

Ompoſita

a modo queſtionem habent: vt quomodo
nullomodo ⁊c̃. Ad h̃ dicit Hu.in ṗdicto libel-
lo q̃ roſariū dr̃: ꝙ quo mõ: nullo mõ: nõ ſunt dictões
cõpoſite: ſed due dictiões. vñ duob⁹ accẽtib⁹ debẽt re-
gi. Ponit̃ tñ qñq3 qūo ꝓ q̃liter: ⁊ tūc in ſignū hui⁹ rei
ꝙ ille due dictiões ponuntur ꝓ vna: poſſūt ꝓferri ſub
vno accẽtu. ed qñ retinent̃ in vi nominū: tūc ſub duo-
bus accentib⁹ debẽt ꝓferri. Siĺiter dicendū ẽ de nullo
modo ⁊ vllo mõ. Priſ. etiã dicit in.xv.li. vbi agit de ab
negatiuis. Alie ptes accipiunt̃ ꝓ aduerbioꝝ diuerſis ſi-
gnificationib⁹: ⁊ eſt qñ due ptes ponūt̃ ꝓ vna: vt nul-
lomodo: nullaten⁹. Ex p2edictis ṽbis duplex ẽ opinio.
Quidã dicūt ꝙ penul. ṗdictoꝝ acuit̃: q2 ſub vno accen
tu ꝓferūt̃: vt ꝓ vna dictiõe notent̃. Alij dicūt Priſ. iõ
dixiſſe duas ptes ꝓ vna poni: nõ ꝙ ſint due ſ3 potius
vna cõpoſita: qð Priſ. nūq3 negat: ſed duas inq̃t: eo ꝙ
due integre ptes ꝑ cõpoſitionẽ ibi iūcte inueniunt̃. De
ſolūmodo ⁊ tãtūmõ ⁊ nullomõ vſualiter tenet̃ ꝙ ſint
ſub vno accẽtu ſicut cõpoſita dictio ꝓferẽda. Poſſunt
nihilomin⁹ eſſe due ptes: ſ3 in alio ſenſu. quo enĩ ⁊ mõ
due ptes ſūt. Si quo mõ tres ptes ſūt vel eſſe poſſunt:
vel due: ſiquo ⁊ mõ. Quicq̃d tñ ſit ꝓfert̃ mõ diſiūctim
penul. acuẽdo. De cõpoſitis a ſuꝑ.

a # Super cõpo

ſita dubitatiões habẽt: vt deſuꝑ
inſuꝑ. Quidã enĩ dicūt ꝙ ſūt due dictiões: ⁊ ſic
ſub duob⁹ accẽtib⁹ ſūt ꝓferẽde. ⁊ ſuꝑ tenet̃ loco caſus
nã ſi caſus ſeq̃t̃: ꝯſtat duas eẽ dictiões: vt deſuꝑ terrã.
Alij ꝙ veri⁹ creditur eſſe: dicūt vnã dictionẽ eẽ cõpoſi
tã. Dicit enĩ Priſ. in.xiiij.li. in tractatu ṗpoſitionū a: ꝙ
ṗpoſitio carens caſu ſolū ṗponit̃ ꝑ cõpoſitionẽ. vñ qū
dicit in regula generali: ꝙ ṗpoſitio cõpoſita cū dictiõe
habente penul. acutã añpenul. eã facit: dat ꝑ oppoſitū
intelligi: ꝙ ſi penul. ẽ coꝛ. in ſimplici: in cõpoſitiõe nihi-
lomin⁹ ſit coꝛ. vñ inuenit̃ deſuꝑ ⁊ deforis. idẽ a ſili dic
de aforis. De compoſitis a tamen.

E cõpoſitis

a tñ q̃rit̃: vt attñ: ve
rūtñ: ſitñ: ſedtamen
Hu. dicit ꝙ ſūt due dictiões ⁊ ſub duob⁹ accẽ
tib⁹ ꝓferende. vñ verūtñ duob⁹ accentib⁹ debet ꝓferri
⁊ ibi verū ẽ nomẽ: ſed ponit̃ ꝓ hac ꝯiūctiõe copulatiã
ſ3 tñ ẽ ꝯiūctio aduerſatiã. Siĺiter dicit de attñ ⁊ ſedta-
men. ⁊ dicit ꝙ ad ⁊ ſed ſūt ibi copulatiue ꝯiunctiones.
tñ ṽo: ẽ aduerſatiua coniūctio. ⁊ dicit etiã ꝙ Priſ. nõ
facit mẽtionẽ de cõpoſitiõe ṗdictoꝝ. Alij dicūt ꝙ tñ cū
ṗdictis cõponit̃: ⁊ ſub accẽtu acuto in añpenul. poſito
ſūt ṗdicte dictiones ꝓferẽde: vt verūtñ attñ ſedtñ ſitñ.
⁊ h̃ qñ ponunt̃ in vi vni⁹ cõiunctiõis: ſicut ꝓ ſed vel ꝓ
ſiĺi dictiõe. Poſſūt etiã ṗdicte eẽ orones ſiue due ptes
⁊ regi duob⁹ accentib⁹: ſed in alio ſenſu. vt ſi dicã: Fra
ter Johãnes ianuẽſis q̃ ꝯpilauit hūc librū dicit: ꝙ de-
inceps acuit penul. veꝝ tñ eſt ꝙ multi aliter dicūt: ⁊ ita
de ſiĺib⁹. ſed tūc tñ ponit̃ ꝓ ſed: ⁊ verū ẽ nomẽ. ⁊ h̃ cõi-
ter tenet̃: ⁊ h̃ credo veꝝ. Dico ergo ꝙ verūtñ ⁊ attamẽ
⁊ hmõi debẽt acui in penul. vt dictū eſt. ſiue velis dice-
re ꝙ ſint ṽere cõpoſitiões: ſiue mauis dicere ꝙ ſint irre
gulares vocū cõgeries fungẽtes loco vni⁹ dictiõis. In-
uenit̃ etia3 tametſi. ad Hebꝛe.vj. Tametſi ita loq̃mur.i.
q̃3uis. De cõpoſitis a ten⁹.

E compoſitis

etiã a ten⁹ dubi
tat̃. Priſ. enim
dicit in tractatu ṗpoſitionū a: ꝙ apud grecos
toarpis qð ẽ ten⁹ nõ ṗpoſitio ſed aduerbiū eſſe oſtẽdi
tur. vñ de hacten⁹ nullaten⁹ q̃tenus oꝛeten⁹ q̃ritur: an
ſint dictiões cõpoſite. Ad h̃ dicit Hu. in roſario ſiue in
libello q̃ intitulat̃ ſm eū de dubio accẽtu: ꝙ hactenus
quaten⁹ nullaten⁹ ſunt due dictiões inuicẽ compoſite
⁊ debẽt ꝓferri vno accẽtu acuto poſito ĩ añpenl̃. ⁊ ad-
dit vt oĩs obiectio remoueat̃. Dicim⁹ ꝙ hacten⁹ nõ cõ
ponit̃ ex hac ſm ꝙ eſt ꝓnomẽ: ſed ſm ꝙ eſt aduerbiū
vel aduerbialiter tenet̃: ſed ſi hac tenet̃ ĩ vi ꝓnominis
⁊ ten⁹ in vi ṗpoſitiõis ꝓferendū eſt ſub duob⁹ accenti
bus hacten⁹. ſiĺiter in oĩb⁹ conſiĺibus. Ad hãc opinio-
nẽ facit qð dicit Pap̃. eaten⁹.i. eouſq3: hucuſq3 ea rõe.
⁊ ita videt̃ velle ꝙ ſit vna dictio. Itẽ dicit quaten⁹ eſt
aduer. loci vel tpis: vt qum dicimus: Quaten⁹ ibim⁹.i.
vſq3quo: q̃ rõne: quo oꝛdine: quouſq3. Itẽ Hu. in ṗdi-
cto li. dicit: ꝙ põt dici ꝓtin⁹ per i: ⁊ deriuat̃ a ꝓpe. ⁊ eſt
aduer. tpis vel oꝛdinis ꝓtin⁹.i. ſtatim vel cõſequenter.
Põt etiã dici ꝓten⁹ ꝑ e: ⁊ eſt cõpoſitū a ꝓ vel a ꝓcul: ⁊
tenus ꝑ e: ⁊ ẽ aduer. loci. ꝓtenus.i. longe: q̃ſi ꝓcul a te-
nus. Quaten⁹ aūt ſemper ſcribi debet ꝑ e: ⁊ nūq3 per i.
Nihil enĩ eſt q̃tin⁹. Priſ. etiã dicit quaten⁹ eſſe adiun-
ctiuã coniūctionẽ. Alij dicūt ꝙ poſſūt eſſe dictiões vel
orones. vñ Pap̃. ſub ſyllaba hac hactenus.i. vſq3 nūc.
quidã duas faciūt ptes quidã vnã: ſed meli⁹ vnã. Ite3
Hu. in libello de dubio accẽtu dicit: ꝙ ſi in hac dictiõe
q̃tenus teneat̃ qua in vi nois: ⁊ ten⁹ in vi p2epoſitiõis
ꝓferendū eſt q̃ tenus ſub duob⁹ accẽtibus: ſicut ⁊ hac
tenus. ⁊ ſubdit: Sed diceret aliq̃s: Qualiter potero co-
gnoſcere ꝙ q̃tenus ſit dictio cõpoſita: vel ꝙ ſint due di
ctiones. Ad h̃ dicim⁹ ꝙ ſenſus cõſtructiõis h̃ ei indica
bit ⁊ etiã dictionū ꝯſtructio: Si enĩ illi ablatiui tenent̃
adiectiue: dicendū ẽ nulla ten⁹: hac ten⁹: qua ten⁹ ſem-
per ſub duobus accentib⁹ ꝓferendo. Si ṽo nõ tenent̃
adiectiue: ⁊ in vi ablatiuoꝝ efficiunt̃ dictiões cõpoſite
ex illis ⁊ ṗpoſitiõe tenus: ⁊ tūc dicet̃ hacten⁹: nullate-
nus: quaten⁹: ſub vno accẽtu poſita ſuꝑ antepenul. ſyl
labã. Et ꝙ dicit Priſ. duas ptes poni p2o vna: qū dicit
nullaten⁹: dicim⁹ eū dixixiſſe h̃: nõ q2 vellet nullaten⁹
nõ eſſe dictionẽ cõpoſitã: ſ3 q2 ille due ptes integre iū-
gunt̃ in illa cõpoſitione: hec Hu. Pap̃. ſm vſū ꝓṗa vi-
det̃ ſtare opinione. vñ dicit hac ten⁹ q̃3tū ad arte3 due
ſunt ptes: ꝓnomẽ ⁊ ṗpoſitio: ſicut pube ten⁹: ⁊ circum
ten⁹: ſed obtinuit vſus ꝓ vna pte haberi.ſ. ꝓ aduerbio
tpis. Tertij dicūt ꝙ ten⁹ aliqñ poſtponit̃ dictiõi caſua-
li: vt hac ten⁹ ꝑ h: qua ten⁹: oꝛetenus: ṽbotenus: ⁊ tunc
nõ inde ꝓuenit cõpoſitio: imo oro. Tenus autẽ ṗpoſi
tio q̃ q̃ſi ſemꝑ poſtponit̃ diſiūctim a ſuo ablatiuo p2o-
fert̃: q2 tūc ſm Priſ. nūq3 ꝑ cõpoſitionẽ ṗpoſitiões ſic
poſtpoſite ꝓferunt̃. Qū g̃ dicit̃ q̃ ten⁹: ṽbo tenus circū
ten⁹: hac ten⁹ ſunt due ptes: ⁊ ſub duob⁹ accentib⁹ ꝓfe
rende: ⁊ te acuit̃: q2 ṗpoſitio poſtpoſita ſuo caſuali ſer-
uat generalẽ regulã accentuū q̃ eſt vt biſſyllabe ṗpoſi-
tiões acuūt penul. vñ dicit Priſ. in tractatu ṗpoſitionū
Sine ṗpoſitio ẽ ⁊ ṽbū: ſed accentu differt qñ ṗponit̃:
p2epoſita enĩ grauat̃ vtraq3 ſyllaba: vt ſine timoꝛe. po-
ſtpoſita penul. acuit: vt te ſine nil altū mẽs inchoat. De
hoc etiã vide infra in impedimento diſtinctiõis. Si ṽo

tenꝰ poſtponiť dictiõi nõ caſuali tũc põt eſſe cõpoſitio
vt ꝓtenꝰ qð cõponiť a ꝓcul ⁊ tenꝰ: ⁊ actenꝰ ſine h: qð
cõponiť ex hac aduerbio ⁊ tenꝰ. vñ Pap. bñ dicit acte-
nus eſſe cõpoſitũ: ⁊ tũc ſine h ſcribiť. qñ. vo. ibi eſt h: ſũt
due ꝑtes ⁊ duobꝰ accentibꝰ ꝓferẽde hac ⁊ tenꝰ: ⁊ acui-
tur te. Sed ꝙ dicit Pap. eatenꝰ eſſe dictionẽ: iõ hꝰ facit
qꝛ eſt oĩo nõ ꝑfecta. Et ꝓpter hꝰ etiã dicit ꝙ quatenus
eſt aduer. i. aduerbij loco ſumptũ: qꝛ ꝑpoſitio cũ caſua-
li equipollet aduerbio. vel põt dici ꝙ Pap. loquiť pro
ſuo tpe: qꝛ forte tũc vſualiter dicebať: oretenꝰ grauata
te: ſed ſm artẽ acuenda eſt. ⁊ hꝰ videť notaſſe Pap. qñ
dicit hac tenꝰ. qꝫtũ ad artẽ aũt ſũt due ꝑtes: ꝓnomẽ et
ꝑpoſitio: ſicut pube tenꝰ: ſed vſus obtinuit ꝓ vna parte
haberi. Sed nũc moderni lr̃ati cõiter dicunt: ꝙ pubete-
nus ⁊ hactenꝰ ⁊ hmõi ſũt dictiões: ⁊ acuiť te: qꝛ ꝑpoſi-
tio poſtpoſita ſuo caſuali ſeruat ꝓpriũ accẽtũ: vt dictũ
eſt. De quatenꝰ dicendũ ꝙ ſunt due partes. ⁊ qð dicit
Hu. ꝙ quatenꝰ ſemꝑ ſcribiť ꝑ e: ⁊ quatinꝰ nihil ẽ: non
crediť ei: imo q̃tinꝰ prout ꝑ i ẽ ſcribendũ deriuať a q̃ ⁊
eſt ſimplex. vñ dicit Pap. Quatinꝰ ꝓut ẽ ꝯiunctio cau-
ſalis: ꝑ i ſcribiť. Põt etiã eſſe cõiunctio adiũctiua. Hoc
etiã vult Grecismꝰ qui dicit: Dictio quatinꝰ ẽ: oĩo qua-
tenꝰ eſto. Dictio ſub media breuis: ẽ oĩo longa. Si fiat
proſa: breuiat tñ vtraqꝫ metrũ. Hec vltima opinio ꝓba-
bilior eſt ⁊ cõior. Sed hꝰ oriť queſtio quedam diffici-
lis ⁊ nõ diſſimulãda. Dictũ eſt enĩ ꝙ ore tenꝰ hac tenꝰ
ꝑ h: qua tenꝰ ⁊ hmõi ſũt due ꝑtes ⁊ duobus accentibꝰ
regende. Sed q̃d dicemꝰ de nullatenꝰ vllatenꝰ omnes
cõiter ꝓferũt has dictiões ſub vno accẽtu tãqꝫ ſint di-
ctiones cõpoſite: ſed ſũt quedã irregulares vocũ cõge-
ries: q̃ ſm vſũ ſub vno accentu acuto poſito ſuꝑ añpe-
nul. ꝓferunť: ac ſi eſſẽt vna dictio cõpoſita. ⁊ talis irre-
gularis vocũ congeries inueniť in multis alijs: ſicut in
eueſtigio extẽplo. vñ dicit magiſter ⁊ bñ: In ope Do-
nati inuenimus: ꝙ ꝑpoſitio videť ꝑ cõpoſitionẽ venire
cũ ſequẽti caſuali: vt inuicẽ extẽplo nõ extimplo: qꝛ ꝑpo-
ſitio nõ corrũpit caſũ cui tranſitiue adiungiť. i. actũm ⁊
ablatiuũ ſequentẽ: ⁊ ita nihil eſt dictũ extimplo. Siliť
videnť cõpoſitiões eſſe cõſiles: decetero: defacili: exim-
ꝓuiſo: eueſtigio: q̃s oẽs dicimꝰ in v̾itate nõ eſſe cõpoſi-
tiones: ſꝫ irregulares vocum ꝯgeries. ⁊ hꝰ ideo: qꝛ caſus
cũ ſua ꝑpoſitione fungiť loco aduerbij vel aduerbialis
determinatiõis. vñ poſſũt caſualia cũ ſuis ꝑpoſitiõibꝰ
ad interrogatiões aduerbioꝝ reſpõderi: vt quo vadis?
ad vrbẽ. q̃liter fiet hꝰ? de facili. qualiter ĩtroiuit iſte? ex
improuiſo. qñ veniſti? extẽplo. i. ſtatim. Sic ergo vt di-
ctũ eſt ꝙ nullatenꝰ vllatenꝰ ⁊ hmõi nõ ſunt cõpoſitio-
nes ſed q̃dã irregulares vocũ ꝯgeries: q̃ ſub vno accen-
tu ſm vſũ ꝓferunť ac ſi eſſent vna dictio. Et hoc inuit
Priſ. i tractatu aduerbioꝝ: vbi agit de abnegatiꝰ dicẽs
Eſt qñ due ꝑtes ponũť ꝓ vna: vt nullomõ: nullatenꝰ. ſi
aũt vlterꝰ velis inſtare ⁊ dicere: ergo a ſimili oretenus
hactenꝰ ⁊ hmõi poſſũt ſub vno accentu ꝓferri. Dico ꝙ
nõ ſequiť: qꝛ ꝑdicta ſũt q̃dam irregulares cõgeries vo-
cũ ⁊ ĩpropꝛietates artis: ⁊ ĩpropꝛietates nõ ſũt extẽdende
lꝫ ꝓpť cõem vſũ: vel ꝓpť poeticã auctoritatẽ ſunt ſuſti-
nẽde: ⁊ ita ſiliũm idẽ ſit iudiciũ.

De cõpoſitis ab vbi.

E cõpoſitis ab vbi cõſueuit queri: vt
alicubi: atubi: aſtubi: poſtubi
nũcubi ⁊c̃. Dico ꝙ vbi recipit. xj. inꝑpoſitões ⁊
adiectiões: vt ſicubi necubi alicubi nũcubi ecubi vbiqꝫ
vbiubi vbiuis vbilibet vbicũqꝫ vbinã. ⁊ q̃libet iſtaꝝ di-
ctionũ vno accẽtu regiť qñ ſit vna dictio. vñ ſicubi ne-
cubi alicubi nũcubi ecubi acuũt añpenľ. vbiqꝫ vo acuit
penľ. de alijs põt patẽ. Inueniũť etiã q̃dã vocũ aggre-
gatiões q̃ videnť eſſe cõpoſite ab vbi: ſed ꝓprie nõ ſũt
compoſitiones ſed quedam irregulares vocum conge-
ries: vt at'ubi aſtubi poſtubi; que funguntť loco vnius
dictiõis. ſ. poſtqꝫ vel ſed: vel alterꝰ conſilis dictionis. ⁊
tũc ad denotandũ ꝙ due dictiões ponũť ꝓ vna debẽt
ſub vno accentu ꝓferri: vt videlicꝫ antepenul. acuatur.
Poſſũt nihilominꝰ poni in vi duarũ dictionũ: vt mani-
feſtũ ẽ: vt at vbi. i. ſed poſtqꝫ: ſed qñ. vñ ad Galľ. At vbi
venit plenitudo tpis. i. ſed poſtqꝫ: ⁊ tũc cõſtat ꝙ regun-
tur duobꝰ ꝑncipalibꝰ accentibꝰ. ⁊ ſiliter de aſt vbi: poſt
vbi: ⁊ ſilibus: ſi aliqñ hmõi irregulares vocũ cõgeries
inueniãť. De cõpoſitis ab inde ⁊ longe infra dicam in
impedimẽto diſtinctionis: hec de accentu ꝑtiũ etiã in-
declinabiliũ dicta ſũt.

De ſex impedimentis accentꝰ

Nunc ſeptimo loco reſtat determĩare de
impedimẽtis accentꝰ. Scias ergo
ꝙ impedimenta regularũ de accẽtu traditarũ
ſunt ſex. ſ. ꝯciſio: dr̃ia: cõſortiũ: vſus: encleſis: diſtinctio.
De vnoquoqꝫ iſtoꝝ nũc ꝑ ordinẽ videamꝰ.

Concisio ĩpedit naturalẽ accẽtuꝫ: qꝛ
ſupra quãcũqꝫ ſyllabã fue-
rit accẽtꝰ in integra dictiõe: ſuꝑ eãdẽ remanet incorru-
pta: vt amat ꝓ amauit: circũflectit enĩ hãc ſyllabã mat
ſicut amauit: ⁊ eandẽ ꝓdu. Siliter deſinẽtia in as: ſeu
gentilia: ſiue patria circũflectũt vltimã cã cõciſiõis: qꝛ
illa eadẽ circũflectebať in integris: vt noſtras: veſtras:
cuias: arpinas: rauẽnas: ⁊ his ſilia: quoꝝ noĩatiui olim
fuerũt noſtratis veſtratis cuiatis arpinatis rauennatis
penul. circũflexa. Siliter quiris iſtic illic circũflectũt vl-
timã: qꝛ integra eoꝝ fuerũt quiritis: illicce: iſticce: q̃ no-
ſtro tpe ꝑ cõciſionẽ ꝓferunť: ſicut vult Priſ. in. iiij. li. di-
cẽs vbi determinat de deſinentibꝰ in as. Illud idẽ ꝯtin-
git in vtĩs apocopatiꝰ: quoꝝ ntĩ corripiunť in añpenul.
q̃uis ibidẽ ſit accentꝰ acutꝰ: vt virgilĩꝰ o virgili: mercu-
riꝰ o mercuri: martyriꝰ o martyri: vultꝰ vultei: gaiꝰ gai.
Tales enĩ vtĩ acuunt penul. q̃uis ipſa ſit breuis: ſicut
illa eadẽ acuiť in ntĩs eoꝝ: ⁊ acuereť in illis vtĩs virgi-
lie: mercurie martyrie: ſi vſus haberet. ḡ ſubtracta vltĩa
vocali oportuit ꝙ accẽtꝰ acutus remaneret ſuꝑ eandẽ
ſyllabã ſuꝑ quã fuiſſet in integris: ſicut ꝓbat Priſ. in li.
vij. b. vbi determĩat de vtõ ſingulari ſecũde declinatio-
nis. Oſtẽdit etiã ibidẽ ꝙ vultei põpei ſunt duarũ ſyllla-
barũ: ⁊ i ẽ ibi cõſonãs: ⁊ gai monaſyllabũ ẽ. vide in ter-
tia ꝑte vbi agiť de ntĩo ſecũde decliatõis. Sed obijci-
tur ꝯ hꝰ documentũ de cõpoſitis ab inde aduerbio: vt
exinde ſubinde deinde ꝓinde: qm̃ hec integra habent
accentũ ſuꝑ antepenul. ſed facta ꝯciſione habẽt accẽtũ
ſupra hãc ſyllabã in: vt exin ſubin ꝓin dein. Ad hꝰ dico
ꝙ integra nõ habuerũt accentũ acutuꝫ ſuꝑ antepenul.
ꝑ naturã qñ penul. eſſꝫ longa poſitiõe: ad quam ꝑtine-
bat ꝑncipalis accentꝰ: ⁊ iõ facta corruptiõe ſiue ꝯciſiõe
vltime ſyllabe: accẽtꝰ reuertiť ad locũ ſuũ. i. ad ſyllabaꝫ
in. Itẽ obijciť de hꝰ v̾bo petijt pro petiuit: qꝛ nõ habet
accentũ ſuꝑ penul. Dico ꝙ mutatio tpis hꝰ fecit: qꝛ peti-
uit ꝓdu. penul ſed petijt cor. ꝓpter vocalẽ ſequentem.
Similiter deũ acuit penul. ꝓ deoꝝ: ⁊ non videť regulã
ꝯciſionis ſeruare: qꝛ deum acuit penul. ſed deoꝝ flectit
Dico ꝙ hꝰ fit ꝓpter ſubtractionem vocalis. Regula enĩ
de ꝯciſiõe intelligiť remanente eadẽ vocali: ſicut vult
Priſ. in. vij. li. vbi agit de vtĩs ſecũde declinationis: In
abſciſionibꝰ inquit: ſi ea vocalis in qua ẽ accentꝰ inte-
gra manet: ſeruat etiã accẽtũ integrũ: vt audijt audiuit
nr̃as noſtratiꝰ: illic illice.

De mutatiõe accẽtꝰ cã dr̃ie.

Causa differẽtie ſepe mutať vľ corrũpiť
naturalis accẽtus: vt pone aduer.

acuit vltimā ad differentiam huius verbi pone: quod
circūflectit p̄mā. Silr̄ circū quādo poſtpōit̄ caſuali acu
it vltimā ad dr̄iaꝫ hꝰ noīs circū: vt maria oīa circū. Silr̄
ḡ nomē circūflectit vltimā ad dr̄iaꝫ huiꝰ ɔiūctōis ḡ. Et
alio ⁊ aliquo hn̄t accētuꝫ ī fine ad dr̄iaꝫ noīum ſic alias
⁊ h̄ poſſeſſiuū cuiꝰ in fine acuit̄ ad dr̄iaꝫ hꝰ infiniti noīs
cuiꝰ ia iū. Sꝫ q̄rit̄ q̄re in mlt̄ alijs tal̄ dr̄ia non fiat̄: vt
mō: ſero: cito: crebro: vero. Deberēt.n. ⁊ h̄ mutare accē
tū ad dr̄iaꝫ noīuꝫ. Ad h̄ dico ꝙ ſufficit dr̄ia tp̄is in vltīa
ſyllaba: qꝛ qn̄ ſunt aduerbia hn̄t vltimā correptaꝫ. ſꝫ qn̄
ſunt noīa ꝓducūt eaꝫ. Tn̄ datiui ⁊ ablatiui aduerbialit̄
poſiti nō mutāt accentū: vt liq̄do: ſecreto: tuto: ⁊ ſiſīa q̄
nō trāſeūt in aduerbia: q̄uis ponant̄ aduerbialr̄. vn̄ ha
bēt vltimā lōgā ſic ⁊ noīa: vt vlt̄ magiſter ⁊ bn̄. Hic no
ta ꝙ ſic dicit Priſ. in. xv. li. in tractatu de aduerbijs. Ad
uerbia veniētia a noībꝰ ſcd̄e declinatōis ɔuertūt o in e
longā: vt huic claro clare: huic optīo optīe. Multa aūt
ex ſupradictl̄ noībꝰ ip̄a terminatōe dtī ꝓ aduerbijs ac
cipiunt̄: vt falſo: ɔſulto: poſtremo: ſedulo: augurato: ma
nifeſto: p̄uato: p̄cario: merito. ⁊ ſepe corripiūt o termina
lē qn̄ in aduerbia trāſeūt: vt cito: ſero: mō: neceſſario. di
cit̄ ⁊ neceſſarie: verꝫ ⁊ v̄o: p̄mū ⁊ p̄mo. Iſta ſm̄ magr̄m
⁊ bn̄ ꝓducūt o ⁊ ſiſīa: vt vidiſti. Excipit tn̄ tria ſp̄aliter
de quibꝰ etiā Priſ. exēplificat vt patuit. vn̄ dicit magiſt̄
⁊ bn̄: In o ꝓductā dtī ⁊ ablatī: ſiue ponant̄ caſualr̄ ſiue
aduerbialr̄: vt merito: p̄ter gerūdia q̄ ſꝫ donatū cōia ſūt
vt legēdo: ⁊ p̄ter cito: ſero: mō. ⁊ alia pauca q̄ poſita ad
uerbialr̄ cōia ſunt. vn̄ pꝫ ꝙ huiuſmōi dtī in o aduerbia
lit̄ poſiti nō acuunt̄ in fine: nec etiam alia aduerbia niſi
pauca: exceptl̄ aduerbijs in o: q̄ fuūt a ꝓnoībꝰ: vt eo: alio
aliquo: ⁊ ſilibꝰ: ſic dixi ſ: qn̄ determinaui de aduerbijs
termināntibꝰ in o: ⁊ ꝓpt̄ hoc multi dicūt ꝙ mlt̄o: tāto: q̄
to qn̄ ſint datiui aduerbialit̄ poſiti: nō debēt ī fine acui
quꝫ non ſint ꝓnoīa: nec etiā ſequant̄ regulā ſcd̄i mōi ꝓ
noīum: vt quis: vnꝰ: totꝰ: aliꝰ ⁊c̄. Huiuſmōi.n. q̄ deſcen
dunt a noībꝰ ſequētibꝰ regulā ſcd̄i mōi ꝓnoīs: q̄ quidā
putauerūt ꝓnoīa acuūt vltimā: ſic ⁊ aduerbia in o q̄ ve
niunt a ꝓnoībꝰ: vt illo: eo: alio: ⁊ ɔpoſita a quo: vt ſiquo
nequo: aliquo: ecquo: quoquo. oīa iſta a quo aduerbio
loci ɔponunt̄. Canis aūt nō mutat accētuꝫ ad dr̄iaꝫ hꝰ
v̄bi canis: qꝛ vtraq; eſt principalis pˢ ⁊ certā hꝫ dr̄iam
ꝓpter accidētia ſua ⁊ neutra dependet ab altera: ſꝫ vbi
dr̄ia hꝫ locū dꝫ vnū ab altero ꝑ ordinē depēdere. ita po
teſt in ɔſilibꝰ dici ⁊ ē verbū vtile ⁊ notabile: niſi ī aliq̄bꝰ
cōis vſus ɔ̄dicat: vel exp̄ſſa auctas: ⁊ gn̄alit̄ obſeruādū

De mutatione accentus cā ɔſortij.

Conſortii cā qn̄q; regula n̄alis ac
centꝰ nō ſeruat̄. vn̄ cuia
cuiuꝫ acuūt penul. ꝓpter ɔſortiū maſculini qd̄
ē cuiꝰ: ⁊ vtraq; pleraq; acuūt penul. ꝓpt̄ ɔſortiū maſcu
linoꝝ ⁊ neutroꝝ ſuoꝝ ī quibꝰ penul. de neceſſitate acui
tur: vt vterq; vtrūq;: pleruſq; plerūq;. Pōt tn̄ eſſe in cā
ɔiunctio encletica ſiue epictaſis. i. ſyllabica adiectio. ſ. q;
Itē pōt dici de cōpoſitis ab hoc v̄bo facio: q̄ retinent a
in ɔpoſitōe: q̄ ꝓpter ɔſortiū prime ꝑſone in q̄ antepenl̄
acuit̄ eadeꝫ facta penul. acuit̄ in ſcd̄a ꝑſona: vt bn̄facio
cis: q̄uis ip̄a ſit breuis. Silr̄ tepefacio cis cit. Si v̄o cor
rūpat̄ illa vocalis a: vt inficio: tūc nō ſeruat̄ cōſortiū ac
centꝰ: vt inficio cis cit: ſic vult Priſ. in. viij. li. c. dicēs: Si
v̄o facio v̄bo vel fio ītegris manentibꝰ aliud verbū infi
nitū an̄ ea ɔponat̄: nō ſolū ſignificatōes ⁊ ɔiugatōes in
tegras eis ſeruamus: ſꝫ etiā accentꝰ: vt calefacio cis cit: te
peſacio cis cit. In ſcd̄a.n. ⁊ tertia ꝑſona penul. acuimus
q̄uis ſint breues. Silr̄ calefio fis fit: ⁊ tepefio fis fit. fi
nales ſeruant accentus in ſcd̄a ⁊ tertia ꝑſona: quos ha
bēt in ſimplicibꝰ. Idē ēt ɔtingit in h̄ v̄bo fideiubeo bes
bet: qꝛ ſcd̄a ꝑſona ⁊ tertia accuunt penul. ꝓpter ɔſortiū
p̄me ꝑſone: q̄uis hec ſyllaba iu: ſit breuis. Et hac ratiōe
poſſumꝰ dicere vſucapio pis pit penul. acuta ꝓpter con
ſortiū p̄me ꝑſone. ſꝫ iā multi grauāt eaꝫ qd̄ laudo: ⁊ bn̄
pōt fieri qn̄ ſit breuiſ. Idē ɔtingit in hoc v̄bo bn̄placeo
vt dicat̄ beneplaces cet: penul. acuta. ꝓpter ɔſortiū pri
me ꝑſone. ꝙ eniꝫ beneplaceo ſit ɔpoſitū: patꝫ ꝑ hoc no
mē beneplacitū deriuatū ab eo: vt beneplacitū eſt dn̄o
habitare in eo: vel lego ad beneplacitum tuum.

Uſus turbat accentum.

Su mediāte qn̄q; regule p̄di
cte gn̄aleꝫ accen
tū nō ſeruāt: vt ſatiſdare: penul. acuta qn̄ debe
ret eā grauare: qꝛ breuis ē: ſic dicimꝰ: circūdare penult.
grauata. ſꝫ vſus debet aliquid rōis hēre. Dico ḡ id iō cō
tigiſſe: qꝛ in digeſto ⁊ in alijs li. legalibꝰ hoc v̄bū ſatiſda
re ꝑ diuiſioneꝫ ꝓfert̄: vt reus dꝫ adeſſe: ſatiſq; dare. Et
iō hoc v̄bū dare ſeruat accentū acutū quē hꝫ in ſimplici
tate. Uſus ēt habet ꝙ oīa ɔpoſita a duo vel tria hēant
accentū acutū ſup penul. vt vigintiduo: vigintitria: quā
uis illa ſit breuis. ſꝫ iō hoc ɔtingit: qꝛ plus certitudinis ē
in vltima naturali q̄ in p̄mo cā declinatōiſ ⁊ generl̄: qd̄
diſtinguit. ⁊ iō remanet accētꝰ in penul. ſimpliciſ. Uſus
etiam acuit penul. quorūdam nominum latinorum: vt
lombardia: rectoria: papia: quāuis ipſa ſit breuis. Sed
dicimus ꝙ hoc contingit cauſa imitationis. Imitantur
enim greca deſinentia in a: que habēt penul. acutaꝫ: vt
comedia: tragedia: philoſophia: theologia: ⁊ his ſimilia
Et ſciendum ꝙ greca poſſunt corripi ſubtracta vna vo
cali de diphthongo que eſt ibi. ſ. ei: ⁊ poſſunt eandeꝫ ꝓ
ducere. ſꝫ in cōi ſermone ſemper retinemus accentum
acutum vel circūflexum ⁊ nunquā graueꝫ: vt maria: q̄
uis poſſit corripi. vn̄ prudentius: Nec mea poſt maria
potis eſt perſtringere cura. Poteſt etiā ꝓdu. penl̄. iux̄
illud: Tranſiuit maria cū fratre beata maria. Si ḡ que
dam latina per Greciſmū habent accentū ſup penulti.
qd̄ cauſa maioris hoatꝰ videt̄ ɔtingere: qꝛ dictōes gre
ce ꝓlate ore rotundo magis ſonant. ita vult magiſter ⁊
bn̄. Hugu. dicit ꝙ nomīa nota poſſunt in penl̄. corri. et
ꝓdu. ꝓ volūtate legentis: vt ſcenophegia: vt dixi ſupra
vbi poſui regulas generales ad cognoſcenduꝫ accentuꝫ
cuiuſlibet ſyllabe. Silr̄ hꝫ vſus: vt dicamus: vicecomes
archicomes: archicoquus: penul. acuta. ſꝫ hoc facit po
tentia nt̄i: quia remanet incorruptus: ⁊ iō non amittit
accentū. Non autem eſt hoc ignorandum ꝙ ſicut dicit
Priſ. in. vij. li. tractatu de datiuo plurali ſecūde declina
tionis: Oportet ſcire quidē analogie rōem: vſum tamē
auctoruꝫ magis emulari. Attēde hoc diligent̄ ꝙ Priſ.
non dicit ſimplr̄ vſum ſꝫ vſum auctoꝝ. vn̄ vide ne deci
piaris ꝑ equiuocationē in vſu: ſumendo. ſ. vſum ideota
rū: imo potiꝰ abuſum ꝓ vſu auctorum ⁊ in arte actenꝰ
pitoꝝ. Nā vt dicit Ambro. vulgi vſus non p̄iudicat ve
ritati. conſiliū hug. Si vis illud ſeruare in huiuſmōi ta
le eſt. dic̄.n. in q̄s vl̄ qui. Quiſputas ē vna dictō ſimplex
⁊ ē ibi putas ſyllabica adiectio: ⁊ dꝫ ꝓferri ſub vno accē
tu acuto poſito ſup an̄pe. vt ibi: Quiſputas maior ē ī re
gno celoꝝ: Si tn̄ ī aliq̄ eccl̄a tibi legēdū fuerit: cuiꝰ abu
ſus q̄ſputas ꝓ duabꝰ accipiat ꝑtibꝰ: nos ɔſulēdo ɔſuli
mꝰ: vt abuſū illiꝰ eccl̄ie ſeq̄ris: niſi tāte fueris auctatl̄ ꝙ
prauū vſū corrigē valeas. velle nāq; videri ſapiētē int̄ ī
ſanos ⁊ ideotas quedā ſp̄ēs furoris ē.

De mutatōne accentus cā enelefis.

Incleſis .i.inclinatio mutat nālem
accētū: ſꝫ fit encleſis in p̄n-
cipio ⁊ fit in fine. In p̄ncipio fit ꝑ huiuſmōi ꝑti
culas: ſi: nuꝫ: ⁊ ne. vt ſiq̄s: nunq̄s: neq̄s: ⁊ hoc fit ſm̄ gre
cos: qꝛ ſepe faciunt encleſim in p̄ncipio. Iſte igiꝰ ꝑticu-
le inclinant accētū ſequētꝭ ſyllabe ad ſe. i. trahūt accētuꝫ
ad ſe: ita ꝙ nō eſt ꝑ̄cipalis accētꝰ ſuꝑ ſequētē ſyllabā:
ſꝫ ſuꝑ ꝑ̄mā: ⁊ talꝭ accētꝰ reductꝰ ſuꝑ p̄mā ſyllabā circū
flexꝰ eſt: vt ſiq̄s: nunq̄s: neq̄s: ⁊ in talibꝰ bn̄ ſeruatꝰ regu
la nālis accentꝰ. Ꝓpt̄ eandē encleſiꝫ dicimꝰ neqn̄ an̄
penꝭ. acuta: qū deberet penꝭ. acui: qꝛ lōga ē poſitiōe. Si
miliꝰ eſt dicēdū aliqn̄ an̄penꝭ. acuta: nō ad dr̄iaꝫ huius
ablatiui aliquanto: vt videꝰ velle Priſ. ſꝫ cā ꝯſortij. ſ. vt
penꝭ. hꝰ aduerbij qn̄ ḡuareꝰ in hac ꝯpoſitōe ſic̄ in alijs
vt ſiqn̄: neqn̄: ſic̄ dicit magiſter bn̄. Priſc. aūt in. xv. li. in
tractatu de aduerbijs ſic dicit: Inde ⁊ ex eo compoſita
vt deinde: ſubinde: ꝑinde: exinde: ꝓinde: q̄ oīa an̄penul.
hn̄t acutā: vel qꝛ ꝑ adiectōeꝫ hn̄t de: vt quibuſdā videꝰ
vn̄ frequēter inueniꝰ: exin: ꝓin: dein: vꝭ magis: qꝛ p̄poſi
tōes ſeꝑate grauanꝰ: vt ꝯiuncte eē oſtendanꝰ: acutū in
his aſſumpſerūt accentū: quō ⁊ ꝯiunctio ſi: ⁊ ne: aduer-
bio qn̄ p̄ponunꝰ q̄nq̄ꝫ: vt ſiqn̄: neqn̄: Nā aliqn̄ differē
tie cā ab aliquāto: qō ꝯſimilē ſonū hēre videꝰ acuit an̄
penul. ita diꝰ Priſ. Illō qō eſt dictū ſupra a mag̃ro bn̄
magꝭ eſt rō eſſentialꝭ. ſꝫ qꝛ aliqn̄ cā cōſortij an̄penul. acu
at nō ad differentiā de aliquāto. Differt aūt encleſis fa-
cta in p̄̄cipio ab illa q̄ fit in fine: qꝛ illa q̄ fit in p̄ncipio
hꝫ ſuꝑ ſe p̄ncipalē accentū. ſ. acutū vel circūflexuꝫ: Fina
lis aūt ſemꝑ hꝫ graueꝫ. Encleſis autē in fine accidit his
tribꝰ ꝯiunctionibꝰ qꝫ ne: ue: qꝛ inclināt accentū ꝑ̄cedē
tis ſyllabe ad ſe. i. trahūt accentū illiꝰ ſyllabe ſuꝑ quam
erat ꝑ̄incipalis accentꝰ in p̄cedenti dictōe ad vltimam
ſyllabā eiuſdē dictōis: ita ꝙ finis eiuſdē dictōiſ acuitur
vel circūflectiꝰ: ⁊ ſequēs ꝯiunctio encletica ſemꝑ ḡuaꝰ:
vt dixitqꝫ: legiſne: cōiterue. ⁊ ita corripiūꝰ ibi duo accen
tus: qꝛ in ꝑ̄cedenti dictiōe mutaꝰ ꝑ̄incipalis accentꝰ
de ſuo loco ad vltimū: ⁊ ipſa ꝯiunctio encletica qꝫ debe
ret nāliter acui qū ſit breuiſ: ibi grauaꝰ. ⁊ hoc iō ꝯtingit
qꝛ qū deberet grauari ſi ꝑ̄cederet opteret eā eundem
accentū ſeruare poſteriꝰ quē habuiſſet p̄us. ⁊ ſic amiſſo
p̄ncipali accētu ꝓfert cū p̄cedēti dictōe: ac ſi eēt vna di
ctio ſecū q̄nq̄ꝫ tn̄ nō inclinat accētuꝫ p̄cedentis ſyllabe:
qō accidit ꝓpter corruptionē ꝑ̄cedentꝭ vocalis: vt hic
cine: qū deberꝫ dici heccine. corrupta ē enī ibi ſyllabica
adiectio: qꝛ nō erat de ſubſtantia dictōis: nec hēbat ali
quē accentū ſuꝑ ſe qū careat ſignificatōe: ⁊ nō ſit dictō
⁊ hꝰ factū eſt cā maioris elegantie: vel cā neceſſitatis: qꝛ
non eſt ponendus ꝑ̄incipalis accentꝰ ſuꝑ aliquā ſylla
bicā adiectōeꝫ: qū penitꝰ careat ſenſu: ⁊ ſic neceſſitas co
git eā corrūpi: ne diceremus heccene poſito accētu acu
to ſuꝑ penul. Silꝛ vndiqꝫ ⁊ deniqꝫ nō inclināt accentū
qꝛ ꝑ̄cedēs vocalis corrupta ē. Nam vndiqꝫ ꝯponitur
ex vnde ⁊ qꝫ: deniqꝫ ex denuo ⁊ qꝫ. cā quoqꝫ differētie
amittit q̄nq̄ꝫ cōiunctio encletica vim ſuā: vt itaqꝫ vtiqꝫ
an̄penult. acuta qn̄ ſunt dictiones cōpoſite. Qum enim
ſine ꝯpoſitione accipiunꝰ habēt accentū ſuꝑ penul. ſer-
uata nā ipiꝰ encleſis: ⁊ merito: qꝛ meliꝰ ſeruat vim ſuaꝫ
ꝯiunctio encletica extra ꝯpoſitionē q̄ꝫ in ꝯpoſitōe. Silꝛ
ceſſat inclinatio p̄cedentis ſyllabe: qn̄ ꝯiunctio encleti-
ca ꝯiūgit monaſyllabā dictionē: vt mulier virqꝫ currūt
Non. n. inuenit an̄ finalem ſyllabā quā inclinet: dicunt
etiā quidā ꝙ cā interrogatiōis ꝯiunctio encletica amit
tit vim ſuā: vt currit ne ſortes platoqꝫ. videꝰ. n. acui. Ad
hoc dico ꝙ ꝯiunctōes encletice cā corruptionis vel dif
ferentie vel monaſyllabe dictiōes amittūt inclinationē
p̄cedentis ſyllabe: ipe tn̄ ſemper grauanꝰ. ſꝫ cā interro-
gationis nullo mō: vt legiſne: Non. n. inclinaꝰ accentꝰ
p̄cedentis ſyllabe ſuꝑ vltimā huiꝰ verbi legis: ſꝫ ipa con
iunctio videꝰ ibi retinere nāleꝫ accentuꝫ. i. acutū qō ali-
bi nō facit. Et hoc cōtingit ex mō interrogandi. Encle-
ſis etiā facit vt dicamꝰ vbiqꝫ penulti. acuta: q̄ꝫuis ipa ſit
cōis. i. longa vel breuis. vel dicamꝰ ꝙ in accentu potius
fuit cedendū longitudini q̄ꝫ breuitati: qū lōga ſit digni
oꝛ breui. Rectiꝰ ergo videꝰ ꝙ ꝯiunctio encletica in fine
īterrogatiue orōnis poſita: q̄ꝫtum ad accentū orationis
acuiꝰ: ⁊ q̄ꝫtuꝫ ad ſe grauaꝰ. Et qō dicimꝰ de cōiunctiōe
qꝫ: poſſumꝰ dicere de eadeꝫ qn̄ eſt ſyllabica adiectio: vt
pleruſqꝫ pleraqꝫ plerūqꝫ. vꝭ ſufficit rō ſuperiꝰ aſſignata
Proferꝰ etiā ſub rōe encletice hꝰ ꝑ̄poſitio cū: qn̄ poſt
poniꝰ his ꝓnoībus: te: me: ſe: nobis: vobis: qꝛ ipa graua
tur ac ſi eſſet vna dictio cum p̄cedētiꝰ ꝓnoīe qū deberet
acui: eo ꝙ breuis eſt: ⁊ ponit accētū circumflexū ſuꝑ vlti
mā ſyllabā p̄cedentiū ablatiuoꝝ ⁊ ſic inclinat: vt nobiſ-
cū vobiſcū: ſꝫ p̄cedēte monaſyllabo ablatio nō videtur
inclinare qū ipe ablatiūs ꝑ ſe circūflectiꝰ: vt mecū: tecuꝫ:
ſecū. niſi dicamꝰ ꝙ inclinat accentū ad ſe: eo ꝙ ipa p̄po
ſitio inclinaꝰ. i. grauaꝰ. Hoc auteꝫ fit: qꝛ qū deberet illis
ablatis p̄poni vt grauareꝰ: ſicut faꝰ cū alijs ablatis: opꝫ
ꝙ poſtpoſita faciat illud idē. i. vt graueꝰ. Poſtponitur
aūt huic ablatio nobis cā vitandi cacephaton. alijs aūt
ablatis eiuſdē mōi poſtponiꝰ cā cōſortij. Si. n. poſtpo-
naꝰ alijs ablatis acuiꝰ: vt quicū: q̄buſcū. Et hoc iō quia
pōt p̄poni: vt cūqui: cūquibꝰ. ſicut vult Priſ. in. xiiij. li. i
tractatu p̄poſitionū. g. dicens: Cuꝫ ꝑ ſolā appoſitioneꝫ i
ueniꝰ: nec miruꝫ qū loco eiꝰ in ꝯpoſitōe ſemꝑ cō ꝑ o cō
ponaꝰ: vt ꝯſigo: ⁊ ita cū ꝑ̄poſitio qn̄ ꝓnoibꝰ poſtpōi
tur encletice vice fungiꝰ: vt mecū: tecū: ſecū: nobiſcū: vo
biſcū ⁊c̄. Alijs v̄o poſtpoſita acuiꝰ: vt quocū: q̄cū quecū
quibuſcū. ⁊ in li. xij. p̄poſitionuꝫ. g. diꝰ Priſ. Poſtpoſita
acuiꝰ: vt quocū quacū quecū q̄buſcū. et in. xij. li. p̄poſitō
nū. g. dicit Priſ. Mecū aūt tecū ſecū nobiſcū ⁊ vobiſcū
ꝑ anaſtrophen cū ꝓnoīe p̄poſitio cū eſt. Qn̄ ſi dicā: ꝑꝑ
te: ⁊ te ꝓpter idē ſignifico. et cū quibꝰ: ⁊ quibuſcū: ſic cū
me: ⁊ mecū. Naꝫ antiquiſſimi vtrūqꝫ dicebant: ſꝫ in plu
rali p̄me ꝑſone cacephati cā dicere ſolebant: ꝑ anaſtro-
phen: nobiſcum ꝓ cū nobis

De impedimento cā diſtinctionis.

Iſtinctio īpedit regulas q̄nq̄ꝫ nā
lis accentꝰ. Diſtictō nā-
qꝫ eſt cā quare oīa ꝯpoſita ab inde habēt accē
tū acutū ſuꝑ an̄penul. vt exinde: deinde: ꝓinde: ſubinde
qū penul. q̄ eſt longa poſitōe deberet ſꝫ regulā acui. de
hoc vide infra in inde. Priſ. aūt hoc fieri dicit ꝑ Greciſ-
mū. i. ꝑ grecoꝝ morē: qꝛ idē ꝯtingit in quibuſdā aduer-
bijs grecꝭ. et iō ſit ne p̄poſitō videaꝰ per appoſitionē ve
nire: ſi. ſ. graueꝰ. Acuiꝰ ergo vt oſtendaꝰ ꝙ ꝑ ꝯpoſitōeꝫ
venit. vn̄ in. xiiij. li. t. dicit ſic Priſ. Cū apō grecos ꝑ̄po
ſitio cōpoſita cū dictōibꝰ alijs quibuſdā penul. habēti-
bꝰ acutā an̄penul. eā facit. ſi addit ſignificatōi aliquod
apud nos in vno aduerbio hoc ſolet facere inde: dein-
de: exinde: ꝓinde: perinde: ſubinde: ne ſi grauaretur p̄
poſitio per appoſitionem eſſe putetur ante aduerbium
quod fieri non licꝫ. et in. xij. li. b. dicit: Inde ⁊ ex eo com-
poſita deinde: ſubinde: perinde: exinde: omnia antepe-
nulti. habent acutam: vel quia per adiectionem habet
de: vt quibuſdam videtur. vnde frequenter inuenimus
exin: dein: vel magis qꝛ ꝑ̄poſitiōes ſeparate grauanꝰ
vt ꝯiuncte eē oſtēdanꝰ: acutū in his aſſūpſerūt accentū

Nnomõ cõiunctio ſi: ⁊ ne:aduerbio qñ preponunt̃ qñ
qꝫ:vt ſiquãdo nequandio ⁊c̃.vt dixi ſupra de cõpoſitis
a qñ in impedimento encleſis.Sꝫ videt̃ ꝙ eadẽ ratiõe
poſſit dici abintꝰ:deintus:delonge:deorſum deſurſum
ſeorſum:ãtẽpenul.acuta. Jtẽ Priſ.in li.de accentu dicit
ꝙ oĩa aduerbia ꝯpoſita que a prepõibꝰ cõponunt̃ ſub
vno accentu ꝓnuncianda ſunt.vt deinde exinde.Sꝫ de
inde ⁊ exinde:de quibꝰ exẽplificat Priſ.acuũt antepel.
g̃ a ſimili alia aduerbia cõpoſita a prepõnibꝰ:vt deintꝰ:
delonge:deorſum: ⁊ huiuſmõi.vidiſtis q꞉ Priſ.dicit ꝙ
aduerbia cõpoſita a prepoſitionibꝰ ſub vno accentu de
berent ꝓferri:tñ non dicit que ſyllaba debeat acui pe-
nul.vel antepenult.⁊ iõ circa hoc eſt multiplex opinio.
Quidã eñi ſi querit̃ ab eis: ſuꝑ quã ſyllabã obſeruãdꝰ
eſt ille vnꝰ principalis accentꝰ: dicunt ꝙ facta ꝯſidera-
tione ad ꝓpriã legẽ ⁊ naturã accentuãdi debent acui ĩ
penul.qñ ſit lõga poſitõe.Facta aũt cõſideratõe ad am
biguitatẽ remouẽdã que poſſet eẽ:vtꝝ ſit vna dictio vł
orõ:debẽt acui in ãtẽpenul.vñ diuerſimode diuerſi ꝯſi-
derando ipa diuerſimode ꝓnunciãt:⁊ iſta fuit opinio
fratris roberti anglici. Alij dicunt ꝙ ſemꝑ ãtẽpenul.de-
bet acui:ne videant̃ eẽ due ꝑtes:vt deinde:aliqñ: delõ-
ge:deorſum:deſurſum:ſeorſuꝫ:deinceps. Sunt etiã alij
qui dicunt ꝙ cõpoſita ab inde ⁊ qñ acuunt ãtẽpenulti.
Alia aũt aduerbia a prepoſitõe cõpoſita ⁊ aduerbio ha
bẽte longã penul.acuunt penul.ſm regulã generalẽ ac
centus.Excipiunt̃ aũt quedaꝫ.ſ.cõpoſita a lõge ⁊ ꝯ:vt a
lõge:delonge:ecõtra:decõtra: Jtẽ excipiunt̃ deinceps:
eniuero: ⁊ cõpoſita abintꝰ:vt deintus:abintus. Jſta ſꝫ
eos ãtẽpenul.acuunt:ſic deĩde: ⁊ ſiquãdo: ne.ſ.videant̃
eẽ due ꝑtes.ſꝫ deorſum:deſurſuꝫ: ⁊ ſimilia acuũt penul.
ſꝫ nõ videt̃ aliqua rõnabilis cã:q̃re potiꝰ delonge ⁊ alia
que a regula generali accentꝰ excipiunt̃ ãtẽpenul.acuãt
q̃ꝫ deſurſuꝫ:deorſum ⁊ huiuſmõi. Alij dicũt ꝙ ſemꝑ in
predictꝪ ſuat̃ regula accẽtus generał. vñ penul.dꝫ acui
qñ ſit poſitiõe lõga:nec excipiũt ꝯpoſita ab inde. Et iſti
muniunt ſe auctẽ Priſ.qui dicit:ꝙ in vno aduerbio ãtẽ
penul.acuit̃:vt inde deinde ⁊c̃.vt dictũ eſt ſupra.Et iſta
opio magis videt̃ eſſe ſꝫ artẽ ⁊ intentionẽ Priſ.⁊ iſtiꝰ
opinionis fuit hug.vñ ipe dat talẽ generalẽ regulã in li
bello de dubio accentu:ſiue in roſario dicens:Eſt gene
ralis regula quã ex v̄bis Priſ.in tractatu prepoſitionis
apte diligẽtia lectoris poteris elicẽ. Si aliqđ aduerbiũ
penł.hñs longã ꝯpõat̃ cũ prepoſitõe: ꝯpoſitũ idẽ acuit
ipaꝫ penul. vt alõge. excepto vno ſolo.ſ.inde:a quo ⁊ ꝑ-
poſitione cõpoſita oĩa acuunt ãtẽpenul.vt exinde: ne vi
deant̃ eẽ due ꝑtes ſi acueret̃ penul.Ex hac regula pꝫ ꝙ
exinde:ꝑinde:ꝓinde:ſubinde:deinde debẽt dici: vt acu
tus accentꝰ ſit in ãtẽpenul. Jtẽ ex hoc pꝫ ꝙ debet dici:a
longe:delonge:ecõtra:abintꝰ:deintꝰ:deorſuꝫ.deſurſuꝫ:
vt acutꝰ accentꝰ ſit in ãtẽpenul.Ad eorũ ſilitudinẽ dici-
mus eſſe dicendũ deinceps:alioquin:aliunde ⁊ ſilia:vt
acutꝰ accentꝰ ſit in penul.lꝫ nõ ſint cõpoſita a prepoſitõ
nibꝰ ⁊ aduerbijs. Nam deinceps eſt cõpoſitũ a de ⁊ in
cepto:aliunde ab alius ⁊ vnde:alioquin ab alio ⁊ quin
Dicũt tñ quidã ꝙ alioquin ꝯponit̃ ab alio ⁊ quin:quã
tũ ponit̃ aduerbialit̃:qđ q꞉ hꝫ vltimaꝫ cõem: dicunt ꝙ
alioq̃n ĩ pen.põt corripi ⁊ ꝓdu.⁊ dicat alioq̃n penł.acu
ta:vel alioquin antepenul. acuta. Sed ad hoc dici põt
ſic ſupradictũ eſt de vbiqꝫ:qđ in accẽtu potius eſt cedẽ
dum longitudini q̃ꝫ breuitati quꝫ longa ſit dignioꝝ bre
ui.Et dicit ẽt hug.ꝙ ſi inueniat̃ aliquid ꝯ hanc regulaꝫ
in li.de accentu:dicendum eſt ꝙ ille liber non eſt auten
ticus:nec credit ꝙ Priſci.eũ ꝯpoſuerit:vel ſi cõpoſuerit

eũ ſecutꝰ eſt ibi opiniones alioꝝ circa predicta.ſꝫ in ma-
iori volumine ſentit qđ dictuꝫ eſt.Et in iſta opinione ſe
quor eũ ſine preiudicio aliaꝝ opinionũ. Ad p̃muꝫ g̃ qđ
obijciebat̃:ꝙ.ſ.eadeꝫ rõne qua dr̃ deinde ãtẽpenul.acu
ta ne videant̃ eẽ due ꝑtes orõnis:vt dicit Priſ.põt etiã
ãtẽpenul.acui:vt delõge:deintꝰ:deinceps:deorſuꝫ deſur
ſuꝫ.⁊ ſic de ſilibꝰ.Dico ꝙ rõ Priſ.eſt aliqualr̃ ꝓbabilis
nõ ſufficiens nec neceſſaria.vñ fundamentũ illorũ qui
dicunt ꝙ dicendũ eſt: alonge deorſum ⁊ huiuſmõi ãtẽ-
penulti.acuta ne videant̃ eſſe due ꝑtes debile videt̃:q꞉
ita a ſimili poſſet argui.vt dicit hug.ꝙ eadẽ rõne deiu-
dico cas:induco cis: ⁊ indico cis penul. grauãda eſt: et
ãtẽpenul.acuenda :ne videant̃ eẽ due ꝑtes: quod friuo
lũ eſt.Si adhuc iſtes ⁊ dicas:q̃re potiꝰ ãtẽpenul.in ꝯpo
ſitis ab inde acuit̃ q̃ꝫ ãtẽpenul.alioꝝ predictoꝝ.ſ.delon-
ge:deintus:deĩceps:deorſuꝫ:deſurſuꝫ: ⁊ ſimiliũ. Reſpõ
deo ꝙ ꝓculdubio hec queſtio multum videt̃ arguere.
Oportet ſiquidẽ inuenire rõem ſpãleꝫ:q̃re potiꝰ cõpoſi
ta ab inde ãtẽpenul.acuant:q̃ꝫ alia aduerbia p̄dicta ꝯſi-
milit̃ ꝯpoſita. Sꝫ que eſt illa: dico hoc ſpãlit̃ in ꝯpoſitꝭ
abinde accidiſſe:q꞉ in oĩbus ꝯpoſitis ab hoc aduerbio
inde:ꝯcurrebãt ſyllabe p̄poſitionales.i.hñtes materiã
vel imaginẽ p̄poſitionuꝫ.ita ꝙ ſi penul.acueret̃ iã vide-
rent̃ eſſe tres p̄poſitiones ĩ illa iunctura.Et ſic cã diſtin
guendi vt vltĩe due ſyllabe tanq̃ꝫ prepoſitiões in illa iũ
ctura nõ ſumerent̃:ſꝫ tanq̃ꝫ aduerbiũ vnũ accentus ad
p̃mam ſyllabam trahit̃. Hoc aũt non ꝯtingit ĩ illis dein
tus:abintus:delonge:deorſum:deinceps:econtra: ⁊ ſilĩ
bꝰ.et iõ pꝫ ꝙ debent penł.acuere ſic̃ regula dic̃:⁊ h̃ ſen-
tit magiſter ⁊ bñ. Predicta ẽt opinio ẽ ſm priſ.qui dic̃
ꝙ in vno aduerbio inde ſolemꝰ hoc facere:vt ſupra di-
xi.ꝙ.ſ.ãtẽpenł.acuat̃:vt deinde.ſꝫ vide quidã hoc ſic ex
ponunt: Jn vno.i.in vna ꝑte.⁊ que ſit illa pars Priſ. ex
ponit dicens: Jn vno.ſ.aduerbio:ſꝫ hec expoſitio nõ cõ
cordat cũ textu:ĩmo potiꝰ diſcordat:q꞉ ſtatiꝫ ſequit̃:in
de.vñ textus in.xiiij.li.quẽ ſupra poſui dic̃: Apđ nos in
vno aduerbio hoc ſolemus facere:inde: deinde: qđ.ſ.
ãtẽpenul.acuit.vide ſupra.vñ ſpãliter ⁊ ſingulr̃ exponit
de hoc aduerbio inde.Ad aliud qđ obijciebat̃ de priſ.
de accẽtu vbi dicit̃:ꝙ oĩa aduerbia cõpoſita a p̄poſitio
nibus ſub vno accẽtu ꝓnuncianda ſunt:vt deinde exin
de.Sꝫ iſta de quibꝰ exẽpliſicat antepenult.acuunt.igit̃
⁊ alia aduerbia cõpoſita a p̄poſitione ⁊ ꝯſimilia:vt de-
longe deorſuꝫ ⁊c̃.Dico ꝙ non ſequit̃:q꞉ videlicet ſiliter
do attendit̃ in generali.h̃ eſt dictũ:ſic̃ iſta ꝯpoſita.ſ.deĩ
de exinde ꝓnunciant̃ ſub vno accẽtu: ita alia cõpoſita
de p̄poſitione ⁊ aduerbio:vt delonge:deorſuꝫ ⁊ ſimilia
ſub vno accentu ꝓnuncianda ſunt.nõ tñ eo accẽtu quo
deinde: ⁊ alia cõpoſita ab inde:q꞉ iaꝫ in maiori volumi-
ne Priſ.declarauit:ꝙ in hoc vno aduerbio inde: h̃ ſole
mus facere:ꝙ.ſ.ab eo cõpoſita ⁊ p̄poſitõe habẽte penł.
longã ãtẽpenul.more grecoꝝ cã differentie acuũt.ſꝫ ſub
vno accentu debẽt ꝓferri acuto poſito qñqꝫ ſuꝑ ãtẽpe.
ſi penul.ſit breuis:vt deprope.qñqꝫ ſuꝑ penul.ſi penul.
ſit longa poſitione:vt delonge:deſurſum:deintus: ⁊ ſic
de ꝯſilibꝰ.Compoſita etiã ab hoc aduerbio qñ acuunt
antepenul.ſꝫ nõ cã differentie vel diſtinctõis ſic̃ cõpoſi-
ta ab inde:ſꝫ potiꝰ ꝓpter encleſim vel cõſortiũ:ſic̃ pleni
us oſtẽſum eſt ſupra ĩ ipedimento encleſis . Diſtinctio
ẽt impedit regulas generales naturalis accentus:qñqꝫ
in ĩfinitis noĩbus ⁊ aduerbijs:que ĩterrogationẽ ⁊ rela
tionẽ habẽt.Silr̃ in p̄poſitionibꝰ ⁊ cõiunctiõibus de q̃-
bus taliter ẽ notandũ.Oẽ interrogatiuũ interrogatiue
poſitũ ſeruat naturaleꝫ accentũ:vt quis.acuit̃.n.quis:ſꝫ

qui circūflectiť. Siľr qualis interrogatiue poſitū circū-
flectit ꝑmam. Idē cōtingit qñ interrogatiua ponunť ī
finite: qꝛ ſeruant naturalē accentū. Sed circa hoc īfini-
tū qui: ſciendum ē ꝙ hꝫ duplicem īfinitatem. Nā qñqꝫ
eq̄pollet huic īfinito q̄s: vt neſcio qui currat. i. quis ⁊ tc̄
circūflectiť. Qñꝫ aūt requirit duo v̄ba: vt qui īterficiet
tyrannū ꝑmiuꝫ accipiet. i. quicunqꝫ: ⁊ tunc habet accen
tū ꝯ̄riū interrogationi. i. grauē. Idē eſt de cōſilibus infi
nitis dicenduꝫ: vt qualis: quantꝰ: qualiť ⁊ q̄ꝫtum ⁊c̄. Et
ſerueť idē tā in ntō q̄ꝫ in obliquis. qū autē huiuſmodi
īterrogatiua ponunť relatiue: diſtinguēdū eſt: qꝛ ſi po
nunť in cōtextu. i. in eadē clauſula cū ſuo añcedēte gra
uanť ꝑ oēs ſyllabas. ⁊ hoc eſt in locutiōe poni: vt hō q̄
currit moueť: ⁊ qualiť legit ſortes: legit plato. Si v̄o ꝑ
ſe ponanť. i. extra cōtextū: hoc eſt in alia clauſula: tunc
acuunť in illa ſyllaba ad quā ꝑtinet irregularis accen-
tus: vt ſortes currit qui moueť. i. ſortes currit ⁊ ipſe mo
ueť. ita ſumiť ibi: qui fuit iacob: qui fuit iſaac: qui fuit
abraam. Sunt. n. huiuſmodi noīa ⁊ aduerbia qñqꝫ īce
ꝑtiua clauſularꝫ: ⁊ tunc faciūt relationē explicitā: ⁊ opꝫ
ꝙ tūc acuanť ad oſtendendū hanc vim. Qñqꝫ īſerunť
clauſule ſui añcedentis: ⁊ tunc faciūt relationē implici-
tā. vñ trahunť ab añcedente ſuo: ⁊ iō tunc amittunt na
turalē accentū ⁊ regunť graui. Quidā vero dicūt relati
uuꝫ in locutione poni: qñ īmediate adiungiť ſuo v̄bo.
Sꝫ extra locutionē: qñ dictiones alterꝰ capituli cadūt
inť relatiuū ⁊ v̄bum: vt petrus ē amicꝰ meus: qui qū ad
eū veniſſem curialiť me recepit. Habet aūt p̄dicta diſti
ctio locū in oībus interrogatiuis noībus ⁊ aduerbijs: q̄
relatiue accipi poſſunt: vt quis: qualꝭ: q̄ꝫtus: quot: quo-
tenus: cuiꝰ: cuias: quo: qua: vbi: ⁊ vnde: quando: cur: q̄ꝫ
tum: ⁊ qualiter: ⁊ quotiens.

De accentu ꝑpoſitionum.

Auſa quoqꝫ diſtinguendi ꝑpoſitiōes
variant accentus ſuos: ⁊ merito:
qꝛ magis coherent q̄ꝫ alie dictōes. Hi autē lar
ge accipiunť ꝑpoſitōeſ. ſ. tā vere q̄ꝫ aduerbiales: que
aliqñ caſui ſeruiunt: ſicut donatꝰ enumerauit. De his ḡ
ſicut vult Priſ. in. xiiij. li. tres regule danť tales. Prepo
ſitiōes ꝑ ſe ꝓlate acuunť in fine. Hoc ſic ītelligimꝰ. ſ. qñ
ponunť materialiť: vt ad que pſ eſt. Scd̄a regula eſt h̄
Oīs ꝑpoſitō p̄poſita ſuo caſuali: vt extra domū: vel in
terpoſita ſuis caſualibꝰ: vt domū extra tuā: vel p̄poſita
caſui relato ad ſuum caſuale: vt extra mundi terminos.
grauať in oībus ſyllabis. Locꝰ enī talis habꝫ ſe ad mo-
dū materie rōne principij. ⁊ iō amittit regularē accentū
Tertia regula ē hec: Prepoſitiones poſtpoſite caſuali-
bus quos exigunt. vľ poſite ꝑ defectū verborꝫ: vt o mi
ſola mei ſuꝑ aſcyonactis imago. i. ſuꝑeſ: vľ poſite in fine
vt mille homines venere ſupra: ſuant generalē regulaꝫ
accentuuꝫ q̄ eſt: vt monaſyllabe p̄poſitiōes acuanť: vt
trās ꝑ ⁊ biſyllabe acuunt penul. vt vado renū vltra: niſi
differentia ꝓhibeat: vt maria oīa circum. Hic. n. circum
acuit vltimā ne ſic puteť eſſe nomē: ⁊ niſi de neceſſitate
poſtponať: vt cuꝫ. vñ nō acuiť: ſꝫ grauať poſt ipos q̄n-
qꝫ ablatiuos: me: te: ſe: nobis: vobis: quibꝰ nō dꝫ p̄poni.
Ex p̄dictis pꝫ ꝙ ſine p̄poſitio qñ ꝑponiť caſuali ḡuať
in vtraqꝫ ſyllaba vt ſine timore. Sꝫ qñ poſtponiť acuit
penul. vt te ſine nil altū mens inchoat: vt diť Priſ. ī tra-
ctatu p̄poſitionū. Ex hoc etiā conſtat ꝙ tenus qñ caſua
li poſtponiť acuit ꝑmam: vt oretenꝰ: qꝛ ſeruat genera
lē regulā accentus. Et ſcias ꝙ li v̄ſus poſtponiť actō et
trahit ipm ſecū ad faciendum vnū aduerbiuꝫ locale: vt
italiam v̄ſus. vñ ille accuſatiuꝰ amittit generalē accen-
tum ⁊ grauať omnibus ſyllabis. Uel dicať ꝙ ſint due
ꝑtes: ⁊ verſus inclinat accentū precedentis dictōnis ad
hanc ſyllabā ver. vñ oēs alie grauanť: ⁊ illa ſola ibi cir-
cūflectiť: ⁊ ſic eſt encliſis. vñ dicit Priſ. in. xv. li. Italiam
verſus: ſiciliā verſus: ipſe accentꝰ eſſe cōpoſita mōſtrat
niſi dicamꝰ ꝙ verſus inclinat ibi ſupradicta noīa. con-
iunctōes cā diſtinctōis variāt accentū: qꝛ p̄poſite oībꝰ
grauanť ſyllabis: vt ſortes currit: ḡ moueť. poſtpoſite
v̄o ſeruant regularē accentū: vt ſortes currit. moueť ḡ
preter encleticas q̄ poſtpoſite grauanť: quēadmodum
ſi ꝑponerentur. Magis autem applicanť iſte tres: qꝫ
ue: ne: q̄ꝫ alie ꝯiunctiones ſubiunctiui ordinis: ⁊ iō fue-
rūt potiꝰ enclitice. Diſtinctio īſuꝑ regularis accentꝰ co-
git accentū in alijs ſyllabis qñqꝫ corrūpi: vt alpinas pe-
nul. ḡuata qū ſit longa. deberet. n. acui: ſꝫ cogit eū ḡua-
ri circūflexus accentꝰ qui ē ſuꝑ vltimā. Similiť paſiphe
grauat mediā: q̄ꝫuis ipſa ſit longa ꝓpter vltimā circum
flexā. ſimiliť meimet grauat mediā q̄ꝫuis ſit lōga: qd̄ fa
cit accentus acutꝰ poſitꝰ ſupra ꝑmā ſyllabā per ſe: quia
ſyllabica adiectio nō potuit mutare accētū in ꝓnoīe. vñ
ſiť ego ⁊ mei acuūt ꝑmā ꝑ ſe: ita ſequēte ſyllabica adi-
ectiōe: vt egomet: meimet. Idē ꝯtingit ī cōpoſitꝭ ab h̄ v̄
bo fio qñ ſignificat paſſionē: vt tepefio fis fit. ſcd̄a. n. et
tertia ꝑſona ꝓpter cōſortium ꝑme que habꝫ accentū ſu
ꝑ hāc penul. ſyllabā fi: quā ſecūda ꝑſona circūflectit: ſꝫ
tertia acuit: ⁊ inde corrūpitur accentꝰ prime ſyllabe que
eēt regulariť acuenda: ſꝫ ꝓpter principalē accentū vltīe
ſyllabe grauať. Siľr cōpoſita ab h̄ verbo facio grauant
añpenul. in īperatīo qū deberet acui ꝓpter ſequētē bre
uē: ſꝫ qꝛ ē principalis accētus ſuꝑ hāc ſyllabaꝫ fac: ideo
oēs alias oportet ḡuari: vt tepefac: ⁊ benefac. Siľr cau
ſa diſtinctōis ponimꝰ accētuꝫ ſupra hanc ſyllabā li: in h̄
dtō alicui: qꝛ. ſ. apud metricos accipiť ꝓ triſſyllabo.
vñ accentꝰ deberet eē ſupra ꝑmam ſyllabā: ſꝫ reſpicimꝰ
in accentu modulationem ꝓſaicā q̄ accipit illū datiuuꝫ
ꝓ tetraſyllabo. Et iō poniť ibi accentꝰ ſupra hāc ſyllabā
li: tanq̄ꝫ eēt añpenul. Idē ꝯtingit ī multꝭ vocatīs: vt pō
pei vultei: qui debēt accentū nō habere ſuꝑ ꝑmam ſylla
bā: qꝛ biſſyllabi ſunt apud metricos: ſꝫ cā conſciſionis
habēt actū ſuꝑ hanc ſyllabaꝫ e: ſicut in integris erat: qꝛ
ꝓferunť in ꝓſa tanq̄ꝫ triſſyllabi. De hoc etiā ſupra dixi
in īpedimento cōſciſionis.

Qō de accētu ꝑpoſitionū ⁊ aduerbioꝝ.

Ueri hic pōt: quare aduerbia habent
accentꝰ determīatos: ſiue ꝑpo-
nanť: ſiue poſtponanť niſi fuerit differentie cā: ꝑpoſi
tiones v̄o non. Item queramꝰ quare p̄poſitio p̄poſita
ſuo caſuali ḡuať oībꝰ ſyllabis. Poſtpoſita v̄o acuiť in
ꝑncipio: ⁊ retinet generalē modū accentuandi: niſi fue-
rit differētie cā. Solutio: Ad ꝑmū dico ꝙ aduerbia de-
terminatā habēt ſignificationē reſpectu p̄poſitionū: et
eandē ſiue ꝑponanť ſiue poſtponanť: ⁊ ꝓpterea non
mutant ſuos accētus ſiue ſint añ ſiue pꝰ. Prepoſitiōes
v̄o nō ſiľr hñt deťmīatā ſignificationē: nec eādeꝫ quꝫ ꝑ
ponunť ⁊ poſtponunť: qꝛ ꝑpoſitiones ſignificāt ean
dē habitudinē que ꝑ caſuale ſignať. vñ earꝫ ſignificatō
ab adiunctiōe caſualis determinať. Item non habent
eandē ſignificationē qñ ꝑponunť ⁊ poſtponunť: q̄a
qū ꝑponūť modū ꝑpoſitōis habēt: qñ aūt poſtpo-
nunť ſuis caſualibus q̄ſi modū aduerbij habent. Circa
enī qñ reſpiť caſuale ⁊ ei deſeruit: p̄poſitio eſt: ⁊ ſignifi
cationē p̄poſitōis ꝓprie retinet. Qñ v̄o ꝓferť ſine caſua
li magis aduerbiū eſt. ⁊ ſic habēt aliā ſignificatōeꝫ in p̄-
ponēdo ⁊ poſtponendo: ⁊ ꝓpterea non hñt vnū modū

accentuandi determinatū: ſʒ diuerſificatum. Ad ſcđʒ dicendū ꝙ ꝓpoſitio ſignat eandē habitudinē q̄ ꝑ caſuale ſignat᷑: ⁊ hoc qū ꝓponit᷑: ⁊ ꝓpterea vnit᷑ cū ſuo caſuali q̄ſi indiuiſū ab ip̄o. vñ reſpicit caſuale ſic ſyllaba reſpicit dictionē cui⁹ eſt pars ab ipſa diuiſa. Et ad hoc deſignādū grauat᷑ in oībus ſyllabis cuʒ ꝓponit᷑: ⁊ tunc hʒ naturaleʒ accentū prepoſitōis quē retinet ad modū ⁊ ꝑ modū vnius ſyllabe. Qñ aūt poſtponit᷑ ſuo caſuali nō retinet naturalē ordinationeʒ: nec ponit᷑ ſub dictione que cōſignificet idē qđ ipſa ſignat indiuiſa a ſuo caſuali. vñ q̄ʒ mutat ordinationē debitā ꝓpoſitionis mutat ⁊ accētū debitū eidem. et hoc dupl'r. Si.n. habet cōcidentiam cū aliqua pte orōnis acuit᷑ in fine: ꝓpter ambiguitateʒ tollendā: ſicut ſupradictum eſt de hac dictiōe pone. Si aūt nō habeat cōcidentiā cū aliqua pte orōnis: tunc tenet modū accentuādi generalē ſeu regularē: ⁊ acuit᷑ in principio vel in medio: ſic quʒ determinat᷑ ad diuiſum.

De accentu interiectionum.

Interiectiones vt dic᷑ Priſcia. in li. de accentu nullā certā regulā accentuādi tenent. Aliq̄n.n. habēt principalē accentū in vltima ſyllaba: aliquādo in penul. aliq̄n in antepenulti. Poteſt hic queri de eo qđ dicit ꝙ interiectiones nō ſeruāt regulā determinatā accentuādi: qū acuant᷑ aliq̄n in fine: aliq̄n i medio. videt᷑.n. ꝙ iplicet oppoſita: q̄ʒ ſi habēt in medio vl' in fine accentū: habēt accentū determinatum. ⁊ dicit ꝙ nō: ⁊ tñ dicit ꝙ habēt accentuʒ in medio vel in fine. Itē in maiori dicit li. xv. g. Interiectōes nō habēt certos accent⁹. ſʒ habere accentū in medio vel in fine: ē hēre accētum determinatū: quare ſibi ꝯtradicit. Solutō: qđ dic᷑ ꝙ nō ſeruāt certos accentus: hoc intelligēdū eſt, ꝓut ꝓferunt᷑ ſine deliberatione. ſ. qñ ſignificant affect⁹ ſubito ꝓlatos ⁊ ſine deliberatōe ai. ⁊ hoc videt᷑ velle Priſc. q̄ in fine. xv. libri dicit: Optime de accentib⁹ interiectionū docuit donat⁹ ꝙ non ſunt certi: quippe qū ⁊ abſcōdita voce. i. nō plene expreſſa, ꝓferant᷑: ⁊ ꝙ ꝑ affectus ꝯmoti qualitate cōfundunt᷑ in eis accētus. Aliq̄n vero ſignificāt affect⁹ ꝓlatos cū deliberatōe: ⁊ tūc ꝓſſit retinere certū accentū in medio vel in fine: q̄ʒ ſic nō eſt ꝯrietas i dictis auctoruʒ. Alit᷑ hoc qđ dicit Priſ. ꝙ interiectōes nō habēt certos accētus: h' eſt ꝙ nō habēt accent⁹ determinatos circa aliquē locū vel i fine tm̄: vel in medio tm̄: ſʒ nunc in medio nūc in fine ſʒ diuerſas diſpoſitiōes ipi⁹ ꝓferentis. Penes hoc eniʒ qđ ip̄e ꝓferens afficit᷑ mag' faciēdo morā ſup vnam ſyllabā q̄ ſupra alterā: vel magis deꝓmendo vnā q̄ alterā: ſiue ſit media ſiue vltima: penes hoc diuerſificat᷑ accentus iteriectionis: ita ꝙ nō habent ip̄m certum nec in certo loco. Sʒ h' qđ dicit int᷑iectionē accētū hēre in medio vel in fine: hoc eſt intelligendū ex diſpoſitiōe ipi⁹ ꝓferenti: ſiue ei⁹ qui efficitur. Pōt.n. ſic diſponi ꝙ eleuet ſyllabā mediā vel vltimā in different᷑ vel deꝓmat. Dato aūt ꝙ interiectiōes habeāt accentū ſupra locū debitū ⁊ determinatū. ſ. qñ ꝓferunt᷑ cū deliberatōe vt dictuʒ ē: Tunc querit᷑ rō: quare magis ſeruāt accentū ſupra ſyllabā mediā vel vltimā q̄ ſupra primā. Ratio autē talis ē. ſ. vt in eodē ſm naturaʒ ꝑ artē reducat᷑ ad ordinatōeʒ: q̄ʒ ita ē in veritate ꝙ interiectōes ſignāt affect⁹ ꝓlatos ſubito. ⁊ ꝓpterea in fine ſʒ naturā ma'ie ſit deꝓſſio. ſʒ accentus principal' qū ꝯſtat in eleuatione moderat deꝓſſionē. et ꝓpterea ad h' ꝙ ordinatio iſta ſʒ naturā q̄ eſt in deꝓmēdo reducat᷑ ad ordinationem que eſt per artem tenet interiectio accentū in fine: vel in loco ꝓximo ipſi fini.

De accentu barbarorum.

E accētu aūt barbaroꝝ noīum incerti ſum⁹: q̄ʒ barbari aliter ꝓnunciāt q̄ nos. Tamē vt ſepi⁹ barbare dictiōes apđ latinos i fine accentuant᷑: ma'ie ſi ſint indeclinabiles vt iacob eſau oſanna amē. Doctrinale: Oīs barbara vox nō declinata latine: Accentū ſup extremā ſuauabit acutū. Hec de accētu ſcriptori: ⁊ ſi nō lectori ꝯmemoraſſe ſufficiāt. nūc de etymologia ⁊ diaſynthetica q̄ſi mixtiʒ aliq̄ ediſſeram⁹. Sequit᷑ ꝑs tertia.

Secunda pars de accentu explicit.

Tertia ꝑs de etymo. ⁊ diaſin. quaſi mixtiʒ incipit.

Tymologia vt ſupra in ꝓncipio hui⁹ operis dixi: dicit᷑ ab etymon qđ eſt verū: ⁊ logos ſmo. Inde etymologia. i. tractatus de v'itate oīum ptiū orōnis abſolute. Et ſub iſta ꝯprehendunt᷑ octo ꝑtes orōnis ⁊ eaꝝ accidentia: đ quibus aliqua tangā ⁊ ma'ie de noīe ⁊ v'bo ⁊ participio. Et ꝓmo de noīe. In fine ēt ſubiungaʒ de ꝯſtructione: ⁊ de regimine. Nomē igit᷑ vt dicit Priſ. in ſcđo maio. Eſt ꝑs orōnis que vnicuiq; ſubiectoꝝ corpoꝝ ſeu reꝝ cōeʒ vel ꝓpriā diſtribuit qualitatē. Nomini accidūt ſex: ſpecies: qualitas: genus: numerus: figura: caſus.

De ſpeciebus nominum.

Species eſt originalis diſpoſitio dictōis ꝑ quā ſit ꝓmitiui vl' deriuatiui diſcretio. Nominū itaq; aliđ ꝓmitiuū: aliud deriuatiuū. tā primitiuoꝝ q̄ deriuatiuoꝝ: aliud ꝓpriū: aliud appellatiuū: ꝓprium primitiuū vt nilus: ꝓpriū deriuatiuum vt nilus. Primitiuū appellatiuum vt mons: deriuatiuum appellatiū vt montanus. Propriū nomē eſt illud qđ priuatā ſubſtantiā ⁊ ꝓuataʒ qualitatem deſignat: vt martinus. Appellatiuum nomē eſt qđ naturalit᷑ eſt cōe multorum quos eadeʒ ſubſtantia vel qualitas vel q̄ntitas generalis vel ſpālis iungit. Generalit᷑ vt animal: ſpālis vt homo. Species ꝓprioꝝ nominū tm̄ ſunt quattuor. ſ. nomen: ꝓnomē: cognomē: ⁊ agnomen. De quib⁹ infra in quinta pte dño ꝯcedente dicaʒ in ſuis locis. Multe autē ſunt alie ſpecies nominum: ſicut Priſ. enumerat in maiori. ſʒ ſpēs de quib⁹ hic dicere intendim⁹ ſunt decē. ſ. adiectiuū: relatiuū: collectiuuʒ ꝯpletiuū: patronomicū: poſſeſſiuū: ꝯparatiuū: ſuplatiū: diminutiuū: denoīatiuū. ſʒ anteq̄ de predictis determinemus: aliqua dubia circa deriuatiuā ſpēm moueam⁹.

Qōnes circa ſpēm nominum.

Uero igit᷑ primo: quomō ſumantur iſta vocabula ꝓmitiuuʒ ⁊ deriuatiuū: Ad hoc dico ꝙ iſta vocabula ſumunt᷑ trāſumptiue. Primitiuū.n. tractū eſt a fonte in quo primū apparet aq̄ veniēs ꝑ occultos meat⁹. Deriuatiū autē tractū ē a riuo defluēte ab ip̄o fonte. vñ ſic riuus ab alio riuo pōt deduci: ita vnū deriuatiuū ab alio deriuatiuo trahit originē. ſʒ fons ⁊ riui ad faciēdū flumen decurrūt. Et tā ꝓmitiua q̄ deriuatia orōnem que pōt dici flumē efficiūt. Oīa v'o flumia exeūt a mari ⁊ in mare tādem redeunt: ⁊ non mare redundat. Sic oēs orōnes a grāmatica ſuā trahunt originē: ⁊ in eādē redeūt: ⁊ tamē grāmatica nō redundat;: q̄ʒ ſic orō trahit originē a ptib⁹: ⁊ ptes a ſyllabis ſm materiā vocis ⁊ ſyllabe a lr̄is: ⁊ ita ſit reſolutio in eaſdē, nec poteſt in hoc mari eſſe aliqua redundantia: quia nihil poteſt grāmatice ſupaddi

q̄tum ad integritatē artis. ꝙ enī grāmatica dicat̃ pela-
gus: habem⁹ a Priſ. dicente in ꝓemio ſuo: q̄uis ad he-
rodiani ſcripturaꝝ pelag⁹ ꝛc. Hora. quoq; de iſto fonte
loquit̃ dicens: Greco fonte cadent pte detorta. Idē et
de flumine hui⁹ artis inquit: Accreſcunt ꝛ q̄nq; areſcūt
Aſciſcet noua que genitor ꝓduxerit vſus: Uehemens
ꝛ liquidus puroq; ſimillimus amni. Dictiones. n. q̄nq;
fluunt ꝛ q̄nq; areſcunt: put vſus approbat vel recuſat.
Quero ēt an etymo. ſit ſpēs deriuationis: vt cadauer q̄
ſi caro data vmibus; videt̃ ꝙ nō: qꝛ ſi hoc eſſet: tūc oīs
dictio pōt dici deriuatiua: quum oīs dictio etymologiza-
ri poſſit: dūmodo velit aliquis meditari. Ad hoc dico
ꝙ etymologia non eſt ſpēs deriuationis: ſ3 quaſi ſpēs.
Alludit. n. ſignificationi trahendo argumentum ꝑ litte-
ras vel ſyllabas aliunde: vt bos q̄ſi bonus opator ſoli:
et mons q̄ſi moles oppoſita naſcēti ſoli: et taur⁹ q̄ſi tu-
ens agmina vacarū robore virū ſuarū: et deus q̄ſi dās
eternā vitā ſuis: et roma: q̄ſi radix oīū maloꝝ auaricia
et bō q̄ſi habēs oīa manu oīpotentis: qꝛ oīpotens oīa
ꝓpter hominē creauit. et ſinceris: q̄ſi ſine carie. ꝛ ſic de
ſimilib⁹. Nō eſt tamē dicendum ꝙ ab illis deriuantur
vel cōponantur ꝑ que etymologizant̃. De cōpoſitis ēt
cōſueuit dubitari: an a ſuis cōponētib⁹ deriuent̃. Priſ.
dicit in li. cōſtructionum ꝙ ſic: ꝛ merito: qꝛ inde trahūt
originē: ſ3 ſm hoc videt̃ idem eſſe ſpēs qō figura: qō
eſſe nō poteſt. Ad hoc dico ꝙ l3 nō oīa compoſita a ſu-
is cōponentibus deriuant̃: nō tamē ſpecies eſt figura.
Spēs. n. reſpicit qualitatē: qꝛ eſſe ꝑmitiuū vel deriuati-
uū eſt eſſe equale. S3 figura reſpicit q̄titatē: qꝛ ſi ē ſim-
plex reſpicit vnitatē. ſi vō ꝯpoſita: reſpicit binariū: vl' ter-
nariū: vel quaternariū. Nam ex plurib⁹ q̄ quattuor di-
ſtinctionib⁹ nulla dictio poteſt componi.

Imiliter dubitatur: an principale deriuat̃ ab aſſumpto: vt
albedo ab albo: ꝛ bonitas a bono. Dicit Priſc.
ꝙ ſic: ꝛ merito quia hec formant̃ ab illis: ꝛ ſunt alteri⁹
inſtitutōis. S3 videt̃ ꝙ potius ſumptū deriuet̃ a prin-
cipali: qꝛ ſi ē ſumptū ab eo g̃ deriuatū. Et ſi illud eſt pn-
cipale: g̃ ꝑmū reſpectu ſumpti. Item pncipale deſignat
cām: ꝛ ſumptū effectū. oīs aūt cā naturalis eſt prior ſuo
effectu. ars aūt eſt imago nature: g̃ ad artē ptinet ꝙ ſu-
ptū deriuet̃ a principali. Solutio: dico ꝙ principale de-
riuat̃ a ſumpto: vt bonitas a bono: hac rōe: qꝛ ſumptū
prius ſenſu ꝛ poſteri⁹ intellectu. pncipale aūt facit ꝯtriū
Forma. n. cōcreta ſubſtantie pri⁹ cadit in ſenſum q̄ in-
tellectū vt bon⁹: qꝛ oīs cōpoſitio eſt vicina ſenſui. For-
ma vō abſtracta citi⁹ cadit ī intellectū q̄ in ſenſū: vt bo-
nitas. citius. n. apprehendit formā abſtractā q̄ cōcretā
ſ3 grāmatic⁹ ꝓcedit magis ꝑ viam ſenſus q̄ ꝑ viā intel-
lect⁹. Et iō recte dicit pncipale deriuari a ſumpto: ꝛ nō
ecōuerſo. Principale etiā dicit̃ nō: qꝛ ſit ꝑmitiuum: ſed
qꝛ ē cauſatiuū. nec ſumptū dicit̃ eo ꝙ ſit deriuatiuū a
pncipali: ſ3 qꝛ ē effectū: ꝛ h' totū ſpeculat̃ aīa ītelligibil'

Ueritur inſup ſi fiat deriuatio tm̄ ſignificatōe: dicit Priſ. ꝙ
ſic: vt ab vno ſemel: qō ſatis alienū videt̃: qꝛ ea-
dem rōe mons pōt deriuari ab alto. Solutio: dico ꝙ re-
cta ꝛ ꝓpria deriuatio d3 imaginatōnē vocis ꝛ ſignifica-
tionis ſui ꝑmitiui habere: ſicut riu⁹ ſui fontis aquam re-
dolet ꝛ ſaporē. Q̄nq; tm̄ degenerat deriuatio: ſicut fili⁹
a patre: qꝛ nō imitat̃ primitiuū niſi ī voce: vt fere a fer⁹
ꝛ ſane a ſanus. Hec. n. aduerbia veniunt ab illis adiecti-
uis: ſ3 multū diſtant a ſignificatione ipoꝝ. Q̄nq; fit deri-
uatio ſignificatione tm̄: ꝛ hec h3 ſe ad modū filij adopti-
ui: vt ab vno ſemel: nō tm̄ eadem rōe mons deriuat̃ ab
alto: qꝛ ars requirit ꝙ a noībus numerabilib⁹ trahun-
tur aduerbia numeralia: vt ter: quater: ꝛ ſic deinceps. ſ3
hec non poterant ſtare ſine ſuis pncipijs. ſ. vnitate ꝛ bi-
nario. ergo qū habem⁹ noīa numeroꝝ oportuit ꝙ hēre-
mus aduerbia eorūdē numeroꝝ. ꝛ ſic vnus adoptauit
ſibi ſemel: ꝛ duo bis: tria ter: ꝛ ſic deinceps. ſ3 ars nō req̄-
rit ꝙ ab hoc adiectiuo deſcēdat niſi ſuū pncipale: vt al-
titudo ab alto. ꝛ ſic non fuit de arte ꝙ mons deriuetur
ab alto tm̄. Sicut g̃ eſt filius naturalis ꝛ legitim⁹: ꝛ eſt
fili⁹ naturalis tm̄: ꝛ eſt filius legitimus tm̄: ita ſunt tres
ſpēs deriuationū. Deriuatio. n. que fit voce ꝛ ſignificati-
one ē ſicut filius legitim⁹ ꝛ naturalis qui ē de legitimo
coitu natus. Que aūt fit voce tm̄: pōt dici ſpuria: ſic na-
tural' tm̄ qui ſpuri⁹ nominat̃. Que aūt fit ſignificatione
tm̄ poteſt dici adoptiua: ſicut filius legitim⁹ tm̄ qui di-
citur adoptiuus.

Dhuc querit Si ex formatione ſemp ꝑ-
ueniat deriuatio: ita videt̃: qꝛ formatio quan-
dā originē introduxit: ꝛ ſic creat deriuationē. Qō ſi ve-
rū eſt: ergo oīs genitiu⁹ qui format̃ a nominatiuo de-
riuat̃ ab eo: ꝛ omne paſſiuum erit ſpeciei deriuatiue: qꝛ
format̃ ab actiuo. Dices forſitan ꝙ ſi formās ꝛ forma-
tum ſunt diuerſarum inſtitutionū eſt ibi deriuatio. Cō-
tra: participium futuri tēporis in rus formatur ab vltiō
ſupino: ꝛ eſt alterius inſtitutionis q̄ ſupinum: ergo pti-
cipium deriuatur a ſupino: ergo a nomie deſcendit: nō
ergo a verbo. Eadem rōne participiū futuri temporis
in dus formatur a gtō preſentis participij: qō eſt alteri⁹
inſtitutionis: vt legens tis: inde legendus: ergo deriua-
tur ab eo. non ergo deſcendit nec deriuat̃ a verbo paſ-
ſiuo. Ad hoc reſpondeo ꝙ formatio q̄nq; inducit deri-
uationē: ꝛ q̄nq; non. Si enī formans ꝛ formatū ab ea-
dem fuerunt vel fluunt inſtitutione: tunc vnū ab alte-
ro non deriuatur. vñ gtūs non deriuat̃ a nominatiuo:
qꝛ vnius nature ſunt. i. inſtitutionis. Silr actiuū ꝛ paſſi-
uum ex vna inſtitutione ſignificant̃. Silr pticipia gerū-
dia ꝛ ſupina ab vna inſtitutōne cū ſuo verbo dependēt
ꝛ iō l3 vnum formetur ab alio non tamē deriuat̃: ſ3 oīa
deriuantur a verbo. Gerundia enī ꝛ ſupina magis ānex-
a ſunt verbis q̄ alia nomina: ſicut patet in coniugatio-
ne verboꝝ: ac ſi formans ꝛ formatum diuerſas hñt
inſtitutiones: vt albus ꝛ albedo: tunc eſt ibi deriuatio:
ꝛ ſic alicubi eſt formatio vbi non eſt deriuatō: ꝛ aliquā-
do eſt deriuatio: vbi nulla eſt formatio: ꝛ alicubi ambe
ſimul concurrunt.

E illa etiam deriuatione que fit per an-
tifraſim. i. per cōtrarium dubitat̃
vt lucus a luceo: parca a pcendo: libitina a libē-
do. Dico ꝙ recta eſt talis deriuatio: qꝛ fit voce ꝛ ſignifi-
catione: ſ3 ſic eſt duplex finis ī natura. ſ. cōſumēs ꝛ ꝯſū-
mās. Nā ꝯſumēs ē ille qui deſtruit. Conſumans ē ille
q̄ pficit: ita optuit in ſpē duos fines īteruenire. Qū itaq;
deriuatiua imitent̃ ſignificationem ꝑmitiuoꝝ: tal' deri-
uatio eſt cōſūmatiua. Qum vero imitant̃ ſignificatiōē
ꝑmitiuoꝝ ꝑ deſtructionē: talis deriuatio eſt cōſumptiua
vt libitina: qꝛ nō libet. Nam certum eſt ꝙ vterq; finis
debet̃ ſubſtantie cū qualitate. ſ. conſumens ꝛ cōſūmās
ſicut enī perficit̃: ita tandem conſumit̃.

Alia tranſlatio facit deriuatōem.

E trāſlatōne ſilr querit̃: an ſemp faciat
deriuationē: vt theos inde deus:
patir inde pr̄: matros inde mr̄. Dicūt q̄dā ꝙ ſic

ꝗ̄ ſm eos ego tu ſui deriuatiua ſunt: quia trāſferuntur
de greco in latinum: vt dicit Priſ. Item ſm eos vnum
⁊ idem nomē eſt ꝓmitiuū ⁊ deriuatiuū vt etherem vel
ethera: quoniam grecus accuſatiuꝰ debet eē primitiuꝰ
⁊ latinus dꝫ eſſe deriuatiuꝰ: imo oē nomen latinuꝫ erit
deriuatiuū quum poſſit grece declinari ⁊ a greco nomīe
deriuari: vt martinos īde martinꝰ: ⁊ ꝑamos inde ꝑamꝰ
Ad hoc dico ꝙ qn̄ latinum eſt eiuſdē ſignificatiōis ꝑ
ſus cum greco noīe vl' hebreo: nulla eſt ibi deriuatio: ſꝫ
ſolummō quedā detorſio vnius lingue in alteraꝫ: vt ia
cob: inde iacobus: ioſeph inde ioſephus. Et iō deus nō
deriuat' a theos: nec pater a patir: nec mater a matros:
quia idem ſunt: nec differunt in ſignificatōe: nec in mō
ſignificandi: qꝛ non eſt dicendum ꝙ ſit alius homo q̄s
quꝫ loquit' grece: ⁊ alius qū loquit' latine. Silr̄ nō eſt
dicendum ꝙ greci hn̄t alia euāgelia q̄ꝫ latini: q̄uis ha
beant alias voces vel ꝓnunciationes: ac ſi latinū diffe
rat a greco vel hebreo aliquātulū in ſignificatōe vel in
mō ſignandi: vt non ſit idē cū illo: tūc ſi relatio ſit in lin
guā latinā: ſine dubio ē ibi deriuatio vt gingno a geos
qđ ē terra: ⁊ oloꝛ oleris ab olon qđ ē totū: qꝛ totꝰ eſt al
bus: oloꝛ eſt quedā auis alba .ſ. cignus: ⁊ paclitꝰ a pacli
ſis qđ eſt cōſolatio: ⁊ ſpūs a pir ⁊ ignis. ⁊ ita ē caute de
ſingul' iudicādū. ita vult magiſter ⁊ bn̄: ⁊ ſumit deriua
tionē ſtricte ⁊ ꝓprie ⁊ hūc ſequoꝛ. Si autē infra ī quin
ta alr̄ dictū reppereris ſcias me nō hoc dicere aſſerēdo
ſꝫ huguitōis qui multū large ſumpſit deriuationes opi
nionē potius recitando. Notis iaꝫ q̄ōnibꝰ circa ſpēm
deriuatiuaꝫ ⁊ ſolutis: nunc de ſpēbus nominum ſupra
numeratis: ⁊ ꝑmo de adiectiuo ſm ordinē videamꝰ.

De adiectiuis nominibus.

Adiectiuū nomen eſt illud quod adijcit' ꝓprijs vl' appel
latiuis noībꝰ: ⁊ ſignat laudē vel vituperiuꝫ: vel
mediū vel accidēs vnicuiqꝫ: laudē vt iuſtꝰ: vitupationē
vt iiuſtꝰ: mediū vt magnꝰ. Dicimꝰ .n. magnꝰ imperatoꝛ
laudātes: vel magnꝰ latro vel fur vituperātes. Accidēs
vō .i. ſuū vnicuiqꝫ: vt niger coruꝰ: ⁊ altuꝫ mare. Propriū
autē ē adiectiuoꝝ cōparari: vt dicit Priſ. in ſcđo maio.
vn̄ pꝫ ꝙ illa q̄ nō cōparant' nō ſunt vā adiectiua. Item
nullū veꝝ adiectiuū deficit in aliquo cāu .q. n. deficiunt
ſita ſūt: vt fas: ſic dicā infra ī ca. de ꝑticipijs in fine. Iteꝫ
ſcias ꝙ adiectiua in tres ſpēs diuidunt'. Naꝫ quedā ſūt
mobilia ꝑ tres terminationes. quedā adiectiua conum
ctim ſunt oīs ge. vt prudēs. quedā in cōe ⁊ neutrū diui
dunt': vt hꝫ ⁊ hec fortis ⁊ hoc forte. Pauca tn̄ termināt
maſculinū in er: femininū in is: neutꝝ in e: vt hic acer: hꝫ
acris hoc acre. De hoc pleniꝰ dicaꝫ infra in ca. de oī ge.
⁊ in ca. de declinatione nominis. Et ſcias ꝙ verum adie
ctiuꝫ ſubſtantiuat' in neutro genere tm̄: ⁊ tunc reſolui
tur in ſuuꝫ femininuꝫ ⁊ in generale vocabuluꝫ: vt albuꝫ
currit .i. alba res currit. Qn̄qꝫ reſoluit' in nomē ſue pro
prietatis: vt deſcendamus in planuꝫ .i. in planiciē. Qn̄qꝫ
reſoluit' in nomen minus q̄ꝫ generale: vt multuꝫ vini ē
in foro .i. multa pars vini: vel multa copia. Iteꝫ nota ꝙ
adiectiuuꝫ ꝓfeſſionis pōt ſubſtantiuari in quolibet ge
nere: ⁊ in vtroqꝫ numero: vt grāmaticꝰ currit: dialectici
diſputant. vn̄ Horatiꝰ: Grāmatici certant: ⁊ adhuc ſub
iudice lis eſt. Silr̄ adiectiua ꝑtinentia ad rōnabilia: di
gnitate rōnalis creature ſubſtantiuant' in quolibꝫ gene
re: ⁊ etiā in vtroqꝫ numero: ſicut iuſtus germinabit ſic
liliuꝫ: ⁊ iuſti in perpetuum viuent. Nota etiaꝫ ꝙ ſi vnuꝫ
adiectiuū ponat' inter duo ſubſtantiua mediante copu
la verbali tenet' ꝯcordare cum ſequenti ⁊ nō cum an̄ce
denti: vt bos eſt vtile animal: ⁊ crucibuluꝫ eſt bonus vi
gilatoꝛ. Fallit tamē in quibuſdaꝫ ꝑticipijs: vt aqua ē fa
cta vinum: ⁊ petrus eſt electus poteſtas.

De relatiuis ſubſtantie.

Relatiuū eſt ante late rei a recordati
uum: quia vt vult Priſci. in
mino. Relatio eſt rei ante late recordatio: vt hꝫ
ſortes currit qui diſputat. hoc relatiuum qui facit recoꝛ
dationeꝫ de ſorte qui eſt res ante lata. Relatiuoꝝ aūt
alia ſunt relatiua ſubſtantie: vt qui ⁊ ille: alia ſunt relati
ua accidētis: vt talis: qualis: tantꝰ: q̄tus. Relatiuū ſub
ſtantie eſt qđ refert eandē ſubſtantiā cuꝫ ſuo antecedē
te in numero: vt qui ⁊ ille. Relatiuoꝝ ſubſtātie quedaꝫ
ſunt relatiua idētitatis: vt qui ille: quedā diuerſitatis: vt
alter: ⁊ reliquꝰ: ⁊ ſimilia. Relatiuuꝫ ſubſtātie idētitatis
eſt qđ refert ⁊ ſupponit ꝓ eodē: vt ſortes currit qui diſ
putat. hoc relatiuuꝫ qui refert ſoꝛtē ⁊ ſupponit ꝓ eodeꝫ
ſorte. Qr̄ ſiquidē relatiua ſubſtātie idētitatis referunt
eandē ſubſtantiā numero cuꝫ ſuo antecedēte: ⁊ referūt
⁊ ſupponunt ſꝑ ꝓ eodem in numero. Et hoc pꝫ ꝙ ma
ioꝛ eſt certitudo ꝑ relatiuuꝫ idētitatis q̄ꝫ per ſuū antece
dens poſitū loco relatiui: vt hō currit: ⁊ hō diſputat: qꝛ
dubiuꝫ eſt vtrū de eodē homine dicat' vel nō. Sꝫ quū
dicit': hō currit ⁊ ille diſputat: certuꝫ eſt ꝙ de eodeꝫ ho
mine dr̄. Hoc etiā pꝫ per Priſc. ī minoꝛi dicentē: Qū dr̄
Aiax iuit ad troiā: ⁊ aiax fortit' pugnauit. dubiuꝫ eſt de
quo aiace itelligat'. Si aūt dicat': aiax venit ad troiaꝫ: ⁊
idē fortit' pugnauit: de eodē intelligit' aiace. Relatiuuꝫ
diuerſitatis ſubſtātie eſt quod ſuppōit ꝓ diuerſo ab eo
qđ refert: vt ſortes currit ⁊ alius diſputat. Hoc relatiuū
aliꝰ refert ſoꝛtē: ⁊ ſupponit ꝓ alio a ſorte: qꝛ ſenſus ē: ſoꝛ
tes currit: ⁊ alius a ſorte diſputat: ⁊ ita facit recoꝛdatio
nem de ſorte.

De relatiuis accidentis.

Dicto de relatiuis ſubſtantie: dicendum ē de
relatiuis accidentis. Relatiuū autem accidentis
eſt qđ refert eandeꝫ rem per modum denoīationis: vt
tale ⁊ ꝯſimilia. Et ſcias ꝙ hec eſt differentia inter rela
tiuum ſubſtantie ⁊ accidentis: quia relatiuum ſubſtan
tie refert vnicam rem per modum eius quod quid eſt
vt albedo que eſt in pariete: ⁊ coloꝛ qui ē in coꝛpoꝛe: ⁊
ſic de alijs. Relatiuū autē accidentis eſt qđ refert reꝫ ꝑ
modū denominationis: vt ſortes eſt albus: ⁊ talis ē pla
to. Item relatiuum ſubſtātie refert idem in numero: ⁊
ſic facit pſonalem relationem. Relatiuū .n. accidentis re
fert ideꝫ in ſpē: vt ſortes eſt albus: ⁊ talis eſt plato. ⁊ ſic
facit ſimplicem relationē. Et hoc iō eſt: qꝛ ideꝫ accidēs
in numero non pōt eſſe in diuerſis ſubſtantijs: ſꝫ idē ac
cidens in ſpē pōt eſſe in diuerſis ſubſtātijs. Relatio aūt
perſonalis appellat' qn̄ relatiuum ⁊ antecedens pro eo
dem ſupponunt in numero: vt petrus currit qui moue
tur. Simplex vero relatio dicit' quādo relatiuuꝫ ⁊ ante
cedens ſupponunt ꝓ eodem in ſpecie: ſed non in nume
ro: vt mulier dānauit que ſaluauit. alia fuit mulier que
dānauit numero: qꝛ eua: ⁊ alia que ſaluauit: qꝛ maria.
Item relatiuum ſubſtantie ſicut qui: ⁊ relatiua ꝓnoīa
trahunt genus a ꝑcedenti dictione ꝓprie: vt video ho
minē qui ē animal. Aliqū trahūt genꝰ a ſequente dictō
ne minus ꝓprie: vt ſemini tuo q̄ eſt chriſtus. Relatiuuꝫ
vō accidētis ſiue qualitatis trahit genꝰ a ſequēti dictō
ne ꝓprie loquēdo: vt talis ē padus q̄le ē mare. ⁊ nullū
tale ē deo ſacrificiū: q̄lis eſt zelus aīarū. Aliquando aūt
trahit genꝰ a ꝑcedenti dictōe: ſꝫ iproprie. vnde Horatiꝰ

Putreſcētes māme tales ſunt quales ſunt equina vbe
ra. Relatiuū accn̄tis diuidit: qꝛ aliud eſt relatiuū idēti-
tatis: vt talis. ⁊ aliud eſt relatiuū diuerſitatis: vt alteriꝰ
mōi. Relatiuū accidentis idētitatis eſt: qđ refert eādē
qualitatē in ſpē: ⁊ ſupponit ꝓ eadem in ſpecie: vt ſortes
eſt albus ⁊ talis eſt plato. Relatiuum aūt diuerſitatis ī
accn̄tibus eſt quod refert idē accidēs in ſpē: ⁊ ſuppōit
ꝓ diuerſo in ſpē: vt ſortes eſt albus: ⁊ alteriuſmōi ē pla
to. Differt aūt relatiuū identitatis accidentis a relatiuo
ſubſtātie idētitatis: qꝛ relatiuū ſubſtantie idētitatis re
fert eandē ſubſtantiā in numero. Relatiuū idētitatis ī
accidentibꝰ: non refert idē accidēs in numero: ſꝫ idē ac
cidēs in ſpē. Itē relatiuoꝝ idētitatis ī accidētibꝰ: aliud ē
relatiuū q̄titatis ꝯtinue: vt tantꝰ: aliud diſcrete: vt tot.
Sciendū etiā ē ꝙ talis: tantus: tot: totiēs: quotiens pn̄t
eē relatiua: demonſtratiua: redditiua: eo ꝙ ſi ad pn̄tes
dicant demonſtratiua ſunt: vt dicimus demōſtrantes
mare: Talis eſt nilus: ⁊ demonſtrantes herculem: talis
eſt plato. Si aūt non dicāt ad pn̄tes ſiue per demōſtra
nes reꝝ pn̄tium: tunc ſunt relatiua vel redditiua. ſꝫ pro
prie redditiua ſunt: que reddunt ad interrogationē p-
cedentē: vt ſi dicam: Qualis eſt ſortes: talis qual' eſt pla
to. Relatiua autē qn̄qꝫ ſine īterrogatiōe ꝓferunt: vt q̄-
lis eſt plato: talis fuit ſortes. Et qn̄qꝫ adiectiua noīa di-
cunt ſpālium accidentiū: vt ethiops eſt niger: ⁊ talis ē
coruus: vel ſortes fuit albus: ⁊ talis eſt plato.

De Relatiuo qui.

Circa hoc relatiuum qui pōt queri: an po-
nat p defectū ſui an̄cedentis. Ad hoc
dico ꝙ qui poteſt poni p defectū ſui an̄cedētis p
oēs caſus: dummō antecedens intelligat in ntō caſu:
vt vēit cuiꝰ cā deeſt: erigit cui debeo: mirat quē timeo
floret quo docente ꝓficio. In oībus his ſubaudiendꝰ
ē ntūs: ſicut dic̄ Priſ. in mino. Sꝫ quid ſi antecedēs ītel
ligat in obliquo: Ad hoc dico ꝙ relatiuū pōt poni in
oī caſu p defectum ſui antecedētis: ſiue antecedens ītel
ligat in ntō ſiue in obliquo ſimili relatiuo. vn̄ bene dr:
Miſereoꝛ cuiꝰ miſereris. Parco cui pcis. Sꝫ nūqd pōt
poni hoc relatiuū q: p defectū antecedētis intellectiui
ī caſu diſſimili: credo ꝙ ſic. vn̄ cato: videto cui des. i. illū
cui des. Ecce relatiuū ponit in datio: ⁊ antecedens ītel
ligit in actō. eodem mō bene dicit: Amo cuiꝰ miſereris
Relatiuū ē. n. quod debet cōcordare cum antecedēte
in genere ⁊ in numero: ſꝫ in caſu nunq̄ꝫ tenet ꝯcordare
q̄tum eſt de natura ſua. Et ꝓpter hoc ita bene pōt ītel
ligi antecedens in ſimili obliquo ſicut in diſſimili: licꝫ q̄
dam ꝯtrium dicant. Non aūt cōuertit ꝙ. ſ. relatiuū ītel-
ligat in an̄cedente: niſi ſit demonſtratiuū: vt demōſtra
to nilo: bene dicit: tale eſt mare: qꝛ intelligit qualis eſt
nilus. vn̄ Priſ. in p̄mo minoris dicit: Relatiua niſi ſint
compoſita: intelligi mīme poſſunt: niſi in demōſtratōe
Tunc. n. ⁊ ſine relatiuis poſſumꝰ redditiua ꝓferre: vt ſi
oſtendentes virgiliū dicamꝰ: talis fuit homerus: vl' the
ſeā demonſtrātes dicamus: tantus fuit hercules. ꝙ au
tē dictū eſt ꝙ poſito relatiuo intelligat antecedens in
oī caſu: hoc veꝝ eſt: niſi aliud nomen īpediat: vt quꝫ di-
cit: Sum ſimilis qui currit: ⁊ vado ad qui currit: qꝛ tal'
eclipſis non eſt tolerāda. Non. n. hic poteſt intelligi an
tecedens in relatiuo impediente ꝓpoſitione que nō de-
bet poni ſine caſu cui ſeruit.

De Relatiuo qui.

Querit circa hoc relatiuū qui: an congrue
dicat: Domo eſt res fragilis qui ō
facili moriunt. Ita videt: qꝛ boetiꝰ ſimilem locu-
tionē ponit dicens: Quid eſt imbecillius homine quos
muſculaꝝ ſepe morſus necat. Dico ꝙ valde īpropria ē
talis relatio: ē tamē excuſabilis: qꝛ huiuſmodi noīa ap
pellatiua qn̄qꝫ habent reſpectū ad rē ſpēi: que ītellectu
ē vna res ſingularis: ⁊ ita ſunt ꝓpria: teſte Priſc. Qn̄qꝫ
habent reſpectū ad pticularia eiuſdem ſpēi: ⁊ ſunt cōia
⁊ hoc mō eſt ibi dicendum: Quid eſt imbecilliꝰ homie
quos ⁊c. qꝛ antecedens venit ſimplr ꝙ habito reſpectu
ad ſpēm que ſimplex eſt: qꝛ oīa vniuerſalia ſunt ſimpli
cia: ſꝫ relatiuū tenet pſonalit. i. p pticularibꝰ hominibꝰ
qui dicunt perſone. Qn̄qꝫ pluralis ad ſingularē refert
vt repudiabat ſeruitia cuiꝰ in regiōe magna copia erat.
An̄cedens. n. venit ꝓ formatis. i. ſeruis. relatiuū autē ꝓ
forma. i. ſeruitute ipſoꝝ. Ita etiā conſueuit dici: habeo
tres denarios ⁊ eo amplius. Refert. n. hoc ꝓnomen eo
ternariū ſignatū hoc nomine tres: ⁊ tamē ſupponit eun
dē ternarium ꝓ tribus denarijs. In ſacra etiā pagina ī
uenimꝰ ꝙ plurale refert ad ſingulare: in geneſis p̄mo:
vbi dicit: Creauit deus hominē ad imaginem ſuam. ad
imaginē dei creauit illum. maſculū ⁊ feminam creauit
eos vel illos. Et hoc dictū fuit anteq̄ꝫ faceret mulierē
de coſta viri. Ad hoc dico ꝙ naturā hominis voluit de
monſtrare: qꝛ licꝫ ſit hō vnꝰ in ſpē: tn̄ ad multitudinem
creatus eſt: que multitudo non niſi p maſculum ⁊ femi
nā poterat ꝑuenire: ⁊ ita in antecedente ē vnitas ſpēi: q̄
eſt principium multitudinis. In relatiuo aūt eſt plura-
litas que eſt cā generādi. ⁊ ſic talis relatio fuit valde na
turalis ⁊ decens. Siles abuſiones qn̄qꝫ facit relatiuū
in genere: vt ſemini tuo qui ē xp̄s. Magis. n. voluit po
nere relatiuū in maſ. ge. q̄ in neutro: cā diſcretionis: vt
oſtenderet nullū aliud niſi xp̄ꝫ fuiſſe illud ſemen ī quo
benedicunt gentes. De cōpoſitionibꝰ aūt ⁊ de ſyllabicis
adiectionibꝰ dicaꝫ infra in figura ꝯpoſita. Nota etiā ꝙ
ſi hoc interrogatiuū quis iungit vbo ſubſtantiuo vl' vo
catiuo: ſi ſequat nomen ꝓpriū hꝫ querere de ꝓpria
ſubſtantia: ⁊ tunc cedit in ſuppoſitū: ⁊ debet fieri reſpō
ſio p demonſtratiuū ꝓnomen: vt quis eſt ſocrates iſte:
vel ille. Si vo ſequat demonſtratiuū ꝓnomen: hꝫ que-
rere de ꝓpria noīatione: ⁊ tunc cedit in appoſitum. ⁊ tē
debet fieri reſponſio p ꝓpriū nomē: vt quis eſt iſte: ſo
crates vel plato. Si vo iungat vbo accidentali: pōt fie-
ri reſponſio tā per ꝓpriū nomē: q̄ per ꝓnomē demō
ſtratiuū: vt quis currit: ille vl' iſte: ſortes vel plato. tn̄ ſi
reddit nomē eget altera interrogatione. vn̄ dic̄ Priſ. in
p̄mo mino. Qn̄ aūt quis ponit p ſe interrogatiuum: pōt
cuicūqꝫ vbo adiungi: vt quis ambulat: quis loquit: q̄s
legit. Et ſi ꝓnomen reddit nō eget altera interrogatio
ne. Sin vero nomen potius eget altera interrogatio-
ne, p multoꝝ ſimilitudine nominū: vt quis currit: aiax
quis aiax: thelomoniꝰ: vel locrius.

De nomine collectiuo.

Collectiuum nomen ē illud quod in ſingu
lari numero multitudinē ſignat: vt
populus: plebs. concio: turba. Et vt vult Priſci. in
quinto li. c. de numero: huiuſmōi noīa collectiua ſunt
ſingularia voce: ſꝫ pluralia intellectu: qꝛ in ſingulari nu
mero cōueniunt pluribus ſimul. populus. n. ſignat plu
ra ⁊ non vnū. Sꝫ videt ꝙ nomen collectiuum ſit ſingu
laris numeri intellectu: qꝛ hoc nomen populus hꝫ mo-
dum ſignādi vt vnum: ğ facit diſcretionē ſingularitatis
⁊ p ꝯſequens eſt ſingularis numeri intellectu: ſicut dic̄
Priſ. Item ſi eſſet pluralis numeri ītellectu magis pro
prie diceret: populus currunt: q̄ populus currit: ⁊ ita h̄
eſſet figuratiua: populus currit: ⁊ non illa: populus cur

runt. oīs enī ꝯſtructio ad intellectū referenda eſt: vt dicit Priſ. Itē h̄ nomē populus ex vna inſtitutiōe datū eſt tm̄ ab vna forma: qꝛ vniꝰ rei vnica eſt ꝑfectio: ergo cōſtituit intellectū vt de vno: ergo ē ſingularis numeri voce ⁊ intellectu. Qđ ſi verū eſt: ergo nō eſt dicendū: populus currūt: etiā ꝑ figurā magis ꝙ̄ homo currūt. Solutio: Dico ꝙ eſt ſingularis numeri voce ⁊ intellectu .i. mō ītelligendi: qꝛ lꝫ plura ſimul ſignificet .i. appellet: tm̄ ſignificat ea vt vnū. ⁊ ideo ꝓpriiſſime dicit̄: populꝰ currit. Improprie aūt dicit̄: populus currūt .i. ꝑ ſintheſim .i. ꝯcidētiā: qꝛ nō ad intellectū: ſed ad ea q̄ ītelligūt̄ habet̄ ibi reſpectꝰ. ſi autē vis trāſumere intellectū ad res intellectas: bn̄ potes dicere ꝙ eſt cōgrua intellectu. Et eſt dicendū ꝙ ꝓpter talē traſūptionē h̄ nomen populꝰ ſigt̄ vt plura: qn̄ dico: populꝰ currūt. Uerbo aūt Priſ. reſpōdemꝰ: ꝙ elegātiſſime dixit qn̄ ait: Eſt plurale intellectu .i. plura ſimul appellans vno intellectu ſingulari: ꝓpter qđ etiā dixit ꝙ ē ſingulare voce: qꝛ in forma ſingulari numeri plura ⁊ vnū ſigt̄. Plura enim vt vnū poſſūt vno intellectu parit̄ apprehendi. Si dicat aliqs ꝙ vniꝰ ſigni vnū etiā dꝫ eſſe ſignatū. vn̄ qū intellectꝰ ſit intellecte rei ſignū nō poſſūt vno ītellectu plura ſimul apprehendi. Reſpondeo ꝙ apud animā plura ſimul dicunt̄ vnū ſigtū: vt hoīes ⁊ populus. ⁊ ita ꝑ nomē collectiuū dat̄ vna forma reſpectu multoꝝ: ⁊ vnꝰ intellectꝰ qui eſt ſignū vnius ſignati: ſiue id ſignū ſit vna res ſiue plures. ꝓpter h̄ noīa collectiua ſepe cōſtruunt̄ cū v̄bo plurali: vt turba ruūt. ⁊ pōt iſta figura nō ſolū tolerari: ſed etiā vſualiter obſeruari. Sed querit̄ an poſſit dici albus populus currūt: Dico ꝙ bn̄ poteſt adiectiuū ad eandē ꝓprietatē trahi: qꝛ caret numeri diſcretiōe. vn̄ bene dicit̄: albꝰ populus currūt: ſed poſt v̄bū ſubſtātiuū caue: qꝛ ꝓ viris dicēdū eſt: populus ſūt albi: ꝓ feminis autē: populus ſūt albe. Nec eſt dicēdū aliquo mō: populus ſūt albꝰ: qꝛ v̄bum iā traxerat nomē ad pluralitatē. vn̄ ſi adiectiuū ſingulare ſequat̄ poſt v̄buꝫ: nō bene reſpōdet̄ ſubſtantiuo poſito collectiue: tm̄ ante verbuꝫ bene diceret̄: vt albꝰ populus ſunt in hac vrbe. De relatiuo dicemus: ꝙ pōt ad eandē ꝓprietatē trahi: vt populus h̄ labiis me honorat: cor aūt longe ē a me. Querit̄ etiā an bn̄ dicat̄: Gēs q̄ nō nouit chriſtū maledicti ſunt: Dico ꝙ pōt dici. ⁊ inuenit̄ ſimile in Iohanne .vii. Turba iq̄t q̄ nō nouit legē. maledicti ſūt. Dubitat̄ etiā de iſta: Populus q̄ currit diſputant. Dico ꝙ ſi iſte terminꝰ q̄ currit fungat̄ loco ꝑticipii: congrua ē ſicut iſta: Populus currēs: ⁊ bononiēſis: vel albus diſputāt. Si aūt fungat̄ loco ꝯiūctōis ⁊ v̄bi: incōgrua ē ſicut ⁊ iſta: Populꝰ currit ⁊ diſputāt: qꝛ nō poſſūt collectiā ſimul accipi ſingulariter ⁊ pluraliter. Queri ꝯſueuit: an eccl̄ia ſit nomē collectiuū: ⁊ videt̄ ꝙ ſic: qꝛ ē cōgregatio fideliū: ḡ poterit dici: eccl̄ia deiꝰ ſūt in celo. Dico ꝙ nō ē collectiuū: qꝛ collectiuū ſapit diuerſitatē: ſed eccl̄ia tm̄mō vnitatē. Sūt enī oēs fideles q̄dā mēbra charitatis vinculo ꝯiūcta in vno corpore cuiꝰ caput chriſtꝰ ē. ⁊ ſic nō eſt dicēdū: Eccleſia ſūt: vel eccl̄ia militant: ne videat̄ in eccl̄ia dei eſſe diuiſio q̄ vnitate ſpūali firmiter eſt vnita Sūt etiā quedā collectiua q̄ diſtributionem habēt: vt vterqꝫ neuterqꝫ. Nā oē diſtributiuū ē collectiuū: ſꝫ nō ecōuerſo. Inde cōtigit ꝙ hmōi collectiua qn̄qꝫ cōſtruunt̄ cum v̄bo ſingulari: vt oīs hō currit: et vterqꝫ iſtoꝝ diſputat: ⁊ h̄ habēt ꝓprie. Qn̄qꝫ cū v̄bo plurali ꝑ figurā que dicit̄ ſintheſis. ⁊ h̄ in eadeꝫ ꝑſona: vt h̄: Utraqꝫ formoſe paridi potuere videri. vel ī ꝑſona ſequētis gtī: vt vterqꝫ vr̄m vocamini ſcipiōes. Hoc etiā dicit Priſ. ⁊ ſic bn̄ dicit̄: vterqꝫ nr̄m legimꝰ. vn̄ Ouidiꝰ: Miſcuimus lachrymas meſtꝰ vterqꝫ ſuas. Idē ſepe ꝯtingit in aliis collectiuis: vt Iubilate deo oīs terra. ⁊ apud Horatiū: Iactamus iā pridē oīs de roma beatum. ⁊ apud Ouidiū: Quiſqs vbiqꝫ viri faciles aduertite mentes. et in Aplo: Alt̄ alteriꝰ onera portare. Diſtributiue voluit intelligere aplus ꝓ omnibꝰ duobꝰ. Simile ē illud Terentii: Aperite aliqs acutū. ⁊ illud ſup Iulium: Auſi ſumus certare cū parentibꝰ quecꝫ ciuitas ſuis.

De noībus complexiuis.

Unt autē quedā noīa ſilia collectiuis q̄ dicunt̄ cōplexiua: qꝛ in eodē numero veniūt tā ꝓ vno ꝙ̄ pro pluribꝰ: vt vinū ⁊ arma. In eo ꝙ tenent̄ ꝓ pluribꝰ: naturā collectiuoꝝ vident̄ habere: ſed in eo ꝙ tenēt̄ pro vno: diſcrepāt ab eis. ⁊ hmōi noīa gerūt imaginē epichenoꝝ: qꝛ ſic epichenū vna voce ⁊ vno articulo ſigt̄ aīalia vtriuſqꝫ ſexꝰ: ita noīa cōplexiua vna voce ⁊ eodē numero tā ꝓ vno ꝙ̄ ꝓ pluribꝰ ſupponūt: vt aurū ⁊ nuptie. ⁊ iō nō debēt ꝓprie in vtroqꝫ numero declinari: qꝛ in vno gerūt officiū vtriuſqꝫ. Que aūt int̄ iſta cōplexiua magꝭ vī vnitiuā habēt: debēt ī ſingulari nūero declinari: vt puluis: ſanguis: lutū: cenū. hec enim vehementē habēt aggretionē. Siliter noīa metalloꝝ vel ſeminū: vel liqdoꝝ ad menſurā: vel ad penſū ꝑtinētium: cōplexiua ſūt: vt aurū: argētū: hordeū: frumētū: vinū: ⁊ oleū: muſtū: ⁊ liquamē. Si autē nō ꝑtinēt ad menſurā vel ad pēſū: tūc declinant̄ in vtroqꝫ numero. nō enī cōſueuit aqua pēdi vel mēſurari: ſed ſm̄ h̄ non deberet metallū in plurali numero declinari: nec es eris. Dico ꝙ qn̄qꝫ ſūt noīa generalia: qn̄qꝫ ſpālia. Prout ſunt generalia in vtroqꝫ numero declinant̄: qꝛ multe ſūt ſpēs eris ⁊ metalloꝝ. Prout v̄o ſunt ſpālia declinant̄ in ſingulari tm̄: vt aurū ⁊ ferrū. Cōplexiua v̄o q̄ declināt̄ in plurali numero tm̄: magis habēt ſe ad multitudinē: et inde ꝓceſſit rō: ꝙ tm̄ pluraliter declinantur vt nuptie. Nā lꝫ nuptie poſſint eſſe vnū ꝯnubiū: duo tm̄ exigunt̄ ad eſſe nuptiarū .ſ. maſculꝰ ⁊ femina. Siliter nō eſt qs armatꝰ: lꝫ habeat vnū gladiū. Et kalēde none idus: ratiōe ſue pluralitatis habēt: qm̄ in ꝑncipio multe vocabant̄ ad audiendū denūciationē kalendarū. None ſūt ꝑncipia nūdinarū q̄ multitudinē merciū ⁊ ꝑſonarū requirūt. Idus autē nūdinaꝝ diuiſiōes vbi ſiliter rerum pluralitas ⁊ ꝑſonarū ē neceſſaria. Scale ſine multitudine graduū: vel duoꝝ eq̄litate lignoꝝ nō fiunt. Tenebre ꝑuationē luminis duoꝝ oculoꝝ important: vel habēt reſpectū ad ꝑuationē lucis illuſtrātis ⁊ rei que illuſtrat̄. Noīa feſtoꝝ q̄ apud antiquos fere oīa tm̄ in plurali numero rōnabilit̄ declinant̄: vt letanie arū: azimaꝝ: encenia encenioꝝ: qꝛ multa req̄runt̄ ad celebrandū feſta: vel qꝛ nō tm̄ vno die: ſꝫ pluribꝰ digniora feſta celebrabant̄. Feſta tm̄ plura q̄ nos colimꝰ nr̄o tpe ſūt ſingularia: vt natiuitas: epiphania: paſcha: pēthecoſte: qꝛ vnꝰ deꝰ: vna fides: vnū baptiſma: vnitate magis ꝙ̄ pluralite letāt̄. ſimiliter noīa libroꝝ ſepe tm̄ pluraliter declinant̄: vt iſagoge: decretales: decreta: topica: rhetorica: analetica: tegni: ⁊ pantegni: ꝙ̄uis iſta duo ſint indeclinabia: qꝛ ꝙ̄uis liber ſit vnū in formitate materie: in diſtinctionibꝰ tm̄ ⁊ ſentētiarum varietatibꝰ habet in ſe multitudinē. ⁊ ſic de omnibꝰ complexiuis pōt rō aſſignari quare tm̄ ſint ſingularia: vel tm̄ pluralia. Nūc de eiſdē quedā dubitabilia ſubiugamus. Querit̄ ergo an poſſit ꝯgrue dici: vinū ſūt: vel aurū ſūt: ſicut dicimꝰ ppl̄s ſūt: ita ꝙ fiat ſuppoſitio ꝓ vino qđ eſt multa: vel

pro auro qđ ē multa. Jta videt̄ qꝛ nō eſt magis rō de populo ꝙ̄ de vino: imo eſt magis rō de vino ꝙ̄ de populo: qꝛ in populo nō eſt ambiguitas qn̄ ſemꝑ veniat collectiue: ſed in vino ē ambiguitas: vtꝝ ſupponat pro vino qđ ē vnū: an ꝓ vino qđ ē plura. ergo ſicut epichenū cā remouēdi ambiguitatē qn̄qꝫ recipit adiectiuū alterius generis: vt alba anſer: ſic nomē cōplexiuū pōt recipere vbū pluralis numeri cā oſtendēdi qđ ſupponat ꝓ pluribꝫ. ⁊ ſm̄ h̄ bn̄ dicit̄: Uinū bibunt̄: aurū donant̄. Ecōtrario fiet in complexiuis pluralibꝫ: vt nuptie celebrant̄ ꝓ vno ꝯnubio: ⁊ arma gerit̄ ꝓ vno gladio. ſic eni loqt̄ beatꝰ Gregoꝛ: Mulier ē vetꝰ arma diaboli. qꝛ vt oſtēderet ſe loq̄ de armis q̄ erāt vnū: dicit vetꝰ ⁊ nō vetera. Si q̄s aūt dicat ꝙ alia rō ē de vino ꝙ̄ de pplō: qꝛ vinū nō hꝫ diſcretionē partium ſicut populꝰ. Quid ergo de frumēto ⁊ de pipe dicet̄: vbi ptes etiā diſcrete ſūt ſicut in populo: Scđm h̄ eni ꝯgrue dicet̄: Frumentū menſurant̄: ⁊ pipꝫ vēdunt̄: ſicut ps in fruſtra ſecant. Ad p̄dicta dico: ꝙ nulla cōplexiua poſſūt ſupponere vbo alterius numeri ꝙ̄ ipſa ſint. vn̄ ita male dicit̄: Omnibꝰ modis vinū ſunt: vel frumētū ſunt: ſicut male dicit̄: hō ſūt ⁊ ſm̄ h̄ nihil eſt dictū: arma gerit̄. Natura eni cōplexiuoꝝ multū differt a collectiuis: qꝛ cōplexiua ſingularis numeri: habēt vim magis vnitiuā: vt viri rōne mēſure vt vinū: vel pēſiōis vt aurū: vel rōne cōmixtiōis vt pulvis. Jn mēſuratis aūt ⁊ pēſis diſcreta q̄ntitas ⁊ ꝯtinua eq̄pollēt: qꝛ ex vno vino poſſunt effici multa vina: ⁊ ex multis vinis vnū vinū. Siliter ex vno auro poſſūt effici multa: ⁊ ecōuerſo. Jn talibꝰ enim cōfundit̄ diſcreta q̄ntitas ⁊ ꝯtinua. vn̄ videmꝰ ꝙ alicui talit̄ interroganti: Quātū dediſti: poſſumꝰ reſpōdere vnā marcā: vel viginti ſolidos. ⁊ ſic in pēſis vel mēſuratis diſcreta ⁊ cōtinua q̄ntitas eq̄pollēt: ſed ꝯtinua ſūt magis naturalia ꝙ̄ diſcreta: qꝛ cōtinua q̄ntitas ē a natura. diſcreta vō magis a rōne. Sed rō natura poſterioꝛ ē: qm̄ rō imitatur eā: ergo quecūqꝫ cōplexiua ſingularis numeri q̄ ſe habēt ad penſū vel ad menſurā: magis habēt ſe ad vnitatē ꝙ̄ ad multitudinē rōne q̄ntitatis cōtinue: que vere ē vna. Jn collectiuis aūt nō ſic: qꝛ vnitas in eis nō aufert multitudinē actualē. ⁊ ſic patꝫ ꝙ male dicit̄: Uinū ſūt: frumētū ſunt: etiā ſi fiat ſuppoſitio ꝓ multis: qꝛ vnitas mēſure vel pēſi in omnibꝰ talibꝰ ꝑnominat̄. ⁊ ita nō ē obiectio de pipe vel frumēto: q̄uis in eis ſint ptes diſcrete. Quidā vō dicūt h̄ accidere ꝓpter naturā homogeneoꝝ: qꝛ q̄libet ps frumēti frumētū ē: ⁊ q̄libet ps piperis pipꝫ eſt: ⁊ q̄libet ps vini vinū eſt. Hoc autē nō cōtingit in populo: ⁊ ſic maioꝛ cōueniētia ⁊ maioꝛ vnitas fuit in homogeneis. vn̄ dicendū ē: vinū bibit̄: ⁊ non vinū bibunt̄. Sed dicimꝰ ꝙ nō ē ita: qꝛ videmꝰ ꝙ aceruꝰ lapidū hꝫ in ſe naturā homogeneoꝝ: qꝛ q̄libet ps lapidis ſit lapis: ⁊ tn̄ aceruꝰ dictꝰ de lapidibꝰ collectiue poteſt venire: ſicut populꝰ: ⁊ ſic homogeneſis nō fuit cauſa illiꝰ ſingularitatis. De ꝑmixtis ⁊ cōfuſis dicimus ſicut de his q̄ ꝑ naturā denſa ſunt vel cōfuſa: vt eſt pulvis: lutū: ſcenū: qꝛ in talibꝰ cōfuſio dēſitati eq̄pollet: et ſic habēt ſingularitatē quā vbū plurale nō recit. De cōplexiuis autē pluralis numeri dico ꝙ magꝭ habēt ſe ad multitudinē: vt ſupra dictū ē. vn̄ nullo mō poſſunt ſupponere vbo ſingularis numeri. De beato autē Grego. dico ꝙ vſus ē auctoꝛitate ſua: ⁊ figuratiue locutus eſt. in oꝛe autē rudis eſſet ſoleciſmus vel vitiuꝫ aliud. Exemplū autē qđ introducit de epicheno alit̄ ſe habet qꝛ in genere ē cōitas: in numero autē non. habet eni ſe epichenū ad maſculū ⁊ famellā: ſed cōplexiuū nō hꝫ ſe ad ſingularitatē ⁊ pluralitatē in eadē voce: q̄uis ſupꝑnat ꝓ vno ⁊ ꝓ multis. An vō ſit dicendū: Nuptiarum alie ſūt bone: alie male. vel nuptiarū: alia bona: alia mala: qū agetur de ſuplatiuo dicā.

De patronomicis nominibꝰ.

P Atronomicū nomē ē illud vt dicit Priſ. in. ij. maioꝛi: qꝛ a ꝓꝑijs tm̄mō deriuat̄ patrū noibus ſm̄ formā grecā: qđ ſigt̄ cuꝫ gtō ꝑmitiui filios vel nepotes: vt eacides eaci: filius vel nepos. Pronomicoꝝ q̄dā ſūt maſ. ge. q̄dā fe. ge. Maſculinoꝛum tres ſūt forme apud grecos. ſ. in on: vt pelion: in adios: vt epiradios: ⁊ in es: vt p̄amides. ⁊ hac forma tm̄ vtunt̄ latini. De hac ergo forma ſciendū ē ꝙ p̄ronomicoꝝ maſculinoꝝ quedā veniūt a noibꝰ ꝑme: quedā a noibꝰ ſecūde: quedā a nominibꝰ tertie declinatiōis. Que veniūt a noibꝰ ꝑme formant̄ a gtō ae dipthongo in a mutata: ⁊ addita des: vt eneas enee eneades. Que veniūt a nominibus ſecūde formant̄ a gtō h̄ modo: Si genitiuꝰ deſinit in i tm̄ aſſumūt des: vt p̄amus p̄ami priamides Si vō genitiuus deſinit in duo ij: vltima i mutat̄ in a: ⁊ addit̄ des vt virgiliades. Si autē genitiuꝰ deſinit in ei: ei mutat̄ in i longū: ⁊ addit̄ des: vt theſeus theſei: ei mutata in i: ⁊ addita des ſit theſides. Que autem veniūt a nominibꝰ tertie formāt̄ a gtō: īterpoſita de ſyllaba: vt neſtoꝛ neſtoꝛis: interpoſita de ſit neſtoꝛides. Et ē ſciendū ꝙ oīa p̄ronomica maſculina ſūt ꝑme declinatōis: ⁊ ſic declinant̄: Ntō h̄ p̄amides: gtō huiꝰ p̄amide: dtō huic priamide: accuſatiuo hunc p̄amidē vel priamidā: vtō o p̄amide vel des: vel p̄amida: ablatiuo ab h̄ p̄amide vel priamida. Et pluralit̄: ntō hi p̄amide: gtō hoꝝ p̄amidarū vel p̄amidū: dtō his p̄amidis: actō hos p̄amidas vel priamides: vtō o priamide: ablatiuo ab his priamidis.

Patronomicoꝝ femininoꝝ ſilr̄ tres ſunt forme: ꝑma in as: ſecūda in is: tertia in e. Patronomica feminina deſinētia in as ⁊ in is: formant̄ a maſculinis ſubtracta de: vt ab eneades: ſubtracta de: ſit eneas: ⁊ a p̄amides remota de: ſit priamis. Sciendū tn̄ eſt ꝙ patronomica feminina q̄ veniūt a maſculinis habētibꝰ i longā ꝑ i ⁊ e breuibꝰ: nō formāt̄ ab eis: ſꝫ ab eoꝝ integris vt pelleis ⁊ eneis: ⁊ nō formant̄ a pellides ⁊ enides: ſꝫ a pelleides ⁊ eneides. Pronomicis autē femininis deſinentibꝰ in e nō vtimur: vt verine araſtine: qꝛ ſūt apud grecos lingue iadis. ⁊ ideo de ipſoꝝ formatiōe non curamꝰ ad p̄ſens. Alia vō ſūt tertie declinatiōis apud latinos. ⁊ declināt̄ ſic: Ntō h̄ priamis: gtō huiꝰ priamidis vel p̄amidos: dtō huic p̄amidi: actō hāc priamideꝫ vel priamida: vtō o p̄amis vel priami: ablatiuo ab hac p̄amide. Et pluralit̄: Ntō he p̄amides: gtō harū p̄amidū: dtō his p̄amidibꝰ: actō has p̄amides: vel p̄amidas vtō o p̄amides: ablatiuo ab his p̄amidibꝰ. Deſinentia vō in as eodē mō declinant̄: vocatiuū tn̄ ſingularē faciūt in a ſi oportet. vn̄ Ouidiꝰ: Pone metū bachi gnoſia vroꝛ eris. Notandum eſt hic ꝙ quatuoꝛ modis ſit abuſio in patronomicis. ſ. origine: ſignificatiōe: formatiōe: ⁊ tpe. Origine qn̄ oriunt̄ a ꝓꝑijs noibꝰ matrum vn̄ dicit Priſ. in. ij. maio. Scire autē debemus abuſiue etiā a matribꝰ ⁊ ab auis maternus: ⁊ a regibꝰ ſiue conditoꝛibꝰ: ⁊ a fratribꝰ etiā patronomica ſolere formari: vt latonides latone filiꝰ. i. appollo: ⁊ iliades ilie filiꝰ. i. romulus. Significatiōe: qn̄ nō ſigt̄ filios vel nepotes: vt romulide. i. romani: ⁊ cicropide. i. athenienſes. Formatiōe: qn̄ nō ſuperat ſuum primitiuū vna ſyllaba: vt ſcipiodes. vl̄ qn̄ ſupat plus vna ſyllaba: vt athlātiades

Tpe: qñ nõ habẽt penul.cor.vt cotrides: lagides: beli-
des: que ꝯ regulã penul.acuũt vel ꝑducunt apud poe-
tas. Scire etiã debes ꝙ hmõi denoĩatiua deſinẽtia
in tes: vt tecuites: amanites: ſũt maſ.ge.tñ. ⁊ declinant
ad modũ patronomicoꝝ maſculinoꝝ. vñ patet ꝙ errãt
illi qui dicũt: achinoen iezraelites ꝓ iezraelitis. j. Reg.
xxvij.a. Et mulier thecuites ꝓ thecuitis: Reg. xiiij.a. Et
naamã: amanites ꝓ amanitis: Reg. xiiij.g. Et declinã-
tur hmodi denoĩatiua in tis: ad modũ patronomicoꝝ
femininoꝝ in is deſinentiũ: vt hec iezraelitis iezraeliti-
dis: hec moabitis moabitidis: hec amonitis huiꝰ amo
nitidis. Denoĩatiua võ termiata in ta: ſunt cõis generis:
vt iezraelita: hieroſolymita: bethleemita.

De poſſeſſiuis.

p Oſſeſſiuũ nomen eſt illud vt dicit Priſ.in.ij.maio.qđ cum
gtõ ſui ꝑmitiui ſigt aliqđ ex his q̃ poſſidet: vt
euandriꝰ enſis: ꝓ euandri enſis: regius honor: ꝓ regis
honor. Hoc autẽ intereſt inter poſſeſſiua ⁊ patronomi
ca: qꝛ pñonomica filios vel nepotes ſignt. Poſſeſſiua
autẽ nõ ſolũ filios ſed oĩa q̃ poſſũt eſſe in poſſeſſiõe. ⁊
patronomica a ꝓprijs tñmõ deriuaꝛ. Poſſeſſiua aũt
etiã ab appellatiuis. ⁊ patronomica a maſculino deſcẽ
dũt plerũqꝫ genere: rariſſime aũt a feminino: nec ꝓprie
qñ a matribꝰ fiũt. Poſſeſſiua autẽ ab omnibꝰ naſcũt
generibꝰ. ⁊ ꝙ pñonomica ad hoĩes ptinẽt vel ad deos
poſſeſſiua võ ad omnes res. Fiũt aũt poſſeſſiua vel a
noĩbus: vt ceſar ceſareꝰ: vl a vbis: vt ab opto optatiuꝰ:
vel ab aduerbijs: vt extra extraneꝰ. ⁊ vel mobilia ſunt:
vt martiꝰ tia tiũ: vel fixa: vt ſacrariũ: donariũ: armariũ.
Poſſeſſiua autẽ dicimꝰ nõ ſolum poſſeſſionẽ ſignẽtia:
ſed etiã q̃ formã habẽt poſſeſſiuoꝝ. Sũt eni qđã genti
lia ſimilẽ poſſeſſiuis habẽtia formã vt romanꝰ ciuis: ⁊
romanꝰ ager. Quedã autẽ ⁊ ꝓpria eadẽ ⁊ gẽtilia ⁊ poſ-
ſeſſiua: vt latinꝰ filiꝰ fauni: ⁊ latinꝰ ciuis: ⁊ latinꝰ ager.
Alia tñmodo ꝓpria forme poſſeſſiue: vt qntilianꝰ: iu-
lianꝰ. Alia loco patronomicoꝝ poſita: vt emilianus ſci-
pio: ⁊ octauianꝰ ceſar. Et eadẽ forma agnomia quoqꝫ
multa inuenies: vt aphricanꝰ: pſicus: getulicꝰ: creticus.
Alia autẽ ſũt eiuſdẽ deriuationis que ex materia prin-
cipaliũ ↄſtare videntur: vt ferreꝰ a ferro factꝰ. Similit
aureꝰ: argenteus: marmoreꝰ. alia ex morbis: vt cordia-
cus. alia a pfeſſionibꝰ vel officijs: vt mathematicꝰ: grã-
maticꝰ: rhetoricus. alia a diſciplinis: vt ariſtotilicus: ſo
craticꝰ. alia q̃ primitiuoꝝ ſimilẽ poſſũt habere ſignifica
tionẽ: vt tracius p trax. De accẽtu poſſeſſiuoꝝ habẽtiũ
i añ nus: vt byſſinꝰ: ſupra dixi in ſecũda pte de accentu
vbi agit de deſinentibꝰ in inus. Et ſcias ꝙ poſſeſſi-
ua noĩa aſcendentibꝰ. i. ſuperioribꝰ nõ ſolent adiungi:
vt hectoreꝰ pr̃ nõ dicimus: frater võ vel ſeruꝰ dicimus
Pronoĩa võ ſuperioribꝰ etiã adiungunt: vt meꝰ pater.
Circa cõſtructionẽ poſſeſſiuoꝝ conſueuit dubitari:
an poſſeſſiuũ poſſit recipe adiectiuũ ex pte poſſeſſoris
ſiue grã gti in eo intellecti: vt. ſ. cõgrue dicat: Filius ſo
craticꝰ albi currit. Gtũs võ poſſeſſoris intelligit in poſ
ſeſſiuo in oĩ caſu: Dico ꝙ ſic: ⁊ h̃ vult Priſ. qui in ꝑmo
minoris talẽ latinitatẽ ponit: Subiectiões nominatiue
fiũt appellatiuoꝝ vel proprioꝝ. Hic eni appellatiuoꝝ ⁊
ꝓprioꝝ tenent adiectiue ac noĩatiue rõne iſtiꝰ gti ꝑmi-
tiui. ſ. nominũ in eo intellecti. ⁊ eſt ſenſus: Subiectio-
nes noĩatiue. i. nominũ dico appellatiuoꝝ vel ꝓprioꝝ
fiũt. In euãgelio etiã Luce dicit: Tuã ipſiꝰ aĩaꝫ ptrãſi-
bit gladiꝰ. i. tuiipſiꝰ. Itẽ querit qñ nomẽ ꝓpriũ pſone
dignitatis vel officij reqrit determinari ꝑ ꝓpriũ nomẽ
loci vel patriũ. vel aliud poſſeſſiuũ q̃liter ſit dicendum
Ad h̃ dico ꝙ ſi vis determinare originẽ: debes ponere
ablatiuũ noĩs loci cũ ꝑpoſitiõe: vt petrꝰ de bononia: et
albertꝰ iudex de florẽtia. Si autẽ vis notare poſſeſſio-
nẽ tunc dignitas vl officiũ aut eſt tpale: aut ſpũale. Si
eſt tpale: tũc debet poni gtũs loci vel gtũs pluralis poſ
ſeſſiõis: vt poteſtas bononie vel bononiẽſiũ: ſiliter rex
frãcie vel francoꝝ. Si autẽ dignitas eſt ſpũalis: debet
poni nomẽ patriũ in cõformitate accidentiũ cum noĩe
dignitatis: vt archieps ianuenſis: archidiaconꝰ florenti
nus: ⁊ raro vel nũqꝫ florentie vel florentinoꝝ: ianue vl
ianuenſiũ.

De poſſeſſiuis ꝓnominũ.

n Ota etiã ꝙ iſta q̃tuoꝛ ꝓnoĩa meꝰ: tuus noſter: ⁊ veſter: lꝫ diuerſificẽtur in
pſonis ex pte poſſeſſoris: tñ ex pte poſſeſſiõis
ſunt tertie pſone: ⁊ iõ verbũ poſſeſſiõis ſiue anteceden
tis debet cõcordare ſecũ in numero ⁊ pſona ſicut ntũs
cũ vbo. Uerbũ autẽ huius relatiui q̃ variat in pſona ⁊
numero: qñ. ſ. vnus actꝰ reddit poſſeſſori: ⁊ aliꝰ poſſeſ-
ſioni: vt meꝰ filiꝰ q̃ lego diſputat: tuus filiꝰ q̃ legis diſpu
tat: noſter filiꝰ q̃ legimus diſputat: veſter filiꝰ qui legi-
tis diſputat. Qñ autẽ ambo vba ſiue actus redduntur
poſſeſſioni: debẽt tunc ambo verba eſſe tertie pſone: vt
meꝰ filius qui legit diſputat: tuus filiꝰ qui legit diſpu-
tat: noſter filiꝰ qui legit diſputat: veſter filius qui legit
diſputat. Scias inſup ꝙ poſſeſſiuoꝝ quedã ſũt poſſeſ-
ſiua voce ⁊ ſignificatiõe: vt ſocraticꝰ. quedã voce: ⁊ nõ
ſignificatiõe. vt extraneꝰ ⁊ optatiuꝰ. q̃dã ſignificatõe: ſꝫ
nõ voce vt celeſtis. Nõ ẽ etiã igrandũ ꝙ forme poſ
ſeſſiuoꝝ ſunt q̃ttuoꝛ: due ſũpte a grecis: ⁊ due a latinis
a grecis in cus: vt cipriacꝰ: ⁊ in us puram: vt hectoreꝰ:
a latinis in nus: vt romanꝰ: vel in ius: vt catellinarius.
Quoꝝ formatiões ſunt varie ⁊ diuerſe. De ſingulis vi-
deamꝰ: ⁊ primo de poſſeſſiuis deſinentibꝰ in cus.

De deſinentibꝰ in cus.

p Oſſeſſiua in cus deſinẽtia ſi a ꝑmitiuis habeãt c: pares ha-
bẽt illis ſyllabas: vt itace itacus. Alia võ oĩa a
vel i añ cus habẽtia: ſiue ſint a ntõ ſiue a gtõ deriuata:
vna ſyllaba vincũt ea ex quibꝰ deriuant. Et ſi ꝑmitiua
illa habuerint i penul. hec aſſumũt a ante cus: vt ilium
iliacꝰ. ſi o ꝑmitiua habuerint: tũc hec i habẽt añ cus: vt
dominꝰ facit dominicꝰ. Et ſciendũ ꝙ nõ ſolũ a ꝑmi-
tiuis: ſed etiã a deriuatiuis deriuant huiuſcemodi poſ
ſeſſiua nomĩa: vt tros troicꝰ: apher aphricꝰ: grãmatos
grãmaticꝰ: italus italicus. nã italia italiacꝰ debuit face-
re: ciprus cipriacꝰ. nã ciprus facit ciprícꝰ: candia cãdia-
cus: ilium iliacus: mulio mulionis mulionicꝰ. predicta
poſſeſſiua cor. penul. Uidimꝰ de poſſeſſiuis deſinenti-
bus in cus: videamꝰ de deſinentibus in us puram.

De poſſeſſiuis in us.

i N us purã deſinũt poſſeſſiua tã greca q̃ latina: añcedente e cor. ⁊ e ꝓ-
ducta: i cor. vel o ꝓducta: vel ae vel oe diptõ
go: e breui: vt ceſareꝰ: vitreus: marmoreꝰ. ⁊ fere oĩa ad
materiã ptinentia e breuẽ añ us habẽt: vt plumbeꝰ: ar
genteꝰ. Inueniũt autẽ pauca ſine e: vt a quercu quer-
nus: a coluro colurnus: ab abiete abiegnꝰ: itẽ oleaginꝰ
faginꝰ. e võ longã: vt ſpondeꝰ: plebeus. i breuẽ: vt mar-
tiꝰ. i. bellicoſus. o ꝓducta: vt herous. ae diphthongũ: vt
ſabaeus: ptholemaeꝰ. Hec autẽ ae dipthonghũ habẽt
penul. q̃ a femininis i e longã apud grecos deſinẽtibꝰ:
vel q̃ a verbis grecis circũflexis deriuant: vt crete cre-
taeus: ile ilaeꝰ: dione dionaeꝰ: ptholene ptholemaeꝰ.

de antecedēte: vt euboea euboeꝰ. ⁊ qꝛ apud grecos in multis ei diphthōgꝰ inuenit̃ añ os: ſcire debemꝰ ꝙ ſolent latini mō eā in e longā ꝯuertere: vt ſpondeios ſpōdeꝰ. Eſt aūt qñ abiectōe i: e correptā ponūt añ us: vt hectoreꝰ: agenoreꝰ: in quo iones ſequūt̃. more etiā ionico ꝓ ei diphthōgo e longā ponimꝰ: vt achilleiꝰ: achilleus dicentes. Determinauimꝰ de poſſeſſiuis deſinētibus in us purā: determinemꝰ de poſſeſſiuis deſinentibus in nus.

De deſinentibꝰ in nus.

i In nus poſſeſſiuoꝝ deſinentiū forme ⁊ ſigniſignificatōes diuerſe inueniūt̃: quibꝰ latini frequent̃ vtunt̃ in ſignificatiōe poſſeſſiua: vt ceſarianꝰ. Inuenit̃ autē in q̄buſdā a longa añ nus: vt hiſpanꝰ: cāpanus. in alijs e longa vt abiegnꝰ: rubienꝰ: egenus. in alijs i lōga: vt cametinꝰ vicinꝰ: ⁊ femininus. Inuenit̃ etiā i breuis g añcedente in his q̄ ab arboribꝰ deriuāt̃: vt oleaginꝰ. ⁊ in his que ab aduerbijs naſcunt̃ tꝑalibꝰ: vt cras craſtinus: horno hornotinus: diu diutinꝰ. U quoq; longa inuenit̃ ante nus: vt tribunꝰ. R etiā ⁊ l inueniūt̃ ante nus: vt externꝰ: heſternꝰ: hibernꝰ: colurnꝰ: ficulnus: populnꝰ. Plautꝰ in caſſia: Sed mone dū nū iſtec aut populna ſors aut abiegna eſt tua. Conemur igit̃ ſicut poſſumꝰ exponere rōnē penultimarū in ſupradictis formis l̃rarum. In a deſinētia añcedēte aliq̄ ꝯſonante ſeu vocali ꝓducta eadē a: ⁊ accepta nus faciūt deriuatiuū: niſi ſint mutoꝝ aīaliū: vt ſilla ſillanꝰ: roma romanus: nola nolanꝰ: ſilua ſiluanꝰ. excipiunt̃ iugurtinꝰ: meſſalinꝰ: terrenus: que q̄uis a noībꝰ in a deſinentibꝰ cōſonante añcedente deriuent̃: nō ſeruauerūt tñ a. de muſtelino ⁊ aq̄lino paulopoſt tractabit̃. A pluralibꝰ quoq; i ae diphthongū deſinētibꝰ vel in a deriuata poſſeſſiua: ſiliter a productā habēt añ nus vel na vel nū: vt thebae thebanus cumae cumanꝰ: ſigna autē ſignanus: mēbra mēbrana: qđ ē femininū. Poſſūt tñ hec duo ⁊ a ſingularibꝰ eſſe .ſ. a ſignū ⁊ mēbrū: qđ paulopoſt oſtēdet̃. Similiter a habēt añ nus poſſeſſiua q̄ deriuāt̃ a noībus in ius terminantibꝰ: vel ab aduerbijs in e longā: vt pompeiꝰ pōpeianus: tulliꝰ tullianus: virgiliꝰ virgilianus: ſaluſtius ſaluſtianꝰ. ſiliter a quotidie quotidianꝰ: a meridie meridianꝰ. hodie hodiernus facit. Siliter habent a longā añ nus ea q̄ deriuant̃ a noībꝰ in cus vel in culus deſinentibus q̄ ſūt vltra duas ſyllabas: vt ruſticꝰ ruſticanꝰ publicus publicanꝰ: tuſculus tuſculanꝰ. excipit̃ maſculinus deriuatū a maſculus qđ ē deriuatū a mas maris Nam diſſyllaba in cus deſinētia ſine a ſūt: vt mancus mancinꝰ: lacꝰ lacuna: porcus porcinus. In um quoq; neutra ꝯſonāte añcedente in deriuatis a penul. longā habēt añ nus: vt opidū opidanꝰ: ſpoletū ſpoletanꝰ: caſtellū caſtellanꝰ: beneuentū beneuentanꝰ Siliter a habēt longā añ nus pleraq; veniētia a noībꝰ tertie declinatiōis: vt ceſar ceſaris ceſarianꝰ: fons fontis fontanus vrbs vrbis vrbanꝰ: ſol ſolis ſolanꝰ: ex quo ſubſolanus ex eo .i. ex ſole. eſt etiā ſolinꝰ ꝓpriū: milo milonis milionianꝰ: piſo piſonis piſonianus: q̄uis quidā piſoninꝰ ⁊ miloninꝰ dici putauerūt. Sꝫ a ꝓprijs deriuata plerūq; i habēt añ a: vt iouis iouianꝰ: ceſaris ceſarianꝰ. Poſſumus tñ dicere: ꝙ a ceſariꝰ ⁊ miloniꝰ ⁊ piſoniꝰ ⁊ iouius deriuata ſūt ceſarianꝰ: milonianꝰ: piſonianus: iouianꝰ. lux lucis lucanꝰ ex quo cōpoſitū eſt añlucanꝰ ex eodē .i. ex luce etiā naſcit̃ lucina: vetus veteris veteranus: limes limitis limitanꝰ: ancon anconis anconitanꝰ. Hoc tñ etiā poteſt eē ab aconites: ſicut poſt oſtēdet̃. gades gadis gaditanꝰ. Ideoq; añ diximꝰ pleraq;: qꝛ a neutri in e deſinentibꝰ deriuata: i habēt ꝓductam añ nus: vt mare marinꝰ. ⁊ ab alijs que pares habēt ſyllabas tam in ntō q̄ʒ in gtō: vt hercules herculis: herculinꝰ: follis follinus. menſis aūt menſurnꝰ: ⁊ imber imbernꝰ facit: vt infra dicet̃. Siliter in ia deſinētia n añcedente: mutāt ia in us ⁊ faciūt deriuatiua a p̄mitiuis: tñ habētia n vt hiſpania hiſpanꝰ: hircania hircanꝰ: mauritania mauritanus: cāpania cāpanꝰ: ⁊ ꝓducūt a penul. Dardanus v̄o ꝓpriū nomē eſt p̄mitiuū: ideoq; a correptā hꝫ. abuſiue tñ poete ꝓ dardanio ponūt dardanū. Si v̄o añ ia aliā nō n habuerint cōſonantē: i longā habent ab eis deriuata añ nus: vt placētia placentinꝰ. Que v̄o apud grecos a noībus vrbiū deriuata in tes deſinūt: ea apud latinos in tanꝰ. ⁊ plerūq; efferunt̃: vt anconites anconitanꝰ: neapolites neapolitanus: tripolites tripolitanus: mutāt enī es in a longā ⁊ accipiūt nus. ſiliter a ſalapia ſalapitanꝰ: a gadibꝰ gaditanus: ⁊ a taurominio taurominiatanꝰ. Inueniunt̃ tñ auctoritate veteꝝ vel euphonie cā: ⁊ maxime in ꝓprijs quedā noīa nō ſeruātia ſupradictas regulas: vt ligur liguris ligurinꝰ: nō ligurianus: cenſor cenſoris cēſorinꝰ: nō cēſorianus. Sic ergo vt patuit quedam poſſeſſiua deſinentia in nus: habēt a ꝓductam ante nus. vide etiā infra in poſſeſſiuis deſinentibꝰ in inus. Quedā etiā poſſeſſiua deſinētia in nus habēt r ante nus: de quibꝰ ſic nota.

De poſſeſſiuis deſinentibꝰ in r ante nus.

n Nomina deſinentia in er: ſi ſint tertie declinatiōis vel q̄ in ius faciūt genitiuū: accepta nus: ipſe nūs facit deriuatiuū: vt pr̃ paternus: ver vernus: acer aceris ꝓ arbore acernꝰ facit: alt̃ alternus. Illa .ſ. obſeruata regula de mutis aīalibus q̄ faciūt in inus: vt infra dicam: ideoq; anſer anſerinus: ⁊ paſſer paſſerinꝰ dicimus. Ab aduerbijs quoq; venientia in ra deſinētibus habēt r añ nus vt infra infernꝰ: extra externus. Ab alijs queq; aduerbijs tꝑalibus inueniūt̃ quedā r añ nus habētia: vt noctu nocturnus: diu diurnꝰ: heri alternitatis cā facit heſternus: ſemꝑ ſempiternꝰ. In teria etiā deſinētia ſiliter faciūt deriuatiuū: vt fabrateria fabraternꝰ. etas quoq; eternus facit. Antiq̄ tñ euitas euiternꝰ ab euo dicebāt vetus p̄terea veternꝰ facit: nō ſolū veteranus: ſed diuerſas habēt ſignificatiōes. quercꝰ etiā quernus: colurus colurnus: tacitꝰ taciturnus: menſis menſurnus. ſic enī Cicero poſuit ꝓ menſurnus in p̄mo rhetoricoꝝ. Tempus eſt ꝑs quedā eternitatis cū alicuiꝰ annui: menſurni: diurni: nocturni: veſꝑtini: certa ſignificatōe. Ab hyeme quoq; vel imbre hybernus fit. ſic g̊ vt vidimꝰ q̄dā poſſeſſiua deſinētia ī nus: habēt a añ nus ⁊ etiā q̄dā r. Quedā etiā poſſeſſiua in nus: habēt i añ nus: de quibus tales dant̃ regule.

Poſſeſſiua deſinētia in i ante nus.

o Deſinentia in er ſi ſint ſecunde declinatiōis: ⁊ in us ꝯſonante añcedēte eiuſdē declinatiōis: except̃ in cus ſupra duas ſyllabas: vl' in culꝰ: de q̄bꝰ paulo añ docuimus. ⁊ in um deſinētia ꝓpria ſi faciūt deriuatia in nus terminātia: i longā habēt penul: vt auſter auſterinus: adulter adulterinꝰ: libertus libertinus: diuus diuinus: rufus rufinꝰ: mancꝰ mancinꝰ: peruſiū peruſinus: camiſium camiſinꝰ: excipiunt̃ ab humꝰ humanus: a mūdo mundanꝰ: a chriſto chriſtianꝰ: ⁊ a pagus paganus: ⁊ a priſcus priſcianꝰ: ſed h̃ magis a priſcio videt̃ eē deriuatum. dominꝰ etiam facit dominicꝰ. nā ꝙ a tauromínio taurominitanꝰ dicimꝰ: ſeq̄mur grecos q̄ tauronimites

21

dicũt. Gentilia enĩ apud grecos in tes deſinẽtia: mutata es in a accipiũt nus qũ in hãc formã veniũt: vt tauromínites taurominitanꝰ: metropolites metropolitanus. Itẽ i longã ſeruãt oĩa q̃ a noĩbus mutoꝝ animaliũ cuiuſcũqꝫ ſint declinatiõis deriuãt̃ in hãc formã: vt aper apri aprinus: caper capri caprinus: taurꝰ tauri taurinus: ferꝰ vel fera ferinꝰ: lepus leporis leprinꝰ: formica formicinꝰ: hirũdo hirundinꝰ: aq̃la aquilinus: muſtela muſtelinus: q̃ꝫuis in a deſinẽt, tñ nõ habẽt a ante nus in deriuatiuis. itẽ leo leonis leoninus: veruex veruecis veruecinꝰ. ouinꝰ quoqꝫ ab oue: ſuinꝰ a ſue: nã ouilla et ſuilla diminutiua ſũt. In nus enĩ deſinẽtia vel in na vel in nũ: ſi faciũt diminutiua abiecta n duo aſſumunt l: vt vnꝰ vllus: vna vlla: vnũ vllũ: vinũ villũ: geminꝰ gemellus: gemina gemella: geminũ gemellũ. ſic g̃ ſuina ſuilla ouina ouilla. Inueniũt̃ quedã in tinus penultimã corripientia. ſ. que a p̃mitiuis nõ habẽt t: vt diu diutinus: cras craſtinꝰ: horno hornotinus: priꝰ priſcus priſtinus. Nã cõſtantinꝰ ⁊ clemẽtinus a primitiuoꝝ gtĩs habẽt t: ⁊ matutinꝰ a matuta: q̃ aurora ĩtelligit̃. Medieſtinꝰ autẽ a medio ⁊ ſtãdo vel tenendo cõponi videt̃. Fiſcina quoqꝫ cor. penul. quõ fuſcina. Cur g̃ piſcina ꝓducit̃ qꝛ h̃ ſine dubio deriuatũ eſt a piſce. ⁊ fiſcina an a fiſco: an fiſcus a fiſcina: an neutrũ a neutro deriuet̃ dubium eſt. nã nec fuſcina a fuſco: nec pagina a pago: nec mutina a muto: nec ariminũ ab arimo ſũt deriuata: qũ ſint p̃mitiua penul. cor. Si aũt in er deſinẽtia tertie ſũt declinatiõis: vel in ius faciũt gtĩm accepta nus: ipſe ntĩs facit deriuatiuũ: vt ver vernꝰ: pater paternꝰ: vt dixi ſupra. Itẽ deſinẽtia in ia n añcedente: mutant ia in us ⁊ faciũt deriuatiua: vt hiſpania hiſpanꝰ: lauinia lauinus: vt dixi ſupra vbi egi de poſſeſſiuis deſinentibꝰ in nus. Si v̾o añ ia aliã non n habuerint ꝯſonantẽ: i longã habent ab eis poſſeſſeſſiua deriuata añ nus: vt placentia placentinꝰ. Anagnia quoqꝫ qꝛ g añ n habet: anagninꝰ facit: ſiliter alexandria alexandrinꝰ: numantia numantinꝰ: aricia aricinꝰ. Itẽ vt dixi ſupra in cus deſinentia: ſi ſũt diſſyllaba nõ habent a ante nus eoꝝ poſſeſſiua: ſed ſunt ſine a: vt mancꝰ mancinus: lacꝰ lacuna: porcꝰ porcinꝰ. Itẽ poſſeſſiua veniẽtia a noĩbus tertie declinationis deſinentibꝰ in e: habẽt i ꝓductam añ nus: vt mare marinꝰ: preneſte p̃neſtinꝰ. ⁊ ab alijs que pares habent ſyllabas tã in ntõ ⁊ gtõ: vt hercules herculis herculinꝰ verres verris verrinus: follis follis follinus. In gnus quoqꝫ vel gna vel gnũ terminãtia longã habẽt vocalẽ penul. vt a rego regnũ: a bene benignꝰ: a male malignꝰ ab abiete abiegnus: itẽ a p̃uo p̃uignus. Inueniũt̃ tñ vt ſupra etiã dixi auctoritate veteꝝ vel euphonie cauſa quedã noĩa nõ obſeruãtia predictas regulas: vt ligur liguris ligurinꝰ: nõ ligurianꝰ: cenſor cenſoris cẽſorinus nõ cẽſorianꝰ. Egimus de poſſeſſiuis deſinẽtibꝰ in nus: Nũc agamꝰ de poſſeſſiuis deſinẽtibus in rius.

De poſſeſſiuis in ius ſiue in riꝰ.

p

Poſſeſſiua quedã inueniunt̃ in ius ſiue in riꝰ deſinẽtia. Vñ nota ꝙ in latino ſermone nõ ſolũ vtimur p̃dictis formis: ſꝫ etiã ꝓprijs quibuſdã latinoꝝ: vt in us vl' in a vel in um purã: añcedẽte ri. vt catilinariꝰ: hereditarius: vxoriꝰ: flataria: ptiſanariũ. Et ſcias ꝙ q̃ꝫuis forma ſit poſſeſſiua hec q̃ in riꝰ deſinit: tñ diuerſe ſignificationis noĩa in hac forma inueniũt̃. Nã alia ab officijs: vt tabernariꝰ tabellariꝰ hoſtiariꝰ erariꝰ. Alia a dignitatibꝰ vt p̃toriꝰ p̃fectoriꝰ queſtorius cẽſorius: q̃ tñ poſſeſſiuã ſignificationem habẽt. Alia ab alijs rebus in q̃bus ſũt vel de q̃bus ſũt: vel q̃s habẽt. In q̃bus ſũt dico: vt collariũ qđ in collo ẽ: mẽſoriũ qꝛ in mẽſa eſt: motoriũ qđ in motu ẽ: palmariũ qđ in palma eſt: h̃ eſt in laude. De quibꝰ ſũt: vt frumẽtaria lex. i. lex de frumẽto: ⁊ nummularia. i. lex de nummis: ⁊ agraria lex. i. lex de agris. Ex his autẽ q̃s cõtinẽt: vt vinaria cella que habet vinum: ⁊ armariũ locꝰ in quo arma poſita ſũt: ſic violariũ roſariũ viridariũ. Et ſcias ꝙ q̃ꝫuis ſicut oſtendimꝰ diuerſas habeãt ſignificatiões ſupradicte forme noĩa: tñ maxima ꝑs eoꝝ apud latinos poſſeſſiuoꝝ hꝫ demõſtrationem: ideoqꝫ h̃ inter poſſeſſiuoꝝ ſpẽs poſuimꝰ. Nõ eſt autẽ h̃ ignorãdũ ꝙ etiã in is ⁊ in er terminãtiũ deriuatiuoꝝ multa inueniunt̃ ſignificatiõis poſſeſſiue apud nos: vt ciuilis: hoſtilis: celeſtis: lunaris: caſtrẽſis: equeſter: pedeſter: paluſter: quoꝝ qꝛ diuerſe ⁊ varie ſũt forme ⁊ ſignificatiões: poſtea eas cũ reliq̃s ſpeciebꝰ denoĩatiuorũ ꝑ ordinẽ tractabimꝰ. Nũc de noĩe ꝯꝑatio videamꝰ.

De cõꝑatiuo.

c

Comparatiuũ nomẽ eſt illud qđ cũ poſitiui intellectu vel cũ aliquo ꝑticipe ſenſu poſitiui magis aduerbiũ ſig̃t: vt fortior magis fortis: ⁊ vlterior magis vltra q̃ꝫ ille q̃ vltra eſt. Fiũt autẽ cõꝑatiua a noĩbus adiectiuis: vt ab albꝰ albior. a verbis: vt a detero deterior. a ꝑticipijs noĩaliter poſitis: vt ab indulgẽs indulgẽtior. ⁊ ab aduerbijs ſiue p̃poſitionibꝰ: vt extra exterior. Et ſciẽdũ ꝙ ſicut dicit Priſ. in. iij. li. a. Localia aduerbia ſiue p̃poſitiões ex quibꝰ cõꝑatiua naſcũtur nomia: pene ſũt hec: extra exterior: vltra vlterior: citra citerior: ſupra ſupior: infra inferior: poſt poſterior: añ añrior: ꝓpe ꝓpior: penitus penitior. Apuleiꝰ in primo hermagore: Viſus eſt ei adoleſcẽs honeſta forma q̃ſi ad nuptias exornatꝰ trahere ſe in penitiorẽ partem domꝰ. i. ſecretiorẽ. Sũt aũt que cõpari poſſunt noĩa vel ſecũde vel tertie declinatiõis. Et ſi ſũt ſecũde mobilia ſũt: i in a faciũt feminina ⁊ um neutra. Et vel in er vl' in us deſinũt: ⁊ aſſumẽtia gtõ or: faciũt cõꝑatiua: cor. tñ penul. i: vt tener teneri tenerior: niger nigri nigrior: clarꝰ clari clarior. Notãdũ eſt ꝙ ſiniſterior qđ a genitiuo ſiniſtri videat̃ eſſe factũ: qũ in vſu ſiniſtri vbiqꝫ reꝑiat̃. Que autẽ veniũt a noĩbꝰ tertie declinatiõis formãt̃ a dtõ addita or: vt felix felici addita or fit felicior preter illa q̃ veniũt ab his noĩbꝰ bonꝰ: malus: magnꝰ: paruꝰ: dexter: ſiniſter: magnificꝰ: multꝰ: iuuenis: ⁊ amicus: ſ̾m quoſdã q̃ irregularit̃ cõꝑant̃. Itẽ habentia vocalẽ añ alterã vocalẽ cõꝑatiuũ nõ habẽt: ſed aſſumũt loco eiꝰ poſitiuũ cũ magis: vt piꝰ magis pius ſimus: ⁊ arduus magis arduus ſimus. vñ v̾ſus: Regula grãmatice ꝓhibet certiſſima lege: Ne quis ius vel uus cõꝑet abſqꝫ magis. vt egregiꝰ: pius: arduꝰ. ⁊ h̃ fit de duabꝰ regulis repugnãtibus: quarũ vna hec ẽ: Omne cõꝑatiuũ debet ſuꝑare ſuũ poſitiuũ vna ſyllaba: vt fortis fortior. Alia talis eſt: I poſita int̃ duas vocales vim ſuã ſeruãtes: in ſimplici dictiõe accipit̃ ꝓ duplici ꝯſonãte: ⁊ trãſit ad ſequẽtẽ ſyllabam: vt maior ⁊ peior. Si enĩ remaneret vocalis: ꝯtingeret hiatũ intolerabilẽ fieri tribꝰ vocalibꝰ iũctis ꝑ tres ſyllabas ꝯtinue poſitas nulla ꝯſonãte media: ſic ſi dicamꝰ: pijor arduior. Et ſciendũ ꝙ oĩa cõꝑatiua deſinẽtia in or cõis ſũt ge. ⁊ mutãtia or in us faciũt neutra: excepto vno qđ ſolum qũ fit a poſitiuo q̃ꝫtũ ad ſuã vocẽ fixo ſeruauit eiꝰ genꝰ h̃ ſenex huic ſeni: h̃ ſenior: q̃ꝫuis h̃ quoqꝫ vetuſtiſſimi cõe accipientes hic ⁊ hec ſenex proferebant. Pomp. in epigrãmate: Tua amica ſenex eſt. Itẽ oĩa comparatia

BIBLIOTECA UNIVERSITARIA DE GRANADA

deſinētia in oꝛ faciūt ablatiuū in e ⁊ in i: vt hic ⁊ hec me-
lioꝛ ⁊ hoc meliꝰ: abltō melioꝛe vel melioꝛi: excepto ſenioꝛ
qḋ facit ablatiuū in e tm̄. Inuenit etiā a neq̄ qḋ ē in-
declinabile triū generū taȝ compatiuū q̄ ſuplatiuū: vt
neq̄ neq̄oꝛ neq̄ſſimꝰ. Ab aduerbijs vō deriuata: in ra
deſinentibꝰ mutāt ra in er ⁊ accepta ioꝛ: faciunt cōpati
uū: vt extra exterioꝛ: vltra vlterioꝛ: intra īterioꝛ: citra ci
terioꝛ: infra inferioꝛ: ſupra ſupioꝛ. ſilr̄ ī erioꝛ faciūt poſt
⁊ ante: vt poſterioꝛ ⁊ anterioꝛ. Prope vō ꝓpioꝛ facit: ⁊
detero deterioꝛ. A ſepe aduerbio poſitiuū vł cōpatiuū
nomen nō legi: ſuplatiuū poſuit Cato. Propt̄ diē atq̄
ſemis ſepiſſimā diſcoꝛdiā fuiſſe. Sed q̄rit Priſ. an poꝛ
ſit cōpatiuū: ⁊ dicit ꝙ ſic: q2 in oꝛ deſinēs: cōe in us fa
cit neutrū pꝛiꝰ: qḋ in nullis alijs niſi in cōpatiuis inue-
nit: ⁊ videt a pdē aduer. naſci: qḋ abiecta dē: accipit oꝛ
⁊ facit cōpatiuū poꝛ: ſȝ i coꝛripuit: q2 in nullo cōpatiuo
ī an̄ oꝛ ꝓduci pōt. In ſuplatiuo vō ſeruauit ꝓductionē
accepta mus: pmꝰ: ex quo aliud aduer. naſcit: pmo vel
pme. vn̄ Teren. in andria ꝑ cōpoſitionē quandā dixit:
Apprime in vita eſſe vtile. Inuenit etiā ſepe poꝛ ꝓ me-
lioꝛ poſitū: ⁊ tūc ſine dubio habet vim cōpatiui: ⁊ pmꝰ
ꝓ optimꝰ: ⁊ tūc ſuplatiui ſigtionē obtinet. vn̄ Virgiliꝰ
in. viij. Et pmos iuuenū tot miſerit oꝛdo. pmos poſuit
ꝓ optimos. Et ſcias ꝙ ſicut alt̄ de duobꝰ: ⁊ aliꝰ de mul
tis dicit: ſic poꝛ de duobꝰ ⁊ pmꝰ de multis ſolet dici: vt
dicit Priſ. in. iij. li. a. vn̄ v̄ſus: De multis ꝓpꝛie pmus di
ces aliuſq̄. Sed poꝛ ac alt̄ dic cōcoꝛdare duobꝰ. Et
ſciendū ꝙ apud latinos diminutionē quoq̄ accipiunt
quedā cōpatiuoꝝ: qḋ apud grecos nō inuenit: vt gran
diuſculus: minuſculus: maiuſculus: meliuſculꝰ: oīa tn̄
hec a neutro cōpatiuo adiectiōe culus inuenio fieri: vt
grādiꝰ grandiuſculꝰ ⁊c̄. Tā ⁊ q̄ aduerbio cōpatiuo et
ſuplatiuo adijciunt: qū duo vel plures cōpatiui vel ſu-
platiui diuerſe ſignificatiōis poſiti int̄ ſe equantur vel
ijdē geminant: vt tam iuſtioꝛ q̄ felicioꝛ eneas hectoꝛe.

Minꝰ autē aduerbiū eſt: qn̄ cū poſitiuo poſitū vel
iūctū ꝯ̄rie ſignificatiōis cōpatiuū demōſtrat: vt minus
ſtultꝰ ꝓ prudentioꝛ. Terentius in eunucho: Hic nemo
fuit minꝰ ineptꝰ: ꝓ prudētioꝛ. Eſt qn̄ pro nō aduerbio
ponit: vt minꝰ bonus ꝓ malus. Magis quoq̄ aduer-
biū nō ſolū poſitio ſȝ etiā cōpatiuo iūgit: qn̄ ipſe com-
paratiuꝰ vel ad ſe vel ad aliū compat: vt Achilles enea
foꝛtioꝛ magis q̄ iuſtioꝛ. ⁊ Aiax vlixe foꝛtioꝛ magis q̄
diomede. Compatiuꝰ autē gradꝰ ablatiuo caſui iūgit
vtriuſq̄ numeri. Interdū tn̄ etiā ntō q̄nq̄ aduerbiū ſe
quit: ſuplatiuꝰ autē gtō plurali vel ſingulari iūgit: qn̄
ipſū nomē ſingulare multitudinē ſigt: vt foꝛtiſſime gē-
tis. Eſt etiā regula: ꝙ quecūq̄ caſū regit poſitiuū ⁊ eū-
dē regit cōpatiuū ⁊ ſuplatiuū preter eoꝝ pncipalē con
ſtructionē. vn̄ ſicut bn̄ dr̄: Sum ſilis petri vel petro: ita
bn̄ dicit: Sū ſilioꝛ tui vel tibi: ⁊ ſū ſimilimꝰ iohānis vel
iohāni. Nota tn̄ ꝙ fit abuſio in cōpatiuo tribꝰ mo-
dis. ſ. ſignificatiōe: cōſtructiōe: ⁊ officio. Significatiōe:
qn̄ nō pro poſitiuo cōpatiuꝰ poſitꝰ minꝰ eo ſigt: ⁊ nul
li cōpat: vt Triſtioꝛ atq̄ oculos lachꝛymis ſuffuſa ni-
tētes. Triſtioꝛ enī hic ex pte triſtis ſigt. Eſt qn̄ cōpatiuū
ad ꝯ̄ria compat ⁊ minꝰ poſitiuo ſigt: vt mare ponticuȝ
dulcis ē q̄ cetera maria. Hic enī non ad dulcia: ſed ad
amara facta cōpatiōe oſtendit parū aliq̄d dulcedinis
q̄ cetera habere pōticū mare. Conſtructiōe qn̄ nō cō-
ſtruit cū ablatiuo: vel cū ſili caſu mediāte q̄: vt maioꝛ
iuuenū ꝓ iuuenibꝰ: ⁊ maioꝛ hoꝝ ē charitas: ꝓ his. Offi
cio: qn̄ nō ſigt poſitiuū cū magis aduerbio. Virgilius
in. v. Comites ſenioꝛis aceſte ꝓ ſenis. ⁊ in Apocl. Vigi
tiq̄ttuoꝛ ſenioꝛes: ꝓ vigintiq̄ttuoꝛ ſenes.

De ſuplatiuo gradu.

s Uperlatiuū eſt qḋ vel ad plu-
res ſui generis cō
paratū ſupꝛaponit oībꝰ: vel ꝑ ſe ꝓlatū intelle-
ctū hȝ cū valde aduerbio poſitiui: vt foꝛtiſſimꝰ grecoꝝ
achilles. i. foꝛtis ſup oēs grecos. ſi autē dicam: Foꝛtiſſi
mus hercules fuit nō adijciēs quoꝝ: ītelligo valde foꝛ-
tis. Conſtruit autē ſuplatiuū cū gtō plurali: vel cū gtō
ſingulari noīs collectiui: vt ſoꝛtes ē foꝛtiſſimꝰ romano-
rū: vel ſoꝛtes ē foꝛtiſſime romane gentis. Aliqn̄ tn̄ ab-
ſolute ponit ⁊ eq̄pollet ſuo poſitiuo ⁊ valde aduerbio
vt Petrꝰ eſt foꝛtiſſimꝰ. i. valde foꝛtis. Habet tn̄ ſupla-
tiuū preter ſuā pncipalē ꝯſtructionē ſui poſitiui. vn̄ ſi-
cut bn̄ dicit: ſū ſilis platonis vel platoni: ita cōgrue dr̄
ſū ſimilimꝰ platonis vel platoni: ⁊ ſū digniſſimꝰ iſtoꝝ
laude vel laudis. Itē nota ſuplatiuū q̄nq̄ venit ſu-
platiue ⁊ ꝑtitiue: ⁊ ſm̄ hoc incōgrue dr̄: ſoꝛtes ē foꝛtiſſimꝰ
aſinoꝝ. i. valde foꝛtis ſuper aſinos de numero aſinoꝝ.
Q̄nq̄ venit ſuplatiue ⁊ nō ꝑtitiue: ⁊ ſm̄ hoc congrue dr̄:
ſoꝛtes ē foꝛtiſſimus aſinoꝝ. i. valde foꝛtis ſuper aſinos.

Itē ſcias ꝙ ſuplatiua poſſūt cōcoꝛdare in genere cū
ſequentibꝰ gtīs: vt hō ē digniſſima creaturarū. Poſſūt
etiā diſcoꝛdare. vn̄ Horatiꝰ: Quid agis dulciſſime rerū
Sed vide ꝙ ſuplatiua ſūt vē adiectiua: q2 naſcūt a no
minibꝰ adiectiuis: ⁊ iō debēt cōcoꝛdare cū ſuis ſubſtā
tiuis in tribꝰ. ſ. genere: numero: ⁊ caſu. vn̄ bn̄ dr̄: Mar
garitha ē pulcherrima lapidum. Itē ſuplatiua habent
quandā naturā partitiōis: ⁊ iō poſſūt cōcoꝛdare cū ſe-
quēti gtō. vn̄ bn̄ dicit: margaritha ē pulcherrimꝰ lapi-
dū. ſed cetera ꝑtitiua nō ſūt vera adiectiua: ⁊ iō nn̄ de-
bēt cōcoꝛdare in genere cū gtō ſequēti: ⁊ non diſcoꝛda
re. vn̄ male dr̄: hō eſt vnꝰ rerū: ſed hō eſt vna rerū bn̄
dicit. Itē poſtq̄ de ꝑtitiuis feci mentionem: volo te
ſcire ꝙ partitiuū tenet cōcoꝛdare cū gtō in quē ꝑtitur
in genere ſi ille gtūs hȝ vtrūq̄ numerū: vt aliq̄s homi-
nū currit: vel aliq̄s hominū currūt. Si vō declinat tn̄
in plurali numero debet cōcoꝛdare in genere ⁊ nume-
ro: vt nuptiarū: alie bone: alie male: ſed nuptiaruȝ: alia
bona alia mala: incōgrue dr̄. Itē ſi fiat ꝑtitio in gtō
ſingularis numeri noīs collectiui: tūc trahit genꝰ a re-
bus ſuppoſitis ⁊ nō a gtō. vn̄ ſi fiat ꝑtitio ꝓ mare: erit
maſ. ge. vt vnꝰ iſtiꝰ populi ē petrus. Si aūt ꝑtitio fiat ꝓ
femina: tūc erit fe. ge. vt vna iſtiꝰ populi ē berta. Si aūt
fiat ꝑtitio ꝓ re inſerata: tūc erit neutri ge. vt iſtiꝰ acer-
ui: aliud ē ferrū: aliud eſt lapis. Si aūt ponit ꝑtitiuū cū
noīe ethꝛoclito debet reſpicere genꝰ qḋ ibi ē: q2 cōpa-
rationē hȝ ad res ꝑ genitiuū ſuppoſitas ſm̄ genꝰ qḋ ac
cidit gtō. ⁊ ſic eſt dicendum: Vnꝰ celoꝝ: vna epularū: ⁊
nō vnū celoꝝ: nec vnū epularū. Non tn̄ ſequit: Unus
celus: vel vna epula: q2 genꝰ plurale ē foꝛtiꝰ ſingulari.
de hoc infra dicā in. c. de genere: qū de noībꝰ ethꝛoclitis
agā. Hic nota ꝙ ꝑtitiuū q̄nq̄ modis reſpicit vel regit
gtīm. Q̄nq̄ ſine diſcretiōe alicuiꝰ accidentis: vt vbiq̄
terrarū. Q̄nq̄ cū diſcretōe generis: vt vnꝰ viroꝝ. Q̄nq̄
cū diſcretiōe generis ⁊ numeri: ſicut in complexiuis: vt
nuptiarū: alie ſūt vnū: alie ſūt plura. Nō enī cōcedēdo
ꝙ bn̄ dicat: nuptiarū: alia ē hoc: alia ē illud. Q̄nq̄ trahit
genꝰ a re ſuppoſita: vt huiꝰ populi: aliꝰ eſt ſoꝛtes: alius
eſt plato: vel alia berta: alia maria pro feminis. Qn̄ vō
nō ſubeſt aliq̄s ſexꝰ debet in neutro ge. ſumi: vt huius
aceruí aliud ē lignū: aliud ē lapis. Q̄nq̄ reſpicit nomē
extra ſūptū: vt Valde mane vna ſabbatoꝝ. Nā habet
ibi reſpectꝰ ad hoc nomē die. Fit etiā q̄nq̄ tenuis ꝑtitio

vt h̄ regni: ⁊ h̄ anni ⁊c. Scire etiã te volo: q2 qñ dr dõ ꝑ ſuperabũdantiã dicit̃: vni ſoli ꝯuenit. ibi vnũ ſolũ venit cõplerie: tã ꝑ vno q̃3 ꝑ plurib⁹: velut qñ dr: Iſti ſunt albiſſimi hominũ. ecce illud qd̃ ſupponit̃ per h̄ ꝓnomẽ iſti: dicit̃ vnũ ſolum.

De formis ſuplatiuoꝝ.

f Orme ſuplatiuoꝝ ſunt octo. Due q̃dẽ in q̃s pleraq3 deſinũt ſuperlatiua rim⁹ ⁊ ſimus. Sex vo in quas pauca deſinũt: limus: xim⁹: timus: remus: ſimus nim⁹. ⁊ oĩa ſuplatiua mobilia ſũt. i. mutatiõe us in a faciũt feminina: ⁊ a in um neutra. De ſingulis ꝑ ordinẽ videam⁹.

De deſinentib⁹ in rimus.

i In rimus deſinẽtia formantur ab adiectiuis deſinentib⁹ in er: addita in ntõ rimus: ſiue ſint ſecũde vel tertie declinatiõis: vt pulcher pulcherrim⁹: acer rimus tener rimus: paup rimus: ſaluber ſalubris rimus. Formant̃ etiã a maſculino ſm analogiã addita rim⁹: vt ſaluber rimus: ⁊ ſic de ſilibus: p̄ter dextimus ⁊ ſiniſtim⁹ ꝓ dexterrimus ⁊ ſiniſterrimus. maturus facit maturrimus. vñ dicit Priſ. in. iij. Maturrim⁹ cui⁹ qñ poſitiu⁹ matur⁹ ſit: tñ q2 a ntõ mat̃: q̃ nũc in vſu nõ eſt naſcat̃: in er deſinentiũ regulã ſeruauit. i. in rim⁹ terminatur. Inuenit̃ tñ etiã maturiſſimus ſm analogiã in us terminãtiũ. Nuperrim⁹ etiã ꝓferebãt antiquiſſimi. vnde aduerbiũ poſuit Cicero: Et qñ nuperrime dictũ facile memorie mandat̃: qui ſuplatiuus magis ab aduerbio in er deſinẽte videt̃ naſci. Nomẽ enim poſitiuũ in us deſinit: vt capro videt̃ nuper⁹: cuius accuſatiuũ Plautus ꝓfert dicẽs in captiuis: Recẽs captũ hominẽ nuperũ ⁊ nouiciũ. ⁊ hñ: vt ſuper ſuperus ſic nuper nuper⁹ debet eſſe. Ueterrimus etiã qũ in us deſinat ei⁹ poſitiuus: tñ formã in er termiantiũ ſeruauit in ſuplatiuo veterimus: q̃ſi a veter poſitiuo: quod capri quoq3 approbat auctoritas ⁊ vſus antiq̃ſſimoꝝ. Enni⁹: Qũ vet̃ occubuit pam⁹: cui⁹ etiã cõpatiuũ veterior protulit Plaut⁹. In rimus etiã a vbo vnũ inuenit̃: detero deterior deterimus. ⁊ vnũ anormalũ peſſimus.

De deſinentib⁹ in ſimus

i In ſimus deſinentia ſi veniunt ab adiectiuis ſecunde declinatiõis formant̃ a gtõ addita s ⁊ ſimus: vt albus albi addita s ⁊ ſim⁹ fit albiſſimus. Si enĩ veniũt a noĩbus tertie formant̃ a genitiuo: addita ſimus: vt felix felicis feliciſſim⁹: locuples locupletis locupletiſſimus: preter quedã anormala. i. inequalia que irregulariter comparant̃: vt malus peior peſſim⁹. De deſinẽtib⁹ in lim⁹.

i In limus autẽ tñ quinq3 deſinunt ſuplatiua cũ ſuis cõpoſitis: ⁊ formant̃ ab adiectiuis tertie declinatõis deſinentib⁹ in lis: remota is: ⁊ addita lim⁹: vt facilis facillim⁹: difficilis difficillim⁹: gracilis gracillimus: humilis humillim⁹: ſimilis ſimillim⁹: diſſimilis diſſimillim⁹ agilis agillim⁹. Iſta ſeptẽ enumerat Priſ. quoꝝ qũ in is deſinãt poſitiui abiecta is: ⁊ addita lim⁹: faciũt ſuplatiuos ſm Priſ. Ex h̄ patet ꝙ ſuplatiu⁹ huius dictionis vtilis nõ deſinit in lim⁹ ſed in ſimus: vtiliſſim⁹. Itẽ ex h̄ habet̃ ꝙ poſitiua predictoꝝ ſcribunt̃ ꝑ vnũ l: ſed ſuperlatiua ꝑ duo l. De ꝓdictis verſus: In limus quinq3 dat vag⁹ cetera linque. De deſinentib⁹ in ximus.

i In ximus duo tñ inueniunt̃: vnũ anormalũ: vt maximus qd̃ ſit a poſitiuo ſecũde declinatiõis deſinente in us: vt magn⁹ maior maximus. Alterũ ab adũerbio: vt ꝓpe propior ꝓximus. qd̃ tñ qñ pro cognato accipitur: eſt poſitiuũ ⁊ habet cõparatiuũ ſed nõ ſuperlatiuũ vt proxim⁹ proximior. De deſinentibus in tim⁹.

i In timus deſinit vnũ anormaluꝫ: vt optimus. ⁊ ab aduerbijs ſiue prepoſitionib⁹ deriuata: vt intra interior ĩtim⁹: vltra vlterior vltim⁹: citra citerior citim⁹: ſm quoſdã. ⁊ p̄terea dextim⁹: ⁊ ſiniſtim⁹: extim⁹: quoq3 ꝑ extremus dicebãt antiqui. De deſinẽtib⁹ in remus.

i In remus ab aduerbijs ſiue ꝓpoſitionib⁹ venientia deſinũt hec: extra exterior extrem⁹: ſupra ſupior ſupm⁹: poſt poſterior poſtrem⁹. Ex quo apparet neq3 a ſupero neq3 a poſtero fieri cõpatiuos vel ſuperlatiuos: ſicut nec ab infero infim⁹. Nam ſi eſſent a noĩe ſupero: poſtero: infero: ſeruarẽt regulã in us terminãtiũ ſecũde declinationis: q2 in ſimus ꝓferrent ſuplatiuũ: ⁊ facerẽt ſuperiſſim⁹: poſteriſſimus: ⁊ inferiſſimuus ⁊c. Et ſciẽdũ ꝙ hec ſola forma habet e ꝓductam añ mus: qũ omnis alia forma ſuplatiui habeat i correptã ante mus: vt pulcherrim⁹: doctiſſimus: humillim⁹: maxim⁹ optim⁹: minimus infimus.

i In fimus vnũ ſolum deſinit ab aduerbio deriuatum: vt infra inferior infimus. De deſinentib⁹ in im⁹.

i In imus vnũ ſolũ anormalũ deſinit: paru⁹ minor minimus. Illudq3 notandũ ꝙ oĩa cõpatiua ⁊ ſuplatiua duarũ excedũt ſyllabarũ numerũ: exceptis prior ⁊ primus: ⁊ anormalis his: minor: ⁊ maior: ⁊ peior: ⁊ plus. Nec mirũ qũ poſitiua quoq3 ex quib⁹ naſcũt̃ cõparatiua ⁊ ſuplatiua biſſyllaba ſint: vel eo plus ꝑ gtõs: et vel vnam vel duas aſſumẽtia ſyllabas faciũt ſupradictos gradus: vt ditis ditior ditiſſimus: niger nigrior nigerrim⁹: ⁊ vtilis vtilior vtiliſſim⁹: ſimilis ſimilior ſimillim⁹. infra inferior infimus. Suplatiu⁹ vo qñq3 cõpatiuũ ſupat vna ſyllaba: vt qñ in ſimus finit̃: vt iuſtior iuſtiſſim⁹. Et qñq3 in rim⁹ ſuplatiu⁹ finit̃: ſi poſitiui ntũs ⁊ gtũs pares habẽt ſyllabas: vt teter tetri tetrior teterrimus: acer acris acrior acerrim⁹. Eſt qñ par ẽ: vt in limus terminatis: agilior agillim⁹: facilior facillim⁹. Eſt qñ vna vincit̃ ſyllaba: vt qñ in ſim⁹: vel in tim⁹: vel in remus deſinit: vt inferior infim⁹: vlterior vltimus: exterior extrem⁹ vel extim⁹. De diminutiuo noĩe.

d Iminutiuũ nomẽ ẽ illud qd̃ diminutionẽ ꝑmitiui ſui abſolute demõſtrat: vt rex regul⁹. i. pu⁹ rex. Iõ aũt poſitũ ẽ abſolute: vt dicit Priſ. in. iij. li. q2 cõparatiua quoq3 nõ ſolũ augẽt: ſ3 etiã aliqñ minuũt viz ſuoꝝ ꝑmitiuoꝝ: ſ3 nõ abſolute. Ad aliq̃d enĩ oĩno fit cõpatio vt breuior dicit̃ ad breue: ⁊ anguſtior ad anguſtuꝫ. vñ q̃uis in his quoq3 cõpatiuis inueniant̃ q̃dã diminutiua apud latinos: nõ poſſũt tñ abſoluta eſſe qũ a cõparatiuis ſint deriuata: vt ipſa quoq3 cõpationẽ ſignificent: vt maiuſcul⁹: minuſcul⁹: neceſſe ẽ enĩ ad aliq̃d ea cõparari: vt Terentius in eunucho: Thais vxor mea q̃3 ego ſũ maiuſcula ẽ. i. puo maior q̃3 ego. Alia autẽ diminutiua. i. oĩa q̃ nõ a cõpatiuis deriuãt̃ ex ſe habẽt diminutionẽ: ⁊ nulli cõpant̃: vt regulus. Diminutia aũt ĩuẽta ſũt trib⁹ de cauſis: vel cã neceſſarie ſignificatiõis: vl' cã vrbanitatis: vel cã adulatiõis. vñ dicit Priſ. in. iij. li. vbi agit de diminutiuis. Solẽt aũt diminutiua vel neceſſarie ſignificatiõis cã ꝓferri. vt Saluſti⁹: Poſtq3 reguli ĩ

vnum ɔtinere.reguli.i.pui reges vel vrbanitatꝭ:vt Juuenalis in ſatirarū.iiij.vñ fit vt malim eſſe fratercul' gigantū vel adulatiōis:⁊ maxime puerorū:vt catulaſter:antoniaſter:patriciolus:ſergiolꝰ. Deriuātˀ igitˀ plerūqꝫ ab appellatiuis diminutiua:pauca etiā a ꝓprijs:⁊ ſeruāt genera ꝑmitiuoꝝ plerūqꝫ.⁊ ſepe inueniūtˀ diminutiuorū diminutiua in diuerſas deſinētia formas:vt hō homūcio homunculꝰ:homullus:homullulꝰ. Sūt aūt forme diminutiuoꝝ maſ.ge.he culus vlus. abſqꝫ c:ellꝰ xillus:illus.abſqꝫ x:vllus:olus:cio:aſter:leus.

De deſinentibꝰ in culus.

E diminutiuoꝝ deſinētibꝰ in culꝰ formatiōe:ſicˀ dicit Priſ. Monaſyllaba in s deſinētia:vocali añcedēte cuiuſcūqꝫ ſint ge.⁊ in er oīa q̄ ſūt tertie declinationis:⁊ in us neutra:ntō aſſumunt in maſculino culus:⁊ in fe.ge.cula:⁊ in neutro ge.culū:vt h̄ flos floſculꝰ:mas maſculꝰ:plꝰ pluſculū. Os oſculū quocꝫ ꝯuis ſit forme diminutie:tñ qꝛ aliā habuerit ſignificationem fecit ex ſe aliud diminutiuū oſcillū. Sus tñ facit ſuccula:⁊ nō ſuſcula. Siliter faciūt in er terminātia diminutiuū:vt fratˀ fraterculꝰ:pr̄ culus: qḋ ⁊ ꝓpriū īuenitˀ.mulier muliercula:paup paupculꝰ la lū:matˀ matercula.excipitˀ ventˀ ventriculꝰ. Sicqꝫ faciūt ī us neutra:vt munꝰ munuſculum:opꝰ opuſculū:corpꝰ corpuſculū:crus cruſculū:thꝰ thuſculū. Necnō etiā cōpatiua in us neutri ge. ſiliˀ faciūt dimi. Sed mobilia.i.maſ.fe.⁊ neu.generis noīa:vt maius maiuſculꝰ la lū:grandiꝰ grandiuſculꝰ la lū:celerius celeriuſculꝰ la lū.vñ celerius cule aduerbiū:ſicut a ſepiꝰ cōpatiuo ſepiuſcule aduerbiū. Plꝰ quocꝫ ꝯuis a maſ.⁊ fe.compatiuo nō veniat:facit tñ pluſculus la lū. vñ Terentiꝰ in phormione: Cuꝫ pluſcula ſuppellectile opꝰ eſt. Lepꝰ quocꝫ qḋ ſolū in us deſinēs maſ. vel epichenū diſſyllabum latinū tertie declinatiōis ē:aſſumit ntō culꝰ ⁊ facit diminutiuū:vt lepꝰ lepuſculus.pannus etiā panniculꝰ facit. Ad hanc formā poſitiua in or deſinentia mutāt or in us:⁊ accepta culus faciūt diminutiua:vt rumor rumuſculꝰ:vel aſſumūt culus vel cula totaliter:vt amator amatorculꝰ:ſoror ſororcula. Jn is vō vel in e deſinētia oīa vel in nus monaſyllaba:vel in is:dtō corripiētia i:aſſumūt ꝑdictas ſyllabas.i.culus la lū ⁊ faciūt diminutiua vt ignis igni igniculus:teſtis teſticulus:nauis naui nauicula:cutis cuti cuticula:auis auicula:rhete rheti rheticula:fons fonti fonticulus:mons monti mōticulꝰ:dulcis dulci dulcicula dulciculū:ſecuris ſecuri ſecuricula. ſiliter fidis fidi fidicula:fides enī fidecula facit. Et qū oīa hmōi diminutiua tā penul.ꝙꝫ añpenul.corripiāt:cuticula tñ añpenul.ꝓdu. aliqñ neceſſitate metri:excipitˀ lapis qui lapillus facit diminutiuū. Etiā anguis anguilla:vnguis quocꝫ vngula facit:q̄ tñ ⁊ ſi formā videntˀ habere diminutiui.ſignificatione tñ nō ſunt diminutiua. Scōm ſupradictā formā quarte quocꝫ declinatiōis noīa faciūt diminutiua. Us enī ⁊ u noīatiui in i conuertūt correptā:⁊ accipiūt culus in maſculino:in feminino cula:ī neutro culū:vt currꝰ curriculꝰ.dicitˀ tñ ad h̄ curriculū:verſus verſiculꝰ:artꝰ articulus:fluctꝰ flucticulus:anꝰ anicula:cornu corniculuꝫ:excipitˀ ab acu aculeꝰ:⁊ a domꝰ domūcula. Jn es ꝓdu.deſinētia feminina tertie declinatiōis vel q̄nte:abiecta s:aſſumūt cula:⁊ faciūt diminutiua:⁊ ſeruāt e ꝓductā vt vulpes vulpecula:nubes nubecula:dies diecula:res recula:vepres veprecula:excipitˀ merces mercedis cuiꝰ is genitiui in vla cōuerſa facit diminutiuū mercedula. ⁊ apes cuiꝰ diminutiuū ꝓ e longa i hꝫ apicula:ita dicit Priſ.in.iij.li.l.de diminutiuis. Jn.vj.li.dicit Priſ. Ouidiꝰ in.xvj.methe. h̄ apis ꝓtulit dicēs: Non apis inde tulit hos carpit ſedula flores. Qḋ etiā diminutiuū oſtendit apicula:qūo fidicula docet ꝑmitiui ſui ntūm fidis non fides eſſe. Ex his videtˀ ꝙ ⁊ Priſ. velit ꝙ apecula ſit dimi.de apes:⁊ apicula de apis:qḋ olim in vſu fuit. ⁊ h̄ etiam vult Hu. Jn o deſinētia ſi faciūt diminutiua:cōuertūt o in un:⁊ accipiūt culꝰ vel cula:vt tiro tirūculus latro latrūculus:carbo carbunculꝰ:pedūculꝰ:curculio curculiunculꝰ:virgo virgūcula:ratio ratiuncula:offenſio offenſiūcula:loligo loligūcula:hō homūculꝰ:dr̄ tñ ⁊ homūcio homūculꝰ:homullꝰ ⁊ homullulꝰ. Leno lenūculus ſiliˀ facit dimi.fur furūculꝰ:rana ranūcula facit. Quedā alia deſinūt in culꝰ vel cula:de quibus dicā de deſinētibꝰ in vlus.

De deſinentibꝰ in vlus.

In vlus deſinētia ſic formantˀ:Jn x oīa vel in us ſupra vnā ſyllabā vel t deſinētia gtī extremā terminationē.i.is in u cōuertūt:⁊ accepta lus vel la vel lū faciūt diminutiua:vt rex regis regulꝰ:codex codicis codiculꝰ:⁊ ex eo codicillꝰ:fornax fornacis fornacula:fax facis facula ceruix ceruicis ceruicula:adoleſcēs adoleſcētis adoleſcentulꝰ:caput capitis capitulū. Jn us terminās vnum tertie declinatiōis cōe triū generum:abiecta s:aſſumit lus in dimi.vt vetus vetulꝰ:femininū vt vetula:neutrū vetulū.ſus cōe abiecta s:aſſūpta culū:facit diminutiuū ſuccula. Paulꝰ facit paululus. capis capidis capidula facit:vt dicit Priſ.in.vj. Quedā alia diminutia deſinūt in ulus:de quibus dicetˀ qū determinabitˀ de deſinentibus in olus:⁊ de deſinentibus in ellus ⁊ in illus.

In ellus vel in illus vel in xillus deſinētia ſic formantˀ. Nā vt dicit Priſ. Jn nus ſiue habeāt añ n aliā ɔſonātē ſiue nō:⁊ in lus ſi nō habeāt geminatū l:⁊ in er ſecūde declinationis noīa duplicāt l añ us in diminutiuis:vt aſinꝰ aſellꝰ:geminꝰ gemellꝰ:bonꝰ bellꝰ:pugnꝰ pugillꝰ agnꝰ agnellꝰ:anulꝰ anellꝰ:oculꝰ ocellꝰ:ppl̄s popellus:catulꝰ catellꝰ:tener tenellꝰ:liber libellꝰ. Et ſciēdū ꝙ oīa e habēt penl̄.abſqꝫ pugillo:niſi ꝑmitiua penl̄.habeāt nā ꝓductā ī oī genere.tūc enī ſuāt ꝑmitiui vocalē:vt vnꝰ vna vnū:vllꝰ vlla vllū:vinū villū:excipitˀ vnū in lus deſinēs paulꝰ:qḋ nō geminauit l in dimi. nec mirꝝ qū au diphthōgꝰ poſt ſe gemiari ɔſonātē ꝓhibeat. Facit igitˀ paulꝰ paululꝰ:⁊ ex h̄ pauxillꝰ ⁊ pauxillulꝰ:q̄s formas ſuāt:⁊ feminū ⁊ neutꝝ eiꝰ paula paulula:pauxilla pauxillula.in neutro paulū paululū:pauxillū xillulū.ſilr̄ velū vexillū facit dimi.⁊ puto iō h̄ aſſūpſiſſe x:qꝛ h̄ in lus vel la vl̄ lū deſinētiū ꝑmitiuoꝝ facētiū diminutia penl̄.nā longā habēt:paulū pauxillū:velū vexillum:iō mala quocꝫ aſſūpſit x maxilla:⁊ talꝰ taxillꝰ. Que vō gemināt l añ us:vel a vel um in ulꝰ la lū:faciūt iterꝝ diminutia:vt homullꝰ homullulꝰ:pauxillꝰ xillulꝰ:pauxilla xillula pauxillū xillulū. Femina quocꝫ ī na deſinētia:ſiue habeāt añ n aliā ɔſonātē:ſiue nō gemināt l in dimi.añ a:vt catena catella:aſina aſella:gemīa gemella:colūna colūnella.excipitˀ rana ranūculꝰ. Eādē formā ī la quocꝫ deſinētia vel ī ra ſuāt:vt fabula fabella:tabula bella:libra bella:capra pella:⁊ vmbra bella.ſacer cra crū ſacellus cella cellū. Puer puera antiq̄ dicebāt:ex quo puella:tener tenera tenerū:tenellꝰ la lū:miſer ra rū:miſellꝰ la lū. Excipiūtˀ in ra deſinētia:que nec a maſculinis in er deſinentibꝰ ſūt:nec habent añ r aliā in eadē ſyllaba ɔſonātē:vt ara arula:terra rula:littera terula. Neutra quocꝫ in um deſinētia:gemināt in dimi.l ante um.⁊ ſi

ꝗ habent añ n in penul.ſyllaba diminuti i non e accipiūt:vt tignū tigillū ſignū ſigillū.alia vͦo e habēt in penl. niſi ſit:vt ſupiꝰ dociimꝰ penl. ꝑmitiui nāliter longa:vt bonū bellū:geminū gemellū ſcānū ſcānellū. Que vͦo in uꝫ deſinūt i penl.añcedēte mutata i vltia gti in o:⁊ accepta lū faciūt diminutia:vt palliū palliolū:ita dicͭ Priſc.i iij.li.vbi agit de diminutis.In.ij.vͦo li.vbi agit de poſſeſſiuis ſic dicͭ:Ouinꝰ quoqꝫ ab oue deriuatͭ:⁊ ſuinꝰ a ſue Nā ouilla ⁊ ſuilla diminutia ſūt. In nus.n.deſinentia vlͭ in na vel ī nū:ſi faciūt diminutia abiecta n duas aſſumūt l vt vnꝰ vllꝰ:vna vlla:vnū vllū:bonꝰ bellꝰ bona bella bonū bellū:geminꝰ gemellꝰ gemia gemella geminū gemellū vinū villum.Sic ꝗ ſuina ſuilla:ouina ouilla:ita dicͭ Priſ.in.ij.li.de poſſeſſiuis.Deide ſubdit Priſ.in.iij. li.Similitͭ in illū ⁊ ellū faciūt diminutia in lū vlͭ rū deſinētia:vt tantulū tātillū:lucrū lucellū: cerebꝝ cerebelluꝫ. flabꝝ flabellū:flagrū flagellū:caſtrū caſtellū:ſacrū ſacellū.Et ſcire debenꝰ ꝙ i ellus vel in illus deſinētia diminutia ſi a diſſyllabis deriuantͭ aſſumūt vnā ſyllabaꝫ:vt agnꝰ agnellus:liber libellus:cultͭ cultellus:paulꝰ pauxillus.Similitͭ femina ī ella vel in illa ēminantia:vt capra capella:libra libella:paula pauxilla.Sic ēt neutra ī ellū vlͭ in illū exeūtia:vt tignū tigillū:ſignū ſigillū: lucꝝ lucellū.Excipiuntͭ veniētia a deſinētibꝰ in nꝰ vlͭ na vel nū: ꝗ nullā hn̄t ꝯſonātez añcedentē in eadē ſyllaba añ n:vt a bono vno vino derivata. ⁊ merito excipiuntͭ. hec.n.pares hn̄t ſyllabas ꝑmitis:vt bonꝰ na nū:bellus la lū:vnꝰ vna vnū:vllus la luꝫ:vinū villū. Notāduꝫ etiā ꝙ pānus pāniculꝰ facͭ.A triſſyllabis quoqꝫ veniētia diminutiua ſunt que gemināt l:⁊ pes hn̄t ſyllabas ꝑmitis: vt oculꝰ ocellꝰ catulꝰ catellꝰ geminꝰ ellus:fabula bella:tabula tabella.Excipiuntͭ ꝗ in ꝑmitis ante n aliā in eadeꝫ ſyllaba ꝯſonātez hn̄t.hec.n.addūt vnā ſyllabā diminutis: ſicͭ et diſſyllaba eiuſdē terminatōis:vt colūna colūnella:ſicut agna agnella:tignum tigillum.

De deſinentibus in vllus.

E Diminutis deſinētibꝰ in vllꝰ ꝑ geminū l dictū eſt ſupra vbi determinaui ꝺ formatōe deſinētibꝰ in ellꝰ vel ī illus vel ī xillꝰ

De deſinentibus in olus.

E formatōe deſinentiuꝫ in vm in olus ita teneas.

In us deſinētia ſcđe declinatōis noīa e vlͭ i añcedētibꝰ mutāt us in o:⁊ accepta lus faciūt diminutia: vt vrceꝰ vrceolus: alueꝰ alueolus: luteꝰ luteolꝰ:malleꝰ malleolꝰ:aureꝰ aureolꝰ.Capreolꝰ quoqꝫ videtͭ a ntō capreꝰ eē:cuiꝰ femininū ē in vſu caprea.Nā capra a capro fit:ex qbꝰ capellꝰ ⁊ capella fuīt diminutia.I quoqꝫ añcedēte:vt filiꝰ filiolus:gladiꝰ gladiolꝰ.A ꝓprijs vt ſergiꝰ ſgiolꝰ:tulliꝰ tulliolꝰ:patriciꝰ patriciolꝰ.excipitͭ anthoniꝰ qđ anthoniaſter facͭ dimi.Femina quoqꝫ e vlͭ i añ a habētia i ola faciūt diminutiua:vt laurea laureola: vncia vnciola:filia filiola:tullia tulliola:lutea luteola.etiā neutra e vlͭ i hn̄tia añ um:in diminutis o hn̄t añ luꝫ:vt luteuꝫ luteolū:palliū palliolū:laureū laureolū:⁊ ꝗ in vm deſinūt i penl.añcedēte mutata i vltia gti in o:⁊ accepta lū faciūt diminutia:vt palliū palliolū:vt ſ̄ dixi ī deſinentibꝰ in ellꝰ ⁊ ī illus.Et ſcias ꝙ ī oībꝰ diminutis ꝑdictꝭ corripitͭ o añ lus vlͭ la vel lū.Alia vͦo oīa in us ēminātia ſecunde declinatōis noīa abiecta s accipiūt lus:⁊ faciūt diminutia:vt tātus tātulꝰ venꝰ vēulꝰ ſeruꝰ ſeruulꝰ:puꝰ puulꝰ:paucꝰ paucꝰlꝰ:grecꝰ greculꝰ:ꝑmꝰ ꝑmulꝰ.Femina quoqꝫ i a deſinētia ꝯſonāte añpoſita ēt in uꝫ neutra ⁊ in vla faciunt diminutia:vt ſilua ſiluula:luna lunula: rubicūda rubicūdula:lingua lingula:⁊ ꝑ cōciſionē ligula:puella puellula:ſerra ſerrula:aq̄ aquula : ſilͬ aīa animula : ſilͬ equa equula:arca arcula:mēſa menſula. In vluꝫ ꝑmū primulū:tantū tātuluꝫ.Et h̄ tn̄ in olus deſinētia vna ſyllaba vincunt ſua ꝑmitiua ⁊ corripiūt penulti. vt tantiolus primiolus.

De deſinentibꝰ in aſter.

In aſter ⁊ cio ⁊ leus:ſatis pauca in vſu īueniuntͭ diminutiua: ⁊ fere h̄ in aſter:vt anthoniꝰ anthoniaſter:ſurdus ſurdaſter:catulus catulaſter:paſitus paſitaſter. In cio:vt hō homūcio ⁊ ſenex ſenecio. In leus: equꝰ equuleus:hec acus hic aculeus:oculus oculeus.

De exceptōibus diminutiuorum.

Inueniūtͭ etiā mlta ꝓpria ſiue appellatiua ꝗ q̄uis nō ſint diminutiua:formā tn̄ hn̄t diminutioꝝ: vt cuniculꝰ:anniculꝰ:metellꝰ:catullꝰ:tribulus friuolus la lū:cannula tabula:vinculuꝫ ꝑiculuꝫ.Et ſciendā ꝙ pauca īueniuntͭ diminutiua ꝗ nō ſeruāt genera ꝑmitiuoꝝ:vt h̄ rana:h̄ ranūculus:canis canicula:ſcutū vel ſcuta.i.rotūda forma ſcutula ⁊ ſcutella:h̄ q̄lus hͦ quaſillū:piſtrinū piſtrilla h̄ acus hic aculeus.Et ꝑterea anguis anguilla:vnguis vngula:nubes nubilū:ꝗ magis denoīatiua ſūt eſtimanda q̄ꝫ diminutia.Quippe nō habēt diminutiuoꝝ ſignificatione:ſꝫ formā tm̄. Preterea pānus pānucula. Probꝰ etiā ponit hͦ glandiū:hec glandula:ꝑs eſt inteſtinoꝝ:enſis enſiculus enſicula.Preterea hec beta malua:hic betacus maluaceus.

De denominatiuis.

Denominatiuū ē illō nomen qđ a noīe deriuatͭ:vt iuſticia ab h̄ noīe iuſtꝰ.ſꝫ qꝛ mlte īueniūtͭ forme cōmunes tā ī denoīatiuis q̄ꝫ v̄balibꝰ:necnō etiā ꝑticipialibus ⁊ aduerbialibus:nō incōgruū eſſe exiſtimo:de his quoqꝫ in hͦ loco ſilͭ tractare.

De denoīatiuis in a.

In a deſinētia denoīatia i breuē hn̄t añ a vlͭ e vlͭ i vlͭ u longā hn̄t añ l vel n vlͭ r:vt ſapiētia:acrimonia:tutela cautela:ſuadela tōſtrina armatura.Inueniuntͭ tn̄ in v̄balibus ēt alias ꝯſonātes añ a hn̄tia:ſꝫ q̄s a v̄bis accipiunt vt ſcribo ſcriba:ꝯuiuo ꝯuiua:collego ga.Scđe igitͭ declinatōis noīa in us deſinetia c añcedēte quotcūqꝫ ſunt ſyllabaꝝ:niſi ſint regionuꝫ noīa ꝗ deriuantͭ ex his. Alia vͦo q̄cuqꝫ ꝯſonante añ us poſita tn̄ diſſyllaba : et ꝗ in is deſinētia tertie declinatōis ſimilē hn̄t ntō genitiuū.ꝗ ſcđe quidē ſunt gtō:ꝗ vero t̄tie ſūt dtō aſſumunt cia:vt amicꝰ ci amicitia:pudicꝰ ci pudicicia:letus ti leticia: durus ri duricia:meſtus ſti meſticia:ſtultus ti ſtulticia: ſegnis gni ſegnicia:triſtis ſti triſticia i tam ī penul.q̄ꝫ añpenul.vbiqꝫ correpta.Et ſcribuntur oīa ꝑdicta ⁊ ſimilia per c in penul.que formantur a gtō vel dtō addita cia. Alia vͦo a ſupradictis caſibus aſſumunt a penult.i ī his vbiqꝫ correpta:vt cōtrouerſus ſi cōtrouerſia: ignauꝰ ui ignauia:violentus ti violentia:ſuꝑbus bi ſuperbia:modeſtus ſti modeſtia.Miſer quoqꝫ q̄uis in er deſinat a miſeri miſeria facit:aſtutus ti aſtutia.Similiter faciunt regionū noīa pleraqꝫ:vt italus li italia:gallus galli gallia:hiſpanus hiſpani hiſpania: ſcotus ti ſcotia: dardanꝰ dardani dardania:tuſcus ſci tuſcia:grecus ci grecia.Similitͭ faciunt tertie declinationis noīa ſiue participia ꝗ vna ſyllaba vincunt in gtō nominatiuū. aſſumunt.n.in dtō a penul.i vbiqꝫ ſicut ſupradictū eſt corrupta:vt negligens ti negligentia:prudens prudenti prudentia:miſericors di miſericordia:iners ti inertia:inops opi iopia ius ri iniuria nomen mini ignominia:ceſar ſari ceſaria.

Inueniunť tñ quedã que in monia deſinunt a noĩbus ſiue a ṽbis deriuata: caſti⁹ ſti caſtimoĩa: pco pſi pſimonia: queroꝛ queri querimonia: acer acri acrimonia. predicta habent i ante a.

Onſonante uero antecedente i a deſinentia denoĩatiua: ſiue ṽbalia formas habẽt tres. ſ. la: na: ra. La e longa añcedente: vt caut⁹ ti cautela: tut⁹ ti tutela: acutus ti acutela: cuſtos di cuſtodela mãdatũ ti mãdatela: cliẽs tis cliẽtela. Et nota ꝙ oĩa extremã gti vocalẽ ſi ſint ſcđe declinatoĩs: ſi tertie ſint dti in e longã ↄuertẽtia aſſumũt la. Que vo a ṽbis fiũt ſecũde ↄiugatoĩs a ſcđa pſona abijciunt s ꝛ aſſumunt la: vt cãdeo des cãdela: ſuadeo des ſuadela. Horati⁹ in pmo ep̄laruꝫ: Ac bene nũmatũ decorat ſuadela venuſq;.

De denominatiuis in na.

In na vo deſinentia denominatiua ſiue verbalia oĩmode longam habẽt penul. nã vel poſitione: vt officiũ officina: tonſtrix tõſtrina: lux cis lucina: lateo latrina. Nã mutina ſagina pagina non videnť eſſe deriuatiua. In ra aũt terminãtia oĩa pticipijs femininis futuri tpis ſimilẽ habent formã. vñ penul. u ſine dubio pducit̃: vt tritura litura. Et ſciendũ ꝙ ſupradicte oẽs forme ꝛ in a deſinentes ꝓprie ſunt fe. ge. Inueniunť tñ pauca ṽbalia maſculina ſiue cõia conſonãtes verboꝛuꝫ ſeruantia: vt ſcribo hic ſcriba: lego h collega: fugio hic ꝛ hec ꝓfuga: aſſequoꝛ aſſecla: aduẽio aduena: cõuenio cõuena: conuiuo cõuiua.

De deſinentibus in io.

In io terminãtia plerũq; a pticipijs fiũt pteriti tpis: quoꝛũ gtũs aſſumpta o: ꝛ ꝛ correpta i: facit huiuſmõi noĩa: vt oratus ta tum orati oratio: accuſat⁹ ti accuſatio: ſtatus ti ſtatio: dat⁹ ti datio: cõnexus xi cõnexio: oblit⁹ ti oblitio: auct⁹ cti auctio: pfect⁹ cti pfectio: munit⁹ ti munitio: hauſt⁹ ſti hauſtio: internect⁹ cti internecio facit euphonie cã: abiecta t primitiui. Ex hoc pꝫ ꝙ oĩa predicta ſcribunť per t: qđ tamen accipit ſonum de c.

De deſinnẽtibus in go.

In go deſinentia ſiue ſint deriuatiua ſiue pmitiua ſiue compoſita penul. pducunt: vel nã vel poſitione: vt virago cõpago. Excipit̃ vnũ ligo cui⁹ penul. corripit̃. Nec mirũ qũ ſit maſculinũ ꝛ ſolũ diſſyllabũ vocalẽ i ante go habẽs.

De deſinentibus in do.

In do deſinentia deriuata: taꝫ a noĩbus qȝ a ṽbis vel pticipijs veniũt. Hec quandoq; mõ e longam: mõ i mõ tu habẽt añ do Et ſciendum ꝙ e pductam ante do habentia: ꝛ ſi a nominib⁹ deriuanť extreme ſyllabe terminationẽ in e cõuertunt ꝛ accipiũt do: vt dulcis dulcedo: acris acredo. Si a ṽbis ſecundarũ terminatoẽs pſonarum in e pductã ſimilit̃ conuertũt: ꝛ accepta do faciunt ſupradcẽ forme deriuationes: vt intercapio pis: intercapedo: torpeo pes tordedo. I ſimilit̃ añ do hñtia extremas ſyllabas ſecũde vel tertie pſone in i longam cõuertunt ꝛ accipiũt do: vt cupio pis cupido: libet libido: excipit̃ formido dinis: a formido das: qđ ideo facit ṽbale nomen ſimile pmitiuo ṽbo: qꝛ ipſa poſitio ṽbi talẽ habuit formam.

De deſinentibus in tudo.

In tudo vo deſinẽtia ſi a nominibus veniunt ſcđe declinatoĩs: nõ a pticipijs vel pticipialib⁹ gtõ ſingulari: tertie vero dtõ aſſumũt tudo i añpenul. cor. vt ãplius pli ãplitudo firmus firmi firmitudo: ſolus ſoli ſolitudo: ſuauis ſuaui ſuauitudo. Hebes aũt cã euphonie fac̃ hebetudo: vl' hebitudo p i ſm quoſdã. Si aũt a pticipijs vel a pticipialibus in tus deſinẽtib⁹ deriuanť abiecta s aſſumunt do: vt habitus ti habitudo. a teſta quoq; ſiue teſtu teſtudo qđ eſt corporale. Et ſcias ꝙ non ſolũ deriuatiua ſꝫ oĩa i do deſinentia: q̃tis non ſint deriuatiua: penul. u habẽtia pducũt eã nã vel poſitõe: vt hirudo hirundo arũdo

De deſinentibus in u.

In u denoĩatiua pauca inuenio: vt ſpecus ſpecu pecus pecu: teſtus teſtu: tonitr⁹ tonitru: corn⁹ cornu. Nec intereſt aliquid inter pmitiuoꝛũ ꝛ deriuatiuoꝝ ſignificationẽ. Idq; dubium ẽ an ſint deriuatiua dicenda.

De deſinentibus in il.

In il vel in ul deſinentia ſiue a noĩbus ſiue a verbis deriuata ſint fiunt abiectiõe extremaꝝ vocaliũ ſiue ſyllabarũ pmitiui: vt pugillus pugil vigilo vigil ↄſulo ↄſul: exulo exul pſulo pſul.

De deſinentibus in ur.

In ur deſinẽtia a ṽbis inuenio fieri abiectõe o: vt murmuro murmur auguro augur ſaturo ſatur: hoc tamen facit ꝛ femininum ſatura ꝛ neutrum ſaturum.

De deſinentibus in alis.

In alis deſinẽtia l' ale: ſi ſint a noĩb⁹ pme declinatoĩs: aſſumũt ntõ pmitiuorum lis vel le: ꝛ pducunt a penul. vt curia curialis memoria memorialis: pluuia pluuialis: mẽſa menſalis: via vialis. Si ſcđe tũc extremã i gti ſingularis: Si tertie is mutãt in a lõgã ꝛ aſſumũt lis: vt mercuri⁹ mercurij mercurial': fluui⁹ uij fluuial': neut̃ tri neutral': liber bri bralis theatrũ tri theatral': iudiciũ cij iudicialis: marti⁹ tij martialis: fatũ ti fatalis: genit⁹ ti genitalis: caput tis capital' ṽgo nis ṽginalis: cardo nis cardinal': hoſpes tis hoſpitalis: nauis uis naualis: dos tis dotal': flos oris floral': corpus corpis corpalis: celebs bis celibalis: mors tis mortalis: iuuenis iuuenalis. inuenit̃ ꝛ iuuenilis: pꝛiceps pis pncipalis: municeps cipis municipalis: crinis crinalis: vox cis vocalis. Si a quarte declinatoĩs nominibus deriuanť abiecta s. Si a quinte remota s: ex ntõ aſſumũt alis: vt manus manualis: cenſus cenſualis: ſpẽs ſpecialis res realis. Verbalia quoq; a prima cõiugatione inueniuntur in alis: vt a penetro penetralis.

De deſinentibus in elis.

In elis pauca inueniũt denoĩatiua vt fid⁹ di: fidelis: crud⁹ di crudelis: patru⁹ trui patruelis: frat̃ tris fratruelis. Et nota ꝙ oĩa extrema i gti in e pductã mutãtia aſſumpſerũt lis. Frat̃ vo fratris is in u couerſa aſſumpſit elis.

De deſinentibus in aris.

In aris deſinẽtia deriuanť a noĩb⁹ ſiue ṽbis quoꝛũ extrema ſyllaba icipit ab l vel ab alia ↄſonãte vel vocali aliqua pura. fiũt aũt a gtõ nominũ ſiue a poſitõe verboꝝ ſic: Quecũq; lr̃a ſiue littere ſequanť l vel aliã ↄſonantẽ ex qua extrema incipiat ſyllaba gti trãſeũt in a longam ꝛ aſſumũt ris: vel ſi a vocali incipiat ipſa extrema mutat̃ in a longam ꝛ etiã aſſumit ris: vt populus li popularis: ſingulis guli laris: apollo linis apollinaris: conſul conſulis laris: miles tis militaris: ſchola ſchole ſcholaris: peculium peculij peculiaris: familia lie familiaris: molo molis vel mola molaris. Sic etiã neutra in are finita: vt velũ li velare.

De deſinentibus in enſis.

In enſis deſinentia ſi ſint a noībus pri me vel ſcđe declinationis mu tāt extremā ptem nti ſingularis vł pluralis in en: aſſumunt ſis: vt olbia olbiēſis: ſardinia ſardinienſis: hiſpania hiſpanienſis: vtica vticēſis: caſtꝝ caſtrenſis: foꝝ forenſis: iliū ilienſis: oſtia ciuitas ē oſtienſis: ianua ianuenſis: cremona cremonenſis. Athene vō athenienſis eu phonie cā i hꝫ in aīpenł. ⁊ chalice chaliciēſis. Si vō tertie ſint declinatiōis abijciunt extremā s gtī ⁊ aſſumunt enſis: piſtoꝛ oꝛis piſtoꝛiēſis: karthago ginis ginenſis.

De deſinentibus in bꝛis.

In bꝛis vel ſtris vel ſtis deſinentia ſic formanť: Que.n. duas cōſonātes habent aū is: vel a ntō fiunt pmitiuoꝛuꝫ vel a gtō. et a ntō quidē deriuata abijciunt extremā litterā ⁊ aſſumūt bꝛis: vt ſalus ſalubꝛis: mulier muliebꝛis. a gtō vō mutata ei⁹ extrema pte in e: ⁊ aſſūpta ſtis vel ſtris: ager gri agreſtis: celū celi celeſtis: terra terre terreſtris.

De deſinentibus in tis.

In tis quoqꝫ inueniunť denoīatiua: ſꝫ antique ꝓlata: penul. natura vel poſitione longā hñtia: vt ſamnitis ꝓ ſamnis: ſic laurētis ꝓ laure⁹: tiburtis ꝓ tiburs: teſte capꝛo. Sic q̄ritis ꝓ q̄ris: ⁊ ceritis vel ceretis ꝓ ceres: qui tamē ntī nunc ī vſu nō ſunt. vñ Uirg. in. x. Qui cerete domo qui ſunt minionis in aruis. Inuenić tñ ⁊ coꝛrepta i: habens penul. apō eundem virgilium: Eſt ingens gelidum lucus ꝓpe ceritis amnem.

De deſinentibus in ius.

In ius deſinētia ſiue a noībus ſiue a verbis deriuata ſeruant aū ius primitiuoꝛū ſuoꝛū ꝯſonantes: ex quib⁹ incipiunt vltime vel penł. ſyllabe. ſꝫ tunc penul. qū ⁊ ipa penł. in vocalem deſinit: ⁊ vltima a vocali īcipit: vt ſeru⁹ rui ſerui⁹ ſuilis ſeruilius: agellus agelli agelli⁹: ſilua ſilui⁹: vgula vgili⁹ mars tis martius: nūcio nūcius: ſaucio ſaucius: ſcio ſci⁹ vñ neſcio quoqꝫ neſcius facit: Exceptis in cius deſinentibus: que formanť ſic:

De deſinentibus in cius.

In cius deſinētia ſi ſint noīa: ex quib⁹ deriuanť vel pticipia ſcđe declinatōis: aſſumūt gtō ſingulari: ſi tertie dtō cius ī tñ penul. q̄ꝫ aīpenul. coꝛ. vt aduectuſ cti: aduectici⁹: cōmēdat⁹ ti ꝯmendatici⁹: faber bꝛi bꝛicius: pignerat⁹ ti pigneraticius: tribun⁹ ni tribunicius: pater tri patrici⁹: edilis edili edilici⁹: gentilis li gētilicius. Inueniunť tñ quedā a prime quoqꝫ declinatōis noībus eiuſdē forme q̄ habēt a aū cius: vt gallina gallinaci⁹: ſic membꝛana mēbꝛacius: ⁊ cartina cartinacius format.

De deſinentibus in uus.

In uus diuiſas taꝫ a nominib⁹ q̄ꝫ a vbis deriuata ſm q͞ in ius terminatorū regulā mutatione extremaꝝ litterarū vel lr̃e in uus ſolēt fieri: vt pať patri: patruus: ann⁹ ni annu⁹: pſpicio pſpicuuſ: ambigo ambiguus: pigo piguus: ardeo arduus: vaco vacuus: rigo riguus. Notandum inter hec menſtruus: qđ euphonie cā aſſumpſit t ⁊ r.

De deſinentibus in quus.

In quus quoqꝫ deſinentia ſimiliť ſiūt: vt equo equus: obliquo obliquus: ſꝫ magis ab his noīb⁹ verba: q̄ꝫ a vbis noīa ſint deriuata. Long⁹ longinqu⁹ iō aſſumpſit n aū qu⁹ qꝛ aliter euphonie ſatiſfacere non poterat.

De deſinentibus in bus vel cus.

In bus vel cus deſinentia: a vbis b vel c aū poſtremā vocalē vel vocales habētib⁹ deriuanť: mutatōe o. ⁊ ſi aū eam alia ſit vocalis eius quoqꝫ in us: vt ꝓbo ꝓbus: turbo turb⁹: oꝛbo oꝛb⁹: ſupbio ſupb⁹: parco pcus: luceo lucuſ: arceo arcus. Inueniūnť pauca a noīb⁹ vel vbis in vlc⁹: vt a ſus ſubulc⁹: a bos bubulc⁹: a pec⁹ peculc⁹: a peto petulcus.

De deſinentibus in dus.

In dus tres ſunt forme. ſ. in idus: in bundus: in andus vel endus. In id⁹ ſeruat cōſonantē ex q̄ vltima vel penul. pmitiui incipit ſyllaba: ſꝫ tūc penul. ſi nō intcidat ꝯſonās inť vltīe ⁊ penł. ſyllabe vel ſyllabaꝝ vocales: ⁊ reliquā eiuſdē ſyllabe vł ſyllabaꝝ ptē mutat ī i coꝛreptaꝫ ⁊ aſſumit d⁹: vt herba herbid⁹: turba turbid⁹: vua vuid⁹: rabies rabid⁹ timeo timid⁹: areo arid⁹: ſqualeo ſqualid⁹: ferueo feruiduſ: tabo vł tabi tabid⁹: inuideo iuid⁹: frigeo frigid⁹: valeo valid⁹: cādeo cādidus: ſoleo ſolid⁹. Et h̄ quidem in dus ſupꝛadcē forme noīa demōſtrāť hēre ea in ſe ex q̄ h⁹ deriuanť: vt herbid⁹ qui hꝫ herbā: turbid⁹ q̄ hꝫ turbā: timidus q̄ hꝫ timoꝛē: rabidus qui hꝫ rabieꝫ: inuidus qui hꝫ inuidiam.

De deſinentib⁹ in būdus.

In būduſ vero deſinentia ſilitudinē hēre ſignant: vt vitabund⁹ ſilis vitāti: moꝛibūd⁹ ſilis moꝛiēti: furibund⁹ ſilis furenti: et ſunt pene oīa eiuſmōi forme noīa vbalia. et ſi a verbis pme ꝯiugatōis deriuanť: a habent aīpenul. vt cauſoꝛ cāris cauſabūdus: vito vitas vitabūdus. Si autē ab alijs coꝛreptā i: vt ludo dis ludibundus: moꝛioꝛ moreris moꝛibund⁹. Excipiť alternitatl cā rubicundus qđ in penul. ſyllaba pꝛo b habuit c: ne ſit abſonum ſi rubibundus dicamus.

In andus vel endus.

In andus vel in endus eſt forma pticipialis. i. que terminationē hꝫ pticipioꝝ futuri tēpoꝛis paſſiuoꝝ: ⁊ ſignificat dignū eſſe aliquē eo qđ demōſtrať: vt laudand⁹. i. laude dign⁹: curādus. i. dignus curari: oꝛdinandus dign⁹ oꝛdinari: legendus dignus legi: loquendus dignus de quo loquanť homines.

De deſinentibus in vlus.

In vlus deſinentiuꝫ forme ſimiles ſunt diminutiuis: ⁊ veniunt tam a noībus q̄ꝫ a verbis: vt auus auunculus: ann⁹ anniculus: pateo patulus: credo credulus: pēdo pēdulus: bibo bibulus. Extremas ptes ſyllabaꝝ finalium ſiue extremas ſyllabas ſi ſint pure in ulus ꝯuertunt: excepto anniculus dꝛie cā. Nā annul⁹ dimi. eſt: et nouacula a nouo uas deriuať.

De deſinentibus in rus.

In rus denoīatiua ſiue vbalia pauca inueniūtur que penul. ꝓducunt: honoꝛ honoꝛus: odoꝛ odoꝛus: cano canoꝛus: ſono ſonoꝛ⁹: quoꝝ regula in ꝓmptu ē: Nā noīa us: vba vō rus aſſumūt.

De deſinentibus in ſus.

In ſus duplicē habent formā. vel eniꝫ pticipialia ſunt. i. pticipijs pꝛeteriti tempoꝛis ſimilia: ⁊ res incoꝛpales ſignificant: ⁊ ſunt q̄rte declinatōis: vt vſus curſus. aut monaſyllaba ſunt ⁊ ſcđe declinatōis: vt laſſus caſſus feſſus. vel o ꝓductā habēt aū ſus: ⁊ ſignificant plenū aliquem eſſe eius qđ ſignificať: vt ſaxogus plenus ſaxis: ſpumoſus plenus ſpumis: ventoſus plen⁹ vētis: vinoſus vino plenus. Fiunt aūt a pꝛimitiuis ſuis h̄ mō: mutāt extremā ptē ſyllabe vel ſyllabā ſi pura ē in q̄ termiať gtīs ī o ꝓductam ⁊ aſſumunt ſus: vt ſaxū xi ſaxoſus: curia rie curioſus: herba be herboſus: ſcelus leris ſceleroſus: numerus eri numeroſus:

onus oneris onerosus: pfidiam die pfidioſus. Notãdũ ꝙ a metu meticuloſus ſit.

De deſinentibus in tus.

In tus ſi ſunt participialia aut denoĩatiua vel incorporalia ⁊ fixa ſunt ⁊ quarte delinatõnis. ⁊ ſunt v̉balia: vt motꝰ: tumultus: ſonitus: habitus: cultꝰ: cõſultus: tribunatꝰ: vel mobilia ⁊ ſcde declinatõis ſũt ⁊ nõ v̉balia: vt togatꝰ: palliatus: tunicatꝰ: gratꝰ: letꝰ: mutꝰ. Et ſciendũ ꝙ ſi a pme declinatõis noĩbus deriuent̃ a habẽt penul. pductam: vt barbatꝰ: ſtellatꝰ: trabeatꝰ: purpuratꝰ. Si autẽ a ſcde vel tertie declinatõis noĩbus veniunt ĩ quibuſdã a: in alijs ĩ pducunt: vt palliuꝫ pallij palliatus: anulus anuli anulatus. Excipit̃ manuleatꝰ q̃uis a penul. habeat: tamẽ a quarta declinatõe deriuat̃. ſ. manu manulꝰ manuleatꝰ grates vel gratie gratꝰ ĩ pducunt: vt auitus: maritꝰ ceritus ab auo mare cerere. Excipiunt̃ vetuſtꝰ ⁊ libertꝰ: in quibus nti primitiorꝫ tus aſſumpſerũt. A quarte declinatõis noĩbus deriuata u pductaꝫ habẽt añ tus: vt cornutus verutus aſtutus v̉ſutus.

De deſiuentibus in ctus.

In ctus ptus: xus: participialia ſiue v̉balia iueniunt̃: vt amictꝰ: acceptus: aſſumptꝰ: aptus: raptꝰ: laxus: nexꝰ. hec eniꝫ omnia quum nõ ſignificant tempus nomina ſunt.

De deſiunẽtibus in ſtus.

In ſtus a noĩbus vel a v̉bis naſcunt̃ extremã partẽ ꝯuertẽtibꝰ in ſtus e vel u añcedẽtibus: vt honor honeſtꝰ: meror meſtus: modus modeſtus: ſcelus ſceleſtus: robur robuſtꝰ ango anguſtus. Preterea venus venuſtꝰ: onus onuſtꝰ q̃ quõ vetus vetuſtus aſſumpta tus faciunt deriuatiua ⁊ omnia vna vincunt ſyllaba primitiua abſq; meſtus.

De deſinentibus in ax.

In ax pleruq; verbalia inueniuntur ab oĩ ꝯiugatione: vt voro vorax: audeo audax: emo emis emax: pelliceo licis pellax: ſagio gis ſagax.

De deſinẽtibus in ex.

In ex correptã ſimilit̃ a v̉bis: vt lateo tes tex: verto tis v̉tex: vomo mis mex. In ex pductã ſimilit̃: vt rego gis rex: lego gis lex.

De deſinentibus in ix.

In ix feminina inueniunt̃ a maſculinis verbalibus ſiue denoĩatiuis ĩ or deſinẽtibus deriuata que mutãt or in rix: vt victor victrix nutritor quoq; nutritrix debuit facere: qd̃ euphonie cã ſiue alternitatis mediã ſyllabã cõcidit: nutrix. n. dicimꝰ.

De deſinentibus in ox.

In ox verbalia vel denoĩatiua inueniunt̃ vt voco vox: velum velox.

De deſinentibus in ux.

In ux lucco lux: duco dux: in nx: ⁊ ĩ rx: cõiugo ꝯiunx: arceo arx.

In duas ꝯſonantes inueniunt̃ pticipialia: vt ſapiens amans qũ ſint ſine tpe. Multa alia que ptinẽt ad denoĩatiua ⁊ v̉balia ſupra poſui in ſcda pte vbi poſui regulas de penl̃. ſyllabe accentu. hec dicta de ſpẽbus noĩum ſufficiant.

De genere noĩum.

Nunc de genere videamꝰ: Circa aũt genus pmo querit̃: a quibꝰ cauſis genera noĩum ĩponant̃. Ad hoc intelligendũ nota: ꝙ genus dicit̃ a genos qd̃ eſt natura. nullum aũt accidens magis reſpicit naturã q̃ genus. Naꝫ q̃nq; habet̃ reſpectꝰ ad ſexũ: vt hic vir: hec mulier: h̃ petrus: hec maria: hic ⁊ hec homo: Q̃nq; ad imitatiõem ſexus: vt hic ignis: hic aer: hec aqua: hec terra. Nam ſuperiora elementa ſunt quaſi mares: ⁊ inferiora quaſi femine: q̃m illa agunt in inferiora: ⁊ hec patiunt̃ ab illis. Propter hanc imitationem noĩa arborũ ſunt fe. ge. qr naturã matris in ſuis fetibꝰ imitant̃: vt pirus ⁊ vlmus. Hec. n. eſt quaſi obſtetrix puerperarꝫ bachi. vñ oleaſter fuit maſ. ge. qr non cõcipit qũ ſit pprium ſue gentis ꝯcipere. i. oliuarꝫ. Quꝫ aũt ſit ſermo de lignis: iã nõ pñt ꝯcipere. vñ magis ſunt neu. ge. vt ceruſum: prunuꝫ: buxum Hanc imitationẽ habes etiã in noĩbus fluuiorũ: qr ſũt maſ. ge. eo ꝙ fortiter ⁊ quum ĩpetu ruunt. Et in hoc quãdã nãm maritatis gerunt. Sed cruſtumiũ fuit neu. ge. ppter qualitatem vocis: maxime qũ ſignificaret inſexatã. Similit̃ lapis petra ſaxuꝫ aliquid naturale in ſuis generibus repreſentant. nam lapis quaſi ledens pedeꝫ dicit̃: ⁊ in hoc imitat̃ marẽ qui eſt fortior q̃ femina in ledendo. ⁊ iõ ſunt maſ. ge. Petra aũt dicit̃ quaſi pedibꝰ trita. ⁊ ſic oſtendit̃ pati: ⁊ ob hoc eſt fe. ge. Saxũ dictuꝫ fuit a ſauciendo. i. firmando: qr ppter magnitudinẽ ſuã ẽ firmũ ita ꝙ non mouet̃. Et in hoc differt a maſculino ⁊ feminino ſexu: ⁊ ſic eſt neu. ge. pprie. Propter hãc eãdẽ ſimilitudinẽ ſunt multa noĩa fe. ge. vt v̉tus: qualitas ⁊ his ſimilia: qr fecunditatẽ quandã habẽt rõne ſpẽruꝫ q̃s in ſe cõtinent. Salus aũt ppter delectatiõem fuit vt femina. Morbꝰ aũt ppter leſionẽ: vt mas: ⁊ ita poteſt ſagaciter de ſil'ibꝰ iudicari. Ea v̉o q̃ nõ ptinẽt ad rẽ ſexatã nec vt ſexata ſunt ge. neu. vt hoc ſcãnuꝫ. Aĩal ergo: qr dicit̃ non tñ de ſexatis: ſed etiã inſexatis: qr multe ſunt ſpẽs aĩalium que carent ſexu: eo ꝙ naſcunt̃ de putrefactõe vel cõfricatione: iõ fuit neu. gen. Sal ſimilit̃ dꝫ eſſe neutri ge. q̃tum ad reꝫ: ſꝫ repugnat qualitas vocis neutrorũ deſinentiũ in al: qr neutra deſinẽtia in al pducũt penul. gtĩ: ⁊ terminãt ablatiuũ in i: quorũ neutrꝫ facit h̃ nomẽ ſal: ĩmo cor. penul. gtĩ: ⁊ terminat ablatiuũ in e: ſicut maſculina deſinentia in al. Et ſic qualitas vocis tali adiuncta rõi cogit hoc nomen ſal eẽ tñ maſ. ge. Nõ. n. qualitas vocis ſuffic̃ nec voluntaſ alicuiꝰ: niſi rõ nãe vl̃ rei tali generi ſit adiuncta. Q̃nq; dat̃ genꝰ a cõparatione accidẽtiſ ad ſubſtantiã: vt hic ⁊ hec ⁊ hoc felix. Ut g̊ cãs a quibus genus ĩponitur breuiter colligamus: dicimus ꝙ genus q̃nq; accidit habito reſpectu ad vnũ ſexum per ſe: vt vir ⁊ mulier: q̃nq; ad vtrunq; vt homo Q̃nq; ad imitationem generis naturalis: vt lapis ⁊ petra: q̃nq; ad rem inſexatam vt ſcamnum: q̃nq; ad imitationẽ inſexate rei: vt animal: pecus mancipium ⁊ ſcortũ Nam ſcortum ꝯtra rõnem nature peccat: ⁊ iõ nihil naſcit̃ ab eo. vnde non fuit fe. ge. ſed neutri. q̃nq; habetur reſpectus ad qualitatem vocis rõni tamen adiuncta: vt hic ſal: q̃nq; ad cõparationeꝫ accidentis: vt albus ba bũ Epichenum autem ⁊ dubium diuerſas poſſunt habere cauſas.

Queſtio de genere nominum.

Querit̃ etiam cur nullum nomẽ quinte declinationis ſit maſcu. generis preter dies ⁊ meridies: ſed omnia ſunt feminini generis: niſi expers quod eſt omnis generl: ⁊ caret obliquis. Ad hoc dico ꝙ iõ nomia quinte declinatiõis ſunt magis fe. ge. q̃ maſ. qr qualitas vocis illius declinationis quandam naturaꝫ feminini ſexus importat ppter diuiſionem quã fac̃ in gtõ ⁊ dtõ: qr gtĩs ⁊ dtĩs illius declinatõis deſinit in ei diuiſas ſyllabas: ac diuiſio feminino ſexu ꝯuenit pp fecũditatẽ. Exps aũt nõ potuit obliquos hẽre: qr opteret ꝙ ablatiuꝰ ſuus deſineret ĩ

e ⁊ in i quum ſit oīs gene. quod in iſta declinatione eſſe non potuit. Similit̃ opterȝ ꝙ ablatiu⁹ deſineret ī e cor. vt ꝯtingit in oībus his que ſunt oīs ge. vt felici vel felice: ſȝ ablatiu⁹ quinte declinatōnis non pōt deſinere in e correptā: ergo ⁊c. de dies aūt inferius dicem⁹.

Queſtio.

Ueri etiā pōt de illo v̄bo qd̄ Priſc. dic̃ in p̄ncipio q̄nti li. Genera noīum p̄ncipaliora ſūt duo que ſola nouit rō nāe: maſculinū: ⁊ femininum. Genera .n. dicunt̃ a generando ꝓprie que generare poſſunt: que ſunt maſculinū ⁊ femininū. Igit̃ non nouit epichenum: ⁊ hoc falſuȝ ē: qꝛ ſine dubio reperit̃ in aliquo aīali. Itē ſi nouit illa ergo ſola natura ignorat neutrū gen⁹: ergo aliqd̄ eſt ignotū nāe: qd̄ tamē eſt notū homini. Sȝ ꝓbo ꝙ neutrum gen⁹ ſit notū nature: qꝛ ſicut natura nouit res ſexatas: ita etiaȝ ī ſexatas. Sȝ ſicut illa duo ꝑtinent ad res ſexatas: ita neutrū pertinet ad res inſexatas: ergo ſicut rō nature nouit illa duo: ita nouit ⁊ neutrū: non ergo nouit illa ſola. Ad hoc dico ꝙ Priſ. hic appellauit naturā quādā formaȝ cōſeruatiuā ſpēi .ſ. ſexū qd̄ pōt videri ex eo ꝙ ipſe reſtrixit hoc v̄buȝ generare tm̄ ad maſculum ⁊ feminam: qꝛ hec ſola ſexū hn̄t: qū generatio ſit oīum rerum in v̄itate que fiunt ex aliquo precedenti cui ꝯ̄riuȝ eſt creari: quia creari ē ex nihilo aliquid fieri: vt in aīabus cōtingit. Rō ergo nature .i. ſexualis ꝓprietas ignorat epichenum: qꝛ lȝ aliquod animal habeat vtrūq; ſexū: vt lepus: non tm̄ eſt hoc de rōne nāe: imo eſt quedaȝ irregularitas. Et iō dicit̃ nā ignorare hoc gen⁹. Neutrū autē licȝ notum ſit apud illā naturā que generalit̃ eſt in rebuſ creatis: ignotū tamē eſt apud illā que eſt in rebus ſexatiſ: de qua ibi Priſ. intendit. Item reſtringit̃ nā in legibus ad illam q̄ ē in aīalibus tm̄ habentibus vim generandi ⁊ cōcipiendi: vbi dicit̃: Ius nāle eſt qd̄ natura oīa animalia docuit .i. forma quedā naturalit̃ animalib⁹ impreſſa. Hoc ēt mō pōt natura reſtringi ſuperi⁹ in verbo Priſ. ad illā q̄ eſt in animalib⁹ tm̄: ⁊ ſic ceſſat obiectō. Et nota ꝙ generare potius tractū eſt a genere q̄ȝ gen⁹ a generando: qꝛ pri⁹ oporteret gen⁹ eſſe in animali q̄ȝ ip̄m generet. Sed Priſ. ibi cām voluit ꝑ effectum ꝓbare: qū dicit: Genus dr̃ a generando: qd̄ non ītelligit̃ tanq̄ȝ a ſua cā: ſȝ tanq̄ȝ ab effectu. A genere .n. ꝓuenit effectus gnātōis. Cauſatiue aūt ⁊ rōne effectus genus dicit̃ a genos qd̄ eſt natura: ⁊ inde geneſis .i. generatio.

De neutro genere.

Irca neutrū gen⁹ querit̃: an ſit pura negatō an aliq̄d ponat? Si ē pura negatio: igit̃ nō ē diſpoſitō entis. g̃ neutrū gen⁹ nihil ē. Si g̃ ponat aliq̄d: g̃ abſtracta negatione aliq̄ diſpoſitio relinquet̃: queraţ g̃ q̄ ſit illa. Solutio: dico ꝙ neutrū priuat ⁊ ponit. Priuat .n. diſpoſitionē maſculini ⁊ feminini generis: ⁊ ponit diſpoſitionē quandā rei carentis ſexu: vel quaſi carentis.

Queſtio de neutro genere.

Ueri etiā pōt: quare neutrū ſemꝑ eandē formā ſeruat ī accuſatiō: quā habȝ ī ntō. Ad hoc dico ꝙ ntūs deſignat rem: vt agentē: accuſatiu⁹ aūt vt patientē. ſȝ maſculinuȝ gen⁹ eſt ab agēte: femininū a patiente. Quȝ itaq; neutrū p̄uat maſculinū ⁊ femininū genus: non dȝ neutrū de ſe generare accuſatiuū alterius qualitatis: ne rōnem agētis ⁊ patientis generis imitari videat̃. Uocatiuū aūt hȝ ſimilem ntō: ſicut habent fere oīa nomia: qꝛ noīatiu⁹ ⁊ vocatiu⁹ intranſitiui ſunt.

Queſtio.

Uero etiā: an ſit dicendū ꝑ ꝓprio nomine: hoc ferrū hoc deſideriuȝ: vel hic deſiderius: ⁊ ſic de cōſimilib⁹. Hāc queſtionē mouet magiſter ⁊ bene: vel bonū querens: an ſit dicendū bonus? an bonū? an bene? Et dicit ꝙ eſt dicendū hoc bone bonum: ſicut hoc omnebonū: hoc gliceriū qꝛ nomē neutrū eſt: ⁊ īpoſitum ſm̄ formā neu. ge. ⁊ nō ſm̄ formā aduerbiȷ̄ velut qū dicit̃: Deus det tibi bonuȝ vel deus eſt ſummū bonū. vn̄ ſicut aliquis vocat̃ oēbonum ⁊ non omne bene. Ita ego ſuȝ vocand⁹ bene: ⁊ nō bonū: vt magiſter bn̄ ita dicit. Tn̄ eſt ſciendū ꝙ grāmatica qn̄q; ꝓcedit vulgarit̃: qn̄q; regularit̃. vulgarit̃ quātū ad ſcripta plebeia: in quibus dicendū vel loquendū eſt magis apte: ⁊ tūc iuxta ideoma pōt dici magiſter bn̄. Regulariter tamē ꝓcedit in his que periti ſentiunt ſm̄ rōnem artis. vn̄ noīa ſm̄ diuerſas linguas diuerſas vocis qualitates ſortiunt̃: vt ieſus hebraice: ſother grece: ſaluator latine. Ergo aliter ē loquēdū apud vulgos: aliter apud peritos. Si quē ergo videris vocari ferrum vl̃ cōſilium: vel deſiderium: vel argumentum: bene poſſes dicere: hic ferrū: hic cōſiliuȝ: ⁊ hic deſideriū: vl̃ hic argumentū: qꝛ qualitas vocis eſſentiā rei non mutat. Cōcedimus tn̄ ꝙ poſſet dici: hic ferr⁹: vel hic cōſilius: hic deſideri⁹: ⁊ ita de cōſimilib⁹. Similit̃ hic bonū eſt dicēdū qꝛ hoc nomen eſt datū ſm̄ illā formam quā hȝ hoc adiectiuū bonus na bonū in neu. ge. qn̄ ponitur ſubſtantiue. Nam quando ponitur ſm̄ reſpectum maſculini: dicendū eſt hic bon⁹.

Nunc de cōi gene qd̄.

Irca cōe genus pōt queri: Utrū cōmune genus ſit aliquid in nā? Si enī ē aliquid: ergo aliqd̄ genus ꝑticipat vtrūq; ſexū: ergo quum homo ſit cōis ge. iſtud cōe ꝓuenit ex aliquo genere vtriuſq; ſex⁹. Et ſic aliq̄s eēt mas ⁊ femina qd̄ eſt īpoſſibile. Si aūt nihil eſt in nā: ergo nullum nomen naturaliter ē ꝯmunis ge. ergo homo vel ciuis non venit naturalit̃ ꝓ mare ⁊ femina qd̄ falſum eſt: qꝛ ſilr̄ accipit̃ ꝓ vtroq; ſexu: vt oīs ciuis. Solutio: dico ꝙ nullum gen⁹ eſt cōmune q̄ȝtuȝ ad naturā: nec aliquis ſex⁹ eſt cōmunis ad maſculinum ⁊ femininum. Et hoc ē qd ait Priſ. Cōmune genus magis qualitate vocis dignoſcit̃ q̄ȝ natura. Cōmunitas ergo a qua dicit̃ genus cōe eſt forma aīe non nāe: ſicut affirmatio ⁊ negatio: qm̄ aīa poſuit cōitatem in genere ꝓpter opus generationis qd̄ maſculus ⁊ femina cōiter exercent.

Queſtio de cōi genere.

Ueritur ergo quare nō hēamus cōe ex maſculino ⁊ neutro: vel ex feminino ⁊ neutro. Et videt̃ ꝙ poſſit īueniri: vt vir ⁊ mancipium diligunt ſe. ⁊ mulier ⁊ mancipiū vidēt ſe. Dico ꝙ talis cōitas eē nō pōt: qꝛ vnū eſt nāle ⁊ alterū innāle. Itē vnū eſt priuatiuū ⁊ alteruȝ poſitiuuȝ: ⁊ iō nō faciūt vnū eē. Quȝ vero dicit̃ vir ⁊ mancipiū diligūt ſe: hoc ꝓnomē ſe: ibi eſt neu. ge. qꝛ neutrū ꝯcipit maſculinū. et ſimilit̃ qū dicit̃: mulier ⁊ mancipiū vident ſe. hꝫ ꝓnomen ſe: eſt ge. neutri: qꝛ neutrū concipit femininū. Et nota ꝙ ſolū maſculinū qn̄q; gerit naturā cōis ratione anthonomaſie .i. excellentie: vt ibi: Quicūq; vult ſaluus eē. hoc enī intelligit̃ ita bene de femina ſicut de mare. ſimilit̃: Diliges deū ⁊ ꝓximuȝ. et hoc ſepe reperit̃: ſȝ femininū nō hȝ eandeȝ vim. vn̄ nunq̄ȝ accipit̃ ꝓ cōi.

De omni genere.

Ueritur de oī genere quod adiectiuorū eſt: quoniam ſignificat reȝ ꝯparabilē maſcu. feminī. ⁊ neu. Hec aūt adiectia in

tres ſpẽs diuiduntur. Nam quedã ſunt mobilia ꝑ tres
terminationes: ⁊ h̃ tangunt p̃mam ⁊ ſcd̃am declinatio
nē: ⁊ non ſunt oĩs ge. ꝯiunctim: niſi in dtõ ⁊ ablatiuo plu
rali: vt albus ba buꝫ. Quedã tamẽ mobilia ſunt oĩs ge.
in gtõ ⁊ dtõ ſingulari que ſunt ſcd̃i modi ꝓnominũ: vt
vnus vna vnuꝫ: gtõ vniꝰ: dtõ vni. Quedã vero adiectiua
ꝯiunctim ſunt oĩs ge. vt felix ⁊ prudens. Quedaꝫ in cõe
⁊ neutrũ diuidunt̃: vt hic ⁊ hec fortis ⁊ hoc forte. Pau
ca tñ terminãt maſculinum in er: femininũ in is: neutꝝ
in e: vt hic acer hec acris hoc acre. Cur aũt fiat talis di-
uiſio pꝫ: qm̃ adiectiua cõiunctim p̃dicata ꝑ diuiſionem
reddunt̃: vt vir ⁊ mulier ⁊ mãcipiũ ſunt alba: ergo mu-
lier eſt alba ⁊ vir eſt albus: ⁊ mancipiuꝫ eſt albuꝫ. altera
v̓o diuiſio q̃ partim eſt cõpoſita: ⁊ ꝑtim ſimplex: nõ po-
teſt fieri niſi ꝑ cõe ⁊ neutrum: ⁊ ſic eſt certuꝫ ꝙ ternariꝰ
non hꝫ cõparationẽ niſi ad cõiuncta ſimul: vl̃ ad ſimpli
cia diuiſiꝫ: vel ꝑtim ad ꝯpoſita: ⁊ ꝑtim ad ſimplicia diui
ſiꝫ. Et hec rõ eſt q̃re noĩa adiectiua ĩ tres ſpẽs diuidũt̃.

Queſtio de omni genere.

Queri etiã põt: quare nullũ nomen de-
ſinens in is põt eẽ oĩs ge. in ntõ
caſu: vt dic̃ Priſ. videt̃ .n. falſum dicere: qꝛ hoc
nomen ſemis in vno ſenſu ẽ oĩs ge. ⁊ indeclinabile: vt h̃
⁊ hec ⁊ hoc ſemis .i. dimidiꝰ dia diũ. dico ꝙ Priſ. de de
clinabilibꝰ intellexit: ſꝫ hec ſemis: huiꝰ ſemiſſis .i. medie
tas aſſis declinabile eſt: ſꝫ adhuc obijcit̃ de hoc noĩe tri
cuſpis: qꝛ videt̃ hẽre neutruꝫ: quꝫ dicat Oui. Poſitoq̄ꝫ
tricuſpide telo mulcet aquas. Ad hoc dicit Priſ. ꝙ ꝑ fi
gurã recipit neutruꝫ: ⁊ ſic tricuſpis ẽ cõe duũ geneꝝ tm̃.
iõ aũt nullũ nomen deſinens in is potuit eſſe oĩs ge. in
ntõ: qꝛ vt dicit Priſ. in .vj. li. vbi determinat de deſinen
tibꝰ in is: nulluꝫ neutꝝ per ſe in is finiri põt: qd̃ in alijs
vocalibꝰ non ꝯtingit. Nam in as: in es: in os: in us: repi
unt̃ neutra: vt vas vaſis: es eris: os oſſis: ius iuris. in is
autẽ nullum neutrum deſinit: ⁊ hoc a tenuitate huiꝰ vo
calis ĩ credimus ꝓuenire.

Queſtio de omni genere.

Quero etiã ſi hec ꝯgrua eſt: Omnis ci
uis ẽ albus. videt̃ ꝙ ſic: qꝛ ſub-
ſtantiuũ cõis gene. põt recipe adiectiuũ in vtro
q̄ꝫ ge. ergo ⁊ hoc nomẽ ciuis: ⁊ ita eſt ꝯgrua. Sꝫ ꝓbo ꝙ
eſt incõgrua: qꝛ hoc ſignũ oĩs cogit hũc terminũ ciuis
ſupponere ꝓ maribꝰ ⁊ feminis cã ſue diſtributiõis: ſed
hoc adiectiuuꝫ albus reſtringit ipm̃ tm̃ ad mares: ergo
eſt ibi repugnantia: ⁊ ſic ẽ incõgrua. Dicimꝰ ꝙ hoc ad-
iectiuũ albus etiã põt ibi vagari ad femininũ: ⁊ ſic nõ re
ſtringit. Poteſt aũt reſtringere tm̃ ad mareſ: per ſuppo
ſitionẽ huiꝰ termini ciuis. Et ſm̃ hoc quidã iudicant eã
incõgruã ꝓpter repugnantiã offi-ciorũ. Nos v̓o cõgru
aꝫ: qꝛ nõ fit diſtributio niſi ꝓ maribꝰ. vñ nulla ẽ ibi re-
pugnantia. Nã talia ſunt ſubiecta qualia p̃dicata ꝑmi
ſerunt eſſe: vt ait boetiꝰ in li. de trini.

Sequitur nunc alia queſtio de omni genere.

Dubitat̃ etiã de quibuſdã noĩbus: an
ſint cõis ge. an oĩs: vt diues:
pauper: hebes: teres: degener: vber: comes: ho-
ſpes: ⁊ ſoſpes: bipes: quadrupes: cõpos: ⁊ memor. vidẽ
tur .n. eſſe oĩs ge. qꝛ ꝯparationeꝫ habent ad maſculinuꝫ
⁊ femininũ ⁊ neutrũ: qd̃ ꝑ eorum cõſtructionẽ pꝫ: vt di
ues vir: diues mulier: diues regnũ. vñ Oui. Addit exter
no marmore diues opus. et Boetiꝰ. v. de cõſolatõe ait:
Conſtat eternũ bonũ ſui compos. Item Lucanus: Im
periũq̄ꝫ comes. Iuuenalis: Depoſitũ tibi ſoſpes erit. Et
ſic m̃lta exẽpla hẽre poſſumꝰ. Item ea q̃ ꝯpant̃ ex iſtꝭ
hñ habẽt cõpatiuũ neutꝝ: vt h̃ paup pauꝑior pauꝑimꝰ
h̃ paup rior rima: h̃ paup pauꝑiꝰ rimũ. Sꝫ ꝯpatiũ neu-
trũ nõ põt oriri: niſi a poſitiuo neutro: g̊ poſitiua eoꝝ ha
bẽt neutra. Ad h̃ dicũt quidã ꝙ ſunt cõis ge. ſꝫ ꝑ figurã
q̄ñq̄ꝫ adiungunt̃ neutris: vt diues regnuꝫ. Quero g̊ ſi ꝑ
eãdẽ figurã põt dici: habeo diuitẽ regnũ: vel iſta regna
ſũt diuites qũ hñ dicit̃: Loquor de diuite regno. Pro-
pter h̃ ꝯcedũt q̃daꝫ ꝙ ſũt oĩs ge. Et Priſc. q̄ñq̄ꝫ dicit de
quibuſdã eoꝝ: vt hic ⁊ hec ⁊ h̊ memor: h̃ ⁊ h̃ ⁊ h̊ paup.
qd̃ ſi veꝝ eſt: ergo terminat ablatiuũ in e ⁊ in i: qꝛ hec ẽ
nã oĩs ge. vt h̃ ⁊ h̃ ⁊ hoc felix. Ablatiuo ab h̊ ⁊ ab hac et
ab h̊ felice vl̃ felici: g̊ paup fac̃ paupe vl̃ pauꝑi: ⁊ diues
diuite vel diuiti: g̊ neutꝝ plurale dꝫ deſinẽ in ia: ⁊ h̊ nuſ
q̄ꝫ repit̃: qꝛ nõ dicimꝰ hi ⁊ he memores ⁊ h̃ memoria:
nec dicimꝰ diuites vel diuitia: hebetes vel hebetia. In-
uenit̃ tñ hoſpita in plurali neutrũ. vñ Statiꝰ: Accipias
feſſũq̄ꝫ libẽs. Itẽ hoſpita pãdas flumina: ergo erit dicẽ
dũ: hic ⁊ hec ⁊ hoc hoſpes: g̊ hoſpite vel hoſpiti faceret
ablatiũ qd̃ nihil ẽ. Nos dicimꝰ ꝙ p̃dicta noĩa ſunt cõis
ge. in declinatõe: ſꝫ oĩs in ꝯſtructõe: ⁊ hoc iõ: qꝛ ſi in de
clinatõe p̃ponerent̃ eis tria articularia: de neceſſitate fa
cerẽt ablatiuũ in e ⁊ in i ⁊ neutꝝ plurale ĩ ia. ſꝫ qꝛ ſignifi
catio eoꝝ ẽ ꝯpabilis tribꝰ generibꝰ. iõ ꝯpant̃ quedã ex
eis: ⁊ oĩa poſſunt adijci maſculino ⁊ fe. ⁊ neutro ſatis
ꝓprie: ſꝫ nõ in qualibꝫ ſui terminatõe: qꝛ q̃litas actĩ de-
ſinẽtis in em: ⁊ forma pluralis in es nullo mõ pñt neu-
tro genẽ adaptari. vñ nihil ẽ: hẽo diuitẽ regnũ: vel diui
tes regna. ſꝫ alie terminatões eoꝝ pñt neutro gene. ada
ptari: vt diues regnũ: diuitis regni: diuitũ regnorũ: diui
tibꝰ regnis: licꝫ g̊ ſit oĩs ge. in ꝯſtructõe: non tñ optet ꝙ
ſint oĩs ge. in declinatõe: qꝛ rõne legis q̃ in declinatiõe
oĩs ge. obſeruat̃: inde predicta incõuenientia ꝓuenirẽt
certe hñ dicit̃: Uir aduena mulier aduena mãcipiũ ad-
uena. Non tñ in declinatõe dicã: h̃ ⁊ hec ⁊ hoc aduena
Et nota ꝙ iſta tria memor: hebes: ⁊ teres: q̄ꝫuis a Priſ.
q̄ñq̄ꝫ tñ cõis ge. iudicent̃: recte pñt dici oĩs ge. in decli-
natõe. ſꝫ neutrũ plurale ipſorum in a: non reperit̃ vſua-
lit̃. De hoſpes dicimuſ ꝙ eſt cõe: vt hic ⁊ hec hoſpes: tã
in ſingulari ⁊ in plurali: ſed hec hoſpita huius hoſpite
in ſingulari femininum in plurali eſt neutꝝ habens tm̃
nominatiuum accuſatiuũ ⁊ vocatiuũ: ⁊ ſic eſt etheocli-
tum: vt ntõ hec hoſpita: actõ hec hoſpita: vocatiuo o ho-
ſpita. Idẽ eſt dicendũ de ſoſpita: qꝛ hic ⁊ hec ſoſpes di-
cimus: ⁊ hec ſoſpita te: in plurali hec ſoſpita. De vber et
degener dicimus ideꝫ quod de paup: lꝫ ꝑ auctẽm q̄ñq̄ꝫ
finiãt ablatiuũ i: ſꝫ memor tã in e: q̄ꝫ i: teſte Priſc. De cõ
pos: comes: bipes: q̃drupes idẽ dicimꝰ qd̃ de diues: et
ſic oĩa predcã ſunt cõis ge. ⁊ oĩs diuerſa cõſideratiõe: q̃
dam tamen ex illis terminant ablatiuum in e tm̃: que-
dam vero in e ⁊ in i.

Queſtio de plus ⁊c̃.

Queritur etiã de plus: victrix: vltrix
cuiꝰ generis ſint: Ad hoc
dico ꝙ plus in ntõ actõ ⁊ vtõ eſt neu. generis:
ſꝫ in alijs caſibꝰ habet tria genera. vñ fac̃ ablatiuum taꝫ
in e q̄ꝫ in i: vt plurale vel plurali. Hoc aũt cõtingit quia
nullũ monaſyllabũ fe. ge. tm̃ repitur deſinens in us. vñ
nullũ monaſyllabũ in us: potuit eẽ oĩs ge. ac qꝛ cõpara
tiuũ erat huiꝰ noĩs multꝰ ta tũ: oportuit ꝙ in reliq̃s ca
ſibus eẽt cõe triũ generũ: vt ſui poſitiui generibꝰ reſpõ-
deret. Et ꝓpter hoc dicimꝰ ꝙ fuit hoc nomen plus oĩs
gen. in cõparatione: ſed neutri tm̃ in declinatione: quia
erat cõparatiuũ ad tria genera: vt iſte panis eſt plus il-
lo: ⁊ hec farina eſt plus illa: ⁊ hoc frumẽtũ eſt plus illo

hac de cā ɔtingit ꝙ in illis caſibꝰ qui hñt oē genꝰ ɔponit cū cō: vt cōpluribꝰ cōpluris: cōpluri cōplures: ⁊ nō in forma neutri. vñ nihil eſt cōplus: ⁊ hoc iō: qꝛ h̄ ꝓpoſitio cō: iportat collectōem: ⁊ ob h̄ potuit cōuenire cū oī genere: ſʒ nō cū neutro: qꝛ multitudo recipit collectiōeʒ ſimplicitas vō non. De victrix ⁊ vltrix dixi ſ̄ in ſcḋa pte vbi determinaui de accentu deſinentiū in trix.

De epicheno genere.

Epichenum genus. i. ꝓmiſcuum ſub vna voce ⁊ vno articulo aīalia vtriuſqʒ ſexꝰ ſignat: vt coruus ⁊ aquila. et dr̄ epichenū. i. ſupra cōe: qꝛ ſ̄ vtriuſqʒ ſexꝰ aīalia cadit. videt̄ igit̄ ꝙ hoc nomē ꝓximꝰ ſit epichenum qđ dr̄: Diliges deū ⁊ ꝓximū: qꝛ ſub vna voce ⁊ ſub vno articulo venit ꝓ maſculo ⁊ femina. dico ꝙ hoc hʒ ex improprietate. i. ꝑ figurā. ⁊ iō nō eſt epichenū. Itē demonſtrato mare ⁊ femina biñ dicit̄: Iſti ciues currūt: ecce h̄ nomē ciues vna voce vnoqʒ articulo ſumit̄ ꝓ maſculo ⁊ femina: ⁊ ita uidet̄ ꝙ ſit epichenū. dico ꝙ hoc contingit ex improprietate: qm̄ ibi eſt cōceptio generum: ⁊ ſic non eſt epichenoſis.

Idem etiam ꝙ hoc nomē ſubſtātia ſit epichenū: qꝛ ſub una uoce ⁊ ſub uno articulo cōprehendit aīalia utriuſqʒ ſexus Ad hoc dico ꝙ in regula Priſc. intelligit̄ tm̄ a ſubſtantia: iō nō eſt epichenū: qꝛ nō ɔuenit tm̄ aīalibꝰ vtriuſqʒ ſexus: imo et alijs rebꝰ. Idē dicimꝰ de oībꝰ generalibꝰ Itē videt̄ ꝙ aīal ſit epichenū: qꝛ ſignificat aīalia vtriuſqʒ ſexꝰ vna voce ⁊ vno articulo. Ad hoc dico ꝙ nullum nomē neu. ge. eſt epichenū qꝛ nō ſignat reʒ vt ſexatam: imo vt inſexatā. aīal. n. ɔuenit et aīalibꝰ inſexatis. mancipiū ḡ nō eſt epichenū qđ ſit neu. gene. q̄uis vna voce ⁊ vno articulo ſignificet aīalia vtriuſqʒ ſexꝰ: qꝛ neutꝝ ge. dictū eſt a priuatōe vtriuſqʒ ſexus. Itē noīa piſciū non ſunt ꝓmiſcua: vt luciꝰ ⁊ anguilla: qꝛ nō generant̄ ꝑ coitū: ſʒ per ſolam cōfricationē. ⁊ ita ꝓprie nō habent ſexū ⁊ hoc vt in pluribꝰ intelligas. Hoc dico: qꝛ quidā piſces dicunt̄ ſexū hēre ⁊ coire: vt foce ⁊ murena.

Queſtio de epicheno.

Ueritur etiā quare noīa rōnabiliuʒ non ſint aliquo modo epichena. dico ꝙ certa ſexꝰ diſcretio fuit in cā: ſʒ tm̄ quedā rōnabilia vident̄ hēre vtrūqʒ ſexū: ſicut hermaphrodite. Nā vt dic̄ Iſidorꝰ. xi. etymo. Hermaphrodite. appellati ſunt: eo ꝙ in eis vterqʒ ſexus appareat. herma quippe apđ grecoſ maſculꝰ: aphrodi femina nūcupat̄. hi dexterā mamillā virilē: ſiniſtrā muliebrem habētes viciſſim coeūdo ⁊ gignunt ⁊ pariunt. hoc et dicit Auguſtinꝰ in. xvi. li. de ciuita. dei: Sed pōt dici ꝙ huiuſmōi aīalia ſunt quedā monſtra nature ⁊ irregularitas.

Ueri etiā pōt: in quibꝰ aīalibus epichenoſis hēat locū: Ad hoc dico ꝙ i quibuſdā aīalibus eſt ſexꝰ multū incertus: nec erat vocis qualitas niſi vna: ⁊ in illis potuit hēre locuʒ epichenoſis: vt dama talpa miluus ⁊ pica. Sed noīa q̄drupedū in a poſſunt eē taʒ maſ. q̄ʒ fe. ge. vt hic dama: ⁊ hec dama: hic talpa ⁊ hec talpa. et in vtroqʒ ge. accipiūtur ꝓ aīalibus vtriuſqʒ ſexꝰ. Ac noīa bipedū in a tm̄ ſūt fe. ge. De his aūt dico que ſint epichena: vt hec aquila: hec pica: hec noctua. ſʒ columba non fuit epichenuʒ: qꝛ dicimus hic columbus ꝓ mare: ⁊ hec columba ꝓ femina. ⁊ hoc ꝓpter fecunditatem accidit: ſicut et gallus et gallina. Palūbus ḡ recte fuit epichenū ꝓpter indiſcretionē ſexꝰ ⁊ ratā fecunditatem. Noīa aūt auium epichēa que deſinunt in a: iō ſunt feminini magis: qꝛ aues eiuſdē leuitat̄ ſunt ſicut femine: ⁊ terminatio vocis in a maiorē ɔuenientiā hʒ cū feminino q̄ʒ cū maſculino. Nota etiā hic ꝙ oē epichenū eſt maſ. ge. vel fe. vt hic turtur: h̄ aquila. Et ɔſimili adiectōe pōt eandē ꝓmiſcuitatē ſuare: vt vnꝰ turtur volat: mō non diſcernit ſexum vt cōſueuit fieri in cōi qñ dicit̄ albus ciuis. Silr̄ ſi dicaʒ: alba aqla: nō ſit mō reſtrictio ad feminā: ſicut ſit in cōi: vt alba ciuis. Pōt ḡ dici: vnus turtur: ⁊ alba aquila tā ꝓ mare q̄ʒ ꝓ femina. Tn̄ qñqʒ ꝓmiſcua iſta recipiunt adiectiua ɔtra naturā ſui articuli cā diſcernendi ſexū. vñ inuenit̄: Anſer erat cuidā precioſo germine feta. Similit̄ eſt dictū de turture: Sola volabit: ſola ſedebit. tn̄ nobiliores auctores his abuſionibus non vtunt̄: ſed etiam in alijs ſubſtantis adijciunt̄ adiectiua ɔ ſuū articulū qñqʒ rōe ſuppoſitoꝝ: vt apud Saluſtiū: Pars in cruce poſiti ſūt pars in beſtijs obiecti ſunt. Qñqʒ cā alterius ſubſtātiui qđ ſubintelligit̄: vt preneſte ſub ipā. Subaudit̄. n. vrbe Qñqʒ cā exprimendi nām rei: vt Triſte lupus ſtabiliſ. i. res naturaliter triſtis: hoc eſt triſtitiā inferens. Non. n. maſ. ⁊ fe. ita exprimit naturā: vt neutrum.

De genere incerto.

Incertum genꝰ ſiue dubiū eſt ab aīa ꝓpter diuerſitateʒ vtentiū opiōnes: ḡ ſm̄ hoc non ſumꝰ certi cuiꝰ generis ſunt nomīa que dicunt̄ incerti generis: ḡ altera iſtarū locutionū eſt incōgrua. dies eſt ſerenꝰ: dies eſt ſerena: ſʒ neſcimꝰ vtrū modicū fermentū totā maſſam paſte corrumpat: ḡ vtraqʒ repudianda ē: dicūt quidā ꝙ ſine dubio altera illarū eſt incōgrua. ſʒ qꝛ ꝓniores debemus eſſe ad ſaluandū q̄ʒ ad dānandum: iō dicūt vtrāqʒ eē recipiendā. Non. n. ſciunt cuiꝰ generis ſint huiuſmōi noīa: ⁊ ſimilit̄ neſciūt que illaꝝ locutionū ſit incōgrua. Nos vō dicimꝰ ꝙ nulla dʒ eſſe nobis dubitatio de genere iſtoꝝ noīum ꝓpter auctātez veterū qui vtroqʒ genere vſi ſunt. Auctās. n. eſt ſententia imitatōe digna. Dicimꝰ itaqʒ ꝙ omnia nomina incerti generis ſunt duum generū ſine dubio. Et hoc ſepe dicit Priſ. nō tamē ſunt cōis ge. qꝛ nulla eſt ibi cōitas quo ad aīam vel nāʒ: nec ɔtraxerunt illa duo genera ex vna aucte: ſed ex diuerſis Qū ergo dicit̄ hoc nomen eſt dubij generis vel incerti: illa dubitatio nō eſt ad modernos referenda: ſʒ ad primos inuentores: velut qū dicit̄: Ceci vidēt: Claudi ambulant: Surdi audiunt. i. qui prius habuerunt cecitateʒ vel claudicationē vel ſurditateʒ: ſʒ mō non ſunt tales: et forſitan aliqua rō traxit antiquos ad h̄ duo genera: qꝛ dies qñqʒ ſumit̄ ꝓ certo tpe: qñqʒ ꝓ incerto. Qū venit ꝓ certo dʒ eſſe ꝓ maſ. ge. qꝛ certitudo eſt in maribꝰ. qñ venit ꝓ incerto dʒ eē fe. ge. qꝛ nihil incertius q̄ʒ femina iuxta illud: Quid leuiꝰ flāma: flamē: quid flamine: vētus: Quid vēto: mulier: quid muliere: nihil. Similiter eſt finis conſummās: ⁊ eſt finis conſumens: in eo ꝙ cōſummat habet ſe ad modū maris: in eo ꝙ conſumit hʒ ſe ad modum femine. Similit̄ cortex in eo ꝙ munit arborem eſt quaſi mas: in eo ꝙ ab arbore patit̄ eſt ſicut femina: ⁊ ita pōt de alijs iudicari. Et ſciendū ꝙ noīa ita ſunt incerti generis in plurali ſicut i ſingulari: pret̄ dies qđ in plurali eſt tm̄ maſ. gene. quia non habet ſe niſi ad certum tempus in plurali numero.

Queſtio.

Uero hic qꝛ ſecūdū auctēz veteꝝ quedam noīa qñqʒ ſint neutri ge. qñqʒ maſ. vt hic pūctus ⁊ hoc pūctū ⁊ hic ſtadius ⁊ hoc ſtadium: ⁊ hic catinus ⁊ hoc catinū

quare nō dicunť incerti generis? Solutio: dicimus ꝙ maſculinū taliū noīu3 iā ceſſauit: q2 nō vtimur niſi neutro ge. iſtoꝝ nominu3. Eſto tn̄ ꝙ vteremur his nominibus in vtroq3 genere: nō tamē eſſent dicenda īcerti generis: q2 varias terminatōes habent ſ3 diuerſa genera qḋ in nominib9 dubijs nō ɔtingit. Item queriť quare nō hēamus aliqḋ adiectiuū incerti generis. Multa.n. adiectiua ponit Priſ. de quoꝝ generib9 videť dubitare vt pauꝑ ⁊ diues. Ad hoc dico ꝙ nō potuit neutrū in certitudinē cū maſculino vel feminino vel cū cōi habere: q2 requiriť ꝙ vbi eſt incertitudo ibi ſit vna ⁊ eadem terminatio diuerſoꝝ generū ꝑ oīs caſus. Hoc autē nō h3 neutrum cū alijs generibus. nā in quibuſda3 terminationib9 ɔuenit cū alijs generib9: ⁊ in quibuſdam diſcrepat. ⁊ iō neutrū ad incerti generis nām non potuit peruenire. Et hec eſt ratō quare nullū adiectiuū eſt incerti generis: quum oē adiectiuum ꝓprie hēat in ſe neutrum.

De ethꝛoclitis.

Ethꝛoclitoꝝ nominu3 genere ɔſueuit q̄ri. Ad cui9 euidētiā ſcias ꝙ quedā noīa ethꝛocliſim patiunť generis .i. diuerſitatē ⁊ irregularitatē quādā in genere: vt hꝰ celū ⁊ hi celi: hoc epulū ⁊ he epule: hic loc9 ⁊ hi loci vel hꝰ loca: hoc pelag9 ⁊ hi pelagi: hic carbaſus ⁊ in plr̄ali hec carbaſa ſoꝝ: ⁊ ita cōtingit in quibuſda3 alijs. Queriť ḡ vn̄ iſta irregularitas exoꝛta fuerit ī generib9? Ad hꝰ poteſt dici ꝙ ab auc̄tate diuerſoꝝ vſuū hoc ꝓceſſit: ⁊ forſitan non ſine rōe: q2 videť ꝙ ethꝛocliſis ſemꝑ īmutet ſignificatōem: vt hoc celū ꝓ ɔtinente: ſ3 hi celi ꝓ his qui ɔtinenť in eo: vt celi enarrant gloꝛiā dei. Et hoc epulu3 ꝓ coꝛpali: ſ3 epule laꝝ: ꝓ ſpūali .i. refectōe ſcie vel virtutis. vn̄ plato in thymeo: Ueniſtis ad epulas heſternas. Et hic loc9 ꝓprie q̄titas eſt circūſcribens coꝛpus: ſed hꝰ loca ꝓprie de his dicunť in quib9 poſſeſſiones habenť hi loci ꝓ locis dialectic̄. Itē hoc pelagus eſt alta nimis aquaꝝ ꝓfunditas: ſ3 hi pelagi goꝛū ad certitudinē ꝓfūde aque reſtringiť. et hic carbaſus veſtis ſinuoſa: q̄ tn̄ viro ⁊ mulieri conueniri pōt. ſ3 carbaſa ſoꝛū ad vela nauiū ꝑtinent. hic infern9 ꝓ loco generali oīum penaru3. hic ſibilus eſt hominum: ſ3 ſibila ſunt ſerpentu3. hec topica ce ꝓ ſcia: ſ3 topica coꝛu3 ꝓ libꝛo. Idem eſt dicendū de rhetoꝛica ⁊ analetica. Ite3 hic menalus ꝓ totali mōte: ſ3 menala loꝝ ꝓ appendicijs ⁊ collib9 ſibi adiacentibus. Hec pergam9 hꝰ pergami ꝓ ciuitate: ſ3 hec ꝑgama moꝛū ꝓ edificijs ſuis. hoc poꝛꝝ ꝓ maioꝛib9: hi poꝛri pro minoꝛib9: hi freni ꝑ ſe: hec frena noꝝ: cū ſuo apparatu. hoc raſtrū ꝓ vna ſpē ligonum: ſed raſtri raſtroꝛum pro omnibus ſpeciebus ligonu3. et ita pōt diligēs perſcrutatoꝛ inueſtigare dꝛiam in huiuſmōi ethꝛoclitis. Sepe tn̄ iſte ꝓprietates ab auctoꝛibus nō ſeruanť. videť ḡ ꝙ hꝰ nomē felix ⁊ cetera ſimilia ſunt ethꝛoclita: quia hoc nomen felix in ntō eſt oīs ge. ſ3 in actō non ē oīs ge. ſ3 neutri: ḡ variat gen9: ⁊ ſic eſt ethꝛoclitu3. Illi qui dicunt oē genus eſſe quoddā accidēs ꝑ ſe bn̄ concedunt: ꝙ ibi ē ethꝛocliſis. Nos vō dicimus ꝙ non: q2 qū felix ſit oīs ge. dicimus ꝙ eſt neutri: ⁊ ſic non variat genus.

Queritur etiā: an ſit dicendū vn9 celoꝝ aut vnū celoꝝ. dicunt quidā ꝙ vtrūq3 bene diciť diuerſis reſpectib9 q2.n. ꝑtitiuu3 pōt reſpicere genus qḋ illic eſt. i. gen9 ꝑtī: ⁊ ſic eſt dicendū vn9 celoꝝ. ⁊ q2 pōt reſpicere id ſolu3 ꝓ quo ꝑtitur ſingulariť: ⁊ ſic eſt dicendū vnū celoꝛu3: ⁊ ſic eſt ſenſus: Unū celoꝛū .i. vnū celū de numero celoꝛu3: ⁊ vnū epularū: ſicut vnū epulū de numero epularū. Nos vō dicim9 ꝙ ꝑtitiuu3 d3 reſpicere gen9 qḋ illic ē: q2 cōparatione h3 ad res ꝑ ꝑtūm ſuppoſitas ſm gen9 qḋ accidit ꝑtō. Et ſic ē dicendū: vn9 celoꝛū: vna epulaꝝ: ⁊ non vnū celoꝛū: nec vnū epulaꝝ. Non tn̄ ſequiť: vnus celus vna epula: q2 genus plurale ē foꝛtius ſingulari. In ꝑtō aūt noīs collectiui pōt fieri partitio ita ꝙ gen9 a rebus ſuppoſitis ɔtrabať. vn̄ bene dr̄: vnus iſti9 gentis ē foꝛtes: ⁊ vna iſti9 populi eſt maria. Et ſcias ꝙ ethꝛocliſis ſit quattuoꝛ mōis .ſ. genere: qn̄ dictio eſt alteri9 generis in ſingulari q̄3 in plurali: vt hoc celu3 hi celi. Declinatione qn̄ dictio eſt alteri9 declinatōis in ſingulari q̄3 in plurali: vt vas vaſis: pluralit̄ hec vaſa vaſoꝝ. Numero qn̄ numerus non recte foꝛmať a ſingulari: vt ſingulariter ego pluralit̄ nos. Caſu qn̄ ꝑtūs non recte foꝛmať a ſuo ntō vt hic iupiter: ꝑtō hui9 iouis. Multa ad gen9 ꝑtinentia infra pona3: vbi aga3 de declinatione nominū: ⁊ ī quarta pte vbi ageť de ſilenſi ſiue de conceptōe. Amodo de numero videamus.

De numero.

Numerus inter accidentia nominis tertiū locū de iure poſſidet. Natura.n. numeri diſtinxit genera: ⁊ ipſa multiplicent numero quoꝝ generū mltiplicatio retinēda ē ad ɔſeruandas ſpēs in eſſe. Et certū eſt ꝙ non pn̄t ſpēs teneri in eē: niſi ꝑ mltiplicitatē ꝑticularū. Hoc aūt nō pōt fieri niſi ꝑus exn̄te generū mltitudine. Un̄ ergo poſt ſpēm de genere: ⁊ ꝑ9 gen9 de numero eſt agendu3.

Ueri ſolet: cui parti accidat numerus? Dico ꝙ numerus accidit cuicūq3 accidit pſona ⁊ ecōuerſo: q2 pſona diciť quaſi ꝑ ſe vna: ⁊ ſic vnitas eſt pfectio ipſius pſone quo ad q̄d. vn̄ gerūdia ⁊ ſupina carēt numero: q2 carēt pſona. Aduerbijs aūt nō accidit numer9 nec pſona: lic3 quedā ad uerbia ſint numeralia: vt bis ter: ⁊ quedā perſonalia: vt meatim ⁊ tuatim: nō q2 hn̄t numerū vel pſona3 ꝓ accidēti: ſ3 ꝓ ſignificatōe. et ſm hoc pōt numer9 diuidi a pſona. videť tn̄ ꝙ age ⁊ agite hēant numerū ꝓ accidēte: q2 age requirit v̄bū ſingulare: vt age: lege. ſ3 agite v̄bu3 plurale: vt agite: legite. ḡ accidit ei numerus. Ad hoc dico ꝙ indifferenť iunguť cum v̄bo ſingularis nūeri: et pluralis: vt age legite: ⁊ agite lege. vn̄ Stati9: En age ab diuerſis thalamos ſeruare maritis. Ite3 Proſper: Age iā pꝛecoꝛ mearū comes remota reru3 ītrepidā breueq3 vitā dn̄o deo ducemus. ⁊ hoc vult Priſ. qui in .v. li. vbi agit de numero dicit: Numeros aūt he hn̄t dictōnes q̄ pſonas quoq3 habent: vel finitas vel infinitas. i. noīa: v̄ba: vl' ꝑticipia: ꝓnoīa. vn̄ ſi deficiat in pſonis v̄bū. deficit etiā in numero: qualia ſunt infinita: īperſonalia: gerundia vel ſupina. Aduerbiū.n. q̄uis ſepe demonſtret nūeru3 ad ſignificationē noīum nūeraliu3: nō tamē q̄i accidentē hūc h3. ⁊ ſic p3 ꝙ nūerus nullo mō accidit aduerbijs. vn̄ ille v̄ſus eſt repudiandus: Pluribus ē agite dicendum: ſed age ſoli.

Numerus aūt ꝓut hic ſumiť diuiditur ī ſingularē numerū ⁊ pluralē: q2 ſat̄ eſt in hac arte vnu3 a multo: vel multū ab vno diſcernere. At reliq̄ differētie numeroꝛū ad aliā ꝑtinent facultatē. Iſte vō ſunt pn̄cipales: q2 vnitas ⁊ binari9 ſunt duo pn̄cipia numeroꝛū: tn̄ differenť: q2 vnitas ē primū principiū ⁊ ſimplex. Binari9 aūt eſt pn̄cipiū ſcōm ⁊ cōpoſitum. ab vnitate ḡ eſt ſingularis: a binario aūt eſt pluralitas. vn̄ ſicut binari9 geminat vnitatē: ſic pluralis numer9 ſi eſt vere pluralis d3 geminare ſuum ſingulare: vt homo ⁊ homines.

s **Ed querit̃** de quibuſdã noĩbus quoꝝ pluralia nõ geminãt ſuũ ſingulare: vt vter: alter: vterqꝫ: neut̃ ⁊ alterut̃: ita enĩ dicunt̃ de duobꝰ in plurali ſicut in ſingulari. vñ Boetiꝰ: Int̃ vtraſqꝫ litteras .i. inter ambas.

Querit̃ ģ vñ hoc cõtingit? Ad h̃ dico ꝙ hec noĩa dicta ſunt a dualitate q̃ſi ꝑncipali ſignificatiõe. vnde nõ poſſũt eã relinquere in ſingulari nec ĩ plurali: ſicut nec hõ relinquit humanitatẽ: ſiue dicat̃ de vno ſiue de pluribꝰ. Dicimꝰ ģ ꝙ non geminant dualitatẽ: qꝛ in vtroqꝫ numero diſtribuunt: ſiue ꝑtiunt̃ reſpectu duoꝝ: ſed tñ geminãt numeꝝ appͥhẽdẽdi dualitatẽ: qꝛ põt dualitas apprehendi: vt vnũ: ⁊ h̃ faciũt predicta noĩa ĩ ſingulari ⁊ põt apprehẽdi vt plura: ⁊ h̃ faciunt eadẽ noĩa in plurali: ⁊ ſic geminãt ſine dubio ſingulare. Numerꝰ enim apud naturã eſt plura: ſed apud animã eſt vnũ: ⁊ ideo põt duobꝰ recte modis apprehendi. Itẽ etiã dubitat̃ de h̃ noĩe vnꝰ: qꝛ inuenit̃ qñqꝫ in plurali: vt vne ⁊ altere ſchale: ſil'r vna moenia. ⁊ illud Terẽtij: Ex vnis nuptijs feciſtis geminas. Ad h̃ dico ꝙ non geminat vnitatẽ: qꝛ illa ẽ ꝑncipalis eius ſignificatio: ſed vnitas poteſt apprehendi: vt vnũ ⁊ vt plura: ⁊ h̃ merito: qꝛ eſt vnitas pura ⁊ vnitas impura. Sic ģ geminat ſingulare q̃tum ad modũ apprehendẽdi: ⁊ h̃ fit rõne quorundã nominũ que tñ in plurali numero declinant̃: ⁊ qñqꝫ ſignãt vnum vt plura: qñqꝫ plura vt plura. vñ bene dicit̃: vna arma: vne nuptie: ſed male dicit̃: vni hoĩes: vne mulieres. In maſculino autẽ genere nõ inuenit̃ apud autores in plurali nũero. Poſſet tñ dici: vni manes: vel vni penates: niſi vſus reſiſteret. Et nota ꝙ vnus qñqꝫ ſigñt vnitatẽ animoꝝ. vñ in actibus Aplo͛ꝝ: Multitudinis credentiũ erat coꝛ vnũ ⁊ aĩa vna: ⁊ ſm hoc poſſet dici: Iſte mulieres ſũt vne .i. vnanimes. ⁊ coꝛda noſtra ſunt vna .i. vnanima. vñ Lucanꝰ: Fecere nephas in partibꝰ vnis .i. vniꝰ animi ⁊ voluntatis.

Queſtio de vtroqꝫ numero.

n **Unc de** vtroqꝫ numero videamus. Scias igit̃ ꝙ ſingularis numerꝰ eſt forma dictionis ſignificãtis vt vnum. Pluralis autẽ numerꝰ ẽ forma dictiõis ſignificãtis vt plura. Iſti vtiqꝫ modi notant̃ qñ pueris dicit̃: Cuius numeri? ſingularis. Quare? qꝛ ſingulariter profert̃ .i. vt vnũ deſignãs. ꝓfert̃ pluralit̃ .i. vt plura deſignãs. Sed cõtra h̃ ita obijcit̃: Chimera ẽ opinabilis: h̃ nomẽ chimera ſigñt rem ſuam vt vnũ: ſed ipſa nõ eſt vna: nec põt eſſe: ergo ſigñt eam falſo: ⁊ ergo hec debet iudicari falſa chimera eſt opinabilis: queãdmodũ chimera ſi iudicaret̃ vt alba qũ ipſa non ſit alba: hec iudicaret̃ falſa: chimera eſt alba. Querit̃ etiam cui talis ſingularitas inſit: Dico ꝙ ineſt apprehendenti ⁊ nõ eſt forma nature ſed rõnis. ⁊ lꝫ aliter ſit q̃ apprehendat̃: nõ tñ apprehẽdit̃ falſo: qꝛ aliud ẽ de albedine: aliud de mõ apprehẽdendi. Albedo enĩ eſt forma naturalis. ſingularitas aũt eſt forma rõnis ſiue intellectꝰ. vñ ineſt tñ aĩe: ⁊ iõ non ſurgit inde falſitas: qꝛ bñ ineſt cui debet ineſſe. Poſſumꝰ etiã dicere ꝙ talis ſingularitas ineſt chimere ꝓut ipſa eſt apud aĩam ꝑ intellectũ ſolum: qꝛ tale figmentũ eſt vnũ per apprehẽſionẽ q̃uis nihil ſit in natura: ⁊ hoc ẽ quaſi idem qȯ priꝰ dictũ eſt.

De diſcretione numeri.

q **Ueritur** que noĩa diſcernãt numerũ ⁊ que nõ? Ad hoc dico ꝙ ſubſtãtiua vt hõ ⁊ hoĩes: ⁊ adiectiua ſubſtãtiue tenta: vt albũ diſcretionẽ q̃titatis in rebꝰ ſuppoſitis faciũt: vt eſt hõ: ergo vnũ: ⁊ ſunt hoĩes igit̃ plura: ⁊ albũ currit: ģ vna res alba. Sunt tñ quedam noĩa ſubſtãtiua que in eodẽ numero veniũt tã ꝓ vno q̃ pluribus: vt vinũ: ⁊ arma: ⁊ hec dicunt̃ noĩa complexiua: qꝛ quoddaꝫ vinũ eſt vnũ: ⁊ quoddã vinũ eſt plura. ſil'r quedã arma ſũt vnũ: ⁊ q̃dã arma ſũt plura. nõ tñ huiuſmodi noĩa habẽt duos modos ſignificandi .ſ. ſingulariter: ⁊ pluraliter: ſed vel ſingulariter tñ: vt vinuꝫ: vel pluraliter tñ: vt arma. Adiectiua autẽ ſicut ⁊ verba carẽt numeri diſcretiõe q̃tũ ad ꝓprietatẽ quã ſigñt: qñ attribuũt eã cõplexiue .i. tã ꝓ vno q̃ ꝓ pluribꝰ: vt albꝰ .i. ꝑticipãs albedine vel albedinibus. vñ vẽ põt dici: populꝰ eſt albꝰ: qꝛ tot impͥmit albedines hoc nomẽ albꝰ quot ſũt hoĩes in populo. Sil'r populꝰ currit: tot enĩ curſus attribuunt̃ pplo: ex quot hominibꝰ ppl's ꝯſtat. Nõ tñ adiectiua habẽt numerum complexiuũ: ſed vel ſigñt ſingulariter tñ: vt albꝰ: vel pluraliter tñ: vt albi. Nõ ignoꝛa tñ ꝙ multa noĩa ſunt ſingularis numeri ⁊ pluralis in eadem voce: vt dicit Priſ. in .v. li. vbi agit de numero: vtpote: albi ſedes: manus ⁊ res: illi ⁊ illa: ſed h̃ ſimul ⁊ eodẽ reſpectu nulla dictio caſualis habere põt. In v̾bis autẽ h̃ ideo nõ cõtingit vt dicit Priſ. qꝛ nullũ v̾bũ in eadẽ voce apud latinos eſt vtriuſqꝫ numeri. Si obijciat̃ de h̃ v̾bo audire qȯ eſt pluralis numeri in ꝑterito v̾bi actiui: ⁊ eſt ſingularis numeri in futuro paſſiui ⁊ h̃ habet in eadẽ voce proꝛſus. Dico ꝙ aliud eſt v̾buꝫ actiuũ: ⁊ aliud paſſiuũ: ſicut alia eſt actio q̃ paſſio.

q **Uerit̃** autẽ vñ iſtud ꝯtingat ꝙ ſubſtãtiua ex maioꝛi ꝑte faciũt diſcretionẽ numeri: ſed adiectĩa nõ. Ad h̃ reſpondẽdũ ꝙ cã formalis h̃ facit: qꝛ forma ſubſtãtialis agit ad numerũ: qũ ab ea ſit ꝑfectio ⁊ eſſe rei: ⁊ hãc deſignant noĩa ſubſtãtiua. Forma v̾o accidẽtalis nõ facit ad numerũ: qꝛ nõ facit q̃d ſed alterũ: ⁊ iõ adiectiua nõ habẽt numerũ qui ſit a rebꝰ: ſed a modo ſignificãdi tñ.

e **Excipiuntur** autẽ numeralia: q̃uis nõ dicant̃ ꝓprie adiectiua. Ea enĩ attribuũt rẽ ſuã cũ diſcretiõe numeri: vt iſti ſũt duo .i. vno binario ꝑticipãtes. Si enĩ carerẽt numeri diſcretione: iã ſeq̃ret̃ ꝙ q̃ttuoꝛ eſſent duo: qꝛ quattuoꝛ ꝑticipant binario vel binarijs. Eadẽ rõne mille poſſũt eſſe duo. Patet igit̃ ꝙ numeralia copulãt cũ diſcretione numeri ⁊ merito: qꝛ inuenta fuerũt ad indiſcretionẽ numeri remouendam. Et ſic q̃tũ ad h̃ imitant̃ naturã ſubſtantiuoꝝ: qꝛ ſemꝑ numerus comitat̃ formã ſubſtantiualẽ. vñ Priſ. numerũ appellauit formã. Hec eſt rõ quare alterius nature adiectiua nõ copulant̃ numeralibꝰ: ſicut nec ſubſtaatiuis. vñ male dicit̃: iſti ſũt duo ⁊ albi: ſicut male dicitur: iſti ſũt albi ⁊ hoĩes. Scd'm h̃ videt̃ ꝙ oĩa numeralia ſunt dicenda ſingularis numeri: qꝛ copulant rẽ ſuam cũ diſcretõe ſingularitatis: qȯ ſi veꝝ eſt: ergo ſũt ſingularis numeri quo ad intellectũ: ⁊ ſic poterit dici: duo currit. Solutio: Dicimꝰ ꝙ oĩa numeralia ſũt pluralis numeri: etiã realiter preter vnꝰ: qꝛ numerꝰ apud naturam eſt plura. Nã duo venire ꝓ binario: ideꝫ eſt ꝙ venire pro duabꝰ vnitatibꝰ qñ ſigñt ipſum in cõparatione ſuppoſitoꝝ. ſed qñ numerꝰ ſignificatur adiectiue: ſit ſermo de ipſo tanq̃ de vno: vt binariꝰ eſt diſcreta q̃titas: qꝛ eſt vnũ apud animã: ⁊ ſic nihil eſt dictũ: duo currit.

De ſimilibus numeralibꝰ.

s **Unt autem** quedã ſil'ia numeralibus: q̃ tñ in ſingulari numero dicunt̃ de pluribꝰ: vt geminus duplex: multꝰ: binus: ⁊ ſil'ia: vt iſte habet geminũ bouẽ

.i.duos: ⁊ iſte laborat duplici morbo.i.duobꝰ: ⁊ iſte fertur bina ceruice.i.ceruice duoꝝ: ⁊ ſic ſubſtãtiua q̃ proprie dicunt̃ de vno v̾tute taliũ nominũ ꝑtinẽt ad plura mõ ſignificãdi generaliter ſeruato. Nõ enĩ bñ dr̃: geminus bos currit. ⁊ videt̃ ꝙ poſſit recte cõcedi: geminus bos eſt duo boues: nõ tñ bos eſt boues: qꝛ ceſſante cã .i.adiectiuo ceſſat effectꝰ. De dubijs numeroꝝ.

q Vero hic an vigintiunꝰ ſit ſingularis numeri: an pluralis? Refert enĩ multũ an ſit dicendũ: vigintiunꝰ hõ: an vigintiunꝰ hoĩes. Dicũt quidã ꝙ vtrũq; bene dicit̃: qꝛ tale nomẽ hꝫ in ſe cãm ſingularitatis ⁊ pluralitatis. Dicunt alij ꝙ tale nomẽ eſt pluralis numeri tñ: qꝛ maior numerꝰ vincit minorẽ. vñ vigintiunꝰ hoĩes eſt dicendũ: ⁊ nõ vigintiunꝰ hõ. Scðm iſtos cõtingit ꝙ ablatiuꝰ pluralis deſinit in o: vt vigintiuno: ⁊ ntũs pluralis ĩ us: q̃ſi nõ ſit quarte declinatiõis: vt vigintiunꝰ: ⁊ gtũs pluralis in ius: vt vigintiuniꝰ: qð totũ eſt ꝯtra regulas artis. Nos v̾o dicimꝰ ꝙ recte dicendũ ē vigintiunꝰ hõ: ⁊ nõ vigintiunꝰ hoĩes: qꝛ finis vincit p̃ncipiũ: teſte Priſ. vñ ꝓbat ꝙ hmõi debet eſſe nomẽ potius q̃ ꝓnomẽ rõne noĩs qð eſt in fine. ſilr̃ dicit in libro ꝯſtructionũ. ꝙ terminatio maxime obtinet ꝑteſoꝛõis: ⁊ ſic in compoſitiõe huiꝰ noĩs vigintiunꝰ magis eſt tenẽda cõſtructio huiꝰ noĩs vnꝰ ꝓpt̃ finẽ. vñ Boetiꝰ in arithmetrica ſua talẽ ponit latinitatẽ: ſi ſepties tres addant̃ in vigintiunũ numeꝝ cadũt. nõ enĩ dixit in vigintiunũ numeros. Si ergo vſq; inueniat̃ cõſtrui cũ plurali: dicendũ ē ꝙ h̾ non eſt de arte: ſed ē abuſio quedã: vt ſi diceres: Iſte habet vigintiunã marcas. Dicimꝰ g̃ ꝙ hoc nomẽ hõ rõe ſue cõitatis trahit̃ ibi ad collectionẽ: ⁊ h̾ hꝫ ibi ex adiũcto. vñ vigintiunꝰ hõ nõ eſt vnus homo: ſed plures hoĩes: nõ tñ homo eſt hoĩes. Põt etiã h̾ nomẽ in plurali numero declinari ſicut ⁊ vnꝰ: ⁊ vigintiune ſchale: ⁊ vigintiuna moenia. Nolumꝰ etiã p̃terire ꝙ quidã ita iſta diſtinguũt. Si ſubſtãtiuũ precedat tũc debet pluralit̃ ſumi: vt habeo denarios vigintiunũ. Si v̾o poſtponatur: debet ſingulariter ſumi: vt habeo vigintiunũ denariuꝫ ⁊ certe iſta ſentẽtia multum elegantie hꝫ: qꝛ reſpicit impreſſionẽ numeri ꝓpioris.

o E propriis noĩbꝰ locoꝝ q̃ in plurali tñ declinant̃ q̃ritur an poſſint cõſtrui cũ v̾bo ſingularis numeri: vt dicat̃: Piſe eſt pulchra. ⁊ videt̃ ꝙ ſic: qꝛ hmõi nomĩa ſũt ſingularia intellectu: ſed voce plura. Ad h̾ dico ꝙ ĩcõgrua eſt: qꝛ modũ ſignificãdi habet pluraliter: et h̾ eſt qð dicit Priſ. ꝙ hmõi noĩa ſũt ſingularia intellectu.i. vnã rẽ ſingularẽ deſignant intellectu: tñ voce pluralia.i. deſignãt eã vt plura: ⁊ iõ non poſſũt ſupponere v̾bis ſingularis numeri: niſi fiat alia inſtitutio in ſingulari: vt ipſa eſt bona.

Sequit̃ nũc de ꝓprioꝝ nominũ numero.

s Ed queritur quare ꝓpria nomina locoꝝ ſepe in plurali numero inſtituant̃ ⁊ inueniant̃: quũ de iure ſue ſignificationis nomẽ ꝓpriũ careat pluralitate. Ad h̾ dico ꝙ locꝰ põt conſiderari vt vnũ ⁊ vt plura. Rõne cõtinẽtis eſt vt vnũ. Rõne contentoꝝ eſt vt plura: qꝛ eſt locꝰ cõtinẽs ⁊ locꝰ contentus. Et hac cõſideratione poſſũt noĩa locoꝝ inſtitui tã in ſingulari q̃ in plurali. De ſingulariter declinatis tñ.

n Ota hic ꝙ vt dicit Priſ. quedã nomina ſũt ſemꝑ ſingularia: vl̾ natura vel vſu. Natura: vt ꝓpria: qꝛ ñ ſignificãt q̃litatẽ cõez: vt achilles: ſol: ⁊ luna. Vſu v̾o ſũt ſingularia: que lꝫ qualitatẽ cõem ſignificẽt: vſus tñ ꝓferri ea ſingulariter tradidit: vt ſanguis ⁊ puluis. Et ſcias ꝙ ſol ⁊ luna ſũt ꝓpria ſm opinionẽ Platonis: q̃ putabat planetas habere ſpiritus rationales. et illum ſequitur Priſ. dicẽdo ꝙ ſũt ꝓpria. Sed cõſiderata natura rerũ ꝓut eas aĩa ſpeculatur cõia ſũt. ⁊ h̾ vult Ariſto. quem Priſ. q̃nq; imitat̃ dicẽdo ꝙ ſũt appellatiua. Cetera v̾o noĩa planetarũ: vt ſaturnꝰ: iupiter: mars: venus: mercurius: ꝓpria ſũt: qꝛ ſũt impoſita ſtellis aſtrologica occaſione ſũpta a quibuſdã peritis ꝑſonis.

q Vinq; tñ modis ea que ſemꝑ ſũt ſingularia natura vel vſu ad pluralitatẽ trahũt̃. Euentu: vt duo catones. Participatiõe: vt galliarũ alia comata: alia togata. Opinione: vt duo ſoles. Lucanus in cõmento: Europãq; alios ſoles aſiãq; videntes. Auctoritate veterũ: vt mella ⁊ vina. Officio appellatiui: vt apud Ouidiũ: Illic ⁊ multos hectores eſſe puta.i. multos fortes. Sũt tñ quedã propria q̃ rõnabiliter in vtroq; numero accipiunt̃: qꝛ cõueniũt cõiter omnibꝰ de cognatiõe: ſed hoc nõ de natura cõis q̃litatis ꝓceſſit: imo ex quadã accõmodatiõe: qꝛ fungunt̃ loco nominũ p̃nomicoꝝ apud latinos: vt cornelij: metelli: camilli: ceſares. vñ Ouidiꝰ: Ceſaribus v̾tus cõtigit añ diẽ. Sunt ⁊ alia q̃ ſingulari numero carent: ⁊ ſic ſũt ſemper pluralia. vel natura: vt piſces: ⁊ gemini. vel vſu quẽadmodũ cõplexiua: que tã ꝓ vno q̃ ꝓ pluribus ſupponũt pluraliter: qꝛ magis habẽt ſe ad multitudinẽ q̃ ad vnitatem: vt manes moenia. Sꝫ ea q̃ ſemp ſũt pluralia natura vl̾ vſu: rariſſime ad ſingularitatẽ deſcendũt. ⁊ h̾ ideo: qꝛ pluralitas ē fortior ſingularitate. vel qꝛ vnitas nõ naſcit̃ a multitudine: ſed multitudo ab vnitate. Quedã tñ ab illis q̃nq; accipiunt̃ in ſingulari. vel auctoritate: vt tenebra ⁊ ſchola. vel alia inſtitutiõe facta: vt theba thebe. vñ Statiꝰ: Viue ſuperſtes ait direq; ad moenia thebe: ſolꝰ abi. Et tñ pro eadẽ ciuitate dicimꝰ: ⁊ thebe thebarũ vñ Horatius: Thebis nutritꝰ an argis. Q̃nq; ꝯtingit ibi ethroclisis: qꝛ mutat ſignificationẽ mutato numero: vt veſpe veſparum ⁊ veſpa re: in alio ſenſu. ⁊ he opes opũ: ſed ops opis in alio ſenſu. Predicta poſſũt cõfirmari per Priſ. in li.v. vbi determinat de numero ſic dicentẽ: Sũt quedã nomina ſemper ſingularia: vel natura: vel vſu. Natura: vt ꝓpria q̃ naturaliter indiuidua ſunt: vt iupiter: achilles: ſol: luna: ⁊ italia. Vſu que ſingulariter proferri tradidit vſus: vt ſanguis: ⁊ puluis. In his tñ ipſis ē: q̃ñ vel euẽtus vel ꝑtitio regionũ: vel diuerſe opiniones: vel auctoritates veterũ cogũt: vel q̃ñ ꝓ appellatiuis quoq; ꝓferunt̃: vel in plurali numero ꝓferãt̃. Similiter ſũt quedã ſemꝑ pluralia: vel natura vel vſu. Natura vt gemini ꝓprium in ſigno celeſti: ⁊ piſces. Vſu vt manes: arma: moenia: ſaturnalia: kalende none idꝰ: ⁊ oĩa pene feſtorũ dierũ noĩa. Sũt quedam ſingularia voce: ſed intellectu pluralia: que etiã cõprehenſiua dicunt̃: vt populꝰ: exercitꝰ: legio. Alia circa intellectũ ſingularia: voce pluralia: vt athene: thebe. Inueniunt̃ tñ in his quedã etiã ſingulariter ꝓlata idem ſignificãtia. Statiꝰ in.ij. thebaidos: Viue ſupſtes ait direq; moenia thebe. Hec Priſ.

Q̃ñ ſit dicendum vni vos.

o E quadam vſuali locutiõe dubitat̃: vt q̃ũ dicimꝰ: vnicã honoris: Vos eſtis boni vel bonus. pluralitas iſta ſig̃t plures ꝑſonas .i. plures perſonatus illi cui loquimur ineſſe: ⁊ ꝑ hoc captat̃ quedaꝫ beniuolentia.

Hec autẽ locutio pri⁹ introducta fuit a ceſare qui ſol⁹
oẽs dignitates vrbis accepit: ſed h̃ in abuſionem maxi
mã iam deuenit: q: cuilibet populari dicim⁹: vos. ⁊ ita
falſe loquimur vel incõgrue: teſte Donato: q: ſi vni di
xerim⁹: ſaluete: ſoleociſmũ facim⁹. vñ quidã trutãnus:
vnũ voſamus falſo: vterq: tuamus. Traxit enĩ voſo vo
ſas ab h̃ plurali vos: ⁊ tuo tuas ab hoc ſingulari tu. Di
cũt g̃ q̃dam q᷑ debet adiectiuũ in plurali numero poni
vt vos eſtis boni humiles ⁊ benigni. Nos v̊o dicimus
q᷑ ſiq̃s loquat̃ in p̃ma pſona de ſe pluralit̃ oĩa debent
ſibi in numero reſpõdere: vt nos ſum⁹ parati ⁊ p̃ni ad
honorẽ noſtrũ. Loquit̃ enĩ qui ſic loquit̃ poti⁹ conce/
ptiue: ⁊ ſic aliquos alios ſibi cõſociat: vt facit apoſtoli/
cus vel ali⁹ dñs. Nam qñ loquit̃ nõ cõceptiue: tũc ſin/
gulari ſermone vtit̃ dicẽs cũ pph̃eta: Uentrẽ meũ do
leo: Qũ g̃ ſermo dirigit̃ ad ſecundã perſonã cã honorl
ſi eſt adiectiuũ nomẽ ſignificatione tñ: dictio ſequens
debet in ſingulari numero poni: vt vos eſtis pat̃ meus
dñs me⁹: bñfactor meus. Si v̊o eſt adiectiuũ voce ⁊ ſi/
gnificatiõe ⁊ eſt nomẽ: ⁊ ĩmediate veniat cũ ſubſtanti/
uo debet poni in plurali numero: vt vos albi curritis.
ſi mediate veniat debet poti⁹ in numero ſingulari ſeq̃:
vt vos eſtis bon⁹: ⁊ vos eſtis pi⁹. Et h̃ ideo vt p adiecti
uum ſingulare oſtẽdat̃ q᷑ pnomẽ ibi ſumit̃ pluraliter
tñ cã honoris: nõ cã vere pluralitatl. Preterea qũ ad/
iectiuũ ſit tertie pſone tñ: nõ poteſt ad hãc improprie/
tatẽ accedere: q: tertia pſona cã talis honoris nũq̃ plu
raliter ſumit̃: eo q᷑ caret diſcretiõe ſermonis. Eſt ergo
dicendũ: vos eſtis bon⁹ ⁊ nõ boni: ſicut etiã ipſum idio
ma ſonat: ⁊ minor improp̃etas eſt ſi dicã: vos eſtis bo/
nus: q̃ ſi dicã: vos eſtis boni. De pticipio autẽ dicim⁹:
q᷑ põt in vtroq: numero ſequi: eo q᷑ habet naturã v̊bi:
⁊ naturã noĩs adiectiui. Nã bñ dicitur: vos eſtis voca/
tus ep̃s: vel eſtis vocati ep̃i. Rectius tñ ẽ q᷑ ſumat̃ plu/
raliter ſicut v̊bũ: q: maiorẽ conuenientiã habet cũ ver
bo ex quo ⁊ naſcit̃. vñ dicendũ eſt: Diligo vos bñfaciẽ
tes mihi: ⁊ non bñfacientẽ mihi. Ad h̃ dico: ad talem
pluralitatẽ ſi ſequit̃ relatiuũ ſubſtantie: in ntõ caſu de/
bet eiuſdẽ numeri eſſe: q: tunc ẽ eiuſdẽ pſone cũ verbo
añcedẽtis: vt diligo vos qui bñfacitis mihi. at ſi ſequa/
tur in obliquo debet ſingulariter poni: q: tũc nõ amit/
tit naturalẽ pſonã. i. tertiã: que quidez nũq̃ iſtã impro
prietatez recipit. Et q᷑ relatiuũ in obliquo teneat̃ in vi
tertie pſone: q̃uis añcedens ſit ſecunde pſone: patet ex
eo q᷑ põt recipe h̃ relatiuũ ſuus: qd̃ nũq̃ refert̃ niſi ad
añcedens tercie pſone. vñ bñ dicit̃: Tu quẽ diligit ſu⁹
filius veni huc. ⁊ ideo nõ põt fieri inde cõuerſa locutio
vt dicat̃: Tu qui diligeris a ſuo filio veni huc. q: relati
uũ poſitũ in ntõ caſu eſſet vt ſuũ añcedẽs ſecũde pſone
vñ nõ poſſet recipe hoc relatiuũ ſuo: relatiuũ enim id
refert̃ ad alterũ relatiuũ. Dicendũ eſt g̃ vt ex predictis
patet: Diligo vos ad cui⁹ benignitatẽ recurro: ⁊ nõ ad
quorum.

q Uero etiam hic: an cã honoris poſſit h̃
nomẽ dño gemĩari in ſalutatio/
nib⁹: vt Patri ⁊ dño plurimũ reuerendo dño
Petro archidiacono ianuẽſi. Ad h̃ dicunt quidã q᷑ eſt
ibi tãtologia pp̃ter inutilẽ repetitionẽ hui⁹ dti domio
⁊ ideo ſm eos nõ eſt talis ſalutatio admittẽda. Alij v̊o
predictã ſalutationẽ recipiũt dicentes: q᷑ p̃mo dño pre
eminentiã ſig̃t: ⁊ alterum ponit̃ cã vrbanitatis tñ. Et h̃
recte põt ſuſtineri in lombardia: q: lombardi cã vrba/
nitatis fere oẽs diuites vel nobiles dños appellant in/
differenter: ⁊ h̃ intelligo ſi mediate iungant̃. nã ſi ĩme/
diate iungerent̃: nõ recte diceret̃: vt Patri q̃ plurimũ
reuerẽdo ⁊ dño dño Petro archidiacono.

De figura noĩs.

d E figura apte agit̃ poſt numerũ: q:
poſtq̃ res fuerĩt diſtincte
numero: figuratões rerũ inuente ſũt cã deter/
minandi cõfuſionẽ: ⁊ cã habendi certitudinẽ per ea q̃
poſſũt circa aliq̃d deprehẽdi: ⁊ ita figura ſequit̃ nume
rũ ſicut ea que ſũt exteri⁹ ſequunt̃ id qd̃ interi⁹ eſt.

q Uero quid ſit figura in grãmatica: Di
co q᷑ figura eſt ex eodem vel di/
uerſo pueniẽs quedã diſpoſitio dictionis. Ex
eodẽ. i. ex indiuiduo prouenit ſimplex figura: qñ dictio
nõ põt diuidi in ptes intelligibiles quarũ ſenſũ habeat
nec eſt a cõpoſito deriuata: vt magn⁹. Ex diuerſo pue
nit figura cõpoſita: vt magnanim⁹: q: põt diuidi in in/
telligibilia ſuo toti ↄuenientia. ſ. magn⁹: ⁊ anim⁹. Sili/
ter figura decompoſita puenit ex diuerſo: vt magnani
mitas: q: lz hoc p ſe nõ poſſet diuidi ĩ magna ⁊ animi/
tas: qm̃ animitas nihil eſt: tñ traxit diuerſitatẽ a cõpo
ſito qd̃ eſt magnanim⁹ a quo deriuat̃.

De figuris nominũ.

t Res ſunt figure. ſ. ſimplex: ⁊ com
poſita: ⁊ decompoſita.
Simplex figura vt tactũ eſt dicit̃: q̃ nõ poteſt
diuidi in duas intelligibiles ptes p̃oris ſenſus capaces
nec deriuat̃ a cõpoſito. Et ſcias q᷑ dictio dicit̃ eſſe ſim/
plicis figure rõne intellellect⁹ non ſimpliciter: ſed com
parati ad vocẽ q̃ ipſũ anime repreſentat: ⁊ ſic talis ſim/
plicitas p̃uat diuiſionẽ intelligibiliũ. vñ figura ſimplex
dicit̃ accidere dictioni. ⁊ lz oĩs intellect⁹ dictionalis ſit
ſimplex: refert tñ inter intellectum ſimplicis dictiõis ⁊
cõpoſite: q: ſimplex nõ habet multitudinẽ in potentia
ſed cõpoſita habet multitudinẽ in potẽtia intelligibiliũ
ſic mixtũ ex aqua ⁊ vino potẽtionalit̃ hz vinũ ⁊ aquã.

De figura cõpoſita queſtio.

q Uid ſit figura compoſita querit̃: Di
co q᷑ quecunq: dictio põt di
uidi p ſe in aliqua intelligibilia toti cõuenien/
tia: nec a cõpoſito deriuata: eſt figure compoſite. Jdeo
dici põt q᷑ quedã dictiões ſũt cõpoſite q̃ nõ diuidunt̃
in intelligibilia pp̃ter vſũ deficientẽ: poſſũt tñ diuidi: vt
cõpleo: ⁊ offendo. nã pleo: vel fendo: nõ ſũt in vſu p ſe.
Dico q᷑ quedã dictiones ſũt que poſſũt diuidi in intel
ligibilia: ſed nõ per ſe. vñ ſũt figure decõpoſite: vt ma/
gnanimitas. h̃ enĩ diuidit̃ per aliud qd̃ ẽ magnanim⁹.
Toti cõuenientia ideo dixi: q: q̃dã poſſũt per ſe diuidi
ſed nõ in talia ex quib⁹ ſuã ſignificationẽ producãt: vt
vires: qd̃ diuidi põt in vi ⁊ res: ⁊ ideo nõ eſt figure cõ/
poſite: q: totũ nõ ↄuenit cũ ſignificatione illarũ ptium.
Sũt ⁊ quedã alie dictiones q̃ bñ poſſũt diuidi in duo
intelligibilia toti conuenientia: vt edoct⁹: nec tñ ſunt fi
gure cõpoſite: q: trahũt ſuã cõpoſitionẽ ⁊ cõpaginem
aliũde: ⁊ ideo ſũt figure decõpoſite. Nã ſi cõpaginẽ nõ
ſeruãt: lz a v̊bo cõpoſitionẽ trahãt: per ſe tñ cõponunt̃
vt cõfract⁹: ↄtract⁹: collatus: ⁊ cõpact⁹. Eſt enĩ cõpago
iũctura p̃ncipalis vocalis in ipſo p̃ſenti vel preterito: q̃
. ſ. nõ remanet in pticipio p̃teriti tp̃is vel ſupino. Dicen/
dũ eſt g̃ q᷑ in talib⁹ ẽ p ſe compoſitio facienda. Jn v̊bo
enĩ dicim⁹: cõfringo: ↄfregi: ſed in ſupino cõfractũ p ſe
cõponit̃ ex cõ ⁊ fractũ: q̃uis habeat cõpoſitionẽ a ver
bo: ⁊ ſic de alijs eſt dicendũ.

e X predictis patet q᷑ quedã noĩa
ſunt dubie figure: vt

vt impietas ⁊ infidelitas: qꝛ poſſũt ꝑ ſe diuidi in intelli
gibilia: ⁊ poſſũt h̄ ab añ compoſitis hoc habere: vt im-
pietas ab impi⁹: ⁊ infidelitas ab ĩfidelis. Et nota ꝙ ma
gis hec ꝓpoſitio in: q̄ȝ aliq̄ facit hãc ambiguitatem: qð
iõ contingit: qꝛ plures mutationes hꝫ in: q̄ȝ aliqua alia
prepoſitio. ⁊ ſm ꝙ priuat magis cõuenit cũ noĩe q̄ȝ cũ
v̄bo: hꝫ enĩ exilẽ negationẽ ſicut nomen habet exilẽ cõ
poſitionẽ: ſed verbũ habet vehementẽ: qꝛ ꝑficit ſuã cõ-
poſitionẽ ⁊ noĩs: vt hõ albus currit. ⁊ ſic albedo ⁊ cur-
ſus in hoĩe cõueniũt: ſed ꝑfectio cõpoſitionis tota eſt a
v̄bo. Nomen enĩ qð eſt alb⁹ ſig̃t cõpoſitum: ſed verbũ
oſtendit formã cõpoſiti: ⁊ ſic nomen hꝫ ſe ad cõpoſitio
nẽ debiliter: ſed verbum vehementer: ⁊ iõ hec ꝓpoſitio
in: raro venit ad cõpoſitionẽ verbi qñ negat: qꝛ exilis
negatio nõ poteſt remouere fortẽ compoſitionẽ. Inue
nit̃ tñ inhonoꝛo ras: vbi quidẽ in nõ negat honoꝛem:
ſed magis ponit ɔtrariũ honoꝛis. i. dedec⁹. In alijs aũt
ſignificationib⁹ in ſepe adiungit̃ verbis: vt incolo: inſer
uio: inq̄ro: infũdo: iniſtio. Noĩb⁹ aũt qñ ꝓuat frequent̃
adiũgit̃: vt ꝑtim ꝓuet ⁊ ꝑtĩ põat: qꝛ nõ põt noĩ auferre
formã q̄n aliquã impmat: qũ oẽ nomen datũ ſit a for-
ma: vt impi⁹: ꝓuat enĩ pietatẽ a ſubiecto ⁊ ponit cõtra-
riũ. Similiter impietas ꝓuat pietatẽ abſtractiue: ⁊ po-
nit vitiũ ſibi cõtrariũ abſtractiue: ſicut autem ſe hꝫ hec
ꝑticula in noĩbus: ita ſe habet in ꝑticipijs: qꝛ ꝑticipium
preſentis tp̄is vel preteriti noĩaliter poſitũ: nullã aliam
prepoſitionẽ q̄ȝ in põt recipe per cõpoſitionẽ: quã ſuũ
verbũ recipit: vt impotẽs ⁊ indoct⁹: ⁊ h̄ ideo qꝛ in exili-
ter mutat vt dixi. Sed alie ꝓpoſitiones violenter: ⁊ iõ
ꝑticipiũ trãſiẽs in vim noĩs nullã prepoſitionẽ ꝑ ſe reci
pit ad ſui cõpoſitionẽ preter in: que eſt noĩbus appro-
priata. vñ ꝑticipiũ futuri tp̄is noĩaliter poſitũ ea nõ re-
cipit: qꝛ ſapit naturã v̄bi cũ infinitiui ꝑ quẽ exponit̃: vt
docendus. i. dign⁹ doceri: ⁊ ita nihil ẽ dictũ: Iſte eſt in
docendus: ſicut nihil ẽ indoceri: ergo incult⁹. i. nõ cult⁹
nomẽ eſt: ſed incult⁹. i. habitat⁹ participium eſt ab inco
lor incoleris.

De his que nõ poſſũt cõponi.

q **Ueritur** cur nõ recipiam⁹ iſtas cõ-
poſitiões imbon⁹: infortis
ſicut impi⁹ ⁊ indign⁹: Ad h̄ dico ꝙ habemus
oppoſita iſtoꝝ ſine aliqua cõpoſitiõe: qꝛ malus oppo-
nit̃ bono: ⁊ debilis forti. Nã qũ dicit̃ malus: ꝓuat̃ bo
nitas ⁊ imprimit̃ vitiũ. Silr̃ qũ dicit̃: Hic eſt debilis
tollit̃ fortitudo ⁊ inꝓmit̃ ſuũ cõtrariũ. Sed q̄ȝuis non
ſit dicendũ imbon⁹: vel ĩmalus: tñ eſt dicẽdũ nõ bon⁹:
nõ malus: abſq̄ȝ vlla cõpoſitiõe: ⁊ tñ ibi ſit priuatio ſi-
ne vlla impreſſiõe ſui cõtrarij: vt Loquor de hoĩe non
bono: vel loquor de hoĩe nõ malo. Sciẽdum tñ ꝙ bo-
nũ ⁊ malũ ſũt ĩmediata circa rõnalẽ creaturã. vñ ſeq̄-
tur de hoĩe ꝙ ſi eſt nõ mal⁹ ğ eſt bon⁹. Si autẽ eſt ma
lus: ergo nõ eſt bon⁹. Sed circa alias creaturas hꝫ me-
diũ qð eſt indifferẽs: vt Iſte lapis eſt nõ bon⁹: ⁊ ſilr̃
eſt nõ malus: ⁊ ita nõ ſequit̃ ꝙ ſit malus vel bon⁹: ſed
indifferẽs.

De cõpoſitis a nõ.

d **E hac** autẽ negatione non ſciendũ eſt
ꝙ ꝓpoſita noĩ ꝑ cõpoſitionẽ pri
uat tñ: vt nullus ⁊ nemo. Nõ enĩ priuat rẽ ſi-
ue qualitatẽ iſtoꝝ nominũ: ſed attributionẽ ſequentis
v̄bi: vt nullus hõ currit: nemo diſputat. Silr̃ nihil: vt
nihil currit. Sed qñ per cõpoſitionẽ adiũgit̃ v̄bis: ſine
dubio priuat: ⁊ ponit: vt nolo: nequeo: neſcio. Hec enĩ
ſola v̄ba cõponunt̃ cũ nõ vt oſtendat̃ pena inflicta ho
mini ꝓpter originale peccatũ: qꝛ punit⁹ eſt in bonitate
ſciẽtia: ⁊ potẽtia. Si autẽ veniat ꝑ infinitatẽ: tũc hꝫ exi-
lẽ negationẽ: qꝛ ꝓuat ⁊ ponit: vt nõ hõ. i. ens aliqð qð
non ẽ hõ: ſed tale nomẽ dicit̃ ĩfinitũ a dialecticis: ⁊ nõ
eſt h̄ ꝓpoſitio grãmaticoꝝ ſed logicoꝝ tñ: qꝛ vtunt̃ ea
ꝓpter neceſſitatẽ cõuerſionũ. In arte autẽ grãmatica
dicim⁹ ꝙ non qñ facit exilẽ cõpoſitionem negatio eſt
⁊ tũc ſicut dicit Priſ. põt etiã adiũgi noĩ ſeꝑatim: vt nõ
bon⁹ vir: nõ bona mulier: nõ bonũ mancipiũ: qꝛ nõ eſt
dicendũ ꝙ nõ bon⁹ ſit hic quoddã cõpoſitũ infinitum
qꝛ ſi h̄ eſſet corrũperet̃ accentus: ⁊ opoꝛteret nos dice
re: nõbon⁹ antepenul. acuta. Ex predictis habem⁹ ꝙ h̄
eſt recipiẽda: Iſte lapis eſt nõ pius: nõ tñ eſt impi⁹: qꝛ
qũ dico nõ pius: li nõ: venit ꝑ appoſitionẽ ⁊ priuat tñ
ſed impi⁹ priuat ⁊ ponit. Et nota ꝙ qñ li nõ venit ꝑ in-
finitatẽ nullo mõ põt infinitare dictionẽ q̄ in ſe habet
finitatẽ: ⁊ ſic nõ infinitat verbũ ꝓme vel ſecũde ꝑſone:
q̄ȝuis infinitet verbũ tertie ꝑſone: vt ſortes nõ legit: hoc
eſt agit aliq̄d: ſed nõ legit. Hac etiã rõne non infinitat̃
aliqð pronomẽ. vñ nihil eſt dictũ: ſortes eſt nõ h̄: qꝛ ſi
hoc eſſet: bñ diceret̃: lego nõ ego. i. aliq̄d quod nõ eſt
ego: ⁊ h̄ nihil eſſet. Ex dictis iã habemus quare magis
hec negatio in cõponat̃ cũ noĩbus q̄ȝ cũ verbis: ⁊ qua-
liter hec ꝑticula nõ q̄ñq̄ȝ faciat vehementẽ negationẽ:
vt nullus: q̄ñq̄ȝ tenuẽ: vt nõ bon⁹ q̄ñq̄ȝ infinitã: vt non
homo.

De figura compoſita.

c **Ompoſita** figura vt ait Priſ. in
v. li. vbi agit de figu-
ra: in omnib⁹ ꝑtibus oꝛonis inuenit̃: excepta in
teriectione q̄ ſemꝑ ẽ figure ſimplicis. Participia v̄o ſũt
oĩa figure ſimplicis: vel decõpoſite. preter pauca nõ ſer
uantia cõpaginẽ ſuoꝝ verboꝝ. vñ ſunt figure cõpoſite:
vt cõtactus: contract⁹: cõpactus: ⁊ cetera ſilia.

q **Uerit̃** hic quid obeſſet ſi dicerem⁹: cõ
tact⁹ eſt figure decõpoſite: Di-
cim⁹ ꝙ h̄ foret ɔtra naturã: qꝛ ſm hoc integra
⁊ ꝑfecta fluerẽt a corruptis ⁊ imperfectis. Nã cõtact⁹
cõſtat ex integris: ſed cõtingo ex integro ⁊ corrupto: et
iõ fuit cõpago ſeruanda. Nã min⁹ ꝑfecta veniũt a ma
gis ꝑfectis: ⁊ nõ ecõuerſo.

s **Ed queri**tur h̄ de h̄ ꝑticipio ꝑteſũ
v̄bi impſonalis: vt tedet
tedebat ꝑteſũ eſt. ⁊ h̄ dicit Priſ. ergo cõpoſitũ
deſcẽdit a ſimplici qð eſſe nõ põt. Dico ꝙ ſicut tollo ac
cipit mutuo ſuſtuli cõpoſitũ: ita h̄ ſimplex tedet accipit
mutuo ſuppletionẽ a cõpoſito ꝑticipio: qð ab h̄ verbo
pertedet ꝓprie venire debet. Et certũ eſt ꝙ ſepe ſimpli-
cia ponunt̃ ꝓ cõpoſitis ⁊ ecõuerſo.

v **Idet̃** autẽ ꝙ interiectio q̄ñq̄ȝ ſit figure
cõpoſite: vt prochdolor: ⁊ heuoe.
Silr̃ eſt querendũ q̄re interiectio nõ potuit
eſſe figure decõpoſite. Ad h̄ dico ꝙ ideo nõ põt inter-
iectio habere figurã cõpoſitã: qꝛ ꝓpriũ eſt paſſiõis de-
ſtruere. vñ qũ interiectio affectũ paſſionis deſignet: na
turã habet cõpoſitioni cõtrariũ. ⁊ ꝓpter h̄ cõſueuit ab-
ſcõdita voce ꝓferri: ergo proch doloꝛ non põt eſſe vna
pars: ĩmo ſũt due. ſed heu: ⁊ oe: ſunt due interiectiones
abſq̄ȝ cõpoſitiõe: ſicut o: vtinã: ſũt duo aduerbia optan
di ſine cõpoſitiõe veniẽtia.

p **Repoſi**tiones autem apud grecos
oẽs ſũt figure ſimplicis: ſed
apud latinos quedã vident̃ eſſe figure cõpoſi
te: vt aduerſũ: ⁊ inter: que ex ad ⁊ verſũ: in ⁊ ter compo
nunt̃: qꝛ ternari⁹ mediũ habet. vñ inter mediationẽ no
tat: ſed cõſiderata veritate oẽs fere prepoſitiões ſunt ſi
gure ſimplici natura. Quedã numerant̃ int̃ ꝓpoſitiões

q̄ magis aduerbia ſunt: ⁊ cām illoꝝ dicit Priſ. ꝙ figura cōpoſita in prepoſitiōe inuenit̄.

De cōpoſitis ex integris ⁊ corruptis.

s **Jcut in compo**ſitiōe rerū naturaliū quedā corrūpunt̄: vt farina ⁊ aqua in cōpoſitiōe panis: ⁊ quedā integra manēt: vt fundamentū: paries: tectū: in cōpoſitiōe dom⁹: ita in grāmatica contingit: qꝛ fit cōpoſitio qn̄ꝙ ex integrꝭ: vt pulcher. qn̄ꝙ ex corruptꝭ vt patricida. qn̄ꝙ ex integro ⁊ corrupto: vt maledic⁹. qn̄ꝙ ex corrupto ⁊ īteğro: vt impi⁹. Corruptiones autē iſte fiūt in hmōi cōpoſitis cā cuiuſdā elegantie atꝙ cōueniētie: qđ in naturalib⁹ etiam cōtingit vbi ſupflua reſecant̄: ⁊ enormia ⁊ aſpera poliunt̄. Sed cōſueuit obijci ſophiſtice: Patricida cōponit̄ ex parente ⁊ a cedēs. hec aūt integra ſūt: ergo cōponit̄ ex integris. Itē oīs dictio cōpoſita cōponit̄ ex his que ſūt integra ergo oīs dictio cōpoſita cōponit̄ ex integris. Solutio: Dicim⁹ ꝙ hec ꝑpoſitio ex ſigt̄ cām materialē qū dico: nomen cōponit̄ ex integris. i. integre ſeſe habentib⁹ in cōpoſitiōe: ſılr ex corruptis. i. corrupte venientib⁹ ad cōpoſitionē. vn̄ nō ſequit̄: hoc cōponit̄ ex his que ſunt integra: ergo ex integris.

q **Uero de** hoc qđ dicit Priſ. ꝙ cuiuſcūꝙmodi eſt cōpoſitū ex q̄ttuoꝛ. Nā nulla dictio pōt ex pluribus cōponi q̄ꝫ ex quattuoꝛ. hoc vō nō videt̄ verꝫ: qꝛ ipſe dicit in tractatu ꝑpoſitionū: ꝙ hec ꝑpoſitio cū: non venit ꝑ cōpoſitionē: ſed con. Ad h̄ dicūt quidā ꝙ Priſ. qn̄ꝙ accipit cū prepoſitionē large: qn̄ꝙ ſtricte. Large: qū dicit ſyllabicā adiectionē ꝑ compoſitionē venire: ⁊ h̄ modo cuiuſcūꝙmodi ē cōpoſitū ex quattuoꝛ. Nam cūꝙ ꝓprie eſt ſyllabica adiectio: ſed ipſe accipit ibi cūꝙ pro duab⁹ partibus. Stricte autē loquendo non dicit ſyllabicā adiectionē venire ꝑ cōpoſitionē: ⁊ ſic nō eſt cōtrari⁹ ſibi. cū enī ꝑpoſitio nō venit ꝑ compoſitionē: ſed qn̄ eſt ſyllabica adiectio ſic: ita ꝙ compoſitio large accipiatur. Nos vō dicim⁹ ꝙ cū pōt per verā cōpoſitionē venire: nō tn̄ ꝑ ſe ſed v̄tute hui⁹ cōiūctiōis qꝫ. ⁊ h̄ vult ipſe Priſ. qū dicit ꝙ cū nō venit ꝑ cōpoſitionē. Illud enim ꝙ dicit ſyllabicā adiectionēꝫ venire ꝑ cōpoſitionē: hoc nihil eſt: qꝛ Priſ. vbiꝙ dicit ꝙ ſyllabica adiectio nō accipit̄ ꝑ cōpoſitionē. Dicimus ergo ꝙ quicūꝙ cōponit̄ ex qui ⁊ cū ⁊ qꝫ. Ab h̄ relatio q̄ trahit vim relatiōis: qꝛ reqrit duo v̄ba ſicut h̄ relatiuū qui. A ꝑpoſitione habet vt ſit collectiuū. A cōiunctiōe habet vt ſit diſtributiuū. Sılr cuiuſcūꝙmodi hꝫ vim relatiui a cui⁹. A ꝑpoſitione vō hꝫ collectionē: A cōiunctione diſtributionem Ab h̄ genitiuo modi hꝫ qualitatē adiectiuā: qꝛ talis genitiu⁹ regit̄ ex vi accidentis: vt liber hmōi.

c **Omponuntur** autē noīa ex oībus ꝑtibꝰ orōnis: excepta interiectiōe: qꝛ ipſa eſt alteri⁹ nature q̄ꝫ alie. Nō enī ē ad placitū ſimpliciter: nec exit a rōne exiſtēte in ſua potētia: ſed ab iraſcibilitate vel cōcupiſcibilitate ꝓcedit: ⁊ ob h̄ nullū nomen cum interiectione cōponit̄. Sed pōt nomē componi cū noīe: vt paterfamilias: cū v̄bo vt armiger: cū ꝑticipio: vt ſenatuſdecretū: cū ꝓnoīe: vt hmōi: cū ꝑpoſitōe: vt impi⁹: cū aduerbijs: vt malefic⁹: cū ꝯiūctiōe: vt vterꝙ ſiq̄s: neq̄s ⁊c̄.

s **Ed nō** videt̄ nomē cōponi poſſe cum verbo: ita ꝙ ex eis cōpoſitū ſit nomē: vt armiger: qm̄ verbū trahit poti⁹ q̄ꝫ trahat̄: ſicut patet in h̄ verbo edifico: qꝛ verbū eſt in operatione: ſed nomē in quiete: ergo armiger nō debet cōponi a noīe ⁊ v̄bo. Nō enī eſt armiger idē qđ arma gerit: īmo armiger. i. arma gerēs: ⁊ ğ armiger nō eſt compoſitū a verbo: ⁊ h̄ eſt cōtra Priſ. Sılr nō videt̄ poſſe cōponi cū ꝑticipio retēto in vi ꝑticipij: niſi añ componat̄ cū ſuo verbo: vt edificans ab edifico: qꝛ ꝑticipiū ſimiliter eſt in oꝑatione: ⁊ nullā pōt habere cōpoſitionē retentū in vi ꝑticipij: niſi cōtrahat illā a ſuo verbo: ergo cū h̄ gtō ſenatus nō cōponit̄ in eo ꝙ eſt ꝑticipiū: ſed in eo ꝙ eſt nomē. ⁊ ita deberet dixiſſe Priſ. ꝙ ſenatuſdecretū cōponit̄ a noīe: ⁊ nō a ꝑticipio. Idē pōt de ſılib⁹ obijci: vt homicida: celicola: armipotēs: qꝛ non vident̄ hec poſſe cōponi a ꝑticipijs in vi ꝑticipioꝛū poſitis: qū verba ipſoꝝ has cōpoſitiōes nō recipiāt. Dicim⁹ ꝙ eſt cōpoſitio īmediata: ⁊ cōpoſitio mediata. Immediata ē que fit ꝑ ꝓpioꝛa. Mediata: q̄ fit ꝑ remotioꝛa. Scđm h̄ dicim⁹ ꝙ armiger q̄ꝫtū ad īmediatā cōpoſitionē cōponit̄ ex noībus. ſ. armoꝝ ⁊ gerens: ſed q̄ꝫtū ad mediatā reducit̄ ad verbū: ⁊ ideo dicit̄ cōponi a v̄bo: qꝛ dicitur armiger qui arma gerit. ſılr ſenatuſdecretū q̄ꝫtū ad īmediatā cōpoſitionē cōponit̄ ex noībus. ſ. h̄ genitiuo ſenat⁹: ⁊ noīe qđ eſt decretū ti. ſed q̄ꝫtū ad mediatā cōpoſitionē cōponit̄ a ꝑticipio: qꝛ ſenatuſdecretū eſt illud ius qđ eſt a ſenatu decretū. ⁊ ita Priſ. qn̄ꝙ habet reſpectū ad īmediatā cōpoſitionē: qn̄ꝙ ad mediatam. vn̄ ipſe dicit ꝙ armipotens cōponit̄ qn̄ꝙ ab h̄ gtō armoꝝ: qn̄ꝙ ab h̄ accuſatiuo arma: qđ ſm ꝑdictā diſtinctionē ſoluendū eſt: qꝛ cōponit̄ cū gtō īmediate. i. ꝑ ſe. cū actō autē mediate. i. per gratiā genitiui: ⁊ ſic eſt iudicandū de ſılibus: vt homicida: celicola. i. hoīs cedēs: et celi colens. ⁊ hec ad ꝑticipia reducunt̄. ſ. hominē cedēs ⁊ celū colēs. Et nota ꝙ q̄ꝫuis iſto mō v̄ba vel ꝑticipia cū obliq̄s nominū componant̄: formatiōes tn̄ iſtarum cōpoſitionū qn̄ꝙ fiūt a ntīs: vt homicida: armipotens nec tn̄ cōponunt̄ ab his ntīs hō: vel arma: ſed ab obliquis eoꝝ. qn̄ꝙ formāt̄ a gtīs: vt lucifer: ⁊ ſic formatio ſemꝑ reſpicit maioꝛē habilitatē vocis. Compoſitio vō maioꝛē cōueniētiā intelligibiliū ex quib⁹ ipſū cōpoſitū eſt ꝓductū. Poſſum⁹ etiā dicere ꝙ ꝑticipiū in vi ꝑticipij retētū cōponit̄ cū obliquo: ⁊ a tali cōpoſitiōe hꝫ vt trāſeat in nomē: vt ſi faciēs cōponat̄ cū actō doctū: neceſſe ē ꝙ tranſeat in nomē. vn̄ doctific⁹ cōponit̄ a doctum ⁊ faciēs: ⁊ ſic ꝑticipiū trāſit in nomē cōpoſitione: vt indoct⁹: ⁊ doctific⁹: ita verbū trāſit in nomen cōpoſitione: vt armiger.

c **Omponuntur** noīa fere ꝑ oēs caſus: ꝑ ntīm: vt reſpublica: per gtīm: vt legiſlatoꝛ: per dtīm: vt tribunuſplebi: vel plebis: ꝑ accuſatiuū: vt agricola. i. agrū colēs: ꝑ ablatiuū: vt menceps. i. mēte capt⁹: fere dixi ꝓpter vocatiuū: qꝛ ꝑ ipſū retentū in vi vocatiui non fit cōpoſitio. nā macte. i. magis apte accipit̄ pro h̄ ntō mactus: q̄ apud antiquos fuit in vſu. Sılr pluralia cū ſingulararib⁹ cōponunt̄: vt oꝛbiſterrarū: ⁊ aſecretis: acaliculis: areſponſis: abatis: acōmentarijs. hec enī cōponunt̄ ab aſſiſtēs ⁊ illis dtīs: ⁊ ſūt noīa officiorū indeclinabilia. Sılr per actīm pluralē fit compoſitio: vt gemellipera. i. gemellos pariēs: ⁊ ꝑ ablatiuū pluralē vt quidā volūt de illis eiſdem. ſ. aſecretis: acaliculis: ab a prepoſitiōe latina: ⁊ h̄ ablatiuo ſecretis: qm̄ ab ipſis ſecretis q̄ eis cōmittūt̄ dicit̄ aliq̄s aſecretis: ⁊ idēꝫ pōt de alijs iudicari. Et h̄ eſt differentia notanda inter ꝑticipiū ⁊ alias dictiōes caſuales: qꝛ nomē ⁊ ꝓnomen cōponunt̄ etiā per obliquos: vt aliuſmodi: iſtiuſmodi:

ſ; ꝑticipia nō poſſūt cōponi: teſte Priſ. niſi ꝑ ntīm: ⁊ h̄
habēt a ſuis verbis: qm̄ v̄ba vim noīatiuoꝝ habēt ⁊
non obliquoꝝ: g̃ ſi aliqđ ꝑticipium videat̄ in obliquo
caſu ad cōpoſitionē venire: dicendū eſt ꝙ amittit natu
rā participij ⁊ cōpoſitiōe trāſit in nomen: vt doctificꝰ.i.
doctū faciēs. Si obijciat̄ de edificans: Dicimꝰ ꝙ faciēs
nō habet hāc cōpoſitionē a ſe: imo a v̄bo: q; eſt figure
decōpoſite.

c **Um verbis** etiā cōponunt̄ no
mina ꝑ oēs caſus:
excepto ntō ⁊ vtō. cōponunt̄ enī per gtīm: vt
magnipēdo ⁊ floccifacio: ꝑ datiuū: vt crucifigo: ꝑ accu⸗
ſatiuū: vt edifico.i.edem facio: ꝑ ablatiuū: vt vſucapio.
Ntūs autē non pōt venire ad cōpoſitionē v̄bi integre:
qđ dico ꝓpter poſſū: qđ cōponit̄ ex h̄ ntō potis ⁊ ſum
nec vtūs: ⁊ h̄ ideo: q; cōpoſitiōes ſūt cā ꝑfectiōis: ac ſi
ex ntō ſiue vtō ⁊ v̄bo ꝓduceret̄ vnū verbū cōpoſitum:
talis cōpoſitio de ꝑfecto faceret impfectū: q; ntūs cum
v̄bo vel etiā vtūs cū v̄bo generat ꝑfectū ſenſu;. ſed oīs
dictio ſimplex ſiue cōpoſita in eo ꝙ dictio habet imper
fectionē: ⁊ ſic talis ꝯpoſitio ſtare nō poſſet. vn̄ ſiqs vel⸗
let ita ponere ꝙ tm̄ valeret iſte terminꝰ a: q̃tū iſta ōro
ſortes currit: iniuſte poneret: nec eſſet illud poſſibile: q;
ꝑfectū ⁊ impfectū nō equipollent. ſil̄r nec ſimplex ⁊
vere cōpoſitū. Ex predictis habemꝰ: ꝙ qū dicit̄ marcꝰ
.i.tulliꝰ: vel marcꝰ h̄ eſt tulliꝰ.i.vel h̄ eſt non pōt eſſe di
ctio cōpoſita: q; cōſtat ex ntō ⁊ v̄bo: ⁊ ita nō ſūt cōiun
ctiones expoſitiue vt quidā dicūt: q; nec etiā talis ſpēs
cōiunctionū inuēta eſt. ⁊ ſic eſt dicendū ꝙ ſūt ōrones
expoſitiue: ⁊ nō dictiones cōpoſite: ⁊ illud ꝓnomen h̄
venit demōſtratiue: ⁊ h̄ ꝓnomen id relatiue: ⁊ reſpicit
intellectū p̄cedentis termini ⁊ nō ſuppoſitū: ⁊ ideo ſu⸗
mit̄ in neutro genere ⁊ in ſingulari numero. Et ſcias ꝙ
oīs dictio cōpoſita p̄ncipaliter reſoluit̄ in duas ꝑtes: ſ;
ille poſſūt adhuc ſimplicitatē ⁊ cōpoſitionē habere: vt
impterritꝰ. ꝑꝰ enī cōpoſitū ſiue decōpoſitū fuit ꝑterri⸗
tus: ⁊ inde decōpoſitū fuit impterritꝰ. vn̄ Priſ. dicit ꝙ
quedā accipiūt ſecūdā cōpoſitionē ex iā an̄ cōpoſitis.
vt inexpugnabilis: impterritꝰ: ⁊ his ſilia.

De cōpoſitis ex duobꝰ rectis.

d **E composi** tione autē integroꝝ
vt dicit Priſ. in.v.li.
vbi agit de figura: ꝙ ſi fiat cōpoſitio ex duobꝰ
ntīs vterq; declinat̄: vt hec reſpublica: huiꝰ reipublice.
Si autē ntūs cōponit̄ ex duobꝰ obliqs vterq; obliquꝰ
manet indeclinabilis: vt huiuſmodi. Si v̄o cōponat̄ ex
ntō ⁊ obliquo: vel ex obliquo ⁊ ntō: ntūs declinatur ⁊
obliquꝰ remanet indeclinabilis: vt hic tribunuſplebis:
huiꝰ tribuniplebis: ⁊ ſic ſenatuſdecretū huiꝰ ſenatuſde
creti. excipit̄ alteruter: qđ q̃uis cōponat̄ ex duobꝰ in⸗
tegris ntīs: tm̄ declinat̄ tm̄ in fine. Reqrit v̄o p̄dicta re⸗
gula ꝙ h̄ maſculinū alteruter faciat alteriuſutriꝰ. Sed
alia regula vult ꝙ ſequat̄ eundē gtīm cū ſuo feminino
⁊ neutro que faciūt alterutriꝰ. Ois gtūs definēs in us:
debet eſſe cōis triū generū. Hec itaq; regula predomi⸗
nat̄: q; duo ſūt potentiores vno: ⁊ ſic alteruter facit ge⸗
nitiuū alterutriꝰ: ſicut ſuū femininū ⁊ neutrū. Et ſcien⸗
dū ꝙ femininū ⁊ neutrum nō declinant̄ ex vtraq; ꝑte:
nec cōponunt̄ ex integris: cā vitandi hiatū ſi diceremꝰ
alterutra: vel cā vitandi metaciſmū ſi diceremus alterū
utrū: ⁊ ſic maioꝛ elegātia fuit in cōpoſitōe facta ex coꝛ⸗
rupto ⁊ integro. ⁊ ſepe videmꝰ ꝙ vnū cedit duobꝰ. vn̄
vtraq; acuit penul. ⁊ ſil̄r pleraq; ꝓpter maſculinū et
neutrū ſuū q̄ idem faciunt. Pōt tm̄ encletica cōiunctio
eſſe cauſa in his: q; ſepiꝰ inclinat accentum p̄cedētis
ſyllabe in cōpoſitiōe integroꝝ ſicut extra cōpoſitionem
vt vtraq;: pleraq;: vbiq;: qn̄q;: vt dicit Priſ. in libro .v.
in tractatu de figura.

Contra p̄dicta obiectiones.

c **Onſuevit** tm̄ obijci de pluribꝰ alijs
cōtra p̄dictā regulā. vn̄
Priſ. inſufficiēs eſſe dicit̄: Obijcit̄ enī de ꝑna⸗
ſus: leopardus: duodenus: capapellis: ⁊ de quibuſda;
ꝓprijs noībꝰ: vt oēbonū: oſaureū: q; cōponūt̄ ex duo⸗
bus integris ntīs: ⁊ tm̄ declinant̄ tm̄ in fine. Ad h̄ dici⸗
mus: ꝙ Priſ. ſatis ſufficienter dicit. Nā dicimꝰ ꝙ ꝑna
ſus nō cōponit̄: q; fuit cōpoſitū a grecis q̄ nūq; habue
rūt reſpectū ad hec noīa latina par ⁊ naſus. Duodenus
autē nō cōponit̄ ex duo ⁊ denꝰ: ſed deriuat̄ a duodecī
⁊ ſic eſt figure decōpoſite. Si obijciat̄ de duodcim in
quo nō declinat̄ iſte ntūs duo: dicimꝰ ꝙ non opoꝛtet:
q; regula intelligenda eſt tm̄ de integris. duodecim au
tē cōponit̄ ex integro ⁊ coꝛrupto. Leopardꝰ autē com
ponit̄ ex coꝛrupto ⁊ ītegro. ſ. ex lena vel leena ⁊ pardo:
q; nō dicit̄ leopardꝰ: eo ꝙ ſit partim leo ⁊ ꝑtim pardꝰ:
ſed q; natꝰ eſt ex leena ⁊ pardo. Capapellis v̄o cōponi
tur ex ablatiuo ⁊ ntō: ſicut legeiꝰ qđ in rhetoꝛicis inue⸗
nit̄: q; dicit̄ capapellis: q̄ſi pellis cū capa. In ꝓprijs no
minibꝰ certe poſſumꝰ dicere ꝙ regula Priſ. tenet: vt h̄
monſpeſulanꝰ: huiꝰ mōtiſpeſulanꝰ: ⁊ h̄ mōſleo: huius
montiſleonis. qn̄q; tm̄ facimꝰ greciſmū: q; declinamus
nomē cōpoſitū ſic in fine tm̄: vt h̄ omnebonū: huiꝰ oē⸗
boni: ⁊ videt̄ h̄ eſſe de rōe: q; illa cōpoſitio nō eſt vera
ſed tm̄ imaginaria. nō enī traxit aliquā ſignificatione;
ab eo qđ eſt oē. Idē dicendū eſt de oſaureum oſaurei:
greci autē nō declinant aliqđ nomē cōpoſitū in medio
ſed tm̄ in fine. Uebū v̄o cōpoſitū qn̄q; declināt in me⸗
dio ⁊ in fine: vt cathagrapho.i.ſcribo: ⁊ cathagrapha.i.
ſcripſi: ⁊ quotiēs hoc apud eos cōtingit faciunt cōpoſi
tionē ꝑ ſe in pn̄ti: ⁊ ꝑ ſe in preterito. ⁊ h̄ ideo ſicut dixi⸗
mus ſuperiꝰ: ne coꝛrupta ex integris vel integra ex coꝛ⸗
ruptis cōponi videantur.

i **Llud** etiā notandū eſt ꝙ qualiſcūq; fue
rit cōpoſitio in ntō talis remanet
in obliqs. Si enī ſit ex integrl integra remanet
in obliqs: vt neutripaſſiuū neutripaſſiui. Si autē ſit ex
coꝛruptis: eandē coꝛruptionē retinet in obliqs: vt parri
cida parricide. Idē dico ſi fiat ex coꝛrupto ⁊ integro: vt
multimodꝰ: vel ex integro ⁊ coꝛrupto: vt ꝑſpicax ꝑſpi⸗
cacis. excipiunt̄ iſta q̃tuoꝛ: alteruter alterutriꝰ: tn̄dem
tantidē: quicq; cuiuſq;: idē eiuſdē. Nā alteruter cōpo⸗
nit̄ ex integris: ſed alterutriꝰ ex integro ⁊ coꝛrupto: tn̄⸗
dē ex coꝛruptis: ſed tātide; ex integro ⁊ coꝛrupto: q̄cq;
ex coꝛrupto ⁊ integro: ſed cuiuſq; ex integris: idem ex
coꝛruptis: ſed eiuſdem ex integro ⁊ coꝛrupto: ſicut vult
magiſter bene.

Queſtio de eodem.

q **Uerendum** eſt hic: Utꝝ verbu;
cū verbo poſſit cō⸗
poni ſicut nomē cū noīe; Dicit Priſ. ꝙ ſic: ſed
non niſi cū infinitiuo: vt tepefacio cis.i.tepere facio: q;
infinitiuꝰ eſt q̄ſi nomē v̄bale. Sed alij modi inter ſe nō
cōponunt̄: ⁊ h̄ ideo: q; vnaqueq; inclinatio habet ſuū
finē ⁊ certū terminū. vn̄ nō poſſūt ad vnum reduci ſine
medio.i.ſine cōpoſitiōe. ⁊ ideo ex alijs modis nō potu⸗
it fieri vna cōpoſitio: q; diuerſitas motus ⁊ finis impe
diebat vniꝰ intellectus ſimplicitatē. Inuenit̄ tm̄ in iure
ciuili cōpoſitio facta ex duobꝰ integris v̄bis que decli⸗
nant̄ ex vtraq; ꝑte ſicut duo ntī. ſ. vtoꝛfruoꝛ: vteriſfrue

ris:vſuſfructꝰ ſuũ: ⁊ talis cõpoſitio in nullis alijs verbis
reperit̃. Siĺiter eſt vna mirabilis cõpoſitio orbiumueij
qđ eſt cõpoſitũ ex integris diuerſoꝝ generum ⁊ nume
roꝝ. Et declinat̃ orbiumueij: gtõ orbijueioꝝ: dtõ orbio
ueis ⁊c̃. Ciuitas enĩ eſt que vocat̃ orbiũ: ⁊ vocat̃ vei: ſ
corrupto noĩe nũc dr̃ vrbeuetꝰ: ⁊ inde ꝓprie dicebant̃
ciues orbici: ſiue veiẽtani: vel ꝯiũctim orbiciueiẽtani q̃
nũc dicunt̃ vrbeuetani. Queſtio

q ERi nunc põt vñ poſſit ꝯtingere ꝙ obliquꝰ recto ꝯiũctꝰ ma-
neat ĩdeclinabilis qũ de ſui natura ſit declina-
bilis: vt tribunuſplebis. Dicimꝰ ꝙ h̓ cõtrahit ex adiun-
cto: qꝛ nã illa ꝑ quã rectꝰ ꝯſtruit̃ cũ obliquo vna ẽ ſibi
⁊ oĩbꝰ ſuis obliq̃s: ⁊ ita ẽ ſimplex ⁊ indiuiſibilis: ⁊ hec
natura ſeruauit obliquũ indeclinabilẽ in tali cõpoſitõe
Siĺiter ſi fiat cõpoſitio ex duobꝰ gtĩs: dꝫ vterq; gtũs in
declinabilis ꝑmanere: vt hmõi: qđ etiã ex nã obliq̃tatꝭ
ꝯtingit: queẽadmodũ ſi abſq; cõpoſitiõe veniret. nam ſi
iſti gtĩ hmõi adiũgerent̃ alicui ntõ: ipſũ ⁊ oẽs eiꝰ obli-
quos vniformit̃ reſpicerẽt. Et hec eadẽ eſt nã ⁊ cã q̃ ſer
uauit eos ĩdeclinabiles ĩ ꝯpoſitõe. Queſtio de eodẽ

q VEro an ſic ſit iſta ꝯpoſitio reſpu-
blica poſſit fieri h̓ cõpoſi
tio mulieralba: Jtẽ ſicut eſt vna cõpoſitio tri-
bunuſplebis: magiſtermilitũ: argiletũ: malefidus: male
ſanꝰ: poſſit eẽ vna cõpoſitio: poteſtaſbononiẽſiũ: magi
ſterplatonis: ſocratiſaſinꝰ: malecõcors: malefortis: ⁊ ſic
de ſiĺibꝰ q̃ri põt. Ad ꝑdicta reſpõdemus: ꝙ oĩs cõpoſi
tio ĩmutat ⁊ cõmutat ⁊ cõmoditatẽ hꝫ alioq̃n eſt inu-
tilis: ⁊ nõ eſt tenẽda. Dicimꝰ g̊ ꝙ iõ reſpublica eſt vna
cõpoſitio: vt aliq̃d ĩmutet. Nam qñ reſpublica ſũt due
ꝑtes: idez ẽ res publica qđ res notoria ⁊ manifeſta. vñ
Horatiꝰ: Publica materies ꝑuati iuris erit. i. materies
iã notificata. Qñ autẽ ẽ vna dictio cõpoſita: idẽ ẽ reſpu
blica qđ cõe. Hec imutatio nõ ꝯtigeret dicẽdo: mulier
alba: qꝛ ſiue eẽt vna dictio cõpoſita ſiue nõ: ſꝑ vna fie-
ret ſuppoſitio pro muliere alba: ⁊ ſic nulla eſſet vtilitas
in tali cõpoſitiõe. vñ nõ eſt faciẽda. Ad ſecũdũ dicimꝰ:
ꝙ aliud ẽ tribunuſplebis in compoſitiõe: ⁊ aliud extra
cõpoſitionẽ: qꝛ extra cõpoſitionẽ põt venire ꝓ tribuno
cuiuſcũq; plebis: ſed in cõpoſitiõe venit ꝓ illo ſolo qui
habebat tribunatũ in plebe romana. Siĺiter magiſter
militũ qñ eſt vna dictio notat dignitatẽ magnã quam
q̃s habebat in vrbe romana: ⁊ is mõ dr̃ mareſcalcꝰ. Sꝫ
qñ ſũt due ꝑtes põt fieri ſuppoſitio ꝓ quocũq; aliquoſ
milites magiſtrãte. Argiletũ vͦo vna dictio ẽ nomẽ loci
vbi fuit argꝰ interfectꝰ. ſed qñ ſũt due ꝑtes argi letũ dr̃
mors argi. Malefidus vna dictio ſig̃t illũ q̃ leuitatẽ hꝫ
⁊ nõ ſeruat fidẽ. ſed qñ ſũt due ꝑtes ſig̃t illũ cui nõ ſer-
uat̃ fides: vt iſte ẽ fidꝰ male int̃ hoſtes. Meleſanꝰ ſig̃t
illũ q̃ ẽ leproſus. ſed qñ ſũt due ꝑtes ſig̃t illũ q̃ hꝫ ſani-
tatẽ imꝑfectã. Pr̃familias vna dictio ſig̃t illũ cuiꝰ filiꝰ
eſt dñs hereditatis de iure: etiã ſi nõ eſſet natꝰ dũ eſſet
viuꝰ in vtero mr̃is. ſed qñ ſũt due ꝑtes ſig̃t illũ cuiꝰ pro
les iã ẽ vna familia. Tales autẽ ĩmutatiões nõ ꝓueni-
rẽt ſi eſſent cõpoſita illa q̃ obijciunt̃. Nã poteſtas bo-
noniẽſiũ nõ ſumeret̃ ꝓ alio in cõpoſitiõe q̈ extra com
poſitionẽ. nec magiſter platonis: vel ſocratis aſinꝰ: nec
male cõcors: nec male fortis: iõ tales cõpoſitiões recu-
ſant̃: ſed mileſiuſtitie nr̃o tꝑe poſſumꝰ dicere ꝙ ſit vna
dictio cõpoſita: qꝛ ꝑtinet ad quoddã officiũ reddendi
iuſtitiã. ſed qñ ſunt due ꝑtes miles iuſtitie dr̃ q̃cũq; eſt
miles iuſtꝰ. Siĺiter dominuſlegũ. i. iuriſperitꝰ: ẽ vna di
ctio. ſed qñ ſũt due ꝑtes dr̃ dñs legũ ſolus imꝑator: qꝛ
ipſe ſolꝰ hꝫ poteſtatẽ cõdẽdi ⁊ deſtruẽdi iura. Jdẽ ẽ in
verbis dicendũ: qꝛ nõ ſicut dicimꝰ maledico: bñfacio:
malefacio: poſſumꝰ dicẽ ꝙ ſit vna ꝯpoſitio malecurro
vl̓ bñlego: nã aliud ẽ maledico: bñfacio: malefacio: qñ
ẽ ibi cõpoſitio: ⁊ aliud qñ nõ ẽ: ſꝫ ĩ malecurro vel bñle
go nõ erat aliud: ⁊ iõ inutilis fuiſſet iſta ꝯpoſitio. Siĺit̃
aliud ẽ ſatiſdo ⁊ ſatiſfacio qñ ibi eſt cõpoſitio: ⁊ aliud
qñ nõ eſt: ſed ſi vellẽ eodẽ mõ cõponere ſatiſlego: ſatiſ
ſcribo nõ poſſem: qꝛ nihil ĩmutaret cõpoſitio. Siĺiter
aliud ẽ vſucapio ꝑ cõpoſitionẽ: ⁊ aliud ſine cõpoſitiõe:
qꝛ ꝑ cõpoſitionẽ ꝑtinet ad quoddã ius: ſed abſq; cõpo
ſitiõe ꝑtinet ad queẽcũq; capiẽdi vſũ: ⁊ ita de ꝯſiĺibꝰ eſt
dicendũ vel iudicãdũ. De cõpoſitꝭ ex duobꝰ obliq̃s.

q VEritur etiã q̃re ſit cõpoſitio ma gis ex duobus gtĩs q̈ ex
duobꝰ alijs obliq̃s: ſicut enĩ dicimꝰ hmõi: poſ-
ſemꝰ dicẽ huicmõ: hũcmodũ: vel aſſignet̃ q̃re nõ: Ad
h̓ dico: qꝛ ex nullis obliq̃s ĩtegrꝭ fit cõpoſitio noĩatiua-
lis niſi ex gtĩs: qꝛ tales gtĩ qñ veniũt ꝑ appoſitionẽ re-
gunt̃ ex vi accidentis: qꝛ demonſtrãt eſſentiã rei ſicut
adiectiua: nã gtĩ cãm formalẽ deſig̃nt: vt equꝰ albico-
loris: ⁊ liber iſtiuſmodi. vñ videmꝰ ꝙ talibꝰ gtĩs. i. q̃ re-
gunt̃ ex vi accidentis põt accidẽs copulari. i. adiectiuũ
vt equꝰ celer ⁊ albi coloris currit. Nulli autẽ alij caſus
regunt̃ ex vi accidẽtis ꝓprie ⁊ naturalit̃: qđ dico pro-
pter ablatiuos q̃ aliq̃ñ affinitatẽ quã habẽt cũ gtĩs ex
hac nã regunt̃: vt equꝰ albo colore. ſoli g̊ gtĩ habẽt hãc
nãliter cũ adiectiuis ꝯueniẽtiã: ⁊ iõ ex gtĩs ſolis q̃ ex vi
accidẽtis regunt̃ põt fieri noĩatiualis cõpoſitio: q̃ vice
vniꝰ adiectiui ſumunt̃: vt hmõi: iſtiuſmodi: alteriuſmo
di: aliuſmodi: cuiuſmodi. Patet g̊ q̃re non fiat talis cõ
poſitio ex alijs obilq̃s. Queſtio de eodem.

q VEro hic q̃ cõmoditas ſit in his cõpoſitiõibꝰ: ⁊ quare
nũq̈ fiat ſine h̓ gtõ modi: Ad h̓ dico ꝙ fuĩt cã
ĩmutatiõis: qꝛ qñ nõ ẽ ibi cõpoſitio regũt̃ duobꝰ accẽ
tibꝰ: ⁊ ille gtũs modi ſumit̃ ꝓ menſura ſiue q̈titate: vt
liber iſtiꝰ modi. i. iſtiꝰ q̈titatꝭ. Sed qñ eſt ibi cõpoſitio
ſtatim regunt̃ vno ꝑ̃ncipali accẽtu: ſicut natura dictio-
nis req̃rit: ⁊ tale cõpoſitũ deſig̃t tũc q̃litatẽ ⁊ nõ q̈tita
tẽ: vt liber iſtiuſmodi. i. talis. añpenul. enĩ modi acuitur
Quare autẽ magis ſit ꝑ hũc gtĩm modi: hec ẽ rõ: qꝛ ſũ-
ptũ ſine compoſitiõe in tali reſpectu qñ regit̃ ex vi acci
dẽtis accipit̃ ꝓ q̈titate: ſed modꝰ ꝑ quẽ regunt̃ tales
gtĩ ẽ qualitas q̃dã reſpectiua: ⁊ iõ iſte gtũs modi ſolus
fuit vtriq; nature cõueniẽs. ſ. ad q̈titatẽ qñ nõ interue
nit cõpoſitio: ⁊ ad q̃litatẽ qñ ibi eſt cõpoſitio.
Queſtio de eodem.

s ED querit̃ an talis cõpoſitio ſit re cipiẽda: bonimodi: ſic
aliciuiuſmodi: vt qũ dicat̃: liber bonimodi: Di
co ꝙ nõ eſt recipiẽda: vt bonimodi ſit vnũ nomen oĩs
ge. indeclinabile: ſicut hmõi. Et dico ꝙ ſpãle adiectiuũ
ĩpedit: qꝛ cõpoſitio ꝑdicta ex talibꝰ gtĩs req̃rit genera-
litatẽ. vñ faciẽda ẽ ꝑ nomẽ generale: vt cuiuſmodi: vel
ꝑ ꝓnomẽ qđ q̃dẽ ꝑtinet ad omnẽ mãm: vt iſtiuſmõi:
euiſmõi. Sunt enĩ hmõi adiectiua generalia: ⁊ iõ adie-
ctiuũ ſpãle ad talẽ cõpoſitionẽ venire non potuit: ſiĺis
tñ cõpoſitio videt̃ poſſe fieri ĩ his gtĩs vniuſmoris: vt
ſit vnũ nomẽ oĩs ge. indeclinabile. ⁊ erit ſenſus: vniuſ-
moris. i. ꝯcors: vt iſti hoĩes ſũt vniuſmoris. i. cõcordes:
vel vnanimes. vñ in Pſal. Qui habitare facit vniuſmo
ris in domo. i. vnanimes ⁊ ꝯcordes: niſi enĩ veniãt ꝑ cõ
poſitionẽ nõ videt̃ latine dictũ: qꝛ nõ hꝫ a quo regãt̃.

Queſtio de eodem.

q **Ueritur** inſup q̄re in hmōi cōpoſi-
tiōibꝰ q̄nq; precedat obli-
quus: ⁊ q̄nq; poſtponat̄: vt ſenatuſdecretū: ⁊
magiſtermilitū: Ad h̄ dico vel rn̄deo ꝙ in ordine com
poſitiōis ē magna vis faciēda. v̄bū enī ſp in cōpoſitiōe
poſſidet finē: qꝛ magis finit q̄ȝ alie ꝑtes: ⁊ ide fuit nec̄e
ꝙ ſp v̄bū declinaret̄ ī fine. Idē facit ⁊ ꝑticipiū: qꝛ tenet
nām v̄bi. nō aūt in tali cōpoſitiōe q̄nq; tenet p̄ncipium
q̄nq; finē: p̄ncipiū dat̄ ei qḋ ē digniꝰ: finis aūt īdignio
ri. Et hac rōe dicimꝰ ſenatuſdecretū ⁊ magiſtermilitū:
qꝛ ſenatꝰ ē dignioꝛ ſuo decreto q̄ū poſſit illud ꝯdē ⁊ de
ſtruere: ⁊ mgr̄ ē dignioꝛ militibꝰ q̄bꝰ p̄ſidet. Si̾lr̄ in cō
poſitiōe facta ꝑ hūc gtūm modi: debitꝰ ordo ſuat̄: qꝛ fi
nis debet̄ noī: tn̄ ad nomē reducāt̄ adiectia ita cōpoſi
ta: vt hmōi: iſtiuſmōi. ⁊ etiā alia rōne: qꝛ iſte gtūs modi
ꝑficit ītellectū q̄litatꝫ in talibꝰ adiectis: ⁊ ſm̄ h̄ illa q̄ ma
gis ꝓficiūt ⁊ ſpecificāt in cōpoſitiōibꝰ debēt habē finē
⁊ q̄ȝtū ad h̄ finis dignioꝛ ē q̄ū ſit ꝑfectio rei. vn̄ nūq̄ȝ eſt
aduer. tp̄is rōe finis: ⁊ nuſq̄ȝ aduer. loci rōe finis. g̊ nā-
q̄ȝ videt̄ ꝙ debēt eē copulatia: qḋ tn̄ nō ē: imo ē cāl̄is.
Dicimꝰ ꝙ h̄ ꝑticula q̄ȝ h̄ alia de cā poſtponit̄. ſ. qꝛ ē or-
dinis ſubiūctiui. De geminatis ꝑ cōpoſitionē

q **Ueri** pōt h̄ q̄re ꝯtigat ꝙ q̄dā gemiata
veniāt ad cōpoſitionē: ⁊ q̄dā nō:
Nā deꝰ nō ē vnū nomē cōpoſitum: nec fuit ē
vnū v̄bū cōpoſitū. Ad h̄ dicimꝰ ꝙ ſi ꝯpoſitio ſupaddat
aliq̄d gemiatōi vtilis ē cōpoſitio: ſi nihil ſupaddat: nul
la tūc dꝫ cōpoſitio ſuꝑuenire. Dicimꝰ g̊ generalr̄ ꝙ oīa
īt̄rogatia noīa vel aduerbia p̄nt gemiari ⁊ de iure cō-
poni: qꝛ cōpoſitio ſupaddit gemiatiōi: vt q̄ſq̄s: q̄liſq̄lis
q̄ntuſq̄ntꝰ: quotquot: cuiuſcuiꝰ. Poſſeſſiuū: vt cuiaſcu
ias: vbiubi: vn̄unde: vtut: q̄n q̄n. ⁊ ita de oībꝰ q̄ p̄nt reci-
pe cūq;: vt q̄ȝtūcūq;. Hec enī abſq; gemiatiōe ſūpta in
terrogatia ſūt ⁊ infinita: nec habēt generalē ꝓnūciatio-
nē. i. nō ſūt diſtributia. ſꝫ ſi gemināt̄ abſq; cōpoſitōe ad
huc nihil īmutāt: vt q̄s faciet h̄: q̄s gemiata ē ibi īterro
gatio. Si v̊o cōponāt̄ amittūt īt̄rogationē: ⁊ ſūt col-
lectiua ⁊ diſtributia: vt q̄ſq̄s currit mouet̄ . i. oīs q̄: ſi̾lr̄
q̄liſq̄lis. i. q̄liſlibet q̄lis: ⁊ vbiubi ē ignis eſt caloꝛ. i. vbi-
cūq;. ⁊ vtut legit plato legit ſortes. i. vtcūq;: ⁊ ita de alijſ
ſi̾libꝰ dicēdū ē: q̄re nō gemināt̄ ꝓpt̄ alterutrū cōponē-
tiū. ſ. hūc ablt̄m̄ re. De ꝯſtructiōe aūt huiꝰ noīs q̄ſq̄s: ⁊
dictionū recipiētiū cūq; ſcias: ꝙ dictio gemiata vt q̄ſq̄s
vel recipiēs cūq;: vt q̄cūq; hꝫ vī duoꝝ caſuū. ſ. an̄cedētꝫ
⁊ relati. vn̄ req̄rit duo v̄ba poni ī ꝯſtructiōe: ⁊ ponēda
ſūt in eo caſu in quo ponit̄ relatiuū facta explicatiōe ſi-
ue in eo caſu poni dꝫ quē req̄rit v̄bū ſequēs īmediate:
vt video q̄cūq; hō currit. i. video omnē hoīem q̄ currit:
⁊ quēcūq; hoīeꝫ video currit. i. oīs hō currit quē video
ſi̾lr̄ video q̄cq̄d ē h̄ intꝰ. i. video oē id qḋ ē h̄ intꝰ: ⁊ q̄c-
q̄d video ē h̄ intꝰ. i. oē ē h̄ intꝰ qḋ video. vel video q̄ſq̄s
hō ē albꝰ. i. video omnē hominē q̄ eſt albꝰ.

De gemiatione ꝓnominū ꝑ cōpoſitionē.

n **Non autē** h̄ eſt ig̊rādū: ꝙ tria ꝓno
mīa gemiata cōpoſitiōeꝫ
habēt in actō ⁊ abltō tn̄: vt meme: tete: ſeſe: et
h̄ tn̄ in ſingulari faciūt p̄t̄ ſeſe: qḋ gemiat̄ tā ī ſingulari
q̄ȝ in plurali. Si g̊ dicat̄ noſnos: illeille: non eſt cōpoſi-
tio ſꝫ gemiatio tn̄. Querit̄ vn̄ ꝯtingat illa cōpoſitio tn̄
ī duobꝰ caſibꝰ: Ad h̄ dicit Priſ. ꝙ iſti ſoli caſus mona
ſyllabi repiūnt̄ ſingulares in his tribꝰ ꝓnoībus: ⁊ inde
ꝓceſſit cōpoſitio: qꝛ regūt̄ vno acuto acētu. Et ſcias ꝙ
h̄ p̄dicta cōpoſitio ē vtilis: qꝛ vbi talis gemiatio repit̄
in actō ⁊ abltō iſtoꝝ ꝓnominū: ſtatī habet̄ reſpectꝰ ad
cōpoſitiōeꝫ q̄ ī nobis ē. ſ. ad aīaꝫ ⁊ corpꝰ: vt diligo me-
me. i. diligo me ſm̄ vtrūq; hoīeꝫ. vn̄ in Saluſtio habet̄
Hoīes q̄ ſtudēt ſeſe p̄ſtare ceterꝫ aīalibꝰ. ſeſe dicit q̄ȝtū
ad aīaꝫ ⁊ corpꝰ. Et videmur in h̄ imitari grecos q̄ duo-
bus obliq̄s caſibꝰ iſtoꝝ ꝓnominū vſi ſūt in ſingulari nu
mero monaſyllabas ſyllabicas adiectiōes addūt. Jam
habemꝰ ꝙ gemiatio facit cōpoſitionē in īt̄rogatis: et
in his tribꝰ me: te: ſe: vbicūq; ſit alibi gemiatio: nulla ē
ibi cōpoſitio: qꝛ nihil ibi cōpoſitio ſupaddat: vt deꝰ deꝰ
tātū enī valet iſta gemiatio ſi ē ꝯpoſitio: quātū ſi nō ē
cōpoſitio: ⁊ iō talis cōpoſitio tāq̄ȝ ꝓrſus iutilis recuſan
da eſt. De p̄poſitiōibꝰ q̄ cū noībus ꝯponunt̄.

d **Dubita** tur autē multū de p̄poſitiōibꝰ
q̄ cū noībꝰ cōponunt̄: vt īpius
qꝛ videt̄ h̄ ꝑticula in habere nāꝫ aduerbij ne-
gatiui in hmōi cōpoſitiōe. Negare enī magis ad aduer
biū ꝑtinet q̄ȝ ad p̄poſitiōeꝫ. Si̾lr̄ ſi dicā remitto: videt̄
ꝙ hmōi p̄poſitio ſit cēſenda fieri magꝫ ex aduerbio in-
ſepabili ⁊ v̄bo q̄ȝ ex p̄poſitōe inſepabili. Nā ꝑ ītellectū
aduerbij exponit̄: ⁊ nō ꝑ p̄poſitionē: vt remitto. i. iterū
mitto. Qū g̊ vis ſignificatōis ſit in oībꝰ ꝑtibꝰ ꝯtēplāda
v̊t dicit Priſ. dicēdū ē ꝙ remitto cōponit̄ ex aduerbio
inſepabili ⁊ v̄bo. Item p̄poſitio ſp ē in trāſitōe: vt dicit
Priſ. vn̄ nō pōt ꝯſtrui cū ntō ꝓpt̄ intrāſitionē ſuā. nec
cū vtō: g̊ repugnat ntō. Nō g̊ dꝫ ſecū ꝑ cōpoſitiōeꝫ iūgi
qꝛ repugnātia nō bn̄ ꝯueniūt nec ī vna ſede moꝛant̄: g̊
in nō recte cōponit̄ cū pius: ſi ē ibi dicēda p̄poſitio. Ad
p̄dicta dicimꝰ ꝙ īpiꝰ cōponit̄ ex in p̄poſitiōe ⁊ piꝰ: qꝛ lꝫ
ī appoſitiōe nō neget: pōt tn̄ in cōpoſitōe negare: qꝛ ſe-
pe facit p̄poſitio in cōpoſitiōe qḋ nō pōt facē in appoſi
tiōe. Si dicat negare ꝓpꝛium eē aduerbioꝝ: dico ꝙ ſic
q̄ȝtū ad rē v̄bi: ſꝫ q̄ȝtū ad rē noīs bn̄ ꝯuenit p̄poſitiōi: ſi
ꝯponat̄ de p̄poſitiōe īſepabili: vt remitto: qꝛ dic̄ Boe.
ꝙ dꝫ dici aduerbiū īſepabile. Dico ꝙ nō ē veꝝ. Prepo-
ſitiōes enī īſepabiles bn̄ ꝯſtituūt intellectū explicabilē
ꝑ aduerbiū: ſꝫ nō dꝫ iō dici aduerbiū inſepabile: qꝛ in h̄
ſūt aduerbia exilis nature ſic̄ p̄poſitiōes q̄ ex adiuncto
trahūt certitudinē intellectꝰ: ⁊ ita intellectꝰ quē īnuūt
nō ē aduerbialis: ſꝫ affinis aduerbiali. Pretea īmutāt
ſic̄ p̄poſitiōes: qꝛ q̄nq; augēt: vt inſuio. i. valde ſeruio.
q̄nq; p̄uāt: vt inhonoꝛo. ſi̾lr̄ recludo. i. iteꝝ claudo: ⁊ ſic
vagā nām habēt ſic̄ p̄poſitiōes: qꝛ magis ī naturā p̄po
ſitionū cedūt. Nō enī aduerbia ſūt adeo debilis nature
vt p̄poſitiōes: qꝛ illa egēt vno extremo: ſed p̄poſitiōes
duobꝰ extremis. Qḋ aūt obijcit̄ de trāſitiōe nō obſtat:
qꝛ p̄poſitio duas hꝫ facies vt v̄bū trāſitīm. Reſpicit enī
ſequētē caſū trāſitīe: ⁊ ī eo finit depēdētiā ſuā. Id aūt
qḋ an̄cedit ſiue ſit v̄bū ſiue dictio caſualis reſpicit intrā
ſitīe: vt ſuꝫ in domo: ⁊ ex ꝑte an̄ vagat̄ ad oēs caſus. ex
ꝑte aūt poſt finē ſuū termīat in actō vel abltō: q̄ apud
latinos ſūt p̄cipue trāſitiui. ſꝫ apud grecos a tribꝰ caſibꝰ
eaꝝ trāſitio ⁊ depēdētia termiat̄. ſ. gtō: dtō: ⁊ actō. Di-
cimꝰ itaq; ꝙ q̄ȝtū ad intrāſitionē quā hn̄t ex ꝑte an̄ p̄-
poſitiōes ſūt nate cōponi: qꝛ ītrāſitio magꝫ eſt apta cō
poni. i. vniformitati ꝯpoſitoꝝ: ſꝫ q̄ȝtū ad trāſitionē quā
habēt a ꝑte poſt veniūt ꝑ appoſitionē ſequētꝫ caſus. i.
ꝑ regimē. vl̄ iō dictū ē ꝑ appoſitiōeꝫ. i. ſepationē: qꝛ nō
ē de rōe vt ꝯponāt̄ cū actō vel abltō ꝑ ſe: q̄ū īcidat ibi
magna trāſitiōis diuerſitas: ſꝫ ꝑ ꝯpoſitiōeꝫ dr̄ p̄poſitio
venire. q̄ȝtū ad p̄cedētia q̄bꝰ ꝯfert ipſū qḋ deſiḡt: vt ſuꝫ
in domo. ſic oñdit̄ ꝙ ego ſū localis reſpectu domꝰ mee
cōtinētis. vn̄ v̄bū ꝯſtruit̄ cū p̄poſitiōe adiuncto ſuo ca-
ſuali intrāſiue: ſꝫ cū ipſo caſuali trāſitīe: ſicut ⁊ p̄poſitio

Ex p̄dcis p3 q̄ p̄poſitio rectiſſime ↄpōit̄ cū ntō qñ ſit in
trāſitiā ex vna pte. ꝛ ſic ↄuenit cū ntō q̄ ſilr ītrāſitiu⁹ eſt
eadē rōe d3 cū v̄bo ↄponi: q2 intellectū ntī h3: nec p ap-
poſitōem ſecū venire pōt pp intellectū ntī. Cu3 pticipio
aūt iungit̄ vtroq3 mō: ſicuti cū noīe p ↄpoſitiōe3 ad mo
dū ſui v̄bi: vt plegēs: ꝛ p appoſitōe3: vt vado ad legentē:
ꝛ loquoꝛ de legēte. De ↄpoſitōe aduerbij cū ꝑnoīe

Uero hic: q̄re magis aduerbiū veniat
ad ↄpoſitōe3 ꝑnoīs: vt eccū ꝛ el
lū: q̄3 p̄poſitio. Nulla.n.p̄poſitio iungit̄ ꝑnoī p
ↄpoſitōe3: q2 mecū tecū ſecū nobiſcū vobiſcū nō ſūt ad-
uerbia ↄpoſita: ſ3 hñt hāc p̄poſitionē cū p appoſitiōe3.i.
p regimē īteruenīēte aſtrophe.i.p̄poſteratōe ſmōiſ. Ad
h̄ dico q̄ cū ꝑnoīe iungit̄ p̄poſitio p ſolā appoſitōe3 ſic
cū ꝓprio noīe: vt ad illū: ꝛ de illo ſic ad platonē: ꝛ de pla
tone: q2 nō inuenit qđ īmutet in ꝓp̄o noīe vl̄ ꝑnomīe.
Propriū.n.nomē nō ſignat dependent̄ ī eo q̄ ꝓpriū: ſilr
nec ꝑnomē: iō neutꝝ eoꝝ pōt vniri cū p̄pōne q̄ pp ſuā. ī
finitatē ſe applicat tm̄ añ: vl̄ depēdēti ex pte intrāſitōis
ſic h̄ ſignū oīs ꝓpter ſuū officiū nō bñ iungit̄ ꝓprio noī
vel ꝑnoī: vt oīs plato: vel oīs iſte. Aduerbiu3 aūt potuit
cū ꝑnoīe ↄponi cā demōſtratōiſ cuiuſdam q̄ ſilis ē ſini
tati ꝑnoīu3: vt eccū ꝛ ellū.i.ecce eū ꝛ ecce illū: ꝛ qñq3 tra
hit ꝑnomē aduerbiū: ita q̄ cedit in pte3 ipius: vt p̄terea
ꝛ īterea. Nā pret̄ ꝛ int̄ ꝓp̄e ſūt aduerbia q̄ adiūcta huic
actō ea detmīnatōe3 faciūt aduerbiale3: q2 qū ille actūs
deſinit ī a coꝛꝛ.pp nām aduerbialē trahit̄ ad ꝓductam

De ↄpoſitōe p̄poſitiōis cū aduerbio.

Idetur tm̄ q̄ p̄poſitō p ↄpoſitōe3 ve
niat cū ſequēti caſuali: vt īui
cē: extēplo ꝛ nō extīplo: q2 p̄pō non coꝛrūpit ca
ſu3 cui ītrāſitīe adiūgit̄.i.actm̄ vl̄ ablatm̄ ſequentē: ꝛ ita
nihil ē dictū extīplo. Silr vident̄ ↄpōnes ↄſiles eē dece
tero defacili: exiproviſo: eveſtigio: eiure. Ad h̄ dicim⁹ q̄
oēs p̄dicte in v̄itate nō ſūt ↄpōnes: ſ3 irregulares vocu3
ↄgeries. et hoc iō: q2 caſus cū ſua p̄pōne fungit̄ loco ad
uerbij vl̄ aduerbial̄ deterīnatōis. vñ pñt caſualia cū ſuis
p̄pōnib⁹ ad īterrogatōes aduerbioꝝ reſpōderi: vt quo
vadis? ad vrbē. qualit̄ fiet h̄? defacili. qualr̄ ītrauit iſte?
exiprouiſo: qñ veniſti? extemplo.i.ſtatim.

De ſyllabicis adiectionibus.

Unc de ſyltabicis adiectōib⁹ ē vidēdū:
dicit Priſ. q̄ ſyllabica adiectio im
mutat ſpē3 nō figurā: q2 ſyllabica adiectō nihil
ītelligibile aīe repñtat: ſ3 īmutat ſpē3 nō figurā q̄3uis im
mutet aliqđ officiū dictōnis. Erit g̊ dictio q̄ recipit ſylla
bicā adiectōe3 ſpēi deriuatiue: vt pleruſq3 a plerus: ego
met ab ego: non tm̄ eſt figure compoſite: q2 non poteſt ī
plura intelligibilia diuidi.

Onſueuit dubitari: qñ h̄ pāticula
q3: ſit ſyllabica adiectio
ꝛ qñ veniat p ↄpōne3. Ad h̄ dico q̄ qñ h̄ pticu
la q3: nullā vim ↄiūctōis retinē videt̄: non venit p ↄpoſi
tionē: ſ3 ē ſyllabica adiectō: vt plerūq3 itaq3 vtiq3. S3 qū
vim aliquā ↄiūctōis exercet: p ↄpoſitōe3 venit: vt vterq3
q̄ſq3 vbiq3. In talib⁹ enī quādam aggregatiōe3 īportat
ipſa coniūctio: vt vterq3.i.vnus ꝛ alter: quiſq3.i.quicūq3
vel quiſq3.i.vnus ꝛ alter: ꝛ vbiq3.i.vbicūq3: vel vbiq3.i.ī
vno ꝛ alio loco: ꝛ ſic de ſingulis.

Ota hic q̄ ſyllabice adiectiōes ſēp
debēt eē finales: vt q̄ſnam
egomet: qm̄ alterationē quādā faciūt circa offi
cia p̄cedētiū dictionū. vñ ſic accñtia q̄ quidē alterant ſo-
lēt aduenire poſt ↄpoſitōe3 ſubſtātialiū: ita ſyllabice ad
iectōes debēt vltio aduenire ꝛ nūq3 in p̄ncipio poni. Et
p h̄ etiā p3 q̄ ſiq̄s neq̄s ꝛ nūq̄s ↄpoſita ſunt ꝛ nō ſyllabi
cata ſic aliq̄s ꝛ ecq̄s: eo q̄ nihil eſt additū ſini eoꝝ qđ ē
ꝓpriū ſyllabice adiectōis. Priſc. ēt ꝓbat alia rōe q̄ non
ſūt ſyllabica. ſ. q2 coꝛrūpit̄ femīnu3 eoꝝ ae diphthongo
mutata ī a: vt ſiq̄ neq̄ nunq̄: ſic aliq̄ ꝛ ecq̄. Et h̄ faciūt in
ſingulari femīno: ꝛ neu. plurali. At ſyllabica adiectio nō
coꝛrūpit dictiōe3 cui ſyllabicat̄: qm̄ accñtia nō īmutant
eē ſubſtātiale rei: ꝛ ſic p3 q̄ ↄpoſita ſūt ꝛ nō ſyllabicata.
Donat⁹ v̄o dicit q̄ in illis qñq3 nō mutat̄ ae diphthon
gus in a: ſ3 dicit antiquos dixiſſe q̄ vel q̄ ſic maſculinū ꝛ
neu. in eodē noīe geminamus: vt q̄s vel q̄ qđ vel q̄d. Et
repit̄ illđ femininū apđ virgiliū dicentē: Ecq̄ tm̄ puero ē
amiſſe cura parētis. nūc aūt nō vtimur illo: niſi ī his cō-
poſitis ſiq̄ neq̄ aliq̄ nunq̄ ecq̄. Et ita ſm̄ donatū q̄ venit
ītegre ad ↄpoſitionē illaꝝ: ſ3 coꝛrupte ſm̄ Priſ.

De compoſitione quis ꝛ qui.

Onſueuit multū dubitari de ↄpo
ſitōib⁹ ꝛ ſyllabicis adie
iectōib⁹ h⁹ noīs q̄s vl̄ q̄. vñ de illis aliq̄d h̄ dicā.
ſcias g̊ q̄ q̄s l̄ q̄ ē oīu3 noīu3 ↄfuſiſſimū: hñs ſe ad mođ
māe infinite. vñ pp m̄ltitudinē officioꝝ hūit m̄ltitudīe3
formaꝝ ꝛ teriationū: vt p diuerſas formas ꝛ ↄpoſitōeſ ꝛ
ſyllabicas adiectōeſ explicita ipi⁹ ↄfuſio ꝛ nā poſſet ī ali
q̄3 certitudinē redigi ꝛ meli⁹ ↄprehēdi. H3 itaq3 ſedeci3 ī
ter cōpoſitōes ꝛ ſyllabicas adiectiōes. Cōpōnes.n.ſunt
ſeptē: vt ſiq̄s neq̄s aliq̄s nunq̄s ecq̄s. ꝛ vnuſq̄ſq3: ꝛ q̄ſq̄s
Quis aūt h3 q̄nq3 ſyllabicas adiectōes: vt q̄ſnā q̄ſpiā q̄ſ
putas q̄ſq3 ꝛ q̄ſq3. S3 q̄ recipit q̄ttuoꝛ adiectiōes. ſ. q̄da3
q̄uis q̄lib3 ꝛ q̄cunq3. vñ v̄ſus: Cū q̄s piā ſine q̄ ↄiūge pu
tas q̄3: Da3 vis cūq3 libet q̄ ſine q̄s retinebit. Cetera aūt
noīa īterrogatīa vel īfinita nō recipiūt ſyllabicā adiecti
onē niſi vnā. ſ. cūq3: vt q̄liſcūq3 q̄tuſcūq3 quotcūq3 ꝛ ſi-
milia. Hec.n.gemināt̄: vt qualiſqual̄: ꝛ ↄponūt̄ cū ali⁹:
vt aliqual̄ ꝛ recipiūt cūq3 ſicut diximꝰ: nec vllā aliā hñt
ↄpoſitōem vel adiectōe3 cōe3: vt quis vl̄ qui. vñ cā ↄfuſi
onis ꝛ īfinitatis h3 ſedeci3 ītercōpoſitiones ꝛ ſyllabicas
adiectōes. Ad cetera nomia īterrogatīa non habent ni-
ſi tres: vt cuiuſcui⁹ alicui⁹ ꝛ cuiuſcūq3 poſſeſſiua.

De compoſitione aduerbioꝛum.

E aduerbiis autē interrogatis
vel infinitis. Dico
q̄ vnū ex illis. ſ. vbi recipit vndeci3 ītercōpoſitō
nes ꝛ adiectōes ſyllabicas: vt ſicubi necubi alicubi nūcu
bi ecubi vbiq3 vbiubi vbiuis vbilib3 vbicūq3 vbinā. S3
alia aduerbia interrogatīa vel īfinita non hñt tot varie
tates p̄ter quo q̄. vñ: q2 iſta pñt vndecim ītercōpoſitio-
nes ꝛ ſyllabicas adiectiones hēre: ſicut ꝛ vbi: niſi vſus ī
quibuſda3 eoꝝ foꝛſitan repugnaret: vt ſiquo nequo ali-
quo nūquo ecquo quoq3 quouis quolibet quocunq3:
quonā. Aduerbiū v̄o tpale recipit paucioꝛes: q2 nō ē tā
te ↄfuſionis vt locale. hab3 v̄o cōpoſitiones ſex: vt ſiqñ:
neqñ aliqñ qñq3 quādoquādo quādocūq3. Cetera āt
aduerbia īterrogatīa vel infinita non habent aliā ↄpoſi
tionē q̄3 noīa interrogatīa a quib⁹ deſcēdūt. Geminan
tur.n. vt qualit̄qualit̄: recipiūt cūq3: vt qualit̄cūq3: ꝛ ha-
bēt eandē ↄpoſitionē: vt aliqualit̄. Idē ē tenēdū in alijs
Inter aduerbia ſiquidē cōfuſiſſima ſunt localia īterro-
gatīa: vt quo qua vnde vbi: que vndeci3 ↄpoſitōes ꝛ ſyl
labicas adiectiones poſſunt habere. Tpale autem reci-
pit quinq3: q2 minus localib⁹ eſt confuſum et infinitu3:
ſed plus alijſ. Alia v̄o interrogatīa aduerbia non poſſūt
recipe niſi tres cōpoſitiones ſic interrogatīa noīa a qui-
bus deſcendūt. Queſtio de eodem.

Uerit quare ĩterrogatiua ſiue ĩfinita
ſiue noĩa ſiue aduerbia ſubſtã-
tiã vel locũ ſignificãtia recipiãt ſyllabicam adie
ctõem:alia võ nõ:vt quiſnã vbinã:ſʒ nihil ẽ qualiſnam
⁊ quãdonã.Ad hoc dico ꝙ alteratões nõ adueniũt niſi
rei ꝯtẽte vel ꝯtenti:⁊ ſic tm̃ ſubſtãtie vl' loco.Ex hac ra
tione ĩterrogatm̃ ſubſtãtie vel loci recipit ſyllabicas ad-
iectões ⁊ non alia ĩterrogatiua.Tẽp⁹.n.licʒ videat' alte-
rari:qꝛ mõ eſt obſcurũ mõ ſerenũ:tñ hoc nõ ꝯtingit rõe
ipi⁹ tꝑis:ſʒ aeris q̃ ꝓprie ſeren⁹ dr̃ vel obſcur⁹. Acciden
tibus aũt adueniũt alteratões:imo accidẽtia ſunt illa q̃
alterant.

De illis ꝯiunctõibus ſi ⁊ ne.

Eſi et ne queri' quare nõ ꝯpo-
nant' cũ vbis ſed poti⁹
cũ noĩbus:⁊ quare magis cũ interrogatio ſub
ſtantie vel loci vel tꝑis:vt ſiquis ſicubi ſiqñ:ꝙ̃ cũ aliis in
finitis:qꝛ nihil ẽ dictũ:ſiqual' vel ſiqualit':⁊ quare magl
qũ quis ꝙ̃ qũ qui.Ad h' dicim⁹ ꝙ ſicut vbum nõ potu
it eſſe ĩterrogatiuũ:ita nõ potuit ꝑ ꝯpoſitiõem recipere
ꝯiunctões:qꝛ ꝯiunctio ſignũ eſt diuerſitatis q̃ vniformi
tati ꝯpoſitõis repugnat.Si tñ ⁊ ne habẽt vt poſſint cõ-
poni cũ quibuſdã noĩbus ⁊ aduerbiis infinitiſ.⁊ hoc iõ
qꝛ inueniunt generalẽ infinitatem in eis:in vbis nõ.At ſi
obiiciat' de ſiſto ⁊ nequeo:qꝛ vident' ꝯponi a cõpoſitio
nib⁹:Dicim⁹ ꝙ ſiſto eſt figure ſimplicis:ſʒ nequeo ꝯpo
nit' ex nõ ⁊ queo:⁊ ſic nulla ꝯiunctõ põt cũ vbo cõponi
nec ẽt cũ noĩe pret' ſi ⁊ ne:q̃ ꝓpter ſuã ĩfinitatẽ ſũt appli
cabilia noĩb⁹ vel aduerbiis ĩfinitl:qꝛ ſic hoc nomẽ quis
requirit duo vba qñ ponit' infinite:ita ille due ꝯiunctio
nes ſi ⁊ ne:⁊ iõ fuit apta ꝯpoſitio ex illis ꝓueniẽs.Cum
aliis võ infinitis cõponi non pñt ꝓpter debilitatẽ ipoꝝ
Si.n.eſt acq̃ſitiua:ſʒ ne repulſiua.Dĩs aũt acq̃ſitio vl' re
pulſio ẽ ſubſtãtie loco vel tꝑi ſubiacẽs:⁊ nõ ẽ accidẽtiũ
que q̃dem acquirunt' vel repulunt'.Et hac rõne ille due
ꝯiunctões nõ ꝯponunt' cum aliis ĩfinitl.vñ nihil ẽ:ſiquã
tus nequant⁹:cum quis iõ magis ꝯponunt' ꝙ̃ cũ qui: qꝛ
q̃s hʒ plus ĩfinitatis ꝙ̃ qui.Et hoc pʒ ex eo ꝙ principium
ſibi dat':⁊ qui traxit originẽ ſuã ab eo.ſ.ex quis.

De hoc noĩe aliquis ⁊ quis.

Eire ẽt debes ꝙ aliq̃s ex alio ⁊ q̃s cõ
ponit':q̃ſi ab alio quis.vñ nõ
ẽ dicendũ:Credo in aliquẽ deũ ne diuerſitatem
ponere videamur.Hanc cõpoſitõem hñt cetera infinita q̃
ĩterrogatiua ſunt:vt aliqualis alicubi aliqñ aliquãtus:et
ita de ſilib⁹.Et hoc iõ qꝛ oĩs diuerſitas a forma ſubſtã-
tiali vel accidẽtali ꝓuenit:ſiue illa deſignet' noĩalit' ſiue
aduerbialit':ſʒ nõ recipit eã qui ſingulare:⁊ hoc facit ei⁹
relatio que duo vba requirit.Siquis dicat ꝙ qui ẽ infi
nitũ ſic ⁊ quis:⁊ iõ põt ꝯponi cũ alio:vt dicat' aliq̃s vel
aliqui.Dicim⁹ ꝙ alterũ ſupfluerer:qꝛ nulla eẽt differen
tia iter vnũ ⁊ reliquũ.magis g̃ debuit poni cum quis: eo
ꝙ habuit ĩfinitatẽ ſine vlla relatõe.Nũ venit ad ꝯpoſi-
tionẽ q̃s:vel local' aduerbii:vt nũquis nũcubi nũq̃.Sʒ
alia nõ inueni:⁊ hoc iõ:qꝛ non requirit de inherentia:vt
nũ feciſti h':oĩs aũt inherentia dr̃ quidã loc⁹ reſpcũ ſub
ſtãtie de q̃ fit ſermo:⁊ iõ ꝯponit' tm̃ cũ interrogatio ſub
ſtãtie vel loci.Quʒ qui aũt nõ ꝯponit': qꝛ min⁹ ſe hʒ ad
ĩfinitatẽ ꝙ̃ quis:nec ipo ĩterrogatiuo vtimur adeo fre-
quent' vt quis.En ꝯponit' cũ quis:vt ecquis:mutata n ĩ
c.Nec cũ aliis ĩfinitis cõponit' niſi forſitan ecubi qõ vi-
det' ſimplr' poſſe dici:Dicim⁹ ꝙ infinitas mãe magis ex
citat ꝙ̃ infinitas accidẽtis:qꝛ aĩa plus laborat in appre-
heſione mãe ꝙ̃ forme:⁊ iõ interrogatm̃ ſubſtantie ma
gis recipit ad hoc aduerbiũ ne:ꝙ̃ interrogatm̃ accidẽtis
vbi ſilr' põt recipe:qꝛ aduerbiũ locale magis ẽ infinitum
aliis:⁊ ob hoc habuit plures oꝛĩas ꝙ̃ alia aduerbia.Qũ
itaq; aĩa plus ĩ apprehẽſiõe tante ĩfinitatis laboret:me-
rito aduerbium locale recipit en:vt ecquo ⁊ ecq̃ ⁊ ecubi:
qꝛ hoc aduerbiũ en:aĩam excitat vehemẽter ⁊ magl ap-
plicat' huic ĩterrogatiuo quis:eo ꝙ vehemẽtiorẽ hʒ in-
finitatẽ.Nam qui ẽ nomẽ articulare:quis aũt nõ.Un⁹
quiſq; aũt ꝯponit' ex vnus ⁊ quiſq;.ſʒ hec ꝯpoſitio nul-
li alii cõuenit infinito.Unitas.n.eſt ſoli⁹ ſubſtantie ꝑ ſe:
accidẽtis aũt ꝑ aliud.Quiſq; g̃ colligit ⁊ diſtribuit ſicut
oĩs:ſʒ vnus q̃ſi ꝑtit':vt ſit ſenſus:Unuſquiſq;.i. quiſq; ꝑ
ſe.Quiſquis geminatũ ꝯponit':⁊ hoc faciũt reliq̃ infini-
ta q̃ ſunt ĩterrogatiua ꝓter cur:⁊ q̃re:vt qualiſqualis vbi
ubi quãdoquãdo.Hoc aũt ideo ꝯtingit:qꝛ infinitas ad
dita infinitati auget ꝯfuſionẽ:⁊ ſic ĩtroducit cũ diſtribu
tõe collectõem ſiue multitudinẽ:ſʒ non debet geminare
relatiuũ in eo cãu hui⁹ noĩs vbi infinitũ a relatiuo ſecer
nit'.Nihil ergo dictũ eſt:quiqui:queq̃:quodqõ:ne ĩclu
di relatio gemina videat':at ſi a relatiuo nõ ſecernit' infi
nitũ põt ꝑ oẽs caſus geminari: ſic videm⁹ in aliis infini
tis.et ita põt dici cuiuſcui⁹ cuicui:ſicut dicim⁹ q̃liſqual'
qualiquali.Põt g̃ quiſquis in quolibet caſu geminari
tã in ſingulari ꝙ̃ in plurali ſicut qualiſqual' quãtuſquã
tus ſi vſus hẽret.vſus tñ non hʒ niſi quiſquis:quidq̃d:
⁊ quoquo:⁊ hoc tenemus ꝯuenient'.nec ibi eſt ſʒ rõem
vis aliq̃ faciẽda:niſi vbi infinitũ a relatiuo ſecernit'.

Eptem ꝑdicte cõpoſitões adiungũt'
reliq̃s terminatõib⁹ hui⁹ no
minis quis:tã in ſingulari ꝙ̃ ĩ plurali: ꝓter vn⁹
quiſq; qõ nõ hʒ plurale cã hui⁹ noĩs vnus. Credo tam̃
ꝙ poſſet dici:Unaq̃q; moenia:⁊ vnequeq; ſcale:⁊ pret'
quiſquis ſʒ vſum.Nec ille ipius ꝯpoſitões vel ſyllabice
adiectões habẽt qui in ablatiuo ſingulari nec quis ĩ da
tiuo ⁊ ablatiuo pluralib⁹:quod ꝯtingit ex debilitate ſim
plicis:qm̃ iſte ablatiu⁹ qui eſt in rariſſimo vſu. Eodem
modo quis datiuus ⁊ ablatiu⁹ pluralis.Debilitas enim
ſimpliciũ ſepe naturã impedit ꝯpoſitoꝝ.

q

Ue autẽ poſtponunt' huic nomi
quis vel qui magis videñ
tur eẽ ſyllabice adiectões:vt ſupra dictum eſt
vt quiſnam quiſpiam ⁊c̃.

De ſyllabicis met te pte ce.

Ora etiam hic:ꝙ ſicut dic' Priſ.
i.xii.li.vbi agit de fi-
gura ꝓnomĩs:quattuor ſunt ſyllabice adictões
que adiunguntur ꝓnominibus.ſ.met te pte ce.Met ad
ditur huic ꝓnomini ego per omnes caſus excepto geni
tiuo plurali.Additur etiam huic ꝓnomini tu: per oẽs
caſus excepto genitiuo plurali ⁊ nominatiuo ⁊ vocatiuo
ſingularibus quibus non apponitur met ſimplicit': ad
differentiã hui⁹ verbi tumeo tumes tumet: ſed interpo
nit' hec ſyllabica adiectio te: ⁊ dicit' tutemet. vel addit'
aliquãdo hec ſyllabica adiectio te:ſine met:⁊ dicitur tu
te.Lucre.ꝓmo: Accipe ꝓterea que coꝛpoꝛa tute neceſſe
eſt.Idem in eodem:Tutemet a nobis iam quouis tẽpe
natum.Addit' etiam huic ꝓnomini ſui per omnes caſus
vt ſuimet ſibimet ſemet.Pte quinq; addit' ablatiuis fe
mininis poſſeſſiuoꝝ ꝓnominum:vt meapte tuapte ſu-
apte noſtrapte veſtrapte.Sciendum tamen ꝙ met ⁊ te
addunt' ſupradictis ꝓnominib⁹:vel diſcretionis cã plu
riũ:vel ſignificãtie:vt terẽti⁹ in adelphis:Egomet rapui
Intelligit'.n.ego ⁊ non ali⁹.Cicero ꝓ murena: Quid ẽ
qõ tu moueris qũ quaſi tute noris: Ita ⁊ ſaluſti⁹:Tute
dixit:q̃ſi tuipe ꝑ te,⁊ nõ ꝑ alium.Ce addebat' huic ꝓnoĩ

hic ⁊ hec ⁊ hoc p oēs caſus apud antiquos ⁊ dicebatur hiccine heccine hoccine p duo c. Nunc vō addit᷑ eidē p nomini in his caſib⁹ tm̄ qui in s deſinūt euphonie cā: vt huiuſce hiſce hoſce haſce: necnō illice dicebant antiqui. vn̄ illic q̄ſi apocopa facta in fine ſeruat accentū. Itē illiuſce iſtiuſce illucce iſtucce veteres dicebant teſte Papiniano: qui de orthographia hoc oſtēdit. Et ↄcludit priſ. Hec igit᷑ hoc eſt net te pte ce adiunctōes eſſe ipe ſenſus arguit qui nullus in his ſepatiſ pōt īueniri: ꝗ egomet tute ſuapte huiuſce nime dicenda ſunt ↄpoſita: q2 hec additio ſi ſepet᷑ nihil ſignificare poſſet p ſe. Scias etiam ꝙ dicit᷑ hiccin e p i: qū deberet dici heccene p e: q2 ce ē ſyllabica adiectio q̄ addit᷑ ad hec: ſ3 mutat᷑ e in i: ⁊ ne eſt dictio p ſe: ⁊ ponit᷑ ꝑ an.

De declinatōe nominu3

E caſu amodo ē dicendu3. ſ3 q2 declinatio p caſu3 cognoſcit᷑. Ideo priuſq̄ȝ de formatiōe caſuū determine3 aliq̄ de declinatōe dicā. Scias igit᷑ ꝙ declinatiōes noīum ſunt quinq3. ſ. pma ſcōa tertia quarta quinta. ⁊ cognoſcunt᷑ p caſu3. vn̄ non oportuit ꝙ aſſignaret᷑ declinatio ꝑ accidente noīum. Cognoſcit᷑ aūt declinatio maxīe p gtūm ēt p dtīū. Prima declinatio eſt cui⁹ gtūs ſingularis deſinit in ae diphthōgū: ⁊ dtūs in e: vt poeta poetae poete. Secūda declinatio eſt cui⁹ gtūs ſingularis deſinit in i ꝑductā: vt domin⁹ ni no. Tertia declinatio eſt cui⁹ gtūs deſinit in is correptā ⁊ dtūs in i: vt mater tris tri. Quarta eſt cuius gtūs deſinit in vs ꝑductam ⁊ datiuus in ui diuiſas: vt hic viſus hui⁹ viſus huic viſui. Quedā tamē neutra deſinunt in u: ⁊ ſunt indeclinabilia ī ſingulari numero: vt hoc cornu hui⁹ cornu huic cornu. Quinta vō ē cui⁹ gtūs deſinit in ei diuiſas: ⁊ dtūs ſimilit᷑ in ei: vt hec res hui⁹ rei huic rei. Predicta pn̄t ↄprehendi breuiter ī hoc verſu: ita ꝙ ꝑ qualibet ſyllaba ſumat᷑ vna declinatio ſm ordinē. Se mi nis vs ei gtūs deſinit oīs.

De pma ⁊ quinta declinatōe Queſtio.

Unc circa declinatōnes pdictas aliq̄ dubia moueam⁹. Quero igit᷑ primo: cur in pma declinatōe vl' q̄nta nullū nomē neu. ge. inueniat᷑ ſic teſtat᷑ Priſ. in. vj. lib. Ad hoc dico ꝙ qualitas vocis erat ↄtrā: q2 qū oīa neut᷑ q̄ irregularitatē ſeruāt in plurali numero deſinant in a oportuiſſ3 ꝙ ntūs ſingularis ⁊ ntūs pluralis pme declinatōis habuiſſent eandē terminatione3 in neut. ge. qm̄ ambo deſiuiſſent in a: qđ ↄtra rōem fuiſſet: q2 neutru3 plurale d3 a qualitate vocl ſui ſingularis differre: nec ēt ntūs pluralis pme declinationis potuiſſet in a deſinere q2 ſm hoc gtūs pluralis nō habuiſſet a an̄ ru3. Itē dico ꝙ pma declinatio eſt approꝑata tm̄ maſculino ⁊ feminino generi vel cōi: ⁊ in hoc eſt principalioꝛ aliiſ declinatōib⁹: ſic maſculinū ⁊ femininū pncipalioꝛa ſunt aliis generib⁹. ⁊ hoc patet in gtō ſingulari prime declinationis q̄ deſinit in ae diphthongum: q2 iſte due vocales mari ⁊ femine natura3 demonſtrant. Nam mares naſcentes pmo ꝓferunt a: ſed femine e: qđ a pmis parentib⁹ traxerūt. Qm̄ a dat adā genitoꝛ: e parit eua parens. Si obijciatur de hoc noīe paſca: q2 inuenit᷑ hoc paſca hui⁹ paſce. Dicimus ꝙ abuſio eſt: nec vnq̄ȝ inuenim⁹ in plurali numero pme declinatōis. Debet ergo ꝓprie declinari: hoc paſca hui⁹ paſcatis. Idem dicimus in quinta declinatōne: q2 oportuiſſet ntm̄ pluralē deſinere in a: qđ erat contra naturā quinte declinatiōis. Preterea q̄nta declinatio non h3 niſi vnā terminationē. vn̄ nec ꝓprie debuit niſi vnū gen⁹ hēre ⁊ magis femininū ꝓpter hanc vocale3 e: que eſt ſignum diuiſionis.

De tertia declinatione Queſtio.

Ueri etiā pōt: quare nō hēm⁹ adiectiuū oīs ge. in ntō ſingulari alicui⁹ declinatōis niſi tertie. Itē querit᷑ Quare nullū adiectiuū ſit quarte vel quinte declinationis. Ad hoc dicim⁹ ꝙ iō nullu3 adiectm̄ pōt eſſe in ntīs aliaꝝ declinationū oīs ge. q2 nullā formā in eis poſſes īuenire ſup quā cadat maſculinū ⁊ fe. ⁊ neu. diuiſi3: quia nec ſimul cōcurrere potuerūt. Et hec eade3 eſt ratio q̄re nullū nomē adiectm̄ ſit q̄rte vel quīte declinatiōis. Tertia vō aptiſſima fuit cuilibet generi ꝓpter multitudine3 terminationū q̄s h3. iōq̄ȝ cā ſue dignitat᷑ mediū locū int᷑ declinatōes poſſidet. Quedā vō mobilia ſequunt᷑ regulā ſcōi mōi ꝓnominū: vt vn⁹ tot⁹ ſolus vllus alius vter alter: q2 vel faciūt diſcretōem: vel veniūt ad expoſitionē diſcretiōis: ⁊ ſic habēt cu3 ꝓnominibus quādā affinitatē. vn̄ in gtō ſunt oīs ge. ⁊ dtō: ſic ꝓnoīa ſcōi mōi. Aliq̄ tm̄ adiectiua tertie declinatōis habuerūt mobilitatē triū geneꝝ: vt hic alacer hec alacris hoc alacre: ne tertia declinatio videret᷑ inſufficientia3 hēre. Et magis data fuit maſculino hec terminatio er: ⁊ femino is: ⁊ neutro e: q2 in adiectīs mobilib⁹ ſepe maſculina deſinūt in er: vt miſer ⁊ ſacer. vn̄ altera terminatio que quondā fuit cōis ī illis noīb⁹: q2 vt dicit Priſ. in. vij. li. vbi agit de ablatīo tertie declinatōis deſinēte in i: olim dicebat᷑ hic ⁊ hec celer vel celeris ⁊ hoc celere: oportuit ꝙ remaneret ſub femino gen. tm̄: q2 fuit maſculino genere ſpoliata: ſ3 in e correptā neutrū genus deſinit: q2 in is nullū nomē neutri ge. in ntō caſu pōt eſſe: vt dicit Priſ. Et ideo oportuit neutrū aliā formā hēre: ⁊ magis in e: q2 is correpta directe nūq̄ȝ trāſit niſi in e correptā teſtāte Priſ. vt fortl forte. Preterea in e correptā nullū nomen latinū deſinit niſi neu. ge. vt mare ⁊ preneſte. Et ſic p3 q̄re maſculinum ī er: ⁊ femininu3 in is: neutrum in e deſinat. Hec aūt ſunt noīa q̄ faciunt maſculinū in er: femininū in is: ⁊ neutrū in e ſm Greciſmu3. vn̄ verſus greciſmi: Silueſter volucer alacer ſaluber equeſter: Campeſter celeber acer celerq̄ȝ pedeſter. Horum his quinq̄ȝ tenet hic er hec is ⁊ hoc e. Hiſq̄ȝ paluſter addes: ſociabit᷑ atq̄ȝ ſequeſter.

De quinta declinatione.

Onſueuit etiā multū dubitari: cur nullū nomē quinte declinatōis ſit maſ. ge. pret᷑ dies ⁊ meridies: ſ3 potius ſūt fe. ge. ſ3 h' determinatū eſt ꝰ in ca. de genere. b.

De pma ⁊ ſcōa declinatōe Queſtio.

Ueritur etiā quare mobilia pme ⁊ ſcōe declinatōnis nō ſunt oīs ge. ↄiuncti: niſi ī dtō ⁊ ablatīo plurali: vt albis. Ad h' dico ꝙ pma declinatō nō potuit hēre neutrū vt ꝰ dictū ē. Scōa vō hēt neut᷑ in vs vel ī u3: vt vulg⁹ ⁊ replūm: neut᷑ vō ſcōe declinatōis nō occurrit maſ. ⁊ fe. ſit niſi ī datīo ⁊ ablatīo plali: vt albis: q2 ī his ſolis caſibus ↄuenientiā hūerunt pma ⁊ ſcōa declinatio: ⁊ ita ī his ſolis cōicant ſua genera: ⁊ penit⁹ ad oītate3 reducunt. In vtraq̄ȝ. n. datiu⁹ ⁊ ablatiu⁹ deſinūt in is ꝑductā: vt poetis ⁊ aſinis: except' paucis fe. ge. vt ala aiab⁹. Formant᷑ ēt ſiſr ab ablatīo ꝑducto: vt ab hoc poeta: inde poetis: ⁊ ab hoc aſino: inde aſin⁹: ⁊ ē hoc de rōne: q2 ſic ars diuidit ita colligit. vn̄ oportuit ꝙ maſculinū ⁊ fe. ⁊ neutrū q̄ in nulla alia forma pme vel ſecūde declinatōis ſit᷑ ↄcurrebāt in hac t᷑minatōe is finalit᷑ ↄuenirēt: q̄ forma ob h' fuit cōis pme ⁊ ſcōe declinationi: ⁊ magis tracta fuit a ſecunda declinatione ꝓpter hanc vocalē i: q ꝓprie eſt ſecūde declinatōis. In illa enī forma ↄcurrūt maſculinu3

⁊ neutrũ ex pte ſcḋe: ⁊ femininũ ex pte pme. Ratõ aũt ta
lis ſimilitatis inuenit̃ in donato qñ pueris dr̃: albus alba
bũ eſt pme declinatiõis ex pte feminini: ſecũde ex parte
maſculini ⁊ neutri. De caſu nominũ

Caſus vt dicit Priſ. in. v. li. Eſt declinatõ
nois vel aliarũ caſualiũ dictionũ
que fit maxie in fine. Ordo quoq; nãlis caſib⁹
datus eſt: quippe ntũs quẽ primũ nã ꝓtulit: ipe pmum
ſibi locũ defendit. vñ verbis quoq; intranſitiẽ iſte quaſi
egregi⁹ adheret: gtũs ſcḋm locũ ſibi defendit: hic quoq;
nãle vinculũ generis poſſidet: ⁊ naſcit̃ a ntõ. generat at̃
oẽs obliquos caſus ſequentes. dtũs qui magis amicis
cõuenit tertiũ locũ tenet: eo ⁊ ꝙ vel eandẽ hꝫ vocẽ cum
gtõ: vel vnius abiectõe vl' mutatõe lr̃e ab eo fit. Qui võ
magis ad inimicos ptinet. i. accuſatiuus: quartũ. i. extre
mũ locũ quẽ apud grecos obtinuit. vtũs quippe iperfe
ctioꝛ ceteris eſſe videt̃: niſi. n. ſecũde pſone ↄiungi nõ po
teſt: qũ ſupioꝛes quattuoꝛ oẽs pſonas poſſunt cõplecti
figurate adiuncti ꝓnoibus: vt ego Priſ. ſcribo: tu pſtia-
nus vel pſtianiſte ſcribis: ille pſtianus ſcribit ⁊c. Simili
ter ablatiuus trib⁹ adiungit̃ pſonis: vt a me pſtiano ac-
pis: a te pſtiano accipio: ab illo pſtiano accipit. Nõ eget̃
aũt noĩa ꝓnoibus: ꝗ̃uis oẽs circũeant pſonas: ſi cũ vo
catiuis aut cũ ſubſtãtiuis vbis ↄiungant̃: vt virgili⁹ no-
minoꝛ vel ſum: virgilius noĩaris vel es: virgilius noĩat̃
vel eſt. Igit̃ ablatiu⁹ ꝓprius ẽ romanoꝝ. Nunc de pdi
ctorum caſuum formatione videamus.

De formatõe caſuũ prime declinatiõis.

Prima declinatõ vt vlt Priſ.
i. vij. li. a. habꝫ
terminatões in ntõ tres a as es: ⁊ hꝫ duas lr̃as
terminales. ſ. a ⁊ s. In a tã latinoꝝ ꝙ̃ grecoꝝ: tã maſculi
noꝝ ꝙ̃ femininoꝝ ⁊ cõium. In as võ ⁊ in es grecoꝝ tñ
⁊ maſculinoꝝ: vt hic ſcriba poeta hui⁹ poete huic poete
hec roma muſa: hic ⁊ hec aduena: hic eneas hui⁹ enee:
hic anchiſes hui⁹ anchiſe: cui⁹ gtũs ⁊ datiu⁹ in ae diph
thongũ deſinũt ⁊ pes habet ſyllabas ntõ: vt hic poeta
hui⁹ poetae huic poetae: hic eneas h⁹ enee: hic anchiſes
hui⁹ anchiſe huic anchiſe. Et in vj. lib. in principio dicit
Priſ. In a deſinẽtia pme noĩa declinatõis ſiue latina ſi
ue greca: maſculina ⁊ femĩna vel cõia addita e in ae di-
phthongũ faciũt gtĩn: vt hic ſcriba hui⁹ ſcribe: hec muſa
hui⁹ muſae: hic ⁊ hec aduena hui⁹ aduene. Inueniunt̃
tñ quedam ex cõib⁹ ẽt neu. ge. adiuncta ſꝫ figurate per
allothecã: vt aduena mãcipiũ. Ualeri⁹ autẽ maxim⁹ in
ſcḋo memoꝛaliũ ponit alienigena ſtudia qḋ prima de-
clinatio nõ hꝫ. Nullũ. n. neutruꝫ nec pme nec qnte decli
natõis põt inueniri: nec idẽ eſſe ſingularis ntũs neu. ge
ne. in a deſinens ⁊ ntũſ pluralis. ſꝫ antiquiſſimi hoc alie
nigenũ: ⁊ pluralit̃ hec alienigena ⁊ etiã hic alienigenus
dicebant: ex quo põt hoc eſſe vt plurale. Necnõ cetera
ſimilit̃ a genere ↄpoſita ꝓferebant: vt caprigen⁹ terrige
nus taurigen⁹. et ſubdit poſt pauca: Priſ. dicẽs: Eiuſdẽ
.i. pme declinatõis femininoꝝ gtĩn etiã in as more gre
coꝝ ſolebant antiqſſimi terminare. vñ adhuc paterfamilias
⁊ materfa. ꝓ familie ſolem⁹ dicere: ⁊ frequẽs hͣ hꝫ vſus
Dicit̃ tñ ⁊ paterfa. ⁊ patrefamilie ⁊ familiarũ ⁊ familijs
Que vero deſinunt in as ⁊ in es mutant as vel es in ae
diphthongũ ⁊ faciunt gtĩn: vt hic andreas hui⁹ andree
hic anchiſes hui⁹ anchiſe. Inueniunt̃ etiã terminatões
in pma declinatõe in am ⁊ in e ſm grecos vt adam que
verſa in e facit genitiuũ hui⁹ ade: ⁊ ſilr̃ datiuũ: qꝛ dtũs ẽ
ſimilis gtõ. Et cũs alios caſus habet ſimiles ipſi recto.
Que vero deſinunt in e addita s faciunt genitiuuꝫ: vt li-
bye libyes: ⁊ accuſatiuũ in em vel in en. alios vero cãus
habet pares recto. vñ qꝛ he due forme non ſunt latine i
oĩ cãu vltima acuit̃. Item dicit Priſ. in. vj. li. b. In e pro
ductã greca ſũt feminina: ⁊ vel grece declinant̃: vt libye
libyes: vel mutata e in a in ntõ: ⁊ accepta e faciunt in ae
diphthõgũ gtĩn: vt helena helenae: libya libye: actũs ae
dipthongum gti ſiue datiui mutat in am: vt poete hunc
poetã. Frequenti⁹ tñ inuenim⁹ in grecis noibus in as:
⁊ es terminantib⁹ actĩn grecũ ꝓferre auctores: vt hunc
enean: ⁊ hunc anchiſen ꝑ n. Rõne tñ declinatõis rõ exi
git hũc eneam ⁊ hũc anchiſeꝫ dicere ꝑ m. vocatiu⁹ caſus
pme declinatõis i a coꝛreptã efferẽ: vt poeta: niſi ſit gre
cũ: ⁊ apud grecos ꝓducens a ſeruet eandẽ etiã apõ nos
ꝓductã: vt enea. Eſt tñ qñ in es ꝓductã terminantium
grecoꝝ vtũs in e longam exigit ſm grecos vel cõiter: vl'
poetice: vt achate anchiſe: ablatũs hui⁹ declinatõis in a
ꝓductã deſinit: vt ab hoc poeta. Eſt aũt qñ hunc quoq;
poete: e ꝓducta teriat in grecis noib⁹ que dtĩn grecum
in ei finiunt: vt Uirgili⁹ in pmo Enei. Uno graditur co
mitatus achate ꝓ achatei.

De prima declinatõe formatiões.

Nominatiuus ⁊ vocatiu⁹ plra
lis pme declina.
ſimilis ẽ gtõ ⁊ dtõ ſingulari. nã ꝑ ae diphthon-
gum ꝓferũt: vt hi ⁊ o poete: gtũs plalis eiuſdẽ declina-
tõis fit addita ablatiuo ſingulari rũ ſyllaba: vt ab hͦ poe-
ta hoꝝ poetaꝝ. Producit̃. n. a tã in ablatio ſingulari ꝙ̃
in gtõ plurali. Et notandũ ꝙ oẽs cãus tã ſingularis ꝙ̃
pluralis nũeri pes hñt nũero ſyllabas in hac declinatio
ne: excepto gtõ plurali. hic. n. abũdat vna ſyllaba. Eſt at̃
qñ hunc quoq; ꝑ ↄciſionẽ ꝓferũt: ⁊ maxie in cõpoſitis
⁊ in patronomicis: vt graiugenũ ꝓ graiugenaꝝ: caprige
nũ ꝓ caprigenaꝝ: ⁊ oĩgenũ ꝓ oĩgenaꝝ: ⁊ celicolũ ꝓ celi-
colarũ: ⁊ trinũdinũ ꝓ trinũdinaꝝ: eneadũ ꝓ eneadaruꝫ:
dardanidũ ꝓ dardanidaruꝫ. dtũs ⁊ ablatiu⁹ ſupradicte
declinatõis mutant a extremã ablatiui ſingularis in is
ꝓdnctaꝫ: vt ab hoc poeta his ⁊ ab his poetis. Inueniũ-
tur tñ quedã pauca fe. ge. que ex maſculinis transfigu-
rant̃ nõ habẽtib⁹ neutra q̃ ⁊ animaliũ ſunt demõſtrati
ua nãliter diuiſum gen⁹ hñtia: que differẽtie cã ablatio
ſingularib⁹ aſſumẽtia faciũt datĩn ⁊ ablatĩn pluralẽ: qḋ
nulla alia facit declinatio in hus terminãs ſupradictos
caſus: vt a longam in eis penultimã habeat: vt his nata
bus: filiabus: deabus equabus mulab⁹ aſinabus. Mar
cus catho in oꝛiginibus: Dotes inquit filiabus ſuis non
dant: ⁊ filijs tñ in eodem genere dictum eſt. Ennius i en
dromeda. Filijs ꝓpter te obiecta ſũ innocẽs nerei. Iteꝫ
inuenit̃ natis ꝓ natab⁹ ⁊ aſinis ꝓ aſinab⁹: in pmo Reg.
Eab⁹ etiã ꝓ eis dĩe cã in femĩno enni⁹ ꝓtulit in quãto
annaliũ. Multa tñ alia teſte Priſ. ↄtra regulã vicioſe: ⁊
in his ⁊ in alijs caſib⁹ vetuſtiſſimi ꝓtuliſſe inueniunt̃: in
quib⁹ non ſũt imitãdi. ambe ẽt ⁊ due ꝙ̃uis nulla ſili dif
ferentie cã cogente ſimilem habet dtĩn ⁊ ablatĩn amba
bus duab⁹: ꝙ̃ꝙ̃ gtĩn ambaꝝ duaꝝ faciũt. De ſupradicti
nota vſus: A veniens ex vs: ſine neutro tranſit in abus.
Hec aĩatorum ſunt diſcrementia ſexũ. Actũs quoq; plu
ralis fit addita s ablatiuo ſingulari. ꝓducit̃ eniꝫ vt hos
poetas. De patronomicoꝛum autẽ prime declinationis
formatione ſupra dictum eſt.

De formatõe caſuũ ſcḋe declinationis.

Secunda declinatio hꝫ tres lr̃as ter-
minales. ſ. r s m. Termina
tiones võ habet ſex. ſ. er ir vr vs eus vm. In er
maſculinoꝝ tã latinoꝝ ꝙ̃ grecoꝝ: vt caper pri: hiber heri

Tertia pars de formatõe caſuũ nominis

q̃ꝺ per apocopã extreme ſyllabe ꝓlatũ ſolũ i hac decli
natõe ꝓducit er: ⁊ ab eo cõpoſitũ: vt celtiber beri. Celte
.n. dicunt̃ galli: ⁊ hiberi hiſpani: inde dicũt̃ celtiberi mix
ti ex vtraqꝫ gẽte populi. vñ Lucanus: Et celte miſcẽtes
nomẽ hiberis. Dicit̃ tamẽ hiber beri ꝑ hiſpanis: a hiber
beris qñ de illa gẽte loquimur q̃ eſt iux̃ armenios: ⁊ hi
berus ri fluuiꝰ. vñ Lucanꝰ in. iiij. Qui p̃ſtat terris aufert
tibi nomẽ hiberus. In ir etiã ⁊ in vr tñ latinoꝝ ⁊ maſ-
culinoꝝ: vt vir viri: ſatur turi. In vs latinoꝝ ⁊ grecoꝝ ⁊
maſculinoꝝ ⁊ femininoꝝ neutroꝝqꝫ: vt hic homerus
ri: hec cypiſſus huiꝰ cypiſſi hoc vulgꝰ huiꝰ vulgi. Dicit̃
tñ hoc vulgus: ⁊ hoc pelagus hꝰ pelagi. in eus grecoꝝ
tñ maſculinoꝝ: vt hic orpheus hꝰ phei. in vm neutroꝝ
tã latinoꝝ q̃ꝫ grecoꝝ ⁊ figuratĩe feminoꝝ apꝺ amicos
vt hoc regnũ hꝰ regni: hoc peliũ pelij: hec gliceriũ huiꝰ
glicerij: hec ſophronium huiꝰ ſophronij.

De gtõ ſecunde declinatõis.

Genitiuus ſecũde declinatiõis in o
noĩe i lõga terminat̃. ſed
in quibuſdã pares hꝫ ſyllabas ntõ: ⁊ in q̃buſdã
vna ſyllaba abũdat. in ir ⁊ in vr ⁊ in eus deſinẽtia ſemꝑ
vna ſyllaba vincunt in gtõ: q̃ ⁊ penul. breuẽ habẽt: vt tri
uir triuiri ſatur ri: niſi poetica ꝓductio fiat in grecis: vt
thydei. in vs vero ⁊ i vm pes habẽt ſyllabas: vt Uirgi-
lius gili p̃mus p̃mi tẽpliũ tẽpli. Frequent̃ tñ inuenimuſ
veteres in huiuſcemodi gtĩs i geminãtibꝰ i ſubtrahere
alterã ex his. Uirg. in p̃mo Enei. Hic tñ ille vrbẽ patauí
ſedeſqꝫ locauit: patauí dicit: ꝑ patauij. Idẽ in buc. Nec
ſpes libertatis erat nec cura peculi ꝑ peculij. Item inue
nit̃ tuguri ꝑ tugurij: oti ꝑ otij: anthoni ꝑ anthonij. hoc
aũt faciunt metri cã. nunq̃ꝫ enĩ minores vult hẽre ſylla-
bas gtĩs ntõ. in er igit̃ tñ deſinentia ancipitẽ habẽt re-
gulã gti. in alijs. n. abundat: vt lucifer luciferi armiger ri
ꝓſper peri. in alijs nõ abũdat: ſꝫ pares hꝫ ſyllabas: vt me
nander dri ſacer ſacri magiſter magiſtri.

De dtõ ⁊ ablatĩo ſcꝺe declinatõis.

Datiuus ⁊ ablatiuꝰ ſinglr̃es ſcꝺe decli.
fit a gtõ mutatiõe extreme i
in o ꝓductã: vt hꝰ luciferi: huic ⁊ ab hoc lucife-
ro. Eſt tñ qñ etiã dtõ greco in noĩbꝰ in eus facientibus
ntĩn vti ſolebant antiqui. Uirgi. in bucc. Orphi caliopa
lino formoſus appollo. Et opꝫ ſcire in hac declinatõe ꝙ
oẽs obliqui cãus tã ſingulares q̃ꝫ plurales eundẽ nũeꝝ
ſyllabarũ ſeruãt quã gtĩs ſingularis abſqꝫ gtõ plurali:
qꝛ vna ſyllaba vult ſupare niſi ꝑ ↄciſionẽ ꝓferat̃: vt deũ
ꝑ deoꝝ duũ ꝑ duoꝝ. vñ dij ⁊ dijs cũ ꝑ monaſyllabis
ponunt̃ ꝑ ſyneresim ſunt accipiẽda e ⁊ i: in vnã ſyllabaꝫ
veteres. n. i finalẽ que ẽ longa ꝑ ei diphthongum ſcribe
bant. Longas aũt vocales vetuſtiſſimi ẽt geminare ſo-
lebant. Que vͦ ſm̃ analogiã ꝓferunt̃. i. dei ⁊ deis diſſyl
laba ſunt. Lucanus. in. ij. O vtinã celiqꝫ dies herebiqꝫ li
beret. Idẽ accidit in ꝓnoĩe ei ⁊ eis ij ⁊ ijs. Ex quibꝰ illꝺ
apparet ꝙ vetuſtiſſimi vt ſupra diximꝰ ꝑ vna longa vo
cali ſolebant duas breues ſcribere. Ecce enĩ veſtigiũ an
tiquitatis i his adhuc ſeruat̃: qñ due ij: ꝑ vna longa po
nant̃ taꝫ in ſupradictinoĩs q̃ꝫ ꝓnoĩs trinis caſibꝰ: vt hi
dij his dijs ⁊ ab his dijs: ij ijs ⁊ ab ijs. Nam ſi dicas dei
deis a deis: ei eis ab eis diſſyllaba ſũt ſic oſtẽdimꝰ. Pu
to aũt ꝙ in his quoqꝫ differentie cã ſeruata eſt gemina
tio. i. ne ſi di ⁊ dis: ⁊ i ⁊ is dicamꝰ dubitatio fiat ſignifica
tõis. Nã di ⁊ dis p̃poſitiões ſũt: ⁊ i ⁊ is ſunt vͦba. itaqꝫ i
ↄpoſitõe idẽ ⁊ iſdeꝫ ꝑ vnaꝫ i ſcripſiſſe: qꝛ nulla ↄfuſio ſit
ſignificatõis inueniunt̃ ꝑ eidem ⁊ eiſdem.

De accuſatiuo ſcꝺe declinatiõis.

Accuſatiuus quoqꝫ a gtõ fit mu-
tatõe i i vm: vt huiꝰ
priami hunc p̃amũ thydei thydeũ. In huiuſce-
mõi tñ noĩbus i in eus deſinentibꝰ greco magis accuſa
tiuo vtunt̃ auctores. Uirg. i. viij. Enei. Et amicũ crethea
muſis chretea muſaꝝ comitẽ. inuenit̃ tñ in vſu ẽt in vm
accuſatiuꝰ huiuſcemõi nominũ. Cicero de nã deorum
in theſeũ ipolitum. Et ſcias ꝙ oẽs obliqui caſus ſequun
tur gtĩn: vtĩs tamẽ ſequit̃ nominatiuũ ſuũ.

De vtõ ſecũde declinationis.

Uocatiuus ſecũde declinatõis qñ
in r vel in m finit̃ ntĩs
ſiſis ẽ ei: vt hic lucifer o lucifer: hoc tẽpliũ o tẽ-
pliũ. Uirg. tñ pauloante timber ntĩn ꝓtulit: mox vocati
uuꝫ timbre poſuit i x: Daucia laride timberqꝫ ſimillima
ꝓles: Nam tibi timbre caput euandrius abſtulit enſis.
Sꝫ non ẽ hic vtĩs a ntõ in er deſinẽte ſꝫ in vs accipiẽdꝰ
hic timbrus o timbre. Solent. n. poete huiuſcemõi noĩa
ſepe tã in er q̃ꝫ in vs ꝓferre: teucer teucrꝰ euãder euan-
drus. Uirg. in. x. Pallas euãder in ĩpis oĩa ſunt oculis.
Idem in. ix. Tunc rex euãdrus romane conditor arcis.
Notandũ tñ ꝙ plautꝰ a puer ntõ: vtõ puere dixit i mer
catone. Egomet memor tu puere abi hinc intꝰ otiꝰ. Idẽ
in gurgulione: Cedo puere ſinũ qꝺ facturꝰ iam es. Iaꝫ
ſcies ꝙ quibuſdã a ntõ puerus rectiꝰ eſſe videt̃. Si vͦo i
eus deſinit ntĩs: magis grecũ ſeruamꝰ vtĩn. Horatius i
p̃mo ſermonũ: Pentheu rector thebaꝝ. Probo tamẽ ⁊
alijs artiũ ſcriptoribꝰ: ⁊ o penthee poſſe dici ſm̃ latinaꝫ
analogiã placet: qꝺ in vſu nõ inueni. In vs vͦo terminã
tia ſi ſint ꝓpria i añ vs habẽtia abiecta vs faciũt vtĩn in
i: vt hic virgiliꝰ o vͦgili. Hec tñ eandẽ in e ꝓferebãt anti-
quiſſimi o vͦgilie o mercurie dicẽtes. Iuniores aũt bre-
uitate gaudẽtes ꝑ abſciſioneꝫ extreme lr̃e ꝓtulerunt ꝑ
vͦgilie vͦgili: ꝑ mercurie mercuri. Hora. in p̃mo carminũ
Mercuri facũde nepos athlantis. vñ accentꝰ ꝑfecti vtĩ
in his ſeruat̃. Si. n. in his non eſſet abſciſio debuerũt in
huiuſcemõi vtĩs. i. qui in i deſinunt penul. corripe: ⁊ añ-
penul. acuere: vt virgili mercuri martyri qꝺ minime licꝫ
nam penul. acuimꝰ. In abſciſionibꝰ enĩ ſi ea vocalis in
q̃ eſt accentꝰ integra manet: ſeruat ⁊ accentũ integrũ: vt
audiuit audit: noſtras noſtratis illice illic. De pompei ⁊
vultei ⁊ gai ⁊ ſimilibꝰ vocatĩs: qui i loco cõſonantis añte
vs hñt in ntõ. dubitat̃: vtrũ i extrema ꝑ vocali an ꝑ cõ
ſonante ſit accipienda. Dico ꝙ ꝑ cõſonante ſit accipien
da quõ in alijs caſibꝰ: qꝺ magis more antiquo rõnabi-
liꝰ eſſe videt̃. nam ſolebãt illi nõ ſolum i principio ſꝫ ẽt
in fine ſyllabe ponere i loco ↄſonantis: idqꝫ in vetuſtiſſi
mis inuenies ſcripturis quotiẽs int̃ duas vocales poni
tur i: vt eius põpeius vulteiꝰ gaius: qꝺ etiã oẽs q̃ de lr̃a
curioſiꝰ ſcripſerũt affirmãt. necnõ etiã metra oſtẽdunt
qꝺ dicimꝰ: ⁊ regule ĩpius ratõ in ſupradctõ vtõ. Oĩs. n.
vtĩs in i deſinẽs vna ſyllaba minor eẽ dꝫ ntõ: vt ſaluſtiꝰ
ſti. Ergo ſi põpeiꝰ ⁊ vulteius triſſyllaba ſũt in ntõ: ⁊ ne-
ceſſario in vtõ diſſyllaba eẽ debẽt: qꝺ non põt fieri niſi
i loco ↄſonantis accipiat̃. vñ illud quoqꝫ poſſumꝰ ſcire
ꝙ bene qſ̃qꝫ cui ꝑ monaſyllabo accipiunt metrici ⁊ hu
ic. Omnis. n. genitiuꝰ in ius deſinens vna ſyllaba vult ſu
perare ſuum datiuum: vt ille illius illi: alter alteriuſ alte
ri. Alius quoqꝫ per duas ij: debuit eſſe gtĩs cã dtĩ qui ẽ
alij. Sꝫ vel hiatꝰ cã vel qꝛ inter duas vocales i vocal̃ eẽ
nõ poterat vnũ tñ i habuit. Dtĩs aũt loco conſonantis
eam accipi ꝓhibebat: qñ ĩpe duplicat vocalem: ⁊ credo
drĩe cã ne ali vͦbum infinitum eſſe putaret̃. Uetuſtiſſi-
mi tñ ſimilẽ gtĩn ntõ poſuiſſe iueniunt̃: ſed accentu dif
fert: quippe circũflectit̃ in gtõ penul. Cecilius in q̃ntoꝝ

Nulliꝰ alius rei niſi amicitie eoꝛum cauſa. Ei quoqȝ quū rōnabilit̃ monaſyllabū eſſe dēret quȝ gtūs eiꝰ ſit diſſyllabus ꝑ diereſiȝ a poetis ꝓferre inueniť differentie cā: ne ſi monaſyllabū ſit interiectio eē puteť. vnde Uirg. in ij. Enei. Ei mihi qualꝭ erat q̄ȝtum mutatꝰ ab illo. ſ. hectore ꝙ aūt pōpei ⁊ vultei ⁊ gai ⁊ ſilia. i. finalē ⁊ añ eam uocalē ꝓ una ſyllaba habēt: uſus quoqȝ ꝯfirmat. Hoꝛatiꝰ in p̄mo epl'aruȝ: Dirꝰ ait uultei nimis attentuſqȝ uideri vultei diſſyllabū accipit ſm̄ analogiam. Alia v̄o noīa in us deſinentia maſculina ſeu feminina ꝯuerſa us in e faciunt uocatiuū: ut hic p̄amꝰ o p̄ame: hic pius o pie. Excipiť unū qꝺ taȝ in e q̄ȝ in i facit uocatiuū: q̄ȝuis ſit appellatiuū o filie o fili. Eſt tñ qñ ntō quoqȝ in us termināte ꝓ vtō: ſiue metri ſiue euphonie cā utunť. Uirgi. in. viij. Coꝛniger heſperidū fluuiꝰ regnatoꝛ aquaꝝ. Lucanꝰ in ij. Degenero populus uix ſecula longa decoꝛuȝ: Sic meruiſſe uiris. Quottidie ēt eccľia cantat: Sctūs ſanctꝰ ſanctus dominꝰ deus ſabaoth ꝓ ſancte ⁊ dee ⁊ dñe. Item agnus dei ꝓ agne.

De ntō ⁊ utō pl'ali.

Nominatiuus ⁊ vtūs pl'alis ſecūde declinatōis tā maſ. q̄ȝ fe. ge. in i finiť ⁊ ē ſilis gtō ſingulari: ut huius docti: hi ⁊ o docti. In neutris v̄o extremā i gtī ſingularis mutātes in a breuē facimꝰ ntm̄ ⁊ actm̄ ⁊ uocatiuū pluralē: ut huiꝰ tēpli hec tēpla ⁊ o tēpla: hꝰ muni hec ⁊ o munia. ⁊ ſic de aliijs. Alij v̄o cāus pl'ales in tribꝰ generibꝰ cōeȝ poſſidēt regulā.

De gtō plurali.

Genitiuus quidē pl'alis ſit in oī genē ſilr ab ablatiuo ſingulari aſſumēte rū: ut ab hꝰ uiro hoꝝ uiroꝝ: ab hac platano haꝝ platanoꝝ: ⁊ ab hꝰ tēplo hoꝝ tēploꝝ. Inueniunť tñ ꝑ ꝯſciſionē medie ſyllabe maſculinoꝝ pleruq̄ȝ noīuȝ q̄ neutra nō habent hunc caſuȝ ꝓferentes maxīe poete. Eſt aūt etiā apꝺ ueteres ꝓſam ſcribētes idē inueīre ſȝ raro. Uirg. in. j. Enei. It celo clamoꝛ uirū ſtridoꝛq̄ȝ rudentū. uirū ꝓ uiroꝝ dixit. Inueniť ēt medimnū ꝓ medimnioꝝ: deū ꝓ deoꝝ: diuū ꝓ diuoꝝ: duū ꝓ duoꝝ: numū ꝓ numoꝝ: libeꝝ ꝓ liberoꝝ: iugeꝝ ꝓ iugeroꝝ. diciť tñ hic ⁊ hec iuger iugeris. unde Iuuenalis in. iij. Iugeribꝰ paucis lībos donare clientis. Qꝺ etiā in ꝓnoībus quoqȝ fecerūt antiqui: meū ꝓ meoꝛum tuū ꝓ tuoꝛum: noſtrū ꝓ noſtroꝛū dicentes.

De datiuo ⁊ ablatiuo plurali.

Datiuus ⁊ ablatiuꝰ plurales ſcꝺe declinatōis fiūt ſimiliť ab ablatiuo ſingulari mutatiōe o finalis in is lōgaȝ: ut a uiro: his ⁊ ab his uiris. Inueniunť tñ pauca inequalē habētia declinatōeȝ: ut uas in ſingulari nūero tertie declinatōis: hoc uas huiꝰ uaſis: ī plurali v̄o ſecūde: hec uaſa hoꝝ uaſoꝝ: his ⁊ ab his uaſis. Feſtoꝝ etiā noīa dieꝝ in a deſinētia ſemꝑ pluralia gtm̄ quidē tā ſm̄ foꝛmā ſcꝺe declinatōis: q̄ȝ tertie ꝓferunt: dtm̄ v̄o ⁊ ablatm̄ ſm̄ tertiā declinatōem: vt hec uulcanalia hoꝝ vulcanalioꝝ vel vulcanaliū: his ⁊ ab his vulcanalibus. Silr ſaturnalia: floꝛalia: ꝯpitalia: quīquatria. Sūt tamē quedā noīa quoꝝ aliq̄ caſus ī vſu deficiūt: quos q̄ȝuis ſȝ analogiā poſſumꝰ ꝓferre: tñ quia apud auctoꝛes nō inuenimꝰ recuſandos puto: vt huiꝰ tabi ab hoc tabo. Ceteri v̄o cāus in vſu non facile inueniunť. Maria: era: vina: mella: oꝛdea: gtōs ⁊ dtōs plurales in vſu raro hñt: niſi apꝺ vetuſtiſſimos apud quos multa preťea deficiētia inuenies. Opoꝛtet igiť ſcire quidē analogie rōem: vſum tñ auctoꝛū magis emulari. Duo p̄terea ⁊ ambo gtōs quidē ⁊ accuſatiuos ſm̄ hanc declinatōeȝ ꝓferunt duoꝝ: ⁊ amboꝝ: duos ⁊ ambos q̄ȝuis in neu. gene. ꝯtr̄ie cauſa duūȝ ſoleat dici ꝓ duoꝝ: dtūs v̄o ⁊ ablatiuꝰ in bus terminātur in omni gene. duobus duabus duobus: ambobus ambabus ambobus.

De actō plurali.

Accuſatiuus pluralꝭ ſecūde declinatōis maſ. ⁊ fe. ge. fit ab ablatiuo ſingulari addita s: vt a docto hos doctos: a platano has platanos. Neutra. n. ſemper actm̄ ſimilem habent ntō ⁊ vocatiuo.

De deſinentibꝰ in us ſcꝺe declinatōis.

Nota hic ꝙ noīa ſcꝺe declinatiōis deſinētia in us ſunt maſ. ge. vt dñs: preť noīa ꝓpꝛia ciuitatū vel inſularū vt damaſcꝰ ⁊ pōtus: ⁊ preť noīa ꝓuinciarū: vt egyptꝰ: ⁊ p̄ter noīa arboꝝ vel herbarū: vt quercꝰ ⁊ iſopus: ēt methodus ⁊ athomꝰ q̄ oīa ſūt fe. ge. De noībus arboꝝ excipiunť dumꝰ ⁊ rubꝰ: que ſunt noīa maſc. ge. Phus et philocalus ſunt cōis ge. Pelagus ⁊ vulgus apꝺ modernos in ſingulari nūero ſunt neu. gene. in plurali v̄o maſcu. ge. Inueniť etiā hic pelagus ⁊ hic vulgus in maſ. gene. Pus ⁊ virus ſunt neu. ge. ⁊ indecli. Paradiſus ⁊ īfernus ſunt maſ. gene. licȝ quidā dixerunt ꝙ fe. Et preť illa que continenť in his v̄ſibꝰ magiſtralibꝰ Artus diphthōgus nardus cuſtuſq̄ȝ phaſelꝰ: Alnꝰ cryſtallus ſynodus balanꝰ quoqȝ vānus. Carbaſus atq̄ȝ colus abyſſus humus quoqȝ botrus: His heremus byſſus iungať ⁊ ipſa papirus. que ſunt fe. ge.

In vs tertie declinatōis

Poſtquam fecimus mentiōem de genere nominū ſcꝺe declinationis deſinentiū in us: nūc etiā dicamꝰ de genere noīum deſinentiū in us tertie ⁊ quarte declinatiōis. Scias g̊ ꝙ noīa tertie declinatiōis deſinentia ī us ſunt neu. ge. vt coꝛpus poꝛis: ⁊ pectꝰ oꝛis: p̄ter mus ⁊ lepus: q̄ ſunt maſ. ge. vel dic ꝙ lepꝰ eſt ꝓmiſcui ge. ſub articulo maſculino. Et p̄ter grꝰ ſus ⁊ ligus q̄ ſunt cōis ge. vetus ⁊ ītercus ſūt oīs ge. ⁊ preť diphthōgata: vt fraus ⁊ laus: ⁊ ꝓducētia penꝭ. creſcētis gtī: vt virtꝰ tutis ⁊ tellꝰ uris preť venus veneris: ⁊ pecꝰ cudis q̄ ſunt fe. ge. ſȝ pecꝰ pecoꝛis ē neu. ge. Noīa v̄o quarte declinatōis in vs deſinentia ſunt maſ. ge. vt viſus auditꝰ: preť noīa arboꝝ: vt quercꝰ ⁊ laurꝰ que ſunt fe. ge. Et preť illa que cōtinenť in his v̄ſibꝰ: Poꝛticus atq̄ȝ tribus nurus manꝰ aut anꝰ idus: Sic acus atq̄ȝ domus penus ſpecus excipe ſocrꝰ: que ſunt fe. ge. Specus tñ ⁊ penus ſunt aliquādo maſ. ge. in eadem declinatione.

In er.

In er ſunt maſ. ge. vt pater ⁊ maiſter: preter mulier mať ⁊ linť que ſunt fe. generis. Et p̄ter iter ſpinter ruder iuger veſꝑ ꝓ tp̄e: ⁊ cancer ꝓ moꝛbo ſm̄ veteres: ⁊ p̄ter habētia u cōſonantē vel b ante r: vt ver ris ⁊ tuber ris niſi ſint adiectiua: vt ſaluber: ⁊ p̄ter noīa fetuū terre: vt piper ⁊ papauer: que ſunt neu. ge. De habētibus u ꝯſonantē vel b ante er. Excipiunť iſta puluer ⁊ himber cū ſuis cōpoſitis: vt ſeptēber october que ſunt maſ. ge. De noībus fetuū terre excipiunť iſta: acer nomē arboꝛis qꝺ eſt fe. gene. cucumer oleaſter ⁊ apiaſter ſunt maſ. ge. degener ⁊ pauꝑ ſūt cōis ge. declinatōe: ſȝ cōſtructōe ſūt oīs ge. Uber v̄o quādoq̄ ſtat ꝓ abūdantia ē oīs ge. ꝯſtructōe: ſȝ cōis declinatiōe. qñ aūt eſt ꝓ mamilla eſt neu. ge.

In ir.

In ir ſūt maſ. ge. vt vir ⁊ leuir: p̄ter ir pir et gadir q̄ ſūt neu. ge. martyr ē cōis ge.

In vr

In ur ſūt neu. ge. vt murmur ⁊ guttur: ſȝ murmur ris fuīt olī maſc. ge. vñ ī euāge. Io. Multꝰ murmur erat ī ppl'o: p̄t

ꝓpria noīa viroꝝ vel deorū vel gētilia ſeu auiū appella-
tiua ⁊ habentia x vel f vel t añ vr: vt auxur nomē iouis
aſtur vultur turtur ⁊ furfur que ſunt maſ.ge. Et ꝑter v̓-
balia q̄ hominib⁹ īponi poſſunt: vt fur ⁊ augur: que ſūt
cōis ge. Satur v̓o eſt maſ.ge. In Eus.

In eus diphthōgū deſinentia: ⁊ marie
ſecūde declinatōis ſunt greca et
maſ.gene. vt orpheus phei. In Um.

In um ſunt neu.ge. vt tēplū ſcānuz: ꝑter
ꝯpoſita ab obliq̄s: vt paťfamilia-
rū ⁊ maiiſtermilitū: q̄ dinoſcunť ex ſuis ꝑncipiis.
Centū v̓o ē oīs generis numeri pluralis ⁊ indeclina. Et
preter ꝓpria noīa viroꝝ: vt omnebonū que ſunt maſcu
lini gene. Et preter ꝓpria nomīa mulierū: vt dorcium ⁊
philorcium que ſunt feminini ge.

De tertia declinatione.

Ertia declinatō hꝫ decē lit-
teras ꝼmīa
les. ſ. a e o l n r s x c ⁊ t. A vt poema: e vt ſedile.
o vt v̓go. l vt mel. n vt carmē. r vt pater. s vt ciuitas. x vt
felix. c vt lac. t vt caput. Terminatōes v̓o hꝫ ntī ſeptuagī
ta ⁊ octo: vel circa hoc. Deſinūt. n. noīa tertie declinatio
nis ī a correptā: vt hoc poema tis. In e correptaꝫ vt hoc
monile. In o correptā ut v̓go nis: dido onis. in al corre-
ptā: vt hic ſal: hoc tribunal. in el corr. neu. vt hoc mel h⁹
mellis. in el ꝓductā barbara: vt hic daniel. in il corre. vt
hic pugil. in ol ꝓdu. vt hic ſol. in vl corre. vt hic ⁊ hec ex-
ul. in an ꝓdu. vt hic pean nis. in en corre. vt hoc flamen
h⁹ flaminis. in en ꝓdu. vt hic ſiren nis. in in ꝓduc. vt hic
delphin nis. in on ꝓduc. greca maſcu. vel femina: vt hic
mēnon onis: hec ſyndon h⁹ ſyndonis. in ar corre. vt hoc
calcar ris. in ar ꝓduc. vt hic nar ris. in er corre. vt hoc tu
ber hui⁹ beris. in er ꝓduc. vt hic ver h⁹ veris. in ir corre.
vnū neutꝝ hoc gaddir h⁹ gaddiris. Quidā addūt h̔ ab-
badir hui⁹ abbadiris: lapis eſt quē ꝑ ioue deuorauit ſa
turn⁹: ſꝫ in vſu nō inuenif. in or ꝓduc. vt hic ⁊ h̔ auctor
h⁹ toris. in vr corre. vt hic ⁊ hec augur guris. in vr ꝓdu.
vnū inuenif cōe duū generū: vt hic ⁊ hec fur h⁹ furis. in
as corre. vt hic ⁊ hec archas hui⁹ archadis. gentile in as
ꝓdu. vt hic athlas hui⁹ athlantis. in es corre. vt hic ⁊ h̔
⁊ hoc teres teretis. in es ꝓdu. vt hic verres v̓ris. in is cor
reptā: vt hic paris gtō hui⁹ paridis vel paris vel pidos:
dtō huic pari vel paridi actō hūc parim paridē vel pida
vtō o paris ablatio ab hoc pari paride vel parida. in is
ꝓdu. vt hic ⁊ hec dis appellatiuū hui⁹ ditis. in os corre.
vnū latinū neutꝝ: hoc os hui⁹ oſſis: qꝛ etiaꝫ hoc oſſum
antiquiſſimi ꝓtulerūt. in os ꝓduc. vt hic heros herois.
in us corre. vt hic lepus oris: hic ⁊ hec ligus guris. in vs
ꝓdu. vt hic ⁊ hec ſus hui⁹ ſuis. in is greca hec hermis h⁹
herminis. in aes latinū vnū maſculinū: vt praes h⁹ prae
dis: ⁊ vnū neutrū hoc aes hui⁹ eris. in aus latina duo fe
minina hec laus hui⁹ laudis: hec fraus fraudis. ī ans la
tina: vt hic quadranſ drātis: hec glans dis. in ens latina
vt hic ⁊ hec ⁊ hoc parens parentiſ. in ons latina vt hic ⁊
hec ⁊ hoc inſons inſontis. in vns latina maſculina: hic
aruns huius aruntis. in yns vnum grecum inuenitur fe
mininum: hec tytins huius tytintis. in ars latina: vt hec
ars huius artis. in ers latina omnis gene. vt hic ⁊ hec et
hoc iners inertis. in ors latina: vt hic mauors huius ma
uortis: hic ⁊ hec ⁊ hoc concors concordis. in vrs latina
ꝯmunia trium generum: vt hic ⁊ hec ⁊ hoc tiburs hui⁹
tiburtis gentile. in vls vnum latinum femininum: vt h̔
hyems huius hyemis. in abs vt hic arabs huius arabis
hec trabs huius trabis. Ueruſtiſſimi etiam trabes pro-
ferebant pro trabs. in ebs correptaꝫ: latina omnis gene.
vt hic ⁊ hec ⁊ hoc celebs bis. ī ebs ꝓdu. vnum femininū
latinū: hec plebs hui⁹ plebis. Dicif tamen ⁊ hec plebes
hui⁹ plebei. Lucanus in. iij. Neſcit plebes ieiunia time-
re. in obs feminina latina hec ſcobs huius ſcobis. in ibs
vnū latinum maſculinuꝫ: hic calibs hui⁹ calibis. in vrbs
vnū femininū: hec vrbs hui⁹ vrbis. in aps vnum femini
nū: hec daps hui⁹ dapis. Sed ntūs in vſu frequenti nō
eſt. in eps vnum latinū maſculinū ⁊ quedam oīs gene.
hic manceps hui⁹ mancipis: ⁊ hic ⁊ hec ⁊ hoc particeps
hui⁹ participis. adeps vel adipes in vtroqꝫ genere inue
nif. in ops vnū latinum inuenif femininuꝫ. vnde h̔ ops
huius opis nomen matris deorū vel copia: cui⁹ quoqꝫ
ntūs in vſu frequenti non eſt: ſꝫ illius qđ ex eo compōi-
tur cōmune oīs gene. vt hic ⁊ hec ⁊ hoc inops pis. Ue-
tuſtiſſimi tam̄ hic ⁊ hec ⁊ hoc ops ⁊ cops ꝓ opulentus
⁊ copioſus ꝓferebant. in ips greca: vt cinips cinipis. in
irps latinum vnū: vt hic ⁊ ſtirps hui⁹ ſtirpis. in alx vnuꝫ
femininum: vt hec falx hui⁹ falcis. in ax cor. latina ⁊ gre
ca: vt fax cis hic abax abacis: qđ tamē ⁊ hic abac⁹ hui⁹
abaci frequēter inuenif. in ax ꝓductā vt hic pheax hui⁹
pheacis. in ex correptaꝫ vt hic lelex hui⁹ lelegis: ⁊ h̔ ilex
cis. in ex ꝓductā latina maſculina vel feminina vel cōia
trium generū: vt hic rex hui⁹ regis: h̔ lex hui⁹ legis: h̔ ⁊
hec ⁊ hoc exlex gis. In ix correptam latina maſculina ⁊
feminina: hic calix hui⁹ calicis: hec pix hui⁹ picis: hec nix
hui⁹ niuis. in ix ꝓductam greca ⁊ latina maſculina ēt fe
minina vel cōia triū geneꝝ: vt hic phoenix hui⁹ phoeni
cis: hoc cornix hui⁹ cornicis: h̔ ⁊ hec ⁊ hoc felix hui⁹ cis
in ox correptaꝫ femininum: hec nox hui⁹ noctis: ⁊ ex eo
ꝯpoſitū cōmune trium generum: hic ⁊ hec ⁊ hoc ꝑnox
hui⁹ pernoctis. in ox ꝓductaꝫ: hec vox hui⁹ vocis. in vx
corre. maſc. ⁊ fe. ge. hic volux volucis: hec nux cis: hic ⁊
h̔ dux hui⁹ ducis. in ux ꝓdu. maſ. vel fe. ge. vt hic pollux
cis. in ix greca tā maſ. q̄ꝫ fe. hic ſandix dicis: hec ſtix gis.
in aex fe. hec faex hui⁹ faecis. in aux vnū femininū: vt h̔
faux hui⁹ faucis. in anx vnū: hec lanx hui⁹ lancis. in vnx
vnū cōe: hic ⁊ hec ꝯiunx hui⁹ ꝯiugis. in arx vnū femini-
nū: hec arx hui⁹ arcis. in ac vnū neutrū inuenif: hoc lac
hui⁹ lactis. in ec vnum neutrum: vt hoc allec allecis. in
vt: vt hoc caput huius capitis.

De genere nominum.

E generibuſ predicta
rum terminatōnum aliquid nunc dicamus. Et
gratia tertie declinationis etiam de generibus aliarum
declinationum in predictis terminationibus finientiuꝫ
ſubiungamus.

De deſinentibus in A.

Omnia nomina deſinē
tia in a: in ntō caſu ſingulari ſunt femi. generis:
vt muſa: preter ꝓpria nomina virorū: vt catalina: et flu-
uiorum: vt tyria ſecana. Et nomina officiorū ad mares
pertinentia: ut ſcriba lixa nauta collega. et nomīa popu
lorū: ut geta ⁊ ſarmata que ſunt maſcu. gene. preter da-
ma talpa pāthera que ſunt incerti gene. cometa ⁊ plane
ta que ſunt maſ. gene. Et ꝑter compoſita ⁊ deriuata a v̓
bis uel pticipiis a maſculinis nō tranſformata: ut adue-
na indigena. Et gentilia ſeu patria: ut francigena ⁊ nini-
uita et imitatiua: ut ꝑ̓ſtianiſta: que ſunt cōis gener]. De
predictis cōpoſitis excipiunf a pario ꝯpoſita: ut uipera
⁊ puerpera que ſunt tm̄ fe. generis. Et preter noīa tertie
declinatōis: ut dogma tis: ſophiſma tis: que ſūt neu. ge.

BIBLIOTECA UNIVERSITARIA DE GRANADA

Et pꝛeť greca ſeu barbara: vt m̄ana oſanna alleluia. Et
noīa lr̄aruꝫ: vt a ꝛ ħ b: q̄ ſunt neu.ge. ꝛ indecli. Sciās tñ
ꝙ huiuſmōi noīa greca vł hebꝛea: vt m̄ana paſca decli
nanť vt frequētiꝰ ſm̄ tertiā declinatōeꝫ: vt hoc paſca tis
ꝛ hoc m̄ana tis. Inueniť etiaꝫ irregulariť in pͥma decli
natione neu.ge. vt hoc paſca hꝰ paſce. Pluralia oīa in a
ſunt neutra: vt arma ꝛ caſtra: pꝛeter numeralia deſinen
tia in gīta: vt triginta ꝛ q̄dꝛaginta q̄ ſūt oīs ge. ꝛ indecli.
Nā numeralia a q̄ttuoꝛ vſq3 ad cētū incluſiue vtrobiq3
ſunt nūeri pluralis oīs ge. ꝛ indeclinabilia: pꝛeť compo
ſita ex vnus duo ꝛ tres: vt vigintiunꝰ: trigintaduo q̄dra
gintatres ꝛc̄. que ſequunť naturā ꝯponentiū in fine q̄
tum ad genus ꝛ declinationem: vt pꝫ.   In E.

In e deſinentia ſunt neu.ge. vt mare ſedile:
pꝛeter in fine accentuata: vt libye ꝛ aga
the q̄ ſingularia ſunt ꝛ fe.ge. Et pꝛeť compoſita vł
ſyllabicata q̄ dinoſcunť a ſuis pͥncipijs: vt quiſq3 ꝛ oꝛbiſ
terre. Pluralia in e ſunt fe.ge. vt athene p̄ter cepe ꝛ ce
te ꝛ que: plurale cuiꝰ gtūs eſt quoꝝ: que ſunt neu.gene.
Mille vō eſt oīs gene. nūeri plalis ꝛ īdeclinabile.

De deſinentibus in I.

Deſinentia in i ſunt neu.ge. vt gūmi ꝛ ſi
napi: pꝛeť qui qꝺ eſt maſcu.
ge. ꝛ pꝛeť ꝯpoſita ab obliq̄s: vt huiuſmōi iſtiuſmo
di: q̄ ſunt oīs gen. ꝛ indecli. Frugi nihili coꝛdi m̄acipi ꝛ
nemancipi ſunt obliqui caſus qui figuratiue iunguntur
omnibus caſibus.   In O.

Deſinentia in o ſunt maſc.ge. vt ſermo
onis: ꝛ ligo onis. Pꝛeť pꝛo
pꝛia noīa mulierū: vt dido onis: vel locoꝝ: vt car
thago: et vnū appellatiuū qꝺ ē caro ꝛ v̄balia deſinētia i
io: vt legio onis: ꝛ lectō onis: ꝛ hn̄tia d vel g an̄ o mutā
tia o in i in gtō: vt dulcedo dinis ꝛ caligo ginis q̄ ſūt fe.
ge. De hn̄tibꝰ d vel g an̄ o excipiunť oꝛdo ꝛ cupido pꝛo
filio veneris: q̄ ſunt maſ.ge. Cupido aūt ꝓ cupiditate eſt
fe.ge. Margo cardo bubo ſūt incerti generis. Octo eſt
nūeri pluraľ ꝛ indecli. pſeudo ē indeclinabile ꝛ oīs gen.
in vtroq3 nūero: vt pſeudo apoſtolꝰ: pſeudo ꝓpheta: ſic
dicit hugu. ꝛ ꝙ inueniať in plurali numero pꝫ Apocaľ.
vj. vbi diciť: Uidi de oꝛe pſeudo ꝓphete exiſſe ſpūs tres
īmundos. Duo ꝛ ambo q̄nq3 ſunt maſ.ge. q̄nq3 neutri
O nomen littere ꝛ pondo ſunt neutri generiſ ꝛ indecli. ꝛ
pꝛeter nemo hō latro pōpilio ꝛ huiuſmōi v̄balia: vt bi
bo onis: ꝛ comedo onis que ſunt cōis ge.   In U.

In u deſinentia ſunt neu.ge. vt coꝛnu veru
Barbara ſi inueniant ꝛ ſint ꝓpꝛia no
mina viroꝝ ſunt maſ.geue. vt eſau.   In B.

In b nullū nomē latinuꝫ inueniť: barbara
ſi inueniant ꝛ ſint ꝓpꝛia noīa viroꝝ
ſunt maſ.ge. vt iacob iob.   In C.

In c dno neutra inueniunť vt lac lactiſ allec
cis: barbara ſi inueniant ꝓpꝛia nomīa
ſunt maſ.gene. vt iſaac ꝛ abacuch   In D.

In d duo neutra īueniunť: vt qꝺ ꝛ aliud: bar
bara ſi inueniant ꝓpꝛia noīa viroꝝ ſūt
maſcu.gene. vt dauid.   In G.

In g nullum latinum inueniť: ꝛ barbara ſi
inueniant ꝛ ſint ꝓpꝛia nomina viroꝝ
ſunt maſcu.ge. vt gog ꝛ magog.   In T.

In t ſunt neutri ge. vt caput cuꝫ ſuis cōpo
ſitis: vt ſinciput: p̄ter cōpoſita ꝛ ſylla
bicata que dinoſcunť ex ſuis pͥncipijs: vt quilibꝫ
quot ꝛ tot cū ſuis compoſitis: vt aliquot: que ſunt oīs
ge. numeri pluraľ ꝛ indeclinabilia.   In Al.

In al ſunt neu.ge. vt aīal: p̄ter ſal qꝺ apud
latinos fuit neu.ge. apud nos ē maſ.
ge. barbara vō ꝓpꝛia noīa ſūt maſ.ge. vt hanibal.

In el ſunt neu.ge. vt mel ꝛ fel.   In El
p̄ter noīa ꝓpꝛia viroꝝ: vt michael ga
bꝛiel raphael dāiel vriel ioel q̄ ſūt maſ.ge.   In Il.

In il ſunt maſc.ge. vt pugil p̄ter vigil ꝛ pui
gil que ſunt cōis ge. Nil ꝛ nihil ſunt
neu.ge. ꝛ indeclina. ꝓpꝛia nomina mulierum ſūt
fe.gene. vt tanaquil ꝛ abigail.   In Ol.

In ol deſinentia ſunt maſ.ge. vt ſol: p̄ter
noīa mulieꝝ que ſunt feminini ge
neris: vt nichol.   In Ul.

In ul ſunt maſ.ge. vt ꝯſul: p̄ter exul ꝛ p̄ſul
q̄ ſunt oīs ge.   In Am.

In am vnū inueniť qꝺ eſt oīs ge. ꝛ inde
clina. vt nequā: barbara ꝓpꝛia no
noīa viroꝝ ſunt maſ.ge. vt adam abꝛaꝫ abꝛaā ſyl
labicata dinoſcunť ex ſuis pͥncipijs: vt quiſquaꝫ quiſ
piam quiſnam.   In Em.

In em duo neutra inueniunť: vt tantun
dē: ꝛ m nomē lr̄e. Totidē vero eſt
oīs ge. pluralis numeri ꝛ indecli. Hieruſaleꝫ vero
ꝛ bethleē ſunt fe.gene. ꝛ indecli. numeralia quideꝫ ſunt
oīs ge. plraľ nūe. ꝛ īdecli. vt nouē decē ꝛ ſeptē.   In Im

In im deſinentia ſunt neu.ge. vt cym no
men vici: barbara ꝓpꝛia noīa viro
rum ſunt maſ.ge. vt ioachim: nūeralia ſunt oīs ge.
ꝛ indecli. vt duodecim tredecim.   In An.

In an ſunt maſculini generis: vt titan et
pean.   In En.

In en deſinētia ſunt neu.ge. vt nomē no
minis: carmen nis: p̄ter ꝯpoſita a
cano nis: ꝛ noībus inſtrumentoꝝ: vt coꝛnicen tibi
cē et fidicen: lien ꝛ rien ren ſplen pecten ꝛ flamen ꝓ ſa
cerdote iouis ꝛ hiemē ꝓ deo nuptiarū que ſunt maſc.
ge. Siren vero eſt fe.ge.   In In.

In in duo īueniunť vt cherubin ꝛ ſeraphi
que ſunt neu.ge. ꝛ pluraliſ numeri ꝛ
indecli. Delphin vero eſt maſ.ge.   In On.

In on ſunt maſ.ge. vt ſymeon: p̄ter ꝓpꝛia
noīa locoꝝ: vt ſydon vel veſtium
vt ſyndon que ſunt fe.ge. Et pꝛeter greca vt ilion
ꝛ pelion que ſunt neu.ge. ꝛ indecli.   In Ar.

In ar ſunt neu.ge. vt calcar ꝛ toꝛcular: pꝛe
ter noīa ꝓpꝛia viroꝝ: vt ceſar: ꝛ flumi
oꝝ: vt nar ꝛ pꝛeť lar ꝛ lucar q̄ oīa ſūt maſ.ge. par cū
ſuis ꝯpoſitis ē oīs ge. vt ſep ꝯpar diſpar īpar.   In Or.

In oꝛ ſunt maſ.ge. vt amoꝛ: p̄ter vxoꝛ ſoꝛoꝛ
ꝛ arboꝛ q̄ ſunt fe.ge. ꝛ p̄ter adoꝛ mar
moꝛ equoꝛ ꝛ coꝛ q̄ ſunt neu.ge. Adoꝛ vō eſt neutꝛ
ge. ꝛ indeclina. ꝛ p̄ter compoſita a coloꝛe: vt bicoloꝛ: ꝛ a
decoꝛe: vt dedecoꝛ: ꝛ a coꝛpoꝛe vt bicoꝛpoꝛ ꝛ tricoꝛpoꝛ:
ꝛ oīa ꝯparatiua excepto ſenioꝛ: ꝛ p̄ter auctoꝛ ꝛ memoꝛ
cum ſuis compoſitis: vt īmemoꝛ que ſūt cōis ge. Quat
tuoꝛ vero eſt oīs ge. nume. pluralis ꝛ īdecli.   In As.

In as ſūt fe.ge. vt pietas: p̄ter noīa ꝓpꝛa viro
rū vt mecenas: q̄ ſunt maſ.ge. Et pꝛe
ter gentilia ſeu patria: vt rauēnas ꝛ arpinas: ꝛ no
mina que īpoꝛtant dignitateꝫ: vt p̄mas ꝛ optimas q̄ ſūt
cōis ge. ꝛ pꝛeter as mas: ꝛ vas vadis: que ſunt maſc.ge.
Uas vaſis eſt neutri ge. ꝛ p̄ter phas ꝛ nephas que ſunt
neu.ge. ꝛ indecli. nugas vō eſt oīs ge. ꝛ indecli. ꝛ pꝛeter
ꝯpoſita ꝛ ſyllabicata que dinoſcunť ex ſuis pͥncipijs: vt

vt quiſputas: ꝛ paterfamilias. In es.

i In es ſũt fe.ge.vt res: ꝛ ſpes: preť dies qđ in ſingulari numero ē incerti ge.in plurali võ ē maſ.ge. ꝛ pꝫ ꝑpa noïa virorũ:vt vlixes: ꝛ noïa populoꝝ:vt araxes: ꝛ patronomica vt ꝑamides: ꝛ preť verres:lebes: ꝛ meridies: ꝛ cor. penul.creſcẽtis gtĩ:vt limes mitis:trames itis: q̃ oïa ſunt maſ.ge.De cor.penul.creſcẽtis gtĩ:excipiũť iſta abies: compes:teres:ſtipes:veges:teges: ꝛ ſeges:q̃ ſunt fe.ge. Inueniť etiã compes in maſ.ge.in trenis: Aggrauauit cõpedẽ meũ. ꝛ preť cõueniẽtia vtriuſq; ſexui: vt miles q̃ ſũt cõis ge. ꝛ alijs reb⁹ que ſunt oïs ge.vt teres: ꝛ locuples. ꝛ eris eſt neutri ge. In is.

i In is deſinẽtia ſũt fe.ge.vt auis:preť cõuenientia vtriuſq; ſexui: vt iuuenis ꝛ amabilis:q̃ ſunt cõis ge. ꝛ preter cor. penul. creſcẽtis gtĩ:vt lapis dis: ꝛ habẽtia duas ꝯſonantes añ is:vt poſtis: ꝛ vectis:vel vnã duplicẽ cõſonãtẽ:vt axis: ꝛ preter illa quoꝝ penul.ſyllaba terminať in vnã ex liquidis:vt torqs: ꝛ collis: ꝛ habentia n añ is:vt panis: ꝛ funis:que oïa ſunt maſ.ge.De corri.penul.creſcentis gtĩ excipiunť patronomica:vt priamis ꝑamidis:q̃ ſunt fe. ge.De habẽtib⁹ n añ is excipiunť canis ꝛ iuuenis:que ſunt cõis ge. Clunis ꝛ finis ſũt incerti ge. ꝛ preter illa q̃ cõtinenť in his v̾ſibus: Diplois ꝛ caſſis cuſpis capis ꝛ clamis abſis:Aſpis glis febris ꝛ erinis eumenis alpis. Lis neptis lactl pollis pixiſq; parapſis.Piramis ꝛ peluis pellis tuſſis mala peſtis.Reſtis ꝛ oꝛeris turris vallis quoq; veſtis.q̃ ſunt fe.ge. ꝛ preter edilis: ꝛ caulis: ꝛ qs cũ ſuis cõpoſitis:vt ſiqs:neqs:aliquis. ꝛ compoſita ab h̃ noïe as aſſis:vt monoſſis: ꝛ treſſis: q̃ ſũt maſ.ge. Semẽtis võ eſt fe.ge.ſemis ꝑ dimidio eſt oïs ge. Semis võ ꝑ ſemiſſe eſt maſ.ge. ꝛ preť pugillaris:annalis: ãnualis:auricularis:natalis:cardinalis:ſubtelarl: ꝛ nomina menſiũ:vt q̃ntilis:ſextilis: q̃ oïa q̃ñ ſunt fixa ſunt maſ.ge.ſed q̃ñ ſũt mobilia ſũt cõis ge.Molaris ꝑ dente eſt maſ.ge. In os.

i In os deſinentia ſũt maſ.ge.vt ros: ꝛ flos:preter dos:cos:glos: ꝛ arbos: ꝛ preter noïa inſularũ:vt rhodos:que ſũt fe.ge. ꝛ preť bos:ſacerdos:cuſtos: ꝛ cõpos: q̃ ſunt cõis ge.Os oris ꝛ os oſſis ſũt neu.ge. ꝛ preter greca: vt melos: ꝛ chaos:ilios:pelios:que ſunt neu.ge. ꝛ indeclina.

In er:ir:ur:us:eus:um.

d E deſinẽtib⁹ võ in er:ir:ur:us:eus: um:q2 ſũt terminationes nñ ſecũde declinatiõis dixi ſupra vbi determinaui de formatiõe caſuũ ſecũde declinationis. Genera autẽ ſupradictarũ terminationũ,de quib⁹ nõ eſt habitũ ſic breuiter poſſũt colligi. De deſinentib⁹ in x.

n Omina deſinentia in x:ſunt fe.ge. vt pax pacis: preter cõueniẽtia vtriuſq; ſexui:vt dux: ꝛ coniux:que ſũt cõis ge. ꝛ preter adiectiua:vt felix: ꝛ capax:q̃ ſunt oïs ge. ꝛ preter poliſyllaba habentia e añ x:vt vtex cis:cimex cis:pulex licis:q̃ ſunt maſ.ge.de quib⁹ excipiť ſuppellex ctilis: et vibex cis:ſm quoſdã.Magr̃ Bene.dicit q̄ dicendũ ē hec vibex cis ꝑ i:ſicut lodix: ꝛ preter ptinentia ſolis mulierib⁹:vt pelex cis: ꝛ nomina fetuũ terre:vt carex cis: ꝛ ilex ilicis que ſunt fe.ge. ꝛ preť cortex: ſilex: ꝛ linx cis:q̃ ſũt incerti ge.De noïb⁹ fetuũ terre excipiť frutex cis qđ eſt maſ.ge.calx cis:ꝑ pede ē maſ.ge. ꝑ cemẽto võ ē fe. ge.natrix tricis: ꝛ fornix cis: ꝛ ptinẽtia ad ſolos mares: vt rex ꝛ iudex:etiã grex: ꝛ ꝓpria noïa viroꝝ:vt aiax:vel fluuioꝝ:vt atax:que ſunt maſ.ge. victrix ꝛ vltrix in ntõ actõ ꝛ vtõ ſingulari ſũt fe.ge.In alijs võ caſib⁹ ſũt adiectiua.vñ verſus: Victrix victricẽ victrix dat femina ſola.Sic vltrix reliq̃s dat genus oẽ ſchola. Cetera võ huiuſmodi verbalia ſũt trĩ fe.ge.vt hec amatrix hui⁹ amatricis. In s precedente conſonãte

m Onaſillaba deſinẽtia in duas cõſonantes ſũt fe.ge. vt ars artis:ps ptis:preter mons:pons fons:dẽs mars: ꝛ ſtirps ꝑ trũco que ſũt maſ.ge.ſtirps võ ꝑ ꝓgenie eſt fe.ge.ſtips ꝑ obolo eſt fe.ge.ſ3 tũc nõ habet r: ꝛ preter adiectiua:vt ſons:inſons:q̃ ſũt oïs ge. De eodẽ

p Oliſillaba deſinẽtia in duas cõſonãtes ſũt maſ.ge.vt auceps aucupis: ꝛ forceps cipis: q̃ ſm antiquos fuerũt etiã fe.ge.De his excipiunť hyems: ꝛ cohors tis que ſũt fe.ge. ꝛ adiectiua:vt cõcors: ꝛ inſipiẽs:q̃ ſũt oïs ge.bidẽs ꝛ ſerpẽs ſunt ge.incerti:vel cõis vt quidã volunt: ꝛ preť cõueniẽtia vtriuſq; ſexui:vt celebs bis: ꝛ gentilia ſeu patria:vt arabs bis:que ſũt cõis ge.

De genitiuo tertie declinatiõis.

g Enitiuus tertie declinationis in is deſinit cor. excepto vno monaſyllabo:hec vis huius vis:q̃uis alie oẽs declinationes ꝓdu.hanc terminationem eiuſdẽ caſus.

Oportet võ ſcire q̄ in q̃buſdã pares habet gtĩs tertie declinationis ſuo ntõ ſyllabas.In quibuſdã vna in alijs duab⁹ ſyllabis vincat: ꝛ pares quidẽ habet in noïbus in e deſinẽtib⁹ cor.vt h̃ mare hui⁹ maris: ꝛ in q̃buſdã in er vel in es vel in is:tã cor.q̃ ꝓdu. exeũtib⁹: vt h̃ pater hui⁹ p̃ris:h̃ verres hui⁹ verris:hec cedes hui⁹ cedis:h̃ collis hui⁹ collis:hec vis hui⁹ vis: hec auis hui⁹ auis.In alijs aũt oïbus eiuſdẽ declinatiõis nominib⁹ vna ſyllaba ſupat ntĩm gtĩs:vt ſcema ſcematis:ꝯſul cõſulis:pecten pectinis:baccar caris: lis litis:apex apicis. Excipiť hec caro hui⁹ carnis: in quo pares habẽt ſyllabas gtĩs ꝛ ntĩs: ꝛ ſenex ſenis. ſuppellex ſuppellectilis: in quo duabus ſyllabis vincit gtĩs ntĩm. hmõi quoq; ntĩm quidã ſimilẽ gtõ protulerunt: ꝛ oïa que a capite cõpoſita ſũt que in ps deſinũt:ſiliter habẽt duab⁹ ſyllabis min⁹ in ntõ q̃ in gtõ:vt anceps ancipitis:biceps bicipitis:cẽticeps pitis:que veteres in es ꝓferẽtes:ſm regulã declinabãt:ancipes pitis:bicipes pitis:cẽtipes pitis:ſicut hoſpes pitis:ſoſpes pitl. Iuniores võ gaudentes breuiloquio ꝑ cõciſionẽ eã ꝓtulerunt:qđ ꝛ in alijs dictionib⁹ feciſſe inueniunť:vt dic:duc:fac: ꝛ fer: ꝑ dice:duce:face: ꝛ fere. necnõ etiã vtõs in us termiĩatũ ꝓprioꝝ nominũ:vt virgili ꝑ virgilie dicẽtes. De formatiõe autẽ ꝛ accẽtu gtĩ tertie declinatiõis multa vtilia ſupradixi in ſecũda pte vbi egi de accentu medie ſyllabe:ſiue penul.ſyllabe. Nota q̄ gtĩs tertie declinationis terminať in is correptam vt dixi: l3 figurate aliq̃ñ termineť in i.vnde vſualiter diciť:lex moyſi ꝑ moyſis. Itẽ achilli inueniť pro achillis:ſicut ꝓbat Priſ.in.v.li. vbi agit de noïbus deſinentib⁹ in es ꝓductã. ꝛ introducit iſtũ verſũ Virgilij in.j.Enei.Troas reliq̃s danaum atq; imitis achilli.greca etiã quedã in i: queda3 in oy: quedã in os terminãt genitiuũ: ꝛ p̃cipue patronomica feminina.

De dtõ tertie declinatiõis.

d Atiuus tertie declinatiõis naſcitur a gtõ:abiecta s ꝛ ꝓdu.i:vt hoc mare maris mari. Inueniunť poete rariſſime in grecis noïbus que apud grecos in i correptã terminãt ſupradictũ caſũ:ipſi quoq; eũ corripiẽtes. Statius

in pmo achilleidos: Palladi litore celebrabat ſchyros
honorē.

De actō tertie declinatiōis.

a Ccuſatiuus tertie declinatōis fit is gtī mō in em
mō in im cōuerſa: vt huiꝰ ſolis: hūc ſolē: huius
tiberis: hūc tiberim. Nā ſcire debes ꝙ actūs ſingularis
tertie declinatiōis qn̄ꝫ in em tm̄: qn̄ꝫ in im tm̄: qn̄ꝫ
in em ⁊ in im ſimul. Actūs deſinēs in em ī maſ. ⁊ ī fe. ⁊
cōi genere: formatur a gtō ſingulari is in em: vt patris
patrē. Quedā tm̄ greca faciūt actūm in em ⁊ in a: vt ae-
rē vel aera. Itē quedā greca deſinētia in is habētia pa
res ſyllabas in ntō ⁊ gtō caſu ſingulari faciūt actm̄ ſin-
gularē in im tm̄: vt tigris tigrim. Iſta nouē noīa latina
faciūt accuſatiuū in im ⁊ in em: ⁊ cōtinent in iſtis duo-
bus vſiculis: Eſt clauis nauis puppis turriſꝫ ſecuris.
Ueſtis auis peluis facit em ſimul im quoꝫ febri. Iſta
qnꝫ noīa latina faciūt accuſatiuū in im tm̄: que cōtinē
tur in h̄ vſiculo: Im tm̄ faciūt hec quartū nomina caſū
Uim burim tuſſim maguderimꝫ ſitim. Cetera latina
noīa faciūt accuſatiuū in em tm̄. Scire etiā debes ꝙ ſi-
cut dicit Priſ. in. vij. li. vbi agit de actō tertie declinatio
nis: nō poteſt ab alio ntō niſi in is deſinēte in im actūs
pferri. ⁊ poſt pauca ſubdit Priſ. In grecis autē noībꝰ
frequēter inuenimꝰ auctores tā in hac q̄ꝫ in alijs decli-
nationibꝰ grecos plerūꝫ ſeruātes actōs: vt titana: ſyre
na: toraca: lāpada: p titanē ſyrenē toracem lampadē:
q̄uis Plautꝰ hāc lampadē dixit: Tene inqͭt hāc lampa
dē: imo ego hāc tenebo.

De vtō tertie declinatiōis.

v Ocatiuus in tertia declinatiōe ſimilis ē ntō ſuo: vt cice-
ro: h̄ cōſul: o cicero: o cōſul. Inueniunt tm̄ gre
ca que vtīm grecū ſeruāt: vt tibris: o tibri: pallas: o pal-
la. Uirgiliꝰ in. xj. Nō ego nō alio digner te funere palla

De ablatiuo tertie declinatiōis in i.

a Blatiuus tertie declinatōis in alijs in alijs p e cor. in alijs p
i pdu. in alijs p e ⁊ per i pfert. Sex regule
aſſignant de noībus tertie declinatiōis faciētibꝰ abla-
tiuū in i tm̄. Prima hec ē: In i faciunt ablatiuū neu
tra: que in e cor. deſinūt ⁊ ſūt appellatiua: vt h̄ mare ab
hoc mari: ⁊ eſt ſilis huiuſcemodi ablatiuꝰ ſuo datiuo
huic mari ab h̄ mari. Uetuſtiſſimi tm̄ ſolebāt hmōi no
minū ablatiuū etiā in e pferre. Ouidiꝰ in. v. faſtoꝝ: Cur
tibi p libitis claudunt rhete leones. Rhete dixit p rhe-
ti. Excipit gauſape qd̄ facit ablatiuū in e. Horatiꝰ in. ij.
ſermonū: His vt ſublatis puer alte cinctꝰ acernā. Gau-
ſape purpureo mēſā perterſit ⁊ alter. vn̄ Perſiꝰ: Quaſi
in e tm̄ deſinēte ſupradicti noīs ablatiuo gauſapa dixit
pluralē nō gauſapia: Iā chlamydes regū: iā lutea gau
ſapa captis. Antiq̄ſſimi tm̄ ⁊ h̄ gauſapes: ⁊ h̄ gauſapa:
⁊ h̄ gauſape: ⁊ plurale neutri hec gauſapa: quaſi a ntō
h̄ gauſapū ptuliſſe inueniunt. vn̄ Caſſiꝰ ad mecenatē:
Gauſapo purpureo ſalutatꝰ. Seneca Ouidiū ſequens:
Gauſapa ſi ſūpſit gauſapa ſūpta pbet. Propria deſinē
tia in e: ſimilē habēt ntīm abltō: vt h̄ preneſte: ab h̄ pre
neſte: h̄ planitale: abltō ab h̄ planitale. Uirgiliꝰ in. viij.
Enei. Qualis erā qū primā aciē p̄neſte ſub ipſa. Figu-
rate enī ad vrbē reddidit ipſa: qū propriū opidi neutrū
eſt. Secūda regula hec ē: ꝙ illoꝝ ablatiuꝰ in i termi-
nat neutroꝝ q̄ in al deſinūt: vt h̄ tribunal: ab h̄ tribuna
li: vel ceruical: ab h̄ ceruicali. ſi autē ſūt maſ. ge. faciūt in
e ablatiuū: vt h̄ hanibal: ab h̄ hanibale: h̄ ſal: ab hoc ſa-
le. Tertia regula ē: In i ſimiliter faciūt ablatiuū q̄ in
ar deſinūt neutra: ⁊ in obliq̄s caſibꝰ pdu. a penul. vt h̄
calcar aris: ab h̄ calcari: lucar caris: a lucari. ſi autē ſunt
maſ. ge. faciūt ablatiuū in e tm̄: vt h̄ ceſar: ab hoc ceſare
Itē ſi ſint neutra: ⁊ cor. a penul. faciūt ablatiuū in e ſili-
ter: vt h̄ nectar ctaris: ab hoc nectare: h̄ iubar baris: ab
h̄ iubare. Quarta regula eſt: Maſculina vel cōia in
er vel in is deſinētia ſi faciunt in e neutra: ablatiuū in i
efferūt: vt hic pedeſter: hec pedeſtris: h̄ pedeſtre: ab h̄
⁊ ab hac ⁊ ab h̄ pedeſtri: ſaluber ſalubris ſalubre: ab h̄
⁊ ab hac ⁊ ab h̄ ſalubri. Uirgiliꝰ in. j. geor. Balantūꝫ
gregē fluuio merſare ſalubri. hic ⁊ hec celer hec celeris
⁊ h̄ celere: ab hoc ⁊ ab hac ⁊ ab hoc celeri. Marcꝰ ca-
to de re militari. Satis celeri ſi ſint tpe. Lucanꝰ in odiſ
ſa: At celer haſta volās prumpit pectora ferro. Itē hic
⁊ hec vtilis ⁊ h̄ vtile: ab h̄ ⁊ ab hac ⁊ ab h̄ vtili. Sciēdū
tm̄ ꝙ ſi inueniant ppria appellatiuis ſilia in i facienti-
bus ablatiuū: illa p e proferūt eū: vt iuuenalis ppriū
ablatiuo a iuuenale: ſiliter martialis ablatiuo a martia
le: ⁊ ſic de alijs pprijs noībus in is deſinentibꝰ cōſimi-
libꝰ intelligas. ſi autē hmōi noīa ſilia adiectiuis ſint ap
pellatiua faciūt in i tm̄ ablatiuū: ſiue ſint adiectiua ſiue
ſubſtātiua: vt cardinalis: annalis: ſcholaris: vitalis: iu-
uenalis: vocalis: ⁊ hmōi. Quinta regula eſt: Nomi-
na greca ſeu latina facientia accuſatiuū in im tm̄: termi
nāt ablatiuū in i: vt tiberim a tiberi: parim a pari: carib-
dim a caribdi: tigrim a tigri: tuſſim a tuſſi: vim a vi. Iu
uenalis in. v. Seua dignum feraꝫ caribdi. Sexta re
gula ē: Noīa mēſiū in is vel in er deſinētia faciūt abla-
tiuū in i tm̄: vt q̄ntilis a q̄ntili: aprilis aprili: ſeptēber ſe-
ptēbri: octuber ab octubri: vel october p o ſm̄ quoſdā.
Iuuenalis in. iij. Pallere ⁊ vinū toto neſcire decēbri.
Poſſūt tm̄ etiā ⁊ cōia eſſe. vn̄ kalēdas ſeptēbris dicimꝰ
preterea ſimplex eoꝝ ſiliter inuenit: faciēs ablatiuū in
i: vt ab imber imbri. inuenit etiā in e. vn̄ Tobias: Fle-
tus vnda rigat: imbre madēte genas. Patria etiam
in is: vt ianuēſis bononiēſis in i deſinunt: vt ianuenſis
enſi: bononiēſis enſi. ſed ſm̄ Hu. hmōi noīa patria vel
gētilia ſemp ſūt adiectiua: hic ⁊ hec pariſiēſis ⁊ h̄ enſe:
lʒ ſubſtantiuent in maſ. ⁊ fe. genere: vt habes h̄ in dict
⁊ ſm̄ hoc faciūt ablatiuū in i tm̄: qr neutrū eorū in ntō
deſinit in e: ⁊ hoc teneas. Bipēnis cōe eſt: ⁊ habet etiā
neutrū in e: ⁊ ideo ablatiuū bipēni facit.

De ablatiuo tertie declinatiōis in e ⁊ i.

s Eptem regule aſſignāt de ablatiuo tertie declinatiōis in e deſinē
te ⁊ in i. Prima ē hec: Oīa cōia trium gene
rū: vt hic ⁊ hec ⁊ h̄ ferox: par: vetus: audax: triplex: arti-
fex: duplex: ſupplex: inops: anceps: cōcors: felix: faciunt
ablatiuū in e ⁊ in i: vt ferox feroce vel feroci. Secun-
da regula eſt talis: Oīa pticipia triū generū cōia faciūt
etiā ablatiuū in e ⁊ in i: vt hic ⁊ hec ⁊ h̄ legēs: ablatiuo
ab hoc ⁊ ab hac ⁊ ab hoc legēte vel legēti. Tertia re
gula eſt: Oīa compatiua faciūt ablatiuū in e ⁊ in i: vt h̄
⁊ hec melior ⁊ h̄ melius: ablatiuo ab h̄ ⁊ ab hac ⁊ ab h̄
meliore vel meliori. excipit ſenior qd̄ tm̄ eſt maſ. ge. et
facit ablatiuum tm̄ in e: vt hic ſenior: ab hoc ſeniore.

Quarta regula eſt: Oīa noīa facientia accuſatiuū in
em vel in im: faciūt ablatiū in e ⁊ in i: vt hec clauis actō
hanc clauē vel clauim: ablatiuo ab hac claue vel claui.
Nō tm̄ conuertit regula: nō enī in e ⁊ i deſinētia in ab-
latiuo: etiā accuſatiuū oīmodo in em ⁊ in im termināt
vt dicit Priſ. Quinta regula ē: Uerbalia deſinentia
in ix feminina que poſſūt eſſe cōia cū neutris: vt victrix
⁊ vltrix: vn̄ ⁊ vltricia tā in e q̄ꝫ in i faciunt ablatiuū. Lu
canꝰ in. j. Tollite iam pridē victricia tollite ſigna. Item

Statius in .v. thebaidos: Ultricia graijs virginibꝰ dare
tela donans pater. Alia autē v̄balia in trix que ſūt oīs
ge. in ablatiuo caſu faciūt ablatiuū in e tm̄: vt hec ama-
trix: ab hac amatrice: ⁊ ſic de oībus v̄balibꝰ femininis
in ix: exceptis victrix ⁊ vltrix. Sexta regula talis eſt:
In as circūflexa gētilia vel patria: vt rauēnas: arpinas
tā in e q̄ in i finiūt ablatiuū: vt hic ⁊ hec rauēnas: abla
tiuo a rauēnate vel rauēnati: ⁊ ſūt apud nos cōis ge. ⁊
carēt neutro: ſed apud antiquos dicebaꝛ hic ⁊ hec ar-
pinatis ⁊ h̄ arpinate. vn̄ adhuc declinationē ⁊ accentū
pfecti ſeruamꝰ: qꝛ videlʒ abltūs deſinit in i: ſicut arpina
tis ab h̄ arpinati faciebat: deſinit nihilominus in e ſm
vſū ſicut deſinētia in as: vt pietas: ⁊ circūflectiꝛ vltima
.ſ. as: ſicut in integris circūflectebaꝛ eadē vocalis .ſ. a: q̄
erat penul. vn̄ dicit Priſ. in .vij. vbi agit de ablatiuo ter
tie declinatiōis deſinēte in e ⁊ in i in fine. In as quoqꝫ
circūflexa q̄ apud veteres etiā in tis ꝓferri docuimꝰ: tā
in e q̄ in i finiūt ablatiuū: vt hic ⁊ hec noſtratis: ab hoc
noſtrate vel noſtrati: ſm h̄. Septima regula eſt: Po
liſyllaba deſinētia in uis: vt auis: niſi creſcāt in gtō qd
dico ꝓpē puluis. ⁊ deſinētia in ctis: vt vectis: ⁊ in gnis
vt ignis: vel in guis: vt anguis: niſi creſcāt in gtō quod
dico propter ſanguis ſanguinis: vel in nis: vt canis. Et
alia fere oīa quoꝝ extrema ſyllaba in is deſinit: a dua-
bus incipiēs cōſonantibꝰ: vt poſtis in e ⁊ in i faciūt ab-
latiuū. Fere dictū eſt propter iſta: veſtis: peſtis: neptis
reſtis: fuſtis: ⁊ hoſtis. Et habentia ſc an̄ is: vt piſcis: fa-
ſcis: que faciunt ablatiuū in e tm̄. Iſta enī noīa imber
memor: teres: vigil: hebes: faciūt ablatiuum in e ⁊ in i.
Alia vō oīa tertie declinatiōis noīa in e coꝛ. ꝓ ablati
uos deſinunt: qū oēs alie terminationes ablatiui in oī
declinatiōe ꝓducanꝛ: ꝗ ſiq̄ ex eis que debēt in e ꝓferri
ꝑ ablatiuū inueniamꝰ ꝑ i ꝓlata: auctoritati aſcribimꝰ:
que ſepe etiā datiuis ꝓ ablatiuis necnō etiā pro gtīs ē
vſa. Uirgiliꝰ in .viij. Aduectū eneā claſſi victoſqꝫ pena-
tes: ꝓ aduectum claſſe. niſi dicamꝰ hellenismo .i. moꝛe
greco. Hellenes enī quidā greci ſūt: vſum eſſe poetam.
Dtō enī caſui illi h̄ adiūgūt verbū .ſ. aduectum. dicūt
enī adueho tibi: aduectū tibi. In grecis enī qn̄qꝫ in
inuenimꝰ e ꝓdu. finire ablatiuū tā pme q̄ tertie decli-
nationis nominū: qꝛ magis ē dtūs grecꝰ pro ablatiuo
poſitꝰ latino. Uirgiliꝰ in .j. Enei. Ipſe vno gradiꝛ comi-
tatꝰ achate. Lucanꝰ in .viij. Signa que ab euphrate cū
craſſis capta ſequentē.

De ntō plurali tertie declinatiōis.

n **Nominatiuus** pluralis tertie de
clinatiōis fit a ge
nitiuo ſingulari mutata vltima is in es ꝓdu. in
maſ. ⁊ in fe. ge. ⁊ cōi. vt huiꝰ cardinis hi cardines: huius
matris he matres: huis vatis hi ⁊ he vates. Neutra vō
ex ablatiuo ſingulari faciūt ntīm pluralē h̄ modo: ſi in
i: vel tā in i q̄ in e exeat abltūs: coꝛrepta i: ⁊ addita a: fit
ntūs pluralis: vt ab hoc mari hec maria: ab hoc ceruica
li hec ceruicalia: a pare vel pari paria: a felice vl' felici h̄
felicia. excipiꝛ a vetere vel veteri: qd vetera ⁊ non vete
ria facit. Necnō ad hoc ludicri: qd hec ludicra ⁊ nō lu-
dicria dicimus. ſimiliter excipiunꝛ cōpatiua que ablatiuū
tā in e q̄ in i terminant: q̄ in ra nō in ria deſinūt in ntō
plurali. Maioꝛa enī ⁊ minoꝛa ⁊ plura dicimꝰ: q̄uis an
tiqui etiā pluria dixerunt. vn̄ cōpoſitū cōpluria. Teren
tius in phoꝛ. Multa aduenienti vt ſit noua hec cōplu-
ria. In quibuſdā tn̄ codicibꝰ inueniꝛ complura. Gauſa
pe quoqꝫ ſicut ſupra diximꝰ in abltō tertie declinatiōis
deſinēte in i: ⁊ ablatiuū in e facit: abltō ab hoc gauſape
⁊ ntūs pluralis in a deſinit: gauſapa enī ⁊ nō gauſapia
dicimꝰ. Perſiꝰ: Iā chlamydes regū iam lutea gauſapa
captꝰ. lutea .i. rubicunda. Ampluſtre etiā q̄uis facit ab-
latiuū ſingularē ab h̄ ampluſtri: ntīm tn̄ pluralem nō
ſolū in a: ſed etiā in ia terminat. Et ampluſtra enī ⁊ am
pluſtria antiqui ꝓtuliſſe inueniunꝛ. Cicero in arato:
Nauibꝰ aſſūptis fluitantia q̄rere ampluſtra. Ceſar in
arato: Fulgent argo e ſtellis ampluſtria puppis. Alia
vō neutra que in e termināt ablatiuū: mutata e in a: fa
ciūt ntīm pluralē: vt ab hoc numine numina: ⁊ a tēpo-
re tēpoꝛa.

De gtō plurali tertie declinatiōis.

g **Genitiuus** pluralis tertie declinatio
nis naſciꝛ ab ablatiō ſin
gulari h̄ modo: Qū ablatiuꝰ in i ſolā vel in e ⁊
in i deſinit: coꝛ. i: aſſumit um: vt a ſedili hoꝝ ſediliū: ab
equeſtri equeſtriū: ab vtili vtiliū: a ſapiente vel ſapiēti
ſapientiū. Multa tn̄ per ſyncopā ſolēt ꝓferri: vt ſapien
tū pro ſapientiū: merentū ꝓ merentiū: celeſtū pro cele-
ſtiū. Uirgiliꝰ in .viij. Celeſtū vis magna iubet. Sciē-
dū tn̄ q rariſſime hec que in ſolā i faciūt ablatiuū: ſyn-
copā patiunꝛ i ꝑ gtīm pluralē. Inueniꝛ tn̄ marū ꝓ ma
riū: qui tn̄ raro in vſu eſt gtūs apud neuiū in carmine
belli punici: Senex fretꝰ pietate deū allocutꝰ ſūmi dei
regis fratrē neptunū regnatoꝛē marū: ꝓ mariū. Com-
paratiua quoqꝫ q̄ inueniunꝛ tā in e q̄ in i exeuntia per
ablatiuum: carēt i penul. in gtō plurali: vt a maioꝛe vel
maioꝛi hoꝝ maioꝝ: Plus tn̄ facit pluriū. Memoꝛ etiā
⁊ vigil ſuppellex ⁊ artifex: q̄uis ablatiuū faciant in e ⁊
in i: faciūt tn̄ gtīm pluralē in um: ⁊ nō in iū: vt memoꝝ
vigilū ſupplicū ⁊ artificū. Puto tn̄ hec etiā ab oꝛatoꝛi-
bus differētie cā ſic ꝓferri ꝑ ſyncopā: qꝛ ſuppliciū ⁊ ar-
tificiū neutra ſingularia inueniūꝛ. vetera inſuꝑ ludicra
⁊ ampluſtra faciūt gtīm pluralē in um: ludicrū veterū
ampluſtrū. hic ⁊ hec parēs: qn̄ eſt nomē duū eſt gene-
rū: ⁊ gtīm pluralē abſqꝫ i facit plerūqꝫ hoꝛum parentū.
Uirgiliꝰ in .ij. Enei. Decoꝛa alta parentū. q aūt ⁊ paren
tiū nō irrōnabiliter diciꝛ: oſtendit actūs pluralis in is
etiā terminās: qui ꝓpꝛiꝰ eſt in iū terminātis gtī. Terē-
tius: Quid volo aut peto parētis meos vt cōmonſtres
mihi. In e enim ſolā finientia ablatiuū: ſi ntūs in duas
terminaꝛ cōſonantes: mutant e in i breuem ⁊ aſſumūt
um: vt h̄ mars a mare hoꝝ mariū: hec frons a frōte ha
rū frontiū: h̄ fons a fonte hoꝝ fontiū: hec vrbs ab vrbe
harū vrbiū: hec ars ab arte harū artiū. Rariſſime autē
⁊ hec ſupradicta: ſicut illa q̄ in i ſolā termināt ablatiuū:
ꝑ ſyncopā i ꝓferūt gtīm pluralē. Excipiūꝛ ea q̄ deſinūt
in ms vel ps: q̄ ſi nō ſunt a capite cōpoſita: e ablatiui in
um cōuertūt ⁊ faciūt gtīm pluralem: vt hec hyems ab
hyeme: harum hyemū: p̄nceps a p̄ncipe: hoꝝ pꝛincipū:
municeps a municipe municipū: foꝛceps a foꝛcipe foꝛ-
cipū: manceps a mācipe mancipū. A capite enī cōpoſi-
ta ⁊ duabꝰ ſyllabis abūdāt in gtō: ⁊ trium ſunt generū
cōia: Itaqꝫ ⁊ ablatiuū tā in e q̄ in i: ⁊ gtīm pluralē rō-
nabiliter in iū termināt: vt hic ⁊ hec ⁊ hoc triceps: a tri
cipite vel tricipiti tricipitiū: niſi ſyncopa fiat: preceps tn̄
p̄cipitū vſualiter facit. Et ſcias q cōſoꝛs ⁊ cohoꝛs faci-
unt cohoꝛtū ⁊ cōſoꝛtū: ſm cōeꝫ vſū. Illa quoqꝫ que ha
bēt pares ſyllabas tā in gtō q̄ in ntō: mutāt e in i ⁊ aſ-
ſumūt um: vt hic collis huiꝰ collis ab hoc colle hoꝝ col
liū: hec edes huiꝰ edis ab hac ede ediū: hec cedes a ce-
de cediū: niſi h̄ quoqꝫ ꝑ ſyncopā i ꝓferēꝛ. Frequē-
tius tn̄ in es terminata abſqꝫ i inueniunꝛ: vt vatū ꝓ va-
tiū. Uirgiliꝰ in .iiij. Enei. Multaqꝫ p̄terea vatū predicta
pꝛioꝝ. Cicero: Ueſtarū ſedū temploꝝqꝫ cā. Excipiūꝛ

iuuenis a iuuene iuuenū:canis a cane canū: panis a pa
ne panū:carēt enī i penul.ſemꝑ.vñ vſus: Is par preſtat
iū iuuenis canis excipe panis. In as quoq; latina mu/
tāt e ablatiui in i ⁊ aſſumunt um:vt ciuitas a ciuitate ci
uitatiū:ꝓbitas a ꝓbitate ꝓbitatiū. In his tñ frequenť
imo ſemꝑ apud modernos ſolet fieri ↄciſio i in gtō plu
rali:a ciuitate ciuitatū:a ꝓbitate ꝓbitatū. Siliter de
ſinētia in is longā mutāt e ablatiui in i:⁊ aſſumūt iū:⁊
faciūt gtīm pluralē:vt quiris a q̄rite hoꝝ q̄ritiū:ſamnis
a ſamnite ſamnitiū:dis a dite ditiū.ſed hec q̄nq; ꝓferū
tur ꝑ ſyncopā:vt a quirite quiritū.Noīa ſemꝑ pluralia
q̄ in es deſinūt.i.q̄ ex ſe non habēt ſingularia: gtīm plu
ralē in iū faciūt:vt hec vires harū viriū:hi penates hoꝝ
penatiū:hi q̄nquatres hoꝝ q̄nquatriū:hi ⁊ he tres hoꝝ
⁊ harū ⁊ hoꝝ triū.Penatū tñ ſepi⁹ per ſyncopā ꝓferť.
Cetera vͦo oīa ablatiuū in e ſolā terminātia: mutāt eaʒ
in um ⁊ faciūt gtīm pluralē:vt poema a poemate poe/
matū:a duce ducū:ab alite alitū: nā alituū ꝑ interpoſi/
tionē addita u ꝓtulit Uirgili⁹ in.viij.Alituū pecudūq;
gen⁹ ſopor altus habebat.A boue quoq; bouū dʒ fieri
Sed h̄ nomē notandū eſt in quo u ↄſonantē aſſumūt
obliq̄ caſus ſingulares hiat⁹ cā: abijciūt autē u q̄n plu
rales ſūt.Uirgili⁹ in.iij.Leta boū paſſim cāpis armēta
videm⁹.Dtūs autē ⁊ ablatiu⁹ plurales eiuſdē noīs per
ſyncopā ſemꝑ medie ꝓferť ſyllabe:bob⁹ pro bouibus.
Ntūs vͦo pluralis ⁊ actūs ⁊ vtūs q̄ ſiles ſūt raro abijci/
unt u cōſonantis loco poſitum. Excipiunť a magiſtris
iſta:cor corde cordiū:caro carne carniū:lar lare larium
nox nocte noctiū:nix niue niuiū:os oſſe oſſiū:vter vtre
vtriū.Nā oīa iſta faciūt gtīm pluralē in iū.

De dtō ⁊ ablatiuo tertie declinatiōis.

d Atiuus ⁊ ablatiu⁹ tertie declinatiōis plurales naſciť a gtō ſingu/
lari:interiecta bu:vt hō hui⁹ hoīs:his ⁊ ab his
hoībus:toreuma matis: his ⁊ ab his toreumatib⁹. In
hmōi tñ noīb⁹ neutris in a finitis:que ſunt greca ſemꝑ
inuenim⁹ antiquos dtīm ⁊ ablatiuū pluralē in is ꝓdu.
ꝓferentes ɔ̄ regulā tertie declinatiōis:quā ſeruāt in ce
teris caſib⁹ ſupradictoꝝ nominū:vt Cicero in verrinis
toreumatis dixit:⁊ peripetaſmatis ⁊ emblematis:in li/
bro de ſignis. Nunc de peripetaſmatis quēadmodū te
expedias nō habes. In eodē: Scapha cū emblematis.
Idem ad herēniū tertio: De orōnib⁹ autē ⁊ poematis
q̄uis neutro genere h̄ vbiq; ꝓfert.Si enī ſicut Plaut⁹
⁊ alij vetuſtiſſimi feminino ge.h̄ ꝓtuliſſet: pares ſylla/
bas oī caſui ſeruaſſet abſq; gtō plurali ſm analogiam
p̄me declinatiōis.Eſt igiť magis apud Ciceronē ⁊ eos
q̄ ſiliť hmōi ꝓferūt ethrocliton.i.diuerſiclinīū:q2 vide/
lʒ in ſingulari numero ſūt tertie declinatiōis: ſed in plu
rali ſecunde.vel pōt declinari h̄ peripetaſmatū ti: h̄ em
blematū ti:vt dicit Celſus.excipiť bob⁹:vt dixi eupho/
nie cā ꝓ bouibus.Eſt enī gtūs ſingularis bouis:⁊ inde
bob⁹ ꝓdu.primā:ſed in alijs caſib⁹ eā cor. Ouidi⁹ epi.
Nō profecturis litora bob⁹ arat.Uirgili⁹ in buco.Ille
meos errare boues vt cenis ⁊ ipſū. ⁊ h̄ fit vt recuperet in
tꝑibus qͦd amiſit in ſyllabis.

De actō plurali tertie declinatiōis.

a Ccuſatiuus pluralis tertie decli/natiōis ſilis ē ꝓprio
ntō ſicut ⁊ vtūs. In illis vͦo q̄ gtīm pluraleʒ in
um finiūt pleruq; ꝑ s longā ꝓferť actūs:vt hi latrones
latronū:hos latrones o latrones. Inueniūť tñ quedaʒ
in is:ſolā ꝓdu.terminātia actīm pluralē greca q̄ etiam
in ntō ſingulari ſiliter in is deſinunt: vt hec ſardis has
ſardis:hec ſirtis has ſirtis.Sic ḡ faciūt actīm pluralem
noīa tertie declinatōis faciētia gtīm in um.Quedā etiā
greca faciūt actīm pluralē in es ⁊ i as: vt pixides vel pi
xidas. Ouidi⁹: Pixidas inuenias ⁊ rerū mille figuras.
Crať ris crateres ⁊ vľ crateras.Uirgili⁹ in.ix.Enei.In/
dulgēt vino ⁊ vtūt crateras aenos.Et p̄amis dis:p̄ami
des vel p̄amidas.vide infra in.v.ꝑte in crater in ſuo lo/
co.Quoꝝ autē in iū terminantiū gtīm frequētius in is
⁊ quoꝝ rari⁹ exeat in es actūs vt potero breuiter colli/
gā. Omniū q̄ taʒ ntīm q̄ʒ gtīm ſingularis numeri ſiles
habēt eoꝝ actōs plurales raro in es:frequenť in is ſole
bāt terminare:apud antiquos intelligas.Apud autem
modernos ſepi⁹ in es:vt pinguis:dulcis:nauis:h̄ ⁊ hec
oīs hui⁹ oīs:hos ⁊ has oēs vel oīs. Saluſti⁹ in chata/
lina:Oīs hoīes q̄ ſeſe preſtare ſtudēt ceteris animalib⁹
Terēti⁹:Oīs vos gaudere oportet.Uirgili⁹ in.v.Enei.
Quoq; magis feſſas optē dimittere nauis. Siliter i es
⁊ in is faciūt actīm pluralē: noīa in es deſinētia ſꝑ plu/
ralia:vt hi manes hoꝝ manium:hos manes vel manis:
tres triū:hos ⁊ has tres vel tris. vires tñ in es facit ac/
cuſatiuū.In er quoq; deſinētia q̄ in i terminant ablati
uū ſingularē:faciunt actīm pluralē in es ⁊ in is: vt acer
ab acri:hos acres vel acris.Siliter ſaluber vel ſalubris
a ſalubri:hos ⁊ has ſalubres vel ſalubris:imber ab im/
bri:hos imbres vel imbris: h̄ december ab h̄ decēbri:
hos decēbres vel decēbris. Horati⁹ in.j.epi. Me q̄ter
vndenos ſciat impleuiſſe decēbris.Siliť actīm faciunt
pluralē in es ⁊ in is ⁊ in ns vel in rs terminantia: vt hic
fons hos fontes vel fontis:h̄ ⁊ hec iners hos ⁊ has in/
ertes vel inertis:hec ꝑs has ꝑtes vel ꝑtis.Uirgili⁹ in.ij.
geor.Aggredior ſanctos auſus recludere fontis.Uirgi/
li⁹ in.vj. Hic loc⁹ eſt partis vbi ſe via findit in ambas.
Alia autē q̄uis gtīm pluralē in iū faciūt:raro inuenies
⁊ in paucis in is finiētia:actīm pluralē in iū faciant ſm
analogiā:tñ in es actīm pluralē faciūt tñ.vñ ciuitas ci/
uitatū:has ciuitates.fere vbiq; legim⁹: In ix terminan
tia triū generū cōia q̄uis in pauciſſimis gtīm pluraleʒ
abſq; i penul.ꝓferāt. difficile enī inuenies audacū pro
audaciū:felicū ꝓ feliciū:ſupplicū tñ magis differētie cā
ꝓferť:ne ſi ſupplicium dicas:aliud ſignificare videaris
quēadmodū artificū ꝓ artificiū:⁊ iudicū pro iudicium
tñ actīm pleruq; ꝑ es efferūt:raro ꝑ is. Uirgili⁹ in.iiij.
geor.Deinde tenacis ſuſpēdūt ceras.Pl⁹ pluriū qͦd ſo/
lū in us terminās: in riū habuit gtīm pluralē: tā i es q̄ʒ
in is finit actīm. Horati⁹ in.j.epi. Qū tibi ſol tepid⁹ plu
ris admouerit auras.ſiliter cōpluris inueniť. Iteʒ hec
lis harū litiū:has lites vel litis. Cicero in frumentaria:
Sedaſti etiā litis illoꝝ. Et ſcias ꝙ vt dicit Priſ. pro/
priū eſt gtī pluralis terminantis in iū: facere actīm plu
ralē in is ⁊ in es:vt dixi ſupra vbi egi de gtō plurali ter
tie declinatiōis.⁊ intelligas ꝓpriū qͦd ſoli conuenit ſed
nō oī:q2 videlʒ ſola noīa tertie declinatiōis q̄ faciūt ge/
nitiuū pluralē in iū:faciūt actīm pluralem in is ⁊ in es.
vñ patet ꝙ panis:canis:iuuenis:lʒ ntūs ⁊ gtūs ſingula/
res deſināt in is:⁊ habeāt pares ſyllabas in ntō ⁊ gtō:
tñ q2 gtūs pluralis eoꝝ nō deſinit in iū:ſed i um tñ:fa/
ciūt actīm pluralē in es nō in is. Nō tñ oīa que faciūt
gtīm pluralē in iū:faciūt actīm pluralē in is:q2 deſinē/
tia in as ⁊ in ix:vt ciuitas ⁊ audax:lʒ faciūt gtīm in ium
vt ciuitatiū audaciū:nō tñ faciūt actīm pluralē in is: ſʒ
tñ in es maxie apud modernos:vt has ciuitates: hos
⁊ has audaces:vt ꝑ predicta patuit.

De caſib⁹ quarte declinationis.

q **Uarta** declinatio hʒ terminatiões in ntõ duas in us coꝛ. ⁊ i u ꝓdu. In us maſculinoꝝ ⁊ femininoꝝ tm̃modo latinoꝝ: vt h̃ ſenatꝰ huiꝰ ſenatꝰ: hec manꝰ huius manꝰ. In u neutroꝝ que oĩa ĩdeclinabilia ſũt in ſingulari numero: vt h̃ genu huiꝰ genu: h̃ coꝛnu huiꝰ coꝛnu: h̃ veru huius veru huic veru: duas võ hʒ lr̃as terminales. ſ. s ⁊ u.

Gtũs quarte declinatiõis eſt ſilis ſuo ntõ: ⁊ deſinit in us ꝓdu. vel iu, u: vt manꝰ: viſus: coꝛnu. Dtũs q̃rte declinatiõis ſingularis numeri fit a gtõ: abiecta s ⁊ addita i: ſed coꝛ. penul. vt huic ſenatui manui. Accuſatiuus q̃rte declinatiõis a ntõ fit: mutata s in m: h̃ ſenatꝰ hũc ſenatũ: hec manꝰ hãc manũ. Utũs ſilis eſt ntõ: vt h̃ ſenatꝰ o ſenatus. Ablatiuus ſingularis a gtõ fit abiecta s: produ. enĩ u: ſicut in gtõ: huiꝰ manus ab hac manu.

De ntõ quarte declinatiõis.

n **Ominatiuus** ⁊ actũs ⁊ vocatiuus plurales in hac declinatiõe ſiles ſũt gtõ ſingulari: vt huiꝰ ſenatꝰ: hi ⁊ hos ⁊ o ſenatꝰ: he idus harũ iduũ ſemp plurale. Gtũs pluralis a ntõ fit ſingulari: abiecta s ⁊ aſſũpta um. coꝛripit̃ enĩ in vtraq; ſyllaba tã in ntõ q̃z in gtõ plurali: vt hec manꝰ harũ manuũ. Et opoꝛtet ſcire ꝙ in hac declinatiõe oẽs caſus pares habẽt ſyllabas ntõ: excepto dtõ ſingulari: ⁊ gtõ dtõ ⁊ abltõ pluralibꝰ: q̃ vna ſyllaba ſupant ntĩm ſingularẽ.

De dtõ q̃rte declinationis.

d **Atiuus** ⁊ ablatiuꝰ plurales q̃rte declinatiõis ſũt a ntõ ſingulari: mutata u in i: interpoſita bu: vt hec manus his ⁊ ab his manibꝰ. Quedã tñ̃ ſeruãt u: vel cã differẽtie: vel ſolo vſu: q̃ cõtinent̃ in his v̈ſibꝰ: Eſt ſpecꝰ ⁊ partus poꝛtꝰ lacꝰ ⁊ tribus artꝰ: Arcꝰ acus ficꝰ quercus ſpecuq; veruq;. Quedã autẽ ex his faciũt in ubus dtĩm ⁊ ablatiuũ cã differẽtie: vt artꝰ artubꝰ: arcꝰ arcubꝰ: partꝰ partubꝰ. Artibꝰ enĩ ⁊ ptibus: ⁊ arcibus ab arte parte: ⁊ arx arcis arce naſcunt̃: que ſũt tertie declinatiõis: cuiꝰ dtũs ⁊ ablatiuꝰ plurales penul. aliam niſi i coꝛ. habere nõ poſſũt. vñ excipit̃ his ⁊ ab his bobꝰ: in quo penul. ꝓdu. Alia võ ſeruant u in penul. ſolo vſu: nulla cã dꝛie cogẽte. Neutra võ ſingularia in u deſinẽtia ⁊ indecli. aſſumũt a: ⁊ faciũt ntĩm actĩm ⁊ vtĩm plurales: vt coꝛnu coꝛnua: genu genua. Gtũs võ dtũs ⁊ ablatiuꝰ ad ſimilitudinẽ ſũt tã maſculinoꝝ q̃z femininoꝝ: vt coꝛnuũ gtũs: his ⁊ ab his coꝛnibꝰ. Et ſcias ꝙ in hac declinatione us coꝛ. in ntõ ⁊ vtõ ſingulari: ſʒ in aliis caſibꝰ ſicut in gtõ ſingulari: vt huiꝰ viſus: in ntõ actõ ⁊ vtõ pluralibꝰ: vt hi hos ⁊ o viſus: ꝓdu. us.

De caſibꝰ q̃nte declina.

q **Uinta** declinaito terminationẽ hʒ nti vnã es ꝓdu. ⁊ vnã lr̃am terminalẽ. ſ. s. ⁊ ſũt oĩa noĩa q̃nte declinatiõis fe. ge. ⁊ latina: excipit̃ vnũ nomẽ qđ eſt dies: qđ in ſingulari nũero tã maſ. q̃z fe. ge. inuenit̃. in plurali nũero ſp maſ. ge. ĩuenit̃: vt hi dies. Sicut etiã ab eo cõpoſitũ ſp maſ. ge. ẽ: vt h̃ meridies. Cauſã huiꝰ dixi ſupꝛa in. c. de genere: q̃ſi in p̃ncipio. Gtũs ⁊ dtũs eiuſdẽ declinatõis ſũt ſiles: ſũt enĩ extrema s nti abiecta: ⁊ aſſũpta i: vt h̃ dies huiꝰ diei huic diei: hec fides huius fidei huic fidei: ⁊ ſeruãt ꝓductionẽ gti: ſi i habeãt penul. in ntõ: vt acies aciei. Si autẽ ꝯſonantẽ habeant añ s: coꝛ. e tã in gtõ q̃z in dtõ: vt hec fides huiꝰ ⁊ huic fidei: hec plebes huiꝰ et huic plebei. Actũs a ntõ fit: s in m mutata: ⁊ nec̃io coꝛ. e. Nũq̃ enĩ añ m terminalẽ longa inuenit̃ vocalis vt hũc meridiẽ. Utũs ſilis ẽ ntõ: h̃ meridies o meridies. Abltũs quoq; fit a noĩatiuo: abiecta s: h̃ meridies ab h̃ meridie. Inueniũt̃ tñ̃ huiuſcemõi abltõ veteres etiã pꝛo gtõ vſi: vt Uirgiliꝰ in. ij. geoꝛ. Libꝛa die ſõniq; pares vbi fecerit hoꝛas. Die poſuit ꝓ diei: ⁊ ꝓdu. e in abltõ huiꝰ declinatiõis. Ntũs actũs ⁊ vtũs pluralis ſilis eſt ntõ ſingulari: vt hec res: he ⁊ has res: ⁊ o res. Gtũs pluralis addita ablatiuo ſingulari rum: fit ab hac re haꝝ rerũ. Dtũs quoq; ⁊ abltũs pluralis fiunt ab ablatiõ ſingulari: adiecta bus: vt ab hac re his ⁊ ab his rebꝰ. Et nota ꝙ noĩa q̃nte declinatiõis nõ ſũt in vſu in gtõ dtõ ⁊ abltõ pluralibꝰ: pret̃ iſta ſeptẽ que in his v̈ſibus ꝯtinent̃. Noĩa ſũt q̃nte que dãt pluralia ſeptẽ. Eſt res atq; dies acies facies ſpecieſq;. His quoq; maneries addat̃ materieſq;. Inueniunt̃ etiã quedam alia noĩa q̃nte declinatiõis aliq̃ñ in p̃dictis caſibꝰ apud veteres. vñ in. ij. Machab. c. vij. Noli fruſtra extolli vanis ſpebꝰ. Hic poſſet q̃ri: quare nullũ neutrũ inueniat̃ in q̃nta declinatiõe: nec etiã aliqđ adiectiuũ: ſed h̃ ſupꝛa in. c. de declinatione ſolutũ eſt.

Tractatꝰ de nomine explicit: De v̈bo incipit.

v **Erbũ eſt pars** oꝛonis cũ tpibus ⁊ modis ⁊ foꝛmis ſine caſu agẽdi vel patiendi ſignificatiuũ: ſicut dicit Priſ. in principio. viij. li. Uerbo quot accidũt: octo. genꝰ: tempꝰ: modus ſpẽs: figura: ꝯiugatio: ⁊ pſona cũ numero: ꝙ quedã verba nõ ꝑferunt̃ natura vel vſu impediente.

s **Ciendum** autẽ quedã inueniri defectiua quoꝛundã ſupꝛa dictoꝝ accidentiũ: ⁊ h̃ vel nature nec̃itate fieri vel foꝛtune caſu. Ergo neceſſitas nature biptita ẽ: in ſignificatione ⁊ in cõmoditate. i. in ꝯſonãtia elementoꝝ. Sũt enĩ quedã q̃ nõ ſolũ in verbis ſed etiã in aliis ptibus oꝛonis, que ſignificatiõis cã dici nõ debẽt: vel ſi velimꝰ dicere maſculinũ ab eo qđ eſt nupta nuptus: vel a puerpera puerperus: oppugnat ipſa rerũ natura ꝓpter ſignificationẽ que ſolis accidit femĩs: niſi figura vel auctoꝛitas intercidat. Figura vt ſi dicã: Bonꝰ animꝰ vxoris mihi nuptꝰ eſt. i. bonũ habẽs animũ: vxoꝛ mihi nupta eſt. Auctoꝛitas: vt Plautꝰ in caſſia: Libet carniũ ꝙ agat ſcire nouũ nuptũ: ꝓ maritũ. Necnon in ꝓnoĩbus p̃mitiuis q̃ ſunt tertie pſone: ſi velimꝰ ꝓferre vtũm caſũ q̃ nõ põt accidere niſi ſecũde pſone: h̃ eadẽ naturalis neceſſitas vetat. In cõmoditate võ vel in cõſonãtia deficiunt quedã: vt ſi velimꝰ ab eo qđ eſt curſoꝛ ⁊ riſoꝛ femĩna facere ſm̃ analogiã mutatiõe oꝛ in rix: abſonũ ſit ⁊ incõgruũ nature lr̃aꝝ. vñ Cicero volẽs ab eo qđ eſt expulſoꝛ ꝓferre femininũ mutauit s in t: ⁊ expultrix dixit Tuſcularũ. v. O vita philoſophia dux: o virtutis indagatrix expultrixq; vitioꝝ. Idẽ in eodẽ: Regie v̈gines q̃ vt tonſtricule tondebãt barbã ab eo qđ ẽ tonſoꝛ tonſtrix femininũ facit. addita t: ⁊ ex eo diminutiuũ tõſtricula foꝛmauit: q̃uo a nutritoꝛ nutrix: etiam a nutrix nutricula dicit̃ per naturã. Per foꝛtunã quoq; duobꝰ modis ꝓhibemur quedam ꝓferre: vel qʒ inuſitata ſũt: vel qʒ incõcinna ⁊ turpia vel aſpere ꝓlata vident̃ eſſe. Inuſitata ſũt quibꝰ non inueniunt̃ vſi auctoꝛes: q̃uis ꝓ poꝛtiõe poteſtatẽ faciẽte dicẽdi: vt prex: nix: foꝛ: doꝛ: poſitiuũ faris debet eſſe foꝛ paſſiuũ: do debet eſſe doꝛ. Ea enĩ q̃uis rõe regule bñ dicant̃: tñ̃ qʒ in vſu auctoꝝ nõ ĩuenũt̃: recuſamꝰ dicere. In cõcinna võ vel turpia

vel aſpere ꝓlate eſſe videt̃ metiturꝰ: vel metiturꝰ: nu
tritrix: qđ q̄uis ſm analogiā debuiſſet dici: in toꝛ cū
terminata maſculina q̄ ex verbis naſcunt̃: mutāt oꝛ in
rix ⁊ faciunt feminina: vt doctoꝛ doctrix: victoꝛ victrix.
Qū igit̃ maſculinū ſit nutritoꝛ: ex eo ſʒ analogiā naſce
bat̃ nutritrix: euphonie tñ cā ꝯciſio facta ē medie ſyl/
labe: ⁊ dicit̃ nutrix: ſicut bobꝰ pꝛo bouibꝰ. Nec nō etiā
in ꝯtextu diuerſarū dictionū h̄ ſolet fieri: vt qū nobis
turpe ē dicere: itaqꝫ nobiſcū ꝑpoſterū ꝓfert̃. Unꝰ ḡ ex
his plerumqꝫ q̄ttuoꝛ modis inuenit̃: q̄ facit tā verba q̄ꝫ
etiā alias ꝑteſofonis eſſe defectiuas. Differentie tñ cā
multa ſolēt: vel taceri vel ꝯtra regulā ꝓferri: vt fas ge
nitiuū nō hʒ: nam vel facis ſiue faris vel vaſis dicamus
aliud pōt ſignificare. Coniūx ꝯiungis ſm analogiā de/
buit ꝓferri: ſed ne verbū eſſe putet̃ abſqꝫ n ꝓfert̃ ꝯiu/
gis. Uenꝰ veneris: qū oīa in us coꝛ. ꝓpꝛia ſecūde ſūt de
clinatiōis: ſolū h̄ tertie inuenit̃: ne ſi veni dicamꝰ: v̄buꝫ
eſſe putet̃. Et far farris ſolū in r deſinēs geminauit r in
obliq̄s: ne ſi faris dicamꝰ: aliud monſtret. Siīliter repu/
gnantibꝰ regulis ſolēt quedā taceri: vt adoꝛ: cuiꝰ gtūs
in vſu frequēti nō inuenit̃: qꝛ due ꝯꝛie pugnāt in eo re
gule: qū enī ſit neutꝝ deberet penul. o gtī coꝛ. vt equoꝛ
equoꝛis. ſed qum habeat v̄bū adoꝛo penul. ꝓdu. debet
ꝓdu. vñ ⁊ deriuatiuū eiꝰ. ſ. adoꝛea o ꝓdu. cū marmoꝛea
equoꝛia: o coꝛ. ḡ repugnātibꝰ regulis māſit adoꝛ in fre/
quēti vſu indeclinabile. In verbis quoqꝫ qū oīa in eo
deſinētia ſecūde ꝯiugatiōis in ui faciāt preteritum ꝑfe
ctū: vt teneo tenui: differentie cā maneo manſi facit: ne
manui dtūs manꝰ putet̃. ⁊ neo neui: ne ſi nui diceremꝰ
a nuo eē videt̃. Audeo auſus ſū: qꝛ hauſi ab haurio ſit:
q̄uis aſpiret̃. Fac: dic: duc: fer: magis placuit ꝑ apoca/
pā ꝓferri differētie cā: ne ſi face: dice: duce: fere: dicēmꝰ
aliud ſignificare videremur: q̄uis h̄ nō in ꝯſilibus oī/
bus vel vniuocis ſoleat fieri.

De generibus verboꝝ.

g **Enera** verboꝝ ſunt ſeptem. ſ. actiuū: paſſiuū: neutrū: neutropaſſiuū:
neutrūpaſſiuū: cōe: ⁊ deponēs. Actiui gene
ris dicit̃ illud verbū qđ deſinit in o: ⁊ pōt facere tranſi/
tionē ad aliqđ rōnale aīal. vñ poſſit fieri conuerſa locu
tio in p̄ma vel ſecūda ꝑſona ꝑ aſſūptionē r. Paſſiui
generis eſt v̄bū qđ in oꝛ deſinēs deſcendit ab actiuo ꝑ
adiectionē r. Neutri generis eſt illud verbū qđ in o
deſinēs nō pōt facere trāſitionem ad aliqđ aīal rōnale
vnde poſſit fieri ꝯuerſa locutio in p̄ma vel ſecūda ꝑſo/
na ꝑ aſſūptionē r. In tertia aūt ꝑſona ſepe paſſiuū ſolet
inueniri: ſed ad muta ⁊ carētia aīa ꝑtinēs. Dicimꝰ enim
ꝯdit̃ olus: arat̃ terra: inſerit̃ arbos: currit̃ ſpaciū. Quis
enī dicit aroꝛ: inſeroꝛ: niſi poetica ꝯfirmatio. i. ꝓſopo/
peia inducat̃: ḡ impꝛopꝛie illa poſſūt habere p̄mā ⁊ ſe/
cundā ꝑſonā paſſiuoꝝ: in quibꝰ ⁊ fateri poſſūt he dicte
ꝑſone qđ in ſe fit: vt eſt amo te: ꝯſequit̃ ꝙ ille ad quē
dixi ꝯfitēdo id qđ a me audiuit: dicat amoꝛ a te. Que/
dā tñ ſunt abſoluta: vt diteſco: viuo: ferueo: ſedeo: q̄ nō
egēt caſu ad ꝯplendā ſentētiam. vñ paſſiuis quoqꝫ ca
rēt. Neutropaſſiui generis eſt illud v̄bū qđ in p̄teri
tis ꝑfectis ⁊ pluſq̄ꝫꝑfectis: ⁊ in his que formant̃ ab eis
retinet l̄raturam paſſiuoꝝ: in ceteris v̄o neutroꝝ. ⁊ ſunt
q̄nqꝫ. vñ v̄ſus: Quinqꝫ puer numero neutropaſſiua ti/
bi do: Gaudeo cum fio ſoleo ſimul audeo fido. Neu
tripaſſiui generis eſt v̄bū qđ habet l̄raturā neutroꝝ: ⁊
ſignificationē paſſiuoꝝ: ⁊ ſiḡt paſſionē aliūde illataꝫ: ⁊
ſūt q̄ttuoꝛ que ꝯtinēt̃ in h̄ verſu. Exulo vapulo veneo
nubo q̄ttuoꝛ iſta. Senſū paſſiui ſub voce gerunt aliena
vide in q̄nta ꝑte in exulo. Cōe eſt illud verbū qđ in
paſſiua l̄ratura v̄trāqꝫ retinet ſignificationē. ſ. actiuā et
paſſiuā: vt criminoꝛ te: criminoꝛ a te: tñ in vnica ꝓlatio/
ne nō pōt habere vtrāqꝫ ꝯſtructionē. vñ incōgrue dr̃
criminoꝛ te ⁊ a te. Uerba autē cōia ſm modernos ſunt
iſta q̄ in his v̄ſibꝰ ꝯtinent̃. Largioꝛ experior veneroꝛ
moꝛoꝛ oſculoꝛ hoꝛtoꝛ. Crimīoꝛ amplectoꝛ tibi ſūt cōia
lectoꝛ. Hoc etiā v̄bū interp̄toꝛ in frequēti vſu in vtraqꝫ
ſignificatiōe inuenit̃. ⁊ vt dicit Priſ. in. xij. li. verbis plu
rimis q̄ nunc in vſu deponētia ſūt: veteres ſicut cōibus
vſi ſūt. Deponēs verbū eſt illud qđ in paſſiua l̄ratu/
ra retinet tm̄ ſignificationē actiuā: vt loquoꝛ.

De tēpoꝛe verboꝝ.

t **Empus** accidit v̄bo ad diuerſi actus ſignificationē accōmodatū.
Tria ſūt tp̄a: p̄ſens preteritū ⁊ futurū. Sed p̄te
ritū rurſus diuidit̃ in tria. ſ. in p̄teritū impfectū: p̄teritū
ꝑfectū: ⁊ p̄teritū pluſq̄ꝫꝑfectū. Et iuſte p̄teritum in tres
differētias partimur. Nihil enī certiꝰ ad notitiā nr̃am
pōt venire: q̄ꝫ geſta ꝑ diuerſū tp̄is ſpaciū preteriti. Faci
le enī dinoſcit̃ vtꝝ multo an nuꝑ ſint facta an ceperūt
quidē: necdū tñ ſint ꝑfecta. Itaqꝫ ſm qđ accidit tempꝰ
rebꝰ q̄s agimꝰ: nomen ipſi tp̄i imponimꝰ: preteritū im/
ꝑfectū tēpus noīantes in quo res aliq̄ cepit geri: necdū
tñ eſt ꝑfecta. Preteritū v̄o ꝑfectū ē illud in quo res ꝑfe
cta monſtrat̃. Preteritū pluſq̄ꝫꝑfectū eſt: in quo res iā
pꝛidē ꝑfecta oſtēdit̃. Inſtans autem indiuiduū eſt qđ
vix ſtare pōt. vñ merito a quibuſdā inſtās impfectum
noīat̃. niſi enī ſit impfectū in eo adhuc eſſe actꝰ intelli/
gi nō pōt. Futurū quoqꝫ qū incertū ſit ⁊ infinitū: ⁊ vtꝝ
paulopoſt an multo erit: nō potuit diſcretis quibuſdā
finibꝰ declinatiōis vti: itaqꝫ vna voce ꝯtentū fuit.

De modis verboꝝ.

m **Odi** verboꝝ ſūt q̄nqꝫ: indicatiuꝰ: impꝛatiuus: optatiuꝰ: ſubiūctiuꝰ: ⁊ infiniti/
uus. Et indicatiuꝰ quidē modꝰ oīa hʒ tp̄a diui
ſa: q̄ppe eo mō oīa que egimꝰ vel agimus vel acturi ſu/
mus: abſqꝫ vllo impedimēto indicamꝰ. Impꝛatiuus v̄o
p̄ſens ⁊ futuꝝ naturali quadā neceſſitate videt̃ poſſe ac
cipere. Ea enī impꝛamꝰ que vel ſtatim in p̄ſenti volumꝰ
fieri ſine aliq̄ dilatiōe vel in futuro. Optatiuꝰ aūt q̄uis
quoqꝫ ipſe videat̃ ad futurū ꝑtinere. Ea enī optamꝰ q̄
volumꝰ nobis vel in p̄ſens vel in futurū dari: tñ etiam
hʒ preteritū tēpꝰ: qꝛ euenit ſepe de abſentibꝰ ⁊ ignotis
rebꝰ p̄cari: vt facta nobis poſſint in notitiā venire: vt ſi
filio meo rome ī p̄ſenti degēte optās dicā: vtinā rome
filiꝰ meꝰ legiſſet auctoꝛes: ꝓpter quos nūc ibi moꝛat̃.
Poſſumꝰ tñ hoc vti modo etiā oſtendētes q̄ optamꝰ
nō eueniſſe: vt vtinā nō iuiſſem ad talē locū. In h̄ autē
mō: ⁊ in infinitiuo tp̄a ꝯiuncta habēt latini pꝛeſens cū
p̄terito impfecto: ⁊ p̄teritū ꝑfectū cum pluſq̄ꝫꝑfecto ad
imitationē grecoꝝ. Subiūctiuꝰ qū apud grecos ꝯiun/
cta habeat tp̄a: apud nos diuiſa hʒ oīa q̄uo indicatiuꝰ.
Infinitiuꝰ modꝰ ꝯiuncta hʒ tp̄a q̄uo optatiuus p̄ſens
⁊ p̄teritū impfectū: p̄teritū ꝑfectū ⁊ pluſq̄ꝫꝑfectuꝫ q̄uo
apud grecos. qū enī dicimꝰ legere: ſignamꝰ rē impfectā
q̄ ad p̄ſens vel ad p̄teritū impfectū attinet. Qū v̄o legiſ/
ſe dicimꝰ: rē perfectā demonſtramꝰ q̄ ſua eſt: tā p̄teriti
ꝑfecti q̄ꝫ pluſq̄ꝫꝑfecti. Nota etiā ꝙ vim noīs rei ipſius
habet verbū infinitū. vñ quidā nomē verbi h̄ eſſe dice
bāt. Dico enī bonū eſt legere: ac ſi dicā: bona eſt lectio.
Itaqꝫ oīs modꝰ finitꝰ pōt per hūc modū interp̄tari: vt
ſi dicam: Lego: q̄d indicaui: legere me. Lege q̄d impꝛa/
ui: legere te: vtinā legerē: q̄d optaui: legere me. Qū le/
gā venio: q̄d iunxi: pꝛiꝰ legere: poſt venire. Modi aūt

vt h regni: ⁊ h anni ⁊c. Scire etiã te volo: qꝛ qñ dr Qđ ꝑ ſuperabũdantiã dicit̃: vni ſoli ꝯuenit. ibi vnũ ſolũ venit cõplexiue: tã ꝓ vno q̃ ꝓ pluribꝰ: velut qñ dr: Iſti ſunt albiſſimi hominũ. ecce illud qđ ſupponit̃ per h ꝓnomẽ iſti: dicit̃ vnũ ſolum.

De formis ſuꝑlatiuoꝝ.

f Orme ſuꝑlatiuoꝝ ſunt octo. Due q̃dẽ in q̃s pleraq; deſinũt ſuperlatiua rimꝰ ⁊ ſimus. Sex vo in quas pauca deſinũt: limus: ximꝰ: timus: remus: ſimus nimꝰ. ⁊ oĩa ſuꝑlatiua mobilia ſũt. i. mutatiõe us in a faciũt feminina: ⁊ a in um neutra. De ſingulis ꝑ ordinẽ videamꝰ.

De deſinentibꝰ in rimus.

i In rimus deſinẽtia formantur ab adiectiuis deſinentibꝰ in er: addita in ntõ rimus: ſiue ſint ſecũde vel tertie declinatiõis: vt pulcher pulcherrimꝰ: acer rimus tener rimus: pauꝑ rimus: ſaluber ſalubris rimus. Formant̃ etiã a maſculino ſm analogiã addita rimꝰ: vt ſaluber rimus: ⁊ ſic de ſilibus: pret̃ dextimus ⁊ ſiniſtimꝰ ꝓ dexterrimus ⁊ ſiniſterrimus. maturus facit maturrimus. vñ dicit Priſ. in. iij. Maturrimꝰ cuiꝰ qñ poſitiuꝰ maturꝰ ſit: tñ qꝛ a ntõ maſ: q̃ nũc in vſu nõ eſt naſcat̃: in er deſinentiũ regulã ſeruauit. i. in rimꝰ terminatur. Inuenit̃ tñ etiã maturiſſimus ſm analogiã in us terminatiũ. Nuperrimꝰ etiã ꝓferebãt antiquiſſimi. vnde aduerbiũ poſuit Cicero: Et qđ nuperrime dictũ facile memorie mandat̃: qui ſuꝑlatiuus magis ab aduerbio in er deſinẽte videt̃ naſci. Nomẽ enim poſitiuũ in us deſinit: vt capro videt̃ nuperꝰ: cuius accuſatiuũ Plautus ꝓfert dicẽs in captiuis: Recẽs captũ hominẽ nuperũ ⁊ nouiciũ. ⁊ bñ: vt ſuper ſuperus ſic nuper nuperꝰ debet eſſe. Ueterrimus etiã qñ in us deſinat eiꝰ poſitiuus: tñ formã in er terminantiũ ſeruauit in ſuꝑlatiuo veterimus: q̃ſi a veter poſitiuo: quod capri quoq; approbat auctoritas ⁊ vſus antiq̃ſſimoꝝ. Enniꝰ: Qñ vet̃ occubuit ꝑamꝰ: cuiꝰ etiã cõpatiuũ veterior protulit Plautꝰ. In rimus etiã a vbo vnũ inuenit̃: detero deterior deterimus. ⁊ vnũ anormalũ peſſimus.

De deſinentibꝰ in ſimus

i In ſimus deſinentia ſi veniunt ab adiectiuis ſecunde declinatiõis formant̃ a gtõ addita s ⁊ ſimus: vt albus albi addita s ⁊ ſimꝰ fit albiſſimus. Si eñi veniũt a noĩbus tertie formant̃ a genitiuo: addita ſimus: vt felix felicis feliciſſimꝰ: locuples locupletis locupletiſſimus: preter quedã anormala. i. inequalia que irregulariter comparant̃: vt malus peior peſſimꝰ. De deſinẽtibꝰ in limꝰ.

i In limus autẽ tñ quinq; deſinunt ſuꝑlatiua cũ ſuis cõpoſitis: ⁊ formant̃ ab adiectiuis tertie declinatõis deſinentibꝰ in lis: remota is: ⁊ addita limꝰ: vt facilis facillimꝰ: difficilis difficillimꝰ: gracilis gracillimus: humilis humillimꝰ: ſimilis ſimillimꝰ: diſſimilis diſſimillimꝰ agilis agillimꝰ. Iſta ſeptẽ enumerat Priſ. quoꝝ qñ in is deſinãt poſitiui abiecta is: ⁊ addita limꝰ: faciũt ſuꝑlatiuos ſm Priſ. Ex h patet ꝙ ſuꝑlatiuꝰ huius dictionis vtilis nõ deſinit in limꝰ ſed in ſimus: vtiliſſimꝰ. Itẽ ex h habet̃ ꝙ poſitiua predictoꝝ ſcribunt̃ ꝑ vnũ l: ſed ſuperlatiua ꝑ duo l. De ꝑdictis verſus: In limus quinq; dat vagꝰ cetera linque. De deſinentibꝰ in ximus.

i In ximus duo tñ inueniunt̃: vnũ anormalũ: vt maximus qđ fit a poſitiuo ſecũde declinatiõis deſinente in us: vt magnꝰ maior maximus. Alterũ ab aduerbio: vt ꝓpe propior ꝓximus. qđ tñ qñ pro cognato accipitur: eſt poſitiuũ ⁊ habet cõparatiuũ ſed nõ ſuperlatiuũ vt proximꝰ proximior. De deſinentibus in timꝰ.

i In timus deſinit vnũ anormaluꝫ: vt optimus. ⁊ ab aduerbijs ſiue prepoſitionibꝰ deriuata: vt intra interior itimꝰ: vltra vlterior vltimꝰ: citra citerior citimꝰ: ſm quoſdã. ⁊ ꝓterea dextimꝰ: ⁊ ſiniſtimꝰ: extimꝰ: quoq; ꝓ extremus dicebãt antiqui. De deſinẽtibꝰ in remus.

i In remus ab aduerbijs ſiue ꝑpoſitionibꝰ venientia deſinũt hec: extra exterior extremꝰ: ſupra ſupior ſuꝑmꝰ: poſt poſterior poſtremꝰ. Ex quo apparet neq; a ſupero neq; a poſtero fieri cõpatiuos vel ſuperlatiuos: ſicut nec ab infero infimꝰ. Nam ſi eſſent a noĩe ſupero: poſtero: infero: ſeruarẽt regulã in us terminãtiuꝫ ſecũde declinationis: qꝛ in ſimus ꝓferrent ſuꝑlatiuũ: ⁊ facerẽt ſuperiſſimꝰ: poſteriſſimus: ⁊ inferiſſimuus ⁊c. Et ſciẽdũ ꝙ hec ſola forma habet e ꝓductam añ mus: qñ omnis alia forma ſuꝑlatiui habeat i correptã ante mus: vt pulcherrimꝰ: doctiſſimus: humillimꝰ: maximꝰ optimꝰ: minimus infimus.

i In ſimus vnũ ſolum deſinit ab aduerbio deriuatum: vt infra inferior infimus. De deſinentibꝰ in imꝰ.

i In imus vnũ ſolũ anormalũ deſinit: paruꝰ minor minimus. Illudq; notandũ ꝙ oĩa cõpatiua ⁊ ſuꝑlatiua duarũ excedũt ſyllabarũ numerũ: exceptis prior ⁊ primus: ⁊ anormalis his: minor: ⁊ maior: ⁊ peior: ⁊ plus. Nec mirũ qñ poſitiua quoq; ex quibꝰ naſcũt̃ comparatiua ⁊ ſuꝑlatiua biſſyllaba ſint: vel eo plus ꝑ gtõs: et vel vnam vel duas aſſumẽtia ſyllabas faciũt ſupradictos gradus: vt ditis ditior ditiſſimus: niger nigrior nigerrimꝰ: ⁊ vtilis vtilior vtiliſſimꝰ: ſimilis ſimilior ſimillimꝰ: infra inferior infimus. Suꝑlatiuꝰ vo q̃nq; cõpatiuũ ſuꝑat vna ſyllaba: vt qñ in ſimus finit̃: vt iuſtior iuſtiſſimꝰ. Et q̃nq; in rimꝰ ſuꝑlatiuꝰ finit̃: ſi poſitiui ntũs ⁊ gtũs pares habẽt ſyllabas: vt teter tetri tetrior teterrimus: acer acris acrior acerrimꝰ. Eſt qñ par ẽ: vt in limus terminatis: agilior agillimꝰ: facilior facillimꝰ. Eſt qñ vna vincit̃ ſyllaba: vt qñ in ſimꝰ: vel in timꝰ: vel in remus deſinit: vt inferior infimꝰ: vlterior vltimus: exterior extremꝰ vel extimꝰ. De diminutiuo noĩe.

d Iminutiuũ nomẽ ẽ illud qđ diminutionẽ ꝑmitiui ſui abſolute demõſtrat: vt rex regulꝰ. i. puꝰ rex Iđ aũt poſitũ ẽ abſolute: vt dicit Priſ. in. iij. li. qꝛ cõpatiua quoq; nõ ſolũ augẽt: ſꝫ etiã aliqñ minuũt vꝫ ſuoꝝ ꝑmitiuoꝝ: ſꝫ nõ abſolute. Ad aliqđ eñ oĩno fit cõpatio vt breuior dicit̃ ad breue: ⁊ anguſtior ad anguſtuꝫ. vñ q̃uis in his quoq; cõpatiuis inueniant̃ q̃dã diminutiua apud latinos: nõ poſſũt tñ abſoluta eſſe qñ a cõpatiuis ſint deriuata: vt ipſa quoq; cõpatiõnẽ ſignificent: vt maiuſculꝰ: minuſculꝰ: neceſſe ẽ eñi ad aliqđ ea cõparari: vt Terentius in eunucho: Thais vxor mea q̃ ego ſũ maiuſcula ẽ. i. puo maior q̃ ego. Alia autẽ diminutiua. i. oĩa q̃ nõ a cõpatiuis deriuãt̃ ex ſe habẽt diminutionẽ: ⁊ nulli cõpant̃: vt regulus. Diminutia aũt ĩuẽta ſũt tribꝰ de cauſis: vel cã neceſſarie ſignificatiõis: vl cã vrbanitatis: vel cã adulatiõis. vñ dicit Priſ. in. iij. li. vbi agit de diminutiuis. Solẽt aũt diminutiua vel neceſſarie ſignificatiõis cã ꝓferri. vt Saluſtiꝰ: Poſtq̃ reguli i

vnum ꝯuenere.reguli.i.pui reges vel vrbanitati:vt Iu
uenalis in ſatirarū.iiij.vñ fit vt malim eſſe fratercul' gi
gantū vel adulatiōis:⁊ maxime puerorū:vt catulaſter:
antoniaſter:patriciolus:ſergiolꝰ. Deriuāt igit̃ plerūꝫ
ab appellatiuis diminutiua:pauca etiā a ꝓprijs : ⁊ ſer⸗
uāt genera ꝑmitiuoꝝ plerūꝫ.⁊ ſepe inueniūt̃ diminu⸗
tiuorū diminutiua in diuerſas deſinētia formas: vt hō
homūcio homuncůlꝰ:homullus: homullulꝰ. Sūt aūt
forme diminutiuoꝝ maſ.ge.he culus vlus. abſqꝫ c.ellꝰ
xillus:illus.abſqꝫ x:vllus:olus:cio:aſter:leus.

De deſinentibꝰ in culus.

d E diminutiuoꝝ deſinētibꝰ.in culꝰ
formatiōe:ſic dicit Priſ.
Monaſyllaba in s deſinētia : vocali añcedēte
cuiuſcūqꝫ ſint ge.⁊ in er oīa q̄ ſūt tertie declinationis:⁊
in us neutra:ntō aſſumunt in maſculino culus:⁊ in fe.
ge.cula:⁊ in neutro ge.culū:vt hͦ flos floſculꝰ:mas maſ
culꝰ:plꝰ pluſculū . Os oſculū quoqꝫ ꝗuis ſit forme di⸗
minutiē:tñ q̄ aliā habuerit ſignificationem fecit ex ſe
aliud diminutiuū oſcillū.Sus tñ facit ſuccula:⁊ nō ſuſ
cula.Siliter faciūt in er terminātia diminutiuū:vt frat̃
fraterculꝰ:pr̃ culus: qͦ ⁊ ꝓpriū īuenit̃.mulier mulier⸗
cula:paup paupculꝰ la lū:mat̃ matercula.excipit̃ vent̃
ventriculꝰ.Sicqꝫ faciūt ī us neutra:vt munꝰ munuſcu⸗
lum:opꝰ opuſculū:corpꝰ corpuſculū:crus cruſculū:thꝰ
thuſculū.Necnō etiā cōparatiua in us neutri ge. ſilit̃ fa⸗
ciūt dimi.Sed mobilia.i.maſ.fe.⁊ neu.generis noīa:vt
maius maiuſculꝰ la lū:grandiꝰ grandiuſculꝰ la lū:cele
rius celeriuſculꝰ la lū.vñ celerius cule aduerbiū:ſicut a
ſepiꝰ cōparatiuo ſepiuſcule aduerbiū.Plꝰ quoqꝫ ꝗuis a
maſ.⁊ fe.compatiuo nō veniat:facit tñ pluſculus la lū.
vñ Terentiꝰ in phormione: Cuꝫ pluſcula ſuppellectile
opꝰ eſt.Lepꝰ quoqꝫ qͦ ſolū in us deſinēs maſ. vel epi
chenū diſſyllabum latinū tertie declinatiōis ē:aſſumit
ntō culꝰ ⁊ facit diminutiuū:vt lepꝰ lepuſculus.pannus
etiā panniculꝰ facit.Ad hanc formā poſitiua in or deſi
nentia mutāt or in us:⁊ accepta culus faciūt diminuti
ua:vt rumor rumuſculꝰ:vel aſſumūt culus vel cula to⸗
taliter:vt amator amatorculꝰ:ſoror ſororcula.In is vͦo
vel in e deſinētia oīa vel in nus monaſyllaba:vel in is:
dtō corripiētia i:aſſumūt p̄dictas ſyllabas.i.culus la lū
⁊ faciūt diminutiua vt ignis igni igniculus:teſtis teſti⸗
culus:nauis naui nauicula:cutis cuti cuticula:auis aui
cula:rhete rheti rheticula:fons fonti fonticulus:mons
monti mōticulꝰ:dulcis dulci dulcicula dulciculū:ſecu⸗
ris ſecuri ſecuricula. ſiliter fidis fidi fidicula : fides enī
fidecula facit.Et qū oīa hmōi diminutiua tā penul . ꝗꝫ
añpenul.corripiāt:cuticula tñ añpenul.ꝓdu. aliqñ ne⸗
ceſſitate metri:excipit̃ lapis qui lapillus facit diminuti
uū.Etiā anguis anguilla:vnguis quoqꝫ vngula facit:q̄
tñ ⁊ ſi formā vident̃ habere diminutiui.ſignificatione
tñ nō ſunt diminutiua.Scđm ſupradictā formā quar⸗
te quoqꝫ declinatiōis noīa faciūt diminutiua . Us enī
⁊ u noīatiui in i conuertūt correptā:⁊ accipiūt culus in
maſculino:in feminino cula:ī neutro culū:vt currꝰ cur⸗
riculꝰ.dicit̃ tñ ad hͦ curriculū:verſus verſiculꝰ:artꝰ arti
culus:fluctꝰ flucticulus:anꝰ anicula:cornu corniculuꝫ:
excipit̃ ab acu aculeꝰ:⁊ a domꝰ domūcula.In es ꝓdu.
deſinētia feminina tertie declinatiōis vel q̄nte: abiecta
s:aſſumūt cula:⁊ faciūt diminutiua:⁊ ſeruāt e ꝓductā
vt vulpes vulpecula:nubes nubecula:dies diecula:res
recula:vepres veprecula:excipit̃ merces mercedis cuiꝰ
is genitiui in vla cōuerſa facit diminutiuū mercedula.
⁊ apes cuiꝰ diminutiuū ꝓ e longa i hꝫ apicula: ita dicit
Priſ.in.iij.li.l.de diminutiſ. In.vj.li.dicit Priſ.Ouidiꝰ
in.xvj.methe.hͦ apis ꝓtulit dicēs: Non apis inde tulit
hos carpit ſedula flores. Qͦ etiā diminutiuū oſtendit
apicula:qūo fidicula docet ꝑmitiui ſui ntūm fidis non
fides eſſe.Ex his videt̃ ꝙ ⁊ Priſ. velit ꝙ apecula ſit di
mi.de apes:⁊ apicula de apis : qͦ olim in vſu fuit. ⁊ hͦ
etiam vult Hu. In o deſinētia ſi faciūt diminutiua: cō
uertūt o in un:⁊ accipiūt culꝰ vel cula:vt tiro tirūculus
latro latrūculus:carbo carbunculꝰ:pedūculꝰ: curculio
curculiunculꝰ: virgo virgūcula:ratio ratiuncula:offen
ſio offenſiūcula:loligo loligūcula:hō homūculꝰ : dr̃ tñ
⁊ homūcio homūculꝰ:homullꝰ ⁊ homullulꝰ.Leno le⸗
nūculus ſilit̃ facit dimi.fur furūculꝰ: rana ranūcula fa⸗
cit.Quedā alia deſinūt in culꝰ vel cula:de quibus dicā
de deſinētibꝰ in vlus.

De deſinentibꝰ in vlus.

i In ulus deſinētia ſic formant̃: In x
oīa vel in us ſupra vnā ſyl⸗
labā vel t deſinētia gti extremā terminationē
.i.is in u cōuertūt:⁊ accepta lus vel la vel lū faciūt dimi
nutiua:vt rex regis regulꝰ:codex codicis codiculꝰ:⁊ ex
eo codicillꝰ:fornax fornacis fornacula:fax facis facula
ceruix ceruicis ceruicula: adoleſcēs adoleſcētis adole⸗
ſcentulꝰ:caput capitis capitulū.In us terminās vnum
tertie declinatiōis cōe triū generum:abiecta s: aſſumit
lus in dimi.vt vetus vetulꝰ:femininū vt vetula:neutrū
vetulū.ſus cōe abiecta s:aſſūpta culū:facit diminutiuū
ſuccula.Paulꝰ facit paululus . capis capidis capidula
facit:vt dicit Priſ.in.vj.Quedā alia diminutia deſinūt
in ulus:de quibus dicet̃ qñ determinabit̃ de deſinen⸗
tibus in olus:⁊ de deſinentibus in ellus ⁊ in illus.

i In ellus vel in illus vel in xillus de
ſinētia ſic formant̃. Nā vt
dicit Priſ.In nus ſiue habeāt añ n aliā ꝯſonā
tē ſiue nō:⁊ in lus ſi nō habeāt geminatū l:⁊ in er ſecū⸗
de declinationis noīa duplicāt l añ us in diminutiſ:vt
aſinꝰ aſellꝰ:geminꝰ gemellꝰ :bonꝰ bellꝰ:pugnꝰ pugillꝰ
agnꝰ agnellꝰ:anulꝰ anellꝰ:oculꝰ ocellꝰ:ppl̃s popellus:
catulꝰ catellꝰ:tener tenellꝰ:liber libellꝰ.Et ſciēdū ꝙ oīa
e habēt penl̃.abſqꝫ pugillo:niſi ꝑmitiā penl̃.habeāt nā
ꝓductā ī oī genere.tūc enī ſuāt ꝑmitiui vocalē:vt vnꝰ
vna vnū:vllꝰ vlla vllū:vinū villū:excipit̃ vnū in lus de⸗
ſinēs paulꝰ:qͦ nō geminauit l in dimi. nec mix qū au
diphthōgꝰ poſt ſe gemiari ꝯſonātē ꝓhibeat.Facit igit̃
paulꝰ paululꝰ:⁊ ex hͦ pauxillꝰ ⁊ pauxillulꝰ: q̄s formas
ſuāt:⁊ feminī ⁊ neutꝝ eiꝰ paula paulula:pauxilla pau
xillula.in neutro paulū paululū:pauxillū xillulū.ſilr ve
lū vexillū facit dimi.⁊ puto iō hͦ aſſūpſiſſe x:q̄ hͦ in lus
vel la vl̃ lū deſinētiū ꝑmitiuoꝝ facētiū diminutia penl̃.
nā longā habēt:paulū pauxillū:velū vexillum:iō mala
quoqꝫ aſſūpſit x maxilla:⁊ talꝰ taxillꝰ.Que vͦo gemināt
l añ us:vel a vel um in ulꝰ la lū: faciūt iteꝝ diminutia:
vt homullꝰ homullulꝰ:pauxillꝰ xillulꝰ:pauxilla xillula
pauxillū xillulū.Femina quoqꝫ ī na deſinētia:ſiue ha⸗
beāt añ n aliā ꝯſonātē:ſiue nō gemināt l in dimi.añ a:
vt catena catella:aſina aſella:gemia gemella:colūna co
lūnella.excipit̃ rana ranūculꝰ. Eādē formā ī la quoqꝫ
deſinētia vel ī ra ſuāt:vt fabula fabella:tabula bella:li
bra bella:capra pella:⁊ vmbra bella.ſacer cra crū ſacel⸗
lus cella cellū.Puer puera antiq̄ dicebāt:ex quo puel⸗
la:tener tenera tenerū:tenellꝰ la lū:miſer ra rū : miſellꝰ
la lū. Excipiūt̃ in ra deſinētia: que nec a maſculinis in
er deſinentibꝰ ſuūt:nec habent añ r aliā in eadē ſyllaba
ꝯſonātē:vt ara arula:terra rula:llittera terula. Neutra
quoqꝫ in um deſinētia:gemināt in dimi.l ante um.⁊ ſi

g habent añ n in penul. ſyllaba diminuti i non e accipi/unt: vt tignũ tigillũ ſignũ ſigillũ. alia vo e habẽt in penl'. niſi ſit: vt ſupi⁹ docuim⁹ penl'. p̄mitiui näliter longa: vt bonũ bellũ: geminũ gemellũ ſcãnũ ſcãnellũ. Que vo in uz deſinũt i penl'. añcedẽte mutata i vltia gti in o: ⁊ accepta lũ faciũt diminutia: vt palliũ palliolũ: ita dic̃ Priſc. i iij. li. vbi agit de diminutis. In. ij. vo li. vbi agit de poſſeſſiuis ſic dic̃: Ouin⁹ quoq ab oue deriuat̃: ⁊ ſuin⁹ a ſue Nã ouilla ⁊ ſuilla diminutia ſũt. In nus. n. deſinentia vl' in na vel i nũ: ſi faciũt diminutia abiecta n duas aſſumũt l vt vn⁹ vll⁹: vna vlla: vnũ vllũ: bon⁹ bell⁹ bona bella bonũ bellũ: gemin⁹ gemell⁹ gemia gemella geminũ gemellũ vinũ villum. Sic ḡ ſuina ſuilla: ouina ouilla: ita dic̃ Priſ. in. ij. li. de poſſeſſiuis. Deĩde ſubdit Priſ. in. iij. li. Similit̃ in illũ ⁊ ellũ faciũt diminutia in lũ vl' rũ deſinẽtia: vt tantulũ tãtillũ: lucrũ lucellũ: cerebꝝ cerebellũ. flabꝝ flabellũ: flagrũ flagellũ: caſtrũ caſtellũ: ſacrũ ſacellũ. Et ſcire debem⁹ ꝙ i ellus vel in illus deſinẽtia diminutia ſi a diſſyllabis deriuant̃ aſſumũt vnã ſyllabaꝝ: vt agn⁹ agnellus: liber libellus: cult̃ cultellus: paul⁹ paullus. Similit̃ femina i ella vel in illa ẽminantia: vt capra capella: libra libella: paula paullula. Sic ẽt neutra i ellũ vl' in illũ exĩtia: vt tignũ tigillũ: ſignũ ſigillũ: lucꝝ lucellũ. Excipiunt̃ veniẽtia a deſinẽtib⁹ in n⁹ vl' na vel nũ: q̃ nullã hñt ꝯſonãteꝫ añcedentẽ in eadẽ ſyllaba añ n: vt a bono vno vino deriuata. ⁊ merito excipiunt̃. hec. n. pares hñt ſyllabas p̄mitiis: vt bon⁹ na nũ: bellus la lũ: vn⁹ vna vnũ: vllus la lũ: vinũ villũ. Notãduꝫ etiã ꝙ pãnus pãnicul⁹ fac̃. A triſſyllabis quoq veniẽtia diminutiua ſunt que geminãt l: ⁊ pes hñt ſyllabas p̄mitiis: vt ocul⁹ ocell⁹ catul⁹ catell⁹ gemin⁹ ellus: fabula bella: tabula tabella. Excipiunt̃ q̃ in p̄mitiis ante n aliã in eadeꝫ ſyllaba ꝯſonãteꝫ hñt. hec. n. addũt vnã ſyllabã diminutis: ſic et diſſyllaba eiuſdẽ terminatõis: vt colũna colũnella: ſicut agna agnella: tignum tigillum.

De deſinentibus in vllus.

EDi minutis deſinẽtib⁹ in vll⁹ ꝑ geminũ l dictũ eſt ſupra vbi determinatũ ẽ formatõe deſinẽtib⁹ in ell⁹ vel i illus vel i xill⁹

De deſinentibus in olus.

E formatõe deſinentiuꝫ in vm in olus ita teneas. In us deſinẽtia ſcẽ declinatõis noĩa e vl' i añcedẽtib⁹ mutãt us in o: ⁊ accepta lus faciũt diminutia: vt vrce⁹ vrceolus: alue⁹ alueolus: lute⁹ luteol⁹: malle⁹ malleol⁹: aure⁹ aureol⁹. Capreol⁹ quoq videt̃ a ntõ capre⁹ ẽẽ: cui⁹ femininũ ẽ in vſu caprea. Nã capra a capro fit: ex q̃b⁹ capell⁹ ⁊ capella ſiũt diminutia. I quoq añcedẽte: vt fili⁹ filiolus: gladi⁹ gladiol⁹. A ꝓprijs vt ſergi⁹ ſgiol⁹: tulli⁹ tulliol⁹: patrici⁹ patriciol⁹. excipit̃ anthoni⁹ qđ anthoniaſter fac̃ dimi. Femina quoq e vl' i añ a habẽtia i ola faciũt diminutiua: vt laurea laureola: vncia vnciola: filia filiola: tullia tulliola: lutea luteola. etiã neutra e vl' i hñtia añ um: in diminutis o hñt añ luꝫ: vt luteuꝫ luteolũ: palliũ palliolũ: laureũ laureolũ: ⁊ q̃ in vm deſiñt i penl'. añcedẽte mutata i vltia gti in o: ⁊ accepta lũ faciũt diminutia: vt palliũ palliolũ: vt ẽ dixi i deſinentib⁹ in ell⁹ ⁊ i illus. Et ſcias ꝙ i oĩb⁹ diminutis p̄dict̃ corripit̃ o añ lus vl' la vel lũ. Alia vo oĩa in us ẽminãtia ſecũde declinatõis noĩa abiecta s accipiũt lus: ⁊ faciũt diminutia: vt tãtus tãtul⁹ vent⁹ vẽtul⁹ ſeru⁹ ſeruul⁹: puꝑul⁹: pauc⁹ paucul⁹: grec⁹ grecul⁹: p̄m⁹ p̄mul⁹. Femina quoq i a deſinẽtia ꝯſonãte añpoſita ẽt in uꝫ neutra ⁊ in vla faciunt diminutia: vt ſilua ſiluula: luna lunula: rubicũda rubicũdula: lingua lingula: ⁊ ꝑ ꝯciſionẽ ligula: puella puellula: ſerra ſerrula: aq̃ aquula: ſilr aĩa animula: ſilr equa equula: arca arcula: mẽſa menſula. In vluꝫ p̄mũ p̄mulũ: tantũ tãtuluꝫ. Et h̃ tñ in olus deſinẽtia vna ſyllaba vincunt ſua p̄mitiua ⁊ corripiũt penultĩ. vt tantiolus primiolus. De deſinentib⁹ in aſter.

IN aſter ⁊ cio ⁊ leus: ſatis pauca in vſu inueniunt̃ diminutiua: ⁊ fere h̃ in aſter: vt anthoni⁹ anthoniaſter: ſurdus ſurdaſter: catulus catulaſter: paſitus paſitaſter. In cio: vt hõ homũcio ⁊ ſenex ſenecio. In leus: equ⁹ equuleus: hec acus hic aculeus: oculus oculeus.

De exceptõibus diminutiuoꝝ.

INueniũt̃ etiã mlta ꝓpria ſiue appellatiua q̃ quã nõ ſint diminutiua: formã tñ hñt diminutioꝝ: vt cunicul⁹: anniicul⁹: metell⁹: canull⁹: tribulus friuolus la lũ: canuula tabula: vinculuꝫ piculuꝫ. Et ſciendã ꝙ pauca ĩueniunt̃ diminutiua q̃ nõ ſeruãt genera p̄mitiuoꝝ: vt h̃ rana: h̃ ranũculus: canis canicula: ſcutũ vel ſcuta. i. rotũda forma ſcutula ⁊ ſcutella: h̃ q̃lus h̃ quaſillũ: piſtrinũ piſtrilla h̃ acus hic aculeus. Et p̄terea anguis anguilla: vnguis vngula: nubes nubilũ: q̃ magis denoĩatiua ſũt eſtimanda q̃ꝫ diminutia. Quippe nõ habẽt diminutiuoꝝ ſignificationẽ: ſꝫ formã tñ. Preterea pãnus pãnucula. Prob⁹ etiã ponit h̃ glandiũ: hec glandula: ꝑs eſt inteſtinoꝝ: enſis enſiculus enſicula. Preterea hec beta malua: hic betacus maluaceus. De denominatiuis.

DEnominatiuũ ẽ illõ nomen qđ a noĩe deriuat̃: vt iuſticia ab h̃ noĩe iuſt⁹. ſꝫ q2 mlte ĩueniũt̃ forme cõmunes tã i denoĩatiuis q̃ꝫ vbalib⁹: necnõ etiã ꝑticipialibus ⁊ aduerbialibus: nõ incõgruũ eſſe exiſtimo: de his quoq in h̃ loco ſil' tractare. De denoĩatiuis in a.

IN a deſinẽtia denoĩatia i breuẽ hñt añ a vl' e vl' i vl' u longã hñt añ l vel n vl' r: vt ſapiẽtia: acrimonia: tutela cautela: ſuadela tõſtrina armatura. Inueniunt̃ tñ in vbalibus ẽt alias ꝯſonãtes añ a hñtia: ſꝫ q̃s a vbis accipiunt vt ſcribo ſcriba: ꝯuino ꝯuiua: collego ga. Scẽe igit̃ declinatõis noĩa in us deſinẽtia c añcedẽte quotcũq ſunt ſyllabaꝝ: niſi ſint regionuꝫ noĩa q̃ deriuant̃ ex his. Alia vo q̃cunq ꝯſonante añ us poſita tñ diſſyllaba: et q̃ in is deſinẽtia tertie declinatõis ſimilẽ hñt ntõ genitiuũ. q̃ ſcẽe quidẽ ſunt gtõ: q̃ vero t̃tie ſũt dtõ aſſumunt cia: vt amic⁹ ci amicitia: pudic⁹ ci pudicicia: letus ti leticia: dirus ri duricia: meſtus ſti meſticia: ſtultus ti ſtulticia: ſegnis gni ſegnicia: triſtis ſti triſticia i tam i penul. q̃ꝫ añ penul. vbiq correpta. Et ſcribuntur oĩa p̄dicta ⁊ ſimilia per c in penul. que formantur a gtõ vel dtõ addita cia. Alia vo a ſupradictis caſibus aſſumunt a penult. i i bis vbiq correpta: vt cõtrouerſus ſi cõtrouerſia: ignau⁹ ui ignauia: violentus ti violentia: ſupbus bi ſuperbia: modeſtus ſti modeſtia. Miſer quoq q̃uis in er deſinat a miſeri miſeria facit: aſtutus ti aſtutia. Similiter faciunt regionũ noĩa pleraq: vt italus li italia: gallus galli gallia: hiſpanus hiſpani hiſpania: ſcotus ti ſcotia: dardan⁹ dardani dardania: tuſcus ſci tuſcia: grecus ci grecia. Similit̃ faciunt tertie declinationis noĩa ſiue participia q̃ vna ſyllaba vincunt in gtõ nominatiuũ. aſſumunt. n. in dtõ a penul. i vbiq ſicut ſupradictũ eſt corrupta: vt negligens ti negligentia: prudens prudenti prudentia: miſericors di miſericordia: iners ti inertia: inops opi iopia ius ri iniuria nomen mini ignominia: ceſar ſari ceſaria.

Inueniunt͛ tñ quedã que in monia deſinunt a noĩbus ſiue a v̾bis deriuata: caſti⁹ ſti caſtimõia: pco pſi pſimonia: queror queri querimonia: acer acri acrimonia. predicta habent i ante a.

Consonante uero antecedente i a deſinentia denoĩatiua: ſiue v̾balia formas habẽt tres. ſ. la: na: ra. La e longa añcedente: vt caut⁹ ti cautela: tut⁹ ti tutela: acutus ti acutela: cuſtos di cuſtodela mãdatũ ti mãdatela: cliẽs tis cliẽtela. Et nota ꝙ oĩa extremã gtĩ vocalẽ ſi ſint ſcðe declinatõis: ſi tertie ſint dtĩ in e longã ↄuertẽtia aſſumũt la. Que vo a v̾bis fiũt ſecũ de ↄiugatõis a ſcða pſona abijciunt s ⁊ aſſumunt la: vt cãdeo des cãdela: ſuadeo des ſuadela. Horati⁹ in pmo epſaruꝫ: Ac bene numatũ decorat ſuadelã venuſqꝫ.

De denominatiuis in na.

In na vo deſinentia denominatiã ſiue verbalia oĩmode longam habẽt penul. nã vel poſitione: vt officiũ officina: tonſtrix tõſtrina: lux cis lucina: lateo latrina. Nã mutina ſagina pagina non vident͛ eſſe deriuatia. In ra aũt terminãtia oĩa pticipijs femininis futuri tpis ſimilẽ habent formã. vñ penul. u ſine dubio ꝑducit͛: vt tritura litura. Et ſciendũ ꝙ ſupradicte oẽs forme ⁊ in a deſinentes ꝓprie ſunt fe. ge. Inueniunt͛ tñ pauca v̾balia maſculina ſiue cõia conſonãtes verborũ ſeruantia: vt ſcribo hic ſcriba: lego h̄ collega: fugio hic ⁊ hec ꝓfuga: aſſequor aſſecla: aduẽio aduena: cõuenio cõuena: conuiuo cõuiua.

De deſinentibus in io.

In io terminãtia pleruqꝫ a pticipijs fiũt p̄teriti tpis: quorũ gtĩs aſſumpta o: ⁊ ⁊ correpta i: facit huiuſmõi noĩa: vt oratus ta tum orati oratio: accuſat⁹ ti accuſatio: ſtatus ti ſtatio: dat⁹ ti datio: cõnexus xi cõnexio: oblit⁹ ti oblitio: auct⁹ cti auctio: pfect⁹ cti pfectio: munit⁹ ti munitio: hauſt⁹ ſti hauſtio: internect⁹ cti internecio facit euphonie cã: abiecta t primitiui. Ex hoc pꝫ ꝙ oĩa predicta ſcribunt͛ per t: qȯ tamen accipit ſonum de c.

De deſinẽtibus in go.

In go deſinentia ſiue ſint deriuatiã ſiue p̄uatiua ſiue compoſita penul. ꝑducunt: vel nã vel poſitione: vt virago cõpago. Excipit͛ vnũ ligo cui⁹ penul. corripit͛. Nec mirũ qȓ ſit maſculinũ ⁊ ſolũ diſſyllabũ vocalẽ i ante go habẽs.

De deſinentibus in do.

In do deſinentia deriuata: taꝫ a noĩbus q̃ꝫ a v̾bis vel pticipijs veniũt. Hec quandoqꝫ mõ e longam: mõ i mõ u habẽt añ do Et ſciendum ꝙ e ꝑductam ante do habentia: ⁊ ſi a nominib⁹ deriuant͛ extreme ſyllabe terminationẽ in e cõuertunt ⁊ accipiũt do: vt dulcis dulcedo: acris acredo. Si a v̾bis ſecundarũ terminatões pſonarum in e ꝑductã ſimilit͛ conuertũt: ⁊ accepta do faciunt ſupradcẽ forme deriuationes: vt intercapio pis: intercapedo: torpeo pes torpedo. I ſimilit͛ añ do hñtia extremas ſyllabas ſecũde vel tertie pſone in i longam cõuertunt ⁊ accipiũt do: vt cupio pis cupido: libet libido: excipit͛ formido dinis: a formido das: qȯ ideo facit v̾bale nomen ſimile p̄mitiuo v̾bo: qꝛ ipa poſitio v̾bi talẽ habuit formam.

De deſinentibus in tudo.

In tudo vo deſinẽtia ſi a nominibus veniunt ſcðe declinatõis: nõ a pticipijs vel pticipialib⁹ gtõ ſingulari: tertie vero dtõ aſſumũt tudo i añpenul. cor. vt ãplius pli ãplitudo firmus firmi firmitudo: ſolus ſoli ſolitudo: ſuauis ſuaui ſuauitudo. Debes aũt cã euphonie fac̄ hebetudo: vl' hebitudo p i ſm quoſdã. Si aũt a pticipijs vel a pticipialibus in tus deſinẽtib⁹ deriuant͛ abiecta s aſſumunt do: vt habitus ti habitudo. a teſta quoqꝫ ſiue teſtu teſtudo qȯ eſt corporale. Et ſcias ꝙ non ſolũ deriuatiua ſꝫ oĩa in do deſinentia: q̃ꝫuis non ſint deriuatiua: penul. u habẽtia ꝑducũt eã nã vel poſitõe: vt hirudo hirundo arũdo

De deſinentibus in u.

In u denoĩatiua pauca inuenio: vt ſpecus ſpecu pecus pecu: teſtus teſtu: tonitr⁹ tonitru: corn⁹ cornu. Nec intereſt aliquid inter p̄mitiuorũ ⁊ deriuatiuoꝝ ſignificationẽ. Jõqꝫ dubium ẽ an ſint deriuatiua dicenda.

De deſinentibus in il.

In il vel in vl deſinentia ſiue a noĩbus ſiue a verbis deriuata ſint fiunt abiectiõe extremaꝝ vocaliũ ſiue ſyllabarũ p̄mitiui: vt pugillus pugil vigilo vigil ↄſulo ↄſul: exulo exul p̄ſulo p̄ſul.

De deſinentibus in ur.

In ur deſinẽtia a v̾bis inuenio fieri abiectõe o: vt murmuro murmur auguro augur ſaturo ſatur: hoc tamen facit ⁊ femininum ſatura ⁊ neutrum ſaturum.

De deſinentibus in alis.

In alis deſinẽtia l' ale: ſi ſint a noĩb⁹ p̄me declinatõis: aſſumũt ntõ p̄mitiuorum lis vel le: ⁊ ꝑducunt a penul. vt curia curialis memoria memorialis: pluuia pluuialis: mẽſa menſalis: via vialis. Si ſcðe tũc extremã i gtĩ ſingularis: Si t̾tie is mutãt in a lõgã ⁊ aſſumũt lis: vt mercuri⁹ mercurij mercurial': fluui⁹ uij fluuial': neut͛ tri neutral': liber bri bralis theatrũ tri theatral': iudiciũ cij iudicialis: marti⁹ tij martialis: fatũ ti fatalis: genit⁹ ti genitalis: caput tis capital' v̾go nis v̾ginalis: cardo nis cardinal': hoſpes tis hoſpitalis: nauis uis naualis: dos tis dotal': flos oris floral': corpus corpis corpalis: celebs bis celibalis: mors tis mortalis: iuuenis iuuenalis. inuenit͛ ⁊ iuuenilis: priceps pis p̄ncipalis: municeps cipis municipalis: crinis crinalis: vox cis vocalis. Si a quarte declinatõis nominibus deriuant͛ abiecta s. Si a quinte remota s: ex ntõ aſſumũt alis: vt manus manualis: cenſus cenſualis: ſpẽs ſpecialis res realis. Verbalia quoqꝫ a prima cõiugatione inueniuntur in alis: vt a penetro penetralis.

De deſinentibus in elis.

In elis pauca inueniũt͛ denoĩatiua vt fid⁹ di: fidelis: crud⁹ di crudelis: patru⁹ trui patruelis: frat͛ tris fratruelis. Et nota ꝙ oĩa extrema i gtĩ in e ꝑductã mutãtia aſſumpſerũt lis. Frat͛ vo fratris is in u couuerſa aſſumpſit elis.

De deſinentibus in aris.

In aris deſinẽtia deriuant͛ a noĩb⁹ ſiue v̾bis quorũ extrema ſyllaba icipit ab l vel ab alia ↄſonãte vel vocali aliqua pura. fiũt aũt a gtõ nominũ ſiue a poſitõe verboꝝ ſic: Quecũqꝫ lr̃a ſiue littere ſequant͛ l vel aliã ↄſonantẽ ex qua extrema incipiat ſyllaba gtĩ trãſeũt in a longam ⁊ aſſumũt ris: vel ſi a vocali incipiat ipa extrema mutat͛ in a longam ⁊ etiã aſſumit ris: vt populus li popularis: ſingulis guli laris: apollo linis apollinaris: conſul conſulis laris: miles tis militaris: ſchola ſchole ſcholaris: peculium peculij peculiaris: familia lie familiaris: molo molis vel mola mole molaris. Sic etiã neutra in are finita: vt velũ li velare.

De deſinentibus in enſis.

.ſaio ais ait:qḋ in alio huiuſmoi dūgationis vbo non inueniens:qꝛ oīa in io deſinentia tertie vel q̄rte cōiugatōnis vna ſyllaba minores habēt pmaꝫ pſonam ſcḋam ⁊ tertiā.vt facio facis ⁊ audio audis.Sꝫ in hoc vbo prime pſone penul.poſitōe ꝑducit aio.Scḋe vo ⁊ tertie penl. coꝛ.⁊ ſic qḋ amiſit pma pſona aio in ſyllabis recupat i tpib⁹:⁊ ſola pma pſona i hꝫ loco cōſonantis.vn̄ tertia pſona pluralis aiunt:que ſolet a prima fieri:ſilr i cōſonantem habens ꝑdu.penul.Inuenim⁹ tamē tertiā pſonaꝫ pteriti ait:quaſi a pma pſona ai aiſti ait:q̄ in vſu nō ſunt vn̄ neqꝫ preteriti perfecti neqꝫ pluſq̄perfecti neqꝫ futuri ſubiunctiui in hoc verbo declinatio iuenit̄.Pōt igit̄ et ait pn̄s ꝑ preterito accipi.Inquio ſm vſum defectiuuꝫ eſt ⁊ tertie cōiugatōis.vn̄ verſus:Tertia vult inquit:q̄rtaqꝫ ſumit ait:⁊ ſcribit̄ inquit ⁊ ait p t:qꝛ nullū vbuꝫ deſinit in d.Et dicit Priſ.in.x.li.q̄ſi in principio:ꝙ in io an̄cedente n:vnū inuenio iquio:qḋ pleriqꝫ artium ſcriptores in vſu nō eſſe putant:ſꝫ iuenit̄ apud auctores inq̄o q̄s q̄t q̄nt q̄ſti q̄at.Ex quo apparet ſꝫ analogiā futurū eius inquiā debere dici.Terenti⁹ quoqꝫ iperatiuū eius inque ꝑtulit in phormione:Tū aūt antiphonē video ab ſeſe amittē inuitū eā inque.Ergo ſm analogiā tertie cōiugatōis iuenit̄ tota declinatio fere vbi hui⁹.Supinuꝫ vo ab eo nō inuenit̄:neqꝫ q̄ ſolent ab eo naſci.Meio aūt ē tertie dūgatōis ⁊ defectiuū.vn̄ dicit Priſ. E an̄cedente io vnū inuenio tertie dūgatōis meio:in quo ſilr i loco dſonantis ē:vt meio:Et vt dicit Hug. hoc vbū in pterito pfecto ⁊ pluſq̄pfecto oīo deficit:⁊ etiā p dſequēs i his q̄ ab iſtis veniunt.⁊ deriuat̄ a mingo gis.Et ſcias ꝙ meio hꝫ i dſonantē per totū.vn̄ opoꝛꝫ ꝙ in ſcḋa pſona ⁊ in quibuſdā aliis ſit i dſonans an̄ vocalē ⁊ eſt defectiuū:vt dicit magiſter ⁊ bene.In cio an̄cedēte a breui mutant eā in e ꝑductā:⁊ abiecta o ꝑducta p i faciunt pteritū pfectū:vt facio feci iacio ieci.Ex his dpoſita cū prepoſitōe:q̄uis in pn̄ti mutant a in i.tn̄ preteriti regulā ſuāt que ē in ſimplicib⁹:vt efficio effeci ꝑficio ꝑfeci.Jō dixi cū prepoſitōe dpoſita mutare a in i:qꝛ ſi cū alia pte dponant̄ ſeruant a:vt calefacio calefeci:ſtupefacio ſtupefeci tremefacio feci tepefacio tepefeci.Abiicio quoqꝫ abieci facit:cōiicio dieci iniicio inieci:piicio ꝑieci.Inuenitur tn̄ ſimplex icio cis tā penul.longa q̄ꝫ breui fac ſupinū in ctū:vt ictū:ſꝫ non ē in vſu:niſi pticipiū preteriti tpis ict⁹. Alia vero i an̄ cio habentia eandē in e dūertūt et cio i xi vt aſpicio aſpexi dſpicio dſpexi ex cō ⁊ ſpecio cis: qḋ nō eſt in vſu:Illicio illexi pellicio pellexi.Inuenit̄ etiā allicio allexi.Inuenit̄ etiā ſm antiquos allicui.Excipit̄ tn̄ elicio elicui:puto iō:ne ſi elexi dicerem⁹:neceſſario participiū electus fieret:⁊ eſſet dubitatio ſignificatōis.Iteꝫ ſpecio ſpexi ⁊ licio lexi:q̄ nō ſunt in vſu:niſi in dpoſitōe.

Supina ex illis quideꝫ q̄ habent a an̄ cio ſiūt a pn̄ti io dūerſa i ctū: vt facio factū iacio iactū.In oī eniꝫ vbo ſiue in penul.ſiue in an̄penul.ſit a:a ſeruat̄ in ſupino:q̄uis mutet̄ in pterito pfecto:vt facio feci factū: capio cepi captū cado cecidi caſum.Et ex his cōpoſita que in pn̄ti mutāt a in i:vt facio inficio capio incipio:in ſupino a in e cōuertunt:vt factū infectū captū inceptū. Alia vo q̄ dponunt̄ a vbis in go deſinentib⁹:q̄uis mutāt a in i:in pn̄ti tn̄ in ſupino imutabilē ſeruāt eā:vt ago exigo exactū:frango infringo infractū tango dtingo cōtactuꝫ pango ipingo ipactū.Que vo in xi terminant pteritū xi in ctū dūertunt ⁊ faciunt ſupinū vt ſupra dictū eſt:vt aſpicio aſpexi aſpectū:illicio illexi illectū.Elicio vo elicui elicitū facit.

De deſinentibus in dio.

In dio deſinens vnū inuenio:fodio fodi ⁊ ex eo dpoſita:pfodio di effodio di:qḋ penul.pteriti ꝑdu.neceſſario ſꝫ pdictā regulā quā oſtendim⁹:ꝙ ſi minuant̄ pn̄tis ſyllabe in pterito ꝑdu.penul.niſi p ſyncopā vel apocopā ꝓferatur:vt cieo cii:repio reppi ꝑ repperiui.⁊ faciūt predicta i dio deſinētia pteritū ſubtracta o a pma pſona pn̄ti:vt fodio di

Supinum facit in ſuꝫ geminata ſ:vt fodio foſſum.Oīa.n.verba q̄ in di faciunt preteritūpfcm̄:in ſum faciunt ſupinū:vt prandi prāſuꝫ tetēdi tetēſum:ſedi ſeſſuꝫ. Excepto dedi:qꝛ pme eſt dūgatōis:q̄ prima dūgatio nunq̄ꝫ in ſuꝫ facit ſupinū: et ex eo dpoſitis q̄ in tertiā tranſeunt dūgatiōeꝫ:⁊ a penul.ſimplicis ſupini i i dūertunt:vt do dedi datū pdo perdidi pditū vendo di vēdituꝫ:credo di ditū cōdo di cōditū.Odi aūt vbum defectiuū:olim faciebat oſum:a quo deſcendit hic oſoꝛ oſoris ⁊ exoſus ⁊ poſus.Odio vo eſt quarte dūgatōis ⁊ facit odiui pteritū Propheta:Cum his qui oderunt pacem eram pacific⁹ Item idem: Odiui eccleſiam malignantium.

De deſinentibus in dioꝛ.

In dioꝛ quoqꝫ deponentia in ſum faciunt ſupinū:vt ingredioꝛ ingreſſum:oꝛdeoꝛ oꝛſum:inde oꝛſus:q̄uis ſit quarte cōiugatōis.

De deſinentibus in gio

In gio ſimilit̄ ꝑdu.penul.⁊ ablata o extrema faciunt pteritū pfectuꝫ: vt fugio fugi refugio refugi:ſupinū o in tum dūertit: vt fugio fugitū dfugio dfugitū penul.coꝛ.

De deſinentibus in pio.

In pio ca an̄cedente mutata a in e ꝑductā ⁊ abiecta o ꝑductaqꝫ i faciūt preteritū pfectū:vt capio cepi.Ab eo dpoſita i preſenti q̄dē mutāt a coꝛreptā ſimplicis in i breuē:preteritū vo integrū manet:vt incipio icepi ſuſcipio ſuſcepi.Supinū tā eius q̄ oīuꝫ in pi vel pſi vel mi terminantiū preteritūpfectuꝫ ꝓfert̄ per ptū:vt cepi captuꝫ icepi iceptuꝫ cōcepi cōceptuꝫ.Olim enī cipio fuit in vſu a quo nihilominus cepi ptus defectiuū.Itē rupi ruptum ſcalpſi ptum cōpſi cōptuꝫ ꝑmpſi ꝑmptuꝫ dēpſi dēptuꝫ emi emptū ademi adēptuꝫ.Rapui quoqꝫ raptuꝫ fac:ſilr ⁊ ex eo cōpoſita:coꝛripui coꝛreptum arripui arreptū.Cu vo an̄ pio habētia o in ui ſyllabā dūertunt ⁊ ꝑdu.penl̄t.in pterito:vt cupio cupiui vel cupii:et ex eo compoſita:concupio concupiui vel concupii. Vetuſtiſſimi autem ⁊ ē ſꝫ quartaꝫ dūgatōem ſolebant ꝓferre h⁹ verbuꝫ. Lucreti⁹:Effringē vt arta nāe Priam⁹ terraꝝ clauſtra cupiret.In ui diuiſas faciens pteritū vnuꝫ iuenio ſupradicte terminationis:rapio rapui : et ex eo cōpoſita eripio eripui ſurripio pui.Nam ſurpui p ſyncopā ri ꝓtulerunt quidaꝫ poetaꝝ vn̄ Horati⁹ in.iiij.carminum:Que me ſurpuerat.Sapio tā ſapiui vl' ſapii q̄ꝫ ſapui ꝓtuliſſe auctores inueniunt̄. Supinū autē a cupiui ⁊ ſapiui ſm ſupradictā analogiā mutata ui in tuꝫ:vt cupitum ⁊ ſapitum facit penul.ꝑdu. ad modum quarte.Facit etiā ſapitū penult.coꝛ.inq̄ꝫtū deſcēdit ab hoc pterito ſapui.

De deſinētib⁹ i rio.

In rio vnum inuenit̄.ſ.pario peperi. Vetuſtiſſimi tn̄ ſm quartaꝫ cōiugationē hoc ꝓtuliſſe inueniunt̄.Enni⁹:Qua parire ſolet genus pēnis cōdecoꝛatuꝫ.Sꝫ Terenti⁹ in foꝛmione: Neqꝫ parere iam diu hoc ꝑ etateꝫ pōt.Eſaias.lxvi. Qui alios parere facio:ſupinūꝫ ptuꝫ dꝫ eſſe.vnde ⁊ partus et parturio meditatiuuꝫ.Sꝫ vide ꝙ antiqui dicebant paritum.vnde pariturus ra rum. Statius in.xii.thebaidos:

BIBLIOTECA UNIVERSITARIA DE GRANADA

Atqꝫ hoſti veniat paritura marito. Cum ſuis cōpoſitis aūt redit ad quartā ↄiugatōem ⁊ facit preteritū in ui diuiſas: vt apio aperui aptū: ⁊ ſcribiť ꝑ vnū p. ſubtrahitur enī d ſicut b de operio: preť reperio repperi cōperio cōperi: ⁊ cū oībus cōpoſitis hꝫ r ante tū in ſupino: vt apio aptuꝫ ↄpui ↄptuꝫ.

De deſinētibꝰ in rior.

In rior deſinentia deponentia: vt orior et morior taꝫ ſm tertiā qꝫ ſꝫ q̃rtam ↄiugatōem declinauerūt auctores: orior oreris vel oriris: morior reris vł riris. vñ Lucanꝰ in. iiij. Nō gratis moriť iugulo q̄ ꝓuocat hoſteꝫ. Luciꝰ in. iij. Conturbare aīaꝫ potis eſt quicūqꝫ moriť. Eoꝝ ſupina ortuꝫ ⁊ moritū ſunt qꝫuis oriturꝰ ⁊ orturꝰ inueniant pticipiū futuri tpis: ſꝫ preteriti ortꝰ nō oritꝰ diciť. Horatiꝰ epłaꝝ li. ij. Nil oriturū alias nil ortum tale fatentes. A morior quoqꝫ notandū ꝙ qū moriturꝰ ſm analogiā facit futurū pticipiū: mortuꝰ tñ fac̄ preteritū geminata u qꝺ ī nullo alio pticipio īuenies ꝓ mortꝰ vel moritꝰ: qꝺ ꝓportio magis exigebat. Hic attēde ꝙ orior oriris nūc ē q̃rte cōiugatōis: ſꝫ adhuc tenet de tertia ↄiugatōe. oriť penult. corr. Eccleſia. j. Oriť ſol ⁊ occidit. ⁊ pticipium ꝑteriti tpis ortꝰ ſum ⁊ in ſupino ortū qꝺ inueniť etiā oritū: inde oriturꝰ. Morior aūt olim fuit quarte ⁊ etiā tertie ↄiugationis: ſꝫ nunc tñ tertie apud modernos: facit tñ irregulariter mortuꝰ: ſꝫ ſupinū moritum: inde moriturꝰ. Potior autē facit potitꝰ: qꝺ olim fuit tertie cōiugatiōis.

De deſinentibus in tio.

In tio deſinens ꝑ ſi facit ꝑteritū geminata s quatō quaſſi: qꝺ teſte Chariſio ī vſu nō eſt. Percutio ꝑcuſſi: icutio īcuſſi ſupinū ſm regulā ī ſi terminātiū preteritū ꝑfectū in ſuꝫ exit ſi mutata ī ſum quaſſum: vñ frequentatiuū quaſſo ſas: ſilr ꝑcuſſum īcuſſuꝫ. Nā vſſi vſtū ⁊ torſi tortū vel torſū ⁊ ēt geſſi geſtum excipiuntur: ⁊ que quarte cōiugatiōis ī ſi terminant preteritum ꝑfectum: vt fartio farſi fartuꝫ: haurio hauſi hauſtū: ſartio ſarſi ſartuꝫ. P vō ante ſi poſita: ſicut ſupra dictum eſt ꝑ ptuꝫ facit ſupinū: vt demo pſi ptum ꝓmo pſi ptum nubo pſi ptum.

De deſinentibus in tior.

In tior deponens tā tertie qꝫ q̃rte cōiugatōis vnū inueniť. ſ. potior ris. Uirg. i. iij. Enei. Fas oē abrūpit polidoruꝫ obtrūcat ⁊ auro Ui potiť. Scđm tertiā ↄiugatōnem corr. penul. Luciliꝰ vero in. v. Deficit alma ceres: nec plebes pane potiť: ſm quartam ↄiugatōem ꝓductam ꝓtulit penul. Infinitū tañ ſm quartā ſemꝑ īueniť ſupinū in itū deſinit penul. ꝓdu. potitū. nunc aūt eſt tñ quarte cōiugatōis.

De deſinentibꝰ ī vo diuiſas

In uo diuiſas quacūqꝫ añcedente ↄſonāte deſinentia mutant o ī i: vt acuo acui ībuo bui ſpuo ſpui: metuo metui arguo argui Excipiunť ſtruo ſtruxi fluo fluxi pluo plui. ſed ꝑ ſyncopā ſm vſuꝫ ꝓferť plui. Unguo aūt coquo ⁊ linquo nō videnť in vo diuiſas terminare in quibꝰ u vim lr̄e amittit. vnde in guo quidē ſyllabā terminantia huiuſcemōi ſeruant regulā in go terminatoꝝ: ſicut ⁊ que in quo: finiunť rōem ſequunť in co deſinentiū. Dicimus igiť vnguo vnxi lingo linxi pingo pinxi ⁊ linquo liqui: ⁊ vinco vici. Jungo quoqꝫ iunxi. vñ ⁊ iunx ſicut a duxi dux: extiguo ēt extinxi cuiꝰ ſimplex ſtingo raro eſt in vſu.

Upina in vo diuiſas terminantiū ī ꝑteriti in tū ↄuertūt ⁊ ꝓducunt u penul. acui acutū imbui imbutum annui annutū argui argutū. vñ ⁊ participium argutꝰ: ⁊ futuꝝ argutúrꝰ: ⁊ deriuatiuū ex hoc verbo argutor taris. Inueñitur tñ in vſu ēt arguiturꝰ ꝓ arguturus. Excipiť rutū vel ruitū qꝺ u corripuit: vel qꝺ i ſeruauit. Nam ſm futuri ꝑticipiū. i. ruiturꝰ dꝫ ruitū eſſe. Scđm preteriti vō participiū dꝫ rutum dici penul. cor. A ſpuo ⁊ metuo ⁊ pluo ſꝫ analogiā ſputum ⁊ metutum vel metuitum ⁊ plutum a pluui velut adiutū ab adiuui deberet facere: ſꝫ in vſu ea non inueni. Alia vō ſupradicte terminatōis verba extremā ſyllabam ꝑteriti in ctū ↄuertunt: vt ſtruo ſtruxi ſtructū vnguo vnxi vnctum linquo liqui lictum: excipit fluxum qꝺ ſeruauit x in ſupino. ita dicit Priſ. Hic attende ꝙ ſm modernos deſinentia in ui diuiſas faciūt ſupinuꝫ ī preteriti mutata in tum: vt acui acutū: preter ruo rui ruitū. Sꝫ in cōpoſitōe amittit i in ſupino: vt obrutū erutuꝫ dirutū penł. cor. Struo aūt facit ſtruxi ſtructuꝫ fluo fluxi fluxum vel ſm antiquos fluitū. vñ fluito as ⁊ fluctus ctus fluctui īꝑe motus aquarum. Pluo plui plutū compluo cōplui cōplutū. vñ pars terre ↄpluta eſt. Fruor autē facit fructꝰ ſiue fruitꝰ: Metuo caret ſupino ſm vſum Spuo aūt ſpui facit ſputū: ⁊ nuo nui nutū: vt vult hug.

De deſinentibus in quor.

In quor deponētia mutāt eā ī cu aſſimentia tū faciūt ſupinū: vt loquor locutū ſequor tuꝫ.

De deſinētibꝰ in vo.

In uo u loco ↄſonātis poſita ī l q̄dē deſinente: penul. o extremā in i cōuertunt ⁊ faciūt ꝑteritū: vt ſoluo ſolui caluo calui. vñ Saluſtiꝰ in. ij. hiſtoriaꝝ infinitum paſſiuū ꝓtulit calui ꝓ decepiſti. vocali vō nāliter longa uo antecedente: vo in xi ↄuertiť in preterito perfecto: vt viuo vixi. Supinū ī in tum ↄuertentia faciunt: u neceſſario in vocalem redeunte: ut ſolui ſolutū volui volutuꝫ: ſic deberet etiā calui calutū facere: qꝺ tamē in vſu non inueni: ⁊ puto calūniam ex hoc eſſe deriuatū. vixi autē in xi terminantiū regulaꝫ ſeruat in ſupino: mutat. n. xi in ctum: vt vixi victū.

De deſinentibus in bo.

In bo deſinentia vba vocali lōga antecedēte bo in pſi ↄuertentia faciūt ꝑteritū: vt ſcribo ſcripſi nubo nupſi. Nunqꝫ. n. b añ s in principio ſyllabe pōt inueniri: ſꝫ p: vt pſeudulus ipe. Alia vō o in i mutant in ꝑterito: vt bibo bibi. Ouidiꝰ in vij. methamorpho. Ubera que ebiberāt auidi lactantia nati. Lambo quoqꝫ lambi facit. Luciliꝰ in. xxiij. Jocundaſqꝫ puer q̄ lāberat ore placētas. Inueniť autē in li. iudicū ca. vj. lambuerint. Qꝺ anctoritati aſcribimꝰ vel potius credo ꝙ lr̄a ſcriptoꝝ vitio ſit corrupta: ⁊ vera lr̄a ſit lambuerint. Silr ſcabo facit ſcabi. Lucilius ł. ix. Scaberat vt porcus ↄtritus arbore coſtis. Excipiť cumbo cuꝫ ſuis ↄpoſitl: qꝛ ſimplex non ē in vſu ſiue ꝑme ſiue tertie ↄiugatōis: vt incumbo īcumbis: qꝺ etiaꝫ incubo bas ꝓferť: qꝛ incubui facit preterituꝫ. Accumbo accumbis: vł accubo accubas accubui. Et nunc quidem ſimplex eoꝝ. i. cubo cubas prime eſt ↄiugationis. Uetuſtiſſimi tañ ⁊ hec omnia que in ui diuiſas faciunt preterituꝫ ꝑfcm̄ ī ꝑma cōiugatōe: ⁊ etiā ſm tertiā ſolebant declinare.

Upina vero in pſi quidē terminātiū ꝑteritū ꝑfectū pſi in ptum conuertunt: vt ſcripſi ſcriptū: nupſi nuptū. In bi vō aſſumunt tuꝫ: vt bibi bibituꝫ lambi lambitū. Et notādū ꝙ qū oīa in ſi terminantia ꝑteritum: ſicut ſupra oſtendimus in ſuꝫ terminât ſupinū exceptis quarte ↄiugatiōis vbis: hec quoqꝫ q̄ p vel m añ s habuerint: ſi in tuꝫ ↄuertunt: vt nupſi nuptuꝫ ſcalpſi ſcalptum dempſi demptuꝫ ſumpſi ſumptū. In quibus ēt ꝑ euphonie cā interpōiť:

q̄ꝺ etiā in preterito quibuſdā placuit aſcribē. Hic attende ꝙ cūbo bis cū ſuis ꝯpoſitis: q̄ ſimplex nō eſt in vſu: facit in ui diuiſas ⁊ in ſupino habet i breuem an̄ tum: vt diſcumbo diſcubui diſcubituꝫ: ⁊ remota u et addita tuꝫ Inuenit̄ etiā increbuit defectiuū q̄ꝺ non habet p̄ſ̄s: q̄ non rep̄it̄ increbo increbis: vel increbeo bes. Sꝫ quidā dicūt ꝙ ſumit̄ ꝓ preterito increpui.

De deſinentibus in bor.

IN bor deponentia mutāt bor in pſum: ⁊ faciūt ſupinū: vt labor lapſum. Nulla autē alia cā eſt mutandi b in p an̄ s vel t: in p̄ncipio ſyllabe poſitis: niſi euphonie cā: quare mutat̄ b in p: vt ſcribo ſcripſi ſcriptū nubo nupſi nuptū.

De deſinentibus in co.

IN co n an̄cedente abiecta n ⁊ o in i ꝯuerſa faciūt p̄teritū: penul. quoq̨ ꝓducta: vt vinco vici ꝯuinco ꝯuici. Et q̄ q eſt idē elemētū q̄ꝺ c: iō linquo facit liqui: ſicut vinco vici: abiecta n: vt ſupra dictuꝫ eſt in uo diuiſas. u enī non īpedit n: q̄ ꝑdit vim littere.

De deſinentibus in ſco.

IN ſco deſinentia mutant ſco in ui ſyllabā: niſi ſint inchoatiua. Illa. n. carēt p̄terito ꝑfecto vt q̄eſco quieui: paſco paui creſco creui. Cerno etiā facit creui abſciſco abſciui cōſueſco cōſueui vel conſuetus ſum. Chariſius tamē ēt conſueo ponit. Excipit̄ conquiniſco cōquexi q̄ꝺ in xi deſinit. Eſt aūt ꝯquiniſco caput inclino. Excipiunt̄ preterea eiuſdeꝫ terminatōis cōpeſco cōpeſcui: diſpeſco diſpeſcui: q̄ꝺ ponit apuleiꝰ in dialogo. Qum etiam habitacula ſūma ab infimis tanta intercapedine faſtigij diſpeſcant ꝓ diſtēt. Excipit̄ preterea diſco didici poſco popoſci: ⁊ ex eis cōpoſita que ſil̄r faciunt preteritū: vt dediſco dedidici: depoſco depopoſci. Et notandū ꝙ ab inchoatiuo ſciſco: cōpoſita p̄mitiui q̄ꝺ eſt ſcio habuerunt p̄teritū. Scōm v̄o rectā ꝓportionē debent eoꝝ quoq̨ ꝑfecta aſcio ⁊ deſcio eē. Hic attende ꝙ gliſco non ē inchoatiū ⁊ deberet facē gliſco gliui glitū: ſꝫ non inuenit̄ preteritū nec ſupinū in frequenti vſu. Oīa tn̄ que preteritū ꝑfectuꝫ in ui ſyllabā terminant adiectiua: frequent̄ inuenimꝰ per ſecūdas ⁊ tertias ꝑſonas ſyncopam penul. pati ſyllabe: cū ab u loco cōſonātis incipit: vt amaui amauiſtis vl̄ amaſti: amauimus amauiſtis vel amaſtis amauerunt vel amarunt: neo neui neuiſti vel neſti neuit neuimꝰ neuiſtis vl̄ neſtis neuerunt vel nerunt. Iō autē addimus in ui adiectiua: q̄ ſi in poſitione ſit u cōſonans: ſyncopam pati non pōt vt lauo laui lauiſti nō poſſumꝰ dicere laſti nec ꝓ lauiſtis laſtis: nec ꝓ lauerunt larunt. Sil̄r faueo faui fauiſti: nemo dicit faſti: nec ꝓ fouiſti foſti: nec ꝓ ſoluiſti ſolſti. Sꝫ inuenio Horatium auctoritate feciſſe concīſionē in quibuſdam: q̄uis poſitio v̄bi habeat u cōſonantem: vt moueo moui mouiſti: ex quo ſummoſſes poſuit Horatius ꝓ ſūmouiſſes in p̄mo ſermonū: Hunc hominē ſi velles tradere diſpariam ni ſummoſſes oīs. Item cōmorit ꝓ cōmouerit idem Horati. ponit in. ij. ſermonum: At ille q̄ nec me cōmorit melius non tangere clamo.

De deſinentibus in co.

IN co vero deſinentia vocali nāliter longa an̄cedente in xi ſyllabā faciūt p̄teritū: vt dico dixi duco duxi. R an̄cedente co vnū inueni: parco q̄ꝺ ⁊ peperci ⁊ parſi facit p̄teritū. Ico preterea penul. breui ꝓfert̄ in p̄n̄ti: teſte capro: ſꝫ ꝓducit eā i p̄terito ꝑfecto: ⁊ mutat o finalē in i: ico ici. vn̄ ictus. Lucretius tn̄ etiā in preſenti ꝓducit i penul. Ex ui corpꝰ ꝓcellit ⁊ icit. Hoc tn̄ v̄buꝫ nō eſt in vſu: vt dixi ſupra ī cio: q̄ dicit̄ icio vel ico. Hic attende ꝙ coquo coquis: q̄uis habeat penul. breuē ⁊ ſcribat̄ ꝑ q non ꝑ c. tn̄ videt̄ deſinere in co: q̄tum ad ſonum: q̄ u amittit vim l̄re: facit p̄teritū co mutato in xi: coquo coxi.

Supina in ci quidē terminantiū p̄teritum in ctuꝫ cōuertunt: vt vici victū: cōuici ꝯuictū. eādē ſeruāt regulā etiā liq̄ lictū: ⁊ ex eo ꝯpoſita ſil̄r: q̄ꝺ nō ē in vſu ī ſimplicitate ad dr̄iaꝫ hꝰ v̄bi linguo linguis: q̄ꝺ fac̄ lictū: ſꝫ cū ꝯpoſitis bn̄ eſt in vſu: vt reliq̄ relictū: dereliq̄ derelictū. Nec miꝝ qm̄ poſt q u poſita vim l̄re amittat ī ci deſinētiū regulā ſeq̄. Qui v̄o ī ui ſyllabā ꝓferūt p̄teritū ꝑfcm̄ mutāt eā in tuꝫ ita ꝙ nihil aliō addit̄ vel mutat̄ ⁊ faciūt ſupinū: vt req̄eui req̄etū. vn̄ ꝑticipiū futuri tp̄is fit req̄eturꝰ. Sueſco ui ſuetū q̄ꝺ etiā hꝫ ſuppletōem ſuetꝰ ſuꝫ. Creſco creui tum aſciſco aſciui tuꝫ deſciſco deſciui tuꝫ noſco noui tū. Sil̄r ex eo ꝯpoſitū: vt ignoſco ignoui tum. vn̄ ⁊ participiuꝫ futuri tp̄is ignoturꝰ eſt. Quidā tn̄ ꝯtra regulā a preſenti h̄ deriuatū ꝓtulerunt ignoſco ignoturus. Notandū tn̄ ꝙ cognoſco ui notū: ⁊ agnoſco noui notum in frequentiori vſu faciunt ſupinum ꝓ o penul. ꝓducta: quā vetuſtiſſimi ſeruabant analogiā ſequentes i corr. adhibētia vn̄ Iuuenalis in p̄mo: Agnitꝰ accipiet iubet a p̄cone vocari: Saluſtius tn̄ ſm̄ analogiā in. ij. hiſtoriaꝝ: Neq̨ inermes ex prelio viros quenq̨ agnoturum. Patuinꝰ ſm̄ vtrūq̨ ꝓtulit: In turba oreſci cognita agnota eſt ſoror. Paſco paui ſeruauit in ſupino. ſ. ſolum paſtuꝫ. Cōpeſco compeſcui depeſco depeſcui poſco popoſci ⁊ diſco didici a preſenti tp̄e faciunt ſupinum mutatione o in i correptā etiā additiōe tum: vt poſco popoſcitū cōpeſco cōpeſcitū diſco ſcituꝫ: lꝫ in frequenti vſu non ſint dicta ſupīa.

De deſinentibus in xi.

IN xi finientia p̄teritū ꝑfectū faciunt ſupinū ſm̄ ſupradictā regulā: dixi dictū duxi ductū. Peperci vero vel parſi pſuꝫ facit ſupinū ſcōm in ſi terminantiū regulā. vn̄ perſurꝰ ꝑticipiū futuri. Seneſco inchoatiuum eſt: nam poſitiuū eiꝰ ſeneo īuenit̄ in vſu cōi. A ſeneo igitur non a ſeneſco fit preteritum ſenui. Saluſtius in p̄mo hiſtoriarum: Niſi qm̄ lira belli deſenuiſſet. Idem etiam Saluſtius participiū preteriti tp̄is ex eo ꝓtulit q̄uis ſit neutra in. iiij. Oēs inquit quibus etas ſenecto corpore animus militaris erat. De ſupinis verborum in ſcor deſinentium teneas ita: Deponentia in ſcor deſinentia in an̄penul. quidem ſyllaba a vel i vel e correptas naturalit̄ habentia faciunt ſupinū in ctum ⁊ preterituꝫ ſiue participium in ctus: vt paciſcor pactum pactus: depaciſcor depactum proficiſcor profectum ꝓfectus. Expergiſcor v̄o q̄ a pergo eſt experrectū facit: q̄ꝺ. ſ. pergo ꝯpōitur ex pergo ⁊ rego q̄ꝺ facit rectū q̄uis vetuſtiſſimi etiā expergitus dicebant. Nanciſcor etiā nactum facit abſq̨ n: ſicut ⁊ pangor pactum fingor fictum: tangor tactū. Sciendū ꝙ ſunt verba que ſeruāt n ī participijs p̄teriti ſiue ſupīs: vt iūgor iunctꝰ: pungor pūctꝰ vincor ctus fungor ctus: emūgor ctus extinguor extinctus tingor tinctus plangor planctus angor anctꝰ ꝙ autem corripiunt antepenultimas paciſcor ⁊ nāciſcor ⁊ ꝓficiſcor ⁊ expgiſcor ex compoſitis ſiue primitis eoꝝ pōt dinoſci: Paciſcor depeciſcor ꝓficiſcor a facio: expergiſcor a ꝑgo gis. Nanciſcor vero a nancio eſt: q̄ꝺ in vſu fuit vetuſtiſſimis. Excipiunt̄ defeciſcor defeſſum faciēs ſupinū ⁊ participiū p̄teriti tp̄is defeſſus. Nam ex eo q̄ꝺ ē deficio defectus fit ꝑticipiū preteriti. Excipiunt̄ etiam duo ꝯpoſita: q̄ q̄uis in antepenult. i habeāt correptaꝫ: in tum tn̄ non in ctū faciunt ſupinum. Cōminiſcor ꝯmētū

adipiſcoꝛ adeptū. Nam a reminiſcoꝛ ſupinū vel ꝑticipiū
p̄teriti vel futuri in vſu nō inueni: ꝗuis rō hoc quoqꝫ re
mētū: quō cōmentū exigit dici. Alia vō a p̄dictis in ſcoꝛ
deſinentia c in tū faciunt ſupina: vt iraſcoꝛ iratū vlciſcoꝛ
vltum naſcoꝛ natū obliuiſcoꝛ oblitū. veſcoꝛ veſceris nō
hꝫ ſupinū: nec per ɔſequēs ꝑticipiū preteriti tꝑis.

De deſinentibus in do.

IN do deſinentia ſi penult. nāliter longaꝫ
habuerint: do in ſi ɔuertentia faci
unt p̄teritū perfectū: vt ludo luſi rodo roſi ledo ſi:
rado raſi vado vaſi euado euaſi illido illiſi claudo vel
cludo clauſi vel cluſi. inuenit̄ etiā claudeo: ſed ꝛ claudo
ꝓ claudico inuenit̄. Cedo ceſſi geminat ſ in p̄terito. Ex
cipit̄ cedo cecidi. Lucanꝰ in. iiij. Donec vetuerunt caſtra
cecidit. Pedo pepedi. Horatiꝰ in p̄mo ſermonuꝫ: Nam
diſploſa ſonat ꝗtum veſica pepedi. ab eo qđ eſt ſido p̄
teritū nō inueni. Virg. in. v. Enei. ɔpoſitum ꝓtulit: Sub
ſidunt vñ tumiduqꝫ ſub axe tonanti. Accipit tñ preteri
tum mutuo a ſedeo ſedes ꝛ facit ſedi: Cudo facit cudi.
et videt̄ Virg. ſic ꝓtuliſſe in p̄mo Enei. At primū ſilicis
ſcintillam excudit achates: Succepitqꝫ ignē folijs. Excu
dit. n. taꝫ pn̄s ꝗ p̄teritum pōt intelligi: ſꝫ qꝛ ſuccepit ſub
iunxit melius preteritū itelligit̄: Idqꝫ ēt ſeruiꝰ in ɔmen
tario Enei. cōprobat his v̄bis: Excudit aut feriendo eiec̄
qꝛ cudere eſt ferire. vñ ꝛ incꝰ dicit̄: qꝛ illic aliquid cuda
mus. i. feriamꝰ. Inuenit̄ etiā cudi apud antiquos. Sciē
dū aūt ꝙ eius frequentatm̄ cuſo cuſas ē: ex quo ɔponit̄
icuſo icuſas: ꝛ recuſo as: ꝛ excuſo as: accuſo accuſas. ſtri
do aūt facit p̄terituꝫ ſtridi. A do quoqꝫ v̄bo qđ ſimplex
ē prime ɔiugatōis: ɔpoſita cuꝫ p̄poſitiōe tertie ɔiugatio
nis ſunt: ꝛ p̄mitiui ſeruant preteritū ꝑfectuꝫ duplicantia
di: ꝗuis penl. in illo e habebat: vt do dedi: reddo reddi
di: ꝓdo ꝓdidi ꝑdo perdidi: Credo quoqꝫ ab eo ɔponit̄
ꝗſi cretū do: ꝛ vendo venūdo: ꝛ cōdo ɔpoſitū a do: ꝛ' ex
eo abſcōdo: itaqꝫ oīa idē preteritū ꝑfectū ſeruant credi
di vendidi cōdidi abſcōdidi. Plautꝰ in carbonaria ſcōꝫ
ipam arā auꝝ abſcōdidi. facit etiā abſcōdo abſcondi. N
vō ante do habētia o in i mutant i p̄terito ꝑfecto: ꝛ ſi añ
n: u vel i habuerint amittūt n: vt fundo fudi: ſcindo ſcidi
Vetuſtiſſimi tñ ēt ſcindi ꝓferebant: qđ ſolum quoqꝫ in
vſu eſſe putat Annoniꝰ in arte quā ad cōſtantinū impe
ratoꝛē ſcripſit: ſꝫ errat: Nam Lucanꝰ in. iij. ſcidit ponit:
Qua mare tellurē ſubitis aut obruit vndis: Aut ſcidit ꝛ
medias feci ſibi littoꝛa terras. Statiꝰ in. viij. thebaidos:
Oraqꝫ pectoꝛaqꝫ viridē ſcidit hoꝛrida veſtē. Sꝫ afraniꝰ
moꝛe antiquo dixit. In hoīe ſatl foꝛtit̄ paulo veſtras ſci
cidiſtis colꝰ. Neuiꝰ in teſticularia: Imo quos ſcicidimꝰ
conſcindā atqꝫ abijciā. Et vident̄ hi rōnabiliꝰ ꝓtuliſſe:
ne minoꝝ ſit tēpoꝛū p̄teritū ꝗ preſens: qđ rariſſime in
uenit̄. Findo quoqꝫ fidi facit: lꝫ quidā fiſi dicendū pu
tauerūt. ſꝫ Virg. in. viij. Et media aduerſi liquefacto tpa
plumbo: Diffidit ac multa poꝛrectū extēdit arena. Ceťa
vō ſeruant n: vt pando di deſcendo di ſcando di accen
do accendi. Excipiunt̄ duplicantia p̄ncipalē ſyllabam: q̄
non ſolū o in i cōuertunt ſꝫ ſyllabā aſſumunt pendo pe
pendi tendo tetēdi tundo tutudi penul. a pleriſqꝫ coꝛre
pta: a quibuſdā aūt ēt ꝓducta ꝓpter ſupꝛadictā rōnem
. i. ne vincat̄ i compoſitis ab eo tꝑibus ſyllabaꝝ a preſen
ti p̄teritū. ſed ſm̄ modernos tutudi coꝛ. penul. in ſimpli
citate ꝛ cōpoſitōne: vt contudi. Cado quoqꝫ cecidi facit
ne ſi cadi dicamus nomē eſſe putet̄. Compoſita tñ eiꝰ
non duplicant penultimam ſyllabam: vt extendo exten
di: preter quedaꝫ de quibꝰ ſupꝛa dixi vbi egi de genera
libus foꝛmis preteriti ꝑfecti. Excipit̄ etiā diuido qđ di

uiſi facit preteritū. Rudo dis coꝛripit p̄mam: facit tñ ru
di o in i mutata. Frendo frendis caret p̄terito ꝛ ſupino:
quidam tamē dicunt frendui.

SVpina illa quidē que a do ɔponunt̄
mutant o in i coꝛreptā ꝛ aſſu
munt tuꝫ: vt reddo redditꝫ: credo creditum: ꝑ
do perditū: abſcōdo abſconditū facit ꝛ abſconſum. Alia
vō oīa do in ſum ɔuertunt: vt ludo luſum rado raſum:
cedo ceſum: defendo ſum tūdo tuſum cudo ſilr cuſum.
Cado quoqꝫ caſum facit: ca tamē penul. ꝓdu. In oī eiꝫ
ſupino ꝛ ꝑticipio p̄teriti tꝑis ꝓducit̄ a penul. ſyllabe. Ex
ceptis datū ꝛ ſtatū ꝛ ſatū ꝛ ratum. Tendo aūt facit ten
ſum: qđ etiā facit tentū: ꝛ vtrūqꝫ retinet cū ſuis ɔpoſitis
vt extenſum ꝛ extentū retentū ꝛ retenſuꝫ. vñ oſtēdo ab
eo ɔpoſitum facit oſtenſum ꝛ oſtentuꝫ. Oſtentū quoqꝫ
qñ monſtrum ſignat nomen eſt participiale: qñ factum
dictum ꝛ viſum ab oſtendo futura dictū. Excipiuntur q̄
dā. ſ. ſtrido: ꝛ inuenit̄ ſtrido ꝛ ſtrideo tam tertie ꝗ ſcōe
ɔiugatōis. Horatiꝰ: Stridere ſecreta diuiſos aure ſuſur
ros. coꝛ. penul. ꝓtulit: Statius vero eandē ꝓductam ꝓ
tulit in. viij. Nil ſtridere domi. Preteritum eiꝰ perfectū
dꝫ ſm̄ analogiā in do: vel in deo deſinentiū: ꝛ penult. vl̄
an̄penul. nāliter longam habentiū in ſi terminari: vt ra
do raſi rideo riſi: ſꝫ puto euphonie cā nō eſſe in vſu ſtriſi
ſꝫ ſtridi: ꝛ caret ſupino. Sido dis ēt caret p̄terito ꝛ ſupi
no. preteritū. n. non eſt in vſu dubitatōis vel alternitatis
cā. debuit eiꝫ ſiſi eſſe: ſꝫ vtimur preterito v̄bi ſedeo. i. ſedi
ꝓ eius preterito. vnde ſido ſidis ſedi dicimus. Iterū vti
mur ſupino v̄bi ſedeo. ſ. ſeſſum ꝓ eius ſupino: ꝛ dicimꝰ
ſido ſedi ſeſſum ſm̄ modernoſ. Pedo pedis pepedi etiā
caret ſupino ſm̄ vſum ꝛ ꝓducit p̄mam pn̄tis pedo: ꝛ pe
nul. preteriti. vnde quidā: Heres poſt moꝛtē pedet amo
re ſuo. Illud etiam ſciendum ꝙ n ante do habētia que
amittunt n in preterito: amittunt eandeꝫ in ſupino ꝛ ge
minant s ſi ſit penul. breuis in preterito: vt fundo fidi: ſiſ
ſum: ſcindo ſcidi ſciſſuꝫ. ſi vō ꝓducat̄ vnū s hꝫ: vt fundo
fudi fuſum. Compoſita vō terminatōes ſimplicium ſe
quunt̄. Cedo ēt ceſſum ꝛ pando pandi paſſum faciunt
ꝗuis etiā a patioꝛ ꝛ a pateo paſſum dicimꝰ. vnde expā
do expandis expandi expaſſuꝫ. vnde Virg. in. iij. At pať
anchiſes paſſis de littoꝛe palmis. In theologia in freq̄n
ti vſu eſt expānſus per n. vnde Expanſis manibus i cru
ce. ſꝫ vitio ſcriptoꝛum hoc coꝛruptum puto. De hoc ver
bo edo ſcias ꝙ ſicut vult Priſ. vnum anoꝛmalum inue
nit̄ edo es eſt. Vetuſtiſſimi tamē edo edis edit dicebāt
coꝛꝛe. ſyllaba p̄ma: ſupinū eius tam eſum ꝗ eſtum vſus
exigit dici. Virg. in. viij. Et poſtibus heſit adeſis. Cicero
ꝓ cluentio: Celerius potius comeſtum ꝗ epotum inue
nias. Ex hoc etiam patꝫ ꝙ comedo qđ eſt compoſituꝫ a
con ꝛ edo: ꝛ mutatur n in m: ꝛ tranſit ad ſcđam ſyllabaꝫ
comeſum ꝛ comeſtum inuenitur. Hic attende ꝙ a cōe
do comeſtum fit comeſo ſas: ꝛ inde comeſatio ꝑ vnum
m ꝛ vnicuꝫ ſ. Edo autem anoꝛmalū facit eſum vel eſtuꝫ
ſicut edo edis in eodem ſenſu: ꝛ tunc facit infinitiuꝰ edo
es eſt eſſe. Nam edere venit ab hoc v̄bo edo edis. i. cōe
do: qꝛ ſepe inuenit̄ regulare tertie cōiugationis. Tamē
edo. i. manifeſto facit edidi: ꝛ tunc componit̄ a do das.
Itē ea que componunt̄ a cado nō habent ſupinuꝫ preť
occido occaſum. Item pindo pinſi piſtum facit. Iteꝫ ru
do rudis rudi non habet ſupinum. Et rudere ꝓpꝛie aſi
noꝛum: cuius pꝛima coꝛripitur: vt dicam in ſuo loco: ꝗ
uis a Perſio ꝓducatur cā metrice neceſſitatis: Clamat
vt achaide pecuaria rudere credas.

De deſinentibus in go.

IN go anteceḋte r: ſi non ſint a regendo ſiue rego cõpoſita: go in ſi ↄuertẽtia faciunt p̃teritu; ꝑfectum: vt mergo ſi: ſpargo ſi: tergo terſi: dicit̃ etiã tergeo terges: vergo verſi: qḋ raro in vſu eſt. alia vero in xi cõuertunt go preſentis ⁊ faciũt preteritũ: vt rego rexi cingo cinxi tingo tinxi ango anxi pingo pinxi. A regẽdo ↄpoſita q̃uis ĩ pñti ſyncopã penul. patiant̃: tñ in p̃terito ꝑfecto cã euphonie eam ſeruant vt ꝑgo perexi: ſurgo ſurrexi: porrigo porrexi. Nam porrigo ⁊ corrigo ⁊ arrigo e in i cõuertentia aptiſſime ſeruãt ſm ꝓportionẽ ſimplicis declinatõem. Excipiunt̃ ſex: frãgo ago lego pãgo tango pungo: de quibus dicim⁹ ꝙ frango cũ omnib⁹ ſuis compoſitis facit fregi: vt cõfringo cõfregi ꝑfringo perfregi: ago etiã facit egi cum ſuis cõpoſitis: vt exigo exegi ſubigo ſubegi ꝓdigo ꝓdegi cogo coegi ambigo ambegi: tñ ãtiqui dicebãt ambigui. dego facit degi: et ſic cõpoſita de frango ⁊ ago ſequunt̃ ſimpliciũ declinationẽ: ⁊ ſic ſeruant ſimpliciũ preteritũ: vt colligo collegi relego relegi: qḋ differẽtie cã non mutauit le in li: q̃uis etiã perago a ĩmutabilẽ ſeruauit: et dego ꝑ ſyncopã e euphonie cã ꝓtulit. Excipiunt̃ a lego tria cõpoſita mutantia ſimplicis ſignificatõem que non faciũt in gi ſ; in xi. ⁊ ſic non retinent ſimplicis preteritũ. ſ. negligo xi ĩtelligo ĩtellexi: qḋ antiqui ĩterlego ĩterlexi ꝓferebant: diligo dilexi. vñ verſus: Si lego non mutat niſi di: nec iunxeris ĩter. Pango aũt qḋ antiqui dicebãt pago ꝓ paciſcor ĩ trib⁹ ſignificatõib⁹ h; tria p̃terita. Na; pango. i. cano facit panxi. ⁊ tũc caret ſupino. Pango. i. facio pactũ facit pepigi: et pango. i. iungo facit pegi. vñ cõpungo cõpegi ⁊ ĩpungo ĩpegi. vñ verſus: Panxi dic cecini: ↄiungo dic bene pegi: Qũ pactu; facio: dicito tunc pepigi. tango tetigi facit: ſ; ab eo compoſita nõ duplicant primã ſyllabã: vt cõtingo contigi: attingo attigi. In quib⁹ notandum ꝙ penul. preteriti corr. preſentis vo ꝓducit̃: Pungo aũt pupugi vel punxi facit: ſ; pupugi ꝑtinet ad ſtimulũ ſeu punctõem. Punxi aũt ad punctũ qḋ fit ĩ aliq̃ rõe. cũ ſuis aũt cõpoſitis nõ geminat niſi repungo qḋ facit repupugi: ⁊ expungo expunxi. Dicimus aũt qḋ repungo repupugi ⁊ repunxi: vt capro videt̃. Qui; n. quis non pupugit talionẽ. i. vicem a nobis redditam oſtendimus: repupugi dicimus. qñ vero de rõe vel kalendario loquimur repunxi dicim⁹. Item ſicut ſupra dictũ eſt in uo diuiſas in guo ſyllabã terminantia: ſiue que habẽt u ante o in eadẽ ſyllaba ſeruãt regulã in go terminatoru; ſicut ⁊ que in quo finiunt̃ rõe; ſequunt̃ in co deſinentiu;. vñ extinguo mutat guo ĩ xi: ⁊ facit extinxi: cuius ſimplex ſtinguo in raro vſu ẽ. Silr̃ vnguo: guo in xi mutat ⁊ facit vnxi: ſ; hoc h; u tñ in p̃ma ꝑſona: in aliis non ad differentiã hui⁹ noĩs vnguis. vñ a p̃ma ꝑſona q̃dam dicãt vnguẽtũ: ⁊ alij a ſecũda vnguentu;: ſ; cõiter ſcribit̃ ꝑ u. Tingo non hab; u: tamen facit tinxi. Linguo linguis videt̃ habere u in prima ꝑſona: ſicut hoc nomen lingua in aliis perſonis nõ habet u. Clango clangui ẽt inuenit̃.

Supina in ſi facientia preteritum ꝑ ſu; ꝓferunt. Mutant. n. e in vm: vt mergo merſi merſum: ſpargo ſparſi ſparſum tergo vel tergeo terſi terſum. Alia vero omnia que t̃minant in gi vel in xi preteritũ faciunt ſupinum in ctu;: mutant enim go in ctu;: vt rego rectum iungo iunctu;: tingo tinctum: lego lectum pungo punctum ago actũ. Hic attende ꝙ pango. i. cano panxi caret ſupino. In aliis ſignificationibus facit pactum. Fringo autẽ fringis frixi facit frictum ſm analogiam: ⁊ etiam frixu;: figo figis fixi fixum facit. Frigeo aũt friges ſecunde ↄiugatiõis fac frigui: ⁊ caret ſupino ſm vſum. Abiiciunt tamẽ in ſupino n euphonie cã: hec que ĩ penul. a habent vel i: in pñti: vt frango fractum: pango pactu;: tãgo tactum: fingo fictũ pingo pictum: ſtringo ſtrictu; ringo rictum. Excipiũt̃ cingo ctum tingo ctu; ſtingo ſtinxi ctũ. Et ex eis cõpoſita ſuccingo ſuccinctum. Extinguo qḋ u ante o h; ſic ſuũ ſimplex ꝑ totum extinctũ. Ango quoq; differentie cã ſeruauit n in ſupino anctũ: na; ab ago actum fit. Sed iſtḋ ſupinũ anctum non eſt in frequenti vſu: nec anct⁹ ꝑticipiũ. quidam tamẽ etiã anxus ei⁹ ꝑticipium ꝓtulerũt. et oĩa ĩ ↄpoſitõe ſeruãt integras ſimplicis lr̃as in ſupino: q̃uis in aliis modis mutent̃: vt rego rectu;: ꝑgo ⁊ porrigo ꝑrectũ ⁊ porrectũ: ago actũ cogo coactum abigo abactũ tango tactu; ↄtingo ↄtactũ frango fractu; defringo defractũ pango pactum ĩpingo ĩpactũ. Et poſſum⁹ hoc eſtimare differentie cã in pleriſq; fieri: ne ſi ꝑrictũ ⁊ abictũ ⁊ defrictũ ⁊ ĩpictu; dicerem⁹ alias ſignificatões mõſtrare putarent̃. Lucanus in. v. Impacte ceſſere fores. i. ĩpulſe. Ex dictis p; ꝙ ea que in ſimplicitate habent a in preſenti vel e: retinent eandem in ſupino facta ↄpoſitione: vt frango fractum ↄfringo ↄfractum. Item rego rectum porrigo porrectũ. Patet etiam ꝙ ↄpoſita predicta ſeruant ſupina ſuoꝝ ſimpliciũ. Ambigo, dego ſatago nõ habent ſupinum in frequenti vſu.

De deſinentibus in gor.

IN gor deponentia mutant eam in ctu; ⁊ faciunt ſupinũ: vt fungor ctum

De deſinentibus in ho.

IN ho deſinentia mutant ho in xi: ⁊ faciunt preteritũ: vt veho vexi ⁊ traho traxi. Et ſm ſupradictã regulã in xi terminantiũ p̃teritũ ꝑfectũ ꝑ ctum ꝓferunt ſupinũ: mutant. n. xi in ctũ vt vectum tractum.

De deſinẽtib⁹ in lo.

IN lo deſinentia pñs ꝑ lui exeunt in p̃terito: o mutata ĩ ui diuiſaſ: vt alo alui colo colui molo molui cõſulo ↄſului occulo occului. Excipiunt̃ duplicantia l: q̃ ſi a muta incipiant geminant in p̃terito p̃ncipalem ſyllaba;. ⁊ ſi non: ſeruãt vbiq; eandem vocalem poſita; poſt mutã: vt pello pepuli: fallo fefelli tollo tetuli: ꝓ quo nunc in vſu frequenti eſt ſuſtuli. a tulo quoq; qḋ veterib⁹ in vſu fuit tetuli dicebat̃ In cõpoſitione tamẽ geminant p̃ncipalem ſyllabam: vt refello refelli cõpello cõpuli: ſuffero etiã facit ſuſtuli: ſ; ĩ alia ſignificatõne. Alia quoq; eiuſdẽ terminatõis o in i ↄuertunt: vt vello velli: ſ; ẽt fulſi dicit̃: ⁊ in frequẽti vſu cello cecul: qḋ mõ non eſt in vſu: a quo deriuat̃ celtes ⁊ culpa. cũ ſuis aũt ↄpoſitis eſt in vſu: vt ꝑcello ꝑculi: excello vel excelleo exculi vel excellui. Hic tñ attende ꝙ excelleo les eſt neutrũ: ſ; excello lis actiũ: ſicut alo alis trãſit ĩ ſecundã: ⁊ tunc eſt neutrum: vt coaleo les. i. creſco: ⁊ deberet facere excelleo les p̃teritum in lui: vt calleo les callui ſm ꝓportõem ſcḋe ↄiugatõis. Ab excello excellis debet exculi p̃teritum eſſe ſicut ꝑcello perculi. Scias ẽt ꝙ pſallo facit pſalli: ſallo ſallis fac̃ ſalli qḋ inuenit̃ quarte cõiugationis: ſallio ſallini in eodem ſenſu. De hoc tamen in quarta cõiugatione dicam. Inuenitur etiam ſalio ſalini vel ſalij vel ſalui.

Supina in tum quidẽ exeunt q̃ naſcũt̃ ab vnã l habẽtibus: vt occulo occultũ: colo cultũ: ↄſulo cõſultum. ab alo autẽ tã altus q̃; alit⁹ dr̃. volo quoq; anormalũ volui fac̃ p̃teritũ ex quo nomẽ ꝑticipiale naſcit̃ vlt⁹: quõ ex colo tus ex occulo tus. Hic attẽde ꝙ molo lis non h; ſupinum ĩ frequenti vſu ad differentiam huius nominis multum.

Poſſemꝰ tñ dicere molitũ:ſicut volo volitum:qđ debe
ret facere vultum:ſicut pꝫ per nomẽ participiale vultus
qđ ſm Priſ.naſcit̃ ab eo:⁊ tamẽ eſt iaꝫ in vſu volitum
apđ theologos: Que vo duplicãt l ꝑ ſuꝫ faciunt ſupinũ
vt falſo falſum pello pulſum vello vulſum excello excel
ſum ꝓcello ꝓculſum ſallo ſalli ſalſum.a pſallo pſallis ſu
pinũ nõ inueni.a tollo ẽt deficit ſupinũ: ſꝫ ꝓ eo vtimur
ſublatũ.refello ẽt non hꝫ ſupinũ. Hic attende ꝙ ea q̃ na
ſcunt̃ ab vnã l habẽtibꝰ mutant o in tũ:vt colo cultum
Et mutat̃ aliqñ vocalis pñtis in u in ſupino: Que vero
naſcunt̃ a duas l habẽtibꝰ mutãt lo in ſum:vt pello pul
ſum:et mutãt etiã aliqñ vocaleꝫ pñtis in u in ſupino:vt
patuit.

De deſinentibꝰ in mo.

IN mo

deſinẽtia ſi vocalis lõga añcedat
mo:o in pſi ↄuerſa ꝓferunt p̃teri
tũ:vt ſumo ſumpſi,ꝓmo,ꝓmpſi demo dẽpſi como
pſi. Hec aũt in tũ ↄuertentia faciunt ſupinũ:vt ſumo pſi
ptuꝫ,ꝓmo,ꝓmpſi ,ꝓmptuꝫ demo dẽpſi ptum como com
pſi cõptũ.alia vo deſinentia in mo añcedente vocali nã
lit̃ breui ꝑ ui diuiſas exeunt in p̃terito: vt vomo vomui
gemo gemui fremo mui tremo mui:⁊ mutãt o in ui di
uiſas.Excipiunt̃ emo emi ⁊ p̃mo p̃ſſi ⁊ in ui quidẽ diui
ſas terminantiũ ſupina fiunt ui in tũ ↄuerſis cor. penul.
quđ in oĩbus que ex huiuſcemodi p̃teritis naſcẽtia i ha
bent añ tuꝫ:vt vomui mitũ gemui gemitũ fremui mituꝫ
tremui mitũ.Emi vo emptũ facit qđ iđ aſſumpſit p: qꝛ
non poteſt m añ tum ſine p:ĩueniri euphonie cã:vt ſum
ptus cõptus ,ꝓmptus. Preſſi ſm in ſi terminantiũ regu
lã,in vm cõuertens facit ſupinũ:vt preſſi p̃ſſum.

De deſinentibus in no.

IN no

o vel g añcedentibꝰ ꝑ ui diuiſas fa
ciunt p̃teritũ:vt pono poſui : ⁊ ab
ea cõpoſita:vt ſuppono ſui: cõpono ſui. Antiq̃ tñ
⁊ ponui ꝓtuliſſe ĩueniunt̃.gigno genui facit p̃teritũ:ꝓ
quo geno vetuſtiſſimi inueniunt̃ ꝓtuliſſe: cuiꝰ infiniti
uuꝫ paſſiuuꝫ Lucre.in.iij.ꝓtulit geni.a canendo quoqꝫ
ↄpoſita ſimilit̃ preteritũ ꝑfectuꝫ in ui diuiſas faciũt: ſuc
cino cinui occinui:Quidã tñ ⁊ occano occanui,ꝓtulerũt
Cano aũt i ſimplicitate geminat p̃teritum ⁊ facit cecini
quꝫ deberet facere canui: quod nõ facit ad differentiã
huiꝰ verbi caneo canes nui. M añcedente no:no in pſi
conuerſa faciunt p̃ teritum ꝑfectũ: vt temno tẽpſi. Alia
vo oĩa in no deſinentia ꝑ ui ↄiunctas ꝓferunt p̃teritum
ꝑfectum:vt ſino ſinui ſterno ſtraui cerno creui.i.video:
Creſco ẽt facit creui.ſperno quoqꝫ facit ſpreui:lino lini
vel magis differentie cã ad nomẽ lini leui:qđ a leo quo
qꝫ ſimplici naſcit̃:qđ in vſu non ẽ:Ex quo deleo deleui
vñ ⁊ letũ dicit̃ qđ delet vitam.i.mors.vetuſtiſſimi tñ li
ni in p̃terito ꝓtuliſſe inueniunt̃. Hic attende ꝙ ſm cõeꝫ
vſum modernorũ lino facit leui litũ.Et ſcias ꝙ lini ẽ vo
catiuꝰ huiꝰ ꝓprij noĩs linius linij.

Upina

in ui quidẽ diuiſas terminan
tiũ p̃teritũ ſubtracta u:⁊ addi
ta tũ ꝓferunt̃ cor.penul.vt poſui ſitũ:genui tuꝫ
a cano tñ ↄpoſita p̃mitiui ſeruant in ſupino terminatio
nẽ in tuꝫ.Cantũ.n.⁊ ſuccentũ dicimꝰ:q̃uis in ip̃o verbo
a in i ↄuertũt ex eo cõpoſita:ſꝫ in ſupino iteꝝ i in e tranſ
ferunt:vt ſuccino ſuccentũ occino occentum. Hic atten
de ꝙ p̃dicta in ui diuiſas faciẽtia p̃teritũ habẽt i ante tũ
in ſupino:vt genui genitũ. Pret̃ cõpoſita ab hoc vbo ca
no:q̃ habẽt e ante tum:vt ſuccentũ accentũ p̃centũ. Igr̃
vt ex dictis liquet ꝙ ſuccentor toris: ⁊ p̃centor toris dici
dꝫ ꝑ e non ꝑ i.Que aũt deſinunt in pſi p̃terita faciunt in
ptũ ſupina:ſi in tum ↄuertentia:vt temno tẽpſi tẽptũ:cõ
tẽno ↄtẽpſi ptũ. In ui vo ſyllabã deſinẽtia mutant eã in
tum ſm p̃dictã regulã:vt ſiui ſitũ ſtraui ſtratũ creui cre
tũ.Ergo quoqꝫ lini vel liui litũ.vñ virg.in.iiij.Georgi.Et
paribꝰ lita corpora guttis. Et ſciendũ ꝙ tã litũ q̃ꝫ ſitum
⁊ itũ ⁊ quitũ ⁊ ſcitũ ſatũ corripiũt penl̃.qđ in alijs ſupis
q̃ a preteritis ĩ ui ſyllabã terminantibꝰ naſcunt̃ nõ inue
nit̃:vt amaui amatũ:neui netũ:cupiui pitũ:muniui nitũ
Lucanꝰ in.viij. Illita tela dolis ne martẽ cominꝰ vnq̃:
a cieo ↄpoſita vel cio tã corripiẽtia q̃ꝫ ꝓducẽtia penul.ĩ
ſupino inueniunt̃:vt excito penult. breui vel lõga ſm ꝙ
citũ corripiat vel ꝓducat p̃mam.

De deſinentibus in po.

IN po

deſinẽs m añcedente vnũ ĩuenio:
vt rũpo:qđ ſubtracta m ⁊ o ĩ i cõ
uerſa facit p̃teritũ penul.ꝓducta tã in ſimplici q̃ꝫ i
cõpoſitis ab eo:vt rũpo rupi abrũpo abrupi corrumpo
corrupi.E vo breuẽ in penul.habentia mutãt o in ui di
uiſas in p̃terito:vt ſtrepo pui:pret̃ clepo clepis clepſi cle
ptũ:a quo deriuat̃ etiã clipeus:⁊ hic ⁊ hec cleptis.i.fur.
R vo vel l vel e ꝓductã añ po hñtia o in pſi ↄuertentia
faciũt p̃teritũ:vt ſcalpo pſi:ſculpo pſi:ſarpo pſi:repo pſi:
ſerpo pſi.ſcopo aũt ſcopis facit ſcopui ⁊ caret ſupi.

Upina

in pi quidẽ terminatorũ fiunt
mutata i ĩ tum:vt rupi ptum.
In ui vo ſeꝑatas: ſubtracta u ⁊ addita tum:vt
ſtrepui pitũ. In pſi aũt exeũtia ſm predicã regulã muta
ta ſi in tũ:vt ſcalpſi ſcalptũ ſculpſi ſculptũ:repſi ptum ſer
pſi ptum.

De deſinentibus in ro.

IN ro

finita ꝑ ui ſyllabã terminãt preteri
tuꝫ:vt tero triui q̃ro queſiui ſero ſe
ris ui. Naꝫ ſero as a ſero abiecta o ſeraui ratũ fac̃
a ſero ſeris ſeui facit:tñ compoſita q̃ñqꝫ mutant ſignifi
catõem ſimplicis per ui ſeꝑatas ꝓferunt preteritũ o ĩ ui
ↄuerſa:vt deſero ꝓ derelinquo deſerui. Inſero ꝓ ĩmit
to inſerui.Si.n.de arbore dicã inſero inſeui facit: ⁊ ꝑtici
piũ inſitꝰ nõ inſertꝰ. Uirg.in.ij.Georg. Mutatãqꝫ inſita
mala ferre piꝝ. Uetuſtiſſimi tñ in ſimplici ſerui ꝓtuliſſe
ĩueniunt̃ ordinaui ⁊ ꝓ ſeui.i. ꝓ ĩmiſi ⁊ ſeminaui: Enniꝰ
in p̃ceptis:vbi vidit auenã loliuꝫ creſcere int̃ triticũ ſeli
git ſecernit aufert ſedulo:vbi operã quã toto ſtudio ſe
ruit:Dicas g̃ ꝙ ſero ris qñ ꝑtinet ad inſitõeꝫ vel ẽt ad ſe
mẽ facit ſeui:ſꝫ quñ ꝑtinet ad ĩmiſſionẽ facit ſerui.vñ v
ſus:Arboris eſt ſerui ſꝫ ꝑtinet ad ſata ſeui.Excipiunt̃ q̃t
tuor. Nã ĩueniunt̃ duo vba deſinẽtia in ro: q̃ duplicãt
s ante i in preterito:vt gero geſſi ⁊ vro vſſi.verro aũt ſꝫ
Seruiũ verſi facit:ſꝫ Cariſiũ aũt vri ꝓ duo r: qđ ⁊ vſus
cõis ↄprobat.Curro ẽt repetita p̃ore ſyllaba cucurri fac̃
preteritũ qđ in cõpoſitõe inuenit̃ apđ quoſdaꝫ auctorũ
geminatõem p̃me ſyllabe ſeruans. Apud alios aũt mini
me:vt Uirg.in.iij.Enei.Decurrere iugis alia de ꝑte parẽ
tes Ceſar ad virgilium:Excucurriſti ex neapoli.ita dicit
Priſ.ſm antẽ modernos:Curro in cõpoſitiõe geminat
tñ preteritum cum pre:vt precurro p̃cucurri:Et pungo
cum re:vt repungo repupugi.

Upina

eorum que in ui ſyllabã ter
minant preteritum mutatõe
ui in tum ꝓferuntur ſm predictaꝫ regulã:vt tri
ui tritum:queſiui queſitum:Seui autẽ mutat e in a bre
uẽ:vt ſeui ſatum. In compoſitõe aũt ſatum mutat a in i
breuem:vt inſitum cõſitum obſitum:vt inſita mala. ſer
ui autem facit ſertum.vñ deſerui deſertum:inſerui ĩſer
tum ⁊ exerui exertum.Que vero duplicant s ante i mu
tant ſi in tum in ſupino:vt geſſi geſtum: vſſi vſtum.Du
plicantia vo r ante o in preſenti ro in ſum conuertẽtia fa

ciūt ſupinū: vt curro curſū: verro verri verſū: ⁊ ſiliter vergo verſi: ⁊ vto verti faciūt ſupinū verſum.

De deſinentib⁹ in ſo.

i In ſo deſinentia o in i cōuertentia: aſſumunt ui coniunctas ⁊ faciunt p̄teritū pfectū: vt arceſſo arceſſiui: laceſſo laceſſiui. Saluſti⁹ in.ij.hiſtoriarū: Argentū mutū arceſſiuit. Laceſſo laceſſiui: ſicut ⁊ Prob⁹ dicit: ⁊ videt̄ mihi meli⁹ dicere q̄ laceſſi: pticipiū enī paſſiuū laceſſit⁹. Caper tn̄ laceſſi dicit eſſe: vt faceſſi. ⁊ pbat exemplū Lucilij quo vſus ē i.xiiij. Nā vet⁹ ille cato laceſſiſſe appellari q̄ cōſcius nō erat ipſe ſibi. Sed pōt laceſſiſſe p ſyncopā eſſe platū ui ſyllabe: vt cupiſſe petiſſe dicim⁹ p cupiuiſſe ⁊ petiuiſſe. Saluſti⁹ in.iiij.hiſtoriarū: Igit̄ legiones pdie in mōte poſitas laceſſiuit. Faceſſo vō ⁊ capeſſo ⁊ viſo q̄ poſſum⁹ deſideratiua dicere: ſigt enī faceſſo deſidero facere: capeſſo deſidero capere. Et viſo deſidero videre frequen. enī nō poſſunt eſſe: qū p̄me coniugatiōis ſint. Hec eadē ſm Diomedē ⁊ Chariſiū o in i cōuertētia: faciūt p̄teritū perfectū: faceſſo faceſſi capeſſo capeſſi: viſo viſi: ſiliter queſo queſi. Probus tn̄ q̄ſiui dicit ⁊ melius q̄uis quoq̄ p̄mitiuū eius.i.quero queſiui facit p̄teritū pinſo pinſiui facit p̄teritū.

s Supina eoꝝ in ſitū exeunt: vt arceſſitū laceſſitū: capeſſitū: ſm in ui deſinētiū regulā ui in tū mutata. A pinſo autē piſtum debet eſſe. vn̄ piſtor nomē v̄bale: vt paſtū paſtor vſtū vſtor: geſtū geſtor. ita dicit Priſ. Hic attēde q̄ deſinētia in ſo: habēt p̄teritū ⁊ ſupinū ad modū q̄rte cōiugatiōis: vt laceſſo ſis ſiui ſitū: pret̄ viſo qd̄ facit viſi in p̄terito: ⁊ caret ſupio: ⁊ faceſſo faceſſi: ⁊ capeſſo capeſſi que faciūt ſm quoſdā faceſſū ⁊ capeſſū. Nos enī dicimus q̄ habēt ſupinū ad modū quarte cōiugatiōis faceſſitū ⁊ capeſſitū: q̄ſi ab iſtis p̄teritis faceſſiui: ⁊ capeſſiui. vn̄ dicim⁹ q̄ faceſſum ⁊ capeſſū nō ſūt voces ſignificatiue. Adhuc excipit̄ queſo q̄ pprie facit queſiui q̄ſitū: lʒ inueniat̄ queſi: ſed h̄ p̄teritū modo accōmodat̄ a ſuo p̄mitiuo: q2 nullū deſiderium notat: vt q̄ro ſiui ſitū quero q̄ habet queſumus ⁊ nō plus. Et vide q̄ pōt ibi eſſe u more antiquoꝝ qui dicebāt queſum⁹ volumus: q̄uis rō exigat dici queſim⁹ volim⁹: ſicut legim⁹. Adhuc excipit̄ pinſo pinſui piſtū: qd̄ eſt deſideratiuū hui⁹ v̄bi pindo pinſi pinſū pinſit: u in o fit pinſo pinſis. Cenſo aūt cenſis inuenit̄ tertie cōiugatiōis: qd̄ ſm quoſdā facit cēſui cenſitū penul. cor. ſed cēſio cenſis cenſiui cēſitū eſt quarte cōiugatiōis: ⁊ penul. pdu. nā cenſeo cēſes ſecūde cōiugatiōis facit cenſū. Nos vō dicimus ſequētes magiſtrū Bene. q̄ cēſo cēſis cēſit tertie cōiugationis poti⁹ eſt deſideratiuū. vn̄ facit p̄teritū ⁊ ſupinū ad modum q̄rte penul. pdu. vn̄ patet q̄ in li. numeroꝝ ſemp recenſiti ſūt: debet in penul. pdu. Inuenit̄ etiā incerſo incerſis.i. puebo: ⁊ deſcēdit ab h̄ v̄bo incieo es: a quo incito incitas: ⁊ tūc facit p̄teritum ⁊ ſupinū ad modū quarte: vt incerſo ſiui ſitū: ſicut dicit̄ accedo acceſſi arceſſo: arceo arceſſo: accio accerſo: qd̄ antiq̄ dicebant accerſio. vn̄ Act. x. Accerſi ſymonē. ſed h̄ verbū nō eſt in frequēti vſu nūc: ſed vtimur h̄ verbo accerſo ſis tertie cōiugatiōis accerſiui accerſitū qd̄ idē ſigt. De formatiōe autē verboꝝ in ſo deſinētiū: dicem⁹ infra in ſpecieb⁹ verboꝝ deriuatiuoꝝ: qn̄ determinabim⁹ de v̄bo deſideratiuo. Itē nota q̄ iſta q̄nq̄ v̄ba lʒ ſint tertie cōiugatiōis: nec tn̄ deſideratiua: habēt nihilomin⁹ p̄terita ⁊ ſupina ad modū quarte cuꝫ ſuis cōpoſitis. ſ. peto petiui petitū: q̄ro ſiui ſitū: cupio piui pitū: tero triui tritū: cōtero triui tritū. vn̄ cōtrit⁹: ſapio piui pitū facit: ⁊ ſapio pui pitū facit: ⁊ ſapio pui ⁊ tūc facit ſupinū ſapitū: penul. cor.

De deſinentib⁹ in to.

i In to deſinētia varias habēt formas. In to nāq̄ c ancedēte inuenio: pecto cui⁹ p̄teritū pexui vel pexi facit: ſiliter a necto xui ⁊ xi. Flecto vō flexi facit: ⁊ plecto ctis xi. Antiqui autē plector cū oībus ſuis cōpoſitis cōe dixerunt vn̄ plector ⁊ amplector ⁊ ample⁹ dicim⁹. E breui ancēdēte in to deſinētia duo inueni: peto petiui: ⁊ meto meſſui. R ancedēte ſiliter inueni duo: ſterto ſterti: ⁊ verto vti. Gemiata vō t ante o vnū inueni: vt mitto miſi: ⁊ in ſto vnū: ſiſto cui⁹ p̄teritū qn̄ actiuā hʒ ſignificationem: tā in ſimplici q̄ in cōpoſito deficit. Qn̄ vō abſolutā ⁊ ſilēm ſto v̄bo cōe cū eo habet p̄teritū: vt reſiſto vel reſto reſtiti: cōſiſto ⁊ cōſto cōſtiti: pſiſto ⁊ pſto pſtiti.

s Supina eoꝝ que in xui vel in xi preteritū terminat̄: p xum exeūt: vt nexui nexū: qd̄ etiā faceret nectū: niſi eſſet differētia hui⁹ verbi neco cas cui ctū: pexui vel xi xū: flexi flexū. Siliter faciūt ſupina que in ctor deſinūt deponētia: amplector amplexū: qd̄ tn̄ nunc cōe eſt. Petiui vō ſm analogiā in ui terminantiū preteritū: petitū facit penul. pdu. ſiliter meſſui meſſū: ſed cenſui cenſū. miſi duplicat s in ſupino: miſſū. a ſtertui ſupinū nō inueni: nec a ſiſto: vt dicit Priſ. Hic attēde q̄ ſiſto .i. ſto accipit mutuo ſteti ſtatū: ſed ſiſto qn̄ eſt tranſitiuū facit ſtatui ſtatutū ſm quoſdā. ⁊ hui⁹ opinionis ē Hu. vel dicam⁹ cū alijs q̄ tūc nō habet p̄teritum: ⁊ hui⁹ opinionis fuit magiſter Bene. ⁊ h̄ etiā videt̄ velle ſupra Priſ. v̄to autē facit v̄ti verſū: ſicut vergo ⁊ verro: ⁊ ſic verſū eſt ſupinū triū verboꝝ. Itē ſcias q̄ ſiſto ē verbū ſimplex: q2 nulla cōiunctio pōt cōponi cū verbo. Nequeo enī cōponit̄ ex nō ⁊ queo.

De deſinentib⁹ in tor.

i In tor deponētia exeūtia nulla ancēdentia cōſonāte: tor in ſū conuertūt: vt vtor vſū: nitor niſū. facit etiā ſupinū nixū. vn̄ niſus ⁊ nix⁹ pticipia p̄teriti de nitor niteris.

De deſinentib⁹ in xo.

i In xo duo inueniūt̄: o in ui diuiſas cōuertētia in p̄terito: vt texo texui: nexo nexis: vel nexas nexui. Supina alterū p tum: alterū p xū finiūt: vt textū nexū. ita dicit Priſ. in. x. li. ⁊ in. xi. li. dicit de pticipio: X quoq̄ ancedēte vnū inuenio in tus: vt texui textus. Ex predictis verbis videt̄ q̄ Priſ. mixt⁹ dicebat ſcribi p s: q̄ aliqui doctores volūt: ſed Hu. dicit q̄ miſceo miſces facit miſcui mixtū p x: ⁊ cōiter ita ſcribit̄. inde mixtio.

De p̄teritis quarte cōiugatiōis ⁊ ſupinis.

q Quarte cōiugationis verba oīa actiua vel neutralia in io deſinūt: exceptis eo ⁊ queo ⁊ veneo: ⁊ cōpoſitis ex eis: vt dicit Priſ. in. x. li. In cio igit̄ deſinētia duarū excedētia numerū ſyllabarū: ſimplicia n antecedente cio: cio in xi cōuerſa faciunt p̄teritū perfectū: vt vincio vinxi: ſancio ſanxi. Uetuſtiſſimi tn̄ etiā ſanciui ⁊ ſancitū pferebāt: qd̄ modo nihil eſt. Si autē n nō habuerint an̄ cio: cio in ſi mutata faciūt p̄teritū: vt fartio farſi: rautio rauſi: ſartio ſarſi: fultio fulſi: qd̄ ⁊ Probo placet: ⁊ vſus ē: q̄uis alij differētie cā poſuerunt fulxi: ſuffultio ſuffulxi. Alia vō oīa ſupradicte cōiugatiōis v̄ba ſecūde perſone p̄ſentis abiecta s finali: ⁊ addita ui ſyllaba: preteritū pfectū faciunt: qd̄ tn̄ etiā ſubtracta u cōſonāte: ⁊ cor. i penul. licet pferre: vt ſcio ſcis ſciui vl' ſcij. ⁊ ab eo cōpoſita: vt aſcio

aſciui vel aſcij.ſiliter cio cis:qḋ ꝛ cieo cies dr̃ cij vel ciui
ꝛ ab eo cõpoſita:cõcio cõcis:cõciui vel cõcij:audio au/
diui vel audij:mollio molliui vl' mollij: munio muniui
vel munij:ſeruio ſeruiui vel ſeruij:eo iui vel ij:queo q̇ui
vel quij:veneo veniui vl' venij: ſuffio ſuffiui vl' ſuffij:qḋ
q̄ꝫuis a neutropaſſiuo cõponatᷣ: tñ qꝛ ſignificationem
mutauit:mutauit etiã declinationẽ.Uirgili⁹ in.iiij. ge/
oꝛ.At ſuffire thimo ceraſq; recidere manes.Suffire di
cit ſm rectã q̄rte cõiugatiõis declinationẽ: qũ ſimplex
ei⁹ fieri eſt:excipitᷣ haurio hauſi.inuenitᷣ tñ hauriui vel
haurij.Uarro in.xxiij.ad Ciceronẽ: Qũ in diẽ haurie/
rint.ſepio ſepſi:ſenſio ſenſi:venio veni: apio aperui qḋ
videtᷣ a pario eſſe cõpoſitũ:qḋ vetuſtiſſimi nõ ſolũ ſm
tertiã ſed etiã ſm quartã ꝯiugationẽ declinabãt.vnde
Enni⁹:Oua parire ſolet gen⁹ pẽnis ꝯdecoratũ.Igitᷣ cõ
poſita ex eo ſi ꝑncipalẽ ſyllabã purã:nec ex integra pre
poſitiõe habuerint:io in ui ꝯuertũt in ꝑterito:vt aperio
aperui:opio operui:coopio coopui.Repio vo duplica/
uit p l ꝑterito:q̇ppe diminuta vna ſyllaba:repio reppe/
ri.ſiliter eſt ꝑteritũ a cõperio cõperi. Ex dictis patet ꝙ
cõpoſita a pario oĩa faciũt ꝑteritũ in ui diuiſas : preter
reperio repperi:ꝛ cõperio cõperi. Sũt alia ex pio cõpo
ſita deponẽtia:expioꝛ operioꝛ: quoꝝ ꝑticipia expertus et
opert⁹ oſtẽdũt a pario eẽ cõpoſita:cui⁹ ꝑticipiũ partus
eſt:ſalio ſaliui vel ſalij ꝛ ſalui ſaltũ . Uirgili⁹ in.ij.geoꝛ.
Mollib⁹ in pratis vnctos ſalire ꝑ vtres. In quibuſdã
tñ codicib⁹ inuenitᷣ etiã ſaluere ſcriptũ . Lucan⁹ in.iij.
Inſiluit ſolo nocitur⁹ pondere puppim.Ouidius in.xj.
metha.Cũ ſepe aſſiluit defenſe menibus vrbis. Idẽ in
iiij.faſtoꝝ:Perflãmam ſaluiſſe pecus ſaluiſſe calones.
Stati⁹ in.ix.thebaidos:Excuſſi ſalierũt cuſpide dẽtes.
Cãbio cãbis ponit Chariſi⁹: ꝛ ei⁹ ꝑteritũ campſi . vñ ꝛ
campſo cãpſas ſolebãt vetuſtiſſimi dicere. Enni⁹ in.x.
Leucaten campſant.Aio cui⁹ declinatio in vſu frequẽ
ti nõ eſt:q̄rte cõiugatiõis eſſe oſtenditᷣ ab impatiuo in
i terminãte: ꝛ ꝓdu.penul.in aim⁹ ſicut in audiuim⁹:ſed
penultima de inq̇mus coꝛri.qũ ſit tertie cõiugatõis:ſic
legim⁹.vñ verſus:Tertia vult inq̇t:q̄rtaq; ſumit ait.de
h̄ pleni⁹ dixi in ꝑncipio tertie cõiugatõis.

8 Upina in xi terminantia ſm ſupradi/
ctã regulã in ctũ exeũt: xi mu/
tata in ctũ:vinxi vinctũ fit:ſanxi ſanctũ ſm mo
dernos. Inuenitᷣ apud vetuſtiſſimos ſanciui ſancitum
vñ Lucreti⁹:ꝙ poꝛro neq; ſancitũ quidem extat. In xi
vo ꝑteritũ finiẽtia:l vel r añcedentib⁹ mutant eã in ctũ
in hac cõiugatiõe ꝛ faciũt ſupinũ:vt farſi fartũ: fulſi ful
tũ:ſarſi ſartũ.vñ ſartoꝛes ꝛ fartoꝛes.ꝛ ex his compoſita
cõfertio cõfertũ:refertio refertũ.Alia vo in ſi deſinẽtia
ſupꝛadictã regulã ſeruãt.i.generalẽ in ſi deſinẽtiũ:mu/
tãt eni ſi in ſũ:vt ſenſi ſenſũ:rauſi rauſũ.Haurio ris hau
ſi hauſtũ differẽtie cã aſſũpſit t:q̄ꝫuis ꝛ aſpiratiõe diffe
rat.ſepſi vo ſeptũ ſm ꝓpoꝛtionẽ i ſupꝛadictis expoſitaꝫ
facit:mutat eni ſi in tũ:veni aũt vẽtũ: ꝛ apui apertũ faci
unt:ſicut ꝛ pario partũ.Et oĩa ex his cõpoſita: vt adue/
nio aduentũ:cõuenio cõuentũ:cõperio comꝑtũ: ꝛ expe
rioꝛ expertũ: ꝛ habent r añ tũ oĩa cõpoſita a pario.Alia
vo oĩa que tã in ui ſyllabã q̄ꝫ in ij terminãt ꝑteritũ ꝑfe/
ctũ:in itũ faciũt ſupinũ penul. ꝓdu. tã in hac q̄ꝫ in alijs
cõiugationib⁹:vt audiui vel audij auditũ : accerſiui vel
accerſij accerſitũ:cupiui vel cupij cupitũ:petiui vel petij
petitũ.Excipiunṫ in eo deſinẽtia ꝛ diſſyllaba tertie ꝛ ſe
cũde cõiugatiõis q̄ penul.ſupini coꝛri.vt eo iui vel ij itũ
adeo adiui vel adij aditũ:ꝑtereo ꝑteriui vel ꝑterij ꝑteri/
tũ:perio periui vel perij peritum penul.coꝛ. Inuenitᷣ pe
rio peris periui perĩtũ qḋ non eſt in vſu.i.inſtruere: do
cere.vñ perit⁹ ta tũ penul.ꝓdu.vñ quidã: Nõ vadit pe
ritũ q̄ vult audire peritũ. Itẽ queo q̇ui vel quij quitum
ſino ſiui vel ſij ſitũ:lino liui vel poti⁹ leui litũ . Inuenitᷣ
etiã ꝛ lij qḋ in rariſſimo vſu ẽ. Nec etiã lini vtimur ad
differẽtiã hui⁹ vtᷣ liui⁹ liui:ſed in frequenti vſu eſt lino
leui litũ.Cieo quoq; ciui vel cij citum coꝛ.penul. qñ vo
a cio cis q̄rte cõiugatiõis eſt ꝓdu.eã.vñ quidã: A cieo
citũ nõ venit imo citũ . Pono quoq; ꝙ antiqui poſiui
dixerũt:nũc in frequẽti vſu poſui facit ꝑteritũ:poſitũ in
ſupino coꝛ.penul . Ueneo quoq; ſm analogiã venitũ
deberet facere a veni:ui in tũ coꝛ. penul. ꝓ quo magis
venũ in vſu ẽ. Ideo autẽ dicim⁹:diſſylla in ui deſinẽtia
ſecũde vel tertie cõiugatiõis i ſupino vel ꝑticipijs ꝑteri
ti tꝑis penul.coꝛri.qꝛ diſſyllaba ſiue ſint quarte cõiuga
tionis penul.ꝓdu.vt ſcio ſcit⁹: ſiue vltra duas ſyllabas
alteri⁹ quoq; cõiugatiõis ꝓdu.penul.vt arceſſiui arceſ
ſitus:cupiui cupit⁹:niſi a diſſyllabis ſint cõpoſita: vt in
ſit⁹:illit⁹. Lucanus in.viij. Illita tela dolis nec martem
cõmin⁹ vſq;.ſiliter impoſit⁹ ꝓpoſit⁹. Preterea notãdũ
ꝙ ſepelio ſepeliui vel ſepelij ſepultũ : in frequẽtioꝛi vſu
eſt ſupinũ.Antiq̇ſſimi etiã ſepelitũ dicebant: ꝛ ſic ſerua
bãt analogiã ui in tũ mutãtes. Ambio ꝛ ab eo cõpoſi/
tũ ſolũ mutãt e in i: itaq; in io quidẽ deſinentiũ regulã
ſeruãt in ꝑticipio ꝛ in ſupino q̇ppe ꝓdu. penul.ambit⁹
ta tũ. In noĩe ſiue vocabulo rei,differẽtie cã in eo termi
nantiũ regulã ſeruãs coꝛ.penul.i ambit⁹. Ouidius in.j.
methamoꝛ. Juſſit ꝛ ambite circũdare litoꝛa terre . Lu/
can⁹ in.j. Letaliſq; ambitus vrbi annua venali referẽs
certamina cãpo.Salio quoq; ſaliui vel ſalij ſalui ſaltuꝫ
facit .Uirgili⁹ in.xj. Ac medias intᷣ cedes exultat ama/
ſon.Solẽt eni frequẽtatiua plerũq; a ſupinis vel ꝑtici/
pijs ꝑteriti tꝑis naſci: ꝛ ſcribitᷣ ꝑ vnũ l ſalio qũ coꝛ.ꝑmã
ꝛ eſt neutrũ: ꝛ triplicat preteritũ etiã in compoſitiõe:vt
inſilio inſiliui inſilij inſilui: ꝓſilio ꝓſiliui ꝓſilij pꝛoſilui:
ſallio ſallis ſalliui ꝑ duo l:vel ſallij ꝑ ſyncopã ſallitum.
Itẽ inuenitᷣ ſallo ſallis ſalli ſallere ſalſũ tertie ꝯiugatio/
nis in eodẽ ſenſu.i.ſale cõdire: ꝛ ſcribitᷣ ꝑ duo l qũ faci/
at ſupinũ in ſũ:vt vello vulſũ . nã ſi ſcriberetᷣ ꝑ ſimplex
l:faceret ſupinũ in tũ:vt colo cultũ: vt ſupꝛa dixi in ꝑte/
ritis tertie cõiugatiõis veniẽtib⁹ a deſinẽtib⁹ in lo.Si/
ſemia:Sic in eandẽ paludẽ multi piſciũ ſalliẽdoꝛũ cã a
nauib⁹ ſemionuſtis cõmeant.A ſallio ſalliendoꝝ dixit:
nõ ſallendoꝝ.Saluſti⁹ in.iij.hiſtoꝛiarũ: Parte cõſũpta
reliqua cadauerũ ad diuturnitatẽ vſus ſallerẽt.ſallerẽt
dixit a ſallo:nõ a ſallio.Siliᷣ Lucili⁹ in.ix.Sallere mu/
renas mercẽ in frigidaria ferre. Inde eſt etiã futuri tẽ/
poꝛis ꝑticipiũ ſallitur⁹ ꝛ ſalſur⁹ . Inuenitᷣ etiam pſallo
pſallis pſalli pſallere ꝑ pſ ꝛ duo l: ꝛ caret ſupĩo tertie cõ
iugatõis. Paulus ad Chorinth. Pſallã ſpiritu pſallã ꝛ
mente.vñ verſus:Sallio ſallo cibũ:ſallio pede:,cantica
pſallo . Sallo facit ſalli: ſallliui ſallio : pſallo Dat pſalli
ſalui ſalio ſalijq; ſaliui.Sallo facit ſalſũ:ſallitũ ſallio:ſal
tũ Dat ſalio:pſallo tñ manet abſq; ſupino. Hic atten
de ꝙ cãbio cãbis facit cãpſi cãmpſũ.vñ cãpſo campſas
antiq̄ dixerũt. Itẽ vſualiter dr̃ campſoꝛ cãpſoꝛis. Item
ſingultio ſingultis facit ſingultiui ſingultũ. Amicio cis
ciui amicire facit amictum: ꝛ coꝛ penul.amicis: ſed vlti
mã ꝓdu.deſinit eni in is ꝓductã ſicut audis ꝛ alia vba
quarte coniugatiõis:ſed amicis nomen ꝓdu.penul.vñ
vſus:Si nudos amicis chꝛiſti potieris amicis.vñ patet
ꝙ amicitᷣ ꝓdu.penul.ſicut auditᷣ: Hiere.xliij.Sicut pa
ſtoꝛ amicitᷣ.Ouidius.v.metha. Ipſe ſibi ablatis fuluis
amicitᷣ in alis. Itẽ veneo venis veniui: venũ ẽ cõpoſitũ

ex venũ ꝛ ex eo is:ſed nõ ex venũ:inq̄ʒtũ eſt eiꝰ ſupinũ. Inuenit̃ etiã venũ oĩs ge. ꝛ indeclinabile:vt hec res eſt venũ.i.venalis: ꝛ ita ẽ de componẽtibꝰ illiꝰ verbi. Eſt ꝛ venũ ſupinũ eiuſdẽ v̄bi:vt frumẽtũ mittit̃ venum.i. ad vendẽdũ: ꝛ ſic venũ eſt figure decõpoſite:ſed ĩ p̄ma acceptiõe eſt figure ſimplicis. Potioꝛ etiã facit potitꝰ:qḋ olim fuit tertie cõiugatiõis:largioꝛ largitꝰ:partioꝛ partiris ꝑtitꝰ. Orioꝛ oriris ẽ q̄rte ꝯiugatiõis: ſed adhuc tenet de tertia orit̃: ꝛ ꝑticipiũ p̄teriti tp̄is ortꝰ ſũ: ꝛ ſupinũ ortũ:qḋ inuenit̃ etiã oritũ:inde oriturꝰ. ꝛ Morioꝛ autẽ fuit q̄rte cõiugatiõis:ſed nũc ẽ tertie:facit tñ irregulariter mortuꝰ:ſʒ ſupinũ moritũ: ꝛ inde moriturꝰ. Metioꝛ autẽ facit mẽſus ꝛ metitꝰ:inde mẽſurꝰ ꝛ metiturꝰ: ſed mẽtioꝛ facit mentitꝰ mentiẽs. Metoꝛ teris paſſiuũ de meto tis facit meſſus. Nota etiã ꝙ ſicut dicit Hu. in fine de eo is:oĩa verba q̄rte ꝯiugatiõis olim faciebãt futurũ indicatiui in bo vel in boꝛ. vñ adhuc in theologia inuenit̃ ꝙ Propħa dicit in pſal. Deꝰ repuliſti. Deus locutꝰ eſt in ſcõ ſuo letaboꝛ ꝛ ꝑtiboꝛ ſiccimã: ꝛ ꝯuallẽ tabernaculoꝝ metiboꝛ. Et in Prouer.c.i. Et imprudẽtes odibũt ſciam. Ecce ꝑtiboꝛ ꝛ metiboꝛ ꝛ odiboꝛ q̄rte ꝯiugatiõis deſinũt in boꝛ in futuro indicatiui:ſed hec antiq̄tas abſoluit: ꝛ ſolũ duo v̄ba quarte ꝯiugatiõis faciũt futurũ illud ĩ bo.ſ.eo ꝛ queo: ꝛ cõpoſita ab eis:excepto ambio qḋ nõ facit in bo ſed in am:ambiã. ſi autẽ inuenit̃ in bo:fit ſm antiq̄tatẽ. In cõpoſitis tñ ĩuenit̃ illud futurũ in bo: ꝛ etiã in am:vt trãſibit ꝛ tranſiet:peribit ꝛ periet. vñ in Luca. Celũ ꝛ terra trãſibũt: v̄ba autẽ mea nõ ꝑtrãſient. Hec de formatiõe p̄teriti perfecti ꝛ ſupinis verboꝝ dicta ſufficiãt: Amodo de formatiõe alioꝝ temporꝝ videamꝰ.

De formatione ꝑſonarũ a ſe inuicẽ.

p Rima perſona p̄ſentis tp̄is indicatiui modi a nullo format̃. Secũda autẽ ꝑſona p̄ſentis indicatiui modi format̃ a p̄ma h̃ modo: In p̄ma cõiugatiõe q̇dem o mutat̃ in as vt amo amas. In ſecũda autẽ ꝯiugatione eo mutat̃ in es ꝓductã:vt doceo doces. itaqʒ neceſſario vna ſyllaba minoꝛ ẽ q̄ʒ p̄ma ꝑſona:vt moneo mones. In tertia ꝯiugatione o mutat̃ in is niſi deſinat in eo:vt lego legis. ſi v̄o deſinit in io o mutat̃ in s:vt facio facis: fugio fugis In q̄rta ꝯiugatiõe ſĩliter o mutat̃ in s:vt audio audis: munio munis:niſi deſinat in eo:nã tũc e mutat̃ in i: ꝛ o in s:vt eo is:queo q̇s. Tertia autẽ ꝑſona generalit̃ format̃ a ſecũda:s mutata in t: vt amas amat. Ex h̃ patet ꝙ ait inq̇t nequit ſcribũt̃ ꝑ t:non ꝑ d. Nullũ enĩ verbũ tertiã ꝑſonã in d terminat. Prima autẽ ꝑſona pluralis format̃ a tertia ſingularis remota t: ꝛ addita mus: vt amat amamꝰ:in oĩ ꝯiugatione. Secũda v̄o pluralis fit a ſecũda ſingulari interpoſita ti: vt doceo doces docet] Tertia pluralis fit a tertia ſingulari in p̄ma ꝛ ſecũda cõiugatione:interpoſita n:vt amat amãt:docet docẽt. In tertia v̄o ꝛ in q̄rta ꝯiugatiõe format̃ a p̄ma ꝑſona ſingulari:o mutata in unt:vt lego legũt:inq̇o inquiũt: aio aiũt:eo eũt. Prima ꝑſona ſingularis p̄teriti impꝑfecti indicatiui format̃ a ſecũda ꝑſona p̄ſentis indicatiui mõi ſingularis numeri in p̄ma ꝛ ſecunda ꝛ etiã in q̄rta deſinẽtibꝰ in eo:remota s ꝛ addita bã:vt amas amabã:doces docebã:eo is ibã. In tertia v̄o cõiugatiõe ꝛ etiã in q̄rta in nõ deſinẽtibꝰ in eo format̃ a p̄ma ꝑſona p̄ſentis indicatiui modi:o mutata in e ꝓductaʒ: ꝛ addita bã:vt lego legebã:audio audiebãꝰ: qḋ videt̃ fallere in munibã ꝛ polibã:ꝓ muniebã ꝛ poliebã:ſicut dicã in munio munis. Secunda v̄o ꝑſona fit a p̄ma:m mutata in s:vt amabam amabas. Tertia fit a ſecũda:s mutata in t:vt docebas docebat. Prima ꝑſona pluralis format̃ a tertia ſingulari:t mutata in mus: vt amabat amabamus. Secũda v̄o ꝑſona pluralis format̃ a ſecũda ſingulari: interpoſita ti:vt amabas amabatis. Tertia v̄o format̃ a tertia ſingulari:ĩterpoſita n:vt amabat amabãt. Prima ꝑſona ſingularis futuri indicatiui mõi format̃ a ſecũda ꝑſona p̄ñtis indicatĩ mõi in p̄ma ꝛ ſecũda ꝛ ĩ q̄rta etiã ꝯiugatiõe deſinentibꝰ in eo remota s ꝛ addita bo: vt amas amabo:doces docebo: ꝛ eo is ibo. Tñ cõpoſita ab eo inueniũt̃ in bo ꝛ in am futurũ facere:vt tranſibo trãſeã:p̄teribo preterẽa. In tertia v̄o ꝯiugatiõe ꝛ in q̄rta in nõ deſinẽtibꝰ in eo formant̃ a p̄ma ꝑſona p̄ſentis indicatiui modi:o mutata in am:vt lego legã:audio audiã. Secũda ꝑſona fit a prima h̃ mõ: Si p̄ma futuri deſinit in bo:o mutat̃ in is:vt amabo amabis. ſi deſinit in am mutat̃ in es:vt legã leges. Tertia format̃ a ſecũda:s in t mutata:vt amabis amabit. Prima ꝑſona pluralis formatur a tertia ſingulari: remota t ꝛ addita mus:vt amabit amabimꝰ. Secũda ꝑſona pluralis format̃ a ſecũda ſingulari:interpoſita ti:vt amabis amabitis. Tertia pluralis format̃ a tertia ſingulari: interpoſita n:ſi deſinat futurũ in am:vt leget legẽt: audiet audient:trãſiet trãſient. Si v̄o deſinat futurũ in bo:format̃ a p̄ma ꝑſona ſingulari:o mutata in unt:vt amabo amabũt:docebo docebũt:trãſibo trãſibũt. Olim tamẽ v̄ba q̄rte ꝯiugatiõis faciebant futurũ indicatiui in bo vel in boꝛ:vt ſ̄ dixi qũ egi de preteritis v̄boꝝ q̄rte cõiugationis in fine.

s Ecunda ꝑſona p̄ſentis impatiui format̃ a ſecũda ꝑſona p̄ſentis tp̄is indicatiui mõi ſingularis nũeri:remota s: vt amas ama:doces doce:audis audi. In tertia tñ ꝯiugatiõe remota s: ꝛ i mutata in e:vt legis lege. Quedam tñ ꝓferunt̃ ꝑ apocopã:vt dic duc fac ꝛ fer. Tertia ꝑſona impatiui ẽ ſĩlis tertie ꝑſone p̄ſentis tp̄is ſubiunctiui vt ama amet:qũ amẽ amet. ꝛ ſic in oĩ ꝯiugatione ꝛ format̃ a p̄ma indicatiui h̃ mõ: In p̄ma ꝯiugatione o mutata in et:vt amo amet. In alijs ꝯiugationibꝰ o mutata in at:vt doceo doceat:lego legat:audio audiat. Itẽ prima ꝑſona pluralis format̃ a tertia ſingulari: remota t ꝛ addita mus:vt amet amemꝰ:doceat doceamꝰ ꝛc̃. Secũda ꝑſona pluralis format̃ a ſecũda ſingulari: addita t ſyllaba: vt ama amate: doce docete: audi audite. In tertia tñ ꝯiugatiõe mutat̃ e in i coꝛ. ꝛ addit̃ te ſyllaba: vt lege:e in i mutata: ꝛ addita te fit legite. Tertia ꝑſona pluralis fit a tertia ſingulari ĩterpoſita n:vt amet amẽt Secũda ꝑſona ſingularis futuri impatiui format̃ a ſecunda p̄ſentis impatiui addita to:vt ama amato:doce doceto:audi audito. In tertia tñ ꝯiugatiõe e mutat̃ in i breuẽ ꝛ addit̃ to:vt lege legito. tertia ꝑſona eſt ſĩlis ſecũde:vt amato tu:amato ille. Prima v̄o pluralis futuri impatiui eſt ſĩlis p̄me ꝑſone pluralis p̄ſentis impatiui:vt amemꝰ:doceamꝰ:legamꝰ:audiamꝰ. Secũda ꝑſona pluralis formatur a ſecunda ſingulari addita te: vt amato amatote:doceto docetote:legito legitote:audito auditote. Tertia ꝑſona pluralis futuri tp̄is impatiui format̃ a tertia ꝑſona pluralis numeri p̄ſentis indicatĩ modi addita o: vt amãt amãto:docẽt docento: legunt legũto:audiunt audiunto.

p Rima perſona ſingulari p̄ſentis optatiui mõi format̃ a ſecũda ꝑſona p̄ſenti impatiui mõi addita rẽ:vt ama amarẽ. Secũda ꝑſona format̃ a p̄ma ꝑſona p̄ſentis optatiui mõi:m mutata in s:vt amarẽ amares. Tertia ꝑſona

formaẗ a ſecũda:s mutata in t:vt amares amaret. Pri ma pſona pluralis formaẗ a pma ſingu.addita us: vt amarẽ amarem⁹. Secũda pſona pluralis fit a ſecunda ſingulari interpoſita ti ſyllaba:vt amares amaretſ. Ter tia pluralis formaẗ a tertia ſingulari iterpoſita n:vt do ceret docerẽt. Prima pſona futuri optatiui ſingularis formaẗ a pma pſona pſentis tpis indicatiui ſingularis numeri h̃ mõ: In pma quidẽ ↄiugatiõe o mutata ĩ em vt amo amẽ. In oĩbus aliis ↄiugationib⁹ o mutata in am:vt doceo doceã:lego legã:audio audiã:eo eã. Se cũda pſona formaẗ a pma futuri optatiui: m mutato ĩ s:vt amẽ ames. Tertia pſona formaẗ a ſecũda s muta ta in t:vt ames amet. Prima pſona futuri optatiui plu ralis formaẗ a pma ſingu.addita us: vt amem amem⁹ Secũda pſona pluralis a ſecũda ſingu.interpoſita ti:vt ames ametis. Tertia pſona pluralis formatur a tertia ſingu.interpoſita n:vt amet amẽt:legat legãt.

s **Ubiunctiuus** in pſenti tpe ẽ per oĩa ſilis futuro op tatiui. Preteritũ enĩ imperfectũ ſubiũctiui eſt ſi mile pſenti ⁊ pterito imperfecto optatiui.

i **Nfinitiuus** formaẗ a ſecunda p ſona imperatiui addi ta re:vt ama amare:audi audire. Futuꝝ võ in finitiui fit p ſuppletionẽ ſupini cũ h̃ infinitiuo ire: vel p ſuppletionẽ pticipii futuri tpis terminati in tũ cũ h̃ infi nitiuo eſſe:vt infinitiuo amatũ ire vel amaturum eſſe. Nũc de his que formanẗ a preterito pfecto indicatiui modi videamus.

p **Rima** pſona pteriti pluſq̃pfecti indi catiui modi formaẗ a ſuo pteri to pfecto:i mutata ĩ e coꝛ.⁊ addita rã: vt ama ui amauerã:cucurri cucurrerã. Secũda pſona formaẗ a pma:m mutata in s:vt amauerã amaueras. Tertia fit a ſecũda pſona:s in t:vt docueras docuerat. Prima p ſona pluralis formaẗ a tertia ſingu. remota t ⁊ addita mus:vt amauerat amaueram⁹ penul.pdu. Secũda p ſona pluralis formaẗ a tertia ſingu.addita is:vt amaue rat amaueratis. Tertia pluralis formaẗ a tertia ſingu. interpoſita n:vt amauerat amauerãt.

p **Rima** pſona pteriti pfecti ⁊ pluſq̃pfe cti optatiui mõi formaẗ a pma pteriti pfecti indicatiui mõi addita s ⁊ ſem: vt amaui amauiſſem:cucurri cucurriſſem. Secũda autem pſona formaẗ a ſua pma:m mutata in s:vt amauiſſem amauiſſes. Tertia formaẗ a ſecũda s mutata ĩ t: vt vti nã amauiſſes amauiſſet. Prima pſona pluralis forma tur a tertia ſingu.remota t ⁊ addita mus:vt vtinã ama uiſſet amauiſſemus. Secũda pſona pluralis formaẗ a tertia ſingu.addita is: vt vtinã amauiſſet amauiſſetis: cucurriſſet cucurriſſetis. Tertia pſona pluralis formaẗ a tertia ſingu.iterpoſita n:vt vtinã amauiſſet amauiſſent momordiſſet momordiſſent.

p **Rima** perſona ſingularis pteriti perfe cti ſubiũctiui formaẗ a pma p ſona pteriti pfecti indicatiui modi: i mutata in e coꝛ.⁊ addita rim:vt amaui amauerim:pepẽdi pepẽde rim:acui acuerim. Secũda pſona formaẗ a ſua pma:m mutata in s:vt amauerim amaueris: lauerim laueris. Tertia formaẗ a ſecũda:s mutata ĩ t:vt laueris lauerit. Prima pſona pluralis formaẗ a tertia ſingu.ſui: remo ta t ⁊ addita mus:vt amauerit amauerim⁹: cucurrerit cucurrerim⁹ penul.coꝛ. Secũda pſona pluralis formaẗ a tertia ſingu.addita is:vt amauerit amaueritis:lauerit laueritis. Tertia pluralis formaẗ a tertia ſingu.interpo ſita n:vt momorderit momorderint. Et nota regulã ge neralẽ ꝙ ſicut dicit Priſ.in.viij.li.preteritũ pfectum ſub iũctiui retinet cõſonantẽ pteriti pfecti indicatiui. Idem etiã facit futurũ ſubiũctiui. Preteritũ pluſq̃pfectũ cõ iũctiui ẽ ſilẽ preterito pfecto ⁊ pluſq̃perfecto optatiui.

p **Rima** pſona futuri ſubiũctiui forma tur a pterito perfecto ſubiũcti ui:remota im ⁊ addita o:vt amauerim amaue ro:cucurrerim cucurrero penul.coꝛ. Secũda formaẗ a ſua pma:o mutato in is:vt lauero laueris:pepẽdero pe pẽderis penul.coꝛ. Tertia fit a ſecũda perſona:s in t: vt amaueris amauerit. Prima perſona pluralis formaẗ a tertia ſingulari ſui:remota t ⁊ addita mus:vt amauerit amauerim⁹. Secũda pſona pluralis formatur a tertia ſingu.ſui:⁊ addita is: vt amauerit amaueritis penulti. coꝛ. Tertia pluralis formaẗ a tertia ſingu.ſui:interpoſi ta n:vt lauerit lauerint. Ex predictis patet ꝙ futurũ ſubiũctiui eſt ſilẽ preterito pfecto ſubiũctiui p oĩa:exce pta perſona pma ſingularis numeri.

p **Reteritum** pfectũ ⁊ pluſq̃per fectũ infinitiui for maẗ a pterito perfecto ⁊ pluſq̃pfecto optatiui remota m:vt vtinã amauiſſem amauiſſe:momordiſſẽ momordiſſe:legiſſem legiſſe:iuiſſem iuiſſe ⁊c.

De formatiõe tẽpoꝝ paſſiui.

p **Aſſiui** pma pſona formaẗ a pma perſo na actiui pſentis indicatiui mõi: addita r:vt amo amoꝛ. Secunda võ pſona for maẗ a ſecũda actiui interpoſita ri:vel remota s ⁊ addi ta re:vt amas amaris vel amare. In tertia tñ ↄiugatio ne mutaẗ in actiuo etiã i in e:vt legis legeris vel legere Tertia võ perſona paſſiui formaẗ a tertia actiui addi ta ur:vt amat amaẗ:docet doceẗ. Prima pſona plura lis pſentis indicatiui mõi formaẗ a pma perſona actiui pluralis us in ur mutata:vt amam⁹ amamur. Secũda formaẗ a ſecunda actiui pluralis tis mutata in mini:vt amatis amamini.docetis docemini:legitſ legimini:au ditis audimini. Tertia võ paſſiui formaẗ a tertia actiui pluralis addita ur:vt amãt amãtur.

p **Rima** pſona preteriti impfecti paſſiui indicatiui modi formaẗ a pri ma pſona ſingu.pteriti imperfecti actiui:m lra mutata in r:vt amabã amabar. Secũda pſona paſſiui formatur a ſecũda actiui:interpoſita ri:vel remota s ⁊ addita re:vt amabas amabaris vl amabare. Tertia võ paſſiui formaẗ a tertia actiui addita ur:vt docebat do cebaẗ. Prima võ pſona pluralis paſſiui formaẗ a pma pluralis actiui:us in ur mutata:vt amabamus amaba mur. Secũda formaẗ a ſecũda actiui:tſ mutata in mini vt amabatis amabamini:docebatſ docebamini. Tertia pſona formaẗ a tertia perſona actiui addita ur:vt lege bãt legebanẗ:audiebãt audiebanẗ.

f **Uturi** indicatiui paſſiui pma perſona formaẗ a pma pſona futuri in dicatiui actiui addita r ſi futurũ deſinat in bo: vt amabo amaboꝛ:docebo doceboꝛ. Si autẽ futurum actiui deſinit in am:formaẗ a futuro actiui: m mutata in r:vt legã legar:audiã audiar. Secũda pſona paſſiui formaẗ a ſecunda actiui h̃ modo: Si futurũ actiui deſi nit in bis:i mutata in e:interponiẗ ri:vl remota s ⁊ ad dita re:vt amabis amaberis vel amabere: docebis do ceberis vel docebere. Si enĩ futurũ actiui deſinit in es in ſecũda pſona tũc interponiẗ ri:vl remota s ⁊ addita

re:vt leges legeris vel legere:audiā audies audieris vel audiere penul.ꝓdu. Tertia autē pſona paſſiui format᷑ a tertia actiui addita ur:vt amabit amabit᷑:leget leget᷑: audiet audiet᷑. Pͥa vͦ pſona pluralis paſſiui format᷑ a pͥma pluralis actiͥ us mutata i ur:vt amabim⁹ amabimur:legem⁹ legemur. Secūda format᷑ a ſecūda actiui tis mutata i mini:vt amabitis amabimini: docebit/ docebimini:legetis legemini: audietis audiemini. Tertia pſona paſſiui format᷑ a tertia actiui addita ur: vt amabūt amabunt᷑:docebūt docebunt᷑:legēt legent᷑:audiēt audient᷑.

i **Mperatiuus** pſentis paſſiui format᷑ ab impatiuo pſentis actiui ⁊ a ſecunda pſona addita re:vt ama amare:audi audire. Tertia pſona formatur a tertia actiui addita ur:vt amet amet᷑:doceat doceat᷑: legat legat᷑:audiat audiat᷑. Pͥma pſona pluralis paſſiui format᷑ a pͥma pluralis actiͥ us mutata in ur: vt amemus amemur. Secūda format᷑ a ſecunda actiͥ te mutata in mini:vt amate amamini:docete docemini: legite legimini:audite audimini. Tertia vͦ perſona format᷑ a tertia actiui addita ur:vt amēt ament᷑:doceāt doceant᷑ legāt legant᷑:audiāt audiant᷑.

f **Uturum** impatiui paſſiui in ſecunda ⁊ tertia pſona ſingu. qꝛ ſiles ſūt:format᷑ a ſecūda perſona impatiui futuri actiui addita r:vt amato amator tu:amator ille: doceto docetor:legito legitor:penul.cor. audito auditor penul.ꝓdu. Pͥma autē pſona pluralis futuri impatiui paſſiui eſt ſilis pͥme pſone pluralis pſentis impa ⁊ paſſiui:vt amemur:doceamur:legamur: audiamur. Secūda pſona pluralis futuri impatiui paſſiui format᷑ a ſecūda pluralis futuri impatiui actiui tote mutato in minor:vt amatote amaminor:docetote doceminor:legitote legiminor:auditote audiminor. Tertia autē format᷑ a tertia pluralis futuri impatiui actiui:addita r:vt amāto amātor:docento docētor:legūto legūtor: audiunto audiuntor.

o **Ptatiuus** paſſiui i pͥma pſona preſentis format᷑ a prima pſona pſentis ſui acti m mutata in r: vt amarē amarer. Secūda pſona paſſiui format᷑ a ſecunda actiui pſentis optatiui mōi iterpoſita ri:vel remota s ⁊ addita re:vt vtinam amares amareris vel amarere:doceres docereris vel docerere:legeres legerer/ vel legerere: ſimilit᷑ reperires reperirires vel reperirere penul.ꝓdu. Tertia pſona paſſiui format᷑ a tertia actiui addita ur: vt amaret amaret᷑. Pͥma pſona pluralis optatiui paſſiui format᷑ a pͥma pſona pluralis optati actiui us mutata in ur:vt amarem⁹ amaremur. Secunda format᷑ a ſecūda actiui tis mutata in mini:vt vtinā amaret/ amaremini:doceretis doceremini:legeretis legeremini:audiretis audiremini. Tertia autē format᷑ a tertia ſingu. actiui addita ur:vt amarēt amarent᷑. Futuri optatiui paſſiui in pͥma pſona format᷑ a pͥma pſona futuri optatiui ſui actiui m mutata in r:vt vtinā amē amer: doceaꝫ docear. Secūda pſona format᷑ a ſecūda futuri ſui actiui iterpoſita ri:vel remota s ⁊ addita re: vt vtinā ames ameris vel amere:doceā docearis vel doceare:vtinam audiā audias audiaris vel audiare penul.ꝓdu. Tertia pſona paſſiui format᷑ a tertia pſona actiui addita ur:vt vtinā amet amet᷑:doceat doceat᷑. Pͥma vͦ pſona pluralis paſſiui format᷑ a pͥma pluralis actiui us mutata i ur:vt vtinā amem⁹ amemur:doceam⁹ doceamur. Secūda pſona format᷑ a ſecūda pluralis actiui tis in mini vt vtinā ametis amemini:doceatis doceamini: legatis legamini:audiatis audiamini. Tertia pſona format᷑ a tertia actiui addita ur:vt vtinā ament ament᷑: doceant doceant᷑.

s **Ubiunctiuus** pſens paſſiui ē ſilis futuro optatiui paſſiui:vt vtinā vel qū amer ameris ⁊c. Preteritū impfectū ſubiūctiui eſt ſile pſenti ⁊ preterito impfecto ſui optatiui: vt vtinā vel qū docerer docerer/

i **Nfinitiuus** paſſiui format᷑ ab infinitiuo actiui e mutata in i:vt amare amari:docere doceri:audire audiri. In tertia tm̄ ꝯiugatiōe format᷑ ab infinitiō actiui remota re: ⁊ e mutata in i:vt legere legi. Futuro infinitiui caret verbū paſſiuū ſicut ⁊ verbum actiuū:hꝫ tm̄ ꝓ ipſo ſuppletionē ſupini cū hͦ infinitiuo iri: vt futuro amatū iri. Infinitiu⁹ autē deponētis ⁊ vbi cōis predicto mō format᷑ ab infinitiuo ſuo.

p **Reteritis** pfectis ⁊ pteritis pluſqꝫperfectis oībus ⁊ futuri ſubiūcti caret vba paſſiua: ⁊ hñtia lraturā paſſiuā:habēt tm̄ ꝓ ipſis ſuppletionē p pticipia pteriti tpis:cū ſū es eſt:vt amat⁹ ſū vel fui:erā vel fuerā:eſſem vel fuiſſem:ſim vel fuerim:ero vel fuero: erūt p u nō p i:vel fuerūt:amatū eſſe vel fuiſſe. Hec de tpib⁹ ⁊ modis vboꝝ dicta ſufficiāt:Amodo de ſpēbus verboꝝ videam⁹.

De formis verboꝝ.

s **Pecies** vboꝝ ſicut dicit Priſ.in .viij. li.ſūt due:pͥmitiua ⁊ deriuatiua.q̄ fere in oībus inueniunt᷑ partibus orōnis. Eſt igit᷑ pͥmitiua q̄ primā poſitionē ab ipſa natura accipit:vt ferueo:lego:domo:facio:garrio:albo. Deriuatia eſt q̄ a poſitiuis deriuat᷑:vt ferueſco:lecturio: domito: faceſſo:garrulo:albico. Sunt igit᷑ deriuatiuoꝝ diuerſe ſpēs:inchoatia:meditatiua:frequētatiua:deſideratia: diminutiua. Inuenit᷑ pterea alia ſpēs q̄ pōt dici moralis ſiue imitatiua:vt patriſſo. Repit᷑ etiā alia ſpēs q̄ pōt dici apparitia.

De vbo inchoatiuo.

i **Nchoatiuū** verbū ē definēs in ſco:ſignificans initiū act⁹ vel paſſiōis ſui pͥmiti:vt caleo caleſco: q̄ etiā plerūqꝫ a neutris abſolutā vel intrinſec⁹ natā ſignificantib⁹ paſſionem deriuant᷑:quoꝝ pͥmitiuoꝝ pleraqꝫ ſūt ſecūde ꝯiugatiōis:vt rubeo rubeſco:palleo palleſco:marceo marceſco:arceo arceſco:luceo luceſco:pateo pateſco. Jō aūt dicimus pleraqꝫ:qꝛ inueniunt᷑ etiā ex alijs vbis inchoatiua ſed raro:vt cupio cupeſco:ſentio ſentiſco:labo labaſco:integro itegraſco. Siliter hio hiſco:amo amaſco:miſereor miſereſco:ſꝫ hͦ magis a miſereo res ē quo vetuſtiſſimi/ ſūt vſi: ex quo impſonale ē miſeret ⁊ miſeret᷑. Nā a miſereor qđ eſt deponēs nec ichoatiuū in o definēs:nec impſonale poſſet naſci. Viuo viuiſco:inde reuiuiſco. Veſpaſco quoqꝫ videt᷑ qſi a veſpo as vbo deriuari: vel pōt deriuari a veſpa veſpe. Formant᷑ autē inchoatiua a ſecūda pſona pſentis antiq̄ indicatiui mōi ſui pͥmitiui addita co:vt labo labas labaſco:ferueo ues ferueſco:cupio pis cupiſco:ſcio ſcis ſciſco:excipit᷑ hio as qđ hiſco nō hiaſco facit. vñ debiſco debiſcis: ⁊ inde debiſcēs. Vetuſtiſſimi tm̄ fatiſcor ⁊ feſſus dicebant:ex quo defetiſcor ⁊ defeſſus:qđ quidā a fateor eſſe deriuatum volūt. Hic attēde ꝙ vba inchoatiua ſūt tertie ꝯiugatiōis:ſicut meditatiua ſūt q̄rte ⁊ carēt pteritis pfectis inchoatia: qꝛ videlꝫ pteritū pfe/

ctũ ſigt terminũ rei verbi: ſed inchoatiua initiũ. Item ſcias ꝙ quedã ṽba deſinũt in ſco q̄ non ſũt inchoatiua vt q̇eſco quieui: paſco paui: diſco didici: poſco popoſci: ſueſco ſueui ſuetꝰ. Hec ponit Priſ. in. viij. li. Et in. ix. ponit quedã alia de quibꝰ dixi in p̄teritis tertie ꝯiugationis deſinẽtiũ in ſco. Preterea iſta nõ ſũt inchoatiua lꝫ in ſco deſinent. ſ. noſco noui: ignoſco ignoui: cognoſco cognoui: agnoſco agnoui agnitũ: dinoſco dinoui: depeſco depeſcui. Et quedã alia a predictis cõpoſita: ⁊ forte quedã alia q̄ nũc nõ occurrũt memorie q̄ poteris agnoſcere ad p̄teritũ. Nã inchoatiua carẽt preteritis ꝑfectis niſi forſitan aſciſco ⁊ cõcupiſco: q̄ mõ nõ ſigñt inchoationẽ. vñ habẽt p̄teritũ ſuoꝝ p̄mitiuoꝝ. ſ. aſciui ⁊ concupiui. Nã aſcio nõ eſt in vſu. Cõcupiſco nũc valet q̄ntuꝫ cõcupio. vñ cõcupiſcẽtia ⁊ non cõcupientia. Et ſcias ꝙ ſm Priſ. frequẽtatiua frequent̃ faciũt ex ſe paſſiua. nã inchoatiua ⁊ meditatĩa magis ſunt neutra.

De meditatiuo verbo.

m Editatiuũ verbũ eſt ṽbũ deſinens ĩ urio ſigñs meditationẽ actiõis vel paſſiõis ſui p̄mitiui. Deſcẽdũt autẽ iſta ab actiuis vel neutris. Formant̃ autẽ ab vltimo ſupino addita rio: vt lectu lecturio: eſu eſurio: mictu micturio: partu ꝑturio: amatu amaturio: nuptu nupturio dictatu dictaturio. ⁊ ſũt q̄rte cõiugatiõis: q̃uo inchoatiua tertie: ⁊ coꝛ. u añ r: vt ꝑturio ꝑturis: lecturio lecturis eſurio eſuris. Et ſm Priſ. nullũ verbũ q̄rte cõiugatiõis habet u coꝛ. añ rio niſi meditatiuũ: qδ coꝛ. u. Ex h̄ patet ꝙ ſcaturio ris q̃ũ nõ ſit meditatiuũ nõ coꝛ. u añ r: ſicut nec prurio ris: imo ꝓdu. Errauit autẽ Uindocinenſis q̃ũ dixit: Et ſcaturizantes leſus abhoꝛret aq̃s. Caret autẽ meditatiua p̄teritis ꝑfectis: qꝛ videlꝫ p̄teritũ ꝑfectuꝫ ſigt terminũ rei: ſed iſta meditationẽ actiõis vel paſſionis. Eſt enĩ meditatio q̄ſi media rei actio. ⁊ ſũt meditatiua neutra: vt in pluribꝰ ſicut inchoatĩa. Queri põt de h̄ verbo eſurio ris: qδ q̃ũ ſit meditatiuũ vt dicit Priſ. hꝫ tñ p̄teritum ſicut videt̃ in euãgelio Matth. Eſuriui etenĩ ⁊ nõ dediſtis mihi mãducare. Et tñ etiã ſm Priſ. meditatiua ṽba carẽt p̄teritis ꝑfectis. Ad h̄ reſpondet Hu. ꝙ lꝫ ars grãmatica ita exigat: põt tñ aliter dici ⁊ inueniri in diuina pagina: q̄ nõ coartat̃ regulis grãmaticoꝝ: ſed forte Priſ. ibi nõdũ legerat: Eſuriui ⁊ nõ dediſtis mihi mãducare: q̄uis legamꝰ ipſũ fuiſſe ſacerdotẽ ſed amoꝛe Iuliani apoſtotaſſe. ita dicit Hu. Alij dicũt cũ quibꝰ ego: ꝙ eſurio inq̄ꝫtũ eſt verbũ meditatiuũ caret preterito perfecto: vt bñ dixit Priſ. Aliq̃ñ tñ eſurio eſuris eſt ṽbũ neutrũ ⁊ abſolutũ: ⁊ nullã meditationeꝫ notat: vt eſurio. i. fameo: ⁊ ſic ſumit̃ in euãgelio: vt Eſuriui. i. famẽ habui vel famui: ⁊ ſic hꝫ preteritũ ꝑfectum. Itẽ dico ꝙ lꝫ theologia non ſubdat̃ regulis donati vel grãmatice tãq̄ꝫ ancilla: tñ vtit̃ regulis grãmatice tãq̄ꝫ domina ad imperiũ ſuũ: qꝛ Sapiẽtia edificauit ſibi domũ: ⁊ excidit colũnas ſeptẽ. i. ſeptẽ liberales artes. Nec putãdũ falſo ẽ: ꝙ theologie periti vtant̃ latinitatibꝰ ꝯ veritatẽ artis grãmatice: q̃ũ Auguſtinꝰ Ambroſiꝰ Hieronymꝰ Gregoriꝰ fuerũt boni grãmatici. Uerꝫ tñ eſt ꝙ theologi vtunt̃ aliq̃ñ allotheca: vt Sermonẽ q̄uẽ vos audiſtis nõ eſt meꝰ: ſicut ⁊ ipſi grãmatici. vñ Uirgiliꝰ: Urbẽ quã ſtatuo ṽra eſt. Aliq̃ñ vtunt̃ methaplaſmo: moyſi ꝑ moyſes. Sed aliq̃ñ vtunt̃ tropo: vt Turbatus eſt herodes ⁊ oĩs hieroſolymita cũ eo: ⁊ moꝛtui ſunt q̄ q̄rebãt aĩam pueri. Et h̄ etiã licet doctoꝛibꝰ theologie: qꝛ etiã ſm Donatũ: Barbariſmꝰ ẽ vna ꝑſonis vitioſa in cõi ſermone: In poemate methaplaſmꝰ. i. in oꝛe ſapiẽtis: qꝛ vt dicit Ouidiꝰ: Si fuit errandũ cãs hꝫ erroꝛ honeſtas. Lex etiã humana dicit: Non omniũ q̄ a maioꝛibꝰ tradita ſũt: rõ reddi põt. Hoc autẽ qδ dicit Hu. q̄ multos ſeq̄ces hꝫ ꝙ theologia non coartat̃ ſub regulis grãmaticoꝛũ videt̃ poſſe haberi ex ṽbis Gregorij: q̄ ita dicit in epl'a ſuꝑ Iob ĩ fine epl'e: Queſo inq̄t: vt huiꝰ opis dicta ꝑcurrẽs in his verboꝝ folia nõ req̄ras: qꝛ ꝑ ſacra eloq̄a ab eoꝝ tractatoꝛibus infructuoſe loq̄citatis leuitas ſtudioſe cõpeſcit̃: dũ in tẽplo dei nemꝰ plãtari ꝓhibet̃. Et cũcti ꝓcul dubio ſcimꝰ: qꝛ quotiẽs in folijs male lete ſegetis culmi ꝓficiũt: minoꝛi plenitudine ſpicarũ grana turgeſcũt. vñ ⁊ ipſã loquẽdi artẽ quã magiſteria diſcipline exterioꝛis ĩſinuãt ſeruare deſpexi. Nã ſicut huiꝰ quoq̄ꝫ epl'e tenoꝛ enũciat: nõ methaciſmi colliſionẽ fugio: nõ barbariſmi cõfuſionẽ deuito: ſitꝰ motuſq̄ꝫ: etiã p̄poſitionũ caſus ſuare ꝯtẽno: qꝛ ĩdignũ vehemẽt̃ exiſtio. vt ṽba celeſtis oꝛaculi ꝯſtrigã ſub regulis Donati: neq̄ꝫ enim hec ab vllis interp̄tibꝰ in ſcripture ſacre auc̃te ſeruata ſũt. Ex qua nimirũ: qꝛ nr̃a expoſiſitio oꝛit̃ dignũ ꝓfecto eſt: vt q̄ſi edita ſoboles ſpeciem ſue matris imitet̃. Hec oĩa Grego. Sed intellige verba Grego. ſic̃ dixi: qꝛ videlꝫ nõ ꝯſtringũt̃ ṽba ſacri oꝛaculi tãq̄ꝫ ancilla ſub domina ſub regulis Donati: ſꝫ ſicut domina theologia vtit̃ artiũ veritate. Itẽ Gregoriꝰ ⁊ alij ſacri doctoꝛes nõ ſeruãt ſemꝑ doctrinã quam tradidit Donatꝰ ĩ li. q̄ dr̃ barbariſmꝰ. Nõ enĩ ſꝑ vitãt ĩ dictis ſuis methaciſmũ: labdaciſmũ: iotaciſmũ: colliſiões: ⁊ hmõi q̄ ſũt q̄ſi folia: ſed magis faciũt vim in ſnĩa. vñ ipſemet Donatꝰ q̃ñ multa vitia numerauit in. c. de barbariſmo ita dicit: Nos autẽ cauẽda hec oĩa vitia p̄locuti controuerſiã de noĩe ꝑtinacibꝰ relinquamꝰ. Multi enĩ faciunt vim in folijs ⁊ oꝛnatu verboꝝ potius q̄ꝫ in ſentẽtia ⁊ veritate qδ ſancti doctoꝛes deuitãt.

Nũc de verbo frequẽtatiuo.

f Requentatiuum ṽbuꝫ ẽ ĩ to vel in ſo vel in xo deſinẽs: ſigñs frequentationem actiõis ſiue frequẽtiã actꝰ ſui p̄mitiui. Et ṽba frequẽtatiua faciũt frequent̃ de ſe paſſiua. Nã inchoatĩa ⁊ meditatiua magis neutra ſũt. Deriuant̃ autẽ frequẽtatĩa plerũq̄ꝫ a ſupinis mutatiõe extreme ſyllabe u ĩ o: vt ſcriptu ſcripto: dictu dicto: curſu curſo: domitu domito: nexu nexo: flexu flexo. Si autẽ ſint p̄me cõiugatiõis ṽba ea a quibꝰ deſcẽdũt ⁊ habeãt penul. a: mutãt a in i coꝛ. ⁊ u in o: vt impatu impito: rogatu rogito: volatu volito. Ideo aũt dicimꝰ plerũq̄ꝫ a ſupinis ea deriuari: qꝛ in gi terminãtia p̄teritũ a preſentis ſecũda ꝑſona abiecta s ⁊ addita to: faciũt frequẽtatĩa: vt lego legis legito: fugio fugis fugito: ago agis egi agito: cogo cogis coegi cogito: penul. coꝛ. vñ mergo: qꝛ merſi facit: ſupioꝛ ſeruat regulã. i. a ſupino fit frequẽtatiuũ merſu: merſo merſas Quero q̄rito differentie cã facit: qꝛ q̄ſo q̄ſito facit. Scitoꝛ ſcitaris notandum quoq̄ꝫ ⁊ ſciſcitoꝛ ſciſcitaris: qꝛ a p̄mitiuo actio deponẽtia ſunt nata: qꝛ videlꝫ a ſcio ſcis ſcitu: u in oꝛ fit ſcitoꝛ taris: ⁊ a ſciſco ſcis venit ſciſcitoꝛ taris: s finali mutata in toꝛ: ſciſcis ſciſcitoꝛ Noſco quoq̄ꝫ noſcito facit. dicit̃ etiã noto notas. De quo ſiliter ẽ notandũ ꝙ q̃ũ a notu p̄mã ꝓducẽte ſit deriuatũ: coꝛꝛi. tñ penul. nec mirũ q̃ũ cõpoſita a notꝰ ẽ q̃ñ mutant o in i coꝛ. vt agnitꝰ cognitꝰ: tñ ignotꝰ ſeruauit o longã. Sunt tñ quedã deficiẽtia in ſupino q̄ raro faciũt frequẽtatĩa vt ab egreo egreſco: ⁊ egroto: ⁊ ſũt oĩa frequẽtatĩa prime cõiugatiõis ⁊ ſeruãt ſignificationẽ p̄mitiuoꝝ: q̄ꝫuis videãt̃ quedã ex his in aliũ ſenſũ trãſire: vt traho tra

cto:cogo cogito:dico dictu dicto.ſʒ ſiquis attentius īſpi
ciat non penitus abſiſtunt hec a p̄mitiuoꝝ ſignificatõe:
Notandū etiam ſectoꝛ taris:qđ differentie cã puto per
ſyncopã u penul.ꝓlataʒ ne puteť nomẽ:ſi ſecutoꝛ dice-
remus:qũ ſupinũ pꝛimitiui ei⁹ ſecutuʒ ſit. Raro tñ deri-
uatões huiuſcemõi ſpẽruʒ ſiunt a verbis in oꝛ deſinenti
bus:qꝛ videlʒ fere oĩa deſcendunt a v̄bis actiuis ⁊ neu-
tris. Multa ẽt alia v̄ba frequentatĩa inueniuntur q̃ foꝛ
mant a ſecunda pſona p̄ſentis que nõ enumerat Priſ.
ſicꝫ patebit in q̃nta pte. Hic attende ꝙ ſupina ſeu ptici-
pia v̄balia deriuãtia a v̄bis q̃rte ꝯiugatõis:vl' a v̄bis ter
tie:q̃ habent p̄teritũ ⁊ ſupinũ ad modũ quarte:vt audi-
tũ ⁊ cupitũ:oĩa ꝓducunt i añ t:exceptis his q̃ ꝯponunť
a ſupinis coꝛreptis:vt aditũ nequitũ initũ pituʒ. Et q̃c-
quid diciť de ſupinis dicendũ eſt de v̄balibus ⁊ frequẽ
tatiuis eoꝝ:vt domituʒ domitoꝛ:⁊ domito domitas pe-
nul.coꝛ.Excepto ambitum ſupino qđ ꝓduciť:⁊ ſimiliť
ambitus participium:ſed hic ambitus ambitus coꝛꝛ.pe
nulti. De deſideratiuo v̄bo.

d Eſideratiuũ verbũ eſt verbum deſinẽs ĩ ſo:ſigñs
deſideratõem actõis vel paſſiõis ſui p̄mitiui:vt
viſo viſis.i.cupio videre:ĩde viſens.i.cupiẽs videre. Ue
niunt huiuſmõi verba ab actiuis vel neutris. Formanť
.n.quedã ab vltĩo ſupino:u mutata in o:vt viſu viſi viſo
viſis:inde inuiſo ĩuiſis penul.ꝓdu.Quedã aũt formanť
a ſcđa pſona ſingulari p̄ñtis indicatiui mutato i qđ pꝛe
cedit vltimã ꝯſonantẽ in e:⁊ addita ſo:vt capio capis ca
peſſo:facio facis faceſſo.Quedã formanť a ſcđa pſona
p̄ñtis indicatiui addita ſo:ſicut ea q̃ formanť a v̄bis ſcđe
ꝯiugatõis:vt arceo arces arceſſo. Inueniť tamẽ inſtan-
tia in quibuſdã ſicut in deſideratiuis que veniũt a ꝯpoſi
tis de cio cis.nam vt dicit hug. Cieo ⁊ cio ꝯponunť per
ad:⁊ dicitur accieo acciui accitum:⁊ accio acciui acci-
tũ.i.aduocare:appellare. Sʒ antiqui in tali ꝯpoſitiõe ſo
lebant mutare d in r:dicentes aruolare arceo.Sed nos
dicimus aduolare:accio mutantes in ꝯpoſitõe d in c ſe-
quente c.Sic ergo diciť accio accis ſm̃ modernos:ar-
cio arcis ſm̃ antiquoſ ⁊ in eodẽ ſenſu.Et ab vtroqʒ iſto
rũ deſcendit v̄buʒ deſideratiuũ in ſo. Ab arcio antiquo
deberet dici arceſſo ſis:ſʒ qꝛ arceſſo deſcendit ab arceo:
iđ cã differẽtie mutatũ eſt p̄mũ s in r:in eo qđ deſcẽdit
ab arcio arcis antiquo:⁊ diciť arcerſo arcerſis. Item ab
accio accis moderno deberet deſcẽdere regulariť acceſ
ſo acceſſis:ſʒ qꝛ ab accedo accedis acceſſu deſcendit ſiľr
acceſſo:iđ cã d̃rĩe in eo ꝙ venit ab accio mutatuʒ eſt pꝛi
mũ s in r:⁊ dr̃ accerſo ſis. Inueniť g̊ arcerſo ab arcio
arcis. Item acceſſo ab accedo acceſſu. Inueniť adhuc
aliud verbũ deſideratiuũ ab accerſo ſis:⁊ ẽ q̃rte coniu-
gatiõis in eadẽ ſignificatiõe cũ eo:⁊ hʒ r in antepenulti
ma ſyllaba:accerſio ſis.vñ Actꝰ.x. Accerſi ſymonem.Et
ſũt verba deſideratiua tertie cõiugatiõis:habẽt tñ p̄teri
ta ⁊ ſupĩa ad modũ quarte. Tñ accerſio inueniť quar-
te cõiugatiõis olim:ſed moderni vtunť accerſo ſis ter-
tie cõiugatiõis:qđ idẽ eſt cũ illo antiquo v̄bo accerſio
ſis quarte cõiugatiõis. De verbis deſideratiuis dixi ſu
pꝛa vbi determinaui de p̄teritis tertie cõiugatiõis deſi
nentiũ in ſo. De v̄bo diminutiuo.

d Iminutiuum verbũ eſt verbũ deſinẽs in lo:ſi-
gnãs diminutionẽ actiõis ſui p̄mitiui.Deriuã-
tur autẽ hmõi verba a verbis neutris vel actiuis. Foꝛ-
manť v̄o a p̄ma pſona p̄ſentis indicatiui modi mutato
eo qđ ſequiť cõſonantẽ a q̃ incipit ſecũda ſyllaba in il-
lo:vt ſoꝛbeo ſoꝛbillo:vel in ulo:garrio garrulo. Caluo
tñ facit cauillo pꝛo caluillo:ex quo calũnia:⁊ facit calui
calutũ ſicut ſolui ſolutũ:ſed iſtud ſupinũ calutũ nõ eſt
in vſu. De verbo moꝛali.

m Oꝛale verbũ ſiue imitatiuũ eſt verbuʒ ſigñs moꝛem rei ſui p̄mitiui:vt
patriſſo.i.moꝛẽ p̄ris gero vel imitoꝛ.Deriuan-
tur autem hmõi verba q̃nqʒ a noĩe:q̃nqʒ a verbo.Foꝛ
manť v̄o aliq̃ñ ab abltõ ſingulari mutato e:qđ ſequiť
cõſonantẽ vltime ſyllabe:in is ⁊ addita ſo:vt patre pa-
triſſo:vel mutato o in is ⁊ addita ſo:vt greco greciſſo:
vel mutato o vel a ĩ oꝛ:vt philoſopho philoſophoꝛ phi
loſopharis:⁊ poeta poetoꝛ poetaris Et vt dicit Priſ.in
.j.maio.ſepe ꝑ ʒ ſolem⁹ ſ geminatũ ponere:vt patriſſo
patriſſas. De v̄bo apparitiuo.

a Pparitiuum verbũ eſt verbuʒ deſinẽs in co ſi-
gnãs apparitionẽ actiõis rei ſui p̄mitiui.Deſcẽ
dunt autẽ hmõi v̄ba a verbis actiuis vel neutris:⁊ foꝛ-
mantur a ſecunda perſona p̄ſentis indicatiui extrema
pte vltime ſyllabe mutata in i coꝛ.⁊ addita co:vt vello
vellico:fodio fodis fodico:albo albas albico albicas .i.
appareo albere. Hoꝛatius in.v.carminũ:Nec pꝛata ca-
nis albicant pꝛuinis. Itẽ nutrio nutris nutrico ⁊ nutri-
coꝛ.vñ Cicero in.ij.de natura deoꝝ:Oĩa que ſicut mẽ-
bꝛa ⁊ ptes ſuas nutricať ⁊ cõtinet.
De verbis impſonalib⁹.

i Mperſonalia omnia vt dicit Priſ.in.viij.li.
vel ab actiuis vel a neutris deriuantur:vt ama
amať:ſto ſtať:placeo placet. Et ſcias ꝙ verba impſo
nalia nõ deſcendũt a verbis impfectis:nec a verbis paſ
ſiuis cõibus deponentib⁹:nec a verbis anoꝛmalis:niſi
ab iſtis duob⁹ fero ⁊ edo:nec a defectiuis:vt odi:noui:
cepi memini:nec ab alijs defectiuis:vt ait ⁊ inq̃t:nec a
verbis neutropaſſiuis:vt gaudio fio ⁊c̃.nec a verbis ex
cepte actiõis:vt pluit tonat:nec a v̄bis ſigñtib⁹ paſſio-
nẽ innatã:vt palleo rubeo:nec a v̄bis ſigñtib⁹ paſſionẽ
illatã:vt vapulo veneo:nec ab h̄ verbo facio cis cũ ſuis
cõpoſitis:qñ nõ recipiunt paſſiuũ:vt benefacio:calefa-
cio:tepefacio:malefacio.vñ nõ eſt dicẽdũ:A me bene-
faciť:a me tepefaciť.vide etiã in libeo. Sunt etiã q̃dã
impſonalia actiue voc̃:quedã paſſiue:inter q̃ eſt diffe-
rẽtia hec:qꝛ impſonalia actiue vocis poſſũt cõſtrui cũ
infinitiuis verboꝝ:vt placet mihi legere. Sed impſona
lia paſſiue vocis nõ.vñ male dr̃:a me deſiderať legere.
Iteʒ impſonalia actiue vocis regũt añ ſe eoſdem caſus
quos regunt ſua perſonalia poſt:vt mihi placet:places
mihi:Impſonalia paſſiue vocis non.vñ male dr̃:a me
legiť virgiliũ. Itẽ ſcias ꝙ ſũt quedã verba impſonalia
nõ ſimpliciť ſed ex adiũcto que ſequũť cõſtructiões il-
loꝝ verboꝝ impſonaliũ quib⁹ adiũgunť.ſ.incipit:debet
ſolet:deſinit:põt:⁊ vult:vt Socratis incipit intereſſe le
gere:Socratẽ incipit docere legere:Socratẽ incipit pe
nitere peccare:a Socrate incipit legi:⁊ ſic de cõſilibus
Numeri.xxj. Tedere cepit populũ itineris atqʒ laboꝛ.

n Ota ꝙ differẽtia ẽ inter ĩfinitiuũ verbi impſonalis paſſiue vocis:⁊ infini-
tiuũ paſſiui:vt vult Priſ.in.ij.mino.qꝛ infiniti-
uus verbi impſonalis ad pfectã conſtructionẽ indiget
abltõ:infinitiu⁹ v̄o paſſiui nõ. Itẽ qꝛ infinitiuus verbi
impſonalis cõſtruiť cũ abltõ intranſitiue:infinitiu⁹ v̄o
paſſiui trãſitiue. Itẽ qꝛ infinitiu⁹ verbi impſonalis re-
ſoluiť in actiuũ:infinitiu⁹ autẽ paſſiui in paſſiuũ. Item

q̃ infinitiuꝰ verbi impſonalis nõ conſtruit̃ cũ accuſati
uo: īfinitiuꝰ võ vbi paſſiui ſic. Scias etiã ꝙ ſi vbũ paſſi
uum cõſtruit̃ cum ablatiuo cõſiderandum eſt: vtꝝ ille
ablatiuꝰ denotet cauſam efficientẽ vel aliã. Si eni effi
cientẽ denotat tũc debet poni cũ ꝑpoſitiõe: vt diligoꝛ a
platone. Si eni denotet materialẽ vel aliã preter effici
entẽ: nõ debet poni cũ prepoſitiõe. vñ male dicit̃: verbe
roꝛ a baculo: vel ſpolioꝛ a ꝑdeda: q̃ ſequeret̃ iã ꝙ poſ
ſet fieri cõuerſa locutio: vt diceret̃: ꝑdenda ſpoliat me:
qꝺ eſt cõtrariũ rõni.

s Unt alia verba vt dicit Priſ. in. viij. li. que ex
verbalibus naſcunt̃ nominibꝰ vel participijs:
vt a rego rex: a rege regno: a duco ductus: a quo ducto
a lego lectꝰ: a quo lecturio ꝛ lectito. Et ſciendum ꝙ
frequenter apud grecos ex nominibꝰ dignitatũ ſolent
deriuari verba que actũ vel adminiſtrationẽ ipſius di
gnitatis ſignt. Apud latinos autem dignitatũ nomina
pleraqꝫ ex verbis vel nominibꝰ naſcunt̃ que faciũt ver
ba: vt cõſul a cõſulendo: dictatoꝛ a dictando: queſtoꝛ a
queſtu: edilis ab edibꝰ: pretoꝛ a ꝑeundo: ductoꝛ a du
cẽdo: impatoꝛ ab impando. Ergo rex qꝺ ſolũ a regẽdo
naſcit̃ peperit ex ſe aliud verbũ regno. A villico nomi
ne etiã villico villicas: vel villicoꝛ villicaris dicebãt an
tiqui. A metalloꝝ quoqꝫ nominibꝰ ſolent naſci vba: vt
ab aurum auro auras: ab es eris ero eras. vñ auratꝰ ꝛ
eratꝰ. Et a multis quoqꝫ alijs nominibꝰ inuenimꝰ ver
ba deriuari: vt a cornice cornicoꝛ: ꝛ a frutice fruticoꝛ.
Perſiꝰ: Neſcio q̃d tecum graue cornicaris inepte. Et a
philoſophꝰ quoqꝫ philoſophoꝛ pharis: ꝛ ab architecto
architectoꝛ ctaris. A patre patro patras ꝛ patriſſo: a gre
co greciſſo: a ſpuma ſpumo: ab vnda vndo vndas: abũ
do inundo: ab aqua aquoꝛ aquaris: a frumẽto frumẽ
toꝛ frumẽtaris: a pabulũ pabuloꝛ pabularis: antiquus
antiquo antiquas: heres ab heredo: a grecꝰ grecoꝛ gre
caris: a veſpero veſpaſco: a luce luceo: a nocte pnocto:
a mare vel maritus marito maritas: ab hyeme hyemo
hyemas: a fortuna fortuno fortunas: a bacho bachoꝛ
bacharis: a limpho limphoꝛ limpharis. Artiũ võ nomi
na tã apud grecos ꝙ̃ apud nos oĩa poſt verba
naturalit̃ ſũt accipiẽda: vt poſt doceo doctoꝛ: poſt pro
fiteoꝛ ꝓfeſſoꝛ: poſt ſuo ſutoꝛ: poſt ſcribo ſcriptoꝛ: poſt
oro oratoꝛ. Et ſũt fere oĩa profeſſionũ nomina apud la
tinos verbalia ꝛ in oꝛ deſinũt. Nã grãmaticus ꝛ philo
ſophus ꝛ architectꝰ ꝛ ſophiſta ꝛ poeta greca ſũt. Itaqꝫ
ex noĩbus ipſis habent̃ verba apud grecos. vnde nos
quoqꝫ philoſophoꝛ architectoꝛ poetoꝛ in vſu habemꝰ.
Oĩa quoqꝫ que ex ipſo actu agentibꝰ imponũt̃ ex ver
bis noĩa: nõ ex nominibꝰ verba ꝓſiliunt: vt amo ama
toꝛ: monio monitoꝛ: curro curſoꝛ: lego lectoꝛ: impo ſi
milit̃ impatoꝛ: cõſulo cõſultoꝛ: duco ductoꝛ. Ab aduer
bijs etiã ꝛ prepoſitionibꝰ inueniunt̃ deriuatiua vba: vt
pendine pendino pendinas. Cras ex quo craſtinꝰ ꝛ ꝓ
craſtino ꝓcraſtinas. Intra vel intro: hinc intro intras.
Supra vel ſuper ſupero ſuperas.

De gerũdijs.

g Erundia ſiue ſupina naſcunt̃ a ver
bo ꝛ quodãmodo vba ſũt
ꝛ ideo de eis aliquid dicemꝰ. Simpliciter au
tẽ gerundia nomina ſũt ſm Priſ. vñ dicit: Gerũdia aũt
mihi nomina eſſe vident̃. Gerũdia autẽ ſiue ſupina na
ſcunt̃ a verbo actiuo: paſſiuo: neutro: impſonali: depo
nẽti: cõmuni. Sed que naſcunt̃ ab actiuo reſoluunt̃ in
actiũ: vt venio cauſa legẽdi. i. vt legam. Que veniunt a
paſſiuo reſoluunt̃ in paſſiuũ: vt Frigidus in ꝑatis can
tando rũpit̃ anguis. i. dũ cantatur. Que veniũt a neu
tris reſoluunt̃ in neutra: vt venio cauſa doꝛmiẽdi. i. vt
doꝛmiã. Que veniũt ab impſonali reſoluunt̃ in impſo
nale: vt venio cã a me amandi. i. vt a me amet̃. i. vt ego
amẽ. Cõſimile inuenit̃ in Lucano: Magnꝰ timoꝛ tegi
tur in audiẽdo. i. dũ ab aliquo audit̃. Que veniũt a de
ponẽtibꝰ reſoluunt̃ in deponẽs: vt venio cauſa loquẽ
di. i. vt loquar. Que veniũt a cõmunibꝰ retinent ſignifi
cationẽ ꝛ cõſtructionẽ actiuã ꝛ paſſiuam: vt venio cau
ſa criminandi te. i. vt criminer te: vel venio cã criminan
di a te. i. vt criminer a te. Itẽ gerundiũ ponit̃ ꝓ articu
lo greco ꝛ infinitiuo: ꝛ ideo eandẽ cõſtructionẽ habet
q̃tũ ad caſum quã habet infinitiuꝰ. vñ ſi gerundiũ de
ſcendit a verbo actiuo regit accuſatiuũ ante ſe ꝛ poſt ſe
Ante ſe ſicut infinitiuꝰ intranſitiue. Poſt ſe trãſitiue: vt
magiſtrũ legendũ eſt virgiliũ. i. magiſtrum dignũ eſt le
gere virgiliũ. Si deſcendit a paſſiuo: regit añ ſe accuſa
tiuũ: ꝛ poſt ſe ablatiuũ cũ ꝑpoſitiõe: vt magiſtrũ hono
randũ eſt ab oĩbus. i. magiſtrũ dignũ ẽ ab oĩbus hono
rari. Si deſcẽdit a verbo impſonali nõ recipit aliũ ca
ſũ ꝙ̃ ſuũ verbũ: vt a me currit̃: ꝛ a me currendum ẽ. i. a
me dignũ eſt curri.

De hoc infinitiuo iri.

d E hoc infinitiuo iri ſcias ꝙ quã
do ponit̃ in ſuppletõe verbi impſonalis requi
rit añ ſe ablatiuũ cum prepoſitiõe a vel ab: vt vex eſt a
me amatũ iri. i. vex eſt ꝙ ego amabo. Sed ſi ponat̃ in
ſuppletiõe verbi perſonalis requirit accuſatiuũ añ ſe. i.
vex eſt me amatũ iri. i. vex eſt ꝙ ego amaboꝛ. Job. xxij
Et putabas te tenebras nõ viſurũ: ꝛ ipſe tu aquarũ in
undantiũ nõ oppreſſũ iri. i. qꝺ non opp̃mereris: vel ꝙ
nõ opp̃imendꝰ eſſes. Nota hꝙ hꝰ verbũ eſt qñ po
nit̃ cũ gerũdijs ẽ impſonale. Nam ſcire debes ꝙ hꝰ ver
bũ eſt põt eſſe vbũ impſonale in q̃ttuoꝛ locis. ſ. qñ ſigt
ſtatũ: vt bñ eſt mihi. Qñ ſigt contingentiã: vt eſt qñ ele
mentum in duo diuidit̃: eſt. i. cõtingit. Qñ claudit in ſe
ſuppoſitũ: ita ꝙ nullo mõ intelligat̃ extra: vt ita eſt de
ſorte vt de eo dicit̃. Qñ ponit̃ cum gerundijs vel ꝑtici
pijs verboꝝ imperſonaliũ: vt a me legendũ eſt: a me le
ctũ eſt. De hꝰ verbo ſũ infra dicam qũ agam de figuris
in. c. de euocatiõe. Hec dicta de verbo ſint.

De participio.

p Articipia et infinita verba ad ſilitudinem opta
tiuoꝝ tempoꝛa habẽt cõiuncta preſentis ꝛ ꝑte
riti imperfecti: ꝛ preteriti ꝑfecti: ꝛ pluſq̃perfecti: vt dicit
Priſ. in. xj. libro: Participiũ autẽ preſentis ꝛ preteriti
imperfecti naſcit̃ a ꝑma pſona ꝑteriti impfecti in oĩ cõ
iugatiõe bam mutata in ns: vt amabã amans: docebã
docens: legebã legens: muniebã muniens. Exceptis in
eo definentibꝰ quarte cõiugatiõis verbis q̃ mutant bã
in ens: vt ibã iens: q̃bã quiẽs: ꝑteribã ꝑteriẽs. Hec etiã
habẽt ꝑ obliquos caſus ꝓ ie eu: vt iens eũtis: q̃ens qui
untis: ꝑteriens ꝑtereũtis: abiens abeuntis: rediẽs rede
untis: trãſiens trãſeũtiꝰ: ſubiens ſubeũtis. Inuenit̃ etiã
munibã ꝛ polibã ꝓ muniebã ꝛ poliebã. ſed participia
ab integris ſũt muniebã ꝛ poliebã: inde poliẽs ꝛ mu
niẽs. Participiũ autẽ futuri tp̃is deſinẽs in rus foꝛ
mat̃ ab vltimo ſupino addita rus: vt amatu amaturus
locutu locuturꝰ. Participiũ eni ꝑteriti ꝑfecti ꝛ pluſ
q̃ꝑfecti tp̃is foꝛmat̃ ſilit̃er ab vltimo ſupino: vt ama
tu: addita s fit amatꝰ. et deſinũt iſta ꝑticipia in tus: vt

amatus:in ctus vt lectus:vel in ſus vt viſus:vl' in xus vt
nexus. Mortuus autē in us deſinit. Participium aūt
futuri tēporis deſinens in dus:fit a gtō participij tpis p̄
ſentis:tis finalis in dus ꝯuerſa:vt amans amātis amā/
dus:preteriens preterenntis pretereundus:tranſiēs trā
ſeuntis tranſeundus. Uerbum cōe habet omnium tem
poꝝ participia. Nam hʒ participium preſentis ⁊ pre/
teriti īperfecti in us ⁊ futuri in rus:inquantuʒ ſignificat
actōem.predicta enim duo participia actioneʒ ſignant:
Inde eſt ꝙ verba actiua predicta duo participia habēt.
Item verbum cōe habet participium preteriti ⁊ futuri
in dus:inquantum ſignat paſſioneʒ. Participium.n.in
dus ſemper ſignat paſſionem. Et inde eſt ꝙ verbum de
ponens iſtud participium non hʒ:ſʒ alia trium tempoꝝ
pticipia habet. Participium autem in tus ſignat paſſio
nem ⁊ ēt actōem aliquādo:inde eſt ꝙ verbuʒ deponēs
habet iſtud participiuʒ:vt loquor locutus. Et inde etiaʒ
eſt ꝙ iſtud participium ſignat actōem ⁊ paſſionem in v̄
bo cōi. Et iō vtranqʒ ꝯſtructioneʒ retinet actiuā.ſ.⁊ paſ
ſiuam:non quidē in vna ꝓlatione:qꝛ incongrue dicit̄:
Sum criminatus te a te:ſʒ diuerſis ꝓlationibus.vn̄ cō/
grue dicit̄:Ego ſum criminatus te:⁊ ego ſum criminatꝰ
a te. Participium aūt in dus ſemꝑ paſſionē ſignat: ⁊ iō
etiam in verbo cōi ꝯſtructiōem tm̄ paſſiuam retinet:vt
ſum criminandus a te. Participium aūt futuri in rus ⁊
preſens in ns ſignant actiōem ſemper:⁊ iō in verbo cōi
ꝯſtructionem retinent actiuam:vt ſum criminans te: et
criminaturus te. Nota hic ꝙ participium tranſit ī no
men quattuor modis.ſ.comparatōe:vt doctus doctior
doctiſſimus nomē eſt. Non eniʒ comparat̄ participiuʒ
ſicut nec verbum. Item cōpoſitione:quādo componit̄
cū dictione cuʒ qua non componit̄ ſuū verbum:vt īpo/
tens indoctus. Non.n.dicimꝰ impoſſum:vel īdoceo in/
doces. Itē tēporis amiſſione:vt amandus venit.i.dignꝰ
amari. Non.n.ſignat tēpus:ſicut quʒ dicit̄ amandus.i.
vt amet̄. Item ꝯſtructōe:qn̄.ſ.non retinet ꝯſtructiōem
ſui v̄bi:vt amans illiꝰ nomen eſt:amans illū participiuʒ
eſt. Scire inſuꝑ debes ꝙ participiū pn̄tis tpis vel p̄teri
ti ꝑfecti noīaliter poſitū:nullam aliā prepoſitiōem q̄ʒ in
pōt recipere ꝑ cōpoſitōem q̄ʒ ſuū verbū: vt impotens ⁊
īdoctus. Et hoc iō qꝛ in exilit̄ immutat:ſʒ alie p̄poſitōes
violent̄:⁊ iō pticipiū tranſiens in vim noīs nullā prepo
ſitōem ꝑ ſe recipit ad ſui ꝯpoſitionē p̄ter in: que eſt no/
minibꝰ appropriata.vn̄ participiuʒ futuri tpis noīaliter
poſitū eā non recipit:qꝛ ſapit naturā ſui v̄bi cauſa infini
tiui ꝑ quē exponit̄:vt docēdus.i.dignus doceri.⁊ ita ni
hil eſt dictū: Iſte eſt indocendus:ſicut nihil eſt indoce/
ri:ergo incultus.i.nō cultus nomen ē.ſʒ incultꝰ.i.inhabi
tatus participiū eſt ab incolor īcolaris. Item pticipiuʒ ī
rus deſinens nō tranſit in nomen vt amaturꝰ. Item no
ta ꝙ ſi deficiunt ſupina ēt deficiūt participia: taʒ futuri
tpis in rus deſinētia q̄ʒ preteriti in tuſ:q̄ ex ipis naſcunt̄
Qd̄ inuenies in oibꝰ meditatiſ ⁊ inchoatiſ:in quibꝰ de
ficiunt ſupina q̄ſi duo extrema:quibꝰ deficientibꝰ ſupra
dictoꝝ quoqʒ tēporū deficiunt pticipia. Itē vt tetigi a v̄
bo deponēti naſcunt̄ tria pticipia.ſ.pn̄tis ⁊ p̄teriti īper/
fecti:vt ſequens:p̄teritiꝑfecti ⁊ pluſq̄ʒꝑfcī:vt ſecutꝰ:fu
turi vt ſecuturꝰ. Multa tm̄ ex huiuſmōi v̄bis deponēti/
bus inueniunt̄ apud antiquiſſimos pticipia tēporis p̄/
teriti tā actiuā q̄ʒ paſſiuā ſignificatōem habentia:vt me
ditor meditatꝰ. Sʒ ſciendū ꝙ verbis quoqʒ plurimis q̄
nunc in vſu deponētia ſunt:veteres ſicut cōibus vſi ſūt:
⁊ quaſi idē dicendū eſt qn̄ inuenit̄ participiū deponen
tis in dus:vt ſequendus:qꝛ vel a cōi oliʒ venit vel ī acti
ua ſignificatōe exponi dʒ:vt dicaʒ in loquor. Itē vt vult
Priſ.in.xj.li. Caſus pticipia ſex habēt quomō noīa nec
ſunt in ipis deficientia aliquo caſu. nec mirū:nam in eo
quoqʒ imitant̄ adiectiua q̄ nullo deficiunt cāu:ſiue mo
bilia ſint:ſiue in duas ꝯſonantes deſinentia. Que.n.de/
ficiunt fixa ſunt:vt Eas ditiōe. Iteʒ ſcias ꝙ neutropaſſi
ua ſunt quinqʒ:triū tempoꝝ habent pticipia:vt gaudeo
gaudēs gauiſus gauiſurus:audeo audens auſus auſu/
rus:ſoleo ſolens ſolitus ſoliturus:fio fiens factus futu/
rus:differentie cā ne ſi facturus dicamus ſil'e ſit partici
pio qd̄ venit a facio verbo:qd̄ vim actiuam poſſidet fio
verbi.vn̄ a ſupino eius naſcit̄ paſſiuū preteriti pticipiuʒ
⁊ futuri actiuū factuʒ factu factus facturus. Fido quo
qʒ fidens habent fiſus ⁊ fiſurus participia.

De numeris.

n Umerus participijs accidit vterqʒ ſingularis vt currēs:plu/
ralis vt currentes:⁊ ſicut non deficiunt caſibꝰ:
ſic nec numeris defectiua inuenies participia.

De figuris participioꝝ.

f Iguras habent participia q̄s habēt vel accipiūt a v̄bis. Naʒ per
ſe nunq̄ʒ ꝯponit̄ participiū niſi prius ēt verbuʒ
eius ꝯponat̄:ergo vel ſimplicia ſunt:vel decōpoſita ple
rūqʒ.i.a v̄bis cōpoſitis deriuata:vt efficio efficiēs:ītelli/
go ītelligens. Si enī ipſa per ſe ꝯponant̄ nō priꝰ verbis
cōpoſitis:trāſeunt in nominū vim:ſic etiā ſi ꝯparent̄:vt
nocens innocens;ſapiens inſipiens. ſimplicia.n.eoꝝ
poſſunt ⁊ participia eē ⁊ non noīa. Compoſita v̄o ſine
dubio noīa ſunt. Ideo aūt addimus plerunqʒ: qꝛ ſunt
quedam que plerūqʒ non ſeruant compoſitōis verboꝝ
ꝯpaginā.vn̄ apparent ea q̄ſi ex ſe cōpoſita: vt effringor
effractus:cōtingor ꝯtactus ⁊ ſimilia. De hoc ſupra dixi
qum egi de ꝯpoſita figura noīs in principio.

De terminatione participioꝝ p̄teriti tpis.

d E diuerſis quoqʒ cōſonātibus q̄ ante us in preteriti tē/
poris participijs inueniunt̄:q̄ʒuis per ſingulas
verbi terminatiōes qū de ſupinis tractabamꝰ docuimꝰ
tamē hic etiā generalit̄ comprehendere nō incōgruum
videt̄ eſſe. Oīa igit̄ participia preteriti temporiſ vt dicit
Priſ.in.xj.li.vel in tus deſinunt:vt amatus adiutꝰ:vel ī
ctus:vt ſenectꝰ ſanctus:vel ī ptus:vt captus ſumptꝰ:vel
in ſtus:vt queſtus:vel in ſus:vt riſus niſus: vel in pſus:
vt lapſus:vel in xus:vt fluxus flexus plexus ⁊c̄.

De deſinentibus in tus.

i IN tus deſinunt oīa que p̄terituʒ in ui terminant ſyllabā mutatōe ui ī
tus:vt adiuui adiutus:neui netus:deleui deletus
ſtraui ſtratus:laceſſiui laceſſitus. Excipiunt̄ differentie
cauſa tria a longam in au diphthongum ꝯuertentia:vt
laui lautus:faui fautus:caui cautus:ne ſi latus fatus ca
tus diceremus alias ſignificatōes habere putarent̄. Tn̄
ſcias ꝙ lotus magis ē in vſu nunc q̄ʒ lautus. Et ſciendū
ꝙ oīa hec penul.ꝓductas hn̄t:tā in v̄bis q̄ʒ in p̄teritꝭ q̄ʒ
ēt in pticipijs:exceptꝭ ſeui ſatꝰ:ſiui ſitꝰ:que ī pticipijs pe
nul.corripiūt:vt leui vel lini litꝰ fac̄ etiā lini:⁊ tūc ab eo
regularit̄ format̄ lituʒ. Priſtianꝰ autē magis approbat
leui in.x.li.q̄ʒ ꝙ lino faciat lini:videlʒ drīe cā ad nomen
linius lini in vtō qd̄ a leo ſimplici naſcit̄:qd̄ in vſu non
ē. Uetuſtiſſimi etiā liui dixerunt ī preterito. Et infra ibi
dem dicit: In ui ſyllabā deſinentia mutāt eā in tum:vt
creui cretū:g̃ leui quoqʒ vl' lini vl' liui litū. Et ſubdit pri/
ſtianꝰ ī.x.li. A ciui quoqʒ citꝰ:lʒ corripe ⁊ ꝓducē penul.

Ab iui quoqꝫ compoſita vel ab ij: vt a quiui vel quij cor
ripiunt in ꝑticipijs i ante tus: vt aditus obitus preteritꝰ
nequitꝰ. Solui ēt ſolutꝰ ꝛ voluí volutus: abiecta i ꝓdu-
cunt u penul. A vero añ tus corripi in quattuor ſolis ꝑ-
ticipijs īueni: duobꝰ prime ꝯiugatiōis que duplicant in
ꝑterito ꝑorem ſyllabam: dedi datus: ſteti ſtatꝰ: qꝺ parti
cipio ſiſe nomen ē: vñ ꝑticipiū futurum ſtaturus. Scđe
quoqꝫ ꝯiugatōis vnū inueni a deponenti reor ratus: Et
a tertie vnū ſeui ſatus. vnde inſitus. I vero correptā ha
bēt añ tus: oīa que ꝑteritū ī ui diuiſas terminātːniſi ſint
ex pñtibus in lo. vel in vo. deſinētibꝰ: vt domui domitꝰ
elicui elicitus. Excipiuntur prime quidem ꝯiugationis
duo que per ſyneresim iꝓferunt ſecui ſectus ꝛ fricui fri
ctus. A neco quoqꝫ v̄bo necatꝰ ꝛ nectus inuenit̄ partici
piū: ſꝫ necatꝰ dicit̄ ꝓprie ferro: nectꝰ alia vi peremptus. In
ſcđa quoqꝫ ꝯiugatōe excipiunt̄ in ui diuiſas ꝑteritū de-
ſinentia que penulti. i in ꝑticipijs non habent: hec docui
doctus: tenui tentꝰ cenſui cēſus. Tertie quoqꝫ rapui ra-
ptus: ꝛ ex eo ꝯpoſita corripui correptꝰ prerípui ꝑreptus.
Silr̄ v̄ba compoſita a canendo abſqꝫ i faciunt ꝑticipia
ſm̄ primitiui formā: canor cantus: occinor occentꝰ: acci
nor accentꝰ: q̄uis occinui ꝛ accinui faciunt ꝑteritꝫ. In
rui vel in xui: ꝑ idē tempꝰ exeuntia non habent i in ꝑtici
pijs: vt deſero deſerui deſertus: diſſero diſſerui diſſertꝰ:
īſero inſerui inſertꝰ: aperio aperui apertꝰ. Menſui quo
qꝫ menſus facit: ꝛ cenſui cenſus. In lui v̄o deſinentia ui
in tus ꝯuertunt in ꝑticipio: vt colo colui cultꝰ occulo oc
cului occultus: alo alui altus ꝛ alitus. vñ etiā volo volui
vultus facit: qꝺ nomen eſt ꝑticipiale: quomō colui cul-
tus qñ eſt quarte declinatōis: que ēt o verbi in u ꝯuer-
tunt. Que v̄o in pñti in vo diuiſas deſinunt i extrema ꝑ
teriti in tus ꝯuerſa faciunt participia polluo polluis pol
lutus: ſuo ſuis ſutꝰ: eruo erui erutus: qꝺ ſolū penul. cor.
tñ ab hoc cōpoſitum ꝓdu. penul. diruo rui dirutꝰ. A do
quoqꝫ ꝯpoſita i breuē habent ante tus in ꝑticipio ꝑteri
ti: vt reddo redditꝰ: credo creditꝰ: ꝓdo ꝓditꝰ: perdo ꝑdi
tus: vendo venditꝰ. Deponentia in quor mutāt eā in cu
ꝛ ſumentia tuꝫ faciūt ſupinū: vt loquor locutum ſequor
ſecutū.

De deſinentibus in ctus.

In ctus faciunt ꝑticipiū ꝑteriti paſſiua v̄ba que ꝑ idē tēpus actiuorū
in xi faciūt: vt ītellexi ītellectꝰ: nexi nexus: auxi au-
xus: traxi tractus: vinxi vinctus. Mutant. n. xi in ctū. Ex-
cipit̄ flexi qꝺ flexus facit ꝑticipiū: ꝛ ēt figo fixi fixuꝫ: flu-
xi fluxū vel fluctū: frixi frixū vel frictum quꝫ declinat̄ fri
go gis. Frigeo. n. facit frigui ꝛ caret ſupino. Cōniueo cō
niui ꝛ ꝯnixi ꝯnixū: pecto pectis pexui vl̄ pexi pexū vl̄ pe
ctū: necto nexui vel nexi nexū: qꝺ etiā faceret nectū: niſi
eēt differentia huiꝰ verbi neco cas necui nectum: plecto
plectis plexi plexū antique. nūc aūt plector ꝛ amplector
dicimꝰ ꝯmune cum ſuis compoſitis. Item in gor depo-
nentia mutāt caꝫ in ctū ꝛ faciūt ſupina: vt fungor functū
Panxi aūt nō hꝫ ſupinū: ꝛ ꝑ ꝯſequens: nec ꝑ participiuꝫ
ꝑteriti tꝑis paſſiuum. Ango aūt anxi deberet facere an-
ctū: ſꝫ non eſt in vſu. Silr̄ in ci vel in qui vocali lōga añ-
cedente deſinētia in ꝑterito in ctus faciunt ꝑticipiuꝫ: vt
feci factus. ieci iactus: reliq̄ relictꝰ. Silr̄ in gi vt legi lectꝰ
fregi fractus.

De deſinentibus in ptus.

In ptus exeunt participia ꝑteriti tꝑis paſſiua qū actiua eiuſdeꝫ tē-
poris in pi vel i pſi vel mi terminant̄: vt cepi captꝰ
ſcalpſi ſcalptꝰ: compſi comptus: ſumpſi ſumptus: prom
pſi ꝓmptus dempſi dēptꝰ: nupſi nupta. nuptus. n. natu
ralit̄ ſiletur: niſi per irriſionem vel figuram dicat̄: q̄uis
vetuſtiſſimi nouꝰ nuptus ꝓtuliſſe īueniant̄: qꝺ nunc in
vſu non eſt. Emi emptus: ademi adēptus: redemi redē-
ptus. Rapui quoqꝫ raptꝰ facit ꝛ ex eo ꝯpoſita: corripui
correptus: preripui prereptus.

De deſinentibus in ſtus.

In ſtus vnum inueni deponēs: queror queſtus: ꝛ paſſiuū paſcor paſtꝰ
quꝫ alia eiuſdē forme ſoleant s abicere: naſcor na
tus: iraſcor iratus: obliuiſcor oblitus: paciſcor pactꝰ: nā-
ciſcor nactꝰ: ꝓficiſcor ꝓfectus: vlciſcor vlciſceris vltus:
exꝑgiſcor exꝑgiſceris experrectꝰ: defetiſcor ſolum dupli
cat s in participio: vt defeſſus. Hic attende ꝙ vro vſſi fa
cit ꝑticipiū preteriti tēporis in ſtus: vt vſtus ꝛ torreo to-
ſtus: ꝛ haurio hauſi hauſtꝰ: gero geſſi geſtus. X quoqꝫ
antecedente vnum inuenio in tus: a texui textus: ita dic̄
priſtianus. Propter hoc dicunt quidaꝫ ꝙ miſtus debꝫ
ſcribi ꝑ s: ꝛ non per x. Alij dicunt ꝙ ſcribit̄ per x: mixtus
mixtio: ꝛ remanet t in ſuo ſono: qꝛ precedit x: ꝛ ita vult
hugu. ꝛ ꝯmunius tenetur.

De deſinētibꝰ in ſus

In ſus deſinūt participia que ex v̄bis ve niunt in ſi vel in di preterituꝫ acti
ui terminātibus: niſi ſint a do cōpoſita: vel quarte
ꝯiugationis: qꝛ verborum quarte ꝯiugationis nullū ꝑ-
ticipium in ſus terminat̄: vt leſi leſus: merſi merſus: iuſſi
iuſſus: prandeo prandi pranſus: tondeo totōdi tonſus:
obſideo obſedi obſeſſus: fodio fodi foſſus: tendo teten-
di tenſus: tondo tutudi tōſus: prehendo ꝑhendi ꝑhēſus
ſcindo ſcidi ſciſſus: findo fidi fixꝰ. Excipiunt̄ vſſi vſtus:
torſi torſus ꝛ tortus. Antiqui dicebant a torreo quoqꝫ
toſtus: ergo ēt geſſi geſtuꝫ facit. ita dicit Priſ. in. xj. li. Et
in. x. dicit: Oīa verba que faciunt ꝑteritū in di faciunt ſu
pinū in ſum: vt prandeo prandi pranſum. Excepto dedi
qꝺ eſt ꝑme ꝯiugatōis: qꝺ nunq̄ facit ſupinum in ſuꝫ et
ex eo compoſitis que in tertiā tranſeunt ꝯiugatōem ꝛ a
penul. ſimplicis ſupini in i ꝯuertunt: vt do dedi datum:
reddidi redditū. Et addit Priſ. in li. xj. Silr̄ faciunt ꝑtici
pia in ſus verba que in li vel ri vel ti: terminant ꝑterituꝫ
actiuoꝝ: vt vello velli vl̄ vulſi vulſus: fefelli falſus: pepu
li pulſus: perculi perculſus: ſuffero ſuſtuli anormaluꝫ ē
ꝛ ſublatus facit. Decurri decurſus: verri v̄ſus: verti v̄ſus
Excipit̄ peperi partus differentie cā. Peperci. n. parſus
facit: quarte ꝯiugatōis in ſi vel ri ꝑterituꝫ terminantia i
tus: non antecedente i faciunt participia: vt fartio farſi
fartus: ſartio ſarſi ſartus: fultio fulſi fultus: haurio hau-
ſi hauſtꝰ: reperio repperi repertꝰ: ꝯperio ꝯperi ꝯpertus.

De deſinentibus in pſus.

In pſus vnuꝫ inuenio a deponenti: vt labor lapſus: ita dicit Priſci.
Magiſter Bene. dicit ꝙ etiaꝫ cambio facit cāpſi
cāpſuꝫ: ꝛ inde campſus cāpſa campſum ꝛ campſor cam
pſoris: ꝛ huic conſentio.

De deſinentibus in xus.

In xus tria inuenio paſſiua. ſ. nexus a ne xui: pexus a pexui: flexus a flexi.
Silr̄ faciunt participia amplector amplexus: com
plector complexus ꝛ ꝯniueo ꝯniui vl̄ ꝯnixi ꝯnixū: inde
ꝯnixus. Supradictas formas ſeruant in participio ꝑteri
ti tꝑis ꝯmunia ꝛ deponentia que facile ex ſimili termia
tione paſſiuoꝝ dinoſci poſſunt: quomō faciant ꝑ ſingu
las ꝯiugationes participia preteriti tꝑis. Neutra pauca
habent ꝑteriti tꝑis participium ꝛ raro: vt ceno cenatus:
prandeo pranſus: iuro iuratꝰ: careo caſſus: qꝺ ꝛ nomē
ē. paſſus a pateo: titubo titubatus: placeo placitus: quie
ſco q̄etus: ſueſco etiā ſilr̄ facit ſuetus. A neutropaſſiuis

quiqꝫ ſunt pticipia: gaudeo gauiſus audeo auſus ſoleo
ſolitus fio fact⁹ fido fiſus. vetuſtiſſimi tñ ⁊ ex alijs pluri
mis neutris ĩueniunt ꝓtuliſſe participia p̃teriti que mō
in vſu non ſunt: pleraqꝫ tñ neutrorū ſcđe cõiugatiōis in
ui diuiſas deſinētia in p̃terito: deficiunt in ſupis: vt hor
rui rubui tepui ferbui ſenui frigui egui rigui durui ſtu-
pui ⁊ ſilia. Hec de participio dicta ſunt. De differentia p
ticipij ⁊ noīs v̓balis habes in lector oris: ⁊ in ſpirator: et
ēt in ſcribo vide. Item pticipia non componunt̃ niſi p
ntm̃: vt dicā in edifico. De ꝓnomine ſufficiat qō dictū
eſt quum tractauim⁹ de noīe. Nūc de p̄poſitōe.

Repoſitio

nō aſpirat̃. Nam vt
dicit Priſc. in. xiiij. li.
Nulla prepoſitō h̓z aſpirationē ſic nec ↄiunctō
vñ pꝫ ꝙ abundo cōpoſitū ex ab ⁊ vnda nō aſpirat̃. No
ta ſic dicit hug. tractans de ĝ ꝙ en: tm̃ valet apō grecos
q̄ʒtum in apud nos. vñ huiuſmōi noīa greca ſiue notha
q̄ predictā ↄpoſitionē habēt in ſui ↄpoſitione pñt ſcribi
⁊ ſcribunt̃ indifferent̃: mō per en mō p in: vt encauſtuꝫ
⁊ incauſtū: ⁊ enthimema ⁊ inthimema: emplaſtꝝ ⁊ ĩpla
ſtruꝫ energumin⁹ inergumin⁹ energia ⁊ inergia: ⁊ ſic de
ↄſilibus. Nota ēt ꝙ ſi due prepoſitōes ponātur in con-
ſtructōe reſpectu vni⁹ caſualis: vltima tenet̃ cōcordare
cū caſuali: ⁊ p̄ma ſeruit locutōi ⁊ non caſui: vt venio de
vltra mōtes: ⁊ de poſt fetantes accepit eū. Si aūt ponā-
tur tres: vltima concordat cum caſuali ⁊ alie reſpiciunt
p̄poſitiones ⁊ caſuale loco caſualis: vt venio de p ante
ſcolas. verūtamen ſuper ſeruit vtriqꝫ caſui: ſed cum actō
ponit̃ quādo ſignat motum ad locum: vt venio de ſup
pontē ⁊ non de ſup ponte niſi per figuram. Nota etiā
ꝙ ſic dicit Papi. Oēs p̄poſitōes hāc hñt nām ꝙ aut au
gēt vt p̄diues aut minuūt: vt ſubluſtris ſubtriſtis: aut in
ↄtrariuꝫ vertunt: vt deſtruo: aut nihil ſignant vt emori:
qō aliqñ tñ valet q̄ʒtum mori: aut aliq̄d ibi in ſignifica
tione determinant: vt p̄moneo. Hic poſſꝫ queri an ſit di
cendū: Petrus poteſtas bononie vel de bononia archi
eps ianue vel ianuenſis: ⁊ ita de ↄſilibus. Sꝫ hoc deter-
minatū eſt ſupra in capi. de poſſeſſiuo nomine. De ac-
centu aūt prepoſitionū ſupra determinatū eſt in ſecūda
pte vbi egi de accentu p̄poſitionū. De p̄poſitionū ↄpo
ſitione cū quibus ptibus componant̃: ⁊ qñ ↄponantur
dictū eſt s̓ in cap. de compoſita figura noīs. Itē multa
vtilia dixi ſupra in p̄ma parte de prepoſitionib⁹ in capi.
de ſyllaba. De aduerbijs.

Duerbium

eſt pars orōnis ĩde
clinabilis cui⁹ ſigni
ficatio v̓bis addit̃. Hoc. n. ꝓficit v̓bis additū ad
uerbiū qō adiectīa noīa appellatīs nomīb⁹ adiūcta: vt
prudēs hō prudent̃ agit: felix vir feliciter viuit: ſic dicit
Priſ. in. xv. li. de aduerbijs. Nota vt dic̃ Priſc. in. xv. li.
ꝙ ꝓpria noīa ciuitatū ſiue p̄me vel ſcđe declinatōis ſint
gtō quidē caſu ꝓ aduerbio in loco accipiūtur: vt rome
ſuꝫ: tarenti ſuꝫ. Actō v̓o ad locū cuiuſcūqꝫ ſint declinati
onis: vt romā eo vel tarentū eo vel carthaginē vel athe
nas. Ablatīo v̓o de loco vel p locū: vt roma exeo: tarēto
trāſeo. Si tertie declinatiōis ſint ablatiuo taꝫ in loco q̄ʒ
de loco vel p locuꝫ: vt carthagine ſuꝫ carthagine venio:
carthagine tranſeo. Idē etiā ſemp in pluralib⁹ inuenit̃:
vt athenis ſuꝫ athenis venio athenis trāſeo. Inueniūt̃
tñ ⁊ cum p̄poſitōibus noīa ciuitatū ſepe ꝓlata ⁊ maxīe
apud hiſtoricos. vñ Saluſtius in catilinario: Nam cuꝫ
brutis ab roma abierat. Inueniunt̃ tamen ⁊ quedaꝫ ap
pellatiua ſupradictam regulam ſeruantia tria: vt militie
militiam militia: domi domum domo: humi humū hu

mo: ⁊ etiam adde ruris rus rure. Predicta aūt ſm̃ quid
non ſimplicit̃ dicunt̃ aduerbia: ⁊ ideo poſſunt eis iungi
relatiua ⁊ adiectiua: vt ſtudui bononie que eſt pulchra
ciuitas. Et ſcias ꝙ domus ſecūde declinatōis eſt ⁊ q̄r
te: ⁊ ſm̃ declinationē ſecundā ponit̃ ad modū ꝓpriorū
nominum: non ſm̃ quartā: qꝛ ꝓprium nomen in quar-
ta declinatione vſualiter non reperit̃: et iō bene dicitur
fui domi: ſꝫ male dicit̃: fui domus. Itē vt dictū eſt maxi
me apud hiſtoricos inuenit̃: vado bononiaꝫ vel ad bo-
noniā: vado domū vel ad domuꝫ: ⁊ ſic de ↄſilib⁹. ⁊ ſepe
talis latiuitas ĩuenit̃: nec mirꝝ: qꝛ p̄poſitio cū caſuali eq̄-
pollet aduerbio. Scias ēt ꝙ vt dicit Priſ. In e ꝓductaꝫ
aduerbia p̄mitiua nō inueniunt̃: ſꝫ deriuatīa a noīb⁹ ſe-
cunde declinatōis quorꝝ dtīs in o lōgaꝫ deſinēs in e lō
gaꝫ ↄuertit̃: ⁊ facit aduerbiū: vt huic claro clare optimo
optime pulchro pulchre affabro affabre. Cicero inuecti
uarꝝ. vj. Deū nullū qui ei paulo affabre fact⁹ huic ſano ſa
ne fero fere. Excipiunt̃ bene ⁊ male a bono ⁊ malo in e
correptam deſinentia. Multa aūt ex ſupradictis noīb⁹
ĩpa terminatōe dtī ꝓ aduerbijs accipiunt̃: vt falſo ↄſul-
to poſtremo ſedulo auſpicato augurato manifeſto p̄ua
to p̄cario merito. Et ſepe corripiūt o terminalem: qñ in
aduerbia tranſeūt: vt cito ſero modo neceſſario: dicit̃ et
neceſſe: ſed neceſſe eget verbo ſubſtantiuo. Inuenit̃ tñ
⁊ neceſſarium. Sunt tamē quedā ex eadem declinatio-
ne quorū neutra ꝓ aduerbijs accipiunt̃: vt multum ni-
mium: verū ⁊ vero p̄mū ⁊ p̄mo. Et p̄me: qō oſtendit Te
renti⁹ qui ↄpoſitū ab eo in andria ꝓtulit. Nam id arbi
tror apprime in hac vita eſſe vtile. Nimiū quoqꝫ pro ni
mis frequent̃ inuenim⁹ ⁊ parum ꝓ puum. Excipiuntur
quedam que non ſolum in e: ſꝫ ēt in er deſinunt: vt a du
ro dure vel durit̃: a largo large vel largiter: ab humano
humane humaniter: a firmo firme ⁊ firmiter. Inueniun
tur ēt alia quibus tamē non eſt vtendū inſaniter ꝓ inſa
ne. ſeueriter quoqꝫ ꝓ ſeuere: blanditer benigniter amici
ter auariter munditer meſtiter equiter aſpiter feſtiuiter
ampliter ignauiter ꝓbiter ꝓteruiter inimiciter iracundi
ter ſuperbiter temeriter ꝓclariter toruiter puriter vere-
cunditer miſeriter ꝓſperiter. Dicitur etiā abūde ab abū
do: ⁊ abundanter ab abundans Sciendum tamen ꝙ q̄
dam aduerbia non plane ſeruāt ſignificationē que ĩ no
minibus eſt a quibus deriuant̃: vt ferus fere ſanus ſane
ſenſus ſenſim. Ideo autē diximus non plane: qꝛ poteſt
eſſe aliqua ratio: vt fere dicunt̃ que omni corpore ferūt̃
quꝫ quattuor puippe pedibus vitantur. fere ergo ꝓ iux
ta: qꝛ celeribus omnia iuxta ſunt. Sanus ꝓ validus ac-
cipit̃: ergo ⁊ ſane ꝓ valide. Id quoqꝫ notanduꝫ ꝙ a va-
lido valde ꝓ valide ꝓfert̃ per ſyncopam: ſenſim ꝓ pau-
latim: qꝛ ea maxime faciunt ſenſum que morant̃. A rito
vero verbo vel ritu dicit̃ rite ꝓ recte: qꝛ nihil traditur ri
tibus niſi qō rectū dicit̃. A quinte quoqꝫ declinationis
nominibus ↄpoſita e ꝓducunt: vt pridie hodie poſtridie
Meridie quoqꝫ ꝓ aduerbio accipit̃ quꝫ ſit nomen.

De deſinentibus in im.

N im

denoīatiua ĩueniunt̃: ⁊ v̓balia ſiue
pticipialia: vt a pte ptim: a viro viri
tim: a vice viciſſiꝫ: ab hoſtio hoſtiatim: a ſtatu ſtatī
a raptu raptiꝫ: a ſaltu ſaltiꝫ: a curſu curſiꝫ: a ſenſu ſenſim:
a ſingulis ſingulatim vel ſingillatim.

De aduerbijs deſinentibus in ter.

N ter

quedā aduerbia deſinunt: de q̄-
bus ſic dic̃ Priſ. In r p̄mitia cur
⁊ p qñ ꝓ valde accipit̃. Deriuatiua v̓o a noīb⁹ vel
pticipijs tertie declinationis ĩueniuntur in ter exeuntia.

Sȝ ſi i ens deſinat ntũs is gtũs in er ꝯuertũt: vt ſapiens ſapiẽtis ſapienꝯ: prudens prudentis prudenꝯ. Alia vero aſſumunꝯ ter dtõ penul. corr. vt fortis fortiter audax cis audaciter: ſȝ p ſyncopam vſu frequẽtiori ẽ audacter. Excipiꝯ facilis qd ꝓ faciliꝯ facile aduerbij loco habuit i vſu Uirg. in. x. Quã facile accipiꝯ ſaxo ſacer ales ab alto. Difficilis aũt difficulꝯ facit ꝓ difficiliꝯ: et ab omni omnino. Preterea a trib⁹ ⁊ a quattuor naſcunꝯ aduerbia ter ⁊ q̄ter. Obiter. n. compoſitũ eſt ab ob ⁊ iter. ſimiliꝯ pauliſp: parũper compoſita ſunt. Uetuſtiſſimi tñ quedam ꝯtra ſupradictam regulam ꝓtulerunt. ſȝ ſiquidem ſunt noĩa neutra ꝓ aduerbijs poſita: vt ſublime volans aſſumanꝯ aliter vero reijciantur: vt pomponi⁹ de philoſophia: Qũ iſta hec memorie meminit ꝓ memoriter. Hoc etiam ad uerbium aliꝯ ab eo qd eſt hic alis hui⁹ alis huic ali pro aliũs alius alij ſm ſupradictã analogiã proſertur.

Queſtio.

Ueri poteſt de hoc aduerbio non: quare non ꝯponiꝯ niſi cũ tribus vbis nequeo nolo neſcio. Itẽ quãdo veniat p cõpoſitõem cuȝ noĩbus ⁊ qñ per infinitatõem: ſȝ de hoc deꝯminatũ eſt ſupra vbi egi de figura ꝯpoſita nominis. De accentu aduerbiorum diri ſ in ſecunda parte vbi egi de accentu aduerbiorũ: ⁊ etiã vbi egi de impedimentis accentus ⁊ de impedimentis ꝯrie. De interiectione.

Nteriectionem greci iter aduerbia ponũt: ſȝ romanoꝝ ſcriptores hãc ſeparatꝫ ab aduerbijs accipiũt. Et ſcias ꝙ nlla iteriectio eſt ꝯpoſita. vñ ꝓch dolor ſũt due ptes vt oſtẽdi ſ in cap. de ꝯpoſita figura noĩs. Amõ ſpãliter de diaſyntaſtica ſiue ꝯſtructõe ⁊ de ſuis ſpẽbus ⁊ ptib⁹: necnõ de regimine ſubiũgam⁹ De ꝯſtructione ⁊ ſuis ſpẽbus.

Onſtructõ perfecta quã greci ſyntheſiȝ vocãt: valȝ ad oĩum auctoruȝ expoſitõeȝ. Et iõ nũc de ꝯſtructõe pncipaliꝯ ⁊ ſuis ſpecieb⁹ ⁊ ptib⁹ dicem⁹. Deĩde de regimine ſubiũgam⁹. Scias ḡ ꝙ cõſtructionũ alia pfecta: ſic illa que pfcm̃ ſenſuȝ generat i aĩo auditoris: vt Petr⁹ currit. Alia iperfcã ſic illa q̄ iperfcm̃ ſenſuȝ generat: vt homo albus ⁊c̃.

Onſtructõis q̃ttuor ſunt ſpẽs .ſ. itranſitia trãſitiua reciproca ⁊ retrãſitia. Intrãſitiua ꝯſtructõ ẽ illa in q̄ oſtendiꝯ nõ fieri trãſitio act⁹ vel paſſionis de vna pſona in aliã: vt ſortes currit. Trãſitiua ẽ illa in qua oſtendiꝯ fieri trãſitio act⁹ vel paſſionis de vna pſona in aliam: Actus vt diligo te: Paſſionis vt diligor a te. Reciproca ẽ illa in qua oſtendiꝯ fieri reflexio actus vel paſſionis de vna perſona in ſeipam: vel de plurib⁹ in ſeipas qñq; ſingulariꝯ: qñq; pluraliꝯ. Singulariꝯ vt diligo me ⁊ diligor a me. Pluraliꝯ vt diligimus nos ⁊ diligimur a nobis. Et diciꝯ a reci qd eſt iterũ ⁊ pco qd eſt re: inde reciproca. i. reiteratiã. Retrãſitiua eſt illa in qua oſtendiꝯ fieri trãſitio act⁹ vꝉ paſſiõis de vna pſona i aliaȝ deterĩa te. i. cũ cã finali: vt rogo te vt bñ faciaſ mihi: vꝉ rogo te vt doceas filiũ meũ. vñ pȝ ꝙ hec ꝯſtructio: diligo te diligẽ tẽ me: nõ eſt retrãſitiua imo ẽ trãſitia. Oĩs. n. cõſtructio retrãſitia indiget vbo ſubiunctiui mõi cũ adiectiua ꝯiunctõe vꝉ dictõe habẽte vim ꝯiunctõis adiunctie: vt rogo te vt diligas me. Et ſcias ꝙ tres ſpẽs ꝯſtructõis cõueniunt ſeu reſpõdent trib⁹ motib⁹ in nã. Eſt. n. motus rect⁹ ⁊ iſti ꝯuenit ꝯſtructio trãſitiuã. Itẽ eſt mot⁹ circularis: ⁊ huic ꝯuenit reciproca ꝯſtructio. Et eſt mot⁹ ꝯpoſitus: ⁊ huic motui reſpõdet vꝉ ꝯuenit ꝯſtructõ retrãſitiua. Intrãſitiua võ ꝯſtructio nõ ꝯuenit motui: ſȝ quieti.

Ed poteſt queri an h̄ ꝯſtructio Hec capa ẽ petri ſit i tranſitiã. Dico ꝙ ſimplꝛ ẽ intrãſitia: qꝛ nõ oſtẽdiꝯ fieri tranſitio ibi actus vel paſſionis de vna pſona in aliã eſt tñ ibi trãſitio pſonaꝝ: qꝛ obliquus tranſitiue cõſtruiꝯ cum vbo: ſȝ trãſitio pſonarũ non reddit ſimpliciꝯ ꝯſtructõem tranſitiuã. Itẽ quȝ dico: volo legere: ſi iſte i finitiuus legere teneꝯ noĩaliter: talis cõſtructio iudicaꝯ tranſitia ⁊ determinat tranſituȝ hui⁹ verbi volo: ſi auteȝ teneaꝯ verbaliꝯ eſt intrauſitiua: ⁊ ſm hoc ꝯſtruiꝯ cum h̄ vbo volo intranſitie. Item cõſueuit queri: an hec ꝯſtructio ſit tranſitiua: Petrus legit virgiliũ: qñ petrus ꝯſtruatur intranſitiue cuȝ hoc vbo legit. Ad hoc dico ꝙ cõſtructio magis dȝ iudicari rõne finis q̄ rõne pncipij: qꝛ finis dignior eſt pncipio: ⁊ ſm hoc hec ꝯſtructio ẽ trãſitiua: Petrus legit virgilium: non itranſitiua: lȝ ꝯſtructõ verbi potentior ſit ad ñtm̃ q̄ ad obliquũ. Et ſcias ꝙ conſtrui intrãſitiue ẽ ptinere ad eandẽ perſonã vel tanquã ad eandẽ perſonã. Cõſtrui võ tranſitie eſt ptinere ad diuerſas pſonas: vel tanq̄ ad diuerſas. Itẽ ſcias ꝙ in di reciproca ꝯſtructione verbum cũ ſequẽti obliquo conſtruiꝯ tranſitie: vt ego diligo me: ſȝ qꝛ verbum oſtendiꝯ ptinere ad eandẽ pſonaȝ ſecũ eſt reciproca: ⁊ ẽ ibi tranſitio act⁹ vel paſſiõis: ſȝ nõ eſt ibi trãſitio pſonaꝝ: ⁊ ita reciproca ꝯſtructio tenet mediũ iter tranſitiuaȝ ⁊ intrãſitiuã. vñ oĩs ꝯſtructio reciproca põt dici tranſitiua act⁹: lȝ ibi ſit itranſitio pſonaꝝ: ſȝ largo mõ. Itẽ quĩn tñ ſit vnũ ꝓnomen reciprocuȝ. ſ. ſui: ꝯſueuit queri: an iſta ꝯſtructõ Ego diligo me ſit iudicãda reciproca. Ad hoc dico ꝙ q̄uis ſit vnũ ꝓnomẽ reciprocuȝ tñ. ſ. ſui ſibi ſe a ſe: tamen iſte debent dici reciproce conſtructiones. ſ. diligo me diligis te non virtute ꝓnominis vel verbi reciproci ibi poſiti: ſed ex iunctura ꝓnominis vel verbi ſimul: nam verbum ⁊ ꝓnomen pertinent ad eandem perſonã. Uolo etiam hic te ſcire ꝙ oratio conſtructio locutio differunt quĩn vnum non recipiat ſpẽs alterius. Nam locutio diuidiꝯ in tres ſpẽs: qꝛ locutionuȝ alia de preſenti: vt lego virgilium: alia de preterito vt legi: alia de futuro vt legã. Item locutionum alia affirmatiua alia negatiua. Conſtructio vero diuidiꝯ in quattuor ſpẽs: vt dixi. ſ. in intrãſitiuam tranſitiuam reciprocam ⁊ retranſitiuam. Oratõ auteȝ diuidiꝯ in quinq; ſpecies: vt dicam in quinta parte in oratio. Poſtquã de ꝯſtructione ⁊ ſuis ſpecieb⁹ vidimus: ⁊ de eius partibus videamus.

De ſuppoſito ⁊ appoſito.

Cias ḡ ꝙ ptes ꝯſtructõis ſunt due. ſ. ſuppoſitum ⁊ appoſitum. Suppoſituȝ eſt illud de quo loquimur: ⁊ diciꝯ in dialectica ſubiectum. Appoſitum ẽ illud qd de altero dꝛ: ⁊ appellaꝯ in dialetica pdicatũ. Et ſcias ꝙ quicquid pcedit verbum principale vel itelligiꝯ pcedere ẽ ſuppoſitũ. Uerbũ võ principale cũ toto illo qd ſequiꝯ ẽ appoſitũ: excepto ſum es ẽ: in pñti tpe indicatiui mõi: qd ſm quoſdaȝ qñ poniꝯ inter adiectiuũ ⁊ ſubſtantiuũ: vt petr⁹ eſt albus ẽ mera copula: ⁊ ad neutrã partem tendit. Hic etiaȝ nota ꝙ ſi vnũ verbũ ponitur in orõne illud eſt principale. Si duo vel plura copulata per copulatiuã ꝯiunctiõem vel diſiunctiuã: illa vba ſunt equaliꝯ principalia: vt petr⁹ legit ⁊ diſputat: iohãnes legit ⁊ ſcribit. Uerbũ vero relatiui nõ põt eẽ pncipale: ⁊ poniꝯ h̄ relatm̃ qui: in eadeȝ pte

oro̅nis cu̅ antecedente cu̅ eo q̅ꝺ in ꝯſtructio̅e ponit̃ ,re-
ſpectu illiꝰ: vt petrus qui eſt ſtudens bononie diſputat:
h̅ diſputat ſolu̅ eſt appoſitu̅. Hoc tn̅ fallit: qn̅ qui expo̅i
tur ꝑ ꝯiunctio̅em adiectiua̅ ⁊ relatiuu̅ ꝓnomen: vt iſte e̅
dignꝰ qui regat i̅perium. i. iſte e̅ dignus vt ip̅e regat i̅pe
riu̅. vel vbi fit ſuppleto̅ verbi: vt Uos no̅ eſtis qui loqui
mini. i. loquenteſ. Scias e̅t ꝙ quꝫ dicit̃: Si homo currit
homo mouet̃: homo currit e̅ antecedens: homo moue
tur e̅ ꝯſequens. Na̅ antecedens eſt ꝑs illa que poſtpo̅i
tur ſiue i̅mediate ſequit̃ hanc co̅iunctio̅em ſi. Conſeqns
au̅t eſt illa ꝑs: que poſtponit̃ ſiue mediate ſequit̃ hanc
co̅iunctioneꝫ ſi. ſꝫ hoc magis ad dialeticu̅ ſpectat.

De ſuppoſito verbi perſonalis nunc videamus.

Cias ergo ꝙ nomen ſubſtantiuu̅ aliqn̅
ſupponit ꝑ ſe: vt homo currit: vł cu̅
ſua determinatio̅e: vt homo albus currit. Silr̃
ſupponit nomen adiectiuu̅ ſubſta̅tiue poſitum: vt albuꝫ
currit. i. alba res. Item ꝓnome̅ vt ego curro tu curris il
le currit. Item ꝑticipiu̅ vt legens ꝓficio. Item v̓bum i̅fi
nitiui mo̅i poſituꝫ noi̅aliter aliqn̅ per ſe: vt legere eſt bo
nu̅: aliqua̅do cu̅ adiuncto: vt amare deu̅ eſt bonu̅: ⁊ me
ire ad eccl̅iam eſt vex: qꝛ hoc totu̅ me ire ad eccl̅iam ſup
ponit huic v̓bo eſt loco viniꝰ nti̅. Silr̃ ſupponit ſubiun-
ctiuu̅ verbu̅ vel indicatiuu̅ p̃poſito noi̅e vel aduerbio in
finito: vt quis currit. ſcit̃ a me: vbi ſit fortes ignoratur a
me. Silr̃ oro̅ ſumpta ꝑ indicatiuu̅ verbu̅ vel ſubiunctiu̅
ſupponit prepoſita hac ꝯiunctio̅e ꝙ: vt ꝙ tu legis e̅ veru̅
vel ꝙ tu legis placet mihi. Item ſupponit aduerbiuꝫ po
ſitum noi̅aliter: vt diu e̅ ꝙ ego veni. i. diuturnu̅ tempus
Et ſcias ꝙ ſuppoſitu̅ verbi perſonalis dꝫ co̅cordare cuꝫ
eo in tribus. ſ. in ꝑſona in numero ⁊ habitudine nti̅. Ex
quo pꝫ ꝙ male dicit̃: Petri currit: qꝛ licꝫ petri co̅cordet
cum verbo in perſona ⁊ numero: tame̅ diſcordat ſecum
in habitudine nti̅ cum ſit caſus gti̅. Nota etiaꝫ ꝙ in ver-
bis tertie ꝑſone intelligit̃ ntu̅s tribꝰ mo̅is. qn̅qꝫ vi certe
ſignificato̅is: vt in verbis excepte acto̅is. qn̅qꝫ vi relatio
nis: vt qui legit diſputat. qn̅qꝫ vi p̃cedent̄ oro̅nis: vt ſor
tes legit ⁊ diſputat. In v̓bis au̅t prime ⁊ ſc̅de ꝑſone i̅tel-
ligit̃ ntu̅s certꝰ ⁊ determinatꝰ. vn̅ no̅ ege̅t ꝓnoi̅e ibi po
ſito ad ſuppoſito̅em niſi ca̅ diſcreto̅is vel ſignifica̅tie: vt
ego ſuꝫ lux mu̅di: ⁊ tu puer ꝓpheta altiſſimi vocaberis.
vide in narratio. Sꝫ v̓ba tertie ꝑſone bn̅ indigent: vt ſor
tes currit: niſi in p̃dictis caſibꝰ. v̓ba tn̅ tertie ꝑſone ſi po
na̅tur abſqꝫ nto̅: no̅ reddunt locuto̅em inco̅grua̅ ſꝫ i̅per
fecta̅. Uolo etia̅ te ſcire: ꝙ ntu̅s tertie perſone po̅t iungi
cum v̓bo p̃me vel ſecu̅de perſone ex ꝑte ſuppoſiti i̅ quat
tuor locis abſqꝫ ꝓnoi̅e ibi poſito: ſicut dica̅ in quarta ꝑ
te i̅ tractatu de allotheca in cap. de euocato̅e. Iteꝫ ai̅ad-
uerte ꝙ noi̅a q̄ gemina̅tur: vt q̄ſq̄s ⁊ q̄ recipiu̅t cu̅qꝫ: vt
quicu̅qꝫ: hn̅t vim duox ca̅uuꝫ ⁊ pone̅da ſunt in eodem
ca̅u in quo ponit̃ relatiu̅ ſc̅a̅ explicatione: ſicut dica̅ in
quinta ꝑte in quiſquis.

De ſuppoſito verbi imꝑſonalis amodo videamus.

Cias ergo ꝙ v̓bis i̅perſonalibus
ſit ſuppoſitio per obli-
quuꝫ caſuꝫ. Imꝑſonaliuꝫ au̅t verboru̅: alia ſunt
actiue vocis alia paſſiue: vt placet ⁊ currit̃. Int̃ que dif-
ferentie ſunt hec: qꝛ i̅perſonalia actiue vocis pn̅t ꝯſtrui
cum infinitis v̓box: vt placet mihi lege̅: ſꝫ imperſonalia
paſſiue vocis non vn̅ male dicit̃: A me deſideraꝫ lege̅.
Item i̅perſonalia paſſiue vocis ſunt abſoluta ⁊ intranſi
tiua: ſꝫ i̅perſonalia actiue vocis pn̅t ee̅ tra̅ſitia: vt penitet
me pcti̅. Ite̅ i̅ꝑſonalia actie vocꝫ regu̅t an̅ ſe eoſdeꝫ ca̅us
quos regunt ſua ꝑſonalia poſt: vt mihi placet. ſꝫ i̅perſo-
nalia paſſiue vocis no̅ regunt eoſdem caſus: quos ſua v̓
ba ꝑſonalia. vn̅ male dicit̃: A me legit̃ virgilium: lꝫ bene
dicat̃: Ego lego virgiliuꝫ: qꝛ a me legit̃: equipollet huic
ego lego. Sꝫ iſte non equipolle̅t: Ego lego virgiliuꝫ: ⁊ a
me legit̃ virgiliu̅: ſi addat̃ actu̅s. Nota ꝙ quꝫ dr̃: A me
currit̃: poteſt duobus modis ſuppoſitum aſſignari. Eſt
.n. ſuppoſitu̅ rei exercentis ⁊ rei exercite. Suppoſituꝫ rei
exercite e̅ res v̓bi. i. caſus qui intelligit̃ per v̓bum: ⁊ ſc̅dꝫ
hoc verbu̅ illud ꝯſtruit̃ cum ablatiuo tranſitiue. Et debꝫ
ſic exponi: A me currit̃. i. curſus agit̃ a me. Suppoſituꝫ
v̓o rei exercentis eſt res ablatiui: ⁊ ſc̅m hoc ablatiuꝰ ſup
ponit ⁊ co̅ſtruit̃ cuꝫ verbo i̅tranſitiue. Et dꝫ ſic exponi: A
me currit̃. i. ego curro. A quibus au̅t verbis deſcendant
v̓ba i̅perſonalia: ⁊ de eoru̅ ꝯſtructo̅e dixi ſ̅: vbi egi de v̓
bis i̅perſonalibꝰ. Uerba au̅t i̅perſonalia que co̅ſtruunt̃
cum gti̅s ſunt duo. ſ. intereſt ⁊ refert: ſicut dicam in q̄nta
ꝑte in intereſt. Hoc e̅t verbum i̅perſonale venit qn̅qꝫ re
git gtiu̅: vt dicam in venio venis. Uerba au̅t i̅perſonalia
que ꝯſtruunt̃ cum datiuis ſunt iſta placet libet liquet li
cet vacat euenit contingit accidit expedit: vt mihi placet
iſte dtiu̅s mihi ſupponit illi verbo placet ⁊ co̅ſtruit̃ ſecu̅
intranſitiue. Eode̅ modo bene dr̃: mihi placet me legere
⁊ placet me legere. Uerba i̅perſonalia que co̅ſtruuntur
cum accuſatiuis qn̅ iungunt̃ cum infinitiuis verbox: vt
quida̅ volunt ſunt iſta decet delectat iuuat oportet. Sꝫ
qn̅ iungunt̃ abſqꝫ infinitiuo ꝑſonalia ſunt: vt hoc decet
me. Uerba i̅perſonalia que ꝯſtruunt̃ cum accuſatis et
gti̅s ſunt iſta q̄nqꝫ penitet tedet miſeret piget ac pudet.
ſꝫ qn̅ ponunt̃ cuꝫ infinitis requirunt tn̅ acuſi̅: vt penitet
me peccare: ⁊ non adiungunt̃ cuꝫ infinitiuis niſi i̅perſo-
nalit̃: qꝛ ille infinitiuꝰ ponit̃ loco gti̅: vt dicam in quarta
ꝑte in miſereor. Scias e̅t ꝙ ſunt queda̅ verba i̅perſona
lia non ſimplr̃: ſꝫ ex adiuncto que ſequunt̃ co̅ſtructio̅es
illox verboru̅ imperſonaliuꝫ quibꝰ adiungunt̃. ſ. incipit
debet ſolet deſinit poteſt: vt ſocratis incipit intereſſe le-
gere: ſocrati incipit placere legere: ſocrateꝫ i̅cipit decere
legere: ſocrateꝫ incipit penitere peccare: a ſocrate incipit
legi. Nota ꝙ hoc verbu̅ eſt po̅t eſſe i̅perſonale in quat-
tuor locis: ſic̃ dixi ſ̅: vbi egi de geru̅dijs. De regimie

E regimine amodo videamus.
Scias g̀ ꝙ rege̅ eſt
ꝯferre dicto̅i vt ponat̃ in tali vł in certo ca̅u. Et
ſcias ꝙ oe̅s ꝑteſ orato̅is regunt p̃ter ꝓpria noi̅a: ⁊ pret̃
ꝯiunctio̅es ⁊ interiectio̅es: vt quida̅ dicunt. Nos v̓o dici
mus ꝙ oe̅s ꝑteſ oro̅nis regu̅t p̃ter ꝯiu̅ctio̅es ⁊ i̅teriectio
nes. Et pret̃ queda̅ aduerbia. vn̅ ꝯcedimꝰ ꝙ ꝓp̃a noi̅a re
gunt. vn̅ bn̅ dr̃: Ho̅ eſt hu̅anitate: ⁊ ſocrates ſocratitate:
qꝛ ꝓpria noi̅a data ſu̅t a ꝓpria q̄litate: ⁊ ꝓnoi̅a regunt
vn̅ dicit Priſ. Ego meoru̅ ſolus ſuꝫ meus. i. ego ſolus de
numero meox ſuꝫ liber. Silr̃ bene dicit̃: Iſte equus eſt
meꝰ empto̅e: ⁊ ille eſt tuus donato̅e. Aduerbiox queda̅
regu̅t ⁊ queda̅ no̅ regu̅t. Illa regunt q̄ pn̅t recipere duo
extrema. i. verbu̅ ante ⁊ caſum poſt: vt vado vltra rhenu̅
vn̅ dicu̅tur p̃poſito̅es a donato: a priſtiano aduerbia: qꝛ
poſſunt poni abſqꝫ ca̅u: vt vado vltra. Similit̃ aduerbia
comparatiua regunt: vt loquor melius platone: et ſup-
latiua: vt diligo te maxime iſtoruꝫ. Et etiam quedaꝫ ad
uerbia regunt ex na̅ partitionis: vt vbiqꝫ terrax. Coniu̅-
ctiones vero non regunt nec regere poſſunt: qꝛ no̅ hn̅t
certu̅ finem. De interiecto̅ibus dicunt quidam: ꝙ regu̅t
ex vi ſue ſignificato̅is: vt O ineffabile̅ viru̅. Alij v̓o dicu̅t
ꝙ oi̅s ca̅us iu̅ctꝰ interiectio̅i no̅ regit̃: ⁊ hoc puto veru̅.
Ite̅ ſcias ꝙ nulla dicto̅ regit an̅ ⁊ pꝰ: niſi v̓bu̅ ⁊ geru̅diu̅
Uolo e̅t te ſcire ꝙ oi̅a caſualia que copulant̃ reguntur

ex eadem nã aut diuerſa: vt diligo ſocratẽ ⁊ platonem.
Si.n. iungãtur imediate: aut ptinent ad idem aut ad di
uerſa. ſi pertinent ad idẽ reguntˀ ex eadẽ natura vt bõ al
bus. ſi ptinent ad diuerſa reguntˀ ex diuerſis naturis: vt
ſum maioꝛ platone vno cubitu: Platone igitˀ ex natura
ꝯparatõis: vno cubitu ex vi determiatõis exceſſus. No
ta hic ꝙ regula tradita eſt a Priſ. Quecunqꝫ caſuꝫ regit
ntũs regit quilibꝫ eiꝰ obliquus: qð in multis videtˀ falle
re: qꝛ bene dicitˀ: Hoc ẽ multũ vini: ſꝫ male dˀ: Loquoꝛ
de multo vini. ſilˀr bene dˀ: aliquid panis eſt hic: ſꝫ male
dicitˀ: loquoꝛ de aliquo panis: ſꝫ huiꝰ qõnis ſolutionem
ponã in plus. Nota ꝙ quecunqꝫ caſuꝫ regit indicatiuꝰ
eundem regit ẽt quilibꝫ eius modus: gerũdiũ ſupinum
⁊ participium: qð ab eodem deſcendit. Sꝫ ꝯſueuit que-
ri: An ntũs poſſit regi a gerundio ſupino ⁊ participio. et
videtˀ ꝙ ſic: qꝛ ſicut bene dicitˀ: ego ſum miles ita bñ di-
citˀ ego volo eẽ miles: venio cã fiendi miles ſum futurꝰ
miles vado factũ miles. ſꝫ huiꝰ qõnis ſolutionem ponã
in quinta parte in futurus. Nota qum dico: Habeo pu-
doꝛem comedendi ſolus: iſte ntũs ſolus euocatˀ ab hoc
verbo habeo mediante hoc gerundio comedẽdi: ⁊ con
ſtruitˀ cum hoc vbo habeo per regimen: cum gerundio
vero p determinationeꝫ. Silˀr ſi dico: Habeo voluntateꝫ
eundi ſolus: ⁊ ita de ꝯſilibus dicas. Scias ẽt ꝙ eſt regi-
men actiuũ ⁊ paſſiuũ. Regimen actiuũ eſt habitudo di-
ctõis regentis: ⁊ de hoc regimine dicit Priſ. Quecunqꝫ
caſum regit ntũs eundẽ ⁊ qlibet eius obliquꝰ. Regimẽ
paſſiuum eſt habitudo dictõis que regitˀ: ⁊ de hoc regi
mine dicit Priſ. Ntũs qñ verbo adiungitˀ immobilis ca
ſibus ipe manet. hec enĩ natura p quã ntũs regitˀ a vbo
non mouetur. i. non tranſit i obliquos ſuos: ſiue non ac
cõmodatˀ obliquis ſuis: qꝛ videlꝫ ntũs regitˀ intranſitie:
obliqui aũt trãſitiue. De hꝰ regimine ſinglõꝝ caſuũ amõ
ſpãles regulas p oꝛdinẽ ſubiungamꝰ: ⁊ pmo de ntõ.

De nominatiuo.

Nota ꝙ etiã tres ſũt nti. ſ. ntũs ſupponẽs
ntũs apponens ⁊ ntũs exponens.
Ntũs ſupponens eſt qui ſupponit verbo: vt pe
trus currit: Apponens eſt qui ponitˀ poſt verbũ ſubſtã-
tiuũ: vt petrus eſt albus. Ntũs exponens eſt ntũs expo
nens vbum: vt curritˀ. i. curſus agitˀ: iſte nominatiuꝰ cur
ſus exponit hoc verbum curritˀ. Et ſcias ꝙ ntũs: qui ſup
ponit vbo tenetˀ cõcoꝛdare cum eo in duobꝰ accñtibus
. ſ. in numero ⁊ pſona. Hoc aũt ipediri põt quattuoꝛ mo
dis. qñqꝫ per euocationem: vt ego petrus curro. qñqꝫ p
collectionem: vt populus currunt. qñqꝫ per appoſitiõeꝫ
vt ciuitas vercelle eſt pulchꝛa. qñqꝫ per cõceptiõem: vt
ego ⁊ petrus legimꝰ. Ntũs aũt apponens. ſ. qui ponitur
poſt verbum ſubſtantiuũ non tenetˀ ꝯcoꝛdare cum vbo
in numero nec in pſona. vñ bene dicitˀ: ſum homo ſum
homines. Uerũtamẽ aliqñ ꝯcoꝛdat cũ ſequenti ⁊ non
cum pꝛecedenti p ꝓlenſim vel anaſtrophe eo ꝙ intelli-
gitˀ añ: vt Rixe amantiũ reintegratõ eſt amoꝛis: ſicut di
cã qum determinabo de allotheca in capitulo de ꝓleñ.
Iteꝫ ſcias ꝙ eſt copula vbalis iplicita ⁊ explicita. Expli-
cita eſt in verbo ſum: ⁊ iõ poteſt recipere libere quecun
qꝫ ntñ. ſ. nois: vt ſum homo: ꝓnois vt ſuꝫ iſte: participij
vt ſum legens. In ceteris aũt verbis ẽ copula implicita
. i. coartata ſub aliqua ſpãli ſignificatiõe. vñ non poſſũt
recipere qualẽcunqꝫ ntñ: niſi qui ꝯueniat ſignificatiõi
eoꝝum. vñ verba vocatiua habẽt copulã coartatam ſub
noiatione: ergo non recipiunt nomen: niſi qð determi-
net ipaꝫ vt vocoꝛ paulus dicoꝛ martinus. Silˀr vba que
ptinent ad inceſſuꝫ requirunt nominatiuum qui deter-
minet ipm inceſſuꝫ: vt incedo ſupinus: ⁊ incedo tardꝰ.
Et etiam vba que ptinent ad electioneꝫ requirunt ntñ
qui determinet illam electõeꝫ: vt eligoꝛ epiſcopꝰ eligoꝛ
poteſtas. Et eodem mõ verba que ptinent ad ſeſſioneꝫ
requirunt ntñ determinantẽ ſeſſionẽ: vt ſedeo iudex: ⁊
ſedeo arbiter. Silˀr verba que pertinent ad apparentiaꝫ
requirunt ntñ determinanteꝫ apparentiã: vt videoꝛ bo
nus appareo ſapiẽs. Et plus dico ꝙ oĩa verba pſonalia
pñt recipere ntñ participij a parte poſt: ſicut recipere v-
bum mediante ꝯiunctõe: vt lego virgiliũ ſcribens. i. lego
virgiliũ ⁊ ſcribo. Hic ẽt nota ꝙ vbum ſubſtantiuuꝫ non
poteſt recipere ꝓnomen ex pte appoſiti niſi tertie perſo
ne: ſicut volunt quidam. Et etiã Priſ. videtˀ hoc ſentire
dicens Nemo dicit ego ſum ego vel tu: referens ad pro
nomẽ verbum ex pte poſt: qꝛ ꝓnomen ſignificat ſubſtã
tiã ⁊ verbũ ſubſtantiã. ⁊ ſic ẽ geminata ibi ſubſtantia: et
geminata ſubſtantia nihil pfectuꝫ ſignificat: ergo pꝛono
men nõ determinat vbum ſubſtantiuũ: ğ nihil eſt dictũ
Ego ſum ego vel ego ſum tu. Alij dicunt cuꝫ quibꝰ ego
ꝙ verbũ ſubſtantiuũ bñ põt recipere pmã ⁊ ſcdam et
tertiã perſonã. vñ bene dicitˀ: Ego ſum ego: ego ſum tu.
ſicut bñ dicitˀ ſoꝛtes eſt ſoꝛtes: ⁊ hoc ẽ hoc. ſꝫ diſtinguũt
ita: qꝛ illud ꝓnomẽ põt venire rõne ſubſtãtie: ⁊ ſm hoc
eſt ibi ſubſtantia geminata. vñ nihil ẽ ibi pfectuꝫ: ⁊ ſic in
tellexit Priſ. vel põt venire rõne qualitatis ad quã per-
tinet ex vi demonſtratõis ⁊ ſm hoc recte dˀ: Hec auteꝫ
opio põt cõfirmari per Priſ. dicentẽ: ꝙ ꝯña eſt inter v-
bũ ſubſtantiuũ ⁊ vocatiuũ: qꝛ vbum ſubſtãtiuuꝫ recipit
ntñ ꝓnominis ex parte poſt vbuꝫ võ vocatiuũ non. vñ
bene dicitˀ: hoc eſt hoc: iſte ẽ iſte. Ergo eadeꝫ ꝯgruitas q
eſt in tertia pſona: videtˀ ꝙ ſit in pma ⁊ ſcda. Iteꝫ Priſc.
dat auctem ſi tu eſſes hic: in qua demonſtratiõe itelligi
tur ego ⁊ birria ſilˀr dicitˀ: eſt ego qui mecũ loquoꝛ. Iteꝫ
dicimꝰ ꝙ verbũ non tenetˀ ꝯcoꝛdare cum ſequenti ntõ:
vt dixi ⁊ euocatio nõ ita eſt violenta ex parte poſt ſicut
ex parte añ. vñ cõcedimuſ: ego ſum ille qui curro: ⁊ ego
ſum ille qui currit. Uolo etiã te ſcire ꝙ verbum ſubſtan
tiuum habet aliam naturam ex parte poſt ꝗ̃ alia verba
vt multi dicunt: qꝛ cetera verba non pñt recipere nomi-
natiuuꝫ ex parte ante. ſ. tertie pſone abſqꝫ ꝓnomine ibi
poſito. ntñ dico nominis ſubſtantiui: ſed verbuꝫ ſubſtã
tiuuꝫ bene põt: qꝛ non indiget ꝓnomine: ⁊ hoc videtur
velle Priſ. qui dicit ꝙ in ceteris vbis male dicitˀ: ſꝫ in v-
bo ſubſtantiuo bene dicitˀ. vñ pꝛiſtianꝰ curro male di
tur: ſꝫ pꝛiſtianꝰ ſum bene dicitˀ. Alij dicunt cum quibus
ego ꝙ vbũ ſubſtantiuũ nõ hꝫ aliã naturã añ ſe ꝗ̃ cetera
vba. vñ ſicut male dicitˀ: Cicero accuſo ſine ꝓnomie ibi
poſito. Ita male dicitˀ ſine ꝓnomine: Cicero ſum: ſi ille
ntũs intelligatˀ ex parte ante. Ille. n. ntũs eſt tertie perſo
ne ⁊ euocatˀ ibi: non autẽ a ꝓnoie euocatˀ: qꝛ non eſt ibi
ꝓnomen: neqꝫ a verbo: qꝛ dictio euocans dꝫ pꝛecedere
dictionem euocatã. ſi autẽ intelligatˀ ex parte poſt: bene
dicitˀ ⁊ euocatˀ ab illo verbo ſuꝫ: qꝛ illa verba ſubſtanti
ua ⁊ vocatiua euocant ntñ tertie pſone: vt pꝛiſtianꝰ ſuꝫ
pꝛiſtianus vocoꝛ: qð cetera verba nequaqꝫ facere pñt.
Nota ꝙ ntũs in vi nti retentus ſemp requirit verbum
poſitum vel ſubintellectum: vt petrus currit ſubintelligi
poteſt aliquãdo: ⁊ maxime verbum ſubſtantiuuꝫ: vt po
lidoꝛus ego: ſubauditur ſum: et qui mare qui terras oi
dictione tenere pollicitus ſubauditˀ es. ⁊ viſio Iſaie: et
onus moab ſubauditˀ eſt. qꝛ ſenſus eſt: hec ẽ viſio Iſaie
⁊ hoc onus ſiue oppꝛeſſio quam vidit ꝓpheta Eſaias ſu
per moab ⁊ ita de cõſimilibus dicendum eſt. ſed ſi noia
tiuus non ponitˀ in vi nti non requirit verbuꝫ: vt aquile

volant ſublime.i.ſublimiter.Amodo de gtō videamus.

De genitiuo.

Genitiuus qn̄ꝗ regit̄ a noīe:vt aſi/nus ſocratis.qn̄ꝗ a v̄bo vt miſereoꝛ ſocratis. et a participio vt ſuꝫ miſertus ſocratis.et a ꝓnoīe:vt ego meoꝝ ſolus ſum meꝰ hominū:hic eſt bonus:ille maluſ. qn̄ꝗ a prepoſitione:ſed ꝑ Grecīſmū.i.per vſum grecoꝝ:vt tenus crurū.i.in cruribus:et ab interiectione ſm̄ quoſdaꝫ:vt o miſere ſoꝛtis ⁊ ab aduerbio vt vbiꝗ terrarū a ↄiunctōe v̄o nūquā.Et ſciendū ꝙ gtīs regit̄ ex ſex naturis:vt patebit.ſ.ex natura poſſeſſionis:ex natura v̄balis ſignificationis ex natura ꝑtitionis ex vi accidentiſ:ex vi cāe materialis ⁊ ex nara tranſitōis. Nota ḡ ꝙ oīs dictō ſignificans reꝫ ſuā vt poſſeſſam.i.que habet̄:pōt regere gtīn̄ denotantē rē poſſidenteꝫ.i.que hꝫ ex natura poſſeſſionis:vt ſi dicam equus ſocratis.vn̄ ſꝫ h̄ nullum adiectiuuꝫ regit gtīn̄ ex iſta natura:niſi ponat̄ ſubſtantiue:vt bona iſtius ciuitatis:⁊ omnes ſcī ⁊ ſancte dei.i.quos deꝰ hꝫ. Item nulluꝫ v̄bum regit gtīn̄ ex hac natura:niſi ſum es eſt:vt hec capa eſt ſoꝛtis.Scd̄m predictaꝫ regulā oīa noīa foꝛmaruꝫ regunt gtīn̄:vt albedo platonis ⁊ ſapiētia ſalomōis.Similit̄ nomina dignitatum ⁊ officioꝝ regunt gtīn̄ ex natura poſſeſſionis:vt epiſcopus bononie:poteſtas mantue:capellanus ſancti martini:⁊ ꝓꝑa noīa que trahuntur ad poſſeſſionem:vt dauus petri: ⁊ marcia cathonis Et ſimilit̄ noīa ad aliquid dicta regunt gtīn̄ ex hac nā:vt pater ſocratis:filius platonis. Itē ſcias ꝙ verbalia deſinentia in toꝛ vel in trix ſi deſcendant a verbis ꝟāſitiuis poſſunt regere gtīn̄ deſignāteꝫ reꝫ ī quā trāſeat actꝰ verbi:vt tu es doctoꝛ petri qꝛ doces ipm̄.Et ſi verbū regit duos diuerſos caſus:verbale eius ſimilit̄ regit duos gtōs:vt ſum doctoꝛ tui grāmatice.Si aūt veniant a verbis abſolutis:abſolute ponunt̄: vt ſpiro ras ratoꝛ:viuo viuis victoꝛ:niſi interueniat alia natura:vt curſoꝛ dn̄i pape.i.qui ꝑtinet ad dn̄m papam.Regunt aūt iſta v̄ba genitiuū ex vi verbalis ſignificationis ſm̄ quoſdā:ex eo ꝙ retinent ſignificatōem ſui verbi:Sed alit̄ qꝛ v̄ba cuꝫ tēpoꝛe:ſꝫ hec v̄balia cum qualitate:ſꝫ poteſt dici ꝙ regunt gtīn̄ ex nā poſſeſſiōis:qꝛ pn̄t reduci ad poſſeſſionē:vt ſi dicā:ſum doctoꝛ tui.i.tuus: ⁊ tu mei es doctoꝛ.i.meus. Et vbicūꝗ eſt ꝙ gtūs reducit̄ ad poſſeſſioneꝫ eſt ibi nā poſſeſſionis.Similit̄ ꝑticipia q̄ veniunt a verbis tranſitiuis poſita noīaliter regunt gtīn̄ ex vi v̄balis ſignificationis:vel ex vi poſſeſſionis:vt ſum docēs grāmatice.i.doctoꝛ:⁊ ſum doctus grāmatice.Iteꝫ ad naturā poſſeſſionis partitiua etiā reducunt̄:qꝛ vbi ē partitio ibi ē captio partis a ſuo toto:vt vnꝰ iſtoꝝ currit alter iſtoꝛuꝫ legit.vn̄ oīs pars eſt poſſeſſio totius:ergo recte reducuntur ad naturā poſſeſſionis.Regunt aūt gtīn̄ ex nā partitionis oīa partitiua:vt aliquis:quidaꝫ:vnus:⁊ alter.Et ꝓnoīa demonſtratiua:vt ego meoꝝ:meuſ:ſum:ſolus:et hominū:hic eſt bonus ille malus.Et ſimilit̄ q̄daꝫ aduerbia localia:vt vbi terraꝝ ⁊ vbiꝗ locoꝝ. Itē dicimꝰ ꝙ ſicut ꝓꝑium nomē qn̄ꝗ ponit̄ poſſeſſiue:ita ponit̄ ꝑtitiue:ſꝫ tn̄ improprie.vn̄ ↄcedimꝰ:hominū ſoꝛtes eſt bonus plato ē malus.ꝓꝑiū.n.diſcretōem recipit a pluralitate.ſicut Boetiꝰ quoꝝ baſiliꝰ regio miniſterio depulſꝰ eſt.His itaꝗ adiungunt̄ oīa que regunt gtīn̄ ex natura ꝑeminentie:qꝛ vbicūꝗ eſt ꝑeminentia ibi eſt aliq̄ partitio:vt dominus dominantiuꝫ ⁊ rex regū:virgo virginuꝫ ſanctus ſanctoꝝ cāticū cāticoꝝ.Nā omnia q̄ ſignificāt rem in qua poſſit eſſe preeminentia regunt gtīn̄ pl̄ralis ſui ex hac natura:vt doctoꝛ doctoꝝ ſeruus ſeruoꝝ. His adiungunt̄ ſuperlatiua que regunt gtīn̄ pluralem vl̄ ſingularem nominiſ collectiui vt ſum:foꝛtiſſimuſ romanorum vel foꝛtiſſimꝰ romane gentis. H̄ eſt.n quedā ꝑtitio qꝛ res ſuꝑlatiui ē de numero reꝝ gtī:⁊ ita ē poſſeſſio:qꝛ oīs ꝑs dicit̄ poſſeſſio q̄ntum ad ſuū totuꝫ.Silr̄ eſt ꝑeminētia:qꝛ res ſuꝑlatiui ſemꝑ ſignat̄ cuꝫ quadā preeminētia:vt ſum albiſſimus romanoꝝ.i.ſum vnus romanoꝝ preeminens aliis in albedine.Nolo te etiaꝫ ignoꝛare ꝙ nomīa ad aliquid dicta vt ſ̄ tetigi regunt gtīn̄ ex nā poſſeſſionis.Poſſunt aūt huiuſmōi noīa ſubſtantiua q̄ dicunt̄ ad aliquid regere dtīn̄ cum v̄bo ſubſtantio. vnde bn̄ dicit̄:ſum pat̄ tibi:ſum ſeruꝰ tibi:qd̄ pōt ītelligi duobus mōis:poſſeſſiue ⁊ acquiſitiue. Si poſſeſſiue talis ē ſenſus:ſum pater tibi.i.ſum pater tuus.Si acquiſitiue talis eſt ſenſus:ſum pater tibi.i.ad tuuꝫ ↄmodū.Regit̄ autē vt quidā dicunt iſte datiuꝰ tibi de ly pater: ⁊ hoc nō habet niſi cū hoc v̄bo ſuꝫ es eſt. vn̄ male dr̄:pater petro currit:ſꝫ bene dicit̄ ſum pater petro. Nos v̄o dicimꝰ ꝙ regit̄ a ſum es eſt ⁊ non a noīe ibi poſito:tn̄ ↄſtruit̄ cuꝫ ly pater per determinatōeꝫ cū ly eſt per regimen:⁊ hoc poteſt videri: qꝛ verbum poteſt interponi vt dicat̄: pat̄ ſum tibi:ſed pater ſum tui male dicit̄.

Iſo gtō rei habētis: videamus nūc de gtō rei habite.Scias ergo ꝙ qn̄ ntīs deſignans rē habēteꝫ ⁊ gtūs reꝫ habitā iungunt̄:tunc ntūs regit illū gtīn̄ ex vi accidētis ⁊ eodē mō ablatiuuꝫ:vt ſi dicat̄ equus albi coloꝛis currit:⁊ equus albo coloꝛe currit.i.equus habens albū coloꝛē currit. Et ſciēdū ꝙ nullū nomē niſi ſubſtantiuū regit gtīn̄ ex hac natura:⁊ nullum verbum preter ſum es eſt:vt deus eſt magne v̄tutis.i.habens magnā virtutem Iteꝫ ꝓꝑia noīa pn̄t regere gtīn̄ vel ablatīn̄ ex hac natura:qꝛ ꝓꝑia noīa bene pn̄t ſignare rem ſuam vt habentē.vn̄ Oui.Acute vocis illatoꝛ.i.illatoꝛ habens acutā vocē.Et Hoꝛa.Fracto crure crudeleſ plane tollite clamat:.i.planū habentem crus fractum.Iteꝫ ꝓnoīa regunt ex iſta natura.vnde Boetius:Illa vultu placido meis queſtionibus mota inquit.Illa notat rem habentē.i.illa habens vultum placidum.Et ita ꝓꝑiuꝫ nomen et ꝓnomē regunt gtīn̄ ⁊ ablatīn̄ ex vi accidentis:qꝛ ſignt̄ rem ſuaꝫ vt habentē.Nota ꝙ qn̄ gtūs vl̄ ablatiuus regit̄ ex vi accidentis:ſemper requirit̄ ibi adiectiuuꝫ vel aliqd̄ nomē habens officium adiectiui:quia opoꝛtet ꝙ accn̄s declaret̄.vn̄ q̄uis bene dicat̄:equus albi coloꝛis currit:tamē male dicit̄:equus coloꝛis currit.Hic tamen aduerte: qꝛ inuenit̄ aliqn̄ vnicus gtūs:ita ꝙ non ē ibi adiectiuuꝫ:vt turris foꝛtitudinis:homo pacis:petra ſcandali.Et iō notandū eſt ꝙ vnicus genitiuꝰ aliqn̄ poteſt ſtare ſine adiectiuo.ſ.quando per ſe ſignificat laudem vel vituperium vt homo pacis.i.pacificus:turris foꝛtitudinis hic ſignat laudem:petra ſcandali ſignat vituperium.i.petra in qua fuerunt homines ſcandalizati.i.offenſi: homo ſeditiōis .i.homo ſeditioſus.Sꝫ ſi per ſe gtūs non ſignat laudem vel vituperium non poteſt ſtare ſine adiectiuo. vn̄ male dicit̄:equus coloꝛis currit:qꝛ non ſignat laudem vel vituperium.Sꝫ eſt dicenduꝫ:equus albi coloꝛis currit.Et ſcias ꝙ licꝫ ablatiuꝰ regat̄ ex vi accidentis:ſicut genitiuꝰ vnicus:tamē ablatiuꝰ non pōt ſtare ꝑ ſe ſicut vnicꝰ gtūs vt dicat̄ homo pace:ſicut homo pacis:petra ſcādalo:ſicut petra ſcādali.Et rō eſt:qꝛ ablatiuꝰ non hꝫ iſtam naturā ꝓꝑie:imo eā habet ex quadā affinitate quā habꝫ cum gtō.naꝫ ablatiuus ſignificat cām:genitiuꝰ vero accidēs ⁊ iō ablatiuus magis indiget auxilio adiectiui ad declarandum accidens q̄ꝫ indigeat genitiuꝰ.

Poſtquam diximus de gtõ rei habẽtis: ⁊ de gtõ rei habite: nũc dicamus de gtõ rei mãlis. Nota ĝ ꝙ talis gtũs ꝓprie regit̃ ab adiectis. Regit̃ .n. ab adiectiuo denotante pauptatẽ vel ſuum ꝯ̃riuꝫ: vt h̃ eſt paup pecunie: et ille eſt diues auri. Et ab adiectiõ denotante felicitatẽ vel ſuũ ꝯtrarium: vt ille eſt felix vel infelix animi. et ab adiectiuo denotante dignitatẽ vel ſuũ ꝯtrariuꝫ: vt h̃ ẽ dignꝰ honoꝛis: ⁊ iſte ẽ indignꝰ laudis. ⁊ ſicut cõſtruit̃ cũ gtõ ita etiã cuꝫ ablatiõ: vt iſte ẽ dignus auri vel auro excepto ablatiõ gerundij. vñ male dicit̃ dignꝰ honoꝛando: ſꝫ dignꝰ honoꝛãdi bene dicit̃. Silr̃ adiectĩa que pertinent a plenitudinẽ vel ſuũ ꝯtrariũ regũt gtĩ ex vi cãe mãlis: vt plenꝰ vini vel vacuꝰ vini. ꝯſtruunt̃ ſilr̃ cũ ablatiuo: vt plenus vino vacuꝰ vino. Poſſunt etiã huiuſmodi noĩa regere gtĩ ⁊ ablatĩ mediãte copulatĩa cõiunctõe. vñ in euangelio Iohãnis: Uidimꝰ eum plenũ grẽ ⁊ veritate. Item Iſai. xxv. c. Omnes menſe replete ſunt vomitu ſoꝛdiuꝫ: ⁊ illa que ꝑtinent ad audaciã vel ad ſuuꝫ ꝯtrariuꝫ: vt audax belli timidus belli: ſꝫ non regũt ablatiuuꝫ. Et illa adiectiua que poſſunt reduci ad ṽbaleꝫ ſignificationẽ: regunt gtĩ ex eadẽ nã vt certus ⁊ incertꝰ gnarus ⁊ egenꝰ: vt certus ſum huiꝰ rei. i. ſcio hanc rẽ: ſũ incertꝰ huiꝰ rei. i. dubito de hac re. ſum egenus panis. i. egeo pane. Scias etiaꝫ ꝙ regit̃ gtũs qñꝙ a verbo ex vi cãe materialis. vnde verba pertinentia ad redargutiõeꝫ ſiue accuſationẽ vel ad ſuuꝫ ꝯ̃riuꝫ habẽt regere gtĩ ex vi cãe materialis: vt redarguo te furti: ⁊ deprehendo te criminis: arguo te iniuriarum laudo te bonitatis miroꝛ te iuſticie. Et ſimilit̃ conſtruunt̃ cum ablatiuis: vt miroꝛ te iuſticia laudo te prudentia. Iteꝫ ṽba que ꝑtinent ad emptionẽ vel venditõem valoꝛẽ ⁊ eſtimationẽ regũt genitiuuꝫ denotantẽ preciũ ex vi cauſe materialis: vt quãti emiſti libꝝ tuũ quãti vẽdidiſti libꝝ tuũ: quãti cõſtitit liber tuꝰ: ꝗ̃ti facis libꝝ tuũ: quãti eſtimas ꝗ̃ti dicis: Et cuꝫ ablatiõ cõſtruunt̃ iſta: vt ꝗ̃to emiſti: ꝗ̃to vẽdidiſti: ꝗ̃to eſtimas ꝗ̃to facis: Et ſcias ꝙ auctoꝛes nunꝙ ponunt iſta ṽba niſi cũ gtõ denotante ꝑciuꝫ ĩdeterminatũ: vt quãti emiſti libꝛuꝫ tuũ: ⁊ cũ ablatiõ denotante ꝑciuꝫ determinatũ: vt emi libꝛũ meũ decem libꝛis. Illa tamẽ que pertinent ad eſtimatõem bñ ꝯſtruunt̃ cum gtõ denotante ꝑciuꝫ determinatũ: vt facio libꝛũ meum decẽ libꝛarũ. i. eſtimo: ⁊ eſtimo amicitiaꝫ tuaꝫ vniꝰ oboli. De cõſtructõe aũt huiꝰ verbi valeo vales qñ preciũ denotat: dico ꝙ cõſtruit̃ cuꝫ gtõ denotante preciũ indeterminatuꝫ: vt in digeſto Iulianꝰ ait: Fundũ tanti valere quãti vendi põt. Cõſtruit̃ ſilr̃ cũ actõ denotãte ꝑcium detmi natũ vel ĩdeterminatũ: vt in geneſi: Terra quã poſtulas ꝗ̃draginta ſiclos argenti fac̃. Conſtruit̃ etiã cuꝫ ablatiõ Et ſcias ꝙ iſta duo ṽba. ſ. moneo ⁊ memoꝛoꝛ ꝯſtruunt̃ cuꝫ gtõ ⁊ actõ ſimul vt moneo te iuſticie: ⁊ memoꝛoꝛ te lectõis: vel moneo cõſtruit̃ cum duobꝰ accuſatĩs ſimul: vt moneo te iuſticiã: qꝛ ꝑtinet ad doctrinã ⁊ recoꝛdatõneꝫ. Sꝫ memĩ ⁊ memoꝛoꝛ deponẽs nõ cõſtruit̃ cũ gtõ ⁊ actõ ſimul ſꝫ diuiſim: vt memĩ lectõis vel memĩ lectionẽ. Ex nã tranſitõis aliqñ regit̃ gtũs: qñ. ſ. deſignat rem in quaꝫ tranſit actus verbi. vñ oĩa verba ꝑtinẽtia ad recoꝛdationem vel obliuionem regunt gtĩ ex natura trãſitõis: vt memini lectiõis recoꝛdoꝛ lectiõis obliuiſcoꝛ lectõis recolo lectõis: ⁊ hec ꝯſtruunt̃ cuꝫ actõ ⁊ ablatiõ. ſimilit̃ regunt gtĩ ex eadem nã verba que ꝑtinent ad indigentiã: vt careo panis: ⁊ hec cõſtruunt̃ cuꝫ ablatiuo. Itẽ miſereoꝛ miſereris regit gtĩ ex eadeꝫ nã: vt miſereoꝛ tui. regit ẽt datiuuꝫ. Similit̃ iſta quattuoꝛ ṽba regũt genitiuũ ex natura tranſitõnis: abſtineo inuideo deſino conſulo: vt abſtineo iraꝝ: deſino querelarũ: inuidio tibi honoꝛis vel honoꝛe: conſulo tibi huius rei vel hac re. vñ Ouidiꝰ: Ad me ꝑuenit conſuluitꝙ mei.

De datiuo.

Datiuus principalit̃ regit̃ ex nã acꝗ̃ſitionis: ⁊ ſm̃ hoc noĩa que ꝑtinent ad cõmodũ vel incõmodũ regunt datĩ ex vi acquiſitionis: vt ſum bonꝰ tibi malus illi. Et ṽba q̃ ꝑtinẽt ad ꝯmodũ vel incõmodũ regũt dtĩ ex eadẽ nã: vt do tibi equuꝫ lego tibi agrũ. Et hoc ṽbuꝫ eſt plus fac̃ qꝛ regit duos diuerſos dtõs ſimul ex vi acꝗ̃ſitiõis: vt h̃ res ẽ mihi cure: ⁊ hec res eſt mihi honoꝛi: ſꝫ vnꝰ datiuꝰ regit̃ ex vi acꝗ̃ſitõnis acquirentis. ſ. mihi: alter. ſ. cure: ex vi acquiſitionis acquiſite. vñ ibi eſt duplex acquiſitio acquirens ⁊ acquiſita. vñ non dꝫ interponi copula. Et ſcias ꝙ nullũ aliud ṽbuꝫ regit duos diuerſos datiuos: ex nã acquiſitionis: niſi ſum es eſt: ẽt ſi ĩueniat̃ alicubi. Dicit tñ Priſ. ꝙ vnus illoꝝ ponit̃ aduerbialit̃: vt ĩ prudentio: Proſilit auxilio ſocijs. i. ad auxiliandũ. Sꝫ põt queri an omne ṽbum regere põt dtĩ ex natura acquiſitõis . i. an habeat hoc ex natura ꝓpꝛia vel inſtitutõe. Dico ꝙ non. vñ male dicit̃: Hec veſtis decet mihi. Iteꝫ nota ꝙ ṽba ĩperſonalia regunt dtĩ ex vi ſuoꝛũ perſonaliuꝫ: ſed ſua ꝑſonalia regunt datiuuꝫ ex vi acquiſitõis: vt hoc placet mihi: ĝ ex eadẽ natura ⁊ ſua ĩperſonalia regunt datiuũ. Regit̃ ẽt datiuꝰ qñꝙ ex vi tranſitõis. ſ. qñ ſignificat rẽ in quaꝫ trauſit actus ṽbi vel paſſio: ſꝫ hoc facit ꝓpꝛie vel ĩpꝛopꝛie. Propꝛie qñ ponitur ex vi ſua. i. in vi datiui vt benedico tibi ⁊ iuideo tibi: ⁊ tunc põt fieri diuerſa locutio: vt benedicoꝛ a te: ⁊ inuideoꝛ a te. Impꝛopꝛie quãdo non ponit̃ in vi ſua. i. in vi ablatiui ⁊ ꝑpoſitionis: vt diligoꝛ tibi ꝓ a te: ⁊ inuideoꝛ tibi ꝓ a te. Qñꝙ auteꝫ datiuꝰ regit̃ ex vi coꝛꝛelatiui reſpectus. vñ iſta noĩa par et ĩpar: ſimilis ⁊ diſſimilis equalis ⁊ inequalis regunt datiuũ ex vi coꝛꝛelatiui reſpectus: qꝛ eſt ibi intellectus coꝛrelatiuus: vt ſum par tibi: ergo tu mihi: ſum ſimilis tibi: ergo tu mihi. ⁊ ſic de ſingulis: Patet ergo ex predict ꝙ datiuus regit̃ ex tribus naturis. ſ. ex vi acquiſitõis ex vi tranſitionis ⁊ ex vi coꝛꝛelatiui reſpectus. volo etiã hic te ſcire ꝙ verba preceptiua que conſtruunt̃ cuꝫ datiuo ſequente infinitiuo: vt precipio tibi legere: poſſunt etiã cõſtrui cum accuſatiuo: vt precipio te legere. Item nota ꝙ qñ verbum cõſtruit̃ cum aliquo obliquo ſequente infinitiuo qui ꝯſtruit̃ cum ſili obliquo: vt mihi placet ſeruire tibi: dubiuꝫ ẽ quis obliquus cui verbo reddat̃. Sꝫ melius ẽ ad ꝑfectaꝫ ꝯſtructõem ꝙ primꝰ obliquꝰ ꝑmo ṽbo reddat̃: vt vult Priſtianꝰ.

De actõ.

Accuſatiuus regit̃ a noĩe adiectiõ ꝑ ſynodochen: qñ id qđ eſt ꝑtis attribuit̃ toti vt hic ẽ bonꝰ aĩuꝫ. et a nomine gentili vel patrio: vt lombardus gentẽ ⁊ bononienſis patriam. Et hoc nomẽ quis vel q̃ ſilr̃ regit actĩ ꝑ ſynodochẽ. vñ Uirgi. Qui genus vnde eſtis quo tẽditis vnde veniſtis: Et ex eadem natura ṽba maxĩe paſſiua regunt actĩ: vt iſte truncat̃ caput: ⁊ neutra abſoluta vt hic dolet ventrẽ. Item adiectiua regunt actĩ per figurã que dicit̃ ſyntheſis. i. coincidentia: videlꝫ qñ ponũtur loco participioꝛuꝫ: vt iſte eſt exoſus bella. i. exodiẽs: ⁊ ꝑſcius futura. i. preſciens. Nota ꝙ omnis infinitiuus verbi perſonalis regit accuſatiuũ añ ſe intranſitiue ex vi copule infinite: vt verum eſt me amari ⁊ verum eſt me currere. Sed hoc non accidit vbiꝙ: quia quãdoꝙ ĩpeditur ex adiuncto: vt volo eẽ bonus. vnde male dicitur

volo me eſſe bon⁹: imo debet dici: volo me eſſe bonū: ſicut tangā in q̄nta pte infutur⁹. De infinitiui conſtructione dixi ſupra vbi egi de gerūdijs. Sīliter gerūdium regit accuſatiuū añ ſe ex eadē natura: vt magiſtrum legendū eſt virgiliū. De hoc tñ require ſupra vbi agit de gerūdio. Ex natura trāſitiōis q̄nq̧ regit actūs a verbo qñ deſignat rē in quā trāſit act⁹ verbi. vñ ſm h' oīa vba actiua regūt accuſatiuū: vt amo te: Et cōia qñ ſignt actionē: vt criminor te: Et deponētia trāſitiua: vt ſequor te: Et neutra tranſitiua: vt aro terrā: ⁊ bibo vinū. Paſſiua etiā regūt accuſatiuū ex natura trāſitiōis qñ veniūt a verbis regētib⁹ duos diuerſos actōs: vt doceor grāmaticā: induor tunicā. Quidā etiā itidē dicunt de verbis impſonalib⁹ pdictoꝝ verboꝝ: vt a me docet grāmaticā. Sīliter quedam verba paſſiua regūt actūm: q̄uis eoꝝ actiua nō regāt duos diuerſos actōs: ⁊ h' fit qñq̧ p figurā que dr̄ ſynodoche: vt iſte trūcat caput: ⁊ raditur barbā. Et q̄dā ſūt que habēt actū adiunctū ſue paſſioni: ⁊ iō regūt actūm ex natura trāſitiōis: vt paſcor panē. i. paſcēdo comedo panē: ſatior carnes. i. ſatiādo comedo carnes. ſed hec regūt gtūm ⁊ ablatūm. Nota q ſūt quedā verba que regūt duos diuerſos actōs: ſic in pte continet his verſib⁹: Flagito poſco peto doceo rogo calceo celo: Induo ſuccingo moneo ſimul exuo iūgo. Inſtruo iungat ſine quo res falſificat. Et etiam oīa que ſūt ſilia iſtis ⁊ q̄ pertinēt ad doctrinā ⁊ depcationē ⁊ obſecrationē: vt inſtruo te bonos mores: oro te multa: obſecro te h': obteſtor te h'. Regūt autē predicta verba duos diuerſos actōs ex natura trāſitiōis hac rōe: q2 ptinent ad diuerſos act⁹: nā quicūq̧ docet agit duo: agit in diſcipulū quē docet: ⁊ agit i artē quā oſtēdit: ⁊ iō duos actōs regūt. ſed q2 ille due trāſitiōes ſūt naturarū diuerſarū nō debēt copulari: q2 vna trāſitio eſt dependēs: alia ē pficiēs. Quidā tñ dicūt q prim⁹ regitur ex natura tranſitiōis: ali⁹ ex vi cauſe materialis.

Itē ſcias q q̄nq̧ regit actūs a verbo ex natura trāſitiōis ſed min⁹ ppie: vt h' ardet q̄ndā. i. ardent amat: ⁊ hic horret te. i. horrēdo formidat: ⁊ hec lectio latet te. i. ignorat a te: vel tu ignoras ipſā. ⁊ q2 nō regūt ppie actūm: iō non pōt inde fieri cōuerſa locutio. Itē regit actūs a ppoſitiōe trāſitiue: vt vado ad vrbem: ⁊ ab aduerbijs q̄ prepoſitiōes dicunt a donato: vt ſūt infra: citra: intra: extra: ſupra: vt vado vltra renū. Qñq̧ ab interiectiōe ſm quoſdā: vt o admirabilē virū. Alij volūt q regunt a verbo ſubintellecto: vt dico o admirabilē virū. Nos vō dicim⁹ q oīs caſus qui ponit cū interiectiōe nō regit. Ex vi acq̄ſitionis actūs q̄nq̧ regit ſicut dtūs: qd eſt mirū: vt hec veſtis decet te. i. cōuenit tibi. Ex vi cauſe etiā regit aliqñ actūs: vt vituperor inſipientē. i. vituperor: q2 ſū inſipiēs. Habem⁹ g̃ q accuſatiuus regit ſex modis: p ſynodochen: p ſyntheſim: ex vi copule infinite: ex natura trāſitiōis: ex vi acq̄ſitiōis: ⁊ ex vi cauſe. Volo etiā te h' ſcire q mitto ⁊ deſtino: ⁊ vba que ad miſſionē ptinēt recipiūt poſt ſe actūm: ſi ille actūs deſigt rē rōnalē recipiūt aliū actūm mediante ppoſitiōe ad: vt mitto nūciū meū ad te. Si enī actūs ille q̄ a verbo regit notat aliā rē q̄ rōnalem: tūc verbum nō recipit aliū actūm: ſed datiuū: vt mitto tibi centū ſolidos: ⁊ mitto tibi equū. Qd ideo cōtingit: q2 res rōnalis nō eſt alicui acq̄ſibilis: ſed mittit ad locū: ⁊ iō ponit cū actō ⁊ ppoſitione q̄ ſigt localē circūſtantiā vt ad locum: q̄uis inueniat inſtātia: vt lectio eple beati Pauli apli ad galathas. Qd pōt fieri: q2 ibi quedā ſermonis directio denotat q̄ per actūm apti⁹ fieri cōſueuit. Pōt etiā q̄ri de illo qd dicit in euangelio Luce: Sicut locutus eſt ad patres nr̄os abraam ⁊ ſemini ei⁹: q2 videt q actūs copularet dtō: ſed h' declarabit in q̄nta parte in loquor.

De vocatiuo.

v **Ocatiuus** regit a verbo: vt q̄dā dicunt: q2 ſicut ntūs tenet cōcordare cū verbo in numero ⁊ perſona: ita vtūs tenet. vñ ſicut illa: hō legit ē congrua: hoīes legit eſt incōgrua: ita ⁊ in vtō: hō lege eſt congrua: hoīes lege ē incōgrua. Sed ad h' pōt dici q iſta ↄſtructio homines lege nō eſt incōgrua ppter diſcordantiam vtī ⁊ vbi: ſed q2 directio ſermonis facta ad plures req̄rebat verbum plurale poni in cōſtructiōe: vt hoīes legite. vñ hec eſt incōgrua lege virgiliū: facta directiōe ſermonis ad plures. Alij dicūt q regit ab aduerbio: q2 regere eſt cōferre dictionem dictioni: vt ponat in tali caſu: ſed aduerbiū cōfert vtō vt in tali caſu ponat: vt o petre: o iohannes: g̃ aduerbiū regit ipſū vtūm. Sed ad h' pōt dici q illud aduerbiū vocādi nō confert alicui dictiōi q ponat in tali caſu. ſ. vtō: q2 ſufficiēt ponit ſine illo. Alij dicūt cū quib⁹ ego: q vtūs ponit abſolute. i. ſine regimie q2 nō indiget vbo ſecunde pſone: nec aduerbio vocandi. Pōt enī ſtare ſine vtroq̧: teſte Priſc. q̄ dicit: Appolloni⁹ ſcribit virgiliū. h' enī nō ē verbū ſecūde perſone: nec aduerbiū vocādi. Dicim⁹ g̃ q ntūs ⁊ vtūs in h' ↄueniūt. ſ. q2 ambo ſūt intrāſitiui: ⁊ oſtendunt ad idē ptinere. ſed differūt in h': q2 ntūs nō ponit abſolute. i. ſine regimine: imo ſemp regit a vbo poſito vel ſubintellecto. Vtūs vō ponit abſolute ⁊ pōt indifferent poni cū prima ⁊ ſecūda ⁊ tertia pſona vbi. vñ bene dicit: lego virgili: legis virgili: legit aliq̄s virgili.

De ablatiuo.

a **Blatiuus** regit ex vi accidentis ſicut ⁊ gtūs: vt equus albo colore currit: ſicut dicim⁹: equus albi coloris currit. Et ex eadē natura ſū es eſt regit ablatiuū et nullū aliud verbū: vt hic eſt magna virtute vel prudentia: ſicut iſte ē magne virtutis vel prudētie. Regit etiā ablatiu⁹ ex vi cauſe formalis. ⁊ ſm h' oīa adiectiua poſſūt regere ablatiuū denotantē formā ſui: vt alb⁹ albedine: ⁊ coloratus colore currit: ⁊ grāmaticus grāmatica.

Itē noīa ſubſtātiua poſſūt regere ablatiuū ex eadē natura: vt hō humanitate. Itē ppria noīa: vt ſocrates ſocratitate: vel ppria q̄litate. Noīa aūt ſyncathegoreumatica. i. cōſignificatiua nō poſſunt regere tales ablatiuos: q2 nihil p ſe certū ſignt: vt quilibet ⁊ null⁹. Oīa autē verba poſſūt regere ablatiuū ex vi cauſe formalis: vt amo te amatiōe. Ex vi etiā compatiōis q̄nq̧ regit ablatiu⁹: qñ. ſ. ſigt rē ad quā fit collatio: vt ſū maior platone. Et compatiua poſſūt recipe ſilem caſū mediante q̄: vt ſū fortior q̄ plato. de h' dixi ſupra vbi egi de cōparatiuo noīe. Sed ſi alia compatio ibi fuerit oportet q ſequat ali⁹ ablūs: vt ſū magis fortior platone cicerone. Itē h' verbū malo regit ablatiuū ex eadē natura: vt malo panē vino. i. magis volo. Itē iſta duo verba prefero preſto: poſſūt regere ablatiuū ex eadē natura: vt pfero vinū pane. i. magis volo: ⁊ hoc preſtat illo. i. melius eſt.

Regit etiā ablatiu⁹ ex natura trāſitiōis: ⁊ h' fit duobus modis. Qñq̧ mediāte prepoſitiōe ſicut in omnib⁹ verbis paſſiuis contingit: vel habentib⁹ vim paſſiuā: vt amor a te: vapulo a te. Qñq̧ ſine prepoſitiōe: vt careo pane: ⁊ gaudeo ſocietate tua: ⁊ alia ſilia que cōſtruunt cū ablatiuo ex natura trāſitiōis. Hic tñ aduerte: q2 ſi ablatiu⁹ denotat cām materialē: vel aliā preter efficientē nō debet poni cū ppoſitione. vñ male dicit: ſpolior a

pꝛebenda: ſicut ſupꝛa dixi vbi egi de ꝟbis impſonalib⁹. Ex quadruplici etiã cã ablatiu⁹ regi pōt. Nã aliqñ ex vi cauſe materialis regit̃: vt iſti pugnãt ferro. Aliqñ ex vi cauſe formalis: vt diligo te puro coꝛde. Aliqñ ex vi cauſe finalis: vt ieiuno cã habendi vitã eternã. Qñqȝ ex vi cauſe efficiẽtis: vt ſcia creſcit ſtudio. i. ſtudiũ eſt cauſa q̃re ſcia creſcit. Qñqȝ ablatiu⁹ ſigt̃ duas cãs accidentales. ſ. localẽ: vt bellũ gerit̃ toto oꝛbe. ⁊ tpalẽ: vt audiui dialecticã triennio. Ex dictis patet ꝙ ablatiu⁹ regit̃ nouẽ modis: ex vi accidẽtis: ex vi cauſe formalis: ex vi compatiõis: ex natura trãſitõis: ex vi cauſe materialis: ex vi cauſe finalis: ex vi cauſe efficiẽtis. qñqȝ autem notat locũ: qñqȝ temp⁹. Nota ꝙ quidã dicũt ꝙ ablatiui q̃ notant ꝯſequentiã. i. compatione vnius act⁹ ad alteꝝ regunt̃: ſed nõ niſi a ꝟbo vel pticipio: qꝛ nulla ps orõnis conſigt̃ temp⁹ niſi verbũ ⁊ pticipiũ. ⁊ nõ eſt ſm eos: qꝛ tales ablatiui nõ poſſũt ſtare per ſe: qꝛ depẽdẽt a ꝟbo: ğ verbũ regit illos. Oẽs eni obliqui ſũt dependẽtes: ğ nõ ponunt̃ abſolute. i. ſine regimine. Alij dicũt ꝙ predicti ablatiui nõ regunt̃ ſed abſolute ponũt̃: vt pficio te docẽte: ⁊ pado currente ſedeo. ⁊ hec opio ẽ cõioꝛ

De regulis autẽ q̃s quidã fugitiuas appellãt dixi ſupra vbi egi de aduerbijs. Multa ptinẽtia ad ꝯſtructionẽ ⁊ regimen poſui ſupra in tractatu de ſpecieb⁹ nominũ: ⁊ ponã in q̃rta pte in tractatu de allotheca. Hec de etymologia ⁊ diaſyntaſtica ſufficiant.

Quarta ps de vitijs ⁊ figuris incipit.

p POſtquã in precedentib⁹ determinauim⁹ de trib⁹ ptib⁹ hui⁹ operis. ſ. orthogꝛphia: pſodia: ⁊ etymologia: vbi etiam de diaſyntaſtica aliqua miſcuim⁹: Nũc de q̃rta pte. ſ. de figuris videamus. Sed qꝛ vnũ oppoſitũ p aliud cognoſcit̃: iõ pꝛimo de vitijs annexis barbariſmo ⁊ ſoleociſmo dicem⁹: deinde de figur̃. Nã de barbariſmo ⁊ ſoleociſmo ĩ ſuo loco tractabim⁹ in quinta pte. Scias ğ ꝙ vitia annexa barbariſmo ⁊ ſoleociſmo ſm Donatũ ſũt decẽ. ſ. acirologia: cacephaton: vel cachophonia: pleonaſmos: periſologia: macrologia: tãtologia: eclipſis: tapinoſis: catheſyntheton: amphibologia. De vitiis annexis.

a Cirologia eſt ĩpropria dictio vt h̃: Hũc ego ſi potui tm̃ ſperare doloꝛẽ. ſperare eni dixit p timere. Et dicit̃ ab a qd̄ eſt ſine: ⁊ ciros qd̄ eſt man⁹: ⁊ logos qd̄ eſt ſermo: inde acirologia. i. ſermo q̃ nõ eſt in manib⁹. i. in vſu ea eni dicũt ad manũ habere que ſũt vſitata. Uel acirologia dr̃ ab a qd̄ eſt ſine: ⁊ ciro qd̄ eſt ſancio: ⁊ logos qd̄ eſt ſermo: inde acirologia q̃ſi ſermo inſancit⁹: qꝛ nõ firmat̃ aliqua regula artis.

c Acephaton eſt obſcena enũciatio: vel in cõpoſita dictiõe: vel in vno ꝟbo: vt numerũ cũ nauibus equat: ⁊ arrige aures pãphile. Et dr̃ a cacos qd̄ eſt malũ vel turpe: ⁊ phonos qd̄ eſt ſon⁹: q̃ſi mal⁹ ſiue turpis ſon⁹. vel dr̃ a cacos turpis: ⁊ phaſis enunciatio: q̃ſi turpis ꝟbi enũciatio. vel dr̃ cacephaton a cacos qd̄ eſt malũ: ⁊ phatos poſitio: vel phonos qd̄ ẽ ſon⁹: ⁊ teneo: q̃ſi mala poſitio: vel malum ſonũ tenẽs. Obſcena. i. turpis enũciatio dr̃ cacephaton: ⁊ fit vel in cõpoſita aliqua dictione ⁊ in cõtextu partiũ: vt numerũ cũ nauib⁹ equat. H̃ eni eſt obſcena enũciatio ſm quoſdã inter duas ptes orõnis. ſ. numerũ ⁊ cũ: vel ꝟt alij volunt inter cũ ⁊ nauibus. Nã ꝑpoſitio cũ ſequente n lr̃a: inſolentẽ ⁊ obſcenũ reddit ſonũ: qꝛ vt Priſ. ait: m in extremitate dictionũ obſcure ſonat: ⁊ n lr̃a inter aſperas cõſonãtes reputat̃: vt martian⁹ oſtendit. Utriuſqȝ ğ cõtinuitate ꝑpter obſcurũ ſonũ lr̃e m: ⁊ aſperitatẽ lr̃e n cacephaton generat̃. Propter hãc cãm non dicim⁹ cũ nobis: ſed nobiſcũ. vel in vno verbo: vt arrige aures pãphile. H̃ exẽpluȝ ex Terẽtio ſumit̃. Hac aũt lr̃a r geminata: aſperitas in eo qd̄ eſt arrige cacephaton efficit. Nec ſolũ in his cacephaton in ſupficie conſtructionis cernit̃: ſed in ſenſu turpitudo quedã ineſſe videt̃. vñ Diomedes ait: Cacephaton ẽ vitio cõpoſitiõis inuerecunda ſuſpicio: vt arrige aures pãphile. Nimirũ callide ſigns pãphilũ fuiſſe libidinoſũ. vñ ⁊ ſuo noĩe pãphilus q̃ſi ciuiũ amatoꝛ interptat̃: itaqȝ pꝛectas aures: arrectũ thalamũ atqȝ libidinẽ paratũ eũ habuiſſe ſigt̃. Hec alio noĩe dr̃ cacophonia: ⁊ ꝯtrariat̃ ei euphonia: vt infra dicaȝ. Cacophonia aũt ẽ turpis ſon⁹: vel turpis fat⁹. ⁊ cõponit̃ a cacos turpe ⁊ phonos ſon⁹: iñ cacophonic⁹ ca cũ. i. male ſonãs.

p Leonaſmos ſm Donatũ eſt adiectio ꝟbi ſupuacua ad plenã ſigtionẽ: vt Sic oꝛe locuta eſt: ⁊ Aurib⁹ audite ſidera celi. Poterat eni ſufficere ſi dixiſſet: ſic locuta ẽ. etiã ſi nõ addidiſſet oꝛe. Oꝛe eni loquimur nõ oculis vel aure. Et ſcias ꝙ qũ dicit̃: niger coꝛu⁹: nõ eſt ibi pleonaſmos: ſed epiteton. Dicit̃ autem pleonaſmos a pleos qd̄ eſt plenitudo: ⁊ onoma qd̄ eſt nomẽ: inde pleonaſmos. i. plenitudo vel ſupabundantia noĩs. vel dicit̃ a pleo greco qd̄ eſt ſupfluũ ⁊ auaritia: ⁊ onoma qd̄ eſt nomẽ: q̃ſi ſuperfluitas auaritie noĩs: qꝛ ſicut auar⁹ plus q̃rit q̃ ſibi ſufficiat: ſic pleonaſmos plures dictiões addit q̃ ſenſus exigit.

p Eriſologia eſt ſupuacua verboꝝ adiectio ſine vlla vi rerũ: vt Ibãt quo poterãt: quo ñ poterãt ibi ſtabãt. Sufficiebat eni dicere: ibant quo poterãt. Nullus eni ignoꝛat ꝙ qui vadit: in eã ptem vadit in quã facultas eũdi ſuppetit: in eã partẽ nõ vadit: in quã facultas eũdi nõ ſuppetit. ⁊ iõ illud qd̄ adijcit̃: ⁊ quo non poterãt ibi ſtabãt: ſuperfluũ eſt oĩno. ⁊ dicit̃ a peri qd̄ ẽ circũ: ⁊ logos qd̄ eſt ſermo vel rõ: inde periſologia. i. adiectio ꝟboꝝ plurimoꝝ ſupuacua: vt Uiuat ruben ⁊ ñ moriat̃: qũ nõ ſit aliud viuere q̃ nõ mori. vel dicit̃ a periſos qd̄ eſt ſupfluũ: ⁊ logos qd̄ eſt ſermo: inde periſologia. i. ſupfluus ſermo. Et ſcias ꝙ pleonaſmos adiectionẽ vni⁹ verbi: Periſologia aũt plurimoꝝ verboꝝ: Macrologia vero longas ſententias ⁊ res non neceſſarias compꝛehendit.

m Acrologia eſt longa ſentẽtia res nõ neceſſarias cõpꝛehẽdẽs: vt Legati nõ ĩpetrata pace retro vñ venerãt domũ reuerſi ſũt. hec ſnia apud Luciliũ reperit̃ Diſtat autẽ inter periſologiã ⁊ macrologiã: qꝛ periſologia oĩno ſupuacua accumulat verba: nõ idẽ agẽte ſentẽtia. Macrologia ꝟo lȝ nõ neceſſaria compꝛehendat tñ nõ oĩno ſupuacua verba interſerere videt̃. Poterat eni fieri vt legati nõ impetrata pace reuertẽtes: nec domũ retro vnde venerũt reuerterent̃: ſed ad alias pꝛopeptes regrederent̃: ideoqȝ appoſitũ eſt: retro vnde venerãt domũ. ⁊ dicit̃ macrologia a macros qd̄ eſt longũ: ⁊ logos qd̄ eſt ſermo: q̃ſi long⁹ ſermo vel orõ.

t Antologia eſt vitioſa repetitio eiuſdem dictiõis: vt

egomet ipſe: ſufficiebat enī dicere: egomet: vel egoipſe ꝛ dr̄ a tātos qđ ē vacuū vl' iterū: ꝛ logos ſmo: qͣſi eiuſdē vacu⁹ vl' iterat⁹ ſmo. eiuſdē dico: ſaltē qͣtū ad itellectū

e **Clipſis** eſt defect⁹ qđdā neceſſarie locutionis quē deſiderat pciſa ſentētia: vt h facūde. Eſt enī defect⁹ hui⁹ verbi loquebat̄. Itē neq3 ab oriēte neq3 ab occidēte: neq3 a deſertis mōtib⁹: ſupple via patet fugiēdi. Iſte aūt defect⁹ fit cā vitāde plixitatꝭ: vt enī longa ſnīa faſtidiū ſuſcitat ſic breuitas ſmonis moleſtiā effudit. ꝛ dr̄ ab e qđ ē ex ꝛ clipſis qđ eſt lux: qꝛ tūc ex lucē ponit̄ ſnīa. Naʒ eclipſis ppꝛie qñ fit lune vel ſolis: trāſumit̄ ad defectū dictionis. vel dr̄ ab e qđ eſt ex: ꝛ clipſo ſas qđ ē clepo pis .i. furari: qꝛ in eclipſi neceſſaria dictio dr̄ furata: ſiue vt ppꝛi⁹ loquar ſublata: vide in ſuo loco de figura.

t **Apinoſis** eſt humilitas rei magne nō id agente .i. ſignante ſnīa qđ demonſtrat: vt ſi mare vocet̄ gurges. vñ verſus: Tapinoſim facies dicat̄ ſi mare gurges. vt vult Donat⁹. vel ſm Iſido. qñ imēſitas diuīa vilib⁹ rebus oñdit̄: vt ego ſū paſtoꝛ: ꝛ ego ſū vmis. ꝛ dr̄ a tapin qđ ē humilitas: vel a tapinos qđ ē humile. Donat⁹ dic Pelides ſtomacho cedere neſcit. Pelides dict⁹ ē achilles a peleo pr̄e. Stomachū aūt poſuit p imēſa ira vel fortitudine ei⁹. Tāte qppe audacie fuit vt neſciret cedē .i. locū dare hoſtib⁹ apponēs ſe piculo itrepide. Dum g̃ magna res humili vocabulo noiat̄ topinoſis dici pōt.

c **Atheſinthe** ton eſt vitioſa compoſitio dictionum vt Uerſaq3 viuētiū terga fuſtigam⁹ haſta. vitioſa cōpoſitio ē h: qꝛ debuiſſet dicere: verſaq3 haſta viuentiū fuſtigam⁹ terga. dixit: verſaq3 viuētiū ꝛc. ꝛ hoc neceſſitate metri cogēte factū eſt. Non enī iuxta rōnē metri poterāt ſibi copulari vſa ꝛ haſta. ꝛ dr̄ a cacos qđ ē malū: ꝛ ſyn qđ eſt con: ꝛ theſis qđ ē poſitio: inde cacatheſyntheton .i. mala ꝛ vitioſa dictionū cōpoſitio.

a **Amphibologia** ē ābiguitas dictiōis q̄ fit aut p actūm caſū: vt ſiqs dicat: Audio ſecutorē retiariū ſuperaſſe. Nā hic dubiū ē vtꝝ ſecutoꝛ ſuperauerit retiarū: vel econuerſo. Aut fit p cōe vbū: vt ſiqs dicat: Criminat̄ cato: Uadat̄ tulli⁹: nec addat quē vel a quo. Dubiū ē enī vtꝝ cato criminet̄ aliquē vel ab aliquo criminet̄: vel vtꝝ tullius trahat aliquē ad vadimoniū: an ipſe trahat̄. vadoꝛ verbū cōe eſt .i. cās ago: vel in cauſas agoꝛ. vades qui legalit̄ cās agūt. vadimoniū locus in quo cauſe agunt̄. Aut ſi per diſtinctionē: vt Uidi ſtatuā aureā haſtā tenētē. Hic dubiū eſt: vtꝝ ſtatua ſit aurea vel haſta. Siqs h vitare voluerit amphibologiam: ſi illa ſtatua fuit aurea diſtinguere debet h mō: Uidi ſtatuā aureā: deinde haſtā. Si vo haſta fuerit aurea ita diſtinguat: Uidi ſtatuā: deinde dicat aureā haſtam tenētē. Et etiā fit amphibologia p ononima: vt ſi qs aciē dicat: ꝛ nō addat oculoꝝ: aut exercit⁹: aut ferri. Signt enī tria acies. vñ vſus: Eſt acies oculi: ferri: belliq3 caterua. Fit etiā vt dicit Donat⁹ plurib⁹ modis amphibologia: quos dinumerare ne longū ſit: non opoꝛtet. ꝛ dr̄ amphibologia ab amphi qđ ē dubiū: ꝛ bole qđ eſt ſnīa: qͣſi dubia ſnīa. ꝛ cōtinet ſub ſe equiuocationē: cōpoſitionē: diuiſionē. Amodo de figuris videam⁹.

Tractat⁹ de figuris.

f **Igurarū** tria ſūt genera: methaplaſm⁹: allotheca: tropus. Primo de methaplaſmo: Secūdo de ſcemate: ſiue allotheca ſm Donatum: Tertio de tropo: Quarto de allotheca ſm Priſ. videam⁹.

De methaplaſmo.

m **Ethaplaſmus** eſt transformatio qđdā recti ſolitiq3 ſermonis in alterā ſpēm: metri oꝛnat⁹ neceſſitatiſue cā. Dr̄ autē methaplaſmus a metha qđ eſt trās: ꝛ plaſma qđ ē foꝛma: inde methaplaſm⁹ .i. traſfoꝛmatio: qꝛ lr̄a vel ſyllaba vel ei⁹ accidētia de ppꝛia poſitione in aliā ſpēm transfoꝛmant̄.

s Species methaplaſmi ſm Donatū ſūt qͣttuoꝛdecim .ſ. ptheſis: epētheſis: paragoge: afereſis: ſyncopa: apocopa: extaſis vl' ecteſis: ſiſtole: diereſis: ſynereſis: vel epiſynalimpha: elipſis: antitheſis: metatheſis. Hic nota qꝫ methaplaſm⁹ fit in dictione ſicut barbariſm⁹ cui⁹ vt dixi qͣttuoꝛdecim ſunt ſpecies. ꝛ fit triplicit̄: p additionē: ſubtractiōe3: ꝛ trāſmutatiōe3. Qū fit p additionē h3 tres ſpēs: ſm pncipiū: mediū: ꝛ finē .ſ. ptheſim q̄ fit p additionē in pncipio. epētheſim: q̄ fit p additionē in medio. paragoge: q̄ fit per additione3 ad finē. Itē fit p ſubtractionē: ꝛ ſic h3 tres ſpēs contrarias pdictis trib⁹. Prima ē afereſis ſubtractio a principio dictiōis ptheſi cōtraria. Secūda eſt ſyncopa q̄ eſt ablatio d medio dictiōis epētheſi 9ria. Tertia ē apocopa abſciſio de fine dictiōis 9ria paragoge: ꝛ ſic habem⁹ ſex ſpēs. Itē fit p trāſmutationem: ꝛ ſic h3 octo ſpēs vt patebit: ꝛ ſic ſūt qͣttuoꝛdecim ſpēs in vniuerſo.

p **Rotheſis** eſt appoſitio quedā ad pncipiū dictiōis lr̄e vel ſyllabe: vt gnato p nato: ꝛ tetulit p tulit. ſic enī dicebāt antiq. ꝛ dr̄ a pthos ꝛ theſis. Nā vt dicit Hug. Theſis qđ eſt poſitio cōponit̄ cū pthos qđ eſt primū. ꝛ dr̄ ptheſis quaſi pthoteſis .i. pma poſitio lr̄e vel ſyllabe in pncipio dictiōis. vel ptheſis dr̄ a pros qđ ē ad: ꝛ theſis qđ eſt poſitio: inde ptheſis .i. appoſitio.

e **Pentheſis** ē appoſitio ad mediā dictionē lr̄e vel ſyllabe: vt Reliqas danaū: p reliqs: ꝛ Indupatoꝛ p impatoꝛ. Hec enī in metro heroico alit̄ ſtare nō pñt. Hec a qͣbuſdā dr̄ epentheſis: a qͣbuſdā parentheſis. Et dr̄ epētheſis ab epi qđ ē ſupꝛa: ꝛ theſis poſitio: iñ epentheſis .i. ſupꝛapoſitio lr̄e vel ſyllabe i medio dictiōis ſm Hu. vel dr̄ ab epen qđ ē int̄ vel mediū: ꝛ theſis poſitio qͣſi poſitio facta i medio: vel qͣſi interpoſitio. vñ Greciſmus: Signt epen mediū qđ mōſtrat epentheſis ipſa.

p **Aragoge** eſt appoſitio qđdā in fine dictionis lr̄e vel ſyllabe: vt magis p magi: ꝛ poteſter̄ p pōt: ꝛ amarier̄ p amari. ꝛ pōt 9tingere in ſyllabica adiectiōe: vt huiuſce p hui⁹. Hāc alij pparaleſim appellāt: ꝛ dr̄ a para qđ ē iuxta: ꝛ gogos ductio vel additio: qͣſi ductio vel additio facta circa finē dictionis.

a **Fereſis** eſt ablatio a pncipio dictiōis 9ria ptheſi: vt tēno p contēno: ꝛ mitte p dimitte. Et dr̄ a phares qđ interpretat̄ diuiſio: ꝛ a: inde hec afereſis qͣſi a capite diuiſio .i. ſubtractio lr̄e vel ſyllabe in pncipio a naturali qͣtitate dictiōis ſ3 Hu. ꝛ ſic ſcribit̄ p f: vel ph. vl' aufereſis dr̄ ab auferendo: ꝛ ſic ſcribit̄ p au diphthongū. vide i ſit⁹.

s **Yncopa** eſt ablatio de media dictiōe lr̄e aut ſyllabe 9ria epētheſi: vt audacter p audacit̄: ꝛ cōmorit p cōmouerit. Et dr̄ a ſyn qđ eſt con: ꝛ copos qđ ē ceſio: inde ſyncopa quaſi de medio ceſio. vel vt dicit Hu. Cope grece

latine ceſio dr̃. ⁊ cõponit̃ a ſyn qd̾ eſt cõ: ⁊ dr̃ ſyncopa
.i. abſtractio lr̃e vel ſyllabe de medio dictiõis: q̄ſi conci
ſio .i. cõis ceſio. Illud enĩ qd̾ ē inter p̃ncipiũ ⁊ finē cõe
eſt ipſis. Qñ autē ſyncopa dꝫ fieri in verbis ⁊ qñ nõ: ſu
pra dixi in tertia p̃te in p̃teritis tertie coniugatiõis: vbi
determinaui de verbis deſinētibꝰ in co.

a **Pocopa** eſt ablatio de fine dictiõis lr̃e vel ſyllabe ꝯ̃ria parago
ge: vt Achilli ꝓ achillis: ⁊ moyſi pro moyſis: ⁊
fac ꝓ face. Et dr̃ ab apos qd̾ ē extra: ⁊ copos qd̾ ē ceſio
inde apocopa q̄ſi de fine ceſura. vel ſm̃ Hu. cope qd̾ ē
ceſio cõponit̃ cũ apo qd̾ eſt de: ⁊ dicit̃ apocopa .i. deci-
ſio: q̄ſi deorſũ ceſio .i. ſubtractio lr̃e vel ſyllabe de fine:
inde apocopo pas pare.

e **Xtaſis** eſt extēſio ſyllabe ꝯ̃ naturã v̾bi:
vt Italiã fato ꝓfugꝰ. qñ italiam
cor. p̃ma ſyllaba dici debeat: q̄ diaſtole a q̄buſ-
dã dr̃. Diaſtole aũt dr̃ a dia qd̾ eſt diuiſio vel diuidens
⁊ ſtolos qd̾ ē miſſio: qꝛ qñ dictio breuis vnũ tempꝰ ha
beat: mittit illã in duo tp̄a ꝓducēdo. vel extaſis ē ꝓdu-
ctio ſyllabe nãliter breuis: ⁊ interp̃tat̃ extēſio. Et dr̃ ab
ex qd̾ ē extra: ⁊ ſtaſis qd̾ ē ſtatꝰ: q̄ſi ex̃ ꝓpriũ ſtatũ poſi
tio. ⁊ dr̃ extaſis extēſio ſyllabe: qꝛ breuitas extendit̃ in
longitudinē. Quidã dicunt exthesis ab ex ⁊ theſis poſi
tio: q̄ſi extra ſuã poſitionē. Exteſis ꝑ e quidã dicũt: ⁊ ē
idē qd̾ ab alijs dicit̃ extaſis per a.

s **Iſtole** eſt correptio ſyllabe nãlit̃ lon-
ge ꝯ̃ria extaſi: qꝛ ſic̃ extaſi ꝓdu-
cit breuē ſyllabã: ita ſiſtole cor. longã: vt aquo
ſus orion: qñ orion ꝓducte dici debeat ĩ penul. ⁊ apud
Catonē h̾ vide: ne rurſus leuitatis crimē dãnes. vltima
enĩ huiꝰ v̾bi corri. qñ ſit ſecũde cõiugationis: ⁊ ꝓdu. de
beat: vt vult mgr̃ Bene. Uel põt dici ſm̃ quoſdam ꝙ
olim fuit tertie cõiugatiõis vido vidis. Et dr̃ ſiſtole vel
ſiſtola a ſyn qd̾ ē con: ⁊ ſtolos qd̾ eſt miſſio: qꝛ ibi duo
tp̄a q̄ ſyllaba longa hꝫ mutant̃ in vnũ tempꝰ qd̾ hꝫ ſyl-
laba breuis. vel dr̃ a ſyn qd̾ eſt ſimul: ⁊ ſtolos qd̾ ē cur
tatio: q̄ſi ſimul curtatio. vl̾ põt dici a ſyn qd̾ ē ſine: ⁊ te-
lon qd̾ ē longũ: q̄ſi ſine ſua ꝓpria longitudine. Hic
nota ꝙ ſiſtole qñq; ſit ꝑ liq̄ſcētiã ſequētis lr̃e: vt apud
Horatiũ: Regis opꝰ ſterilisq; diu palꝰ aptaq; remis. Li
queſcit enĩ s vltĩa huiꝰ nõis palus in ſcãſiõe metri: qd̾
etiã ſit apud Catonē: Qd̾ noſti factũ ñ recte nolito ſilē
⁊ iõ dirimo ⁊ diſertꝰ corri. p̃mas q̄ ſũt nãliter longe: qꝛ
dirimo cõponit̃ ex di ⁊ emo: diſertꝰ ex di ⁊ ars. De hoc
etiã dixi ſupra in p̃ma parte vbi egi de s qñ liqueſcit.

d **Jereſis** eſt diuiſio ſyllabe vniꝰ in du-
as facta: vt apud Oui. Tertia
poſt aliũ ſucceſſit aenea ꝓles. ⁊ apud Horatiũ:
Niues q̄ deducũt iouē: nũc mare: nũc ſilue. h̾ enĩ ſilue
ē triſſyllabũ: vt dicit Priſ. in .j. mino. ſic ſit diereſis qñq;
in h̾ dtõ huic. vñ Proſp: Nõ tempꝰ nõ ſexꝰ huic nõ cã
reſiſtit. Qñq; in h̾ dtõ cui: vt apud Albinũ: Ille cui cer
nis capitolia celſa triumphis. Qñq; ſit in v̾tõ: vt apud
Oui. Accipe põpei deductũ carmē ab illo. Nã pompei
dꝫ eſſe biſſyllabũ ꝓprie. Per hãc etiã figurã ſumit̃ biſ-
ſillabe h̾ nomē diſ: qꝛ ē monaſyllabũ in illo vſuali v̾ſu:
Scribe dij lege di ſi vis vrbanꝰ haberi. Et dr̃ diereſis a
dia quod eſt duo: ⁊ hereſis diuiſio: quaſi vnius in duo
diuiſio. Et ſcias ꝙ diereſis eſt ſyllabe diuiſio: ſiue ſit di
phthongata: vt aulae: longae: aulay longay. ⁊ dicitur
potiꝰ aulay q̄ꝫ aulae: qꝛ tũc a nõ poſſꝫ ꝓdu. ſi adderet̃ e
qñ eſſet vocalis añ vocalē: q̄ cor. in latinis: ſed addit̃ y
vocalis greca: ⁊ ita ꝓdu. a: qꝛ apd̾ grecos vocalis ꝓdu.
añ vocalē: ſi ēt ñ ſit diphthõgata: vt iãbꝰ: iaſon: triſſyla

s **Ynereſis** eſt ꝯglutinatio duarũ ſyl-
labarũ in vnaꝫ facta ꝯ̃ria
diereſi: vt eripidē ꝓ aeripidē: ⁊ deſt ꝓ deeſt. vñ
Lucanꝰ: Nõ deſt ꝓlato ieiunꝰ vēditor auro. Nam in
ſcãſione dicēdũ ē deſt ꝓ deeſt: ⁊ dinde ꝓ deinde. Et dr̃
a ſyn qd̾ eſt ſimul: ⁊ hereſis diuiſio: q̄ſi ſimul diuiſa. vel
dr̃ a ſyn qd̾ ē con: ⁊ hereſis qd̾ eſt diuiſio: eo ꝙ ⁊ prius
diuiſa ꝯiũgunt̃. vel dr̃ a ſynereſo v̾bo qd̾ ē glutino nas
qꝛ due lr̃e vocales ſine diphthongo: vel due ſyllabe cõ
glutinant̃ in vnã. Hec alio nõie epiſynalimpha dicitur
eo ꝙ ibi vocalis abijci videat̃: vide in ſuo loco.

s **Ynalimpha** eſt abiectio vocalis
in ſcãſione metri de
fine dictiõis qñ ſequens dictio incipit a vocali
vt apud Iuuenalē: Semꝑ ego auditor tm̃ nũq̄ue repo
nã. O enĩ abijcit̃ de ego: ⁊ h̾ ꝓpter elegantiaꝫ: vt tollat̃
hiatꝰ: ⁊ ſic inducit ornatũ. vñ licite põt fieri ⁊ maxĩe in
longo oꝑe: ſicut patet in libris poetarũ qui frequenter
hac vtunt̃. Cõtrariũ enĩ ipſiꝰ valde vitandũ ē .ſ. qñ non
abijcit̃ vocalis: ⁊ raro inuenit̃ a poetꝭ. Et ſcias ꝙ aliq̄ñ
ſynalimpha in ꝓſa obſeruat̃: vt ſũmopere: magnoꝑe. ⁊
dr̃ ſynalimpha q̄ſi cõdeletio. Deriuatur a ſynalimpho
verbo qd̾ eſt cõpoſitũ a ſyn qd̾ ē con: ⁊ limpho qd̾ eſt
deleo. vel dr̃ a ſyn ⁊ limpha qd̾ ē aqua: ĩde ſynalimpha
.i. colliqueſcētia. vel ſm̃ alios: Limpha ē quidã humor
vel ſpuma in frõte canũ: q̄ diſperſa ꝑ caput inſaniũt: ⁊ i
rabiē v̾tũt̃. ⁊ dr̃ a lĩpha liquore: qꝛ ad modũ illiꝰ diſcur
rit. Et cõponit̃ cũ ſyn qd̾ ē cõ: ⁊ dr̃ ſynalimpha .i. ꝯcur-
ſus duaꝝ vocaliũ in diuerſis ſyllabis ⁊ diuerſis dictio-
nibꝰ poſitarũ cũ colliſione alteriꝰ. ⁊ dr̃ ſynalimpha q̄ſi
liquoꝝ cõmixtio: qꝛ ſicut vbi duo liquores ꝯiũgunt̃ ſo
li: vnꝰ ſuã ſubſtãtiã amittit: ſic vbi ſit talis vocaliũ cõmi
xtio ſolet vna amittere ſonũ q̄ꝫtũ ad metrũ. ⁊ dicit̃ ſyna
limpha a q̄buſdã ſyncreſis: a q̄buſdã v̾o colliſio.

e **Lipſis** eſt qñ in ſcãſione abijcit̃ cõſo-
nãs cũ precedēte vocali: qñ ſe-
quēs dictio incipit a vocali: ⁊ h̾ ſit frequent̃ in
hac lr̃a m: vt apud Horatiũ: Oibꝰ hoc vitiũ ē cantoribꝰ
inter amicos. Qñq; ſit in hac littera s: vt apud Catonē:
Succeſſus indignos noli tu ferre moleſte. Qñq; abij-
cit̃ ſine vocali: vt apud Horatiũ: Regis opꝰ ſterilis diu
palꝰ aptaq; remis. Abijcit̃ enĩ s finalis de h̾ nõie palꝰ:
vt ſiat breuis ꝓpter vocalē ſequentē: ⁊ ſic excuſat̃ illud
Catonis: Nolite ſilere. vñ frequēter fiebat olim in hac
littera s elipſis: qꝛ s ſonũ hꝫ valde facilē: ⁊ q̄ſi ſibilantē
⁊ multotiēs liqueſcit. Itē ſcias ꝙ m qñq; ĩ ꝓſa abij-
cit̃ in ꝓnũciatiõe: vt circũago. Scribit̃ enĩ ibi m ſed nõ
ꝓfert̃: qd̾ ſit ne videat̃ ſyllabicari cũ ſequente vocali: ⁊
ꝓpter ſonũ difficilē: qꝛ ſonꝰ eiꝰ terminat̃ clauſis labijs
ſed ſtatĩ oportet labia apiri propter ſequētē vocalem.
Apud autē antiq̄ſſimos nõ abijciebat̃ m ſequēte voca
li in ſcãſiõe: vt eſt illud Ennij: Milia miliũ octo. Qñq;
autē aſpiratio accipit̃ ꝓ littera: ⁊ tũc m non abijcit̃: ſed
ſyllaba cuiꝰ ipſa ē finalis: poſitiõe ꝓdu. vt apud Theo-
dolũ: Nec cuiq̄ꝫ hominũ dedit ĩdagare ſepulchrũ. ſed
h̾ noſtro tp̄e nõ lꝫ. Fiebat etiã in alijs cõſonãtibꝰ olim
elipſis: vt patet in b: qd̾ Uirgilius abijcit de h̾ nõie ſab
burra: vt ſit p̃ma breuis: ꝓdu. enĩ p̃mã poſitõe: Fluctu
iactãte ſaburra. Siliter ſubtraxit vnũ p de h̾ nõie iuppi
ter: vt eſt illud: Mercuriꝰ: iupiter: neptunꝰ. Itē ĩ conſo
nãs frequent̃ ſubtrahit̃ de his verbis abijcio: ſubijcio:
cã corripiēdi p̃mã. In quibꝰ oĩbus poſſumꝰ dicere ꝙ
ſit ſyncopa vel elipſis. Scd̾m autē Donatũ elipſis ē cõ

ſonantiū cū vocalibꝰ ad ſe cōcurrentiū quedā difficilis ac dura colliſio: vt multū ille ⁊ terris iactatꝰ ⁊ alto. ⁊ dicit̄ ſm quoſdā ab elido dis. vel dr̄ ab en qđ eſt in: ⁊ lipſis qđ eſt defectꝰ: q̄ſi interior defectꝰ. Et nota ꝙ ꝑ has ſpēs. ſ. ſynalimphā ⁊ elipſim defendūt̄ oēs hiatꝰ ⁊ metaciſmi: q̄ in metro fiūt vt nō vitio deputent̄.

a Ntitheſis eſt littere ꝓ littera poſitio: vt olli ꝓ illi: ⁊ impete ꝓ impetu: ⁊ fit cā ornatꝰ tm̄. Grecīſmꝰ dicit: Antitheſis fit ſi ſedet ordine ſyllaba vſo: vt diſpilcina ꝓ diſciplina. Et dicit̄ ab anti qđ ē cōtra: ⁊ theſis poſitio: q̄ſi ꝯtraria poſitio: vel q̄ſi vniꝰ littere ꝓ alia poſitio.

m Etatheſis eſt trāſlatio lr̄aꝝ in alienū locū: pte nulla tn̄ ex dictiōe ſublata: vt euādre ꝓ euander: ⁊ hͦ fit cā neceſſitatis. vn̄ Ouidiꝰ: Agnoſcēs in me frat̄ meleagre ſororē. nā ſi dixiſſet meleager nō fuiſſet vſus. Dicit̄ aūt metatheſis a meta qđ ē trās: ⁊ theſis poſitio: inde metatheſis. i. tranſpoſitio lr̄e. Predicte metaplaſmi ſpēs in his vſibꝰ continent̄: Protheſis apponit caput: auferesiſq; recidit. Syncopa de medio tollit qđ epētheſis auget. Aufert apocope finē: quē dat pagoge. Quā nā iubet ꝓducere: ſiſtole curtat Extheſis ecōtra ꝓducit corripiēda. Syncreſim facies duo ſi iūgūt̄ in vnū. Diereſim reddit ſyllaba facta due. Elipſis necat m: ſed vocalē ſynalīpha. Metatheſis teucre iubet: antitheſis canit olli.

Sequit̄ nūc tractatꝰ de ſcemate.

o E ſcemate amodo ſiue allotheca ſm doctrinā Donati videamꝰ. Nā in fine iſtiꝰ q̄rte ꝑtis videbimꝰ de allotheca ſm doctrinā Priſ. Scias g͞ ꝙ allotheca. i. aliena poſitio dr̄ ſcema a Donato: Et in ſcema lexeos ⁊ ſcema dianceos diuidit̄ ab eodē. Et nota ꝙ metaplaſmꝰ ē remediū ꝯtra barbariſmū: ſed ſcema ē remediū ꝯtra ſoleociſmū. Scema latine interꝑtat̄ figura: ⁊ ē figura ſm Iſidoꝝ q̄ fit in vbis vel ſentētijs ꝑ varias dictionū formas ꝓpter eloquij ornatum. Scd̄m Dona. due ſūt eiꝰ ſpēs. ſ. ſcema dianceos: q̄ſi ornatꝰ ſnīe: ⁊ ꝑtinet ad oratores ⁊ rhetores. Scema nanq; figura vel modꝰ loquēdi dicit̄. Dianceos vͦ gtūs grecus ē: ⁊ latine ſonat ſnīe: ⁊ de iſta nihil ab p̄ſens. Itē ſcema lexeos. i. ornatꝰ verboꝝ vel dictionū: ⁊ ꝑtinet ad grāmaticos. Lexeos gtūs ē grecꝰ: ⁊ latine ſonat dictionis. vn̄ ſcema lexeos. i. figura vboꝝ vel dictiōis. Hmōi aūt ſm Dona. multa ſūt ſcemata. tn̄ ex oībus necīa fere ſūt decēſeptē: quoꝝ hec ſūt noīa: ꝓlenſis: zeuma: hypozenſis: ſilenſis: anadiploſis: anafora: epanalenſis: epizēſis: paranomaſia: ſceſiſonomaton: paranomeon: omoeptoton: omoetelenton: poliptoton: hyrinos: poliſyntheton: dialeton: vel aſyntheton.

p Rolenſis eſt p̄ſūpſio reꝝ ordine ſecutaꝝ: ſicut infra pleniꝰ dicā qū agam de allotheca ſm Priſ.

z Euma eſt vnius verbi ꝯcluſio diuerſis clauſulis apta ꝯiunctio: ſm Donatū. In doctrinali etiā ſic dr̄: Zeuma fit ī vbo ſi plurima clauſerl vno: vt hymnꝰ xp̄e tibi laus tibi gl̄ia det̄. De hͦ pleniꝰ dicam infra: vbi determīabo de allotheca ſm Priſ.

h Ypozenſis eſt figura ſupiori ꝯtraria vbi diuerſa vba ſingulis q̄buſq; clauſulis ꝓprie ſubiungunt̄: vt Sic regē adijt: ⁊ regi memorat nomēq; genuſq;. Dicit̄ aūt hypozēſis eſſe ꝯtraria zeumati: q2 qđ zeuma facit vno verbo iſta diuerſis ꝑagit. Habet quoq; vnūqđq; vbū ſuā clauſulā: vt Regē adijt: regi memorat. vn̄ ſm quoſdaꝫ dr̄ ab hypos qđ eſt ꝯtra ⁊ zeuma: q̄ſi ꝯtraria zeumati: vt vult Donatꝰ. Beda enī dicit: ꝙ qn̄ vba vel ſnīe ſingulis q̄buſq; clauſulis adiūgūt̄: fit hypozenſis. Uerba: vt Uirtutē terribiliū tuoꝝ dicēt: ⁊ magnitudinē tuā narrabūt Memoriā abūdantie ſuauitatis tue eructabūt: ⁊ iuſtitia tua exultabunt. Itē illud Apl̄i ad Coꝝ. Siue ꝓphie euacuabunt̄: ſiue lingue ceſſabūt: ſiue ſcīa deſtruetur. Snīe: vt Si ꝯſiſtāt aduerſū me caſtra: non timebit cor meū. Et ſi exurgat aduerſuꝫ me p̄liū: in hͦ ego ſperabo. Scd̄m doctrinale vͦ fit: qn̄ plura vba addūt̄ vni ſupꝑoſito: vt Nos viſitet: nos ornet: nos ſaluet gr̄a xp̄i. Et dr̄ ſm Hu. ab hypos qđ ē ſub: ⁊ zenſis dictio. vn̄ hypozenſis q̄dā figura vbi ſingulis ſenſibus ꝓpria vnicuiq; clauſula ē. Uel ſm alios hypozenſis dr̄ ab hypos qđ ē ſub: ⁊ zenſis iūctura ſiue iūctio. vn̄ hypozenſis. i. ſubiunctio: q2 ſubiungit vbū vnicuiq; clauſule: vt Uinū letificat. ſuꝑbia inflat. iracūdia inflāmat. rapacitas inq̄etat.

s Ilenſis ē diſſimiliū clauſularū ꝑ vnū vbū cōglutinata cōceptio ſm Donatū: vt Hic illiꝰ arma hic currus fuit. De hͦ pleniꝰ dicā infra vbi agā de allotheca ſm Priſ.

a Nadiploſis ē qn̄ ab eodeꝫ quo vnꝰ vſus finit: alius incipit. vn̄ dicit Donatꝰ: Anadiploſis ē ꝯgeminatio dictiōis ex vltimo loco p̄cedētis vſus ⁊ p̄ncipio ſequētis: vt Sequit̄ pulcherrimꝰ aſtur. Aſtur equꝰ fidēs. Et in pſal. Stātes erāt pedes nr̄i in atrijs tuis hieruſalē. Hieruſalem q̄ edificat̄ vt ciuitas ⁊c̄. Doctrinale vult ꝙ fiat qn̄ vbi finit ſyllaba vniꝰ pedis ibidē incipit alia: vt Pſallite deo nr̄o pſallite: pſallite regi nr̄o pſallite. Et dr̄ ab ana qđ ē ſurſū: ⁊ diploſis qđ eſt duplicatio q̄ſi ſupioris vſus duplicatio: vel q̄ſi ſurſū iteꝝ duplicatio. vel dr̄ ab ana qđ ē re: ⁊ diplon qđ eſt plica: q̄ſi replicatio: q2 dictio replicat̄: ⁊ ē idē cū colore rhetorico qui dicit̄ cōduplicatio.

a Nafora ē repetitio vel relatio eiuſdem dictionis ꝑ principiū plurium vſuū: vt Nate mee vires mea magna potētia ſolꝰ. Nate p̄ris ſūmi. Et pſal. Dn̄s illumiatio mea ⁊ ſalꝰ mea quē timebo. Dn̄s ꝓtector vite mee a quo trepidabo. vel ſm doctrinale fit qn̄ diuerſe clauſule cōtinue ab eadē incipiūt dictiōe: vt Chriſtꝰ mūdauit chriſtꝰ nos purificauit. vel Te colo: te laudo: te glorifico: tibi plaudo. Item Tu dn̄s: tu vir: tu frat̄ mihi eras. Itē Uox dn̄i in vtute: vox dn̄i ī magnificētia: vox dn̄i ꝯfringētis cedros. Et dr̄ ab ana qđ ē ſurſū: ⁊ foros qđ ē ferre: īn̄ anafora: q̄ſi eiuſdē vbi vel dictiōis relatio: q2 qđ ſupra ē dcm̄ iteꝝ fert̄. vel dr̄ ab ana qđ ē re: ⁊ foros ferre: q̄ſi relatio: ⁊ vocat̄ in coloribꝰ rhetoricꝭ repetitio.

e Panalenſis vel epinalenſis ē ſermonis in principio vſus poſiti eiuſdē in fine replicatio vl' repetitio vn̄ Doctrinale: Principio finē facit epinalenſis eundē. vt Multa ſuꝑ p̄amo rogitās ſuꝑ hectore multa. Item Nobis grata priꝰ nō ſunt mō ꝯgrua nobis. Itē deꝰ q̄s erit ſilis tibi: ne taceas neq; cōpeſcaris deꝰ. ⁊ Paulus: Gaudete in dn̄o: ſemꝑ iteꝝ dico gaudete. ⁊ Iuuenalis: Creſcit amor nūmi q̄ntū pecunia creſcit. Et dr̄ ab epi qđ eſt ſupra: ⁊ ana qđ ē re: ⁊ lenſis quod ē ſūptio: inde epanalenſis. i. ſupioris dictiōis reſumptio. ⁊ vocatur a

Tullio cõduplicatio: ⁊ eſt color rhetoricus.
e **Pizenſis** eſt eiuſdē verbi in eodem
vſu ſine aliq̃ dilatiõe ↄge
minatio: vt me me. Itē Cõſurge ↄſurge. Item
in euãgelio Matth. Hieruſalē hierl̄m q̃ occidis ꝓphe
tas. Itē pſal. Uiuēs viuēs ipſe cõfitebit̄ tibi. Itē Iſa.
Cõſolamini ↄſolamini populi meꝰ. Et dr̄ ab epi qḋ eſt
iterare: ⁊ zēſis qḋ eſt ↄiūctio: q̄ſi iterata ↄiūctio. vel ab
epi qḋ ē ſupra: ⁊ zēſis qḋ eſt duplicatio: inde epizenſis:
q̄ſi ſuꝑioris dictiõis duplicatio. In h̄ autē differt epizē
ſis ab epanalēſi: q꞉ epanalenſis hꝫ multa vba in medio
vt Creſcit amor nūmi quãtū pecunia creſcit. Epizenſis
vo nullū verbū hꝫ in medio: ſed ſine mora ideꝫ repetit̄:
vt Me me aſſū qui feci in me ↄuertite ferrū.

p **Aranomaſia** ē quotieſcūq꞉ de
noīe efficit̄ aliud
nomē: veluti q̃dã denoīatio: vt Terentiꝰ in co-
media: Nõ inceptio ē amãtiū ſed amētiū ſm Donatū.
vel paranomaſia ē ſm quoſdam qñ due vel plures di-
ctiões ponunt̄: habētes idem ꝑncipiū vel eūdē finē: ita
ꝙ ſignificēt diuerſa: vt Curia curaꝝ: genitrix nutrix mi
ſeroꝝ. Beda autē dicit: Paranomaſia. i. denoīatio dr̄
quotiēs dictio pene ſil̄is ponit̄ in ſignificatiõe diuerſa
mutata videlꝫ lr̄a vel ſyllaba: vt in pſal. xxj. iuxta hebrai
cã veritatē: In te cõfiſi ſūt ⁊ nõ ſūt cõfuſi. ⁊ Paulꝰ: Ui
dete malos operarios: videte ↄciſionē. Nos enī circūci
ſio q̄ ſpū deo ſeruimꝰ. Et dr̄ ſm Hu. a para qḋ ē iuxta:
⁊ noma qḋ ē nomē: inde h̄ paranomaſia. i. in ſignifica-
tione diuerſa dictio pene ipſa: vt Abire aut obire te cõ
uenit. i. exulē fieri aut mori. Itē nõ curas vera ſꝫ era. vel
dr̄ a para qḋ ē ad: ⁊ noma nomē: inde paranomaſia. i.
agnomīatio: q꞉ ſic ibi agnomīatio. ⁊ vocat̄ a Tullio ta
lis color rhetoricꝰ agnominatio.

s **Ceſiſonomaton** ſm Bedaꝫ
ē multitu-
do nominū ↄiūctoꝝ diuerſo ſono vnã rē ſigni
ficãtiū: vt in Iſa. Ue gēti peccatrici: ppl̄o graui iniq̃tate
ſemini neq꞉: filijs ſceleratis. ⁊ in Pſal. Peccauimꝰ cum
patribꝰ nr̄is: iniuſte egimꝰ: īiq̃tatē fecimꝰ. vel ſm alios
ſi dicã: Nubila nix grãdo ꝓcella flumina vēti. Et dr̄ a
ſceſis qḋ ē multitudo: ⁊ onamaton qḋ ē nominū: inde
ſceſiſonomaton: q̄ſi multitudo nominū. vel dr̄ a ſceſis
qḋ ē multitudo: ⁊ onoma qḋ ē nomē: ⁊ theſis qḋ ē po
ſitio: q̄ſi poſitio nominū inſimul poſitoꝝ.

p **Aranomeon** eſt qū ab eiſdē lit
teris multa īcho-
ant vba vel finiunt̄: vt O tite tute tãte tibi tan-
ta tyrãne tuliſti. vt talis ſit ordo: O tite tãte tyrãne tuli-
ſti tute. i. tuipſe tãta tibi. Itē Machina multa minatur
maxia muris. Itē in pſal. Bn̄diximus vobis de domo
dn̄i deꝰ dn̄s. Item ſm ſil̄itudinē ſerpētis ſicut aſpidis
ſurde ⁊c̄. Itē vitat vim vgo virilē. Et dr̄ a para quod ē
ↄiūctio vel ad: ⁊ onomeon qḋ ē ſil̄e: q̄ſi aſſimilatio vel
ↄiūctio ſimiliū. Et ſcias ꝙ h̄ ſcemate raro vtēdū eſt: ne
eiuſdē lr̄e aſſidua repetio faſtidiū generet.

o **Moeptoton** ē qū in ſil̄es ca-
ſus exeunt vba
diuerſa: ſicut apud Enniū inuenit̄: Merentes
flentes lachrimãtes ⁊ miſerãtes. ſm Dona. vel ſm Be
dã: Omoeptoton ē: qū diuerſis caſibꝰ variatur or̄o: vt
Apl̄us dicit ad romanos: Oīa ex ipſo ⁊ ꝑ ipſū ⁊ in ipſo
ſūt oīa: ipſi gloria in ſecula. ⁊ in Pſal. Niue dealbabun
tur in ſelmon montē dn̄i: mõtē vberē. Mõs coagula-
tus: mons pinguis: vt q̄d ſuſpicamini montes vberes.
Mõs in quo bn̄placitū ē deo habitare in eo. Et dr̄ ab
omos qḋ ē vnū vel ſil̄e: ⁊ ptotos qḋ ē caſus: q̄ſi vnifor
mitas vel ſil̄itudo caſuū. vel dr̄ ab omoe qḋ ē ſil̄e: ⁊ pto
tos qḋ ē caſuale: inde omoeptoton. i. or̄o vel dictio ſi-
miliū caſualiū. vel ſm Hu. omos qḋ ē vnū: cõponit̄ cū
ptotos qḋ eſt caſus: ⁊ dr̄ omoeptoton qū plura noīa ꝑ
vnū caſū denotant̄: vt Sed neq꞉ currentē: ſꝫ nec cogno
ſcit euntē. Tollenteq꞉ manū ſaxū in mare mouētē. vel
ſm Hu. Omoptoton vel omoeptoton ē qū vno modo
plura vba ſumunt̄: vt Qū abijt abſceſſit euaſit erupit.
Itē Cãtate exultate ⁊ pſallite.

o **Moetelenton** ē qū ſil̄i mõ
dictiões plu
rime finiuntur: vt Eos reduci q꞉ relinq̄ deuebi
q꞉ deſeri malui. ⁊ ſit ꝓprie ī vbis: vt Abijt abſceſſit eua
ſit erupit: vt vult Iſido. Int̄ omoeptoton ⁊ omoetelen
ton ſm quoſdã h̄ diſtat: q꞉ omoeptoton ē quotiēs in
ſil̄es caſus vba diuerſa exeūt: vt Merētes ⁊c̄. Oēs. n. il
li caſus acti ſūt. Omoetelēton vo dr̄ qñ plurima verba
vnã hn̄t ⁊ ſil̄eꝫ clauſulã: vt Reduci q꞉ relinq̄ ⁊c̄. Alij di-
cūt ꝙ ſit qū duo vſus vl̄ due clauſule medietates vſuū
ī fine ſil̄iter terminãt̄: vt Sūt vſus leonini ⁊ caudati et
ↄcathenati. Beda vo dicit ꝙ omoetelēton ē quotiens
media ⁊ poſtrema verſus ſiue ſnīe ſil̄i ſylla finiūt̄: vt in
Eccl. Meliꝰ eſt videre qḋ cupias: q꞉ deſiderare qḋ ne-
ſcias. Itē Meliꝰ a ſapiēte corripi q꞉ ſtultoꝝ adulatiõe
decipi. Hac figura ſepe poete ⁊ oratores vtunt̄. Poete
h̄ modo: Peruia diuiſi patuerūt cerula põti. Oratores
vo ita: Beatꝰ iob deo ſoli ⁊ ſibi cognitꝰ in tranq̄llitate
ad noſtrã notitiã ꝑducendꝰ tactꝰ ē verbere: vt odorem
ſuaꝝ viriū tãto largiꝰ ſꝑgeret: q̄nto more aromatū me-
liꝰ ex incēſione fragraret. Quo ſcemate ipſe qui h̄ dixit
beatꝰ papa Gregoriꝰ ſepiſſime vſus fuiſſe reperit̄. Et dr̄
omoetelēton ab omoe qḋ ē ſil̄iū: ⁊ telenton qḋ ē finis
q̄ſi ↄſil̄iū finis. Nã telos grece: latīe finis vl̄ terminꝰ dr̄
Uel ſm quoſdã dr̄ omoelentos: ⁊ tūc dr̄ ab omos qḋ
ē vnū: ⁊ lētos qḋ eſt finis: q̄ſi habēs vnū finē.

p **Oliptoton** eſt multitudo caſuū
varietate diſticta: vt
Litora litoribꝰ ↄria fluctibꝰ vndas. Et ſcias ꝙ
poliptoton grece: latine dr̄ multitudo caſuū: vbi. ſ. mul
ti caſus ponunt̄: ſed diuerſi vt in ꝑdicto exēplo. Litora
litoribꝰ ⁊c̄. Ecce litora ē actūs caſus: ⁊ litoribus dtūs. ⁊
ſm Hu. cõponit̄ a polis qḋ ē pluralitas: ⁊ ptotos caſus
inde poliptoton: q̄ſi pluralitas caſuū: qū. ſ. diuerſis caſi
bus ſnīa variat̄: vt apud Perſiū. Ex nihilo nihil in nihi
lū poſſe reuerti. ⁊ vocat̄ in rhetorica traductio q̄dã co-
lor rhetoricꝰ.

h **Yrinos** ē ſeries or̄onis vel cõſtructio
tenorē ſuū vſq꞉ ad vltimū ſer
uans: vt apud Uirgiliū: In ꝑncipio celū ac ter
ras cãpoſq꞉ liquentes. Lucēteq꞉ globū lune titaniaq꞉
aſtra Spūs intus alit. ſm Dona. Beda vo dicit: Hyri-
nos. i. ↄueniētia dr̄ qñ ſeries or̄onis tenorē ſuū vſq꞉ ad
vltimū ſeruat: nulla videlꝫ alia cã vel ꝑſona mutata: vt
in pſal. Deꝰ in noīe tuo ſaluū me fac ⁊c̄. vſq꞉ duꝫ ait: Et
nõ ꝓpoſuerūt deū an̄ cõſpectū ſuū. Orat enī ꝓpha: vt
auxilio dn̄i ſaluatoris ab hoſtiū inſecutiõe liberet̄. Et
ſcias ꝙ hyrinos ē longa ↄſtructiõis ſuſpenſio: vt apud
autores ſepe īuenit̄. Et dr̄ hyrinos q̄ſi ſyrinos: a ſyren
qḋ ē tractꝰ. Nã vt dicit Hu. a ſyren qḋ ē tractꝰ dr̄ hoc
ſyrina ſyrinatis. i. cauda veſtis feminarū. Syrina etiam
dr̄ longa ſeries or̄onis tenoreꝫ ſuū vſq꞉ ad vltimū ſer-
uans. Scḋm aūt Hu. hyrinos eſt ſnīa ↄtinuate or̄onis

tenorē ſuū vſq ad vltimū ſeruās. Hyrinos interpretaṫ ſuſpenſio. Et differt hyrinos ab hypbaton: qꝛ hyrinos ordinē ſeruat: hypbaton turbat: ꝛ ideo hyrinos ꝯtineṫ ſub ſcemate: hypbaton vō ſub tropo.

p **Oliſintheton** ē multꝫ annexa ꝯiūctionibꝰ dictio: vt maṫ prq nepoſq. Jtē in pſal. Dn̄s cōſeruet eū ꝛ viuificet eū ꝛ beatū faciet eū in terra: ꝛ non tradat eū in aīam inimicoꝝ eiꝰ. Et dṙ a polis qḋ eſt pluralitas: ꝛ ſyn qḋ ē con: ꝛ theſis qḋ ē poſitio: q̄ſi habēs plures poſitiōes. i. ꝯiūctiōes. vel dṙ a polis qḋ ē pluralitas: ꝛ ſyntheton cōpoſitio. ſ. quādo plures q̄ due orōnes ꝯiungūṫ in vnā: q̄ſi plus q̄ ſyntheton: vt dicit Hu. ꝛ eſt cōtrariū dialiton.

d **Jaliton** vel aſyntheton eſt ꝯ̄ria poliſyntheton. ꝛ fit ſm̄ Donatū: ſine ꝯiūctionibꝰ pūctatim ꝓferunṫ dictiōes: vt Jte ferte cite flāmas: date tela: īpellite remos. Jtē Jubilate deo oīs terra: pſalmū dicite noī eius: date gloriā laudi eiꝰ: dicite deo ꝛc̄. ꝛ in Hymno: Quē terra pontꝰ ethera colūt adorāt p̄dicāt. Et dṙ a dia qḋ eſt dis: ꝛ lis diuiſio: q̄ſi diſſolutio orōnū: vt Ferro fame peſte periſti. ꝛ diciṫ dialiton ꝯ̄ria poliſyntheton: qꝛ ſicut illa plures hꝫ ꝯiūctiōes: ita iſta nō hꝫ aliquā. ꝛ vt dicit Hu. Dia cōponiṫ cū liſis qḋ eſt ſolutio: ꝛ diciṫ dialitos vel dialiton q̄ſi diſſolutio. ſ. pluriū orationū: ſine ꝯiūctione ꝓlatarū: qn̄ videlꝫ vna orō ꝑ ſubtractionē cōiūctionū diuidiṫ in plures ſpēs q̄ in duas. Si vō diuidaṫ tm̄ in duas: diciṫ figura illa aſintheton ſm̄ Hu. Donatꝰ nō facit differētiā inter dialiton: ꝛ aſyntheton. Et hꝫ hec figura tres formas: qm̄ aſyntheton: ſiquidē aut eq̄lia aut ſimilia aut ꝯ̄ria diſiūgit: ſicut poliſyntheton: aut ꝯtraria aut ſimilia aut equalia ꝯiungit.

a **Sintheton** idē eſt qḋ dialiton: ſm̄ Dona. Et dṙ ab a qḋ ē ſine: ꝛ ſyn qḋ ē con: ꝛ theſis poſitio vel ꝯiūctio. i. ſine ꝯiūctiōe: ꝛ diciṫ ī colorībꝰ rhetoricis articulus. Hu. vō dicit: ſyntheton cōponiṫ cū a ꝛ dṙ aſytheton: qn̄. ſ. vna orō diuidiṫ in duas.

s **Yntheton** vt dicit Hu. diciṫ a ſyn qḋ ē con: ꝛ theſis qḋ ē poſitio: inde hec ſyntheton q̄daꝫ figura: qn̄. ſ. due orōnes iunguṅṫ in vnā.

a **Ntitheton** poniṫ ab Jſido. ī li. etymo. ꝛ non a Donato. ꝛ ſm̄ eū fit vbi ꝯ̄ria ꝯ̄rijs cōponūṫ: ꝛ ſententie pulchritudinē reddūt: vt illud: Frigida pugnabāt calidis: humētia ſiccis: molia cū duris: ſine pondere habētia pondꝰ. Et dṙ ab anti qḋ ē ꝯtra: ꝛ theton qḋ ē poſitio q̄ſi ꝯ̄ria poſitio. vn̄ a Tullio appellaṫ h̓ figura cōtrariū. Doctrinale vō vbi agit de colorībꝰ rhetoricis dicit: Uerba ꝑ antitheton reſpōdēt vltia ꝓmis. Sunt daniel noe iob caſtꝰ rhetoꝝq maritꝰ. vide in antitheta.

a **Ntitheta** ſm̄ Grecismū fit: qn̄ ꝓma ſn̄ia ꝯ̄riaṫ alteri: vt in ꝓmis duobꝰ vſibꝰ Boetij: Carmīa q̄ quondā ſtudio florēte pegi. Flebilis heu meſtos cogor inire modos. ꝛ appellaṫ a q̄buſdā antitheſis. Eſt aūt antitheta ꝯ̄ria poſitio vel locutio. ꝛ dṙ ab anti qḋ ē cōtra: ꝛ theſis qḋ ē poſitio. ſ. vbi ꝯ̄ria ꝯ̄rijs opponunṫ: q̄ſi ꝯ̄ria ſn̄ie oppoſitio. Pap. vō dicit: Antitheton vbi ꝯ̄ria ꝯ̄rijs opponunṫ: ꝛ pulchritudinem ſn̄ie reddūt: vt Frigida pugnabāt calidis: humētia ſiccis. Antitheta grece: ꝯtrapoſita latine: vt ꝯ malū bonū: Per infamiā ꝛ bonā famā: oppoſitiōes ſūt: quaſi cōtra thetam litterā. vn̄ vt patuit Pap. manifeſte diſtinguit inṫ antitheton ꝛ antithetā. Hec etiā diciṫ ſyndiaſmos.

b **Ypalage** poniṫ ab Jſido. ſub ſcemate: ſꝫ in doctrinali q̄dē ī colorībꝰ rhetoricis. ꝛ fit ſm̄ Jſido. quotiēs ꝑ contrariū v̄ba intelligunṫ: vt date claſſibꝰ ventos. qū econtrario claſſes vētis ꝛ nō vētos claſſibꝰ demꝰ. Jtē Perflauit fiſtola buccas. Jtē in Hieremia: Mittamꝰ lignū in panē eiꝰ. i. panē in ligno: h̓ eſt chriſtū in crucē. Et dṙ ab hypa qḋ ē mutatio: ꝛ logos qḋ eſt ſermo: q̄ſi mutatio ſermonis. vel dṙ ab hypos qḋ ē ſub: ꝛ aleon qḋ eſt alienū: ꝛ logos qḋ ē ſermo: q̄ſi alienatꝰ ſermo. ꝛ reducitur ad metaphorā reciprocā: ꝛ fit cā metri vel ornatus De h̓ etiā infra dicā vbi determīabo de antiptoſi. Hypalage vō ſm̄ Hu. ē ꝯuerſio caſuū vel ꝯſtructionū: vel q̄nq totiꝰ ſn̄ie. Hec de ſcemate ꝛ eiꝰ ſpēbus dicta ſunt: Amodo de tropo videamꝰ.

Sequiṫ nūc vltra de tropis.

t **Ropus eſt dictio** trāſlata a ꝓpria ſignificatione ad ꝓpriā ſilitudinē ornatꝰ neceſſitatiſue cā. Tropos grece: latine modus locutiōis interpretaṫ. ꝛ dṙ tropos ꝯuerſio: qꝛ talis modꝰ loquendi ꝯuertit ſignificatiōes ꝛ orōnes: ꝛ ꝓpter h̓ differt ab alijs figuris. Metaplaſmꝰ enī reſpōdet barbariſmo: q̄ eſt vitiū dictiōis: Scema ſoleciſmo: q̄ eſt vitiū orōnis Sed tropꝰ īproprietatē ſn̄ie ē excuſans. Et notādūꝫ q̄ in tropo tria ſūt conſiderāda. ſ. res trāſlata: ꝛ res ad quā fit trāſlatio: ꝛ ſilitudo earū: vt qū poniṫ agnꝰ pro hoīe: vt enī dicit Ariſ. in. vj. Topicoꝝ: Oēs enī trāſferētes ſm̄ aliquā ſilitudinē trāſferūt. Et ſcias q̄ vt dicit Augꝰ in li. de ciui. dei. xx. Locutiōes tropice ꝓphetis et ꝓphetico more miſcenṫ: vt ad intellectū ſp̄ualē intētio ſobria cū quodā ſancto ꝛ ſalubri labore perueniat. Pigritia vō corporalis vel inerudite atq inexercitate tarditas mētis ꝯtēta lr̄e ſupficie nihil putat interiꝰ reqrendū. ꝛ vt vult Jſidorꝰ etymo. j. Omniū tropoꝝ noīa difficilimū ē annotare: ſed ex oībꝰ Donatus tredecī vſui tradēda ꝯſcripſit. Sciēdū tm̄ q̄ allegoria diuidiṫ in. vij. ſpēs: hypbaton in. v. omoenſis vō in. iij. ꝛ ſic ſūt. xxviij. ſpēs. ſ. metaphora: catacreſis: metalenſis: metonomia: antonomaſia: epitheton: ſynodoche: onomatopeia: periſraſis. Hyperbaton cuiꝰ. v. ſūt ſpēs. ſ. hyſterologia vel hyſteronproteron: anaſtrophe: parentheſis: themeſis: ſyncreſis: Jtē hypbole. Jtē allegoria cuiꝰ. vij. ſūt ſpēs. ſ. ironia antifraſis: enigma: carientiſmos: paroemia: ſarcoſmos: antiſmos. Jtē omoenſis cuiꝰ ſpēs ſunt. iij. ſ. hycon: parabola: padigma. De p̄dictis ꝑ ordinē videamꝰ.

m **Etaphora** eſt rerū v̄boꝝq trāſlatio. ꝛ vt dicit Jſidorꝰ loquens de metaphoris. De atq alie tropice locutiōes ad ea q̄ intelligēda ſūt: ꝓpterea figuratis amictibꝰ obtegūṫ: vt ſenſū legētis exerceāt: ꝛ ne nuda atq īpromptu poſita vileſcāt. Hec autē fit q̄ttuor modis. ſ. ab aīali ad aīale: vt Tiphī aurigā celeres fecere carine. Hic nāq trāſlatio fit inṫ duo aīalia. ſ. inṫ aurigā ꝛ gubernatorem. Tiphis enī gubernator fuerat nauis algi. Auriga vō ꝓprie dṙ q̄libet regēs currū. Fecit itaq trāſlationē inṫ duo aīalia dū aurigā poſuit ꝓ gubernatore. Nā vt Donatꝰ ſubdit: Et auriga ꝛ gubernator aīam habēt. Jtē ſm̄ Bedā fit h̓ primꝰ modus qū dṙ: Quare

fremuerunt gentes. ꝛ Dñs qui eripuit me de manibus leonis: ꝛ de manibꝰ vrſi. ꝛ Si ſupſero pẽnas meas ante lucem. Nã ꝛ hoĩes ꝛ beſtie ꝛ volucres aĩam habẽt. Ab inaĩali ad inaĩale: vt Pelagꝰ tenuẽ rates. nã ꝛ pelagus ꝛ rates aĩam nõ habent. In h̃ autẽ facta eſt trãſlatio: qꝛ quum pelagꝰ ꝓprie retinere ꝛ circũdare rates ſiue naues intelligat̃: nũc rates ipſũ pelagꝰ tenere dicuntur. Itẽ qñ dicit̃: Aperi portas tuas libane. ꝛ Qui perambulãt ſemitas maris. Trãſlatio enĩ eſt a ciuitate ad montẽ: ꝛ a terra ad mare: quoꝝ nullũ aĩam habet. Ab aĩali ad inaĩale: vt Ericcatꝰ ẽ vertex carmeli. hoĩes enĩ ꝛ montes verticẽ habẽt. Itẽ Athlantis cinctuꝫ aſſidue nubibꝰ artis. Piniferum caput vento quaſſat̃ ꝛ imbri. Nam vt hoĩes aĩales ſũt: ita mons nõ habet aĩam cui membra hoĩs aſcribunt̃. Caput enim humerꝰ ꝛ hmõi membra hoĩs ſunt. Uirgiliꝰ autẽ hic tranſtulit a re animali ad inaĩale caput. i. ab hoĩe ad monteꝫ. Ab inaĩali ad aĩale: vt Auferã a vobis cor lapideũ. Non enĩ lapis ſed hõ ꝓprie cor ꝛ aĩam habet. Hic tropꝰ ſm Bedam ꝛ ad deũ fit multifarie: vt Sub vmbra alarũ tuarũ ꝓtege me. A feris: vt Dñs de ſyon rugiet. A membris humanis: vt Quis menſus eſt pugillo aq̃s: ꝛ celos palmo põderauit. Ab hoĩe interiori: vt ibi: Inueni dauid filiũ ieſſe virũ ſm cor meum. A montibꝰ humane mẽtis: vt Tũc loquet̃ ad eos in ira ſua. ꝛ Penitet me feciſſe hominẽ. ꝛ Zelatꝰ ſũ ſyon zelo magno. Et multa hmõi. A rebꝰ inſenſibilibꝰ: vt Ecce ego ſtridebo ſuper vos ſicut ſtridet plauſtrũ onuſtũ feno. Qui videlꝫ tropꝰ in cõi locutione vſitatiſſimꝰ eſt: vt qñ dicimꝰ: Fluctuare segetes: geminare vites: floridã iuuentutẽ. Scire etiã debemꝰ vt dicit Donatꝰ eſſe metaphoras: alias reciprocas alias ꝑtis vniꝰ: vt Naues volãt: ſegetes fluctuãt: vel vites geminãt. Hoc aũt dicit: qꝛ videlꝫ q̃dam metaphore ſũt cões: vt Tiphin aurigam ſceleres fecere carine. vel Naues volãt: qꝛ queẽadmodũ in naui auriga dici põt: ita in curru cõiter gubernator. vel Naues volant: qꝛ ſicut dici põt: Naues volant. ita cõiter dici põt: aues natant. Quedã võ nõ ſũt cões ſiue reciproce: ſed vniꝰ ꝑtis vt ſi dicã: Uerticẽ montis. non enĩ põt pro vertice dici cacumen hoĩs: ſicut dixit: Uerticẽ montis: vel vites geminãt. nõ enĩ põt dici: Gẽme vitent: vel ſegetes fluctuant. nõ enĩ in vicẽ põt dici: Uñ ſegetant. Iſidorꝰ etiam dicit ꝙ metaphora: aut ꝑtis vniꝰ eſt: vt Fluctuare ſegetes. non enĩ põt dici: Segetare fluctꝰ. Aut antiſtropha . i. reciproca: vt Remigiũ alarũ. Nã ꝛ ale nauiũ: ꝛ alarũ remigia dicunt̃. Hoc etiã dicit Hu. Et dr̃ metaphora a meta qõ eſt trãs: vel de: vel iuxta: ꝛ phoros qõ ẽ ferre: inde hec metaphora. i. ſilitudo vel alicuius rei vel verbi vſurpata tranſlatio. vnde ꝛ a Tullio tropꝰ iſte vocatur trãſlatio. Et vt dicit Augꝰ: in metaphoricl locutionibꝰ ſenſus litteralis ẽ: ꝛ non quẽ faciunt v̾ba: ſed propter quẽ verba fiunt. Itẽ ſcias ꝙ natura vniuſcuiuſcũqꝫ rei ex diuerſitate cõponit̃. ꝛ iõ in ſacro eloquio ꝑ rẽ quãlibet licite diuerſa figurant̃: ſicut pleniꝰ dicaꝫ in quinta ꝑte in leo.

c **Atacreſis** ẽ vſurpatio alieni noĩs qñ ꝓpriũ deeſt: vt qum Parricidã dicimꝰ q̃ occidit fratrẽ. ꝛ Piſcinam q̃ piſces nõ hꝫ. Hec enĩ niſi extrinſecꝰ ſumerẽt ſuũ vocabulum nõ haberẽt: vt dicit Donatꝰ. Beda võ ſic dicit: Catacreſis ẽ abuſio noĩs aut verbi ad ſign̄dam rẽ que ꝓpria appellatione deficit: vt Pones veteres vectes in q̃ttuor angulis menſe ꝑ ſingulos pedes: ꝛ ſextũ ſagũ in frõte tecti duplices. ꝛ ibi: Cõfringet cornua arcuũ ꝛ labiũ calicis ꝛ repandi labij. Hec a metaphora differt: eo ꝙ illa vocabulũ habenti largit̃ aliud: hec qꝛ nõ hꝫ propriũ: alieno vtit̃. Pedes q̃ppe ꝛ frõs ꝛ labiũ ꝛ cornua hominũ tm̃ ſũt ꝛ aĩantiũ: nõ etiã rerũ inſenbiliũ: q̃ noĩa ſi prefatis rebꝰ non impoſuiſſet ſcriptura qõ ꝓpriũ his diceret nõ haberet. Ad hũc tropũ ꝑtinet qõ ſcriptũ eſt: Eſt aũt hieroſolymis ꝓbatica piſcina. a piſcibꝰ enĩ vocabulũ accepit aq̃: q̃ nequaq̃ꝫ ꝓpt̃ piſces: ſed ad lauandas vt aſſerũt hoſtias collecta eſt. vñ ꝛ ꝓbatice cognomen ſortita ẽ. Et dr̃ catacreſis a cata qõ eſt ab: ꝛ creſis qõ ẽ vſus: q̃ſi abuſio noĩs. Hec figura excuſat acirologiã. ꝛ h̃ tropꝰ vocat̃ a Tullio abuſio.

m **Etalenſis eſt di**ctio gradatim ꝑgens ad id qõ oſtendit: ꝛ ab eo qõ p̃cedit: id qõ ſequit̃ inſinuans: vt labores fructuũ tuoꝝ manducabis. Labores enĩ poſuit ꝓ his que laborando acq̃runt homines ſm Bedã. Uel metalenſis ẽ diſtinctio gradatiꝫ ꝑgẽs ad id qõ oñdit. ſ. de cã venire ad cauſatũ ꝑ multa media: vt Poſt aliquot mea regna vidẽs mirabar ariſtas. Hic enĩ gradatĩ ꝑgit dictio vel diſtinctio ad id qõ oſtẽdit: qꝛ ꝑ ariſtas ſegetes: ꝑ ſegetes eſtates: ꝑ eſtates annos intelligere debemus. Ergo poſt aliquot ariſtas poſt aliquot annos Uirgiliꝰ intelligi voluit: qõ igit̃ fit ꝑ multa media differt a metaphora: q̃ lꝫ ꝓcedat ab animali ad aĩatũ: vel ecõuerſo: facit tñ h̃ ſine medio. Excuſat autẽ hec figura acirologiã ꝛ cacephaton. Et dicit̃ a meta qõ ẽ trãs: ꝛ lenſis qõ ẽ ſũptio q̃ſi trãſſũptio: qꝛ ſignificatũ vniꝰ trãſſumit̃ ad ſignificatũ alteriꝰ. vel dr̃ a meta qõ ẽ ad: ꝛ lenſis qõ ẽ ſũptio: ide metalenſis q̃ſi aſſũptio: qꝛ vnũ pꝰ aliud ſumit̃. ꝛ vocat̃ a Tullio g̃datio.

m **Etonomia** eſt veluti quedã tranſnominatio. Huiꝰ multe ſũt ſpecies. Aut enĩ continẽs ponit̃ pro contẽto: vt Theatra plaudũt: effundite hydrias. i. vinũ vel aquã que ẽ in hydrijs. Item Prata mugiũt. i. boues q̃ ſunt in prato. vel Hieruſalem q̃ occidis prophetas. vel Nũc pateras libate ioui. i. vinũ contentũ in pateris. i. in vaſis illis. Aut contẽtũ ꝓ cõtinente: vt Dimitte arcã ire ꝛ aſpicies: vt habet̃ in. j. Regũ. Non enĩ vt dicit Beda arca: ſed plauſtrũ quo ꝯtinebat̃ arca: vel boues ire poterãt. Itẽ Uina coronãt. i. ciphos implẽt vſq̃ꝫ ad ſummũ vino. Aut inuẽtor pro inuento: vt Sine cerere ꝛ libero friget venꝰ. exemplũ ẽ Terẽtij in comedia. Ceres ſm poetas dr̃ fuiſſe dea ꝛ inuẽtrix frumẽti. ꝛ liber inuentor vini. Per iſtos g̃ inuentores ſign̄t̃ inuentiões ſiue inuẽta. Per venerẽ intelligit̃ cõcubitꝰ: vt ſit ſenſus: Sine cerere ꝛ libere friget venꝰ. i. ſine pane ꝛ vino deficit voluptas. Itẽ Uulcanꝰ mittit ſagittas. i. ignis. Aut ecõuerſo: inuentũ ꝓ inuentore: vt Uinũ precamur. i. liberũ vini inuentorẽ. Itẽ pro efficiente effectus: vt Frigꝰ pigrũ. i. efficiẽs pigritiã. ꝛ Timor pallidus. i. faciẽs pallorẽ. Aut ecõuerſo effectꝰ pro efficiente: vt Spumãtia frena. i. equꝰ. Fit etiã qñ mã ponit̃ ꝓ materiato: vt Accinctus ferro. i. gladio. Uel ꝯſequẽs ꝓ añcedente: vt Pallet. i. timet. Et dr̃ a meta qõ eſt de: ꝛ onoma qõ ẽ noĩatio vel nomẽ: q̃ſi denoĩatio: qꝛ vnũ pro alio nominatur vñ ꝛ hic tropꝰ a Tullio vocat̃ denoĩatio. Uel dr̃ a meta qõ eſt trãs: ꝛ onoma nomẽ: q̃ſi trãſpoſitio nominis Hu. enĩ dicit ſic: Metonomia cõponit̃ a meta prepoſitiõe greca qõ eſt trãs: ꝛ onoma nomẽ: ꝛ dicit̃ hec metonomia metonomie: quedam figura. ſ. tranſformatio ab vna ſignificatiõe ad aliã: ꝛ fit multis modis: Qñ ꝯtinẽs ponit̃ ꝓ cõtento: vel econuerſo. vel qñ inuentor ꝓ

inuento vel ecõuerſo.vel quã efficiens ꝑ effectu vel ecõuerſo.vel quã poſſeſſor ꝑ poſſeſſiõe vel ecõuerſo.vel qñ mã ꝑ materiato vel ecõuerſo.vel quã id quod fit ponit ꝑ eo ꝑ quo fit:vel ecõuerſo.

a **Ntonomaſia** ē ſignificatio vice ꝓprij nois poſita ex accidẽtib⁹:videlʒ ꝓpriã ſignificans pſonã.Et fit tripl'r:Ab aĩo:vt magnanim⁹.i.eneas:Supb⁹ .i.diabolus vl' diabolicus.vel vt dicit Beda: Ab aĩo vt Nunqd tu pcuſſiſti ſuperbum.A corpe:vt Spuri⁹altitudinis ſex cubitorũ ⁊ palmo.Ab elatõe aũt animi diabolus:A quantitate corpis ſignificat golias gigas. Extrinſecus:vt Infelix puer.i.troilus.Et hoc fit plurib⁹ mõis Nã ſm Bedã in plures ſpẽs diuidit.Fit.n.vel a genẽ vt Nunqd oĩbus vobis dabit filius iſai agros.i.nobilis dauid.vel a loco:vt Auctor ſecte nazareorũ.i.Paulus. vel ab actu:vt Qui tradidit illum dedit eis ſignum.ſ.iudas ſcarioth.vl' ab euentu:vt Diſcipulus quẽ diligebat ieſus.i.iohãnes:Per hunc tropũ ipſe domin⁹ ieſus xp̄s aliqñ deſignat a genere:vt Oſanna filio dauid.A loco: Qui ſedes ſuper cherubin manifeſtare.Ab actu:vt Peccaui: quid faciã tibi o cuſtos hominũ:Fit ĝ anthonomaſia: qñ cõe alicui appropriat:vt ꝑ apoſtolũ paulum: per ꝓphetã dauid: per virginẽ mariã:per vrbem romã intelligam⁹.vñ ſʒ hug.Anthonomaſia eſt qñ illud nomẽ qđ eſt cõe plurib⁹ appropriat alicui. In doctrinali ſic dicit: Anthonomaſia ſolet excellentia dici.Si nomen ꝓpriũm taceas ponens generale.et dicit ab anti qđ eſt ꝯ ⁊ noma qđ eſt nomen: ⁊ theſis qđ eſt poſitio:quaſi contraria ⁊ ĩpropria poſitio nois ꝓ nomie.vel dicit ab anti qđ eſt pre: ⁊ onoma qđ eſt noĩatio qſi precellens noiatio.vel dicit ab anti quod eſt ꝯ ⁊ onoma qđ eſt nomen ⁊ yſi qđ eſt equale quaſi ꝯ equalitatẽ nois.

e **Pitheton** eſt ꝓpoſita dictio proprio noĩ ſm donatũ Fit enim epitheton cũ adiectiuũ nomini ꝓprio ſupponit:vt Dilectus deo ⁊ hoĩbus moyſes: ⁊ Miſerator: ⁊ miſericors domin⁹ ⁊ Juſtus loth oppreſſus.Fit aũt trib⁹ mõis epitheton.Ab aĩo: ſicut Sapiẽs plato.A corpore:ſicut Magn⁹ gigas.Extrinſec⁹:ſicut diues heros.Et hec que exterius ſumunt diuidunt in plures ſpecies.Deſcẽdunt.n.a loco:ab actu:ab euẽtu.Grecism⁹ plane dicit:Si ꝓprie ꝓpriũm dicas epitheton hic ē:vt alb⁹ cign⁹:coru⁹ niger:nox humida.vel qñ ꝓprietas intelligit in ſubſtantiuo:vt dauid fidelis: deus iuſtus:fames pallida:virtus vera.Et ita adiectiuũ ꝓprie adijcit ſubſtãtiuo.In doctrinali ſic dicit:Fiat epitheton ſi dicas: triſtia bella.⁊ dicit ab epi quod eſt ſ ⁊ theton vel thes qđ ē poſitio:qſi ꝓpria adiectiui ſuppoſitõ.⁊ differt ab ãthonomaſia:qꝛ anthonomaſia ꝓ vice nois ponit: vt vrbs ꝓ roma:Apoſtolus ꝓ paulo. Epitheton nunq̄ eſt ſine noĩe.vide etiã in quarta pte in ſuo loco.

s **ynodoche** eſt ſignificatio pleni⁹ itellect⁹ capax:qñ pl⁹ minuſue ꝓnũciat. aut.n.totũ a pte oſtendit:vt Verbũ caro factũ eſt.⁊ Eram⁹ in naui vniuerſe aĩe cẽtũ ſeptuagintaſex.Hic.n.minus dicens plus ſignificat: aut ecõtra a toto ptem:vt ꝓpter paſceuen iudeorum:qꝛ iuxta erat:in monumentũ poſuerunt illũ ⁊ tulerunt dñʒ meũ ⁊ neſcio vbi poſuerunt eum.dominum dicit:quã ſolum dñi corpus quereret. Plus.n.dicens minus ſignificat. Quod tractans Greg.dic in homelia: Notandũ iuxta hiſtoriam ꝙ mulier non ait:tulerunt corp⁹ domini mei:ſʒ tulerunt dñm meum. Uſus nãq3 ſacri eloquij ē: vt aut aliqñ ex parte totum:aliquando vero ex toto partem ſignificet.Ex parte enĩ totum ſignificat:ſicut de iacob filijs ſcriptum eſt:Quia deſcendit iacob in egypto in aĩabus ſeptuaginta.Neq3.n.ſine corporibus anime deſcendebant:ſed per ſolã aĩam totus homo ſignificat :quia ex parte totum exprimit.Et ſolum dominicũ corpus in monumento iacuerat: ⁊ maria non dominũ:ſʒ ſublatũ corpus domini querebat:videlʒ ex toto deſignans ptẽ. Hug.võ dicit ꝙ ſynodoche ē quedam figura qñ qđ ptis eſt attribuit toti: ⁊ ecõuerſo.Et eſt etiã quidaʒ color rhetoric⁹: ⁊ appellat apud latinos intellectio.et eſt ĩtellectio totius ꝑ partem:vel ptis per totũ:vel vni⁹ per plura:vel pluriũ ꝑ vnum cognitio. ⁊ dicit ſynodoche a ſyn quod ē con ⁊ odoche qđ eſt captio vel expectatio: qꝛ ꝑ intellectum ptis capit ⁊ expectat intellect⁹ totius: ⁊ ecõuerſo.Meminiſſe aũt debemus:vt dicit Donat⁹: quũ fit a parte totum ab inſigniori parte faciendũ eſt.De ſynodoche etiam infra dicam quã agam de allotheca ĩ capitu.de ſyntheſi.

o **Nomatopeia** eſt nomẽ de ſono fcm̃ vl' fictũ vt ſtridor porte:Coru⁹ a crocitando. Et ſimilit ꝓprietates aĩalium:vt Rugitus leonis ⁊ balatus ouis. Tintinabulum a tintin. Et notandũ ꝙ nomen fictum aliqñ eſt nomẽ ĩpius ſoni vt tinitus:q eſt nomẽ ſonitus auris:aliqñ eſt nomẽ habẽtiũ ſonũ:vt taratãtara. ⁊ dicit ab onoma qđ eſt nomẽ ⁊ theſis qđ eſt poſitio ⁊ poio qđ eſt fingo:quaſi poſitio ficti nois.et accipit hic nomen large ꝓ qualibʒ parte oratõis. Et ſcias ꝙ onomathopeia aliqñ ita large ſumit ꝙ etiam cõprehendit vbi ɔfirmationem ſiue tropum qui dicit remathopeia:ſm hug.vide pleni⁹ de hoc ſuo loco infra ĩ quinta pte.

p **Erifraſis** eſt circunlocutio q̃ fit duplicit:aut ornãde rei cã.ſ. pulchre ꝓlongãdo materiaʒ.vñ Virg. Et iaʒ p̄ma nouo ſpargebat lumine terras:Titani croceum linquens aurora cubile.quaſi dicat: Jam lucebat aut dies ortus erat.Item paulus ad Corinth.Scim⁹ ꝙ ſi terreſtris dom⁹ noſtra h⁹ habitatõis diſſoluat:qꝛ edificatõnẽ ex deo habem⁹ domũ nõ manufactã eternã in celis. aut cã vitande feditatis:vt Placidũq3 petiuit dijugis ĩfuſus gremio.Jtẽ ad romanos ait aplus:Femie eaꝝ mutauerũt nãlẽ vſuʒ ĩ euʒ vſuʒ q eſt ꝯ nãʒ. Silr aũt ⁊ maſculi in maſculos turpitudinẽ opantes ⁊c̃.Jtẽ iſte ſoluit tributũ ventris.Quotiẽs igit honeſtã reʒ honeſtiorẽ ꝑ circũlocutionẽ facẽ volum⁹ perifraſis dicit:vt aures vitales carpit.i.viuit. Silr quã turpẽ reʒ ꝑ circũlocutioneʒ vboꝝ honeſtam⁹ pifraſis eſt:vt patuit.vñ in doctrinali dicit: Perifraſis circũloquiũ de iure vocat: Cũ vbis curas attollere reʒ tibi gratã:Aut ĩ re turpi vbis nõ turpibus vti.et vt dicit hug. Peri qđ eſt circũ ɔponit cũ fraſis qđ eſt locutio:inde perifraſis.i.circũlocutio:quã vna res plurib⁹ verbis ſignificat ⁊ deſcribit: ⁊ in rhetorica iſte modus loquẽdi dicit circũlocutio.Et ſcias ꝙ pifraſis q̃ fit in orõne differt ab anthonomaſia ⁊ epitheton que fiunt in dictõe. Jtem hec oblique ordinant ad laudem vel vituperium:illa vero directe.

i **Perbaton** eſt quedã trãſceſio vboꝝ ordinẽ turbans. Cui⁹ quinq3 ſũt ſpẽs.ſ.iſterologia vl' iſteroꝓproteron:anaſtrophe:parẽtheſis:themeſ:ſyncreſis. ⁊ dr ab iper qđ eſt ſ ⁊ baton quod eſt materia:qſi tranſcẽdens

loquendi materiã: ⁊ excuſat paleonaſmon. vel ſm hug. dicit̃ vel cõponit̃ ab iper quod eſt ſup ⁊ batin quod eſt gradus: ⁊ inde hec ipbaton.i.longa ⁊ ſupgrediẽs ꝯſtructõis vel ſententie tranſcẽſio.ſ.quꝫ verbuꝫ aut ſententia ordine commutatur.

i **Sterologia** vel iſterõproteron ẽ ſententie cũ v̈bis ordo mutatꝰ: vt Torrere parãt flamis ⁊ frange ſaxo: qͦ ſic ĩtelligas. Iſterologia eſt mutatus ordo ſententie cuꝫ verbis: vt in predicto exemplo: Torrere parãt ⁊c̃. Primo eniꝫ ſolet ĩ molo frangi triticuꝫ ⁊ poſtea torreri.i.flamis coqui. Ergo ⁊ ſenſus ⁊ verba confundunt̃ Item Uirg. Moriamur ⁊ in arma ruamus. Item Nutrit ⁊ peperit. Item ⁊ vomit ⁊ potat. Iteꝫ pſalmus: Hic accipiet benedictiõem a domino: ⁊ miſericordiaꝫ a deo ſalutari ſuo. Nam vt dicit Beda: Prius dominus miſerando iuſtificat impium: ⁊ ſic benedicẽdo ornat iuſtũ Dicit̃ auteꝫ iſterologia ab iſter quod ẽ vltimus ⁊ logos quod eſt ſermo: quaſi ſermo vltimus.ſ.prepoſterus. vel dicit̃ ab iſteron quod ẽ poſt ⁊ logos quod eſt ſermo. inde iſterologia.i.ꝓpoſterus ſermo. Sed iſterõproteron dicit̃ ab iſteron quod ẽ ordo: ⁊ ꝓteron quod eſt prepoſteratio q̃ſi ordo prepoſterus. vel dicit̃ ab iſter quod ẽ vltimus ⁊ ꝓphos quod eſt primum: quaſi ꝓ vltimo p̃mum: ⁊ ꝓ primo vltimũ. Iſteronproteron eſt ſententia ordine mutata.ſ.ꝯuerſio recte ſententie. Iſteron enĩ interpretatur videre: ꝓteron conuerſio: vt dicit hugu. vide in iſterologia.

a **Naſtrophe** eſt verboruꝫ tm̃ ordo p̃poſterꝰ vt Italiã ꝯtra ꝓ ꝯtra italiaꝫ. Quotienſcũq; ſenſu integro permanente v̈ba tm̃ mutant̃ anaſtrophe dicit̃: vt Italiam ꝯ. Debuit enĩ dici: Contra italiã: eo ꝙ p̃poſitio ſemꝑ debet p̃poni. Sil̃r in iob: Quãobrem ego deprecabor dominũ: ꝓ ob quã rem. vñ Doctrinale: Dictõ ſi ſubſit qũ ſit p̃cedere digna: Fiet anaſtrophaſic ſurgit mare litora ꝯtra. et dicit̃ ab ana quod eſt ſurſuꝫ ⁊ ſtrophos quod ẽ ꝯuerſio: quaſi recti ordinis cõuerſio: vel ab ana quod eſt re: ⁊ ſtrophos quod eſt miſſio: q̃ſi retro miſſio qꝛ quod deberet p̃poni retro mittit̃. vl̃ dicit̃ ab ana qͦ eſt re ⁊ ſtrophos quod ẽ conuerſio: inde anaſtrophe.i. retro conuerſio. vide in ſuo loco.

p **Arentheſis** eſt interpoſita ratiocinatio diuerſe ſententie: vt Eneas. Neq; enĩ patrius ꝯſiſtere mẽtẽ Paſſus amor: rapidum ad naues p̃mittit achateꝫ. ſꝫ Donatuꝫ: Quotiens ſententia inchoat̃: eiq; interponit̃ quelibet ratiocinatio parentheſis ẽ: vt in predicto exemplo. Debuit.n. dicere: Eneas rapiduꝫ achateꝫ p̃mittit ad naues. ⁊ ſic demũ ſubiũgere: Neq;.n. patrius amor paſſus eſt ꝯſiſtere menteꝫ. Iteꝫ apoſtolus ad galathas. Qũ vidiſſent gratiã que data eſt mihi. qui.n. operatus ẽ petro in apoſtolatu oꝑatus eſt ⁊ mihi inter gentes: iacobꝰ cephas ⁊ ioannes dexteras dederũt mihi ⁊ barnabe ſocietatis. vel parentheſis eſt ſententie interpoſitõ: qua ex medio remota integer ſermo perdurat: vt Dij ceptis: nã nos mutaſtis ⁊ illas aſperitate meis. et dicit̃ a para qͦ eſt inter ⁊ theſis quod eſt poſitio: q̃ſi interpoſitio.

t **Hemeſis** ẽ vniꝰ compoſiti aut ſimplicis verbi ſectõ: vna dictione vel pluribus interiectis: vt Septem ſubiecta trioni. Hoc ꝯpoſitum nomen ſeptẽtrioni diuidit̃ ⁊ interponitur vna dictio.ſ.ſubiecta: vt Septem ſubiecta trioni: ꝓ eo quod eſt ſubiecta ſeptẽtrioni. vñ Doctrina. Dat themeſis binas in partes dictio ſecta. Eſt boree regio ſeptem ſubiecta trioni. Itẽ: Saxo cere ꝯminuit brũ ꝓ cerebrum. Et diuidit̃ hoc ſimplex verbum.ſ.cerebrũ ⁊ dictio vna interponitur.ſ.ꝯminuit. Item Maſili portabant iuuenes ad litora tanas. Hic ſimplex verbum diuiditur.ſ.maſilitanas.i. de maſilia populus: que ẽ vrbs gallica diuiditur: ⁊ plures dictiones interponunt̃.ſ.portabant iuuenes ad litora. Hec tropi ſpẽs vt dicit Beda non facile in ſcripturis ſanctis que ex hebreo vel greco ſermone tranſlate ſunt poteſt inueniri. ⁊ eſt huiuſmõi: Hiero que genuit ſolymis dauitica ꝓles. Hoc eſt hieroſolymiſ. et dicit̃ themeſis a themos: quod ẽ diuiſio vl̃ ſectio. Diuidit̃ enĩ ſiue ſecatur vna dictio ab alia per ea q̃ interponuntur. vel dicitur a teneo tenes: ⁊ hec memeris quod eſt diuiſio: quaſi tenens diuiſionem.

s **Increſis** eſt iperbaton ex omni ꝑte cõfuſus: vt Tris nothꝰ arreptas ĩ ſaxa latẽtia torq̃t. Saxa vocant itali: mediiſq; ĩ fluctibꝰ aras. Eſt eniꝫ ordo Tris.ſ. naues arreptas: nothꝰ.i. ventus in ſaxa torquet: q̃ ſaxa ĩ mediis fluctibus latentia itali vocant aras ſm Donatuꝫ. Itẽ Nos v̈tute lauat qui labeꝫ lachrymis ornat. Et eſt ordo: Ille qui lauat laudem lachrymis ornat nos v̈tute. et dicit̃ a ſyn quod ẽ con ⁊ creſis qͦ eſt fuſio: quaſi ꝯfuſio. vl̃ dr̃ a ſyn quod ẽ con ⁊ chaos cõfuſio. Ibi.n. ordo ſententie v̈borũq; ſimul ꝯfundit̃: ⁊ qꝛ fit in ꝑmutatione ordinis duarũ dictionum: ⁊ vtraq; excuſat cacephaton.

i **Perbole** eſt dictio fideꝫ excedens augẽdi minuẽdive. cauſa Augendi: vt Iſte eſt niue candidior: aquilis velocior: leonibꝰ fortior. Minuendive: vt Terrebit te ſonitus folii volantis. ⁊ Denigrata eſt ſuper carbones facies eorum: ⁊ Iſte eſt tardior teſtudine. vñ Doctrinale: Trãſcenſus veri manifeſtus iperbole fiet. et dicit̃ ab iper qͦ eſt ſupra: ⁊ bole qͦ eſt ſententia: vel fides q̃ſi ſupra ſententiã vel fidem: ⁊ excuſat tapinoſiꝫ. Hic tropus vocat̃ a tullio ſuplatõ: ⁊ ꝯriat̃ huic tropo liptote de q̃ ĩfra dicã

a **Llegoria** eſt tropꝰ quo ſignat̃ aliͦ q̃ dicit̃: vt Eſt iam tempꝰ equũ fumantiũ ſoluere colla. Uirgiliꝰ.n. qũ de hoc diceret: Nõ vere dicebat ſoluẽda fore colla equoꝝ ſꝫ carmẽ finiẽdũ ſignificabat. Itẽ ĩ euangelio Ioan. iiii. Leuate ocl̃os vr̃os ⁊ videte regiões: qꝛ albe ſunt iaꝫ ad meſſeꝫ. Hoc ẽ ĩtelligite: qꝛ ppl̃i iã pati ſũt ad credẽdũ: et vocat̃ h̃ tropꝰ a tullio ꝑmutatio. ⁊ dr̃ ab alleõ qͦ ẽ alienũ: ⁊ logos qͦ ẽ ſmo vl̃ gore qͦ eſt dicẽ. vñ allegoria.i. alieniloq̃uꝫ qũ aliͦ ſonat ⁊ aliͦ ĩtelligit̃: p̃cipue oppoſitũ. ⁊ iõ allegoria differt a metaphora: vbi lꝫ aliͦ: nõ tm̃ ſignat̃ oppoſitũ. De h̃ req̃re ĩfra ĩ q̇nta ꝑte ĩ ſuo loco. Itẽ ĩfra pꝰ antiſmos. Hꝰ mlt̃e ſũt ſpẽs ex q̃bꝰ eminẽt ſepteꝫ.ſ. ironia: antifraſ: enigma: carientiſmos: paroemia: ſarcoſmos: ãtiſmos

i **Ronia** ẽ tropꝰ ꝑ ꝯtrariũ qͦ conat̃ oñdẽs.i. tropꝰ oñdẽs id ꝑ ꝯtriuꝫ qͦ conat̃.i. vult: vt ĩ li. Reg. Clamate voce maiori. Deꝰ.n. baal forſitã loq̃tur vl̃ in diuerſorio ẽ: aut dormit: vt excitet̃. Hãc niſi g̃uitas ꝓnũciationis ĩuuerit ꝯfiteri videbit̃ qͦ negare ꝯtẽdit ſꝫ donatuꝫ Hug.n. dic̃: Ironia ẽ ſnĩa ꝓnũciatõi ꝯtriuꝫ hñs ĩtellectuꝫ.ſ. ſic: Laudãs vt vituꝑare ĩtelligat̃. ⁊ dr̃ ab iron qͦ ẽ cõtrariũ: ⁊ onoma nomẽ: qꝛ fac̃ ꝓnũciatõeꝫ ꝯtriaꝫ ĩtellc̃ui. vel dicit̃ ab iron qͦ eſt eleuatio. debꝫ.n. fieri cũ quadã eleuatõe vocis. vñ a tullio vocat̃ exclamatio. ⁊ ſꝫ quoſdã q̃ñcũq; eiſdẽ v̈bis aliq̃d ⁊ negare poſſumꝰ ⁊ ꝯfirmare ironia põt dici. ⁊ differt ab ãtifraſi: vt ĩ antifraſ dicaꝫ.

a **Ntifraſis** eſt vni⁹ verbi ironia:vt
Bellū hoc ē mīme bo
nū.Luc⁹ q̄ꝛ non luceat.Parca q̄ꝛ mīme pcat.
Manes q̄ſi mites qū ſint terribiles.De iſtis greciſmus
dicit:Luc⁹ ⁊ officiū bellū libitinaq̄ꝫ parca:Iſta per an-
fraſim dicunť noīa quinq̄ꝫ.Beda dicit ꝙ hic antifraſis
ē:Amice ad quid veniſti?Scḋꝫ hug.vo antifraſis ē ſer
mo ecōtrario ītelligendus.⁊ dicit ab anti qḋ eſt ꝯtra ⁊
fraſis quod eſt locutio:vt Luc⁹:q̄ꝛ luce caret.Et differt
ab ironia:q̄ꝛ ironia ꝓnunciatiōe ſola ēt indicat qḋ vult
intelligi.vt cū dicit homini male agēti:Qḋ bonū eſt fa
cis?Sꝫ antifraſis non voce ꝓnūciantꝭ ſignat ꝯtrariuꝫ:ſꝫ
tm̄ verbis ſuis quoꝝ origo ꝯtraria ē.Doctrinale dic:An
tifraſis ſermo ſignans ꝯtraria dicto.

e **Nigma** eſt obſcura ſentētia ꝑ occul
tā ſimilitudinē reꝝ:vt Ma
ter me genuit:eadē mox gigniť ex me.Qum ſi-
gnat aquā in glaciē ꝯcreſcere:⁊ eandeꝫ rurſus effluere.
vñ Doctrinale:Patrem ꝓgenies occidit matris in aluo
Mater me genuit eadē mox gigniť ex me.Quā mater
genuit generauit filia matreꝫ. Iteꝫ de comedente exiuit
cibuſ:⁊ de forti dulcedo.Signat ex ore leonis fauū mel
lis extractum.vel Pēne colūbe deargentate:⁊ poſterio
ra dorſi eius in ſpē auri:qum ſignificet eloquia ſcriptu
re ſpūalis diuino lumine plena. Senſum.n.eius interio
rē maiore celeſtis ſapientie gratia refulgētē vel certe vi
tam ſancte ecclie preſentē virtutum pēnis gaudentē:fu
turā aūt que in celis eſt:eterna cuꝫ dño claritate fruitu-
ram.et dicit ab e quod ē extra ⁊ nigmos qḋ eſt liquidū
.i.extra ītelligibilitatē.vl dicit ab en quod ē in ⁊ nigma
quod ē imago:inde enigma.i.ſnīa in imagine:hoc eſt in
obſcuritate poſita.Et differt ſꝫ Iſido.ab allegoria:q̄ꝛ al
legoria ſub re alia aliud ſignificat:⁊ ſic eſt gemina.Enig
ma vo tm̄ ſenſum habꝫ obſcuꝝ ꝑ quaſdā imagines obū
bratū.Papias vo dicit:Enigma queſtio obſcura q̄ dif-
ficile intelligiť niſi aperiať.vide in q̄nta pte in ſuo loco.

c **Arientiſmos** eſt trop⁹ quo du
re dcā grati⁹ ſiue
miti⁹ ꝓferunť:vt qū interrogātib⁹ nobis an ali
q̄s nos q̄ſierit:rñdeť bona fortuna. Ex quo dať ītelligi
neminē nos q̄ſiſſe.Itē Nōne ꝓ rachel ſeruiui tibi q̄re ī
poſuiſti mihi lyam.Uno.n.leuiſſimo īpoſitōis vbo iīu-
riā quā patiebať:grauiſſimā reꝫ temperanti⁹ loquēs ſi-
gnificauit.Itē de filio ſacerdotis diciť:Iſte ē de genere
aaron vl ꝯſobrin⁹ fris clici.⁊ dr̄ a caris qḋ ē gr̄a ⁊ mos
moris:q̄ſi ḡtioſus mos.vl dr̄ ab antos qḋ ē flos:⁊ mos
.i.virt⁹:inde antiſmos.i.trop⁹ floride ⁊ vrbane vtutis.

p **Aroemia** eſt accōmodatuꝫ rebus
tpibuſq̄ꝫ ꝓuerbiū.Reb⁹
vt Aduerſus ſtimulum calcitra.i.ſupbis reſiſte.
Temporib⁹:vt lupus ē in fabula.i.tace. Ferť quoq̄ꝫ ꝙ
homo ſi a lupo ꝑus videať amittit loquelā. vñ:Lupus
ē in fabula diciť quꝫ aliq̄s ī media locutōe tacet. ⁊ vt di
cunt aliq̄ naturales:Lupus ē aīal venenoſuꝫ ⁊ inficit ae
rē.Aer vo infect⁹ veniēs ad hoīem ipſius arterias ingre
diť.vñ loquelā aufert.Sꝫ ſi hō pri⁹ videt lupū naturalr
ꝯfortať:⁊ iō non inficiť. Iteꝫ ſm Bed.Canis reuerſus
ad ſuuꝫ vomituꝫ:⁊ ſus lota in volutabro luti:⁊ Nū ſaul
inter ꝓphetas.quoꝝ vno quꝫ quēlibet poſt actā penitē
tiā ad vitia relabi:altero vo tunc vtimur:qū indoctum
quēlibꝫ officiū docendi aſſumere:vel aliud q̄d artis qḋ
nō didicit ſibimet vſurpare viderim⁹.Hic trop⁹ adeo la
te pꝫ:vt liber ſalomonis:quē nos ſm hebreos ꝑabolas
dicim⁹:apud grecos ex eo nomine accepit paroemiarū
.i.ꝓuerbiorum.Et ſm hug.para ꝯponiť cū emū:qḋ eſt
modulatio.et diciť hic paroemia.i.reb⁹ vel tpibus accō
modatū ꝓuerbiū.verbigratia:voluit aliq̄s nocere alicui
⁊ leſus eſt ab eo pōt dici:Aduerſus ſtimulum calces vl
calcitras.vel pōt dici:Aduerſus ſtimulum calces:duꝫ ſi
gnať aduerſis reſiſtēdū. Silr quotiēs vtimur ꝓuerbio
in tpe ꝯmodo ⁊ apto paroemia eſt. Uerbi gratia:loque
baris de aliquo talia aliqua que ſibi diſplicerent ſi audi
ret:⁊ ille veniens ſubito dicis:Lupus ē in fabula.vl dici
tur paroemia a para quod ē iuxta:⁊ omon qḋ eſt dedu
ctio vel modulatio q̄ſi iuxta modulatōem vel deductio
nem:q̄ꝛ tacet dum narrat.

s **Arcoſmos** eſt plena odio vel ho-
ſtilis irriſio auxiliante
mō dicendi ſignata:vt Alios ſaluos fecit ſeip̄m
non pōt ſaluū facere:Si rex iſrael eſt deſcēdat nunc de
cruce:⁊ credim⁹ ei.Itē Oēſ quoſ ꝑcuſiſti gladio mortui
ſunt:quꝫ hoc diciť alicui q̄ neminē gladio ꝑcuſſit. Huic
ꝯtrariať antiſmos.et diciť ſarcoſmos a ſarcos qḋ eſt ca
ro ⁊ iſmos qḋ eſt diuiſio:q̄ſi carnalis diuiſio.i.hoſtilis.
vel dr̄ a ſarcō qḋ eſt corroſio ⁊ mos moris q̄ſi mos cor
roſiu⁹.vel dr̄ a ſarcos qḋ ē caro ⁊ mos moris q̄i carne⁹
mos.i.mala ⁊ amara irriſio que pūgit vſq̄ꝫ ad carnē.

a **Ntiſmos** eſt trop⁹ multiplex nu
meroſeq̄ꝫ virtutꝭ. Naꝫ
antiſmos putať dcm̄ eſſe qḋ ſimplicitate caret
ruſtica ⁊ faceta ſatis vrbanitate expolitū eſt:vt Qui ba-
uium nō odit amet tua' carmina meui. Atq̄ꝫ idē iungat
vulpes ⁊ mulgeat hircos.Qḋ exponēs Iſido.dicit:Qui
bauiū nō odit ꝓ pena ei ꝯtingat vt diligat meuiū.Fue-
runt aūt meui⁹ ⁊ baui⁹ poete peſſimi ⁊ emuli vgilij.Qui
ḡ hos diligit:dicit Uirg.in bucco.ſugillando faciat que
ꝯ naturā ſunt.i.iungat vulpes ad aratrū ⁊ mulgeat hir-
cos.Item antiſmos ē cū diciť:Mulier oī ſagitte apiet
faretram:quaſi dicat:Oī virge virili aperiet vuluā.Iteꝫ
Fili mulieris vltro viꝝ rapiētis.i.fili meretricꝭ:dixit ſaul
ionate. Item apoſtolus: Utinaꝫ ⁊ abſcindanť qui vos
ꝯturbāt.et diciť antiſmos ab antos quod ē flos ⁊ mos
.i.virtus vel ſententia:inde antiſmos.i.tropus floride et
vrbane virtutis vel ſententie.Et eſt antiſmos ꝯtraria fi-
gura de ſarcoſmos.ſ.vrbanitas ſine iracūdia:vt Qui ba
uium non odit ⁊c̄.vt dicit hug.Et ſm Papi.diciť aſtiſ-
mos.et ſm hugu.in vno loco diciť etiā aſtiſmos ſilr:ita
ꝙ s eſt ſcḋa littera.In alio loco dicit antiſmos:ita ꝙ n ē
ſecunda littera:⁊ multi hoc dicunt.Aſtiſmos ſm quoſ-
dam debꝫ dici:ita ꝙ s ſit ſcḋa littera:⁊ eſt ideꝫ qḋ antiſ-
mos.vide ſupra īmediate in antiſmos.

n **Ota hic** ꝙ ſicut dic Beda.Allego
ria aliq̄n fcīs:aliq̄n verbiſ
tantūmō ſit:aliq̄n factis ſimul ⁊ vbis.Factis ſi
cut diciť ad Galath.Quādo abraam duos filios habuit
vnū de ancilla:vnū de libera q̄ ſunt duo teſtamēta.Uer
bis aūt ſolūmō:vt Egrediet virga de radice ieſſe:⁊ flos
de radice eius aſcendet.Quo ſignificať de ſtirpe dauid
ꝑ mariā virginem dn̄m ſaluatorem fuiſſe naſcituꝝ.Ali-
q̄n factis ſimul ⁊ vbis vna eadēq̄ꝫ res allegorice ſignifi
cať.Factis quidē:vt Uendiderunt ioſeph in egyptum
iſmaelitis triginta argenteis.Uerbis vero vt Appende-
runt mercedē meā triginta argēteis. Itē factis: vt Erat
dauid rufus ⁊ pulcer aſpectu:⁊ vnxit euꝫ ſamuel in me
dio fratrum ſuorū.Uerbis:vt Dilectus me⁹ candidus ⁊
rubicūdus:elect⁹ ex milib⁹.Qḋ vtrūq̄ꝫ ſignificat myſti-
ce mediatorem dei ⁊ hominū:decoꝝ quidē ſapiētia ⁊ v
tute:ſꝫ fuiſſe ſanguīs effuſione roſeuꝫ:eūq̄ꝫ vnctū a deo

patre: ⁊ oleo leticie p̄ ↄſortibꝰ ſuis. Item allegoria vbi ſi ne opibus aliqñ hiſtoricā rez: aliqñ tipicā: aliqñ tropo- logicā.i.moralē rem: aliqñ anagogez: hoc eſt ſenſuz ad ſuperiora ducentem figurate denunciat. Per allegoriā nāqꝫ res hiſtorica figurat̃: quz factura p̄morū ſex ſiue ſe ptē dierū totidez ſeculi huiꝰ ↄparat̃ etatibꝰ. Per vbum hiſtoria: duz hoc quod dicit Jacob patriarcha: Catulꝰ leonis Juda ad predam aſcendiſti fili mi ⁊c̄. De regno aūt victoris dauid aliquid intelligit̃. Per vbum ſpūalis de chriſto ſiue eccleſia ſenſus elicit̃: quz idē ſermo patri arche de dñica paſſione ⁊ reſurrectōe fideliť accipit̃. Al legoria facti tropologiam: hoc ē moralez pfectionē deſi gnat: vt Tunica polaris ⁊ polimita: quā iacob patriar- cha filio ſuo ioſeph fecit variarum virtutuz gratiā: quaz deꝰ pater vſqꝫ ad terminum vite noſtre indui ⁊ p̄cepit ⁊ donauit inſinuat. Allegoria verbi eandez morū perfectō nē deſignat: vt Sint lumbi veſtri precincti ⁊ lucerne ar- dentes ī manibus veſtris. Et allegoria facti anagogicuz hoc eſt ad ſuperiora ducentem ſenſum exprimit: vt Se ptimꝰ ab adā enoch trāſlatus de mūdo. Sublatū futu re btītudinis q̄ beatitudo poſt opa bona ſeculi huiꝰ qđ ſex etatibus pagit̃: electus in fine ſeruat̃ figurate deſig̃t Allegoria vbi eadem vice celeſtia gaudia demonſtrat: vt Ubicūqꝫ fuerit corpꝰ illuc cōgregabunt̃ ⁊ aquile. qꝛ vbi mediator dei ⁊ hominū eſt corpore: ibi nimiꝝ ⁊ nūc ſubleuate ad oculos aīe: ⁊ celebrata glīa reſurrectionis: colligunt̃ corpa ſanctorū. Nonnūqꝫ aūt in vna eadēqꝫ re vel verbo hiſtoria: ſimul ⁊ myſticus de xp̄o vel ecclīa ſenſus: ⁊ tropologia: ⁊ anagoge figuraliť intimat̃: vt Tē plū dñi iuxta hiſtoriā domꝰ quā fecit ſalomon: Iux̄ al- legoriā corpus dominicū: de quo ait: Soluite tēpluz h̄ ⁊ in tribꝰ diebꝰ excitabo illud. Siue ecclīa eiꝰ cui dicit̃: Tēplum.n.dei ſanctū eſt qđ eſtis vos. Siue p tropolo giā quilibꝫ fidelis. quibꝰ dicit̃: An neſcitis qꝛ corpa vr̄a templū ſunt ſpūs ſcī qui in vobis eſt. Per anagogē ſu- perne gaudia māſionis: cui ſuſpirabat qui ait: Beati q̄ habitāt in domo tua dñe in ſecula ſeculorū laudabunt te. Sili mō qđ dicit̃: Lauda hieruſalē dñm: lauda deū tuū ſyon. Qm̄ confortauit ſeras portarū tuaꝝ benedixit filijs tuis in te. De ciuibꝰ terrene hieruſalē: de ecclīa xp̄i de aīa quoqꝫ electa: ⁊ de patria celeſti: iuxta hiſtoriā: iu xta allegoriā: iuxta tropologiā: iuxta anagogez recte ac- cipi pōt. Iuxta allegoriā de ecclīa xp̄i dicimus ſequētes exēplum Gregorij: qui in moralibus ea q̄ de xp̄o ſiue ec cleſia p figuram dicta ſiue fcā interpretantur: allegoriaz ꝓprie nuncupare ſolet.

o **Moenſis** eſt minꝰ note rei p ſilī- tudinē eiꝰ que magis ē nota demonſtratō: ⁊ interp̄tat̃ ſilitudo. Alij dicunt omozenſis q̄ſi rei vniꝰ noticia. et dr̃ ab omos qđ ē vnuz ⁊ enſis qđ eſt noticia. Huiꝰ ſunt tres ſpēs: icon: pabola: padigma.i.imago: cōparatio: exēplum. Et ſcias ꝙ quotiens ꝓ rei note ſilitudinē intelligimꝰ rē quā mi nus notā habemꝰ omoenſis ē. Fit autē ſicut pōpeiꝰ te- ſtat̃: aut a rebꝰ ignotꝭ: aut a rebꝰ incognitꝭ: aut a rebꝰ im paribꝰ. Et he ſunt tres ſpēs quas annectit donatꝰ.

o **Mozenſis** interp̄tat̃ ſimilitudo p quā minꝰ note rei per ſimilitudinē eius q̄ magis eſt nota pandit̃ demonſtratio ſm hug. Et eſt idem qđ omoenſis: de q̄ īmediate ſupra dictum eſt.

i **Icon eſt** perſonaruz int̃ ſe vel eoruz que perſonis accidunt ↄpa ratio: vt Uidimus gloriā eiꝰ gloriā q̄ſi vnigeni ti a patre. Itē: Neqꝫ nubēt: neqꝫ nubentur: neqꝫ ducent vxoras. neqꝫ enī vltra mori poterūt. equales enī angelis ſunt: vt dicit Beda. Hug. vō dicit: Icon onis fe. ge. Et h̄ iconia nie fe. gen. ⁊ h̄ icona ne.i.imago vel ſignuz. Et eſt icon inter ſe vel eorū q̄ perſonis accidunt ↄparatio.ſ.qū figuram rei ex ſimili genere conamur exp̄mere. et dicit̃ ab icon quod eſt imago vel ſignum.

p **Arabola** eſt reꝝ genere diſſimilium ↄparatio: vt Simile eſt re- gnū celoꝝ grano ſynapis. Item ſic̄ moyſes exal tauit ſerpentē in deſerto: ita exaltari opꝫ filiū hōis. Itez exijt qui ſeminat ſemīare ſemē ſuū. Et vt dicit hug. para .i. iuxta ↄponit̃ cuz bole qđ eſt ſnīa: inde pabola.i.ſimi- litudo ſiue ↄparatio ex diſſilibꝰ rebꝰ: ſic̄ eſt qū Lucanꝰ ↄpat ceſarē leoni: nō ex ſuo ſꝫ ex alio genē ſimilitudinez faciens. et dicit̃ pabola q̄ſi iuxta ſnīaz. Non.n.ipa ē ſen tentia q̄ ſonat: ſꝫ iuxta ſententiā. vñ parabolicꝰ ca cū.i.ſi- militudinarius ria riū. vide de hoc in ſuo loco.

p **Aradigma** eſt ꝓpoſitio vel enar ratio exēpli hortantꝭ aut deterrētiſ. Hortātis: vt Helias hō erat ſilis nobiſ: paſſibilis: ⁊ oratōe orauit vt nō plueret ſup terrā ⁊ nō pluit. Itē in euangelio: Reſpicite volatilia celi: qm̄ nō ſerūt: neqꝫ metūt: neqꝫ ↄgregāt i horrea: ⁊ pat̃ veſter celeſtis paſcit ea. Deterrētꝭ: vt In illa hora q̄ fuerit in te cto ⁊ vaſa eiꝰ in domo nō deſcēdat tollē illa: ⁊ q̄ in agro ſiľr nō redeat retro. Memores eſtote vxoris loth ſcđm Bedā. Et vt dicit hug. Paradigma ↄponit̃ a para qđ ē iuxta: ⁊ digma qđ eſt dignitas: vel nomen decꝰ laus et gloria. et dicit̃ hoc padigma gmatis.i.ꝓpoſitio exēpli. vel exemplum dicti vel fcī alicuiꝰ ex ſimili vel diſſimili genere cōueniens ei quā ꝓponimꝰ rei: vt Tā fortit̃ pe- rijt apđ hyponez ſcipio q̄ꝫ vtice cato. vel paradigma ſm alios dicit̃ a para qđ eſt iuxta ⁊ digma ſententia: quaſi iuxta ſententiā rei oſtenſio: ⁊ ſic differt ab allegoria. Et quia omoenſis ⁊ etiaz paradigma dicit̃ ſimilitudo que dam. Ideo dicit Iſido. agens de padigmate: ꝙ ſimilitu do fit tribus mōis: qñqꝫ a pari ad parem: qñqꝫ a maio- ri ad minus: qñqꝫ ecōuerſo a minori ad maius. Hec dē ſcemate ⁊ tropis a donato poſitis dicta ſufficiant. Nūc de coloribꝰ rhetoricis ⁊ de q̄buſdaz figuris q̄ non ponū tur a donato, vel Priſ. cū figuris locutōis: ſunt tñ in ho- nore ī theologia: ⁊ pñt reduci ad ſcemata vľ tropos mix tim videamus. Colores.n. liciti ſunt ſermones: ⁊ multi colores cōueniunt cū figuris locutiōis.

De coloribus rhetoricis.

c **Colores aūt rhe** torici: ⁊ figure predicte de quibꝰ hic intendimꝰ ſunt ſexagintadue.ſ. Ad iunctū: Agnominatio: Antimetabo la: Antipofora: Antitheta: Antithe- ton: Antropoſpatos: Apoſiopeſis: Apoſtrophe: Articulꝰ: braciologia: catatipoſis: climax: ↄplexio: ↄcordia: ↄduplicatio: ↄiun- ctio: ↄtētio: ↄtrariū: ↄuerſio: correctio: diaforoſis: diaſir- tos: diffinitio: dubitatio: ehaſis: emphaſis: endiadis: epi dioceſia: epilogꝰ: epimone: ethiopeia ī ſuo loco ē: emba ſis: euphonia: euphemiſmos: exalage: exclamatio: fanta ſia: gradatō: ipalage: ipofora: lepos: litote: occupatio: oli opomenon: omopaſia: omophoſis: pizantia: p̄ciſio: ꝓſo neſis: ꝓſopopeia: ꝓtheſeoſparalange: ratiocinatio: repe titio: ſentētia: ſyntheſis: ſomothophcia: ſubiectio: tradu ctio: tranſitio: tropologia.

a **Adiunctū** vel adiūctō ē qñ res cō / ꝓhēdit ⁊ non interpōit̃ ṽbū: ſʒ priꝰ aut ī fine locat̃: vt Extiguit ſpē ſiū morbꝰ ſiū ſenectꝰ. Itē morbo vl̃ ſēio forme decꝰ euacuat̃.

a **Agnomi**natio fit qñ dictōes plures iun gunt̃ in principio aut in fine ſyllabe ſenſu tñ diſſiles: vt Curia curarū genitrix nutrix qȝ malorū: Inuictis victos inhoneſtis equat honeſtos. Hic color ɔuenit cū q̄dā ſpē ſcemat̄ q̄ dicit̃ panomaſia

a **Antime**tabola ē mutatio ſmōis cum ſnīa: vt Nō vt edas viuas: ſʒ edas vt viuere poſſis. vñ Doctrina. Cuʒ verbis vertit antimetabola ſenſuʒ: Non vt edas viuas: ſʒ edas ⁊ viuere poſſis. et dicit̃ ab anti qd̄ eſt ɔ̄ ⁊ meta qd̄ ē trāſ ⁊ bole qd̄ ē ſnīa: q̄ſi trāſlata cū cōtrarietate ṽboꝝ ſnīa. ⁊ reducit̃ ad tropū q̄ dicit̃ metaphora. vel vt dicit hugu. Antimetabola ē ɔuerſio ṽboruʒ q̄ ordine mutato ɔ̄riuʒ effic̄ ſenſuʒ: vt Nō vt edā viuo: ſʒ vt viuā edo. ⁊ decliat̃ h̄ antimetabola le: vl̃ hec antimetabole antimetaboles

a **Antipofora** que a greciſmo pōit̃ ſub ſcemate: ē rñſio tacite obiectōi fcā: vt Nihil mihi reſcribas atta mē ipe veni. ⁊ dr̃ ab anti qd̄ eſt ɔ̄: ⁊ foros qd̄ eſt fari vl̃ dicē: inde antipofora q̄ſi dictio ɔ̄ illud qd̄ poſſet obijci. vñ Doctrinale: Reſpōdēs ad ea tibi que ſunt obijciēda Das antipoforā qū nō tamē obicijat̃. vl̃ dicit̃ ab anti ⁊ foros qd̄ ē ferre: q̄ſi ɔ̄ ferre obiectōi rñſionem.

a **Anthitheta** ē q̄dā figura de q̄ ē dixi ī ca. de ſcemate q̄ſi ī fine

a **Anthithe**ton ē q̄dā figura de q̄ ɔ̄ dcm̄ ē in ca. de ſcemate: q̄ſi ī fine.

a **Antropoſpa**tos ē humana paſ / ſio: qñ qd̄ eſt hoīs attribuit̃ deo: vt deꝰ iraſcit̃: gaudet. vñ ps: Dñe ne in furore tuo arguaſ me: neqȝ in ira ⁊c̄. Et dicit̃ ab an tros qd̄ eſt hō ⁊ paſſis vl̃ patos qd̄ eſt paſſio q̄ſi hūana paſſio. Et ponit̃ in doctrinali inter colores: vbi ſic dicit: Si q̄ ſunt hoīs aſſignant̃ deitati. Antropoſpatos eſt ſic ſepe dei legis irā. Dicit̃ etiā antropoſpatos qñ ecōuerſo qd̄ ē dei attribuit̃ hoī: vt fulmīare: tonare: ningē: pluere

a **Apoſio**peſis eſt validus defectꝰ orōnis. vñ Priſ. in mino. ponit exēpluʒ Terentij in eunucho: Ego ne illā: q̄ illū: q̄ me: q̄ me nō: Deeſt cuicūqȝ ɔſtructio plene orōnis. Ego ne illā digner aduētu meo: q̄ illū ꝓpoſuit mihi: q̄ me ſpre / uit: q̄ me nō ſuſcepit heri: ⁊ dicit̃ ab apo qd̄ eſt defectꝰ ⁊ vſios qd̄ ē equale ſiue ſubſtantia: ⁊ paſſis qd̄ ē paſſio q̄ſi equal̃ defectꝰ vel ſubſtātial̃ paſſio: vel a poio is: qd̄ ē fingere: quaſi fictio equal̃ defectꝰ. vel ſʒ Papi. apoſio peſis ē quʒ id qd̄ dicturi videbamur ſilentio ītercipimꝰ vt Quos ḡ ſemotos ꝑſtat ɔponē fluctꝰ: ſuſpēſa locutio. et vt dicit Alexāder: differunt ethiopeſis ⁊ apoſiopeſis: qꝛ in ethiopeſi certū eſt qd̄ ſubintelligi queat: vt hec ſe / cū. deeſt. n. loquebat̃. Sʒ in apoſiopeſi ml̄tis mōis pōt fieri ſuppletio: vt Si ītroibūt ī requiē meā: ſuppleri pōt mirꝝ erit: vel nō credat̃ mihi vel aliō huiuſmōi. Et fiunt huiuſmōi defectꝰ in penis ⁊ in p̄mijs in theologia ad no tandū q̄ pene reproborū ⁊ p̄mia bonoꝝ ſunt inenarra / bilia. Iſa. Secretū meū mihi: ſecretū meū mihi: ve mihi.

a **Apoſtro**phe eſt ɔuerſio locutōnis ad aliquē per ſecundaʒ ꝑſonaʒ: vt Domini eſt ſalus ⁊ ſup populuʒ tuū benedi ctio tua. ⁊ dicit̃ ab apos quod eſt retro vel aliud: ⁊ tro / pos quod ē ɔuerſio quaſi ɔuerſio ad aliud: ⁊ ɔuenit cū tropologia de qua infra dicetur.

a **Articulus** eſt ṽborū diſpoſitio ſiñ ɔiunctōe: vt Solus ier mis: inops: ingloriꝰ vnde rediſti. vel qñ clauſule ſine ceſ ſatōe abſqȝ interuallo diſtinguunt̃: ⁊ iſte ē color rheto / ricus q̄ſi idē cū ſcemate qd̄ dicit̃ a ſynthetō vl̃ dialiton

b **Braciolo**gia ponit̃ a greciſmo ſub ſce / mate: ⁊ fit qū plura ſub pau cis ṽbis ɔꝑhendunt̃: vt Urit amor paridē nu / ptā rapit armat atridē: Ultro pugnat̃: fit machīa troia cremat̃. ⁊ dicit̃ a bracos qd̄ eſt breue ⁊ logos qd̄ eſt ſer mo: quaſi ſermo breuis. vel braciologia ſm̄ hug. ideʒ ē quod breuiloquiū. i. breuiſ dictō: vt venimꝰ: vidimꝰ: pla cuit. exemplum eſt Papie.

c **Cataripo**ſis que ponitur a greciſmo ſub ſcemate: fit qñ aliquid iuxta ſui formā deſcribit̃ vel figurat̃ ſub noīe patris vel matris vel alteriꝰ rei: vt caluus: criſpꝰ: vētroſus: ſophro nicꝰ: ſerroniꝰ: ſocratē deſcribunt hec oīa ſolum. ⁊ dicit̃ a cata qd̄ eſt iuxta ⁊ tipus qd̄ eſt figura vel forma: quaſi alicuiꝰ deſcriptio iuxta ſui formā vel figurā.

c **Climax** que ponit̃ a greciſmo ſub ſce / mate: fit cuʒ de vno ṽbo in ver bis fit gradatio: vt Mars videt hāc: viſāqȝ cu / pit: potiturqȝ cupita. vel vt dicit Papi. Climax: gradatō quʒ a quo ſupior ſenſus terminat̃: inferior incipit: vt ē il lud: Ex īnocentia naſcit̃ dignitas: ex dignitate honor: ex honore īperiuʒ. Hanc figurā nōnulli cathenā vocāt: qd̄ ſcema eſt. ⁊ ɔuēit hec figura cū illo colore qui dicit̃ gra datio. ⁊ dicit̃ a clima quod eſt gradatio.

c **Comple**xio fit ex eo q̄ eadem dictio in ꝑncipijs pluriū clauſulaꝝ repetit̃: ⁊ altera circa finē earūdeʒ: vt Benedicite angeli dñi dño: bñdicite celi dño. Itē quis teſtm̄ vetus trāſtu / lit: Hieronymꝰ. Quis triū linguaꝝ ꝑitus ſiue exꝑtus fu it: Hieronymus. Quis hereſes deſtruxit: hieronymꝰ. ⁊ dicit̃ a ɔplector ɔplecteris: qꝛ ɔplectitur ɔuerſionem ⁊ repetitionē qui ſunt duo ꝑ ſe colores.

c **Concor**dia eſt qñ fines medietati ver / ſuum ɔueniūt ⁊ ɔcordant: vt pʒ in verſibꝰ leoninis: Fac tibi fortunā: feſtines frangere lunā: Et ɔtra fatuʒ faciet te cura beatum.

c **Condu**plicatio ē geminatio dictiōis vl̃ dictionū vel oratōis ad laudeʒ vel vituperium alicuiꝰ: ⁊ non ſeruat locū: qꝛ fit in principio vel medio vel fine: vt Tu ne patrem gladio crudelis nate necaſti: Tu ne patrem nunquid: mōrs pa tris mors tua nunquid: ⁊ conuenit cuʒ quodam ſcema te: qd̄ dicit̃ anadiploſis ⁊ etiā cū epanalenſi.

c **Coniun**ctio vel ɔiunctuʒ eſt: qum due clauſule clauduntur ſub vno verbo poſito in medio: vt Aut etas forme decꝰ atterit aut valitudo. i. infirmitas: ⁊ ɔuenit cū zeumate.

c **Contentio** fit quādo cōtrarijs re / bus oratio cōficitur: vt In luctu rides: inter conuiuia luges: Urbeʒ ru re cupis: laudas bona ruris in vrbe: Mane peto lectuʒ dimitto veſpere tectum.

c **Contrarium** fit: ex quo animus ex diuerſis rebꝰ ef ficit̃ certus: vt Qui ſibi non ꝑcit quō mihi vl̃ ti bi parcet: Qui ſua diuulgat probra: credis q̄ tua celet: An cedes ſoli quem cū ſocio ſuperaſti: quaſi dicat non: ⁊ ɔuenit cū ſcemate: quod dicitur antitheton.

c **Conuer**ſio eſt quādo eadē dictio in fi ne clauſularū repetit̃: vt Qui

vitium ſpernis te ſpernis friuola ſpernis.

Orrectio ē quādo tollit̄ qd̄ pri⁹ dictum
c ē ⁊ qd̄ magis idoneū videt̄ appōi
tur: vt Sum minus oblitus decoris: q̄nimo de
decoris: ex quo dicor amās: imo veraci⁹ amēs: ⁊ ↄueīt
hic color cū figura que dicit̄ epidiocef: de q̄ infra dicā.

Iaforoſis ē dubitatio: vt Eloq̄r an
d ſileaȝ. ⁊ dicit̄ a dia qd̄ eſt
duo ⁊ foroſis qd̄ eſt locutio: inde diaforoſis. i.
duplex locutio.

Iaſir tos ē figura locutiōis in theologia
d familiaris: q̄n aliq̄ vox vel dictio
ad duo trahit̄: vt Nequādo rapiat vt leo aīam
meā. ſ. ille qui ē vt leo: vel leo non rapiat.

Iſſinitō ē breuis demonſtratio rei p
d oratione fcā pprias rei am-
plectēs pprietates: vt Prodig⁹ eſt q̄ſi vitio re-
tinenda pfundens. Largus qui ſumptū fac̄ ex rōe libē-
ter. Parc⁹ qui retinet quicq̄d depoſtulat vſus. Qui reti
net cupide quod res depoſcit auarus. Prodigus vt lar-
go ſic diſtat parcus auaro.

d Ubita tio fit quȝ aliquis oſtendit dubi
uȝ ſe eſſe: ⁊ ignorat q̄d ſit poti⁹
eligendū: vt Tu q̄s es ignoro: quo te quoq̄ noīe dicaȝ
Neſcio: ſi dicā ſpurciſſime: nō erit equū. Si ſcel⁹ appel
lem minus eſt: deformior an ſis: Nequior ignoro nūc
hoc mihi: nunc placet aliud.

e Baſis eſt euagatio p̄ter mām: ⁊ dicit̄ ab e
qd̄ eſt extra: ⁊ baſis qd̄ eſt fundamen
q̄ſi extra mām que ē fundamentū: quȝ ſm mām inqui
rendi ſint ſermones. vñ Doctrinale: Extra mām deſcri-
bens: vana vagat̄ Auctor. ⁊ hanc plures ebaſim dixere
figuram. Quidā dicunt eubaſis: per eu diphthongū. Et
eſt eubaſis bona digreſſio ſicut ſepe auctores faciūt q̄n
relicta materia digreſſionē faciunt: et dicit̄ ab eu quod
eſt bonum ⁊ baſis quod ē vado ſiue gradior: inde euba
ſis. i. bona digreſſio.

e Mphaſis que ponit̄ a greciſmo ſub
tropo ē expreſſio loquēdi: et
fit quȝ volentes exp̄mere aliqd̄ accidens vtimur nomīe
ſubſtantio p adiectiuo ſignificāte illud accidens ad ma
iorē expreſſionē: vt ſi ponat̄ ſcelus p ſcelerato: virtus p
virtuoſo. Tobias: Nubere virtuti virtus letat̄: et dicit̄
ab en: qd̄ eſt in ⁊ phaſis locutio vel exp̄ſſio: q̄ſi expreſſa
locutio ſȝ quoſdaȝ. Hug. vero dicit: Emphaſis. i. exp̄ſſio
q̄ſi quedā figura loquēdi. ſ. quȝ volum⁹ abundantiā et
expreſſionē alicui⁹ accidētis in aliquo notare: ſolemus
illud appellare noīe accidentis: vt Dau⁹ eſt ipm̄ ſcelus.
vñ emphatic⁹ ca cuȝ: ⁊ hinc emphatice aduerbiū: vt em
phatice loquit̄ iſte. i. expreſſe. ſ. tali figura. Et emphatico
cas. i. emphatice loqui: ⁊ nota ꝙ emphatic⁹ q̄nq̄ dicit̄
audax ⁊ increpator: q̄r talium eſt expreſſe loqui.

Ndiadis que ponit̄ a greciſmo ſub ſce-
e mate eſt qū duo adiungunt̄ ſub
ſtantia ⁊ alterȝ reſoluit̄ in adiectiū: vt Arma vi-
rūq̄ cano. i. armatū virū. vñ Greciſ. Endiadis fiet reſolu
to imobile fixo. ⁊ ſȝ Doctrinale: fit etiā ecōuerſo: vt Ar-
matū virū. i. arma ⁊ viruȝ: ⁊ ita ē duplex endiadis. ſ. diſ-
iuncta ⁊ ↄiuncta. et dicit̄ ab en qd̄ eſt in ⁊ dia qd̄ ē duo
⁊ dis qd̄ eſt inſepabilis p̄poſitio ⁊ nota reſolutionis q̄ſi
duorū in vnū reſolutio. Papias vō dicit: Endiadis eſt fi
gura quȝ duo diuerſa noīa in vnam ↄuenientiam ↄiun-
gunt̄: vt impertē ⁊ predam: p impertem prede.

Pidiocēſis que ponit̄ a Greciſmo ſub
e ſcemate: fit qū ſupradcm̄ in me
liorem partem corrigitur: vt iſte eſt certus amans: imo
certior imo certiſſimus. et dicit̄ ab epi quod eſt ſupra:
⁊ dian quod eſt clarū ⁊ ſceſis quod eſt ceſura: ⁊ dicitur
correctio in rhetorica.

e Pilogus ſilr ponit̄ a greciſmo ſub ſce-
mate: ⁊ eſt ſupradictorȝ replicatio
⁊ dicit̄ ab epi quod eſt ſupra ⁊ logos qd̄ eſt ſermo: ⁊ ē
idē quod reuolutio. Scdm̄. n. hug. ab epi ⁊ logos: dr̄ h
epilog⁹ epilogi. i. ſuplocutio alicui⁹ rei: vel breuis reca-
pitulatio p̄dictorū: ⁊ ̇ pprie in fine cauſarȝ in medio iudi
cij vel extrema pte libri. Et inde hoc epilogium epilogij
idē: ⁊ epilogo gas. i. epilogum facere: breuit̄ predicta re
capitulare. ⁊ eſt adiectiuum.

e Pimone ē trop⁹ in theologia: q̄n
dictō repetit̄ ad maiorē
certitudinē vel deſiderij dep̄ſſionē: vt Amen amen dico
vobis: ⁊ reducit̄ ad epizenſim: ⁊ dicit̄ ab epi quod eſt ſ̄
⁊ monos vnū: q̄ſi vni⁹ dictōis ſupapoſite repetitio. vñ
Greciſ. Epimone fit ſi vox ſit crebro repetita. Alij dicūt
ꝙ opimone fit q̄n dictio nō tota repetit̄: ſȝ p̄ncipiū ⁊ fi-
nis variat̄. Et hoc oſtendit exēpluȝ doctrinalis: vt expe
ctans expectaui dñm: canēs canebat: laudans laudabo
et dicit̄ ab epi quod eſt ſupra: ⁊ monō qd̄ ē repetere: q̄i
ſuperioris repetitio.

e Ubaſis eſt bona digreſſio. De h̄ etiā ſ̄ di
xi in ebaſis ibi require.

Uphonia eſt pl̄chra locutio vt me
e ridies p medidies: ⁊ ſm
quoſdā fit dupliciter: vel q̄n littera trāſponit̄: vt
nobiſcū p cū nobis: vel ſcribit̄ ⁊ nō pfert̄: vt circūeo cir
cūamicta: ppter malā ↄſonoritatē. ⁊ dicit̄ ab eu: qd̄ eſt
bonū: ⁊ phonos quod ē ſon⁹: q̄ſi bona ſonoritas vl̄ bo
nus ſonus. vñ euphonic⁹ ca cū. i. bene ſonans: ⁊ excuſat
cacephoton ſȝ doctrinale. Quȝ retices que turpe ſonāt
euphonia habetur.

e Uphemiſmos ē bona vbi p vbo muta
tio: vt Exultabit lingua mea iu-
ſticiā tuā. i. exultādo pnūciabit. ⁊ dr̄ ab eu: qd̄ ē bonū ⁊
phemiſmos qd̄ ē mutatio q̄ſi bona mutatio. De h̄ ſic di
cit Doctrina. Euphemiſmos erit p vbo ponere vbū. Ex
ultat domini vocē mea lingua ſuperni.

e Xalage ē mutatio q̄n p nūero plurali ſin-
gularis ponit̄ ſm Pap. De h̄ ēt dicā
īfra q̄n determinabo de allotheca ī capi. de ſyntheſi in
fine. ⁊ dicit̄ ab ex quod eſt extra: ⁊ aleon quod eſt alie-
num: ⁊ logos quod eſt ſermo: quaſi extraneus ⁊ alien⁹
ſermo.

Xclamatio eſt cū frequent̄ clamat̄: vt O
e q̄ȝtis: o q̄b⁹: qualibus es viduata: ⁊
ↄuenit cū pfoneſi de quo dicam infra.

Antaſia ſm Greciſmū ē ſub tropo: ⁊ int̄
f pretat̄ ficta locutio: qū qd̄ ē aīati
attribuit̄ inaīato: vt Seges loquit̄. ⁊ ↄuenit cū
ſomotopeia. vide etiam in ſuo loco.

Radatio fit cū de p̄cedēti voce ſubſeq̄ns
g format̄ quaſi per gradum vocuȝ: vt
Quid leuius fumo vel flamma: flamen. q̄d fla-
mine: ventus. Quid vēto: mulier. quid muliere: nihil. et
Greciſmus dicit hic: Quācunq̄ videt cupit: ⁊ quācunq̄
cupiuit allicit: allectā vitiat: pdit vitiatam: ⁊ ↄuenit h̄ co
lor quȝ figura que dicit̄ climax. Conuenit ēt cuȝ tropo
qui dicitur metalenſis.

i Plage ↄtinet̄ ſub ſcemate. vñ etiā de
ea dixi in capitulo de ſcemate:
quaſi in fine.

i **Pofoꝛa** eſt obiectio que pōt fieri ab aduerſario: ⁊ dicitur ab ipos qđ eſt ſub: ⁊ foꝛos qđ eſt fero.i.dico: inde ipo/foꝛa.i.ſubdictio vel obiectio ab aduerſario facta.

l **Epos** interp̄tatur vrbanitaſ: ⁊ fit quā/do vni⁹ vł ad vnū fit locutio plu raliter: vt noſtis bone pꝛeſul. vñ Doctrinale: Di citᷣ eſſe lepos ſmo directus ad vnum: vtens plurali ve lut hic: Noſtis bone pꝛeſul.

l **Jtote** tes vel litota te: vt ait Greciſm⁹ ſub ſcemate: interpꝛetatᷣ minus dicens ⁊ plus ſignans: vt non nouus imo vet⁹: iſte non ē inſipiens: ſꝫ ſapiēs: genus ⁊ ſpēs nō videntur ſimplr̄ dici: imo multiplr̄: Et munera non ſpnas: ſꝫ libē/ter ſuſcipias: vel ecōuerſo qū plus dicit ⁊ minus ſignat: vt dicit Papi. ⁊ vt ait Doctrinale: Fiet ſub ea firmādo negatio bina: et ſic ſm euꝫ litote fit qum due negatiōes vnā faciūt affirmatōeꝫ: vt ſedeo necnō ⁊ ſcribo. ⁊ dicitᷣ a litos quod eſt diſſolutio: quia due partes reſoluuntur in vnaꝫ: ⁊ eſt contraria litote cuidam tropo qui dicitur iperbole.

o **Ecupatō** fit qñ dicim⁹ nos p̄terire aut neſcire aut nolle dice re hec q̄ maxime dicim⁹ hoc mō: Quid referaꝫ q̄ꝫtis tua ſit macłata iuuent⁹ flagitijs. ⁊ Greciſm⁹ ait: Oc cupat hic coloꝛ qū quid trāſire pꝛobat: Nec trāſit p̄tereo cedes periuria furta rapinas. Tedia foꝛte darem ſi ver/bis iſta referrem.

o **Liopomenō** eſt ſub paucis v̄bis mł̄toꝝ ꝯp̄hēſio: vt h̄: vrit amoꝛ paridē. vel h̄: moꝛs mala: moꝛs int⁹ malus act⁹: moꝛs foꝛis vſus: Tūba puella puer lazarus iſta no tant. ⁊ dicitᷣ ab olon qđ eſt totū vel mł̄tum ⁊ pomenon quod ē ꝯiunctio: q̄ſi multoꝝ breuib⁹ v̄bis adiectio.

o **Mopaſia** ē attributio ꝓpꝛietatis vni⁹ alt̄i: vt Ligua mea meditabitᷣ iuſticiā tuaꝫ. Lingue.n.eſt loq̄: ⁊ coꝛ dis meditari. vñ qđ ē coꝛdis attribuitᷣ lingue: ⁊ dicitᷣ ab omos qđ eſt vnuꝫ ⁊ paſia qđ eſt paſſio: quaſi vnitoꝛum paſſio ⁊ attributio.

o **Mophoſis** ē expoſitō ignoti ꝑ eq̄ vł magł ignotuꝫ vt quid ē palmito tas: p̄taxo xas: vł qñ ꝑ grecū exponitᷣ latinū: vt q̄d ē hō: antropos: q̄d ē currē: vectē. ⁊ dicitur ab omos qđ eſt ſiłe ⁊ phoſis qđ eſt expoſitio q̄ſi ꝑ ſiłe expoſitio ⁊ reducitur ad omozenſim: que eſt notificans vnam rem per aliam.

p **Jſātia** ē qđ cui nō pōt vna voce reſpō deri: vt q̄ gerem⁹ belluꝫ: q̄ auxi/lia nobis pꝛata erāt: q̄s erit q̄ ſubuenire velit: qū taꝫ acer be ſocios tractauerim⁹: ⁊ vocatᷣ a tullio h̄ figura iterro gatio.

p **Reciſio** ē quꝫ dictis q̄buſdā qđ ꝯceptū ē relinq̄/tur i audiētiū iudicio. vñ Greciſm⁹: Cōcipe cō/ceptū cela pꝛeciſio fiet: Ut te nō equū certamen ponere mecū: Nūq̄d ego recolo: qđ tu feciſti: ſꝫ dicē nolo. vel p̄/ciſio fit qū aliq̄s v̄ba i aīo ꝯcepit: ⁊ loquēdo iterrūpit.

p **Rofoneſis** ſꝫ Greciſ. ſub ſcema/te ē qū aliq̄s claman do deū: leticiā: vel idignatiōeꝫ exp̄mit: vt O de⁹ in quantis anim⁹ verſatᷣ amantł: ⁊ dr̄ a poꝛoſ qđ eſt ad ⁊ fonos qđ eſt ſonus: q̄ſi ſe habens ad ſonuꝫ.i.exclama tionem: quia hic coloꝛ dicitᷣ exclamatio.

p **Roſopopeia** fit qñ inaīatū lo quitᷣ ad aīatum vt Qui modo naſonis fueramus quinq̄ꝫ libelli. vel quā do inaīatuꝫ ad inaīatuꝫ: vt terra loquitᷣ fontib⁹ ⁊ mari/b⁹. vel fit tot mōis vt metaphoꝛa. ⁊ dicitᷣ a ꝓſos qđ ē ꝑ/ſona ⁊ poio is: qđ ē fingo q̄ſi ſmo fact⁹ a ficta ꝑſona. vł dr̄ a ꝓſon qđ ē ꝑſona ⁊ poio qđ ē fingo q̄ſi dictio noue ꝑſone: ⁊ reducitᷣ ad metaphoꝛā: qū fiat q̄ñq̄ꝫ ꝙ irrōale loquitᷣ rōnali: vt nobis teſtudo locuta ē: ⁊ hec figura ſe/pe iuenitᷣ in theologia. vñ Damaſcen⁹: Nouit ſcriptura ⁊ ꝓſopopeia.i.ꝑſonaꝝ fictōne vti: ⁊ vt de inaīatis ſic de aīatis loq̄. ſic illđ: Mare vidit ⁊ fugit. Hug. v̄o ſic dicit Poio ꝯponitᷣ cū ꝓſopa qđ ē ꝑſona: ⁊ dicitᷣ h̄ ꝓſopopeia ie.i.ꝑſone ꝯfictio vel ꝯfirmatio: vt quꝫ res nō loquēs in troducitᷣ loq̄ns: vt ego celū tego oīa: ⁊ ego t̄ra calcoꝛ ab oīb⁹. Jn doctrinali dicitᷣ: Perſonāq̄ꝫ nouā foꝛmās dat ꝓſopopeiā

p **Rothe** ſeoſparalāge fit qñ vna p̄poſitio ponitᷣ ꝑ alia. vide in ſuo loco in quinta parte.

r **Atioci** natio fit qñ aliq̄s a ſeip̄o queritᷣ rōnem: ⁊ poſtea ip̄e dicit: vt di ues atrar⁹ eget: q̄re non cōpetit vſus: Tangere ꝑta timet cur ne minuatᷣ aceruus.

r **Epetitio** fit ex eo ꝙ eadē dictio in p̄ncipio pluriū clauſularū repetitᷣ: vt Laudate dñꝫ de cel: laudate eū in ex celſis ⁊c̄. ⁊ vide q̄litᷣ differūt: repetitio: ꝯuerſio: cōplexio: ⁊ cōuenit cum ſcemate: qđ dicitᷣ anafoꝛa.

s **Entētia** in rhetoꝛica idē ē qđ ꝓuerbi uꝫ qū p̄ponitᷣ aliq̄d ad breui tatē alicui⁹ moꝛał inſtructōis: ⁊ ponitᷣ ꝯſecutō vt ſm Greciſ. Cui ſatł eſt qđ hꝫ ſatis illū ꝯſtat hēre: Cui nihil ē qđ hꝫ ſatis ꝯſtat illū egē. g̊ facit v̄t⁹ nō copia ſuf/ficiētē: ⁊ nō pauꝑtas ſꝫ mētł hiat⁹ egētē.i.auaricia. Siłr hic: Hic liber ē qui vitijs nō ē ſeru⁹. Hug. v̄o dic̄: A ſen/tio tis: dr̄ h̄ ſn̄ia tie iudiciū vel litł deciſio: vel firma ⁊ in dubitata rñſio: vel aīaduerſio: vel ſenſus: vel intellectus Jtē ſn̄ia q̄dā coloꝛ rhetoꝛic⁹ dr̄.ſ. breuis oр̄o aliq̄d moꝛ/talitatł generalr̄ ꝯpꝛehēdēs: vt Obſequiū amicos: v̄itas odiū pit. Et a ſn̄ia dicitᷣ ſētētioſus ſa ſuꝫ: ſn̄ijs plen⁹: ⁊ cō paratᷣ. ⁊ ſꝫ Greg. Sentētia ſimplr̄ dicta in bona ꝑte ac/cipitᷣ: ⁊ vt dic̄ Jſido. Sententia ē determinata acceptio alterius partis ꝯtradictōis.

s **Jnepteſis** ſꝫ Doctrinale fit dupłr vno mō ē acciñtis mu/tatio p̄cipue numeri i numeꝝ: vt vnica ſcā fuit mulier q̄ ſunt mō mł̄te. ſꝫ iſte modus nō ē mł̄tuꝫ in vſu. Alio mō ē mutatio de ſcđa ꝑſona ad tertiā: vt Nobis ꝑce de⁹ no ſtros lauet iſte reatus. vñ verſus: Dicuntᷣ bine ſpēs ſyne pteſis eē. Et differt h̄ modus a tropologia: q2 ibi fit trā/ſitus ecōuerſo de tertia ꝑſona ad ſcđam: vt Dñi eſt ſal⁹: ⁊ ſuꝑ popu lum tuuꝫ benedictio tua. ⁊ dicitᷣ a ſyn quod eſt cō ⁊ theſis poſitio quaſi ſimul poſitio.

s **Omotopeia** ponitᷣ a greciſmo ſub tropo: ⁊ ꝯuēit cū fantaſia. ⁊ ē ſomotopeia: qū res icoꝛpea re/ducitᷣ ad loquēdū: vt qū dr̄ de⁹ vel angel⁹ loq̄. ⁊ dr̄ a ſo ma qđ eſt coꝛp⁹: ⁊ poio qđ ē fingo: inde ſomotopeia.i. figmentū coꝛpis. vel dicitᷣ a ſoma quod ē coꝛp⁹: ⁊ theſis qđ eſt poſitio: ⁊ poio is q̄ſi ficti noīs poſitio. Subiectio in ſuo loco eſt in quinta parte.

t **Raducrō** fit qū aliqđ nomē ꝑ ſu/os cāus variatᷣ: ⁊ ꝯuēit cū quodā ſcemate qđ appellatur poliptoton. vñ Greciſ. Miſce ꝑ cāus vocē traductio fiet: vt Si nihil in vitā io/cundi⁹ ē tibi vita: Jndecoꝛē vitaꝫ pages v̄tute relicta. vł ēt fit i ꝯſonātia: vt Cur illā curas q̄ mł̄tas dat tibi curas

t **Ranſitio** eſt color per quē ↄtinua
mus dicta dicēdis:vt au
diſtis qualez ſe prebuit iſte penti: nunc qualis
ipſe fuit parēs audite viciſſiz. Itē dicto de noīe dicendū
ē d vbo:vl' fit qñ breuit̃ oñdit̃ dcm̃ ꝛ p⁹ea q̄d fit dicēd.

t **Ropologia** ſm Greciſmuz ſub
ſcemate: ē ↄuerſio
ad aliquē p ſcd̄am pſonā:vt Dñi ē ſalus ꝛ ſup
populū tuū benedictō tua. ꝛ dr̃ a tropos qd̄ eſt ↄuerſio
ꝛ logos qd̄ eſt ſermo:q̄ſi ſermonis pri⁹ habiti cōuerſio:
ꝛ ē eadē qū apoſtropha. Hug.n.dicit ꝙ tropologia eſt
excuſatio vel ſenſus ſpūalis vel moralis ꝛ figuratīa ītel
ligentia vel locutio:vel emēdatio vite. Et inde tropolo-
gicus ca cū: ꝛ tropologice aduerbiū: ꝛ tropologico cas:
ꝛ tropologizo zas tropologice loqui. Pap. aūt ſic dicit:
tropologia moralis inſtructio:ad inſtructōem ꝛ corre-
ptōem morū ſiue aptis ſiue figurat' ſermonibus ꝓlata.
Amō de allotheca ꝓut eſt figura ↄſtructionis ſm ꝙ de
ea detminat Priſ. videam⁹. Poſſet hic cōpetent̃ dici de
ſeptem regulis ciconij: ꝛ de ſpēbus diſtinctiōis.ſ.coma
te:colo:periodo.ſꝫ poſt allothecaz de eis dicemus.

a **Llotheca** eſt iproprietas ↄſtructi
onis ex eo ꝙ dictiōes ī
eo poſite cōſtruunt̃ in diuerſitate accidentium
vt ego ſortes lego:vel recipiūt aliā ↄſtructibilitatez quā
hēant a nā:vt ſortes ē alb⁹ pedē: ꝛ dicit̃ ab allon quod
ē alienū ꝛ theſis qd̄ eſt poſitio vel theca inde allotheca
.i.aliena ꝛ diuerſa poſitio accidentis vel accidentiū: qd̄
ſcema dr̃ a donato: ꝛ in lexeos ꝛ in dianeos diuidit̃ ab
eodē. Hic nota ꝙ figura eſt licentioſa iproprietas vſu
auc̄te vel cōmoditate ꝓlata: ꝛ ſꝫ hoc aliqñ eſt tolerabi
lis ꝛ extendenda:aliquādo tolerabilis ꝛ non extenden-
da. Tolerabilis ꝛ extendenda eſt illa q̄ plus hꝫ rōnis q̄ꝫ
vitij: q2 vſu ꝛ cōmoditate ꝓbat̃:ſic euocatio ꝛ cōceptio
Tolerabilis vo ꝛ nō extendenda ē illa q̄ hꝫ plus vitij q̄ꝫ
rōnis:que tm̄ auc̄te ꝓbat̃ ſicut antiptoſis ꝛ paragoge.
Spēs allothece ſm Priſ. ſunt quinqꝫ.ſ.ꝓlenſis:ſilenſis
zeuma:ſyntheſis: ꝛ ātiptoſis. De ſingul' p ordinē videā⁹

p **Rolenſis** ē pſūptio rex explicāda
rū ordinē ſecutax:vt aq̄
le volauerunt:hec ab oriēte:illa vo ab occidēte
ꝛ dicit̃ a ꝓ qd̄ eſt p̄: ꝛ lenſis qd̄ eſt ſumptio:inde ꝓlēſis
q̄i preſumptio. Spēs ꝓlenſis vt vlt Priſ. in pmo mīo.
ſunt tres. Prima que hꝫ fieri p ſolos rectos: de q̈ talis
dat̃ regula:Qum fit diuiſio p ſolos rectos p̄ponendus
eſt ntūs pluralis cū verbo: ꝛ diuidentia debent ſeq̄ ſine
vbo:tum ſingularit̃ tuz pluralr̃:vt hoīes ſunt: hic bon⁹
ille malus:vel homines ſunt: hi boni illi mali. Ex predi
ctis pꝫ ꝙ hec ē icōgrua diuiſio:Oculi alter dext̃ alter ſi-
niſter:vel Homines hic ē bon⁹ ille malus.niſi forte ex-
cuſet̃ per antiptoſiz:ita ꝙ ille ntūs p̄cedens ponat̃ pro
gtō:qm̄ diuidentia nō precedunt vbum a quo ille ntūs
regat̃: ꝛ reſpectu cui⁹ fiat diuiſio:qū oīs diuiſio habeat
fieri reſpectu vbi vel attributi. Scd̄a diuiſio hꝫ fieri p re
ctos ꝛ obliquos:cui⁹ regula talis eſt:Quotiens fit diui
ſio p rectos ꝛ obliquos: an̄ponendus eſt gtūs pluralis
vel ſingularis noīs collectiui ſine vbo: ꝛ poſtea debent
ſequi diuidentia cū verbo taz ſingulr̃ q̄ꝫ pluralr̃:vt ho-
minum hic eſt bon⁹ ille malus:vel hominuz:hi ſunt bo
ni illi mali:vel romane gētis:alij ſunt fortes alij debiles
Tertia diuiſio hꝫ fieri p ſingulos obliquos: ꝛ tunt dꝫ p̄-
poni obliquus cū participio ↄſtruct⁹ intranſitiue: ꝛ di-
uidentia reſpectu illi⁹ ſubſequi p obliquuz:vt aquilarū
volantiū hui⁹ ab oriente:illius ab occidente ſilis eſt ce-
leritas. ꝛ poteſt fieri p obliquos caſus:vt aquilis volan
tibus:huic relinquit̃ oriens:illi occidens: aquilas volā
tes:hanc dimiſit oriēs illā occidens: aquilis volantib⁹:
hac gaudet oriens iſta occidens. Poteſt tamen diuiſiz
ſumi p gtm̄ ꝛ diuidentia p alios obliquos:vt aquilaruz
volantiū:huic relinquit̃ oriens:illi occidens: ꝛ in ablati
uo ſilr̃. Sꝫ querit̃:quā improprietatē operet̃ ꝓlenſis.
Ad hoc dicūt quidā ꝙ ordinē p̄poſterū:q2 illi ntī poſt-
ponunt̃ ſuo verbo.ſ.hec vel illa quꝫ dicit̃: Aquile vola-
uerunt: hec ab oriente illa ab occidente. Sed eadez rōe
hic eſt ꝓlēſis:mecū tecū:ſecū:quꝫ potius fit ibi anaſtro-
phe. Ad hoc dicimus ꝙ ibi eſt multiplex figura:qum
dicit̃:aquile volauerunt:hec ab oriente illa ab occidēte
Nam ex eo ꝙ ntī ſingularis numeri reſpiciunt plurale
ē ibi allotheca numerox. ex eo ꝙ prepoſterant̃ ſuo vbo
ē ibi anaſtrophe:q2 tm̄ ſunt ibi tres attributōes:vna plu
ralis: ꝛ due ſingulares ibi eſt zeuma:ſꝫ ꝓpter modū diui
dendi ibi ē ꝓlenſis. vn̄ non credimus ꝙ ꝓlenſis p ſe ſu-
pta ſit figura ↄſtructōis:ſꝫ q2 de facili nō ↄtingit in ſmo
ne ſine figura ↄſtructōis. Jō ponit̃ a priſtiano int̃ ſpēs
allothece. Quidaz tamē dicunt ꝙ inquantuz diſſimilia
reddunt̃ verbo mediante diuiſiōe ē ibi figura ↄſtructio
nis:ſꝫ inq̄ꝫtum ē ibi facultas quedā venuſte iterp̄tatiōis
de toto ad ptes ita ꝙ ptes diuidentes poſtponant̃:quꝫ
naturalr̃ ſint priores. Eſt.n.ibi figura locutiōis: ꝛ hec fit
qñqꝫ implicite:vt Alter in alterius iactantes lumīa vul
tus. Item Uana locuti ſunt vnuſquiſqꝫ ad ꝓximū ſuuz
qñqꝫ explicite:vt in ſupradicto exemplo: aquile volaue
runt ꝛc̄. Nota ꝙ ſi ↄiunctio īterponat̃ non bñ dicitur
vt aquile volauerūt:hec ab oriente ꝛ illa ab occidente:
q2 determinatōes que ſequunt̃ partiꝫ ſuppoſitū ꝛ ptim
appoſitum non ſunt copulabiles alicui voci. Queritur
ēt de hoc qd̄ dicit Priſ. in mino. ꝙ qui non ponat̃ in cō
ſtructōibus diuiſiuis:q2 cōuenient̃ dicit̃: Hominū qui
legunt:hic eſt ſortes ille plato. Ad hoc dico ꝙ qui nō
ponit̃ in locutōib⁹ diuiſiuis: ita ꝙ ſit alterū diuidentiuz
hac de cā:q2 dictio diuidens venit in locutiōe ꝓ pte di-
uiſi.ſꝫ hoc relatiuū qui refert totū ſuppoſitū ſui antece-
dent'. Item querit̃ de hoc qd̄ dicit Priſ. qñ fit diuiſio
p rectos ꝛ obliquos an̄ponēdus ē gtūs plural' vel gtūs
ſingularis noīs collectiui:q2 Ariſto. talem ponit diuiſio
nē:Quātitatiſ: aliō ↄtinuū aliō diſcretū. nec tm̄ iſte gtūs
q̄ꝫtitatis ē gtūs pluralis:nec gtūs ſingularis noīs colle-
ctiui. Ad hoc dico ꝙ talis diuiſio ē incōueniens ſcd̄m
Priſ. excuſat̃ tamē more philoſophi talis diuiſio: quia
Ariſto. ibidē intendit diuidere q̄ꝫtitatē:ſm ꝙ eſt vl'e ge-
nus rerū nō coartatū ad numex vel ad gen⁹. Et iō vſus
ē diuidentibus in neutro genere: q2 magis aptum erat
tali diuiſioni. Querit̃ etiā de hoc qd̄ dicit Priſ. qñ diui
ſio p ſolos obliquos neceſſe eſt vti pticipio ꝛ trāſitōem
facere. Cōtra:ↄuenient̃ dicit̃:aquilarū que volant hui⁹
ab oriēte illi⁹ ab occidēte ſilis eſt celeritas:et in tali diui
ſione nō eſt pticipiū. Ad hoc dicunt quidaz ꝙ neceſſe
eſt vti participio.i.vtile:q2 diuiſio ſemp debet fieri reſpe
ctu alicui⁹ attributi:non tamē ſemp eſt ibi pticipium:vt
in p̄dicto exēplo. Nos vo dicim⁹ ꝙ ſemp neceſſe eſt vti
pticipio vl' ſuppletōe illi⁹ ꝓpt̃ vehemētez intrāſitiōez:q̄
ē inter ipm ꝛ diuiſuz:reſpectu cui⁹ diuidentia ſubſequū
tur:ſi tamē fiat diuiſio aliquādo:ita ꝙ nō ſit ibi partici
piū: vel ſuppletio illius:vt duox hominū:vnuz videt ſor
tes:aliū videt Plato. Dico ꝙ vel erit ibi eclipſis pticipij
vel erit ſimplex ptitio:non diuiſio noīanda. Item queri
tur an diuiſio poſſit fieri per vtm̄: Dico ꝙ nō: qm̄ vtūs
nullum recipit attributū reſpectu cui⁹ poſſit fieri diuiſio

ſed pfectā per ſe facit orationē.

n Ota hic ꝙ noīatiuus qui apponit̃ v̄bo ſubſtantiuo nō tenet̃ concordare cū verbo ſubſtantiuo in numero: nec in pſona: qꝛ nō ſupponit ei. vn̄ bn̄ dr̄: Sū homo: ſū hoīes. vn̄ Lucanꝰ: Ceſar erat oīa. Uerūtn̄ aliqn̄ cōcordat cū ſequēti ꝛ nō pcedēti p ſylenſim vel anaſtrophē: eo ꝙ intelligit̃ aīt: vt Rixe amantiū reintegratio amoris eſt. ꝛ Ouidiꝰ: Ueſtes qs geritis ſordida lana fuit. ꝛ Propheta: Teſtimonia tua meditatio mea ē. ꝛ Arma vnꝰ gladiꝰ eſt. ꝛ Nuptie vnū cōnubiū eſt. Et ſcias ꝙ in hmōi locutiōibꝰ ntīs ſupponēs dꝫ pcedere h̄ verbū eſt: ꝛ ei imediate iūgi. Si aūt ſeqret̃ ntīs ille poſt v̄buꝫ incōgrue diceret̃. vn̄ nō ꝯcedimꝰ hmōi latinitates: Teſtimonia tua ē meditatio mea. vel Arma ē vnꝰ gladiꝰ. vel Meditatio teſtīonia tua ē. vel Unꝰ gladiꝰ arma ē.

s Ylenſis eſt diſſilum clauſularꝫ p vnū verbū ꝯglutinata conceptio. Et dr̄ a ſyn qḋ eſt cō: ꝛ lenſis qḋ eſt ſūptio vel captio: inde ſylenſis. i. cōceptio. Fit aūt cōceptio qttuor modis: p genera: numeros: pſonas: ꝛ caſus.

c Onceptio generū ē dictionū diuerſoꝝ generꝫ ſub adiectiuo pluralis numeri conſociatio: ita ꝙ vna cadat in ꝓprietatē alteriꝰ. Et nota ꝙ maſculinū cōcipit ꝛ cōcipit̃. femininū cōcipit̃ ſed nō cōcipit: neutrū cōcipit ꝛ nō cōcipit̃: Nā maſculinū ꝯcipit femininū ꝛ cōcipit̃ a neutro: vt Uir ꝛ mulier ſūt albi. Uir ꝛ mācipia ſūt alba. Femininū concipit̃ a maſculino ꝛ neutro: ſed nō cōcipit niſi auctoritate ſue rei. vn̄ Lucanꝰ: Leges ꝛ plebiſcita ſūt coacte. hic enī femininū cōcipit neutrum: qḋ ſuſtinendū ē ſed nō extendendū. Neutrū enī concipit maſculinū ꝛ femininū ſed nō cōcipit̃: qꝛ ꝯfuſū ē ad vtrūqꝫ. cām q̄remꝰ infra. Conceptio numeroꝝ ē dictionū diuerſoꝝ numeroꝝ ſub dictiōe pluralis numeri aſſociatio. Et ē ſciēdū ꝙ ſingularis ꝯcipit ſingularē p eq̄pantiā: vt Sortes ꝛ plato legūt. pluralis cōcipit ſingularē: vt Hoīes ꝛ aſinꝰ currūt. ſingularis nūqꝫ concipit pluralē.

c Onceptio perſonaꝝ eſt dictionū diuerſarū pſonaꝝ ſub dictiōe pluralis numeri ſociatio: ita ꝙ vna cadat in ꝓprietatē alteriꝰ. vn̄ ſciendū eſt ꝙ prima pſona cōcipit ſecundā ꝛ tertiā ſub v̄bo pluralis numeri ꝛ prime pſone: qꝛ vt dr̄ in doctrinali: Cōcipiēs ſilr̄ ſibi vult verbū retinere. vt Ego ꝛ tu legimus: Ego ꝛ plato diſputamꝰ. Secūda cōcipit aliā ſecundā ꝛ tertiā: vt Tu ꝛ tu legitis. dirigēdo ſermonē ad diuerſos: vt Tu ꝛ plato legitis. Tercia concipit aliā tertiā ſine figura: p ſolā equipantiā: vt Sortes ꝛ plato legūt. In cōceptione autē caſuū attendendū eſt ꝙ ntīs cōcipit ablatiuū mediāte hac ꝑpoſitiōe cū: vt Sortes cū platone currit. Et ē notandū ꝙ in oī cōceptiōe dictio cōcipiens ꝛ ꝯcepta poſſūt indifferent̃ pcedere: ꝑterqꝫ in cōceptiōe pſonarum. vbi pſona cōcipiens ſemꝑ eſt ꝑponenda: qꝫuis ꝯtrariū cā honoris inueniat̃ in euangelio: vt Pater tuꝰ ꝛ ego dolentes q̄rebamꝰ te. Uoluit enī beata v̄go maria honorare ſponſū ſuū ꝑponēdo eū: vt exemplū daret vxoribꝰ honorandi viros ſuos. Fit etiam cōceptio pſonaꝝ ſimul ꝛ caſuū mediāte ꝑpoſitiōe cū: ſed nimis iproprie: vt Mecū ſortes legimꝰ. i. ego ꝛ ſortes legimꝰ. Tecū ſortes legitis. i. tu ꝛ ſortes legitis. vn̄ Uirgiliꝰ: Diuellimur inde mēphitas ꝛ pelias mecū. Item ē cōceptio realis ꝛ cōceptio vocalis. Cōceptio realis eſt: vbi res diuerſarū pſonarū ſub verbo pluralis numeri ſociant̃: vt Nos legimꝰ. Cōceptio vocalis ē: que ptinet ad voces diuerſorū generū vel numeroꝝ vel pſonarū: vt dictū ē. Et ſciendū ꝙ vbi ē cōceptio vocalis: ibi ē ꝛ realis: ſꝫ nō ꝯuertit̃.

s Ed queritur qūo reſoluat̃ ꝓnomen plurale poſitū cōceptiue: vt Nos legimꝰ. Utꝝ dicatur ego ꝛ tu: vel ego ꝛ ille. Ad h̄ dicimꝰ ꝙ tale ꝓnomē debet reſolui in ſuū ſingulare ꝛ aliaꝫ dictionē: que careat diſcretiōe generꝭ: numeri: ꝛ pſone: vt quodāmō euagetur ad incertū genꝰ: numerū: ꝛ pſonam: ꝛ talis dictiōis defectꝰ ē apud latinos. ſigt̃ g̃ hoc ꝓnomē nos: rem loquentē in pſonali ꝓprietate p̄me pſone: ſed alꝭ in nulla determinata pſonali ꝓprietate. Itē qū dr̄: Mecū ſortes legimꝰ: ſolet queri an ille ablatiuꝰ ſignificet ablatiue: an noīatiue: ꝛ vtꝝ copulet̃ illi ntō mediante ꝑpoſitione. Ad h̄ dicimꝰ ꝙ ablatiue ſigt̃: ſed ntīe ſupponit. Reducit̃ enī ad ſuppoſitionē nti mediante illa prepoſitione: nō p copulationē: ſed p quandam aſſociationeꝫ.

Hic nota ꝙ maſculinū ꝛ fe. ſūt eq̄ pn̄cipialia qꝫtū ad nām: ſed nō eque potētia: qꝛ maſculinū ē agens ꝛ fēim patiēs in ope generatiōis. Et iō maſculinū in ope ꝑponit̃ femīno tāqꝫ dignıꝰ: ꝛ impat ei tāqꝫ debiliori. vn̄ cōcipit ipſū: vt Uir ꝛ mulier ſūt albi. Itē ſcias ꝙ qū dr̄ Uir ꝛ mancipiū diligūt ſe: ibi h̄ ꝓnomē ſe ē neutri ge. qꝛ neutrū cōcipit maſculinū. ꝛ ſilr̄: Mulier ꝛ mancipiū vidēt ſe. h̄ ꝓnomē ſe ē neutri ge. qꝛ neutrū concipit feminū. Querit̃ h̄ quare neutrū vincat maſculinū ꝛ fēim ī officio adiecti ſiue ī ꝯceptiōe: qū illa ſint digniora qꝫ neutrū. adiectiua enī in neutro ge. ſubſtantiuant̃: vt Album currit. Ad h̄ dico ſequēs mgr̄m Bene. ꝙ iō illa nō trahūt̃ ad iproprietatē: qꝛ digniora ſūt ꝛ neutrū trahit̃: qm̄ ē indigniꝰ. vel pōt dici ꝙ maſ. ꝛ fe. ſūt genera rei: ſed p neutrū habet̃ res generis: potētior autē ē res qꝫ accidēs rei. ꝛ iō neutꝝ vincit illa duo in officio ſubſtātiui: ꝛ in cōceptione generū. Et ob h̄ debet exponi p generale nomē cuiꝰ naturā in ſe hꝫ: vt Albū currit .i. res alba. Itē maſculinū ꝛ fēim ſūt magis finita ꝛ coartata apud naturā qꝫ neutrū. ꝛ iō neutrū ē aptiꝰ generalitati qꝫ illa: ꝛ ē potentiꝰ ad trahendū: vt dicat̃: Uir ꝛ mancipiū ſūt alba. ſilr̄ Mulier ꝛ mācipiū ſūt nigra. Queri etiā ſolet an iſta ſit ꝯgrua: Et albꝰ ꝛ alba ē ciuis. ita videt̃: qꝛ itelligit̃ gemiari ꝓpt̃ ꝯiūctionē: vt ſi dicat̃ Et albꝰ ē ciuis ꝛ alba ē ciuis: g̃ cōgrue dr̄: Et albꝰ ꝛ alba ē ciuis. Sꝫ ꝯ: illa duo adiectia reſtringunt illū terminū ciuis ſemel poſitū: ꝛ faciūt repugnātiā ī ſuppoſitiōe illiꝰ: g̃ locutio illa reddit̃ incōgrua. Ad h̄ dico ꝙ eſt cōgrua: qꝛ ſubſtātiuū intelligit̃ gemiari: ꝛ ſic qꝫtum ad vnū ſupponēs venit tn̄ ꝓ maribꝰ: ſed qꝫtū ad alterum venit tn̄ ꝓ feminis. Querit̃ etiā q̄re duo ſubſtantiā diuerſoꝝ generū poſſūt recipe adiectiuū vniꝰ generꝭ: vt Uir ꝛ mulier ſūt albi. Et nō adiectiua diuerſoꝝ generū poſſūt recipe ſubſtātiuū vniꝰ generꝭ: qꝛ male dr̄: Ciues ſūt albi ꝛ nigre. Ad h̄ dicimꝰ ꝙ ſubſtātia veniūt cōceptiue. vn̄ adiectiuū cadit in ꝓprietatē vnius eoꝝ qꝫtū ad genꝰ. Sed adiectia habētia diſcreta genera: volunt reſtringere qn̄ adiūgunt̃ ſubſtātiuo cōis ge. eo ꝙ formę eſt ꝓpriū imutare. vn̄ ſi ſubſtantiuū ſemel intelligatur reſpectu diuerſoꝝ generū: locutio ē incōgrua ꝓpter repugnantiā: vt Ciues ſunt albi ꝛ nigre: at ſi intelligat̃ geminari nulla eſt ibi repugnātia. vn̄ cōgrue dr̄: Et albi ꝛ nigre ſūt ciues. Inuenit̃ tn̄ apud Ouidiū: Eſt ſpecus exeſus ſtructura pumicis aſper. Nō homini facilis nō adeūda fere.

s Ciendum eſt hic ꝙ vnitas addita vnitati facit pluralitatē. vñ verbū plurale dꝫ ſequi: vt Sortes ⁊ plato legūt. Pōt tñ ꝯgrue dici: Sortes ⁊ plato legit. ſicut illud: Cartago mariuſq; tulit. Sed ītelligit diuiſim tāq; ſint due: qꝛ verbū redditꝰ zeumatice vtriq; ntō. i. Sortes legit ⁊ plato legit. Si aūt ꝯiunctio ꝑponat ⁊ interponat duobꝰ ntīs ſingularis numeri: verbū eiꝰ ꝓprie reddit ſingulare: qđ diſtributio ꝯiūctiōis facit: vt Et ſortes ⁊ plato legit. ⁊ ſic male dr̄: Et ſortes ⁊ plato legūt. ſicut et male dr̄: Sortes legūt: ⁊ ita dicūt multi. At nos dicimꝰ ꝙ vtraq; eſt cōgrua: Et ſortes ⁊ plato legit. Et ſortes ⁊ plato legūt: qꝛ v̄bū pōt reſpicere hunc terminū ⁊ ſortes ⁊ plato diſtributiue. ⁊ ſic dꝫ intelligi in ſingulari numero ſeq̄: qꝛ redditꝰ ſingularit̄ vtriq; ntō. Pōt etiā eundē reſpicere collectiue: ⁊ h̄ mō ē accipiēdū pluralit̄. Nō tñ ſeq̄t ꝙ ſit dicēdū: Sortes legūt: qꝛ collectiōe ꝑmiſſa: poſtea diſtributio ē cōgrue faciēda h̄ mō: Et ſortes ⁊ plato legūt. i. ipſi legūt: ita ꝙ ſortes legit ⁊ plato legit. Eodē mō ꝯcedimꝰ: Et ego ⁊ tu legimꝰ. i. nos legimꝰ: ita ꝙ vterq;. vñ Priſ. ait: Et agamenonis filius ⁊ menelai filia ſociati ſūt. ſiliter Et ego ⁊ appoloniꝰ ſcribimꝰ. ⁊ certe oēs autores eſſent rep̄hendendi niſi tales locutiōes recipent: qꝛ frequent̄ his vtūt. Si aūt ſingulari nūerꝰ ⁊ pluralis ꝯiūctiōe interpoſita copulent: debet eis reddi v̄bū plurale: vt Hō ⁊ aſini currūt. Pōt tñ alia ꝯſideratiōe verbū reddi priori ntō: vt intelligat v̄bū zeumatice reddi: ⁊ ſic erit illa locutio plures. Et ſm h̄ cōgrue dr̄: Hoīes ⁊ aſinꝰ currit. i. hoīes currūt ⁊ aſinꝰ currit. vñ Ouidiꝰ: Oēs hyliades totaq; troia dabit. Itē dicimus in ꝑſonis: qꝛ pōt congrue ꝑ zeuma dici: Ego ⁊ tu legis: vel tu ⁊ ego lego: vel ego ⁊ ſortes legit: ⁊ debet inter tales ntōs tūc fieri q̄dā diſtinctio: ad oſtendendū ꝙ due locutiōes intelligant ꝯiūgi. Tales aūt locutiōes ab arte ſūt: ⁊ ſepe in autoribꝰ inueniunt. vñ Horatiꝰ: Tu q̄d ego ⁊ populꝰ mecū deſideret audi. i. q̄d ego deſiderem ⁊ q̄d populꝰ deſideret. Si autē coniūctio ꝑponat ⁊ interponat ntīs diuerſoꝝ numeroꝝ vel diuerſarū ꝑſonarū: dicūt quidā ꝙ nō pōt ſequi aliqđ verbū: qꝛ oporteret illud eſſe duoꝝ numeroꝝ vel duarū ꝑſonaꝝ: ⁊ ſic iudicāt iſtas incongruas: Et hō ⁊ aſini currūt: ⁊ ego ⁊ tu legimꝰ. Nec ego nec tu ſcribimꝰ: nec hō nec aſini currūt. Cā enī incōgruitatis eſt ꝯiūctio ꝑmiſſa: qꝛ illa req̄rit ꝙ verbū reddat vtriq;. Nos v̄o iudicamꝰ eas congruas: ⁊ ſepe vtunt eis autores. vñ ita inuenit in Priſ. Nec vos q̄ nec illi referūt eſtis. Dicimꝰ g̊ ꝙ cōgruētiſſime ſequit verbū plurale: qđ priꝰ reddēdū eſt collectiue: poſtea diuiſim cōgruitate ſeruata: vt Et hō ⁊ aſini currūt. i. ipſi currūt: ita ꝙ hō currit ⁊ aſini currūt. ſilit̄ Nec ego nec ſocij mei ꝓficimꝰ. i. nos nō ꝓficimus: ita ꝙ nec ego ꝓficio nec ipſi ꝓficiūt. Et pōt eſſe in talibꝰ zeuma: ⁊ tūc verbū p̄ori numero vel ꝑſone tenet. vñ cōcedimꝰ Nec ego nec ſocij mei ꝓficiūt: nec ſocij mei nec ego ꝓficio. Qui tales loctiōes condēnant: nimiū ſunt acuti: deſtruūt enī artē ⁊ oēs autores.

q Ueritur etiā an cōgrue dicat: Sortes ⁊ plato currit ⁊ legunt quum diuiſim cōcedamꝰ: Sortes ⁊ plato legūt: ſortes ⁊ plato currit. Dicimꝰ ꝙ incōgrua ē propter repugnātiā: qꝛ verbū aliter reſpicit illos ntōs ꝯiunctim: ⁊ alit̄ diuiſim. Tñ inuenit apud Horatiū: Ambulat acer fulciꝰ ⁊ caſiriꝰ male rauci. Ecce duo ntī cōfundunt ꝓpter cōceptionē ⁊ zeuma: qđ auctoritati aſcribimꝰ ⁊ nō arti: qꝛ nō cōcedimꝰ ꝙ bene dicat: Petrꝰ ⁊ iohānes diſcipuli platonis legit. Inuenit etiā Act. v. Reſpōdens aūt petrus ⁊ apl'i dixerūt. vbi tñ eſt appoſitio: hñ pōt eſſe numeroꝝ cōfuſio: vt Ciuitas piſe ē pulchra: ⁊ Aīal boues ſine fraude moriunt: ſicut ꝑ appoſitionē poſſūt cōſtrui dictiōes diuerſarū ꝑſonarū vel diuerſoꝝ generū intranſitiue: vt Ego ſortes curro: vel ego ipſe diſputo: ⁊ ego ille q̄ curro diſputo. ſiliter Ciuitas mediolanū ē fortis: Mācipium berta ē fidele: Liber decreta ē magnꝰ: Liber topica ē difficilis. Poteſt etiā dici liber topicoꝝ vel decretoꝝ intranſitiue: ſicut Ciuitas bononia: ⁊ vrbs ianua: ⁊ tñ poſſet dici: Ciuitas bononie: ⁊ vrbs ianue. i. vrbs q̄ ē ianua. ſed h̄ nō multū aliquibꝰ placet: q̄uis inueniat apud Uirgiliū dicentē: Urbēq; patauí. i. vrbs q̄ vocat patauiū: q̄ mō dicit padua. Quedā tñ ſūt magis req̄rentia gtīm: vt Perſona epī: Subſtātia ſocratis. et tñ poſſet dici: Perſona eṕs eſt honeſta: ſicut Poteſtas petrꝰ ē bōa: Et ſubſtātia ſocrates ē corporea. Hmōi enī noīa ꝑtē ⁊ totū diuerſimode poſſūt notare. Nota h̄ ꝙ Donatꝰ diuidit allothecā ꝓut ē ſpēs cōſtructiōis in tres ſpecies. ſ. in ꝓlenſim: ſylenſim: ⁊ zeuma. Priſ. v̄o in q̄nq; ſpēs. ſ. in ꝓlenſim: ſylenſim: zeuma: antiptoſim: et ſyntheſim. Alij v̄o dicūt ꝙ allotheca ꝓut ē figura ꝯſtructionis ſtricte loquēdo diuidit in tres ſpēs ſm Priſ. ſ. in ſylenſim: antiptoſim: ⁊ ſyntheſim. Scđm v̄o Donatū oēs ſpēs allothece q̄ excuſant vitiū ꝯſtructiōis comprehēdunt ſub ſylenſi. ⁊ h̄ patet ꝑ Donatū dicētē: Hoc ſcema. i. ſylenſis late patet ⁊ fieri ſolet nō ſolū ꝑ ꝑteſorationis: ſed ꝑ accidentia ꝑtiū orōnis. vñ oēs ſoleociſmi q̄ fiūt in poemate ſiue more ſapientiū excuſant per h̄ ſcema. ⁊ ſm iſtos oportet dicere: ꝙ zeuma ⁊ ꝓlenſis ſint figure locutiōis ꝓprie ⁊ ꝑ ſe loquēdo: ⁊ ſm Priſ. ⁊ ſm Donatū. Sed ꝯ hoc ſic obijcit: Hec opinio videt ꝯdicere Priſ. qui diuidit allothecā in q̄nq; ſpēs ꝓut ē figura cōſtructionis. ⁊ magiſtri cōiter dicūt ꝙ figure q̄ variāt accidētia ſūt q̄nq;. Ad h̄ dico ſeq̄tēs mgr̄m Bene. ꝙ ꝓlenſis ꝑ ſe ſūpta nō eſt figura cōſtructionis: ſed qꝛ de facili nō ꝯtingit in ſermone ſine figura cōſtructiōis Ideo ponit a Priſ. inter ſpēs allothece: vt ſupra dixi in ꝓlenſi. ſiliter zeuma ſemꝑ ē figura locutiōis: ⁊ reſpondet coloribs rhetoricis: q̄ appellant adiūctū vel cōiunctum. Priſ. autē iō ponit zeuma int̄ figuras ꝯſtructionis: qꝛ ſemꝑ fit cū allotheca numeroꝝ vel ꝑſonarū.

3 Zeuma ē tertia ſpēs allothece ſm Priſ. ⁊ interp̄tat adiunctio. Et ſic deſcribit a Donato: Zeuma ē vniꝰ verbi cōcluſio diuerſis clauſulis apte cōiuncta. ⁊ hꝫ fieri tribꝰ modis ſm Iſido. ſ. a ſuꝑiori qñ verbū ꝑmittit: vt Legit ſortes ⁊ plato. A medio qñ interponit: vt Hebrei ſunt ⁊ ego. Ab inferiori: qñ verbū ſupponit: vt Tu q̄d ego ⁊ populus mecū deſideret audi. Beda ſic dicit: Zeuma. i. cōcluſio dr̄ figura: qñ multa ꝑcedentia aut vno v̄bo aut vna ſentētia cōcludunt. verbo vt Apl's ait: Oīs amaritudo: ⁊ ira: ⁊ indignatio: ⁊ clamor: ⁊ blaſphemia tollat a vobis. Sentētia: vt Qui ingredit ſine macula ⁊ oꝑat iuſticiā: qui loquit veritatē in corde ſuo ⁊c̄. Ad vltimū ita cōcludit: Qui facit hec non cōmouebit in eternum.

Allexāder aūt dicit ꝙ zeuma ē qñ idē verbū vel adiectiuū ad diuerſa ꝑtinet ita ꝙ cū vno conſtruit improprie: vt qū dr̄: Hic illiꝰ arma: hic illiꝰ currꝰ fuit. Et conſtruit iſte ntūs pluralis arma cū h̄ verbo fuit improꝑe Si aūt diceret: Hic currꝰ illiꝰ: hic illiꝰ arma fuit: nō eēt tolerabilis locutio. Siliter h̄ eſt zeuma: Et appoloniꝰ ſcribit ⁊ ego. ⁊ cōſtruit h̄ ꝓnomē ego qđ ē p̄me ꝑſone cū h̄ verbo tertie ꝑſone ſcribit. Et q̄rit vtrꝫ h̄ ſit zeuma:

Quid niſi ſecrete leſerūt phillida ſilue: ⁊ reſpōdet ꝙ nō qꝛ nūq̄ ē zeuma ſine quadā diſtributiōe vel adiūctiōe ſed reducimꝰ predictū exēplū ad concidentiā: ad illā .ſ. ſpēm q̄ ſub aliis ſpēbus nō continet̄ .ſ. ſub ſyntheſi ſiue ſub allotheca. ⁊ h̄ nomē quid cōſtruit̄ cū h̄ verbo leſerunt ꝓpter multiplicitatē quā habet cū interrogatiōe. Quidā tñ dicunt ꝙ q̄d ponit̄ aduerbialiter: vt Quid .i. in quo leſerūt phillida ſilue: niſi qꝛ erāt ſecrete: ſed qđ prius dictū eſt veriꝰ credo. Et Gregoꝰ in moral. ſepe ſili latinitate vtit̄. Fit autē zeuma ꝑ ꝯiūctionē copulatiuā: vt Sortes legit ⁊ plato. ꝑ aduerſatiuā: vt Uos eſtis mūdi ſed nō oēs. ꝑ diſiunctiuā: vt Sortes legit vel plato. vl' ꝑ aduerbiū cōꝑandi q̄: vt Ego lego meliꝰ q̄ tu. vl' ꝑ aduerbiū ſilitudinis: vt iſte legit ſicut ego. ⁊ ꝑ hāc dictionē niſi: vt nullꝰ hō legit niſi ego. ſiliter ꝑ hāc dictionem nec: vt Nec ſocij mei nec ego lego. Querit̄ vtꝝ zeuma ſit figura ꝯſtructiōis: ſicut Priſ videt̄ velle. Ad h̄ dicūt quidā ꝙ zeumatis due ſūt ſpēs: quarū vna cōtinet̄ ſub figura ꝯſtructōis: vt Appoloniꝰ ſcribit ⁊ ego. alia ſub figura locutiōis: vt Scribit virgilius ⁊ mulier. Hoc tñ dicimꝰ ꝙ zeuma ſp̄ ē figura locutiōis: ⁊ reſpondet coloribꝰ rhetoricis q̄ appellant̄ adiūctū vel cōiūctū. Priſ. aūt ideo ponit zeuma int̄ figuras cōſtructiōis: qꝛ ſemꝑ fit cū allotheca numeroꝝ vel perſonaꝝ. Nota hic diligenter ꝙ ſm naturā zeumatis verbū ⁊ adiectiuū ſemꝑ debēt reddi ꝓximiori ntō. vñ cōuenient̄ dicit̄ Ego ⁊ tu legis: vel tu ⁊ ego lego. Uir ⁊ mulier eſt alba: vel mulier ⁊ vir ē albꝰ. Multa vtilia ꝑtinētia ad zeuma: ſupra dixi vbi determinaui de ſylenſi.

a **Ntiptoſis** eſt q̄rta ſpēs allothece ſm Priſ. ſub q̄ continet̄ antitheſis. Eſt aūt antiptoſis poſitio vniꝰ caſus ꝓ altero: vt Sermonē quem audiſtis nō eſt meꝰ ⁊ In cōuertēdo dñs captiuitatē ſion. Et dr̄ antiptoſis ab anti qđ eſt cōtra: ⁊ ptotos qđ ē caſus: inde antiptoſis .i. ꝯtria poſitio caſus vniꝰ ꝓ altero. Et hec figura in autoribꝰ ē excuſabilis aliq̄ rōne ſuſtinenda: tñ qꝛ vt dicit quidā poeta: Si fuit errandū cās hꝫ error honeſtas: ſꝫ nō eſt penitꝰ extendēda. Antiptoſis aūt cōtinet ſub ſe ipalage q̄ eſt caſuū ꝑmutatio: ⁊ ſm h̄ cōtinet̄ ſub figura locutiōis. Ipalage autem dr̄ ab ipo qđ eſt trās: ⁊ alage qđ eſt mutatio: vñ ipalage .i. trāſmutatio. Fit aūt qñq̄ in re tm̄: vt Hiere. xi. Mittamꝰ lignū in panē eiꝰ. .i. panē in lignū: h̄ eſt criſtū in crucē. Qñq̄ in voce ⁊ in re: vt Malus ſapor edit ora .i. ora edunt malū ſaporem De ipalage etiam ſupra dixi in cap̄. de ſcemate: in fine.

Querit̄ q̄ ſit cā excuſans vitiū qñ dr̄: Sermonē quē audiſtis non eſt meꝰ. ⁊ Unctionē quā accepiſtis ab eo maneat in vobis. ⁊ Uirgiliꝰ: Urbē quā ſtatuo vr̄a eſt. Nō enī ibi videt̄ eſſe neceſſitas vel cōmoditas aliqua. Ad h̄ dicimꝰ ꝙ imediata adiūctio relatiui ⁊ añcedētis ē cā ꝓpter multiplicationes ipſiꝰ relatiui ⁊ añcedētis. vñ incōgrue diceret̄: Sermonē nō eſt meꝰ quē audiſtis. Si v̊o querat̄ vtꝝ poſſit in aliis caſibus tolerari: dicimꝰ ꝙ ſic: ſi imediate iūgeretur relatiuū ⁊ añcedēs: vt Sermoni cui intēdis nō ē meus. hec latinitas tolerari poſſet ſi aucte haberetur. Et vt dicit Alexāder qñ dr̄: Sermonē quē audiſtis nō eſt meus. hec dictio ſermonē in ꝑte accuſatiē ⁊ in ꝑte ntiē tenet̄. accuſatiē ſm ꝙ reſpicit h̄ verbū audiſtis. ntiē ſm ꝙ cōſtruit̄ cum h̄ verbo eſt.

s **Yntheſis** vel ſynthoſis ē q̇nta ſpecies allothece ſm Priſc. ſub qua cōprehendunt̄ oēs alie ſpēs allothece .ſ. euocatio: appoſitio: ſynodoche: allotheca: generū: numeroꝝ: tēpoꝝ: ꝑſonarū: modoꝝ: ⁊ ſinguloꝝ accidentiū: ex quibꝰ improprietas ſurgit. Et dr̄ a ſyn quod eſt con: ⁊ theſis qđ eſt poſitio: inde ſyntheſis: q̄ſi cōtra naturalē poſitionem.

e **Uocatio** eſt dictionū diuerſarū intranſitiua adiūctio: ita ꝙ vna trahat̄ ad improprietatem alteriꝰ: vt Ego Priſcianꝰ lego. Euocāt aūt ꝓnoīa p̄me ⁊ ſecūde ꝑſone vt Ego priſcianꝰ lego: tu priſcianꝰ legis. ⁊ v̊ba ſubſtātiua ⁊ vocatiua: vt Priſcianꝰ ſū: Priſcianꝰ vocor. Accidētalia v̊o euocare non pñt ꝑ ſe: niſi h̄ nomē q̄: vt Qui lego diſputo. vel ꝑticipiū vel nomen adiectiuū vel etiā aliud nomē ꝯueniētis ſignificatiōis: vt Sedeo iudex. vide in ſedeo des. Uñ h̄ nota ꝙ ntūs tertie ꝑſone pōt iungi cū v̊bo p̄me ⁊ ſecūde ꝑſone: ex ꝑte ſuppoſiti ī q̄ttuor locis abſq̄ ꝓnoīe ibi poſito: in quibꝰ eſt euocatio. Per adiectiuū: vt Celer curro. ꝑ nomē relatiuū: vt Qui lego diſputo. ꝑ participiū: vt Legēs ꝓficio. ⁊ ꝑ vnum ꝓnomen epithematicon .i. appoſitiuū triū ꝑſonarū: vt Ipſe lego: ipſe legis: ipſe legit. Itē ꝓnoīa deriuata ab his ꝓnoībus ego ⁊ tu: poſſūt euocare hoc relatiuū qui: rōne ḡtī p̄mitiui in eis intellecti: vt Meꝰ filiꝰ qui lego diſputat: nr̄ filiꝰ qui legimꝰ diſputat: tuꝰ filiꝰ .i. tui qui legꝭ diſputat: vr̄ filiꝰ qui legitis diſputat: vr̄ filiꝰ qui legitꝭ dormit. De h̄ etiā ſupra dixi in tertia ꝑte in cap̄. de poſſeſſiuis.

Itē ſcias ꝙ qñ dr̄: Habeo volūtatē comedēdi ſolus iſte ntūs ſolꝰ euocat̄ ab h̄ verbo habeo: mediante h̄ gerūdio comedēdi: ⁊ ꝯſtruit̄ cū h̄ verbo habeo ꝑ regimē: cū gerūdio tm̄ ꝑ determinationē. ſiliter ſi dico: Habeo volūtatē eūdi ſolꝰ: ⁊ ita de ꝯſilibꝰ. Itē nota ſicut nomē ſubſtātiuū recipit adiectiuū: vt Bonꝰ hō. ita h̄ v̊bū ſū: vt Sū bonꝰ: ⁊ ſumꝰ boni: ita ꝙ nullū aliud ſubſtantiuū ē ibi neceſſariū: ⁊ h̄ in p̄ma ⁊ ſecūda ꝑſona: ſed nō in tertia. vñ pōt dici: Ego poteſtas ſū bonꝰ: ita ꝙ adiectiuū reſpiciat verbū tm̄ rōne ſuppoſiti ꝯſignificati. ſed in tertia ꝑſona male dr̄: Poteſtas ē bonꝰ. qꝛ verbū tertie ꝑſone nō hꝫ in ſe ſuppoſitū finitū. Sed ſcire te volo ꝙ euocationū: alia ē figura: alia nō figura. Figura ē illa: q̄ fit ex ꝑte ſuppoſiti. Nō figura: q̄ fit poſt verbū: qꝛ verbū nō tenet̄ ſequēti ntō ꝯformari in numero vel ꝑſona. vñ cōuenient̄ dr̄: Ego ſū tu: ⁊ tu es ego: vel ſū ille. ſiliter: Ego nō ſū tu: vel tu nō es ego. Itē euocationum alia reſpectiua: alia abſoluta. Reſpectiua ē illa: q̄ fit habito reſpectu ad ꝑſonā verbi. vñ pōt dici: Sapiēs lego. ita ꝙ h̄ nomē ſapiēs euocet̄ ab h̄ v̊bo lego. Abſoluta ē que fit nō habito reſpectu ad ꝯſignificationē v̊bi. ⁊ ſm h̄ male dr̄: Priſcianꝰ ſcribo. Itē euocationū: alia confuſa: alia diſcreta: alia media. Cōfuſa ē illa: qñ nomen diſtributiuū euocat̄: vt Quiſq̄s ex h̄ ſaxo mecū cōſiſtere pōt. nā ꝓnomē ſic poſitū ꝯfuſe demōſtrat ſecundā ꝑſonā: ita ꝙ nō hāc vel illā. Diſcreta eſt illa: qñ ꝓprium nomen euocat̄: vt Ego ſortes lego. Cōis ſiue media ē: qñ euocat̄ nomē appellatiuū ſine diſtributiōe: vt Ego magiſter diſputo. Scias etiā ꝙ qñ dicit̄: Uolo eſſe bonus ſm quoſdā: h̄ adiectiuū bonus euocat̄ ab h̄ verbo eſſe qđ eſſe nō pōt: qꝛ infinitiuꝰ caret perſona. Alij dicūt ꝙ parti ab h̄ v̊bo eſſe ⁊ ꝑtim ab h̄ verbo volo. Alij dicunt cū quibꝰ ego: ꝙ euocat̄ ab h̄ verbo volo: mediāte infinitiuo ad cuiꝰ determinationē venit. Nā ſicut dicimꝰ: oīa v̊ba p̄me ⁊ ſecūde ꝑſone euocant adiectiua: nec oīs euocatio ē mediata. vide in q̇nta ꝑte in futurꝰ. Et vt dicit Alexan. noīa euocata remanēt ī ſuis ꝑſonalitatibꝰ: alioq̄n hec eſſet incōgrua: Ego ſū homo q̄ currit. Dicit̄

aūt euocatio ab euoco cas. vel ſm quoſdā dr̄ ab e qḋ ē extra: ⁊ voco cas: q̄ſi extra ꝓpriā ſignificatiōez vocatio.

a Ppoſitio put h̄ ſumit̄: eſt īmediata ⁊ intranſitiā adiūctio duoꝝ ſubſtātiuoꝝ: ita ꝙ minꝰ cōe determinet magis cōe: vt Aīal hō currit. Adiectiuo enī ſm opinionē mgr̄i Bene. non pōt fieri appoſitio ꝓpter ſui debilitatē. vn̄ male dr̄: Albꝰ coloratꝰ currit. Fit autē appoſitio qn̄qꝫ cā reſtringēdi ſuppoſitionē: vt Aīal hō currit. Qn̄qꝫ cā tollēdi equocationē: vt Canna fluuius currit. Qn̄qꝫ cā determinādi q̄litatez: vt Iſte hō currit. Qn̄qꝫ cā diſcretiōis: vt ego ipſe: tu ipſe. Qn̄qꝫ cā exp̄mēdi nāz generis: vt Quid metuere boues aīal: ſine fraude doloſiſue. Et ē notandū ꝙ vbicūqꝫ fit appoſitio: verbum adiectiuū ⁊ relatiuū debēt reddi dictioni cui fit appoſitio ⁊ nō apponēti: vt Ciuitas athene q̄ olim ſtudio floruit ē laudāda: ⁊ Ciuitas mediolanū eſt magna. De h̄ etiā ſupra dixi in. c. de ſylenſi: ſiue cōceptiōe q̄ſi in fine.

Sed querit̄ q̄ ſit cā figure qū dicit̄: Aīal hō currit. ſi dicat̄ ꝙ īmediata adiūctio illoꝝ ſubſtātiuoꝝ. Cōtra: ḡ ſi ponat̄ ibi mediū erit ꝓpria vt dicat̄: Aīal ⁊ hō currit. ⁊ h̄ eſt falſū: qm̄ ps ⁊ totū copulari nō debēt. Ad h̄ dico ꝙ illa duo ſubſtātia ptinēt ad idē: ⁊ iō nō debet poni int̄ illa copulatiua ꝯiūctio: vel alia q̄ ſit nota diuerſitatis. Si vō ponat̄ int̄ illa tale mediū qḋ ſit ꝯueniens bn̄ ceſſat figura vt dicā: Aīal ens hō currit: vel aīal qḋ eſt hō currit. Itē videt̄ ꝙ aduerbia faciāt appoſitionē: vt Sortes eſt h̄ intꝰ: vel ſortes legit valde bn̄: vl̄ ſortes legit aliqualit̄ nō. Ad h̄ dicimꝰ ꝙ nō eſt ibi appoſitio: niſi ſumatur appoſitio large: ita ꝙ nō ſit figura: ſed vtrūqꝫ illoꝝ aduerbioꝝ ꝑ ſe modificat v̄bū. Sicut enī adiectiua ꝓpter ſui debilitatē nō recipiūt appoſitionē: ita ꝙ nec aduerbia qū ſint adiectiua verboꝝ.

s ynodoche eſt aſſignatio totiꝰ ad ptem ⁊ ptis ad totuz huiꝰ ſpēs ſūt quattuor: quaꝝ due faciūt figurā ꝯſtructiōis: ⁊ alie due figurā locutiōis. Prima ſpecies eſt: qn̄ id qḋ eſt ptis attribuit̄ toti cū regimīe accuſatiui: vt Sortes ē albus pedē. Secūda ſpecies ē: qn̄ id qḋ eſt totiꝰ attribuit̄ pti cū regimine accuſatiui: vt Iſta puella ē clara genꝰ. Tertia ſpēs eſt: qn̄ id qḋ eſt partis attribuit̄ toti ſine regimine accuſatiui: vt Sortes ē criſpus. Quarta ſpecies eſt: qn̄ id qḋ ē totius attribuit̄ pti ſine regimine accuſatiui: vt Bonꝰ animꝰ vxoris ē mihi nuptus. Hic ſciendū ꝙ oē nomē adiectiuū denotās aliquā ſpālem ꝓprietatē pōt regere accuſatiuū denotātē partē ſiue totū: vt Sortes ē albꝰ pedē: ſortes eſt lombardus gentē vel bononienſis patriā. Et per h̄ patet ꝙ male dr̄: Sortes ē aliqualis pedē: ⁊ ſortes ē albꝰ aliq̄d qꝛ generalitas īpedit ſynodochen. Et idē pōt fieri ꝑ ablatiuū: vt Sortes eſt albꝰ pedibꝰ. ſed tūc nō eſt ibi figura ꝯſtructiōis. Itē ꝑ ſynodoche verba maxime paſſiua regūt actūm: lꝫ eoꝝ actiua nō regūt duos diuerſos accuſatiuos: vt Iſte trūcat̄ nares. i. hꝫ truncatas nares. ⁊ Iſte radit̄ barbā. Silr̄ v̄ba neutra ⁊ abſoluta regūt actūm ꝑ ſynodochen: vt iſte dolet ventrē. Querit̄ de h̄ qḋ dicit Priſ. ꝙ bn̄ dicit̄: Sortes ē albꝰ colorē: qm̄ eſt ibi repugnātia: qꝛ h̄ nomē albus aliter dicit̄ de ſorte: ⁊ alit̄ de colore. Ad h̄ dico ꝙ lꝫ aliter de vno: aliter de altero dicat̄. cōcedit̄ tn̄ ꝓpter apertā reſolutionē quā ponit Priſ. vt Sortes eſt albꝰ colorē. i. habēs albū colorē De ſynodoche etiaz ſupra dixi in. c. de tropo.

f It etiam allotheca nūeroꝝ ⁊ ꝑſonarū ſine euocatiōe ⁊ conceptōe in multis locis: vt Iubilate deo oīs terra. Itē Alter alterꝰ onera portate. Itē Apite aliq̄s. Itē Uindicte quiſq̄s fauete ſue. ⁊ in multis alijs locis vbi ē diſcōueniētia numeroꝝ ⁊ ꝑſonarū: nec pōt reduci ad aliquā ſpēm p̄miſſaꝝ. Itē ſcias ꝙ qn̄qꝫ numerꝰ ꝓ numero ponit̄ ita ꝙ eſt ibi figura locutiōis: vt Ioſeph accuſauit fratres de crimine peſſimo. i. fratrem Itē Armato milite cōplēt. i. armatis militibꝰ. ⁊ talis figura vocat̄ exalage: de q̄ ſupra dixi in. c. de coloribꝰ rhetoricis. Itē ꝑ figurā cōſtructiōis ponit̄ qn̄qꝫ numerus ꝓ nūero: vt Populꝰ currūt. i. currit: ⁊ Pars in fruſtra ſecāt. i. ſecat: ⁊ Populus hic labijs me honorat: cor aūt eoꝝ longe ē a me. i. eiꝰ: ⁊ Catilina repudiabat ſeruitia magna copia cuiꝰ. i. quoꝝ. Preťea fit allotheca generū: vt Triſte lupꝰ ſtabilis. ⁊ Preneſte ſub ipſa. Qn̄qꝫ eidē ſubſtātiuo reddūt̄ eadē adiectīa diuerſoꝝ generū vt apud Ouidiū: Eſt ſpecꝰ exeſus ſtructura punicis aſꝑ Nō hoī facilis nō adeūda fere. Qn̄qꝫ fit cā diſcernēdi ſexū: vt Anſer erat cuidā p̄cioſo germine feta. Qn̄qꝫ cā antiquitatis: vt Multꝰ murmur erat in populo. Qn̄qꝫ in relatiuis: vt Semini tuo q̄ eſt chriſtꝰ. ⁊ hec oīa cōtinent̄ ſub figura ꝯſtructiōis. De h̄ etiā ſupra dixi in tertia pte in. c. de collectiuis noībus. Utꝝ aūt poſſet dici: Unū ſunt ſicut: populꝰ ſunt: arma ē: thebe ē: ſupra in tertia pte determinatūz ē in. c. de nominibꝰ cōplexiuis.

Itē fit allotheca tēpoꝝ qn̄qꝫ in locutiōe: qn̄qꝫ in cōſtructiōe. Tūc fit in locutione qn̄ tempꝰ ꝓ tpe ponit̄: vt ille regit currꝰ nō decē in annis. i. rexit. In cōſtructiōe fit qū dictio vniꝰ tpis venit ad determinationē alterꝰ tpis: vt Anteqꝫ abraā fieret ego ſū. ⁊ illud: Dat veniam ſomnūqꝫ dies cras nato ceſare feſtꝰ. i. dabit. Itez fit allotheca modoꝝ: qn̄ modꝰ pro modo ponit̄: vt ire ꝓ ibat. ⁊ Nō furtū facies: ꝓ facito. ⁊ Miſerere mei deus ꝓ miſerearis. Silr̄ qn̄ verbū ſiḡt cōfuſe: vt Iſte ieiunat in q̄dragesima: ⁊ Iſte equꝰ bn̄ currit. Et vt breuit̄ cōcludā oīs alienatio accidentiū officij vel ſignificationis dr̄ allotheca ſm Priſ. Et hec de illa ⁊ ſuis ſpeciebꝰ ſufficiat nos dixiſſe.

n Unc ante q̄ȝ ad quintā ptem accedamꝰ ponamꝰ hic regulas ticonij: ⁊ tres regulas diſtinctiōis. ſ. coma: colū: ⁊ periodūz. Scias ḡ qꝛ ſicut dicit Augꝰ in. iij. de doctrina chriſtiana: Toconiꝰ q̄ donatiſta fuit ſeptez regulas edidit: quaꝝ primā ponit de dn̄o ⁊ eiꝰ corpore ſecūdā de dn̄i corpore biptito: tertiā de ꝓmiſſis ⁊ lege: quartā de ſpecie ⁊ genere: quintā de tpibꝰ: ſextā de recapitulatiōe: ſeptimā de diabolo ⁊ eiꝰ corpore. Que q̄dem cōſiderata ſicut ab illa aperiunt̄: nō parū adiuuāt ad penetrāda que tecta ſūt diuinoꝝ eloquioꝝ.

p Rima de dn̄o ⁊ eiꝰ corpore eſt: in qua ſciētes aliqn̄ capitiſ ⁊ corporis ieſu chriſti ⁊ eccleſie vnā ꝑſonā nobis intimari: neqꝫ enī fruſtra dictū eſt fidelibꝰ: ḡ ſemen abrahe eſtis qū vnū ſit ſemē abrahe qḋ eſt chriſtꝰ: nō heſitemꝰ qm̄ a capite ad corpꝰ vel a corpore tranſit̄ ad caput: ⁊ tn̄ nō recedit̄ ab vna eadēqꝫ ꝑſona.

s Ecunda regula ē de dn̄i corpore biptito: qḋ quidē ita nō debuit appellari. Nō enī reuera dn̄i corpus ē qḋ cū illo nō erit ī eternū: ſed dicēdū fuit de dn̄i corpore vero atqꝫ ꝑmixto: aut vero atqꝫ ſimilato: vel aliq̄d aliud: qꝛ nō ſolū in eternū: vexetiā nūc hypocrite nō in illo eſſe dicēdi ſunt: q̄uis in eiꝰ eſſe nūc videant̄ eccleſia. vn̄ poterat iſta regula ⁊ ſic appellari: vt diceretur de ꝑmixta

eccleſia.

Ertia regula ē de ꝓmiſſis ⁊ lege: q̄ alio mō dici pōt de ſpiritu ⁊ lrã: vl' de grã ⁊ mandato.

Uarta regula ē de ſpē ⁊ genere: ſic eni eā vocat: volēs intelligi ſpeciē .ſ. ꝑtem: gen⁹ autē totū: cui⁹ ē ea ps quã nūcupat ſpēm: ſicut vnaqueq; ciuitas. ps eſt vtiq; vniuerſitatis gētiū: hāc ille vocat ſpeciē: gen⁹ aūt oēs gentes.

Uintam regulā ponit quā de tpib⁹ appellat: q̄ regula plerūq; inueniri vel conijci poſſet latēs in ſcripturī ſacris q̄titas tempoꝝ. Duob⁹ autem modis vigere dicit hāc regulā: aut tropo ſynodoche: aut legitimis numeris. Tropo ſynodoche: aut a pte totū: aut a toto partē facit intelligi h' mō locutiōis: quo ſignificat' a pte totū illa de dñi reſurrectōe ſoluit' q̄ſtio. Pars. n. nouiſſima diei: quo paſſus ē niſi ꝓ toto die accipiat' adiūcta etiā nocte ꝑterita: ⁊ nox in cui⁹ pte vltima reſurrexit niſi totus dies accipiat' adiūcto etiā die illucente .ſ. dñico: nō poſſūt eſſe tres dies ⁊ tres noctes: quib⁹ ſe in corde terre ꝑdixit eſſe futurū. Legitimos aūt nūeros dicit quos eminēti⁹ diuina ſcriptura cōmendat: ſicut ſeptenarium vel denariū vel duodenariū: ⁊ quicūq; alij ſūt: quos legēdo ſtudioſi libent' agnoſcūt. plerūq; eni numeri huiuſmodi ꝓ vniuerſo tpe ponūt': ſicut Septies ī die laudabo te. nihil ē aliud q̄ ſemp laus ei⁹ in ore meo. tantundē valet: ⁊ qū multiplicant' ſiue ꝑ denariū ſicut ſeptuaginta ⁊ ſeptingēti. vñ poſſūt ſeptuaginta anni hieremie ꝓ vniuerſo tpe generalit' accipi: quo ē apud alienos eccleſia: ſiue ꝑ ſeipſos ſicut decē ꝑ decē ſunt centū: ⁊ duodeci ꝑ duedeci ſūt centū q̄draginta q̄ttuor. Quo numero ſigt' vniuerſitas ſcōꝝ in Apocl. vñ apparet nō ſolas tēpoꝝ queſtiones iſtis numeris eſſe ſoluēdas: ſʒ lati⁹ patere ſignificatiōes eoꝝ ⁊ ī multa ꝓſerpere. neq; eni numer⁹ iſte in Apocl. ad tpa ptinet: ſed ad hoīes.

Extam regulā recapitulationē vocat in obſcuritate ſcripturarū: ſatl vigilant' inuēta. ſicut enim dicūt' quedā q̄ſi ſequant' in ordine tpis vel rerū cōtinuatiōe narrent': qū ad priora que ꝑtermiſſa fuerūt latenter narratio reuocet': qd niſi ex hac regula intelligat': errat'.

Eptima ciconij regula ē eadēq; poſtrema de diabolo ⁊ ei⁹ corpore. Eſt eni ipſe caput impioꝝ: q̄ ſunt ei⁹ quodāmodo corp⁹ ituri cū illo in ſuppliciū ignis eterni: ſic chriſt⁹ caput eccleſie q̄ eſt ei⁹ corp⁹ futurū cū illo in regno ⁊ gloria ſempiterna. ſicut ḡ in pma regula quā vocat de dño ⁊ ei⁹ corpore vigilādū ē: vt intelligat' qū de vna eadēq; pſona ſcriptura loquat': q̄d ɔueniat capiti: q̄d corpori: ⁊ ita in iſta nouiſſima aliquando in diabolū dicit': qd nō in ipſo ſit: ſed poti⁹ in ei⁹ corpore poſcit agnoſci: qd locū hʒ non ſolū in eis q̄ manifeſtiſſime foris ſūt: ſed in eis etiā q̄ qū ad ipſū ptineāt: tñ ad temp⁹ miſcent' eccleſie: donec vnuſq̄ſq; de hac vita exeat: vel a frumēto palea vētilabro vltimo ſeparet'. De aūt oēs regule excepta vna q̄ vocat' de ꝓmiſſis ⁊ lege: aliud ex alio faciūt intelligi: qd eſt ꝓpriū tropice locutionis: qd lati⁹ patet q̄ vt poſſint mihi: vel ab aliquo vniuerſa cōprehēdi. Nā vbicunq; velut aliq̄d dicit' vt aliud intelligat': ⁊ ſi nomē ipſi⁹ tropi in loquēdi arte nō īuenit': tropica locutio ē: que qū fit vbi fieri ſolet: ſine labore ſeq̄t' intellect⁹. Qū vo vbi nō ſolet laborat' vt intelligat' ab alijs magis: ab alijs minus: ſicut magis minuſue dona dei ſūt ingenijs hominū: vel adiutoria attribuūt'. Proinde ſicut in verbis ꝓprijs vbi res vt dicunt' intelligendē ſūt: ſic in trāſlatis que faciūt tropicas locutiōes: vbi aliud ex alio intelligendū ē. Dic etiā nota q̄ ſicut dicit Hiero⁹: iō ꝓphete vix intelligunt': q2 perſonas ⁊ numeros ⁊ tpa ſubito cōmutāt: ⁊ de qualibet re tranſeūt ad aliā. Predicte regule in his verſib⁹ breuiter cōtinentur: Regula pma caput vnū cū corpore iūgit. Corde de vero loquit' mixtaq; ſecūda. Tertia deſcribit: q̄d lex q̄d grā poſſit. Quarta gen⁹ ſpēm: partē totūq; reſoluit. Tēpora maiora q̄nq; variatq; minora. Sexta refert iterꝝ q̄ pmo facta fuere. Septima ſerpētis caput mēbraq; reflectit.

Unc de diſtinctiōe ⁊ ei⁹ ſpēbus videam⁹. Diſtinctio ē clauſule vni⁹ integrū mēbrū: dictiōes debita ordinatione cōtexēs: ⁊ ſniās annexu dubitatiōis expediēs. Et hmōi tres ſūt ſpēs .ſ. depēdēs: ɔſtans: ⁊ finitiua .i. coma colū ⁊ periodus.

Oma ē punctū cū virgula ſurſū ducta: q̄n nec ſnia nec ɔſtructio eſt pfecta. ⁊ talis diſtinctio dr' ſuſpenſiua.

Olum ē pūctū ſine vlla virgula: q̄n videlʒ ɔſtructio ē pfecta: ſed adhuc pēdet intētio dictatoris: ⁊ talis diſtinctio vocat' media ſiue cōſtans.

Eriodus ē pūctū cū virgula deorſū ducta: q̄n nec conſtructio nec ſnia pl⁹ depēdet: ⁊ talis diſtinctio vocat' finitiua. De his trib⁹ diſtinctionib⁹ familiare tradit' h' exēplū: Qū int' vtutes charitas obtineat pncipatū: ecce coma: non ē ſine ipſa vtutū certa poſſeſſio. ecce colū: in q̄ eſt omniū illaꝝ poſita certitudo: ecce period⁹. Notandū ḡ q̄ vnū coma ꝑ ſe ſtare nō pōt. Colū vo fit vt ſi dicā: Per exhibitionē operū pfecta dilectio demōſtrat' ſi ḡ ex vno vbo clauſula cōtexat' monoculū vocabit': ſʒ ad modū periodi ē pūctanda: vt paupertas bñ cōpoſita ꝓ diuitijs cōputat'. Alij eni dicūt q̄ coma ē: q̄n nec pfecta eſt ɔſtructio nec ſnia: ⁊ fit ibi pūct⁹ rotūdus ⁊ flex⁹. Colū eſt vel colū fit vbi ē pfecta ɔſtructio: ſed non pfecta ſnia: ⁊ ſic ibi pūct⁹ eleuatus eſt. Period⁹ vo eſt: q̄n pfecta ē cōſtructio ⁊ pfecta ſnia: ⁊ ibi fit verſus: Uerbi grā Iſa. i. Qd ſi nolueritis: ⁊ me ad iracundiā ꝓuocaueritis: ecce coma. gladi⁹ deuorabit vos. ecce colon vel colū: qd conſtat ex duob⁹ comatib⁹: q2 os dñi locutū ē. Ecce terminat' ſnia: ⁊ fit periodus in fine verſus. ⁊ dr' a peri qd ē circū: ⁊ oda qd eſt cant⁹: q̄ſi circularis cant⁹. vel a peri qd eſt circū: ⁊ oda qd ē via: q2 in fine verſus pfecta ē via locutiōis. Hu. vo dicit q̄ colum ⁊ coma ſūt duo colores rhetorici: ⁊ ē colū nomen notū. Colon eni dicūt greci ⁊ interptat' membrū. Et ē colū in rhetorica pūctata ꝓlatio alicui⁹ orōnis ꝑ maiores deciſiones .i. ꝑ clauſulas quaſdā ɔſtantes ex duab⁹ dictionib⁹ vel plurib⁹: vt Michi nocuiſti: tibi nō ꝓfuiſti: oīb⁹ diſplicuiſti. vñ inuenit' colū .i. pciſus ſenſus vel ſnia longa. Coma interpretat' articul⁹: ⁊ dr' coma tis in rhetorica pūtata ꝓlatio alicui⁹ orōnis ꝑ minores deciſiones: vt voce vultu geſtu acrimonia inimicos pterruiſti. vide etiā in ſuo loco in period⁹.

Nā diuina potētia auxiliāte ſupra determinauim⁹ de q̄ttuor pticulis pncipalib⁹ hui⁹ operis: Nunc reſtat vt de q̄nta pte que ē de orthogphia: ꝓſodia: ſignificatione: origine: ⁊ etymologia quarūdā dictionū: que frequenter inueniunt' in biblia ⁊ in dictis ſcōꝝ ⁊ poetarū

ſm penuriã nře ſcie:ac tenuitatē ingenij ad vtilitatē noſtrã ⁊ ſociorũ aliqua diſſeram⁹. Sumit̃ autē aliter hic etymologia q̃ſ ſupra in tertia pte:ſicut patebit qñ de ea in ſuo loco determinabit̃. In hac autē q̃nta pte ꝓcedã vbiq; ſm ordinē alphabeti:ita ꝙ ex tali ordine deſacili haberi poterit orthographia cuiuſlibet h̾ poſite dictionis:vt vbi gratia: Intēdo tractare de amo ⁊ bibo: pri⁹ tractabo de amo q̃ſ de bibo:qꝛ a eſt pma littera in amo:⁊ b eſt pma littera in bibo:⁊ a ē ante b in alphabeto. Itē tractare volo de abeo ⁊ adeo: pmo tractabo de abeo abis q̃ſ de adeo adis:qꝛ b ē ſecũda littera in abeo ⁊ d eſt ſecũda littera in adeo:⁊ b eſt añ d. Itē determinare volo de amat⁹ ⁊ de amor: prius determinabo de amat⁹ q̃ſ de amor:qꝛ a ē tertia littera in amat⁹: ⁊ o eſt tertia littera in amor:⁊ a eſt añ o. Itē agere volo de imprudēs ⁊ impudēs:añ agã de imprudēs q̃ſ de ipudēs: qꝛ r eſt q̃rta littera in imprudēs:⁊ u eſt quarta in impudēs:⁊ r eſt añ u. Itē agere intēdo de iuſticia ⁊ de iuſt⁹ pri⁹ agã de iuſticia q̃ſ de iuſt⁹:qꝛ i ē quinta littera in iuſticia: ⁊ u eſt q̃nta littera in iuſt⁹:⁊ i eſt añ u. Itē inſup determinare intendo de poliſintheton ⁊ de poliſſen⁹: prius determinabo de poliſintheton q̃ſ de polliſſen⁹: qꝛ i eſt ſexta littera in poliſyntheton: ⁊ s ē ſexta littera in poliſſen⁹:⁊ i eſt añ s. Et ita a ſili intelligas de omnibus alijs dictionib⁹ in hac pte poſitis ex quibuſcũq; litteris conſtant: qꝛ ſemp eſt ibi ordinatio ſm ordinē alphabeti:vt opinor. Sed vide in poliſſen⁹ s eſt q̃nta littera ⁊ etiã ſexta vt dixi:qꝛ geminat̃ ibi s. vnde patet in hac q̃nta pte geminatio littere accipit̃ ꝓ duplici littera ⁊ ſic ex h̾ ordine liquet qñ l:m:n:r:s:vel alia quecunq; littera in dictione debeat geminari ⁊ quando non.

Ut autem qđ querit̃ exemplo aīo lectoris occurrat quotiēſcũq; prima littera vel ſecũda dictiōis mutabit̃: primã litterã dictionis faciã de lazuro ⁊ rubrica. Nunc autē ordinē cũ magno labore ⁊ ardēti ſtudio adinueni nō tñ ego ſed gratia dei mecum. Obſecro ḡ te lector ne tantũ laborē noſtrũ ⁊ ordinē velut q̄d rude contēnas. Nã vt dicit beat⁹ Hiero⁹ in prologo libri Regũ: In tabernaculo dei offert vnuſquiſq; qđ pōt: Alij aurũ ⁊ argentũ ⁊ lapides ꝑcioſos: Alij byſſũ ⁊ purpurã ⁊ coccũ offerũt ⁊ hiacynctũ. Nobiſcũ bñ agit̃ ſi obtulerim⁹ pelles ⁊ caprarũ pilos. ⁊ tñ Aplus cōtēptibiliora nřa magis neceſſaria iudicat. vñ tota illa tabernaculi pulchritudo: ⁊ ꝑ ſingulas ſpecies eccľie preſentis futureq; diſtinctio pellibus tegit̃ ⁊ cilitijs ardoreq; ſolis: ⁊ iniuriã imbriũ:ea q̄ viliora ſũt ꝓhibēt. Rubrice iſti⁹ q̃nte ptˀ ſũt i q̄buſdã q̃ñis p ſe ſepati: ⁊ ſũt correcte ibi q̃tũ ad orthog̃phiã ſm alphabetũ: ⁊ etiã q̃tũ ad accētũ aliq̃ñ.

Regiſtrũ quarte partis ꝑcedentis.

Nũer⁹ chartaꝝ.

Abuſio 54
Acirologia 51
Adiunctũ 56
Afereſis 52
Agnominatio 56
Allegoria 55
Allegoria quotiēs fit 55
Allotheca 58
Allotheca quot modis fit 58
Amphibologia 52
Anadiploſis 53
Anaphora 53
Anaſtrophe 55
Antifraſis 56
Antimetabola 57
Antipoſora 57
Antiptoſis 60
Antitheta 57
Antitheton 57
Antitheſis 53
Antiſmos 56
Antonomaſia 55
Antropoſpatos 57
Appanalenſis 53
Appoſiopeſis 57
Appocopa 52
Appoſitio 60
Appoſtrophe 57
Articulus 57
Aſyntheton 54
Barciologia 57
Cacephaton 51
Cacophonia .i. cacephaton
Carientiſmos 56
Catacreſis 54
Cathesynthetō 52
Catatipoſis 57
Circũlocutio.i. perifraſis
Climax 57
Colum 61
Coma 61
Complexio 57
Cōceptio generꝝ 59
Conceptio perſonarũ 59
Cōcordia 57
Cōduplicatio 57
Cōiunctio 57
Cōtentio 57
Contrariũ 57
Cōuerſio 57
Correctio 57
Diaforoſis 57
Dialiton 54
Diaſirtos 57
Diereſis 52
Diffinitio 57
Diſtinctio 61
Dubitatio 57
Ebaſis 57
Eclypſis 52
Elipſis 52
Emphaſis 57
Endiadis 57
Enigma 56
Epentheſis 52
Epidioceſis 57
Epilog⁹ 57
Epimone 57
Epanalenſis 53
Epizenſis 53
Epitheton 55
Eubaſis 57
Euphemiſmos 57
Euphonia 57
Euocatio 60
Exalage 57
Exclamatio 57
Extaſis 52
Fantaſia 57
Gradatio 57
Icon 56
Intellectio.i.ſynodoche
Interrogatio.i. piſantia
Ipalage 57
Iperbaton 55
Iperbole 55
Ipofora 58
Ipozenſis 53
Irinos 54
Iozonia 55
Iſterologia 55
Iſteronprotheron .i.iſterologia
Lepos 58
Litote 58
Macrologia 51
Metaphora 54
Metalenſis 54
Metaplaſmus 52
Metatheſis 53
Metonomia 54
Occupatio 58
Oliopomenon 58
Omoetelenton 53
Omoenſis 56
Omoeptoton 53
Omopaſia 58
Omophoſis 58
Omozenſis 56
Onomotopeia 55
Parabola 56
Paradigma 56
Paragoge 52
Paranomaſia 53
Paranomeon 53
Parentheſis 55
Paraoemia 56
Perifraſis 55
Periodus 61
Periſologia 51
Pilantia 58
Pleonaſmos 51
Poliptoton 53
Poliſynthetō 54
Preciſio 58
Prolenſis 53
Profoneſis 58
Proſopopeia 58
Protheſis 52
Protheoſparalange 58
Ratiocinatio 58
Remotopeia: id ē onomotopeia
Repetitio 58
Sarcoſmos 56
Sceſiſonomatō 53
Sentētia 58
Synalimpha 52
Syncopa 52
Syncreſis 55
Synepteſis 58
Syneriſis 52
Syndaiſmos.i.antitheta
Sylenſis 53
Synodoche 55
Syntheſis 60
Syntheton 54
Syntoſis 60
Siſtole 52
Somotopeia 58
Tantologia 51
Tapinoſis 52
Temeſis 55
Topotheſia.i.ex licentia fict⁹ loc⁹
Topog̃phia .i. rei vere deſcriptio
Toprepon.i. rect⁹ ordo
Traductio 58
Tranſitio 58
Tropologia 58
Zeuma 59

BIBLIOTECA UNIVERSITARIA DE GRANADA

Alma interpretat̃ virgo abſcõdita vel abſcõſio virginitatis ſicut dr̃ i interp̃tatiõib⁹ Hiero⁹ võ dicit ꝙ aalma ſigt̃ abſconditã virginẽ ⁊ ſecretaꝫ. De hoc dicã in virgo.

Aaron iterp̃tat̃ mõs fortis vel mõs fortitudinis ſiue montan⁹: vt dr̃ in interp̃tationib⁹. Hu. võ dicit: Aaron interp̃tat̃ mõs fortitudinis: q₂ thuribulũ aureũ accipiẽs int̃ mortuos ⁊ viuos ſtetit: ⁊ ruinã mortis q̃ſi quidam mons fortis excluſit.

A ante B

Ab ꝑpoſitio omnib⁹ in cõpoſitiõe ꝑponit̃ lr̃is abſq₃ c vel q vel t: vt ſupra pleni⁹ dixi in ꝑma pte. c. de b. vñ verſus Ab ſi cõponis elemẽta queq₃ ſequũt̃: C q t: tñ ſimul hec tres excipiunt̃.

Abact⁹ cta ctũ. i. fugat⁹: diſperſus: ſepatus. ⁊ dicit̃ ab abigo abigis.

Abacuc: luctator fortis: vel luctator rigid⁹ ſeu cõplexans eos: aut ſuſceptio eoꝝ interp̃tat̃. ſm aũt Hiero. abacuc ꝓpheta amplexans interpretat̃: q̃ vel ex eo ꝙ amabilis dñi fuit vocat̃ amplexio: vel q₂ in certamẽ cũ dño deo cõgredit̃: amplexanti. i. luctãtis ſortit̃ vocabulũ. Nullus enĩ tã audaci voce auſus ẽ deũ ad diſceptationẽ iuſtitie ꝓuocare ⁊ dicere ei: Cur in rebus hũanis ⁊ mũdi iſti⁹ põpa tãta rerũ verſet̃ iniq̃tas?

Abac⁹. ab abax cis qđ interpretat̃ decẽ deriuat̃ h abac⁹ ci: q̃ſi decuplatio: q₂ in abaco ſũt decẽ arcus ſeſe decuplantes. in ꝑmo eſt vnitas: in ſecũdo denarius: in tertio centenari⁹. Eſt etiã abac⁹ vel abax virga geometrie: vel tabula quã hñt ꝑhi vbi figuras i puluere ſuppoſito faciũt: q̃ alio noĩe dicit̃ pinax cis. Abax etiã vel abac⁹ dr̃ ſupior ps capitelli. i. ſaxũ quadrangulũ qđ ſup colũnas ponit̃: ⁊ etiã quelibet menſa marmorea ſic dr̃. ⁊ ẽ maſ. generis abac⁹: ⁊ cor. penul. vide in abax.

Abalieno nas cõponit̃ ex ab ⁊ alieno nas: Iſa. j. Abalienati ſũt retrorſũ. i. alieni facti ſũt.

Abamita te ſoror aui: ex ab ⁊ amita cõponit̃.

Abarim mõs in quo obijt moyſes: vt habet̃ Deut̃. xxxij.

Abatis. bat⁹ qđ eſt quedã menſura cõponit̃ cũ ad: ⁊ ablata d: dr̃ hic ⁊ hec abatis indeclinabile p oẽs caſus. i. q̃ vel que cũ bato diuidit auenaꝫ vel aliud ſm Hug. vel abatis cõponit̃ ab aſſiſtẽs ⁊ batis dtõ plurali. vñ dicit mgr̃ Bene. pluralia cũ ſingularib⁹ cõponũt̃: vt aſecretis: acaliculis: areſpõſis: abatis: acõmentarijs. hec enim cõponunt̃ ab aſſiſtẽs ⁊ ab illis dtis. ⁊ noĩa ſũt officioꝝ tñ indeclinabilia. vel poſſũt cõponi ab a prepoſitiõe latina ⁊ ꝑdictoꝝ ablatiuis: vt aſecretis ab h ablatio ſecretis: qm̃ ab ipſis ſecretis que ei cõmittunt̃ dr̃ aliq̃s aſecretis. Siliter abatis cõponi poteſt ab a ⁊ batis: q₂ ab ipſis batis ſiue menſuris q̃ ei cõmittunt̃ vel q̃s exercet dicit̃ aliq̃s abatis. ⁊ idẽ põt de alijs predictis ⁊ ſimilib⁹ iudicari: ⁊ cor. penul. abatis.

Abax cis interp̃tat̃ decẽ. vide in abac⁹: ⁊ cor. a añ x nãlit̃. vñ dicit Priſ. in. vj. li. vbi agit de terminatiõib⁹ ſeptuagintaocto tertie declinationis: ꝙ in ax cor. definit abax cis: qđ tñ ⁊ hic abac⁹ ci frequenter ĩuenit̃: vt ſupra habes in tertia pte vbi agit̃ de tertia declinatiõe. ⁊ ſic ptꝫ ꝙ abax in gtõ cor. penul. vt oſtẽdi in ſecũda pte vbi egi de deſinentib⁹ in x.

Abba ſyrũ nomẽ pr̃ interp̃tat̃. Ro. viij. ⁊ accẽtuat̃ i fine.

Abbas ab abba pat̃ dr̃ h abbas batis: monachoꝝ pater.

Abbatia. ab abbas batis dicit̃ hec abbatia batie ꝓ eccleſia vbi ẽ abbas. ⁊ aliq̃ñ largi⁹ accipit̃ ꝓ collectiõe oĩuꝫ eccleſiarũ: ⁊ q̃ ſũt ſub aliquo abbate ⁊ ꝓ iſta dignitate.

Abbatiſſa ſe: monacharũ mat̃ vel domina. ⁊ dicit̃ ab abbas abbatis.

Abdenago indeclinabile interpretat̃ ſeruiẽs taceo: idem ⁊ aſarias: ⁊ accentuat̃ in fine.

Abdias interp̃tatur ſeruus dñi: q₂ legat⁹ miſſus ad gẽtes ꝑdicauit q̃ ꝓphetali digna ſũt miniſterio ⁊ ſeruitute: ⁊ inde ſeruus dñi dicit̃.

Abdicatiu⁹. ab abdico cas dr̃ abdicatiu⁹ ua uũ. i. negatiuus ua uũ: qđ componit̃: vt ſupabdicatiu⁹. i. ſupnegatiu⁹. vñ ſupabdicatiua dr̃ negatio q̃ addit̃ negationi: ⁊ nihil cooperat̃ pluſ q̃ꝫ ꝑcedens: vt in vulgari ſolet dici: Ego nõ habeo nihil qđ nõ plus valet q̃ꝫ ſi diceret̃ ego nihil habeo.

Abdico cas caui care catũ cõponit̃ ex ab ⁊ dico cas: ⁊ eſt abdicare denegare: ſepare: remouere: abſentare. Cor. iiij. Abdicam⁹ occulta dedecoris. ⁊ cor. di. Ouidius epi. Quẽ fugit ⁊ factis abdicat ille ſuis. Alias etiã ſignificationes hꝫ abdico q̃ ɔtinent̃ in his verſib⁹: Adicat expellit remouetq₃ reſultat ⁊ addit. Denegat abſentat: ac inhibere notat.

Abdicatoriũ rij loc⁹ habilis ad abdidũ: ⁊ deriuat̃ ab abdico abdicas.

Abdit⁹ ta tũ penul. cor. i. abſcõdit⁹: remotus ab abdo abdis. j. Reg. xiij. Abſcõderũt ſe in ſpeluncis ⁊ in abditis.

Abdo dis didi abditũ. i. abſcõdere: remouere ex ab ⁊ do das cõponit̃.

Abdomen grece pinguedo carnis ſm Pap. Hu. võ dicit abdomen grece pinguedo porci: ⁊ abuſiue omniũ carniũ. vel ſm eundẽ: omentũ cõponit̃ cũ abdo dis: ⁊ dr̃ h obdomẽ minis q̃ſi abditũ omentũ. ſ. pinguedo q̃ eſt in vẽtre porci vel porce: q̃ ⁊ ſumen dicit̃. Iuuenalis: Atq₃ bonã tenere placãt abdomine porce. ⁊ ꝑdu. o.

Abduco cis xi ctũ: ex ab ⁊ duco cis penul. ꝑdu. ⁊ ẽ abducere ſepare: abſentare ab aliquo. Abducit̃ q̃s ad rẽ inoneſtã: ꝑducit̃ ad ſtudiũ: deducit̃ ad honorẽ: Hebre. xiij. Doctrinis varijs ⁊ peregrinis nolite abduci.

Abel iterp̃tat̃ luct⁹: vl̃ pauor: ſeu vanitas: aut miſerabilis

Abeo abis abiui abire: ex ab ⁊ eo is. Pſal. Beat⁹ vir qui nõ abijt in via impioꝝ. i. nõ iuit. Inuenit̃ etiã habeo habes: ſed tũc aſpirat̃.

Abeſtis inteſtina beſtiarũ aſpiciẽs.

Abeſus ſa ſũ penl̃. ꝑdu. i. circũquaq₃ comeſt⁹ ⁊ corroſus ⁊ cõponit̃ ex am qđ eſt circũ: ⁊ eſus ſa ſum.

Abgrego gas gaui gare. i. diſſociare: ex ab ⁊ grego gas: qđ nõ eſt in vſu. ⁊ cor. gre.

Abia indeclinabile accentuat̃ in fine. vñ de vita abia. Si autẽ declinet̃ abia abie: vel abias abie: tũc nõ acuit̃ in vltima: penultia tñ ſemp ꝑdu. ⁊ iterpretat̃ abia pater: domin⁹: vel pater fuit.

Abiect⁹. ab abijcio cis deriuat̃ abiectus cta ctũ. i. ꝓcul iactus: vilis: vel cõtẽpt⁹. ⁊ compatur: vt abiectior tiſſim⁹. vñ abiecte ti⁹ ſime aduer. ⁊ hec abiectio onis. i. ꝓcul iactio: vel vilitas: vel contẽptus.

Abiecula le penul. cor. dimi. i. pua abies: ⁊ eſt ibi i vocalis ⁊ eſt q̃nq₃ ſyllabarũ abiecula.

Abiegn⁹. ab abies dr̃ abiegn⁹ gna gnũ penul. ꝑdu. ⁊ abienus na nũ in eodem ſenſu ſm quoſdam. i. de abiete. vñ

BIBLIOTECA UNIVERSITARIA DE GRANADA

Priſ.in.ij.maio.vbi agit de formis poſſeſſiuoꝝ quaſi in ꝓncipio dicit: ⁊ fere oīa ad materiā ꝑtinētia e breuē aī tis habēt: vt plūbeꝰ: ſtãneꝰ. Inueniunť enī pauca ſine e: vt quernꝰ: colurnꝰ: abiegnꝰ: oleaginꝰ. In fine etiā ꝓdicti ſecūdi libri dicit ſic: Unus quoqꝫ vel gna vel gnū terminātia longā habēt vocalē penul. vt a ſto ſtagnū: a malo malignꝰ abiegnꝰ pelignꝰ. Itē inuenit abienꝰ ſine g. vñ Priſ. in. ij. li. vbi agit de formatiōe poſſeſſiuoꝝ deſinētiū in nus dicit: Inueniť aūt in qbuſdā a longa aī nus: vt romanꝰ: in alijs e longa: vt terrenꝰ: abienꝰ: alienus. vides ğ ꝙ Priſ. dicit abiegnꝰ per g in duobꝰ locꝭ. in vno vō loco dicit abienꝰ ſine g. Sed poteſt dici ꝙ ab abies deſcēdit abiegnꝰ ꝑ g: ſed abienus ſine g in alia poniť ſignificatiōe: ⁊ ē nomē patriū ſm quoſdā. vel dic ꝙ abiegnꝰ ꝑ g deſcēdit ab abies ſm Priſ. ⁊ ꝙ dicit abienꝰ ꝑ vnū n ⁊ ſine g: loqť Priſ. ſm antiquoꝝ opiōnē. Quidā tñ dicūt ꝙ abiegnꝰ ⁊ abienꝰ idē ſignt: vt dixi in ꝓncipio. vñ ⁊ in. iij. li. Regū. c. v. ⁊. vj. inuenit: De lignis abiegnis vel abienis legi pōt. cōioꝛ tñ lr̄a ē abiegnis ꝑ g.

Abiēs ꝑtipiū de abeo abis facit gtūm abeūntis: ſicut iens euntis: ꝑteriēs preatereūtis: ſicut dicā in eo is pleniꝰ.

Abienꝰ in abiegnꝰ exponiť.

Abies abietis fe.ge. arboꝛ qdā ē dicta ab abeo abis: qꝛ cito ⁊ longe ſurſū abeat ⁊ in excelſū ꝓmineat: ⁊ coꝛ. e aī t vt abietis. Eſt aūt ⁊ abies expers terreni humoꝛis: ac ꝓinde habilis ⁊ leuis eſt: cādoꝛē habet ⁊ ſine nodo eſt ⁊ plana ⁊ odoꝛifera: ⁊ venenoſis aīalibꝰ inimica ē ſm Iſi.

Abietariꝰ rij. i. carpētariꝰ q̄ de abiete opať: ⁊ eſt ibi i vocalis: ⁊ diciť ab abies.

Abigeatꝰ ab abiges gis diciť. vide in abigēꝰ.

Abiges gis. i. fur iumentoꝝ ⁊ pecoꝝ: eo ꝙ ipſa abigat alioꝛſū vt cōpetentiꝰ ea furari poſſit. ⁊ diciť ab abigo gis: ⁊ coꝛ. i. aī g.

Abigeꝰ. ab abigo gis diciť h abigeꝰ gei: idē qȯ abactoꝛ: ⁊ abiges gis. i. fur iumentoꝝ ⁊ pecoꝝ eo ꝙ ipſa alioꝛſum abigat: vt cōpetentiꝰ ea furari poſſit. vnde hic abigeatꝰ tus tui tale furtū. ⁊ dr̄ etiā abigeatꝰ ipſa terrefactio pecoꝝ. ⁊ abigeꝰ q̄ ea terrefacit vel cū virga vel cū mantello vel alio mō ſm Hu. Diciť etiā abigeꝰ ſm Pap. q̄ ſeducit ſeruū alienū vel pecꝰ.

Abigo gis egi actū. i. fugare ⁊ ſepare: ex ab ⁊ ago gis: ⁊ ē abigere pecꝰ a tecto in paſcua agere. Inigere vō ē pecꝰ a paſtu in tectū agere: ⁊ coꝛ. penul. abigo gis ſicut ambigo. i. dubito. vñ Greciſmꝰ: Quod remoues abigis dubitaſqꝫ qȯ ambigis eſſe. Gen. xv. Deſcēderuntqꝫ vt volucres ſup cadauera: ⁊ abigebat eas abraam.

Abijcio cis ieci iectū cōponiť ex ab ⁊ iacio cis: ⁊ mutať a in i: ⁊ ſic ſcribiť ꝑ geminū i: ⁊ ē abijcere lōge iacē: reijcere vilipēdere. ⁊ ſm Pap. abijcere ⁊ ꝓijcere ſic diſtiguūtur: qꝛ qȯ in deſpectiōe ⁊ neglecto ē h abijciť. qȯ vō foris ē penitus a ſalute ⁊ ab aptitudine alienū h ꝓijciť: ⁊ coꝛ. penul. abijcio cis. iacio enī iacis coꝛ. primā.

Abimelech interpretať pr̄ meꝰ rex vel pr̄is mei regnum.

Abinteſtato. i. ſine teſtamēto: aduer. vt Iſte moꝛtuꝰ ē ab inteſtato. i. ſine teſtamento: ⁊ cōponiť ex ab ⁊ inteſtatꝰ inteſtata inteſtatū.

Abyſſus abyſſi fe. ge. ē ꝓfūditas aquarū impenetrabilis: vel ſpelunca aquarū latitantiū vñ fontes ⁊ flumina ꝓcedūt. ſ. pelagꝰ. ⁊ dr̄ abyſſus q̄ſi adipſus eo ꝙ omnes aque ad ipſā reuertunť tanqꝫ ad matrē; vel q̄ſi abuiſus. i. abſqꝫ viſu: qꝛ eiꝰ altitudo cerni nō pōt. vñ ꝓfunditas ſcripturarū dr̄ abyſſus. vel abyſſus diciť q̄ſi ſine byſſo. i. ſine cādoꝛe ſm quoſdā.

Abitio onis fe. ge. i. receſſio: ab abeo abis.

Abituratio onis fe. ge. eſt rei credite abnegatio: ſicut infra dicetur in inficioꝛ aris.

Ablactatio. ab ablacto ctas diciť ablactatꝰ ta tū: inde per formationē hec ablactatio onis. i. a lacte remotio. ⁊ vt dicit magiſter in hiſtoꝛijs triplex ē ablactatio. ꝓma eſt a lacte mãme: q̄ fit in tertio anno: ſecūda a lacte infantie que fit in ſeptio anno: tertia a lacte pueritie: q̄ fit in duodecimo anno: ⁊ ſic amoueť puer a nutrice ⁊ a pedagogo ⁊ a tutoꝛe.

Ablacto ctas ctaui ctatū cōponiť ex ab ⁊ lacto ctas: ⁊ eſt ablactare a lacte extrahere vel remouere: ſegregare. Et vt dicit Greciſmꝰ: Ablactat puerū quē mater ad vbera poꝛtat. Ut lac ſugat ab his: ablactat eū remouēdo. j. li. Regū. c. j. Et mane donec ablactas eū.

Ablatiuꝰ. ab aufero aufers dr̄ ablatꝰ ta tū: ⁊ h abltūs tiui ꝑ quodā caſu q̄ ꝓprie ē auferentiū: ⁊ ablatiuꝰ ua uū q̄ aufert.

Abliguritio ginis fe. ge. i. ꝓdigalitas: deuaſtatio. ⁊ deriuať ab abligurio: ⁊ ꝓdu. ri.

Abligurio ris riui rire ritū: ex ab ⁊ ligurio ris ꝯponiť: ⁊ ē abligurire abſumere: deuaſtare: ⁊ ē neutrū: ⁊ ꝓdu. gu.

Ablucinatio onis fe. ge. i. lucis alienatio ⁊ abſentatio. ⁊ deriuať ab ablucino nas: quod componiť ex ab ⁊ lucino nas.

Abluo luis lui lutū: ex ab ⁊ luo luis cōponiť: ⁊ eſt abluere lauare: purgare: ſoꝛdes ⁊ lutes remouere: vel cōſumere abluēdo. vñ ablutꝰ ta tū penul. ꝓdu. de h etiā reqre in luo luis.

Ablutes ablutiū pluralis numeri ſūt loca cenoſa ⁊ aqua plena: que ⁊ ablutia ablutioꝝ dicunť: ⁊ dicuntur ſic ab abluēdo ꝑ ꝯ̄riū: qꝛ minime ſūt abluta.

Abluuio onis fe. ge. mūdatio ſoꝛdiū ſm Pap. ⁊ dr̄ ab abluo abluis.

Abnepos potis maſ. ge. ē filiꝰ ꝓnepotí dictꝰ: qꝛ ſeiungiť a nepote. ē enī inť illum ⁊ nepotē ꝓnepos ſm Pap. ⁊ coꝛ. penul. abnepos.

Abnoꝛmis in noꝛma exponitur.

Abnuo is nui nutū: ex ab ⁊ nuo is: ⁊ ē abnuere recuſare ꝯ̄dicere ꝓhibere: ⁊ ē actiuū. iij. Regl. xx. c. Miſit enī ad me ꝓ vxoꝛibꝰ meis ⁊ filijs ꝓ argēto ⁊ auro ⁊ nō abnui.

Aboleo les leui vł aboluí letū vel litū: ex ab ⁊ oleo les cōponiť: ⁊ ē abolere idē ꝙ delere: ⁊ inde abolitꝰ ta tū: ⁊ h abolitio onis: ⁊ coꝛ. ꝓmā oleo les. vñ abolet penul. coꝛ.

Abolitꝰ ta tū penul. coꝛ. i. deletꝰ: deſtructꝰ: ab aboleo les diciť: ⁊ a gtō aboliti: addita o fit abolitio. i. deletio: Ro. iiij. Exinanita eſt fides: abolita ē ꝓmiſſio.

Abolla le: genꝰ veſtis ſenatoꝛie: ⁊ dr̄ ſic quaſi abulla: eo ꝙ vndiqꝫ ſit bullata ⁊ geminata.

Abominoꝛ naris natꝰ ſū cōponiť ex ab ⁊ ominoꝛ naris: qȯ ē auguroꝛ. ⁊ ē abominari abhoꝛrē: aliqd cū execratiōe repellē: execrari: deteſtari: vel malū omē īꝓcari. vñ h abominiū nij. i. exectio: ⁊ h abomiariū liber vbi abominatiōes ſcribebanť: ⁊ coꝛ. mi abomioꝛ: ⁊ ē vbū deponēs: Ro. ij. Qui abomiaris idola ſacrilegiū facis.

Aborigines penul. coꝛ. ex ab ⁊ origo cōponiť. ⁊ declinať pluraliť he aborigines aboriginū: qȯ ⁊ in ſingulari diciť hec aborigo aboriginis: ⁊ ſūt aborigines ſupflui frutices q̄ nō naturaliter ſed vitioſe in arboꝛibꝰ ⁊ cāpis oꝛiuntur ⁊ dicunť aborigines q̄ſi ſeoꝛſum ab oꝛigine: non qꝛ nō habeāt oꝛiginē ſed qꝛ non naturalē. Itē ex eiſdē cōponiť: ⁊ diciť hic ⁊ hec aborigines huiꝰ aboriginis. i. ruſticꝰ agreſtis ignobilis. vnde Saluſtiꝰ: Cunqꝫ his aborigines genꝰ hominū agreſte: ⁊ dicunť aborigines q̄ſi ſeoꝛſū ab oꝛigine: nō qꝛ oīno careāt oꝛigine: ſed qꝛ

eoꝝ origo ignoꝛat᷑. Nam vt dicit Hoꝛa. in p̄mo lib. epi. Nec vixit male q̄ natus moꝛienſq; fefellit. Non.n.ſcribunt᷑ genealogie ruſticoꝝ nec tradunt᷑ memoꝛie: ſicut genealogie nobiliū: ⁊ inde aboꝛigine⁹ nea neū.

Aboꝛioꝛ reris vel aboꝛiris aboꝛt⁹ ſum: ex ab ⁊ oꝛioꝛ ꝯponit᷑. vide in oꝛioꝛ retro.

Aboꝛtio tis tiui ire titū.i. aboꝛtiuū facē: ⁊ deriuat᷑ ab aboꝛtus ta tū. Job. xxi. Bos eoꝝ ꝯcepit ⁊ non aboꝛtiuit.

Aboꝛtiuus ua uū.i. nō ſuo vel nō recto t̄pe oꝛt⁹: ⁊ deriuatur ab aboꝛioꝛ riris: ⁊ ſubſtātiue dicit᷑ hoc aboꝛtiuū tiui qđ aboꝛit᷑. Job. iij. Aut ſic aboꝛtiuū abſcōditū non ſubſiſterē

Aboꝛt⁹ ta tū. dicit᷑ ab aboꝛioꝛ riris: ⁊ dr̄ aboꝛt⁹ nō q2 nō oꝛiat᷑: ſ3 q2 aboꝛiat᷑: q.ſ. naturalr̄ nō eſt oꝛtus.

Abꝛa abꝛe ancilla libera. ⁊ dicit᷑ abꝛa q̄ꝫ abara: q2 ad araꝫ ſeruū liberū faciebat ſ3 hug. ⁊ nō dꝫ accētuari i fine. Judith. x. Impoſuit itaq; abꝛe ſue aſcopā vini.

Abꝛā ꝯponit᷑ ab abba qđ eſt pat᷑ ⁊ rā qđ eſt excelſus. vñ dō abꝛā q̄ꝫ abarā.i. pat᷑ excelſus: ⁊ addita ē ei a lr̄a ⁊ dictus ē abꝛaā qđ ſonat pat᷑ multarū ⁊ ſubaudit᷑ gentiū. Gen̄. xvij. Nec vltra vocabit᷑ nomen tuū abꝛā: ſ3 appellaberis abꝛaaꝫ: q2 patrē multarū gentiū ꝯſtitui te. vel vt alij volunt abꝛaā p̄mū dict⁹ eſt abꝛā.i. pater videns populuꝫ .ſ. iſraeliticū tm̄: dictus eſt poſtea abꝛaā qđ interp̄tat᷑ pater multaꝝ gentiū: qđ erat adhuc p̄ fidē futurā gentium non habet᷑ in noīe ſ3 ſubaudit᷑ ⁊ accentuat᷑ in fine abꝛaꝫ ſiue abꝛaā: ⁊ caret aſpiratōe vtrobiq;. vide in vr.

Abrenūcio as aui atū ꝯponit᷑ ex ab ⁊ renūcio as: ⁊ eſt abrenūciare a ſe renūciando remouere: renuere: poſtponē deſpicē: ⁊ in eodē ſenſu ꝯſtruit᷑ cū dtō ⁊ actō: ⁊ ſcribitur per c: ſicut nuncio as.

Abꝛogo gas: penul. coꝛ. ex ab ⁊ rogo gas: ſ3 arrogo p̄ duo r ꝯponit᷑ ex ad ⁊ rogo gas. De hoc īfra dicā in rogo gas ⁊ eſt abꝛogare: delere: deſtruere ex toto legem ſubuertē ⁊ denegare.

Abꝛotanum tani. herba ē virtutē habēs calidā: q̄ꝫ affrotanum ab affrodita quod eſt venus.

Abꝛotoniū nij. ab affros qđ eſt ſpuma: dicit᷑ h̄ abꝛotoniū nij fe. ge. nomē mulieris q̄ſi affrodoniū.i. venuſcula: ⁊ ē īpoſitum cā adulatōis ſm̄ hug: ⁊ eſt grecū ſm̄ Pap. ⁊ interp̄tatur amplexibus apta.

Abs p̄poſitio in quibuſdā p̄ ab cū dictōib⁹ a c incipientibus ꝯpōit᷑: vt abſcōdo: abſcedo: abſcido. Et ſcias q̄ a: ab abs fere eandē ſignificatōis vim habēt. De hoc dixi ſ̄ in p̄ma p̄te in tractatu de ſyllaba in cap. de b.

Abſolon interp̄tat᷑ pax patris p̄ antifraſim: q2 bellum geſſit contra patrem.

Abſcedo dis ceſſum.i. aliquo cedere ⁊ abſentari: ⁊ ꝯponit᷑ ex abs ⁊ cedo dis ceſſi.

Abſcidit ſi ꝯponat᷑ ex ab ⁊ ſcindo dis coꝛr. penul. ſicut ſcidit p̄mam: ⁊ eſt p̄teritū ⁊ declinat᷑ abſcindo dis abſcidi abſciſſum. Si v̄o ꝯponat᷑ a cedo dis ⁊ abs p̄poſitōe pro du. penul. in preſenti ⁊ in p̄terito: ⁊ declinat᷑ abſcido dis abſcidi diſti ſciſum per vnum s in ſupino.

Abſcido dis ſcidi ſciſſum penul. p̄du.i. incidere: diſcidere: ſeparare cedēdo: ⁊ ꝯponitur ab abs ⁊ cedo cedis cecidi ceſum. vnde abſciſus abſciſa ſciſum per vnum s penultimam producit.

Abſcindo dis ſcidi ſcindere: abſciſſuꝫ p̄ duo s in ſupino cōponit᷑ ex ab ⁊ ſcindo dis: ⁊ eſt abſcindere ab vno in aliō ſcindere. vnde abſciſſus ſa ſum.

Abſciſſus ſa ſum p̄ geminū s. vide in abſcindo.

Abſciſus ſa ſum: p̄du. penul. p̄ vnū s.i. inciſus abſcido dis Dan̄. ij. Donec abſciſus ē de mōte lapis ſine manib⁹.

Abſcondo dis abſcōdi vel abſcōdidi abſcōdere abſcōſum vel abſcōditū idē eſt qđ occultare: ⁊ ꝯponit᷑ ab abs ⁊ cōdo dis: ⁊ habet duplex preteritum ⁊ duplex ſupinuꝫ. vñ abſconſus ſconſa ſum: ⁊ abſconditus ta tum: penultima coꝛrepta.

Abſens. ſenſus componitur cuꝫ ab: ⁊ dr̄ hic ⁊ h̄ ⁊ h̄ abſn̄s tis: qđ nō eſt ſubiectum alicui coꝛpoꝛeo ſenſui q̄ſtūcūq; ſit p̄pꝛie. vñ abſens dicit᷑ quaſi a ſenſibus remot⁹. vnde abſenter aduer. ⁊ hec abſentia tie: ⁊ abſento tas.i. amouere abſens facere. vñ abſentaneus nea neum: qui ſe ſp̄ abſentat. Pōt etiā deriuari ab abſum abes.

Abſentio tis abſenſi tire: ⁊ ēt abſentioꝛ tiris in eodē ſenſu inuenit᷑.i. diſſentire. ⁊ ꝯponit᷑ ex ab ⁊ ſentio tis.

Abſida de. grecū eſt: ⁊ interp̄tat᷑ lucida.i. lat⁹ edificij: vl̄ tribuna: eo q̄ lumīe accepto p̄ arcū reſplēdeat ⁊ lumē faciat.

Abſynthium thij grecum eſt ⁊ eſt amara herba ſ3 Papi. Et ſcias q̄ t remanet in ſuo ſono: qū t equatur aſpiratio ſicut in coꝛinthios.

Abſis ſidis fe. ge. idē eſt qđ abſida. Item abſis dicit᷑ principiū exaltatōnis planete ī ſuo circulo.i. illa p̄s circuli: in q̄ planeta incipit eleuari. vel abſis: vel aſſis dicit᷑ illa p̄s circuli in q̄ planeta adeo diſtat a ſole q̄ ām̄pli⁹ diſtare nō

Abſynthes tis. gēma ē nigra ⁊ pōderoſa: que pōt calefacta igni ſeptē diebus caloꝛem tenet.

Abſolut⁹. ab abſoluo uis qđ eſt a vinculo vel īpedimēto abſoluere vel liberare: dicit᷑ abſolut⁹ ta tū. vñ ⁊ quedaꝫ noīa dicunt᷑ abſoluta: q2 p̄ ſe dicta dant ītelligi: q̄cquid eis ꝯuenient᷑ pōt addi: vt de⁹ me⁹ ratio. Et quedā verba dicunt᷑ abſoluta.i. nō trāſitiua: vel abſoluta.i. nō diſcretiua rei ad reꝫ in ſua ſignificatōe: vel abſoluta.i. p̄fecta: q̄ non deficiunt in aliquo ſui mō. Et abſolutuꝫ.i. non relatum.i. non reſpectu alicuius dictum. et cōparatur abſolutioꝛ tiſſimus. vñ abſolute tius tiſſime aduer. ⁊ componitur inabſolutus ta tum.

Abſono nas. ſono nas ꝯponit᷑ cū ab ⁊ dicit᷑ abſono as nui nitū.i. diſcoꝛdare. vñ abſonant᷑.i. diſcoꝛdant᷑: ⁊ hec abſonantia.i. diſcoꝛdātia vel diſcoꝛdia: ⁊ abſonus na num.i. diſſidens ⁊ diſcoꝛdans vel non ꝯſonans: ſicut abſonantia ſepe ponitur p̄ non ſonantia: ⁊ coꝛripit abſono abſo nas hanc ſyllabam ſo.

Abſon⁹ na num. coꝛ. ſo in abſono nas vide.

Abſoꝛpt⁹ ta tuꝫ.i. euacuat⁹ vel valde ſoꝛpt⁹ in ſoꝛbeo bes vide. Pꝛoph. Abſoꝛpti ſunt iuncti petre iudices eoꝛum

Abſtemius. Temetū ꝯponitur cū abſtineo nes. ⁊ dicit᷑ abſtemius mia miū.i. abſtinens ſobꝛius. ⁊ dicit᷑ abſtemius quaſi abſtinēs a temeto ſiue vino: l3 generalr̄ abſtemi⁹ dicatur abſtinens.

Abſtinentia tie foꝛmat᷑ ab abſtinens ti: addita a: ⁊ accipit t ſonū de c: ⁊ ē abſtinētia q̄nq; vitiuꝫ q̄nq; virtus. vnde Grego. in paſto. Admonēdi ſunt abſtinētes: vt nouerit: q2 tunc placentē deo abſtinentiā offerunt: qū ea que ſibi de alimentꝭ detrahūt indigentib⁹ largiunt᷑. Non enī deo: ſ3 ſibimetipi q̄ſq; ieiunat ſi ea q̄ ventri ad t̄ep⁹ ſubtrahit nō paupib⁹ tribuit: ſ3 vētri poſtmodū offerēda cuſtodit. Et Iſido. dic̄. Qui cibis abſtinēt ⁊ mala agūt demones imitant᷑ quib⁹ nō eſt eſca: ſ3 nequitia ſp̄ adeſt.

Abſtineo nes nui abſtentū: longe ab aliquo tenere: ⁊ ꝯponit᷑ ex ab p̄poſitōe ⁊ teneo nes: e mutato in i: ⁊ ꝯſtruitur q̄nq; cū actō ⁊ ablatiō cū p̄poſitōe vel ſine p̄poſitōne: ⁊ eſt idem ſenſus: vt abſtineo me vino vel a vino. vñ abſtinens tis p̄ticipiū ⁊ nomē: ⁊ tunc ꝯparat᷑ abſtinēs tioꝛ ſimus: ⁊ coꝛ. ſti abſtineo nes: ⁊ ſilr̄ abſtinens tis.

Abſtraho his traxi tractū cōponit᷑ ex ab ⁊ traho trahis ⁊ eſt abſtrahere in aliam p̄tem trahere. lacerare: abſcindere: ⁊ coꝛripitur tra: ⁊ aſpiratur ho.

Abſtrudo dis abſtruſi abſtruſum ↄponit̃ ex abs ⁊ trudo dis: ⁊ eſt verbum actiuuʒ ⁊ ꝓducit tru: ⁊ eſt abſtrudere includere: abſcondere.

Abſum abes affui abñs affuturꝰ: ex ab ⁊ ſum: ⁊ eſt abeſſe lõge eẽ ibi: vel a ſenſu corporeo diſtare. ſʒ deeſſe ẽ idẽ qḋ abeſſe vel deficere. Hõ ꝓpe abeſt: ſʒ vinũ deeſt: abeſt qḋ alibi ẽ: deeſt qḋ deficit ⁊ non habet̃: ſicut dicit hug. Greciſmꝰ vero dic̃ ſic: Ede deeſt quiſq̃ʒ qui nõ ẽ nec fuit añ. At q̃s abeſt ede qꝛ non eſt: ſʒ fuit añ.

Abũdo das daui dare datũ: ↄponit̃ ex ab ⁊ vndo das: qḋ nõ eſt in vſu. vñ abundus da dũ ⁊ abũdãs ⁊ inde abunde ⁊ abũdanter aduer. Et vide ꝙ quidaʒ dicũt abundare deriuari de habeo bes: ⁊ ita dicũt abundare ⁊ abundus debere aſpirari in prima ſyllaba: qḋ omni caret rõe ⁊ vitate: vt dicit hug. Hoc etiã dicit Priſ. qui vult in. viij li. Ab vnda dicit̃ vndo das abũdo inũdo: ſic patʒ ꝙ caret aſpiratõe: qũ ab non poſſit aſpirari: qꝛ nulla ꝑpoſitõ aſpirat̃ ſm Priſ. Et ſcias ꝙ abundare abundatꝰ abundabit ⁊ huiuſmõi ꝓducunt da: vel abundo ↄponitur ex ab ⁊ vnda de. Item dicit̃ abundãter ab abũdãs tis.

Abuſio onis fe. ge. dr̃ ab abutor teris: ⁊ fit tribꝰ modis. ſ. ↄ̃ vſum: vt Mando tibi qualitates q̃ſi ſalutes: Cõtra naturã vt qũ mulier parit vitulũ: ⁊ ↄtra nois etymologiaʒ vel ꝓprietatẽ: vt a eſt ſyllaba: ⁊ abuſio dicit̃ poetica licẽtia: vt qũ aliquid fit ↄtra hoc qḋ deberet.

Abuſiue. i. iꝓpriẽ qḋ ab vſu recedit aduer. q̃litatꝭ ſʒ Pap.

Abuſus ſus ſui. i. ꝑuerſus vſus: vel ↄ̃ rõem vſus: ⁊ ꝓdu. penul. ⁊ põt adiectiue declinari abuſus ſa ſuʒ: ⁊ deſcendit ab abutor vteris.

Abutor teris abuſus ſuʒ: abuti. i. male vti: vel ꝑuerſe vti ⁊ ↄ̃ rõeʒ: ⁊ ꝓdu. u. ⁊ ↄponit̃ ex ab ⁊ vtor vteris: inḋ abuſuſ

A ante C

Acaliculis indeclina. i. pincerna: ⁊ ↄponit̃ ab a ⁊ calix ſcḋʒ hug. vel ↄponit̃ ab aſſiſtens ⁊ caliculis datiuo plurali. vñ acaliculis qui vl̃ que aſſiſtit caliculis: ſicut pincerna: Caliculus eſt diminutiuũ de calix: vel cõponit̃ ab a ⁊ caliculis ablatiuo plurali: ſicut ſ̃ tetigi in abatis.

Acaris. a ↄponit̃ cũ caris qḋ eſt gratia ⁊ dicit̃ hic ⁊ hↄ̃ acaris acaridis. i. non gratioſus q̃ſi ſine gratia: imemor bñficiorũ ⁊ corripit ca. Eccl̃. xx. Homo acaris quaſi ſine fabula vana vel noua. Littera aũt rabani habʒ: Homo ingratus quaſi acaris.

Accãto tas taui tare. i. iterũ vel iuxta cantare: ⁊ ↄponit̃ ex ad ⁊ canto tas: ⁊ mutatur d in c.

Accido dis ceſſi acceſſuʒ accedere. i. ad aliquẽ cedere: ⁊ cõponit̃ ex ad ⁊ cedo dis ceſſi: ⁊ mutat̃ d in c: ⁊ ꝓduc̃ ce: ⁊ ex vi ꝑpoſitõis exigit accuſatiuũ: vt accedo illũ. i. cedo ad illum. vſus tñ aliquoꝝ habʒ vt dicat̃: Accedo ad illum i quo ſine dubio eſt ſuꝑfluitas ꝑpoſitionis vel in appoſitione vel in ↄpoſitione.

Accelero ras raui ratũ v̉bum neutrũ: ↄponit̃ ex ab ⁊ celero ras: ⁊ mutat̃ d in c: ⁊ eſt accelerare feſtinare: ⁊ cor. le. Geñ. xviij. Accelera tria ſata ſile ↄmiſce farine.

Accẽdo dis ſum v̉bum actiuũ. ⁊ ↄponitur ex ad ⁊ candeo candes: ⁊ mutatur d in c.

Accẽto tas eſt frequentatiuũ huiꝰ verbi accino nis: vel põt eẽ in eodẽ ſenſu in quo accentuo as.

Accentꝰ tus tui maſ. ge. ab accino nis dicit̃. vñ accẽtuo as. i. accẽtuatim ꝓferre. De hoc plenius dixi ſ̃ in principio ſecunde partis.

Acceptio. ab accepti gtõ addita o format̃ hec acceptio hꝰ acceptõis. Hic nota ꝙ acceptio ꝑſonaruʒ magnũ peccatuʒ ẽ. Ad cuius intelligentiã nota ꝙ ꝑſonarũ acceptio ẽ qũ aliquid ꝑſone attribuit̃ ꝓpter ꝓportiõeʒ dignitatꝭ ipſius. vñ ↄſiderare opʒ ꝙ dignitas ꝑſone põt attẽdi dupl̃r. vno mõ ſimpl̃r ⁊ ſm ſe: ⁊ ſic maioris dignitatꝭ eſt ille: qui magis abũdat in ſpũalibꝰ gratie donis. Alio mõ ꝑ ↄparatõem ad bonũ cõe. Contingit. n. qñq̃ʒ ꝙ ille q̃ ẽ minus ſanctꝰ ⁊ minus ſciens põt magis ↄferre ad bonũ cõe: videlʒ ꝓpter potentiaʒ vel induſtriã ſecularẽ vel ꝓpter aliquid huiuſmõi. ⁊ qꝛ diſpenſatões ſpũalium principalius ordinant̃ ad vtilitatem cõem: ſm illud Apl̃i ad corinth. Unicuiq̃ʒ dat̃ manifeſtatõ ſpiritus ad vtilitatẽ. Jõ qñq̃ʒ abſq̃ʒ acceptione ꝑſonarum in ſpũalium diſpẽſatione: illi qui ſunt ſimpliciter minus boni: melioribus preferunt̃: Sicut etiã ⁊ deus gratias gratis datas qñq̃ʒ ↄcedit minus bonis. Item ſcias ꝙ circa ↄſanguineos p̃lati diſtinguendũ eſt: qꝛ quandoq̃ʒ ſunt minus boni: ⁊ ſimpl̃r ⁊ per reſpectum ad bonũ cõe: ⁊ ſic ſi dignioribus preferant̃ eſt peccatũ perſonarũ acceptõis in diſpenſatione ſpũaliuʒ: quoꝝ p̃latus eccleſiaſticus non eſt dñs vt poſſit eas dare ꝓ libito: ſʒ vt diſpenſator: ſm illud apl̃i p̃mo ad Corinth. iiij. a. Sic nos exiſtimet hõ vt miſtros xp̃i ⁊ diſpenſatores miſteriorũ dei. Qñq̃ʒ vero ↄſanguinei p̃lati eccleſiaſtici ſũt eque digni vt alij: ⁊ ſic licite põt abſq̃ʒ ꝑſonarũ acceptõe p̃latus ↄſanguineos ſuos p̃ferre: qꝛ ſaltẽ in hoc p̃eminent: qꝛ de ip̃is magis confidere põt: vt vnanimit̃ ſecũ negocia eccl̃ie tractent. Eſſet tañ hoc ꝓpter ſcandalũ dimittendũ ſi ex hoc aliq̃ exẽplum ſumerẽt ẽt ꝓpter dignitatẽ bona eccl̃ie ↄſanguineis idignis dãdi. Itẽ ſm iura ſufficit eligere bonũ: non aũt req̃rit̃ ꝙ aliq̃s eligat meliorẽ. Qḋ ſic intelligit̃: qꝛ quãtum ad hoc ꝙ electio ipugnari nõ poſſit i foro iudiciali: ſufficit eligere bonũ. nec opʒ eligere meliorẽ: qꝛ ſic oĩs electio poſſit habere calũniaʒ. Sʒ q̃ʒtum ad ↄſciam eligentis neceſſe ẽ eligere meliorem: vel ſimpl̃r: vel in cõparatione ad bonũ cõe. Item homo iu iudicio dʒ paupi ſubuenire: ſm illud Eccl̃. iiij. In iudicãdo eſto pupillis miſericors. hoc tñ intellige q̃ʒtum poteſt fieri ſine leſione iuſticie. Alioquin habʒ locum illud quod dicit̃ Exo. xxiij. Pauperis quoq̃ʒ non miſereberis in iudicio.

Accepto tas. ab accipio pis deriuat̃ acceptꝰ ta tuʒ nomen. i. carus: placitus: acceptabilis: ⁊ inde accepto tas v̉bum actiuũ. i. ap̃pciari vel facere acceptũ. Iteʒ accepto tas põt eẽ verbũ frequentatiuũ de accipio pis acceptu: u i o fit accepto tas. i. frequent̃ accipe. Inuenit̃ etiã accepto ablatiuus de acceptꝰ aduerbial̃r poſitꝰ. vñ nõ dʒ accẽtuari i fine. Ro. iiij. Cui des accepto fert' iuſticiã ſine opibus.

Accerſio ſis ſiui: deriuat̃ ab accerſo ſis. Actꝭ. x. Accerſi ſymonem quẽdam qui cognominatur petrus. De hoc require infra in accio cis.

Accerſo ſis: require in accio cis.

Accido dis di caret ſupino: ⁊ ↄponit̃ ex ad ⁊ cado dis: mutata d in c: ⁊ cor. ci. Et ẽ accidere idẽ qḋ euenire. vñ accidẽs dẽtis ꝓ eo qḋ eſt ſubſtãtia. Et ſcias ꝙ accidit malũ euenit caſu: obtingit ſorte: ↄtingit facto. Poteſt ẽt ↄponi accido dis ex ad ⁊ cedo dis: ⁊ tunc ꝓducit ci: ⁊ eſt accidere valde vel iuxta cedere.

Accieo cies. ex ad ⁊ cieo cies ↄponit̃. vide in accio cis.

Accingo gis accinxi: xi in ctũ accinctuʒ: ex ad ⁊ cingo gis: mutato d in c: ⁊ eſt accingere valde cingere: ꝑparare: ad ornare. Et nota ꝙ accingimur bellaturi: p̃cingimur ituri: ſuccingimur miniſtraturi. vñ verſus: ad pugnam cinctus p̃ ꝑgit: ſubq̃ʒ miniſtrat.

Accino nis ni accentũ ex ad ⁊ cano nis: mutato d in c: ⁊ a in i: ⁊ eſt accinere iuxta vel iterum vel concorditer canere: ⁊ corripit ci.

A ccio cis. Cieo vł cio ꝯponiť cū ad: ⁊ diciť accieo cies ciui accitū.i.appellare: aduocare. Sꝫ antiqui ī tali ꝯpoſitōne ſolebant mutare d ꝑpoſitōnis in r dicentes aruolare aruenire: arcire. Sꝫ nos dicimꝰ aduolare: aduenire: accire mutantes in ꝯpoſitōe d in c ſequēte c. Sic ḡ diciť accio accis ſm modernos: arcio cis ſm antiquos: ⁊ in eodem ſenſu. ⁊ ab vtroqꝫ iſtoꝝ deſcendit v̊bum deſideratiuum ī ſo: vt ab arcio antiquo deberet dici arceſſo ſis: ſꝫ qꝛ arceſſo ſis deſcēdit ab arceo ces: iō cā oꝛie mutatū eſt primū s in r: ī eo ꝙ deſcēdit ab arcio antiquo: ⁊ dicitur arcerſo ſis. Itē ab accio moderno deſcēdit: acceſſo ſis. ſed qꝛ ab accedo dis ceſſi: ſilr deſcendit acceſſo ſis: iō cā differentie ī eo qꝺ venit ab accio mutatū ē primū s ī r: ⁊ dr̄ accerſo ſis. Inueniť ergo arcerſo ab arcio: arceſſo ab arceo: accerſo ab accio: acceſſo ab accedo. Inueniť adhuc aliud v̊bum deſideratiū ab accerſo deſcēdens: ⁊ eſt q̄rte ꝯiugationis ⁊ in eadeꝫ ſignificatiōe cuꝫ eo: ⁊ hꝫ r in ante penul. ſyllaba. ſ. accerſio ſis. vñ in Act̄. apl̄oꝛum. c. x. Uade ⁊ accerſi ſymonē quēdā: ⁊ vide ꝙ ꝑdicta deſideratiua ſunt tertie ꝯiugatōis ⁊ habēt ꝑterita ⁊ ſupina ad modū quarte. ita dicit hug. Priſ. etiā in ꝑmo maio. dicit: Antiquiſſimi frequenť ar ꝓ ad ponebāt. vñ oſtēdiť recte arceſſo dici ab arceo verbo quod nunc accio dicimꝰ quod eſt ex ad ⁊ cio compoſitum.

A ccipio pis: Capio pis ꝯponiť cū ad ⁊ mutato d in c ⁊ a ī ī dicitur accipio pis pi ptum per geminuꝫ c: ⁊ inuenitur accipio pis in pluribus ſignificatiōibus. Naꝫ accipere.i. recipere: ⁊ accipe.i.audire: ⁊ accipe.i.paſcere. vñ Uirgili. Illos poꝛticibꝰ rex accipiebat in amplis.i.paſcebat. Iterū accipe.i.rape. vñ Paulꝰ. ij. ad Coꝛinth. Suſtinetis ſiquis vos in ſeruitutē redigi: ſiquis accipit. vnꝺ hic accipiter tris auis: quia accipit.i.rapit. Et nota differentiam Accipimus ab alio: ſumimus ipi. Item ſumimus ꝑ nos accipimus a nolente: tollimus a volente: eripimus vi: auferimus quod dedimus. Iteꝫ auferimꝰ inuiti: ⁊ q̄cq̄d dedimus adimimꝰ vi: aſſumimus vſu.

A ccipiter. accipio pis: idē qꝺ rapere ī vna ſignificatiōe. vñ hic accipiter tris ꝓ quadā aue. ſ. ſm quoſdā ſparuiro vł falcone vel aſture: qꝛ accipit.i. rapit ſm hug. Pap. vero dicit: Accipiter auis in vngulis armata ab accipiendo dicta: qꝛ ſibi capiat ⁊ ab alijs rapiat: iō vocať accipiter.i.raptoꝛ: ⁊ ſcribiť per duo c: ⁊ coꝛ. pi vbiqꝫ. Oui. de arte: Odimus accipitreꝫ: qꝛ ſemꝑ viuit in armis. Et vt dič Ambꝛ. ī herame. vj. Quinto die accipitres feruntur diraꝫ in eo aduerſus ꝓpꝛios fetus habere inclementiā. Nam vbi eos aduerterint tētare volatꝰ primoꝛdia: e nidis eijciunt ſuis ꝯtinuoqꝫ eliminant ⁊ ſi moꝛanť ꝓpulſant pēnis atqꝫ ꝑcipitant: verberāt alis coguntqꝫ audere q̄ trepidant nec eis poſtea deferunt munꝰ alimonie. Quid miꝝ quꝫ ſi rapere aſueti nutrice faſtidiunt. Conſideremꝰ ad hoc eos eſſe generatos: vt etiā aues ad cauendū foꝛmido exerceat nec paſſim cura relaxēt: ſꝫ ꝑicula a pꝛedonibꝰ declinā da ꝓſpiciant. Deinde qñ his natura quadā pꝛedādi munus īoleuerit: magis a tenera etate pullos ſuos inſtituere videnť ad pꝛedā: q̄ꝫ paſtus abdicare ꝯpēdijs. Cauēt ne ī tenera etate pingueſcāt ne ſoluanť delicijs: ne marceſcant ocio: ne diſcāt cibū magis expectare q̄ꝫ querere: ne nature ſue deponant vigoꝛē: intermittūt ſtudia nutriendi: vt in vſus rapiēdi audere ꝯpellant.

A cclino nas naui natū ꝯponiť ex ad ⁊ clino nas: ⁊ mutatur d in c: ⁊ eſt acclinare ad ſe vel ad aliud flectere. vñ hꝰ ⁊ hec acclinis ⁊ hoc cline: ⁊ acclinꝰ na num in eodeꝫ ſenſu. ⁊ ꝓdu. cli. vñ in Auroꝛa diciť: Debebant baculť acclinia coꝛpoꝛa viri.i.flexa ſiue incuruata. ⁊ ab acclino nas: deriuať hoc acclinatoꝛiū rij: locꝰ in quo acclinari ⁊ requieſcere poſſumꝰ: vel ſuꝑ quod acclinať: vt culcitra vł puluinar.

A ccola le cōis ge. diciť ab accolo lis ⁊ ſunt accole aduentitij. ſꝫ ꝑmanentes ſicť aduenere: ⁊ coꝛ. co. Et dicit Papias Accola ſignat multa. Diciť .n. accola finitiuꝰ: vicinꝰ ꝓpinquus: ciuis alienus: affinis: cultoꝛ loci in quo non ē natus: cultoꝛ alienus. Quidaꝫ v̊o dicit: Accola non ꝓpꝛiā: ꝓpꝛiam colit incola terram.

A ccolo lis lui cultū: ex ad ⁊ colo: mutato d in c: ⁊ ē accolere: aſſidue vel valde colere: habitare: arare.

A ccōmodo das daui dare: ex ad ⁊ ꝯmodo das ꝯponiť ⁊ mutať d in c: ⁊ ē accōmodare ad ꝯmodū ⁊ ſimilē vſum dare pꝛeſtare vel aptare: apte collocare: ⁊ coꝛꝛ. mo. ⁊ ſcribitur per geminum m.

A ccubo bas baui batū: ⁊ accūbo bis bui bituꝫ: ⁊ ē accubare toto coꝛꝑe accūbere cubito ⁊ ꝓpꝛie in comeſtione: inde accubans tis. Numeri. xxiiij. Accubans doꝛmiuit vt leo. ⁊ ꝯponiť accubo ex ad ⁊ cubo bas d mutata in c: et coꝛ. cu. vide de hoc in cūbo cūbis.

A ccuratus ta tū: in accuro ras vide.

A ccuro ras raui ratū: ex ad ⁊ curo ras: d mutato in c ꝯponitur: ⁊ eſt accurare diligenter ⁊ curialr̄ curare. vñ accuratus ta tū diligenť ꝓcuratꝰ. vñ accurate aduer. vt Iſte accipit illū accurate.i.diligenť ſtudioſe curialiť. Et nota ꝙ accuratus ſm ꝙ eſt nomē diciť taꝫ ꝓ eo qui ꝓcurať q̄ꝫ ꝓ eo qui ꝓcurat. Et eſt verbum actiuū curo ras: ⁊ ꝓducit hanc ſyllabam cu.

A ccurſo ſas v̊bum frequē.i.frequēter accurrere: ⁊ foꝛmatur ab accurſu ſupino de accuro: u mutata in o.

A ccurſo ſas ſaui. Cuſo ſas nō eſt in vſu: ſꝫ ꝯponiť vt accurſo ſaſ.i.inculpare v̊bis ferire. Qui .n. aliquē accuſat freq. cudit: vt ad malā famā trahať vel frequēter conať vt ille ad cuſiones ducať. ⁊ inde accuſatꝰ ta tū: ⁊ ab accuſati addita o fit accuſatō. Itē ſcias ꝙ incuſo idē eſt qꝺ accurſo. Differunt tñ in hoc: qꝛ accuſare ē in crimine vł facto: incuſare verbis. Item incuſamꝰ maioꝛes nobis. ꝙ autē dicitur accuſare vel incuſare: quaſi adcauſare vel incauſare.i.ad vel in cauſam trahere quā q̄s appellat: etymo. eſt non ꝯpoſitio: ⁊ ꝓdu. cu.

A ceo aces non eſt in vſu: ⁊ deriuať ab acuo is: ⁊ eſt acere acetū fieri. ⁊ vinum acet.i.acetū fit: ⁊ coꝛ. a.

A cephali. ab a qꝺ eſt ſine ⁊ cephas dicti ſunt acephali q̄dā heretici: vel acephalite: q̄ſi ſine capite: qꝛ actoꝛ eoꝛuꝫ non inueniať: ⁊ quicūqꝫ incerte ſentētie inſiſtit acephalus diciť. Itē oēs heretici ⁊ oīs mali pñt dici acephali .i.ſine capite xp̄o ieſu: q̄ eſt caput noſtꝝ: cuiꝰ nos membꝛa ſumꝰ. Itē capitulū vel collegiū carēs capite vł rectoꝛe pōt dici acephalū. vñ in ꝯſtitutōibus nr̄is diciť ꝙ capitulū hēat magiſtruꝫ nouū vel antiquū ne acephalum iudiceť.i.ſine capite: ⁊ declinať acephalus la luꝫ.

A cer. ab acuo is diciť hic acer hec acris ⁊ hoc acre: in duabus ſignificatōibus.i.foꝛtis vel amarꝰ. Acer ēt in vnaq̄qꝫ foꝛma diciť vegetꝰ munitꝰ.i.foꝛtis ⁊ crudelť: aſꝑ: aioſus. et ꝯpať acer acrioꝛ rimꝰ. vñ acriť acrius acerrime: ⁊ hꝰ acritas tatis.i.foꝛtitudo vel amarido: ⁊ hꝰ acritudo dinis: ⁊ hec acredo dinis ꝓ eodē.i.amaritudo. ⁊ pꝛopꝛie dicitur de pomis: ⁊ de ſimilibus rebus. Iteꝫ ab acer acris acre dicitur hic acer aceris ꝓ quadaꝫ arboꝛe. Acer adiectiuū ꝯponiť: vt q̄ꝫacer: peracer: ambo ꝓ valde acer. Et ſcias ꝙ acer adiectiuū ꝓdu. ꝑmam: ſꝫ acer ſubſtātiū eaꝫ coꝛ. vñ v̊ſus: Diciť arboꝛ acer vir foꝛtis ⁊ īꝓꝛobꝰ acer.

A ceratus ta tum deriuatur ab acer aceris. ⁊ dicitur aceratus: ſoꝛdidus: inſtar aceris.

A cerbus ba bū: īmaturus. ⁊ deriuatur ab acer acris acre:

⁊ ꝯparat̃ acerbioꝛ acerbiſſimꝰ.vñ hec acerbitas tatis:⁊
acerbo baſ:qđ non ē in vſu:ſ ꝯponit̃ vt exacerbo bas.i.
vuas acerbas colligere:⁊ coꝛ.acerbus p̄mam:ꝫ deriuet̃
ab acer ꝑducente p̄mā.vñ Horati.in p̄mo epi.Occubat
obſcuri ſpē̄m taciturnus acerbi.

A cerꝰ na nū.i.de acere:ab acer is deriuatur.

A cero ras non eſt in vſu: ſꝫ ꝯponit̃ vt exacero ras.i.acere
purgare:⁊ deriuat̃ ab acero aceratus ta tuꝫ: ⁊ ab exace-
ro ras exaceratus ta tum:⁊ coꝛ.ce

A ceronicus qui nulli cōicat.

A cerra re fe.ge.i.vas ī quo reponit̃ thꝰ:⁊ deriuat̃ ab acer
aceris ꝑ arboꝛe:eo ꝙ de acere fieri ſoleat.

A ceruo uas in aceruus vide.

A ceruus ui maſcu.ge.i.cumulus:inde aceruulus li:dimi.⁊
aceruoſus ſa ſuꝫ:⁊ aceruo uas v̄bū actiuū.i.cumulare:et
inde v̄balia ⁊ aceruatiꝫ aduerbiū.i.cumulati ⁊ glomera
tiꝫ.⁊ ꝯponit̃ coaceruo uas:exaceruo uas. ⁊ dicit̃ aceruꝰ
ab acer adiectiuo.Hora.in epi.Non domꝰ ⁊ fundus nō
eris aceruus ⁊ auri.

A ceſco ſcis.i.īcipere acere ſiue acetū fieri:⁊ eſt inchoatiū
de aceo aces.⁊ ꝯponit̃ cū ex:⁊ dicit̃ exaceſco ſcis:⁊ coꝛ.
a.Hora.in p̄mo epi.Syncerꝫ niſi vas q̄cq̄d īfūdis aceſcit

A cetabulū li dicit̃ ab acetū ti:⁊ dicit̃ acetabulū vas aceto
plenū vel ad recipiendū acetū ꝑatuꝫ qđ ⁊ hoc acetariuꝫ
dicit̃.⁊ dr̃ acetabulū q̄ſi acetaferꝫ qꝛ ferat acetū:⁊ appē
dit duodeciꝫ dꝛagmas.ſ.quartā ꝑteꝫ emine.

A cetū.ab aceo aces dicit̃ hoc acetū ti:penul.coꝛꝛ.⁊ dr̃ ace-
tū q̄ſi acutū vel q̄ſi aquatū.Uinū.n.aqua mixtum cito ī
hūc ſapoꝛē redigit̃.vñ dicit̃ accidū q̄ſi aquidū.vñ acetu
lum li: dimi.⁊ coꝛꝛi. pꝛimam acetum: Auroꝛa.Hebꝛee
gentis mentem ſignat aceti.

A chademia mie penul.coꝛ.villa in qua plato ſtuduit.vnđ
achademicꝰ ca cū.i.platonicꝰ vel etiā philoſophicus.

A chadeon.velum maximū ⁊ in media naui ꝯſtitutum.

A chaia ie ꝓuintia grecie triū eſt ſyllabaꝝ:ꝫ neceſſitate me
tri aliqñ inueniat̃ quattuoꝛ ſyllabaꝝ apud poetas:⁊ eſt
ibi i duplex ꝯſonans:⁊ ſcias ꝙ y greca ſꝑ eſt vocalis.

A chates tis genꝰ eſt lapidis quē ſiq̄s poꝛtauerit erit ḡtio
ſus:ſicut fuit eneas q̄ euꝫ poꝛtabat in vagina.vñ ⁊ dictꝰ
ē achates fuiſſe armiger ⁊ comes enee vl̃ aliunde dicit̃
fuiſſe comes illiꝰ.Achos eni grece cura dicit̃ latine:īde
achates dicit̃ fuiſſe comes enee:qꝛ cura ⁊ ſolicitudo ſꝑ
comitant̃ reges ⁊ magnates.ita dicit hug.⁊ ꝓdu.penul.
In Doctrinali:Que fiunt in tes ſociabis vt achates.

A chei:qui ⁊ achiui dicti ſūt ab acheio filio iouis a quo di-
cit̃ achaia ⁊ ꝓdu.penul.

A cheldemac. interp̄tat̃ ager ſanguis. Achel.i.ager emac
.i.ſanguis.vñ in actibꝰ.c.j.dicit̃:Ita vt appellet̃ ager ille
lingua eoꝝ acheldemac.i.ager ſanguis ⁊ accētuat̃ in fi.

A cheron.ab a qđ eſt ſine ⁊ chere qđ eſt ſalue vl̃ gaude cō
ponit̃ hec acherō rontis palus īfernalis: qꝛ nulla ſalus
nullū gaudiū in inferno ē:ſꝫ ꝑpetuꝰ hoꝛroꝛ ⁊ doloꝛ iha-
bitat ſm̃ hug.vel ſm̃ Papi.dicit̃ acheronta qđ ꝯponit̃
ab a qđ eſt ſine ⁊ cheronta qđ eſt gaudiū:hūc ſequitur
Greciſ.dicēs:Qđ ſine leticia nomen trahit h̄ acheronta.

A chila le fe.ge.penul.coꝛ.quidaꝫ locꝰ eſt de quo habetur
li.Regū p̄mo capit.xxvj.Ecce dauid abſconditus eſt in
colle achile.

A chilles.ab a qđ eſt ſine ⁊ chile qđ eſt labium:⁊ cōponit̃
hic achilles lis:qꝛ groſſa habuit labia:⁊ hic achilleus lei
ꝑ eodē:⁊ eſt diphthongꝰ eu in ntō: ⁊ ita ntūs eſt triſſyl
labus.gtūs v̄o tetraſſyllabꝰ:qꝛ ei in gtō ibi diphthōguſ
nō eſt:⁊ achilleꝰ lea leū:penl̃.ꝓdu.poſſeſſiuū:⁊ inde eſt
achilleꝰ penul.ꝓdu.ꝓp̄o eu mutato in e:dicimꝰ achilles
a quo mutato ntō dicit̃ in vtō achille vl̃ achilles.Et ſilr̃
ꝯtingit in his noībꝰ vlyxes:aiates:⁊ ſimilibus ⁊ datiui
iſtoꝝ ſepe ponunt̃ ꝑ gtīs vt achilli vlyxi ꝑ achillis vly-
xis:⁊ ex eo ꝙ īuenitur achille vlyxe in vtō:voluerunt q̄-
dam declinare:hic achillus li ⁊ vlixus xi:qđ ſine dubio
falſum eſt:vt dicit hug.⁊ coꝛ.p̄mam achilles.vñ Oui.de
arte:Hectoꝛa donauit p̄amo p̄ce motꝰ achilles.

A chilleꝰ.penul.ꝓduc.in achilles exponit̃.

A chiui vel achei dicunt̃ quidā greci ab acheo filio iouis
⁊ ꝓducit penul.vnde Hoꝛa.in p̄mo epi.Quicquid dely
rant reges plectūtur achiui.Delyrant intellige.i.delyrā-
do committunt.

A choliti grece ceroferarij dicunt̃ latine a depoꝛtandis ce
reis qñ legēdū eſt euangelium vel ſacrificiuꝫ offerendū
nō ad fugādas tenebꝛas qū ſol tunc rutilet:ſꝫ ad ſignuꝫ
leticie demonſtrādū:vt ſub tipo lumīs coꝛꝑalis illa lux
oſtendatur:de quo in euāgelio legit̃:Erat lux vera que
illuminat oē̄m hoīeꝫ venientē in hūc mūdū.vide ī oꝛdo

A ccidia.accis grece cura latine:inde hec accidia.i.triſticia
moleſtia anxietas vel tediuꝫ.vnde hec accidiola le: dimi
nutiuum:⁊ accidioſus ſa ſum.i.moleſtus:triſtis:anxius
⁊ accidioꝛ aris.i.triſtari:anxiari:vel habere tedium vel ī
dignari.

A cidus.ab acetum dicit̃ acidus da dum:penul.coꝛ.i.ama
rū vt acetum:⁊ dicit̃ acidū q̄ſi aquidum:⁊ ꝯpat̃ acidioꝛ
ſimꝰ.vñ hec aciditas tatis.i.amaritudo. Dicunt̃.n.den-
tes acidi.i.ſtupefacti.Eccl̃.xiiij.Non acide feras.

A ciecula le dimi.i.parua acies ⁊ coꝛ.cu.

A cies ei fe.ge.dicitur ab acuo is ⁊ ſignat tria.Naꝫ acies ē
ferri ſummitas.Itē acies oculoꝝ acumē.Item acies ex
ercitus:eo ꝙ armatus erat ad belluꝫ acutis armis.vñ v̄
ſus:Eſt acies oculi ferri belliq̄ꝫ caterua.

A cinat̃.ab acuo is dicitur h̄ acinitis lingua medoꝛuꝫ gla-
dius militaris valde acutus:⁊ acinatis dicit̃ illa materi-
es ferri.ſ.acinatium coꝛ.penul.

A cinariū.ab acinus dicitur hoc acinariū rij groſſe vl̃ coꝛ-
tices vuaꝝ que poſt expꝛeſſionē ꝓijciuntur.

A cinꝰ ni maſ.ge.i.botrꝰ.ſ.granellū illud qđ eſt in ḡno vue
⁊ dicitur ab acetum ti:quia habet ſapoꝛem aceti:⁊ coꝛꝛ.
penul.vnde Greciſmꝰ:Tu dicas acinū quod in vua cer
nis acutum.

A cirologia eſt īpꝛopꝛia dictio:vt ſ̄ dixi in quarta ꝑte capi.
de vitijs annexis barbariſmo ⁊ ſoleociſmo.

A cliuis.ab a ⁊ cliuis cōponit̃ hic ⁊ hec acliuis ⁊ hoc le:et
acliuus ua uum in eodē ſenſu.i.inclinatus:ꝑcuruus. vñ
hec acliuitas:⁊ ꝓdu.cli.

A comentarijs nomē indeclina.cōis ge.qui vices regl̃ age
bat:cuiꝰ iudicio leges ſcribebant̃.vnde dicit̃ acōmenta
rijs ſcriptoꝛ geſtoꝛū tꝑis.Et ſcias ꝙ inuenit̃ ꝯmētarius:
a cuiꝰ dtō plurali vel ablatiuo.ſ.ꝯmentarijſ ꝯponitur a-
cōmentarijs.require ſ̄ per ſil̃e ī abatis:Regū.iiij.c.xviij.
Sobno ſcriba ⁊ ioathe.filiꝰ aſaph acōmētarijs.

A credo dinis fe.ge.amaritudo ⁊ ꝓpꝛie dicit̃ de pomis ⁊
ſimilibꝰ rebus.vide in acer:⁊ ꝓdu.cre.

A credula le:quedā modica auis que aliter dicit̃ lucinia:⁊
dicit̃ ab acre adiectiuo.De hac dicit Cicero: Et matuti-
nos exercet acredula cantus.

A crimonia nie dicit̃ ab acer adiectiuo ⁊ eſt acrimonia ꝓ-
pꝛie auſteritas in vultu vel acrimonia.i.viuacitas: aīoſi-
tas:aſperitas:foꝛtitudo.vnde acrimonioſus ſa ſum:foꝛ-
tis conſtans aſper.⁊ comparatur.

A cris in acer exponitur.

A croceraunia nioꝝ mōtes fulminati:⁊ cōponit̃ ab acros
quod eſt mons ⁊ ceraunia.vide in ceraunia.

A cronic⁹.ab a qđ eſt ſine ⁊ cronon qđ eſt tēp⁹:dicit̃ acronicus ca cū:penl'.coꝛ.q̃ſi ſine tpe.vñ in aſtrologia: Acronicus oꝛtus dicit̃ ille qñ aliqua ſtella ꝑ diametꝝ ſoli oppoſita oꝛitur ſole occidente.

A cros grece latine dicitur mons.

A ctenus.i.hucuſq; vſq̃nūc ꝯponit̃ ex ac aduerbio ⁊ ten⁹ ⁊ caret aſpiratōe: ⁊ coꝛꝛ.penul.Qñ aūt ſunt due ptes aſpirat̃ ⁊ acuit̃ te:de hoc ſupra dixi in ſecunda pte vbi egi de accentu aduerbioꝛum in.c.de tenus.

A ctio onis fe ge.ab ago gis dicit̃: ⁊ ē actio idez qđ ductio vel operatio. Jtem ſm iuriſtas actio eſt iuris ꝓſecutio in iudicio qđ ſibi debetur.

A ctito tas:penul.coꝛ.i.frequent̃ actare v̾buꝫ frequē.⁊ foꝛmat̃ ab vltimo ſupino de acto ctas.ſ.actuatu a in i: ⁊ u i o mutatis.

A ctiuncula le.fe.ge.penul.coꝛ.dimi.ꝑua actio.

A ctiuus.ab actus ta tuꝫ:dicit̃ actiu⁹ ua uū:vt actiua vita q̃ ꝯſiſtit in actu ⁊ ope: ⁊ ē verbū actiuū qđ ſignat actum tranſeuntē in reꝫ rōnaleꝫ.Et ſcias ꝙ ſicut vita cōtēplatiua ꝯſiſtit ꝑncipalr̃ in optio ꝯtēplabili:ita vita actiua in optimo agibili.vide in vita.

A cto tas.i.frequent̃ agere v̾buꝫ frequē.⁊ foꝛmat̃ ab vltio ſupino de ago.ſ.actu u mutato in o.

A ctoꝛ toris.i.defenſoꝛ patron⁹:cauſidic⁹:aduocat⁹:factoꝛ ⁊ oꝛ in rix facit:vt actrix cis fe.ge. ⁊ foꝛmat̃ actoꝛ ab vltimo ſupino de ago agis.ſ.ab actu:u mutata i oꝛ. Et ſcias ꝙ hic actoꝛ qñ eſt ꝓpriū nomē ⁊ grecū coꝛ.penul.gti:vt actoꝛ actoꝛis:ſicut hectoꝛ hectoꝛis:caſtoꝛ toris.Sꝫ qñ ē appellatiū ⁊ latinū ꝓdu.penul.gti: ſicut vult Priſ.in.vj. li.vnde verſus:Actoꝛis in ſpolijs virtus actoꝛis habetur Papi.etiam dicit actoꝛ ctoꝛis ꝓprium:penul.coꝛ. ſicut huiuſmodi greca.

A ctuarius ria riū.i.res que eſt i actu deriuat̃ ab actus ct⁹ Et ſcias ꝙ actualis eſt qui acta facit. Sꝫ actuarius dr̃ diuerſis actib⁹ preoccupatus. Jtē ab act⁹ dicit̃ hec actuaria rie:nauis que velo ⁊ remis ſimul agit̃.

A ctus.ab ago gis deriuat̃ hic actus act⁹ tui.i.operatio vl̃ opus.vñ h̾ ⁊ hec actualis ⁊ hoc le.i.res q̃ eſt in actu. Jnuenit̃ etiā actus acta actū mobilr̃.

A culeus.ab acus dicit̃ hic aculeus lei ꝓ quodaꝫ toꝛmēto ad ſilitudinē acus: ⁊ ꝓ illo quo ſtimulant̃ boues: ⁊ non ſeruat acule⁹ dimi.genus ſui ꝑmitiui.

A cumen nis fe.ge.i.acutio ab acuo is: ⁊ ꝓdu.cu.

A cuo is ui utuꝫ:v̾bū actiuū tertie ꝯiugatōis ꝓ facē acutuꝫ ide v̾balia.⁊ ꝯpōit̃ exacuo is:coacuo is: ꝑacuo is. Acuo ſimplex ⁊ ꝯpoſitū actiuū ē: ⁊ coꝛ.ꝑmam.

A cupedi⁹ dij.maſ.ge.i.veloꝛ: ⁊ ꝯponit̃ cū acuo ⁊ pede q̃ſi acutis pedibus currens.

A cupicta cte:veſtis acu intexta vel oꝛnata vel picta: eadeꝫ ⁊ frigia inuenta ē.vñ ⁊ artifices illi⁹ veſtis frigiones dicunt̃ ⁊ ſcribitur per cta.

A cus acus acui fe.ge.dicit̃ ab acuo uis:qꝛ acuta ē:vel ab acumine:qꝛ nihil pene ē niſi acumē.dicit̃ etiā hec acus aceris purgamentū tritici.vñ Greciſm⁹:Paruula pūgit acus gallinis ſpargitur acus. ⁊ coꝛ.ce acus aceris: ⁊ deficiunt ablatiuus ⁊ dtīs plurales de acus acus aui:in vb⁹ vt acubus.

A cutela le:penul.ꝓdu.fe.ge.i.acumen ab acuo is.

A cutim aduerbiū.i.acute ab acuo is: ⁊ ꝓdu.cu.

A cutio onis fe.ge.i.actio l' paſſio acuēdi:ab acuo is dicit̃.

A cutoꝛ toris:hō qui acuit̃:inde oꝛ in rix: hec acutrix fe.ge ne.femia q̃ acuit. ⁊ dicit̃ acutoꝛ ab acuo is: ⁊ ꝓdu.cu.

A cutus tus.i.acutio ab acuo is: ⁊ etiaꝫ adiectiue declinat̃ acutus ta tum:tam participium q̃ȝ nomen: ⁊ ꝓducit cu.

Ouidius epiſto. Quam manibus clipeos ⁊ acute cuſpidis haſtam.

A ante D

A d ꝑpoſitio ſequētib⁹ his.ix.litteris i ꝯpōe: mutat d i illas ſcꝫ.c.f.g.l.n.p.r.s.t.vñ v̾ſus: Coꝛ fla grās ne nis pir ra ſal ta ad ſibi mutat. Tollit̃ inde tñ ſi ſequit̃ ꝯſona p⁹ s. Sic pleni⁹ dixi ē in ꝑma pte:vbi egi de ſyllaba: in ca.de d.

A dagoniſta:incitatoꝛ:certatoꝛ.

A dā ade accētuat̃ in fine: ⁊ iterꝑtat̃ hō vel freu⁹ vl' terra rubꝛa:qꝛ ex terra fcā eſt caro illi⁹. ⁊ dr̃ ab adama:vt dr̃ i Geneſi.v. Fcm̄ ē oē tēp⁹ qđ vixit adā nōgētitrigīta anni ⁊ moꝛtu⁹ ē. Et vt dicit̃ Sap.x. Hūc dñs eduxit a delicto ſuo. An adā potuerit peccare venialr̃ i ꝑmo ſtatu.hēs i veniale.vide i liber ra rū. Jtē i vir. Jteꝫ i mōſtro ſtras.

A dama hebꝛaice latine domus vel terra.

A damas mātis.maſ.ge.lapis iſecabilis ferro:vel alia mā niſi hircino ſanguine recēti aſꝑgat̃:nec vnq̃ȝ caleſcit. vñ ⁊ greca interpretatione nomen indomita vis accepit:q̃ſi ſine domatione: ⁊ caret adamas n:in recto: ⁊ coꝛꝛi.a:ſꝫ i obliquis retinet n:ſicut gigas gigantis:elephas elephātis.vide in coꝛꝛipio in fine.

A dar.i.menſis marcij: ⁊ acuit̃ in fine.

A daugma tis ge.neu.i.augmentū:ab augeo es deriuat̃.

A dbꝛeuio as ex ad ⁊ bꝛeuio as ꝯponit̃.

A ddico cis ex ad ⁊ dico cis ꝓdu.penul.vñ addict⁹ cta tū require in dico cis.

A ddict⁹ cta ctū.deputat⁹:ꝯſcript⁹:aſcript⁹: deſtinat⁹. Hoꝛa. Nulli⁹ addict⁹ intrat in v̾ba magiſtri: ⁊ ſcribit̃ p ct: ⁊ deriuat̃ ab addico cis:ſꝫ addit⁹ ab addo is ſine c ſcribit̃

A ddiſco ſcis dici ſcitū.i.valde diſco ex ad ⁊ diſco ſcis ꝯponit̃. ⁊ coꝛ.penul.ꝑteriti ⁊ ſupini.

A dditus ta tū:penul.coꝛ.i.adiunct⁹ appoſit⁹:ab addo dis ditū deſcēdit. Mach.j.c.iij. Et additi ſūt ad eos exercit⁹

A dedo dis dit:vel adedo des adeſt.i.iuxta vel valde coꝛrodere vel edere. ⁊ ꝯponit̃ ab ad ⁊ edo edis vel edo eſt: ⁊ ꝓducit e adedo dis.

A dēp⁹ pta ptū.i.ſublat⁹ ab adimo mis emi emptū.

A deo aduerbiū:penul.coꝛ.vñ Greciſmus: Hic adeo tū dicas adeo quoq; certe. Affirmatiē quoq; dicas ⁊ q̄titatiue. Papi.vo dicit: Adeo:valde: intantū: preterea: certe.

A deps pis.maſ.ge.i.pinguedo cōponit̃ ex ad ⁊ epuluꝫ: qꝛ pinguedo epulis ſolet addi: ⁊ coꝛꝛipit i añ p. Et ſcias ꝙ adeps ꝓprie ē pinguedo interioꝛ. Pinguedo.n.ſup carnem aruina vel lardus dicit̃. Que vero carni ē annexa ꝓprie pinguedo ē:que aūt inteſtinis adeps.

A deptic⁹ ca cū:penul.coꝛ.qđ facile acquiritur.

A dept⁹ ta tū.i.aſſuet⁹:acq̄ſit⁹:ab adipiſcoꝛ ſceris adept⁹ ſū Eccl'.xlvij. Quā gloꝛiā adept⁹ eſt i tollendo man⁹ ſuas.

A dhibeo bes bui bitū:ex ad ⁊ habeo bes: ⁊ eſt adhibere addere:adiungere:apponere:dare.

A diectiu⁹ ua uū:qđ adijcit̃ ⁊ deriuat̃ ab adijcio cis.vñ adiectiua noīa dicunt̃ que adijciunt̃ ſubſtātiuis: ⁊ hinc adiectiuo uas.i.adiectiū facere vel adiectiue ponere. Et ſcias ꝙ naturalr̃ noīa adiectiua in nullo caſu deficiunt ⁊ ꝯparantur. De hoc tamē pleni⁹ ſupra dixi in tertia pte in tractatu de ſpēbus noīum.

A digo gis.penul.coꝛ.adegi adactū.i.ad aliā ptē reducere ⁊ ꝯponitur ex ad ⁊ ago agis:a mutata in i.

A dijcio cis ieci iectū.i.adiungere ex ad ⁊ iacio cis mutata a in i: ⁊ ſic ſcribit̃ ꝑ geminū i. Oui.in.iij.li.de arte: Adijcē oꝛnatus ꝓxima queq; dies.

A dimo mis emi emptum adimere.i.auferre:ex ad ⁊ emo emis:mutata e in i coꝛrepta.

A dipatus.ab adeps deriuatᷣ adipatꝰ ta tum: penul.ꝓdu. .i.adipe cõditus ⁊ ĩpinguatus: et hoc adipatuʒ ti: quod libet edulium adipe impinguatum.

A dipiculus li:dimi.penul.coꝛ.i.paruus adeps.

A dipiſcoꝛ ſceris eptus ſum piſci.i.acquirere: ⁊ ex ad ⁊ apiſcoꝛ: ⁊ mutata a in i.

A ditus tus tui: ⁊ hoc aditũ ti:penul.coꝛꝛe.⁊ differunt. Nã aditus eſt ĩtroitus gradatio vel opoꝛtunitas vel aggreſſio.Sʒ aditum eſt locus ſecretus iuxta altare vnde dabãtur reſpõſa.⁊ dicitᷣ ab adeundo ꝑ ꝯtrariũ:q2 mĩme licebat alicui adire locũ illum:niſi ſummo põtifici.

A diunctuʒ vel adiunctio ẽ quidã coloꝛ rhetoꝛicꝰ:de quo ſ̃ dixi in quarta ꝑte in cap.de coloꝛibꝰ rhetoꝛicis.

A diuto tas.penl̃.ꝓdu.frequẽter iuuare v̾buʒ freq̃n.⁊ foꝛmatᷣ ab adiuto vltimo ſupĩo de adiuuo as:u mutata ĩ o

A diuuo uas iuui iutũ are.i.auxiliũ dare:ex ad ⁊ iuuo uas vnde hoc adiutoꝛiũ rij: ⁊ hoc adiuuamentũ ti: ⁊ hic adiutus tus tui: ⁊ adiuto tas frequẽtatiũ. Adiuuo ꝯponitur cum con ⁊ fit coadiuuo uas:penul.coꝛ.Et ſcias ꝙ inuenitᷣ apud antiquos adiuuaui tus.

A dminiculoꝛ.miniculũ vel miniculoꝛ ꝯponitᷣ cuʒ ad ⁊ dicitᷣ hoc adminiculũ li.i.auxiliũ: ⁊ adminiculoꝛ laris.i.auxiliare adminiſtrare.vñ adminiculatoꝛiꝰ ria riũ:auxiliatoꝛiꝰ.⁊ coꝛꝛipit cu:adminiculoꝛ.

A dminiſtratoꝛiꝰ ria rium:qui adminiſtrat ab adminiſtro ſtras.heb.j.Oẽs ſunt adminiſtratoꝛij ſpũs.

A dmiroꝛ raris ratus ſuʒ:ex ad ⁊ miroꝛ: ⁊ eſt admirare valde mirari vel cupe.Et nota ꝙ admiramur virtutes: miramur opa.Inuenitᷣ etiã ammiroꝛ ꝑ duo m:ſʒ tũc ꝯponitᷣ ex am prepoſitiõe ⁊ miroꝛ: ⁊ ꝓducit mi.

A dmiſſariꝰ ria riũ.i.aptꝰ ad mittendũ: ab admitto tis.vñ foꝛtes ⁊ bonos equos admiſſarios vocamꝰ:q2 admittũtur ad coitum inter armenta.Item emiſſarius ꝓ eodeʒ inuenitᷣ admiſſum:peccatũ intermiſſum:ex admitto tis et adiectiue etiã declinatᷣ admiſſus ſa ſum.

A dmitto tis miſi miſſuʒ:ex ad ⁊ mitto tis:et eſt admittere peccare.vñ hoc admiſſum.i.peccatum: ⁊ admittere.i.accipe ſumere: ⁊ admittere.i.exlaxare: ⁊ cũ quadã velocitate ⁊ agilitate equuʒ v̾tere vel ducere.vñ admiſſus ſa ſuʒ .i.velox.vnde Ouidi.Nil nocet admiſſo ſubdere calcar equo.Inuenitᷣ etiam ammitto ex am ⁊ mitto: ⁊ ſcribitᷣ tunc per duo m.

A dmodũ.i.valde aduer.penul.coꝛ.Priſci.in ꝓlogo minoris:Quã neceſſariã admodũ ad auctoꝝ expoſitõeʒ oĩuʒ diligentiſſime debemꝰ inquirere.⁊ nota ꝙ ꝑpoſitio cũ caſuali loco aduerbij repitᷣ:vt admodũ amodo.

A dmoneo nes nui nitũ verbum actiuũ:ex ad ⁊ moneo: ⁊ coꝛꝛipit mo.Que ſit differẽtia inter moneo ⁊ admoneo Require in moneo.

A doleo les leui vel adolui ultuʒ vl̃ olitũ:ex ad ⁊ oleo oles et eſt adolere:cremare:ꝯburrere:incẽdere. Itẽ adolere .i.creſcere.⁊ inde adoleſco ſcis inchoatiũ: ⁊ coꝛꝛipit o.vide in oleo oles.

A doleſcẽs tis nomẽ cõis ge.deriuatᷣ ab adoleſco ſcis:verbo inchoatio:ab adoleo les: ⁊ ꝯpatᷣ adoleſcẽtioꝛ tiſſimꝰ vñ adoleſcentᷣ tius tiſſime aduer.⁊ hec adoleſcentia tie: ⁊ adoleſcentulus la luʒ: ⁊ hic adoleſcẽtulus li:dimi: ⁊ hᷣ adoleſcentula le:et eſt adoleſcentia a quindecimo anno vſqȝ ad vigeſimũoctauuʒ.⁊ dicitᷣ adoleſcentia q̃ſi ad gignendum apta ⁊ adulta.vide in etas.

A donai.nomẽ dei hebreũ:interꝑtatᷣ dñs ⁊ accẽtuatur in fine.⁊ ſm hug.dicitᷣ ab adon qͦ eſt ſuauitas.

A donis.ab adon qͦ eſt ſuauitas dr̃ hic adonis adonis vl̃ adonidis:amaſiꝰ veneris ⁊ ẽ maſ.ge.⁊ ꝓducit o.Ouidi. meta.x.Abſtinet ⁊ ſũmo celo prefertᷣ adonis.Sʒ adonidis coꝛ.ni: ⁊ ſm hug.facit gtĩ adonis vel adonidis.Papi.aũt dicit:Adonis quãdo grecum adonidos facit: gñ latinum adonidis:Adonis amaſius fuit veneris:quem gentiles ãniuerſario ſolebant plangere:ſicut ipa planxit De quo ꝓpheta iſraelitas increpat.Ezech.viij. Mulieꝛ̃s plangentes adonidẽ.Priſc.in.vj.dicit:In is deſinentia greca ſi in gtõ greco ꝯſonantem habuerint ante os:o in i ꝯuertunt ⁊ faciunt gtĩ latinum: vt eupolis eupolidis adonis adonidis:doꝛis doꝛidis:eucaris eucaridis vl̃ eucaridos

A doptio onis fe.ge.⁊ dicitᷣ hec adoptatio ⁊ ꝑ ſyncopam adoptio.vide in adopto.

A dopto tas ptaui ptare.i.deſiderare vel nutrire vel eligẽ ⁊ accipere loco filij.vñ hec adoptatõ nis ⁊ ꝑ ſyncopã hᷣ adoptio onis:deſideriũ vl̃ affiliatio: in filiũ acceptio.vñ adoptiuꝰ ua uuʒ loco filij acceptꝰ. Et nota ꝙ adoptio ẽ extranee ꝑſone in filiũ vel nepotẽ vel deinceps aſſumptio legitima.Item ſcias ꝙ chꝛiſtus nullo mõ dicendꝰ ẽ filius dei adoptiue:q2 ei ꝯpetit ex natura ſua:ſm quã eſſentialr̃ a patre naſcitᷣ.Habet.n.ius in hereditate paterna:q2 oĩa que habet pater ſua ſunt:vt dicitᷣ Iohan.xvj. vñ hoc ius non acquiritur ei ꝑ gratiam aduenienteʒ: vt dici poſſit adoptiuus.

A doꝛ.ab adoꝛo ras deriuatᷣ hoc adoꝛ indeclinabile.ſ.quodaʒ genus annone vel frumenti vnde fiebat panis ĩmolaticius quẽ qui ĩmolabat deũ adoꝛabat.vñ adoꝛeꝰ rea reũ: ⁊ adoꝛiꝰ ria riuʒ: ⁊ hec adoꝛia glĩa vel bona fama: ⁊ hec adoꝛea ree:dea frumenti vel quedam veſtis triumphalis.Quare aũt adoꝛ ſit ĩdeclinabile ſ̃ dixi in tertia ꝑte in tractatu v̾boꝛum paꝝ poſt pꝛincipium.

A doꝛdioꝛ ris.valde vel iuxta oꝛdiri:inde adoꝛſus ꝑticipiũ ⁊ ꝯponitᷣ ex ad ⁊ oꝛdioꝛ ſm hug.Pap.v̾o dicit: Adoꝛdioꝛ adoꝛſus facit.i.alloqui vel incipere.

A doꝛeꝰ rea reũ in adoꝛ exponitur ſupꝛa.

A doꝛioꝛ reris vel riris adoꝛtus.i.valde vel iuxta oꝛiri vel ĩuadere aggredi:ex ad ⁊ oꝛioꝛ ſm hugu.Papi.v̾o dicit: Adoꝛioꝛ cõe fuit antiquitꝰ.vñ adoꝛtꝰ eſt.i.nouitᷣ vl̃ ſubito natus.Inuenitur ⁊ adoꝛio.

A doꝛius ria rium in adoꝛ eſt.

A doꝛſus ſa ſuʒ.i.inceptꝰ vel allocutꝰ ꝑticipiũ de adoꝛdioꝛ

A doꝛtꝰ ta tũ ꝑticipiũ de adoꝛioꝛ.vide in adoꝛioꝛ.

A dpñs.penul.ꝓdu.inuenitᷣ ꝓ in pñti ⁊ ſunt due ꝑtes poſite ꝓ vna:ſicut dicit hug.

A dquieſco ſcis:Quieo q̇es ꝯponitur cũ ad ⁊ dicitᷣ adquieo quies:adquieui adquietuʒ.i.aſſentire.vñ adquieſco ſcis qͦ ſm hug.opinionem eſt inchoatiuum.Priſci.videtur contrarium dicere.

A dquiri.i.potius ſm Papi.

A dquiro ris ſiui ſitũ:ex ad ⁊ quero ris: ⁊ mutatᷣ ae diphthongꝰ in i longã.Et ẽ adquirere ad ſe q̃rere:lucrari.

A driaſtia ſtie.i.ſoꝛs.vide in adria adrie.

A dria adrie vl̃ adros grece petra latine:inde hᷣ adria drie mare quoddã:eo ꝙ ſit magis petroſuʒ q̃ʒ alia maria.vñ Oui.triſtiũ:Serpẽtẽ medijs adria vidit aquis.vñ adriaticꝰ ca cuʒ.i.petroſus ⁊ hec adriaſtia ſtie.i.ſoꝛs: q2 ſemꝑ alicui videtur dura.

A dſcio adſcis ꝑ d: ⁊ ſine d aſcio ẽt dicitᷣ.vide in ſcio.

A duena ne cõis ge.penul.coꝛ.q̇ aliunde venit alienigena. ⁊ dicitᷣ ab aduenio.Itẽ ab aduenio dicitᷣ aduenticiꝰ cia cium: ⁊ aduentꝰ tus tui.Que aũt dr̃ia ſit inter inquilinũ aduenam ⁊ incolam:require infra in inquilinus.

A duentinꝰ.ab aduentꝰ dicitᷣ hic aduentinꝰ tini: quidam mons in roma dictꝰ ſic ab aduentu auiuʒ:de tiberi illuc aduenientium ⁊ ibi conſidentium.

A duento tas.i.frequenter aduenire: ⁊ formatur ab vltīo ſupino de aduenio nis.ſ.aduentu: u mutato in o fit aduento aduentas.

A duerbium bij.ex ad ⁊ v̄bum. ⁊ dicit̄ aduerbiū quaſi aduerbū.i.v̄bo adherens:v̄bo adiunctū:vel iuxta v̄buʒ poſitum.vnde h̄ ⁊ hec aduerbial̄ ⁊ hoc le.vide in fine tertie ptis in capi.de aduerbijs.

A duerſor.ex ad ⁊ v̄ſo verſas ꝯponitur aduerſor aris.i.eē vel fieri aduerſuʒ vn̄ aduerſus ſa ſum.i.ꝯtrariꝰ oppoſitꝰ malus infelix. ⁊ ꝯparat̄.vn̄ hec aduerſitas tatis: ⁊ aduerſarius ria riū: ⁊ aduerſus vel aduerſuʒ ponitur ꝑ aduerbio qualitatis vel loci:vt Aduerſus vel aduerſum illuʒ. Et ponunt̄ indifferent̄. Proprie tn̄ aduerſum te:aduerſarius Aduerſus te imitor. ⁊ ꝯſtruit̄ aduerſor cū datō:vt iſte aduerſat̄ illi.i.ꝯdicit:cōtrauadit. Cōſtruit̄ etiā quādoqʒ cuʒ actō:vt Aduerſamini vitia.i.reſpuite.

A duerſus ſa ſum:in aduerſor vide.

A duerto tis ti aduerſum ex ad ⁊ v̄to tis: ⁊ ē aduertere v̄tere ad aliquid:vel perpendere:intelligere.

A dulator toris maſ.ge.q̄ blandit̄. ⁊ dicit̄ ab adulor aris: ⁊ or in trix:fit hec adulatrix cis:mulier q̄ adulat̄: ⁊ ꝑdu.la

A dulatorculus li.penul.cor.dimi.ꝑuus adulator.

A dulor aris.verbū deponēs ꝯponit̄ ex ad ⁊ aula:au diphthongo mutata in u longā. Et ē adulari aſſentiēdo blādiri:qđ ſolent facē maxie aulici.vn̄ verſus: Aula domꝰ regis v̄bum cōponit̄ adulor.vel ē ꝯpoſitum ex a: ⁊ dulos qđ eſt ſeruꝰ:eo ꝙ ſeruorū ſit adulari.

A dult̄.ab adulor laris:deriuat̄ hic adulter teri.vn̄ h̄ adultera re. Et qn̄qʒ ponit̄ adiectiue: adulter tera rum. ⁊ dr̄ adulter q̄ſi alienū violans thorū:vel alienū vteruʒ terēs vel adulter q̄ſi adalter.i.ad alteriꝰ vxorem accedens: et eſt etymo.non compoſitio. ⁊ inde adulterinꝰ na num:q̄ natus eſt de adulterio: ⁊ hoc adulteriuʒ terij:illa praua actō.ſ.leſio alieni ꝯiugij: ⁊ eſt adulteriū in nupta:ſtupꝛ i v̄gine vel moniali:iceſtꝰ in pente vl̄ vidua.vide i raptꝰ.

A dultero ras raui dicit̄ ab adulter: ⁊ eſt neutꝛ.vn̄ adulteraſco ſcis inchoatiū: ⁊ adulteror raris deponens.i.adulteriū ꝯmittere.vn̄ adulterator trix:adulteratio vel adulteratorius ria rium. Ponitur etiaʒ quādoqʒ adulterare ꝑ corrumpere ⁊ ad malum vertere.

A dultus ta tū.i.crematus vel excretus:ab adoleo les.

A ante E

A er aeris maſ.ge.dicit̄ ab a qđ eſt ſine ⁊ eris qđ ē lis q̄i ſine lite ꝑ ꝯtrariū:qꝛ oīmoda lis ventorū ⁊ fulminū fit in aere.vel iō dicit̄ ſine lite:qꝛ facile ⁊ ſine lite cedit ferienti ⁊ fac̄ actūs ſingulari nūeri aerē vl̄ aera.vide h̄ in terra.

A eriani heretici ab aere dicti: Hi vetant ꝑ defunctis ſacrificium offerri ſm̄ Papi.

A erinꝰ.ab aer dicit̄ aerinꝰ na nū:penul.ꝑduc. Et aeriꝰ ria riū:vtrūqʒ poſſeſſiuū.dicitur ēt aeriꝰ quādoqʒ altus.

A eripes.aer ꝯponit̄ cū pes: ⁊ dicit̄ hic ⁊ hec ⁊ hoc aeripes pedis.i.aereos pedes habēs.i.veloces:ita ꝙ in aere videatur ſuſtentari ⁊ figi:non i terra: ⁊ corripit penul.tam in recto q̄ʒ in obliquis.

A erius ria riū.in aerinꝰ vide. Dicit̄ etiā aereꝰ rea reū: ſʒ vide:qꝛ aereꝰ pōt deriuari ab ere: ⁊ tunc ae ē diphthongꝰ tacita.vn̄ dicit Papi. Aereꝰ rea reū.i.de ere exiſtens.

A eromācia.penul.ꝑdu.ꝯpoſitū ab aer ⁊ mancia:qđ ē diuinatio.et ē aeromācia diuinatio q̄ fit in aere: et inde aeromācius cia ciū: ⁊ aeromāticꝰ ca cuʒ. Quidā dicūt ⁊ aerimācia ꝑ i:in tertia ſyllaba.et dicit Uarro quattuor eē genera diuinatōis.i.terram:aquam:ignem:aerem. Hic geomantiam:idromantiam:aeromantiam:piromantiā dicimus.vide etiaʒ de hoc in geomantia.

A ante F

A fatin.i.abunde largiꝰ aduerbiū intentiuū: ⁊ cor.fa. ⁊ dicitur ab afatos ſm̄ Papi. ⁊ ſcribit̄ ꝑ n: ⁊ vnū f: ⁊ acuit̄ in fine. Inuenit̄ etiā affatiʒ penul.acuta: ⁊ ſcribit̄ ꝑ m: ⁊ geminū f: ⁊ nō acuit̄ vltima. ⁊ dr̄ ab affatꝰ ta tui: lʒ regularius eēt affatuati: ⁊ tn̄ valet q̄ʒtuʒ facūde.vn̄ in Greciſ. dicitur:Si dicas afatin tibi ſignabit abunde. Dicas affatim facūde ſignificabis: Eſt afatos ꝑmi caput: affatuſqʒ

A fer vnus fuit ex poſteris abrae de cetura ſcōi. a quo africa dicta eſt:qui gentē illaʒ deuicit ⁊ inhabitauit. ⁊ dicit̄ africa q̄i aprica:qꝛ fuit apta ⁊ expoſita celo vl̄ ſoli.vel dr̄ ſic q̄ſi ſine frigore.vn̄ afer africꝰ ⁊ africanꝰ:ſʒ vt dicit Papi. Afrū dicimꝰ ciuē:africū vētū a meridie flātē verſus africaʒ:africanū negociatorē. ⁊ ſcribunt̄ ꝑ vnū f. ⁊ ꝑdu.ꝑmam.vt vult magiſter Bene.vn̄ in Aurora dicitur: Rex egypte tuus:ac africa rex tuꝰ ⁊ rex.

A fereſis.ex a ⁊ fares diuiſio vel aufereſis ab auferendo ꝑ u ſubtractio lr̄e vel ſyllabe in principio dictōis. ⁊ ide aufereſatus ta tuʒ: ⁊ aufereſo ſas:aufereſim facē. De aufereſi plenīꝰ ſupra dixi i quarta pte in trac.de methapſalmo

A fereſo ſas:penul.cor.in aufereſis vide.

A ffabilis.ab affor faris:qđ eſt alloqui:deriuat̄ hic ⁊ h̄ affabilis ⁊ hoc le:penul.cor.i.facilis ⁊ ſuauis ad fandum. ⁊ ꝯparat̄.vn̄ hec affabilitas tis facilis ſuauitas loquēdi ⁊ ꝯponit̄ vt inaffabilis ⁊ inaffabilitas.

A ffatin ꝑ geminū ff:ꝯponit̄ ex ad ⁊ fatin qđ eſt abūdant̄ vn̄ affatin.i.valde abūdanter vel aſſidue.ita dicit hugu. Sʒ dic vt ſ̄ dictum eſt in afatin:ꝙ affatin.i.abunde deriuat̄ ab afatos greco qđ poteſt ſcribi per f:vel per ph: ⁊ corripit primam: ⁊ ſic per vnum f ſcribitur: quod eſt contra hug. Corripit etiam fa.vt volunt priſtianꝰ ⁊ papias. Sʒ affatiʒ ſcribit̄ per geminū f: ⁊ per m in fine: ⁊ ꝑducit penul.i.facunde.

A ffectus.ab afficio cis:dicit̄ hic affectꝰ ctus tui.i.affectio ⁊ affecto tas v̄buʒ frequē.i.frequent̄ afficere.vel deriuatur ab affectꝰ. Et eſt affectare cupere:vel potius qđ cupimus ad affectū vel volūtatē noſtrā dare. Nā ꝑprie dr̄ affectare q̄ caret affectu: ⁊ ab affectꝰ affectuoſus ſa ſum .i.plenus affectu: ⁊ ꝯpatur.vn̄ affectuoſe ſius ſiſſime aduerbiū: ⁊ hec affectuoſitas tatis ſm̄ hug. Papi.vero dic̄ ſic: Affectus participiuʒ:laceratus:maceratus: Nomen vero quarte declinationis ge.maſ.voluntas animi. Iteʒ affectus actio:vel paſſio:deſiderium:voluntas.vnde affectio:deſiderium:dilectio:maceratio. Iteʒ affectus.i.finis vel intentio.vnde Ambro. Affectus tuus nomē operi tuo imponit. Et eſt regula generalit̄ vera in bonis operibus:ſed in malis illa excipiuntur que per ſe mala ſunt. Omnia igitur hominis opera ſm̄ intentionem ⁊ cauſaʒ iudicant̄ bona vel mala. Exceptis his que per ſe mala ſunt.i.que ſine ꝑuaricatione fieri nequeūt.vide in ꝯſcia.

A fficio cis ci ctum.ex ad ⁊ facio cis mutata o in f: ⁊ eſt afficere tormentare:informare:cupere.vnde v̄ſus: Afficit informat:punit:cupit:hec tria ſignat.vel ſm̄ Papi. Affici eſt iniurijs grauari:macerari.

A ffligo gis xi ctum.i.valde fligere:ex ad ⁊ fligo gis:mutata d in f: ⁊ ꝑducit fli. Thobi. Hanc afflige fauet: hec famulare necat.

A ffluo is xi ctuʒ vel affluxum:ex ad ⁊ fluo fluis:mutata d in f: ⁊ eſt affluere largiter abundare. Propheta: Diuitie ſi affluant noli cor apponere.vn̄ affluens entis ꝑticipiū vn̄ affluenter ⁊ hec affluentia tie.i.abundantia: ⁊ affluꝰ flua fluum.i.abundans.

Affoꝛis aduer. loci penul. coꝛ. ſignificat de loco ⁊ i loco: et cōponit̃ ex ad ⁊ foꝛis mutato d in f.

Affurcillo cillas laui: ex ad ⁊ furcillo las mutato d in f ⁊ ē affurcillare valde vel iux̃ vel aliq̃d ſuſpēdere vl̃ ꝯcutere

Afaltites ē locus iudee: vbi nihil mergi pōt qḋ habꝫ aīaꝫ quaſi ſine flatu. i. ſine vita.

Afoꝛiſmus: q̄ſi apoꝛiſm⁹ ſermo bꝛeuis integ̃ ſenſuꝫ rei ꝓpoſite ſcribens ſic dict⁹ a poꝛis q̄ ſunt aptiones parue: ⁊ ſubtilia foꝛamīa coꝛpis vñ ſudoꝛ emanat. et etiā afoꝛiſmi foꝛamīa ſunt in naui vñ remi emittunt̃. Iteꝫ liber q̄dam in phyſica ſic dicit̃ ⁊ ſcribit̃ ꝑ vnum f.

Afoꝛus foꝛi maſ. ge. penul. coꝛꝛ. quidā piſciculus q̄ ꝓpter exiguitatē hamo capi nō pōt vñ ⁊ ſic dicit̃: q2 hamo ferri nō poſſit: ⁊ ꝯponit̃ ab a qḋ eſt ſine ⁊ foꝛos qḋ ē ferre

Africa ce penul. coꝛ. ꝑ vnū f. vide ſ̄ in afer.

Afrodita dite. ab afroſ qḋ ē ſpuma dicit̃ hec afrodita te. i. ven⁹. vñ Martia. capellan⁹: Oīꝰs vero illecebꝛas circa ſenſus cunctos appoſuit afrodita.

Afronitū niti. i. ſpuma nitri ab afros dicit̃ ⁊ ꝓducit penl̃t. vnde quidam: Ruſtic⁹ enī neſcit quid greco nomīe dicar: Spuma vocoꝛ nitri grecis ⁊ afronitū eſt.

Afros grece ſpuma dicitur latine.

A ante G

Agabus bi quidam ꝓpheta de quo habet̃ Act. xxj. ⁊ coꝛ. penul. vnde in Auroꝛa dicit̃: Agabus ecce fameꝫ pꝛedixit in vrbe futuram.

Agamus mi maſ. ge. i. ſine vxoꝛe ab a qḋ eſt ſine ⁊ gomos vxoꝛ vel nuptie. ⁊ coꝛꝛi. ga.

Agapa pe vel agape pes pei. i. laboꝛ alien⁹ dilectio vel charitas vel oꝛationuꝫ ꝯmunio vel elemoſyna rogata. vnde agapitus. i. dilectus.

Agapeta te fe. ge. penul. ꝓdu. ancilla dei que ꝓ xp̄o nubere noluit: vt dicit hug. Pap. ſic dicit: Agapeta vel agapetes. i. lenocinatoꝛ ⁊ q̄ cuꝫ femīs illicite ꝯuerſat̃.

Agareni. penul. ꝓdu. dicti ſunt ꝓſeliti ⁊ aduene ab agar: q̄ interꝓtat̃ ꝯuerſa vl̃ aduena. Fuit. n. egyptia aduena cōplexui abꝛae cā generandi data: q̄ poſt ꝯceptum angelo icrepāte ꝯuerſa eſt ad ſarā. Hi iſmaelite dicunt̃: ⁊ coꝛrupto noīe dicunt̃ ſaraceni. vide in iſmael.

Agaſo ꝓpꝛie dicit̃ qui curat iumēta q̄ſi agens ſomarium q̄nq̧ tñ agaſo dicit̃ domeſtic⁹ miniſter aſinoꝝ: ita dicit hug. et ꝓdu. penul. vnde Grecīſm⁹: Eſt aſinoꝛuꝫ paſtoꝛ agaſo boumq̧ bubulcus.

Age v̄bum. i. dic: fac: incipe. Age aduerbiuꝫ hoꝛtantis: ſm Pap. Et ſcias ꝙ age ⁊ agite nō diſcernūt numeꝝ q̄ñ ſūt aduerbia: ſꝫ indifferent̃ dicit̃ agite vni ⁊ pluꝛib⁹: ⁊ age ſimilit̃: ſicut ſupꝛa ꝓbaui in tertia ꝑte ī tractatu de nūero noīs: quaſi in pꝛincipio.

Agea agee via in naui per quā citatoꝛ ad remiges accedit vñ Ennius: Multa foꝛo ponens ageaq̧ longa replet̃. ⁊ dicit̃ ab ago agis. Item agea ageoꝝ pluralr̃. i. victime que ꝓ rebus agendis offerebant̃.

Agelaſter dicit̃ qui nunq̄ꝫ ridet.

Agellarius rij. i. ruſticus ab ager dictus.

Ager agri maſ. ge. dicit̃ ab ago agis. et diuidit̃ ager a Virgilio q̄drifariā. Eſt. n. ager ſationalis q̄ eſt aptus ſeminibus: ⁊ ē ꝯſitiuus q̄ eſt apt⁹ vitib⁹ ⁊ arboꝛib⁹: ⁊ ager paſcu⁹ qui ē apt⁹ paſcuis. ⁊ ē ager floꝛid⁹ vl̃ floꝛēs q̄ ē apt⁹ floꝛib⁹ ꝓducendis. Et iccirco q2 his q̄ttuoꝛ mōis agit̃ in agro: dict⁹ ē ager ab ago gis ⁊ apte: eo ꝙ ī eo aliq̄d agat̃

Agerculus li dimi. ꝑuus ager penul. coꝛ.

Aggario ris riui ritū: ex ad ⁊ garrio ris: mutato d in g: ⁊ ē agarrire valde vel iuxta garrire: vl̃ cum garriēte garrire

A ante G

Agger ris maſ. ge. dicit̃ ab aggero ris ⁊ ē agger cumulus terre ſurſum eleuate. et etiaꝫ cuiuſlꝫ rei coaceruatio pōt dici agger. vñ agger dicit̃ media ſtrate eminētia coaceruatis lapidib⁹ ſtrata ab aggero. i. a coaceruatiōe lapidū dicta quā hiſtoꝛici viā militarem vel ferrataꝫ dicunt. Et hinc aggeroſus ſa ſuꝫ. i. cumuloſus: ⁊ ſcribit̃ per geminū g: ⁊ coꝛ. penul. in obliquis.

Aggero ras raui dicit̃ ab agger ris: ⁊ ē aggerare accumulare augmentare. ⁊ ꝯponit̃ vt exaggero ras: penul. coꝛꝛ. i. valde aggerare: ⁊ exaggeratim. i. valde cumulatiꝫ: augmentatiꝫ. Dicit̃ etiā exaggero. i. aggrauo: vt iſte exaggerat factū illi⁹. i. aggrauat. vide in ſuo loco infra.

Aggero ris aggeſſi aggeſtū. i. adunare: acumulare. ⁊ ꝯponit̃ ex ad ⁊ gero ris: ⁊ mutatur d in g: ⁊ coꝛꝛi. ge.

Aggeſtus. ab aggero ris dicit̃ hic aggeſt⁹ tus tui. i. cumulus adunatio: et inde aggeſtiꝫ. i. accumulatiꝫ adunatim. ij. Mach. xiij. Aggeſtim vndiq̧ habens cineres.

Aggeus gei: penulti. ꝓdu. feſtiuus ⁊ letus interpꝛetat̃. Deſtructū. n. templum reedificandū ꝓphetat ⁊ poſt luctuꝫ captiuitatis regreſſionis ꝑ̄dicat leticiam. ita dicit hugu. Hiero. etiam in epiſtola ad paulinum ſic dic̃ capitu. vij. Aggeus feſtiuus ⁊ letus qui ſeminauit in lachꝛymis: vt in gaudio metet ⁊ deſtructum templum edificat: deūq̧ patrem inducit loquentem.

Aggredioꝛ deris aggreſſus ſum ex ad ⁊ gradioꝛ: ⁊ mutat̃ d in g: ⁊ a antepenultime in e: ⁊ eſt aggredi: aſſilire: inuadere: arripere.

Aggrego gas gaui gare: ex ad ⁊ grego gas: vl̃ grex gregis mutata d in g. i. accumulare.

Agilis. ab ago agis deriuatur hic ⁊ hec agilis ⁊ hoc agile. ⁊ comparatur agilis agilioꝛ agilimus. vñ agiliter agili⁹ agilime: ⁊ hec agilitas agilitatis: ⁊ ſcribitur agillimus ꝑ geminum l. foꝛmatur. n. ab agilis remota is ⁊ addita limus. vide etiam in dos.

Agina ne. dicitur ab ago agis ⁊ eſt agina foꝛamen in quo ſe trutina v̄tit: ⁊ agina dicit̃ feſtinantia. vñ agino nas. i. feſtinare vel fugare negociari: ⁊ ꝓdu. gi.

Aginatoꝛ toꝛis. i. actoꝛ vel mercatoꝛ qui rem ſuaꝫ agiliter agit. ⁊ dicitur ab ago agis: ⁊ ꝓducit na.

Agigraphia phie. i. ſancta ſcriptura: ab agios quod eſt ſanctus ⁊ graphia quod eſt ſcriptura.

Agiographus. ab agiographia dicitur hic ⁊ hec agiographus phi. i. ſancta ſcribens. ⁊ poteſt declinari adiectiue agiographus pha phum: penul. coꝛ. Hiero. in ꝓlogo Regū: Tertius oꝛdo agiographiam poſſidet.

Agios grece latine dicit̃ ſanct⁹: ⁊ vt vult hug. dicitur ab a quod eſt ſine ⁊ ge quod eſt terra: inde dicit̃ agios. i. ſine terra: quaſi celeſte.

Agito tas. a ſecūda ꝑſona de ago agis extracta s: ⁊ addita to fit agito tas fre. i. frequenter agere. vñ verbalia. ⁊ cōponitur vt exagito tas. i. ꝯmouere turbare. Coagito tas ſimul agitare vel cumulare ꝯmouere vel repellere. Subagito tas qḋ ⁊ ſubigito tas dicitur. i. ſubtus agere vl̃ ſubducere. vñ Terentius in tertia comedia: Hec quidē ꝯtumelia ē amicū ad te recipere ⁊ eius amicā ſubagitare: ⁊ coꝛ. gi. Hoꝛa. ī epi. Nō te ſꝑ inops agitet vexetq̧ cupido

Agmē nis neu. ge. i. turba nomē collectiū. ⁊ dicit̃ ſm Rabanuꝫ ab ago agis: q2 vbi agmen ē: ibi frequēs actio exercetur. vel ſm Iſido. dicit̃ ab agendo. i. eundo ſm ꝙ in longitudine directū eſt: ſicut exit a poꝛtis: alias abuſiue.

Agnatus ta tum mobilit̃: ⁊ hic agnatus ti: ⁊ hec agnata te ſubſtātiue: ⁊ ꝓdu. penul. vide in cognatus.

Agnellus agnelli dimi. i. paruus agnus: ⁊ hec agnella le: ſimiliter dimi.

Agnes netis: ⁊ hec agna ne: vel grece pōt declinari hec agne hui⁹ agnes: ⁊ tunc accentuat̃ in fine. Et interp̄tat̃ agnes caſta vel mater vel martyr ſm̃ Pap̃. ⁊ dicit̃ ab agnos grece qḋ ē piū latine: q2 pia ⁊ mitiſ extitit. vel dr̃ ab agnoſcendo: q2 viā veritatis agnouit.

Agnomē minis neu. ge. nomē qḋ imponit̃ alicui ab euē tu. vñ ⁊ dr̃ agnomē q̄ſi ab euētu nomē. vel agnomen quaſi ad nomē: q2 poſt nomē ꝓpriū dꝫ poni. vñ agno mino nas. i. agnomine vocare: vel agnomē imponere ⁊ producit gno.

Agnominatio eſt q̄dā colo2 rhetoric⁹: de quo dixi ſupra in quarta p̄te: vbi egi de colorib⁹ rhetoricis.

Agnoſco ſcis noui nitum: valde vel iuxta noſcere. ⁊ ꝯponitur ex ad ⁊ noſco: ⁊ mutatur d in g: vel g eſt ibi per ꝓtheſim: ⁊ tunc abiicitur d.

Agnus ni: dr̃ ab agnos qḋ ē piū vel ab agnoſcendo: q2 p̄ ceteris animalibus matrē agnoſcat: vt etiā ſi in magno grege errauerit balatu recognoſcit vocē pentis: Paſto2 errat in diſcretiōe ouiū. agnicul⁹ in agnitiōe matris neſcit errare. vñ agninus na num: ⁊ agnellus li dimi. ⁊ hec agna ne: vñ hec agnella le dimi.

Ago agis egi actū. i. ducere vel facere: in vtraqꝫ ſignificatione eſt actiuū. ⁊ cōponit̃ cū ad: ⁊ fit adigo gis adegi adactū. i. ad aliā p̄tē reducere. Itē cū ab vt abigo gis. i. fugare ſepare. Itē cū am ⁊ fit ambigo gis b interpoſita. i. dubito. Itē cū cō: ⁊ fit cogo gis coegi coactū. Itē cū circū: ⁊ fit circūago gis: vbi m dꝫ ſcribi: ſꝫ nō ꝓferri Itē cū de: ⁊ fit dego gi. i. viuo. Itē cū ex: ⁊ fit exigo giſ exegi exactū. Itē cū in: ⁊ fit inigo gis inegi inactū. i. pecus a paſtu in tectū agē. Abigē. n. eſt pec⁹ a tecto in paſcua agē. Et cū p: ⁊ fit ꝓdigo gis. i. vaſtare dilapidare. Et cū p: ⁊ fit pago giſ pegi pactū. i. pficere. Et cū re: ⁊ fit redigo gis. ⁊ cū ſub: ⁊ fit ſubigo gis. ⁊ cū ſat vel ſatis: ⁊ dr̃ ſatago gis. i. ſatis ago. ſ. feſtino: ꝓcuro: oīa pago. et cū trās: ⁊ fit trāſigo gis. i. vltra agere vel litē decidere. Et nota ꝙ ago actiuū ē ⁊ oīa ꝯpoſita ab eo p̄ter abigo ⁊ dego ⁊ ſatago q̄ ſūt neu. Itē oīa ꝯpoſita ab ago: faciūt p̄teritū in egi ⁊ ſupinū in actū: p̄ter dego qḋ caret ſupino. ābigo ēt ⁊ ſatago nō hn̄t ſupinum in vſu. Itē ſcias ꝙ ago qñ ꝯpoīt̃ ſi reſultat dictio diſſyllaba ex toto: a ſyllaba remouet̃: vt cogo dego pgo. ſi aūt dictio ſit triſſyllaba: a vertit̃ in i co2re. vt adigo abigo redigo trāſigo. ſed tñ a ſeruāt pago ⁊ ſatago. ⁊ co2. penl̃. ago. Horati⁹ in p̄mo epi. Nā tua res agit̃ pies qū proxim⁹ ardet. agit̃ intellige. i. ducit̃ vel gubernat̃.

Agolus li. maſ. ge. i. baculus paſto2alis ab agēdo peco2a dictus: ab ago gis dr̃: ⁊ co2ripit go.

Agon. ab ago gis dr̃ hic agon nis. i. certamen: pugna: ⁊ dr̃ agon q̄ſi ſine angulo: q2 ī loco rotūdo agōes fiebāt Theodol⁹: Excedit laudes boīuꝫ q̄ p̄moſ agones Inſtituit fieri ſub v̄tice mōtiſ olympi. ⁊ accētuat̃ agō ī fine.

Agonia nie: idē qḋ agon: vel agonia. i. vigo2: fiducia: victima vel hoſtia. ⁊ acuit̃ penl̃. ⁊ dr̃ ab agon.

Agoniſta ſte cōis ge. dr̃ ab agon: ⁊ eſt agoniſta q̄ vel q̄ ē in agone. i. pugil: certato2.

Agoniſtic⁹ ca cū penl̃. co2. i. victorioſus vel bellicoſus: ⁊ dr̃ ab agon vel ab agoniſta. Aug⁹ ſup pſal. ⁊ certe in q̄t: Reddetiſ rōnē q̄re mōachos agoniſticos appelletiſ

Agonitheta penl̃. co2. acuta cōis ge. qui vel que ē ī agone. i. pugil ſm̃ Hug. Pap̃. vō dic̃ Agonitheta ꝓlij acto2 qui p̄eſt certantib⁹.

Agonizeta te. ab agon dr̃ hic agonizeta te. i. victo2. vnde agonizo zas. i. certare v̄bū neutꝝ ſm̃ Hug. Pap̃. vō dic̃ Agonizo2 zaris. i. certare ⁊ ꝓducit ze agonizeta.

Agonomus mi maſ. ge. ab ago agis. i. p̄nceps q̄ſi p actionē noīatus ⁊ diuulgatus. ⁊ vt dicit Hug. videt̃ eſſe cōpoſitum ab ago ⁊ nomen.

Agrammatus. i. illitteratus: ab a quod eſt ſine ⁊ grāmaton quod eſt littera.

Agrarius: ab ager dr̃ agrarius ria riū: ⁊ hoc agrarium rij illud quod pro agro vel de agro datur vel ſuſcipit̃ in preciū. vnde hec agraria rie. i. lex data d̄ agro: vel p̄ciū quod pro agro ſuſcipit̃. Eccle. xxxviij. Cū opario agrario de omni opere tracta.

Agredula. ab ager dr̃ hec agredula le. i. parua rana que in agris inuenit̃: ⁊ co2ri. du.

Agreſtis. ab ager dr̃ hic ⁊ h̄ agreſtis ⁊ hoc agreſte: ꝙ. n. agreſte dr̃ q̄ſi ſtans in agro: etymo. eſt nō cōpoſitio.

Agricola le cōis ge. penl̃. co2re. i. ruſticus: agꝝ colens. et vt dicit Pap̃. ſit cōpoſitio ex actō ⁊ ntō.

Agricolonus ni: penul̃. produ. maſ. ge. i. agriculto2: ⁊ cōponit̃ ex ager ⁊ colonus.

Agriculto2 to2is ma. ge. ab ager ⁊ culto2 cōponit̃.

Agrimonia nie fe. ge. herba quedā que p̄cipue abundat in agris. ⁊ dicitur ab ager.

Agrifagite id̄ dicūt̃: q2 ſolū feraꝝ carnes edāt ab agrion qḋ greci vocant feꝝ: vel ab ager agri ⁊ fagin qḋ eſt comedere. Hi ciclopes dicunt̃ vel monoculi: q2 vnū habere oculū in media frōte ad modū cicli dicūt̃. hos india gignit. ⁊ ꝓducit hanc ſyllabā gi.

Agrion vel agrios grece: latine feꝝ agreſte.

Agripēn⁹ ni maſ. ge. ab ager ⁊ pēna. ⁊ ſm̃ Iſidoꝝ: Agripenni ſūt agri illi qui nō plene ſunt agri.

Agrippa pe p geminū p: eſt qui cū labo2e mr̄is edit̃ ſic p pedes nō per caput: ab agros qḋ eſt tractus ⁊ pes: q2 ī partu p̄mo loco pedes emittit. Uirg. Enei. viij. Parte alia ventis: ⁊ dis aggrippa ſecūdis. Dict⁹ eſt etiā q̄dam herodes agrippa. vñ ī aurora dr̃: Terti⁹ herodes rex ē agrippa vocatus: vt dicā in herodes.

Agros grece: latine dr̃ tractus

Agula le fe. ge. penl̃. co2re. i. lena quaſi agens gulā.

Aio ais ait. i. dico: ⁊ eſt q̄te coniugationis: q2 fac̃ impatiuū in i: vt ai: in quo v̄bo ſemp i eſt duplex conſonās ſequēte vocali. vñ aio aiūt duaꝝ ſyllabaꝝ ſūt. Horati⁹ in epi. Seruus hēs p̄ciū lo2is nō vteris aio. ſed ſequente cōſonāte vocalis eſt. ut ais ait. eſt aūt defectiuū: q2 nō inuenit̃ totū in vſu. Et ſcias ꝙ ais ꝓducit is: ſicut ⁊ audis. Itē aimus ꝓdu. penl̃. ſicut audimus. ſed inquimuſ co2. penl̃. eſt enī inquio inquis inq̄t v̄bū defectiuū tertie cōiugationis. vñ verſus. Tertia vult inq̄t: quartaqꝫ ſumit ait. De hoc etiā ſupra dixi in tertia p̄te vbi egi d̄ p2eteritis tertie cōiugationis in principio.

A ante L

Ala le p vnū l: dr̃ ab alo alis: q2 ſub ea pullos alit auis. Ale ēt dicunt̃ milites: q2 ſic gallina alis ꝓtegit pullos ſic milites ſuis clipeis coopiunt ⁊ protegunt pedites. Ala etiā eſt ps piloſa ſub brachijs que etiā dr̃ aſcella q2 ex eis brachia cillent̃. i. mouent̃. vñ verſus: Euolat ⁊ pugnat humeris ſupponit̃ ala. Et ſcias ꝙ ala ale ꝓducit p̄mā. ſed alo alis eā co2. vñ verſus: Quidnaꝫ pignus alis o dedale cōcidet alis. Ouidius de arte: Nō auis vtiliter viſcatis effugit alis. vide in turma.

Alabaſtrites. ab ala dr̃ alabaſtrites tis lapis candidus ⁊ intertinctus varijs colo2ib⁹. vñ hoc alabaſtꝝ vas vnguentariū inde factum: qḋ inco2rupta ſeruat vnguēta Luce. vij. Alabaſtꝝ vnguēti. ⁊ dr̃ alabaſtꝝ vnguēti vas ſiue pixis de alabaſtro q̄ cōtinet vnguentū. ⁊ co2. p̄mā

BIBLIOTECA UNIVERSITARIA DE GRANADA

ſiue a in antepenult. Et ſcribit ſine b:in penult.vñ i aurora dicit: Illic vnguentū fundēs franges alabaſtrū. Itē Alexā. Marmoris ē ſpēs vnguēta tenēs alabaſtꝝ

Alabaſtꝝ ſtri p r:in vltima ſyllaba: vas quodā vnguentarium eſt.vide in alabaſtrites.

Alabrū ab ala dr̄ h alabꝝ bri.i.illud in quo fila vertūtur vnde quidā:Uertitur hoc alabro quicquid net femīa fuſo.Et nota ꝙ filum a colo ducit in fuſuȝ: de fuſo in alabrum:hinc in girgillū:deinde in glomicellum: hinc in pannum:poſtea in telam.

Alacer cris cre penult.corr.i.hilaris velox argutus letus ꝛ declinat hic alacer hec alacris:ꝛ hoc alacre:ſm modernos.Inuenit aūt hic ꝛ h alacer vl alacris : i vtraq; ſignificatōe nomīs ꝛ dr̄ alacer q̄ſi alager a velocitate.

Alacrimonia nie feminini ge.i. alacritas leticia gaudiū velocitas:ſm Pap̄.

Alani dicūt quidaȝ populi habitātes iuxta lanū fluuiū: ſicut alemani dicūtur habitātes iuxta lemanū fluuiū.

Alapa pe.i.colaphus:vnde alapo paſ.i.alapas dare:vbū adiectiuum ꝛ corripit la.

Alapiȝo ȝaſ verbū actiuū.i.alapas dare dr̄ ab alapa pe.

Alapus pi eſt ille q̄ alapas patiēdo acq̄rit victum.

Alaris huius alaris fe.ge.i. turma equitalis: ab ala le dicitur:ꝛ ꝑducit la.

Alatus ta tū q̄ habet alas penult.ꝑdu.ab ala ale dicit.

Alba be quedā ciuitaſ eo ꝙ alba ſcropha fuit ibi inuēta. ꝛ dr̄ ab albus ba bū.Itē alba be veſtis ſacerdotalis linea ꝛ ſtricta q̄ camiſia dr̄ ꝛ podoris:ꝛ talaris: ꝛ ſubucula ſȝ Pap̄.vñ v̄ſus: Dicit vrbs alba:veſtit preſbyt alba.

Albane narū ſunt nuces q̄ diu ſuate ſunt albe ab albus ba bū.Itē ab alb⁹ dr̄ h albania nie regio oriētalis: Inde albani dicūt hoīes illi⁹ regiōis ꝓpt albos capillos.

Albedo dinis:in albor alboris vide.

Albeo bes bui.i.albū eſſe vl fieri v̄buȝ neu. ꝛ dr̄ ab albo bas.ꝛ cōponit vt coalbeo bes: Inde coalbeſco ſcis.

Albeſco ſcis verbuȝ incohatiuuȝ .i.incipio albere ab albeo albes dicitur.

Albicies ciei.i.albedo:ꝛ dr̄ ab albus ꝛ eſt fe.ge.

Albico cas penult.corr.i.parū albere. ꝛ dr̄ ab albeo bes: ſm Hug.Priſ.dr̄:ab albo bas albico cas:ꝛ pōt dici v̄buȝ apparitiuuȝ:vt albico.i.appareo albere: ꝛ format ab albo bas:o mutata in i corrept.ꝛ addita co.

Albidus ab albeo vl ab albus dr̄ albid⁹ da dū.i.alb⁹: ꝛ ꝯpat albidus dior diſſimus.vñ albide dius diſſime: ꝛ hec alibiditas tatis:ꝛ albido daſ penult.corr.verbū actiuū.i.album facere.

Albiolos li:in albus eſt ꝛ corr.penult.

Albo bas v̄buȝ actiuū.i.albū facere.ꝛ ꝯponit cuȝ de ꝛ fit dealbo bas verbū actiuū.Inde v̄balia.

Albor boris ab albus ba bum dr̄ hec albedo dinis:ꝛ hic albor boris pro eodē:ꝛ ꝑducit bo.

Albugo.ab alb⁹ dr̄ hec albugo ginis.i.glaucitas oculoꝝ albedo oculoꝝ.Et eſt albugo ſubtilis mēbrana viſuȝ impediēs tenuis pellis ꝛ ꝑdu.bu.vnde in aurora dicit Cōturbas oculos albugo figurat hebreos.

Albula le:ab alb⁹ba bum dr̄ h albula le quidā fluui⁹ ꝓp colorē aque qui modo dicit tiberinus a tiberio rege in eo ſubmerſo.

Albumē nis ge.neu.i.albedo oui ab alb⁹ba bū ꝛ ꝑdu.bu.

Alburn⁹na nū ē albus.ꝛ dr̄ ab albeo bes vl albus Iteȝ hic alburnus ni dr̄ q̄daȝ mons eo ꝙ albeat.

Albus ab albeo bes dr̄ alb⁹ ba bū: ꝛ ꝯpat albior biſſim⁹ ꝛhinc hic albus bi ꝑ vētre q̄i aln⁹: ꝛ hic albo indeclinabile ꝓ libro:ꝛ ꝓcipue vbi nomīa ſanctoꝝ ſcribunt

Unde h albiol⁹li di.vñ Iuuenal: Cui⁹ ꝛ albiol⁹ lanā piguerat art⁹.ꝛ h albū bi iueit ꝑ albedie.Et dic Pap̄. Albū cādidū:ſed albū nā:cādidū fit ſtudio.vñ verſus: Albū natura facit:eſt res cādida cura.

Alce grece:latie virt⁹ ſiue fortitudo.

Alceus cei penult.ꝑducta quidā poeta fortis qui inuectiuaȝ ſcripſit Hieronym⁹. in epiſtola ad paulinuȝ .c. vij. Pindarus ꝛ alceus.

Alchim⁹mi ꝓpꝛuȝ nomē cuiuſdā viri corr.penult. Aurora:Anchimus ex aaron deſcēdēs ſtirpe ſacerdos.

Alcides alce interpretat fortitudo ſiue v̄t⁹ a quo ꝛ idos quod eſt forma dr̄ hic ꝛ hec alcides.i.fortis ꝛ formoſ⁹ vel ab alceo a vo ꝛ ꝑducit ci.

Alcion onis pelagi volucris dicta q̄i ales oceani: q: in hyeme i ſtagnis oceani nidos facit:q̄ excubāte fert pelagus flātibus vētis ꝯtinua ſepteȝ dieꝝ tranquillitate putreſcere:ꝛ eius fetib⁹ educādis obſequiū ip̄a reꝝ nā prebere.Uel dr̄ ſic ab alcione vxore ceicis:que dolore viri ſui mutata eſt in auē illā:ſȝ poetaꝝ fabulas:ꝛ corr. penult.vñ Ouidius epi.Altiones ſole memores ceicis amati ꝛ corr.penult.altiōes. De hac dic. Iſi.ethymologiaꝝ.xij.Alcion pelagi volucris dicta : q̄ſi ales cianea: eo ꝙ in hyeme in ſtagnis oceaui nidos facit : pulloſq; educit.ꝛ vt dicit Amb.inb exameron Tantā gratiā minuſcula auis diuinit⁹ indultā habet : vt hos q̄tuordecim dies nautici vl naute preſūpte ſerenitatiſ obſeruēt quos ꝛ alcionidas vocāt quibus nullos motus ꝓcelloſe tempeſtatis horreſcāt.

Alea alee quidaȝ lud⁹vel inſtrꝫ quo ludit:ab alea quodā milite q̄ in troiano bello intro ludū inuenit: ſm Hug. Pap̄.vo dicit alea tabula luſoria dicta a quodā q̄ hūc ludū inuenit:ꝛ ſcribit ꝑ vnū l.ꝛ ꝑdu.ꝑmaȝ. Thobias: Alea fortune ſortes examiat auꝝ.viō in elemoſyna.

Aleariū rij.ge.neu. locus vbi alee reponūtur vel vbi luditur:ꝛ dicit ab alea alee.

Aleator toriſ maſ.ge.qui ꝑfectuſ eſt in ludo aleaꝝ.ꝛ dicit ab alea:ꝛ ꝑducit penultimā.

Aleatoriū rij.ab alea dr̄ hoc aleatorium rij: locus in quo ludit cū aleis Et inde aleatorius ria riuȝ q̄ꝺ ꝑtinet ad aleas vel qui cum eis ludit.

Aleo onis qui aſſidue ludit cū aleis ꝛ dr̄ ab alea.

Aleola le penult.corr.dimi.ꝑua alea.

Alers tis doctus:q̄ſi alienus ab arte ꝑ ꝯtrium.

Ales tis cōis ge.ꝑ aue vl ꝑ veloci dr̄ ab ala q: alis alta ꝯſcēdat. Alites ſi aduerſa nūciāt inhibe dicunt: q̄ſi inhibeāt.i.ꝓhibeāt ꝛ vetēt.ſi ꝓſpera nūciāt dicūt ꝑpetes q: oēs aues volantes ꝓꝛa petāt:ꝛ corr.li.vñ in aurora dr̄:Flectit ad collū caput alitis: vt q̄i corp⁹.Pro aue ēt ſumit in hymno q̄ dr̄:Ales diei nūcius.

Alga ab algeo ges dr̄ hec alga ge :hoc q̄ꝺ ꝓijcit mare vel herba marina:q: frigida eſt:vnde ꝛ mare dicit algoſuȝ eo ꝙ algā a ſe ꝓijcit.vel pōt alga dici ab alligo gas: q: pedes vel manus alligat.

Algenia nie.i.dolor algid⁹ ab algeo dr̄:q: facit algere.

Algeo ges ſi ſum.i.frigere verbuȝ neutrū:vnde algeſco is verbuȝ incohatīu. ꝛ vtrūq; cōponitur cum ex: ꝛ dicit exalgeo ges:ꝛ inde ex algeſco.

Algidus ab algus dr̄ algidus da dū penult.corr.i.frigidus ꝛ ꝯpatur algidior diſſim⁹:ꝛ ab algidi gtō: addita tas: fit hec algiditas tatis.i.frigiditas.

Algor oris maſ.ge.i.frig⁹ ab algeo ges:ꝛ ꝑdu.go.

Algoſus ſa ſum.i.frigoroſus ab algus dr̄.

Algus gus gui: maſ.ge.i.frigus ab algeo ges.

Alia lie maſ.ge.nomē fluuij ꝑ vnuȝ l. ſed q̄ndoq; cā me

tri interponiť aliud l: ⁊ dicíť allia lie.
Alias. ab alius lia liũ dŕ aliaſ.i.in alio tpe aduerbiũ tẽpo ris. vel alias.i.in alio loco aduerbiũ loci. vľ aliaſ.i.aliť: ⁊ tũc ẽ aduerbiũ q̃litatꝭ: Gen.xx. Alias auteꝫ ⁊ vẽ ſoroꝛ mea ẽ. ⁊ accẽtuať in fine ad differẽtiã hꝰ nóis alias.
Alibi aduerbiũ locale ⁊ ſignificat in loco ⁊ componitur ab alius ⁊ ibi.
Alibꝛũ dŕ eo ꝙ in eo libꝛanť.i.voluunť fila vel liberanť .i.ſoluunť: idem quod alabꝝ.
Alicubi aduerbiuꝫ locale: ⁊ ſignificat in loco: ⁊ ꝯpoiť ab alius ⁊ vbi interpoſita c cã euphonie. deberꝫ.n. dici ali ubi Et vt dicit Pap̃. alicubi.i.vſpiaꝫ in alio loco.
Alicui hꝫ accẽtuꝫ ſup hãc ſyllabã li: in hoc dtõ alicui qui apud metricos accipiť ꝓ triſſyllabo: vnde accẽtus de berꝫ eſſe ſup p̃mã ſyllabã ſꝫ reſpicimꝰ in accẽtu modu latõeꝫ ꝓſaicã q̃ accipit illũ datiuuꝫ ꝓ tetraſyllabo: ⁊ iõ poniť ibi accẽtꝰ ſup hãc ſyllabã li: tãq̃ꝫ eẽt añ penuľ.
Alicunde aduerbiũ loci: in aliunde vide.
Aligenigena ne ge. cóis: penľ. coꝛꝛ.i. de alia patria natus ⁊ componiť ab alienus: ⁊ genitus.
Alienus ab alius dŕ alienꝰ na nũ.i. extraneus: vnde alie no nas verbuꝫ acti.i. alienũ facere penul. ꝓdu.
Alietus ti: merillus: ab alo alis dŕ. vel vt dic̃ Pap̃. Ali etus ſiľis aquile vel maioꝛ: ⁊ ꝓdu. penuľ. vnde in au roꝛa dŕ: Obtinet exiguas alietꝰ coꝛpe vires. Itẽ Oui. metha. Et modo factꝰ auis fuluis alietꝰ in alis.
Alimẽ mĩs neu. ge.i. nutrimẽtũ: ab alo alis ⁊ coꝛꝛipit pe nuľ. tam in ntõ q̃ꝫ in obliquis.
Alimẽtuꝫ: ab alimẽ vel alo alis hoc alimẽtũ ti: ⁊ hec ali onia nie ꝓ eodeꝫ.ſ. qð habeť ad alendũ. vnde plura liter hi alimoneſ nũ.i. nutritoꝛes.
Alimonia nie: in alimẽtũ exponiť.
Alio aduerbiuꝫ loci: ab alius dŕ: ⁊ acuiť in fine ad diffe rẽtiã huiꝰ ablatiui alio. Inueniť etiã qñqꝫ in dtõ alio Math. viij. Et alio vade: ⁊ vadit.
Alioquin.i. alter aduerbiũ q̃litatiuũ. ⁊ ꝯponiť ab alius ⁊ quin ſꝫ Hu. Pap̃. võ dic̃: Alioquin ꝙ ſi minꝰ: ꝙ ſi nõ vel aliter ſi alio mõ feceris: ꝯiũctio rõnalis vel collect iua. ita dic̃ Pap̃. ⁊ ꝓdu. penuľ. Hoꝛa. in. v. ſmonũ: Qð mechus feret aut ſicarius: aut alioquin.
Alioꝛſuꝫ aduer. loci ſignat ad locũ.i. verſus ad aliam ptẽ ⁊ ꝯponiť ab alio aduerbio ⁊ verſus vel oꝛſuꝫ.
A lipes pedis penuľ. coꝛꝛ. tã in ntõ q̃ꝫ in obliq̃s.i. velox: quaſi habens alaſ in pede ⁊ eſt cóis generis: ⁊ compo nitur ab ala ⁊ pes.
Aliptes: ab alo alis dŕ hic aliptes ptis: plagaꝝ curatoꝛ qꝛ eaſ fomẽtis alit.i. curat. vnde Iuuenaľ: Gramaticꝰ: rhetoꝛ: geometer: pictoꝛ: aliptes.
Aliq̃ndiu ꝯponiť ab aliquãtũ: ⁊ diu ſꝫ Hug.i. aliq̃ntiſꝑ.
Aliquando. alius ꝯponiť cuꝫ quando ⁊ fit aliq̃ndo ad uerbiuꝫ tpis: ⁊ acuit li: licꝫ penuľ. ſit lõga.
Aliquãtiſper: aliquãtis: ablatiuꝰ de aliq̃ntus cõponitur cuꝫ per ⁊ diciť aliquãtiſꝑ.i. aliq̃ntuluꝫ ſm Hug. Pap̃. võ dic̃: Aliq̃ntiſꝑ.i. aliquãdiu: ꝑ aliq̃ntulũ tpis.
Aliq̃ntulus la lũ dimi. de aliq̃ntꝰ: vide ĩ aliquãtus.
Aliq̃ntꝰ: aliꝰ ꝯponiť cũ q̃ntus ⁊ fit aliq̃ntus ta tum: vñ aliq̃ntulus la luꝫ dimi: ⁊ aliq̃ntulũ aduerbiuꝫ.
Aliq̇d alius cõponiť cũ quiſ ⁊ fit aliquis aliqua aliqð vľ aliq̇d: ⁊ ſcribiť ꝑ d aliq̇d cuiꝰ ablatiuꝰ.ſ. aliquo poniť aduerbialiter ⁊ ſignificat ad locũ ſm Hug. vľ ſm anti quos aliquo eſt aduerbiũ loci: ⁊ accẽtuať in fine.
Aliquoꝛſuꝫ aliquo aduerbiuꝫ cõponiť cũ verſus vľ oꝛſuꝫ ⁊ fit aliquoꝛſum.i. verſus aliquã partẽ.
Aliquod eſt oís ge. indeclinabile ⁊ tñ pluraliter decli nať: ⁊ cõponitur ex alius ⁊ qð.
Aliquotiẽs aduerbiuꝫ numeri in aliquot diciť.
Aliquotus ta tũ cor. penuľ. qꝛ quotꝰ a quo cõponiť coꝛꝛ. p̃mã. vñ ĩ greciſmo dŕ: Si q̃ras quotꝰ iſte vẽit: numeꝝ tibi ſignat. Quotꝰ.i. cũ quot ſocijs. Si quotꝰ iſte ſedet a me tũc oꝛdo notať.i. p̃mus vľ ſecũdus: Et ſcias ꝙ ꝑs aliquota alicuiꝰ tocius diciť eius ꝑs integra: vñ partes aliquote de ſex ſunt: vnuꝫ duo tria: ⁊ eſt numerus per fectus qꝛ partes eius aliquote ſunt eq̃les toti.
Alitus ab alo alis dŕ alitꝰ tus tui.i. alitio ſiue nutrimẽtũ Et alitꝰ q̃ndoqꝫ poniť ꝓ ſpiritu vľ ſpiratione vt dicit Hug. vñ q̇dã: Halitꝰ eſt flatus: alitꝰ nutritꝰ habeť. Et ſic halitus ꝓ flatu ꝓducit p̃mam ſicut halo halas: ſed alitꝰ.i. nutritꝰ coꝛripit p̃mã ſicut ⁊ alo is it.
Aliunde cõponiť ab alius: ⁊ vnde ⁊ quãdoqꝫ interponiť c ⁊ fit alicũde ꝓ eodeꝫ ⁊ ſignat aliũde ⁊ alicũde de lo co: vt alicũde.i. de aliq̃ parte.
Alius alia aliud nomẽ ad aliqð ⁊ abnegatiuũ ⁊ põt dici de pluribꝰ q̃ꝫ de duobꝰ: qũ alter nõ dicať niſi de duo bus ſm Hug. vnde in greciſmo diciť: De multis ꝓꝑꝛie p̃mꝰ dices aliuſqꝫ. Sꝫ p̃oꝛ ac alter dic ꝯcoꝛdare duobꝰ Et differt alius a ceterꝭ. Naꝫ alij dicũť ex alio numero ſꝫ ceteri ex eodeꝫ. Et ſcias ꝙ aliꝰ in ntõ coꝛꝛ. penuľ. ſꝫ ĩ gtõ eã ꝓduc̃. Deberꝫ enĩ gtũs ſupare ntũꝫ ĩ vna ſyl laba. vñ qð amiſit ĩ ſyllabis recuꝑauit ĩ tpibꝰ: ſic alťiꝰ qð duabꝰ ſyllabis ſuperat ntũm. ⁊ coꝛꝛ. penuľ. ⁊ ſic qð abũdauit in ſyllabiſ amiſit in tpibus vñ dicit: Priſ. in xiij. li. Aliꝰ aliꝰ alij: cuiꝰ gtũs qꝛ par in ſyllabis ẽ ntõ ꝓ ducit ſemꝑ penuľ. qũ alteriꝰ ecõtra: qꝛ duabꝰ vincit ſyl labis ſuũ ntũm: ſemꝑ coꝛꝛipit penuľ. alteriꝰ alteri. Et ĩ vj. li. dic̃: Sciẽduꝫ ꝙ in us terminatũ gtũs ꝓdu. penuľ. niſi licẽtia poetica eã coꝛꝛipiat excepto alť alteriꝰ: qð iõ magꝭ coꝛꝛeptã habuit penuľ. qꝛ duabꝰ ſyllabis vinc̃ gtũs ntũm. qð igiť creuit ſyllabis h etiã minuit tpibus Itẽ vt dicit. Priſ. in xiij. li. Inueniť altre ꝓ alteri: ⁊ ſole ꝓ ſoli. Inueniť ẽt ſm ſcðe declinatõis regulã gtõ alij alie: dtõ alio alie ſiľr altre: vñ in euã. Matt. c. vij. Di co alio vẽi: ⁊ vẽit. Et ſcias ꝙ aliud ſcribiť per d: ſic ⁊ qð: qꝛ in d. iſta duo inueniunť neutri ge. aliud ⁊ quod Item dic̃ Priſ. in vij. li. Cui ꝓ monaſyllaba accipiũt metrici ⁊ huic. Oĩs eniꝫ gtũs ĩ ius deſinẽs vna ſyllaba vult ſupare ſuũ dtũꝫ vt alteriꝰ alteri illiꝰ illi. Aliꝰ quoqꝫ ꝑ duas ĩ debuit eẽ gtũs cã dtĩ q̇ ẽ alij: ſꝫ vľ hiatꝰ cã vel qꝛ inť duas vocales ĩ vocalis eẽ nõ poterat. Dtũs aũt loco ꝯſonãtis eaꝫ accipi ꝓhibebat quam ipẽ duplicat vocaleꝫ: ⁊ credo differẽtie cã ne ali ṽbuꝫ ĩfinitiuuꝫ eſſe putareť. Ideoqꝫ pleriqꝫ recuſauerũt cũ frequẽti vſu ꝓ ferre: ⁊ coꝛꝛ. pꝛimaꝫ aliꝰ. Et ſcias ꝙ vt dic̃ Priſ. ĩ xv. li. Aliter: ab eo qð eſt hic alis huiꝰ alis huic ali ꝓ alius aliꝰ alij addita ter ſm analogiã ꝓferť. Hic nota ꝙ ĩ diuĩs aliud in neu. ge. dic̃ eſſentiã ſed aliꝰ in maſ. reci pit ꝑſonaꝫ. vnde pať eſt aliꝰ a filio ſꝫ nõ aliud. Naꝫ ſic̃ dic̃ Aug. Una eſt patris ⁊ filij ⁊ ſpirituſſancti eſſentia quã greci omouſion vocãt: in q̈ nõ eſt aliud pať: aliꝰ fi liꝰ: aliud ſpirituſſanctꝰ. Quãnis ꝑſonaliť aliꝰ ſit pater aliꝰ: filiꝰ aliꝰ: ſpirituſſc̃s. Iteꝫ Aug. Arriꝰ dixit: Aliud ẽ pater filiꝰ: recte dicerꝫ ſi diceret aliꝰ eſt nõ aliud. Quã do eniꝫ dicit aliud: cõtradicit ei a quo audit: Ego ⁊ pa ter vnum ſumus.
Allatum: eſt ſupinũ de affero affers: ſed ablatuꝫ eſt ſupi num de aufero aufers.
Allec piſciculus ad liquoꝛeꝫ ſalſamẽtoꝝ idoneus.
Allecto ctas.i. frequẽter allicere fre. ẽ de allicio.
Allego gas gaui: cõponiť ex ad: ⁊ lego legas: ⁊ mutať d

in l. Et inde allegās gantiſ: oīs ge. ꝑticipiū ⁊ ꝓdu. penl. Sap. xviij. Et ꝑ incenſuȝ deꝑcatōeȝ allegās reſtitit ire. ⁊ ē alegare: remittere vl' affirmare: vl' rōnes ad fulcimētū ſue partis inducere. vñ allegatiōes dicunt affirmatio/nes: ⁊ rationes ad ꝯfirmādū aliqđ inducte.

Allegoria rie ꝑmaȝ habet poſitiōe ꝓductaȝ. vñ qdaȝ: Al/legoria canit ſecreta: pabula zelat Tamē aliqñ ſubtra/hit vnū l: ⁊ corr. ꝑmā. vñ phiſiolog⁹. Eſt aūt chriſt⁹ pan/ther allegorice dictus. Et ſcias ꝙ ſacra ſcriptura q̄t/tuor mōiſ pōt exponi. ſ. hiſtorice: allegorice: anagogice: tropologice. Hiſtoria docꝫ factū: Tropologia faciēdū Allegoria credendum: Anagogia appetenduȝ. vñ vſuſ: Littera geſta docet. quid credas allegoria: Moralis quid agas: quo tendas anagogia. Hec patent in hac dictiōe hieruſalē. Hiſtorice eniȝ ē nom ⁊ ciuitatis cu/iuſdaȝ. Tropologice ē tipus anime fidelis. Allegorice figura eccleſie militantis. Anagogice tipuȝ gerit eccle/ſie triūphantiſ. De allegoria etiaȝ ſupra dixi in q̄rta pa/rte in tractatu d̄ tropis. Pap̄ ſic dic̄: Allegoria myſte riū: ſilitudo: vt templū dñi quod fecit ſalomon. Iuxta hiſtoriā: Iuxta tropologiaȝ: eccleſiā: Iuxta allegoriaȝ vl' tipicū ſenſuȝ corp⁹ domi: Iuxta anagog ē ſupernaȝ patriaȝ. Silr hieruſalē ipſaȝ ciuitatē: ⁊ homines: eccle/ſia anima: ⁊ patriaȝ celeſtem ſignificat.

Alleluia: dr̄ ab allelu qđ eſt laus: ⁊ ia qđ eſt nomē dei: ſꝫ ꝙ eſt inuiſibilis. vñ alleluia. i. lauſ dei ſm Hug. Pap̄. vō ſic dic̄: Alleluia hebraice latie laudate dominū. Itē dic̄ Pap̄. Ia apud hebreos nomen domini tm̄ ponit quod etiam nouiſſima ſyllaba ſonat de alleluia. vnde patet ꝙ taȝ Hug. q̄ȝ Pap̄. vult ꝙ i ſit cōſonās in hac ſyl laba ia: ⁊ ſic alleluia eſt quatuor ſyllabaꝝ. Eſt aūt inde clinabile alleluia: ⁊ debet acui in fine ſicut oſanna. ꝙ aūt dr̄ al. i. altiſſim⁹: le. i. leuat i cruce: lu. i. lugebāt apl'i. ia. i. iā ſurerit domin⁹ etymologia q̄dam eſt. Nota h̄ ꝙ ſicut dicit Aug. in ij. li. de doctrina chriſtiana: He/brea v̄ba nō interꝑtata ſepe inuenimus in ſacris libris ſic amē alleluia: ⁊ racha: ⁊ oſanna: ⁊ ſiqua ſunt alia: quoꝝ ꝑtim pp ſanctoꝝ autoritatē q̄uiſ interꝑtari poſ/ſent ſeruata eſt antiquitaſ ſic ſūt amē: alleluia Partim .n. in aliā linguā trāfferri nō potuiſſe dicunt: ſic alia q̄ poſuimus. ſunt. n. q̄daȝ verba ceteraꝝ linguaꝝ: que in vſum alterius lingue ꝑ interꝑtatōnē trāſire nō poſſūt ⁊ h̄ maxie inſiectōnib⁹ accidit q̄ v̄ba motū animi ſig/nāt poti⁹ q̄ȝ ſentētie ꝯcepte vllā ꝑticulā. Naȝ ⁊ h̄ duo talia eē ꝓhibet. Dicunt enim racha indignātis eſſe vo/cem: oſanna letantis.

Allenio as aui: ex ad ⁊ leuio as: ⁊ mutatur d in l. vide in leuio as.

Allibeſco ſci: Nota ꝙ āti.q̄ dicebāt lubꝫ ⁊ lubeſco. ꝑ libꝫ: ⁊ libeſco. vñ ⁊ nos vtimur ꝯpoſito allubeo: ⁊ allube/ſco. i. obedire vl' ꝯſētire. Et iñ h̄ allubeſcētia tie vl' allu/bētia tie. i. obediētia vl' cōſenſus: ⁊ i eodē ſēſu inueit al/libeo bes vl' allibꝫ: ⁊ allibeſco: ⁊ corr. li ſicut libet.

Allicio cis allexi allectū ex ad ⁊ licio licis: ⁊ mutat d in l. vide in licio cis: ⁊ corr. li.

Allido dis alliſi ſum. i. ledere ad aliq̄d ex ad ⁊ ledo dis: ⁊ ꝓdu. li: ⁊ mutat d i l ⁊ ae dipthtong⁹. in i. Pſal. Bea/tus q̄ tenebit ⁊ allidet puulos ſuos ad petram.

Alligo gas ex ad ⁊ ligo gas ꝯponit: ⁊ mutat d in l: ⁊ cor ripit li. vnde birria. Quemlibet imodicus alligat eris amor. Propheta: Qui ſanat contritos corde ⁊ alligat contritiones eoꝝ.

Alliſus ſa ſum: ab allido: ⁊ ꝓducit li. Oſee. x. Matre ſup filijs alliſa. i. leſa.

Alliū lij dictū ſꝫ Pap̄. eo ꝙ oleat cui⁹ odorē venenata fe ra nō ſuſtinet leo ⁊ pd⁹ fugiūt. vñ allia q̄i olida abolē/do. Perſi⁹: Suſtauerſ alli ꝑ allij. Nu. xi. In mētē nobiſ veniunt cucumeres: ⁊ pepones porriq̄ȝ ⁊ cepe ⁊ allia

Allodiuȝ dij dr̄ hereditas quaȝ vendere vl' donare poſſū ita vt mea ꝓpria ſm Hug. Greciſm⁹ ſic dicit: Dicit al/lodiū fundus fundū maris vnum.

Allophilus. allon interꝑtat alienū: ⁊ cōponit cū philos ⁊ dr̄ hic allophilus. i. alienigena ſicut philiſte⁹: paleſti nus. vide in paleſtim: ⁊ corripit penl'. vñ in aurora dr̄: Cerne ꝙ allophilus hoſtib⁹ ille dat.

Allon interꝑtatur alienum.

Allopatia: ab alon alienum ⁊ pate paſſio dr̄ h̄ allopatia tie: vl' grece h̄ allopate pates allopaten. i. aliena paſſio que ab alio infert ſm Hug. Pap̄. vō ita dicit: Allopa/tia tie paſſio ſub alio in aliū trāſiens.

Alloquor ris ex ad ⁊ loquor q̄rl mutata d i l. Et ē alloq̄ loq̄ ad aliū. vñ ex vi ꝑpoſitōiſ ꝯſtruit cū actio rei rōnal vt alloquor ad te. i. loquor ad te ⁊ cor. lo. vid̄ i loquor

Allotheca ce dr̄ ab alon ⁊ theſis poſitio. i. diuerſa poſitio accidētiſ vl' accidētiū vt qū caſus vel pſona ponitur ꝑ caſu l' pſona: l' qū diuerſi caſ⁹ vl' diuerſe pſōe ꝯſtruūt i trāſitie: ⁊ cōſimlia ſꝫ Hug. Greciſm⁹ aūt dic̄: allothe/ca genus neſcit numeros neq̄ȝ caſus De h̄ etiaȝ req̄re ſupra in q̄rta vbi egi de allotheca ſm Priſ.

Allubeſcētia vel allubētia tie fe. ge. i. obedientia vel con ſenſus. vide in allibeſco ſcis.

Allubeſco ſcis. i. obedire ꝑl cōſentire. vide i allibeſco.

Allucino nas a luce dr̄ lucino nas. i. ſuadere vl' lucinare q̄ſi luci vicinare: ⁊ conponit cum ad ⁊ mutata d in l ⁊ dr̄ allucio nas: iuxta lucinare iñ h̄ lucinatio q̄i iuxta lucē appropiquatio: ⁊ corr. ci allucino.

Alludo dis ex ad ⁊ ludo ⁊ mutato d in l: ⁊ eſt alludere illudere vel cōſonare cōgruere cōcordare: vt Hic allu dit ad hiſtoriaȝ. ⁊ ꝓdu. lu vide: in ludo dis ſi.

Alluo luis lui lutum ex ad ⁊ luo luis mutato d in l ⁊ eſt alluere abluere delauare: vel potius plautim abluēdo augmentare. Inuenit etiā q̄nq̄ȝ alluere ꝑ cōſumptio ne aquarum vide in luo luis.

Allutes ab alluo luis hec allutes allutiū ⁊ h̄ allutia oꝝ loca cenoſa. i. ceno plena vbi fluuius alluendo dimit/tit cenum: ⁊ putredinem.

Alluuio. ab alluo luis dr̄ h̄ alluuio onis: ⁊ h̄ alluuies uiei. i. alluuiū vel aquoſitas aquaruꝫ inundantia. Iob xiiij. Alluuione paulatim terra ꝯſumit.

Alluuiū luuij ge. neu. dr̄ ab alluo luis. Et ē alluuiū latēs incremētum qđ fit qum fluuius ex vna ꝑte addit ripe vnde hic alluuius uij dicit ager queȝ plautim fluuius alluendo in agꝛ redit. Inuenit tñ q̄nq̄ȝ alluere ꝑ cō/ſumptiōne aquarū ⁊ alluuiū ꝑ cōſumptiōe riparū ex aquis Et hoc ideo q̄ȝ quātum fluuius ex vna ꝑte ad/dit tñ ex alia demit ⁊ corrodit.

Allux ci: ꝓdu. penl'. ſicut pollux cis. vñ q̄daȝ: Allux ⁊ pol lux bene declinātur in dcis: ⁊ rō eſt q̄ȝ habꝫ v natura liter longā ante x in recto vt ſupra oſtēdi in ſecūda ꝑte vbi egi de accētu nominum deſinētiū in x. ⁊ vt dic̄ gre ciſ. Eſt manuū pollex ſed dicat pedis allux.

Almus ab alo alis dicit almus ma muȝ. i. ſanctus pulcer nutriens ſm Raba. Pap̄. etiā ſic dic̄: Alm⁹ ma muȝ. i. ſanct⁹ pulcer excelſus ab alēdo etiam deriuat.

Alnia mos eſt apud ſmirniaȝ.

Aln⁹ ab alo alis deriuat hec alnus ni q̄daȝ arbor eo ꝙ amne alat. vñ h̄ alnetū ti: loc⁹ vbi creſcūt alni.

Alo alis alui altum vl' alitū. vñ duplicia verbalia h̄ altor

τ alitoꝛ:hec altrix: τ altrix: τ hec alitio: altio. τ hic alt⁹
tus tui: τ alitus tus tui idē eſt qꝺ alitio. Alo cōponiƭ vt
coalo lis: qꝺ eſt ſecūde cōingat ōis. inueniƭ τ coaleo.
Jnde coaleſco ſcis inchoatiū: τ coꝛꝛ. ꝑmam alo. Sꝫ ha
lo las eā ꝓducit. vnde verſus: Nutrio curtat alo: ꝓdu.
ſpiritus halo. Jteꝫ in aurora dicit: Claudos medicos
victi pietatis alebat.

Aloe fe. ge. arboꝛ ſuauiſſimi odoꝛis cui⁹ lignū vice timia-
matum in altaribus adoleƭ τ inde hec aloes alois pꝛo
quodaꝫ vnguento amariſſimo iū facto vƚ ſpē.

Alopicia cie ē fluoꝛ capilloꝝ circūſcriptis pilis fului erl
qualitatē habētib⁹: ſic dicta a ſilitudine animalƚ vulpe
cule quā greci alopiciā vocāt. vnde alopicioſus ſa ſū
.i. caluus: τ acuit penul. vnde q̇dam. Muſculis in ti-
bia ſemper manet alopicia.

Alpha pꝛima lr̄a apud grecoſ: τ deriuaƭ ab aleph hebrea
lr̄a: τ poniƭ ꝑ ꝑncipio Apocalƚ. j. c. Ego ſum alpha τ o
pꝛincipium et finis.

Alphabetū. alpha cōponiƭ cū beta ſecūda littera: τ dr̄ hͦ
alphabetū ti. i. abedarium.

Alpin⁹ na nuꝫ peuƚ. ꝓdu. ī alpib⁹ exiſtēs. τ dr̄ ab lapl pis.

Alpis ab alpus: τ diciƭ hic alpis h⁹ alpis. ſed raro iueuiƭ
in ſingulari numero: τ diciƭ alapes q̄ſi alta petētes. i.
mōtes vel quaſi altipedes τ ū eſt cōpoſitio. Et ē tractū
a lingua galloꝝ q̇ alpes altos mōtes vocāt.

Alſi alſiſti. i. frigui pꝛeterituꝫ eſt de algeo ges.

Alſoꝛ ab algeo ges alſi qꝺ eſt frigere. vū deſcēdūt v̄balia.
ſed nō ſunt in vſu hͦ alſoꝛ ſoꝛis: τ alſio onis q̄ ē res v̄bi

Altare. altus cōpouitur cū ara: τ diciƭ hoc altare h⁹ taris
quaſi alta vel altoꝝ ara. Et hoc altariuꝫ rij pꝛo eodem:
τ hoc altoꝛ altaris. i. altare.

Altarioluꝫ li dimi. i. ꝑuū altariū vƚ altare. τ coꝛꝛ. penƚ.

Alter ra rum nomē indiuiduū: τ facit gtūs alteri⁹ penul.
coꝛꝛ. qꝛ ſupat ntūm duabus ſyllabiſ. vnde qꝺ creuit in
ſyllabis minuit in tꝑibus ſic ſupꝛa ꝓbaui in alius. Jn-
uenitur etiaꝫ apud antiquos alteri altre alteri in gtō: τ
in dtō altero altere altero: ſic alio ī dtō. Joelis. j. Sup
hoc filijs veſtris narrate: τ filij veſtri filijs ſuis: τ filij eo
rum generatiōe altere.

Alterco cas caui vƚ altercoꝛ aris. i. certare litigare: τ diciƭ
ab alter: τ cōponiƭ vtrūqꝫ vt coalterco cas: τ co alter-
coꝛ coaltecaris.

Alteritas: ab alter alterius alteri addita tas fit alteritas
tatis. i. viciſſitudo.

Alťn⁹: ab alƚ dr̄ alťn⁹ na nū. i. viciſſitudīari⁹. vū alťne τ al
ťnatī aduerbia. i. viciſſitudiarie: τ alťno nas v̄bū actiū
.i. mutare vƚ alťnatim aliq̇d dicere vƚ facere τ etiam ꝑ
diſſociare inuenitur.

Altero ras raui v̄bū actiuū dr̄ ab alter: τ ē alterare vari-
are facere alterū. vnde alterat⁹ ta tum. i. variat⁹: τ po-
teſt eſſe nomē ſimpliciƭ deriuatū ab alter.

Alteruter. alter cōponiƭ cū vter τ fit alteruter tra trum:
gtō alterutrius. i. iſte: vƚ ille: vƚ vterqꝫ ambo: inde alter
utrū aduerbiū. i. mutuo. vū ī epl̄a ſancti Jacobi diciƭ:
Cōfitemī alťutꝝ peccata veſtra Jnueniƭ etiā alterutrī
aduerbiū in eodē ſenſu. Quare aūt alteruter nō decli
naƭ ex vtraqꝫ pte: ſꝫ tm̄ ī fine qū cōponaƭ ex duob⁹ re-
ctis integris. Dixi ſupꝛa in tertia pte ī tractatu ꝺ con-
poſita figura nomīs: vbi egi decōpoſitiōe ītegroꝝ.

Altigrad⁹ da dū penƚ. coꝛꝛ. i. alte gradiēs vƚ q̇ eſt in alto
gradu: ab altus ꝯponiƭ τ gradus vƚ gradioꝛ.

Altilis. ab alo alis dr̄ hic τ hec altilis: τ hoc le. i. res que
ad hoc alitur vt pinguioꝛ fiat: τ vt occidaƭ vt poꝛci τ
volucres domeſtici. τ diciƭ q̄nqꝫ ſubſtātiue hec altilis
q̄nqꝫ hoc atile. vū in Mat. Tauri mei τ altilia mea oc
ciſa ſūt ſꝫ Hug. Pap̄. aūt dic̄: Altilia volatilia ſaginata
ſtudio. τ Priſ. dic̄: Atilia ſaginata dicim⁹ ab eo qꝺ eſt
alere: altilia q̄i alitilia vocam⁹: τ coꝛꝛ. penul. altilis. vū
in greciſi. diciƭ: Oꝛnix ſiluaꝝ ſolꝫ altilis eē domoꝝ.

Altiloqu⁹ q̄ quū pnƚ. coꝛꝛep. q̇ alta loq̇ƭ ab alt⁹ τ loquoꝛ.

Altio onis. i. altio. vide in alo.

Altiſonās nantis. i. altum vel ex alto ſonās: τ ꝯponiƭ ex
altus τ ſonās: vel ſono nas: τ coꝛꝛ. ſo.

Altiſonus na num penuƚ. coꝛꝛ. i. alte ſonans: τ ꝯponiƭ ab
altus τ ſono ſonas.

Altithꝛonū ni. altus cōponiƭ cū thꝛon⁹: τ fit hͦ altithꝛo-
num ni. i. ſedes regia: Et inde dr̄ altithꝛon⁹ ni: qui ſedꝫ
in illa ſede: τ coꝛꝛ. thꝛo.

Altitonās. altus ꝯponiƭ cuꝫ tono nas: τ dr̄ hic τ hec τ hoc
altitonās tis q̇ alte tonat: eſt enī de⁹ altitonās τ trini-
tas ſancta: τ v̄buꝫ: τ aer: τ celū. Et ſubſtātiue poteſt dici
hic altitonās deus.

Alto tas deriuaƭ ab altus ta tū: ſed nō eſt ī vſu: τ ꝯponiƭ
iū exalto tas. i. in altū extollere: τ inalto tas ꝑeodeꝫ. a
quibus v̄balia ſꝫ Hug. Pap̄. vͦ dic̄: Alto taſ nutrio: vƚ
altum facio ſubleuo.

Altrinſecus. ab alter dr̄ altrīſec⁹ penul. coꝛꝛ. i. alter: τ al-
trinſecus. i. ecōtrario vtrimqꝫ. vū pꝛudētius in hymno:
Reſpondet ille altrinſec⁹. vel ſm Pap̄. altrinſecus de-
xtra leuaqꝫ altrū: Gen. xv. dr̄: Et vtraſqꝫ parteſ cōtra ſe
altrinſecus poſuit.

Altriplex: cis penƚ. coꝛꝛ. q̇ vƚ q̄ ē alo duplex. τ ꝯponiƭ ab
altra τ plica ſm Hug. vƚ ſm Pap̄. altriplex vƚ duplex
doloſus: τ coꝛꝛ. tri.

Altrix cis fe. ge. i. altrix. vide in alo alis.

Altus ta tum habet tres ſignificatiōes: Altus. i. ſubtilis
vt alta ſciētia eſt in iſto. i. ſubtilis: τ alt⁹. i. ꝓfund⁹. con-
uerſim ei. i. recipꝛoce alt⁹ poniƭ ꝑ ꝓfund⁹: τ ꝓfundus
ꝑ altus. τ cōpatur altioꝛ atliſſim⁹: iū hec altitudo. Jteꝫ
inueniƭ altus ꝑ nutritus: τ tūc deſcēdit ab alo alis alī
tum vel altū. τ dicit Pap̄. Altum ſupius τ inferius dr̄
ad vtrūqꝫ altū ꝑtinꝫ. altū nāqꝫ celū dicim⁹ et altū mar̄

Alueare ab alueus dr̄ hoc alueare ris vƚ aluearium rij: vas
in quo apes deliteſcūt.

Alueol⁹ li penuƚ. coꝛꝛ. maſ. ge. dimi. i. ꝑuus alue⁹: Danielƚ
xiiij. Jntriuerat panes in alueolo. vide in alueus

Alueus uei maſ. ge. dr̄ ab aluus alui: τ eſt alueus venter
fluuioꝝ. vnde hic alueus dr̄ quoddā vas factuꝫ ad mo
duꝫ aluei fluuij ī quo lauāƭ: pedeſ τ olera: τ carnes. vū
alueol⁹ li dimi. taꝫ aluei fluuij q̄ꝫ aluei vaſis Danielis
xiiij. Jntriueratpanes in alueolo.

Alumē ab alo aliſ dr̄ hoc alumē mīs. vƚ dr̄ a lumīe eo ꝙ
ceteris coloꝛib⁹ ꝑbeat lumē vel alimentum: τ ꝓdu. lu
Pap̄. dic̄: Alumē a lumīe dr̄ eo ꝙ lumē ꝑſtat coloꝛib⁹
tingēdis: τ coꝛꝛ. mi in obliquis.

Alumnatus ta tum. i. nutritus: τ dr̄ ab alūnuſ: τ ſcribitur
ſine p τ eſt i et n: eiuſdem ſyllabe.

Alumnus ab alo alis dr̄ hic alumnus ni: qui nutrit vƚ q̇
nutritur. vū verſus: Eſt τ qui nutrit τ q̇ nutriƭ alūnus

Aluta ab alo alis dr̄ hec aluta te pellis q̄ cādidata diciƭ
vulgariter coꝛdonanee qꝛ alit pedes. vnde iuenalƚ: Ap
poſitā nigre lunā ſubtraxit a lute. τ inde hic alutarius
rij. i. pelliparius q̇ vel q̄ opaƭ pelles cādidatas vel tin-
ctas vel qui eas cādidat. i. ſerenat vƚ tingit.

Aluulus li dimi. peuul. coꝛꝛ. i. ꝑuus aluus.

Aluus ab aluo luis dr̄ hic aluus hui⁹ alui fe. ge. q̄ſi abl⁹.
τ eſt aluus q̇ cibū recipit: τ purgari ſolet. vū τ ſic diciƭ
qꝛ aluaƭ. i. purgeƭ. Ex ipa. n. ſoꝛdes ſtercoꝝ fluūt: τ dif-

BIBLIOTECA UNIVERSITARIA DE GRANADA

fert a vẽtre ⁊ ṽtero. vide in vente.

A ante M.

A m ꝓpoſitio ſemꝑ in cõpoſitiõe inuenit. Sꝫ an ꝑ n ẽ cõiunctio q̃ in cõpoſitõe nõ inuenit ſicut dixi ſupra in ꝓma pte in ca. de ſyllaba vbi determinaui de m.

Ama ame fe. ge. ſꝫ Iſi. dr̃ ab amo amat: q2 mltũ amat q̃ ⁊ ſtrix dr̃ a ſtrigẽdo: ⁊ ẽ auiſ nocturna. vide ĩ h̃ ĩ ſtrix.

Ambilis. ab amo amas dr̃ hic ⁊ hec ambilis ⁊ hoc le: vñ ambiliter aduerbiũ. ⁊ cõponit h̃ ⁊ h̃ inamabilis le: vñ ĩamabiliter aduerbiũ.

Amabo interiectio blãdientis: ab amo amas dr̃.

A madrias. amãs pticipiũ ↄponit cũ drias: ⁊ eſt arbor: ⁊ fit hec amadrias driadis. amadriades dee ſunt arborꝫ quaſi amãtes driades.

A mamen. ab amo as dr̃ amamẽ minis: ⁊ h̃ amamẽtum amamenti ꝑ eodẽ. i. amatio: ⁊ ꝓdu. penl̃. amem.

Amando das ex a ⁊ mando das. i. extra longe mandare ⁊ abſentare. Et in eodem ſenſu inuenitur amendo das vide in mando das.

A manitis tidis fe. ge. ſꝫ amanitis eſt maſ. ge. vnde ſcdo regũ c. xiiij. dꝫ dici naamã amanitis: nõ amanites. ⁊ ꝓdu. penul. amanitis. De hoc dixi ſupra in tertia pte in tractatu de ſpẽbus nominũ vbi egi de patronomicis.

A mans tis oĩs ge. pticipiũ de amo amas: ⁊ ↄſtruit cũ accuſatiuo ſicut ⁊ ſuuꝫ ṽbũ. Qñq3 eſt nomẽ: ⁊ tunc ↄſtruitur cũ gtõ. vnde Priſ. Amans illuꝫ pticipiũ eſt: amãs illi⁹ nomẽ eſt. ⁊ cõpat ſm ꝙ nomẽ: amãs tior tiſſim⁹.

A marac⁹. ab amar⁹ dr̃ hic amaracus ci: q̃dam herba vel amaracus q̃daꝫ puer q̃ dum deferret vnguenta ⁊ cecidiſſet mortuus eſt: ⁊ mutatus in florem ſui nomis ſm fabulas poetaꝝ: ⁊ ita a nomĩe illi⁹ dr̃ herba amaracus ⁊ flos ⁊ vnguentum qd̃ inde fit hoc amaracũ dr̃.

A mareo res dr̃ ab amarus. ⁊ eſt amareo amarus ſuꝫ vel fio: vñ amareſco.

A marico: ab amarus amarico cas verbum actiũ. i. amaruꝫ facere vel defatigare: vnde verbalia.

Amoꝛicoſus ſa ſum. i. plenus amore: ab amarus dr̃.

Amar⁹: ab a qd̃ eſt ſine ⁊ mare ꝑ cõtrariũ dr̃ amar⁹ ra rũ ⁊ ↄpatur rior riſſim⁹ vñ hec amaritudo dinis. amarus ↄponit vt pamar⁹ q̃ amar⁹ ambo ꝑ valde amar⁹.

Amaſa ſe eſt ꝓpꝛiũ nomẽ viri d̃ quo dr̃ regũ xvij. Amaſã ṽo ↄſtituit Abſolõ ꝑ Joab ſuꝑ exercitũ: ⁊ cor. penl̃. vñ in aurora dr̃: ꝓmittes amaſe rex militie domĩatuꝫ.

Amaſco ſcis verbũ incoatiũ. i. incipio amare.

Amaſio onis maſ. ge. idẽ ẽ qd̃ amaſius.

Amaſiolus li dimi. penul. cor. puus amaſius.

Amaſiunculus li dimi. puus amaſi⁹ penul. cor.

Amaſi⁹ ab amo amas dicit h̃ amaſi⁹ſij q̃ intẽpate amat vel q̃ intẽpate amat. ⁊ eſt amaſius luxurie amic⁹: boneſtat[is] inimic⁹: a quo amaſiol⁹li dimi. ⁊ hec amaſia: ⁊ amaſiola le dimi. Dicitur ẽt hec amaſio onis idem qd̃ amaſius: Et inde h̃ amaſiunculus dr̃ pu⁹ amaſio.

Amathi interptatur ṽitas: ⁊ accẽtuat in fine.

Amatoꝛculus li dimi. puus amator penul. cor.

Amãtricula le dimi. pua amatrix.

Amaturio ris verbum meditatiũ. i. meditor amare: ⁊ formatur ab vltio ſupio de amo as. ſ. amatu addita rio: ⁊ cor. v ante r ſicut ⁊ pturio pturis.

Amatus. ab amo amas dicit amatus tus tui. i. amatio: ⁊ mobiliter amatus ta tum.

Amazones dicit ab a ⁊ mazon qd̃ eſt mãma q̃ſi ſine mãma. ſ. dextra quã inurebãt ne ĩpediret eas in ſagitãdo: ⁊ eam nudabãt. ⁊ h̃ etiã faciebãt de ſiniſtra ne clipeus ĩpediret. Eedẽ dicte ſũt vnimãme: he ſine viris viuũt: ⁊ cor. penl. amazonea. Virgi. Enei. xj. Pulſant: ⁊ pictis bellãt amazones armis. Et ſcias ꝙ vt dic̃ Iſidorus ety. viij. Tria ſũt genera ↄſuetudinũ ſicut ſcytaꝝ vbi femĩe ⁊ viri ĩ pugnã eũt: amazonũ vbi ſole femie: Romanoꝝ aliaꝝq3 gentiũ vbi ſoli mares.

A mbactus cta ctum. i. circũactus ſicut ſolet eſſe q̃ſquis dubitat: ab ambigo gis dicitur.

Ambages gis dubia locutio ab ambigo gis: ⁊ ꝓdu. penl̃.

Ambago gis dubia locutio ab ãbigo g[is] ꝓdu. penl̃. i. ntio

Ambagular[is]: vide in aruambale.

Ambi. i. ſerui ab ambiendo. i. circũeundo dicti.

Ambidẽs ab ambo ⁊ bidẽs ouis cõponit hic ambidens dẽtis. i. ouis hñs in ſupiori pte dentem vnum ⁊ aliũ in inferiori parte.

Ambidexter: ab ambo: ⁊ dextra ↄponit hic ambidexter teri: ille q̃ vtraq3 manu vtit ꝑ dextera ſicut fuit Aoth. vt habet in libro iudicium.

Ambifariaꝫ aduerbiũ diſcretiuum. i. ex ambabus partibus ab ambo componitur.

Ambigo gis Ago cõponit cũ am: ⁊ fit ambigo gis b inẽpoſita. i. dubitare: ⁊ cor. bi: ⁊ facit preteritũ ãbegi. Antiq̃ tñ dixerũt ambigui ſupinũ nõ eſt in frequẽti vſu.

A mbiguus ab ambages dr̃ ambigu⁹gua guũ. i. dubius: ⁊ cõpat ſic ambigu⁹ magis ambigu⁹ iſſim⁹ ⁊c̃. vñ hec ambiguitas tatis: ⁊ ambiguoſus ſa ſuꝫ. i. dubitabil̃ vel plenus ambagibus.

Ambiloqu⁹. ambo cõponit cuꝫ loq̃ns ⁊ fit ambiloqus qua quum. i. bilinguis q̃ nũc hoc: nũc illud affirmat. vñ ambiloqum quij talis locatio: ⁊ cor. lo.

A mbio bis biui bitũ circũdare: ⁊ cupe: ⁊ ꝓpe honorem: ⁊ cõponit ex am et eo ⁊ interponit b cã euphonie: ⁊ e mutat in i. vide in eo is.

Ambitio. ab ambio bis dr̃ hec ambitio onis. i. circũdatio vl̃ cupiditas: ⁊ maxĩe honor[is]. vñ ãbitioſus ſa ſuꝫ. i. cupid⁹: ⁊ ꝓpe honor[is]: ⁊ cõpat. vñ h̃ ambitioſitas. i. cupiditas: ⁊ hec ambities ei ꝑ eodẽ. ⁊ q2 ambitioſoꝝ ẽ: blãdiri: ⁊ adulari: ideo quãdoq3 ambitio ponit ꝑ adulatione: ⁊ blãditijs. ⁊ format ambitio ab h̃ gtõ ambiti addita o. vñ ꝑ t ſcribit qd̃ tñ accipit ſonũ de c.

Ambitus tus ge. maſ. i. circuit⁹: ⁊ ambitus. i. cupiditas: ⁊ ꝓprie honoris: ⁊ dicit ab ambio bis: ⁊ cor. bi in ṽbali ſed etiã ꝓducit in ſupino: ⁊ in pticipio ambitus ta tuꝫ Ouidi. in ꝓmo metha. Juſſit ⁊ ambire circũdac̃ littore terre. Lucan⁹ in ꝓmo: Letalis ambit⁹ vrbis. i. circuit⁹.

Ambo onis maſ. ge. i. pulpitũ vbi ex ambab⁹ ptibus ſunt gradus ab amphi quaſi ampho: ⁊ idem dr̃ amo amonis. Itẽ ambo nis. i. gradus: vñ ambulo las.

A mbo ab ampho greco qd̃ equipollet huic ꝓpoſitioni amphi qd̃ ſignat circũ. Et nota ꝙ ambo diuidit ⁊ colligit: colligit ⁊ ñ diuidit. vñ vere poſſũ dic̃ Iſti duo ferũt hunc lapidem. ſed non Iſti ãbo ferũt hunc lapideꝫ niſi vterq3 ferat. Et declinatur pluraliter Hi ambo he ambe hec ambo: gtõ amboꝝ ambaruꝫ amboꝝ: Dtõ ambob⁹ ambab⁹ ambob⁹. ⁊c̃. Et ſic q̃daꝫ ad modũ prime q̃daꝫ ad modũ ſcdẽ q̃daꝫ ad moduꝫ tertie declinatiõis. Et ſcias ꝙ qñ ẽ diſtributiũ caret vtõ: ſꝫ quãdo ẽ collectiũ habet vtũm. vide in duo.

Ambꝛo bꝛe fe. ge. ſpẽs q̃dam valde cara: ⁊ dicunt ab ambroſia ambroſie.

Ambꝛo. ab ambroſia dr̃ hic ambꝛo onis. i. leccator. ſ. ideꝫ qd̃ lucro. manduc⁹ ardelio ganeo. ſꝫ intereſt. Ambꝛo dicit ille qui bene ſcit iudicare de ſapoꝛe ciboꝝ: ⁊ libẽter guſtat bene ſapoꝛata. Lucro dicit ille qui guloſe ⁊

īmunde oīa deuoꝛat:ſic dictus a lues qꝺ eſt ſoꝛdes vel a lura qꝺ ē os vtris. Mãducus dr̃ ille q̇ oꝛe biãs turpiter manducat: Ardelio ab ardeo qui ardēs eſt ī leccacitate: Ganeo qui moꝛatur ī tabernis qꝛ ganeum eſt taberna vbi fit leccacitaſ. Inde ganea leccacitas. vnde ganeo talis leccatoꝛ.

A mbꝛoninꝰ. ab ambꝛo qꝺ eſt leccatoꝛ dr̃ ambꝛoninus na nuꝫ. vnde q̇daꝫ cũ vellꝫ aliuꝫ redarguere ait: Tu habes lurconinaꝫ buccaꝫ: ⁊ ambꝛonina labia volēs ſigr̃e ꝙ mltuꝫ ⁊ turpit̃ cōmedebat ⁊ libēter ꝺ bñ ſapoꝛatis

Ambꝛoſia ſie fe. ge. quedam herba ꝑdulcis ſapoꝛis: diuina dicta eo ꝙ īde paſcãt̃ eq̇ deoꝝ. vñ ⁊ ambꝛoſia dicit̃ qñqꝫ nectar vel cibus deoꝛũ. vnde ambꝛoſius ſia ſiũ. i. dulcis vel guloſus: ⁊ tunc ab ambꝛo dicitur.

Ambubaia: ab ambo ⁊ balneũ cōponitur hec ambubaia femīa frequēs circa balnea quaſi ambiens balnea. vñ Hoꝛatius in ſermonibꝰ: Ambubaiaruꝫ collegia pharma copule. vel ambula lingua ſyroꝛum dicit̃ tibia vl̃ ſymphonia: inde ambubaia. i. tibicīa vl̃ ſymphoniſtica vl̃ ambubaia ē cōpoſitũ ex ambo ⁊ baia: ſiquideꝫ baie locus erat ameniſſimꝰ quem leccatoꝛes frequētabãt īñ ambubaie q̄i frequentantes ⁊ ambientes locum. ſ. leccatrices.

A mbulacꝝ cri penl̃. nãl̃r coꝛꝛ. dr̃ ab ambulo laſ: ⁊ ē ãbulacꝝ locꝰ ad ſpaciãdũ ſpacioſus: qꝺ ēt ꝓ poꝛcu repit̃. vl̃ ſꝫ Pap̃. Ambulacꝝ ē ſpaciũ abulãdi.

A mbulatoꝛiũ rij ge. neu. locꝰ aptꝰ ad ambulãdũ: ⁊ deriuat̃ ab ambulo las.

A mbulo las vbuꝫ neutꝝ. Et pōt deriuari ab ambo onis qꝺ ē gradus: vñ vbalia. Ambulo ꝯponit̃ vt deambulo. i. de loco ad locũ ſpaciãdo ambulare. vñ verbalia. Ob ambulo las. i. circũambulari vl̃ qꝺ meliꝰ eſt ꝓ ſpaciari vñ Ouidiꝰ metha. ij. In tener̄ foꝛmoſus obambulat herbis: pꝛeãbl̃o las. vñ vbalia. Cōponit̃ vt quoqꝫ pãbulo las coãbulo las: ⁊ hic vbalia: ⁊ reãbulo. i. r̃dire r̃meare

A mbulus penl̃. coꝛꝛe. ab ambulo laſ dr̃ ambulus la lum penul̃. coꝛꝛ. qꝺ ⁊ ſuſtãtiue pōt poni ꝓ curſoꝛe qui cã feſtinationis legatur.

Ambuꝛbale balis vel amburbium hij: ſacrificiũ qꝺ circuit ciuitateꝫ. vide in aruambale.

A mella. Mella. i. fluuius ꝯponit̃ cum a qꝺ ē iuxta: et dr̃ hec amella le: quedã arboꝛ q̄ iuxta mellã fluuiũ creſcit cuiꝰ flos dr̃ hic amellꝰ. vñ Uirg. in Geoꝛ. Eſt etiã flos in partbis cui nomē amello.

A men. i. fere: vel fideliter: vel ſic fiat: ⁊ eſt hebꝛeũ. Quare nō ſit interp̃tatũ dictũ ē ſupꝛa in alleluia: ⁊ eſt ꝯpoſitũ ſm Hug. ab a ⁊ mene qꝺ eſt defectꝰ q̄i ſine defecũ ſed potiꝰ videt̃ etymologia q̄ꝫ cōpoſitio. ⁊ accentuat̃ in fine: ⁊ ſcribit̃ ꝑ n in fine: ſed amen vbũ ꝑ m.

A mendo das. vide in amando das

A menium nij: neu. ge. i. locꝰ pulcer: ⁊ delectabilis: ⁊ etiaꝫ ꝓ amenitate ponit̃: ⁊ dr̃ ab amenꝰ na nũ.

A mens. mens cōponitur cũ a qꝺ ē ſine: ⁊ dr̃ h̄ ⁊ h̄ ⁊ hoc amēs tis: fatuus q̄i ſine mēte. ⁊ cōpat̃ amētioꝛ tiſſimꝰ vñ amēter tius tiſſime aduer. ⁊ hec amētia tie: ⁊ amēto tas. i. inſanire vel potiꝰ inſanũ facere ſꝫ Hug. Grecīſmꝰ vo dic̃: Nil mētis retinēs hō ſecũ dr̃ amēs. Et vt dicit Pap̃. Amētia ꝑpetuuꝫ: demētia vo tꝑale ē vitiuꝫ.

A mētia tie in amēs vide ⁊ foꝛmat̃ ab hoc dtō amēti addita a: ⁊ accipit t ſonũ de c.

mētum ti neu. ge. coꝛꝛigia ligata in medio haſte. vnde amentum dr̃ q̄i a medio ligatuꝫ vl̃ q̄ſi medie haſte aptatũ. vñ amaēto tas: amēto aliq̇d ꝓijcere ſꝫ Hug. Pap̃. vo dic̃ amētũ dictũ quo media haſta ligat̃ vt iaculet̃ in hoſtes vinculũ eſt.

A menꝰ ab amo ſm Uar. amenꝰ na nũ. Sic enī dic̃ Hug. amenuꝫ eo ꝙ ſolum amoꝛeꝫ pꝛeſtet: ⁊ ad ſe amãdũ alliciat. vel dicit̃ amenũ q̄ſi amuniuꝫ. i. ſine munio. i. ſine fructu. Delectationeꝫ enī ſolũ cōfert: ⁊ cōpat̃ amenioꝛ ſimus. vñ h̄ amēitas tatis: ⁊ hec amenitudo dinis: iocũditas delectatio. Amenꝰ ꝯponit̃ vt iamenꝰ. Ab amenꝰ dr̃ ameno nas ⁊ ꝓdu. penl̃. vñ in auroꝛa dr̃: Tal̃ ame nao ꝛdo domuꝫ qꝛ floꝛe roſaꝝ Pap̃. Amena loca dicta qꝛ amoꝛē ꝑſtant: iucũda: virida.

A meſtitus ſti lapis pꝛecioſus vnꝰ de duodecim. vñ hec ametiſtina ne veſtis eiuſdeꝫ coloꝛis dr̃: ⁊ coꝛꝛ. penl̃. ſꝫ Pap̃. ⁊ magiſtrũ hñ. vñ q̇daꝫ: Cauſidicũ vēdunt: ametiſtina ꝯuenit illis. Scḋꝫ aũt regulas Priſ. videt̃ ꝓducēda va ſiue accuenda maxime in ꝓſa. ⁊ hoc ꝯmunius retinet̃ ab autoꝛibꝰ.

A miaton lapis dictus a veteribus: qꝛ ſi ex ip̄o fueꝛit ꝯtexta ꝯtra ignem reſiſtat: ⁊ igni impoſita non ardeat: ſed ſplendoꝛe accepto niteſcat. ⁊ ē tertia littera i in papia.

A micalis ab amicus dicitur hic ⁊ hec amicalis ⁊ hoc le ⁊ hic ⁊ hec amicabiliſ ⁊ hoc le: qꝺ poteſt eē ab amicoꝛ caris. vnde amicabiliter aduer. ⁊ hec amicabilitas tis. i. amicicia.

A micio. ab amicus dr̃ amicio cis ciui amictũ vbuꝫ actīũ. i. coopire vl̃ adiungere vel ligare: qꝛ qui amicũ ſibi ſociat eũ coopit ꝓtegit ⁊ defendit. vnde Ouidius ī. v. metha. Ille qui ablatus fuluis amicit̃ in alis: Hiere. xliij. Sic̃ amicit̃ paſtoꝛ pallio ſuo. Amicio cōponit̃ vt circũ amicio cis: vnde circũamictus: Iteꝫ coamicio cis ſubtracta n. Et ſcias ꝙ inuenitur amicioꝛ nomē ꝯpatiuuꝫ de amicus: ⁊ interponitur ci ſyllaba quãdoqꝫ cã differētie: vt dicet̃ in amicus.

A micoꝛ: ab amicus dr̃ amico cas vbuꝫ actiuũ ⁊ amicoꝛ caris verbuꝫ deponēs ī diuerſis ſignificatiōibꝰ: vt amico illuꝫ tibi. i. facio illum amicum tibi: ⁊ amicoꝛ tibi. i. ſum amicus tibi.

A mictuo. ab amicio cꝫ amictu dr̃ amictuo ctuas frequē. vnde verbalia. ⁊ ꝯponit̃ vt circũamictuo as: dr̃ tñ ⁊ circũamicto tas ꝑ ſyncopam.

A mictus ab amicio cis amictus cta ctũ. i. cooꝑtus: ⁊ hic amictus ctus tui: ⁊ hoc amictoꝛiũ rij ambo pꝛo quolibet veſtimento.

A miculũ ab amico cis dr̃ h̄ amiculũ li mitra virginalis. vel eſt amiciculũ lineũ paliũ meretriciũ. Hoc enī in adulterio dep̄henſi induebãtur: vt in tali amiculo potius q̄ꝫ in ſtola pollueꝛēt pudiciciã. ⁊ erat oliꝫ ſignũ meretrice veſtis: ſed nũc eſt honeſtatis.

A micus. ab amo as deriuat̃ hic amicꝰ ci q̄i amoꝛ̄ cuſtos vel dr̃ amicꝰ ab hamo. i. catena charitas ⁊ adiectīe amicus ca cum. ⁊ compat̃ vt amicioꝛ ciſſimus. Cuius cōꝑatiuum poſuit plautꝰ ī penulo: Nichil inquit ē hominum amico opoꝛtuno amicus. et īñ amice cius ciſſime aduer. ⁊ hec amicicia. Et nota ꝙ ī cōparatio amicioꝛ interponit̃ hec ſyllaba ci qñdoqꝫ ad differentiaꝫ pꝛīe perſone huius verbi amicoꝛ ciris. Et dr̃ amicicioꝛ ⁊ ꝓdu. penl̃. amicus Sꝫ amicio cis coꝛꝛ. mi. vñ verſus: Si nudos amicis ſanctis poteris amicꝫ. Et ſcias ꝙ ſm ambꝛoſiũ amicus eſt alter ego. Et q̇daꝫ ſapiēs dic̃: Alt̃ ego niſi ſis nō es mihi verꝰ amicus: Ni mihi ſis vt ego non eris alrer ego.

A migdala nomē grecũ eſt: q̄ latine nux longa dr̃. Hanc alij nuculã vocãt. i. minoꝛē nuceꝫ. ⁊ nota ꝙ inuenit̃ h̄ amigdala le: ⁊ hic amigdalus li: ⁊ hoc amigdaluꝫ li ꝓ fructu: ⁊ inde amigdalinꝰ na nũ penul. ꝓdu. Gen. xxx.

Tollẽs ergo Jacob ṽgas populeas virides ⁊ amigdalinas. Et eſt m ſecũda lr̃a ⁊ g ẽ q̃rta ſꝫ Pap. in amigdala: ⁊ corr. penul. vnde quidã: Popul⁹ eſt arbor vt amigdalus has parit eſtas.

A milarius: lapis eſt vocat⁹ q̃ vbi eſt poſit⁹ miliariũ oſtẽdit viãtib⁹: ab a ⁊ miliariũ q꞉ miliario aptat̃.

A miſtides lapis eſt quẽ q̃ ſecũ geſtauerit in ebriari non poterit: ſicut dicit Hugu.

A mita te ſoror patris quaſi alia mater dicta corr. mi: ⁊ deriuat̃ ab amo.

A mitto tis ſi ſũ. i. pdo. ex a ⁊ mitto ſꝫ admitto per d aliud ſignat vt ſupra dixi: ⁊ cõponit̃ ex ad ⁊ mitto. Jtẽ iuenit̃ ãmitto p duo m ex am ꝓpoſitiõe ⁊ mitto ſicut admiror ex ad ⁊ miror: ⁊ ãmiror ex am ⁊ miror dr̃.

A mman per duplex m ſcribit̃ ⁊ ꝓfertur: ⁊ eſt ꝓpꝛiũ nomen loci: ⁊ accẽtuatur in fine.

A mmiror raris: in admiror eſt.

A mmitto tis in admitto eſt.

A mnenſis ſe. ge. q̃libet villa circa amnem ſita: ⁊ dicitur ab amnis.

A mnicola le cõis generi penul. corr. colens amnẽ. ⁊ cõponitur ab amnis: ⁊ colens.

A mniculus li dimi. i. paruus amnis: ⁊ corr. penl̃.

A mnicus ca cũ penul. corr. i. fluuialis: ab amnis dr̃.

A mnis. ab amen⁹ dr̃ h amnis h⁹ nis. i. fluuius: ⁊ pp amenitatem riparuꝫ ſm Hug. Pap̃ vo dicit: Amnis fluuius ad amenitatẽ dict⁹ frondibus redimitus: ⁊ deſinit ablatiuus in e: ⁊ in i: amne vel amni.

A mnites gemma ſilis vitro ſed durior.

A mo as aui atũ. vnde hic amator toris. Et amatori⁹ ria rium. Amo cõponit̃ vt Reamo mas. i. rurſum amo: ⁊ deamo mas. i. valde amo: ⁊ peramo, p eodẽ: ⁊ hic ṽbalia ⁊ eſt actiũ amo cũ ſuis cõpoſitl: ⁊ corr. pmã. Sꝫ hamo mas p piſcari ⁊ hic ham⁹ mi pdu. eã. vñ verſus: Hamãtur piſces ſꝫ amãt̃ ſepe puelle. Unã ſemp amo cui⁹ nõ ſoluor ab hamo. Et differt amo a diligo q꞉ diligo i bono: amo ſumit̃ in malo. Jteꝫ amam⁹ ardẽtius: diligimus leuius. Jteꝫ ab amo hic amator toris: ⁊ hec amatrix cis: ⁊ deſint ablatiuus in e tñ ab hac amatrice.

A modo. i. deinceps: cõponit̃ ab a ⁊ modo poſito aduerbialiter ſm Hug. Et nota ꝙ ſꝫ Priſ. ab m vl̃ v loco cõſonantis incipiẽtibus ſolet in cõpoſitione ꝓponi a vt amodo amẽs: auebo auerto: ⁊ ſic de aliis cõſilibus.

A molior liris amolitus ſũ. i. remouere auertere. Lucan⁹ in. v. Heu quã fortuna humeris iam pondere feſſis amolit̃ onus.

Amomũ mi penul. pducta neu. ge. dicit̃ q꞉ velut odorem cinnamomi referat: ⁊ naſcit̃ h arbor i ſyria: ⁊ armenia Apocal̃. xviij. ⁊ cinamomũ ⁊ amomũ. vnde Alexander Qui canne iũctum pducit amomũ.

A mõ filius populi mei iterp̃tat̃. Uel amõ interp̃tat̃ fidelis vl̃ honeſt⁹: ⁊ fuerũt Moab ⁊ Amõ filij loth: a q̃b⁹ moabite ⁊ amoite dicti ſẽ. ⁊ accẽtuat̃ i fi. amon.

A monita te penul̃. pduc. ab amon dr̃ vide in amon.

A mor. ab amo as dr̃ hic amor oris: ⁊ eſt amor pius filiorum: iuſtus vxoris: crudelis cõtra naturã: obſen⁹ meretricũ. Jtẽ amor qũ pu⁹ ẽ vocat̃ cupiditas vl̃ libido: qũ rect⁹ ẽ dilectio vl̃ charitas. Et vt dic̃ Oui. epi. Res ẽ ſoliciti plena timoris amor. Et nota ꝙ ſicut colligitur ex ṽbis Dionyſij in libro de diuis nominibus: amor habꝫ triplicẽ vim. ſ. inclinatiuã: eleuatiuã: ⁊ coordinatiuã. Jnclinatiuã q꞉ inclinat ſupiora inferiorib⁹: Eleuatiuã q꞉ eleuat iferiora ſupiorib⁹: Coordinatiuã q꞉ coordinat eq̃lia coeq̃lib⁹. Hãc aũt ẗplicẽ vim amor diuin⁹ efficit in his quos replet. Naꝫ inclinat eos p humilitatẽ ⁊ ſui cõtẽptũ Eleuat i deſideriũ ſupnorꝫ Coordiat iuicem p vniformitatẽ morꝫ. Pſalmiſta: Jpe. n. habitare fac̃ vnius mori i domo. vide i dilectio ⁊ charitas. Hic nota ꝙ amicitia ſe extẽdit ad aliquẽ duplicit̃: vno mõ reſpectu ſuiipſius: Et ſic amicitia nũq꞉ ẽ niſi ad amicũ. Alio mõ ſe extẽdit ad aliquẽ reſpcũ alt̃i⁹ pſõe: ſic ſi aliqs hꝫ amiciciã ad aliquẽ hominẽ rõe cui⁹ diligit oẽs ad illũ hominẽ ptinẽtes: ſiue filios ſiue ſuos ſiue q̃liſcũq꞉ ei attinẽtes: ⁊ tãta põt eẽ dilectio amici: ꝙ pp amicum amãt̃ hi q̃ ad ipm ptinẽt: et ſi noſ offẽdãt vl̃ odiãt: ⁊ h mõ amicitia charitat̃ ſe extẽdit ẽt ad inimicos: quos diligim⁹ ex charitate in ordiẽ ad deũ: ad quẽ habet̃ pncipalit̃ amicitia charitat̃. Jtẽ vt dic̃ Gre. Amor domĩ nũq̃ ẽ ocioſus. Opat̃. n. magna ſi ẽ: Si aũt opari renuit: amor nõ ẽ. expone magna opat̃ i ꝓpoſito: ñ tñ ſemp magna operat̃ in actu in pſẽnti vita. vide in pfectio. Et nota ꝙ h tã: amor dilectio charitaſ ſe hñt ex addictõe ad inuicẽ: Amor eni dicit ſimpliceꝫ inclinationem affectus in amatũ. vnde etiaꝫ q̃nq꞉ paſſionẽ dicit ſm ꝙ ẽ in pte ſenſitiua: ⁊ ſic amor etiã in irrationabilib⁹ iuenitur. Dilectio aũt pſupponit elcõnẽ ſicut ipꝫ nomẽ oſtẽdit. vnde tñ rationabiliũ eſt. Sꝫ charitas poit quãdã vehemẽtiã dilectiõis: inq̃ntũ dilectuꝫ ſub ineſtimabili p̃cio habet̃ ſm ꝙ res mlt̃i p̃cij care dicũt̃. Uolo etiã te ſcire ꝙ amicitia addit aliq̃d ſup amorem: q꞉ ad rõnem amoriſ ſufficit ꝙ hõ velit bonũ q̃dcũq꞉ alicui Ad rõnẽ aũt amicitie oportꝫ ꝙ aliq̃ſ velit ei bonũ q̃d vult ſibi vt .ſ. velit cõuerſari cũ ipo: ⁊ cõuenire i illis q̃ maxĩe amat vnde iter multũ diſtãtia põt eẽ amor: ſed nõ amicitia: q꞉ nõ cõuerſãt̃ ſiml̃ q̃d eſt ꝓpꝛiũ amicicie. vñ dicit phũs in. ix. ety. ꝙ amici nõ optãt amicis maxĩa bonorꝫ: ne diſſoluãt amicitia. Hic tñ aniaduerte ꝙ licꝫ deuſ in infinitũ diſtet a creatura: tñ opat̃ in omnib⁹: ⁊ in omnibus eſt: ⁊ ideo poteſt ſaluari etiam ratio amicitie inter deũ ⁊ creaturam.

A moroſus ſa ſuꝫ: plen⁹ amore: ab amor oris dr̃: ⁊ cõpat̃ amoroſior ſim⁹. vñ amoroſe ſius ſiſſime aduerbiũ.

A morre⁹: arace⁹: aſen⁹: ⁊ aradi⁹: fuerũt filij chanaan. vñ q̃dam populi dicti ſunt amorrei alij aracei: alij aſenei: alij arradij. ⁊ pdu penul. amorreus.

A mos interp̃tat̃ popul⁹ auulſus: q꞉ ꝓpheta miſſ⁹ fuit ad populuꝫ iſrael: qui iam erat auulſus a deo: ⁊ accuitur in fine.

A mphi greca ꝓpoſitio latĩe dr̃ circũ vl̃ dubiũ.

A mphibologia gie: penul. acuta ẽ ambiguitas dictiõis ſed amphibologia ẽ ambiguitas ſnĩe ⁊ cõſtructiõis: ab amphi q̃d eſt dubiũ: ⁊ logos: q̃d ẽ ſmo: ⁊ bole: q̃d eſt ſnĩa. inde amphibiliol⁹ la lũ: ⁊ amphibolic⁹ ca cũ penul. corr. De hoc ſupra dictũ eſt in q̃rta pte in capitulo de vitijs anneris barbariſmo ⁊ ſoleociſmo.

A mphibrac⁹ ci: penul. corr. pes cõſtãs ex trib⁹ ſyllabis pma ⁊ vltia breuib⁹: ⁊ media lõga: ⁊ eſt cõtrarius amphimacro: ⁊ cõponit̃ ab amphi q̃d ẽ circum: ⁊ bracos q̃d eſt breue. inde amphibracus pes hincinde habens breuẽ ſyllabã in medio lõgã: ⁊ corr. bra.

A mphidoxus: ab amphi q̃d eſt circum: ⁊ doxa q̃d ẽ glã cõpoit̃ ab amphidox⁹. i. ex vtraq꞉ pte gl̃oſus: ⁊ pdu. do

A mphimacr⁹ cri pes cõſtãs ex tb⁹ ſyllabis: ex pma ⁊ vltia lõga: ⁊ media breui: ⁊ dr̃ ab amphi q̃d ẽ circũ ⁊ macros q̃d eſt lõgũ. inde amphimacr⁹ pes hincĩ habẽs longã ſyllabã: in medio breuẽ: ⁊ corr. ma. vñ ṽſus: Amphimacr⁹ pmã media breui lõgat ⁊ imã. Amphibrac⁹ varia poſtulat ire via.

Amphion:q̇dā cythared⁹ ꝑfect⁹ q̇ ⁊ thebanus fuit. hoc
etiā ſicut ⁊ plura alia noīa ꝑ ph interdū ſm ꝙ greca
ſūt:atq; ꝑ f latina qn̄q; inuenies ſcripta. ita dic̄ Pap̄.

Amphitheatꝝ:ab amphi: qđ eſt circū ⁊ theatꝝ cōponit̄
hoc amphitheatꝝ tri.i.theatꝝ habēſ circūquaq; ſpecta
culū.vel dr̄ hic locus gladiatoꝝ circūtritus. vel dr̄ ſic:
qꝛ ex duobus theatris ſit fact⁹ quaſi ex vtraq; pte thea
trū habēs:qꝛ amphitheatꝝ rotundū eſt: theatrū vō ex
medio amphitheatro eſt ſemi circuli habēs figurā ſm
Hug. Pap̄.ſic dicit:Amphitheatꝝ locus rotundus ad
ſpectaculum factus:⁊ coꝛꝛi.naturaliter penl̄.

Amphitrites. ab amphi qđ eſt circū ⁊ tero teris dicit̄ hic
amphitrites tis.i.mare:a circūterendo litus ſic dictus.
Grecis.Dic amphitritē qui terrā circūit omnem.

Amphi grecū eſt:⁊ equippollet huic pꝛepoſitiōi amphi
quod ſignificat circum.

Amplectoꝛ.plecto ꝓ plectere cōponit̄ cū am: qđ ē circū
⁊ dr̄ amplectoꝛ cteris amplexus ſum:verbuꝫ cōe quaſi
circūcirca flectendo bꝛachia cingere vel cingi. vnde hͦ
amplex⁹ us ui: ⁊ amplexim aduerbiū.i.coniunctim: et
amplexoꝛ aris frequentatiuum.

Amplifico cas caui verbū actiuū penl̄.coꝛꝛe.i.ampluꝫ fa
cio.⁊ cōponit̄ ab amplum ⁊ facio.

Amplitas tatis fe.ge.i.amplitudo:⁊ dicit̄ ab amplus am
pla amplū ampli:addita tas.

Amplus pla plū.cōꝑatur amplioꝛ pliſſimus:ampla pli
oꝛ pliſſima:amplū plius pliſſimū.vn̄ ample pli⁹ pliſſi
me aduer.⁊ cōponit̄ cū per: ⁊ fit ꝑamplius: Hebꝛeoꝝ
ix.Per amplius ⁊ ꝑfectius tabernaculū. ⁊ declinat̄ hͦ
⁊ hec peramplioꝛ:⁊ hoc peramplius.

Ampulla.ampl⁹ pla plū cōponit̄ cū bulla qđ eſt īflatio
aque:⁊ fit hͤ ampulla le:eo ꝙ ſit āpla ad ſimilitudinem
bulle ſm quoſdā. ſed meli⁹ ē vt ɔponat̄ cū am: qđ eſt
circū ⁊ bulla:⁊ cōuerſa b in p:vt dicat̄ ampulla q̄ſi am
bulla.i.circūcirca inflata ad modū bulle.vn̄ āpulloſus
ſa ſū.i.ſupb⁹:arrogās:īflat⁹.⁊ āpulloꝛ arī.i.vbis ſupbis
inflatis ⁊ ſexq̇pedalib⁹ vti:⁊ ſcribit̄ per duo l.

Amputo tas taui: ex am ⁊ puto tas: et eſt amputare ex
toto vndiq; ſcindere vel remouere.vnde ī pſalmo: Am
puta oppꝛobꝛiū meū quod ſuſpicatus ſū:⁊ coꝛꝛi.pu. Et
vt dicit Hug. Vites ſunt putāde:⁊ nō amputande: ni
ſi foꝛte velimus vineā ex toto eradicare.

Amula le fe.gener.fiala in ſimilitudine vꝛceoli ſm Hug.
Pap̄.enim dicit:Amula vas vinariū quo offert̄ obla
tio ex deuotione:⁊ coꝛꝛ.penl̄.vn̄ habet̄.iij.Regū.ca.vij.
Fecit quoq; hirā lebetes ⁊ ſcutas ⁊ amulas.

Amurga fe.ge.īferioꝛ fex olei. ⁊ ɔpōit̄ ab a ⁊ mergo gis:
qꝛ ab oleo ſe mergat inferius.⁊ inde amurgoſus ſa ſuꝫ
⁊ ɔꝑatur:vn̄ amurgoſitas tatī. Et ſcias ꝙ amurga ꝓpͤ
eſt inferioꝛ fex olei.ſed qn̄q; ponit̄ ꝓ fece alti⁹ liquoꝛis
⁊ ſm quoſdam dr̄ ab amarus:quia eſt amara.

Amuſſis ſis fe.gene.ꝑ geminū s.⁊ cōponit̄ ab a quod eſt
ſine ⁊ muſſo ſas:quod eſt dubito tas.Et eſt amuſſis in
ſtrumentū plumbatū cemētarioꝝ:quod emittūt a ſur
ſum vſq; deoꝛſum : ad ꝑpendendam equalitatē ꝑietis
vn̄ ⁊ alio noīe dicit̄ ꝑpendiculum a perpendo. vel dr̄
regula que habꝫ lapides in muro coequare. ⁊ ſic dicit̄
q̄ſi ſine dubitatione:qꝛ cementariū reddit certum.

A ante N

Ana grece ſurſum latine. eſt aūt interiectio depꝛecantis
ſm Pap̄.⁊ accentuat̄ in fine.Ana etiā dr̄ re:vn̄ anape
ſtus pes metricus quaſi repcuſſus.

Anabatꝝ tri.i.coꝛtina ab ana ſurſum:⁊ batin qđ eſt gra
dus:qꝛ ſurſum gradit̄ ⁊ extendit̄.vel dicunt̄ anabatra
gradus quia ꝑ eos ſurſuꝫ gradit̄ ⁊ aſcendit̄. Iuuenal̄
Conducto pendēt anabatra tigillo.in vtraq; ſignifica
tione hic pōt accipi ſm Hug. Pap̄.vō dicit: Anabatra
idē qđ pulpita vel gradus ſcale.

Anachoꝛeta te cōis ge.i.heremita q̄ſi coꝛ agens ad deuꝫ
ieiunijs ⁊ afflictionibus.⁊ diriuat̄ ab ango gis:⁊ ſm hͦ
eſt nomē latinum.vel dr̄ ab ana qđ eſt ſurſum ⁊ cho
rus q̄ſi celeſtē choꝝ mēte inhabitans. ⁊ ſm hͦ ē nomē
nothū:⁊ inde hec anachoꝛeſis.i.heremus vel vita ana
choꝛetalis vel domus:⁊ anachoꝛeticus ca cū poſſeſſi
uū ſm Hug.vel ſm Papiaꝫ: Anachoꝛeta heremita re
cluſus qui deſerta petit:⁊ ſolus habitat: ⁊ ꝓdn̄c penl̄.

Anadiploſis.reqnire ſupꝛa in quarta pte in capitulo de
ſcemate:⁊ coꝛꝛi.penl̄.

Anaphoꝛa penl̄.coꝛꝛe.vide in q̄rta parte.c.de ſcemate.

Anaglipha phoꝝ:eminēs pictura ſicut eſt in frōtiſpicijs
eccleſiaꝝ:⁊ in alijs altis locis.⁊ ſunt etiā anaglipha va
ſa ſculpta ſuperi⁹:ab ana qđ eſt ſurſum ⁊ gliphe: qđ ē
ſculpe vel ſculptura q̄ſi ſupioꝛes ſculpture vel picture:
vn̄ anagliphus pha phum.i. ſculptus: ⁊ anagliphari⁹
rij:ſculptoꝛ:⁊ coꝛꝛipit penl̄.ſiue ſcribatur ꝑ f ſm latios
ſiue per ph ſm grecos.vnde verſus: Dic celaturas que
grecos anaglipha dicit.

Anagoge ges:excelſus intellectus:vt de deo ⁊ de angel̄
⁊ huiuſmodi. ⁊ dr̄ ab ana qđ eſt ſurſū ⁊ ge qđ eſt terra
vel ab ana ⁊ goge ductio quaſi ſurſū ductio:vn̄ anago
getic⁹ ca cū:q̇ tractat de celeſtibus.vn̄ anagogetice ad
uerbiū. Itē anagogic⁹ ca cū: vt ſenſus anagogicus: vn̄
anagogice aduer.⁊ accentuat̄ in fine anagoge ges.pōt
etiā declinari hͤ anagogia gie idē qđ anagoge: ⁊ accui
tur in penl̄.vel vt dicit Pap̄.Anagoge ducens ſenſum
ad ſupioꝛa.Locutio eſt q̄ de p̄mijs futuriſ ⁊ celeſti vita
futura apertis vel myſticis ſermonibus diſputat. vide
de hoc in allegoꝛia.

Ananias gr̄a dei interp̄tat̄. Idē ⁊ ſyrach in ligua caldea
quod interpꝛetat̄ decoꝛ meus.

Anantie:capilli a fronte depēdentes q̄ſi antie ab ante:vl̄
ab ana qđ eſt ſurſum ⁊ ota vel otis qđ eſt auris: quia
ſup aurē dependent a fronte que ſupioꝛ eſt aure.

Anapeſtus grece dicit̄ repercuſſus.greci anapeſtim rep
cuſſionē dicunt. ⁊ ideo ſic dicit̄:quia in eleuatione re
percutitur a dactilo.eſt enī illi cōtrarius : ⁊ dr̄ ab ana
quod eſt re ⁊ peſtim quod eſt percuſſio. ⁊ cōſtat ex pꝛi
mis duabus bꝛeuib⁹ ⁊ vltima longa vt dominus : ſed
dactil⁹ cōſtat ex pꝛima longa ⁊ duab⁹ bꝛeuibus vt car
mina.vn̄ quidā: Dactile duc pꝛimā:mediā bꝛeuiabis ⁊
imam: Pes anapeſtus erit qui tibi bella gerit.

Anas anatis:anis fe.ge.deriuatur a no nas quaſi ab aſſi
duitate natādi:quia aſſidue natat.vn̄ anatinus na nū:
⁊ hic anatinus ni pꝛo pullo anatis. Ex genere anatum
quedā germane dicunt̄:qꝛ plus ceteris nutriant ⁊ pꝛo
du.a ante tis:ſicut dixi ſupꝛa in ſecūda parte: vbi egi đ
accentu deſinentium in as.

Anaſtaſis.inuictus vel reſurrectio:ab ana quo eſt ſurſuꝫ
⁊ ſtaſis quod eſt ſtatus vel ſtans:quaſi ſurſum ſtatio ⁊
erectio:⁊ coꝛꝛi.penl̄.

Anaſtrophe phes: quidā tropus eſt ⁊ accentuat̄ in fine.
pōt etiā delinari hec anaſtropha phe:⁊ tunc penl̄.coꝛ.
⁊ vltima nō acuitur. de hoc habes ſupꝛa in quarta pte
in capitulo de tropis.

Anaſtropha.i.ſtomachi ſenſum euertens:qū quis quod
accipit euomit:ab ana ⁊ ſtropho qđ eſt cōuerſio:quia
conuertitur ſupꝛa quod īmiſſum eſt:⁊ coꝛꝛ.penl̄.

A nates.ab an⁹ni dr̄ hec anates tis.i. morb⁹ q̄ solet ano .i.culo euenire:ſicut cōtigit philiſteis:ꝛ ꝓdu.penl'.

A nathema atis ge.neu. ꝓdu.the:ꝛ formaꝫ gtūs a ntō ad dita tis:ſic neutra ſilia t'tie declinatōis:ꝛ cor.penl'.i gtō ꝛ aſpiraꝫ media ſyllaba.ſ.the:ꝛ ē anathema idē qꝺ dā natio:excōicatio:ꝑditio:ſepatio.ꝛ dr̄ ab ana qꝺ eſt ſur/ ſum ꝛ theta qꝺ ē q̄dā figura ſic facta .ſ. que impme baꝫ oli in frōtibus dānatoꝝ.inde dr̄ anthema: q̄i ana/ theta.i.ſupna maledictio q̄ ſolet fieri p p̄latos.vñ ana/ themo as:ꝛ anathematizo zas.i.maledicere ꝛ excōica/ re:ꝛ ſūt actiua:Gala.i.Siqs vobis euāgelizauerit p̄ter id qꝺ accepiſtis:anathema ſit.ꝛ ad Corinth.xvi.Siqs nō amat dn̄m noſtꝝ Jeſū xp̄m ſit anathema marana/ tha.Quid ſit maranatha dicem⁹ in ſuo loco.

A nathome.i.apertio ſupius inciſa:ab ana ſurſum ꝛ tho mos ſectio:ꝛ accentuatur in fine.

A natinus na nū penul'.produc.in anas atis vide.

A ncepe. caput ꝯponiꝫ cū am qꝺ eſt circū: ꝛ dr̄ anceps pitis mutata m in n:ꝛ eſt oīs ge.Bernard⁹ in canticis ſmōe.lxi.Anceps.n.eſt ꝛ caducū terrenū oē. ꝛ ē ꝓprie anceps res q̄ hꝫ duo capita.vñ ꝛ anceps dr̄ homo qui dubitat:vtꝝ de duobus vnū facere debeat:ꝛ anceps fa uor:qui hꝫ ſe ad duo tm̄.vñ gladius dr̄ anceps:q: ledit ex vtraqꝫ pte.vñ ꝓpheta: Gladij ancipites in manibus eoꝝ.ꝛ Apoſtolus ad hebreos.iiij.Penetrabilior omni gladio ancipiti:penl'.corre.ꝛ ſine r:ſicut in penl'. de ca/ pite nō eſt r.eſt ergo ꝓpe anceps dubitās ð duob⁹:ſed dubius eſt in vno vel pluribus.

A ncesa:vaſa circūpicta ꝛ celata ab am.i. circū ꝛ cedo is ꝛ producit penultimam.

A nchille. a chille qꝺ eſt labꝝ ꝛ am qꝺ eſt circū ꝯponiꝫ hoc anchille lis ſcutū rotūdū:qꝺ cecidit a celo Numa ſacrificante:q: circūcirca labꝝ ꝛ marginē hꝫ:ꝛ tūc aſpi raꝫ in media ſyllaba:ꝛ p duo l ſcribiꝫ ſic chille.vel pōt deriuari ab ancido dis ſcutū rotundū q̄ſi anciſuꝫ.i.cir/ cūciſum.Oui.Jdqꝫ anchille vocāt qꝺ ab oī pte rotun dū.Quaqꝫ notis oculis angulus oīs abeſt. vel dr̄ anci le ab am ꝛ cedo dis q̄ſi anciſum.i.rotuādū: ꝛ ſic ñ aſpi raꝫ ꝛ p vnū l ſcribiꝫ:ſemp tñ penl'.ꝓduc.Greciſ. Amqꝫ notant circū ꝓbat hoc ancile rotundū.

A ncido dis di.i. circūcirca corrodere: ꝛ cōponiꝫ ab am qꝺ eſt circū:ꝛ cedo dis di:mutata m in n:ꝛ produc̄ ci.

A ncile lis:in anchille vide.

A ncilla le cōponiꝫ ab am:qꝺ eſt circū:ꝛ cilleo les: qꝺ ē mouē: q: circūcirca moueꝫ ad ſuitiū.vel ab ana qꝺ ē ſurſū ꝛ cilleo qꝺ ē moueo vel ſuſtineo: eo ꝙ ācilla ſit ſuſtētamētū dn̄e: vel ab ancon qꝺ ē curuū. vñ ancon dr̄ apꝺ grecoſ cubit⁹:q: curuaꝫ:vñ hᷓ ancilla le:q: cur uaꝫ ad ſuitiū:vel q: ſit cubit⁹ vel ſuſtētamētū dn̄e.

A ncillaris. ab ancilla dr̄ hic ꝛ hec ancillaris ꝛ hoc re.i. res ancille:vel ptinēs ad ancillā:poſſeſſiuum.

A ncillo.ab ācilla dr̄ ancillo las.i.miniſtrare verbū acti/ uum vel ſeruire:ꝛ tūc eſt neutꝝ: ꝛ i eodē ſenſu inueniꝫ. ancillor aris:vñ vbalia.Ancillo ꝯpōiꝫ vt coancillo as

A ncilula le dimi.ꝑua ancilla:ꝛ cor.penl'.

A nclabris.ab anclo anclas hec anclabris bris.i.mēſa di/ uinis officijs aptata:cui⁹ etiā vaſa anclabria dicuntur.

A nclidia die.i.rota hauritoria vl' ſentina.ꝛ dr̄ ab āclo as

A nclo anclas claui verbū actiuū.i.furari vel haurire.ꝛ ē ꝯpoſitum ab am:ꝛ cleo cles pro abſorbere:vel a clepo pis pro furari.vñ verbalia anclator trix tio anclabilis ꝛ anclabiliter aduer. Anclo ꝯponiꝫ: vt exanclo clas:ſi militer pro haurire:vnde verbalia.

A ncon grece:latine curuū.vñ ancon apud grecos dicitꝫ cubitus:q: curuaꝫ.ꝛ quedā ciuitas ancon onis ab an/ con greco qꝺ latine dr̄ curuū:q: cōcauitatē quandaꝫ hꝫ in portu.vñ anconites dr̄ apud grecos:apꝺ nos an conitanus:mutata s in a longā addita nus.

A nconites ꝛ anconitan⁹.i.de anconia.vide in ancon.

A ncora re dr̄ ab ango gis ūel dr̄ ab am qꝺ eſt circū ꝛ ci ros quod eſt manus:inde ancora quoddā inſtrumen tum nautaꝝ ad retinendas naues quaſi circū manuta q: hꝫ vndiqꝫ vncos ad capiendas arenas vel lapides i ſimilitudinē manuū.Jtē ancora eſt quedā nota q̄ ap/ pōiꝫ in libris.ꝛ ē ſupior:ꝛ inferior.ancora ſupior ē no ta ſic facta ꝛ poniꝫ vbi res magna oīno eſt.ancora i ferior ſic fit ꝛ poniꝫ vbi aliquid viliſſime vel incon/ uenienter denunciatū eſt.

A ncoro ras.i.ancoras ligare ꝛ firmare:ꝛ deriuaꝫ ab an cora re.ꝛ cōponiꝫ ancoro cū ex ꝛ dr̄ exancoro ras. vel cōponi pōt ab ancora re ꝛ ex: ꝛ corri.co.

A ncuba be.i.ſuccuba ſubintroducta ab am qꝺ eſt circū ꝛ cubo bas:ꝛ corripit cu.

A ncus. ancon dr̄ curuū: vnde ancon dr̄ cubitus apud grecos:q: curuaꝫ.vñ ancus ci dictus eſt quidā rex ro/ manus:q: brachia habuit curua. Jtē ab ancon curuū dr̄ ancus ca cū.i. curuus qꝺ ꝓprie dr̄ de eis qui habēt adanca brachia.vel dr̄ ancus ca cum ab ancilla le.

A ndegauis fe.ge.indeclinabile: ꝓpriū nomē cuiuſdaꝫ ci uitatis eſt:ꝛ corri.penl'.vnde quidā:Sic eſt andegauis auium de ſtercore dicta.

A ndreas interpretaꝫ decorus ſiue reſplendens vel virilis ab andros qꝺ eſt vir: q: viriliter chriſto adheſit. Fuit aūt decorus in ꝑura vita:reſplendens in ſapiēti doctri na:virilis in conſtanti pena.

A ndroa:gēma argenti nitorē hꝫ:ꝛ dr̄ nomē ei eē ipoſitū ꝙ animoꝝ ipet⁹ vel iracūdias domare ꝛ refrenāre dr̄.

A ndrogenus:genet grece latine mulier. ꝛ ꝯponiꝫ cū an dron vel andros qꝺ ē vir:ꝛ dr̄ androgenus na nū: vir ꝛ mulier inſimul.ſ.qui hꝫ vtrūqꝫ ſexū. Jdem de herma phrodita:ꝛ penl'.ꝓdu.ſ.ge.vnde de hoc vide ibidē.

A ndroma tis:gēma miri coloris ꝛ odoris:vñ ꝛ nomē hꝫ.

A ndron ſiue andros interpretatur vir. vide de hoc in an drogenus.

A ndroneum nei:ab andron dr̄.ꝛ eſt locus domicilij:vbi multi viri habitant:ſicut geneteum tei dicitur loc⁹ vbi multe mulieres conueniunt.

A nelia lie.i.pugna fe.ge.ꝛ dicitur ab anelus.

A nhelit⁹ tus tui maſ.ge.penl'.cor.i.incitatio ſpūs vel fla/ tus:ꝛ dr̄ ab anel⁹.vel dic ſm Priſci.ꝙ a producta in e productā inueniꝫ ꝯuerti:vt alitus anelitus: vel ab hali tus per h anhelitus ſm quoſdam.

A nellus li dimi.paruus anulus.

A nelus.alo alas ꝯponiꝫ cū am vel ana quod ē ſurſum:ꝛ ſit anelus la lum. vñ quidā vitioſe aſpirant e in anel⁹ .i.anxi⁹:vñ hic anelitus t⁹:ꝛ aneloſus ſa ſū:ꝛ anelo las anxiari ſm Hug.Priſ.tñ vult ꝙ anhelo as aſpireꝫ ſic dictuꝫ eſt ſupra in pma pte in caplo de ſyllaba:ꝛ ſic vi/ deꝫ compoſitum ex am ꝛ halo halas.

A nſibolus.i.veſtiſ eq̄ villoſa ſicut eſt ſclauina q̄ circūclu diꝫ:ꝛ corri.penl'.etiā pōt ſcribi ſic:amphibol⁹.

A nfora re fe.gene.penul.corri.i.cōca ꝯponiꝫ ab am: qꝺ eſt circū ꝛ foros qꝺ ferre.q: inde leueꝫ: vtpote ex vtra qꝫ pte manuta:hec a figura ſua grece dr̄ diota:q: eius geminate videanꝫ aures imitari:a dia qꝺ eſt duo ꝛ ota quod eſt auris.Anfora pro lagena etiā ſumiꝫ.vnde ꝙ Lucas dicit anforam: Mattheus appellauit lagenaꝫ ꝛ pōt ſcribi p f ꝛ per n:vel per ph ꝛ per m.

Anfractus. ab anfringo gis dr̄ hic anfractus ctus ctui.i. circūfractio. Anfractus etiā dicūt vie ⁊ loca aſpera: et diuerticulis plena ⁊ circūfractiōib⁹ ⁊ ruinis. anfract⁹ etiā dicūtur fouee ⁊ ɔcauationes. vnde anfractuoſus ſa ſum. ⁊ cōpatur. vnde anfractuoſe ſius ſiſſime aduerbium. ⁊ hec anfractuoſitas tatis.

Anfringo gis egi ctū cōponit ex am: ⁊ frango gis: mutato m in n ⁊ a in i: ⁊ eſt anfringere circūq̄ꝫ frāgere.

Angaria. ab ango gis dr̄ hec angaria rie penl. cor. i. ɔpulſio: iniuſta coactio. vñ angario rias. i. cōpellere: vel iniuſte cogē. vñ in paſſiōe dñi: Et angariauerūt ſimonem quēdā vt tollēt crucē ieſu. vñ vbalia: angariator trix: ⁊ hic angari⁹ rij: pedell⁹: ɔpulſor: iniuſt⁹ exactor ſꝫ Hug. Papias dicit: Angaria publica officia dicuntur.

Angelus. ab agyos dr̄ hic angel⁹ li: qđ latine ſonat nūcius: hebraice amal vel amolaoth. ⁊ merito ab agyos dicūt angeli eo ꝙ ſint ſine t̃ra ⁊ celeſtes. ⁊ ab angelus angelicus ca cū poſſeſſiuū. ⁊ angeli dicūt quidā hereticí qui angelos colūt. Et ſcias ꝙ ſꝫ Dionyſiū nouē ſūt ordines angelorꝫ ⁊ tres ſūt hierarchie: in q̄libꝫ hierachia ſūt tres ordines. In p̄ma hierarchia ſūt ſeraphin cherubin ⁊ throni: in media ſūt dñationes v̄tutes poteſtates. in tertia aūt hierarchia ſūt pn̄cipatus arhāgeli ⁊ angeli. Et vide miniſtros qui ſūt ſub vno rege: quidam opant̄ imediate circa pſonā regis q̄ſi cubicularij ⁊ aſſeſſores. ⁊ hoc ɔpetit hierarchie reſpcū dei. Quidā v̄o habent officia ad regimē regni in cōi: nō deputati huic vel illi prouincie: vt dñi regalis curie: ⁊ principes militie ⁊ iudices curie: ⁊ his ſil̃es ſunt ordines ſecūde hierarchie. Quidā v̄o p̄ponūt ad regimē alic⁹ ptl regni vt p̄poſiti ⁊ baliui: ⁊ huiuſmodi minores officiales: et his ſimiles ſūt ordines tertie hierachie. Ut autēꝫ dicit Greg⁹: Angelorꝫ vocabulū nomē eſt officij nō nature. Nā ſancti illi celeſtis patrie ſpūs: ſēp q̄dē ſunt ſpirit⁹ ſed ſemp vocari angeli nequaq̄ꝫ poſſunt: qꝛ tūc ſolum ſūt angeli: qū p eos aliq̄ nūciant̄. vñ ⁊ p Pſal. dr̄: Qui facit angelos ſuos ſpūs: ac ſi apte dicat: qꝛ eos quos ſemp hꝫ ſpūs qū voluerit etiā angelos facit. Itē animaduerte ꝙ in illa ſumma ciuitate quiſq̄ꝫ ordo ei⁹ rei cenſet̄ noīe: quā plenius accipit in munere: ita ꝙ ɔpatio nō referat̄ ad oēs ordines: ſed ad inferiores. Ordo aūt angelorꝫ dr̄ multitudo celeſtiū ſpirituū: q̄ int̄ ſe in aliquo munere gr̄e ſil̃ant̄: ſicut etiā ī naturaliū datorꝫ munere ɔueniunt. Sic aūt in illa ſūma ciuitate ſpālia q̄dā ſingulorꝫ ſūt: vt tñ ſint cōia omīū. ⁊ ꝙ in ſe q̄ſq̄ꝫ ex parte hꝫ: hoc in alio ordine totū poſſidet. Sꝫ iccirco vno eodēq̄ꝫ vocabulo cōiter non cenſent̄: vt ille ordo vocari priuato vniuſcuiuſq̄ꝫ rei noīe debeat q̄ hanc in munere plenius accepit. Et nota ꝙ ɔtēplatio āgelorꝫ magl ſe hꝫ p modū receptionis q̄ꝫ actōis: ⁊ iō ſicut luna ſil̃ recipit lumē a ſole: ⁊ illuminat inferiora corpa ita etiā angelus ſimul illumiat̄ in diuina ɔtēplatione ⁊ illuīat inferiores: ⁊ opat̄ circa eos. Ex hoc collige ꝙ ſemp deū angeli ɔtēplant̄ etiā qñ ad nos mittuntur vñ dicit Greg⁹ in. ij. moraliū: Angelorꝫ ſcia compatiōe noſtre incircūſcripta valde ⁊ dilata eſt: ſed tñ in cōpatione dīne ſcīe circūſcripta ⁊ anguſta: ſicut ⁊ ipſi illorꝫ ſpūs: ɔpatione quidē noſtrorꝫ corporꝫ ſpūs ſunt: ſed in ɔpatione ſūmi ⁊ incircūſcripti ſpūs corpus ſunt. Mittunt̄ igit̄ ⁊ aſſiſtūt: qꝛ ⁊ p hoc ꝙ circūſcripti ſunt: exeūt ⁊ p hoc ꝙ int⁹ quoq̄ꝫ pñtes ſūt nunq̄ꝫ recedūt: ⁊ facieꝫ ergo p̄ris ſemp vidēt: etiā qū ad nos veniūt: qꝛ ad nos ſpāli pñtia foras exeūt. ⁊ tñ ibi ſe vñ receſſerant p internā ɔtemplationē ſeruāt. Itē querit ibidē Grego⁹: quō dicit̄ in Job: Qū veniſſent filij dei vt aſſiſterent coraꝫ dño: affuit int̄ eos ⁊ Sathan. qū ſcriptū ſit: Beati mūdo corde: qm̄ ipſi deū videbūt: ⁊ Sathan mūdo corde eē nō pōt. Et reſpondet: intuēdū eſt: qꝛ affuiſſe coram dño: nō aūt dñꝫ vidiſſe phibet̄. venit quippe vt videret̄ nō vt videret ipſe in ɔſpectu dñi. nō aūt in ɔſpcū ei⁹ domin⁹ fuit. ſic cecus qū ī ſole ɔſiſtit: ipſe quidē radijs ſol̃ perfundit̄: ſed tamē lumē nō videt quo illuſtrat̄. ita ĝ etiā inter angelos in ɔſpectu dñi Sathan affuit: qꝛ vis dīna que intuēdo penetrat oīa: nō ſe videntē īmundū ſpm̄ vidit. Uide ī vbi: ⁊ ī antichriſtus: ⁊ in virt⁹: ⁊ in archangel⁹. Itē in ſuccuba. Itē in volūtas. Itē ī pfectio Itē in intellect⁹. Itē in ſeraph.

Angens tis ois ge. i. ɔſtringēs: ſolicitās: afficiēs: cruciās: ab ango gis: ⁊ ab angens angent̄ aduer. i. ɔſtringent̄.

Anger geris. i. ſpatarius. ⁊ dr̄ ab ango gis: eo ꝙ agenter. i. ſtricte ſpatā teneat. ⁊ hic anger. i. cruciator. ⁊ hic anger: gen⁹ ſerpentis: qꝛ anguloſe ⁊ tortuoſe incedat. vñ verſus: Anger angit gladios: ſerpens ē ⁊ cruciator.

Angina. ab ango gis dr̄ h̄ angina ne: tumor fauciū: vel īflatio gutturis. vñ Macer ī li. de virib⁹ herbarꝫ: Subuenit angine melli nitroq̄ꝫ iugate: ſꝫ Hug. Pap. v̄o dic̄ Angina glandula: morbus fauciū: tubera porcorꝫ.

Angiportus. port⁹ cōponit̄ cum anguſtus: ⁊ dr̄ angiportus tus tui: ⁊ hoc angiportuꝫ ti. i. anguſta ⁊ ſtricta via: vel anguſtus ⁊ ſtrictus locus.

Anglia lie: quedā regio fe. ge. ⁊ dr̄ ab en qđ eſt in: ⁊ cleos gloria: quaſi intus glorioſa. vide in brito.

Ango gis xi ctū. i. ɔſtringere: ſolicitare: afficere: cruciare verbū actiuū. vñ verbalia: ſed nō ſūt in frequenti vſu anctū nec anctus pticipiū. Reg. c. i. Affligebat quoq̄ꝫ eaꝫ emula eius: ⁊ vehemēter angebat. Et vt dicit Priſ. Ango xi: ſeruauit n in ſupino. ago enī actū facit.

Angor goris maſ. ge. i. anxietas: ab ango gis.

Anguilla le dr̄ ab anguis pp ſimilitudinē quā hꝫ cū angue. vñ hic ⁊ hec anguilaris ⁊ hoc re: vt anguillaris cibus: ⁊ hoc anguillariū rij: locus vbi anguille abūdant Dr̄ etiā anguilla ſcutica qua pueri verberant̄. ⁊ ē cib⁹ infirmus anguilla: iuxta illud: Caſeus anguilla mortl cibus ille vl̃ illa: Ni bibas ⁊ rebibas ⁊ rebibēdo bibas Et vt dicit Baſilius ī nona homel̃. hexameron: Anguillas non aliter niſi de ceno naſci certiſſimū eſt: quaruꝫ genus nec ouū: nec aliter aliquis partus inſtaurat: ſed vt diximus de lino gignendi ſortiunt̄ originem.

Anguillaris: in anguilla vide.

Anguin⁹na nū penl̃. pdu. nomē poſſeſſiuū ab āguis dr̄.

Anguipes. anguis ɔponit̄ cū pes: ⁊ dr̄ anguipes dis oīs ge. i. hn̄s anguinos pedes: ſic̄ fuerūt gigātes: q̄ dicti ſunt habuiſſe anguinos pedes: vel qꝛ aſtuti erāt ad moduꝫ ſerpentis: vel qꝛ ſerpebāt in t̃renis tm̄ in eis ɔfidentes.

Anguis. ab angul⁹ li dr̄ hic anguis guis: eo ꝙ anguloſ⁹ ⁊ nunq̄ꝫ recte incedat. ⁊ eſt p̄pe anguis aquarꝫ: ſerpēs terrarꝫ: draco templorꝫ.

Angularis. ab ango gis dr̄ hic angul⁹ li: qꝛ pietib⁹ vndiq̄ꝫ angat̄: vel qꝛ duo pietes ī vnū cōiungat ⁊ angat. vñ h̄ ⁊ hec angularis ⁊ hoc re: quod hꝫ duos angolos: vel qđ eſt in angulo. ⁊ anguloſus ſa ſum: ⁊ angulat⁹ ta tū qđ eſt angulare. Angul⁹ cōponit̄ cū bis: ⁊ fit biangul⁹ la lū: duos angulos hn̄s. vñ biangulatus ta tum. Iteꝫ ɔponit̄ cū tris: ⁊ dr̄ triangul⁹ la lū. vñ triangulat⁹ ta tū Itē ɔponit̄ cū q̄ttuor: pēta: ſex: ⁊ dr̄ quadrangul⁹ la lū vñ quadrangulat⁹ ta tū. ⁊ pētangul⁹ la lū: a pēta qđ ē quinq̄ꝫ: vñ pētangulatus ta tū. ⁊ ſexangul⁹ la lū: vnde ſexangulatus ta tū. ⁊ pñt p̄dicta nomīa poni ſubſtā-

tiue: vt hic biangulꝰ figura duoꝝ anguloꝝ: triangulus trium anguloꝝ: ⁊ ſic de alijs ⁊ ſimilibus.

Angulus li maſ. ge. penł. corꝛe. in angularis eſt.

Anguſtio. ab ango gis dr̄ hic anguſtus ſta ſtū. i. ſtrictus Et ꝯpaꝛ anguſtioꝛ ſtiſſimꝰ. vñ hec anguſtia ſtie: anxietas: doloꝛ. in plurali tñ accipiꝛ ꝓ loco ſtricto: ⁊ iñ ãguſtio ſtias: vel ꝑ ſubtractionē i anguſto ſtas verbū actiuū: id eſt ſtrictū facere: Coꝛinth. vi. Nō anguſtiamini in vobis: anguſtiamini aūt in viſceribꝰ vr̄is. vel ſm aliā lr̄aꝫ: Anguſtamini. ⁊ ꝑ ꝯpoſitionē coanguſtio as ⁊ coanguſto ſtas. ⁊ ab his oibꝰ v̄balia: ⁊ vt dic̄ Greciſ. Anguſtum tempus dicaꝛ: ſed locus artus.

Anguſto ſtas ſtaui: in anguſtio ſtias exponitur.

Anhelo las: penł. ꝓdu. aſpiraꝛ vt videꝛ velle Priſ. ſꝫ anelus la lū nō aſpiraꝛ ſm Hug. vide in anelꝰ ſupꝛa. multi tñ aſpirant anhelꝰ.

Anhetum ti cū h ſcribiꝛ: herba hoꝛtulana odoꝛifera: i cibo ſumpta calefacit ⁊ ſtringit. ⁊ ꝓhibet etiā ſternutamētū naribus oppoſita ſm Pap̄. ⁊ ꝓdu. penł. vñ macer: A medicis calidū ſiccūqꝫ referꝛ anhetum.

Anicius cia ciū. i. inuictus. vñ Boetius dictus eſt anicꝰ quaſi inuictus. qꝛ vitio vinci nō potuit. ⁊ dr̄ ab anicos grece: quod eſt inuictus latine.

Anicos. i. inuictus: ⁊ cōponiꝛ ab a ⁊ nicos. i. victus.

Anicula le dimi. penł. coꝛꝛ. i. parua anus.

Aniculoſus: ab anus vel anicula dr̄ aniculoſus ſa ſuꝫ. i. anilis vel ridiculoſus ad ſimilitudinē verboꝝ anuū.

Anilis. ab anꝰ dr̄ hic ⁊ hec anilis ⁊ hoc le penł. ꝓdu. res anus vel ꝑtinēs ad anū. Thimoth. p̄ma. c. iiij. Ineptas aut inanes fabulas deuita. vel ſm aliā lr̄aꝫ: Aniles fabulas. vñ aniliter aduerbium. ⁊ hec anilitas tatis. i. ſenectus antiquitas.

Anima me. ſm quoſdā ab alo alis d̄riuaꝛ eo ꝙ noſ alat Alij dicūt ꝙ cōponiꝛ ab a: quod ē ſine ⁊ neme ſanguis eo ꝙ ſit ſine ſanguie. Alij dicūt animā eſſe primitiuū Nos v̄o dicimus ꝙ aīa deriuaꝛ ab animos grece: qꝺ latine dr̄ ventus: qꝛ quidā putauerūt animā eē ventuꝫ qꝛ oꝛe trahētes aerē viuere videamur: ⁊ ab aīa h̄ aīus. mi: quedā vis anime. ⁊ in ſubſtantia idē ē animꝰ: aīa: ſenſus: rō: mēs: ⁊ ſpūs: in effectu nō. nā aīa dr̄ qꝛ viuificat ⁊ mēbꝛa vegetat: animꝰ dū ſapit ⁊ vult. vñ dic̄ Iſi. Anima ē vite: animꝰ ē cōſilij ⁊ vigoꝛis. ſenſus dū ſentit mens eſt dū intelligit vel recolit. ratio eſt dū diſcernit. ſpiritus eſt dū ſpirat vel contemplaꝛ. Et nota ꝙ q̇dā dicūt ꝓbabiliꝛ aīaꝫ p̄mi hoīs fuiſſe in coꝛpe creataꝫ Quiq̇d aūt de aīa p̄mi homis eſtimeꝛ de alijs certiſſime ſciendū eſt ꝙ in coꝛpe creanꝛ: creādo. n. infūdit eas deus ⁊ infundendo creat. vñ ꝓpheta: Qui vinxit ſingillatim coꝛda eoꝝ. Aīa aūt ſm Gregoꝛ. eſt īmoꝛtalis. qꝺ ſic pꝫ: Treſ quippe vitales ſpūs creauit omnipotēs deꝰ vnū qui carne nō tegiꝛ: aliū qui carne tegiꝛ: ſed cū carne ñ moꝛiꝛ: tertiū q̇ carne tegiꝛ ⁊ cū carne moꝛiꝛ. ſpūs nāqꝫ eſt q̇ carne nō tegiꝛ: angeloꝝ. ſpūs qui carne tegitur: ſꝫ cū carne nō moꝛiꝛ: hoīum. ſpūs qui carne tegiꝛ ⁊ cū carne moꝛiꝛ: iumētoꝝ oīuꝫ aīaliū brutoꝝ eſt. Hō itaqꝫ ſicut in medio creatus eſt: qū eēt inferioꝛ angelo ſupioꝛ iumēto: itaqꝫ hꝫ cōe cū ſūmo aliquid ⁊ cōe cuꝫ infīmo: īmoꝛtalitatē. ſ. ſpūs cū angelo: moꝛtalitateꝫ v̄o carnis cū iumento: quouſqꝫ ad ipſam moꝛtalitatē carnis: gloꝛia reſurrectionis abſoꝛbeat: ⁊ īherēdo ſpūi caro ſeruet i ꝑpetuū: qꝛ ⁊ ipſe ſpūs inherēdo carni ſuaꝛ in deū: q̄ tñ caro nec in repꝛobis inꝛ ſupplicia ꝑfecte deficit: qꝛ ſēꝑ deficiēdo ſubſiſtit: vt q̇ ſpū ⁊ carne peccauerūt ſempꝫ eēntialiꝛ viuētes: ⁊ carne ⁊ ſpū ſine ſine moꝛiantꝛ. Aliā etiā rōnē ponit Gregꝰ. iiij. moꝛaliū exponēs illud Job: Stetit quidā cuiꝰ nō agnoſcebā vultū. hñ aūt inq̇t dictū eſt ſtetit. Omnis quippe creatura: qꝛ ex nihilo facta eſt: ⁊ ꝑ ſemetipſam ad nihilū tēdit: nō ſtare hꝫ ſed defluere. Rationalis enī creatura eoipſo quo ad imaginē cōditoꝛis eſt cōdita: ne ad nihilū tranſeat figiꝛ. Ad hoc etiā facit qꝺ dic̄ Greg. in. xiij. libꝛo moꝛalium: Ut beati inquit atqꝫ eterni ſimus: ineťnū imitemur eternū: ⁊ magna eſt nobis eternitas imitatio eternitatis. Itē Ariſ. in. ij. libꝛo de anima dicit: Sꝫ videꝛ hoc aīe genus alteꝝ eſſe: ⁊ hoc ſolū ꝯtingit ſepari ſic̄ perpetuū a coꝛꝛuptibili. Itē ſic̄ dicit Bernardus: Nihil ē in rebꝰ qꝺ poſſit replere creaturā factā ad imaginē dei niſi charitas deꝰ q̇ ſolꝰ maioꝛ eſt illa. Gregꝰ etiā in. xxvij. moꝛaliū dicit: Aīa qꝛ ad ſolū deū appetēdū facta ē: oē aūt qꝺ infra appetit minꝰ eſt: iure enī nō ſufficit ꝙ deꝰ nō eſt. Et dñs in euangelio Johānis. c. iiij. Omnis qui biberit ex aq̄ hac ſitiet iteꝝ. qui aūt biberit ex aq̄ quam ego dabo ei: nō ſitiet ineternū. Et ſcias ꝙ ſm Auguſt. Anima eſt quedā ſubſtātia rōnis ꝑticeps regēdo coꝛpoꝛi accomodata. hec aūt diffinitio daꝛ de aīa ꝓut eſt ſpūs: ⁊ ꝓut aīa: Eſt enī q̄dā aīa coꝛꝑi regēdo accomodata: ſꝫ ñ ſeꝑabilis: īmo cū coꝛꝑe coꝛꝛūpiꝛ: ſicut aīa vegetabilis in plātiſ: ⁊ ſenſibilis ī brutis: iō nō ē ſubſtātia q̄dā. i. ꝑ ſe ſubſtās: qꝛ nō manet ſi ſepaꝛ: ſed rōnalis aīa in ſe ſubſtat etiā ſine coꝛꝑe: ⁊ iō ſubſtātia q̄dā. Et iteꝝ ſubſtātia q̄dā totā ⁊ ꝑfectā: ⁊ nō aliūde poſſidēs rōeꝫ vt deꝰ: ⁊ iō nō ē rōis ꝑticeps: ſꝫ totā capiēs rōnē. ſꝫ aīa rōnalis nō ꝑfecte nec a ſe naturā rōnalē ē hñs: ⁊ iō eſt rōnis ꝑticeps. ſed qꝛ iteꝝ ē ſubſtātia q̄dā rōnis ꝑticeps vt angelus: ſꝫ coꝛꝑi viuificādo ⁊ ſenſificādo nō ē accomodata. erit ergo aīalis ſubſtantia q̄dā rōnis ꝑticeps regēdo coꝛꝑi accomodata. ⁊ tāgiꝛ ibi natura rōnalis aīe duplex. ſ. ſpūalitatis ſꝫ ꝙ ē ſpūs: ⁊ ſic dr̄ ſubſtātia q̄dā rōis ꝑticepſ. Itē viuificabilitatiſ ſꝫ quā dr̄ aīa: ⁊ diſtinguiꝛ ab angelo. ⁊ ꝓpꝛ hoc addiꝛ regēdo coꝛꝑi accomodata. Itē attēde ꝙ opīo eſt Ariſ. quā oēs q̄ſi moderni ſequnꝛ: ꝙ aīa vniꝛ coꝛꝑi ſicut foꝛma materie. vñ aīa eſt ꝑs humane nature: ⁊ nō natura q̄dā ꝑ ſe: ⁊ qꝛ rō ꝑtis ꝯtrariaꝛ rōni ꝑſone: iō anima ſeꝑata nō pōt dici ꝑſona: qꝛ quāuis ſeꝑata nō ſit ꝑs actu: tñ hꝫ naturaꝫ vel rōnem vt ſit ꝑs. Magiſter tamē in ſentētijs dicit: ꝙ eſt ꝑſona anima ſeꝑata: ſed hec opio mō nō tenetur Nō aūt volo te ignoꝛare ꝙ quāuis vnio anime ſeꝑte ad carnē nō poſſit fieri niſi ꝑ virtutē ſuꝑnaturalē: tñ i ea eſt naturalis aptitudo. ad hoc etiā ꝙ vnio non pōt cōpleri niſi ꝑ virtutē ſuꝑnaturalē: eſt ex defectu coꝛꝑis nō ex defectu aīe. vide etiā in rō: ⁊ in tradux: ⁊ in veniale: ⁊ in voluntas. Qñ aūt aīa rōnalis iufūdaꝛ in coꝛꝑe dicā in extraduce. Itē vide in homo: ⁊ in oꝛiginiꝰ. Itē de ſcīa ⁊ potētia aīe chꝛiſti dicā in antichꝛiſtus.

Animaduerſio onis fe. ge. pena: punitio: ⁊ eſt genꝰ oīuꝫ penaꝝ. ⁊ dr̄ ab animaduerto tis ſm Hug. Pap̄. dicit: Animaduerſio: vltio: ſentētia i reū: ⁊ etiā conſideratio.

Animaduerto tis uerti uerſū cōponiꝛ ex aīa vel animꝰ ⁊ uerto tis: ⁊ interponiꝛ d cā euphonie. vel pōt ꝯponi ex animuſ ⁊ aduerto tis: ⁊ tūc īterponiꝛ d: ſꝫ apocopaꝛ animus. ⁊ ē aīaduertē in aīo vertere ⁊ cōſiderare: intelligere: cogitare: ⁊ poniꝛ quandoqꝫ pꝛo punire: qꝛ antēqꝫ pena irrogeꝛ ſm quātitatē vel qualitatē peccati vertiꝛ quātitas vel q̄litas pene in aīo: vel qꝛ tūc vertit iudex animū ad reū puniēdū: vt ꝑpendat qua pena ſit puniendus: vñ hec animaduerſio onis.

Animal. ab anima dr̄ hoc animal lis: ⁊ ꝓdu. penuł. i gtō

ſicut alia deſinētia in al ſil'a.vñ hic ⁊ hec animalis ⁊ h̄ le.Corinth.ij.Animalis homo nō ꝑcipit ea q̄ ſūt ſpūs dei.i.carnalis beſtialis: vñ hec aialitas tis.proprietas qua qs dr̄ aial. ⁊ vt dicit Pap̄. Animal cōe nomen eſt omniū animā habētiū dictū ꝙ animet̄ ſpū ⁊ moueat̄ animalibus aūt Adā nomina dedit.

A nimalis:in animal exponitur.

A nimatus ta tū.ab animo mas dr̄:⁊ ē aiat⁹ habēs aiam vel cordatus voluntarius. Et vt dicit Pap̄. Animatuz quicquid animā.i.vitam habet dr̄ animatum ſicut hō bos:arbos:herba. ⁊ dicit̄ animatus q̄ſi animo acutus Animoſus vō aio ⁊ viribus plenus.

A nimequior.i.animo vel animi equior. Animequius.i. patiēs ſm Pap̄. Baruth.iiij.Animequior eſto hieruſa lem.Idem in eodē: Animequiores eſtote filij.

A nimo mas maui.i.animā dare vel exhortari: audacez facere:ab aīa dr̄.⁊ ꝯponit̄ vt exanimo mas:inaio mas.

A nimoſus ſa ſum: ab anim⁹ dr̄. ⁊ dr̄ animoſus qn̄qꝫ au/ dax:ſupbus:qn̄qꝫ fortis.⁊ cōpat̄ vt animoſior ſim⁹⁊c. vñ hec animoſitas tatis fortitudo vel audacia ſꝫ Hug. ⁊ vt dicit Pap̄. Animatus quaſi animo acutus:animo ſus vō animo ⁊ viribus plenus.

A nimula le fe.ge.dimi.pua anima:penl̄.corr.

A nimus.ab anima dr̄ hic animus mi: quedā vis anime. ⁊ in ſubſtantia idē eſt aīa ⁊ animus:⁊ ſenſus ⁊ mens:⁊ rō ⁊ ſpūs:ſed in effectu nō:ſicut dixi in aīa.Et hoc itel/ lige ſm quoſdā.Animus cōponit̄ cū equs:⁊ ſit hic ⁊ h̄ equanimis:⁊ hoc me.vñ equanimiter aduer.⁊ hec eq̄/ nimitas tatis.i.animi equitas. ⁊ cū vnus : ⁊ ſit hic ⁊ h̄ vnanimis ⁊ hoc me.vñ vnamit̄ ⁊ hec vnanimitas tat .i.animi vnitas.⁊ cū magn⁹:⁊ ſit mgananimis.vñ ma/ gnanimiter:⁊ hec magnanimitas tatis.i. animi magni tudo.⁊ cū ex:⁊ ſit exanimus.i.territ⁹:mortu⁹. ſed exa/ nimat⁹ ꝑpe dr̄ ꝑterrefact⁹.vñ exanimiter: ⁊ hec exani/ mitas.⁊ cū puſillus:⁊ ſit puſillanimis. vñ puſillanimi ter:⁊ hec puſillanimitas tatis.⁊ cū longus:⁊ ſit longa/ nimis.vnde longanimiter:⁊ hec longanimitas tatis.⁊ cū ſemis: ⁊ ſit ſemianimis.i.ſemiuiu⁹. Et ſciendū eſt. ꝙ lꝫ ſupradicte partes proferant̄ ſm tertiā declinationē inueniunt̄ tn̄ ⁊ ſecūde: vt eqnanimus: ſemianim⁹ ma nuū.⁊ ſic de ceteris:⁊ corr.ni.

A nnitas tatis.i.vetuſta ſenectus:ab annus pro vetula di/ citur:⁊ corripit ni.

A nna:gratia dei iterpretat̄: q꞉ qū p̄us eēt ſterilis:poſtea fecūdata eſt grā dei.De viris Anne mr̄is beate Marie virginis:⁊ etiā de filiab⁹ ſuis:hēs in iohannes.

A nnalis.ab annus dr̄ hic ⁊ hec annalis ⁊ hoc le.i.ānu⁹ ⁊ hic annalis lis:liber in quo facta anni ſcribebantur ſm Hug.⁊ deſinit ablatiuus in i.Pap̄.vō dicit:Annal̄ liber cōtinens annua acta: annales eoꝝ qua nr̄a etas nō nouit:hiſtoria que vidimus.

A nnaria rie fe.ge.i.lex de āno facta:⁊ dr̄ ab annus.

A nnicito tas.cū palpebris annuere: ſic facim⁹ deſignan tes aliquid cū palpebris.⁊ ꝯponit̄ ex ad:⁊ nicito tas.

A nniculus.ab anus dr̄ hic anniculus li.i.paruus annus ſic eſt ānus lunaris: vel adiectiue anniculus la lum.i. vnius anni. vñ Exod.xij. Erit agnus ſine macula ma/ ſculus anniculus.⁊ etiā in aurora legit̄: Maſcul⁹ āni culus qui foret abſqꝫ nota.

Anniuerſarium:in annualis vide.

A nnona ne:ſeges vni⁹anni:ab annus dr̄ q̄i annona: eo ꝙ in ſingulis annis remouet̄.vel ſm Papiā:Annona eſt alimonia anni copioſa:tractuz eſt a tpe quo roma/ ni quondam ad cibos vocabant̄.

A nnoſus.ab annus dr̄ annoſus ſa ſū:plen⁹annis. ⁊ ꝯpa tur annoſior ſimus:vñ hec annoſitas.i.antiquitas.

A nnotinus na nū.i.vnius āni:ab annus dr̄. vñ Ioſeph⁹ in.vi.annaliū:Arietē cū agno annotino in holocauſtū offerebant:⁊ cor.penl̄.qū deſinat in tinus:⁊ nō habꝫ t a primitiuo:ſicut horno hornetinus: vt oñdi in ſecūda pte:vbi egi de deſinentib⁹ in inus.

A nnuo uis verbū actiuū:ex ad ⁊ nuo uis:⁊ d mutata in n:⁊ corr.penl̄.vide in nuo nuis.

A nnualis.ab annus hic ⁊ hec ānualis ⁊ hoc le.i. annus ⁊ inde annualit̄ aduer.⁊ hoc annuale lis ſubſtantiue idē qđ anniuerſariū:qđ cōponit̄ab ann⁹⁊ vto.ſ.dies.p mortuis celebrata ſingulis annis. ⁊ pōt declinare ſub ſtātiue:⁊ etiā adiectiue:vt āniuerſaria dies.

Annuarius ria rium:ſicut annuaria officia.i. ſingulorūz annorum:⁊ dicit̄ ab annus.

A nnuatim aduer.i.ſingulis annis:ab ānus dicitur.

A nnūcius.nūcius cōponit̄ cū ad:⁊ dr̄ hic annuncius cij ⁊ hec annūcia:idē qđ nunci⁹vel nūcia:⁊ h̄ annūciū cij id qđ annūciat̄.Ambro.ſup egeſippū:Irridebant pro phetaꝝ annuncia:pbās omne calcabant.

A nnuo uis ui utum ex ad ⁊ nuo. ⁊ eſt annuere aſſigna/ re:vel aſſentire:nutū alicui facere.⁊ eſt actiuū ꝑ cōce/ dere:ſed in alijs ſignificationibus ē neu.ge. Et format̄ ſm Priſ.ꝑteritū a pma pſona pn̄tis o in i: vt ānuo ui: ⁊ ſupinū a ꝑterito:i mutato in tū:vt annui annutum.

A nnus ni maſ.ge.dr̄ ab am qđ eſt circū ⁊ nonas:q꞉ vol/ uit̄ quaſi in circulo:vel ab anna dea āni. vel pōt ꝯponi ab am:qđ circū ⁊ no nas:q̄i circū nās: q꞉ q̄i in circulo voluit̄. Annus aūt ſolaris ſic deſcribit̄:Ann⁹ē ſpa/ ciū tpis quo ſol ab vno puncto zodiaci exiēs ad idē re uertit̄.Hoc aūt fac̄ in trecētis ſexagintaquinqꝫ diebuſ ⁊ ſex horis.Phi vō videntes ꝙ maxima eſſet ꝯfuſio ſi ānus noſter p horas t̄minaret̄.ſ.ſi pmus annus incipe ret ab ortu ſolis:⁊ termiaret̄ in meridie:ſecūdus a me/ ridie inciperet:⁊ termtnaret̄ in occaſu:tertius ab occa/ ſu incipet:⁊ t̄minaret̄ i media nocte: quartus a media nocte incipet:⁊ terminaret̄ in ortu ſolis: cōſtituerunt ꝙ ille ſex hore abſqꝫ vlla cōputatione ponāt̄ trib⁹ānis donec i q̄rto āno facē valeāt vnā diē q̄ biſextilis dr̄:q꞉ ſexto kalēdas martij bis ꝓnūciat̄ ſꝫ quoſdā. vl̄ meli⁹ dr̄ biſext⁹ ſm aſtronomos q̄ſi ex biſſe momētoꝝ colle ct⁹:qđ ſic patere pōt.Sol i quolibet ſigno morat̄.xxx. dieb⁹:⁊.xxx.triētibus horaꝝ:⁊ trigita biſſe momētoꝝ Triēs eſt tertia pars rei.biſſe cōtinet duas tertias alic⁹ toti⁹ꝯſtantibus ex tribus ptib⁹. triginta ergo trientes horaꝝ faciunt decē horas:⁊ triginta biſſe momentoꝝ faciūt decē momēta:⁊ duo pūcta:ſed multiplicatis du obus pūctis duodecies:habem⁹ſex horas ex biſſe mo mētoꝝ collectas:⁊ q꞉ ex iſtis ſex horis ꝓuenit ille dies ꝓpterea dr̄ biſextilis.vide etiā in quintilis.

A nnuto tas taui.ex ad ⁊ nuto tas taui:d mutata in n. et eſt ānutare:ānuere:vl̄ aſſignare:nutū alicui facere. vñ Plaut⁹:Alij ānutat:alij ānūtitat:aliū timet:aliū amat Annūtitare eſt cū oculo annuere: ⁊ annutare cū alio mēbro:⁊ producit nu annuto.

A nnu⁹ a um.ab ān⁹dr̄.i.res āni vel ptinēs ad annum.

A nolegiū gij.cōponit̄ ab ana ſurſum:⁊ legiū pulpitū: vñ anolegiū:q꞉ ibi ſupra legit̄.Idē eſt anologiū:a logos qđ eſt ſermo:q꞉ ibi ſupra ſermocinamur ſm Hug. Pa pias vō dicit:Anologiū dr̄ ꝙ ſermo inde predicetur.

A nologia gie penl̄.acuta.cōponit̄ ab ana quod ē rectū ⁊ logos qđ eſt ſermo:⁊ dr̄ hec anologia gie.i.eq̄lis lo/ cutio regulari formatio:vl̄ ſimiliū ꝯpatio ſiue ꝓportio

Colligit̃ aũt octo mõis ꝯpatio ſiue ꝓportio anologie .ſ. q̃litate: ꝯpatiõe: genere: nũero: figura: caſu: extremitatib⁹ ſimiliũ ſyllabaꝝ: ⁊ ſilitudine tẽpoꝝ. vñ anologic⁹ ca cũ. i. regulare ſꝫ Hug. Pap̃. ẽt dic̃: Anologia grece ſimiliũ ꝯpatio ſiue ꝓportio dr̃. ⁊ eſt o tertia lr̃a ĩ papia.

Analogicus ca cũ: in anologia vide.

Anologiũ gij in anologiũ vide.

Anomalus. noma vel nomia cõponit̃ cum a. i. ſine: ⁊ dr̃ anomalus la lum: ſine lege. vel anomalus q̃ſi anorma lus. i. ſine regula. i. irregularis ſm Hug. Pap̃. vo dicit: Anomala extra regulã: nã a ſine ⁊ monos lex.

Anomia grece: latine iniquitas. i. ſine lege: ab a qđ ẽ ſine ⁊ noma ⁊ nomia qđ eſt lex.

Anquina ne: funis nauiſ quo ad malũ antemna religat̃ Lucanus: Atq₃ anq̃na regat ſtabilẽ fortiſſima curſu.

Anquiromagus genus naugij ẽ. ⁊ dr̃ ſic: q₂ celeritate ſui ancoꝛis ⁊ reliquis inſtrĩs nauiũ vehendis ſit aptus.

Anſa ſe. i. auris: ꝑ quã vas ſuſtollit̃: ab ango gis. vñ anſatus ta tum: anſam habẽs. vñ ⁊ anſatum dr̃ vas qđ tales hꝫ anſas ſiue aures. Jtẽ anſa dr̃ auris ꝑ quã cortina vel veſtis ſuſpendit̃. Gregoꝛ⁹. ij. moꝛalium: Sed ecce queſtioni queſtionẽ iungimus: ⁊ quaſi dũ anſam ſoluere nitimur: nõdum ligamus.

Anſer. ab anas tis dr̃ hic anſer ſeris: quedã auis que dr̃ occa vulgariter ꝑꝑ ſimilitudinẽ anatis. vel q₂ habet ſimiliter frequẽtiã natãdi. vñ anſerinus na nũ: penl̃. ꝓdu. ⁊ ſunt calami anſeris vtiles ad ſcribendũ. vnde q̃dã: Anſer ouẽ variat: cui potũ vacca miniſtrat. ⁊ eſt ꝓmiſcui ge. anſer. vñ ſub vna voce ⁊ vno articulo cõprehendit aĩalia vtriuſq₃ ſexus: vt albus anſer tã ꝓ mare q̃ꝫ ꝓ femĩa: vt dixi ſupꝛa in tertia parte: vbi determinaui de genere nominis: capitulo de epicheno genere.

Anſula le penl̃. coꝛꝛe. dimi. parua anſa.

Ante aduer. eſt: ⁊ ſignificat locũ ⁊ tp̃s: antea ſolũ tp̃s. vñ hic ⁊ hec anterioꝛ ⁊ hoc rius: ſuplatiuũ nõ habet.

Antea aduer. tp̃is: ab ante dr̃.

Antecениũ. ante cõponit̃ cũ cena ⁊ dr̃ hoc antecenium nij: ⁊ hec antecenia nie. i. merenda. ſ. cib⁹ qui ante cenaꝫ ſumit̃. Merẽda aũt q̃ſi vulgare eſt: ſic tñ dicta q̃ſi p⁹ meridiem edenda.

Antegradioꝛ deris greſſus ſum. i. ante ire: ex añ ⁊ gradioꝛ: ⁊ retinet a in p̃nti ſui ſimplicis ſicut ⁊ p̃gradioꝛ. dr̃ etiã pꝛegradioꝛ. i. ante gradioꝛ.

Antela. ab ante ⁊ telon qđ eſt longũ cõponit̃ hec antela le: cingulũ illud qđ ante pect⁹ equi tẽdit̃: ſic poſtela dr̃ illud qđ poſteri⁹ tẽdit̃ ſub cauda eq̃. vel dr̃ antela q̃ſi añ ſellã: ⁊ poſtela q̃ſi p⁹ ſellã. Et ſm hoc põt dici ſic qđlibet oꝛnamentũ eq̃ añ vel retro: vel mantica q̃ ante poꝛtat̃ vel retro. Greciſm⁹ ſic dic̃: Eſt antela qđ ĩ pectoꝛe q̃drupedãtie: Dicat̃ poſtela qđ eſt a poſteriori.

Antelucanus cõponit̃ ab ante ⁊ lux. i. ſurgẽs ante diẽ vl̃ lucẽ. vel cõponit̃ ab ante ⁊ lucan⁹: qđ ẽ ſplẽdoꝛ matutin⁹. inde hic antelucan⁹ ni: penl̃. ꝓdu. i. eruptio auroꝛe ante lucẽ canẽs. i. q̃ſi albens. Et adiectiue antelucanus na nũ. i. ante lucẽ ſurgens. Sap̃. xi. Et tanq̃ꝫ gutta roꝛis antelucani que deſcendit in terrã.

Anteluco cas: deriuat̃ ab antelucanus. vel põt cõponi ab ante ⁊ lux lucis. ⁊ eſt antelucare in nocte vel ante lucẽ ſurgere vel vigilare.

Antemna ne: coꝛda capitalis in naui q̃ ſurſũ dirigit velũ Et dr̃ antemna: q₂ ante ſe habꝫ aquas. vel dr̃ antemna pertica ex qua velũ dependet: q̃ſi añ amnẽ poſita. ꝑter fluit enĩ eã amnis. vñ Ouidi⁹ triſtiũ: Nõ tulit antẽnas aura ſcđa meas. ⁊ videt̃ ꝯponi ab ante ⁊ amnis. Pap̃. vo dicit: Antemna lignũ ex tranſuerſo mali poſitũ: ꝑ quod dependet velum: dicta quaſi ante amnem.

Antemurale lis ge. neut. i. defenſio ante muꝝ. vel cõpõit̃ ex ante ⁊ murale. Jtẽ ⁊ hoc ꝓmurale q̃ſi ꝓ muro factũ ſicut fallum ⁊ foſſe. vñ Jſa. xxvi. Ponet̃ in ea murus ⁊ antemurale ⁊ murus p̃iter diſſipatus eſt. ⁊ ꝓduc̃ ra. vide etiam in pꝛomurale.

Antepenultimuſ ma mũ: qui eſt in ſcđo loco añ penultimũ. ⁊ cõponit̃ ab ante ⁊ vltimus.

Antepes dis maſ. ge. ab ante ⁊ pes. ⁊ ſunt antepedes obſequia amicoꝝ: vel ipſi amici obſequẽtes.

Anterminus na num. i. vicinus vel iuxta terminos poſitus: ab ante ⁊ terminus dr̃.

Anteritas tis fe. ge. i. antiquitas: ab ante dicit̃.

Anteriũ. ab ante dr̃ hoc anteriũ rij. i. pꝛeliũ ante vꝛbeꝫ factum: qđ aliter anteurbanũ dicit̃.

Antes. ab ante dr̃ hi antes hoꝝ antiũ: lapides ⁊ macerie qui claudũt vineas eo q̃ ante ſtant. vñ ⁊ antes dicũt̃ quãdoq₃ extremi oꝛdines vineaꝝ: q₂ ante ſtãt. ⁊ videt̃ eſſe compoſitum ab ante ⁊ ſto.

Anteſignanus na nũ. i. pꝛimipul⁹: vexillifer: ab ante ⁊ ſignum vel ſigna: addita nus: ⁊ ꝓduc̃ penl̃.

Anteſtoꝛ. teſtoꝛ ſtaris cõponit̃ cũ anti qđ eſt cõtra. ⁊ dr̃ anteſtoꝛ ſtaris. i. ꝯ teſtari. ſ. teſtimoniũ perhibere. ⁊ eſt abſolutũ: vt dicat̃: Jſte negat ſe hoc feciſſe: ⁊ ego anteſtoꝛ. Si vo dicat̃: Anteſtoꝛ illũ: idẽ eſt q̃ illũ teſtem ꝯ dico. vel cõponit̃ ab ante ⁊ teſtoꝛ. ⁊ dr̃ anteſtoꝛ ſtari. i. ante iudices ſtare ꝓ teſte vel pꝛimo teſtari: vel añ iudices teſtes ſtatuere. Et eſt verbũ deponẽ. ⁊ ſcribit̃ vbiq₃ per te nõ ti ſm Hug. Pap̃. vo dicit: Anteſtari ꝑus teſtari: vel añ iudiceꝫ ſtatuere: vel teſte vti ante iudices.

Anti. i. contra.

Antibachius. ab anti qđ eſt cõtra ⁊ bachius dr̃ antibachius pes cõtrari⁹ bachio. cõſtat enĩ ex duabus p̃mis lõgis ⁊ tertia breui: vt natura. Bachius vo conſtat ex p̃ma breui: ⁊ duab⁹ ſequentibus lõgis vt poete. vñ verſus: Abbꝛeuiat p̃mam: mediam ꝓducit ⁊ ĩmã. Bachi⁹ eſt antibachius hoſtis ei.

Antibiblium. biblius ꝓ libro cõponit̃ cũ anti qđ eſt ꝯ: ⁊ dicit̃ hoc antibliblium. i. pignus ꝓ codice mutuato datũ: quaſi cõtra bibliũ datum.

Antica ce: dr̃ ab ante: ⁊ eſt antica oſtiũ anteri⁹ ſicut poſtica poſterius. vñ quidã: Fallit̃ anticã qui me nõ dixerit eſſe. Sed quãdoq₃ antica dr̃ pars eccleſie que dr̃ tremia: ⁊ venit ab anti pꝛo contra.

Antichꝛiſtus. i. ꝯtra xp̃m: ab anti qđ eſt ꝯ ⁊ chꝛiſtus. Naſcet̃ aũt vt dicit Remigius antichꝛiſtus in Babylone de tribu Dan. ⁊ qũ venerit hieroſolymã: circũcidens ſe dic̃ iudeis: Ego ſũ xp̃s vobis ꝓmiſſus: tũc cõfluẽt ad eũ oẽs iudei: ⁊ reedificabũt templũ qđ ẽ deſtructum a romanis. ſedebitq₃ ibi dicẽs ſe eſſe deũ: ⁊ inficiet Enoch ⁊ Heliã. ſicut hẽt̃ Apocal̃. xi. Erit aũt antichꝛiſtus baſtardus: vt dicit Damaſcenus. Jtẽ erit ĩ cõcupiſcẽtijs feminaꝝ: ⁊ terrã diuidet gratuito: vt dr̃ Daniel̃. xi. Jtẽ tp̃e antichꝛiſti aliq̃ vera miracula fient v̾tute demonũ ꝑmiſſione diuina: in illis tñ ad q̃ virtus demonũ ſe extẽdit. Dicũt̃ tñ ab apoſtolo mẽdacia ex parte finis: q₂ ad decipiendũ fient. Habebit aũt antichꝛiſtus angelũ bonũ cuſtodẽ: q₂ lex cõis ꝓpter vnũ ĩmutari nõ debꝫ. ⁊ in hoc eius pena iuſtioꝛ apparebit: q₂ beneficia toti nature humane ꝓuiſa ſibi nõ ſubtrahent̃. nec tñ oĩno fruſtra erit eius cuſtodia: q₂ ⁊ſi ad bonũ nõ ꝯuertat̃: a multis tamẽ malis ceſſabit retractus ab angelo cuſtode. hũc. n. effectũ ad min⁹ cõſequit̃ angelus per cuſto

diā in quātūcunq̄ ſit obſtinatus. Et vt dicit Remigiꝰ Antichriſtus ſimulabit ſe occiſū: ⁊ poſt mortē reſurrexiſſe. Tāta q̄ppe temeritas erit in illo dānato hoīe: vt ad deludēdos aīos ꝑuulorꝝ: imitatiōe veri capitis xp̄i occiſum ſe dicat: ⁊ reſurrexiſſe pꝰ mortē. Tandem vero dn̄s interficiet eū ſpū oris ſui: ſiue .n. dn̄s ieſus chriſtus interfecerit eū potētia viſionis ſue ſiue Michael interfecerit illū: virtute dn̄i Jeſu occidet: nō vtute Michaelis. Occidet aūt ſicut doctores tradūt: qꝛ Hieronymꝰ ſup Danielē h̄ dicit: Jn mōte oliueti in papilione ⁊ ſolio ſuo in loco circa: quē dn̄s aſcendit ad celos. Et ſubdit Remigius: Notandū qꝛ nō ſtatim veniet dn̄s ad iudicium vbi fuerit antichriſtus interfectus: ſed ſicut ī libro Danielis cap̄. xij. intelligimus: pꝰ mortē illiꝰ ꝯcedent electis ad penitēdū dies q̄dragintaquinq̄. Quātulūcūq̄ vero ſpaciū tp̄is ſit vſq̄quo dn̄s veniet: penitus ignorat: Sꝫ poteſt queri: an filius dei ſciat diē iudicij ſiue finē mūdi. ⁊ videt ꝙ nō: qꝛ dr̄ Math. xxiiij. De die aūt illa ⁊ hora nēo ſcit: neq̄ angeli celorꝝ: neq̄ filiꝰ niſi ſolꝰ pr̄. Jtē Marci. xiij. De die aūt illa ⁊ hora nēo ſcit neq̄ angeli in celo neq̄ filius niſi pr̄. Ad hoc dico ꝙ filiꝰ dei ſcit illā diē: qꝛ oīa ſcit q̄ pr̄: qꝛ vna ē eēntia filij ⁊ pr̄is ⁊ vna potētia: ⁊ eadē ſcīa. Dr̄ tn̄ neſcire a nobis qꝛ nō facit nos ſcire ſed latet nos. vn̄ dicit gloſa: Neſcit filius adoptiuus. Jtē neſcit corpus filij in terra poſitum: qd̄ eſt eccleſia. vel dic ꝙ filius neſcit a ſe: nec ēt ſpūs ſanctus a ſe ſcit: qꝛ nō eſt a ſe. ſed pr̄ ſolus ſcit a ſe ⁊ per ſe: qꝛ a nullo eſt: ſed filius ē a pr̄e ꝑ generationē ⁊ ſpūs a pr̄e ⁊ filio ꝑ cōem ſpirationē. vn̄ dicit Hilariꝰ in gloſa Matth. xxiiij. Filiꝰ ⁊ ſpūs ſanctꝰ: qꝛ nō ſūt a ſe de die illa neſciūt a ſe. pr̄ aūt: qꝛ a ſe eſt: ſcit a ſe. ſciunt g° filiꝰ ⁊ ſpūs ſāctꝰ ꝑ ſe: ſed neſciūt a ſe: qꝛ nec a ſe ſūt. pater aūt ſcit de die illa a ſe ⁊ ꝑ ſe. Sed q̄rit an xp̄s inquātū hō ſciat? Dico ꝙ aīa xp̄i hoc ſcit: ſed dr̄ neſcire: quia corpꝰ eiꝰ. ſ. eccleſia neſcit. nō enī expedit nobis diē illā ſcire: vt ſm̄ glo. Hiero. ſimus ſemꝑ incerti de aduentu iudicis: ⁊ ſic quotidie viuamꝰ q̄ſi alia die vel in illa die iudicādi: ⁊ vt ſemꝑ ſimꝰ ſolliciti. vn̄ Augꝰ: Latet vltīa dies vt obſeruentur oēs. Jtē gloſa ſup illud actuum p̄mo: Nō eſt veſtrꝝ ſcire tp̄a vel momēta ⁊c̄. quum nō eſt hominū iudicij diē noſſe: vt q̄ſi ſemꝑ iudiciū expectēt. nō ait nō erit: ſed nō eſt veſtrꝝ ſcire: notans eos adhuc eē infirmos: ⁊ iō ad ſecreta nō eē idoneos. patet g° ꝙ eccleſia militās neſcit diē iudicij. De eccleſia aūt triumphante pōt queri an ſciat. de hoc dicit gloſa Matth. xxiiij. De die aūt illa ⁊ hora nemo ſcit: neq̄ angeli celorū: niſi pr̄ ſolꝰ. Jn q̄buſdā inq̄t codicibꝰ addit: Neq̄ filiꝰ: q̄ q̄dē oīa ſcit cū pr̄e: ſed nō fecit hominē ſcire: neq̄ electi angeli queq̄ ſcire fecerūt: qꝛ videlꝫ nulli ſanctorꝝ angelorꝝ cōceſſit deꝰ noticiā hꝰ diei: neq̄ filio. ſ. adoptiuo. i. neq̄ vlli ſanctorꝝ hominū. vide in etas. Hic ēt nota diligent ꝙ aīa chriſti: qꝛ ꝑfectiſſime inter creaturas verbū intuet: ad terminū hꝰ cognitionis peruenit .ſ. quia ſcit omīa que ſunt vel erūt vel fuerunt: nō ſolū facta ſꝫ ⁊ cogitata vel dicta: ⁊ qꝛ ꝯprehēdit quālibet eēntiā creatā: iō ſcit oīa q̄ ſūt ī potētia ſeminalis creature: cuiuſcūq̄ eo mō quo deꝰ ſcit oīa q̄ ſūt in potētia ſua poſita. Sic g° aīa chriſti videt in v̄bo oīa q̄ verbum videt ſcīa viſionis: nec tn̄ adequat ſcientia xp̄i ad v̄bi ſcīam: qꝛ aīa xp̄i nō pōt ita limpide videre ea q̄ videt ī verbo ſicut ip̄m verbū: qꝛ nō hꝫ tantā virtutē in intelligendo. Jtē qꝛ eēntia diuina que eſt exēplar rerꝝ ī quo res vident magis eſt cōiuncta ſibi q̄ꝫ alicui creature q̄ eſt ei eadē ſm̄ rem. Alij aūt ſancti a xp̄o quāuis deum videāt per eſſentiā: nō tn̄ vident oīa q̄ deꝰ videt: eo ꝙ eſſentiā diuinā nō cōprehendūt. Nō enī eſt neceſſe ꝙ ſciens cām ſciat oēs eius effectus niſi cām ꝯprehēdat qd̄ nō cōpetit intellectui creato. Et iō vnuſquiſq̄ vidētium deū ꝑ eſſentiā tāto plura in eius eēntia conſpicit quāto clarius diuinā eſſentiā intuet. ⁊ inde eſt ꝙ pōt vnꝰ aliū inſtruere: ⁊ ſic ſcīa angelorꝝ ⁊ animarꝝ ſanctarꝝ pōt augeri vſq̄ ad diē iudicij: ſicut ⁊ alia que ad p̄miū accidētale ꝑtinēt: ſꝫ vlteriꝰ nō ꝓficiet: qꝛ tūc erit vltimꝰ ſtatus rerꝝ. Et illo ſtatu poſſibile eſt ꝙ oēs oīa cognoſcant: q̄ deꝰ ſcīa viſionis nouit. Lꝫ aūt aīa xp̄i oīa ſciat nō tamē oīa poteſt: qꝛ creare nō poteſt: quod eſt potētie infinite. nam ſicut aīe xp̄i nō potuit cōicare vt haberet etiaꝫ infinitatē eēntie: ita nec omnipotētia ſibi cōicari potuit: nec alicui creature cōmunicari pōt. Credo tn̄ ꝙ oīs potentia que alicui creature cōicari pōt: ſibi cōicata fuit multo abundatius: vt. ſ. materia elementaris magis obediret ſibi ad nutū q̄ꝫ actiuis q̄litatibus vel etiā celeſti virtuti. ⁊ qꝛ magis potuiſſet celū mouere q̄ꝫ aliquis angelus: ſi tamē angeli mouent orbes. De grā dei ⁊ virtute: dicam in virtus. Et inde Augꝰ in. ix. libro de ciuitate dei dicit quoddā notabile verbū non obliuioni tradendū: Jn eorꝝ inquit ſane qui tūc futuri ſūt ſanctorꝝ atq̄ fideliū cōꝑatiōe quid nos ſumus? q̄ꝫ quidē ad illos ꝓbandos tantus ſoluet inimicus cum quo nos ligato tātis ꝑiculis dimicamus. Quō autem antixp̄s feliciter gradiet: ſed nō bene finiet dicā in leo. Jtē de ſignis antixp̄i dicam in miraculum.

Anticipo pas. ab ante ⁊ capio cōponit antecapio capis ⁊ ānticipo pas. penl̄. corre. in eodē ſenſu. ſ. preoccupare: ꝓuenire: primo capere.

Antidicomarite. quidā heretici dicti ſunt: qꝛ marie virgini cōtradicūt. ⁊ cōponit ab anti ⁊ dico ⁊ maria.

Antidotū ti. ge. neu. venenū qd̄ dat cōtra vitaꝫ: vel illud qd̄ dat cōtra venenū: ab anti qd̄ ē cōtra ⁊ datū. Pap̄. vero dicit: Antidotū grece dr̄ ex cōtrario datū. Contraria enī cōtrarijs curant. vn̄ ꝓ medicina ponit. ⁊ corri. penl̄. vn̄ vindocinēſis: Eſt ancilla dei ſimplex elemoſyna mortis Antidotum: venie porta: ſalutis iter. vn̄ hic antidotarius tarij: liber quidā cōtra vitia cōpoſitus.

Antifraſis ſis penl̄. cor. ge. fe. controuerſia: contrarietas. De hoc req̄re in q̄rta ꝑte in tractatu de tropis. Utruꝫ aūt antifraſis faciat deriuationē: dixi in tertia ꝑte vbi egi de ſpēbus nominū.

Antigonus ni penl̄. corr. vn̄ ī aurora dr̄: Maior alexander: antigonuſq̄ minor.

Antigraphus. graphus. i. ſcriptor cōponit cū anti: qd̄ ē cōtra. ⁊ dr̄ hic antigraphus phi. i. cācellarius: qui ⁊ archigraphus dr̄: qꝛ reſcribit lr̄is miſſis ad dn̄m ſuū. vn̄ hec antigraphia phie: ⁊ hec archigraphia phie. i. eius dignitas. ſ. cancellaria: ⁊ cor. penl̄. antigraphus: ſꝫ antigraphia acuit penl̄.

Antilibanus ni penl̄. cor. ea ꝑs libani vel ſup libanum q̄ occidentalē partē reſpicit quaſi cōtra libanū. Et cōponit ab anti ⁊ libanus ni ꝓ monte quodā.

Antiloquus qua qum: qui p̄mo loquit: ab anti ⁊ loquor ⁊ cor. lo. vn̄ antiloquiū quij: p̄ma locutio.

Antimetabola le penl̄. corre. vel antimetabole les grece: ⁊ tūc accuit in fine. De hoc dixi in quarta ꝑte, vbi egi de coloribus rhetoricis.

Antiochia chie: dr̄ ab Anthiocho patre Seleuci: qui eā edificauit. a quo ēt ⁊ Seleucia alia ciuitas dcā ē. vl̄ dr̄ ſic ab anti ⁊ ocis qd̄ eſt velox: qꝛ cōtra velox. i. oceanum eſt poſita. vn̄ antiochenus na num: patrium.

Antipaſtus dr̃ pes: q2 fit ex cõtrarijs ſyllabis.ſ.ex. breui ꝛ longa: ꝛ ex lõga ꝛ breui: vt amauere: ꝛ dicit̃ ſic ab anti ↄtra: ꝛ paſtos: qđ ē ſpaciũ: q2 cõtrarijs ſpacijs ↄſtet.

Antipater tris: penul̃.corr. vnde in aurora dr̃: Uir ꝓbus antipater: idumeus cõſulit illi.

Antipentimemeris ris: penul̃.corr.cõponit̃ ab anti: ꝛ pẽtimemeris. Et ē antipẽtimemeris q̃daꝫ ſpẽs ceſure per quã vocalis naturalit̃ corr. ꝓducit̃ in pñcipio ſcđi pedis. ꝛ dicit̃ ſic: q2 pẽtimemeris fit in pñcipio tertij pedis: h̓ ē in pñci pio ſcđi vt in hoc v̓ſu: Mors ecce non tardat: ꝛ iđ labit̃ hora.

Antiphona ne.i.cõtra pſalmuꝫ ſonãs: vel q2 pars illi9 canitur ab vna pte chori: alia ab altera. ꝛ dicit̃ ab anti: qđ eſt cõtra: ꝛ phonos qđ ē ſon9: ꝛ ſcribit̃ p ph ꝛ p o i penul̃.ſyllaba: nõ p a. Põt etiã ſcribi p f: ꝛ corr.penul̃. Pap̃.v̓o dic̃: Antiphona grece: vox reciproca duob9 choris alternatim pſallentibus.

Antipofora re penul.corr. vide in q̃rta pte: vbi egi de coloribus rhetoricis.

Antipos podis: ppl̃s ſubterrane9 cõtra nos habẽs pedes: vt putãt q̃daꝫ: ab anti qđ ē ↄtra: ꝛ pos qđ eſt pes: vl̓ ab anti ꝛ pes pedis. Pap̃.v̓o dicit: Antepedes penl̃. corr. dicti ꝙ cõtrarij noſtris veſtigijs putant̃. Itẽ antipodes genus mõſtri in libya plantas verſas habẽt p9 crura ꝛ octenos digitos in plãtis.

Antiptoſis penul̃.corr. q̃dã figura allothece: ſub q̃ continet̃ antheſis. Uide ſupra in q̃rta pte in capitulo de allotheca ſm̃. Priſianuꝫ.

Antiq̃rius ab antiquus dr̃ hic antiq̃rius rij: qui antiqua hẽt in memoria vel ſcribit. Et differt a librario: q2 librarius dicit̃ q2 noua ꝛ vetera ſcribit: Antiquarius q̃ ſoluꝫ vetera. Antiquari9 etiã dicit̃ ſenex antiquus.

Antiquit9 aduer.penul̃.corr. ab antiquus dr̃.

Antiquus qua quꝫ dr̃ ab anti. ꝛ eſt antiquus ſolo euo: vetus annis. ꝛ cõpat̃ antiquior quiſſimus: vnde hec antiq̃tas tatis.i.eui longitudo: ꝛ antiquo quas.i.antiquum aliq̃d facere vel dicere ſm̃ Hug. Pap̃. v̓o dic̃: Antiq̃re .i.euacuare: aliquid ad priſtinuꝫ ſtatuꝫ reuocare Hebreoꝝ.viij. Qđ aũt antiquat̃ ꝛ ſeneſcit ꝓpe interitũ eſt

Antiſima: ſima.i.curuũ cõponit̃ cuꝫ anti: ꝛ dicit̃ h̓ antiſima indeclinabile: talis.ſ.figura q̃ſi ſima cõtra ſima.i. curuũ ↄtra curuũ. Hec nota ponit̃ ad illos v̓ſus: quoꝝ ordo pmutãdus eſt: h̓ eadẽ nota cum pũcto ponit̃ in his locis vbi i eodẽ ſenſu duplices v̓ſus ſunt ꝛ dubitatur quis potius eligẽdus ſit.

Antiſmicus ca cum.i.vrbanus: nõ amarus: nõ iracũdus ꝛ dicit̃ ab antiſmos: ꝛ cor. mi.

Antiſmos quidaꝫ tropus eſt de quo dixi ſupra in q̃rta parte in tractatu de tropis.

Antiſtites tis ge.cõmunis.i.ſacerdos q̃ſi ſtãs ꝓ populo: q2 ante ſtat ꝛ orat ꝓ plebe: ꝛ corr. ſti.

Antiſtitiũ: ab antiſtes dr̃ hoc anſtitiũ cij.i.ſacerdotiuꝫ vl̓ dominiuꝫ. qđ ꝛ hec anſtititia ſtitie dicit̃.

Antiſta ſte.i.ſacerdotiſſa: ab antiſtes dicit̃.

Antiſto ſtas: ab antiſtes dicit̃ antiſto ſtas vel antiſto as .i.excellere: preſtare: precellere.

Antiſtropha: phe.i.ↄtra cõuerſionẽ ſimplicẽ. Et ẽ antiſtropha: quãdo finito v̓ſu reincipit̃ ipſuꝫ reſpõſorium vel eius medietas ab anti ꝛ ſtropha. De h̓ vide in ſtrophus. ita vult Hug. Pap̃. v̓o dic̃: Antiſtropha reciproca ↄuerſio quãdo totũ reſpõſoriũ ↄuertit̃: ꝛ corr. ſtro.

Antitheſis eſt q̃daꝫ ſpẽs metaplaſmi: de qua dixi ſupra in q̃rta pte in capitulo de metaplaſmo. Et ſm̃ Hugu. Antitheſis eſt cõtraria poſitõ: vt in duob9 pmis v̓ſibus boetij: ſed aſſignat̃ ibi a quibuſdã antitheta.

Antitheta te: quoddam ſcema: de quo dixi ſupra in q̃rta parte de ſcemate.

Antitheton q̃dam figura eſt de qua in q̃rta pte in tractatu de ſcemate.

Antonomaſia ſie: quidã tropus eſt: ꝛ acuit penul̃. de q9 ſupra in q̃rta parte dictũ eſt in tractatu de tropis.

Antracitis: lapiſ pcioſus ſic dict9: q2 ipſe ſit ignei coloris vt carbũcul9: q̃ antrax dr̃: ſꝫ cãdida vena pcinct9 cui9 ꝓpꝛiũ eſt ꝙ iactat9 in ignẽ velut int̃ mortuos extinguit̃ ꝛ ecõtrario aquis pfuſis exardeſcit.

Antrax carbũculus vel calculus.i.lapis.

Antropofagi: gens aſpima: q̃ humanis carnib9 veſcitur: ꝛ ſunt ſub regione ſcythie: ꝛ cõponit̃ ab antropos: qđ ē hõ ꝛ fagin qđ eſt cõmedere: ꝛ corr. fa.

Antropomorphite: heretici ſic dicti: q2 in ſimplicitate ruſtica deũ humana credũt habere mẽbra: ab antropos.i.hõ ꝛ morphe qđ ē mutatõ ꝛ theos qđ ē de9.

Antropos.i.hõ: ab ana qđ eſt ſurſuꝫ: ꝛ tropos qđ eſt cõuerſio: q̃ſi ſurſuꝫ cõuerſus ꝛ erect9: vt ſuuꝫ creatorẽ aſpiciat qũ alia aĩalia ꝓna ſpectẽt terrã. vnde apoſtolus nos admonẽs dicit: Que ſurſuꝫ ſunt q̃rite: vbi chriſtus ẽ in dextera dei ſedẽs: q̃ ſurſuꝫ ſunt ſapite: nõ q̃ ſunt ſup terrã. Papias dic̃ ſic: Antropos q̃ſi anatropos.i. ſurſum verſus.

Antropoſpatos humana paſſio: quando qđ eſt homis attribuit̃ deo. Uide ſupra in q̃rta pte in tractatu de coloribuſ rhetoricis.

Antruꝫ tri: grecũ ē: latine ſpecu dicit̃. vl̓ antra q̃ſi atra.i. obſcura loca: ſꝫ Pap̃. vñ in hymo ioh̓. baptiſte: Antra deſerti teneris ſub ãnis ciuiũ turmas fugiẽs petiſti.

Anubis. Nubes ↄponit̃ cũ a: qđ eſt ſine: ꝛ dr̃ hic anub9 .i.mercurius quaſi ſine nube: eſt.n. deus ſermonis: q2 oĩa reuelat: ꝛ ideꝫ dicit̃ cinocephalus: a cinos qđ eſt canis: ꝛ cephas caput: q2 cuꝫ canino capite depingitur apud egypticos ꝓpter ſagacitatẽ Eſt enĩ canis animal valde ſagax: ꝛ ꝓducit nu: ſicut nubes. Unde virgili9 Omnigenũq3 deũ mõſtra ꝛ latrator anubis. ſꝫ Hug.

Anularis: ab anulus dr̃ hic ꝛ hec anularis ꝛ h̓ re: qđ ptinet ad anulũ: ꝛ h̓ anularis ſubſtãtiue: ſecũdus digit9 a minimo: q2 ibi frequẽter ponit̃ anulus. ꝓdu. penul̃. ꝛ ſcribit̃ p ſimplex. l. ꝛ format̃ a gtõ anuli i i a: ꝛ addta rl

Anulari9: ab anularis dr̃ hic anularius rij: qui facit anulos ꝛ hoc anulariũ rij loc9 vbi fiũt anuli

Anulus ab an9 ꝓ culo dicit̃ hic anulus li: ꝓ rotũditate. Uel dr̃ anul9 ab ano: p diminutiõ q̃ſi anulus.i.circulus q2 in ſe redeat vt annus: vñ anulat9 ta tuꝫ.i. anuluꝫ habẽs Quidã tamẽ dicũt ꝙ anulus nõ venit ab anus: ꝓpter pdictã cãm: ſed ob aliam. Fuit eniꝫ cõſuetudo oliꝫ ꝙ ſi aliq̃s eẽt homicida vel adulter deferrꝫ ſimiaꝫ in collo: os ſuũ ad ſimie culũ tenẽs: ſed q2 h̓ nimis erat opprobrioſuꝫ fecerũt torquẽ rotũduꝫ quẽ in dedecus deferebãt i digitiſ ꝛ tũc nobileſ fecerũt illũ fieri aureũ vl̓ argẽtuꝫ: qđ mag̃ videbat̃ honori q̃ꝫ dedecori. ex eo tpe cõſuetudo inoleuit vt nobiles deferrẽt anulos: ꝛ iđ dicũt q̃daꝫ ꝙ anulus dict9 eſt ab anus ſimie. Alij dicũt ꝙ ꝓtheus ferr̃ circũdediſſe ferreũ circuluꝫ digito lapide icluſo: q̃ ↄſuetudie hoĩes vſi anulos hẽre ceperũt: ꝛ poſt gens cepit geſtare eos i q̃rto a pollice digito. q2 i eo vena ẽ q̃ vſq3 ad cor ptingit: quã notandã ꝛ ornãdam aliquo inſigni veteres putauerũt.

Anus: ab annus anni dr̃ hec anus anus anui: ꝓ vetula: eo ꝙ multos habꝫ annos: vel̓ ab a qđ ē ſine: ꝛ nus qđ eſt ſenſus: q̃ſi ſine ſenſu: ꝛ corr. primam. vnde quidam

Pamphile tolle man⁹ iamq̃ȝ redibit anus. Dicimus
etiam hic anus ani ſcđe declinatõis ꝓ culo: ſimilit̃ ab
anno ꝓpter circulatõm. vnde p̃mo reguȝ. c. vi. Poſue
rũt ſup plauſtꝝ capſellã ad ſimilitudinẽ anoꝝ. ꝛ ꝓdu.
p̃mã vñ in auroꝛa dr̃: Et auro ꝟo faciũt anos totidẽqȝ
vnde ꝟſus: Foꝛma ſenilis anus: ps q̃dam coꝛpis anus
Uel dr̃ an⁹ ani: q̃i ianiſ. i. vacuus: ſm Pap̃. ꝛ ẽ maſ. ge.

A nutergiũ gij dr̃ illud vnde anus. i. culus tergit̃: ꝛ con/
ponitur ab anus ꝛ tergẽs.

A nxioma: in axioma eſt.

A nxi⁹: ab ango gis dr̃ anxi⁹ xia xiũ. Et ꝯpat̃ anxi⁹: magꝭ
anxius anxiſſim⁹: ꝛ hec anxietas tis: ꝛ anxioꝛ anxiarꝭ
deponẽs: vnde verbalia anxiatoꝛ trix anxiatio anxia/
tus. vnde anxiatim: ꝛ anxe aduerbia.

A oꝛaſia debet dici. quidã tñ dicũt: aoriſia: quidã aurilia
Auguſtin⁹ aũt in li. de ciuitate dei: aoꝛaſia. ꝛ iſta veri/
oꝛ eſt lr̃a. vnde dicẽdũ eſt ſodomitas ꝑcuſſos aoꝛaſia
vnde verſus: Dicit oꝛa grec⁹ vbi dicit oꝛa latinus. Hinc
oꝛaſis grece: qđ viſio dico latine. A quo cõpoſitũ noſ
cas aoꝛaſia grecũ: Sed vis fit merito quotienſ aoꝛaſia
pono. vide infra in auriſia.

A ante P

A page. i. recede vade: apagite recedite vadite: vł ſtate in
pace. Et videtur eſſe aduerbia melius q̃ȝ verba: niſi qꝛ
vident̃ diſcretõeȝ habere numeroꝝ qꝛ apageſis: ꝛ apa/
ge referunt̃ ad vnuȝ: apagite ad plures. ſȝ foꝛte hoc cõ/
tingit nõ ex vi aduerbij: ſȝ ex vi verboꝝ quã hȝ in ſe.

A pageſis: ſta in pace: vel habeas paceȝ: aduerbiuȝ comi/
cum. Terẽtius: Obſecro mi homo apageſis: ſm Hug.
Pap̃ vero dicit: Apageſis. i. recede: ſis ſanus: ſis paci/
ficus. i. tace

A patia tie grece: latine impaſſibilitas: ab a. i. ſine ꝛ pate
quod eſt paſſio.

A pella. i. iudeus: quaſi ſine pelle. Auroꝛa in exodo: Extin
guit domini factus apella puer.

A pẽnit⁹: dict⁹ eſt q̃ſi alapes acute: pẽninȝ. n. antiq̃ acutuȝ
vocabãt. vł apẽnius q̃i alpes pẽni. i. hanibalꝭ ꝑ q̃s hani
bal dux viã fecit dũ romã peteret: ꝛ ꝓdu. penul.

A per pꝛi maſ. ge. dr̃ ab aperiẽdo eo ꝙ feriẽdo apiat. vł dr̃
aper q̃ſi afer a feritate: ꝯuerſa f in p. vñ h̃ apculari⁹: ef/
fractoꝛ dom⁹. Et ẽ differẽtia inter apꝛũ: verrẽ: ꝛ nefrẽ/
dum. Aper nãqȝ dr̃ poꝛc⁹ ſilueſtris verres domeſtic⁹
habẽs teſticulos. Nefrendus dr̃ domeſtic⁹ carẽs teſti
culis: ꝛ coꝛ. pꝛimaȝ aper. vñ Oui. de reme. A cane non
magno ſepe tenet̃ aper.

A perculus li dimi. ꝑuus aper.

A perio ris rui aptũ ꝯponit̃ ex a vł ad: ꝛ pario. vñ apt⁹ ta
tuȝ. ꝛ ꝯpat̃ aptioꝛ aptiſſim⁹: vñ apte aptius tiſſime ad
uer. Apio cõponit̃ cũ ad: ꝛ dr̃ adapio ris rui aptum. i.
valde apire ſȝ Hug. vnde vult ꝙ apio ꝯponit̃ ex a vł
ad. Magiſter auteȝ bene vult ꝙ componatur ab ad: ꝛ
pario ꝛ abijcit̃ d ſicut b ĩ operio ꝛ operioꝛ abijcitur: ꝛ
coꝛ. pꝛimaȝ apio. vnde in auroꝛa dr̃: Job fauces apit
ſȝ nõ tñ abſqȝ medela: ꝛ illđ teneas. ꝛ hoc ẽt vult Priſ.
q̃ in. x. li. dic̃ de p̃teritis q̃rte ꝯiugatiõiſ: Apio facit apui
qꝛ videt̃ a pario eẽ cõpoſitũ qđ vetuſtiſſimi nõ ſolũ ſȝ
tertiaȝ ſed etiam ſm quartã ꝯiugatiõem declinabant
Igit̃ ex eo cõpoſita p̃ncipalẽ ſyllabã purã: nec ex iteg̃
p̃poſitiõe habuerit io in vi ꝯuertũt in p̃terito. vt apio
apui operio: opui. vult ergo Priſ. ꝙ apio ꝛ opio nõ cõ
ponãtur ex p̃poſitione integra: ꝛ ſic apio ex ad ꝛ pario
cõponit̃ abiecta d. Et operio cõponit̃ ex ob: ꝛ pario: ꝛ
abijcit̃ b: ꝛ foꝛmãt p̃teritũ a p̃ñti io ĩ ui diuiſa s. Sed re
perio ꝛ ꝯperio ex itegra p̃poſitiõe cõponunt̃: nec ha/
bẽt pꝛincipalẽ. i. p̃maȝ ſyllabã purã. i. ſine cõſonãte vo/
calẽ: ꝛ iđ pꝛeteritũ faciũt in ri.

A pes pis ſic dicta: qꝛ naſcat̃ ſine pedib⁹: ab a: ꝛ pes pedis
vel apes ab alligãdo ſe pedib⁹. vñ hec apecula le dimi.
Itẽ in ntõ hec apis dr̃ Eccl̃. xj. Bꝛeuis ĩ volatilib⁹ apiſ
vñ hec apicula dimi. Inuenit̃ etiã hic apis ꝓ rege gre/
coꝝ qui in egypto moꝛtuus fuit: ꝛ ꝓ deo habitus: ꝛ in
archa poſit⁹. Itẽ hic apis dicebat̃ taur⁹ qui de nilo ſo/
lebat exire: ꝛ geſticulatiõe ſui coꝛpis p̃dicere futura ſo/
lebat. Itẽ apis deus apũ. Et nota ꝙ apeſ naſcũt̃ de pu
tridis carnib⁹ boũ ſicut ſcabꝛones: ꝛ ſcarabei de carni/
bus equoꝝ: fuſi de mulis: veſpe de aſinis.

A pex cis maſ. ge. i. ſummitas Qđ. n. in ſummo eſt: a pedi/
dibus remotũ eſt. Et apex q̃ñqȝ lr̃a dicit̃. Et ꝓpꝛie api
ceſ dicũt̃ lr̃e ille q̃ ĩ fontiſpicijſ muroꝝ vł eccleſiaꝝ ſcri/
bunt̃: ſȝ quelibȝ lr̃a q̃ñqȝ dicit̃ apex. vnde ĩ marco: Un⁹
apex nõ pꝛeteribit a lege donec oĩa fiant. Et in pꝛinci/
pijs libꝛoꝝ: ꝛ ĩ titulꝭ legũ: ꝛ apex ligamẽ ꝛ apex dr̃ pile⁹
ſubtilꝭ quo gẽtiles ſacerdotes vtebant̃: ꝛ apex ſũmitas
galee. ſ. con⁹ ſup quẽ criſte ponũt̃. Et iñ h̃ apiculus li
dimi. quod ꝛ pꝛo littera: ꝛ pꝛo ligamĩe quo filateria đ
pendent: ꝛ pꝛo filis accipitur: ꝛ inde tũc apicio cis ſȝ
Hug. Pap̃. ꝟo dicit: Apex cis dictus ꝙ longe ſit a pe/
dibus. i. ſumma ps verticis vel coni vel galee vł mon/
tis vel littere. i. ꝟgula: ꝛ coma vel diſtinctiõis nota.

A piago: ab ape dr̃ hec apiago ginis herba c⁹ floꝛes apes
libenter colligũt: ꝛ maxĩe appetũt.

A piariũ: ab ape dr̃ hoc apiariũ rij: loc⁹ vbi apes mellifi/
cãt: qđ ꝛ h̃ apifoꝛiũ h̃ apiſteriũ dr̃.

A piaſter: ab apis dr̃ hic apiaſter ſtri: apũ magiſterꝭ. Uel
dr̃ ab ape ſicut calaſter a catulo: ꝛ hec apiaſtra: auis
q̃ libenter comedit apes: ꝛ eſt viridis coloꝛis que ꝛ me
rops dicitur.

A picio cis cere. i. ligare verbũ actĩ: ꝛ dr̃ ab apex apicis
vł apiculus apiculi.

A picioſ⁹ ſa ſũ. i. caluus capite: c⁹ frõtis ſũmitas appaꝛȝ.

A picit⁹ ta tũ. i. ligat⁹ ab apicio dr̃ vt ab apex.

A picula: inuenit̃ hec apes vel apis ab apes deſcendit h̃
dimi. apecula le. Ab apis ꝟo deſcẽdit h̃ apicula le: ꝑua
apis ſm Hug. vt ſupꝛa habes in apes. Hoc etiam ex ꝟ
bis Priſ. habet̃. vñ ipe dicit in vj. Notãdũ ꝙ a pede vł
a ſedẽdo ꝯpoſita per dis non ꝑ tiſ efferũt gtĩ: ꝛ a pede
quedã cõpoſita ſeruãt e. A ſedẽdo ꝟo mutant e in i vt
bipes bipedis deſes deſidis. excipit̃ hec apes hui⁹ apis
qꝛ hoc ſolum a pede ꝯpoſitũ vt q̃buſdã videt̃ e lõgam
ſuauit nec vlla ſyllaba creuit in gtõ. Oui. tñ ntũm hec
apis ꝓtulit in xvj. metha. Nõ apis inde tulit bos ſedu/
la floꝛes. qđ etiã dimi. oſtendit apicula quomõ fidicu
la docȝ p̃mitiui ſui ntũm fidis nõ fides eẽ. Inẽtio. n. li.
dic̃ idẽ Priſ. In es ꝓductaȝ deſinẽtia femĩna q̃cie de/
clinatõis vł q̃nte abiecta s aſſumũt cula: ꝛ faciũt dimi
tiua: ꝛ ſeruãt e ꝓductaȝ vt vulpes vulpecula. Excipitur
merces cui⁹ is gtĩ in vla cõuerſa facit diminitĩ merce
dula: ꝛ apes cui⁹ diminitĩ ꝓ e lõga i habuit apicula.
His viſis videt̃ dicẽdũ ꝙ ab apes deſcẽdit apecula: ꝛ
ab apis apicula: ſicut dic̃ Hug. ꝛ Priſ. innuit. Uñ ſci/
as ꝙ apud modernos apes ꝑ e eſt in vſu frequenti in
ntõ ꝛ apicula dimi. tñ ꝛ apis in ntĩo inuenitur: ꝛ etiã
apecula ꝑ e dimi. Sȝ tũc apecula regularit̃ deſcẽdit ab
apes: ꝛ apicula ab hoc ntõ apis.

A piculus li dimi. ꝑuus apex. vide in apex.

A pifera. funes qui coꝛnib⁹ antemne dextra ſiniſtraqȝ tẽ/
duntur retro verſa; ab a ꝛ pes pedis: ꝛ fero qꝛ longe a

pede mali vł veli ferunt cornua: ⁊ extēdūt cornua veli ⁊ corripit ſe.

A piſor ſori ge.neu.penul.corr.nomē eſt opidi.

A pis in apes vide. ⁊ ꝓdu.ꝑmā apis ꝑ deo egyptior.

A piſcor ſceris: vbū deponētale.i.acquirere: ab ape dr̄.

A pium pij: herba qua ſolebant coronari apices.i.capita hominum. ⁊ dr̄ ab apex cis ſm Hug.vel ſm Pap. Apium genus herbe: dictū eo ꝙ apices.i.capita antiquor triumphātiū vel poetaruꝫ ipſo coronabanť: quo internoruꝫ viſcerū dolores grauiſſimi ſapiuntur.huiuſmodi herba ebrietatē dr̄ ꝓhibere.

A planos. Planos quod eſt error vel vagatio cōponiť cum a quod eſt ſine: ⁊ diciť aplanos vel aplane aplanes.i.firmamentum quaſi ſine errore: qꝛ ſemꝑ moueť in eodem loco: ⁊ acuiť in fine.

A pluſtre ſtris: gubernaculuꝫ nauis vel armamētum: ⁊ deriuať ab appello lis: ⁊ habet ꝑmā naturaliter breuē vnde iuuenalis: Victeq̃ triremis apluſtre. ⁊ faĉ ntūs pluralis apluſtra: ⁊ genitiuus apluſtrū.inuenitur etiā apluſtria.

A poca ce ſe.ge.eſt ſcriptuꝫ qð creditor dat debitori ſoluenti in quo creditori ꝓfiteť ſe denarios debitos ſibi accepiſſe. ⁊ inde ēt ꝓfeſſio dr̄ ⁊ ſecuritas: qꝛ debitoreꝫ reddat ſecurum. ⁊ dr̄ ab apos quod eſt re: ⁊ capio qð ē receptio qꝛ recipiť ſoluto debito. ⁊ cōponiť cum anti qð eſt cōtra: ⁊ diciť hꝰ antipoca ce: ſcriptuꝫ qð debitor ſoluens dat creditori: in quo debitor notat ſe ſoluiſſe tātū ex tali cā. ⁊ dr̄ ſic: qꝛ cōtra apocā dať.vnde vſus: Apoca ſoluenti: dať anti ſuſcipienti.

A pocalypſis ſis: interpretať reuelatio: qꝛ ibi manifeſta ſꝰ que erāt abſcōdita. ⁊ eſt grecū: ⁊ ñ debꝫ accētuari in fine: ⁊ eſt cōpoſituꝫ ab apo: qð ē re: ⁊ calypſis quod eſt velamētum. vñ apocalypſor ſaris.i.reuelare: ⁊ corr.primā. Aurora: Eſt apocalypſis myſtica vba gerens. ⁊ eſt ſe.ge.apocalypſis.

A pocriſus a criſis qð ē ſecretū: ⁊ apo qð eſt de ꝯponiť apocriſus ſa ſum penul.corr.i.ocultus: ⁊ ſecretꝰ quaſi de ſecretis.i.de numero ſecretorū. Apocriſa ꝓpe dicūť illa ſcripta quor origo ⁊ autor ignorať: ⁊ q̃uis ibi ſint mľta vera: tñ nō habēť in autoritate propter plura falſa que ibi cōtinēť. vñ hꝰ apocriſarius q̇ deſcribit apocriſa ſm hug.vel ſm quoſdā apocriſus cōponitur ab apos quod eſt longe: ⁊ criſis qð eſt iudicium quaſi lōge a iudicio vł de quo nō poteſt certum haberi iudiciū Et dicitur dupliciter liber apocriſus: vel quia autor ignorať ⁊ vitas patꝫ: ⁊ talē recipit eccleſia nō ad fidei ꝓbationeꝫ: ſed ad error deſtructioneꝫ: quales ſunt liber Judith: et alij quos numerat hieronymus in ꝓlogo reguꝫ: Sapiētia inq̇t que vulgo ſalomonis iſcribiť: ⁊ ieſu filij ſyrach liber: ⁊ iudith: ⁊ paſtor: ñ ſunt in canone Vel diciť apocriſꝰ qꝛ de eius vitate dubitať: ⁊ tales ñ recipit eccleſia: vt eſt liber de infantia ſaluatoris: ⁊ de aſſumptione corpis beate vginis.

A pocriſarius: ab apo ⁊ criſis quod eſt ſecretū. cōponiť hic apocriſariꝰ vel apocriſarius.i.ſecretarius: cōſiliariꝰ vnde ⁊ quandoq̃ ſic dr̄ cācellarius: qꝛ ipſe ſecretariꝰ eſt regis vel imꝑatoris ⁊ eius ſecreta ſcit. ſed nomē ſonat quaſi de ſecrrtarijs: qꝛ rex vel imꝑator plures habꝫ ſecretarios ⁊ ꝯſolarios: quor vnus eſt cancellariꝰ. vñ in ꝑſcriptiōe tituli Priſ. ſic dr̄: Priſciani grāmatici ceſarienſis apocriſarij vł apocriſarij doctoriſ vrbiſ rome cōſtantinopolitane de arte gramatica liber primus incipit. vel ab apo qð eſt ab vel de: ⁊ criſis quod eſt aurū dr̄ hic apocriſarius.i.theſaurus. vel ſic dr̄ cācellariꝰ regis vel imꝑatoris: qꝛ habeat aurū in ſua cuſtodia.

A pocapa pe: vel apocope pes greca declinatiōe corr.primam. vnde quidam: Monade ſubtracta dicetur apocopa facta. ð hoc ſupra dixi in quarta parte i capitulo de methaplaſmo.

A podixes grece oſtēſio: ſm Pap. Hug. vero dicit: Apodixen oſtēſio: fantaſia: ꝓbatio: experimentum: virtus: poteſtas. vnde in vita beate Agnetis dicitur: Ad filiuꝫ meum voluiſti apodixen tue artis magice demōſtrare. ⁊ ꝓdu.penul.poſitiōe.

A poforetum ti penľ.ꝓdu.cōponiť ab apo ꝑpoſitiōe greca: ⁊ foros. ⁊ apofertum etiā dr̄: ⁊ tūc cōponiť ab apo ⁊ fero fers. ⁊ ſunt apoforeta vaſa ſic dicta: a ferēdo poma vel aliud: ⁊ ſunt plana.

A pogeum gei eſt cōſtructū ſub terra edificium: qð nos atrum vel ſpelūcam dicimus ab apo quod eſt de: ⁊ ge qð eſt terra. idē diciť ipogeum ab ipoſ quod ē ſub: ⁊ ge terra.

A poleſma: diffinitio ⁊ cōſummatio diſputatiōis.

A ppollo linis: ꝓpꝛuꝫ nomē viri corr.ꝑmā. vnde ſcribitur per vnum p: ⁊ geminū l. vnde Virgi. in vj. enedorū: Cōcutit ⁊ ſtimulos ſub pectore vtit apollo. vnde corripit primā de apollo. Aliquādo aūt eſt īdeclinabile. vnde ꝑma corinth. c.j. Ego quidē ſuꝫ Pauli: ego aūt ſuꝫ apollo. ⁊ tunc videť ꝙ debeat in fine acui: ſicut equꝰ pharao: licꝫ vſus aliquorum cōtradicat Pap. dicit: Apollo agentibus ſol diciť.

A pollinus nij. ꝓpꝛium nomē viri ꝑmā corr. vnde in aurora ſcribiť: Miſſus apollinꝰ dux nuꝑ factꝰ ab illo.

A pologeticus ca cum.i.excuſatorius vł reſpōſoriꝰ: diciť ab apologia ſm Hug. Pap. dicit: Apologia: excuſatio vnde apologeticū dicitur.i.ſatiſfactionis iudicium: verum teſtimonium.

A pologia: excuſatio vł reſpōſio: ab apo quod eſt re: ⁊ logos qð eſt ſmo: quaſi ſmonis relatio.i. reſpōſio. vnde i decretꝭ Alexandri Pape: Clerici qui alios accuſant iuſtaꝫ accipiāt apologiaꝫ. Et eſt poſita apologia ibi ꝑ defenſione vł negatiōe ſola. naꝫ in ea ſolēt quidaꝫ accuſantibus reſpōdere: ⁊ acuiť gi in penľ. ſyllaba.

A pompeius grece: emiſſarius latine. vnde ⁊ hircꝰ apompeius dicebať emiſſarius: qꝛ emittebatur in deſertuꝫ. vide in emiſſarius.

A poplexia eſt ſubita ſanguinis effuſio qua ſuffocatiītereunt: ſic dicta: qꝛ ex letali ꝑcutiōe repētinꝰ caſus fiat. Greci igiť ꝑcuſſiōeꝫ apoplexim dicūt.

A poria. Porus ri cōponiť cuꝫ a: ⁊ diciť hec aporia rie.i. apertio vel labor: angor: alcunes: ſtimulus: ictus: vulnus: cura: tediū: moleſtia: Eccľ. xxvij. Aporia homīs in cogitatu illius. ⁊ inde aporio rias.i.aperire: enucleare: ⁊ de paupare: ⁊ tunc eſt actiñ. Jteꝫ aporiare.i.laborare vel laborādo ſudare ⁊ anxiari: ⁊ tūc ē neutrū. Jnueniť etiam inde ponēti genere in eodeꝫ ſenſu. vnde ad corinth. Aporiamur ſed nō deſtituimur. vbi pōt eſſe paſſiuuꝫ ꝑ depaupari. Jſidorus tñ dicit ꝙ aporos grece: latine diciť pauꝑ. vnde aporiare.i. pauꝑem facere. ⁊ aporus ra ruꝫ.i.diuinus: pauperū enī eſt diuibos eē ⁊ regnū habere celorū.

A porus in aporia vide.

A poſiopaſis ſis penul.corr. eſt validus defectuſ oratiōis De hoc ſupra dixi in q̃rta parte in capitulo ð coloribꝰ rhetoricis.

A poſtata te cōponiť ab apo quod eſt re: ⁊ ſtolos miſſio vnde hic ⁊ hec apoſtota te: peruerſus: renūciatus: refuga: retromiſſus. Et ꝓpe ille diciť apoſtata qui ꝑmo

bene agit:ſꝫ poſtea ꝑuertit ⁊ male agẽdo ⁊ retro abit.
vnde videt̃ cõponi ab apo ⁊ ſtans: quaſi retro ſtans.
Uel vt alij dicũt deriuat̃ ab apoſtolꝰ per cõtrariuꝫ: vl̃
ab apoſtus ſta ſtũ: qꝺ eſt ꝑuerſus ⁊ cõtrarius: ⁊ fit ab
appono. vñ apoſtaticus ca cuꝫ.i.ꝑuerſus: ⁊ hec apoſta
ſia ſie.i. renũciatio: retro ad malũ moꝛẽ itio: ⁊ acuit pe
nultimaꝫ. Et apoſtoto tas: retro abire: a bono ꝑuerti
peruerſe agere. vnde ⁊ eccle. xix. Uinũ ⁊ mulieres apo/
ſtatare faciũt etiã ſapiẽtes. ⁊ coꝛꝛ. ꝑmã apoſtata. vnde
Sedulius: Tũc vir apoſtolicꝰ: nũc vilis apoſtata fcũs.

A poſtema matis ge. neu. dura humoꝛũ collectio in coꝛ
poꝛe: ſic dictũ a collectiõe humoꝝ: nã greci apoſtemas
collectiões vocãt. ⁊ ꝓdu. ſte.

A poſtolus. apo qꝺ eſt de vel re cõponit̃ cum ſtolos qꝺ
eſt miſſio: ⁊ dicit̃ hic apoſtolus li.i. miſſus. ⁊ dicit̃ a/
poſtulus quaſi demiſſus.i. de celo vel a deo miſſus. A/
poſtolus grece: liſan hebꝛaice: miſſus latine. vnde hic
a poſtulatus tus tui: officium vel dignitas apoſtoli/
⁊ apoſtolicus ca cũ: ⁊ hic apoſtolicꝰ ci: pꝛo papa. Apo
ſtolici etiã dicti ſunt quidaꝫ heretici qui nihil poſſidẽ
tes ꝓpꝛiũ: nõ recipiũt aliquos q̃ aliquo in hoc mũdo
vtuntur. ⁊ hic ⁊ hec apoſtolaris ⁊ hoc re: Et cõponit̃
apoſtolꝰ cũ con: ⁊ dicit̃ coapoſtolus.i. ſimul apoſtolꝰ
cũ alio. ⁊ coꝛꝛipit ꝑmã apoſtolus. vnde in auroꝛa dicit̃
Sanctus apoſtolicꝰ Lucas dilucidat actꝰ. Et nota
ꝙ dictis apoſtoloꝝ ſine pꝛobatione credenduꝫ eſt: ſic̃
dicã in ſymbolum. Et ſcias ꝙ de nece apoſtolꝛuꝫ ita
legitur in quadaꝫ chꝛonica: Claudiꝰ imperat. Marcꝰ
euangeliũ ſcribit. Apoſtoli per oꝛbẽ diuidũt̃. Petrus
romã venit: Andreas achaiã: ibiq̃ crucifigit̃. Johãnes
epheſum viuꝰ intrat ſepulcꝝ. Jacobus maioꝛ hieroſo/
lymis decollat̃. Thomas in india lancea tranſfigitur.
Philippus in phꝛigia crucifigit̃ ⁊ lapidat̃. Jacobꝰ mi/
noꝛ hieroſolymis pertica fullonis occidit̃. Bartholo/
meus in maioꝛi india excoꝛiatur: deiñ decollat̃. Mat
theꝰ in ethiopia in altari lancea ꝑfoꝛat̃. Simõ ⁊ iudas
ĩ ꝑſia a põtificibꝰ idoloꝛũ tumultu populi interimũt̃.
Mathias in iudea ꝓ chꝛiſto patit̃. Lucas in bithimia
obijt. Marcꝰ allexandrie martyriũ cõpleuit. Barna/
bas in ſalamia cremat̃. Quartodecimo ãno claudius
veneno interijt. Nero ſucceſſit: mr̃eꝫ euiſcerat: Soꝛoꝛẽ
ſtupꝛat. Romã ĩ duodecim ꝑtibus ĩcendit. Senecã in
terficit. ranas apud lateranũ euomit. Petrũ crucifigit
Pauluꝫ decollat. impat annis tredecim: mẽſibꝰ ſeptẽ
a lupis deuoꝛat̃. vide in numerus. Uolo etiã te ſcire
ꝙ ſicut dicit Hieronymꝰ cõtra Jouinianũ in ꝑmo li.
ĩter duodecim vnus eligit̃: vt capite ↄſtituto ſciſmatꝭ
tolleret̃ occaſio. Sꝫ cur ñ Johãnes qui electꝰ ẽ virgo:
Etati delatum ẽ: qꝛ Petrus ſenioꝛ ẽ ne adhuc adole/
ſcẽs ⁊ pene puer ꝓgreſſe etatis hominibꝰ ꝑferrẽtur: ⁊
magiſter bonus q̃ occaſiões iurgij debebat auferre di/
ſcipulis: ⁊ dixerat eis: Pacem meam do vobis: pacem
rem relinquo vobis. ⁊ q̃ voluerit inter vos maioꝛ eſſe
minimꝰ omniũ fiat: ne in adoleſcẽteꝫ quẽ dilexerat cãꝫ
ꝑbere videret̃ inuidie. Ut aũt ſciamꝰ tũc puerum fuiſ/
Johãnem: manifeſtiſſime docẽt eccleſiaſtice hiſtoꝛie
ꝙ vſq; ad traiani imperiũ vixerit.i. pꝰ paſſionẽ domini
anno ſexageſimo octauo doꝛmierit: qꝺ nos in libꝛo ꝺ
illuſtribus viris bꝛeuit̃ ꝑſtrinximꝰ. Ambꝛoſius etiã dic̃
ſuper Lucã: Myſticũ eſt ꝙ Maria ↄmẽdat̃ Johãni
inter ceteros iunioꝛi: qꝺ nõ ocioſis auribꝰ debemꝰ ac/
cipe: ꝑiculoſa ẽ. n. mulieribꝰ copula adoleſcẽtꝭ: ⁊ ſpẽs
iuuẽtutis. Jtẽ ſcias ꝙ Poꝛphiriꝰ arguit Mattheũ ⁊ a
poſtolos q̃ ſecuti ſunt ↄtinuo chꝛiſtũ: vt dic̃ Hierony.
in Mattheũ: Arguit inq̃t Poꝛphiriꝰ ⁊ Julianꝰ Aug.
vel impitiã hiſtoꝛiographi mentientis vl̃ ſtulticiã eoꝝ
q̃ ſtatim ſecuti ſũt ſaluatorẽ quaſi irrationabilit̃ qũo/
libet vocãtem hominẽ ſint ſecuti: qũ tantas virtutes tã
taq; ſigna ꝑceſſerint que apoſtolos anteq̃ꝫ crederẽt vi
diſſe non dubium eſt. Certe fulgoꝛ ipſe ⁊ maieſtas di
uinitatꝭ oculte: q̃ ẽt ĩ humana facie r̃lucebat ex chꝛiſto
ad ſe vidẽtes trahere poterat aſpectu. Si enĩ ĩ magnete
lapide ⁊ ſucinis hec eẽ vis dr̃ vt anulos ⁊ ſtipulã ⁊ fe/
ſtucas ſibi copulãt: q̃nto magꝭ dominꝰ creaturaꝝ om
nium ad ſe attrahere poterat qꝺ volebat. Gꝛegoꝛiꝰ aũt
dicit: Nulla chꝛiſtuꝫ facere adhuc miracula Petrus ⁊
Andreas viderãt: ⁊ tñ ad vnum domini pꝛeceptũ hꝫ qꝺ
videbãt̃ poſſidere obliti ſunt. q̃nta nos eius miracula
vidimus: quot flagellis affligimur: q̃ntis minaꝝ aſpi/
tatibus deterreimur: ⁊ tñ vocãte ſeq̃ cõtemnimꝰ.

A poſtrophe phes accẽtuat̃ ĩ fine. Dicit̃ etiã apoſtropha
phe: ⁊ tũc non acuitur in fine. ⁊ ẽ apoſtꝛophe tranſitꝰ:
regreſſus: reuerſio: ſm Pap̃. De hoc req̃re ſupꝛa in q̃r/
ta ꝑte in tractatu de coloꝛibꝰ rhetoꝛicis.

A poſtrophus. Trophos qꝺ eſt cõuerſio cõponit̃ cũ apo
qꝺ eſt de vel re: ⁊ dicit̃ hic apoſtrophus: virgula: regu/
la: quaſi pars circuli dextra ad ſummaꝫ lr̃aꝫ poſita in
his dictionibus in fine tribunal ⁊ pirrin: q̃ nota oſtẽ/
dit̃ deeſſe in ſmõe vltĩa vocal̃: vt tribunal ꝓ t̃bunale:
pirrin ꝓ pirrine. ⁊ ad hoc oñdẽdũ ibi ponit̃: vel ideo
vt ibi denotet̃ accẽtus debere poni in fine: vel ideo vt
ibi denotetur vltima ↄſonãs cuiꝰ ſubtracta eſt vocal̃
recuruari ⁊ apoſtrophari.i. cõuerti ⁊ reuerti ad pꝛece/
dentẽ vocalem: vnde apoſtrophꝰ dicitur. ⁊ coꝛꝛi. ſtro.

A potheca. Theca cõponit̃ cũ apo qꝺ eſt re: ⁊ dicit̃ hec
apotheca ce.i. repoſitorium vel recõditoꝛiũ: ⁊ qꝛ ĩ his
homines eleboꝛatas fruges reponũt. vnde hic apothe
carius rij: q̃ cuſtodit aphotecam: vl̃ mercatoꝛ. vl̃ apho
tecarius ria rium: ad aphotecã ꝑtinens. ⁊ ꝓdu. penul.
aphotheca: chiroteca. entheca.

A pozima: vis coactarũ herbarũ. ⁊ ↄponit̃ ab apo ⁊ zima
quod eſt vis: ⁊ coꝛꝛ. penul. Macer: Uis potiꝰ ſeminuꝫ
vel apozima ꝓderit huiꝰ.

A pparitiuũ v̾bum eſt verbuꝫ definẽs in co: vt vellico: nu
trico: albico. De hꝫ dixi in tercia parte ĩ tractatu de ſpe
ciebus v̾boꝝ.

A pparitoꝛ. ab appareo res deriuat̃ hic apparitoꝛ toꝛꝭ.i.
ſeruiens: qꝛ appareat ⁊ videat̃ vt pꝛeſto ſit ad obſeq̃uꝫ
Uel apparitoꝛes vocamꝰ eos q̃ apparere faciebant re
os in cõſpectu iudicũ.

A ppello las laui cõponit̃ ex ad ⁊ pello las: qꝺ eſt voca
re: ⁊ mutat̃ d in p: vnde appealatiuus ua uũ. ⁊ ẽ appel
lare aduocare. Jteꝫ appellare.i. ad aliuꝫ iudcẽ vocare:
vel audiẽtiã alterius iudicis poſtulare. Et vt dic̃ Ber/
nardus in iiij. libꝛo de cõſideratiõe: Appellaſſe inique
iniquuꝫ eſt: Jnique ⁊ impune iniquaꝝ appellatiõnuꝫ
fomes. iniqua aũt omnis appellatio ad quã iuſticie in
opia nõ coegit appellare: ñ vt graues: ſꝫ ſi g̃uerꝭ licet.

Appello lis appuli cõponit̃ ex ad ⁊ pello lis: ⁊ mutatur
d in p ⁊ eſt appellere ad poꝛtũ venire vl̃ ĩpellere: ⁊ ap/
pelere.i. applicarre. vñ Terentius: Poſt q̃ꝫ poeta ani/
mũ ſuũ ad ſcribẽdũ appulit.i. applicuit. Põt etiaꝫ apel
lo apuli apulſũ cõponi ex a ⁊ pello: ⁊ tunc ſcꝛibit̃ per
vnum p. ⁊ ẽ apello ab aliqꝰ pello vl̃ amoueo. vñ apul/
ſus ab vꝛbe.i. amotus: Eſa. xxviij. Ablactatos a lacte: a/
pulſos ab vberibus.i. amotos.

A ppẽdix. ab appendo dis dicit̃ hic ⁊ hec ⁊ hoc appẽdix
cis quod alicui appẽdẽdo adheret. vnde appẽdix dicit̃

manſiuncula q̄ magne domui adheret.ſ.que appēdit parieti:nō habēs tectū diuiſum ī duo latera.vnde hoc appendicium cii:idē.ꝛ appēdicius cia ciū.

A ppendo. Pendis cōponit cū ad:ꝛ dicit appendo dis ꝛ mutat d ī p.i.ſuſpēdere:vl' librare pōderare.vnde hic appēſor ſoris:ꝛ appēſorius ria riū.

A ppeto tis tiui titū habet preteritū ꝛ ſupinū ad modū q̄rie:ꝛ componit ex ad ꝛ peto ꝛ mutat d in p.ꝛ eſt appetere:deſiderare:acquirere.vnde hic appetitꝰ tus tui penul. ꝓducta in ntō:ꝛ hic ꝛ h̄ appetibilis ꝛ hoc le:ꝛ h̄ appetitor penul. ꝓdu.

A pplaudo.plaudo cōponit cū ad:ꝛ mutata d ī p dicit applaudo dis plauſi.i.alicui plauſum facere:ꝛ inde h̄ applauda de:vel appluda de.i.ſorbiciuncula ex paleis facta circa quā pueri ſolebāt applaudere.Uel aplauda etiā dicit furfur.

A pplauda de:in applaudo vide.

A ppodio as aui.i.innitor:ex ad ꝛ podio dias:mutata d in p.vide in podio as.

A ppono nis ſui ſitū:ex ad ꝛ pono nis:ꝛ mutat d in p. ꝛ eſt apponere:adiungere:addere:ꝛ inde appoſitꝰ ta tū ꝛ per ſyncopā apoſtus ſta ſtū.i.peruerſus ꝛ cōtrarius. vñ apoſte aduerbiū.

A ppoſitio onis:q̄dā figura ē q̄ ſupra dixi in quarta pte: vbi egi de allotheca cap.de ſyntheſi.

A ppoſtus in appono eſt.

A ppretior aris appciatꝰ ſum:exiſtimare:pcium defmiare:ꝛ ꝯponit ex ad ꝛ precior aris:a eſt deponēs. antiq̄ tn̄ precio as:ꝛ apprecio as in actiuo genere declinabant Zacharie decimo:Decorū pciū quo appreciatus ſum ab eis.

A pphendo dis di ſum:ex ad ꝛ p̄hēdo dis.

A pprime.pme cōponit cū ad ꝛ mutata d in p dr̄ apprime per geminū p.i.valde.vel ſunt due partes poſite ꝓ vna:ꝛ teneat d.ꝛ dicat adprime:ꝛ deb; ſemp media ꝓduci ſm Hug. Macer: Apprime ſumptis zedoar obſtare venenis Affirmāt ꝛc̄. In legenda etiā beati Auguſtini inuenit hoc vocabulū apprime. Et vide Hug. vult ꝙ ſi ſit vna ps vel due poſite ꝓ vna tunc retinet d. Priſtianꝰ aūt ī tractatu de aduerbijs dicit ꝙ apprime eſt pars compoſita.dicit enī ꝙ prime ponitur aduerbialiter: qd̄ oſtēdit Terētius qui cōpoſitū ab eo in andria ꝓtulit.na; id arbitror apprime in vita eſſe vtile:ſicut dixi ſupra ī tertia parte vbi egi de aduerbijs.

A pprimo mis appreſſi appreſſum.i.ad aliquē premere vel iuxta.ꝛ componit ex ad ꝛ premo mis: ꝛ mutat d in p:ꝛ pre in pri corre.

A ppropio as aui are Inde appropians antis.Et eſt appropiare approximare:appropīquare.ꝛ ꝯponit ex ad: ꝛ ꝓpio as.vide in ꝓpius. Lu.x. Appropians alligauit vulnera eius.ꝛ nō habet r ī penul.ſyllaba.

A ppuli penul.correpta eſt preteritum de appellio lis. vide in appello.

A pricitas tatis.i.calor:iucunditas. ꝛ dicitur ab apricus ꝛ ſcribit per vnū p.

A pricꝰ.ab aprilis dr̄ apricꝰ ca cū i.delectabilis ꝛ iucūdꝰ: eo ꝙ in illo menſe ſit pulcrū tp̄s ex ꝓductiōe florū.vñ h̄ apricitas.Proprie aūt locus apricus dr̄ ſine frigore: q̄ſi ſine rigore frigoris:vel q: ſit apertus celo.ſ.delectabilis locꝰ: ꝛ ꝓdu.pri. Horatius in epiſto. Quicq̄d ſub terra eſt in apricū ꝓfert etas.i.in apertū.

A prilis dr̄ quaſi aperilis:q: tūc terra apitur ꝛ flores germinat.Uel dr̄ ab affrodita qd̄ eſt venus:vñ aprilis q̄i affrodilis:vel q̄i afrilis.i.venerius:q: ille mēſis dedicatus eſt veneri:vel q: in eo h; feſtum ſuū:vel q: ī eo nata fuit.ꝛ facit ablatiū in i tm̄ vt apl'i.

A ptitudinarius. Aptitudo.i.conuenientia:vñ aptitudinarius ria rium quod ſignificat ꝓprietatis aptitudinē vt riſibilis.

A pto.ab aptus dicitur apto tas verbū actiuum. ꝛ componitur vt apto tas: coapto.tas:preapto p̄aptas. ꝛ ab his omnibus verbalia.

A ptotus.ptotos qd̄ ē caſus cōponit cū a qd̄ eſt ſine: et dr̄ aptotꝰta tū:q̄ſi ſine caſu:ꝛ corri.pto.

A ptus ab apiſcor dr̄ aptꝰpta ptū q̄ libēt acq̄rit. ꝛ habet modū in exponēdo:ꝛ ē nomē nō pticipiū in nr̄o vſu.ꝛ etiam verbum.ſ.apiſcor non eſt in vſu.et comparatur vt aptior tiſſimus.

A pud ꝑpoſitio p d ſcribitur:q: veteres pro apud ad ſunt ſepe vſi duabꝰ medijs litteris ſubtractis ſ; Hug. Paſ. aūt dic̄ ꝙ ad deriuat ab apud p ſyncopā.

A pulia lie ꝓuincia vbi cōditu; ē brundu ſiū.vñ apulꝰ la lū:homo de apulia.ꝛ ꝓducit primā.

A pulus penul.correpta:hō de apulia:ꝛ ꝓdu.a.

A qua aque dr̄ ab equs qua quū: vel ab equo quas dicit ꝓpter equalitatē ſupficiei.ꝛ mutat ae diphthongꝰ in a breuē.vñ Papias dicit:Aqua dicta eſt:q: eiꝰ ſupficies ſit equalis.vide ī terra ꝛ in vnda. ꝛ ab aqua hec aquula le diminutiuū.

A quagiū. Aqua cōponit cum agito tas:ꝛ dr̄ hoc aquagium gii.i.aquedutꝰ:qd̄ ꝛ hoc aqueductile lis dicit.ſ. via p quā aqua agitat ꝛ ducit de ꝓprio loco. ꝛ h̄ aq̄licū cii ꝓ eodē:vel guttatoriū:q: p illud aqua elicit.i. foras emittit.

A qualiciū cij.locus p quem aqua elicit a propo alueo.ꝛ componit ab aqua:ꝛ licio cis.

A qualiculꝰ li.i.vētriculꝰ in aqualis vide ꝛ in venter.

A qualis.ab aqua dr̄ hic ꝛ h̄ aqualis ꝛ hoc le:ad aquā ptinēs.ꝛ ſubſtātiue aquale lis.i.vas aquatile groſſū ꝛ latum.vñ Plautus: Date illi ſellā vbi ſedeat:ꝛ aq̄le cū aqua:qd̄ q̄nq; accipit ꝓ groſſo vētre.ꝛ inde venit h̄ aqualiculꝰ li.i.vētriculꝰ. vñ Perſiꝰ: Pinguis aq̄liculus penſo ſexq̄pede extat.

A qualiū lij.ſūma ps capitis ab aqua deriuat:iō ſic dc̄a q: pus ſuſcipiat aquā defluentē q̄ totū corpꝰ.

A quamaniale lis dr̄ vas ſup qd̄ cadit aqua: q̄ abluunt digiti ſacerdotū poſt ſuſceptionē corpis chriſti:qd̄ tenere ꝛ pparare deb; ſubdiaconꝰ:ꝛ ꝓdu.ni.

A quariolꝰ li maſ.ge.ab aqua dr̄.ſ.ſuiens meretrici: qui crebro defert aquā ad eam mundandā ꝛ venuſtandā ꝛ corripit penul.

A quarꝰ.ab aqua dr̄ hic aq̄rꝰrij:ꝓ quodā celi ſigno:eo ꝙ tūc qn̄ ſol ē ī eo eſt abūdantia aquaꝝ. Et aquarius dr̄ ſuiens q̄ portat aquā:vñ hic hec aquaria:ancilla que aquā defert.

A quaticꝰ.ab aqua dr̄ ab aqua penul.corre.ꝛ h ꝛ h̄ aq̄tilis ꝛ hoc le:pro eodē.

A quebibꝰ. aqua cōponit cum bibo: ꝛ dr̄ hic aquebibꝰ bi penul.corre.qui ſepe bibit aquā.ꝛ poteſt declinari adiectiue.

A queuomꝰ.aqua componit cum vomo mis:ꝛ fit h aq̄uomꝰmi: qui aquā vomit.ꝛ pōt declinari adiectiue:ꝛ corripit uo.

A quila.ab acuo is dr̄ h̄ aq̄la le:auis: eo ꝙ acute videat. vñ dicit Papias: Aq̄la ab acumie oculoꝝ dicta:q: irreuerberato viſu ſolē inſpiciat. Itē aquila eſt ſignū in celo.ꝛ ab aquila dr̄ aquilꝰ la lum: qui naſū h; curuū in ſūmitate vt aquile roſtꝝ.ꝛ eſt aq̄la ꝓmiſcui generis:ꝛ

ſub vna voce ꝛ vno articło.ſ.femino comꝑhendit ani malia vtriuſqꝫ ſexus: vt alba aquila dr̄ tam ꝓ mare q̄ꝫ ꝓ femella. Et vt dic̄ Grego. in moral. aquile noīe ſcō ruꝫ ſubtilis intelligētia ꝛ ſublimis eoꝝ cōtemplatio fi guraſ. Cunctaꝝ quippe auiū viſum acies aq̄le ſuꝑat: ita vt ſolis radiis fixos ī ſe eiꝰ oculos: nulla lucis ſue coruſcatiōe reuerberatos claudat. vide ī turtur.

A quileꝰ in aquila vide.

A quilinꝰ. ab aquila dr̄ aquilinꝰ na nuꝫ: poſſiuū nomen vt aquilina pēna. ꝛ hi aq̄lini noꝝ: demones q̄ in ſimili tudine aquilaꝝ apparēt. ꝛ ꝓdu.li.

A quilo. ab aqua dr̄ hic aquilo onis q̄ſi ligans aquas: q2 ventus eſt ſerenus: ꝛ aquas ſtringit. ꝛ aquilus la lum dicebāt antiqui ꝓ niger gra grū. vnde acquileꝰ lea leū .i. niger vel fuſcus ſm Hug. Pap. vō dicit: Aquilo ven tus ad ſeptentrionis ſiniſtrā dictꝰ ꝙ aquas ſtringat ꝛ nubes diſſipet: eſt eniꝫ gelidus ꝛ ſiccus. Idē ꝛ boreas q2 ab hyperboreis oꝛis flat. Eccli. xliij. Frigidꝰ ventus aq̄lo flauit ꝛ gelauit cryſtallos ab aqua.

A quoꝛ. ab aqua dr̄ aquoꝛaris deponēs. ꝛ cōponiſ vt ad aquoꝛaris ꝓ eodē. ſ. ad aquā ducere vl̄ poꝛtare anima lia. Inueniſ tñ actiuū adaquo as. vnde theodolus: En adaquare regē ſimul ꝛ ſleuare caloꝛē Gen. xix. Donec oīa pecoꝛa ꝯgregenſ. ꝛ amoueamꝰ lapidem de oꝛe pu tei vt adequemus greges.

A quoſus. ab aqua dicitur aquoſus ſa ſum: plenus aqua ꝛ ꝓpꝛie dr̄ locꝰ aquoſus: potio vero aquata. ꝛ ꝯparaſ vt aquoſioꝛ ſimus. vnde hec aquoſitas tis: inundantia aquaruꝫ.

A qula in aqua eſt.

A ante R

A ra. ab aro aras h̄ ara huiꝰ are: q2 vt aratiōi hñ ꝓueniret ꝛ ſolebat ara iſtitui. Alij vō dicūt ꝙ deriueſ ab ardeo. eo ꝙ victime ibi ardeāt. Scias tñ ꝙ ara dr̄ ꝓ altari: ꝛ ſtabulo poꝛcoꝝ. Sꝫ ara ꝓ altari ꝑmā ꝓdu. ꝛ ñ aſpiraſ ſed hara ꝓ ſtabulo poꝛcoꝝ ꝑmaꝫ coꝛ. ꝛ aſpiraſ. vnde v̄ſus: Eſt hara poꝛcoꝝ breuis: non ara deoꝝ. vl̄: Poꝛcū nutrit hara: gētilis quē necat ara.

A rabia. ab ara re h̄ arabia hie: q̄ ſacra interꝑtaſ: q2 regio illa thure abūdat. hāc greci endemō: noſtri beatā no minauerūt. Eadem eſt nominata ꝛ ſaba a filio Chus: qui dictꝰ eſt ſaba.

A rabil. ab aro aras h̄ ꝛ h̄ arabil ꝛ h̄ le: vt tra arabil. i. bo na ꝛ apta ad arandū. ꝛ ꝯparaſ vt arabilis lioꝛ liſſimꝰ.

A rabis genitiuꝰ de arabs coꝛ. penl. ſed qñ eſt verbū fu turi tꝑis eā ꝓducit. vnde v̄ſuſ: Dic arabs arabis: ab ara tñ exit arabis.

A rabs. ab arabia dr̄ hic ꝛ hec arabs bis gētile: ꝛ arabicꝰ ca cū poſſeſſiuū. Arabici etiā dicti ſūt q̄dā heretici in a rabia exoꝛti: dicētes animā cū coꝛpe moꝛi: ꝛ in nouiſ ſimo vtrūqꝫ reſurgere. ſm Hug. Pap. ſic dic̄: Arabs a rabos grece: hic arabs bis: ꝛ arabꝰ bi latie.

A radij quidā populi. vide in amoꝛreꝰ.

A ranea. ab aere ſm Rabanū dr̄ hec aranea nee: q̄ſi aera nea: eo ꝙ ex aere nutriaſ. ꝛ h̄ aranꝰ inueniſ: ꝛ araneus nea neū. vñ diminutia: ab aranꝰ hic araneolꝰ li: ꝛ ab aranea hec araneola le. i. parua aranea. Pap. etiaꝫ dic̄: Aranea vermis ab aere dictus: eo ꝙ in aere fila gerat Hug. aūt magl̄ appꝛobat ꝙ aranea dicaſ ab aragne q̄ fuit mutata in araneaꝫ ſm fabulas.

A rapagare. i. effodere vl̄ ſculpe ab area: ꝛ ponitur ſimpli citer ꝓ effodere. ꝛ cōponiſ ab aera: ꝛ pagꝰ qḋ ē villa.

A rapagatꝰ ta tū: ab area effoſſus: ꝛ dr̄ ab arapagare. vñ Plautus ī aularia: Aurum mihi intus arapagatū ē.

A ratellū li diminitiuū. i. paruuꝫ aratrum: ſicut a cerebꝛo cerebellum diminutiuuꝫ.

A rtiuncula le foſſa parua que inſtar ſulci aratur. ꝛ diciſ ab aro as: vel ab aratoꝛ. vnde Reguꝫ tercio cap. xviij. Fecit aqueductum: quaſi per duas aratiunculas in circuitu altaris.

A ratoꝛculus li diminitiuū: puus aratoꝛ.

A ratoꝛius ria riū: locꝰ qui pōt arari: ab aro ras.

A ratrū tri ab aro as dr̄ coꝛ. penul. naturaliſ. vnde in au roꝛa dr̄ ſup leuitico: Noſtre carnis humuꝫ crucis hic aratro quaſi ſulcant.

A rbiter tri tro ſcōe declinatiōiſ dr̄ ab arbitroꝛ traꝛ. ꝛ ac cipiſ in tribꝰ ſignificatiōibꝰ. Arbiter enī diciſ reuelatoꝛ conſilioꝝ: vt in ſaluſtio: Procul arbitris omnibꝰ amo tis: arbiter teſtis: arbiter. iudex. Sed differūt: q2 iudex ex lege: arbiter ex volūtate iudicat. inde hoc arbitrium trij. Et ſcias ꝙ in cōmuni vſu eſt ſecūde declinationis Inuenitur tñ etiam in tertia arbiter tris tri ſicut ponit Gregoꝛiꝰ in moꝛalibus. Etiā Pap. dicit: ꝙ arbiter eſt ſecūde ꝛ tercie declinatiōis: ſm Salu. ſecunde: ſm vō regulas Priſ. eſt tercie.

A rbitriuꝫ trij. o ab arbiter. ꝛ eſt libex arbitriū facultas rationis vel volūtatis qua bonū eligiſ gratia exiſtēte vel malū eadē eſſe deſiſtēte. Et ſcias ꝙ eſt triplex li bertas. ſ. neceſſitate: a peccato: a miſeria. A neceſſitate ꝛ ante peccatuꝫ ꝛ pꝰeque libex eſt arbitrium. ſicut enī tūc cogi nō poterat: ita nec modo: icꝫ volūtas merito apud deum iudicaſ: que ſemper a neceſſitate libera ē: ꝛ nūq̄ poteſt. Ubi neceſſitas ibi non ē libertas: vbi nō eſt libertas nec volūtas: ꝛ iō nec meritū. Hec libertas ī omnibus eſt tā in malis q̄ꝫ in bonis. Eſt alia libertas a peccato. ſ. de qua dicit apoſtolꝰ: Ubi ſpūs domi. ibi libertaſ. Hec libertas a ſuitute peccati liberat ꝛ ſuos iuſticie facit: ſicut econuerſo ſeruitus peccati liberos fa cit iuſticie. Hanc libertatē hō peccādo amiſit. Ideoqꝫ Augu. dicit ꝙ hō male vtēs libero arbitrio: ꝛ ſe ꝑdidit ꝛ ipm: q2 ꝑdita eſt ꝑ peccatū libertas: nō a neceſſitate ſed a peccato. Qui. n. facit paccatū ſeruꝰ ē peccati. Iſtā libertateꝫ que eſt a peccato illi ſoli nūc hñt quos filius ꝑ gratiam liberat ꝛ repat: nō ita ꝙ penitꝰ ſint ſine pec cato in hac moꝛtali carne: ſed vt peccatū in eis nō do minetur neqꝫ regnet. ꝛ hec eſt vera ꝛ bona libertas q̄ bonam parit ſeruituteꝫ. ſ. iuſticie. Eſt aūt libertas a mi ſeria: de q̄ apoſtolus ad romanos ait: Et ipſa creatura liberabiſ a ſeruitute coꝛruptionis in libertatem glorie filioꝝ dei. Hanc libertatē habuit hō ante peccatū. q2 oī carebat miſia: ꝛ nulla tāgebaſ moleſtia: ꝛ plenꝰ hēbit ī futura beatitudīe vbi miſ eē nō poterit. Sꝫ in hac vi ta q̄ ē iſ pꝛimū peccatū ꝛ vltimaꝫ cōfirmationē nemo a miſeria liber eſt: q2 pena peccati non caret. Libertas a pctō ꝛ a miſeria per gratiam eſt: libertas aūt a neceſſi tate per naturaꝫ. Scire etiam opoꝛtet ꝙ vt dic̄ pto lemeus: Homo ſapiens dominaſ aſtris: q2. ſ. per ſapiē tiaꝫ ſuaꝫ pōt vitare ea ad que aſtra diſponūt. de hoc ēt require in aſtrum: ꝛ in moꝛs. vide etiam in voluntas. Itē ſcias ꝙ q̄tuoꝛ ſūt ſtatus liberi arbitrij. ꝛ de quolibꝫ accepit chꝛiſtus: vt dicā in liber hera herū. Quare auteꝫ deꝰ nō fecit hominem impeccabilem: vel qui peccare nollꝫ: dicaꝫ in ꝑſcio.

A rbitꝛoꝛ traris tratus ſum: trari. i. exiſtimare: vel eſtima re. ſed differūt: q2 exiſtimare vel eſtimare eſt apud ani muꝫ noſtrū. Arbitrari vō iudiciū animi ꝓferre. ꝛ coꝛ. hi naturaliter.

/. loquitur iſte monacꝰ de necessitate coac tionis. & nō de inevi tabilitatis necessitate //.

A rboꝛ vel arbos ſm Iſidoꝛum ſicut ⁊ herba dicit ab ar/uis: qꝛ terre fixis radicibus adheret. Uel arbos dꝛ ab herba: eo ꝙ ad modū herbarū pullulet naſcēdo. Pri⁹ enī iacto ſemine herba oꝛit: dehinc confota ſurgit i arboꝛem. dehinc i paruo tempoꝛe herbā quā videras ar/buſtū ſuſcipis. Ab aruo ergo deriuat herba: ab herba arbos vel arboꝛ. videt pꝛoprie arbos dici de fructife/ra: arboꝛ vo ō nō fructifera ⁊ ſterili. ⁊ eſt arbos femini generis qꝛ ſit mater ꝓprij fetus. Et attēde ꝙ nomina arboꝛū ſunt femini generis qꝛ naturā matris in ſuis fructibus imitant: vt pir⁹ ⁊ vlm⁹: hec eni eſt quaſi obſtetrix puerperarū bachi. vnde oleaſter fuit maſ. ge. qꝛ nō concipit qꝛ ſit ꝓpriū ſui gētis cōcipe. i. oliuaꝝ. ꝓ pomis vo ſunt neu. ge. exceptis paucis.

A rboꝛetum ti: locus vbi arboꝛes creſcūt ab arboꝛe dꝛ.

A rboꝛeus rea reum: ⁊ arboꝛinus na num poſſeſſiuū ab arboꝛe dꝛ.

A rbuncula le dimi. pua arboꝛ.

A rbuſtula le dimi. pua arboꝛ.

A rbuſtum. ab arboꝛe dꝛ h arbuſtū ſti: loc⁹ vbi arboꝛes creſcūt: ⁊ ꝓ ipis ꝗndoꝗ ponit: ⁊ ꝑcipue nouellis. Ar/buſtū enī dꝛ quādoꝗ arboꝛ nouella ⁊ tenera: in qua inſertio etiā ꝗnꝗ fieri poteſt. ⁊ dꝛ arbuſtum: quaſi ar/boꝝ ſtatio vel haſta.

A rca ab arceo ces dicit hec arca ce: quia arceat ⁊ pꝛohi/beat viſum: ⁊ caret aſpiratiōe. ⁊ inde hic arcarius rij: ꝗ facit arcas: vel qui cuſtodit. Item adiectiue poteſt dici arcaſius arcaria arcarium: quod pertinet ad arcam vꝉ ad arcarium.

A rcan⁹ na num. i. ſecretus ta tū: a quo ceteri arcentur ab arceo ces dꝛ: ⁊ caret aſpiratiōe.

A rceo arcui ſupinū debet eſſe arcitum tu: ſed ꝑ ſynco/pam dicit artum artu. Arceo cōponit cū ex ⁊ dicitur exerceo ces. Itē cum con: ⁊ fit coerceo ces. i. cōſtringē Arceo ſimplex ⁊ cōpoſitū eſt actiuum: ⁊ mutat a in e in compoſitione.

A rcerſo ſis in arceo cis exponit.

A rceſſo ſis verbum deſideratiuum ab arce arces. vide i accio accis.

A rchāgelus. ab archos quod eſt ꝑnceps ⁊ angel⁹ compo/nit hic archangelus li. i. pꝛinceps angeloꝝ: vt gabriel. vnde archangelicus ca cū. Et ſcias ꝙ omnia officia humana ꝑtinētia ad ſingulares perſonas cū quibuſcūꝗ oꝛdinibus ſimilitudinē habeāt: dirigūtur ꝑ vltimū oꝛ/dinē inquantū participant virtutes ſuperioꝛū. Sed illa officia que ad mltitudinē pertinēt: dirigūt per ꝑncipat⁹ ⁊ archangelos: ⁊ iō homo in ꝑlatione ꝯſtitut⁹ illuminat ab angelo inferioris oꝛdinis de his ꝗ ad ſtatū perſone ſue pertinēt: ſed ab angelo ꝑncipe de his ꝗ ſpectāt ad regimē mltitudīs. vide etiā in angel⁹.

A rchetipus pi. i. pꝛinceps figuraꝝ. nā tip⁹ idē eſt quod figura. ⁊ archos idē ē quod pꝛinceps. ⁊ pōt poni adiectiue: vt archetipus archetipa pum. vnde archetip⁹ mū/dus dicit pꝛincipalis figura ſenſibilis mūdi ⁊ coꝛ. ti.

A rchia chie. i. ꝑncipatus ab archos dꝛ.

A rchicoqus qui: ꝗ eſt pꝛinceps coquoꝝ: ab archos pꝛinceps. ⁊ coq⁹ coꝗ. ⁊ lꝫ coqus ꝑmā coꝛ. tn̄ archicoqus coꝗ acuit co ſm vſum: ⁊ h facit potētia noīatiui: qꝛ re/manet incoꝛruptus: ⁊ ideo non cōmutat accentum: ſi/cut nec vicecomes.

A rchidiaconus. diaconus componit cum archos qō eſt pꝛinceps: ⁊ dicitur hic archidiacon⁹. i. pꝛinceps diaco/noꝝ. vn̄ hic archidiaconatus tus tui: eius officium vꝉ dignitas. Dicit etiā h archidiacon onis.

A rchiepiſcop⁹. i. ꝑnceps epiſcopoꝝ: ab archos ꝑnceps: ⁊ eps. vn̄ hic ⁊ h archiepiſcopal ⁊ h archiepale: ⁊ hic ar/chiepiſcopat⁹ tus tui: ⁊ hoc archiepiſcopiū pij: ⁊ archiepiſcopoꝛ: eſſe vel fieri archiepm: vel archiepiſcopatū habere. vide i metropolis.

A rchigall⁹ galli: ꝑnceps galloꝝ. ſ. illoꝝ ſacerdotū ab archos ⁊ gallus.

A rchigenes. Genes qō eſt nā componit cum archos qō eſt ꝑnceps: ⁊ dꝛ hic archigenes nis penul. coꝛꝛe. i. pꝛin/cipalis medicus qui optime ſcit mederi geneſi. i. nāe.

A rchigraph⁹ phi penul. coꝛꝛe. vide i antigꝑhus.

A rchileuita leuite: pꝛinceps leuitaꝝ. ⁊ componit ab ar/chos ⁊ leuita.

Archilog⁹. archos componit cū logos qō eſt ſmo: ⁊ fit archilog⁹ ga gū: ꝑnceps vel prim⁹ in ſmone. vn̄ hoc archilogiū: ſmonis principiū.

A rchimādrita. ab archos ꝑnceps: ⁊ mandros ouis dꝛ hic archimādrita te. i. paſtoꝛ ouiū: ⁊ ꝑ tranſlationē dꝛ qn̄/ꝙ de paſtoꝛib⁹ ſpūalibus.

A rchipota te penult. ꝓdu. i. magn⁹ potatoꝛ: ab archos ⁊ poto tas: qſi ꝑnceps potatoꝝ.

A rchipꝛeſbyter teri: pꝛinceps pſbyteroꝝ: ab archos ⁊ pꝛe/ſbyter teri.

A rchiſynagogus gi: ꝑnceps ſynagoge: ab archos ⁊ ſynagoga ſynage.

A rchiſteriū rij. i. monaſteriū: ab archos ⁊ ſterion qō ſtatio ꝗ principal. i. ſpūalis ſtatio. vel dꝛ archiſterium: eo ꝙ regulis ⁊ diſciplinis arcet.

A rchitectoꝛ. ab archos ⁊ tectū qō ponit pꝛo edificio vel domo cōponit hic architectoꝛ ctoꝛis: qui facit tecta: vel poti⁹ pꝛincipalis artifex ꝗ pꝛeeſt edificiis cōſtruen/dis: qui etiā architect⁹ dicit. vnde hec architectura re: ⁊ architectoꝛ ctaris: tecta ꝑncipaliter cōſtruere. Et vt dic Priſc. i viij. li. Sūt fere oī a profeſſionū noīa apud latinos verbalia. ⁊ in oꝛ definūt. nam grāmatic⁹ ⁊ philoſoph⁹ ⁊ architect⁹ ⁊ ſophiſta ⁊ poeta greca ſūt. itaꝗ ex nominib⁹ ipſis habent verba greca apud grecos. vnde nos quoꝗ philoꝛophoꝛ: architectoꝛ: poetoꝛ in vſu habemus ⁊c̄.

A rchitriclinus: ꝑnceps triclinij: qō eſt dom⁹ trina ſeſſione cōuiuantiū oꝛdinata: ab archos ⁊ tricliniū ſꝫ Hu/gu. Papias vō dicit ſic: Architriclin⁹ dicit maioꝛ do/mus vel in domo ꝑnceps triū lectoꝝ: quia in lectis ſolebant comedere: nam clinos vel clinon grece lect⁹ ⁊ archos ꝑnceps triū: ⁊ ꝓducit penul. vn̄ in auroꝛa: Architriclinus habꝫ moyſen ſignare ſtupentem. vide in triclinium.

A rchoniū dꝛ aceru⁹ manipuloꝝ vel aliaꝝ reꝝ.

A rchos grece latine dꝛ pꝛinceps.

A rcicula le dimi. penl. coꝛꝛe. parua arx ſiue rupes.

A rcipotens. arcus cōponit cum potēs ⁊ cū tenēs: ⁊ dicit hic ⁊ h ⁊ h arcipotens vel arcitenēs vel arꝗtenens ſm antiquos ꝗ dicebāt arqus ꝓ arc⁹.

A rcippus pi: ꝓpꝛiū nomē viri ꝑ duo ꝑ ſcribit.

A rcitenēs. i. tenēs arcū: vel arꝗtenēs ſm antiquos ꝑ q.

A rcites. ab arc⁹ dꝛ hic arcites tis: ſagittari⁹ cū arcu equitans ⁊ ſagittās: ſic turci ⁊ traci. Uel pōt ſcribi ꝑ q: moꝛe antiquoꝝ ꝗ dicebāt arq⁹ ꝓ arc⁹: ⁊ tūc dicet arꝗtes.

A rciuū ciui penl. pꝛodu. librariū: armariū: de quo Hie/nym⁹ dic in ꝓlogo Heſter: Quem libꝝ ego de arciuis hebꝛeoꝝ eleuans: verbum e verbo expſſius tranſtuli. ⁊ deriuat ab arca arce.

A rctic⁹ penult. coꝛ. in arctus cti vide.

A rctophilax. arctus cti cōponit cū philaxe quod eſt ſer/

nare:vl' philis quod eſt amor:⁊ fit hec arctophilax:q̃ſi ſeruans vel amãs vrſam:qꝛ eam ſequit' ſemp: ⁊ eſt minor vrſa.⁊ eadẽ dicit' actur⁹:q̃ſi arcton vrens.i.vrſã amãs vl' ẽ aliud ſignũ actur⁹ qđ dicũt boetes.

Arctos grece vrſa dr' latine:qui ⁊ ſeptẽtrio vocat': qꝛ ex ſeptẽ ſtellis cõſtet:ſm Pap.⁊ eſt tercia littera c in papia.ſcribit' enĩ ibi per ct.

Arctur⁹ri:penl'.pdu.Job ix.Qui fac̃ arctur ⁊ orionas ⁊ hiades ⁊ ĩteriora auſtri. Et vt dicit Grego.arctur⁹ ſeptem ſtellis mane luc; ⁊ ſemper verſat':⁊ nunq̃ mergit' ⁊ dicit' actur⁹:q̃ſi arctor vrens.vide ĩ arctophilax et dicitur vulgo carrus.

Arctus ti vel arctoſ grece:fe.ge.vrſa.ſ.p illo ſigno celſti: ⁊ interpretat' vrſa latine.vnde arctus dr' tam polus iuxta arctum q̃; circulus includens illã:q̃ ⁊ ſeptẽtrional' dr'.Similit' antarctic⁹ dr' tã polus opposit⁹ q̃; circulus oppoſitus.Dicitur etiã hic artus tus p mẽbro:ſed tũc ſcribit' p t ſolã:⁊ eſt maſ.ge.

Arcuatiz aduerbiũ.i.curuati:camerati.⁊ dr' ab arc⁹cus.

Arcubius bij:ille qui cubat in arce:⁊ componitur ex arx arcis:⁊ cubo cubas.

Arcula le dimi.pua arca.vnde hic arcularius: qui facit vl' qui cuſtodit arcas vl' arculas.

Arculus li dimin.puus arcus.

Arcuo as aui v̓bum actiuum.i.curuare ab arcus dicitur vnde verbalia.

Arcus cus cui dr' ab arceo ces:qꝛ arceat hoſtẽ.Itẽ arcus dicit' fornix:qꝛ ſit arta curuatione curuatus. Ponitur etiam arcus p arte ſagittandi.vnde in ſecundo regum dicit':Precepit vt docerent filios iuda arcu; . ⁊ deſinit datiuus pluralis in ubus: vt arcubus ad differentiam arx arcis arcibus.

Ardea dee ab arduus dr': q̃dã auis petẽs ardua.ſ.aerem vl' ſm fabulas dr' a ciuitate que ardea dicebatur quia in arduo erat ſita.vñ hic ⁊ h̃ ardeas patrium.⁊ dicta ẽ auis illa ardea:qꝛ de cinere illi⁹ ciuitatis nata fuit.Et eadem auis a multis tantal⁹ dicit' ſm Hug. Pap.v̓o dicit:Ardea auis dicta quia ad ardua volet:imbres enim formidãs ſup nubes volat vt pcellas imbrium ſentire non poſſit.⁊ accuit penul.

Ardelio.ab ardeo des dicit' hic ardelio onis.i.leccator q̃ ardens eſt in leccacitate vl' leccatiõe.

Ardeo des ſi ſum:v̓bum neutr.⁊ ĩñ ardẽs tis omnis ge. ⁊ cõparat' vt ardentior tiſſim⁹:vnde ardẽter tius ſime aduerbiũ:⁊ hic ardor oris.Item ab ardeo ardeſco ſcis incboatĩu: qđ cõponit' cum re: ⁊ dicit' redardeſco ſcis interpoſita d.Ardeo v̓o cõponit' vt exardeo des: inardeo des. Ardeo ſimplex ⁊ cõpoſitũ neutrũ ẽ ⁊ abſolutũ.ſed qñ ponitur p cõburo eſt trãſitĩu ⁊ indiget obliquo.⁊ inde.xv.iohãnis dr':Colligẽt eu; ⁊ in ignẽ mittent ⁊ ard;.Dicit' ardet ĩ preſenti:nõ ardebit in futuro: ad innuendũ q ignis inferni eſt cõtinuus: ⁊ ſine aliq̃ interpolatiõe affligit eternalit'. Et ſcias q ardeo mlta ſignat:vt patet in his verſibus:Ardet mẽs:ardet clipeus: foc⁹ ardet ⁊ edes:Hec amat:hec ſplendet: hec vrit: ⁊ vritur illa.

Arduenna ne:q̃dam ſilua qꝛ eius ligna ſunt ardua.

Arduus dua duum dicit' ab ardeo:eo q ardua ardent a ſole.vnde hec arduitas arduitatis:⁊ eſt altitudo ⁊ proprie montium.

Area ree: locus vbi teritur frumẽtu;.⁊ dicit' ab areo res: qꝛ nõ triturant' ibi niſi arida.vl' dicit' area quaſi erea:qꝛ eradãt' p triturãdis frugibus. ⁊ ponit' p domus latitudine ⁊ p mari:qꝛ latum ⁊ ſpacioſum eſt:⁊ pro tabularum equalitate.

Arefacio cis feci factum.i.aridum facio.⁊ cõponit' ab arere infinitiuo de areo ares ⁊ facio cis: ⁊ acuitur fa in p̃ma ⁊ ſecũda ⁊ tercia perſona preſentis indicatiui modi:l; ſic breuis arefacio cis.

Arefio fis arefactus arefieri.i.fieri vel eſſe aridum.⁊ componit' ab hoc infinitiuo arere:⁊ fio fis:⁊ producit fi ſicut fio.

Arelatũ ti penul.pducta:vrbs gallie.

Arena ne:nõ vt quidã dicũt dicit' ab herendo in fabricis: ſed ab areo es.vnde hec arenula le diminutiuũ:⁊ arenoſus ſa ſum:locus plen⁹ arena. ⁊ arenarius ria rium idẽ:vl' quod fit de arena quaſi poſſeſſiuũ. ⁊ hoc arenarium rij:locus arenis plenus. vel dicitur arena ab aro as per cõtrariu;.

Areo ares arui verbum neutrũ ⁊ caret ſupinis:eſſe vel fieri ſiccum.⁊ componit' cũ in ⁊ fit inareo res: ⁊ cu; ex ⁊ fit exareo es exarui:⁊ pducit a.vnde in aurora dicit': Sic ſine doctrina marcidus aret amor.ſed aro aras eã corr.vnde quidam:Terram nullus aret: in qua vis ſeminis aret.

Areola le dimi. pua aera. Ezech.xvij.c. Ut irrigaret eam de areolis germinis ſuis:⁊ cor.o.

Areologus.i.virtuoſus ⁊ potens ĩ ſermone: ab ares v̓t⁹: ⁊ logos ſermo.

Ares.i.v̓tus.

Areſco.ab areo ares dr' areſco ſcis:v̓rbũ incboatĩu.⁊ cõponit' vt in areſco ſcis: exareſco ſcis.

Areſponſis indeclinabile: qui dat reſponſa principis.⁊ põt componi ab aſſiſtens ⁊ reſponſis datiuo:quaſi aſſiſtens reſponſis:vel ab a: ⁊ hoc ablatiuo reſponſis: vt ſupra dixi in abatis.

Arfaxat interp̃tat' depopulatio.

Argentũ.argiros dicũt greci:vnde olim argirus dicebat' denarius:qꝛ maxime moneta de argento ſolet fieri: Et argira q̃dam inſula in medio oceano fecũda argento ita vt dicat' habere ſuperficie; argenteam: ⁊ ideo ſic eſt dicta.Inde dicimus hoc argentũ. ⁊ ab argẽtu; argẽteus tea teum.i.de argento exiſtẽs. vnde argenteolus la lum diminutiuu;.⁊ argento tas:quod componit' vt de argento tas:⁊ inargento gentas:⁊ ſunt actiua.Et inde verbalia.Itẽ ab argentũ argẽtarius rij: qui cuſtodit argentum vl' opat' de argẽto.

Argi maſ.generl in plurali: nomẽ loci.

Argiletũ penl'.pdu.loc⁹ in quo occiſus eſt Argus. ⁊ cõponit' ab argi ⁊ letu;.Poſſunt etiã eſſe due partes: et tunc argi letũ.i.mors argi.

Argilla le:terra tenax ⁊ humida:ab argos vel argis ciuitate ĩ Grecia: qꝛ apud grecos p̃mu; ex ea facta ſũt vaſa vnde argilloſus ſa ſu;:plen⁹ argilla.

Argirus ri olim dicebat' denari⁹: ab argentũ dr'.

Argonauta.argos qđ eſt p̃ma nauis componit' cũ nauta:⁊ dicit' hic argonauta te. ⁊ dicti ſũt argonaute oẽs illi q̃ in naue ierũt p aureo vellere. vñ argonautic⁹ cacum:poſſeſſiuũ.⁊ hec argonautica ce: liber compoſit⁹ ab Appolline de argonautis.

Argos:nomen ciuitatis.

Argumentũ.ab arguo arguis dr' hoc argumentũ: qđ tribus modis dicit'. Nam dr' argumentũ res ficta:que tñ fieri potuit:vt comedie Terencij.Dicit' etiã argumentu; paruũ opus p̃miſſu; ĩ quo tota mã ſubſequẽtis operis prelibat'. Et dr' argumentu; quaſi argute.i.callide inuentu;.Dicit' etiã argumentũ rei dubie pbamentũ.vnde argumentoſus ſa ſum:plenus argumentis. ⁊ qñq;

dicit̃ expeditꝰ. ⁊ comparat̃. vnde argumētoꝛ taris: verbum deponētale. ⁊ argumētatoꝛ argumētatrix tatio. Et dr̃ argumētatio argute mentꝭ oꝛatio ſm̃ Hug. Papi. vo dic̃: Argunentū argute inuentū qđ rei dubie fac̃ fidem. Argumentum ꝓbationis vł̃ breuis oꝛatio vł̃ fabula veriſimilis vel iſtrumētuꝫ mechanicū. Argumētuꝫ dicit̃ eo ꝙ arguat mentē. arguit enī tāq̄ ignarā vt ītra ſe ō ignoꝛātia cōfundat̃: ⁊ derelicto mēdatio vitatem denote ſequat̃. Argumētuꝫ eſt ipa ſentētia q̄ fidē pſtat: Argumētatio ipſiꝰ ſentētie ꝑ oꝛationē explicatio: Cuius due ſunt ſpēs: ſyllogiſmꝰ: ⁊ inductio. ſꝫ ſyllogiſmo entimema: inductioni ſupponit̃ exemplū.

Arguo guis gui gutum verbum actiuuꝫ. i. cōuincere accuſare vel conſtringere: vnde verbalia. Arguo componitur cum con ⁊ dicitur coarguo guis: ⁊ cuꝫ re ⁊ dicit̃ redarguo guis: vñ verbalia.

Argus gi: paſtoꝛ quidaꝫ: a quo ⁊ letum componitur hoc argiletum ti: locus in quo occiſus eſt argus. Iteꝫ argꝰ quidam mons a quo vel a factoꝛe dicta eſt pꝛima nauis. Hic argus gi: ⁊ hoc argon indeclinabile: ⁊ argon onis ⁊ h̓ arge ges gei: ⁊ h̓ argos goi: vnde per cōpoſitioneꝫ h̓ argonauata te. Itē argus dicitur vagꝰ vł̃ piger: vnde argia. i. pigricia.

Argutia tie: calliditas: verſutia: diſcertitudo. vel dicit̃ argutus ſm̃ Hug. Pap̃. ſic dic̃: Argutie documentoꝛuꝫ experimenta.

Argutum aduer. ⁊ argute. i. diſerte ab argutꝰ dr̃.

Argutus. ab arguo arguis dr̃ argutus ta tum: qđ in tribus ſignificatiōibꝰ inuenit̃: ſꝫ ꝙ eſt nomē. Naꝫ argutum. i. breue: vt argutum caput. Itē argutuꝫ oꝛganū. i. ſonoꝛū. Itē argutuꝫ animal. i. callidū. vnde verſus: Eſt breuis argutus: eſt callidus atq̄ ſonoꝛus. Et cōpat̃ vt argutioꝛ tiſſimꝰ. ⁊ ab argutus arguto tas. i. verbis impugnare: vel diſcerte ſe defendere: rep̃hēdere: v̄bū frequentatiuuꝫ ſm̃ Hug. Pꝛiſcianus autē ī x. libꝛo dicit: Arguo guis gui gutum: vnde ⁊ participium argutus: ⁊ futurum arguturus: ⁊ deriuatiuum ex hoc verbo argutoꝛ taris. Inuenitur tñ in vſu etiam arguiturꝰ ꝓ arguturus. Pap̃. vo dicit: Argutus qui argumētum cito inuenit: Urbanus in loquendo. i. aſtutus. Argutus ꝑticipium de arguo. i. cōuictus: etiam adde accuſatus: rep̃henſus: conſtrictus.

Aridus da dū. i. ſiccus ca cū: ab areo ares. ⁊ cōparat̃ aridioꝛ diſſimus: vnde hec ariditas. i. ſiccitas. ⁊ ꝯponit̃ cū per ⁊ dr̃ peraridus da dū. i. valde aridus. Et ſciaſ ꝙ terra appellata eſt arida: quia eius naturalis ꝓpꝛietas eſt ſiccitas: Geneſis pꝛimo: Appellauit aridaꝫ terraꝫ: ⁊ coꝛripit penultimaꝫ.

Ariel ſm̃ remigiū leo deus: vł̃ leo dei interpꝛetat̃. ⁊ q̄nq̄ ponitur ꝓ viro foꝛti: vt pꝛimo peralyp̃. xi. Ipſe ꝑcuſſit duos ariel moab. i. duos viros foꝛtes ad modū leonis. Quādoq̄ ponit̃ ꝓ hieruſalem: Iſa. xxix. Ue ariel ariel ⁊ dr̃ biſ ariel ꝓpter tēplū ⁊ altare. Tercio dicit̃ pꝛo altari. vnde ī Ezech. xliij. Ipē ariel quattuoꝛ cubitoꝛū. ⁊ accētuat̃ in fine. vnde quidā: Hieraſalem ſignat ariel ſignatq̄ leonem. Et ſcias ꝙ olim hieruſaleꝫ dici ꝓpꝛie poterat ariel. i. leo dei. vnde dicit gloſa Iſa. xxix. Ue ariel ariel leo dei. Hieruſaleꝫ q̄ū potētiſſima ⁊ foꝛtiſſima fuit: ſed poſt edificata ſub Ieſu ſacerdote magno ē dicta quaſi ariel. vnde dominꝰ ibi ſubiungit dicēs: Et erit mihi quaſi ariel hieruſaleꝫ. Et dicit Quaſi: q2 tēpli ſimilitudineꝫ retinēs antiquaꝫ: nō magnificētiaꝫ. Itē vmbꝛam tm̄ antique dignitatis retinēs: ſicut dicit gloſa. Noſtro auteꝫ tēpoꝛe non ꝓpꝛie dicit̃ nec ariel. i. leo dei: nec etiā quaſi ariel ꝓpter peccata que iudei cōmiſerūt: maxime in perſonā filij dei. vide in hieruſaleꝫ. Et ſm̃ quoſdaꝫ ad lr̃am Hieruſalē dicta eſt ariel. i. leo: q2 in modū leonis edificata erat. Iteꝫ dicta eſt ariel. i. leo quia ſicut leo dicit̃ rex beſtiarū: ita Hieruſaleꝫ dicebatur regina aliarum ciuitatuꝫ: ratiōe fidei que viguit in patriarchis: ⁊ ratiōe ſcientie que illuxit in ꝓphetis: ac ratione nobilitatis ⁊ dignitatis que fuit in regibus populi dei.

Aries. ab ara ſm̃ Iſidoꝝ dicit̃ hic aries arietꝭ: q2 p̄mo in ara īmolatus fuit. vñ Uirgiliꝰ: Aries mactat̃ ad aras Uel ab areos. i. a mare: vnde etiā in grege maſculi mares vocant̃: quia dicit̃ ab ares qđ eſt virtus: q2 maioꝛis virtutis ſit in grege. vnde h̓ arietulꝰ tuli diminutiuū: ⁊ arietenus na nuꝫ. Et nota ꝙ aries dicit̃ pꝛo veruece ⁊ ꝓ illo inſtrumento quo muri quatiunt̃: q2 impugnat murū in modum arietum impugnantiū. vel quia ſit in ſummo cuꝫ coꝛnibꝰ ad ſimilitudinē arietis. vnde ⁊ arietare dicimꝰ cuꝫ illo inſtrumēto percutere. ⁊ arietare ꝑtinet ad verueces quādo ſunt in tēpoꝛe coeundi. ⁊ coꝛripit penł̃. aries vbiq̄.

Arieto tas in aries vide. ⁊ coꝛri. penł̃. ſiue e.

Arietulus li dimi. paruꝰ aries.

Arimaſpi: homīes vnum oculū habētes: bellum gerunt cum griphibꝰ animalibꝰ terribilibus: ⁊ ſibi ſmaragdos lapides p̃cioſiſſimos auferūt. nam ſm̃ Remigiuꝫ: pꝛecioſiſſimi ſmaragdinei lapides reperiūt̃ in Scythia regione deſti: quos tamē cuſtodiūt griphes aīalia q̄daꝫ terribilia ⁊ foꝛtia: que coꝛpus hn̄t leoninū: pedes autē ⁊ roſtꝝ ⁊ alas vt aquila. ideoq̄ ꝑ terrā currunt vt leones: ꝑ aera volant vt aues: que beſtie cuſtodiūt ipſam deſti regionē: ⁊ ſeruāt ipſos lapides: nō ꝙ ipſi in ſuaꝫ eos cōuertant vtilitatē: ſꝫ homibꝰ ipſos auferūt: cuꝫ q̄bꝰ arimaſpi homīes vnuꝫ oculū hn̄tes bellum gerunt: ipſoſq̄ lapides eis auferunt. Et dicunt̃ arimaſpi: ab ares qđ eſt virtus: ⁊ aſpicio: quaſi virtuoſe aſpicientes. quia lꝫ tm̄ vnuꝫ oculum habeāt: vident tamē virtuoſe ⁊ acute. Que res pulcrū in ſe cōtinet myſteriuꝫ. Lapis quippe ſmaragdus q̇ eſt nimie viriditatꝭ Chꝛiſtū ſignificat: qui paſcua eterne refectōis ſuis daturus eſt fidelibꝰ. Poꝛro deſertum illud in quo lapides reperiūtur ſignat coꝛda ſanctoꝝ qui ſe a terrenis ⁊ huiꝰ mundi curis longe faciunt: vt in ſecreta coꝛdis ſui quiete dn̄o ſeruire poſſint. vñ vnus illoꝝ dicit: Ecce elongaui fugiēs ⁊ manſi in ſolitudine. in quoꝛū coꝛdibꝰ inuenit̃ lapis ſmaragdus: q2 in ipſis habitat Chꝛiſtꝰ. ſed aſſunt griphes. i. maligni ſpūs qui Chꝛiſtuꝫ nitunt̃ tollere fidelibus: nō ꝙ ipſi habeant eum: ſed cauſa inuidētie hominibꝰ eum auferunt. Sꝫ ſunt arimaſpi vnuꝫ oculum hn̄tes. i. electi oculuꝫ mentis poſſidētes q̇ bellant cum griphibꝰ: hoc eſt cuꝫ malignis ſpiritibꝰ: Chꝛiſtūq̄ ſibi rapiūt q̇ eſt lapis p̃cioſus. Ex dictis patet ꝙ ſmaragdꝰ pꝛecioſus eſt lapis in ſui natura: ſed p̃cioſioꝛ eſt in electoꝝ figura. vide etiā in griphes.

Ariolus. ab ara are dr̃ hic ariolus li: diuinatoꝛ: q2 circa aras idoloꝝ nephārias p̃ces faciebāt: ⁊ funeſta ſacrificia īmolabant. vnde arioloꝛ laris ariolatꝰ ſum. i. diuinare: verbum deponentale. vnde verbalia. ⁊ coꝛripit o penultimā.

Ariogagita penł̃. ꝓdu. in ariopagꝰ vide.

Ariopagꝰ gi: villa virtutis. ſ. vicus athenis vbi ſtudebant philoſophi. ⁊ dr̃ ab ares qđ eſt virtus: ⁊ pagos qđ eſt villa. Inde hic ariopagus ariopagi: villa virtutis. ⁊ inde hic ariopagita te: p̃nceps ⁊ magiſter illiꝰ ville. vnde

dicit Dionyſius ariopagita ſm Hug. vel ariopagus curia erat athenienſiũ vbi erant iudices. nam ares virtus pagus villa: quia ibi tota virt⁹ ciuitatis erat. vnde ariopagite athenienſiũ curiales vel principales: vt vult Papias. ⁊ producit pa.

Ariſmetica dicitur ab ares quod eſt virtus ⁊ nemos qđ eſt numerus: quia tractat de virtute numeri. vnde hic ariſmeticus ariſmetici: ⁊ adiectiue ariſmeticus ca cum ſm Hug. Papias vero dicit: Arithmetica numerorum diſciplina ſm ſe. greci enim arithmon numeruʒ dicũt vel componitur ex ares: ⁊ arithmon numer⁹. ⁊ ſic ſcribi poteſt per th in quarta littera.

Ariſta. ab areo ares dicitur hec ariſta ſte: q2 primo areat. i. ſpica vel ſpicula ſpice ⁊ piſcium. vnde ariſtatus ta tum: ſicut dicimus ariſtatos piſces: q2 plures habent ariſtas. ⁊ ariſtor ſtaris: colligere ariſtas.

Ariſtella le dimi. parua ariſta.

Ariſtoforum. ab areo ⁊ foris quod eſt ferre: dicitur hoc ariſtoforum ri: vas ad potus ⁊ prandia deferenda ruſticis in agros aptum. ⁊ dicitur ab areo per contrariũ eo q non ſit aridum: quia operarij ſemp indigẽt vt vinum vel aqua ſit in eo qua vtantur: vel vas vbi reliq̃e ciborum reponuntur: et corripit fo.

Ariſtoteles lis fuit quidam philoſophus dictus ab area virtus: quia virtuoſus fuit virtute acquiſita.

Arma. ab armus hec arma armorum: q2 eũ tegunt: vel quia armis. i. brachijs exercentur. ⁊ dicuntur arma generaliter omnium generum tela: ſed tamen proprie arma quibus defendimur: tela quibus oppugnam⁹: ⁊ que mittim⁹. vnde armo mas verbum actiuum cum ſuis compoſit. Et inde verbalia armator armatrix armatio. ⁊ inde hec armatiuncula le: parua armatio.

Armabilis. ab armo mas dicitur hic ⁊ hec armabilis ⁊ hoc le: quod facile eſt ad armandũ: ⁊ corri. penul.

Armamẽtariolum li dimi. paruum armamentarium.

Armamẽtarium rij dicitur ab arma: locus vbi tela ⁊ arma ponũtur. Tertio libro Reguʒ. xiiij. Et poſtea reportabãt ea ad armamentarium ſcutariorum.

Armamentum ti ab arma dicitur: ⁊ ſunt armamenta firmamẽta nauium: vel locus vbi arma ponuntur.

Armarium. ab arma dicitur hoc armarium armarij: locus vbi arma ponuntur: ⁊ hoc armamentariuʒ mẽtarij: pro eodem. ſed modo proprie armamentarium dicitur vbi tm̃ tela ⁊ arma ponuntur. Armarium vero dicitur generaliter locus vbi inſtrumenta ⁊ arma cuiuſcunq; artis reponuntur: quia cuiuſlibet artis ſunt ſua arma: vt clericorum arma ſunt libri: nautarum vela: remi: funes feminarum fuſa: colũ: ⁊ huiuſmõi. Frequenter tamẽ nũc armarium ſpecialiter dicimus librorum.

Armelauſa fe. ge. ab armis deriuatur: veſtis eſt ſic dicta: q2 ante ⁊ retro diuiſa ⁊ aperta ſit ĩ armis tm̃ clauſa: q̃i armiclauſa: ablata c: ⁊ eſt ſclauina.

Armelus. ab armus ſm Rabanũ dicitur hic armelus li: veſtis humeros tm̃ tegens: ſicut ſcapulare monachorum. Item ab armus hoc armelum armeli generis neutri: vas ſacrificiorum vel victimarum.

Armentarium rij dicitur ab armentũ: ⁊ eſt idem quod armentum. ⁊ inde hoc armentariolũ li diminu. ⁊ hic armentarius rij: cuſtos armenti. ⁊ eſt armentariũ de maioribus beſtijs ſicut ⁊ armentuʒ: ſed grex de minoribus ſm Hug. Papias vero dicit: Armentariũ loc⁹ vbi armẽta ſunt. vide in armentum.

Armentũ. ab armo dicitur hoc armentuʒ armenti: quia ſit aptum armis vel faciẽdis vel fiendis vel exercẽdis vel quia ſit cornibus armatum. vel armentum dicitur quaſi aramentũ ab arãdo. ⁊ differt a grege: quia armẽtum proprie eſt de maioribus: grex de beſtijs minoribus inde hic armentarius: armenti cuſtos: Amos capitulo vij. Non ſum propheta: ⁊ non ſum filius prophete: ſed armentarius ego ſuʒ. Et intellige q denegat ſe eſſe prophetam: licet tot vera predixerit. quia eniʒ eadem hora qua requiſit⁹ ẽ prophetie ſibi ſpiritum deeſſe ſenſit. ⁊ de ſemet ipſo teſtimonium veraciter intulit dicens: Non ſuʒ propheta: qui tamẽ ſecutus adiunxit: Et nunc audi verbũ domini: Hec dicit domin⁹: Uxor tua ĩ ciuitate fornicabitur: ⁊ filij tui ⁊ filie in gladio cadent ⁊c. quibus prophetie verbis aperte oñditur: q2 quum de ſe illa non loqueretur ĩplet⁹ ſpũ prophetico: quem extunc mox habere meruit quia ſe prophetam nõ eſſe humiliter cognouit: ſicut dicit Grego⁹ in ſecundo moralium.

Armigatus ta tum penul. produc. Regum. vi. Et Dauid percutiebat in organis armigatis: ⁊ ſaltabat totis viribus ante dominũ. Dicuntur autem organa armigata ad armũ. i. humerum ligata. vnde in organis armigatis. i. ad humerum poſitis. vel vt dicunt quidam eſt genus organi quod cum aqua ſit.

Armiger gera gerum penul. correpta. i. qui arma gerit. Inuenitur etiã ſubſtantiue declinatum in quolibet genere: vt hic armiger pro ſcutifero: hec armigera pro ſcutifera. Et componitur armiger ab arma ⁊ gero ris. vel poteſt cõponi ab armorum genitiuo ⁊ gerens noĩe imediate.

Armilla. ab armus dicitur hec armilla le. i. torques brachiale: dextrocherium: ⁊ ſunt proprie virorum: ob armorum virtute collate victorie cauſa que olim virilles dicebantur Eedẽ ⁊ circuli: vel q2 in armis. i. humeris feruntur. ſed armilla precipue mulierum latius extenditur: circul⁹ vero rotundus ſit. Item ab armus hoc armillum armilli: vas vinarium aptum ad portandum in homeris vide in torqueo torques.

Armipotens tentis maſc. generis. penultima correpta. i. Mars: quod etiam omnis generis poteſt eſſe: id eſt in armis potens.

Armomantia cie: diuinatio que ſit in armis. i. in ſcapulis beſtiarum: ab armis ⁊ mancia cie.

Armonia nie: dulcoratio: ⁊ conſonãtia plurimorum cantuũ. vnde armonicus ca cum: dulcis: ſuauis: delectabilis cantus: vt armonia. i. dulcis cantus celi. ⁊ videtur armonia eẽ cõpoſituʒ ex ad: ſed ſm antiquos mutatur d ĩ r ⁊ ſic ſit ar ⁊ monos quod eſt vnũ: vbi. ſ. omnes cantus ad vnam conſonantiã tendũt: ⁊ acuit penultimã armonia. vide in pſaltes: ⁊ in cythara.

Armus mi maſ. generis. i. ſcapula: humerus. ſed humer⁹ proprie hominũ: armus vero beſtiarum.

Arna grece: latine agna.

Arnagloſſa vel arnagloſſus: herba eſt. ſ. agni lingua ab arna quod eſt agna ⁊ gloſſa quod eſt lingua. Eadem a romanis dicitur plantago: quia planta eius cito adhereat terre. Et eſt fe. gene. vtrũq;.

Aro as aui atum ſm Iſidorum deriuatur ab ere eo q prius erea aratra faciebant. vnde hic arator toris: ⁊ hec aratura re. ⁊ componitur aro cum ex: ⁊ ſit exaro ras. i. deſcribere: vel valde arare. ⁊ cum per: ⁊ ſit peraro ras. ⁊ cum ob: ⁊ ſit obaro ras. ⁊ hinc verbalia. Aro cum ſuis compoſitis neutruʒ eſt excepto exaro pro deſcribere: ⁊ cor. primam: ſed areo ares eaʒ producit. vnde verſus: Terram nullus aret: in q̃ vis ſeminis aret. ⁊ eſt tranſitiuũ aro: ⁊ habet tertias perſonas paſſiui: vt aro terraʒ. ⁊ terra aratur a me.

A roma matis ge.neu. ⁊ dicunť aromata quecunq̃ fragrantis odoris India mittit: vel alie regiones: dicta ſic ab ara: quia aris impoſita diuinis inuocationib⁹ apta videanť. vel ab aere: quia ſeſe aeri inſeri ⁊ miſceri probantur. nam quid eſt odor niſi aeris cõtactus: ⁊ ꝓduč penľ. aroma. vnde in aurora: Nectar: aroma: fau⁹: th⁹: myrrham: balſama cunctas.

Aromatizo tizas. i. redolere: ab aromate dicit: ⁊ ponitur quãq̃ tranſitiue: vt ego amaratizo hunc. i. aromate vnguo: vel aromate redolentẽ facio: ⁊ ꝓducit ti poſitione

A rpax dict⁹: q̄ arripit. arpe enĩ grece rape: ⁊ eſt iſtrumẽtum orci: ferreus vncinus dictus: q̄ arripiat quod in puteum cadit ſm Pap̃.

A rquitenens: ſm antiquos: vel arcitenẽs ſm modernos arcum tenens: ⁊ corripit penultimam. de hoc ſupra habes in arcipotens.

A rra re p geminũ r illud quod dať qũ aliquid vendiť vel emitur p certitudinẽ: ⁊ nõ vt reddať tanq̃ pignus ſed vt ſit de corpe precij: vnde ⁊ dr̃ ab ara: q̄ res q̃ mercando tractať adeo rata debet eſſe quaſi teſtibus aris foret facta. ⁊ cõponiť vt inarro: ſubarro ſm Hug. Uel ſm Pap̃. arra dr̃ a re. ꝓ qua dať. vnde dicit: Arra dicta a re. ꝓ qua dať: nõ vt ipſa ſit pign⁹ reddať: ſed ipſa ſibi manente cetera copulanť.

A rrabo bonis maſ. gene. i. vadimonium. vñ Terenti⁹ in tertia comedia: Ea relicta arroboni eſt pro illo argento. ⁊ ꝓprie arrabo diciť bona arra: ſicut que dať ꝓ bona re: vt ꝓ cõiugio. que vo datur ꝓ mala re: vt ꝓ fornicatione: nõ eſt arrabo ꝓp̃e. ⁊ diciť arrabo ab arra per ↄpoſitionẽ ſm Hug. ⁊ Papias etiã dicit: Arrabo bonis dictus quaſi arra bona. ⁊ ſic videť q̄ corripiat penultimã in obliquis. nam bona habet p̃mã breuez. Et ſic Gen̄. xxxviij. Quid vis tibi ꝓ arrabone dare: deb3 corripi ibi bo in arrobone. in nr̃õ aũt arrabo ꝓduč penľ. vnde quidam: Pars arrabo venit precij dũ3 res bona venit. i. venditur.

A rrepticius. ab arripio pis: diciť arreptus ta tum. vnde arreptim aduerbium: ⁊ arrepticius cia cium: quod arripit: vel quod arreptum eſt: vt demoniacus vel demoniaca. vnde proprie arrepticius diciť demoniacus: ⁊ arrepriaca demoniaca.

A rrigo gis arrexi arrectum: penľ. corr. verbum actiuu3. i. ſurſu3 vel valde vel ad aliquid regere. ⁊ compoitur ex ad: ⁊ regio gis: ⁊ mutatur d in r. vnde Terentius: Arrige aures Pamphile. per hoc eum notant libidinoſum ⁊ hic eſt cacephaton ſm Donatum.

A rripio pis pui arreptum. i. inuadere: ad aliquid agẽdũ rapere vel agredi: ⁊ cõponiť ex ad ⁊ rapio rapis: ⁊ mutatur d in r: ⁊ a in i.

A rrogo gas: penultima correpta ex ad ⁊ rogo rogas. Et eſt arrogare: ſuperbire. Itẽ arrogare eſt per ſuperbia3 ⁊ arroganter acquirere: vel ſibi tribuere: ſed poniť ſimpliciter ꝓ acquirere. vnde arrogãs. i. ſuperbus: ſe extollens. ⁊ compatur arrogantior tiſſimus. vñ arroganter tius tiſſime aduerbiũ: ⁊ hec arrogantia. Et ſcias q̄ ſicut dicit Gregorius moralľ. xxiiij. quattuor ſunt ſpẽs q̃bus omnis tumor arrogantium demonſtrať. ſ. qum bonũ aut a ſemetipſo habere ſe eſtimant: aut quod ſibi datum deſuper credũt pro ſuis ſe hoc accepiſſe meritis putant: aut certe qum iactant ſe habere quod nõ habent: aut deſpectis ceteris ſingulariter videri appetunt habere quod habẽt. vñ phariſeus iccirco de templo abſq̃ iuſtificatione deſcendit: q̄ bonor opez meritа ſibi quaſi ſingulariter tribuens oranti publicano ſe pretulit. vide in ſuperbus ⁊ rector.

A rs tis. ab arceo ces diciť: quia regulis nos arceat: ⁊ eſt ars noſtra liberalis. artificiũ quod eſt factum manib⁹ vel dicitur ars ab ares quod eſt virtus. diciť etiam hec arx arcis ꝓ coclea. vnde verſus: Ars docet: arx munit: arcus tegit ⁊ ferit idem. Que artes ſint licite: ⁊ que illicite: habes in orno nas.

A rſates: reges perſarum: ſicut auguſtus diciť ceſar romanorum ſm Pap̃. ⁊ corri. penuľ.

A rſeda de. i. ſtella valde ſplendens ſm Hug.

A rſeuerſe diciť ab ardeo: ⁊ eſt verbum defectiuũ impatimodi ſecũde perſone. i. auerte ignem. vel arſeuerſe dicitur prouerbium.

A rſeuerum neu. gene. veſtis muliebris rubei coloris.

A rſis eleuatio vocis. i. initium ⁊ acuitur in fine.

A rtabatite penuľ. produc. gen⁹ monſtri in ethiopia qui proni vt pecora ambulare dicunť. Quadrageſimũ enĩ annũ nullus ſupergreditur: vt dicit Iſidorus etymoľ. xi. ⁊ dicunť ſic: ab artus ta tum: ⁊ bratin quod eſt gradus: quia artatim ⁊ curue gradiunť.

A rtabe penuľ. correpta menſure ſunt. Danieľ. xiiij. vnde dicit Papias: Artaba genus menſure ſyriace: que tres modios facit.

A rtauus ui. i. cultellus ſcriptor: ab arto tas: ⁊ corripit ta hoc etiã vult magiſter bene.

A rtemo monis. ab ars artis diciť hoc artemũ mi paruu3 velum: quo in dulcibus potius vtimur aquis. Inuenitur etiã hic artemo monis ꝓ eode3. vnde in actib⁹ apoſtolor: Et eleuato artemone ſm aure flatu3 tendebãt ad littus: ⁊ produ. penľ.

A rteria. artus ꝓ ſtrictus componiť cum aere: ⁊ fit hec arteria arterie quaſi arta aeris via: ſcil3 vena per quã exit ⁊ intrat aer ⁊ ſpiritus: ⁊ acuiť penuľ. ſm Hug. vel ſm Pap̃. arterie fiſtule vel vene dicte: eo q̄ artis teneant itineribus vitalem ſpiritum. vel quia per eas aer. i. ſpiritus a pulmone fertur.

A rteriacus. ab arteria diciť arteriacus ca cum: cuius fauces reumatizant. vnde hoc artericum ci: medicina que prodeſt meatui gutturis.

A rteſis. ab artus tus diciť hec arteſis ſis: artuum morb⁹ vnde Prudentiuſ in libro hymnor: Nodoſa quos podogra diſtorquet ⁊ arteſis.

A rteticus. ab arteſis dicitur arteticus artetica arteticum ille qui habet infirmitatem in artubus ex conſuetudine. vel vt medici volunt qui quandam nodoſitatem in membrorum patitur iuncturis. ⁊ in eodem ſenſu diciť articus artica articum: ⁊ hec artetica dicitur ĩfirmitas illa. ⁊ corripit penuľ. arteticus.

A rticula le dimi. parua ars.

A rticularis. ab ars artis vel articula diciť hic ⁊ hec articularis ⁊ hoc re: quod pertinet ad artẽ. Itẽ aaticulariſ articulare: quod habet officium articuli: vt hic ⁊ hec ⁊ hoc: ⁊ tunc deriuatur ab articulus.

A rticulus. ab artus tus tui diciť hic articulus li diminu. paruus artus: vt digit⁹. vnde articulo las lare. i. copulo las. Item articul⁹ diciť quedã pars orationis apud grecos: ſolã relationẽ ſignificãs. vnde hic ⁊ h̃ articularis ⁊ h̃ re: q̃d habet officiu3 articuli: vt hic ⁊ hec ⁊ hoc. Articulus etiã dr̃ finis. Ite3 articulus eſt quidã color rhetoricus: de quo ſupra dixi in q̃rta parte in tractatu de coloribus rhetoricis. Itẽ articulus. i. momentũ: vt in articulo diei illius. i. in initio: in fine: in hora: in momẽto. Item articulus preſſura: artitudo. Itẽ articul⁹ ſpẽs numeri. vnde in Grecismo dr̃: Articulus color eſt

breue membꝝ dictio greca. Articul⁹ numer⁹ ꝑ denos multiplicatus: momentū: articulus: preſſuraq; dicit̄ eē vide etiam in fides.

A rticus ca cū penl̄. coꝛꝛe. vide in artetícus.

A rtifex. ars componit̄ cū faciēs: ⁊ dr̄ hic ⁊ hec ⁊ hoc artifex cis. ⁊ inde hoc artificiū cij: inde artificioſus ſa ſum ⁊ hic ⁊ hec artificialis ⁊ hoc le.

A rtificina ne penl̄. ꝓduc. locus vbi artes exercent̄: ⁊ deriuatur ab artificium.

A rtificus ca cum. i. bonis artibus inſtructus: ⁊ dicit̄ ab ars artis: ⁊ ab artificus artifice aduerbium. i. ingenioſe: ⁊ producit penl̄.

A rto tas taui tare. i. frequēter arcere vel copulare. vnde hic ⁊ hec artabilis ⁊ hoc le. ⁊ componit̄: vt coarto tas. vñ verbalia: ⁊ foꝛmatur arto ab vltimo ſupino de arceo ces. ſ. artu: u in o mutato.

A rtocopus. ars ꝯponit̄ cū copos: qđ eſt panis: ⁊ fit hic artocop⁹ pi penl̄. coꝛꝛe. i. piſtoꝛ q̄ſi artifex panis. vel ab artos. i. panis ⁊ copos laboꝛ: inde artocopus copi: panis cum laboꝛe factus ad opus dñi.

A rtocrea. ars ꝯponit̄ cū creos: qđ eſt caro: ⁊ fit hec artocrea cree. i. quilibet cibus artifitioſe cōpoſitus. vł ab artos. i. panis ⁊ creos caro: inde artocrea cree cib⁹ ex pane. ſ. paſta ⁊ carne factus: ſm Hug. Papias v̄o dic̄: Artos panis: creos grece caro: inde artocrea panis carnē continens: vulgo toꝛtella.

A rtopta. ars cōponit̄ cum aptus: ⁊ dr̄ hec artopta pte. i. vas artificialiter opatuꝫ. vnde Plaut⁹ in aularia: Ego artoptam hinc ꝑximo vtendā peto.

A rtos grece: panis latine.

A rtotira re: penl̄. coꝛꝛ. cib⁹ qui fit ex pane vel paſta ⁊ caſeo. ⁊ ꝯponit̄ ab artos panis: ⁊ tirus qđ eſt caſeus.

A rtuatim aduer. i. mēbꝛatim: ab artus dr̄.

A rtuo. ab artus dr̄ artuo as: qđ nō eſt in vſu. ſed ꝯponit̄ vt exartuo. i. diuidere: ⁊ đ artuo tuas: ſil̄r ꝓ diuidere. ⁊ eſt ꝓꝑe diuidere ⁊ ſepate artus a ſe inuicem: vt de gallinis ⁊ ꝯſil̄ibus: ⁊ hinc verbalia. vñ Plautus: In captiuis ego erumnatus ⁊ deartuatus ſum miſer.

A rtuoſus ſa ſum. i. mēbꝛatus: ab artus dr̄ qđ eſt membꝝ

A rtus. ab arceo ces artus ta tum. i. ſtrictus. ⁊ compatur artioꝛ artiſſim⁹. vñ arte artius tiſſime aduer. ⁊ artim. i. ſtrictim. Item ab arceo hic artus tus tui. i. membꝝ qđ neruis artat̄: ⁊ fit dtūs ⁊ ablatiu⁹ pluralis in ubus ad differentiā de ars artis artibus.

A rualis. ab aruū arui dr̄ hic ⁊ hec arualis ⁊ hoc le: penl̄. produc. i. ꝑtinens ad aruū: vel res arui.

A ruambale. aruū ꝯponit̄ cuꝫ ambio: ⁊ fit hꝫ aruambale lis: hoſtia cum qua arua ambiebāt. qđ etiā dr̄ hoc amburbale ⁊ hoc aruambale: ſed amburbalis vel amburbale ⁊ hoc amburbariū: eſt hoſtia cū qua ciuitatē ambiebant: ab ambio ⁊ vꝛbs ſm Hug. Pap̄. etiā dicit aruambale: ſacrificium aruoꝝ.

A rugo ginis: coloꝛ quidā ſicut pedes accipitris. ⁊ ſcribit̄ per a ſolaꝫ ſm Pap̄. ſed aurugo ꝑ au ſm eundē ē moꝛbus regius. Hug. v̄o dicit: Ab auro hic aurugo ruginis moꝛbus regius: ſed arugo eſt coloꝛ ſicut in pede accipitris: ⁊ ꝑducit ru. Dicit̄ etiaꝫ aurugo coꝛꝛuptio aure per quam ſegetes contrahunt innaturalē coloꝛem ex aura coꝛꝛupta. vide in erugo.

A ruina: ab aruū arui dr̄ hec aruina ne. i. pinguedo: Job. xv. Et de lateribus eius aruina dependet: ⁊ producit penl̄. vnde in Grecciſmo dicit̄: Int⁹ adeps: aruina foris: pinguedoq; queuis.

A ruinatus ta tum. i. impinguatus: ab aruina dicit̄.

A ruinoſus ſa ſum. i. craſſus: ab aruina dr̄ ⁊ compat̄ aruinoſioꝛ ſiſſimus.

A ruinula le dimi. ꝑua aruina: ⁊ coꝛꝛi. penl̄.

A ruiolum li dimi. ꝑuum aruū ſiue coꝛpus ꝑuuꝫ.

A rula le dimi. ꝑua ara ſiue altare ſm Hug. vel ſm Pap̄. Arula patella carbonū: craticula. Hiere. xxxvij. Et poſita eſt coꝛam eo arula plena pꝛunis: ⁊ coꝛꝛ. penl̄.

A rundinetum ti penl̄. ꝓduc. in arūdo vide.

A rundo dinis dr̄ ab areo ares: qꝛ cito aret: ⁊ ꝓꝑe dicit̄ folium dependens: ſed ſepe ſimpliciter ponit̄ ꝓ canna vñ arundineus nea neū: ⁊ hoc arundinetū ti: locus vbi creſcūt arundiueſ. vnde in libꝛo ſapīe caplo. iij. dr̄: Fulgebunt iuſti ⁊ tanq̄ ſcintille in arundineto diſcurrent Et ſcias ꝙ arūdo non aſpirat̄ in Pap̄. nec in Hug. ſed aſpirat̄ hirundo ⁊ hirudo. De his quidā: Cātat hirūdo floꝛet arundo: ſanat hirudo.

A ruſpex. ara componit̄ cum ſpecio cis: ⁊ fit hic ⁊ hec aruſpex cis. i. diuinatoꝛ: quaſi ararum inſpectoꝛ. hi etiaꝫ exta ſeu inteſtina pecudū inſpiciūt: vt futura pꝛedicent vt dicit Papias.

A ruſpicina. ab aruſpicoꝛ caris deriuatur hec aruſpicina aruſpicine: penultima pꝛoducta. i. domus aruſpicum vel locus vbi diuinatur.

A ruſpicium aruſpicij. i. diuinatio ab aruſpicoꝛ caris. vide in geomantia.

A ruſpicoꝛ caris penl̄. coꝛꝛe. verbum deponentale. i. diuinare. vnde veꝛbalia: ⁊ dr̄ ab aruſpex.

A ruum ui. i. campus: ab aro aras.

A rx arcis fe. gene. i. coclea. ſ. turris: ab arceo ces: qꝛ arceat hoſtes. Dicitur etiaꝫ hec ars artis feminini generis per s in nominatiuo. vnde quidaꝫ: Ars docet: arx munit: arcus tegit ⁊ ferit ideꝫ.

A ante S

A s aſſis maſ. gene. per geminū s in obliquis: eſt pondus conſtans ex duodecim vncijs: ⁊ quandoq; ponit̄ pꝛo obolo. Et nota ꝙ cōpoſita ab as aſſis pꝛo obolo in eſſis finiunt̄: pꝛeter tria que in uſſis finiunt̄: ſcꝫ octuſſis centuſſis: ſeptuſſis: ⁊ pꝛeter ſemiſſis quod in iſſis finit̄ ⁊ monoſſis quod in oſſis finitur.

A ſbeſtus: lapis ferrei coloꝛis: ab igne nomē ſoꝛtit⁹: quia ſemel accenſus nunq̄ extinguitur. nam aſbeſtus. i. inextinguibilis.

A ſcella loc⁹ ſub bꝛachio dicta: qꝛ ab eis aſcellis bꝛachia cillent̄. i. mouent̄ ſm Pap̄. vide etiam in bꝛachium.

A ſcendo dis di ſuꝫ. i. ad aliquē altū locū ſcandere. vnde aſcenſus ſus. ⁊ cōponit̄ ex ad ⁊ ſcādo: ⁊ ſubtrahit̄ d ſequēte s cū alia ꝯſonāte: ⁊ conuertit̄ a in e.

A ſcia. acuo componit̄ cū ſcindens: ⁊ dr̄ hec aſcia aſcie. i. dolabꝛa quaſi acute ſcindens: vel dicit̄ ab aſtulis quas a ligno eximit ſm Papiā. vide in aſtula.

A ſciatim aduerbium. i. dolatim: ceſim: carptim: diuiſim: ⁊ dicitur ab aſcio vel aſcia.

A ſcio as aui are verbuꝫ actiuū. i. acuere vel dolare: ⁊ dr̄ ab aſcia aſcie. ⁊ componit̄ vt exaſcio as.

A ſcio cis ui itū. i. adiungo: acquiro: ex ad ⁊ ſcio: ⁊ ſubtrahitur d: ⁊ cōponit̄ cum eiſdē: ⁊ retinet d cauſa differētie. ⁊ dr̄ aſcio cis. i. aduoco. vnde aſciſco cis: ⁊ adſciſco ſcis inchoatiua.

A ſcicola le penl̄. coꝛꝛe. dimi. ꝑua aſcia.

A ſcis. ab aſcia hec aſcis huius aſcis ꝓ ſecuri qua cementarij vtunt̄. vnde hic aſciculus li dimi.

A ſciſco ſcis inchoatiuum: ab aſcio aſcis. Aliquādo etiaꝫ ponit̄ ꝓ ſuo poſitiuo: vt aſciſcit̄. i. acquirit̄: vel adiūgit̄

⁊ tūc pōt habere p̄teritum ſui p̄matiui.ſ.aſciui:q2 aſcio
nō ē in vſu:ſed loco eius ponit᷑ nūc aſciſco. vide ī cupi
ſco.⁊ adſciſco ſcis etiā dr̄ retenta d.

A ſcopa penl᷑.corre. vas eſt aquaticū vtri p̄ſimile.aſcopa
enī grece:latine vter ſm Hug. Judith.x. Impoſuit ita
q3 abre ſue aſcopā vini:⁊ ē vas olei.

A ſcribo bis pſi aſcriptū ex ad ⁊ ſcribo bis:⁊ abijcit᷑ d:⁊ ē
aſcribere:aſſerere:adijcere:deſtinare:deputare

A ſcriptus pta ptum:alicui rei deditus:⁊ deputatus:⁊ di
citur ab aſcribo aſcribis.

A ſecretis indeclinabile cōis gene.nomē officii.⁊ pōt cō-
poni ab aſſiſtēs quaſi aſſiſtentes ſecretis.vl᷑ pōt com-
ab a p̄poſitione latina ⁊ hoc ablatiuo ſecretis: quoniā
ab ipſis ſecretis que ei cōmittunt᷑ dicit᷑ aliquis aſecre-
tis: vt dixi in abatis.

Aſer beatus dr̄:q2 Gen̄.xxx. Qū peperiſſet eū Zelpha:di-
xit Lya hoc: Pro beatitudine mea beata3 quippe me
dicent mulieres:ꝓpterea appellauit eam aſer. ⁊ ſcribi
tur per vnū s:corr.enī p̄mā.vn̄ in aurora dr̄: Neptali3
⁊ Judas Beniamin ⁊ Gad Aſer.

A ſia quedā femina fuit que olim tenuit impium oriētis
a qua dicta eſt aſia regio illa:vn̄ aſianus na num ⁊ aſi
aticus ca cum.vel aſia interpretat᷑ elatio vel eleuatio.
⁊ iō dicta ē terra illa ſic:q2 illa ps mūdi ſit elatior ⁊ al-
tior. Inuenit᷑ etiā hec aſia ꝑ quadā palude p̄ma pro-
ducta:que in noīe regionis breuiat᷑. vn̄ Lucanus ī vi.
Europa3 miſeri lian aſiāq3 timere.

A ſilum li ge.neu.domus refugij qd̄ romul⁹ fecit:ſed mō
eſt eccleſia. ⁊ ſic dr̄ ab a qd̄ ē ſine ⁊ ſilon: quod eſt ta-
ctus:quia nō ſit phas alicui ibi tāgere ⁊ offendere aliū
Machabeoꝝ libro.ij.caplo.iiij. Suaſiſſet de aſilo ꝓce
dere:⁊ ꝓducit penl᷑. Uirgili.in.vij.Enei. Hinc lucu3 in-
gentē:quē Romulus acer aſilu3 Retulit:⁊ gelida mō-
ſtrat ſub rupe lupercal. Papias vō dicit:ꝙ aſilū ē tem
plum:⁊ qd̄ Rem⁹ ⁊ Romul⁹ ꝯſtituerūt:ad qd̄ quicūq3
ꝯfugeret ab oī noxa liber eſſet. Item dicit᷑ hic aſilus li
maſ.ge.muſca que boues ſtimulat:quā greci oeſtrum
vocant:⁊ ruſtici tabanum. videt᷑ dici ab a qd̄ ē ſine et
ſilon quod eſt tactus ꝑ contrariū: q2 eius tact⁹ nimis
ſentit᷑. De predictis duobus dicet᷑ in Greciſmo: Tur-
pat aſil⁹ apes miſeris ſuccurrit aſilum.

A ſinfonia.i.ꝯſonātia ab a ⁊ ſimphonia:⁊ acuit᷑ penl᷑.

A ſinthethon quedam figura ē de qua ſupra dixi in q̄rta
parte:vbi egi de ſcemate.

A ſinus.a ſedeo des dr̄ hic aſinus ni:quaſi aſidus a ſedē-
do: q2 hoīes anteq̄3 haberent equos aſinis inſidebant
vel componit᷑ ab a ⁊ ſenos ſenſus q̄ſi ſine ſenſu:q2 bru
tum ⁊ ſtolidū animal ē. dr̄ etiā aſinus q̄ſi alta ſinēs: ſ3
tūc eſt etymo.nō compoſitio.vnde aſellus li.dimi. ⁊ h̄
aſina:⁊ hec aſella dimi.ab aſello dicta:⁊ aſinin⁹ na nū
⁊ aſinarius ria rium quod ꝑtinet ad aſinū:vt mola aſi
naria quā trahit aſinus ad molendū:⁊ aſinari⁹ q̄ duc
vel qui paſcit aſinos. Et ſcias ꝙ aſina facit ablatiuum
pluralē in abus ad drīa3 ſui maſ. quod facit in is.tn̄ ī-
uenit᷑ in is.vn̄ in p̄mo Regū caplo.ix. Et de aſinis q̄s ꝑ
diſti nudiuſtertius ne ſolicitus ſis:q2 inuēte ſunt.ſicut
enī inuenit᷑ filia filiabus ⁊ filijs:nata natabus ⁊ natis
vt oſtendi ſupra in tertia parte:vbi egi de p̄ma declina
tione. Et ſciaſ ꝙ vt dic̄ Baſilius ī hexameron homelia
octaua: Intelligit aſinus ⁊ hoīs ꝯſuetus vocem:nouit
iter quod ſepius ambulauit: ad audiendū ita vehemē
ter acutus:vt nullus ei de terreſtribus compari poſſit.
Recognouit bos poſſeſſorem ſuū:⁊ aſinus preſepe dn̄i
ſui. Piſcis vō nequaq̄3 poteſt dinoſcere nutrimenta p̄
ſtantē.nam aīalia aquatica nō ſolum muta:ſed etiam
inſcia ⁊ imitia ſunt ⁊ indocta: ⁊ ad omnē vite ſocieta-
tem ꝑſus hoībus intractabilia. vide in bos ⁊ in canis
Itē quō terreſtria aīalia docta ſunt:⁊ tractabilia erga
homines reſpectu piſciū:dicam in camelus.

A ſmodeus dei penl᷑.ꝓduc.nomen eſt demonis. Tho.iij.
Demon nomine aſmodeus occiderat eos.

A ſopus pi penl᷑. ꝓduc.vnde in doctrinali dicit᷑: Aſopu3
retrahas europā ſiue piropum. Aſopus eſt nomen flu
uij:piropus nomen gemme.

A ſparagus dictus eſt:q2 ſpinoſus ⁊ aſper ſit frutex eius
quedā herba eſt.⁊ etiā ſic dr̄ paruul⁹ piſcis: ſed optimi
ſaporis:⁊ etiā boletus vocatur aſparagus:⁊ cor.penl.
vt dicit magiſter bene.⁊ vt dicit Pap̄. Aſparagi ī cibo
ſumpti ſtomacho ꝓſunt:calidi ſunt: in aqua cocti oēs
veſice caſus curant:⁊ calculos frangunt.

A ſper ra rum:durus:acerbus:truculentus. ⁊ comparatur
aſperior aſperrimus.vn̄ aſpere rius rime aduerbi.⁊ hec
aſperitas ritatis.i.duricies.truculentia.⁊ aſpero ras.i.
aſperum facere verbū actiuū.⁊ componit᷑ vt ex aſpero
ras.⁊ componit᷑ aſper ab a ⁊ ſpera.

A ſpergo gis ſi ſum:ex ad ⁊ ſpargo componit᷑:⁊ mutat᷑ a
ſimplicis in e:⁊ ſubtrahit᷑ d:⁊ eſt aſꝑgere diſtāter ope-
rire:perfundere. vn̄ hec aſpergo ginis.i.aſperſio:⁊ aſp-
go eſt nomē cuiuſdā auis marine:⁊ aſpergo veſtis fe-
minaꝝ vel veſtimentoꝝ ſuꝑfluitas: quod etiam ſirina
dicit᷑.vnde aſpergineus nea neum. Item ab aſpergo h̄
aſperſoriu3:⁊ aſpergito tas frequētatiuū:⁊ aſperſo ſas
aliud frequē.a quo aſpſito tas aliud frequentatiuū.

A ſpergo ginis fe.ge.in aſpergo gis vide.

A ſperno.ſperno cōponit᷑ cū ad abiecta d:⁊ dicit᷑ aſperno
nis aſpreui aſpretū.i.valde ſpernere vn̄ aſpernor naris
deponē.in eodē ſenſu.vel ꝯponit᷑ per ſe ex ad ⁊ ſperno
nis.vn̄ hic ⁊ hec aſpernalis.⁊ hoc le.

A ſpicio. ſpecio cis componit᷑ cum ad ⁊ mutata a in e ⁊
abiecta d:dicitur aſpicio aſpicis xi ctum:ante vel ad a-
liquid ꝓſpicere.vnde aſpectus tus tui:⁊ aſpecto ctas.
vide in ſpecio ⁊ in video.

A ſpiro ras raui.i.ā helare:conari:deuenire: valde ſpirare
vel fauere. ⁊ eſt tractū a ventis qui quādo flant ⁊ ſpi-
rant nautis fauent:⁊ componit᷑ ex ad ⁊ ſpiro ras abie-
cta d. Itē aſpirari inuenit᷑ ꝑ eleuari.vn̄ in cāticis: Do-
nec aſpiret dies ⁊ inclinent᷑ vmbre:⁊ ꝓdu.penl᷑.

A ſpis dis fe.ge.gen⁹ ē ſerpentis. ⁊ ſm Iſido.aſpis eſt vo
cata ꝙ morſu venena immittat ⁊ ſpargat. ios enī grece
venenū dicūt:⁊ iñ aſpis q̄ſi aſꝑgens ios.i.venenū: eo ꝙ
morſu venenato interimat:⁊ corri.penl᷑.in gtō. De hac
dic̄ Propheta: Sicut aſpidis ſurde ⁊ obturātis aures
ſuas:ne exaudiat vocē incātantis.vide in tygris.

A ſporto tas.i. deportare:abire a longe: alior ſum abſen-
tare:remouere:de loco ad locum portare.⁊ componit᷑
ſm Priſc.ex ab ⁊ porto mutato b in s ſicut aſpello dif
ferentie cauſa ne ſi apporto appello diceremus ab ad
compoſita exiſtimentur.

A ſſa aſſe:lignum latum ⁊ dolatum.

A ſſatura re:in aſſuo vide.

A ſſecla.ab aſſequor q̄ris:dr̄ hic ⁊ hec aſecula vel aſſecla
cle ꝑ ſyncopā cōiſ ge.i.ſeruiēs vel comes qui ſequit᷑ ali
quē:⁊ corri.penul᷑.vn̄ in aurora: Rurſus vt in p̄mis vir
lucis ⁊ aſſecla fumi: Aſtiterant dn̄o.

A ſſector ctaris ctat⁹ ſum ex ad ⁊ ſector ctaris d mutata
in s.⁊ eſt aſſectari ſequendo adipiſci:ſequi.

A ſſecula le:in aſſecla vide.

A ſſenſus ſa ſum:in aſſentio tis vide.

A ſſentio tis ſi ſum cōponit ex ad ꝛ ſentio tis. ꝛ eſt aſſentire aſſenſum prebere. vñ hec aſſentio onis: ꝛ hec aſſentia tie. i. ↄſenſus in qualibet re: ꝛ hic aſſenſus ſus: ꝛ aſſentaneus nea neū: qui cito prebeat aſſenſum: ꝛ aſſentor faris deponēs. i. adulari: nā adulator eſt aſſentire. Et ſcias ꝙ inuenitur aſſentior tiris ſus ſum: in eodem ſenſu in deponēti genere: Geñ. xxxiiij. Aſſenſi ſūt oēs. i. ↄſenſerunt circūciſis cūctis maribus.

A ſſentiſco ſcis incboatiuū. i. incipio aſſentire: ab aſſentio tis addita co.

A ſſer. ab aſſe dicit hic aſſer ris: q2 aſſeres ſoli in tectis ponunt ꝛ nō coniunctim: aſſem enī vnū dicimus. vel dicūt aſſeres: q2 aſſideāt parietibus ꝛ trabib9: vel q2 inſeratur vnus alij in piete: ab aſſero ris: Eccl. xxix. Melior eſt victus paupis ſub tegmine aſſer ꝙ epule ſplēdide ꝛ corri. penl. in obliquis.

A ſſero ris cōponit ex ad ꝛ ſero ris: ꝛ facit pteritum in ſeui ꝛ in ſerui: ꝛ ſupinū in ſitum ꝛ in ſertū in diuerſis ſignificationibus. vide in ſero ris: ꝛ corri. ſe.

A ſſerto tas frequentatiuū: ab aſſero ris.

A ſſeſco ſcis freq. ab aſſideo: qſi incboa. p aſſideſco.

A ſſeuero ras raui. i. affirmo vel aſſero. ꝛ cōponit ex ad ꝛ ſeuero ras quod nō eſt in vſu: ꝛ producit penl.

A ſſidela le penul. produc. i. menſa iuxta quā ſedemus: et deriuat ab aſſideo des.

A ſſideo des di ſuꝫ ex ad ꝛ ſedeo des. ꝛ ē aſſidere iuxta ſedere: ꝛ aſſidere. i. compari ꝛ aſſiīlari: ꝛ aſſidere. i. eſſe ſimilem. in prima ſignificatione conſtruit cum datiuo ꝛ accuſatiuo in eodem ſenſu: vt aſſideo te: aſſideo tibi: vide etiam in ſedeo.

A ſſiduus. ab aſſideo des deriuat aſſiduus dua duū: ſtudioſus: ſolicitus: continuus: alicui rei intentus. Item aſſidu9 pōt ↄponi ab as aſſis ꝛ do das: ꝛ tūc aſſiduus idē eſt qđ diues q̄ multos poſſidet aſſes. ꝛ aſſiduus dr qui expenſis erarij pḡat. ꝛ dr ſic ab aſſe ꝛ dādo: nō q2 multū grauis ꝛ diues: ſꝫ coactus plus dat ꝙ paup in collectis faciēdis. ꝛ ↄpat aſſidu9 p ſuppletionē magis aſſiduus aſſiduiſſimus. vñ hec aſſiduitas tatis. ꝛ aſſiduo duas. i. eē vel fieri aſſiduum.

A ſſilo lis: ex ad ꝛ ſalio lis. ꝛ eſt aſſilire aggredi: inuadere impetere. ꝛ in eodē ſenſu cōſtruit cū dtō ꝛ accuſatiuo vt aſſilio menia. ꝛ aſſilio menib9. Itē aſſilire. i. cū gaudio ſalire ad aliquid. vñ hic aſſultus tus: ipetus aſſumptus ſaltu: ꝛ aſſulto tas frequen. ꝛ corr. ſi aſſilo lis.

A ſſimilo las laui lare. i. valde ſimilare: ex ad ꝛ ſimilo las ꝛ eſt verbū actiuū. Inuenit etiā aſſimilor laris depo nētale in eodē ſenſu in quo aſſimulo las.

A ſſiſteriū rij: monaſteriū grecū eſt. vel dr ab aſſiſtendo vñ hec aſſiſtria ſtrie monialis ibi aſſiſtens.

A ſſiſtria ſtrie: in aſſiſterium vide.

A ſſiſtrix cis. i. aſtitrix cis ab aſſiſtendo. vel aſiſtrix cis. i. affirmatrix ab aſſerendo. vel vt dicit Hug. Aſſiſtrix tricis q̄ aſſiſtit ad ſeruitia alicui9. vñ Sap. ix. Da mihi dñe ſedium tuaꝝ aſſiſtricē ſapientiā. ꝛ eſt ibi p ducēda h̄ ſyllaba ſtri. ꝛ vt quidā dixerūt deberet eē ibi aſtitricē qđ eſt femininū verbale ab aſto aſtas aſtiti aſtitum tu: u i or fit aſtitor: ꝛ or in rix fit hec aſtitrix cis: quod corripit penl. in ntō: ſed in genitiuo eam producit.

A ſſocius cij. i. ↄſocius: ↄſors: ↄſodalis: cōtribulis: ↄfederatus: ꝛ videt eē compoſitū ex ad ꝛ ſocius.

A ſſolatus ta tum. i. ad ſolū deductus. Naū pmo: Montes cōmoti ſunt ab eo ꝛ colles deſolati ſūt. vel ſm aliaꝫ lraꝫ: Et colles aſſolati ſunt. i. ad ſolū deducti: ad ſolitudinem redacti de ſolio deponenti: ꝛ produ. la.

A ſſueſco ſcis. aſſueo ſues ſueui: vel aſſuetus ſum. i. valde ſuere. vñ hec aſſuetudo aſſuetudinis: ꝛ aſſuetus aſſueta aſſuetum: ꝛ aſſueſco aſſueſcis verbum incboatiuū ſm Hug. vide in ſueo ſues.

A ſſuetus ta tum penl. produc. in aſſueſco vide.

A ſſula le penl. cor. fe. ge. dicit id quod cadit de ligno qñ dolat: ꝛ dicit ab aſſa aſſe.

A ſſultus tus tum: in aſſilio lis vide.

A ſſum ades adeſt componitur ex ad ꝛ ſū mutata d in s vnde aſſum ꝛ aſſumus per geminū s ſcribi debent. quidam predicta per d ſcribunt cauſa conſortie pme ꝛ ſecunde perſone: ſed pus dictū pualet: ꝛ magis eſt ſm artem ꝛ regulas Priſcia. vnde in hymno trinitatis dicēdum eſt: Aſſumus ꝛ nos cernui: per geminū s.

A ſſumentum ti: illa pars que de aliquo accipit vel aſſumit ad aliqnid ſartiendū vel reparandū. ꝛ dicit ab aſſumo mis: Marci ſecundo: Nemo aſſumentū panni rudis aſſuit veſtimēto veteri: quaſi diceret: Nemo ſapiens cōiungit panno veteri partē noui panni quā aſſūpſit de aliquo nouo panno.

A ſſur ſuris: fuit filius Sem: a quo dicta eſt aſſuria: vñ aſſurius ria rium. ꝛ etiā aſſur dr. vñ in aurora: Sicut rex aſſur malus extitit: ꝛ tamē idem.

A ſſus. ab ardeo des dr aſſus ſa ſum: quaſi arſus. vndo aſſo ſas verbum actiuū. vnde aſſatus ta tuꝫ: ꝛ hec aſſatura re. Regū libro. ij. caplo. vi. Aſſaturam bubale carnis vnā. i. fruſtū bouis aſſatuꝫ. vel etiā ſm aliā litterā: Bubale carnis. i. bubaline partitus ē eis.

A ſtarten: idolum ſidoniorꝫ: ꝛ accuit in fine.

A ſtericus ci. i. aſtri forma: ꝛ componit ab aſter qđ ē ſtella: ꝛ icon qđ ē imago vel ſignū. ꝛ ſcribit icon apud grecos p ei diphthongū: vñ ſemp pducit pmā ſyllabā: tā ī ſimpliciate ꝙ in ↄpoſitione. ꝛ aſtericus ca cum penul. pduc. ꝛ ſcribit p c fine s in vltima ſyllaba: vt multi litterati moderni volūt. antiqui tñ ſcribebant aſteriſcus per ſc in vltima ſyllaba: ꝛ tunc deriuat ab aſteris qđ ē ſtella. Aſtericus aliquid deeſſe vbi appōit demōſtrat Obel9 vo cui apponit falſum vel ſupfluum monſtrat. nā ſagitta grece dr: ꝛ verſum iugulat: ꝛ ē obelus nota ſic facta . Aſtericus vo nota ſic facta : que appōit in his q̄ omiſſa ſunt: vt eluceſcant p eā notam que deeē vident. Et aſterico ꝛ obelo vſus ē Origenes. vñ Hieronym9 dicit in plogo pentateuci: ꝙ vt auderem Origenis me ſtudiū puocauit qui editioni antiqne tranſlaonē theodotōis miſcuit aſterico ꝛ obelo. i. ſtella veru oē op9 diſtinguēs. dū aūt illuceſcere facit me: min9 añ fuerant: aut ſupflua queqꝫ iugulat ꝛ cōfodit: marime que euangeliſtaꝝ ꝛ apoſtoloꝝ autoritas promulgauit ꝛ etiam Hieronymus vſus ē aſtericis ꝛ obelis: ſic ipſe dicit in prologo Job.

A ſterites ē gemma cādida: incluſam lucē ↄtinens ſicut ſtellam intus ambulantē vñ dicta ē.

A ſterno nis aſtraui aſtratuꝫ. i. ad vel iuxta vel valde ſternere. ꝛ ↄponit ex ad ꝛ ſterno nis: ꝛ abijcit d.

A ſtin. i. ciuitas.

A ſtiſmos in fine accentuat: ꝛ dr etiā antiſmos quidam tropus: de quo ſupra dixi in quarta pte in. c. de tropis.

A ſto aſtas aſtiti aſtitū. ꝛ etiam aſtatum īuenit. Scire etiam debes ꝙ dedi facit datum ꝛ ſteti ſtatum: a corr. ꝛ eadē etiā corripit in compoſitione: vt circūdatū: ꝛ pſtatum: vel mutat in i breuem: vt redditū ꝛ preſtitum Aſtiti etiā aſtitū ꝛ aſtatū facit: penul. correpta. ꝛ cōponit ex ad ꝛ ſto ſtas: ꝛ abijcit d. ꝛ eſt aſtare iuxta vel in conſpectu vel ad ſeruitium ſtare.

A ſtrea ſtree.i.iuſticia:ab aſtꝝ dr̄:qꝛ de celo deſcendit:et producit penl.Ouidi.in in primo metha. Ultima celeſtium terras aſtrea reliquit.

A ſtrepo pis pui:quaſi iuxta vel in ꝯſpectu ſtrepere: ſtrepitū facere:⁊ corripit ſtre. ⁊ componit̄ ex ad ⁊ ſtrepo ſtrepis abiecta d.

A ſtreus rea reū:res que pertinet ad aſtꝝ:⁊ corrip.penul. ⁊ dicitur ab aſtrum.

A ſtringo gis xi ctum:ex ad ⁊ ſtringo abiecto d.⁊ ē aſtringere iuxta vel in conſpectu ſtringere.

A ſtrion: gēma eſt chryſtallo ꝓpinqua : in cuius centro lucet ſtella fulgore lune plene.⁊ dr̄ ſic:qꝛ aſtri poſtpoſita fulgorē rapit ⁊ gerit.

A ſtrolabium bij quoddā inſtrumētū ipſius artis aſtronomie:⁊ dicitur ab aſtrum.

A ſtrologos.aſtꝝ cōponit̄ cū logoſ quod eſt ſermo:⁊ dr̄ hic aſtrologus gi.i.loquēs de aſtris ⁊ augurans.vnde hec aſtrologia gie:quedā arſ:aſtronomia.⁊ aſtrologicus ca cum. Et ſcias ꝙ ꝑtim naturalis:ꝑtim ſupſticioſa ē.Naturalis ſeu vera dū exequit̄ ſolis ⁊ lune curſus vel ſtellaꝝ certas tempoꝝ ſtatiōes.Supſticioſa vō eſt illa quā mathematici ſequnt̄ qui in ſtellis augurāt̄ quibꝰ etiā duodecim ſigna ꝑ ſingula aīe vel corporis membra diſponunt : ſydeꝝꝗ ex curſu natiuitates hominū ⁊ mores predicare noſcunt̄ ſm Pap̄.

A ſtronomus. aſtꝝ componit̄ cuꝫ nomos : qđ eſt lex vel norma qnod ē regula vel noma quod eſt nomē. ⁊ dr̄ aſtronomus mi:qui docet legē vel regulā de aſtris: vl̄ qui nomīat ea.vn̄ hec aſtronomia mie:ip̄a ars.⁊ aſtronomicus ca cum ſm Hug.Pap̄.vō dicit:Aſtronomia aſtrorum lex que curſus ſideꝝ docet: vna de ſeptē artibus liberalibus.

A ſtrofia ſie: eſt tenuitas corporis ex cauſis latētibus et paulatim ꝯualeſcentibꝰ: dicta ſic ab īmutatiōe corꝑis Nam greci nutrimenti ceſſationē aſtrofiā dicunt.

A ſtroſus ſa ſum.i.lunaticus quaſi malo ſidere vel aſtro natus:⁊ dicitur ab aſtrum.

A ſtruco nis.ab aſtur ꝓ gente dr̄ hic aſtruco conis.i.dextrarius:qꝛ apud illā gentē huiuſmodi equi abundāt. vn̄ legit̄:ꝙ Juliꝰ ceſar paucis diebꝰ anteq̄ꝫ occideretur ſomniauit ꝙ in ſtabulū deſcēdēſ aſtruconē ſuū aureū caput habere videbat.⁊ in rhetorica:Detur lucus aſtruconi : vt coragium paretur . vbi ab aliquibus legitur aſtruconi.i.accipitri.

A ſtrum ſtri i.ſtella dr̄ ab Aſtro ph̄o:qui p̄muſ tractauit de aſtris.vel ab aſter qđ grece dr̄ ſtella. vnde hic ⁊ hec aſtralis ⁊ hoc le. Et ſcias ꝙ ſtella dr̄ q̄libet ſingularis Sidus plurium ſtellaꝝ collectio: Aſtrū grandis ſtella vel grande ſidus.hec tn̄ noīa ſepe cōfundunt̄ apud autores. Uolo etiā te ſcire ꝙ motus celeſtis ſe hꝫ ad liberum arbitriū ſicut inclinans ad aliquid agenduꝫ inquātum ex imp̄ſſione corꝑis celeſtis relinquit̄ aliqua diſpō in corꝑe ſm quā aīa efficit̄ ꝓna ad hanc actionē vel illam: ſicut etiā ex naturali ꝯplexione q̇dā ſunt magis ꝓni ad vnū vitium q̄ꝫ alij. ⁊ hoc mō pn̄t aſtrologi enūciare aliquid ex his que ex libero arbitrio depēdēt coniecturaliter:⁊ nō per certitudinē ſcie: quāuis talibus p̄dictionibꝰ nō ſit tutum nimis intendere:vt dicit Augꝰ ſup Gen̄.i.⁊ tn̄ pleꝝꝗ aſtrologi de futuris vera ꝓnunciāt:nō tā ex ſignis celeſtibꝰ q̄ꝫ ex occulto demonū inſtinctu quē humane mētes interdū neſciētes patiunt̄.⁊ ſic cum huiuſmodi diuinationibus quodāmō fedus init̄ cum diabulo.Uirtutē aūt coactiuam ſuper libeꝝ arbitriū ſufficientē nō habent corꝑa celeſtia. vn̄ ⁊ Ptholemeus dicit: ꝙ homo ſapiens dominat̄ aſtris: qꝛ ꝑ ſapientiā ſuā pōt vitare ea que aſtra diſponunt.đ hoc etiā ſupra in arbitriū dixi. Uolo etiā te ſcire ꝙ ſicut ꝓbat̄ in ſciā aſtronomica de mēſura quātitatis ſolis ⁊ terre:ꝙ ſol eſt maior tota terra:ſic̄ ⁊ alie ſtelle oēſ p̄ter lunā ⁊ mercariū ſunt maiores q̄ꝫ terra. vide etiam de hoc in gallꝰ:in cometa:⁊ in ſors:⁊ in ſol.

A ſtula le:dr̄ a tollēdo.ſ. quod cadit de ligno dū dolat̄. vn̄ quidā volunt dici aſciam ab aſtulis:qꝛ eas a ligno eximit: ⁊ corr.ſtu.vide in aſcia.

A ſtupeo pes pui ⁊ caret ſupinis: ⁊ cōpouit̄ ex ad: ⁊ ſtupeo pes:remota d:⁊ corri.ſtu.⁊ eſt aſtupere: valde ſtupere:ad aliquid ſtupere.

A ſtur.ſtura re eſt quidā fluuius hiſpanie . ⁊ componit̄ cū a qđ eſt iuxta:⁊ dr̄ hic aſtur aſturis: quidā pl̄s hiſpanie: qꝛ iuxta fluuiū ſturam habitat . vn̄ hec aſturia rie:regio eoꝝ ⁊ ciuitas.vn̄ aſturiēſis enſe. Jtē ab aſtur pro populo:hic aſtur aſturis maſ.ge.dr̄ quedā auis: q̄ apud illā gentē abūdat.vel dr̄ ab aue ⁊ ſterno: qꝛ ſternat aues:⁊ corri.penul.in genitiuo.

A ſturco aſturconis:id eſt accipiter vel aſtur . ⁊ componit̄ ab aue ⁊ ſterno:quia ſternat aues ſm Hug. Papi. vō dicit:Aſturco accipiter maior.Dicit̄ etiā aſtruco r p̄cedente u.i.dextrarius.

A ſtus aſtꝰ aſtui:calliditas:doloſitas:fraus:fallacia:⁊ ſumit̄ in malo:ſicut ⁊ aſtutꝰ in malo:quod cōꝑat̄ aſtutior tiſſimꝰ:vn̄ aſtute tius tiſſime aduer.⁊ hec aſtutia tie .i.ingenioſitas:doloſitas:cautela:induſtria:calliditas ⁊ ꝓp̄e dr̄ de malo. Jnuenit̄ etiā hoc aſtu indeclinabile ꝓ eodē.vn̄ Auianus:Aſtu vincit homo cūcta creata ſolo.⁊ pōt hic eē declinabile vel indecli.aſtu:⁊ dr̄ aſtutus q̇ſi ſine ſtatu.nā qui aſtutus eſt:non diu in eodem moratur ſtatu:ſed multa deliberat.

A ſtutus ta tū:ab aſtu dicitur.vide in aſtus.

A ante T

A tacus ci penl.corr. maior ē bruco. ⁊ vt dicit gloſa Johelis p̄mo:Eruca vermis ē qui ī holeribꝰ maxime inuenit̄. Brucus vocat̄ fetꝰ locuſte anteq̄ꝫ habeat alas:deinde qum incipit paꝝ volare dr̄ athelabus. qū vō pleniter volat dr̄ locuſta.⁊ ē brucꝰ multo grauior q̄ꝫ locuſta vel atelabos:qꝛ iacens ī vno loco radicitꝰ comedit fructꝰ:vn̄ dr̄ a bromin: qđ eſt ꝯſumere.atacus autē dr̄ quaſi ategus.i.ſine tege:eo ꝙ nihil habeat quo inuolutus tegatur.Teca enī quaſi tega dr̄ a tegendo. Papi. aūt dicit:Atacus auis ignota.Hieroꝰ aūt dic̄ ſuꝑ illud Jſa.xxxiij.Sicut colligit̄ brucꝰ velut qū foſſe plene fuerint de eo.Ex locuſta inquit Hieronyꝰ brucꝰ naſcit̄ ⁊ quouſq; habeat alas ſic vocat̄ . quꝫ aūt ale creſcere ceperint atelabus dr̄.qū aūt plene volare ceperit: ē locuſta.⁊ dr̄:Nocet vō brucus plꝰ q̄ꝫ atelabus vel locuſta: qꝛ alis caret nec moueri pōt:⁊ ſic vbi inſederit nihil relinqui facit: iō fiunt foſſe ⁊ obruunt̄ locuſte:ne a vēto rapient̄ in mare: ⁊ ad terrā reiecte ⁊ ex ouis que viue conceperāt:etiā mortue brucos generent.

A tauus ui dicit̄ ab auus.ſ.aui pater:penultima correpta vide in auus.

A t contra:due partes ſunt.

A telabꝰ bi penl.corr.dr̄ ab a quod eſt ſine ⁊ tela:⁊ abeo bis:quaſi ſine tela.i.teca abiens. ⁊ dicit̄ atelabus quaſi atelauus.i.ſine tela vadens:vel quaſi a tela abiens . de hoc etiā dixi ſupra in atacus.

A ter atra atrum.i. niger.⁊ compat̄ atrior aterrimus. vn̄ atre atrius aterrime aduer.⁊ producit a.

Attalanta. atas grece leuitas latine: lentoſ plenũ. inde dicta eſt quedã virgo atalanta ꝓpter velocitatẽ: quaſi plena leuitate.

Athlanteus tea teũ penl̃. produc. in athlas eſt.

Athlas lantis habet n in obliquis: ſed in ntõ nõ: ſic gigas gigantis: elephas elephantis: adamas mãtis. ⁊ de finit in as productã. fuit aũt Athlas frater Promethei rex Aphrice optimus aſtrologus. vñ dictus eſt celũ ſuſtinuiſſe. ⁊ a noĩe eius dictus eſt mons Aphrice Athlas: qui ꝓpter ſuã altitudinẽ dict⁹ eſt celũ ſuſtinuiſſe. vñ atlantheus tea teũ: ⁊ athlanticus ca cũ.

Athalia interpretaẜ tempus dñi: ⁊ fuit regina in iſrael: ⁊ acuit penl̃ ſm cõem vſum.

Athanaſia. i. ĩmortalis ab athanatos dr̃: ⁊ acuit penl̃.

Athanatos. i. ĩmortalis: ab a quod eſt ſine: ⁊ thanatos mortale: ⁊ accentuaẜ in fine. vnde anathanatos ta tuꝫ. i. immortalis.

Athene: ab athanatos dr̃ hec athene naꝝ quedã ciuitaſ quaſi athanate. i. ĩmortalis ꝓpter ſtudiũ ſapiẽtie: que immortalis eſt: quod olĩ ibi viguit: ⁊ producit the.

Atheníenſis. ab athene dr̃ hic ⁊ hec atpenienſis ⁊ hoc ſe nomen patriũ. ⁊ deberet ſm formationis analogiã dici athenenſis: ſed cã euphonie habuit i in antepenl̃. ſic̃ oſtendi ſupra in tertia parte: vbi egi de nomiatiuis de ſinentibus in enſis.

Athleta te penl̃. ꝓdu. luctator: pugnator: miles fortis: ⁊ dr̃ ſic quaſi ad letũ fortis. i. ad mortẽ.

Athomia grece: debilitas ſtomachi latine.

Athomus mi fe. gene. penul. correp. corpus indiuiſibile ꝓpter ſui paruitatẽ: quãuis forte nulluꝫ corpus ſit qđ diuiſionẽ recipere nõ poſſit. ⁊ dr̃ ſic ab a qđ eſt ſine et thomos quod eſt diuiſio vel ſectio: q: nõ recipiat ſectionẽ ſenſui ſubiacentem.

Atnepos: filius abnepotis: ⁊ eſt ſecunda lr̃a t: ſm Papi. ⁊ corripit ne.

Atramen. ab ater atra trum dr̃ hoc attramen minis. i. nigredo. vnde hoc atramentũ ti. i. incauſtũ: q: nigꝝ facit liquorem in quo poniẜ.

Atramentariũ. ab atramen dr̃ hoc armentarium rij. i. ſcriptoriũ pluteũ plumatiũ. vñ Ezech. ix. Et atramẽtariuꝫ ſcriptoris ad renes ei⁹: ⁊ inde hoc atramẽtariolũ li dimi.

Atrienſis. ab atriũ dr̃ hic atrienſis. i. ianitor: hoſtiarius: excluſarius: patiginarius: ianuarius.

Atriolum li dimi. puum atrium.

Atriplices herbe humidã ⁊ frigidã habent virtutẽ. in cibo ſumpti ventrẽ ſoluunt: ⁊ cor. penl̃.

Atrium dr̃ q̃ſi atrũ: ab ater atra atrũ ꝓpter caliginẽ igniſ que olim ſolebat eſſe in atrio. vñ in paſſiõe Chriſti: Et Petrus ſtans in atrio calefaciebat ſe ad ignẽ. vel atriũ dr̃: q: ei addanẜ tres porticus extrinſecus. ⁊ ſꝫ hoc atriũ dr̃ magna domus ampla ⁊ ſpacioſa.

Atrox. ab ater atra atrũ dr̃ atrox cis oĩs ge. efferus: crudelis. ⁊ compaẜ atrocior ciſſimus. vñ attrociter ti⁹ ciſſime aduerbiũ: ⁊ hec atrocitas tatis: ⁊ habet pmã naturalr̃ breuẽ. vñ in aurora ſup Thobiã: Scire fac̃ quãtum ſit furor eius atrox.

Attabernalis. taberna componitur cum ad: ⁊ dr̃ hic ⁊ hec attabernalis: ⁊ ſic mutata d in t: idem ſocius ꝓprie in taberna laccator: qui valde frequẽtat tabernã. Item etiã hic tabernio tabernionis.

Attamen minis ge. neu. i. ſetacium. Inueniẜ etiã attamẽ pro ſed coniunctio: ⁊ corri. ta. Ouidius: Nil mihi reſcribas attamen ipſe veni. de hoc in tamen vide.

Attamino nas. i. aduerſari: ex ad ⁊ tamino nas: d mutata in t. Itẽ attamino nas. i. purgare farinã cuꝫ ſetatio ſm Hug. Pap̃. vo dicit: Attaminare: inquinare: corrũpere: vſurpare: ⁊ corripit mi.

Attat interiectio timẽtis vel expaueſcentis ſm Pap̃.

Attero eris triui tritũ: valde terere corri. te. ⁊ cõponiẜ ex ad ⁊ tero teris: Job. xiiij. Donec atteraẜ celũ nõ euigilabit. vnde attritus ta tum. ⁊ a gtõ attriti addita o formatur hec attritio onis. In quo aũt attritio differat a cõtritione: dicam in contritio.

Atticinor naris: ad ignẽ titõnes aduicinare: ⁊ cõponiẜ ex ad ⁊ ticinor naris.

Attineo nes nui attentum. i. valde tenere: vel ptinere: et ptinet ad ꝓpinquos: vt iſte attinet mihi in tali gradu. ⁊ componiẜ ex ad ⁊ teneo tenes: ⁊ mutata d in t: ⁊ e in i: ⁊ corripit ti.

Attingo gis attigi attactũ. i. valde vel iuxta tangere: vel accidere. ⁊ componiẜ ex ad ⁊ tango tangis: mutata d in t: ⁊ a ſimplicis in i.

Attonitus. attono nas componiẜ ex ad ⁊ tono tonas. ⁊ inde deriuaẜ attonitus ta tum penl̃. cor. i. tonitruo: ſtupefactus: territus: confuſus: perturbatus.

Attraho his xi ctum attrahere. i. ad ſe trahere: abbreuiare. ⁊ componiẜ ex ad ⁊ traho his.

Attrecto ctas: vel magis attracto ctas: componiẜ ex ad ⁊ tracto ctas. Inueniẜ etiã attrecto ctas mutata a in e ⁊ videẜ ꝓp̃e ad tactuꝫ corporalẽ ptinere. vñ Geñ. xxvi. Si attrectauerit me pater meus: vel attractauerit ſm aliã lr̃am. vel poteſt formari ab attraho xi ctuꝫ: u in o verbum frequentatiuum. i. frequenter attrahere: iuxta tractare: prope tangere: palpare.

At vbi due dictiões ſunt: ⁊ duob⁹ accentib⁹ regende: vñ ad Galatas: At vbi venit plenitudo tp̃is. i. ſed poſtq̃. Aliqñ tñ atubi ⁊ aſtubi eſt quedã irregularis vocũ cõgeries: nõ ꝓp̃e compoſitio: ⁊ fungiẜ loco vni⁹ dictiõis: ⁊ tũc ſub vno accentu proferẜ ⁊ grauaẜ penl̃. ſiue u. de hoc dixi in ſecunda parte: vbi egi de vbi.

Atq; idẽ eſt qđ ⁊: qñq; poniẜ p q̃: ſicut Boetius ĩ quito de conſolatione in pſa tertia: Tum ego ⁊c̃.

Atqui. i. certe: ⁊ eſt quedã irregularis congeries vocum. vñ Boeti⁹ in ſcđo de ꝯſolatiõe in pſa que incipit: Tũ ego. Atqui viget incolumis. atqui dicit. i. certe.

A ante V

Auarus. ab aueo aues dr̃ auarus ra rũ. ꝙ eni dr̃ auarus quaſi varas habẽs manus. i. curuas: vel auarus dr̃ q̃ſi auẽs auꝝ: etymologia eſt: nõ cõpoſitio. ⁊ compaẜ auarior riſſim⁹. ⁊ eſt auarus ꝓp̃e qui nõ ſatiaẜ: cupid⁹ qui aliena deſiderat. vñ auare rius riſſime aduer. ⁊ auaricia cie. ⁊ formaẜ a gtõ auari addita cia. ⁊ vt dic̃ Hieronym⁹ in epiſtola ad Paulinũ caplo. viij. Antiquum dictũ eſt: auaro deeſt tã qđ habet q̃ꝫ qđ nõ habet. ⁊ ĩ Tobia dr̃: Prodigus excedit mẽſura: largus honori ſeruit fructiſicat parc⁹: auarus eget. vide ĩ largus. Et nota ꝙ malũ ⁊ magnũ eſt auaricie vitiũ: qđ ſicut dic̃ Beda fideꝫ tollit: ꝯcordiã diſſipat: charitatẽ violat: ⁊ ĩnumerabilia mala generat. teſte Aplo qui ait: Radix oĩum maloꝝ ẽ cupiditas. Auaricia ſiquidẽ viſcerib⁹ pietatis caꝛꝫ: patrẽ neſcit: matrẽ ignorat: fidẽ ⁊ amicitiã nõ cuſtodit: ꝓpinquo vel ꝓxio nõ miſereẜ: ſed ꝓpiquos velut extraneos abijcit. dicẽte Salomone: Benefac̃ aĩe ſue vir miſericors: auarus etiã ꝓpinquos abijcit.

Auceps aucupis cõis ge. aues capiens: ab auis ⁊ capio vel capiens: ⁊ corripit cu in obliquis.

Auctim. i. creſcenter. ab augeo dr̃: ⁊ ẽ aduer. q̃litatis.

Auctio.ab augeo dr̃ hec auctio onis.i.augmētatio.dicit̄ etiā auctio.i.mercatio.vñ hic auctionarius ria rium.i. mercator qui res ſuas auget: ⁊ ꝓpe ille qui hic vel illic res ꝑuas ⁊ veteres ⁊ tritas ⁊ ruptas emit:vt poſtea carius vēdat: ⁊ auctionor naris.i.ſic mercari: vel res ſtrenue augere. vnde ⁊ auctionator qñq3 dr̃ ꝓ Imꝑatore Accipit̄ tamē ſimpliciter auctionari pro mercari.

Auctionarius:in auctio vide.

Auctionor naris verbū deponē.in auctio vide.

Auctito tas:penultima correpta.i. frequenter augere: ⁊ formatur ab auctatu vltimo ſupino huius verbi aucto auctas:a in i: ⁊ u in o.

Aucto ctas verbū frequentatiuū.i.frequenē augē: ⁊ formatur ab vltimo ſupino huius verbi.ſ. auctu u i o.

Auctor.ab augeo ges auxi auctū auctu dicit̄ hic auctor ctoris.i.augmētator:dux: ⁊ debet ſcribi p u ⁊ ct.qñ vo ſigt autētim.i. autoritatē eſt cōis ge. ⁊ debet ſcribi p u ⁊ ſine c:vt hic ⁊ hec autor: ⁊ deriuatur tūc ab autentim Itē inuenit̄ quoddā verbū defectiuū.ſ. auieo auies.i. ligo gas.⁊ inde autor.i.ligator:ſimiliter cōis ge. ⁊ deb3 ſcribi ſine c ⁊ cū u. ⁊ ſm ꝑmā ſignificationē imperatores ꝓpe dicunt̄ auctores ab augendo rempublicā. Sepe etiā de⁹ dicit̄ noſter auctor.i.noſter dux:noſter augmentator.ſm vo ſecundā ſignificationē ꝓhi ⁊ inuentores artiū:vt Plato:Ariſtoteles: Priſcianus: ⁊ quelibet,excellētes perſone debēt dici autores.ſm vo tertiā Uirgilius ⁊ Lucanus: ⁊ etiā Ouidi⁹: ⁊ ceteri poete debent dici autores qui ligauerūt carmina ſua pedibus ⁊ metris. Inuenit̄ etiā hic actor ſine u ab ago agis actū actu.de quo ſupra dixi in ſuo loco.vñ v̄ſus:Auctor ab augendo nomē trahit: aſt ab agendo Actor:ab autentim qđ grecū naſcit̄ autor.ſ.ſine c ⁊ per u ſcriptum.

Auctorium.ab augeo dr̃ hoc autoriū rij.i. illud quod additur rei menſurate qum venditur: ⁊ eſt etiā cibus qui menſe vacuate ſuperadditur.

Auctrix cis.i.augmētatrix fe.ge.ab auctor tor in trix.

Aucupabilis.ab aucupor paris dr̃ hic ⁊ hec aucupabilis ⁊ hoc le.i.res apta ad aucupandū.

Aucupium.ab aucupor dicit̄ hoc aucupiū pij.i.fortuniū ⁊ bonus euētus: ⁊ etiā ipſum officium capiendi aues dicitur aucupium.

Aucupor.ab auceps dr̃ aucupor paris patus ſum.i.aues capere.⁊ ponit̄ qñq3 ꝓ augurari: ⁊ ꝓ acquirere. vnde aucupator trix:aucupatio.hic aucupat⁹ tus tui: ⁊ cor. penl̄.aucupo. vnde Ouidius epiſt.ix. Aucupor infelix incerte murmurare fame.

Audax.ab audeo des dr̃ audax cis oīs ge.⁊ compat̄ audacior audaciſſimus:vnde audaciter.ſed dicimus per ſyncopā audacter tius ciſſime aduer.⁊ diſtat inter audacē ⁊ temerariū.nā audax nō timet: temerari⁹ nō cogitat ꝑiculū. Itē audacia poſt ꝯſiliū: temeritas ſine ꝯſilio fit.⁊ ponit̄ audax ꝓ arrogante quādoq3.

Audeo des verbū neutropaſſiuū. ⁊ eſt dr̃ia inter verba neutropaſſiua ⁊ neutrapaſſiua. nā neutropaſſiua dicunt̄ q̄ paſſiuo ſunt ſimilia: in hoc ꝙ qum careant ꝑteritis:habēt ſuppletionē ꝑteritor ꝑ participiū ⁊ verbū ſubſtantiuū ſicut ⁊ paſſiua.iſta aūt quīq3 ſūt q̄ indicāt iſti verſus: Quinq3 puer numero neutropaſſiua tibi do. Audeo cū ſoleo fido quoq3 gaudeo fio. Sunt aūt neutrapaſſiua que habēt paſſiuor ſignificationē ſub actiua litteratura: ⁊ ſignt paſſionē aliunde illatam. ⁊ ſunt q̄ttuor q̄ ꝯtinent̄ in his verſibus: Exulo vapulo veneo nubo q̄ttuor iſta: Senſum paſſiui ſub voce gerūt aliena.ſm Hug. Audeo facit auſus ſu3:q2 haurio fac̄ hauſi ꝑterituui:ſicut habet̄ in tractatu de verbo.

Audientia tie format̄ ab hoc dtō audienti addita a.vñ p t ſcribit̄ ⁊ tñ t accipit ſonū de c:vt detis mihi audientiā .i.vt me audiatis.

Audio dit diui ditū dire verbū actiuū dr̃ ab auris.ꝙ aūt dr̃ audio q̄ſi aurē do:vel auribus capio: etymologia ē nō compoſitio.inde verbalia auditor auditrix. Itē auditio: ⁊ hic auditus tus tui: ⁊ hoc audimen minis pro eodē. Audio ꝯponit̄ vt exaudio dis.vñ exauditor:exauditrix:exauditio:exauditus ta tū: ⁊ h̄ ⁊ hec exaudibilis ⁊ h̄ le.vñ exaudibiliter aduer. ⁊ importat pl⁹ exaudire q̄3 audire.eſt eni exaudire qđ rogat̄ intelligere: ⁊ ad effectum deducere. Itē ꝯponit̄ cu3 ob: ⁊ dr̃ obaudio dis .i.male audire vel ecōtra. Inuenit̄ etiā ꝓ obedio:ſ3 raro.⁊ ex eiſdē ꝯponit̄ obedio. Itē audio ꝯponit̄ cu3 ſub ⁊ fit ſubaudio dis.i. aliquid nō poſitum vel dictū ſubintelligere. Audio ⁊ ſua ꝯpoſita ſunt actiua preter obedio. Itē audio ſimul pōt ꝯſtrui cū actō ⁊ ablatiuo: vt audio virgilium ab illo. Itē nota ꝙ aliqui volūt auris fieri ab audio:vt dicat̄ auris quaſi audis.

Auditoriū locus vbi ꝯſilia ⁊ reſponſa audiunt̄: ⁊ dicit̄ ab audio audis.

Auebo bis auebere.i.aſpoſportare ſm Pap.

Auellana ne:tā pro arbore q̄3 pro fructu ponit̄ i fe.ge. ⁊ dr̃ ab auellano monte:vbi abūdant auellane.

Auena.ab auidus dr̃ hec auena ne:herbe gen⁹:eo ꝙ aui de ſurgat: ⁊ inde hec auenula le dimi. Inuenit̄ aduena ꝑ d ⁊ corr.penl̄. ⁊ eſt cōis ge.vide in venio.

Aueto tas taui tare:auenas eradicare: ⁊ dr̃ ab auena ſ3 Hug. Pap. vo dicit:Auētare eſt trūcare: ⁊ eradicare.

Auenula le dimi.parua auena: ⁊ corr.penl̄.

Aueo aues aui auere.i.cupe: ⁊ caret ſupinis: ⁊ eſt neutrū q2 vox ipſa ſemꝑ illi deficit in paſſiuo ſine qua voce.ſ. paſſiua verbū actiuū eſſe nō pōt.vnde Lucanus: Dia ceſar auet ⁊ birria ſi dare multa Potes:quicquid aue bis habes.Et nota ꝙ inuenit̄ aue auete aueto auetote auere ꝓ ſaluū eſſe:ſicut ſalue ſaluete ſalueto ſaluetote ſaluere.Et idem dicendū eſt de aue ⁊ vale:ſed vale i receſſu:ſalue ⁊ aue in aduentu ꝓprie:vel ſalue vtrunq3.ſ. aue ⁊ vale cōprehendit. vnde Seeciſ.dicit: Aue dic veniens de iure:valeq3 recedens. Hoc verbū ſalue compꝛehendit aueq3 valeq3.

Auernus ni maſ.ge.locus vbi eſt deſcenſus ad inferos: ⁊ ponit̄ ſepe pro ipſo inferno: ⁊ dicit̄ ab a quod eſt ſine ⁊ vernus quod ē delectabilis:q2 in inferno nulla ē delectatio:ſed ſempiternus horror inhabitat.vñ auernus quaſi ſine vere.vel dr̃ quaſi auolus ab a ⁊ volo las: q2 ibi aues ſupuolare nō pñt ꝓpter fetorē grauiſſimū: q̄ aues ſupuolantes olim necabat. vel dicit̄ ab aue auete verbo per contrarium.

Auerſor auerſaris.i.deteſtor ſm Pap.

Auerſus ſa ſum:retro in alia3 partem verſus: ab auerto tis. Item auerſus ꝑticipiū ab auertor teris.

Auerto tis ti ſum.i.remouere.vñ in pſalmo: Auerte oculos meos ne videāt vanitatē. Itē auertere.i.poſt tergū vertere.⁊ componit̄ ab a ⁊ verto tis. Itē inuenit̄ auertor teris auerſus ſum:verbū deponens.i. ſpernere vel vilipendere:recuſare. ⁊ ꝯponit̄ ſimiliter ex a ⁊ verto tis Boetius in ꝑmo de cōſolatione: Heu heu q̄3 ſurda miſeros auertit̄ aure. Inuenit̄ ⁊ adnerto per d:de quo ſupra dixi in ſuo loco.

Aueru nco cas caui.i.auenas euellere. nā rūcare dicunt euellere.ex quo ⁊ auena compoſitū eſt auerūcare.

Aufero aufers abſtuli ablatū.i.eripe tollere ⁊ componit̄

aba ꝛ fero: ꝛ cõuertiť ſm̃ Priſ. b ĩ v ĩ p̃ſenti: taȝ eupbo
nie cauſa q̃ȝ differẽtie: ſi affero dicas: ab ad ꝛ fero cõ/
poni videatur qð mutat d in f.

A uferro ras raui rare. i. ferrum auferre. ꝛ componiť ex
ab ꝛ ferro: ꝛ mutať b in v.

A ugeo ges auxi auctũ gere. i. amplificare: augmẽtuȝ da/
re. Augeo cõponiť cũ ad ꝛ fit adaugeo ges: ꝛ cuȝ ex ꝛ
fit exaugeo es. Augeo ſimplex ꝛ cõpoſituȝ ẽ actm̃.

A ugeſco. ab augeo dr̃ augeſco ſcis v̓bũ incboatm̃. i. inci/
pere augere: eo ꝙ ſignificat cõtra ꝓprietatẽ alioꝝ v̓bo
rum incboatiuoꝛuȝ: ſic ĩtegraſco. i. incipio integrari. vñ
Statius: Proniq3 vim augeſcunt ſumere manes. vide
in integer.

A ugmẽtum ab augeo ges dr̃ boc augmẽtuȝ ti. i. amplifi
camẽtũ. vñ augmẽto tas v̓bũ actm̃: qð tñ q̃nq3 ĩueniť
in deponenti genere in eodeȝ ſenſu augmẽtoꝛ taris: ꝛ
ab vtroq3 v̓balia.

A augur. auis cõponiť cũ garrio: ꝛ dr̃ bic ꝛ bec augur cõ
munis ge. qui vľ que in garritu auiuȝ diuinat. vnde au
guroꝛ aris. i. ſic diuinare. vnde verbalia: ꝛ boc auguriũ
rij. i. talis diuinatio: ſȝ Hug. Oui. epi. Protin⁹ ipſa me
os arguroꝛ eẽ deos. Itẽ auguro ras. vñ dic Priſ. in q̃r
to libꝛo: Ab auguroꝛ dr̃ augur: abiecta o: ꝛ a ſaturo ſa/
tur. Et in auroꝛa diciť: Sanguis eẽ reos ſup nos dum
augurat enſes. Diciť ergo auguro as in neutro ge. ꝛ au
guroꝛ raris deponẽs: ꝛ boc magis videť eſſe in frequẽ/
ti v̓ſu. Inueniť etiã augurioꝛ quattuoꝛ ſyllabarum. vñ
gen. xliiij. Sciphus quẽ furati eſtis ipſe ẽ in quo bibit
domin⁹ meus: ꝛ in quo auguriari ſolet. Et infra. ſ. ĩ eo.
An ignoꝛatis ꝙ nõ ſit filíis mei auguriãdi ſciẽtia: Ego
aũt credo ꝙ littera vitio ſcriptoꝛũ ibi coꝛrupta eſt. ꝛ dȝ
ibi eſſe augurari quattuoꝛ ſyllabaꝝ ꝛ augurãdi. Pap.
v̓o dic: Auguroꝛ cõmune antiquitus: ꝓ quo modo dr̃
auguro ras raui ratũ neutrum: vnde augur ablato o:
cõmunis generis. Sed dic ꝙ auguroꝛ nũc ẽ deponẽta
le: ꝛ magis eſt in vſu q̃ȝ auguro ras.

A uguroꝛ aris ꝛ aguro ras. vide in augur.

A uguſtea. ab auguſtus qð ẽ impatoꝛ deriuať auguſtea
ſtee. i. cbarta que ab auguſto mittiť: vľ quoddaȝ genus
cbarte ſic dictum in bonoꝛe illius: ſicut auguſteuȝ dr̃
genus marmoꝛis in egypto tempe auguſti p̃mo inuen
tum: ſicut tyberium rij: genus marmoꝛiſ tempoꝛe tybe/
rij inuentum a tyberio dr̃.

A uguſtus. ab augeo dr̃ bic auguſtus ti: quilibȝ roman⁹
impatoꝛ ab augẽdo impium. vnde etiã antonomaſice
Octauian⁹ dict⁹ ẽ auguſtus: qꝛ ſuper oẽs alios auxit
impium romanũ. Et ab illo quidaȝ menſis dictus eſt
auguſtus: qꝛ in eo menſe natus eſt: vľ qꝛ in eo obtinuit
victoꝛiaȝ ꝯ antonio ꝛ cleopatra. Quãdoq3 v̓o adiectie
declinať auguſtus. ſta ſtum. i. nobilis: illuſtriſ: inſignis:
p̃clarus: exgrex ſegregari⁹: celtic⁹: beroic⁹. Et eſt cõpo/
ſitum ab aue ꝛ guſto ſtas: qꝛ ſolis nobilib⁹ licebat olĩ
guſtare aues: ꝛ tũc cõpatur vt auguſtioꝛ ſtiſſimus. Qñ
v̓o declinať per q̃rtaȝ declinatiõeȝ: bic auguſtus ſtus
ui eſt quedã ſpẽs diuinatiõis que fiebat in guſtu auiũ
ꝛ eſt cõpoſitũ ab aue ꝛ guſtu. Solebãt enĩ aueȝ ſpargẽ
gallinis ꝛ in guſtu ꝛ in captione illi⁹ eſce ſapere augu/
rium qð dr̃ auguſtus.

A uia. ab auus diciť bec auia uie: patris vľ matris mater.
Thimotbei ſcðа: cap̃. p̃mo: Qui inbabitauit p̃rimũ in
auia tua loide ꝛ matre tua eunice.

A uiaria ſecreta loca: ꝛ a via r̃mota aut tm̃ auib⁹ adibilia
ꝛ diciť ab aui⁹ auia auium.

A uicula le dimi. ꝑua auis.

A uicularius rij: q̇ capit aues maſ. ge. Auicularia etiaȝ dr̃
pluralis numeri ge. neu. ꝛ ſunt auicularia ſecreta loca
ſiluaꝝ: ſolis auib⁹ adibilia.

A uidus. ab aueo aues dr̃ auid⁹ da duȝ. i. multuȝ cupid⁹
Uel ſȝ quoſdaȝ dr̃ ab babendo: qꝛ ſemper babere deſi
derat. vnde auidolus la lum: aliquãtulũ auidus. ꝛ cõ/
paꝛatur vt auidioꝛ auidiſſim⁹. vnde auide dius iſſime
aduerbium: ꝛ bec auiditas tatis.

A uieo auies. i. ligare verbũ defectm̃: ꝛ inde bic ꝛ bec au/
toꝛ. i. ligatoꝛ. vide in vieo vies.

A uigerulus. auis cõponiť cũ gero geris: ꝛ dr̃ bic auige/
rulus ꝛ bec auigerula penul. coꝛꝛepta: qui vľ que aues
gerit ad vendenduȝ.

A uinũ auini penul. ꝓdu. q̃ſi extra vinũ. i. aq̃ mixtũ.

A uis ab aueo aues dr̃ bec auis: qꝛ eſcaruȝ ſit cupida. vel
dr̃ ab a: ꝛ via q̃ſi ſine via: qꝛ certam viam nõ babȝ ſȝ ꝑ
auia q̃q3 diſcurrit. ſȝ poti⁹ videť eſſe etymologia q̃ȝ cõ/
poſitio. ꝛ deſinit actũs pluralis in es ꝛ in is: vt aues vľ
auis. ꝛ coꝛꝛipit a.

A uius. ex a ꝛ via cõponiť auius auia auiũ. Auia aũt di/
cũtur loca ſecreta ꝛ a uia remota: qꝛ extra viã ip̃a ſũt ꝛ
ꝛ deuia ꝛ inuia. ꝛ inde auiaria oꝛum.

A ula le. i. dom⁹ regia ſiue ſpacioſuȝ babitaculuȝ poꝛtici/
bus quattuoꝛ cõcluſum. Inde bec aulula le dimi. Iteȝ
dr̃ aula q̃ndoq3 ſcriniũ in quo res ponũť. Etiam aule
pluraliter dicũtur fiſtule oꝛganoꝝ ꝑ q̃s eliciť melodia.
ꝛ inde aulid⁹ da dũ. i. dulcis inſtar ſeon oꝛgani.

A ularis. ab aula dr̃ bic ꝛ bec aulariſ ꝛ boc re: ꝛ aletus ta
tum: ꝓ eodem.

A ula grece cannula dr̃ vel tibia latine.

A uledus di penul. ꝓdu. in aules vide.

A ules. ab aule dr̃ bic aules lis: ꝛ bic auled⁹ di: q̇ cũ can/
mul cãtat. ſ. tibicen. ꝛ cõponiť cũ cõ ꝛ dr̃ coꝛaules liſ. i.
ille q̇ cũ cannulis cãtat in cboꝛo.

A uleũ. ab aula diciť boc auleũ lei. i. coꝛtina: qꝛ in aula a/
tbali regis ꝑgamoꝝ p̃mo fuit inuẽtuȝ: vľ quia in aulis
extendi ſolet. Item ab aula auleus aulea auleum. i. re/
galis vel res aule.

A ulicus. ab aula dr̃ aulicus ca cuȝ penul. coꝛꝛ. ꝛ aulan⁹
na num. i. palatinus q̃ſi aule cuſtoſ: quia aſſidue eſt in
aula cum pꝛincipe.

A ulid⁹, da dũ penľ. coꝛꝛ. in aula exponiť.

A ulula le dimi. ꝑua aula: ꝛ coꝛꝛ. penul.

A uotb. i. villa vel ville. vñ numeri. xxxij. Quoſ appellauit
auotb tayꝛ. i. villas iayꝛ.

A ura. ab aer dr̃ bec aura re: qꝛ motu aeri fit aura. Leuis
enĩ motus aeris eſt aura ſm̃ Hug. Item aura dr̃ ſplen
doꝛ. vnde dr̃ auroꝛa re. ſ. initiũ diei clareſcenti: qꝛ fulgȝ
ſiue pꝛim⁹ ſplẽdoꝛ aeris: q̇ grece eos dr̃. vñ poti⁹ diciť
auroꝛa q̃ȝ eroꝛa: ꝛ aura ꝓ ſplẽdoꝛe q̃ȝ eoꝛa. ꝛ ab auro/
ra auroꝛo ras. Alij dicũt ꝙ ab aurũ auroꝛa fit: qꝛ babe/
at coloꝛem auri. ita dicit Hu. Pap̃. etiam dicit ꝙ aura
dicitur ab aere: agitatus enĩ aer auraȝ facit. Aura etiaȝ
diciť fauoꝛ. vnde v̓ſus: Aer ſplendoꝛeȝ: flatũ notet aura
fauorem. Hic animaduerte ꝙ ſm̃ v̓itatem radix vẽ/
ti eſt ex vapoꝛe qui aſcẽdit ex terra: ꝛ pꝛincipiũ eſſe ei⁹
eſt ex eo. materia eius eſt vapor tal̓ q̇ eſt frigidus ꝛ ſic/
cus: ſubtilitate ſua aerem tranſcendẽs: ꝛ qũ ſpiſſať fri/
giditate aeris foꝛtiter impleuit aerem: ſicut pleni⁹ dixi
in dialogo de q̃ſtionib⁹ anime ad ſpiritum. ꝛ in vent⁹
etiam vide.

A urata te fe. ge. quidaȝ piſcis qui in capite babet coloꝛeȝ
ſimilem auro. ꝛ diciť ab aurũ.

A urea. ab auis dr̃ bec aurea. i. frenũ: eo ꝙ circa aures po/

natur.Dicit etiam aureus aurea aureum adiectiuuꝫ.i.
de auro:⁊ tūc deriuat ab auꝝ.vñ verſus: Aurea frenat
equos: eſt aurea mobile nomē.

A ureola in virgo eſt.

A uricalcuꝫ.auꝝ cōponit cum calcos quod eſt es: ⁊ fit hꝰ
auricalcū ci: quoddaꝫ genꝰ metalli ex diuerſis cōflatuꝫ
ſic dictum:qꝛ habꝫ ſimilitudinē auri ⁊ eris: Auri ī ſplē
doꝛe: eris in duricia.vl' cōponit a calcos quod ē fex q̄ſi
fex auri Apoc.pmo:Et pedes eiꝰ ſimiles auricalco.

A uricomus ma mū:qui aureos habꝫ capillos.⁊ compo/
nit ab aurū ⁊ coma come:⁊ coꝛ.co auricomꝰ.

A uricularis.ab auris vel auricula dr hic auricularis vel
hꝰ auriculare minimus digitus: qꝛ eo aurem purgamꝰ
⁊ adiectiue inuenitur hic ⁊ hec auricularis ⁊ hoc auri/
culare:vt auricularis amicus.i.ſecretus.Dicit etiaꝫ au
ricularis:res ad aurem ptinēs:⁊ p eodē auricularius
ria rium:vt auricularius anulus. vl' auricularis qui in
aure fertur.⁊ hic auricularius.i.ſecretus conſiliatoꝛ:⁊
hec auricula que eſt ſecreta cōſiliatrix: quia ſecreta in
aure ſolēt dici.

A uriculariuma ſecreto: Reguꝫ ſcḋo capitulo.xxiij.Fecit
qꝫ eū ſibi dauid auriculariuma ſecreto.i. ſecretariuꝫ cō/
ſiliarinm:⁊ eſt vna ps indecl'.

A uricularius in auricularis vide.

A uriculatꝰ ta tum.i.magnas habēs auriculas: ab auri/
cula dicit.

A uricꝰ ca cū:res ptinens ad aures:ſicut dicimus auricos
pilos qui creſcūt in aure.⁊ dicitur ab auris: ⁊ coꝛripit
penaltimam.

A urifaber bꝛi maſ.ge.qui operatur in auro.⁊ ꝯponit ab
auro ⁊ faber:⁊ coꝛi.fa.

A urifex.anrum cōponit cū facio:⁊ dr hꝰ ⁊ hꝰ aurifex cis:
qui vl' que fac̄ auꝝ.vñ dic̄ Pap̄. Aurifex dictus qꝛ auꝝ
faciat.⁊ coꝛ.ri aurifex cis.

A urificina ne:fabꝛica aurificū.⁊ dr ab aurifex: ⁊ pducit
ci.Grecilmꝰ:Auꝛificia locꝰ in qͦ faber excoquit auruꝫ.

A urificiū cij:ipſū opus vel exercitiuꝫ quod fit in auro.⁊
dr ab aurifex cis.

A urifodina ne: locus vbi fodit aurum.⁊ cōponit ab au
⁊ fodio:⁊ pducit di.vnde in Greciſ.dr: Aurū quod fo
dit dici ſolet aurifodina.

A uriga ge maſ.ge.penl'.pdu.i.rectoꝛ currus: ab aure ⁊
rego gis vel ago gis: qꝛ regit equos freno: quaſi auris
auditu. Uel etiam auriga ab ago ⁊ rego dr: qꝛ agat ⁊
regat curruꝫ. Uel auriga dr ab haurio:qꝛ haurit.i.per
cutit equos iunctos.Et ſcias qꝫ ſicut ſe habet nauta ad
nauem regendum:ſic ſe habet auriga ad currum regē/
dum.ſed in naui regenda eſt eligendus nauta nō ſoꝛte
ſed arte:ergo in curru regendo eſt eligēdus auriga nō
ſoꝛte ſed arte.ſimiliter ⁊ rectoꝛ in ciuitate non ſoꝛte: ſꝫ
arte eſt eligendꝰ.

A urigraphia. aurū cōponit cū graphia qḋ eſt ſcriptura:
⁊ fit aurigraphia.i.aurea ſcriptura . vnde hic aurigra/
phus:qui aureā ſcripturā facit.

A aurilegium gij: locus vbi reponit aurum.ſ.theſaurus:
vbi legitur .i.colligitur aurum: ab aurum ⁊ lego legis
componitur.

A uripigmentū ti.aurum componitur cum pigmentum.
ti:genus terre ex quo fit quandoqꝫ vnguentum habēs
coloꝛē auri.

A uris fe.generis dr ab haurio ris: eo qꝫ hauriat ſonum.
Uel auris dr quaſi auide rapiens ſonum: vel ab audi
endo:⁊ eſt etymologia nō cōpoſitio ſm Hugu. Papi
as aūt ſic dic̄:Auris auide rapiēs vel hauriēs ſonū:vel
ab audiēdo.⁊ eſt etymo.nō cōpoſitio vt dixi.

A uriſcidꝰ di maſ.gene.i.artifex q̇ ſcindit auꝝ.⁊ componit
ab auꝝ ⁊ ſcindo: ⁊ coꝛripit ſci.

A uriſia ſie.i.cecitas:qua ſodomite circa domū Loth fue
rūt pcuſſi:Geneſ.xix.Sed melius videt dici aoꝛaſia ſie
ſicut dixi in aoꝛaſia.Et vt dic̄ magiſter in hiſtoꝛijs:auri
ſia vel aoꝛaſia vt habēt quidā libꝛi: eſt qñ homīes ha/
bent apertos ocl'os ⁊ non vidēt: qḋ magi faciūt in in/
cantatiōibus ſuis. Fit etiā aliquādo qꝫ homīes habēt
rem in manu ⁊ non vident: ⁊ hec eſt auriſia vl' aoꝛaſia
qua pcuſſi ſunt ſodomite vt dictū eſt. Item illi q̇ que/
rebant Helizeū qum eſſet cum eis: vt habet in quarto
Regū capitulo vj. Item diſcipuli dñi euntes ī Emaus
vt habet in Luca.xxiiij.Foꝛte hoc modo quādoqꝫ q̄ri
mus quod in manu tenemꝰ.

A uritus ta tum:qui magnas habet aures:ab aure dicit:
coꝛripit penultimā.

A uro ras raui rare ratū dicit ab auꝝ.⁊ cōponit cuꝫ in: ⁊
fit inauro ras: ⁊ cum de ⁊ fit deauro ras.i.auruꝫ alicui
rei ſuperponere.

A uroꝛa re in aure exponit ⁊ in crepuſculū.

A uroro ras raui rare.i.illuminare ab auroꝛa dr.

A urugo ginis: moꝛbꝰ regiꝰ ab auꝝ dicit: ⁊ ſcribit per au
in Papia. Uide etiā de hoc ſ in arugo fine v.

A urulentꝰ ta tum.i.plenꝰ auro: componit ab aurū ⁊ len/
tos.i.plenum.

A urū.ab aura pꝛo ſplendoꝛe dr hoc auꝝ ri:qꝛ pꝛe ceteris
metallis fulget: vel ab arion qḋ eſt ſuare: qꝛ pꝛe ceter
metallis ſeruat.Ab aurū dicit aureꝰ rea reuꝫ.i.de auro
exñs. Inde aureolus la lum.

A uruſpex cis gener coīs.i.diuinatoꝛ vel diuinatrix: ab
auſpiciendis auibꝰ dictus vel dicta. vnde ab aue ⁊ ſpe
cio videtur componi.

A uſpicatoꝛ.ab auſpicoꝛ caris dr hic auſpicatoꝛ.i.diuina
toꝛ. Inde auſpicatrix.i.diuinatrix:oꝛ in rix. Inuenitur
etiaꝫ auſpicato poſituꝫ aduerbialit.i opoꝛtune:oīo.vñ
Terētiꝰ ī Andria: Haud auſpicato huc me appuli.

A uſpiciū cij.i.diuinatio auiū:inſpectus vel bonꝰ euentꝰ.
⁊ dicit ab auſpicoꝛ caris.

A uſpicoꝛ.ab auſpex dr auſpicoꝛ caris.i.diuinare.vnde hꝰ
auſpicatio:⁊ hic auſpicatꝰ tus tui.

A uſter ſtri:ventus pflans a meridie:dictꝰ ſic ab haurien/
do aquas:nam nubila nutrit:⁊ aquas dat. ⁊ inde hic
⁊ hꝰ auſtralis ⁊ hoc auſtrale: ⁊ auſtrinꝰ na num: p eo/
deꝫ.Auſtralis plaga eſt q̄ eſt ab auſtro ſiue meridie.vñ
auſtralis.i.meridianus.⁊ hic auſtralis p quodā para/
lello: qui ⁊ bꝛumalis dicit.⁊ auſtro auſtras verbū acti
uuꝫ.i.humidare. Item ab auſter vel auſtrinꝰ auſtrino
nas.i.coꝛꝛumpere:vitiare: macruꝫ facere. Et eſt auſter
ventus adeo calidꝰ qꝫ etiam piſces dicit coꝛꝛumpere in
mari.vnde ⁊ auſtrinatꝰ ta tum: vt Auſtrinata anīalia
.i.macra.q̄ſi auſtro coꝛꝛupta.

A uſterus.ab auſter dicit auſterꝰ ra rum penl'.pdu. ⁊ hic
⁊ hec auſteris: ⁊ hꝰ re:in eodē ſenſu.i.aſper:qꝛ ille ventꝰ
aſper ⁊ inſuauis eſt.⁊ comparat:vt auſterioꝛ auſteriſ/
ſimꝰ:vnde auſtere vel auſterit auſteriꝰ riſſime aduerbi
uꝫ: ⁊ hec auſteritas tatis.i.aſperitas.

A uſtralis in auſter vide.

A uſtrino nas penul.pdu. in auſter exponit.

A uſtroaphꝛicꝰ ci maſ. gener quidā ventꝰ collateralis au
ſtro:ſic dictꝰ qꝛ ſit inter auſtꝝ ⁊ aphꝛicum.⁊ componit
ab auſtro ⁊ aphꝛicus.

A uſus ſus ſui.i.audacia:⁊ auſus ſa ſum mobiliter: ab au
deo des neutropaſſiuo.

A ut cōiunctio ꝑ t: ꝛ ſine aſpiratiōe: Haud aduerbiū neⸯ gandi ꝑ d: ꝛ cum aſpiratōe ſcribiť.

A utenticus.ab autoꝛ quod ſignificat autētim dicitᷣ autē ticus ca cū: ꝛ hic ꝛ hec autoꝛizabilis a hoc le in eodem ſenſu: factū autenticum.vľ autoꝛizabile dᷣ quod.ſ. fit autoꝛitate ſapientis vel ſapientum: vt hō autenticus vel autoꝛizabilis.i.autoꝛitatis cui credi debet. Dicitur etiam autenticus.i.nobilis. ꝛ ab autenticus dicunť hͦ autentica quidā liber legalis ſic dictus: quia in eo cō tinenť autentica dicta.

A utoꝛ toꝛis cōmunis ge.in auctoꝛ ꝑ ꝛ vide.

A utoꝛitas tatis ſine c ſcribitur. ꝛ deriuať ab autoꝛ quod ſignifnificat autentiꝫ. ꝛ eſt autoꝛitas ſentētia imitatōe digna.vel autoꝛitas ꝓut ſumitur in topicis eſt iudiciū ſapientis in ſentētia ſua.vnde a rei iudicio ſolet talˀ loⸯ cus denominari: vtˀ Plato dicˀ celū eſſe volubile: ergo ita eſt: qꝛ qͦ videť alicui ſapiēti ꝛ experto in ſua ſcientia credēdū eſt ſic eē iuxta illud: Experto crede magiſtro.

A utoꝛizabilis in autētic⁹ vide.

A utoꝛizo.ab autoꝛ qͦ ſignificat autētim deriuať autoⸯ rizo zas: ꝛ autoꝛo ras ī eodē ſenſu.i.affirmo: autēticū facio. Et ſunt actiua illa verba. ꝛ iñ vbalia.

A utoꝛo ras.ab autoꝛ quod ſignificat autētiꝫ.i.autoꝛitaⸯ tem deriuať autoꝛo ras.i.affirmo: autenticum facio. ꝛ componitur cum ex: ꝛ fit exautoꝛo ras.i.extra autoꝛita tem facere vel ponere.vnde Quintili.de cauſis: Exauⸯ toꝛatus manus aruis agreſti laboꝛe ſubegit. Exautoⸯ ratus hic ponitur ꝓ extra autoꝛitatē poſit⁹. Accipitur etiam ꝓ delere. vnde Macrobi⁹ de ſaturnalib⁹: Exⸯ autoꝛata tñ ſequēti etate.

A utūnus ni a tempeſtate dᷣ: qꝛ ſepe tūc fit quādo folia cadūt ꝛ omnia matureſcūt. Uel dᷣ autūnus ab augen do vel ab autumādo: nā autūnare eſt colligere. Et ſciⸯ as ꝙ quattuoꝛ ſunt tꝑa anni.ſ.ver eſtas autūnus: hyⸯ ems. Uer eſtas calidū ꝛ humidū: Eſtas calida ꝛ ſicca Autumnus eſt frigidus ꝛ ſiccus. Hyems eſt frigida ꝛ humida.vide in eſtas.

A utumo mas maui mare componitur ex timo quod eſt mens: ꝛ ab: mutato b in v. ꝛ eſt autumare affirmare: putare: ſuſpicare: credere: quaſi a mente ſic habere ꝛ credere.vnde hec autuma me.i.exiſtimatio. ꝛ eſt verbū actiū: ꝛ coꝛ.tu.

A unculus li: frater matris: ſicut patruus frater patris pꝛopꝛie.vnde verſus: Patruus a patre pendet: auunⸯ culus a genitrice.

A uus aui dᷣ ab auar⁹: qꝛ auoꝛū ſit auere.i.deſiderare ꝛ eſſe auaros.vel auus ab euo.i. ab antiquitate dicitᷣ. vñ hec auia auie matris vľ patriſ mater. Auus componiť cū ꝓ ꝛ dicitᷣ hic ꝓauus.i.pater aui quaſi pꝛope auum: vnde hec ꝓauia pꝛoauie eius vxoꝛ. Item abauus.i. pa ter pꝛoaui quaſi longe ab auo: vnde hec abauia eius vxoꝛ. Item atau⁹ ataui abaui pater: vñ hec atauia eius vxoꝛ. Itē tritauus tritaui.i.ataui pater: quaſi tetrauus .i.quartus ab auo: vnde hec tritauia eius vxoꝛ. ꝛ coꝛriⸯ pit pꝛimā auuſ.vnde Oui.epiſto.viij. Tu quoqꝫ habes pelopeꝫ pꝛoauum pelopiſqꝫ genteꝫ. Nota hic diligēⸯ ter oꝛdinē in cognatōe: Pater: auus: pꝛoauuſ: abauus atauus: tritau⁹ qͦ eſt vltimū ꝛ ſuperius nomē cogna tionis. Familia enī oꝛitur a patre ꝛ termiať ī tritauo. poſtea dicim⁹ maioꝛes. Iteꝫ pater: filius: nepos: quaſi natus poſt filium: pnepos.i. ꝓpe nepotem vel poꝛro natus a filio. abnepos quaſi lōge a nepote nā ſeiūgiť a nepote medio ꝓnepote: atnepos: trinepos: qͣſi tetrane pos quia poſt nepotem eſt quartus in oꝛdine, poſtea dicimus minores.

A uxeſis ſis.i. augmentum ꝛ pꝛopꝛie dictionis ab augeo auges dicitur.

A uxiliarius rij in auxiliū exponiť.

A uxilium.ab augeo ges dicitᷣ hoc auxiliū lij: qꝛ ꝑ auxiⸯ lium aliqͦ augeť. ꝛ eſt auxilium qͦ ab extraneis dať ſubſidiū qͦ poſtea ſupuenit: pꝛeſidium aūt loco vtili poſitū.vñ hic ꝛ hec auxiliaris ꝛ hoc re: ꝛ auxiliarius ria rium: qui vľ que vľ qͦ pōt ꝑhere auxilium: ꝛ auxi liatoꝛ⁹ ria rium: ꝓ eodeꝫ. Itē ab auxiliū auxilioꝛ aris atus ſum vbum deponētale. ꝛ cōſtruitur cū actō ī dtō vt auxilioꝛ te ꝛ tibi.vnde auxiliās antis pticipiū: ꝛ hic auxiliatoꝛ auxiliatrix auxiliatio: ꝛ hoc auxiliamē mis: ꝛ hic ꝛ hec auxiliabilis ꝛ hoc le: idē qͦ auxiliari⁹. ꝛ cōⸯ poniť cum cō ꝛ fit coauxilioꝛ aris. Et debēt pꝛonūcia ari pdicta ſicut auxit ab augeo auges: ꝛ ſicut dixit a diⸯ co cis: ꝛ luxit a lugeo luges vľ lucea luceo. nā omnia pꝛedicta ſcribunť per x: nō ꝑ s. ꝛ x eſt duplex cōſonās: ꝛ non liqueſcit in ꝓſa nec in metro: qꝛ ſemꝑ facit poſiⸯ tiōeꝫ.nec in ſono: qꝛ nūqꝫ ꝓferri debet ad modū s in ſo no liqueſcētis vt in aſilus.

A uxilla ab augeo auges dᷣ hec auxilla le.i.olla vľ mēſuⸯ ra paꝝ maioꝛ qꝫ iuſta.vñ hec auxillula le dimi.i. ꝑua ol la vľ ꝑua talˀ mēſura.

A uxillula le penul.coꝛ.in auxilla vide.

A uxit.i.augmētauit ꝑteritū de augeo ges. ſed hauſit ꝑ s ꝛ ī traxit ꝑteritū de haurio ris.

A ante X

A xa filia caleph fuit.

A xioma matis neu.ge.i.dignitas. Inde axiomaticus ca cum.i.dignitatem habens ſm Hug. Pap.etiā dicˀ: Axi oma matis.i.dignitas ꝛ ꝓducit o. Inuenitur etiā anxi oma matis ꝑ n in ꝑma ſyllaba.vnde dicit Hug. Ab anⸯ go gis vel angēs hoc anxioma matis: cōcatenatio loⸯ quēdi ſicut ſunt ſophiſmata. Pap.vͦ ſic dicˀ: Anxioma ta ꝓloquia ꝛ maxime ꝓpoſitiones in topic]. Anxioma obnoxium veritati aut falſitati: vt Cicero diſputat: ciⸯ cero non diſputat.

A xiomaticus in axioma vide.

A xis celi ē ſeptētrionalis linea recta per mediā plagam ſpere trāſiens ſm Pap. ꝛ eſt maſ.ge.

A xunga ge: idē qͦ axungia.vide in axungia.

A xungia gie: fe.ge.i.venter poꝛci vel alterius rei.vñ maⸯ cer de viribus herbaꝝ: Si poꝛcina vet⁹ axungia iūgitur illi. Inueniť etiā axunga ge in eodeꝫ ſenſu. ꝛ vtraqꝫ dᷣ ab anxioꝛ aris: qꝛ reddit hominē anxiū. vñ axungari⁹ ria rium ad anxungiam ptinēs vľ axungiam vendens Et axungio gias.i.axungia vngere vel axungiā ꝑhere. ꝛ cōponitur vt exaxungio gias.i.axungiam auferre.vľ axungia.i.vnguentum poꝛci de abungo giſ.vnde dicit Pap. Axungia pinguedo ab vnxione dicta.

A ante Z

A zabel interꝑtať fluēs ſanguinē: vel ſterqͥliniū dᷣ.

A zaria interꝑtať auxiliū domini.idē ꝛ abdenago: qͦ in terꝑtať ſeruiens taceo.

A zimus ma mum.i.ſyncerus ſine fermēto. ꝛ cōponitur a ſimos qͦ ē fermētū: ꝛ a qͦ ꝛ ſine. Aplˀus ad coꝛinth. Non in fermēto malicie ꝛ neqͥtie ſꝫ in azimis ſyncerita tis ꝛ veritatis. ꝛ coꝛ.zi.vñ in auroꝛa: Azima mādat ſeⸯ pteꝫ comedēda dieb⁹.

A zonus.ab a qͦ eſt ſine ꝛ zona cōponiť azon⁹ na num.i. ſine zona vel extra zonā.vnde azoni dicūtur dij extra

zonam zodiaci manētes. Silr̃ ſigna dicūť azona q̄ nō ꝯtinenť intra zonā zodiaci.⁊ ꝓducit penultimā azonꝰ ſicut zona primā.

b Aal nomē idoli cuiuſdā.vide in belus.

Babel interꝑtať ꝯfuſio. vnde babylon vel babylonia:ciuitas vbi olim hoīes turrim edificantes diſperſi ſūt:īmiſſa diuinitus ꝯfuſiōe linguaꝝ inter eos.vnde babylonia:regio. ⁊ babylonius nia niuz:nomē patriū vel gentile.Et ſcias ꝙ ſic narrat Hieronimꝰ Babylon ē metropolis chaldeoꝝ: cuiꝰ muri xvj.milia paſſuū ꝑ quadrū ab angulo ad angulū: qđ eſt ſil'.lxiiij.milia.ſ.q̄draginduabꝰ leugl: ⁊ duabꝰ vnius leuge ꝑtibꝰ tendebanť. Ibi turris trium miliū paſſuuz in altitudine: ⁊ duabꝰ leugis a lato in anguſtū.Et quia vt hētur Geneſ.xj.ibi ꝯfuſum eſt labiū: hebraice babel grece dr̃ babylon. Ibi nabuchodonoſor fuit rex potētiſſimꝰ:qui inter cetera etiā Iudeaz captiuauit. Inter alias beſtias ibi habitātes dicunť ibi habitare ſtrutiones ⁊ dracones. Deſtructa enī fuit a medis ⁊ ꝑſis: nec poſtea eſt edificata.ſed dr̃ in media eiꝰ eſſe lacꝰ ſpentibus plenꝰ: ⁊ arbuſta in quibꝰ odibiles beſtie ⁊ aues ⁊ venatio regia: ⁊ inhabitabilis ē ꝓpter portenta. Due ciuitates apud medos dicunť facte ex ea.ſ.Theſiphon ⁊ Seleucia.vide in pena ⁊ in chaldei.Et ſcias ꝙ medi ⁊ perſi ſubiecti erant babylonijs ⁊ chaldeis. ſ; poſtea exigente ſuꝑbia chaldeoꝝ: deſtructa eſt babylon a Cyro ſiue ꝑſis ⁊ medis.vnde ſuꝑ illō Iſa.xlvij. Uenient tibi hec duo ſubito ī vna die:ſterilitas ⁊ viduitas.dic̄ glo. Subito de improuiſo veniēte Cyro ⁊ Dario. non eniz metuebat babylon vt a medis ⁊ ꝑſis qui illiꝰ cōꝑatiōe quaſi nulliꝰ erant fortitudīs vt ab ipſis ſubiectis poſſet ſuꝑari. deſpectum eniz ⁊ ſubiectū populū chaldei non timebant.

Babylonia nie in babel vide.

Bacca ce ꝑ duo c: eſt fructꝰ oliue ⁊ etiaz lauri. Poniť tñ q̄nq; ꝓ quolibet fructu: ⁊ p̄cipue arboꝝ ſilueſtriū. Inueniť etiā bacca ꝓ gemma p̄cioſa:vt in auiano: Quid nitido preciū cortice bacca daret: ⁊ inde baccatꝰ ta tuz .i.baccis lapidibꝰ adornatꝰ. Uel ſm primā ſignificatiōnē.i.de fructu baccaꝝ abundās vel paſtꝰ.

Baccar caris fe.ge.herba faſcinū pellens: ⁊ dr̃ a bacca ce. vñ Uir.in bucol'. Baccare cinge caput.

Bacculū li ge.neu.feretꝝ in quo mortui deferunť. ⁊ dr̃ a bacca bacce.

Bacha bache:ſacerdotiſſa bachi a bachus dr̃: ⁊ ꝓducit p̄maz: ⁊ ſcribiť tm̃ ꝑ vnuz c.

Bachanalia.a bachꝰ dr̃ pluraliter hec bachanalia bachanalia bachanaliū vl' bachanalioꝝ.i.feſta bachi. Iuuenal': Qui curiꝰ ſimulāt ⁊ bachanalia viuūt. ⁊ poniť h̄ nomē ꝓ aduerbio.i.bachanal'r.i. furioſe ad modū ſacrificantiū bacho:in cuiꝰ feſtl inſanire ſolēt.

Bachania nie.i.furor a bachus dr̃.

Bacharīz rij neu.ge.quoddā vas vinariū. ⁊ dr̃ a bachꝰ. ⁊ idē diciť hec bachāna ne fe.ge.

Bacheꝰ chea cheuz diciť a bacho. ⁊ dr̃ bacheꝰ de bacho exiſtens.vel ſit poſſeſſiuuz. ⁊ in eodē ſenſu bachicꝰ bachica bachicum.

Bachides bachidis: ꝓꝑum nomē viri: de quo habeť in libro Macha. ⁊ corripit penul. vñ in aurora: Alchimꝰ h̄ ſpacio rediēs cuz bachide pugnās ⁊c̄.

Bachinal lis generl neu.i.torcular:preſſoriuz: ⁊ diciť a bachus bachi.

Bachis bachidis fe.ge.femina colens feſtum bachi.ſ.ſacerdotiſſa eius: que etiaz hec bacha dicitur. ⁊ dicitur a bachus bachi.

Bachius a bachus diciť hic bachius chij: quidaz pes metricus quo in feſtis bachi vtebantur. Et cōſtat ex p̄ma breui: ⁊ duabꝰ ſequētibꝰ lōgis: vt poete.vñ verſus: Adbreuiat primā: mediaz ꝓducit ⁊ imaz Bachiꝰ: eſt antibachiꝰ hoſtis ei. Itez a bachus deriuať hoc bachium chij: feſtum bachi. ⁊ bachium diciť paruus vrceus quo vtebanť in feſto bachi ad vinum tenēdū: ſed poſtea in vſus aq̄rios tranſijt.

Bachor.a bachus diciť bachor bacharis.i.furere.vñ v̄balia. ⁊ cōponiť cū de ⁊ diciť debachor aris.i.valde furere: vl' a furore ceſſare. ⁊ ꝓdu ba.

Bachula le penul.corr.dimi.ꝑua bacha.

Bachus bachi diciť deus vini: ⁊ poniť q̄nq; ꝓ ipſo vino ⁊ ꝓducit primaz. vnde Cato: Cuz venere ⁊ bacho lis eſt: ſ; iuncta voluptas.

Baculus li diciť a bacho ſm Iſidoruz: q; ab ipſo bacho diciť reꝑtus: q; homines moti vino: baculo initebanť. vel dr̃ a baiulo las. ⁊ a baculus diciť baculo las.i.ꝑcutere baculo. qđ cōponiť cum de: ⁊ dr̃ debaculo las.

Badius badij: equs quē antiq̄ vadiū dicebāt. ⁊ diciť a baiulo las: q; nos baiulet. Uel badius dr̃ quaſi vadius a vado vadis: q; fortius vadat inter cetera animalia.

Bafer fra frum.i.groſſus vl' agreſtis.

Baben ornamētum ē colli ex anulis aureis cōfectū: Baben enim grece corona latine: ſm Rabanū.

Baia.a baiulo las dr̃ hec baia baie: portus. vnde baie baiaꝝ ciuitas in Italia iuxta mare: q; ibi ſit locus portuoſus ⁊ delectabilis. vnde baianus baiana baianum: nomen patrium.

Baiulo las laui lare.i.portare: ſuſtētare. ⁊ dicunt quidaz ꝙ ē ſimplex: ⁊ ſic debet eē duplex ꝯſonās. vnde falſus eſſet ſic ille verſus: Cloto colū baiulat: latheſis trahit: atropos occat. debet enī p̄ma huius verbi baiulo ꝓduci. Alij v̄o dicūt ꝙ eſt cōpoſitū ex baſis ⁊ Iulus qui fuit filiꝰ Enee: qui baiulatꝰ fuit ab enea. Et inde baiulare: quaſi Iulū portare ⁊ ſuſtētare. ⁊ poniť ibi ſimpliciť ꝓ portare. Uel baiulare diciť a baſis ⁊ Iulus: q; ip̄e fuit baſis.i.ſuſtētamētum patris: ⁊ ſic primā corripit. De hoc dixi in prima parte vbi egi de i littera. Et inde verbalia: ⁊ h̄ baiulꝰ li: ꝓ portitore ⁊ ꝓ nutritore ⁊ ꝓ baculo ad baiulandū apto dr̃: ⁊ pro portu: q; ibi merces baiulantur. Itē a baiulo las dr̃ baiulatꝰ baiulata baiulatum.i.portatus.

Baiulum baiuli generis neutri.i.frenum: a baiulo baiulas: q; eo equs baiulať.

Baiunola le lectus qui ī itinere baiulatur. ⁊ dicitur a baiulo baiulas.

Bala le interpretať inueterata: fuit enī ancilla Rachel'.

Balaam interꝑtať vanus populus.

Balach interꝑtať p̄cipitans ſiue deuorās.

Balanatus in balanus vide.

Balanite.a balanꝰ vel balanū: pluraliter balanite balanitaꝝ.i.vue vel vites inſtar glandiū vuas faciētes grandes. vñ h̄ balanitides: hꝰ balanitidis: gēma precioſa.

Balanō grece: latine glans dr̃.

Balās.a balo las dr̃ balātis ꝑticipiū generiſ omīs: ⁊ hec balans balātis ꝓ oue.

Balanꝰ Balanō grece: latine glans dr̃. Inde hic balanꝰ ni: penul.corr. q̄daz arbor. Et vt dicūt genꝰ ē quercinū.

vñ h̄ balanū ni: ꝑ fructu ⁊ ꝑ vnguēto iñ ſcō: vñ balanatꝰ ta tū: balano vnctꝰ: ſʒ Hug. Quidā dicūt ꝙ balanꝰ ē caſtanea cocta. ſ. baloſa ⁊ corripit la.

Balatro tronis. i. clamoroſus: ioculator. vñ Hora. in ſermonibꝰ: Medici mane balatrones. ⁊ dr̄ a balo las. Uel balatrones ſʒ quoſdaʒ dicūt ꝓdigi ⁊ leccatores a Suilio balatrone: cuiꝰ fac̄ mētiōeʒ in vltio ſmōe. Sʒ ſʒ hāc ſignificatiōeʒ meliꝰ dr̄ baratro baratronis a baratruʒ. ⁊ apte baratro baratrōis. i. leccator dr̄ baratrū: qꝛ. ſ. oia baratro. i. vētri cōmittit.

Balatꝰ tui maſ. ge. a balo las: ⁊ ē ḋtiū ⁊ ꝓdu. la.

Balbutio tis tiui tire: male ⁊ trepide loq̄ ⁊ in ꝯgrue. ⁊ dr̄ a balbeo bes: ⁊ ꝓdu. bu.

Balducta huiꝰ balducte fe. ge. dicit̄ lac p̄ſſuʒ a fero. ſ. mutata. ⁊ dicit̄ balducta q̄ſi valde ducta: quia valde preſſa eſt ⁊ ducta.

Balea. a balin dr̄ h̄ balea lee. i. funda vl̄ inſtrumētuʒ qḋ vulgo vocat̄ baleſtꝛ. vnde hic balearius rij: ⁊ hic baleator. i. fundator vl̄ baliſtor.

Balearis. a balea dr̄ hic ⁊ hec balearis ⁊ hoc baleare. i. cū balea iactabile. Inuenit̄ etiā balearis ꝑ funda. ⁊ deriuat̄ tūc a nomīe inſule. Baleros enim vl̄ balerica vl̄ balearis inſula eſt hiſpanie. ⁊ ſunt due. ſ. aphroſiades: ⁊ gemmaſiades maior ⁊ minor. vnde ⁊ eas vulgus maioricā ⁊ minoricā vocāt. In hiſ īſul̄ p̄mū repta ē fūda. vñ balearis dicta ē funda. ⁊ balearis dicta eſt tal̄ īſula Et ī vtraq; ſignificatiōe a balin a quo balea. ⁊ a balea baleos vl̄ balerica vl̄ balearis: a quo hic ⁊ hec balearis ⁊ hoc baleare gentile.

Balena ne: q̇dam magnꝰ piſcis dr̄ a balin qḋ eſt effundē vl̄ iacere: quia effundat vl̄ iaciat aq̄ huc ⁊ illuc altius cūctis beſtijs maris. ⁊ ꝓdu. penul.

Baleſtrū. a balin dr̄ hoc baleſtrū ſtri. vnde baleſtro ſtras: ſtrare. i. cū baleſtro aliquid ꝓijcere vel ꝑcutere.

Balin grece latīe dr̄ iacere ſiue emittere vl̄ effūdere.

Balinō greci: balneū latini dicūt: qꝛ anxietatē anū tollat a balin ⁊ noys quod eſt mens: qꝛ iaciat anxietatem d̄ mēte. Hinc hoc balneum balnei a leuatiōe meror̄ dr̄. Inuenitur autē in fe. ge. balnee balnearū. Inde h̄ balnerīuʒ balnerij: ⁊ balneatoriū torij: ambo ꝑ loco in quo balneat̄. ⁊ ē balneo as v̄buʒ actiū cuʒ oībus ſuis cōpoſitis ſiqua iueniātur.

Baliſta ſte: genus eſt tormēti. Et videt̄ eē cōpoſitū a balin ⁊ haſta: torquet̄ enim v̄bere neruor̄: ⁊ iacit haſtas ⁊ ſaxa. vñ hic baliſtariꝰ rij qui baliſtas facit: vel qui iacit cum eis. Utrum ars baliſtarioruʒ ſit licita: de hoc habes in coronas.

Ballo las laui lare. i. huc ⁊ illuc iclinare. ⁊ ponit̄ q̄nq; ab ſoſute. ſ. ꝑ vacillare. ⁊ dr̄ a baiulo las.

Balneolū li dimi. ꝑuuʒ balneū.

Balneū balnei in balinon exponit̄.

Balo las laui lare v̄bū neutꝛ: ⁊ eſt ḋtiū. ⁊ cōponit̄ cū de: ⁊ dr̄ debalo las: valde balare: ⁊ ꝓdu. ba.

Balſamꝰ ſami fe. ge. i. arbor. vñ hoc balſamū ſami: lignuʒ vel fructꝰ vl̄ liquor eius. Et ſcias ꝙ ml̄tiplex vnguentū balſamꝰ affert. Primū eſt precioſiꝰ alijs qḋ ſpōte manat de folijs: ⁊ illud vocat̄ balſamū. Secūdū eſt carpobalſamū vl̄ xirobalſamum Tercium eſt opobalſamū. Quarttū eſt foliobalſamū. Quītuʒ ē calobalſamū vel xilobalſmuʒ. Et ꝓbat̄ ſic an ſit corruptū balſamū vl̄ nō Si ferat̄ in manu cōtra ſoleʒ ꝑurit carneʒ ſi nō eſt corruptū. Et a balſamū balſamatꝰ ta tuʒ. i. balſamo inūctꝰ Qḋ etiā pōt eē participiū. nā balſamo mas. i. balſamo īungere. ⁊ eſt actiū. Quod cōponit̄ cuʒ in: ⁊ fit inbalſamo as. i. valde balſamo inūngere ſimiliter actiū. ⁊ corripit ſa ſm Hug. Pap. vō ⁊ Iſidorus dicunt: Balſami arbor ī iudea inter terminos tm̄ viginti iugerum erat: poſtea q̄ eadem regione romani potiti ſunt etiam latiſſimis collibus ꝓpagata eſt: ſtirpe ſimilī viti: folijs ſimilis rute ſed albioribꝰ: ſemꝑq; manātibꝰ. Arbor aūt balſamuʒ: lignum eius xilobalſamū dr̄. Fructꝰ eius ſiue ſemen carpobalſamū: carpos enī fructus dr̄: ſuccꝰ opobalſamū. vide ī vnguo vnguis.

Balterio ris riui rire. i. cingere v̄bū actiuū: a balteꝰ tei dr̄.

Balteꝰ tei maſ. ge. ī plurali iuenit̄ maſ. ⁊ neu. ge. hi baltei: ⁊ hec baltea. ⁊ eſt balteus cingulū militare: ſic dictus quaſi pendēs: qꝛ ex eo ſigna dependēt ad mōſtrādū legionis militaris ſummā. i. ſex milium ſexcentor̄: ex quo numero ⁊ ipi cōſiſtūt. vnde ⁊ balteus dicit̄ nō tm̄ qḋ cingit: ſed etiaʒ a quo arma dependent: Iob. xij. Balteum regū diſſoluit: ⁊ p̄cingit fune renes eor̄. ⁊ corri. penul. vnde hic balteolus li dimi. ⁊ balteatus ta tum balteo ornatus. Aurora: Balteus eſt carnis macies: cando: q; pudicꝰ.

Baluſtriū ſtrij: locꝰ vbi ſunt ml̄ta balnea quaſi luſtratus balneis. ⁊ cōponit̄ a balneū: ⁊ hoc verbo luſtro ſtras.

Bamoth īterp̄tat̄ euētus mortis.

Baptiſmus inſ̄pretat̄ tinctio: dictus a baptes qḋ eſt flumē vel aqua: vel etiā ſacrū: vnde hoc baptiſma matis idem: ⁊ baptizo zas v̄bum actiuuʒ cū omnibus ſuis cōpoſitis: vñ verbalia ſm hug. Et ſcias ꝙ inuenit̄ in euangelio in neutro ge. hoc baptiſmū mi. vñ Matt. xxj. Baptiſmū Iohānis vñ erat: Pap. ſic dic̄: Baptiſmus intinctio lauatio interp̄tatur: q̄ ideo tinctio dr̄: qꝛ ibi homo ſpiritu gratie in meliꝰ mutatur: ⁊ longe aliud q̄ erat efficit̄. Pro lauare vl̄ mūdare ſumit̄ baptizo: Eccleſiaſtici xxxiiij. Qui baptizat̄ a mortuo: ⁊ iterū tangit mortuuʒ q̇d ꝓficit lauatio illius: Et nota ꝙ forma baptiſmi eſt iſta: Ego baptizo te in nomine patris ⁊ filij ⁊ ſpiritusſancti. Forma enī cōpletia rei mediuʒ eſt quodāmodo inter māʒ quā perficit: ⁊ cauſam efficientē aqua ꝑficit̄: vt v̄tus efficientis mediāte forma ad materiā traducat̄. ⁊ qꝛ mediū ꝯplectit̄ aliq̊ mō vtrūq; extremor̄: ideo forma baptiſmi cōtinet p̄ncipale efficiens. vñ baptiſmus efficaciaʒ hʒ ⁊ māʒ baptiſmi proximaʒ q̄ eſt actus abſolutiōis. ⁊ ideo ponit̄: In nomine patris ⁊ filij ⁊ ſpiritusſancti: tāq̄ principale efficiens a quo baptiſmꝰ efficaciam hʒ. ⁊ ponit̄ actꝰ maťial̄ ⁊ ea q̄ circūſtant ipm. ſ. cōferēs ⁊ recipiēs in hoc ꝙ dicit: Ego babtizo te. Iteʒ volo te ſcire ꝙ vnꝰ actus q̄ vno agente expleri pōt non ꝓgredit̄ a pluribus agentibus ſimul. ⁊ ideo vnus baptizans qū ipſe ſolꝰ baptizare poſſit debʒ ſignificare actū ſuuʒ non a pluribꝰ exeunteʒ ſʒ vt a ſe ſolo. ⁊ ideo non pōt dici: Nos baptizamus. ſʒ ſm quoſdaʒ pōt dici: Ego baptizo vos ſi neceſſitas aſſit. nec eſt aliqua forme mutatio q̄tuʒ ad ſignificatiōeʒ: qꝛ plurale nō eſt niſi ſingulare geminatuʒ. Itē aiaduerte ꝙ lʒ in verbis prime ⁊ ſecūde perſone intelligat̄ ntūs certus: tñ apponi debet Ego: qꝛ forma ſacramētor̄ nō accipiūt voces vt ſignificatiue tm̄ ſʒ vt effectiue. Et qꝛ nihil agit niſi ſcōm ꝙ perfectuʒ eſt: ideo de integritate forme baptiſmal̄ ē vt ponatur totū qḋ ad baptiſmuʒ requirit̄: q̄uis vnū ex alio intelligi pōt.

Circa aūt materiaʒ nota ꝙ ex inſtitutiōe diuina neceſſarium eſt fieri baptiſmū in qua cuiꝰ rationes quattuor accipi poſſunt. Prima: qꝛ aqua ratione diaphoneitatis habet aliquod de lumine: ⁊ ita cōpetit baptiſmo qui habʒ vim illuminatiuam ſm ꝙ in eo gratia cō

ferꝭ Secũda ē:qꝛ ratione humiditatis habꝫ vim ablu/
tiuam:ꝛ iō cōpetit baptiſmo in quo ſordes culpe ablu/
unꝭ ſiue mũdanꝭ. Tertia eſt:qꝛ aqua in omnibꝰ mũdi
partibꝰ inuenitꝭ. Quarta ē:qꝛ res ē q̄ de facili ab oibꝰ
pōt haberi ſine magno p̃cio.ꝛ he due cauſe cōpetũt ſi/
bi ꝓut ē ſacramētũ neceſſitatis. Scire etiā debes ꝙ
diuerſitas aquaꝝ q̄ eſt ꝑ loca ꝛ ſitꝰ ē dꝛia accidētalis.
vñ nō mutat ſpeciem aque: ꝛ ideo in q̄libꝫ aqua huiōi
vl' maris vel fluminis vl' ciſterne vl' fontis vl' ſtagni pōt
fieri baptiſmꝰ. veruꝫ ſi aq̄ paludis eſſet intm̃ igroſſata
ꝙ recederet a veritate aque: nō eſſet baptiſmus ſicut
ſi eſſet lutum: alias adhuc eſſet baptiſmus: qꝛ adhuc
ſpecies aque manet. Itē ſi baptizareꝭ aliq̇s i mari ſola:
illa aqua maris pertinet ad baptiſmum:que poteſt ha
bere aliquē affectũ in baptizato vel in lauando vel in/
frigidādo ꝛ non totum mare. Item baptiſmus poteſt
fieri in lixiuio ſicut ꝛ in aquis ſulphureis ꝛ in aq̇s alijs
que ex terra per quaꝫ tranſeunt imutaꝭ. In aqua autē
artificiali non pōt baptiſmus fieri. Aqua vero artificia
lis vt roſacea ē alterius ſpeciei q̄ꝫ aqua nālis. Po/
teſt etiaꝫ queri:an intentio vl' volũtas requiratur i bap
tizando. Ad hoc dico ꝙ baptizatus duo recipit in bap/
tiſmo.ſ.ſacramentum ꝛ rem ſacramēti.ſed ad hec duo
recipienda non requiritur aliq̇d cauſans ex parte reci
pientis:ſed ſolum impedimētum remouēs: qꝺ quideꝫ
impedimentum nihil eſt aliud q̄ꝫ voluntas contraria
alteri predictoꝝ.ꝛ ideo in adultis ꝛ in habētibus vſũ
rationis in quibus poteſt eſſe cōtraria voluntas actu
vel habitu: requiritur ꝛ cōtritio vel deuotio ad perci/
piendam rem ſacramenti ꝛ intētio vel voluntas ad re
cipiendũ ſacramentum. In pueris auteꝫ abſq̃ vtroq̃:
ꝑcipitur ꝛ ſacramentuꝫ ꝛ res ſacramenti. Similiter ē
in carentibus vſu rationis: niſi voluntas contraria ha/
bitui inſit ꝛ ſi non actu. Tñ ſciendũ eſt ꝙ non req̇riꝭ i
adulto voluntas abſoluta ſuſcipiendi quod eccleſia ↄ/
fert: ſed ſufficit voluntas cōditionata:ſicut eſt involũ/
tarijs mixtis: vt diciꝭ in tertio ethicoꝝ.ꝛ ideo ſi ſit co/
actio ſufficiens ita ꝙ principium ſit ex toto extraneuꝫ
conferenti vim paſſio: vt quꝫ aliquis reclamans imer/
gitur violenter: tunc talis nec ſacramentũ recipit nec
rē ſacramēti. Si aũt ſit coactio inducēs ſicꝭ minis vl' fla/
gellis:ita ꝙ baptizatꝰ potiꝰ eligat baptiſmũ ſuſcipe q̄ꝫ
talia pati:tũc ſuſcipit ſacramētum ꝛ characterē:ſꝫ non
rē ſacramēti. Itē ſcias ꝙ i puer! nō pōt eē ↄ̄ꝛia volũ/
tas nec actu nec habitu:ꝛ ideo nō req̇riꝭ itentio vl' vo/
lũtas in eis q̄ ꝓhibēs remoueaꝭ. In amētibꝰ aũt ꝛ doꝛ
mientibus poteſt eſſe volũtas cōtraria habitual': quā/
uis nō ſit actual'.ꝛ ideo ſi ante ſonũ vel furiaꝫ fuerunt
cōtrarie voluntatis:nō recipiunt ſacramentuꝫ: qꝛ illa
volũtas habitualiter manet adhuc. Si aũt hubuerunt
ꝓpoſitũ accipiēdi baptiſmũ:ꝛ hoc ꝑ aliq̄ ſigna inotuit:
tũc in articulo neceſſitatis debet eis cōferri baptiſmus
ꝛ ſuſcipiunt ſacramētũ ꝛ rē ſacramēti:etiaꝫ ſi furioſus
tũc ↄ̄ dicat: qꝛ illa cōtradictio nō ꝓcedit vulũtate rōis
ſꝫ quā eſt capax baptiſmalis gratie. Si aũt neceſſitas ñ
ſit: debet in furioſis expectari luciduꝫ interuallũ:vel in
doꝛmientibus vigilia.tñ ſi baptizaretur in ſtatu illo ſa/
cramētũ ſuſcipit:q̄ꝫuis peccet baptizans. Itē ↄſueuit
q̄ri an intētio baptizātis req̇raꝭ ad baptiſmũ:ꝛ videꝭ ꝙ
nō:qꝛ intētio hominis nō ē alicui certa niſi ſibi. Si auteꝫ
req̇riꝭ itētio ad baptiſmũ:ñ erit certũ ꝺ aliq° ꝙ ſit bap
tizatꝰ niſi apud eũ q̇ baptizauit:ꝛ h̄ ē icōueniēs ꝙ hō ſit
in tanto dubio ſalutis. Reſponſio: ꝙ vniꝰ rei vna ſit cā
ſi ex aliq̇bus pluribus cauſis vnus effectus pꝛocedat:
opoꝛtet ꝙ ille cauſe ſint facte alō modo vnũ ad inuicē
Ad affectũ aũt ſacramēti videmꝰ multa ↄcurrere.ſ.mi/
niſtꝝ:foꝛmā verboꝝ:ꝛ mām. Hec aũt nō poſſunt colli
gari ad inuicē vt ſit vna cauſa: niſi ꝑ intentionē bapti/
zanti:qui.ſ.foꝛmā ad mām applicat.ſuuꝫ ꝟo miniſteri/
um ad vtrũq̃:ꝛ totũ hoc ꝑtinet ad ſacramēti collatōeꝫ
ꝛ iō req̇riꝭ intētio baptizātis. ꝛ ſil'r etiā in omnibꝰ alijs
ſacramētis req̇riꝭ itētio miſtri cũ debita mā ꝛ foꝛma:ñ
ſolum ad effectũ ſacramēti ↄſequendũ:ſꝫ ad ſacramen
ti ꝑceptionē. Ad obiectũ aũt ſm̃ diuerſas opiniōes
dupliciꝭ rñderi poteſt. Quidā eniꝫ dicũt:ꝙ ſi deſit mē/
talis intentio i baptizante:non ↄfert ſacamentũ bapti/
ſmi:tñ in adulto ſupplet fides ꝛ deuotio effectũ bapti
ſmi:vt periculũ ex hoc ipſi baptixato q̇ ignoꝛat intenti
oneꝫ baptizātis nullũ ꝓueniat. Si aũt ſit puer:tũc cre/
ditur pie ꝙ ſũmus ſacerdos.ſ.deꝰ defectũ ſuppleat ꝛ ſa
lutē ei ↄferat. Si aũt nō facit: nō iniuſte facit:ſicut nec
in illo q̇ ſacr̄o nō obijciꝭ. Alij dicũt ꝙ in baptiſmo ꝛ i
alijs q̄ habēt in foꝛma actuꝫ exercitatũ nō req̇riꝭ men/
talis intētio:ſed ſufficit intentōis exꝑ̄ſſio ꝑ verba ab ec
cleſia inſtituta.ꝛ ideo ſi foꝛma ſuaꝭ nec aliq̇d exterius
dr̄ qꝺ intentionē ↄtrariā expꝛimat: baptizatꝰ eſt. Non
eniꝫ ſine cā in ſacramētis neceſſitatis.ſ. in baptiſmo et
quibuſdā alijſ actus baptizātis tam ſollicite expꝛeſſus
eſt ad intentōis expꝛeſſionē. Et attēde ꝙ qñ ↄſuetudo
eccleſie patiꝭ: vel qñ incũbit neceſſitas ꝓpter defectuꝫ
aque ſiue ꝓpter periculũ pueri de cuiꝰ moꝛte timeaꝭ vl'
etiam ꝓpter imbecillitatē ſacerdotis non potentis ſu/
ſtentare infantē:poteſt baptiſmꝰ ſine immerſione cele/
bꝛari. Itē ſi ſit caput aſperſũ aqua:in totuꝫ coꝛpꝰ aſper
ſio deputaꝭ:ſicut etiam iuriſte dicũt:ꝙ vbi caput hoīs
iacet:reputaꝭ ac ſi totus homo iacuiſſet vel ſepultꝰ eēt
ibideꝫ. Non ſic autē de alijs partibꝰ. Tria aũt ſunt
baptiſmata.ſ.fluminis:flaminis:ꝛ ſanguinis.i.aque peniten
tie ꝛ martyrij. Nolo etiā te ignoꝛare ꝙ baptiſmꝰ in/
ter alia ſacramēta eſt maxie neceſſariꝰ: ꝛ ideo ea q̄ ad
neceſſitatē ſacramēti baptiſmi requirunꝭ debuerũt eē
cōmuniſſima: ꝛ ex parte māe.ſ.aque que vbiq̃ haberi
pōt:ꝛ ex parte miniſtri:vt quilꝫ homo baptizare poſſit
ꝛ ſic ſanctificatio māe ꝛ bñdictio pꝛecedens baptiſmũ
nō eſt de neceſſitate ſacr̄i:ſꝫ de ſolēnitate quā ñ licet ꝑ
termittere ꝓpter ecclie inſtōneꝫ. ita etiā oꝛdinatio mi/
niſtri ñ ē ꝺ nec̄itate ſacr̄i ſꝫ de ſolēnitate.ſꝫ peccat ſi ali
q̇s nō oꝛdinatꝰ batizet niſi nec̄itate iminēte: tñ ſacr̄m
ↄfert. Angeli autē in figura hũana apparētes boni vel
mali:baptizare nō poſſunt. Baptiſmꝰ iterari nō dꝫ:
ſicut nec ↄfirmatio vel oꝛdo. In his enī tribꝰ ſacramē/
tis charater indelibilis imꝑ̄miꝭ. vide in character in c
lr̄a. Penitētia autē iterari pōt:ſicut dicā in penitētia.
Quare aũt pena coꝛpoꝛal' remaneat poſt baptiſmũ di
cam i oꝛigineꝰ. Item vide i clauis.

Baptiſta ſte maſc.ge.qui baptizat:a baptizo zas.ꝛ videꝭ
eſſe nomē officij.

Baptiſterium rij.i.ſtatio baptiſmal'.ꝛ componiꝭ a ſterion
qꝺ eſt ſtatio ꝛ baptiſma: ꝛ diciꝭ tam pꝛo baptiſmate q̄ꝫ
ꝓ loco:qꝺ ꝛ hoc baptizatoꝛiũ dr̄.

Bar lingua ſyria filius interpꝛetaꝭ.

Barach intepꝛetaꝭ fulgurans.

Brachias interpꝛetaꝭ benedictꝰ domini:vel benedictus
dominꝰ.

Bratro nis:vide ſupꝛa i balatro nis.

Baratruꝫ baratri eſt nomē nimie altitudinis ꝛ ꝓfundita
tis:ꝛ diciꝭ baratruꝫ quaſi voratꝝ.i.voꝛago atra ex ꝓfũ
ditate:qꝛ oīa deuoꝛat. Et dr̄ baratꝝ quādoq̃ infernus

quãdoq̄ ꝓfundiſſimꝰ locus inferni: ĩ quo nulla eſt redemptio: qñdoq̄ foſſa: qñq̄ gurges võtiginoſꝰ: qñq̄ võter: qñq̄ ẽt ꝓfũdꝰ puteus in quẽ excreatores ꝑcipitant̃. ⁊ coꝛꝛ. penul. natraliter vnde quidam: Hoc etiam baratruꝫ quoniaꝫ voꝛat omnia dico.

Barba be dr̃ quaſi virana a viro q2 viroꝝ ſit ⁊ non mulierũ. ⁊ eſt ꝓprie barba hominũ: barbe alioꝝ animalium. vnde barbatꝰ ta tum: quod ⁊ p ſapiente dr̃. nam ⁊ olim philoſophi in ſignũ ſapiẽtie ſolebãt paſcere barbam. ⁊ barbatus habẽs barbã longã dr̃.

Barbanꝰ ni. i. patruus penul. ꝓdu. a barba dr̃.

Barbaria barbarie dicta eſt quedam terra iuxta greciam ꝓpter excellentiam crudelitatis. ⁊ dicitur a barbarus: ⁊ accuit̃ penultima.

Barbaries riei: regio barbaroꝝ a barbarꝰ dr̃.

Barbariſmꝰ riſmi ↄponit̃ a barbarꝰ ⁊ mos: q̄ſi ↄſuetudo ⁊ mos barbaroꝝ. ſ. vitiuꝫ quod cõſiſtit in cõiũctione litterarum ĩ ſyllaba vel ſyllabarum in dictiõe: vel ĩ eaꝝ accidẽtibꝰ: quo vitio maxime barbari ſolẽt vti. ⁊ ideo ab eoꝝ cõſuetudine habuit nomẽ. Uel cõponit̃ barbariſmꝰ a barba ⁊ rure ⁊ moꝛe: q̄ſi mos ⁊ ↄſuetudo barbe rudis durioꝛ ⁊ ruris. quia. n. ruricule: vtpote inculti ⁊ duri: rudes ⁊ incultas ſolent habere barbas: ideo ad eius moꝛis ſimilitudinem. barbariſmus dr̃ vitiũ ĩ dcõe q̄ non eſt culta ſua ꝓprietate. Barbariſmꝰ aũt ſi eſt in cõmuni ſermone ſine ratione vitiuꝫ eſt: ⁊ eſt vitandus Si aũt in poemate fiat vel in aliquo ꝓſaico dictamine aliqua ratiõabili de cauſa figura erit. ⁊ dicet̃ methaplaſmus ſm̃ Hug. ⁊ h̓ vult donatus qui dicit: Barbariſmus ẽ vna pſoꝛatiõis vitioſa: in cõmuni ſermone in poemate methaplaſmus. Et fit barbariſmus ĩ ꝓpꝛia lingua: Barbarolexis in aliena. Fit autẽ barbariſmus duobus modis. ſ. ꝓnunciatione: ⁊ ſcripto. His bipertitis vt dicit Donatꝰ quatuoꝛ ſpẽs ſupponũtur: additio: detractio: ĩmutatio: ⁊ trãſit mutatiõe littere ac ſyllabe tꝑis toni ⁊ aſpiratiõis. Uide in ſoloeciſmꝰ.

Barizo ꝫas. i. crudeliter agere vl̓ barbariſmũ facere ⁊ dicitur a barbarus vel a barbariſmꝰ. ⁊ vt breuiter eiꝰ ſignificatio aperiatnr: barbarizare eſt moꝛe barbaroꝛum vti in quacumq̄ re.

Barbarolexis eſt aliene lingue coꝛꝛuptio: ⁊ dicitur a barbarus ⁊ lexis quod eſt ſermo. ⁊ differta barbariſmo: quia barbariſmus eſt coꝛꝛuptio ꝓpꝛie lingue: vt ſi grecus coꝛꝛũpat liguã grecã: latinꝰ latinaꝫ. Barbarolexis võ eſt coꝛꝛuptio aliene lingue: vt ſi grecꝰ coꝛꝛumperet latinam linguam: vel latinus grecam. Confunditur tñ quãdoq̄ hec ꝓpꝛietas.

Barbaroſtomꝰ ſtomi: q̇ verba plena barbariſmis ꝓfert: a barbariſmꝰ: ⁊ thomos quod eſt diuiſio vl̓ inciſio. ſ. os: quaſi q̇ in oꝛe habet barbariſmos.

Barbarus. a barba dr̃ barbarus ra ruꝫ: crudelis: incultꝰ auſterus: ſtolidus: ⁊ eſt nomẽ crudelitatꝭ ⁊ auſteritatꝭ vñ olim gẽtes oẽs dicte ſunt barbare ꝑter grecos ⁊ latinos. vñ ⁊ barbaricus ca cum: ⁊ barbaratinꝰ na nũ: in eodeꝫ ſenſu ſm̃ Hug. Pap̃. võ dicit: Barbarꝰ incultus vulgarꝭ: ĩpitꝰ: extraneus: a barbara ⁊ rure. ⁊ coꝛꝛ. penl̃.

Barbatꝰ ta tũ in barba exponit̃.

Barbatulus la lũ: penl̃. coꝛꝛ. dimi. i. paꝝ barbatꝰ.

Barbitiſta ſte ge. cõmunis: qui vl̓ que cantat cũ barbito a barbitus dicitur.

Barbitondium dij. i. tonſura barbare: vel locus vbi tondetur. ⁊ cõponit̃ a barba ⁊ tondeo des.

Barbitonſoꝛ ſoꝛis: qui barbã tondet: vt barbarius a barba ⁊ tonſoꝛ cõponit̃.

Barbitus a barrus ri dr̃ hic barbitus ti: quod etiam hoc barbituꝫ inuenitur. ſ. quoddaꝫ inſtrumẽtuꝫ muſicuꝫ q̄ſi barritus: q2 de oſſibus barroꝝ fiat.

Barbula le dimi. ꝑua barba.

Barca a baiulo las dr̃ hec barca ce: ꝑua nauis merces ad littus poꝛtãs. vnde hec barcula le: ⁊ barcella le dimi. ⁊ hic barcarius rij. q̇ barcas fac̃ vl̓ duc̃.

Barcella le dimi. ꝑua barca.

Bardus di: ſtultus: hebes: ineptus: tardus: q̄ ⁊ alio nomine dicit̃ blennus. Bardus etiã in alia ſumit̃ ſignificatiõe p cantore laudis vl̓ populo. vñ Lucanus: Plurima ſecuri fudiſtiſ carmina bardi. vnde dicti ſũt longobardi: vel per ſyncopaꝫ lombardi: quaſi longibardi. vl̓ a longis barbis quas ſolebat nutrire ⁊ nõ tondere. vñ lombardia vel longobardia: ꝓuincia quã poſſiderũt̓: A cuius nomine modo ſumit̃ gẽtile lõgobardꝰ da dũ. vel lombardꝰ da duꝫ.

Barginus na nũ: ⁊ hic ⁊ hec barginis ⁊ hoc ne. i. alienigena: ꝑegrinus ⁊ barbarus: vel gens vel genitus. Uel bargines dicũt̃ foꝛtes in bello a baro ⁊ ago vl̓ genitus q2 admodũ baronũ ſe agant: vel ſint foꝛtes q̄ſi eſſent geniti a baronibus: ⁊ coꝛꝛ. gi.

Bary grece: latine graue vel foꝛte dr̃.

Baria a bary greco quod eſt graue vel foꝛte dicit̃ hec baria rie. i. grauis linea ſũmo ſiniſtre õpoſita ĩ dextrã ⁊ ẽ vna de decẽ figuris accẽtuuꝫ q̄ ꝓ vboꝝ diſtĩctionibꝰ a grecis apponũtur ⁊ fit ita.

Bariona. Bar lingua ſyra filius: iona lingua ebꝛaica columba interꝑtat̃. Inde bariona filius columbe. vel debet dici bariohãna. i. filius Iohãnis. Bar enĩ filiꝰ interꝑtat̃: iohãna. i. iohãnis. vñ Hiero. exponẽs illð Matt. xvj. Beatus es ſimon bariona. Mercedẽ inq̇t recepit vba cõfeſſio: ⁊ ex cõfeſſione ſoꝛtit̃ vocabulũ qð reuelatiõeꝫ ex ſpirituſancto habeat cuiꝰ ⁊ filius appellãdus ſit Siq̇deꝫ bariona in noſtra lingua ſonat filiꝰ colũbe. Alij ſimplicit̃ accipiũt ꝙ ſymõ. i. petrꝰ ſit filiꝰ iohãnis iuxta alterius loci ĩterrogatiõeꝫ: Simon iohãnis diligis me: ⁊ volunt ſcriptoꝝ vitio depꝛauatuꝫ vt ꝓ bariohanna hoc eſt filio iohãnis bariona ſcriptũ ſit: vna detracta ſyllaba. Iohãna autẽ interpꝛetat̃ domini gratia Utrũq̄ aũt nomen myſtice intelligi põt: q2 ⁊ colũba ſpiritumſanctum: ⁊ gratia dei donuꝫ ſignificat ſpũale.

Bariptes gẽma ẽ nigra cũ ſãguineis ⁊ albis notꝭ.

Barnabas leuites cyprus genere: vnꝰ de ſeptuaginta duobus domini diſcipulis. Pauli apl̃i in pꝛedicatõe ſocius fuit. vñ ⁊ qñq̄ largo mõ appellat̃ apoſtolꝰ: hic interꝑtatur filius ꝓphete: vel filiꝰ cõſolatiõis. Ipſe eniꝫ ꝓphetie ſpiritus claruit. Ip̃e etiaꝫ paupes ⁊ deſolatos cõſolatus fuit: Paupes videlicꝫ quibus elemoſynam detulit: Deſolatos quibus ex parte apoſtoloꝝ ep̃lam deſtinauit De ipſo dicit Lucas actuũ xj. Erat vir bonꝰ ſpiſituſſancto plenus ⁊ fide.

Baro a barrus dr̃ hic baro onis: q2 ſicut elephas cetera animalia magnitudine ſupat: ita baro alios ꝑcellit homines. Uel quod melius ẽ dr̃ a bary: q2 grauiſ ⁊ foꝛtis hõ dicit̃ baro: ⁊ denotat nobilitatem ⁊ foꝛtitudinem: quandoq̄ foꝛtitudinẽ ſolaꝫ. vñ in greciſmo: Eſt bary foꝛtis baroq̄ mõſtrat idem.

Baroniſſa ſe: vxoꝛ baronis vel virago. ſ. baronis habens animũ. ⁊ dicit̃ a baro

Barrabas interpꝛetatnr filius magiſtri eoꝝ: a bar quod ẽ filius: ⁊ rabi qð eſt magiſter: ⁊ ab is ꝓnomĩe vl̓ a greco ei equipollenti. vñ barrabas. i. filius magiſtri eoꝝ ꝓculdubio iudeoꝝ magiſtri q̄ eſt diabolus: homicidi

orū auctor q̄ vſq; hodie regnat i eis. ⁊ grauat' penl'. qn̄ ē declinabile: ⁊ an̄penul'. acuit'. ſ; qn̄ ē indeclinabile acuit' vltia barraban: huius barrabā: ſicut Jonathā: huius ionathā.

Barrid⁹. i. ſupbus: a barrus dicit'.

Barrio ris riui ritum. i. clamare: elephantis eſt ⁊ dicitur a barrus.

Barritus tus: vox elephantis a barrio ris dicitur ⁊ producit penultimā.

Barrus a bary quod eſt graue vel forte dicit' hic barrus ri. i. elephas q; grauis eſt ⁊ fortis: ⁊ eſt nomen ficticiū a ſono tractū.

Bartholomeus. a bar quod eſt filius: ⁊ tholos quod eſt ſummitas: ⁊ moys quod eſt aqua dicit' bartholomeus ſm vnam interp̄tationē eſt filius ſuſpendētis aq̄s. i. dei qui mentes doctoꝝ ſurſum eleuat: ⁊ inferius aq̄s diſtillat. Uel inťp̄tat' fili⁹ ſuſpēdentis me: ⁊ eſt ſyꝝ nomē: nō hebreū. Per p̄mū notat' ꝓfunditas ⁊ pſpicacitas ſue ſapiētie. Per ſecūdū vo notat' triplex ſuſpēdiū qḋ ip̄e habuit Fuit eni ſuſpenſ⁹. i. eleuat⁹ ab amore mūdi vel ſuſpenſus. i. inuentus amore celeſti: vt poſſet dicere cū Job: Suſpēdiū elegit aīa mea. Uel ſuſpenſus. i. totaliter innixus gratie ⁊ auxilio dei: vt nō a ſuis meritis ſed a dei adiutorio tota vita ſua depēdeat: vt poſſ; dicere cū apoſtolo: Gratia dei ſu; id qḋ ſum: ⁊ gratia eius in me vacua nō fuit.

Baruncul⁹ li penul. corr. dimi. paru⁹ baro.

Baruth interp̄tat' fulgurās.

Baſan accētuat' i fine. ⁊ eſt n littera finalis: ⁊ interp̄tat' ſiccitas vel cōfuſio.

Baſilea lee. i. eccleſia a baſileus dr̄.

Bſileos. a baſis ⁊ laos quod eſt popul⁹ dr̄ baſileos quod verſum in latinum dicitur baſileus. i. rex vl' imparator q; eſt fuſtētamētū populi. vnde baſilea eccleſia ⁊ baſilla ⁊ baſiliſſa. i. regina: ⁊ baſiliſc⁹ rex ſerpētū.

Bſileus in baſileos vide.

Baſilica ce penul. corripit: domus regia. ſ. palatiū regis vel imparatoris. ſed modo per tranſlationē dicit' baſilica eccleſia: quia eſt palatiū ſummi regis regū ⁊ dr̄ a baſileus lei.

Baſilicanus na nū. i. palatinus vel etiā eccleſiaſtic⁹ ⁊ dr̄ a baſilica: ⁊ ꝓducit ca.

Baſilice aduer. i. iūcte. fortit' ⁊ dr̄ a baſileos.

Baſiliſca ſce eſt herba q̄ ⁊ gētiana dr̄: cui⁹ radix dat fortitudinē ⁊ ſanitatem oībus vtētib⁹ ea: ⁊ dr̄ a baſis.

Baſiliſcus ci: dicit' a baſileos Secūdū aut Jſido. ety. xii. Baſiliſcus grece latine interp̄tat' regulus: eo ꝙ rex ſerpentum ſit: adeo vt eū videntes fugiāt: q; olfactu ſuo eos necat. Naz hominē ſi aſpiciat interimit. Siquidē eius aſpectum nulla auis volans illeſa tranſit. ſ; q̄uis ꝓcul ſit ab ei⁹ ore cōbuſta deuorat': a muſtelis tn̄ vicit' q̄s illis hoīes inferūt cauernis qb⁹ deliteſcūt: Jtaq; ea muſtela viſa fugit: quē illa pſeq̄t' ⁊ occidit. Nihil. n. parēs ipſe creator rex ſine remedio cōſtituit. Eſt autē longitudine ſemipedalis albis maculis lineatus. Sibilus idē ē qḋ regul⁹: Sibilo enī occidit anteq̄ⱥ mordeat vel exurat.

Baſis: hui⁹ baſis fe. ge. nomen fortiſſime petre lingua ſyroꝝ. vnde baſis dicit' fultura columnaꝝ. ſ. quod ſupponitur illis. Epiſtilium dicit' quod ſuperponit' illis: quod quandoq; ponit' pro columna. Baſis etiam dicitur extremitas plante ſm Hug. Pap. vero ſic dicit: Baſis ſeſſio columnarum: confirmatio fundamēti: nomen petre duriſſime.

Baſium ſiĳ dr̄ a baſan qḋ interp̄tat' pinguedo: q; pl⁹ delectat in pinguiori oſculū. vide in oſculū.

Baſſan interp̄tat' pinguedo.

Baſſaris dis fe. ge. a baſſa dr̄ quod eſt ouis pīguis. ⁊ ſunt baſſarides vacce mulſarie ⁊ vberes. Baſſarides etiā ſt ſacerdotiſſe bachi a bacho dicte. ⁊ corripit hanc ſyllabam ri baſſaris.

Baſſus. baſſan interp̄tat' pinguedo: vnde baſſus ſa ſū .i. nō altus: q; pinguedo nō ſinit multū in altū creſcere. vnde baſſo ſas verbū actiuū. i. deponere: dep̄mere. ⁊ inde h̄ baſſa ſe: ouis pinguis.

Baſterna ne eſt teca manualis vel vehiculū itineris: q̄ſi veſterna: q; mollib⁹ veſtib⁹ ſternit': ⁊ a duob⁹ aīalib⁹ trahit' vbi nobiles femie deferunt'.

Batha bathe ſiue beth apud hebreos dr̄ mola olearia.

Batera re: gen⁹ patere a batus dr̄.

Bath hebraice: linū dr̄ latine.

Bathin dicunt' veſtes linee. ſ. brace linee vſq; ad genua ptingentes qb⁹ veręda ſacerdotis velabant'. ⁊ eſt indeclinabile in ſingulari. ⁊ in plurali eſt feminini generl. de hoc etiā habet' in Daniele. ⁊ dicit' a bath quod eſt linū ſm Hugu.

Batillū li p geminū l: thuribulū: pala: iſtrumentū quo colligunt' carbones: ⁊ corripit primā. vn̄ Doro. Preterea ⁊ batū clauū pruneq; batillū. Jnuenit' hic batill⁹ li dimi. a batus. i. puus bat⁹.

Batus: hec bata ſiue beth apud hebreos dr̄ mola olearia vn̄ hic batus ti: quedā menſura capiēs q̄nquaginta ſextarios: que mēſura mole vna vice ſupducit'. Uel ſm Hieronymū: batus q̄ hebraice dr̄ beth: eadē menſura eſt q̄ ⁊ ephi. ſ. triū modioꝝ: ⁊ deputat' tm̄ liq̄dis ꝓpe l; ⁊ in alĳs reb⁹ talis mēſura habeat'. Ezechiel'. xlv. dicit': Ephi ⁊ bat⁹ equalia ⁊ eiuſdē mēſure erūt.

Bdelliū lĳ arbor aromatica dr̄: ⁊ etiā ꝓ gūmi accipit'. vn̄ dic' glo. ſup illḋ geneſ'. ĳ. Jbiq; inuenit' bdelliū. Scḋm Pliniū bedelliū ē arbor aromatica magnitudie olee: cui⁹ lachryma lucida: guſtu amara: boni odoris: ſ; odoratior infuſiōe boni vini. Bdelliū etiā eſt gen⁹ lapidis ſicut dic' Priſ. in p̄mo maioris volumis.

B ante E

Beatifico cas. i. beatū facere: verbū actiuū a beatū ⁊ facio Et inde verbalia.

Beatitas tatis fe. ge. idē eſt qḋ beatitudo. vn̄ Aug. in. x. libro de ci. dei: Alternāte ſepe beatitate ⁊ miſeria. ⁊ format' a beat⁹ ti: addita tas.

Beatul⁹ la lum dimi. aliquantulū beatus.

Beat⁹ ta tū a beo beas dr̄. ⁊ eſt beat⁹ cui oīa ſuppetūt ad votū: ille. ſ. qui hēt que vult ⁊ non ea que nō vult: ⁊ nihil mali vult. vn̄ dicit beatus Auguſtin⁹: Beat⁹ nō eſt niſi qui ⁊ habꝫ oīa que vult: ⁊ nihil vult mali. Jlle q̄ppe beate viuit qui viuit ⁊ vult nec male aliquid vult. ⁊ dicit' beat⁹ q̄ſi bene auct⁹ uel apt⁹. ⁊ cōpat' beatior beatiſſim⁹: ⁊ a genitiuo beati addita tudo: h̄ beatitudo dr̄ Et eſt beatitudo ſtat⁹ oīum bonoꝝ cōgregatōe pfect⁹. Jbi enī ⁊ q̄cq̄d amabit' aderit: nec deſiderabit' qḋ non aderit. omne qḋ ibi erit bonū erit: ⁊ ſumm⁹ de⁹ ſummū bonū erit: ⁊ qḋ eſt oīno beatiſſimū. ita fore ſemp certum erit ſm Auguſtinū. Et ſcias ꝙ beatudo vera non pōt inueniri in delicĳs: nec in diuicĳs: nec in honorib⁹ mūdanis: l; quidā eam i predict] poſuerūt. vn̄ in Job dr̄: Non inuenit' in terra ſuauit' viuentiū. Abyſſus dicit: Nō in me ē. ⁊ mare loq̄t': Nō ē mecū. Nō inuenit' inq̄t i t̄ra ſuauit' ⁊ carnalr viuentiū. ⁊ ita ñ inueīt' i de-

litijs: Abyſſus.i.auarus ſine ſuſtentamēto: qꝛ nūq̄ dicꝛ ſufficit.i.per opa dicere ſe oſtendit. Beatitudo vera in me nō eſt: ⁊ ita nō inuenit in diuitijs. ⁊ mare.i.ſuꝑbus ad modū maris tumēs loquit.i.ꝑ opa loqui ſe oſtēdit Sapia dei ⁊ beatitudo nō eſt mecū: ⁊ ita nō inuenit in ſuꝑbis ⁊ mūdanis honoribꝰ: qꝛ verꝰ beatitudinis ſūme honor nulli denegabit digno: nulli ꝯcedit indigno. vide in vita: ⁊ in defunctus: ⁊ in oratio: ⁊ in ſanctus.

Beemoth hebraice: latine aīal ſonat: beſtia ignota eſt: idō aūt beemoth.i.aīal diabolꝰ dr: qꝛ de excelſis ad terrena cadens ꝓprio merito animal brutū eſt factus ipſe ē leuiathan.i. ſerpēs de aquis qui ī huius ſeculi mari volubili verſat aſtutia.

Beel dicitur mors.

Bel: idolum aſſyrioꝝ: in belus vide.

Bele dicitur mens.

Belial: in belus exponitur.

Bellarium.a bellus quod eſt dimi.de bonus dr hoc bellarium rij.i.omne genus cibi ſecūde menſe ſicut ſūt poma ⁊ nuces q̄ extremiꝰ apponunt. Prima quidē mēſa ē carniū: ſcd̄a fructuū: ſed carnes p̄ualēt fructibꝰ: idōq̄ bellariū ſumit a diminutione: vt notet diminutio boni tatl. vñ Macrobiꝰ de ſaturnalibꝰ: Adhuc dicēt eſurio ſecūde mēſe allata ſunt bellaria.

Bellaticus ca cum: in bellum vide.

Bellax cis: in bellum exponitur.

Belliger. bellum cōponit cum gero geris: ⁊ dicit belliger gera gerū: penult. corre. qui gerit bellū. vnde belligero ras vrbū neu.i.bellare: Michee.iiij. Et nō deſcēdet vltra belligerare.

Bellipotens.a bellū ⁊ potēs ꝯponit hic ⁊ hec bellipotēs ꝓ deo vel dea belli. ⁊ bellipotens ſilr ge.ois ꝓ potēti ⁊ forti in bello: ⁊ corripit po.

Bello las laui dr a bellū: ⁊ eſt verbū neu. ⁊ nūq̄ deponē. ⁊ ꝯponit vt debello las.i.expugno: ⁊ eſt actiuū.

Bellona ne: dea belli.a bellum dicitur.

Bellulum li dimi.ꝑuum bellū: ⁊ corr.penl.

Belluin li dicit a bonū ꝑ antiphraſim. vñ bellicus ca cum ⁊ bellaticꝰ ca cū. ⁊ hic ⁊ hec ⁊ hoc bellax cis in eodem ſenſu. ⁊ ꝯpat bellax cior ciſſimꝰ. vñ bellaciter cius ciſſime aduer. ⁊ hec bellacitas tatis. ⁊ differt bellum a pugna ⁊ p̄lio. nā pugna eſt q̄ fit cū pugnis: prelīū p̄mꝰ cōflictus: bellū totus cōflictꝰ. Item bellū dr vniuerſuꝫ et punicū quaſi totū tp̄s guerre dicit bellū. huiꝰ ꝑtes ſunt pugne: vt canēſis: cremēſis. Item in vna pugna multa ſunt p̄lia: aliud in cornibꝰ: aliud in medio: aliud in extrema acie gerit. Bellū igit totū eſt: pugna vnius diei: prelīū ꝑs pugne eſt. Itē bellū ⁊ tumultꝰ differūt: quia bellū eſt ꝯ hoſtes: tumultꝰ q̄ ciuili ſeditione cōcitatur. nā ſeditio ē diſſenſio ciuiū dicta: qꝛ ſeorſū alij ad alios eāt. Alij dicūt diſſenſionē: aioꝝ ſeditionē vocari quaꝫ greci diaſtaſim vocāt. Itē bellū pōt eē vt tumultꝰ non ſit. tumultꝰ aūt ſine bello eē nō pōt. Quid enī aliud eſt tumultꝰ niſi ꝑturbatio tāta: vt maior tumor oriat: vñ ⁊ dr tumultꝰ q̄ſi tumor multus: ⁊ eſt grauior tumultꝰ q̄ bellū: qꝛ in bello vocatiōes valēt: in tumultu nō valēt. Et nota ꝙ q̄dā dicūt: ꝙ oli bellū dicebat duellū a duo: qꝛ due ſūt ꝑtes dimicantiū: vel qꝛ alteꝝ facit victorem: ⁊ alteꝝ victum: poſtea detracta d: ⁊ u mutata in b dictū eſt bellū. Itē a bellū bellicoſus ſa ſum. vide in preliū. Hic nota ꝙ tria requirūt ad hoc ꝙ belluꝫ ſit iuſtū. Primo quidē autoritas p̄ncipiſ cuiꝰ mādato bellum eſt gerendū. nō enī ꝑtinet ad ꝑſonā p̄uatā bellum mouere: qꝛ poteſt ius ſuū iudicio ſuperioris ꝓſequi. ſilr etiā: quia cōuocare multitudinē qđ in bellis oportꝫ fieri: nō ꝑtinet ad p̄uatam ꝑſonā. Qum aūt cura reipublice cōmiſſa ſit p̄hcipibꝰ: ad eos ꝑtinet rēpublicā ciuitatis vel regni ſeu ꝓuincie ſibi ſubdite tueri: ⁊ ſicut licite defendūt eā materiali gladio ꝯ interiores quidē perturbatores dū malefactores puniūt: ita etiā gladio bellico ad eos ꝑtinet rēpublicā tueri exterioribꝰ hoſtibus. vñ ⁊ principibus dr ī pſalmo: Eripite pauperē ⁊ egenū ⁊ de manu peccatoris liberate. vnde Augꝰ dicit cōtra Fauſtū: Ordo naturalis mortaliū paci accomadatus hoc poſcit: vt ſuſcipiēdi belli autoritas atq̄ conſiliū penes p̄ncipes ſit. Scd̄o requirit cā iuſta: vt.ſ. illi qui ipugnant ꝓpter aliquā culpā impugnationē mereant. vñ Augꝰ dicit in libro octuogintatriū q̄ōnum: Juſta bella ſolent diffiniri q̄ vlciſcunt iniurias: ſi gens vel ciuitas plectēda eſt q̄ vel vindicare neglexit qđ a ſuis ipro be factū eſt: vel reddere qđ per iniuriā ablatū eſt. Tercio req̄rit: ꝙ ſit intētio bellantiū recta q̄.ſ. intendat vel vt bonū ꝓmoueat: vel vt malū vitet. vñ Augꝰ de v̄bis dñi: Apud veros dei cultores etiam illa bella pacifica ſunt q̄ nō cupiditate aut crudelitate: ſed pacis ſtudio gerūt: vt mali coerceant: ⁊ boni ſubleuent. Pōt auteꝫ contingere etiā ſi ſit legitima autoritas indicētis bella ⁊ cauſa iuſta: ꝙ nihilominus ꝓpter prauā intentionē bellum reddatur illicitum.

Bellus.a bonuſ dicit bellus la lum dimi. aliquantulū bonus. ⁊ compat bellior belliſſimus. vñ belle lius liſſime vñ Marcialis cocus: Nil bene quꝫ facias: facias attñ oia belle. ⁊ a bellus bellalus la lū dimi. Inuenit etiam hic belus li pro quodaꝫ idolo: vt habet in Daniele. ſed tūc ſcribit ꝑ vnū l.

Beloculus li: gēma eſt albicans ⁊ pupillā cingit nigrā in medio aureo fulgore lucētē: ⁊ ꝓpter ſpēm aſſyriorum regi Belo dicata eſt. vñ ⁊ dr beloculꝰ quaſi oculꝰ beli ⁊ corr.cu: ⁊ ſcribit per vnum.l.

Belphoegor: ſcribit per oe ī Pap. Numeri.xxv. Inuenitur beelphegor. ⁊ cōponit cū bel ⁊ phoegor. ⁊ ſm hoc pōt dici belphoegor vel belphegor ſm quoſdaꝫ ſine o vide in belus.

Belua ue dicitur a bellum: quia apta ſit bellis. vel a balo quaſi balua. vnde beluinus na nū. ⁊ belutus ta tum.i. turpis: ⁊ belue.i.beſtie ſimilis: ⁊ producit be.

Belues ei fe.gē. egeſtas qui ſolet cōtingere ꝑ vaſtationē belue: ⁊ dicitur a belua.

Belus li: pater Nini p̄mus rex aſſyrioꝝ: ⁊ cepit poſtea haberi ꝓ deo ⁊ coli ibi ⁊ in Aphrica: ⁊ factū eſt ei idolum in Babylonia qđ vocatū eſt bel: qđ interp̄tat vetꝰ. vñ ⁊ lingua punica baal dr deuſ: ſed apud aſſyros bel qđ eſt deus vl vir: a quo ⁊ zebub.i.muſca dictū eſt idē idolū belzebub.i.deus vel vir muſcaꝝ ꝓ imundicia ⁊ ſordibus idolatrie ⁊ ſanguinis ibi imolati ad quē multitudo muſcaꝝ cōueniebat. vel ꝓ imundicia belial.i.diaboli q̄ ibi colebat. ⁊ idē idolū dictū ē acharō ⁊ belial ⁊ a bel ⁊ phegor qui fuit q̄dā mons dr belphegor: qꝛ intꝑ̄tat ſimulachꝝ ignominie. idolū enī fuit moab cognomento baal ſuꝑ montē phegor quē latini priapū vocāt .ſ.deū hortoꝝ. ſic igit baal: belial: belzebub: belphegor: belbrith: berith: belbris idē ſunt.ſ.diabolꝰ: vt dic Hug. Beda aūt dicit ſic: Ninꝰ conditor Niniue Belo patri ſtatuā eiq̄ diuinos honores cōſtituit: cuiꝰ ſimulachri ꝯſuetudinē chaldei ſuſcipiētes bel vocabant: paleſtini baal: moabite belphegor: iudei aūt viniꝰ dei cultores ꝓpter deriſionē gentiū beelzebub appellabāt aſſerētes i hoc ſimulachro p̄ncipē demonoꝝ habitare. Et vide ꝙ

dicit̄ belphegoꝛ: vel belphoegoꝛ: vt videt̄ dicere Hug. vel beelphegoꝛ: vel beelphoegoꝛ ꝑ oe: vt Pap̄. dicit. ſil'r belzebub: vt videt̄ dicere Hug. vel beelzebub ꝑ duo e: vt videt̄ Beda dicere ⁊ in euangelio. Sȝ poteſt dici ꝙ bel ⁊ beel per duo e ſuut nomina eiuſdē idoli apud diuerſos. vnde poteſt dici belzebub vel beelzebub ⁊ belphegoꝛ: vel beelphegoꝛ: per vnū e vel ꝑ duo e: vel belphoegoꝛ ꝑ oe: vt Pap̄. dicit: phoegoꝛ ꝑ oe. ⁊ etiā biblie coꝛrecte habent beelphoegoꝛ.

B elzebub vel beelzebub dicit̄: ⁊ eſt finalis lr̄a b: ⁊ acuit̄ ĩ fine. vide in belus li.

B en. i. filius. vñ dr̄: Joſue ben Num. i. Joſue filius Nū.

B enedico cis. i dico cis exponit̄. Et ſcias ꝙ inuenit̄ benedico poſitum ꝓ maledico. vñ in Job dr̄: Benedic deo ⁊ moꝛere. i. maledic. ⁊ in. iij. Regū capl'o. xxi. Benedixit Nabat deū ⁊ regem. i. maledixit.

B enefacio cis verubm neu. ꝯponit̄ a bene ⁊ facio: ⁊ acuit penl'. ſecūde ⁊ tertie ꝑſone pn̄tis ſui indicatiui: lȝ ſit breuis: vt benefacis cit. vide in facio cis.

B enefactoꝛꝰ rij: ille qui ꝓ munere ſibi impenſo benefacit in beneficijs: ⁊ deriuat̄ a benefacio cis.

B eneficientia foꝛmat̄ a beneficiēs beneficiēti addita a fit beneficientia. vide in beneficus.

B eneficus ca cuȝ penl'. coꝛꝛe. i. benefactoꝛ: largus: elemoſyne deditus. Et ſcias ꝙ a benefacio cis dicit̄ beneficuſ ca cū: ⁊ dr̄ hic ⁊ hec ⁊ hͦ beneficiēs tis. Et vtrūqȝ ꝯpat̄ beneficioꝛ ciſſimus: ⁊ beneficiētioꝛ tiſſimus. ſed illū poſitiuū. ſ. beneficiens ⁊ ꝯpatiuū: ⁊ ſuꝑlatiuū huiꝰ poſitiui. ſ. beneficus abſtulerunt: iõqȝ ex hoc poſitiuo beneficus: ⁊ ex cõꝑatiuo ⁊ ſuꝑlatiuo illiꝰ poſitiui beneficiens facta eſt quedā irregularis ꝯpatio. ſ. beneficꝰ beneficiētioꝛ beneficientiſſimus: ⁊ a beneficꝰ dr̄ hoc beneficium cij: ⁊ a beneficiēs hec beneficiētia tie. ⁊ eſt beneficiētia quod agit charitas vt proſit proximo.

B enelinguatus ta tum. i. eloquens: facundus: a bene et lingua dicitur.

B eneplaceo ces cet: acuit penl'. ſecūde ⁊ tertie ꝑſone preſentis indicatiui lȝ ſit breuis: vt dixi ſupra in ſecunda ꝑte: vbi egi de impedimento conſoꝛtij.

B eniamin interꝑ̄tat̄ filius dextre que eſt virtutis. ben. n. filius iamin dextra dicit̄. Mater enī moꝛiens: vt habetur Geneſ. xxxv. vocauit nomen filij ſui benomi. i. filiꝰ doloꝛis mei. pater vͦ appellauit eum beniamin. i. filiū dextere quādo eum circūcidit. appellatus eſt autē filius dextre. i. geminus: quia vtraqȝ manu equi vtebat̄. inde inuenit̄ filiꝰ gemini: ⁊ vir gemineus. i. de tribu bēiamin. ⁊ vide ꝙ prius appellatus eſt benomi. i. filiꝰ doloris: deinde beniamin. i. filius dextere: quia ꝑ̄us opoꝛtet penitentiā agere: ⁊ deinde vitā eternā habere. vnde in Auroꝛa dicit̄: Beniamin dictus eſt a patre puer q̄ſi dextre filius. ipſe fuit dexter vtraqȝ manu. hic tamē in ꝑ̄mis dictus eſt benomi: inde beniamin accepit nomē vtrūqȝ. Nota benomin dictus eſt idcirco ꝙ extitit eius natio materanus ꝑ̄moꝛiēdo doloꝛ. Beniamin adiecit pater hunc debere vocari quando cognitus eſt dexter vtraqȝ manu: ſȝ ñ beniamin eſt ꝑ̄us ⁊ poſt benomi: imo beniamin extreme: benomi ante fuit. hoc notat in patria: ꝙ ſi vis beniamin eſſe expedit hac vita benomi eē ꝑ̄us: ſicut cū vitijs luctandū eſt ꝑ̄mitus: ⁊ ſic Jſrael ex Jacob deinde futurus eris. Et ſciendū eſt ꝙ dicit̄ benomi: ſed gratia metri poteſt in fine addi n: vt dicat̄ benomin. vide in geminus.

B enignus. a bene deriuat̄ benignus gna gnū. i. bene igne ignitus: ⁊ eſt etymologia: nõ compoſitio. ⁊ ꝯꝑatur benignioꝛ gniſſimus. vnde benigne nius niſſime aduerbiū ⁊ hec benignitas tatis: ⁊ differt a bonitate. Benignitas enim virtus eſt ſponte ad benefaciendū expoſita lenis: blanda: dulcis alloquio: ⁊ ſua cūctoſ inuitans dulcedine. Sed bonitas quidē facere bona ⁊ preſtare qđ poſcit̄ parata eſt: tamē nõ nouit ſuauis eſſe ꝯſoꝛtio: et ſua cunctos inuitare dulcedine. ⁊ inde benignus ⁊ bonus vident̄ diſtare: ſed nõ multū: qꝛ vterqȝ eſt ad benefaciendū expoſitus. ſed in hoc differūt: qꝛ poteſt bonuſ eſſe etiā triſtioꝛ: ⁊ bene quidē facere quod petit̄: nõ tñ ſuauis nouit eſſe ꝯſoꝛtio: ſȝ benignus ſua nouit cūctos inuitare dulcedine: ⁊ dulcis eſſe alloquio.

B eniuolus. bene componit̄ cū volo vis: ⁊ dicit̄ beniuoluſ la lum penul'. coꝛꝛe. ⁊ hic ⁊ hec ⁊ hoc beniuolens lētis vnde hec beniuolentia tie.

B ennum. i. filius Nun: ben enī filius: Nun ꝓpꝛium nomen patris Joſue qui appellatꝰ eſt bennū. i. filius nun vnde in ꝓlogo regū dicit Hieronymꝰ: Et ĩcipiunt a Jeſu filio naue qui apud eos Joſue bennū dicit̄.

B eo as aui are verbū actiuū. i. remunerare vel beatū facere: ⁊ dicit̄ a bene vel bonus. ⁊ componit̄ cum trans: ⁊ dicitur tranſbeo as.

B epho grece: latine puer vel iuuenis dr̄.

B ephotrophiū. tropos quod eſt cõuerſio cõponit̄ cū bepho: ⁊ dr̄ bephotropiū: locus venerabilis vbi pueri ⁊ ĩfantes alunt̄. vñ hic ⁊ hec bephotrophita te qui vel q̄ cuſtodit bephotrophium.

Berbex cis: in berbicus eſt: ⁊ ꝓducit be.

B erbicus: a veruex mutata u in b dr̄ hic berbex cis ⁊ hic berbicus ci: aries caſtratus. ⁊ hec berbica ce. i. ouis: et pꝛoducit bi.

B erillus per geminū l: gēma eſt in Jndia hn̄s nomen ſue gentis ſm Hug. vel ſm alios berillus eſt lapis ꝑ̄cioſꝰ viridis apud indos candidus.

B erith: in belus exponitur.

B es. i. octo vncie: ⁊ beſſue quidē populus.

B eſtia ⁊ fera differūt: quia omnis beſtia eſt fera ⁊ nõ ecõuerſo. beſtie enī ſunt que moꝛſibus vel vnguibꝰ ſeuiūt exceptis ſerpētibus: vt purdi leones ⁊ ſimiles a vaſtando dicte q̄ſi vaſtie vel a vi q̄ ſeuiūt q̄ſi viſtie. Fere etiaȝ ſunt ille que ⁊ ſi nõ ſeuiāt moꝛſibꝰ vel vnguibus: tamē ſilueſtres ſunt ſic dicte: qꝛ naturali vtant̄ libertate ⁊ deſiderio ſuo ferunt̄. q̄ñqȝ oīs fera dicit̄ beſtia: quandoqȝ etiā beſtia nõ dr̄ niſi que manſione hominū vtit̄: ⁊ tūc dr̄ a beth quod eſt domus ⁊ ſto.

B eſtialis. a beſtia dr̄ hic ⁊ hec beſtialis ⁊ hoc le. vnde beſtialiter aduer. ⁊ hec beſtialitas tatis.

B eſtiarius. a beſtia dr̄ beſtiariꝰ ria riū. i. crudelis: ⁊ viuēs ad modū beſtiaꝝ: ⁊ hic beſtiarius: qui ſeruat beſtias vl' venatur eas. ⁊ hoc beſtiariū rij: liber de beſtijs loquēs vel locus vbi beſtie moꝛant̄.

B eſtiola le dimi. parua beſtia: ⁊ coꝛꝛ. penul'.

B eſtius tia tiū. i. crudelis inſtar beſtie: ⁊ dr̄ a beſtia tie.

B etha: in beth exponit̄.

B eth apđ hebꝛeos dr̄ mola olearia vel etiā betha: ⁊ beth eſt ſecūda lr̄a eoꝝ: ⁊ a beth dicūt greci bethā ſcđaȝ lr̄aȝ ⁊ a betha dicimus nos b. Sic g̊ betha apud hebꝛeos ē mola olearia apud grecos eſt ſcđa lr̄a: ⁊ tūc ē neu. ge. ⁊ ĩdecli. Apud nos betha dr̄ in fe. ge. genꝰ oleris. ſ. ſcđs caulis q̄ pꝰ abſciſionē naſcit̄ ĩ maguderi. vñ bethaceus cea ceū poſſeſſiuū. Jtē beth interꝑ̄tat̄ domus.

B ethania interꝑ̄tat̄ domus obediens: a dr̄ a beth.

B ethel vꝛbs Samarie ꝑ̄ꝰ dicta luza: ſȝ poſtq̄ꝫ doꝛmiēs ibi Jacob vidit ſcalā ĩnitētē celo: ⁊ dixit: Uere hic domꝰ

dei eſt: ⁊ porta celi. ex cā hac locus ille dictus ē bethel .i. domus dei: a beth qđ eſt dom⁹ ⁊ el qđ eſt deus: ſed qñ ibi a Hieroboā vituli aurei fabricati ſūt dicta ē bethauen .i. dom⁹ idoli que ante vocabať domus dei.

Bethleem. a beth: quod eſt domus ⁊ leem quod eſt panis dicta eſt bethleem ciuitas Dauid: in qua natus eſt ſaluator mūdi: ⁊ pmū dicta eſt ephrata. ſed qñ Jacob ibi pauit pecora ſua eidē loco betheleem quodā vaticinio futuri impoſuit q domus panis interptať ꝓpter illum panē qui ibi de celo deſcēdit. inde betheleemita te patriū cōis ge. ⁊ ꝓduč mi. ⁊ hic betbleemites tis: Regū ij. caplo. xxi. Polimitarius betheleemites.

Bethſaida de hebraice: latine domus pecudū eadē ꝓbatica piſcina dř: Johis caplo. v. Uide in ꝓbatica.

Bethſura re: quidā locus eſt de quo habeť in libro Machab. ⁊ ꝓducit penl. vnde in Aurora dř: Bethſurāq capit hieruſalēq petit.

Bethis fluuius: q̄ humilis decurrat. vñ betica ꝓuincia et bethicus: de tali ꝓuincia exiſtens.

Bethonica: quedam herba.

B ante I

Biangulus. angulus cōponiť cum bis: ⁊ dř biangulus la lum: duos angulos habens. vnde biangulatus ta tum ⁊ pōt poni ſubſtantiue hic biangulus li ꝓ tali figura.

Bibax. a bibo bis dř hic ⁊ hec ⁊ hoc bibax cis: qui multū bibit. ⁊ compať cior ciſſimus. vnde bibaciter cius ciſſime aduer. ⁊ hec bibacitas tatis.

Bibio onis maſ. gene. i. muſciones ſupernatantes in vino ⁊ diciť a bibo bibis.

Bibix cis fe. ge. i. pugna a bis dicta: q̄ ſemp inter duas partes fiat.

Bibleus. a biblus ꝓ libro diciť bibleus lea leū. ⁊ biblius lia liū ambo poſſeſſiua: biblei ⁊ biblij dicunť inſtabiles ⁊ etiā qui reparant libros.

Bibliator oris: vide in bibliopola.

Biblij. in bibleus vide.

Bibliopola. biblus ꝓ libro cōponiť cū polio lis: ⁊ diciť hic ⁊ hec bibliopola le penl. corre. i. venditor ⁊ ornator librorum: quia polit ⁊ pumicat vt carius vendat: ⁊ idem diciť bibliator toris.

Bibliotheca. biblus ꝓ libro cōponiť cū theca quod eſt repoſitorium: vt ſcriniū vbi aliquid reponiť: ⁊ diciť hic bibliotheca. i. biblorum theca. i. librorum repoſitio vel recōditio. ſ. armarium. vnde per ſimilitudinē quidā liber in eccleſia dř bibliotheca: q̄ ibi multi libri theologie cōtinenť. ⁊ inde bibliothecarius rij. i. cuſtos librorum ſiue repoſitor: ⁊ producit the.

Biblus. a bibo bis dř hic biblus li. i. iunc⁹: q̄ aquarum eſt bibulus: ⁊ aliqñ dř ꝓ libro: q̄ antiq de iūcis ſolebāt texere pgamenū ⁊ ibi ſcribere anteq̄ eſſet vſus charte.

Bibo bis bi bitū cōponiť cū ad: ⁊ dř adbibo bis. i. iterum bibo. ⁊ iuxta vł ad me traho bibēdo. ⁊ cū cō: ⁊ dř combibo bis. i. ſimul cū alio bibo vel ſimul totū bibo vel ſepe bibo: vel in me contraho. ⁊ cū circa: ⁊ dř circūbibo. i. ex omni pte bibo. ⁊ cū de: ⁊ dř debibo. i. valde bibo vel deorſum bibo: vel debibere. i. euomere: ⁊ teneť de ꝓatiue ⁊ cū e: ⁊ diciť ebibo bis. i. valde bibo vel euomo vel trado obliuiōi: Job. vi. Sagitte dñi in me ſunt quarum indignatio ebibit ſpm meū. ⁊ cū in ⁊ dř imbibo bis. i. valde bibo vel intus bibo: vel bibēdo imitto. ⁊ cū pre ⁊ dř p bibo bis. i. ante vel pre alijs bibo. ⁊ cū ꝓ: ⁊ dř ꝓbibo. i. cōſpectu vel ꝓcul bibere. ⁊ cū re: ⁊ dř rebibo bis. i. iterum bibo vel euomo. ⁊ cū ſe: ⁊ dř ſebibo bis. i. ſeorſum bibo ⁊ cū ſub: ⁊ dř ſubbibo. i. parum bibo vel poſt alios vel ſubtus bibo: vel q̄ ſunt ſubt⁹ bibo. Et nota q bibo ⁊ oīa ab eo ꝯpoſita ſunt neutra ⁊ faciūt preteritū in bibi ⁊ ſupinū in bibitū: ⁊ oīa corripiūt bi tam in pñti q̄ in pterito ⁊ ſupino. Uirg. Claudite iam riuos pueri: ſat prata biberūt. Jtē oīa cōpoſita a bibo videnť ſignificare intenſionē excepto ſubbibo qđ ſignificat remiſſionē. Jtem nota q bibere nature eſt: potare luxurie.

Bibo onis cōis ge. qui multū bibit: a bibo bis dř.

Bibulus: a bibo bis dř bibulus la lum penl. cor. qui multū bibit: vel qui multū attrahit humorem vt arena.

Bicellum li neu. ge. quod ⁊ biclinium dř. ſ. domus ſub ſe habens duas cellas: ſicut domus mercatorum in vrbe: et componiť a bis ⁊ cella.

Biceps tis: in caput vide.

Biclinium nij: in bicellum exponiť.

Bicolos penl. cor. a bis ⁊ colon: vide in colon.

Bicornis: a bis ⁊ cornu componiť hic ⁊ hec bicornis ⁊ hoc ne: duo habens cornua.

Bidens. a bis ⁊ dens cōponiť bidens tis quoddā inſtrumentū ruſticorum biſurcatū genus raſtri ꝓpter duos dētes: ⁊ hec bidens tis fe. ge. ouis a duob⁹ dentib⁹ qui preeminēt dicta ⁊ cū quibus fertur naſci. ſm aūt Seruium dicunť oues bidentes quaſi biennes. i. duorum annorum quia talis etatis eligebantur ad ſacrificium: ⁊ corripit pmā. vnde in Aurora legiť: Ad lat⁹ altaris eſſe cremata bidens: ⁊ eſt generis incerti: vel ſm quoſdā cōis: ſed pro inſtrumento maſcu.

Bidental lis ge. neu. locus in quo fulmē cadit ſic dictus a bidentibus ibi ſacrificatis: vł aliquid fulmine pcuſſū Perſius: Triſte tacens lucis euitandūq bidental.

Biennis. a bis ⁊ ann⁹ ꝯponiť hic ⁊ hec biennis ⁊ hoc ne. i. duorum ānorum. vñ hoc bienniū nij ſpaciū duorum annorum.

Bifarius. for ꝯponiť cū bis ⁊ dř bifari⁹ ria riū: ⁊ cū tris et dř trifari⁹ ria riū ⁊ q̄drifari⁹ ria riū. multifari⁹ ria riū: ⁊ dř bifarius dupliciť loquēs: vir bilinguiſ: qui duas nouit linguas vel duplex ⁊ fallax: q̄ aliud hēt in corde q̄ fať in ore: vel qui nūc dicit hoc ⁊ nūc aliud: ⁊ ſiľr expone alia. vñ bifarie: trifarie: multifarie ⁊ quadrifarie. Bifarie. i. in duobus modis: vel in duab⁹ partibus: ⁊ ſic ō alijs. ⁊ pro iſtis aduerbijs inueniunť qñq accuſatiui p dictorum nominū poſiti aduerbialiter. vnde ad hebreos: Multifariā multiſq modis ⁊c.

Bifax cis: qui duos habet obtuitus cōis generis: ⁊ a bis ⁊ facies faciei.

Bifidus da dū. i. i duas ptes fiſſū: ⁊ ē cōpoſitū a bis ⁊ fid⁹ da dū: quod non eſt in vſu: ⁊ deriuať a findo dis. de hoc infra dicā in fidus: ⁊ ſcribiť p vnū f bifidus trifidus bifarius: trifarius ⁊ huiuſmōi: q̄ corripiunt pmā. nā regula eſt: J ante f ſiue ph ꝓduciť vt ciphus: pter ꝯpoſita a numeris: vt bifidus trifidus bifarius ⁊ huiuſmōi: ⁊ cor. penl. bifidus ſicut fidus vel fidi pmā.

Bifiniū nij. a bis ⁊ finis ꝯponiť: loc⁹ vel diuiſio inť duas fines: ſicut trifiniū dicim⁹ vt quadrifiniū: ⁊ diuerſifiniū . i. diuiſio inter diuerſas terras: vel locus inter diuerſos fines. ſ. vbi diuerſi fines conueniunt.

Bifores. a bis ⁊ fores ꝯponiť pluraľr he bifores biforium . i. duplices value: q̄ bina foramina faciāt. vñ hic ⁊ hec biforis ⁊ hoc re. i. duplex. vñ Ouidi. metha. ij. Argēti bifores radiabant lumine value.

Biformis. a bis ⁊ forma ꝯponiť hic ⁊ hec biformis ⁊ hoc me. i. duarum formarum ſicut triformis trium formarum. vnde biformiter aduerbium.

Bifrons tis. maſ. ge. dř Janus: ⁊ cōponiť a bis ⁊ frons: q̄

duas habet frontes hominis.ſ.ante ⁊ retro.

Biga. a bis ⁊ iugū componiť biga ge: que etiā biiuga ge dr̄: ſicut currus tm̄ a duobus equis tractus. et eſt biga ꝓprie lune ꝓpter duas ꝓprietates.ſ.quia creſcit ⁊ decreſcit. Triga plutonis: qꝛ capit homines de tribus etatibus.ſ.puericia: iuuētute: ⁊ ſenectute. Quadriga ſolis ꝓpter quattuoꝛ tp̄a āni: q̄ facit vicinitate ⁊ remotiōe ſua .ſ.ver: eſtatē: autumnū: hyemē. vel ꝓpť q̄ttuoꝛ ꝓprietates quas hēt in die. Rubet enī in mane: ſplendet in tertia: calet in meridie: tepeſcit in nona. Seiuga currus Jouis: a ſex ⁊ iugo: qꝛ a ſex equis trahiť. ⁊ attribuiť Joui vtpote ſūmo deo ſꝫ poetas. ⁊ ita biga: triga: quadriga: dicūtur a numero equoꝝ ⁊ iugo.

Bigamus. a bis ⁊ gamos qđ eſt nuptie vel vxoꝛ vel mulier. ⁊ cōponiť bigamꝰ ma mū: qui vel q̄ duobꝰ vel duabus nupſit.ſ. viris vel mulieribus. vñ hec bigamia mie penľ. acuta.i. due vxores vel ꝓprietates q̄ aliquis ſit bigamus. Poteſt igiť queri an bigamie ſit irregularitas adiuncta? Dico ꝙ aliquis ꝑ ſacramentū oꝛdinis miniſter ſacramentoꝝ ꝯſtituiť. ⁊ ille qui aliis ſacramēta miniſtrare dꝫ: nullū defectū in ſacramentis pati dꝫ. Defectus aūt in ſacramētis eſt: qñ ſacramēti ſignificatio nō inueniť itegra. Sacramētū aūt mr̄imonii ſignificat cōiunctionē chꝛiſti ad eccleſiā que eſt vnius ad vnā: ſicut dicā in matrimoniū. ⁊ iō requiriť ad ꝑfectā ſigdificationē ſacramēti: vt vir ſit tm̄ vnius vir: ⁊ vxoꝛ tm̄ vnius vxoꝛ ſit: ⁊ iō bigamia que hoc tollit irregularitatē inducit. Et ſūt quattuoꝛ mōi bigamie. Primus eſt qū q̄s plures hꝫ vxores de iure ſucceſſiue. Secūdus eſt quum ſimul habet plures: vnam de iure: aliam de facto. Tertius quū hꝫ plures ſucceſſiue: vnā de iure aliā de facto Quartus qñ vidnā duxit vel coꝛruptā. ⁊ in his omībꝰ eſt irregularitas adiūcta. Sed nō videť ꝙ ꝯtrahať irregularitas ex hoc ꝙ aliquis virginē nō duxit vxorem qꝛ plus impediť aliquis defectu ꝓp̄o q̄ꝫ alieno. Sed ſi ipſe ꝯtrahēs nō ſit virgo nō ſit irregularitas: ergo multo foꝛtius ſi vxoꝛ eius nō ſit virgo. Ad hoc dico ꝙ ī cōiunctione xp̄i ⁊ eccleſie vnitas ex vtraq; ꝑte inueniť. et iō ſiue diuiſio carnis inueniť ex ꝑte viri ſiue ex ꝑte vxoris eſt defectꝰ ſacr̄i. ſed tm̄ diuerſimode: ex ꝑte viri req̇riť ꝙ ipſa ſit virgo. Cuiꝰ rō aſſignať: qꝛ defectus in ip̄o ſacr̄o cauſat irregularitatē. Coꝛruptio aūt carniſ extra mr̄imoniū cōtingens q̄ p̄ceſſit matrimoniū: nullꝫ defectū facit in ſacr̄o ex ꝑte illiꝰ in quo eſt coꝛruptio: ſed fač defectū ex ꝑte alteriꝰ: qꝛ actꝰ ꝯtrahētis mr̄imoniꝫ nō cadit ſupra ſeip̄m ſed ſupꝛa alteꝝ: ⁊ iō ex termīo ſpecificať qui eſt etiā reſpectu illiꝰ actꝰ q̄ſi materia illiꝰ ſacramēti. vñ ſi mulier eſſet oꝛdinis ſuſceptiua ſicut vir efficiť irregularis ex hoc ꝙ duxit in vxoꝛē coꝛruptā: non aūt ex hoc ꝙ coꝛruptus cōtrahit: ita fieret mulier irregularis ſi ꝯtraheret cū coꝛrupto: nō ſi ꝯtraheret coꝛrupta: niſi in alio mr̄imonio p̄us coꝛrupta fuiſſet. Sed dicis: eſto ꝙ aliquis defloꝛauit aliquā quam duxit poſtea in vxoꝛē. Talis nō videť irregularis: qꝛ nō diuidit carnē ſuā in plures: nec etiā vxoꝛ eius: ⁊ tm̄ duxit coꝛruptā in vxoꝛē. Reſpōſio: in tali caſu ſunt diuerſe opiniones: tm̄ ꝓbabilius eſt: ꝙ nō ſit irregularis: qꝛ carneꝫ ſuā nō diuiſit in plures. Queriť etiā an cuꝫ bigamo poſſit diſpēſari? Dico ꝙ bigamie nō eſt adiuncta irregularitas de iure naturali: ſed de iure poſitiuo. nec iteꝝ eſt de eſſentialibus oꝛdinis: ꝙ.ſ. aliquis nō ſit bigamuſ qđ patet ex hoc: ꝙ ſi aliquis bigamꝰ ad oꝛdīes accedat caracterē recipit: ⁊ iō papa diſpenſare pōt in tali irregularitate totaliter: ſed ep̄s quantū ad minores oꝛdīes Et q̇dā dicūt ꝙ etiā quantū ad maioꝛes oꝛdines ī illis qui volūt deo in religione ſeruire ꝓpter ſeruire vitādū religioſioꝝ diſcurſum. Et ſi obiicias: cōtra ius diuinum nō licet diſpenſare: ſed oīa que in canone dicūť ad ius diuinū ꝑtinent. Cum igiť Apoſtolꝰ in ſcriptura canonica dicat: Opoꝛtet ep̄m vnius vxoꝛis viꝝ eſſe. videť ꝙ nō poſſit in hoc diſpenſari. Reſpondeo hoc verum eſt quantum ad ea que ſunt de iure naturali: ⁊ quantum ad ea que ſunt de neceſſitate ſacramētoꝛum ⁊ fidei. ſꝫ in aliis q̄ ſūt de inſtitutione aplꝍoꝝ: qū eccleſia mō habꝫ eandē poteſtatē ſtatuendi ⁊ deſtituēdi quā tūc habuit poteſt ꝑ eū qui p̄matū tenet in eccleſia diſpenſari. vide infra in pꝛeſcriptio: ⁊ caſus.

Bigens tis oīs ge. q̄ ex duobus gētibꝰ eſt natꝰ ſicut ex p̄re tuſco ⁊ matre franca. ⁊ componiť a bis ⁊ gens tis.

Bigenus na nū penľ. coꝛꝛe. cōponiť a bis ⁊ genꝰ. ⁊ dicūť bigena aīalia q̄ ex diuerſis generibus naſcunť vt mulꝰ ex equa ⁊ aſino: burdo ex equo ⁊ aſina: muſcino ex capꝛa ⁊ ariete: eſt enim dux gregis ſm̄ Hug.

Bigermen minis neu. ge.i. ſeges vel legumē ex duobꝰ germinibus cōmixtū: ⁊ cōponiť a bis ⁊ germen.

Biiuga ge: idem eſt quod biga.

Biiugus. a biga vel biiuga dr̄ biiugus ga gum: ⁊ hic ⁊ hec biiugis ⁊ hoc ge in eodem ſenſu: ⁊ ſubſtantiue declinata inueniunť hic biiugis gi. ⁊ hic ⁊ hec biiugis gis: ⁊ dicunť biiugi vel biiuges: equi qui trahūt bigam: vel qui duo ſunt ad iugum. ⁊ ſm̄ hoc cōponiť biiugus vel biiugis a bis ⁊ iugum: ⁊ coꝛꝛipit penľ.

Bilanx cis femi. gene.i. libꝛa: ſtatera: a bis ⁊ lanx quaſi habens duas lances.

Bilbio bis: in bilbo bis vide.

Bilbo. a bibo bis deriuať bilbo vel bilbio bis verbū neu. .i. ſonitum facere.

Bilibꝛis: a bis ⁊ libꝛa cōponiť hic ⁊ hec bilibꝛis ⁊ ho bre .i. duaꝝ libꝛaꝝ pondus vel menſura ſm̄ Hug. ⁊ ꝓducit li ſicut libꝛa. Verſus differētialis: Pꝛo centū libꝛis nolo carere libꝛis. Apocꝉ. vi. Bilibꝛis tritici denario vno. Pap̄. vo dicit: ꝙ bilibꝛis eſt ſextarius bis aſſumptus.

Bilinguis. a bis ⁊ lingua componiť hic ⁊ hec bilinguis ⁊ hoc bilingue: ſicut a tris ⁊ lingua dr̄ trilinguis gue: q̄ duas vel tres linguas nouerūt. vel qui duabꝰ vel tribꝰ linguis loqunť. ⁊ ꝑ ſimilitudinē bilingues ⁊ triligues dicunť fallaces ⁊ duplices: qui aliud habēt in coꝛde: ⁊ aliud in lingua. vel inſtabiles: qui nūc hoc habent in lingua nunc illud: ⁊ coꝛꝛi. p̄mā. vnde in Greciſmo dicitur Duplicis ac coꝛdis homo dr̄ eſſe bilinguis.

Bilioſus ſa ſum qui frequenter iraſciť: ⁊ ſemꝑ eſt triſtis: ⁊ deriuatur a bilis.

Bilis. a bis diciť hic bilis.i. fellis ⁊ ire ſedes: vel ex fellis cōmotione ꝓcedens amaricatio: ⁊ poniť qñq; pꝛo ip̄o felle: ⁊ ꝓ quolibet nigro ⁊ malo humoꝛe: quādoq; ꝓ ira. vñ Perſius: Turgeſcit vitrea bilis.

Bilix cis. liciū ꝯponiť cū bis vel tris: ⁊ dr̄ hꝯ bilix cis: ⁊ hec trilix cis.i. loꝛica q̄ ꝯtexiť duobꝰ vel tribꝰ liciis accumulatis. texiť.n. ponēdo liciū ſuꝑ liciū. ⁊ hec bilix cis: ⁊ hꝯ trilix cis.i. pannꝰ tribꝰ filis aggregatī ꝯtextꝰ. vñ hic ⁊ hꝯ bilicis ⁊ hoc ce. ⁊ hic hec trilicis ⁊ hoc ce.

Bimartꝰ ti maſ. ge.i. bigamꝰ qui bis fuit maritus. ⁊ cōponiť a bis ⁊ maritꝰ: qꝛ bis marcuit. luxuria enī facit marcere hominē. vñ bimartia tie: talis ꝓpꝛietas.

Bimaris. a bis ⁊ mare ꝯponiť hic ⁊ hec bimaris ⁊ hꝯ re.i. duo maria: vel inť duo maria exiſtens: ⁊ coꝛ. penuľ.

Bimatus tus tui.i. ſpaciuꝫ duoꝝ annoꝝ: ⁊ diciť a bimus Matth. ii. ꝙ Herodes occidit omnes pueros q̄ erāt in

bethleem: ꝛ in finib⁹ eius a bimatu ꝛ infra. occidit. i. occidi iuſſit: qꝛ qui ꝑ aliū facit ꝑ ſeipm̄ facere videt᷑. ideo gloſa. lingua vtit᷑ ꝓ gladio. Sed q̄re a bimatu occidit pueros Herodes fecit: qū chꝛiſtus nōdū ſm̄ coēꝫ opinionē eſſet duoꝝ annoꝝ: h̄ fecit ſm̄ Rabanū: qꝛ timebat ne puer cui famulabāt᷑ ſidera paulo ſupꝛa etatē vel infra ſpēm ſibi cōfoꝛmaret᷑: ꝛ ꝓdu. penul᷑.

B imenſis. mēſis ꝯponit᷑ cū bis: ꝛ dr̄ hic ꝛ h̄ bimēſis ꝛ h̄ ſe .i. duoꝝ mēſiū: qd̄ aliter bimeſtris ſtris dicit᷑.

B imeter tra trum: vbi ſunt duo metra: ꝛ componit᷑ a bis ꝛ metrū: ꝛ coꝛri. penul᷑. naturaliter.

B imo mas aui re. i. duplicare. vide in bino nas.

B imulus la lum dimi. de bimus ſm̄ Hug. Pap. vō dicit Bimul⁹ bimatuꝫ agens: ſicut tumultus trimatū agēs ꝛ coꝛripit penultimam.

B imus ma mū. i. duoꝝ annoꝝ: a bis ꝛ annus q̄ſi bis annus. ꝛ vt dicit᷑ in Grecīſmo: Eſt geminus binus āni gemini quoq3 bimus.

B ino. a binus dicit᷑ bino nas: ꝛ bimo mas verba actiua: ꝛ differunt. nā binare eſt duo ꝛ duo inſimul coniungē ꝛ cōponit᷑ vt cōbino nas in eodē ſenſu. ſed bimare eſt duplicare: ꝛ ꝓducit bi.

B inoctium ctij gene. neu. i. ſpaciū duaꝝ noctiū: ꝛ ꝯponit᷑ a bis ꝛ noctiū: quod antiqui olim dicebāt hoc noctiuꝫ vel a gtō ſingulari de nox noctis.

B inomē. a bis ꝛ nomen ꝯponit᷑ hoc binomen nis. i. duo nomina. vnde hic ꝛ hec binomis ꝛ hoc me: qui duo habet nomina: ꝛ producit no.

B inus na nū: nomen diſtributiuū quod in ſingulari tantum valet quantū duo: vt bina lectio. i. due lectiōes: ꝫ in plurali tenet᷑ diſtributiue. ꝓꝓe: vt iſti comedūt bini. ꝛ q̄nq3 tantū valet in plurali quantū in ſingulari: vt vidi binos homines. i. duos ꝛ eſt ꝯpoſitū bin⁹ a bis ꝛ vnus: inde binus. i. bis vnus. ꝛ a binus hic binarius talis numerus. ꝛ binari⁹ ria riū adiectiue: ꝛ ꝓdu. bi.

B ios. i. via.

B iothanatus ti maſ. ge. ille q̄ bis extitit moꝛtu⁹ vt Lazarus: a bis ꝛ thanatos qd̄ eſt moꝛs vl̄ moꝛtu⁹: ꝛ mobilit᷑ pōt declinari biothanathus ta tū ſm̄ Hug. ꝛ Pap. dicit Biothanat⁹ bis moꝛtuus: dupliciter damnatus.

B ipēnis nis fe. ge. ſecuris q̄ duas pēnas hꝫ. hec etiā dolabꝛa dr̄ ſꝫ Pap. ꝛ coꝛ. pmā. Uirgi. in. iiij. geoꝛgi. Ure ſata ꝛ validā in vites mollire bipennem. Hug. aūt dic: q̄ bis ꝯponit᷑ cū pēna: ꝛ dr̄ hic ꝛ hec bipēnis: qꝛ duas hꝫ pēnas. ſ. ante ꝛ retro: ꝛ adiectiue declinat᷑ hic ꝛ h̄ bipēnis ꝛ hoc ne. vel ꝯponit᷑ a bis ꝛ pennū qd̄ antiqui dicebāt acutū: qꝛ duas hꝫ pēnas. i. acutas ꝑtes. vn̄ ꝛ auiuꝫ dicunt᷑ pēne: qꝛ ſunt acute: hec ꝛ dolabꝛa dr̄: qꝛ duo latera habet. nam ſecuris ſimplex eſt.

B ipartioꝛ tiris: ꝛ biptio tis: in duas ꝑtes diuidē: a bis et partioꝛ vel partio tis. vide in partioꝛ tiris.

B ipes dis ge. cōis: a bis ꝛ pes duos habēs pedes: tn̄ conſtructiōe pōt eſſe ōis ge.

B iplex cis. plica ce ꝯponit᷑ cū bis: a dr̄ hic ꝛ hec ꝛ hoc biplex cis. Itē plica ꝯponit᷑ cū alter: ꝛ dr̄ hic ꝛ hec ꝛ hoc altriplex cis in eodē ſenſu. ſ. duplex aīo: fraudulent⁹. ꝛ vtrūq3 ꝯpat᷑. vnde hec biplicitas: ꝛ altriplicitas. i. duplicitas fraudulētia. Et ſcias q̄ p̄dicta ab bis ꝯpoſita a bicellum vſq3 huc abijciunt s.

B irratus ta tum: birro indutus a birrū dicit᷑.

B irria rie: ꝓꝓiū nomen viri: ꝛ dr̄ a birrū qd̄ eſt groſſum veſtimentū: qꝛ birro ꝛ vili indut⁹ fuerat. vel birria q̄ſi virria: b in v ꝯuerſa: qꝛ viriliter ꝯſulebat dn̄o ſuo.

B irroſus ſa ſum: birratus ta tum: birro indut⁹ a birꝛ dr̄.

B irrum ri: groſſum veſtimentū: ꝛ dicit᷑ a greco. nam birꝛ dicunt greci librum.

B irſa: cloaca: vel coꝛium bouis. vnde ꝛ Carthago olī dicta eſt birſa: quia fuit circūdata coꝛio bouis. ꝛ a birſa birſus ſa ſum: rufus vel niger.

B is aduer. eſt numeri ſumptū anoꝛmale a duobus.

B iſamnis nis: quidā fluuius currens ꝓꝑe Ianuam: a bis ꝛ amnis: quia duo amni vel amnes intrant illū fluuiū ꝛ deſinit ablatiuus in e.

B iſlongus ga gū: q̄ſi tantū bis longus: a bis ꝛ ꝛ longus.

B iſpilus li: vbi moꝛtuus poꝛtatur.

B iſſe. a bes. i. octo vncie: vn̄ biſſe idēꝫ. vel dicit᷑ biſſe: quia bis eſt triēs: ꝛ a biſſe dr̄ biſſextus: qꝛ ex biſſe. i. minutis colligit᷑. vel dr̄ a bis ꝛ ſext⁹: qꝛ ſextus dies an̄ kalendas martij bis ꝯputat᷑ eo āno: vt dic̄ Hug. ꝛ in ſequenti die celebꝛat᷑ feſtū Mathie ꝛ ei⁹ vigilia ī die ꝑcedēti. vn̄ verſus: Biſſextū ſexte martis tenuere kalēde: Poſteriori die celebꝛant᷑ feſta matthie. vide de hoc ſupꝛa ī annus

B iſſextus: in biſſe vide.

B iſſyllabus ba bū cōponit᷑ ex bis ꝛ ſyllaba. i. dictio ꝯſtās ex duabus ſyllabis: vt amo: ꝛ ꝓduc̄ pmā poſitione ſic ꝛ diſſyllabus. vnde in doctrinali dicit᷑: Non ſine cōpoſitis debēt diſſyllaba demi.

B yſſinus na nū: poſſeſſiuū a byſſus deriuat᷑: vt byſſina veſtis. i. candida facta ex byſſo. declinat᷑ aliquādo ſubſtātiue hoc byſſinū ni. Apoc. xix. Byſſini eni iuſtificationes ſanctoꝝ ſunt. Et ſcias q̄ quando eſt poſſeſſiuū ꝓducit penul᷑: quādo vō eſt ſubſtantiuū eam coꝛri. ſicut ſupꝛa oſtendi in ſecūda ꝑte de accentu: vbi egi de poſſeſſiuis deſinentibꝫ in inus.

B yſſus ſi fe. gene. genus lini candidiſſimi ꝛ molliſſimi: ꝛ naſcit᷑ in egypto. Luce. xvi. Homo quidā erat diues: et induebat᷑ purpura ꝛ byſſo.

B italaſſum: veſtigiū in luto p̄ſſū: vel cōcurſus duaꝝ mariū: ſ. locus vbi duo maria cōcurrūt: a bis ꝛ talaſſuꝫ: qd̄ eſt mare: Actuū. xxvij. Et qum incidiſſemus in locuꝫ bitalaſſum: impegerunt nauem.

B itidus da dū. i. bifoꝛmis vel quantū ad coꝛpus vel quātuꝫ ad aīam. ꝛ cōponit᷑ a bis ꝛ idea quod eſt foꝛma.

B ito tas verbū neu. i. ꝑgere: a bitumē dicit᷑. vnde Plautus in Gurgulione: Quis mihi in terra eque foꝛtunat⁹ ſi illa ad me bitet?

B ituligo. a bitumē dr̄ hec bituligo ginis. i. vimē minutuꝫ quod in bitumine creſcit.

B itumē. a bibo bis dr̄ hoc bitumē minis: q̄dda gen⁹ terre vtile ad cōpages nauiū qd̄ ꝛ gluten dr̄: ꝛ abundat ī Aſphalto lacu Iudee: ꝛ bitumineus nea neū. i. exiſtēs de bitumine: ꝛ bituminatus ta tū. i. littus de bitumine ſm̄ Hug. Uel vt dicit gloſa Gene. vi. Bitumen eſt gluten feruentiſſimū quo lita ligna nulla violentia diſſolui poſſunt: ꝛ ꝓducit tu. vnde in Auroꝛa dicit᷑: Arcam liniuit ponendo foꝛte bitumen.

B iuira re: q̄ duos habet vel habuit viros. i. maritos: a bis ꝛ vir: ꝛ coꝛripit vi ſicut vir viri.

B iuium uij gene. neu. locus vbi due vie cōueniūt vel cōcurrūt. ꝛ componit᷑ a bis ꝛ via: vnde hic ꝛ hec biuialis ꝛ hoc le: ꝛ biuiatim. i. ꝑbiuia.

B izantiū: hoc bizante vel bizantiū olī dicta ē Cōſtātinopolis. vn̄ bizante⁹ tea teū. ꝛ bizanti⁹ tia tiū. ꝛ hic adhuc moneta illi⁹ ciuitatis dr̄ hic bizante⁹: vel hic bizantus.

B ante L

B landicellus la lum: in blandulus vide.

B landioꝛ diris ditus ſum: verbū deponentale ꝯſtruitur

cũ dtõ:vt blandioꝛ tibi.i.aduloꝛ. Inueniť etiã cũ actõ in codẽ ſenſu.⁊ inde blãdus da dũ.⁊ iñ blãditia tie: et h̃ blãdities ei.i.adulatio. Blandioꝛ ꝯponiť vt diblandioꝛ.i.valde landioꝛ:vel fit de ꝑuatiuum. eblandioꝛ.i.i.valde blãdioꝛ.reblandioꝛ.i.iteꝝ blandioꝛ.

B landulus.a blandus da dũ dr̃ blandulus la lum.i.blãdus aliquãtulũ:qđ ⁊ blandicell⁹ dr̃. vñ ⁊ blandicella dicunť verba diminutiua.⁊ blanditioſus ſa ſum.

B las blatis.i.ſtultus vel inſipiẽs:a blatero ras diciť.

B laſphemo mas.a blas ⁊ femina componiť blaſphemo mas.i.detrahere:vl̃ reprehendere:vituꝑare. nã femiaꝝ eſt rẽ ſtulte blaſphemare.vñ blaſphemia mie:⁊ pluraliť blaſphemie aꝝ.i.detractio:vel vituꝑatio. vñ Prudẽti⁹ i ſicomachia: Nõ vult vlteri⁹ capti blaſphemia mõſtri:virtutũ regina fides.Et eſt blaſphamia irreligioſa repꝛehenſio vel detractio: vituꝑatio. Blaſphem⁹ vo eſt maledicus:detractoꝛ:vituꝑatoꝛ:⁊ eſt adiectiuũ: ⁊ ꝓd. phe.Et ſcias ꝙ ꝓꝑe ⁊ ſtricte loquẽdo blaſphemare eſt deo iniuriã irrogare: qđ fit aut qum ei attribuiť qđ ñ cõuenit ei:qđ eſt ꝯtra miſericoꝛdiã:aut qũ ab eo remoueť qđ ei cõuenit qđ eſt ꝯtra iuſticiã:aut quꝫ creature attribuitur quod eſt ꝓꝑium dei qđ eſt ꝯ maieſtatẽ. et ſic Math.ix.Scribe iudicabãt qũ xp̃s paralitico dixit Tibi dimittanť peccata.vñ dicerũt: hic blaſphemat.

B laſto tonis maſ.gene.i.cubicularius ſiue hoſpitalarius ⁊ diciť a blatero ras.

B lata.a blatero ras diciť hec blata te:quoddã animal de nocte tñ ambulans.vnde ⁊ lucifuga diciť q̃ ꝯpꝛehenſa manũ tingit.Alij dicũt ꝙ fit veſpilio: quidã dicunt ꝙ ſit genus muris in ſubterraneis habitãs cauernis.⁊ inde hec blata te.i.purpura eiuſdẽ aĩalis coloꝛẽ imitãſ vñ blate⁹tea teũ.⁊ h̃ ⁊ hec blatealiſ ⁊ h̃ le.purpure⁹vel talis coloꝛ.ſ.blauius.Itẽ a blata te ꝓ aĩali dr̃ hec blatea tee.i.illud quod de calciamentoꝝ ſoleis eradiť:vel lutum ex itinere in calciamẽtis collectum.

B latea tee:in blata exponiť.

B latero.hec blatera re.i.ſonuſ ranaꝝ:inde blatero ras.i.ſtulte vl̃ ſine cauſa loqui:detrahere:declamare:vel ſtrepite aliquid loq̃ ⁊ ꝓferre.i.metu trepidantia verba dicere:quod ⁊ balbutire eſt:⁊ ꝓꝑe cameloꝝ.vnde blatero ronis:qui ita blaterat.

B latio tis tire v̉bũ neu.i.ꝑplere ⁊ impedite loq̃.vñ Plautus in amphitrione:Qđ intelligere q̃cꝗ potis ẽ ita nugas blacis.⁊ blatire.i ꝑcipue loqui:⁊ dr̃ a blata te.

B latus ti.i.ſtult⁹ ⁊ inſipiẽs idẽ ⁊ blas a blatero ras.

B lenn⁹.a blatero ras dr̃ hic blẽn⁹ ni:⁊ h̃ blenno onis in eodem ſenſu.i.ſtultus:vel hircoſus ⁊ impudicus.

B leſus.a balo las dr̃ bleſus ſa ſum:⁊ dr̃ bleſus quaſi freſus:qꝛ v̉ba frangit nõ bene ea ꝓferẽs. ꝙ aũt dr̃ bleſus q̃ſi bucca leſus:etymo.eſt:non compoſitio.

B ante O

B oa.a bos dr̃ hic boas vel boa quidã ſerpens qui valde perſequiť boues. nam plurima lacte riguis vberib⁹ ſe innectit ⁊ ſugens interimit.⁊ inde a boũ depopulatione boas dr̃. Boa etiã dr̃ tumoꝛ cruriũ in vnũ collect⁹ ⁊ ruboꝛ:⁊ etiam lutum diciť boa.

B oanerges interꝑtať filius tonitrui.vnde Marci.iij. dr̃ ꝙ chꝛiſtus vocauit ad ſe Jacobũ zebedei ⁊ Johãnem fratrẽ Jacobi:⁊ impoſuit eis noĩa boanerges: qđ ẽ filij tonitrui:vbi dicit Beda in gloſa:Quoꝝ vnus intonãs vocẽ theologã quã p⁹ nemo edere nouerat emiſit: In ꝑncipio erat verbũ ⁊c̃.quã tanto pondere grauidaꝫ reliquit:vt ſi aliquanto plus intonare voluiſſet:nec ipſe mundus capere poſſet.

B oarium rij: loc⁹ vbi vendũť boues.vide in bouariũ.

B oatus tus:mugit⁹boũ. vel vox plena a boo as diciť.

B obino nas verbũ neu.diciť a boo as:⁊ eſt bolinare:cõuicionari:damnare:clamare.vnde hic bobicinatoꝛ:cõuiciatoꝛ:vel tricoſus ⁊ incõſtans.

B oema matis.gene.neu.i.noatus ſonus:ſtrepidus:⁊ deriuatur a boo boas.

B oetes.a bos deriuať hec boetes etis vel boete:ꝓ q̃dam ſtella:vel potius ꝓ ſigno. cõtinet enĩ plures ſtellas:vt dicunt duodeim:⁊ ꝓducit e.

B oetius etij:ꝓꝑium nomẽ cuiuſdam magni theologi ⁊ philoſophi:⁊ diciť a boetes:⁊ ſcribiť per t:⁊ fit vocatiuus boeti penul̃.ꝓducta.

B ogloſſa ſe:ſm̃ Papiã in bugloſſa vide: qꝛ cõiter medici dicunt bugloſſa per u.

B oia boie femi.gene. toꝛques damnatoꝝ quaſi iuguꝫ in boue:a bos dicitur.

B ois grece:latine diciť boa ſm̃ Papiã.

B ola.i.ſententia.

B oletus ti maſcu.gene.genus fungi:⁊ ꝓducit penul̃. vñ quidã: Boleti leti cauſa fuere tui.

B olis lidis maſ.ge.bolide aũt penul̃.coꝛ.appellant nautę maſſam plumbi quã ſubmittere ſolẽt in mare: vt experianť ꝓfunditatẽ maris. Actuũ.xxiiij.Et ſubmittẽtes bolidẽ inuenerũt paſſus.xx.vnde verſus: Per bolideꝫ plumbi maſſam dic petre notari.

B olus.a bene vel bon⁹ dr̃ hic bol⁹ li.i.moꝛſellus:vel bolus iact⁹.ſm̃ ꝙ dr̃ ꝓ moꝛſello dr̃ bol⁹ q̃ſi bene olidus: ⁊ eſt etymo.nõ compoſitio:⁊ coꝛꝛipit bo.vnde i auroꝛa: Hic fidei articulus ꝯpetit eſſe bolus.

B ombicino nas penl̃.coꝛꝛe.vide in bombicinus.

B ombicinus.a bombix cis diciť hoc bombicinũ ni: quo nomĩe vocaťipſa lana anteꝗ̃ꝫ tingať:⁊ textura que fit inde:⁊ bombicinus na num penl̃.ꝓducta.ꝙ aũt Juuenalis coꝛꝛuputi eã ibi: Quaꝝ delicias pann⁹ bombicinus vrit.licẽtia fuit poetica.Et bombicino nas.i.bõbicinum ⁊ purpurã facere.vnde bombicinatoꝛ toꝛis q̃ eam facit ſm̃ Hug.⁊ coꝛꝛipit penul̃.bombicinũ quando eſt ſubſtantiuũ.

B ombix cis maſ.gene.diciť a bombus.Sũt autẽ bombices vermes ex quoꝝ egeſtione ipſa efficitur lana ſerici vel vt dicũt bombaciũ ꝯficiť.generant enĩ ex ſe longiſſima fila: vnde purpura ⁊ huiuſmodi texunť. ⁊ ꝓducit penul.in gtõ:qꝛ deſcendit a ntõ habente i naturaliter longã ⁊ ante x:vt dicit Magiſter bene.

B ombizo ꝫas penul̃.ꝓduc.vide in bombus.

B ombus.a boo as dr̃ hic bomb⁹ bi.i. ſonus a quo bombizo ꝫas.i.bombos facere vel clamare:⁊ ꝓꝑe eſt apum q̃ñ clamant ſuo mõ.vñ hec bombizatio tionis:ipſa vox apum.Inueniť etiã bombus pꝛo ſono culi.

B onus na nũ eſt ꝑmitiuũ:vel põt deriuari a venus: ⁊ dr̃ bonus quaſi ven⁹ a venuſtate coꝛpis.Et poſtea ad animũ eſt hoc nomẽ bonus tranſlatũ. qum enĩ bonuꝫ dicimus cui nõ ꝑualet malum: eũꝗ̃ optimuꝫ qui peccat minimũ.Et a bonus boni addita tas fit hec bonitas tatis.⁊ ꝯpať irregul̃r:bon⁹melioꝛ optimus:⁊ ĩ aduerbio bene melius optime. Et ſcias ꝙ oĩa appetunt bonũ naturaliť. vñ dicit Boetius in tertio de ꝯſolatiõe phĩe Eſt mentibus hominũ veri boni naturaliter inſerta cupiditas:ſed ad falſa deuiuſ erroꝛ abducit.Et eſt triplex bonum.ſ.honeſtũ:vtile:⁊ delectabile.

B oo as aui are verbũ neu.i.ſonare:clamare:mugire: vel vocare.⁊ cõponiť vt reboo as.i.reſonare.

Boos interptat̃ ĩ quo fortitudo vel robur ē. vide ĩ pphεta.
Boreas ree: quidā ventus eſt: ⁊ corri. pma. vñ Oui. epiſt. Illic me teneas boreas: vbi dulce morari eſt.
Borith: herba fullonis ē de qua panes faciunt: quos her baticos vocant: ⁊ ſiccāt illos: habētq̃ꝫ p ſapone ſꝫ Papiā. ſm aũt Hieronymũ ĩ Hieremia hebraicũ eſt. ⁊ eſt quedā herba quā. lxx. interpretes dicunt herbā fullonum: que in paleſtina in humidis ⁊ in virentibus locis inuenit̃: ⁊ eandē vim habet quā ⁊ nitruꝫ ad lauandas veſtes: ⁊ accentuat̃ in fine. Hiere. cap. ij. dr̃: Si laueris te nitro: ⁊ multiplicaueris tibi herbā borith: maculata es enim iniquitate tua coram me.
Bos bouis cõis generis: dr̃ q̃ bonus operator ſoli: ⁊ ē ethymo. nõ cõpoſitio: ⁊ deberet facere genitiuus bois: ſed interponit̃ u: ⁊ dr̃ bouis cā euphonie. gtũs pluralis fac boũ: dtũs ⁊ ablatiuus bob⁹. vñ dicit Priſc. in. vi. lib. A boue quoq̃ꝫ bouũ deberet fieri: e in um. ſed hoc nomē notādũ in quo u ↄſonantē aſſumũt obliqui caſus ſingulares hiatus cā: abijciũt aũt eam u qñ ſũt plurales Uirgi. in tertio: Leta boũ paſſim campis armēta vide mus. dtũs aũt ⁊ ablatiuus eiuſdē nois per ſyncopam ſemp medie pfert̃ ſyllabe bobus p boulb⁹. ntũs enim pluralis ⁊ actũs ⁊ vtũs qui ſimiles ſunt raro abijciunt u ↄſonantis loco poſitā. Et ſcias ꝙ bobus qđ amiſit ſyllabis: recupauit in tpibus. vñ lꝫ bouis ⁊ boue corri. pmā: vt Ouidius: Non boue mactato celeſtia numina gaudent. tñ bob⁹ eā pducit. vñ idem: Non profectur⁹ litrora bobus aras. ⁊ dicit Hug. ꝙ greci dicũt bus inde dr̃ bos. ſed nõ credo ꝙ ſit ppe loquendo deriuatio. et ita in ↄſimilibus dico: ſicut in tertia pte oſtendi in ca. de ſpeciebus nominũ quaſi in pncipio. Iteꝫ dic̃ Hug. ꝙ nihil eſt qđ quidā inſulſi dicũt bubus: nihilominus ꝙ dicũt buum. ⁊ vt dicit Baſilius ĩ hexameron home lia. ix. Boues quꝫ diutius incluſi fuerint hyberno tpe pturbationē aeris naturalis pſentiētes intellectu ô ſtabulo foris oēs aſpiciunt nutantes. vide in aſinus.
Boſſorus: bos ↄponit̃ cũ foros qđ eſt ferre: ⁊ dr̃ hic boſ forus fori. penl̃. corre. i. illud mare p qđ tranſijt Hyo in ſpē bouis. vel p qđ Iuppit̃ in ſpē tauri detulit europā Idē ⁊ alio noie ppontides a trāſitu ponti. Inuenitur etiā boſſorus ⁊ ppõtides: p noie eiuſdē ſtelle.
Boſſequs penl̃. cor. i. bubulcus quaſi ſequēs boues in cuſtodia: vel in quouis alio modo.
Boſtar ↄpõit̃ cũ ſto ſtas: ⁊ dr̃ h̃ boſtar ſtaris. penl̃. pdu. loc⁹ vbi boues ſtant. ſ. ſtabulũ. dr̃ etiā boſtar locus vbi corpa boũ cõburunt̃: ⁊ inuenit̃ hic boſtar ſtaris penl̃. cor. ppriũ nomē viri ⁊ pnitiuũ. ita dic̃ Hug. Pap. enĩ Boſtar locus vbi cõburũt̃ corpa boũ vel ſtatio boum Magiſter aũt bene: his in pte cõtradicit. dicit. n. Nota ꝙ dicimus hic boſtar p quodā barbaro: ⁊ nihil ē h̃ boſtar: vñ corr. penl̃. gti: ⁊ nunq̃ꝫ pduc̃. Errauit autem Hug. qui dicit hoc boſtar in deriuationib⁹ ſuis. ita dic̃ Magiſter bene. ſed dictũ ſuũ nõ probat. nobis autem magis placet pus per Hug. ⁊ Pap. dicta.
Botrio. a botros dr̃ hic botrio onis quod exit de ſarmento qñ turgeſcit: ⁊ qđ pendet de cingulo.
Botrus tri: id quod eſt ĩ acino: ſed ponit̃ q̃nq̃ꝫ pro acino quādoq̃ꝫ p vua: q̃nq̃ꝫ p racemo. ⁊ eſt fe. ge. Inuenitur tñ aliquādo in maſc. gener. vñ Deute. xxxij. Botrus amariſſimus. ſm vnam litteram.
Bouarium. a bos dicit̃ hoc bouarium rij: vel boariũ. i. locus vbi vendunt̃ boues.
Bouicida de penl̃. pduc. ge. cõis: qui vel q̃ cedit boues. i. macellari⁹ a bos bouis ⁊ cedo dis componit̃.

Bouilla. a bos dr̃ hec bouilla le: locus vbi vendũt̃ boues vnde Perſius: Accedo bouillas. vel bouille lap: q̃daꝫ locus iuxta Romā vbi boues vēdebant̃. vel vbi boues tñ ſacrificabant̃ iuxta preceptuꝫ Minerue: ⁊ iđ ſic dr̃: quaſi boũ villa. ⁊ ſm hanc ſignificationē ponit̃ a Perſio hoc nomen: vt dixi Accedo bouillas.
Bouinus na nũ: res bouis: vel ad bouē ptinens: a bos dr̃ ⁊ pduc̃ penl̃. ſicut huiuſmodi poſſeſſiua in inus. Bouinus etiā: vt vult Pap. dicit̃ boui ſimilis.
Bouiſcida de cõis gene. i. qui ſcindit boues. ſ. macellaris a bos ⁊ ſcindo dis componit̃: ⁊ cor. penl̃.

B ante R

Bracale lis ge. neu. i. lumbare: a brace cap dicit̃.
Bracariũ rij ge. neu. i. lumbare: ⁊ dicit̃ a brace cap.
Bracatus. a brace dicit̃ bracatus ta tũ: qui indut⁹ ē braca vñ ⁊ bracata dr̃ quedā regio gallie. ſ. que adiacet Rheno: q̃ꝛ homines ibi vtunt̃ laxis bracis.
Brace cap pluralis numeri dicit̃ a bracos qđ eſt breue: quia breues ſolent eſſe: nõ enĩ ſolēt habere tibialia: ſꝫ extendunt̃ ſolũmodo vſq̃ꝫ ad genua. his ferēda corpis velantur ⁊ teguntur.
Braceũ ei. i. vadũ: ⁊ dicit̃ a bracos quod eſt breue.
Bracile. a brace cap dr̃ hoc bracile lis. i. lumbare. Bracile etiam dicit̃ cingulum renum.
Braciologia gie: q̃dā figura locutiõis: de q̃ ſupra dixi ĩ q̃rta pte: vbi egi de colorib⁹ rhethoricis. ⁊ acuit penl̃.
Bracis cis fe. gene. dr̃ inferior ps circuli: ⁊ dicit̃ a bracos quod eſt breue.
Brachiale lis ge. neu. torquis in brachio ſiue brachijs: qđdam ornamentũ: quod ⁊ dextrocherium ſiue dextrochirium dicit̃: ⁊ deriuat̃ a brachium.
Brachiũ. a bari qđ eſt forte vel graue dr̃ brachiuꝫ chij: q̃ꝛ ceteris mēbris forti⁹ ſit. vñ hoc brachiolũ li dimi. ⁊ brachiatus ta tũ: hñs brachia. Scias ꝙ multe ſũt ptes ĩ brachio. nā ibi eſt torus ſiue muſcul⁹: cubitus ⁊ vlna ⁊ ala ſiue aſcella ſiue ſubhircus ⁊ lacert⁹. ⁊ lacert⁹ qđ ē ppe ſupior ps: vel etiā ipm totũ. ſ. brachiũ: ⁊ dr̃ a laceros ras: q̃ꝛ lacerti videnl̃ lacerati a toto corpe: vñ lacertoſus ſa ſum. i. fortis qui magnos ⁊ fortes hꝫ lacertos Torus ſiue muſculus eſt illa pulpoſa caro q̃ in lacerto eſt. cubitus ē vſq̃ꝫ ad manũ. ⁊ dr̃ a cubo bas: q̃ꝛ homies ſolent cubare ſup cubitum in cena. vel dr̃ a cubon qđ eſt firmũ: q̃ꝛ firmũ membꝝ ſit. Ulna ſm quoſdā eſt cubitalis mēſura: idem. ſ. qđ cubit⁹. ſm alios eſt extenſio vtriuſq̃ꝫ brachij. Ala eſt illa piloſa ps ſub brachijs: ⁊ dr̃ ſic: q̃ꝛ piloſa ſit vt ala: vel q̃ꝛ inſtar alaruꝫ inde brachia emergāt vt moueant̃. ⁊ eadem aſcella le dr̃: q̃ꝛ ab hoc loco brachia cillent̃. i. mouent̃. ⁊ idem locus dr̃ etiam ſubhircus: q̃ꝛ ſit fetidus. habet enĩ ſubtus hircũ. i. fetorem hirci. ⁊ componit̃ a ſub ⁊ hircus.
Braco cas. i. aliquē brachas induere: ⁊ dr̃ a brace carum ⁊ cõponit̃ vt imbraco cas in eodē ſenſu. ⁊ debraco cas. i. bracas extrahere: ⁊ ſunt actiua.
Bracos grece. i. breue latine.
Bragmane nap: populi ſunt Indie: ⁊ declinat̃ hic ⁊ hec bragmana: gtõ hui⁹ bragmane cõis ge. pennl̃. correp. ſicut hic ⁊ hec ſalmana ne. Hieronym⁹ in epiſtola ad Paulinũ cap. pmo: Peruenit ad bragmanas.
Brancia: a brancus ci: qđ eſt guttur dr̃ h̃ brancia cie: q̃dā loc⁹ iuxta gut̃. ⁊ vt dr̃ brācie ſũt fauces. vñ. legit̃ ĩ hiſtoria Thobie ꝙ Thobiā iuniorē piſcē metuētē prēdere iuſſit angel⁹ dicēs: Apprehende brancias eius.
Branciola le dimi. parua brancia.

B rancꝰ ci.i.guttur:a bracos quod eſt breue dr̃: qꝛ breue
ſit quãtum ad alia mẽbra. Jtẽ inuenit̃ hic brancꝰci:q̃-
dam paſſio ſiue quidã morbus.ſ.ſfocatio faucium fri
gido humore:⁊ tũc dicit̃ a brancia cie.

B ratea.a bracos quod eſt breue dr̃ hec bratea orum.⁊ in
plurali numero tm̃ inuenit̃:⁊ neu.ge.vel dicit̃ a bratẽ
greco quod lamina auri eſt.⁊ inde bratea teoꝝ tenuiſſi
ma auri lamina.vñ hec brateola teole dimi. pua brata
Bratea etiã vel brateola dr̃ cãpanula aurea.vñ brate-
atus ta tum.i.brateis ornatus ſm Hug.; Pap̃.vo dicit
Bratea tenuis auri lamina vel alicuius metalli.

B rateola teole:in bratea vide.

B raueta te cõis ge.penl̃.produc. taꝫ victor ꝙ qui accipit
brauium ꝙ qui dat:⁊ dr̃ a brauium.

B rauiũ uij:laurea:palma:munus:pmiũ:curſus q̃ſi pari-
um.i.paratum ad queſitũ vi ⁊ virtute:vel quaſi habita
uium.i.habitum virtute.

B reſith.i.liber geneſeos ſm hebreos.

B reuiarium rij:in breuis vide.

B reuigerulus li penl̃.corre.i.baiulꝰ:⁊ portator breuiũ:a
breue ⁊ gero ris cõponit̃.

B reuilogia gie:breuis dictio.ſ. quando aliquis breuiter
dicit:a breuis ⁊ logos ſermo.

B reuiloqus qua qum.penl̃.cor.qui breuit̃ loquit̃: a bre-
uis ⁊ loquor.vñ hoc breuiloquiũ:breuis locutio.

B reuis. a bracos quod eſt breue dr̃ h ⁊ hec breuis ⁊ hoc
breue. ⁊ compat̃ breuior ſiſſimus. vñ breuiter breuius
uiſſime aduerbiũ.⁊ hec breuitas tatis: ⁊ hoc breue uis
p lr̃is:qđ ⁊ hic breuis uis inuenit̃. vñ hoc breuiarium
rij:locus vbi reponunt̃:vel reportant̃ breuia:vel vbi a-
liquid ꝯtinet̃ abbreuiatũ:vñ quidã liber in quo ẽ totuꝫ
officium diurnnũ ⁊ nocturnũ dr̃. Jtem a breuis dicit̃
breuio uias:quod componit̃ vt abbreuio uias: ⁊ ſunt
actiua.vide in narratio.

B ria.i.mẽſura.a bracos qđ eſt breue:vbi enĩ nimietas eſt
mẽſura nõ ẽ.⁊ bria dr̃ q̃dã terra vbi fiunt boni caſei.

B riſca ce.i.fauus vñ mel elicit̃ a briſin dr̃.

B riſeus ſei maſ.gene.i.bachus: ⁊ dr̃ a briſin quod eſt ex-
pmere vel elicere:qꝛ ille pmus docuit exprimi ⁊ elici vi
num de vua:lac de mãma:mel de fauo:vt dicit Hug.

B riſin.i.exprimere vel elicere.

B riſo ſas.i.frangere:exprimere:elicere:⁊ dr̃ a briſin.

B ritannus ni:in brito exponitur.

B rito.a brutus dr̃ hic ⁊ hec brito nis.ſunt enĩ britones q̃
ſi bruti:qui quidẽ brutus fuit pmus rex britonũ.⁊ qui
pmo vna cũ eis habitauit illã iſulã q̃ mõ vocat̃ anglia
Jdẽ dicũt̃ britãni.⁊ eadẽ cã vñ hec britonia ⁊ britãnia
a quo mõ ſumit̃ gentile brito:⁊ britannꝰni. Et nota
ꝙ britãni q̃nqꜫ dicunt̃ anglici:ſed cum adiuncto:vt fla
ui britanni:⁊ raro ſine adiuncto.⁊ q̃nqꜫ dr̃ iſula vltra
britãnos:⁊ ꝓpe illi britanni qui eandeꝫ ĩhabitant: ſed
qui nobis ſunt cõtigui ꝓpe ſunt britones:⁊ corr.penl̃.
genitiui brito tonis. Juuenalis libro.iiij.ſaty.iij. ꝙ ter-
ribiles cimbri nec britones vnq̃.

B romin interpretat̃ comedere vel conſumere.

B romius mij.i.bachus.vide in bruma.

B rucus ci maſ.gene. quidã vermis:a brachos qđ eſt bre-
ue dr̃: qꝛ breuis ſit: vel qꝛ duret breuit̃ ſm Hug. Pap̃.
vo dic̃: Brucus locuſte filis:vel q̃ nõdũ euolat: tñ ma-
ior:⁊ ꝓduc̃ bru.de hoc plenius ſupra dixi in atacus.

B ruma.bracos quod eſt breue ꝯponit̃ cũ emeras quod ẽ
dies: ⁊ dicit̃ hec bruma me q̃ſi bracos emeras.i.breues
dies ꝓpter breuitatẽ dieꝝ qui tũc ſunt.⁊ dr̃ bruma ma
tutinale frigus ꝓpe: qꝛ breuiter durat. ⁊ totũ hyemale
tẽpus dr̃ bruma a breuitate dieꝝ.vel bromin interp̃ta-
tur comedere vel ꝯſumere.inde bromius.i.bachus: qꝛ
dat appetitũ comedẽdi.vñ hec bruma me:q̃ſi edacitas
qꝛ comedit ⁊ corrodit folia arboꝝ.vel qꝛ q̃ in eſtate ac
quirũt̃ in bruma comedũt̃:vel qꝛ dat appetitũ come-
dẽdi.vñ brumani dicunt̃ qui habẽt faſtidiũ ciboꝝ.⁊ iñ
brumarij in eodẽ ſenſu.Jtẽ a bruma hic ⁊ h brumalis
⁊ h le:vt brumale tp̃s.⁊ brumoſus ſa ſũ.i.ĩmundus vl̃
frigoroſus ſm Hug. Papi.vo ſic breuiter dic̃: Bruma
gelu tp̃s hyemis:⁊ ꝓducit bru ſicut brumeo mes.

B rumeo.a bruma dr̃ brumeo mes:verbũ excepte actiõis
vt deus brumet.i.facit brumã.vel brumere.i. ſtultuꝫ ⁊
brutum fieri.vñ brumeſco ſciſ in choatiuũ. Jtẽ brumet
⁊ brumeſcit ponunt̃ imperſonalter.

B runda grece:latine cornu vel caput cerui dicit̃. vnde h
brunduſium duſij a ſitu loci.vident̃ enĩ cornua cerui ⁊
caput ⁊ figura in diſpoſitione eiuſdem loci.⁊ eſt ĩ Pa
pia tertia littera u.

B runduſium duſij:locus quidam vbi optimus portꝰ eſt.
vide in brunda de.

B ruteo tes tui.verbum neut.⁊ caret ſupino.ſ.eſſe vel fie-
ri brutum.vñ bruteſco ſcis:deſpicere inchoatiuũ: Bru-
teo componit̃ vt debruteo tes:vt teneat̃ d intenſiue vl̃
priuatiue.⁊ obbruteo tes.vnde bruteſco ⁊ obbruteſco
teſcis inchatiua.

B rutus ta tum.i.ſtolidus:inſulſus:ſtultus: immundus.
deriuatur a bruteo tes.ꝙ autẽ dicit̃ brutus q̃ſi obrutꝰ
.ſ.a ſenſu: qꝛ caret ſenſu.eſt eniꝫ ſine rõne:etymologia
eſt non compoſitio.

B ante U

B ubalus li penl̃.corre.bos ſilueſtri ⁊ ferinus a bos dicit̃
qꝛ ſit ſilis boui.inde bubala le ꝓ femina. ⁊ bubalinus
na nũ.⁊ bubalꝰla lũ in eadem ſignificatione.ſ.ad buba
lũ ptinens:vel de bubalo exiſtens. Jnuenit̃ etiã buba-
lus la lũ: Regl.ij.cap.vi.vide in aſſus.

B ubaſtis ſtis:dea bubulcoꝝ fe.ge.a bos dr̃.

B ubo onis incerti ge.a ſono vocis compoſitũ nomẽ hẽt
⁊ ẽ auis feda ⁊ feralis: onuſta q̃dẽ plumis:ſꝫ graui ſep
detenta pigricia in ſepulchris die noctuqꜫ verſatur: et
ſemp cõmorans in cauernis.de qua Oui.in.v. metha.
Fedaqꜫ fit volucris venturi nũcia luctus: Jgnauꝰ bu
bo diruꝫ mortalibus omen. Deniqꜫ apud augures ma
lum ꝓtendere fert̃.nam qum in vrbe viſa fuerit: ſolitu
dinem ſignificare dicũt:ſicut dicit Jſidorꝰ.xij.etymo.

B ubulcus ci:cuſtos boũ:⁊ componit̃ a bos ⁊ cuſtos: ſic
ſubulcus dicitur cuſtos ſuũ.

B ubulus la lum:in bubalꝰ eſt.

B ucca.a boo as dicit̃ bucca ce.i.os vel oris follieulus et
inflatio.vel bucca eſt nomen ficticiũ ſumptum ex ꝓpe
tate vocis ipſiꝰ rei: ꝙ aũt dr̃ bucca quaſi bolos.i.cibos
capiẽs:etymo.eſt nõ cõpoſitio:⁊ ſcribit̃ p duo c.

B uccatus ta tum:in bucco cas vide.

B ucco cas caui care.i.buccã facere vel inflare: qđ ꝯponi
tur vt imbucco cas caui care.i.inducere: ⁊ in tali ſenſu
eſt actiuũ.ſimiliter ⁊ bucco cas ꝓ buccatũ facere ẽ acti
uum.vnde buccatus ta tũ participiũ.⁊ buccatus dicit̃
qui habet buccã vltra modũ magnã.

B ucco.a bucco dr̃ hic bucco onis:verboſator qui multũ
loquit̃:⁊ qui multũ comedit.ꝓpe quidẽ bucco dr̃ gar
rulus:qui cũctos loquacitate oris nõ ſenſu exupat.

B uccula.a bucca dr̃ hec buccula le:⁊ hec buccella le:taꝫ
ꝓ morſello ꝙ ꝓ pua bucca. Buccula etiaꝫ dicit̃ vmbo
⁊ quedã ps galee.ſ.criſta vel conus. vnde Juuenalis:

Et fracta de caſſide buccula pendẽs. ⁊ ſcribit̃ per duo c. Item bucula.i.iuuenca: ⁊ tũc deriuat̃ a bos: ⁊ ſcribit̃ per vnũ c. Uirg. in p̃mo georgi. Aerie fugere grues aut bucula celũ. ſm Hug. Pap. vo dic̃ ſic: Bucula vaccula a boue diminutiũ.

B ucella. a bucca d̃r hec bucella le tam ꝓ morſella panis q̃ ꝓ parua bucca: ⁊ ſcribit̃ per vnũ c. vnde pſalmiſta Mittit cryſtallum ſuam ſicut bucellas.

B ucellarius rii.i.gluto: a bucella d̃r.

B ucetũ ti: loc⁹ vbi boues ciũt̃.i.vocant̃: ſicut ẽ ſtabulũ vl̃ paſcua vel foꝝ: ⁊ ꝯponit̃ a bos ⁊ cio cis.

B ucia a bucca d̃r h̃ bucia ne. vl̃ d̃r a boo as q̃ ſonat. vel d̃r bucia q̃i vocia a voce. ⁊ ẽ bucia q̃ ſignũ dat̃ i hoſtẽ Sꝫ oli pagani agreſtes ad oẽm vſũ bucia ad ꝯpita vocabãt. ꝓpe igit̃ agreſtib⁹ hoc ſignũ fuit. Et differt a tuba in vſu: q̃ bucina inſonãs ſolicitudinẽ ad belluꝫ denũciabat: ſed tuba preliuꝫ indicebat. ⁊ inde bucino nas naui.i.bucina ſonare. vnde ꝓpheta: Bucinate in neomenia tuba. ⁊ bucine⁹ a um: ⁊ hic buciunſ ni.i.clangoꝛ bucine ⁊ corripit penl̃. bucina. Uirg. in xi. enei. Bucina cũ muros varia cingere corona. vide i faſe.

B ucicen inis maſ. ge. penul̃. coꝛ. cuꝫ bucina canẽs. ⁊ d̃r a bucina ⁊ cano nis.

B ucolicus. a bos deriuat̃ bucolic⁹ ca cum: penul. coꝛ.i. bouin⁹ liber de bob⁹ fact⁹ vl̃ tractans. vñ ⁊ pluraliter bucolica oꝝ: ille liber vbi tractatur ſm Hug. de bobus Pap. vo dic̃: Bucolicũ carmẽ.i.paſtorale.

B ucula le per vnum c.i.iuuenca a bos: vt dixi in buccula per duo c.

B uſo onis maſ. ge.i.rana ſilueſtris.

B ugloſſa. bos ꝯponit̃ cuꝫ gloſſa q̃d eſt lingua ⁊ d̃r hec bugloſſa ſe: q̃dã herba q̃ſi bouis lingua: q̃ folia aſperima ad modũ lingue bouis habeat ſm Hug. Et ſcias q̃ Pap. ſcribit per o bogloſſa: ita q̃ ſc̃da l̃ra eſt o. vñ dic̃ Bogloſſa herba ligua bouina a grecis dicta: q̃ folia aſperima ad modũ lingue bouis habeat. Sed macer ⁊ medici dicũt vſualit̃ bugloſſa per v. vnde talẽ verſũ ponit macer: Lingua bouis greco ſmone bugloſſa vocat̃. ⁊ ita vſus emuland⁹ tenet.

B ulla le per duo l: tumoꝛ q̃ fit in aqua ex pluuia cadẽte ⁊ d̃r a bullo lis. Inuenit̃ etiam bulla ꝓ ſtella. Aliquãdo iuenitur ꝓ gemma. Aliq̃n etiã d̃r bulla oꝛnamẽtuꝫ equoꝝ ⁊ nobiliũ pueroꝝ. Solẽt eñ pueri nobiles i ſignũ nobilitatis deferre quaſdaꝫ bullas aureas a collo pendentes per quaſdã corrigiolas: vnde tales pueri dicunt̃ bullati. vnde ⁊ q̃daꝫ veſtis ⁊ etiã balthe⁹ dicitur bulla: q̃ bullis oꝛnet̃. ⁊ vt generaliter dicat̃: omnia oꝛnamenta aurea vel argentea que fiũt quaſi inflata bulle dicũt̃. Et bulla dicit̃ etiaꝫ quãdoq̃ ſigilluꝫ q̃d cere iprimit̃. vnde bullo las.i.ſigillo. ⁊ a bulla ſm q̃lib; ſui ſignificationeꝫ dicit̃ bullat⁹ ta tũ.i. bullis plenus vel oꝛnatus vel ſigillatus.

B ulliculus li dim. puus bullio.

B ullio lis liui litum verbum neu. vnde verbalia: ⁊ h̃ bulloꝛ loꝛis: ⁊ h̃ bullo lionis.i.tumoꝛ aque bulliẽtis.

B ullio lis ꝯponit̃ cũ e: ⁊ fit ebullio lis.i.valde bullire: ⁊ rebullio.i.iteꝝ bullio: ⁊ ſemibullio.i.in media parte vl̃ parũ vel nõ perfecte bullio. Cõbullio.i.ſimul cuꝫ alio bullio: ⁊ debullio.i.valde bullio vl̃ bullire ceſſo. Bullio cum omnib⁹ ſuis compoſitis eſt neutri generis: ⁊ per geminũ l ſcribitur.

B ullio onis: tumoꝛ aque bullientis: ⁊ d̃r a bullio lis. ⁊ iñ bulliunculus li dimi.

B ulliuncul⁹ li. dimi. pu⁹ bullio penul. coꝛ.

B ulloꝛ oꝛis: tumoꝛ aq̃ bulliẽtis: ⁊ d̃r a bullio lis.

B umaſta. a bos d̃r h̃ bumaſta ſte: ⁊ h̃ bumaſte teſ: vitis vl̃ vua magna in ſimilitudinẽ mãme bouis. vñ ⁊ dicit̃ bumaſta q̃ſi bouis mãma.

B uo is bui buere butum v̄bũ actiũ.i.pfũdere ⁊ nõ eſt in vſu: ⁊ deriuat̃ a bibo bis. Buo ꝯponit̃ cũ i vt imbuo is .i.pfundere: ⁊ cõbuo is.i.ſimul pfundire. Et nota q̃ imbuo ⁊ cõbuo magis ꝓprie accipiũtur in malo q̃ in bono: ſepe tñ etiaꝫ in bono. Itẽ nota q̃ imbuere inuenit̃ ꝓ initiare. Pꝛopꝛie eñ imbui dicitur ara noua p̃mo ſacrificio dedicata ⁊ perfuſa. Iteꝫ delibuo is cõponit̃ a de ⁊ oleo vel liquoꝛe: ⁊ buo vel imbuo ſm quoſdam Quidam tñ dicũt q̃ buo is nihil eſt: nec inde ꝯponũt̃ p̃dicta verba: ſed imbuo ⁊ cõbuo componunt̃ ab i ⁊ cõ ⁊ vo vis quod non ẽ i vſu ⁊ itercipitur b. ⁊ de delibuo dicetur infra.

B urdigallis. a burdus ⁊ gallus d̃r hec burdigallis quedã ciuitas: q̃ hũc burdũ galli habuerũt p̄us. vnde hic ⁊ h̃ burdigallenſis ⁊ hoc ſe.

Burdo onis animal quod ex equo naſcit̃ ⁊ aſina ſꝫ Pap. vt mul⁹ ex equa ⁊ aſino. ⁊ dicũtur huiuſmõi animalia bigẽa. Regũ. iiij. cap. v. Cõcede mihi ſuo tuo vt tollaꝫ: on⁹ duoꝝ burdonũ de terra. vñ dic̃ magiſter i hiſtoꝛijs: Eſt aũt burdo ex equo ⁊ aſina. ſm quoſdaꝫ tulit terraꝫ vt ſterneret eã in tẽplis idoloꝝ: vt ſtans ſuper eaꝫ adoraret deum terre iſrael: ne offenderet dominuꝫ ſuum: ſꝫ pariter nõ adoꝛaret. Sed veri⁹ videt̃ q̃ ex ea fecit altare domino ad immolandũ. vnde ſubdit̃: Non faciet ſeruus tuus vltra holocauſtũ vel victimaꝫ dijs alienis niſi domino.

B urgũdio. a burgus gi dicit̃ h̃ ⁊ h̃ burgũdio onis: ꝓ nomine cuiuſdã gentis: nã olim deuicti a romanis homines illi⁹ gentis ab ipis romanis p burgos ſunt diuiſi: ⁊ ob hoc burgũdiones dicti ſunt. vnde hec burgũdia die: terra illa. vnde modo ſumit̃ hic ⁊ hec burgũdio onis gentile: q̃ ẽ de terra.

B urg⁹ gi. maſ. ge.i.caſtrũ. ⁊ caſtra crebra q̃dem per limites: habitacula conſtituta burgos vulgo vocant. ⁊ inde burgarius ria rium: ⁊ hic ⁊ hec burgenſis ⁊ hoc ſe: in eodem ſenſu.

B uris. a bos d̃r hic buris huius buris: longũ ⁊ curuatuꝫ lignũ in aratro: vel poti⁹ curuatura illi⁹ ligni q̃ſi bouis vros: q̃ curua ſit ad ſimilitudinẽ caude bouis. ⁊ d̃init actũs ſingu. in im tñ: ⁊ ablatiu⁹ in i. vñ verſus: Im tñ faciunt: hec q̃rttum noĩa caſum: Uim buriꝫ tuſſiꝫ magudericq̃ ſitimq̃ Pap. vo dic̃: Bur[curuatura aratri.

B urſa ſe.i. marſupiũ dicit̃ a birſa ſe q̃d eſt coꝛium bouis q̃ de coꝛio fiat.

B urſella burſelle dimi. pua burſa.

B urſo ſas.i.burſas facere vel in burſam reponere. ⁊ deriuat̃ a burſa ſe. ⁊ cõponit̃ cum in: ⁊ fit imburſo ſas.i.in burſam reponere.

Burſula le dimi. pua burſa. ⁊ coꝛ. penul.

B uſtari⁹ rij dicitur ille qui coꝛpoꝛa cremat vel ſepelit: a buſtum buſti dicitur.

B uſticeta. a buſtũ dicit̃ hic ⁊ hec buſticeta te. ſ. qui vel q̃ ſepulcra ſtruit.

B uſtifragus gi. penul. coꝛ. qui frangit buſtum.i. ſepulcruꝫ vt ſpoliet moꝛtuũ. ⁊ componitur a buſtum ⁊ frango frangis.

B uſto buſtas.i.ſepelire l̃ cremare moꝛtuos: ⁊ d̃r a buſtũ.

B uſtulum li dimi. paruum buſtũ.

B uſtũ ſti dicit̃ ignis vel lignoꝝ ſtrues vbi coꝛpoꝛa moꝛtuoꝝ cremant̃. ⁊ dicit̃ buſtuꝫ q̃ſi vſtuꝫ ab vrendo: ⁊ bu

ſtum.i.ſepulcruz.
Buſtura re.i.ſepultura a buſtũ dr̃ qđ ē ſepulcrũ.
Butonicũ ci:a buo is vl' buto dr̃ hoc butonicũ:quidã li
ber mēdicine vl' phyſice qui ⁊ herbarius dicit̃:quia ibi
herbe notant̃.
Butir.Bos cōponit̃ cũ uter' vl' tir' qđ eſt caſeus.⁊ dr̃ h'
butirũ tiri:quoddã qđ fit ex lacte.Et dr̃ q̃i bouis vter'
vel tirus.⁊ ſm vtrãq3 cōpoſitiōez corripit penl'.Pōt ēt
butirũ deriuari a buto onis qđ eſt animal lacte mltuz
abundans:⁊ ſic pducit penl't.Sed melius eſt vt eã cor
ripiat:⁊ teneat̃ vt primo dictũ eſt.ita dicit Hug.Ma
giſter aũt Bene.dicit:De butiro dubitatur qđ dicitur
a boue ⁊ tiros qđ eſt caſeus ſiue auguſtia.eſt eniz butir
pinguedo lactis.Sed a tiros greco veniunt q̃daz corri
pientia i:vt artotira:⁊ hec tirus ri p q̃daz puincia ſiue
terra:⁊ quedaz pducentia i:vt tiro nis:⁊ tirocinuz.Di
cimus q2 vſus habet q2 producat̃.Uirg.tñ in quodam
opuſculo corri.penul.ő butiruz ita dicens:Lac niueũ
butirumq3 nouuz cuz melle comedi.Ita dic̃ magiſter
Bene.Uides ergo q2 ſz diuerſas ɔpoſitōneſ pōt penl'.
corripi ⁊ pduci.vſus tñ cōmunis hz q2 penult.pducat̃
quod etiaz doctrinale vult dicēs:I ſup r breuies tñ ex
cipis inde butrium.In aurora dicit̃:Qđ ñ eſt mirum
ſtillat p lacte butiruz.ſup eccleſiaſtem hoc dic̃.
Buto onis maſ.ge.quoddaz gen' aĩalis qđ valde in lacte
abundat:⁊ dr̃ a buo is:vñ butir.
Butro nis.maſ.ge.i.iuuenis a buto dr̃.
But' ta tum.i.pfuſus:a buo buis dr̃.
Bux'.Pixos grece latine dicit bux' ⁊ inde nos dicimus
corrupte hic bux' xi:quidaz arbor.vnde hoc buxum xi:
lignũ fructus illi' arboris.vtrũq3 tñ indifferenter inue
nitur tam pro arbore q̃3 pro ligno.Item a buxus dicit̃
buxeus ea eũ:de buxo exiſtens:⁊ hoc buxetum ti:loc'
vbi buxi creſcũt.

Cath peniten

tia vel patientia dicit̃.
Caballus.a cabo dr̃ h' cabal
lus li dimi.i.vilis equs.vnde ca
ballinus na num.penul.pdu.
Uel caballus dicit̃ q̃ſi cauallus
q2 pede cauat terram:vel q2 pe
dem habet cauum vt dextrarius
vide in equs.Papias etiã dicit:Caballus dictus:quia
vngula terram cauat:vel a cauiſ pedib'.hinc ⁊ ſonipes
dicitur.
Cabio as vbũ actñ.i.pforare a cabo dr̃.
Cabo nis.i.equs:a cauo as dr̃ q̃ſi cauo.
Cabro.a cabo dr̃.hic cabro oniſ:⁊ hic ſcabreus brei:⁊ ſũt
diuerſoꝝ generuz animalia.⁊ dicũt̃ taz cabrones q̃3 ſca
brei a cabo:q2 de putridis carnib' equoꝝ ſepe naſcũt̃
Ita dic̃ Hug.Pap̃ vo dic̃:Cabro vermis dict' a cabo
ne.i.equo:eo q2 ex equo creet̃.⁊ ſic cabro ſine r ſcibit̃ i
prima ſyllaba.Ponit etiam Pap̃.crabro:ita q2 r eſt in
prima ⁊ ſecũda ſyllaba.vñ dic̃:Crabro vermis dictus a
cabone ex quo naſcit̃.i.equo.⁊ hec littera iuenitur in
mltis biblijs:Deuto.vij.Inſup ⁊ crabrones mittet do
minus de' tuus in eos.Quedaz autez biblie habent ibi
s:⁊ dicitur ſcrabrones ita q2 r eſt in prima ⁊ ſecũda ſyl
laba.Sed Papias vult q2 ſcabrones ſcribatur ſine r
in prima ſyllaba.vnde dicitur:ſcabrones.i.veſpe lon
giora crura habentes.Si vis ſequi Papiaz:dic q2 in
uenit̃ cabro ſine r in penult.ſyllaba.⁊ hoc etiaz Hugu.
videt̃ velle in cauo uas.Itez inuenit̃ crabro:ita q2 r ſit
in pma ⁊ ſecũda ſyllaba:⁊ h' p eodē aĩali.Inuenit̃ etiã
ſcabro p s in pma ſyllaba ⁊ ſine r:ſed cũ r in ſecũda ſyl
laba.hec ⁊ videt̃ verior lr̃a.
Cabul in lingua phenicũ ſonat diſplicere.vnde in.iij.Re
gũ.ix.dr̃ q2 hyrã appellauit opida q̃ dedit ei Salomon
terrã cabul:q2 diſplicuerũt ei.⁊ accentuat̃ in fine.
Cabus bi nomē ē mēſure:de q̃ regũ li.iiij.ca.vj.Quarta
pars cabi.ſ.ſtercoris colũbaꝝ.⁊ vt dic̃ Joſeph':hoc cō
diebãt cibos p ſale.Itē in hiſtorijs dr̃:Tradũt q̃daz no
mie ſtercoris dici veſiculã colũbe in q̃ recipiebant̃ gra
na deforis allata.
Cacab' bi maſ.ge.penl'.corre.i.lebes a ſono feruoris dcs
eſt:feruendo enim exprimit hunc ſonum:ca ca ca:ſm
Hugutionē.Papias dicit:Cacab' vas de terra ⁊ etiã
de eramento.
Cacephaton ſicut dicit Hugu.cacephatus ti.i.turpis ſo
nus:a cat' ⁊ phone qđ eſt ſon' vel turpis fatus.Inde
cacephatus.i.turpis ſon' vel turpis fat':qđ ⁊ alio noie
dr̃ cacophonia.i.cacephaton.⁊ pōt ſcribi p ph:vel p f.
De hoc vide ſupra in quarta parte in capitulo de vitijs
annexis ⁊c̃.
Cacethes this.i.mal' mos maſc.ge.⁊ cōponit̃ a cacos:⁊
ethis qđ eſt mos.Juuenalis in vij.ſatyra:Inſanabile
multos ſcribendi cacethes.
Cacexia xie vel cacoſia dr̃ grece mala vexatio:quedã paſ
ſio eſt:⁊ dr̃ a cacos ⁊ oxi qđ eſt acutũ:vl' eſt qđ ē mos q̃
ſi acutũ maluz:vel malus mos ſm Hug.Papias vo di
cit:Cacexia nomē ſumpſit a corporis habitu.naz gre
ce malum vel vexatio dr̃:Fit enim intēperantia egro
tantis vel medicãtis.
Cachinnor aris deponētale:qđ antiq̃ dicebant cachin
no nas.i.rideo.vñ h' cachinn' ni.i.riſus iutilis.Uel ca
chinn' cōponit̃ cũ con ⁊ cign' qui eſt alb' vt nix pp̃ter
dentes q̃ vident̃ albere in riſu:vnde verbũ predictũ:et
h' ⁊ hec cachinno nonis:q̃ ridet.
Caco cas caui care a cacos qđ eſt maluz dr̃.⁊ eſt cacare
egerere malum humorē:malam ſubſtantiã:malã poſ
ſeſſionem deponere.
Cacodemon monis.i.mal' angelus quaſi maluz ſciens:
a cacos ⁊ demon.vide in demon.
Cacophonia nie penl'.acuta.de hoc reqre in q̃rta pte in
caplo de vitijs annexis
Cacos grece interpretat̃ malum latine
Cacoſyntheton eſt vitioſa cōpoſitio dictionũ.vide in q̃r
ta parte in caplo de vitijs annexis.
Cacumē minis neu.ge.i.ſũmitas.vñ cacumino nas naui
nare.i.acuere:in ſũmo ſublimare:⁊ corri.mi.Ouid.Sũ
maſq3 cacuminat aures.
Cacus ci:a cacus maluz q2 fuit malus:fuit enĩ fu' euan
dri ⁊ malus ⁊ fur.
Cadauer.a cado dis dr̃ hoc cadauer ueris:q2 ſtare non
pōt.Ois mortu' aut fun' eſt aut cadauer.fun' ſi ſepeli
atur:a funib' accenſ.i.candelis ſic dcm̃:quas ante fere
truz papyris cera circũdatas ferebãt:Cadauer vo ſi in
ſepultũ iacet.Item fun' dr̃ in domo:cadauer duz por
tat̃ vel ſepelit̃ vel cremat̃.Exequias vel fun' dicim' cre
matum:reliq̃as conditũ:iam ſepultũ corpus ɔſuetudi
ne dr̃.⁊ a cadauer cadaueroſus ſa ſum.q2 aũt dr̃ cada
uer q̃ſi caro data vermib':etymologia eſt.⁊ pducit pe
nultimã nti cadauer.Job.xxxix.dr̃ de aquila Ubicũq3
fuerit cadauer:ſtatim adeſt.
Cadax cis cōis generl.i.claudus:qui ſepe cadit:⁊ dicit̃ a
cado cadis.
Cades.a cado dis dr̃ hec cades is:vel hoc cades indecli

nabile.i.locus vel fons vbi erit iudiciũ:ꝛ acuiť in fine:ꝛ
interp̃tať ſanctũ vľ ſanctificãs vľ ſantificatio.

C adeſa ſe.i.ſcoꝛtũ.Gen.iij.ꝺ Jacob ꝺiciť: Quã cũ vidiſſꝫ
ſuſpicatus eſt cadeſam.i.ſcoꝛtũ.

C adex cis:maſ.ge.i.truncus:a cado ꝺis ꝺꝛ̃ q̃ſi caſuꝫ ꝺãs:
qꝺ̃ ꝛ caudex ꝺꝛ̃ ꝛ codex.

C adiolus li ꝺimi.ꝑuus cadus.

C ado cadis cedi cadere verbũ neutꝛ ꝯponiť cũ ad:ꝛ mu
tata ꝺ in c:ꝛ a in i:ꝺꝛ̃ accidio dis ꝓ euenire. Jteꝫ cũ cõ
ꝛ ꝺꝛ̃ cõcido ꝺis.i.ſimul cadere. Jteꝫ cũ ꝺe:ꝛ ꝺꝛ̃ ꝺecido
ꝺis.i.ꝺeoꝛſum cadere. Jteꝫ cũ ex:ꝛ ꝺꝛ̃ excido is.i.extra
cadere vľ ex aliquo cadere. Jteꝫ cũ in ꝛ ꝺꝛ̃ incido is.i.ĩ
aliqua cadere.vnde in Luca: Jncidit in latrones. Jteꝫ
cũ inter:ꝛ ꝺꝛ̃ intercido is.i.inter aliq̃ cadere. Jtẽ cũ p̃ ꝛ
ꝺiciť p̃cido is.i.ante cadere vľ in anterioꝛẽ ꝑtẽ. Jtẽ cuꝫ
ꝓ:ꝛ ꝺꝛ̃ ꝓcido is.i.ꝓcul cado vľ ante. Jtẽ cũ ob:ꝛ ꝺiciť
occido is.i.cõtra vel circũ cadere. Jtẽ cũ re:ꝛ ꝺꝛ̃ recido
is.i.iteꝝ vľ retro cadere. Jtẽ cũ ſub:ꝛ ꝺꝛ̃ ſuccido is.i.ſub
tus cadere. Et nota ꝙ cado ꝛ oĩa eius cõpoſita ſunt
neu.ꝛ omnia ꝺicuntur ꝓ cadere:niſi ꝙ q̃dã p̃poſitiões
addite ꝺeſignãt quaſdã circũſtãtias ſicut ꝺictũ eſt. Jtẽ
omnia cõpoſita a cado carent ſupinis: excepto occido
qꝺ̃ facit occaſum:ꝛ omnia mutãt a in i:ꝛ omnia faciũt
pꝛeſens in cido:ꝛ pꝛeteritũ in cidi penul.coꝛ.tam in p̃-
ſenti q̃ꝫ in p̃terito. Et ſcias ꝙ cado facit cecidi nõ cadi:
ne ſi cadi ꝺicamus nomẽ eſſe videať ſꝫ Priſ. Jtẽ nota
verſus ꝺe ſupinis compoſitoꝝ a cado: Occidit excepto
caruerũt cuncta ſupino: Que ſũt a verbo ſimplici nata
cado. Et ſcias ꝙ cecidi coꝛ.penultimã a cado is.ſed reci
di a cedo is eam ꝓdu. Tertio regũ.xij. Pater meꝰ ceci
dit vos flagellis:ego aũt cedã vos ſcoꝛpionibꝰ.vnde v̇-
ſus: De cado ꝺic cecidi caſum : ꝺe cedo cecidi Ceſum:
ꝺe cedo ceſſi ceſſumq; ſupino.

C aducarius rij in caducus exponiť

C aduceatoꝛ toꝛis in caduceuꝫ eſt.

C aduceum cei: virga mercurij cũ qua ꝺiſcoꝛdiã faciebat
cadere in pacẽ ꝛ ſomnũ: ꝛ ꝺꝛ̃ a cado is.ꝛ a caduceuꝫ h̾
caduceatoꝛ oꝛis.ꝓpꝛie caduceatoꝛes ꝺicũť legati pacꝭ
.ſ.q̃ gratia pacis ferũt legatõeꝫ inter aliquos.

C aducifer ra ruꝫ.i. ferens caducẽ talem.ſ.virgam ꝛ coꝛ-
ripit penultimam.

C aducus.a cado is ꝛ ꝺꝛ̃ caducꝰ ca cũ:penul.ꝓdu. Et ca-
dibundus da dum.i.crebꝛo cadens. Caducus ꝺꝛ̃ etiaꝫ
id qꝺ̃ cadere facit:vt caducus moꝛbus:q̇ etiaꝫ comitialꝭ
ꝺꝛ̃.ꝛ h̾ caducum ci.i.illa hereditas q̃ cõtingit alicui ex
moꝛte alicuiꝰ carentis herede.vnde hic caducarius rij:
ꝛ hec caducaria rie:ille vľ illa cui hoc contigit.ſ.qui ac
cipit caducum. Caduca etiaꝫ ꝺicuntur folia maloꝝ vľ
floꝛes:ꝙ greci q̃ntinas vocant ſꝫ Hug. Pap̃.vero ꝺic̃:
Caducum ꝺicitur qꝺ̃ ab vno cadit in alteꝝ per heredi
tatem.vide in legatũ.

C adula loꝝ.i.gutte q̃ cadunt ex pĩgui carne qũ aſſať. vľ
etiaꝫ ex cereo:ꝛ coꝛ.ꝺu.

C adurcũ.a cado is ꝺꝛ̃ hoc cadurcũ ci.i.tentoꝛiũ:qꝛ faci-
le cadat:qꝺ̃ ꝛ cadurcꝰ inueniť. Jtẽ cadurcũ ẽ mẽbꝝ vi
rile vel potiꝰ femine:nam ꝓpꝛie cadurca ſunt vľ ꝺicũ-
tur ſummitates nature femine:ſicut viroꝝ p̃putia. Alij
ſpõdã lectule eẽ ꝺicũt:ꝛ ꝺeriuať ẽt a cado is.

C adus.i.vas qꝺ̃ vulgo ꝺꝛ̃ barrile: ꝛ vt ꝺicunt vas eſt vi-
nariuꝫ cõtinẽs tres vrnas:ꝛ alio nomine ꝺꝛ̃ ſitula.ꝛ inꝺ̃
cadulꝰ li:ꝛ cadiolus li:ambo ꝺimi.

C aelũ li ſꝫ Pap̃.ſcribiť ꝑ ae ꝺiphthongũ. vñ ſecũda lr̃a
eſt a:ꝛ tercia e: ſꝫ qꝛ ſꝫ modernos in huiõi ꝺiphthõgis
tacitis.ſ.ae :vt caeleũ:ꝛ oe vt foenũ taceť p̃ma vocalis
quo ad ſonũ:ꝛ etiã quo ad integrã ſcripturã:iꝺ̃ ſequẽſ
ꝯmunẽ vſũ ꝺetͤminabo ꝺe celũ:vbi e ſeq̇ť c.ꝛ ita ꝺe cõ
ſimilibꝰ intelligas. Tamẽ ſcias ꝙ ĩ ſcꝺ̃a vobali q̃ ꝓferť
ſit infra in medio quoddam ſignum ad notanduꝫ ꝙ ẽ
ibi ꝺiphthongus tacita. Unde caelũ : ſic modo ſcribiť
celuꝫ ꝛ foenum ſic fenũ Tñ in Papia ꝛ in antiquis li-
bꝛis ſcribuntur ambe vocales ꝺiphthongi:ſicut caeluꝫ
foenuꝫ. Scribit etiaꝫ nihilominus papias celum vbi e
ſequiť poſt c:ꝛ ſic ſine a.

C afarnaũ interp̃tať ager cõſolatõis vľ villa pinguedĩs.
ꝛ ſcribiť ꝑ f in Pap̃.põt ẽt ꝑ ph ſcribi.

C aifas ſe penul.coꝛꝛ. vnde accẽtꝰ ꝺebet poni ſuꝑ pꝛimã
ſyllabaꝫ:ꝛ interp̃tať inueſtigatoꝛ vel ſagax vľ vomens
ore: iniq̃ enim ore ſuo iuſtum ꝺamnauit : quãuis hoc
myſterio pꝛophetali annũciaſſet. Auroꝛa: Ad caiphã ꝓ
perãt cõſiliũq; tenẽt.ꝛ põt ſcribi ꝑ f vľ ꝑ ph. Et ſcias
ꝙ pꝛedicta bene cõueniũt caiphe : nam fuit inueſtiga-
toꝛ ſiue inueſtigans.ſ.ꝑ maliciaꝫ:ſagax ꝑ aſtutiaꝫ: oꝛe
vomẽs ꝑ ꝺetractiõeꝫ.i.cõcilij impietatem qũ ꝺixit: Ex-
pedit vobis vt vnus moꝛiať homo ꝓ populo:ꝛ nõ to-
ta gens ꝑeat.vbi habeť Johãnis xj. cap̃. Et poſſunt
intelligi pꝛedicta verba ꝺuobꝰ modis . Uno modo ſꝫ
pꝛauam intentionem caiphe : q̃ſi ꝺicat : Expedit vobis
vt vnus moꝛiať homo.i.vnius hominis vitam ꝓcure-
mus ad moꝛtem ꝓ populo.ſ.liberãdo : ꝛ nõ tota gens
ꝑeat romanoꝛuꝫ crudelitate. Nam vt ꝺicit Aug.iudei
tp̃alia ꝑdere timuerũt ꝛ vitã etͥnaꝫ non cogitauerunt
at ſic vtrũq; amiſerũt. Naꝫ ẽt romani pꝰ ꝺomini paſſi-
oneꝫ ꝛ glorificationẽ.ſ.poſt quadragintaduos annos
tulerunt eis gẽteꝫ ꝛ locũ expugnando ꝛ tranſferendo.
Et in pꝛedicto ſenſu intellexit pꝛedicta verba caiphas:
ꝛ fuerunt mala:ꝛ a caiphe libero arbitrio.vnde q̃ꝫtum
ad intẽtionẽ caiphe peccauit caiphas ꝛ non fuerũt ꝓ-
phetica. Alio mõ poſſũt exponi p̃dicta v̇ba ſꝫm ꝙ fu-
erũt a ſpirituſancto ꝛ ꝓphetica: Expedit vobis ꝛc̃. q̃ſi
ꝺicat:expedit vobiſ quantũ ad liberatiõeꝫ a culpa:ꝛ q̃ꝫ
tum ad ianue celi aꝑtionẽ vt vnus moꝛiať hõ.ſ.chꝛiſtꝰ
ꝺei filiꝰ ſꝫm.ſ.ꝙ hõ:quia v̇bum inq̃ꝫtum v̇buꝫ non eſt
paſſum ſꝫm Auguſtinuꝫ. Et hoc figuratũ eſt ĩ gene.xxij.
ꝑ hoc ꝙ aries eſt immolatus:ꝛ Jſaac.i.chꝛiſtꝰ filius A
bꝛahe.i.ꝺei patris liberatꝰ eſt ꝓ populo.i.ꝓ ſalute po-
puli. Et non tota gens ꝑeat.ſ.ad infernũ vľ limbũ ꝺe-
ſcendẽdo ꝛ celeſtem req̇eꝫ non ĩgrediẽdo. ꝛ ſic p̃dicta
v̇ba fuerunt ꝓphetice ꝓlata per caipham pontificeꝫ nõ
ea intelligentem.

C alabꝛia bꝛie:ꝓuincia iuxta apuliam.

C alabꝛius bꝛij:auis q̃daꝫ eſt:ꝛ ꝺꝛ̃ etiã caradrion: Leuiť.
xj. Sꝫ ꝺeutro.xiiij.ꝺꝛ̃: Caladriũ ne ꝯmedatis. Auroꝛa:
Garrula caradrion auis eſt illoſq; figurat.ꝛ vt ꝺicunt
caladrius ꝛ caradrion ꝓ eadem aue accipiunť:ſꝫ ꝯſtat
ꝙ ſcriptura ꝺifferũt.vide ĩ caradrion.

C lamatus.a clamꝰmi ꝺicitur hic clamatus ti: quoddaꝫ
genus ſtricte mitre.ꝛ ꝺꝛ̃ clamatus q̃ſi caloꝛem machi-
nans eo ꝙ ſtricta ſit ꝛ capiti impꝛeſſa.ꝛ eſt etymologia
vnde ioſephus in.v. Suꝑ caput geſtas pilleũ in modũ
ꝑui calamiti.

C alamariũ calamarij: coꝛnu vbi teneť incauſtuꝫ ꝛ ꝺici-
tur a calamarius.

C alamiſtratulꝰ:in calamiſtratꝰ vide.

C alamiſtratꝰ ta tũ.i.calamiſtro oꝛnatꝰ.ꝛ ꝺꝛ̃ a calamiſtꝝ
Et a calamiſtratus ꝺeſcendit calamiſtratulus la lum
ꝺimi.penľ.coꝛꝛ. vnde Hieronimus in quadã epiſtola:
Pueros cincinaculos ꝛ calamiſtratulos ꝛ peregrina
vnguenta olentes ꝺeuita.

Calamiſtrũ.a calamus dicit᷑ hoc calamiſtrũ ſtri.i.acus ferrea vl'alterius metalli in ſimilitudineʒ calami facta qua crines obtoꝛquentur vt criſpi fiant quam ĩ cinere vel in igne calefacere ſolent qui capillos criſpãt vt cala miſtrati ſint.

Calamitas tatꝭ.i.miſera.⁊ dicitur a calamus ꝓ cãna:qꝛ ẽ inanis ⁊ vacua ad iſtar calami. Pꝛopẽ qdeʒ calamitas ẽ qñ aliqs nec hʒ in ſpe nec in re:nec extiꝰ nec intiꝰ:ſicut cãna vacua ⁊ vana ẽ intiꝰ ⁊ extiꝰ. Uel dr᷑ calamitas a calamis ſtipulis. Dum enim calami ſegetuʒ franguntur: inde oꝛiuntur fames ⁊ miſeria:tunc ẽ calamitas.vnde ⁊ quidam dicunt ꝙ calamitas dicit᷑ quaſi cadamitas: a cado:d mutata in l: quando ita calami cadunt ⁊ franguntur.ſed potius videtur eſſe etymologia ꝙ̃ ꝯpoſitio:⁊ coꝛ.mi.

Calamitas tatis maſ.ge.genus rane:dictum a calamus qꝛ moꝛatur in calamis.

Calamito.a calamitas tatis dicit᷑ calamito tas vbũ actiuum.i.meſtificare:infelicitare: calamitoſum facere:⁊ coꝛꝛipit mi.

Calamitoſus ſa ſum.i.miſer ⁊ calamitate plenus: ⁊ dicitur a calamitas tatis.

Calamiʒo ʒas.i.leta cãtare:a calamꝰ dr᷑.

Calamꝰ mi eſt canna vel ſtipula ſegetis que ſuſtinet ſpicam ⁊ dicitur a caleo les: quia ex immiſſo flatu caleſcit ſm̃ Hug. Item ſm̃ Pap.calamus dr᷑ pẽna ſcriptoꝝ a calo las:quod eſt veluʒ ponere: qꝛ calat.i.imponat ĩ cauſtũ ſuper chartaʒ. Itẽ calamꝰ ẽ ꝓpꝛiuʒ nomẽ arboris:acauẽdo.i.fundẽdo voces dictũ. Item calamus in Ezechie.xl.eſt mẽſura ſex cubitoꝛuʒ ⁊ palmi. Itẽ calalamus eſt fluuius amnis cãpanie. Iteʒ calamus ſpẽs ẽ aromatica. Iteʒ calami ſunt baſte candelabꝛoꝝ facte ĩ modũ calamoꝝ.⁊ coꝛ.la.

Calaria rie:nauis q̃ ligna poꝛtat a calo nis dr᷑. vl'a calon grece: qd̃ eſt lignuʒ latine.

Calatus ti. A calon quod eſt lignum dr᷑ hic calatꝰ ti:qꝛ fit ex ligno. vl'dicit᷑ a calo las quod eſt pono: quia ibi ponant᷑ pẽſa vl'aliud.Et eſt calatus caniſtꝝ vl'quoddaʒ genus poculoꝛuʒ ſm̃ Hug. Pap.vero dicit:calati ciati caniſtri de virgꝭ:auguſti in fundo:lati ĩ oꝛe ⁊ coꝛ.la.

Calcaneus.a calx vl'callꝰ dr᷑ h̾ calcaneꝰ nei:idẽ ẽ ꝙ calx: ⁊ ẽ aliud ꝙ̃ talꝰ. Naʒ talꝰ ẽ ſub crurībꝰ: ideʒ ⁊ talanꝰ. ⁊ ſub talo eſt calaneus vl'calx ſm̃ Hug.

Calcar aris ge.neu.dicit᷑ a calcaneꝰ qꝛ in calce vl'calneo religat᷑:⁊ ꝓducit ca ſiue penul.in obliquis.⁊ dicũt᷑ calcaria ſtimuli animalium. Oui. Nil nocet admiſſo ſubdere calcar equo.

Calcedoniꝰ pallidaʒ ignis hʒ effigiẽ:ſubrutilat ĩpublico: fulgoꝛeʒ dat in nubilo:vtutẽ fert fideliũ: occulte famulantiũ gẽma ẽ:ſʒ Pap.Gl.ãt ſup apoca.xxi.dic:Calcedoniꝰ q̃ſi pallẽs ignis lucerne nitet ⁊ fulget ſub diuo ñ in domo ſigt flamã charitatꝭ intñe q̃ in abſcõdito bona agit.ſʒ qũ aliis ꝓdeſſe iubet᷑: moꝛ apparʒ q̃d fulgoꝛꝭ habeat intus.ſculpentibꝰ reſiſtit. ictu ſolis vel digitoꝝ attritu excadẽs ad ſe paleas trahit. a nullo q̃unt vinci immo ad ſe fragilioꝛes trahunt.

Calcio a calx cis dr᷑ calcio cias:quod erigit hoc calciamẽtum ti:,vel calceo eas quod erigit hic calceus ei. Calcio componit᷑ vt diſcalcio cias.excalcio cias: recalcio cias:⁊ ſunt actiua.

Calcitro tras traui trare dr᷑ a calx cis.⁊ eſt calcitrare calce percutere:⁊ eſt actiuum:vl'reſiſtere:⁊ tũc eſt neu.vñ hic calcitro tronis.i.ruſticus qui intẽperate calcat vel calcitrat ſʒ Hug.Et Pap.dic:Calcitrare q̃i calce retro ferire.⁊ coꝛ.ci naturaliter.

Calcitro onis in calcitro eſt.

Calco as verbũ actiuũ.Calco cõponit᷑ cuʒ con:⁊ dr᷑ conculco cas:iteʒ cũ de:⁊ dr᷑ deculco cas:qd̃ ⁊ decalco as inuenit᷑.i.opꝰ tectoꝝ dealbare. iteʒ cum ex: ⁊ dr᷑ exculco cas.item cũ in:⁊ dr᷑ inculco as.item cũ p:⁊ dr᷑ ꝑculco cas.item cũ re:⁊ dr᷑ reculco cas:⁊ ſũt oĩa actiã.

Calcos grece:latine es vel fex dr᷑.

Calcula le.i.lira vel fuꝰ militũ vl'nũciꝰ curſatil'.vñ Plautus:Uideo calculã militarem.

Calculatim.i.numeratim aduerbiũ.vide ĩ calculꝰ.

Calculus.a calco cas h̾ calculus li:lapis bꝛeuis paruus rotundꝰ ⁊ duriſſimꝰ:dictꝰ ſic:qꝛ bꝛeuitate ſui ſine moleſtia calcet᷑:cui ꝯtrariꝰ eſt ſcrupꝰ:lapillꝰ minutꝰ ⁊ aſper: q̃ ſi inciderit ĩ calciamẽtuʒ nocet:⁊ eſt moleſtꝰ aĩo.vñ animi moleſtiã ſcrupulã dicimus. Hinc ⁊ ſcrupea vel ſcrupl'oſa ſaxa.i.aſpera. ⁊ a calculꝰ ꝓpter ſimilitudinẽ calculi dicunt᷑ ſcaqui:qꝛ leues ſũt ⁊ rotundi.vel dicuntur a callis:qꝛ ꝑ vias oꝛdinales eant.i.ꝑ calles: ſed calculorũ ꝑtim oꝛdine mouent᷑:vnde ⁊ oꝛdinarii dicunt᷑:ꝑtim vage:vñ ⁊ vagi dicunt᷑.ac qui moueri oĩo non poſſũt: inciti dicunt᷑:vnde ⁊ egentes hoĩes inciti vocant᷑:quibus vltra ꝓcedẽdi nulla reſtat. Item a calculo lapide dr᷑ hic calculus:ratio:numerꝰ: cõputatio:qꝛ antiq huiuſmodi lapillos ĩ manu tenẽtes ſolebãt numeꝝ computare.vnde calculo las verbum actiuũ.i.numerare:⁊ coꝛꝛipit cu. inde verbalia:⁊ calculatim.i.nũeratim aduerbiũ. Item a calculꝰ ꝓpter ſui paruitatẽ hic calculꝰ li:lapis qui ĩ veſica fit.vnde calculoſus ſa ſuʒ: qui taleʒ patit᷑ infirmitatẽ ſm̃ Hug. Item calculꝰ lapis ignitus ſiue carbunculꝰ. vñ dic gloſa Iſaie vi. Et in manu eius ⁊c. Calculus inquit eſt lapis ignitꝰ vel carbunculꝰ:qui ꝓpter flammeũ coloꝛem ignitꝰ dr᷑. vñ verſus: Calculꝰ eſt ratio:numerꝰ:ſnĩa:carbo. Calculꝰ eſt pondus:minimus lapis:enſis acutꝰ.

Calcus.a calculus ꝓpter ſui paruitatẽ dr᷑ hic calcus ci.i. q̃rta pars oboli:⁊ eſt mĩma pars ponderis. Itẽ calcos dicũt greci:⁊ o mutata ĩ u ꝯuertit᷑ in latinum: ⁊ dicit᷑ calcus.i.fex vel es.

Caldaria rie:vas quoddã quaſi calidaria:a calidꝰ dr᷑.

Caldꝰ. calidꝰ ſyncopat᷑:⁊ dr᷑ caldꝰda dũ.i.calidꝰ.

Calefacio cis. Calere modi infinitiui cõponit᷑ cuʒ facio ⁊ cũ fio:⁊ dr᷑ calefacio cis:⁊ calefio fis:⁊ acuit᷑ penl'.in ſecũda ⁊ tercia ꝑſonis:lʒ ſint bꝛeues:vt calefacis cit᷑. vide in facio facis.

Caleo les lui verbuʒ neutꝝ:⁊ caret ſupinis.i.eſſe vel fieri calidũ.⁊ cõponit᷑ cũ re:⁊ dr᷑ recaleo leſ: ⁊ cũ in vt ĩcaleo les. Cõcaleo les.i.ſimul calere. Pſal. Cõcaluit coꝛ meum intra me.Et tam ab iſtis ꝙ̃ a ſuo ꝑmitio fiũt inchoatiua ab eis foꝛmata:vt caleſco ſcis:recaleſco:ĩcaleſco: cõcaleſco ſcis.⁊ coꝛꝛi.primã caleo.vñ Oui.epi.Qui calet in cupido pectoꝛe ꝑſtat amoꝛ.

Caleptra in capullulũ exponit᷑.

Calerarius rii.i. miniſter ferens ligna: a colon qd̃ eſt lignuʒ dicit᷑.

Calero ras verbũ neu.i.ꝓperare vel ligna poꝛtare. ⁊ dr᷑ a calon onis:vel a calon greco.

Calibs libis gene.cõis.quidã ppl's a caleo les dictꝰeo ꝙ ſemꝑ caleat fodiẽdo illud genꝰ ferri qd̃ vulgo dr᷑ acier vel aʒal:eo ꝙ multuʒ abundat apud eos.vñ hic calibs libis dr᷑ illud genꝰ ferri:⁊ coꝛꝛipit penulti. Lucanus in quarto: Non calibẽ gentes penitus fugiente metallo. Eruerant ⁊c.

Calico cas.i.bibere:potare:⁊ dr᷑ a calix cis.

93

C aliciula le:vide in caliga ge.
C aliculus li dimi.paru⁹ calix.
C alid⁹da dū dr̃ a caleo les:ꝛ cōpaꝛ calid⁹dioꝛ diſſimus vnde calide dius diſſime aduer.ꝛ hec caliditas tatis.ꝛ ſyncopatur calidus: ꝛ dr̃ cald⁹da duꝫ.ꝛ vt dicit Pap. Calidus caloꝛe affect⁹ ſcribitur per vnum l:coꝛ. enim primaꝫ ſicut caleo les.
C aliendruꝫ dri.i.mitra vl' generalit̃ qcquid caput inuoluit vt maioreꝫ caloreꝫ cōtrahat: ꝛ dr̃ a caleo les. Horacius in ſmonib⁹:Altū ſagane caliendꝝ.
C aliga a calcio cias dr̃ hec caliga ge: calciamētū cruriuꝫ ſiue ſit de panno ſiue ſit de ferro. vel dr̃ a colligo gas: quia calige ligant̃.vel dicit̃ a callo peduꝫ. Inuenit̃ ēt callicula.ꝑ eodē ſiliter a callo.ꝛ coꝛ.penl̃.vñ i auroꝛa: Sume tibi caligas:ꝛ veſteꝫ ſtringe ſequendo.
C aligatus.a caliga dr̃ caligat⁹ta tuꝫ:q̇ caligas hꝫ.vnde ꝛ milites caligati dicūt̃ a qbuſdaꝫ caligis ferreis q̇s ſolēt habere.vnde quidā neronuꝫ dict⁹ eſt caligula: qꝛ a puericia inter milites ſit verſat⁹.Caligula poteſt dici parua caliga dimi.
C aligo gas verbum actiñ.i.caligis induere:a caliga ge:ꝛ coꝛ.penul.ſicut caliga.Iteꝫ caligo gaſ dr̃ a caligo gis. ꝛ eſt caligare obſcurari:obcecari:obtenebrari. ꝛ ꝑdu. li.vide in caligo ginis.Item caligo gas quando ſignificat caligineꝫ ꝑducit primaꝫ.ſed quando ꝑtinet ad caligas:eandem coꝛ.
C aligo gis fe.ge.dr̃ a caleo les.Et ē caligo obſcuritas ꝛ vmbra ſpiſſitudine aeris facta.etiam caligo dr̃ fulio:ꝛ dr̃ ſic:quia maxime caloꝛe aeris vl' ignis gignat̃. Pſal'. Caligo ſub pedib⁹ eius.vnde caliginoſus ſa ſum.i.obſcurus caligine plenus:ꝛ caligo as v̇buꝫ neu.ꝛ ꝑdu.li. penul.taꝫ nomen q̄ꝫ verbuꝫ ꝑ obſcuritate.
C aligula le dimi.pua caliga:vide incaligat⁹.
C alimacus ci:penul.coꝛ.ꝑpriuꝫ nomē cuiuſdaꝫ viri: de quo Ouidi.in de remedio amoꝛis:Calimaci numerus nō ē diced⁹achilles.
C aliope pes accentuatur in fine.ꝛ eſt ó noueꝫ muſis q̄ſi calophone.i.bona ſonoꝛitas.ꝛ dicit̃ a calo qḋ ē bonuꝫ ꝛ pōt ſcribi ꝑ k kaliope pes.
C alix cis maſ.ge.quoddaꝫ genus poculoꝝ quod olim ex ligno fiebat.vnde calō quod eſt lignū deriuat̃. vl' pōt deriuari a caleo les.Solebāt.n.calidā ꝛ frigidā potioneꝫ miſcere in calice.vñ ſcias ꝙ calix dictus ē a calida potiōe.ꝛ miſcere dictū ē ꝑ miniſtrare ꝛ ꝑpinare vinū. ꝛ etiā adhuc miſcem⁹ calidā frigidiſ:ꝛ ecōuerſo vt vinū ꝛ aq̄.ꝛ coꝛ.li.vñ Horati⁹:Fecūdi calices quē ñ fecere diſtū.ꝛ definit in ix.coꝛ.nālit̃ ſꝫ Pap.ꝛ Priſ.
C alleo.a callus li dr̃ calleo les lui:v̇bū neu. ꝛ caꝫ ſupīs .i.durere vel callide ſcire. vnde quidam:Callet durere denotat ꝛ ſapere.vnde ꝛ calleſco ſcis inchoatiuū.Calleo componitur cuꝫ cō vt cōcalleo les.i.ſimul callere Occalleo les.i.circum vel vndiq; callere. Recalleo les .i.itterum callere vel remolleſcere ꝛ a callo ceſſare. et ſcribit̃ calleo per duplex l.
C alleſco ſcis inchoatiuuꝫ.i.incipio callere.
C allid⁹.a calleo les dr̃ callid⁹da duꝫ.i.ſubdol⁹ vel ꝑ exercitationē act⁹ inſtruct⁹: ꝛ ſic callid⁹ ñ ꝑ aſtuto tm̃:ſꝫ ꝑ aſtuto etiaꝫ docto dr̃. Hic etiaꝫ v̇ſutus dr̃:qꝛ animū cito vertat ꝛ facile ad q̄libet fraudem: Iob.xxxvj.Simulatoꝛes ꝛ callidi ꝑuocant iraꝫ dei. ꝛ cōpaꝛ callid⁹ dioꝛ diſſim⁹.vnde callide di⁹ diſſime aduer.ꝛ hec calliditas tatis. Inuenitur etiaꝫ callid⁹ ꝑ caloꝛe affect⁹:ſed tūc ſcribit̃ per vnū l. ſꝫ callid⁹.i.aſtut⁹ per duo l.ſcribit̃ vñ ꝑ pmaꝫ poſitiōe ꝑdu. Auroꝛa:Callidus ergo dolos ꝛ fraudes in pectoꝛe voluit.
C allis.a callus li dr̃ hic callis lis.i.ſemita callopedū ꝑdurata ſtricta ꝛ anguſta inter montes.ꝛ eſt callis iter pecuduꝫ ꝑprie: ſemita hominū. vel callis ē limes callide iacēs:ꝛ ſm̃ hoc dicit̃ a calleo les.ꝑ callide ſcio. Inuenitur etiaꝫ h̓ call⁹ li:dtūs.pluralis callis.vñ v̇ſus:Callus duricies dicat̃ ſemita callis.
C alloſus.a callus dicit̃ calloſus ſa ſum.i.dur⁹: foꝛtis:pinguis:carnulentus:callis plen⁹.ꝛ hinc hec calloſitas tatis.i.duricies:foꝛtitudo:pinguedo.
C allus.a calco as dr̃ hic callus li.i. duricies pedum qua terraꝫ calcam⁹.ꝛ etiaꝫ manuuꝫ duricies interioꝛ dr̃ callus ꝛ cutis lardi.
C alo a calon qḋ eſt lignū dr̃ hic calo onis:ille qui fert ligna.Calones etiaꝫ dicunt̃ galee milituꝫ:ꝛ ꝑdu.ꝑmaꝫ. ſed calo as verbū eandē coꝛ.vnde v̇ſus: Ponere dico calo:ſed refert pondera cato.
C alo as aui.i.laxare:deponere: ꝑponere.ꝛ dicit̃ a calon greco:quod latine dr̃ laxa.ꝛ cōponit̃ intercalo as.i.interponere.vnde v̇balia ꝛ coꝛ.primā ſiue ca.vt probaui in calo onis.
C alobalſamū mi:.lignum balſami vel liquoꝛ emanās ó ligno eius trito. ꝛ cōponit̃ a calon quod eſt lingnuꝫ ꝛ balſamuꝫ.
C alon grece:lignū latine.
C alopodiuꝫ.calon cōponitur cū podiū quod eſt bacul⁹ quo terre initimur:vel cū pos quod ē pes:ꝛ dr̃ h̓ colopodiuꝫ dij.i.baculus ligneus vel pes ligneus.
C aloꝛ oꝛis dr̃ a caleo les
C aluaria.a caluu dr̃ h̓ caluaria rie.i. loc⁹patēs ſup̄ duo ſupercilia.vñ vt in euangelio habet̃:Loc⁹ in quo decapitabāt̃ ꝛ latrones locus caluarie appellabat̃.ſ.ꝑꝑ oſſa calua exiſtētia ibi:ꝛ dr̃ hebꝛaice golgatha.
C aluaſter ſtri maſ.ge.dr̃ a caluus ui.
C aluicies.a caluus dr̃ hec caluicies ei: ꝛ hoc caluiciū cij: loc⁹ patens ſup̄ duo ſupcilia.
C aluiciū nicij in caluicies ē.
C alūnia nie:accuſatio falſa:crimē falo obiectū:iurgium aliene lit].ꝛ dr̃ a caluo uis.Et a calūnia deriuat̃ calūnioꝛ aris.i.rep̄hendere:crimen falſo accuſare:vel cōſumere: terrere:exigere:detinere:cauſari:fruſtari: ludificare. Sꝫ antiq̄ dicebāt calumnio'nias.ꝛ a calumnia dicitur calumnioſus ſa ſum:plen⁹ calūnia.
C alūniatoꝛ toꝛis:falſi crimīs accuſatoꝛ.ꝛ pōt hr̃e eaſdeꝫ ſignificatiōes ſic ꝛ calūnioꝛ:ꝛ dr̃ a caluo uis.
C aluo uas uaui uare.i.facere aliquē caluuꝫ: ſꝫ nō ē i vſu ꝛ inde dr̃ h̓ calu⁹ ui. ꝛ adiectiue inuenit̃ calu⁹ ua uuꝫ. Caluo uas ꝯponit̃ cū de vt ó caluo as aui.i.caluū facē vel decapitare:ꝛ caluaria auferre.
C aluo uis ui uere.i.decipe verbū actiuum ꝛ caret ſupio deberet enī facere caluuꝫ:ſꝫ nō inuenit̃: ꝛ eſt tractū a caluo:qui quodamm̄ō decipit vidētes ꝑꝑ galerū ſuuꝫ vel aliquo coopertoꝛio: ꝛ dr̃ a calu⁹ ui.ꝛ inuenit̃ calui p̄teritū:ꝛ ꝑtūs a caluus.vnde verſus:Si non vis calui fugias conſoꝛtia calui.ꝛ a caluo uis dicitur caluillo las pro caluillo.
C alus li:vas vimineū vel de ſalice per quod muſta colāntur.ꝛ dr̃ a calo as.
C auulus li: paruꝫ caluus.
C alu⁹ui ꝛ calu⁹ua uum:in caluo uas vide.
C alx.a callus li dr̃ hic calx cis:prima ps plante vel poti⁹ poſtrema:q̄ ꝛ calcaneus dicit̃.ſed hec calx cis.i. cementum:ꝛ dr̃ tūc a calid⁹ q̄ſi calix:quia ex lapide calefacto ꝛ aduſto fit.Calix ēt ponit̃ ꝑ fine cuiuſlibet rei ſic dr̃:

Jn calce libri: ꝓ in fine libri. ⁊ eſt calx ꝓ pede ſiue calcaneo maſ.ge.lꝫ Uirg. poſuit auctoritate ſua in femino ꝓ cemento ergo eſt fe.ge.vñ verſuſ: Pars pedis hic calx: cõbuſtus calculꝰ hꝰ calx. ⁊ vt dic̃ Pap̃. Calx lapis coctꝰ: aqua accẽditur: oleo tinguitur.

C ama. a cami quod eſt breue dicit̃ hec cama me genꝰ lecti breuis ⁊ circa terram quod ⁊ hoc cama atis inuenitur in Ambroſio de officijs. Papias etiaꝫ dicit: Cama lectus breuis.

C ambio bis campſi bire pſum: aliquid cõmutando pro aliq̃ re dare Unde campſor oris: ⁊ campſo ſas freq̃ntatiuũ: a campſu u in o.

C ambiſes ſis ꝓdu. penul. vnde i auror: Rex nabuchodonoſor cambiſes dictꝰ in anno.

C ameleon leontis: maſ.ge. quoddaꝫ animal dictuꝫ a camelus. ⁊ dr̃ ſic: qꝛ lꝫ ſit aſpſus albis maculis: pedibꝰ bubalis: capite tñ camelo eſt ſimilis: ſꝫ Hug. Pap̃. aũt dic̃ Cameleõ ſilis lacerte q̃drupes ſed ſub aſpectu mutat coloreꝫ: ⁊ viuit de aere. vide in ſalmandra.

C amelopardus dictus ꝙ camelo ⁊ pardo ſimilis ſit ſm Papiam.

C amelus. a cami qd̃ eſt breue vel humile dr̃ hic camelꝰ li: quia qum cameli onerantur vt breuiores ⁊ humiles fiãt accubãt. vl̃ a camur qd̃ eſt curuum dicitur camelꝰ quaſi curuus: quia curuus eſt dorſo. Jtẽ camelus li: ſtu nis nauticus: ⁊ ꝓdu. me. Et ſcias ꝙ camelus non coit cuꝫ matre: ſicut dixi in equs. Jteꝫ dicit Baſiliꝰ in octaua homelia hexameron: Camelꝰ habꝫ ſemp mẽoriam maloꝝ: ⁊ ad iracundiaꝫ grauis ⁊ perſeuerans ẽ. Deniq̃ ſi fuerit pcuſſus diu diſimulat odore: quꝫ cepit oportunuꝫ tp̃s illataꝫ ꝓtinus rependit iniuriam. ſed hũc nulla de marinis beluis imitatur. Audite itaq̃ iracũdi homines recordationẽ dudum leſionis accepte ꝓ v̾tute maxima affectat cui belue ſil̃es habeamini.

C amena. a cano nis dicit̃ hec camena ne. i. cantilena vel muſa quaſi canens amene: vl̃ quaſi canens melos. ⁊ ꝓducit penultimã. Horacius: Surge ⁊ inhumane ſeniũ depone camene.

C amera. a camur quod eſt curuuꝫ dr̃ camerus ra ruꝫ. i. curuus. vnde hec camera re. i. curuatura. vnde ⁊ camera dicitur locus ſecretus vbi cubamus: eo ꝙ quandam curuaturaꝫ ſolet habere i ſupiori parte q̃ſi ad modum celi: que ⁊ teſtudo dicit̃ ⁊ lacunar. vel poteſt dici camera a camur. Et a camera dr̃ hic camerarius rij. vñ hec cameraria rie. Jteꝫ a camera cameratus ta tũ. i. curuatus. vl̃ cameris ornatus. ⁊ cõponit̃ vt bicameratus ta tuꝫ: tricameratus ta tũ.

C amero ras raui v̾bũ actiũ. i. curuare vl̃ cameras facere: vl̃ cameras p̃parare vl̃ diſtinguere.

C amillꝰ. a camera dr̃ hic camillꝰ li. i. puer ingenuus qui camerã ſolent frequẽtare. hic quoq̃ hec camilla le dr̃ puella ingenua. Jnueniunt̃ etiã he due ptes i alio ſenſu. ſ. ꝓ pueris ſacerdotum. vñ macrobiꝰ de ſaturnalibꝰ: Camillos iq̃t ⁊ camillas appellabãt flaminũ: flaminarumq̃ miniſtros. ⁊ ſꝫ hꝰ tantuꝫ valet camillꝰ q̃ſi miniſter: ⁊ camilla q̃ntuꝫ miniſtra. vñ ⁊ Mercuriꝰ inuenitur appellari camilla: qꝛ miniſter ẽ deoꝝ.

C aminꝰ ni maſ.ge. penul. ꝓdu. ignis vl̃ fornax. ⁊ dr̃ a cãpſo ſas: qd̃ eſt flectere qꝛ flãmas in ſe reflectat ſꝫ Hug. Uel ſm Pap̃. dr̃ a caumate.

C amiſia ſie dr̃ a cama me: quia in ea dormimꝰ in camis. i. i lectis noſtris vel ſtratis. Uel dicitur ſic: qꝛ olim fiebat de canabe. vñ camiſiatus ta tum: qui hꝫ vl̃ indutꝰ eſt camiſia.

C amiſiola le: parua camiſia.

C ampana ne dr̃ a campania ꝓuincia: qꝛ eius vſus p̃muꝫ ibi reptus eſt. vnde hꝰ campanula le: ⁊ hec campanella le: ambo dimi. ⁊ hic campanariꝰ rij: qui facit cãpanas. vnde hec campanaria rie: eius vxor: vl̃ que campanas facit. ⁊ hoc campanile lis: turris i qua morant̃ campane. ⁊ ꝓdu. pa campana.

C ampania. a campꝰ ſiue campoꝝ planicie in quibus ſita eſt dr̃ hec campania nie: prouĩcia cuiꝰ caput eſt capua. Uel dr̃ capua a capi eius fundatore: de cuiꝰ nomine ciuitas illa dicta eſt capua: vel a capacitate: qꝛ eius terra oẽm fructũ vite capiat: vnde campanie. vel a camporũ planicie dr̃: ⁊ inde campanꝰ na nuꝫ.

C ampanile lis penl̃t. ꝓducta: locus vbi ſtant campane. vide in campana ne.

C ampeſter. a campꝰ dr̃ hic ⁊ hꝰ campeſter vel ſtris: ⁊ hoc campeſtre adiectiuũ: ⁊ hoc campeſtre huiꝰ campeſtris ſubſtantiuũ: veſtis gladiatoꝝ qua tñ genitalia tegunt̃ dicta ſic: qꝛ iuuenes dum nudi in campo martis gladiaturã exercebant: illa veſte pudenda cooperiebant. Dicunt̃ etiam campeſtria lumbaria: ſuccinctoria: perzomata ſm Hug. Papias v̾o ſeq̃ns Priſ. dic̃: Cãpeſter i campo ſe hñs: hic campeſter vel ſtris: hec campeſtris hꝰ ſtre. Jteꝫ campeſtria ſuccinctoria. dicta ꝙ hi q̃ in campo ↄtendunt: his genitalia tñ operiũt. hec ⁊ pizomata dicunt̃. Scias tamẽ ꝙ nũc ſm cõem vſum dr̃ hic campeſter hꝰ ſtris hꝰ ſtre. ⁊ ſunt huiuſmõi noĩa que faciunt maſculinũ in er: femininũ in is: ⁊ neutꝝ in e decẽ: vt dixi ſupra in tercia parte i capl̃o de caſu ſiue declinatiõe noĩs q̃ſi in principio.

C ampio nis maſ.gen. gladiator vel i campo duellũ exercens. ſ. pugnator. ⁊ dr̃ a campus pi.

C ampſo ſas verbũ actiuũ. i. flectere vel plectere. Jteꝫ ĩuenit̃ campſo in alia ſignificatõe: Cambio enĩ facit cãpſi pſum ſupinũ: u in o: ſit campſo ſas frequentatiuũ. i. frequent̃ cambire. ⁊ inde cãpſor ſoris.

C ampus. a cami qd̃ eſt breue ⁊ humile dr̃ hic campꝰ pi: ꝓprie planicies terrarũ: ſic dictus: qꝛ ſit humilis ⁊ breuis pedibꝰ: non erectus vt mons ſed iacẽs: vnde ⁊ grece podion dr̃. ⁊ inde campulus li: ⁊ hic campellꝰ li ambo diminutiua.

C amur grece latine dicit̃ curuuꝫ. vnde camurꝰ ra rum. i. curuus: ⁊ hi camures camurũ: boues alti ⁊ decuruati. Uel deriuat̃ a cami quod eſt breue: quia habent cornua breuia.

C amures in camur vide.

C hana vicꝰ eſt Galilee: vnde Simon dictꝰ eſt chananeꝰ: quod interpretat̃ poſſeſſio vel poſſidens. vnde chananeani dicti ſunt quidã heretici. iideꝫ ⁊ anoniani latine ſine nomie dicunt̃.

C anabum hi ge.neu. a canna dr̃ ꝓpter ſimilitudinẽ canne: vel a greco cannabim qd̃ dicũt greci. vnde ⁊ canabis bis: pro eodẽ ⁊ ꝓ corda inde facta: ⁊ cor. penl̃. Perſiꝰ: Tunc mare tranſiliẽs vt corda canabe fultũ

C analis lis fe.ge. ⁊ hꝰ canale lis dr̃: ⁊ deriuat̃ a canna: qꝛ caua ſit ad modũ canne: ⁊ ꝓduc̃ penl̃t.

C ancellariꝰ. a cancellus dr̃ hic cancellariꝰ rij: ille qui facit cancellas. ⁊ cancellariꝰ dr̃ in curia imperatoris ab illa ſignificatiõe: ſcd̃m quaꝫ cancellꝰ dicit̃ aula palacij. qꝛ ſemp habitat in cancello. i. in aula palacij. Dum enĩ theſaurus imperatoris eſſet in cuſtodia ipſiꝰ: ipſe iuxta theſauꝝ manebat qui erat repoſitꝰ in cancello. Uel dr̃ cancellariꝰ a cancello ſm illam ſignificationẽ ſm quã cancellũ dr̃ interſticiũ muralium. ⁊ fuit hoc tractum a

paleſtina regione:vbi tecta deſup cacuminata nō erāt:
ſed iacebant in planuꝫ ꝓſtrata.Eleuabanť vͦo ꝑietes cir
cūquaqꝫ ad modū muraliuꝫ. Illa vͦo interſtitia q̄ ſunt
īter ꝓpugnacl'a dicūť ꝓprie cancelli. Qui vͦo epl'as miſ
ſas recitare volebat ppl'o in regiōe palaſtina antiquitꝰ
aſcendebāt ſuper tectū:⁊ de cancellis recitabant.⁊ inde
inoleuit vſus vt qui litteras principibus miſſas habēt
exponere:cancellarij vſitato nomīe dicanť.vn̄ hec can
cellaria rie: taꝫ ꝓ illa q̄ habꝫ illud officium:ꝙꝫ ꝓ vxore
cancellarij ⁊ eius dignitate.

C ancellꝰli dimi.ō cancer cri:⁊ eſt cancellꝰ ꝓ ala palatij:
paruū foramē ꝑietis:inerſtitiū inter ꝓpugnacula mu/
ratoꝝ ꝑietes ſiue tectura:ſicut qui claudūt choꝝ ⁊ a cā/
cellus cācello las.i.cācellos cōſtruere ſm Hug. Pap.
vͦo diċ:Cācellus cantoꝝ excellēs locus.vn̄ cancellariꝰ
qui in cancellis p̄mns ē.hec Pap.Diciť etiā cancellus
feneſtra reticulata:Prouer.vij.De feneſtra eniꝫ domꝰ
mee ꝑ cancellos ꝓſpexi.

C ancer.a cōca dr̄ hic cancer cri : q: ſit tota cōca.Et ſcias
ꝙ cancri viuunt de carnibꝰ oſtreoꝝ miro ingenio.Nā
q: validā teſtaꝫ eoꝝ aꝑire nō poſſunt: explorāt quoad
oſtrea clauſtra teſtaꝝ aꝑiant:⁊ tūc cancer latenť lapil
lū inijcit: ⁊ impedita ɔclusiōe oſtreoꝝ carnes corrodit
⁊ vt diċ Ambroſiꝰ in hexameron: ſunt homines qui cā
cri niſu in alio vſu circūſcriptiōes irrepūt: ⁊ infirmitatē
ꝓprie v̄tutis aſtu quodaꝫ ſuffulciūt:fratri dolū nectūt
vt alterius paſcanť erūne. Tu aūt ꝓprijs eſto cōtentꝰ:
⁊ aliena te damna non paſcant. Beata eſt ſi bona ſua
nouerit cū v̄itate pauꝑtas:⁊ oībus p̄ferenda theſauris
Utamur ergo īgenio ad q̄rendā gratiā ⁊ ſalutē tuen/
dam:non ad alienam circūſcribendā innocētiam licet
nobis v̄ti exemplis maritimis ad ꝓfectuꝫ noſtre ſalutꝭ
nō ad aliene ꝑiculuꝫ.Itē vt diċ Pap. cacer cri animal
dictꝰ:q: inteſtina in modū cōcaꝝ hꝫ.Can cer etiam eſt
q̄rtuꝫ ſignū in celo:dictꝰ q: qū ad eum ſol venerit:retro
gradiť in modū cancri.Diciť etiā cancer ꝓ morbo:⁊ ſꝫ
antiquos fuit neu.ge.⁊ fecit gtūs cancerꝭ.vnde verſus:
Eſt cancer animal ſignū vitiūqꝫ malignū. Cancerꝭ eſt
morbꝰ cācri ſtellaqꝫ piſcis.

C andacis fe.ge.q̄dam regina fuit. ⁊ corr.penul.vn̄ in au
ora dicitur:Candacis regia virū direxerat iſtum.Et vt
diciť in hiſtorijs : omnes regine ethiopum dicebantur
regine candaces:ſicut Romani īꝑatores dicebāť ceſa/
res:nec habebat regimē regio illa niſi a feminis.

C andela le dr̄ a cādeo des:q: accēſa cādeat.

C andeo des dui v̄bum neu. ⁊ caret ſupinis.i. albere vel
calere.vnde verſꝰ:Candida res candet:⁊ ferri lamina
candet.⁊ eſt tractū a ferro:ꝙ candere ponať ꝓ calere:
q: ferrū quāto cādidiꝰ tanto calidiꝰ.⁊ a cādeo cādeſco
ſcis inchoatiū.Candeo cōponiť vt excandeo des.i.val
de candeo.in̄ excandeſco. Incādeſco des.i.intꝰ vl' val/
de cadeo.Inde incandeſco.Recandeo des.i.iterū cādē
in̄ recādeſco incho.Et eſt neu.cādeo cū ſuis ɔpoſitꝭ qn̄
nō mutāt ɔiugationē.Iteꝫ cōponiť cū ad ⁊ dr̄ accēdo
dis:⁊ cū con ⁊ dr̄ concēdo dis : ⁊ cuꝫ p̄ ⁊ dr̄ p̄cēdo dis
.i.ante vl' valde accendere:⁊ cū ſub ⁊ dr̄ ſuccendo dis.
⁊ ſūt oīa ɔpoſita a cādeo:q̄ mutāt ɔiugationeꝫ actīa
⁊ hꝫ ſignificationē actiuā. vide in ſtudeo des

C andelabꝝ bri peuul.naturaliter correpta a candela di/
citur:quaſi candelafeꝝ:q: ferat cādelaꝫ.vel dr̄ cādela/
bꝝ q̄ſi cādele latoriuꝫ.

C andico as aui candicare verbū neu.i.cādere vl' aliquā/
tulum candere : vt ſit dimi.a candeo des : ⁊ corripit di
candico.

C andidarius rij.i.pelliparius qui coria facit alba a can/
deo des dr̄.Candidarius etiam vocať q̄ lauat pannos.
vn̄ h̄ cādidaria rie:lotrix q̄ lauat pānos.

C andidatꝰ ta tū.i.dealbatus:a cādidꝰ dr̄.

C adibalus la lum dimi.parū candidꝰ.Inueniť etiam cā
dicolꝰ la lū.i.candidꝰ vel cādiculꝰ.vn̄ marbatꝰ vel mer
botꝰ in bello de lapidibꝰ:Tercia candiculis tribus eſt
inſcripta lituris.

C andidꝰ da dum a cādeo des diciť. ⁊ cōꝑať cādidꝰ didi/
or diſſimus:vn̄ cādide diuo diſſime aduer.⁊ differt can
didū ab albo. Album eniꝫ eſt de natura: candidum de
artificio ⁊ ſtudio. vnde ⁊ diciť candidū q̄ſi candori da
tum ſtudio. Iteꝫ album quodam pallore cōmixtū : ſed
candiduꝫ q̄dā luce reſꝑſuꝫ ē.A cādidꝰ dr̄ cādido das v̄/
bū actiu̅.i.facere cādidū.⁊ corr.penul.

C andor oris maſ.ge.i.albedo a candidꝰ dr̄.

C andulꝰ.a candidus dr̄ candidulꝰ la lum:vnde candu/
lus la luꝫ ꝑ ſyncopā.vnde iuuenalis:Prebenda ē gla/
dio pulchra h̄ ⁊ candula ceruix.

C ādꝰdi maſ.ge.veſtis regia a cādeo des dr̄.

C aneo.a candeo des diciť caneo es ui verbū neu.⁊ caret
ſupino.vnde caneſco ſcis inchoatiū : qꝺ ⁊ caniſco ſcis
inueniť q̄ſi a verbo tercie cōiugatiōis.Caneo cōponiť
vt cōcaneo es.i.ſimul canere : incaneo es.i.valde canē
precaneo es.i.tempeſtiue canere:recaneo es.i.iterū ca/
nere:vel retro vel ſimpliciť canere: ⁊ ꝓdu.ca. ſed canes
nomē eam corripit.vn̄ quidā: Deſine velle canes poſt/
q̄ꝫ per tꝑa canes.

C anicies ciei : ⁊ hec canitudo dinis in eodem ſenſu a ca/
neo es:ſm Hug.Pap. vero dicit: Canicies ſenectꝰ q̄ſi
candicies a cādore dicta.

C anicula.a canis diciť hec canicula le:⁊ hic caniculus li
ambo dimi. Canicula etiaꝫ dr̄ q̄dam ſtella in quā ſm
poetas mutata fuit canicula hycari.vnde h̄ ⁊ hec cani
cularis ⁊ hoc lare:vt Dies caniculares in quibꝰ canicu/
la regnat ſm Hug.Pap. vͦo dicit : Canicula vel canis
nomen ſtelle q̄ ē vicina thauro:q̄ ⁊ ſyrꝰ dicitur : eſtiuis
menſibus in medio centro celi eſt. Et qum ſol ad eam
aſcenderit duplicať calor: ⁊ diſſoluunť corpora . vnde
canis dr̄:q: corpora morbo afficiat.Et ſcias ꝙ canicu/
lares dies ſunt q̄nq̄ginta tres:quibꝰ moleſte ſūt purga
tiōes: a p̄die Idus Iulij vſqꝫ ad p̄die nonas ſeptēbris.
vn̄ v̄ſus:Incipiūt pridie iulij idꝰ caniculares:⁊ p̄die no/
nas ſeptēbris fine reſultāt.

C anicnlaris in canicula exponiť.

C anis.a cano nis vel canor aris dr̄ hic ⁊ hec canis. vnde
canicꝰ ca cū ⁊ caninus na nū.Quidā etiaꝫ denteſ dicun
tur canini.vide in dens.vel canis dicitur a cinos greco
quod canis dicitur latine. ⁊ facit gtūs pluralis canum
⁊ actūs pluralis in es tm̄ canes:ſicut iuuenes ⁊ panes
Et ſcias ꝙ canis nomen nō mutauit accentum ad dif/
ferentiam huius verbi canis:q:.ſ.vtraqꝫ ꝑs eſt principa
lis ⁊ certaꝫ hꝫ differentiā ꝓpter accidētia ſua: ⁊ neutra
ꝺpendet ab altera.Sꝫ vbi differētia habꝫ locū: dꝫ vnū
ab altero ꝑ originē dependere.Ideꝫ pōt in cōſimilibus
dici.Iteꝫ canis animal latrabile : marinꝰ piſcis:ſidus ce
leſte equoce dicitur. vnde verſus : Nat canis in pōto:
latrat extra:fulget ī alto Itē cano is v̄bū ⁊ caniſ nomē
ntī calus corr.p̄maꝫ.ſꝫ canis dtūs ⁊ ablatiuus pluralis
de canꝰ na nū ꝓdu.p̄maꝫ ſicut caneo es.vnde q̄daꝫ: Qn̄
latrat ille canis:canis ⁊ tu cātica canis. Et ſcias ꝙ Iſi.
xij.ety.dicit:Nihil ſagacius canibꝰ. plus.n.ſenſus cete
ris animalibꝰ habent. nam ſoli ſua nomina recogno/
ſcunt:dominos ſuos diligūt:dominoꝝ tecta defendūt

ꝓ dominis ſuis ſe morti ſubijciũt: volũtarie cũ domino
ad p̃daꝫ currũt: corpꝰ domini ſui etiã mortui cuſtodiũt
⁊ nõ relinquũt: Quoꝝ poſtrema natura eſt extra ho-
mines eſſe nõ poſſe. Hec Iſi. Quis ergo vt dic̃ Ambro.
in hexameron nõ erubeſcat gratiã bene de ſe merẽtibꝰ
nõ referre: qũ videat etiã beſtias refugere crimẽ igrati
⁊ ille imp̃tite alimonie ſeruant memoriam: tñ tu nõ ſer
uas ſalutis accepte.

C aniſco ſcis verbũ inchotiuũ .i. incipio canere. ⁊ caneſco
etiã dr̃. vide in caneo es.

C aniſtrũ ſtri a cãna dr̃: q2 de canis fiſſis texit̃. Uel dr̃ a
canꝰna nũ: q2 cana .i. poma q̃ ſr̃ cana .i. lanuginoſa ibi
ponũt̃. vñ hoc caniſtrellũ li dimi. ſ3 Hug. ⁊ dr̃ caniſtꝝ
ſportula q̃ſi cãnis textum.

C anitudo dis fe. ge. i. canicies a caneo es dr̃.

C anna ne dr̃ a cano nis: quia ea canitur. ⁊ ſignificat plu-
ra: Nam cãna ponitur ꝓ arundine: ꝓ canna gule: ⁊ ꝓ
quodaꝫ fluuio.

C annella le dimi. parua. canna.

C annetum ti generis neutri locus vbi canne creſcunt.
dicit̃ a canna.

C ãnula le dimi. ꝑua cãna. Itẽ cãnula le. i. fiſtula.

C ano is cecini cantũ verbũ eſt poliſonũ: multa enim ſig-
nat: Naꝫ cano aliquãdo ſimpliciter ſignat cãtare: quã-
doqꝫ diuinare: aliquando dicere: quandoqꝫ laudare:
quandoqꝫ metrice deſcribere. ⁊ eſt poetaruꝫ ſic deſcri-
bere: ſic̃ dicere eſt pſaicoꝝ. ⁊ in duabꝰ primis ſignifica-
tiõibꝰ eſt neu. in alijs actiñ. Cano cõponit̃ vt accino is
ui tuꝫ. i. iuxta vel iteꝝ vl' cõcordit̃ canere: vnde hic accẽ
tus tus. Item p̃cino is: vnde p̃centꝰ ⁊ p̃centor. Iteꝫ oc-
cino is: vnde occẽto tas frequẽtatiuuꝫ. Dr̃ quoqꝫ occa-
no is ui. vnde ſaluſtius: Occanere tubis. Iteꝫ cõponit̃
cũ re vt recino is: ⁊ ſuccino is: vnde ſuccentor toris. Et
nota ꝙ omnia verba ꝯpoſita a cano mutãt in pñſenti
a in i. ſ3 in ſupi. in e: excepto occano is ⁊ oĩa faciũt p̃ſẽs
in cino penl't. corr. ⁊ p̃teritũ in cinui: ⁊ ſupinũ ĩ centũ ex
cepto occano: ⁊ omnia ſunt neu. tñ poteſt eſſe actiuuꝫ
ꝓ recitare. Si tñ cõpoſita a cano redoleant aliquaꝫ vel
vtrãqꝫ illaꝝ ſignigicationum ſm quas cenſuimꝰ cano
eſſe actiuũ: ſine dubio erũt actiua. Iteꝫ cano geminat
p̃teritũ ⁊ facit cecini qũ deberet facere canui: qđ nõ fac̃
ad differẽtiã huiꝰ verbi caneo es ui. Cõpoſita vo facu-
unt ĩ ui diuiſas: vt cõcinui: ⁊ habẽt in ſupino e añ tuꝫ:
vt p̃cẽtuꝫ ſm Priſ. Itẽ nota ꝙ cano ꝯponit̃ cũ cornu. ⁊
dicitur hic cornicem cinis: qui canit cum cornu. vñ hec
cornicina ne: q̃ canit cũ cornu. Iteꝫ ꝯũ tuba: ⁊ dr̃ h̃ tubi
cen cĩs q̇ canit cũ tuba. vnde h̃ tubicena ꝓ femina. Itẽ
cũ fidis: ⁊ dr̃ hic fidicen: q̇ canit cũ fide. i. cũ corda. vnde
hec fidicina ne. Itẽ cũ lyra: ⁊ dr̃ h̃ lyricen inis: q̇ canit
cũ lyra: vnde hec lyricina ne. Itẽ cũ cicuta: ⁊ dicitur h̃
cicuticẽ cinis: q̇ canit cũ cicuta. vnde hec cicuticina ne:
ꝓ femina. Item cum tibia ⁊ dr̃ hic tibicen peuul. ꝓdu.
oĩa enĩ cõpoſita ab hoc verbo cano is: ⁊ nominibus in
ſtrumetoꝝ ſunt maſ. ge. ⁊ oĩa corr. penul. excepto vno
ſolo quod ꝓdu. penl't. ſ. tibicẽ ciniſ: qui canit cũ tibia q2
due vocales breues ibi cõglutinant̃ in i longa. vnde h̃
tibicina: femina q̃ canit cũ tibia. Cõponit̃ etiaꝫ cano cũ
os oris: ⁊ dicitur hic oſcen cinis: qui canit ore: vl' folijſ
vl' alijs rebꝰ vl' alio mõ vt aues decipiat. ⁊ corr. primaꝫ
cano is: ſed caneo es eã ꝓducit. vnde quidam: Duꝫ bar-
bis canes verbula pauca canes. Hiſtrio vult canere: ſe
nior canere videt̃. Itẽ regẽ ſcurra canit ⁊ citbariſta ca-
nit. Carmina naſo canis ãnoſaqꝫ tp̃a canis. Laudo
cano modulor deſcribo vaticinorqꝫ. Lau. deſcri. dico
moduloꝛqꝫ vaticinoꝛqꝫ.

C anon nis maſ. ge. grece: latine regula: ꝯſuetudo appro-
bata ſiue inſtõ ſm Pap̃. Et ſcias ꝙ canõ ĩ recto nõ dꝫ
in fine accentuari: quꝫ corripiat penl't. obliquoꝝ.

C anonicꝰ. a canon dr̃ canonicꝰ ca cũ. i. regularis: qđ ſub-
ſtantiue dr̃ hic canonicꝰ ⁊ h̃ canonica: tam ꝓ femina
regulari q̃ꝫ ꝓ eccleſia vbi regulares morant̃. Quelibet
tñ eccl'ia inuenit̃ dici canonica: nam ĩ qualibꝫ regulari
ter viuere debẽt. Et ſcias ꝙ improp̃e dr̃ canonicꝰ regl'a
ris: q2 ideꝫ eſt qđ canonicus: canonicꝰ regularis. Simi-
liter improp̃e dr̃ canonicꝰ ſecularis: q2 ideꝫ eſt qđ regu
laris ſecularis. Quidã tamẽ his improp̃etatibꝰ vocabu
loꝝ vtunt̃ cauſa differẽtie ad canonicos regl'ares ⁊ mi
nus regulares: vel q̃ſi ꝯuerſatiõe ſint ſeculares. vñ di-
cunt: Tales ſunt canonici regl'ares: ⁊ tales ſunt cano-
nici ſeculares: ⁊ ſatis põt tolerari ⁊ dici. Sepe enĩ ꝑ di-
ctiões incõgrue iunctas itellcm̃ ꝯpetentẽ generamꝰ

C anopeũ. Canobus hi fuit gubernator menelai: ⁊ muta
ta b in p: dicit̃ quedã ciuitas egypti canopꝰ pi: ⁊ hec ca
nopia pie: vnde hoc canopeũ pei. i. cortina ſubtiliſſima
inſtar rhetium plexa: texta ⁊ feneſtrata. vnde lecti no-
biliũ ornant̃ ad arcendos culices ⁊ muſcas. ⁊ dr̃ ſic: q2
in egypto huiuſmõi thete p̃cipue habeat̃. vñ Iuuenal':
Ut teſtudineo tibi lectulo Canapeo. In eodẽ ſenſu in
uenit̃ Iudith. xiij. Abſtulit canopeũ eiꝰ a colonis. Uel
canopeũ vt alij dicũt deriuat̃ a conus quod ẽ ſummi-
tas galee: ⁊ tũc canopeũ dr̃ quaſi canon petens: q2 ad
ſimilitudinẽ coni a lato tendit̃ in acutũ ad modũ rheti
culoꝝ: q̃ cauſa arcendi pulueris ſuꝑ altaria collocant̃
⁊ tunc ſcribit̃ conopeũ ꝑ o in p̃ma ſyllaba. ⁊ ꝓdu. penl't.
canopꝰ ſic̃ canopeuꝫ. Theodolꝰ: Barbara famoſo nõ
cedit turba canopo. Et in aurora dr̃: Rheticulũ ſericuꝫ
ſcriptura vocat canopeũ. Papi. aũt dic̃: Canopeũ rhe
te ſubtiliſſimũ quo repellunt̃ culices ⁊ muſce circa le-
ctulos dormientiũ.

C anopus pi in canopeuꝫ eſt.

C anor oris maſ. ge. i. ſonꝰ a cano nis: ⁊ ꝓduc̃ no penl't. ob
liquoꝝ: vt canor oris.

C anorus ra rũ. i. ſuauis: dulcis cantu: gratꝰ: a cano dicit̃
addita rꝰ. Nam vt dic̃ Priſ. in quarto libro: In rus de
nomĩatiua ſiue verbalia pauca inueniunt̃ que penl't. ꝓ
du. honor honorus: odor odorus: canor canorꝰ: ſonor
ſonorus: quoꝝ regula in promptu eſt: naꝫ noĩa us: ver
ba rus aſſumunt.

C antaber bra brꝝ: ⁊ h̃ cantaber: ppl's eſt hiſpanie: a noĩe
vrbis ⁊ hiberi amnis cui inſidet ſic dictꝰ.

C antabꝝ bri ge. neu. i. purgamentũ frumẽti vel farine: vl'
cibꝰ caninꝰ quo canes paſcunt̃.

C antarꝰ ri maſ. gene. quoddã vas vinariũ. ſ. crater: ⁊ dr̃ a
cano nis: q2 cantando portat̃.

C anteriꝰ rij: equs caſtratꝰ maſ. generl.

C antes. a cano nis: he cãtes tiũ. i. fiſtula organoꝝ in qui-
bꝰ cantꝰ temperat̃. vel vt Marciano placet: cãtes di-
cunt̃ dee ornamentoꝝ.

C antito tas verbũ frequen. i. frequent̃ cantare.

C anticũ. a cano nis dr̃ hoc canticũ ci: vox cantantiũ in le
ticia: laus. Iteꝫ canticũ pſalterij eſt quꝫ id organũ mo
dulat̃: poſtea cantꝰ loquit̃. Quidã etiã liber Salomo-
nis intitulat̃ Canticacanticoꝝ ꝑ eecellentiã: eo ꝙ oĩbꝰ
canticis p̃ferat̃. ⁊ dr̃ hebraice ſiraſirim.

C antilena ne fe. ge. penl't. ꝓdu. dr̃ eſſe cõpoſitũ a cantꝰ ⁊
lenis. nõ eniꝫ dr̃ eẽ cantilena niſi ſit cantꝰ dulcl ⁊ lenis
⁊ ſuauis: ⁊ nõ aſper ſm Hug. Pap̃. etiã dic̃: Cãtilena
cantꝰ lenis: cantici cõpoſitio.

C anto tas verbū frequē. ⁊ formaꝛ a cantu ſupino de canonis u i o. ⁊ ē cantare frequenꝛ canere. ⁊ cōponiꝛ cū ad: ⁊ fit accanto tas. i. iterꝫ vel iuxta cātare. Itē ꝯponiꝛ cū cō: ⁊ fit concanto tas. i. ſimul vel cū alio vel ſiꝛ plura cantare. decanto tas. i. valde cantare. diſcanto tas. i. diuerſis modis cantare. excanto tas. i. diſcantare. incanto tas: recanto tas. i. iterꝫ vel retro cantare.

C antus. a cano nis dꝛ hic cantus tus tui. Itē dicitꝛ h cantus ti. ꝑ cātu vel ꝑ meditullio rote. vel ꝙ meli⁹ ē: Cant⁹ ti eſt curuatura vel circūferentia rote. ſ. lignum qḋ calcat terrā: cui radi⁹ īfigiꝛ. Perſi⁹: Uertentē ſeſe fruſtra ſectabere cantū. ⁊ in iſta ſignificatiōe ē ſcḋe decli. ſed ꝑ melodia cātoꝝ eſt quarte. Et nota ꝙ Aug⁹ loquēs de cantu eccleſiaſtico in. x. libro confeſſionū dicit: Qū mihi accidit: vt me amplius cantus ꝙ res que canitur moueat: penaliter me peccare cōfiteor: ⁊ tūc mallem me nō audire cantantē. vide in pſalmodia. Et Bernarduſ ſup canticis in. xlvij. ſermone: Uos inquit moneo dilectiſſimi pure ſemꝑ ac ſtrenue diuinis intereſſe laudib⁹ Strenue quidē vt ſicut reuerenter: ita ⁊ alacriter dño aſſiſtatis. Pure vō: vt nil aliud dū pſallitis ꝙ qḋ pſallitis cogitetis. nec ſolas dico vitandas cogitationes vanas ⁊ ocioſas: vitāde ſunt ⁊ ille illa dūtaxat hora ⁊ illo loco quas officiales fratres pro cōi neceſſitate ſꝫ neceſſario frequenter admittere cōpelluntꝛ. ſed ne illa quidem ꝑfecto accipere: tunc cōſuluerim que forte paulo ante in clauſtro ſedentes ī codicibus legeratis: qualia ⁊ nūc me viua voce differente ex hoc adiutorio ſpirit⁹ ſancti recentia reportetis ſalubria ſunt: ſed minime illa ſalubriter inter pſallendū reuoluitis. Spūs eni ſanctuſ illa hora gratum nō recipit quicqd aliud ꝙ debes: neglecto eo qḋ debes obtuleris. Hec ille.

C anus: a caneo es dicitꝛ canus na num. ⁊ compatur canus nior niſſimus. vnde cane nius niſſime aduer. ⁊ canicus ca cū: ⁊ hic canus ni: tam ꝑ illo qui canet ꝙ ꝑ illo qui ī capite canet. Canus componiꝛ vt incanus na nū. i. nō canus vel valde canus. ⁊ ꝑcanus na nū. i. ante tꝑs congruū canus: Sap. iiij. Cani ſunt aūt ſenſus hominiſ ⁊ etas ſenectutis: vita īmaculata. ⁊ ꝑducit ꝑmā canus ſed canis eam corripit. vnde verſus: Notus voce canis dictamina nō bona canis.

C apa pe dicitꝛ a caput: qꝛ ſit ornamentū capitis. vel dicitꝛ a capio pis: quaſi capiat totum hominē: ⁊ ꝑducit ꝑmā ⁊ inde capatus ta tum: qui hꝫ vel indutus eſt capa. ⁊ h capuciū cij: idem quod capa.

C apaculus la lum dimi. i. aliquantulū capax.

C apadoces. capadocia eſt quedā ciuitas. vñ regio ī qua eſt illa ciuitas dicta eſt capodocia. vnde hic ⁊ hec capadox cis: tam gentile ꝙ patriū: ⁊ corr. penulꝛ. Juuenalis Quāq ⁊ capadoces faciāt eqteſq bitini. Et ſm Papi. Capadoces orti ſunt a maſoth filio iaphet.

C apana ne: vilis caſa vel domus palea coopta: ⁊ dicitꝛ a capio pis: qꝛ capiat tm̄ vnū: vt ī vineis cuſtodiendis lꝫ alie dicantur capane: ſed improprie ſm Hug. Papias etiam dicit: Capana a ruſticis dicta: quia vnum tm̄ capiat: id eſt tugurium.

C apapellis: huius capapellis cōponiꝛ ex ablatiuo et nominatiuo ſicut legeiuſ quod in rhetoricis inueniꝛ: quia dicitur capapelliſ quaſi pellis cum capa: ⁊ ideo merito declinaꝛ in fine ſiue ex ꝑte recti tm̄.

C apax. a capi pis dꝛ h ⁊ h ⁊ h capax cis qui aliq in ſe poteſt cape ⁊ ꝯtinere. ⁊ ꝯpaꝛ capax cior ciſſim⁹. vñ capaciter cius ciſſime aduer. ⁊ hec capacitas tatis. i. domuſ vꝛ alterius rei amplitudo vel continentia

C apedo dinis fe. ge. i. ingeniū ſtudiū vel ſpaciū. ⁊ dꝛ a capio pis. vñ per cōpoſitionē hec intercapedo dinis. i. diſtantia localis vt inter duos pietes ſm Hug. vel vt dicit Priſc. in quarto libro de denoīatiuis. huiuſmodi nomina denoīatiua in do: ſi a verbis veniunt ſecundarū terminationes pſonaꝝ in e ꝑducitā vertunt: ⁊ accepta do faciunt deriuatiuū: vt intercapio pis: intercapedo. torpeo pes torpedo. ⁊ ſic intercapedo eſt figure decompoſite. vñ vſ⁹: Ingeniū: ſtudiū: ſpaciū reputato capedo

C apedulum: in capullulū vide.

C apella le dimi. taꝫ ꝑ parua capra ꝙ pro parua eccleſia q nec habet baptiſmū nec cimiterium: ⁊ dꝛ ſic: qꝛ olim tabernaculū de pellibus capraꝝ erat cooptum. vnde ⁊ h capellanus tam pro ſacerdote illi⁹ eccleſie ꝙ ꝑ parochiano. vñ hec capellana ne. Inueniꝛ etiā capellanus nanum adiectiue ſm Hug. Pap. ſic dicit: Capella dimi. ē a capra. Capella vō ꝑ eccleſia dicta quaſi capiens laoſ. i. populū vel laudem.

C apellanus in capella vide.

C apellula le dimi. parua capella.

C apellus qḋ ⁊ hoc capellum inueniꝛ a capillus dꝛ: quia capillos tegat ⁊ caput. vñ capellatus ta tuꝫ ⁊ capello las. i. capello tegere. ꝙ aūt dꝛ capellus q̄ capitis pellis etymologia eſt nō compoſitio.

C aper pri maſ. ge. i. hirc⁹: dicitꝛ a carpo pis: qꝛ carpat virgulta. vel a capio: qꝛ capiat ardua vel aſpera. vel dꝛ ſic ſm quoſdā a crepitu cruriū ſuoꝝ. vñ hec capra pre.

C apeſſo ſis verbū deſideratiuū a capio pis. ⁊ inueniꝛ etiā pro cape cū deſiderio: ⁊ ꝑ cupe: ⁊ facit preteritū capeſſi a capeſſo: o in i: lꝫ capeſſiui inueniaꝛ: ⁊ ſupinū facit capeſſitū penlꝛ. ꝑdu. Sed quidā ſolēt ꝑferre hoc verbum in ſco capeſco ſcis: qḋ ſine dubio nihil ē: ſꝫ capiſco ſcis: dicendū eſt ⁊ eſt inchoatiuū. Ex hoc patet ꝙ dicenduꝫ eſt capeſſens ⁊ capeſſend⁹ ꝑ geminuꝫ s. ⁊ capeſſendus formaꝛ a capeſſens entis: tis in dus. vñ q̄ ſacerdos ponit partē hoſtie in calicē debet dicere: Hec ſacroſancta cōmixtio corpis ⁊ ſanguinis dñi noſtri Jeſu xp̄i fiat mihi ⁊ oībus ſumētibus ſalus mētiſ ⁊ corpis ad vitā eternam ꝑmerendā ⁊ capeſſendā ꝑparatio ſalutaris. Quidam tm̄ ibi ſcribūt ⁊ ꝑnunciant capeſcendā per ſc: ſed ꝑ duo s ſcribi debet ſm veritatē. De capeſſo etiā ſupra dixi in tertia pte vbi egi de ꝑteritis verboꝝ tertie ꝯiugationis deſinentiū in ſo. ⁊ formaꝛ a capis ſecūda perſona de capio pis: is mutata in es: ⁊ addita ſo.

C api gene. neu. ⁊ indecli. quedā menſura a capio pis.

C apitium cij: os tunice vel alterius veſtis vnde caput īmittiꝛ: ⁊ dicitur a caput: Job. xxx. Quaſi capitio tunice ſuccinxerunt me. ⁊ a capitium deriuaꝛ capitio tias. i. capitium facere.

C apidula le dimi. parua capis. vñ Priſci. in. vi. libro vbi agit de deſinentibus in is dicitꝛ: hec capis pidis: cui⁹ dimi. eſt capidula penulꝛ. corre.

C apillamentum ti. i. capillatura: vel coma arborum ⁊ dicitur a capillo las.

C apillicium cij. i. capillatura: ⁊ dꝛ a capillus.

C apillo las a capillus dꝛ. ⁊ eſt capillare capillatum facere verbū actiuum. ⁊ componiꝛ vt decapillo las. i. valde capillare: vel capillos auferre.

C apillus li dꝛ a caput quaſi capitis pilus. vnde hic capillus li dimi. ⁊ capilloſus ſa ſum: ⁊ capillatus ta tum qui multos vel longos habet capillos. Et eſt capill⁹ tā viri ꝙ mulieris. vñ verſus: Eſt coma quadrupedis: colubri iuba ſiue leonis. Ceſaries hominis crinis ꝑpe mulieriſ Huius ⁊ illius bene diciꝛ eſſe capillus.

C apio pis cepi capere captū verbū actiuū.i.obtinere:inua dere:circūuenire.Et ꝯponit̄ cū ad:ꝛ dr̄ accipio pis.Itē cū ante:ꝛ dr̄ antecapio pis:ꝛ anticipo pas in eodē ſen ſu.i.ꝑoccupare:preuenire.Item cū cō:ꝛ fit cōcipio.Itē cū circū:ꝛ fit circūcapio.Item cū de:ꝛ fit decipio.Itē cū ex ꝛ fit excipio.Itē cum in:ꝛ fit incipio.Item cū inē ꝛ fit intercipio ꝛ intercapio pis.iſta duo in eodē ſenſu .i.inter aliq̄ vel medio cape.Itē cū ob:ꝛ dr̄ occipio pis .i.incipere.Item occupo pas:ex ob ꝛ capio.Item cum pre:ꝛ dr̄ ꝑcipio.Itē cū per:ꝛ dr̄ percipio.i.ꝑfecte ca pere ꝛ intelligere.Itē ꝑcapio.i.antecapio:in quo ſenſu inuenit̄ etiā ꝑcipio.vñ Horatiuſ:Quicquid ꝑcipies eſto breuis.Item cū re:ꝛ dicit̄ recipio.Item cū ſuſum vel ſurſum:ꝛ dr̄ ſuſcipio.Et ſcias ꝙ capio ꝛ ab eo cōpoſita omnia ſunt actiua.ꝛ oīa que ſunt tertie cōiugatiōis fa ciunt ꝑteritum incepi:ꝛ ſupinū in ceptum:ꝛ oīa mutāt in pñti a in i ꝑter antecapio:circūcapio:intercapio ꝛ ꝑ capio.Itē nomīa ꝯpoſita a capio faciunt gtīn in pis:vt ꝓnceps pis:particeps pis.Sed cōpoſita a caput faciūt genitiuum in tis:vt biceps cipitis:triceps cipitis.vnde verſus:Componēdo caput genitiuum tis faciemus:A capio natis pis genitiuus erit.

C apis pidis fe.gene.a capio pis dr̄ quoddam vas quod vulgo dr̄ caſa:ꝛ dicit̄ capis q̄ſi capiens hydron.i.aquā etymologia eſt:nō compoſitio:ꝛ facit accuſatiū⁹ plura lis in es vel in as capides vel capidas.vnde magis gre cum eſſe oſtendit̄ qum in as faciat accuſatiuū pluralē ſicut vult Priſcia.in.vi.libro.

C apiſco ſcis.i.incipio capere:verbū inchoatiuū:ꝛ forma tur a capiō pis ſecūda perſona:ꝛ addita co fit capiſco. vnde de leone dicit quidam:Tunc quaſi viuiſcit cū ſen ſus quinq̧ capiſcit.

C apiſterium rij ſ gene.neu.vas quoddā cum quo frumen tum purgat̄:ꝛ dicit̄ a capio pis:quod fractū beat⁹ Be nedictus nutrici flenti integꝝ reſtituit:vt habet̄ in di alogo beati Gregorij.

C apiſtrum ſtri dr̄ a caput:q: caput iumentoꝝ ſtringat vnde capiſtro ſtras verbū actiuū.i.capiſtro ligare:ꝛ eſt capiſtrum in ſingulari numero tm̄ neu.ge.ſed in plura li eſt maſ.ge.ꝛ neu.vt capiſtri ꝛ capiſtra.

C apital lis gene.neu.vel capitale lis taꝫ pro pecunia vel pena capitali:q̄ȝ etiam pro ſententia de capite punien do:ꝛ dicitur a caput.

C apitale.a caput dicit̄ hic ꝛ hec capitalis ꝛ hoc le:res ca pitis vel pertinens ad caput:ꝛ hoc capital.vel capitale ſubſtantiue tam ꝓ pecunia vel pena capitali q̄ȝ etiā ꝓ ſententia de capite puniēdo:vt dicit Hug.Pap.vō dic̄ Capitalis aſtutus:verſutus:ſuperbus:Capitale caput pecunia:vel ſors.

C apitatim quaſi per capita aduer.remiſſiuum vel quali tatiuum:ꝛ dr̄ a caput.

C apitatus ta tum:pōt eſſe nomē a capite qui hꝫ caput.et poteſt eſſe ꝑticipiū verbi paſſiui huius verbi actiui ca pito tas:quod eſt alicui caput facere.

C apitecenſus.caput vel capite componit̄ cum cenſus ꝛ dr̄ hic capitecenſus ſus ſui.i.corona que in capite geri tur.vel taxatio poſſeſſionū:ꝛ adiectiue capitecenſus ſa ſum:qui de ſuo capite annuatim reddit cenſum.i.tribu tum:vel in capite gerit coronam.

C apitellum li eſt dimi.de capitulū in qualibet ſui ſignifi catione.vñ ꝛ capitella dicunt̄ que ſuperponunt̄ colū nis:quia columnaꝝ ſunt capita:q̄ſi ſuper collū caput que grece dicunt̄ epiſtilia.

C apito onis maſ.gene.quidā piſcis:a quātitate capit[i]s ſic dictus.vnde a caput deriuat̄

C apito tas taui:alicui caput facere:ſed non eſt in vſu:ꝛ deriuatur a caput.ꝛ componit̄ cū de:ꝛ dr̄ decapito tas ꝛ ab vtroq̧ verbalia:ꝛ vtrūq̧ eſt actiuū.

C apitolinus na num penl̄.ꝓduc.de capitolio exiſtens: vel capitolio ſeruiens:ꝛ deriuat̄ a capitolium.

C apitolium lij dr̄ a capitulū:q: ibi conueniebant ſena tores:ſicut in capitulo clauſtrales.vel dr̄ a caput:q: ſit q̄ſi caput romane ciuitatis.vel q: ibi cōueniebāt capi ta ciuitatis.vel q: Tarquinius priſcus qū capitolij fun damēta aperiret:in loco fundamēti caput hominis lit teris tuſcis notatū inuenit:ꝛ inde capitoliū appellatū a caput ꝛ laos quod eſt popul⁹.

C apitularis.a capitulū dr̄ hic ꝛ hec capitularis ꝛ hoc re qd̄ conuenit capiti vel capitulo.

C apitulum li paruū caput dimi.de caput.Capitulū etiā dicit̄ quandoq̧ ille paruus loc⁹ in quē cōueniūt clau ſtrales:Quādoq̧ illa ꝯgregatio clauſtraliū:Qñq̧ aliq̄ diſtinctio breuis in quolibet libro.vñ verſus:Diſtiguit minuit:locat:ꝛ collectio fert̄.et inde capitulo las.i.ca pitulis aliqd̄ diſtinguere:vñ capitularim aduer.i.diſtin cte ꝑ capitula.ꝛ ꝑ cōpoſitionē recapitulo las.i.ꝑdicta ad memoriā reducere.Itē a capitulū hoc capitellum li dimi.in q̄libet ſui ſignificatione ſm Hug.Pap.etiā dic̄ Capitulū dictū q̄ſi alteri⁹ ſentētie caput.Capitula li broꝝ dicta ꝙ breuiter capiāt ꝛ cōtineāt aliquā ſentētiā ſiue quaſi caput ꝛ titulus maioris ſcripti.vñ capitulū clericoꝝ dictū:q: capitula ibi exponant̄.

C apo onis in capo vide.

C apparis.a cephas dicit̄ hec capparis ris:quedā herba vel virgultum:eſt ſimile lentiſco:q: habeat in ſūmitati bus rotūda ſemīnū capitula:ſicut dicit Hug.Diaſcori des vō dicit:ꝙ eſt frutex ſpinoſus expāſſus ſup terraꝫ vnctione plenus:ꝛ dr̄ ꝙ duriciē ſplenis ſup omnia me dicamina iuuat:ꝛ habet multas radices ꝛ magnas.na ſcit̄ in locis aridis ꝛ duris ꝛ marie in muris.ſemen eiuſ ſi cū ſale cōponitur eſcis aptum eſt:ventrem mollit co meſtum ꝛ vrinam prouocat.radix eius bibita paralyti cis mirifice prodeſt:menſtruis imperat.ſemen eius cū aceto coctum ꝛ ore retentum:dolorem dentiū mitigat ſimiliter ꝛ coriū radicis omnia iſta facere poteſt.radix ſi maſticet̄ dolorem dentiū mitigat.ſuccus eius auri i fuſus vermes occidit.Capparis corripit penul̄.ꝛ ꝑmā poſitione ꝓducit.vnde Marcialis:Capparis vt putri cepas allece natātes.Et ſcribit̄ per c vel per k ſm ꝙ ei⁹ origo greca eſt.vnde Eccleſiaſtes.xij.Diſſipabitur cap paris.debet etiā in penl̄.corri.

C apra pre domeſtica a caper dicit̄.Capra vō ſiluatica dicta quaſi capiēs ardua.vñ dicit Priſc.in.iij.libro:Ca preolus videt̄ a nominatiuo capreus eſſe:cuius femi ninū in vſu eſt caprea.nam capra a capro fit:ex quib⁹ capellus ꝛ capella fiunt dimi.

C aprarius rij:qui cuſtodit capras:a caper vel capra dr̄.

C aprea pree capra ſilueſtris dicta q̄ſi capiens ardua.Ca pre vt dicit Pap.ſunt ibices quaſi auices:eo ꝙ inſtar auium alta petant:ne ſiquando aduerſitatem feraruꝫ vel hominū ꝑſenſerint de altis cacuminib⁹ ſeſe precipi tantes ſuis ſe cornibus in ramis arboꝝ recipiūt illeſas vide etiam in dorcas.

C apreolus li dimi.tam capri q̄ȝ caprei.vnde hec capreo la ſimiliter diminutiuū:tam capre q̄ȝ capree:ꝛ corri.o. vide in capriolus.

C apreus.a caper vel capra dicitur hic capreus prei.i.ſil ueſtris caper:q: ſit ſimilis capro.vnde hec caprea pree

ſilueſtris capra. Et ſcias ꝙ caprei ⁊ capree dicunt̄ dorcades: ⁊ etiam ibices.

C apricornus ni cōponit̄ a caper ⁊ cornu: quoddā aīal ē qđ rinoceros ⁊ egloceros dicit̄. ⁊ dicit̄ capcorn⁹ q̄ſi caprina babens cornua. Capcornus etiā dr̄ quoddā ſid⁹ celeſte: cui⁹ cauda in effigie piſcis format̄: vt ī extrema ſui pte pluuias deſignet

C aprificus ci fe. gene. a carpo is: quedaꝫ herba ſic dicta: qꝛ pietes quib⁹ innaſcit̄ carpit ⁊ fodit ⁊ erūpit extra e latebris quib⁹ cōcepta eſt. vel dr̄ a fico: qꝛ ficus arbor ei⁹ remedio fecundet̄. vñ Perſius: Et que ſemel Jnt⁹ innata eſt rupto iecore exierit capficus. ſm Hug. Papias vō ſic dicit: Caprificus infructuoſa arbos in ſaxis monumenti naſcit̄. Caprificus arbor appellata: eo ꝙ parietes quib⁹ innaſcitur carpit: ⁊ corri. fi.

C aprigenus na nū penul̄. correp. qđ melius dicit̄ hic ⁊ hec caprigena gene. ſ. pecus genitum a capra.

C aprilis in caprinus exponit̄.

C aprinus: a capra vel caper dr̄ caprinus na nū: ⁊ hic ⁊ hec caplis ⁊ hoc le in eodem ſenſu penl̄. pduc. ⁊ ſubſtantiue hoc caple liſ: ſtabulum capraꝝ.

C apriolus li a capio pis dr̄. ⁊ ſunt caprioli cincinni ſiue vncinuli: quib⁹ ſe innectere vel ſuſpendere arborib⁹ ſolent vites: ſic dicti: qꝛ capiāt arbores ſm Hug. ⁊ Papi. dicit: Caprioli ſic dicti: qꝛ capiant arbores. ſunt enī cincinni ſiue vncinuli quib⁹ ſe innectere ⁊ ſuſpēdere arboribus ſolent vites: vt ſine lapſu ſuſtineāt fructus ſuos. ſed capreoli ſunt ſm Pap̄. filiū capre que acutū viſum babent herbas eligūt vt comedāt ad alta nituntur. ſed ſm Hug. capreolus eſt dimi. tam capri q̄ꝫ caprei: vt in ſuo loco dixi.

C aprona ne femi. gene. anterior a iuba equi: quaſi capiti prona: ⁊ deriuatur a caput.

C apſa ſe. i. ciſta vbi aliquid reponit̄: qđ etiam ꝓ qualibet parua domo dr̄. ⁊ dicit̄ a capio pis ſm Hug. ⁊ dicit̄ capſa: qꝛ capiat ī ſe atqꝫ ſeruet aliquid. vñ Pap̄. Capſa dicta: qꝛ capiat in ſe atqꝫ ſeruet aliquid.

C apſella le dimi. pua capſa.

C apſula le dimi. pua capſa: ⁊ corri. penl̄.

C apſus ſi maſ. ge. a capio pis. i. carruca vndiqꝫ cōtecta q̄ſi capſa: qꝛ multa capiat.

C aptencula le fe. ge. i. ſubtilis verboꝝ deceptio: ſicut ſūt ſophiſmata: ⁊ dr̄ a capio pis. vnde Marcian⁹ capella Captēculis ludis illigantibus.

C aptiuus ua uum. a capio pis dr̄ q̄ſi captus vel quaſi capite diminutus. vnde ⁊ ſic dicit̄ apud legiſtas: Jngenuitatis enim fortuna excidit ab eo. vnde hec captiuitas captiuitatis: ⁊ captiuo captiuas verbum actiuuꝫ: id eſt captiuum facere.

C apto tas taui tare verbū actiuū frequentatiuū: quod et ꝓ freqnēter capere ⁊ cape dr̄. ⁊ format̄ a capio captum tu u in o ſit capto tas. vñ captatio onis: rumor: cura popularis. Pſal. Captabam in animā iuſti.

C aptura re. i. captio a capio pis dr̄ Luc. v. Stupor circūdederat eū: ⁊ omnes qui cū eo erant in captura piſciuꝫ quam ceperant.

C apua pue: quedā ciuitas. vide in campania.

C apula le penl̄. corre. i. parua capa.

C apularis: in capulus vide.

C apullululum. a caput dicit̄ hoc capullulum li: ⁊ capedulū li. ⁊ hec caleptra tre in eodem ſenſu. ſ. mitra tegēs caput: que ⁊ alio nomine dicit̄ pilleuſ: galerus: calamatus: caliendrum: comatiū: caticulum. Caleptra tamen ꝓpe dicit̄ cuſia equi.

C apulus. a caput dicit̄ hic capulus li: quia caput eſt gladij. vel a capio: qꝛ ibi capit̄ gladi⁹ vt teneat̄. vnde capulo las verbum actiuū. i. ſcindere vel ſecare. vnde in decretis pontificum: lingua delatoris capulet̄. Capulus etiā dicit̄ lectus in quo mortui deferunt̄: qꝛ ſuper capita hominū deferat̄. vnde verſus: Eſt gladij capulus capuluſqꝫ cadauera portat.

C apus pi. i. falco auis a capiendo ſm Pap̄.

C aput pi is dr̄ a capio pis: qꝛ omnes ſenſus ⁊ etiā nerui ab eo initiū capiāt: ⁊ ex eo omnis viuendi cauſa oriat̄. ibi enī omnes ſenſus apparent. vnde ipſius anime que corpi ꝯſulit perſonā quodāmō gerit ſm Hug. ⁊ Pap̄. dicit: Eſt caput dictū: qꝛ capiat cunctos ſenſus. Caput etiā mentē ſigt; que caput eſt anime ſꝫ Hug. Et ponit̄ quādoqꝫ pro pncipio. vnde Propheta: Jn capite libri ſcriptum eſt de me. Quādoqꝫ etiā ponit̄ ꝓ fine: Eccleſi. xxxij. Habeat caput reſponſum tuū. Ponit̄ etiā quandoqꝫ ꝓ dominatu. vnde verſus: Pricipiū caput eſt: ps corporis ⁊ dominatus: ⁊ eſt finalis littera t: qđ patet ad gtm̄. Caput cōponit̄ cū bis ⁊ cū tris: ⁊ dr̄ biceps pitis: triceps tis ge. oīs: q̇ hēt duo vl̄ tria capita. Jnuenit̄ etiā biciput hoc triciput ge. neu. i. geminū vel trinū caput. cōponit̄ etiaꝫ caput cuꝫ occiduū: ⁊ dr̄ hoc occiput pitis. i. occidua vel poſtrema ps capitis. vel occiput cōponitur cuꝫ ob ⁊ caput: ⁊ dr̄ ſic quaſi cōtra caput: qꝛ ſit capiti retrorſum. ⁊ idem dr̄ occipitiū. Jtē componit̄ cū ſyncer⁹: ⁊ dicit̄ ſyncipiut pitis. i. pōr ⁊ anterior ps capitis: q̄ſi ſyncera ⁊ pura ⁊ patens ꝓpter capilloꝝ abſētiaꝫ Jtem componit̄ cū pre ⁊ dr̄ preceps: ⁊ cuꝫ ante ⁊ dicit̄ anceps: Et nota ꝙ cōpoſita a capio faciunt gtm̄ in pis vt princeps pis. ſed compoſita a caput faciūt genitiuuꝫ in tis: ſicut dixi in capio.

C arabrio onis: genus auis muſtelle ſimilis.

C arabus: parua ſchapha ex vimine facta ⁊ crudo corio cōtexta: vt eſt nauicula diſcurrens in pado.

C haracter ris grece: imago: nouus vultuſ: effigies: forma vel ſtil⁹: figura: lr̄a: ferrū quo note pecoribus inurunt̄. vnde ⁊ ipſa nota vel ſignum character dicit̄. ⁊ eſt maſ. gene. ⁊ cor. penl̄. gti. Sed pōt queri q̇d ſit caracter: et ī q̇b⁹ ordinib⁹ character impmat̄: Ad hō dico: Charact̄ ſm theologos eſt diſtinctiuū ſignuꝫ quo quis ab alijs diſtinguit̄ ad aliquid ſpūale deputatus. Sꝫ ad ſpūale pōt aliquis triplicit̄ deputari. vno mō vt aliq̇s in ſe ſpiritualia participet. ⁊ ad hoc quis deputat̄ in baptiſmo qñ iam deputat⁹ poteſt eſſe pticeps omnis ſpūalis receptionis. vñ character baptiſmalis eſt quaſi quedam ſpūalis potētia paſſiua. Alio mō vt ſpūalia quis in noticiā ducat per Chriſti forrē confeſſionē. Et ad hoc deputat̄ quis in confirmatione. vñ etiā in tpe pſecutionis eligebant̄ aliqui qui debebāt in loco pſecutionis remanere: ad publice nomē xpi ꝯfitēdū: alijs occulte ꝓcedētibus: ſicut patet in legenda ſancti Sebaſtiani. Tertio mō: vt etiā ſpūalia credentibus tradat. ⁊ ad hoc deputat̄ aliquis p ſacramētū ordinis. ⁊ iō ſicut in baptiſmo cōfert̄ character ⁊ in ordine: ita ⁊ in ꝯfirmatione. Et hec tria ſacramēta. ſ. baptiſmus: cōfirmatio ⁊ ordo: in q̇b⁹ confert̄ charater nō poſſunt iterari: quīn habeant effectum ſemp manentē ſine iniuria ſacramēti. Et ſcias ꝙ diſtinctio huius characteris in veteri lege figurata eſt Jn diſtinctione. n. filioꝝ iſrael ab egyptijs figurabatur character baptiſmalis. Jn diſtīctiōe timidoꝝ a fortib⁹ in bellis: character ꝯfirmatiōis. Jn diſtinctiōe leuitaꝝ a fratrib⁹ ſuis: charact̄ ordinis. De degradato an poteſtatē cōſecrandi amittat: dicemus infra qñ de miſſa

dicẽ: ⁊ corr. pmam character. vnde quidã: Exurit figt
res distinguendo character.

C haracterismus mi: descriptio forme alicuius: ⁊ dicitur
a character.

C haracto tas. i. scribere: ⁊ a character dr̃.

C aradrion: auis quedã alba tota: cuiꝰ interiora oculos
caliginosos curant. si viuere debet infirmꝰ appropinq̃
bit sibi: si vo mori fugit ab eo. Per medias noctes i sub
lime celi dr̃ volare: figt ⁊ Christũ. ita dicit Pap. In li-
bro aũt de ppetatibus ⁊ naturis rerum dicit sic: Caladriꝰ
sm phm est albi coloris nullam habens partẽ nigre-
dinis: cuiꝰ pars inferior ipsius femoris purgat caliginẽ
oculorum. cuius natura talis est q quando aliquis graui
detinet ifirmitate: si egritudo fuerit ad mortẽ caladriꝰ
auertat faciẽ suam a sic egrotante: ⁊ sine dubio tũc mo
rit homo. si autẽ infirmus debet conualescere: figit vi-
sum in ipm: ⁊ intendit in eũ quasi applaudens ei. ⁊ po
test scribi per c vl' per k kaladrius. Differt aũt caladriꝰ
ab auicula que dicit calãdra: que est auis sonora ⁊ ca
nora sicut merula: sicut dicit glosa Deut. xiiij. vbi dicit
Differunt ⁊c̃. vide in caladrius.

C aragma matis ge. neu. i. impressio: imago: vel littera. vñ
Auianus: Sicut nũmꝰ habet caragma Cesaris: sic hõ
habet caragma dei. ⁊ deriuatur a character.

C haraxis xis fe. ge. i. notatio: ⁊ dr̃ a character.

C haraxo xas. i. scribere: a character sm Hug. Pap. dicit
Charaxare: exinanire: scribere.

C arbasus si. a careo ⁊ basis: ⁊ dr̃ hic carbasus si: sed i plu
rali carbasa orum neu. ge. i. velum quasi carẽs base. i. sustẽ
tamento ab inferiori. Carbasus etiã dr̃ quoddã genus
vestis subtilissime. inde carbaseus ea eũ sm Hug. ⁊ vt
dr̃ hec carbasus in singulari vestis sinuosa: que tam vi-
ro q̃ mulieri conuenire potest. sed carbasa orum ad vela
nauium ptinet: ⁊ corr. penl'. vnde Ouidius epistolarum
Uidi precipiti carbasa tensa notho.

C arbo onis. a carpo pis dr̃: q ab igne carpat: vel potius
dr̃ a careo es: quia flãma careat. quãdo accensus ẽ dr̃
pruna. qum pruna extincta fuerit carbo vocat. ⁊ inde
hic carbonariꝰ rij: qui facit carbones.

C arbunculus. a carbo dr̃ hic carbunculus li tam p puo
carbone q̃ p lapide precioso ignito vt carbo: cuius ful
gor nec nocte vincit: ⁊ pro morbo quodã inuenit: q i
ortu suo rubeus fit vt ignis: postea niger vt carbo ex-
tinctus. vnde versus: Est lapis est morbus: carbo car-
bunculus extat.

C arcanus nomen ciuitatis vel loci: ⁊ corr. penl'.

C arcon: calcamo: arphat: emath: ciuitates in oriente.

C arcer. a coerceo es dr̃ h carcer ris: eo q reos coerceat:
in singulari ppe vbi rei claudunt: sed in plurali vnde q̃
drige emittunt: vel repagula anteposita: ⁊ dicit carcer
quasi capiens reos: ⁊ est etymo. nõ compositio. vnde h
carcerarius rij: qui carcerẽ facit vel custodit. ⁊ hic ⁊ h
carceralis ⁊ hoc le.

C archesia pocula: a loco carchesi vel spelunca vel sum-
mitas arboris nauis sm Pap. vnde Grecismus: Ast in
strumentũ dicas carchesia nauis. Hug. vo sic dic̃: Car
chesia sunt in cacumine arboris nauis trochee quasi f
littera p que funes trahunt. vnde ⁊ quedã vasa ad sil'i-
tudinẽ illorum facta carchesia dicunt. Trochee etiã sunt
vocate: q rotulas habeãt. trochos enim grece rota dr̃
latine. Itẽ carchesia sũmitas mali in q̃ corde cõcurrũt
vñ Lucanus: Ac vtinã sũmi curuet carchesia mali.

C ardia die: quidam morbus. s. cordis pulsus: ⁊ dicitur a
cardian quod est cor.

C ardiacus ca cũ penl'. cor. i. cordis pulsum patiẽs q̃si cor
ardens habẽs ppter sitim: ⁊ dr̃ ab ardeo ⁊ cor p cõpo-
sitionẽ. vel dr̃ a greco cardion qd est cor. vñ Iuuenal':
Cardiaco ciatum nũq̃ missurus amico. vel sit compo-
situm a cor ⁊ hio as: quasi cor hians habens ppter sitim
⁊ tũc dicet cordiacus: nõ cardiacus.

C ardian grece: latine dr̃ cor: ⁊ accentuat in fine.

C ardinalis. a cardine dicit hic ⁊ hec cardinalis ⁊ hoc le:
⁊ cardinarius ria rium in eodem sensu. s. qd ad cardinẽ
pertinet. ⁊ hic cardinalis lis: ablatiuo ab hoc cardinali
quia p eos mundus debet regi ⁊ gubernari ⁊ moueri
sicut ostiũ per cardinẽ. Quedã etiã virtutes dicunt car
dinales ad similitudinẽ cardinis in quo motus ostij fir
mat: quas nimirum virtutes vt dicit Gregoꝰ in tertia ho-
mel'. Ezechelis: Tũc veracit accipimꝰ qũ earum ordinem
custodimꝰ. Prima quidẽ prudentia: secunda fortudo:
tertia iusticia: quarta tempantia ẽ. Quid enĩ pdest pru
dentia si fortitudo desit. Scire enĩ cuiq̃ qd nõ põt fa-
cere: pena magis q̃ virtꝰ est: sed qui prudent intelligit
qd agit: ⁊ fortit agit qd intellexerit: iã pculdubio iustꝰ
est. sed iusticiã tempantia sequi dz: q plerũq̃ iusticia si
modũ nõ habet in crudelitatẽ cadit. Ipsa ergo iusticia
vera iusticia est: que se tempantie freno moderat: vt in
zelo suo quisq̃ feruet. sit etiã tempans: ne si plꝰ ferueat
pdat iusticiã: cuiꝰ seruare moderamĩa ignorat. Et vt di
cit Augꝰ in. xiiij. libro de trinitate: Iusticia est in subue
niendo miseris: prudẽtia in pcauendis insidijs: fortitu-
do in pferendis molestijs: tempantia in coercendis de-
lectationibus prauis. De his dr̃ i libro sapiẽtie: Sobri-
etatem ⁊ prudentiã docet: iusticiã ⁊ virtutẽ. sobrietatẽ
vocat tempantiã: ⁊ virtutẽ vocat fortitudinẽ. vide etiã
in dos dotis: ⁊ in virtus.

C ardo dinis incerti gene. dr̃ a carpo pis: q vertendo car
pat. vel dicit a cardian: ⁊ est cardo pua pars ostij. s. cu-
neus qui in foramine vertit. vnde ⁊ cardo dr̃ ipm fora
men aliquãdo. ⁊ dr̃ cardo a cardion qd est cor: q sicut
cor hominẽ regit ⁊ mouet: ita ille cuneus ianuã regit ⁊
mouet. Cardo etiã dr̃ extremitas rei. vnde ⁊ cardines ce
li dicũt extreme ptes axis sic dicti: q per eos vertit ce-
lum. Cardo etiã ponit p oportunitate vel articulo. vñ
prouerbialiter solet dici: Res est in cardine. i. in articu-
lo vel in oportunitate. Qui enĩ in cardine ẽ: leuiter po-
test intrare vel exire. vnde Uirgilius: Haut tanto cessa
bit cardine rerum.

C ardomomũ momi: herba quedã est: granum quoddam
spẽs aromatis: ⁊ pduc̃ mo sicut amomũ cĩnamomum.

C arduelis lis fe. gene. quedã auis dicta a carduis: q scir-
pis ⁊ carduis pascatur.

C arduus dui dicit a carpo pis: quasi carpus: Regum. iiij.
libro. xiiij. capitulo: Carduus libani misit ad cedrũ. Et
est carduus genus herbe spinose: cuiꝰ natura mordax
⁊ austera est: ⁊ ideo succus eius allopicias. i. capillorũ
fluxus curat.

C arectum ti: locus vbi crescit carex vel reponit: ⁊ deriua
tur a carex. Uirgilius in bucolicis: Titire coge pecus
tu post carecta latebas. Iob. viij. Aut põt crescere care
ctum sine aqua?

C areo res pteritum habet ⁊ suppletionẽ preteriti: ⁊ duo
supina. s. carui caritus vel cassus sum cassum su ⁊ cari-
tum tu. Caritum tu qd pbat cariturus: ⁊ cassum su: qd
pbat cassus sa sũ. carens caritꝰ vel cassus: cariturus vl
cassurus qd pbat cassus. ⁊ est idẽ carere qd nõ habere.
⁊ est neu. cũ oĩbꝰ suis cõpositis si aliq̃ ab eo vba cõpo-
sita ineniant sm Hug. ⁊ cor. ca. Ouidi. epi. Quod caret

alterna rede durabile nõ ẽ:ſed carus ra rũ ꝓduċ ca.vñ verſus:Sẽꝑ amore care ne te careas mihi care. Papi. dicit:Careo res rui caſſum:q̃ꝫuiſ cariturus ra rũ faciat ꝑticipiũ.⁊ ẜm hoc cariturus irregularit̃ formaẜ.

C arex cis fe.ge.quedã herba:⁊ vt dicũt canna paluſtris: ⁊ dr̃ a careo es:q2 robore careat ẜm Hug. Papias vo ſic dicit: Carex herba acuta: vulgo liſta. ⁊ corripit ri in obliquis:vt caricis.

C aria rie.i.caries.vide in caries.

C ariatharbe que et hebron diciẜ: ⁊ interp̃taẜ ciuitas q̃tuor.arbe enim quattuor cariath ciuitaſ:quia ibi ſepultus eſt Adam:maximus Abraam:Jſaac ⁊ Jacob cum vxoribus ſuis.

C ariathſepher interpretaẜ villa pulchritudinis:vel ciuitas litterarum.

C aribdis.a carina diciẜ hec caribdis quoddã periculum marinũ ſic dictuꝫ:q2 carinas abdet.i.abſorbeat. aquas enĩ accipit vt vomat:vomit vt accipiat. vnde Ouidius Euomit ⁊ potat dira caribdis aquas.vel caribdis quedaꝫ vetula voraciſſima fuit:que q2 boues Herculis furata eſt: a Joue fulminata eſt:⁊ in mare p̃cipiata:antiquas ibi exercet rapinas. vnde ille locus diciẜ caribdis ⁊ eſt h eiuſdẽ ſyllabe cũ d.vel caribdis vt dicit Papias mare eſt vertiginoſum in Sicilia dicta grece:qđ gurgitibꝰ occultis naues abſorbeat:ter in die ſtringit fluctꝰ ⁊ ter vomit.⁊ diciẜ caribdis quaſi carinas abdẽs: quia eas in mare ſubmergit.vide in ſcilla.⁊ deſinit actũs ſingularis in im ⁊ ablatiuus in i:vt caribdi.

C arica.a copia diciẜ hec carica ce.i.fructꝰ palme: ⁊ ficus ſicce:vel potiꝰ maſſa illaꝝ.vnde ⁊ a copioſitate ſunt nominate:q2 multe ſunt in maſſa.vel diciẜ a charis qđ eſt gratia:q2 tales fructꝰ gratioſi ſunt: ⁊ corr.penl'. Ouidiꝰ Quid vult palma ſibi vulgoſaq3 carica dici.

C haricia cie:in charitas eſt.

C arientiſmos.vide in q̃rta ꝑte in caplo de tropis.

C aries.a careo res dr̃ hec caries riei.i.putredo:q2 careat ſoliditate.ſed caries eſt ꝓꝑe lignoꝝ:putredo vo aliaruꝫ reꝝ.⁊ dr̃ ſic:quia eueniat lignis ſoliditate ⁊ virtute carentibus.⁊ hec caria rie in eodẽ ſenſu.

C arina ne.a cario is diciẜ hec carina ne: media ꝑs nauis q2 cũ remis currens diuidit aquas.vel potius dr̃ a curro ris carina quaſi currina. ⁊ eſt carina ꝓꝑe media ꝑs nauis.ſ.venter.ſed poniẜ quãdoq3 ꝓ ipſa naui. ꝙ auteꝫ dr̃ carina quaſi carens rima etymo.eſt:nõ compoſitionis oſtenſio:⁊ ꝓducit penl'.vnde quidã: Hic latus eſſe ratem:ventrẽ hic eſſe carinã.

C arinator toris.i. cõuiciator ⁊ maledictus: ⁊ deriuatur a carino nas.

C arino nas verbũ neu.i.arguere:vel cõuiciari:vel illudere:⁊ dr̃ a careo res.

C arinus ni:quidã vir a Terentio inductus:dictꝰ ſic quaſi carens noy.i.mente ⁊ ſenſu:a careo ⁊ noy. vel ſit h̃ etymologia:⁊ deriuaẜ a careo res.

C ario as.i.putreſcere:⁊ ẽ lignoꝝ:⁊ deriuaẜ a caria rie.

C ario is.i.diuidere verbũ actiuum.

C arioſus:a caria vel caries diciẜ carioſus ſa ſuꝫ.i. vetuſtꝰ putridus.⁊ compaẜ carioſus ſior ſiſſimus.vnde carioſe ſius ſiſſime aduer.

C aris grecũ ⁊ interp̃taẜ gratia:⁊ accentuaẜ in fine:⁊ ꝓõt ſcribi per k ſiue per c.

C ariſia ſie.i.lena vetus ⁊ litigioſa: ⁊ dr̃ a careo res.vnde ⁊ fallaces ancille cariſie dicunẜ:q2 veritate carent.

C ariſma matis gene.neu.i.gratia vel donũ gratie.⁊ diciẜ a charis quod eſt gratia:⁊ corr.penul'.genitiui.vnde q̃dam:Vult crux lucia cinis ⁊ cariſmata via:ꝙ det vota pia quarta ſequens feria.

C ariſteum ſtei gene.neu.genus marmoris viridis:a charis quod eſt gratia ſic dictũ: q2 ſit gratum ſculptoribꝰ: eius enim viriditas reficit oculos.

C ariſtia ſtie:in charitas vide.

C ariſto.a cariſteũ dr̃ cariſto ſtas.i.fulgere vl' cariſtare.i. gratias referre:vel letari:⁊ ẜm hoc deriuaẜ a charis.

C haritas.a charis quod eſt gratia dr̃ hec charitas tatis .i.dilectio vel reꝝ emptio difficilis:quod magis ꝓꝑe dr̃ hec charitudo dinis.⁊ hec chariſtia ſtie: qđ etiam dicitur feſtus ⁊ gratioſus dies:⁊ etiã ſuauitas ⁊ dulcedo ⁊ gratia.⁊ hec charitia in eodem ſenſu ẜm Hug. Papias etiã dicit:Charitia dies feſtus inter cognatos.Dr̃ autẽ charitas quaſi cara vnitas:q2 nos vnit caro.vñ Apl'us dicit:ꝙ charitas eſt vinculũ ꝑfectionis.i.ꝑfecte vnioniſ Signũ aũt charitatiſ eſt gaudere cũ gaudentibus ⁊ flere cũ flentibus.Jtẽ excuſatio ⁊ operimentũ delicti proximi:q2 vt dicit Petrus: Charitas opit multitudinem peccatoꝝ.vñ quãdo frater diuulgat delictũ ꝓximi:maxime vbi nõ põt eſſe correctio ſignũ eſt nullius vel ꝑue charitatis ad ꝓximũ.Quãdo aũt libenẜ opit ⁊ excuſat ẜm.ſ.deũ ſignũ charitatis eſt. Sed põt queri an mali ſiue peccatores ſint diligendi ex charitate:Dico ꝙ in malis eſt duo ꝯſiderare.ſ.naturã qua hoĩes ſunt ⁊ maliciã qua mali ſunt.quia ergo ẜm naturã ſuam ſunt ad imaginẽ dei ⁊ vite diuine ſunt capaces: iđ ẜm naturaꝫ ſuam ſunt ex charitate diligendi. Malicia aũt ipſoruꝫ cõtraria eſt diuine vite:⁊ ideo ipſa in eis odienda ẽ. vñ Augꝰ dicit:Sic diligendi ſunt homines: vt eoꝝ nõ diliganẜ errores. Sciendũ tamẽ ꝙ in peccatoribus q̃ꝫdiu in hac vita ſunt:adhuc rõne nature hũane manet poſſibilitas ad gratiã: nõ autẽ in damnatis ⁊ demonibus ⁊ ideo nõ eſt ſimilis ratio de peccatoribus ⁊ damnatiſ vnde patet ꝙ damnati nõ ſunt diligendi ex charitate: lꝫ peccatores in hac vita ex charitate diligi debeãt:nec etiã pro damnatis eſt orãdum.Et ꝙ diciẜ: Diligite inimicos veſtros:⁊ bñfacite his q̃ oderũt vos:⁊ orate pro perſequẽtibus ⁊ calũniantibus voſ.intelligiẜ donec ſũt in vita iſta in qua orationes noſtre eis prodeſſe poſſũt vnde dicit Gregoriꝰ Moraliũ.xxxiiij. Orant ſancti pro inimicis ſuis:eo tꝑe quo poſſunt ad fructuoſam penitentiã eoꝝ corda cõuertere:atq3 ipſa cõuerſione ſaluare.vide in dilectio:⁊ in zelus:⁊ in ſcandalũ:⁊ in ꝑfectio ⁊ in inimicus. Jteꝫ ad quid valeant bona opa extra charitatẽ facta:habes in opus.vide etiã in p̃ceptũ. Jtẽ ꝙ charitas eſt porta paradiſi habes in romphea. Jtem vide in vita. Nota hic ꝙ bona opa in charitate facta etiã ſi trãſeãt actu:manẽt tñ quãtũ ad meritũ in dei acceptatione.Et ẜm hoc ꝙ ſic manẽt habent efficaciã q̃ꝫtum in ipſis eſt inducendi facientẽ ad vitã eternã: ⁊ ſic dicũẜ viua remanere:ſed ꝙ effectũ in peccatorẽ nõ habent eſt ꝑ accidẽs ꝓpter peccatũ qđ facit peccatorẽ indiſpoſitũ ad ꝑcipiendũ effectũ p̃cedentiũ meritoꝝ.non autẽ ꝙ ab ipſis operibꝰ aliquid demaẜ:qum in ſuo fieri efficaciã predictã obtinuerint: hoc ipſo ꝙ ex charitate ſunt elicita:qđ eis ſequens peccatũ auferre non poteſt. ⁊ ideo remota indiſpoſitione a peccatore ꝑ penitẽtiam.opera illa p̃cidentia effectũ ſuum in ipſo iteꝝ habere incipiũt.⁊ ẜm hoc viuificari dicunẜ. nõ ergo opa p̃us viua moriunẜ in ſe:ſed moriunẜ per accidens quo ad ipm effectuꝫ. ⁊ ideo remoto illo accidente viuificari dicũẜ.ſi aũt p̃dictꝰ peccator moriaẜ in peccato mortali tũc bona p̃cedẽtia nõ ꝓſũt ſibi ad meritũꝫ vite eẽne:ꝓ

ſunt tñ iuſtis ⁊ ꝑſeuerantibus in penitētia: ⁊ etiā beatis
vñ in Apoca.cap̄.iij. Tene qđ habes: vt nemo accipiat
coronā tuā. quod duob⁹ modis pōt intelligi. ſi enī itel
ligaẗ de corona pñtis iuſticie dr̄ coronā eius alius acci
pere: dū opa ipſi⁹ in charitate facta q̄ ſibi ⁊ aliiſ ꝓderāt:
ſm ꝙ ſpirituſ charitatis facit cōia merita ſanctoꝝ: ipſo
peccāte ſibi ꝓdeſſe deſinūt ad meritū vite eterne. eoꝝ
tñ fructus in illis manet q̄ in gr̄a ꝑſeuerāt: nō tñ ita ꝙ
eadem numero gratia que eſt in vno: ipſo peccante in
altero fiat. Silr̄ etiā exponiẗ ſi intelligaẗ de corona fu
ture glorie: q2 ſancti in pr̄ia exiſtētes gaudēt de omib⁹
meritis ſanctoꝝ q̄ in mūdo ſūt. vñ aliquo peccāte: cui⁹
multa merita preceſſerūt: gaudiū illoꝝ meritoꝝ in eter
nū manebit in beatis: qđ ipſe peccando amiſit: ⁊ nō ita
ꝙ gloria que ꝑdeſtinata eſt vni alteri deẗ. Opera v̄o q̄
fiūt in mortali mortua ſunt. ⁊ iđ adueniente penitētia
illa bona nō reuiuiſcūt. vnde verſus: Illa reuiuiſcūt q̄
mortificata fuerunt. Uiuere non poſſunt: que mortua
nata fuerunt. An penitētia poſſit iterari: habes in pe
nitentia. Utrū inuidens fratri: ⁊ inde dolēs poſſit eē
in charitate: require in inuideo.

Charitudo dinis: in charitas exponiẗ.

Carmeluſ qui hebraice chermel dr̄: mōs eſt in ꝯfinio pa
leſtine atq̄ fenicis: ſed nō ille de quo nabal carmelus.
Ille enī mons eſt galilee in terra ꝓmiſſionis.

Carmen minis: dr̄ a carmētis: dea carminū. vel dr̄ carmē
q̄ſi carens mēte: q2 illi qui illud canebāt mente carere
credebanẗ. vel dr̄ a carpio pis: q2 carptim ꝓnuncieẗ: et
dr̄ carmen q̄cq̄d pedib⁹ cōtineẗ. Carmen etiā diciẗ ſcri
ptuꝫ de aliquo delectabili cū metro: vt ī Boetio: Car
mina qui quōdā ſtudio florēti pegi. Carmē etiā diciẗ
q̄libet cant⁹ cū metro. vñ liber odaꝝ intitulaẗ liber car
minū. i. cantuū: q2 q̄libet eius diſtinctio cātabilis ē. vñ
carmineus nea neū: ad carmē ꝑtinēs.

Carmentis tis fe.ge. dea carminū fuit: mater Euandri: et
diciẗ a carpo pis.

Carmino nas vel carminor naris. i. carmina facere ⁊ dr̄
a carmen minis: ⁊ etiā ad lanā ꝑtinet: vt carminare la
nā q̄ſi carpere vel purgare.

Carnalis: in caro eſt.

Carnariū rij: loc⁹ vbi carnes reponunẗ: ⁊ diciẗ a carne.

Carneus nea neum: in caro vide.

Carnicula le dimi. ꝑua caro.

Carnifex cis cōis ge. i. homicida vel macellator: ⁊ diciẗ
a carnifico cas: ⁊ cor. ſi. ſm Hug. Papias v̄o dicit: Car
nifex diciẗ q2 carnem facit.

Carnificina ne ꝓdu. penl̄. fe. gene. i. macellū: ⁊ dr̄ a carni
fex. vñ Aug⁹ in quodā ſermone Stephani: Carnifici
nam itaq̄ ſui furoris iudeus exercuit: ſed ouē ſuā Da
uid noſter de ore frementis excuſſit.

Carnificiū ficij: officiū vel act⁹ carnificis: ⁊ dr̄ a carnifex.

Carnifico cas: penl̄. cor. i. facere carnes: vel interficere: vl̄
lacerare. ⁊ ꝯponiẗ a caro ⁊ facio. ⁊ ꝯponiẗ carnifico cū
ex: ⁊ dr̄ excarnifico cas. i. dilacerare: vel cruciare.

Carnulētus ta tū ꝯponiẗ a caro ⁊ lentos qđ ē plenū: ⁊ ē
carnulētus plen⁹ carnibus. ſ. pinguis ⁊ craſſus. ⁊ ꝯpaẗ
carnulent⁹ tior tiſſim⁹. vñ carnulēte tius me aduer. vñ
hec carnulentia tie. i. craſſitudo.

Caro nis fe.ge. dr̄ a creos vel a creo as. vel dr̄ caro: quia
cara eſt. Et eſt caro ex quattuor elemētis compoſita ⁊
cōpacta. naꝫ terra in carne eſt: aer in halitu: humor in
ſanguine: ignis in calore vitali. ⁊ dr̄ ꝓp̄e caro que viuit
idē ⁊ corp⁹. corpus qđ nō viuit: idē nō caro. ſed iaꝫ la
xius vtimur iſto vocabulo caro. Itē ꝓp̄e caro in ſingu
lari humana: carnes ī plurali q̄libꝫ alie: porcine: peco
rine vel alie. vnde carneus nea neū: quod eſt ex carne
vel pinguis. ⁊ carnoſus ſa ſū. i. craſſus. ⁊ compaẗ carno
ſus ſior ſimus. vnde carnoſe ſius ſiſſime aduer. vnde h̄
carnoſitas tatis. i. craſſitudo. Itē a caro hic ⁊ h̄ carna
lis hoc le. i. carneum vel qui ſequiẗ fragilitatē carnis q̄
fragile vel quod ꝑtinet ad carnē. vnde carnaliẗ aduer.
⁊ hec carnalitas tatis. Et habet ꝑmā breuē caro: ſꝫ cha
rus ra rū ꝑmaꝫ ꝓducit. vñ quidā: Uilis ſepe caro mea
fit ꝑ munere charo. Et ſcias ꝙ Apoſtol⁹ qum dicit
Caro ⁊ ſanguis regnū dei nō poſſidebūt: ꝙ carnis ⁊ ſā
guinis nomine nō ſubſtantiā veri corpis: ſed corrupti
onē mortalitatis ſigt̄: ſic ipſe ꝯſequenẗ expoſuit dicēs:
Nec corruptio incorruptelā poſſidebit. qđ enī dixerat
Caro ⁊ ſanguis dicit corruptionē. ⁊ ꝙ dixerat regnuꝫ
dei: nūc dicit incorruptelam. aliẗ nanq̄ ſm Grego. ca
ro in ſcriptura ſacra iuxta naturā: aliẗ iuxta culpā: aliẗ
iuxta corruptioneꝫ mortalitatis que ex culpa cōtingit
appellaẗ. Iuxta naturā quidē qum dicit in Geñ. Hoc
nūc os ex oſſib⁹ meis: ⁊ caro de carne mea. Et verbum
caro factū eſt ⁊ habitabit in nobis. Iuxta v̄o culpā: qđ
dr̄: Caro ꝯcupiſcit aduerſus ſpm̄: ⁊ ſpūs aduerſus car
nem. Iuxta corruptibilitatē aūt qū dr̄ ꝑ ꝓphetā: Et re
memoratus eſt: q2 caro ſunt. i. fragiles ⁊ moribundi
vñ ⁊ recte ſubditur: Spūs vadens ⁊ nō rediens. Re
gnum itaq̄ dei caro nō poſſidebit. i. caro iuxta culpaꝫ
⁊ mortalitatē: ⁊ tamē caro iuxta naturā regnū dei poſ
ſidebit. vide in homo.

Carolus li: penl̄. corr. rex Francie fuit.

Carpentarius rij: q̄ facit vel q̄ ducit carpentū. dr̄ tñ gene
raliter oīs artifex lignari⁹ carpentarius: ⁊ dr̄ a carpen
tum ti. ⁊ a carpentarius hic carpētariolus li dimi.

Carpentum ti. a carpo pis diciẗ hoc carpentū ti quoddā
genus curruū. ꝙ aūt diciẗ carpentū quaſi carrus pom
paticus: quia in pompis ſolet haberi: potius videẗ ety
mologia q̄ꝫ ꝯpoſitionis oſtenſio.

Carpo pis pſi ptum carpe verbū actiuū. i. reprehendere:
diminuere: incidere: diſſipare: preparare: purgare: aufer
re. vnde quidam: Carpit: diminuit: capit: aufert: ⁊ rep̄
hendit. Et carpo ꝯponiẗ ⁊ dr̄ diſcerpo pis: decerpo piſ
excerpo pis. ⁊ ab iſtis omnibus verbalia. ⁊ ſunt actiua
ſicut ⁊ primitiuum.

Carpobalſamū. balſamū cōponiẗ cum carpos vel xiros
quoꝝ vtrūq̄ interp̄taẗ fruct⁹: ⁊ dr̄ hoc carpoſalſamuꝫ
mi: vel hoc xirobalſamū mi. i. fruct⁹ ſiue ſemen balſami
vel liquor qui fit ex eius fructu ſiue ſemine.

Carpoforus. a carpos qđ eſt fruct⁹ vel ſemen ⁊ foros qđ
eſt ferre cōponiẗ hic carpoforus ri: quidā de⁹ pagano
rum qui latine interp̄taẗ fructifer vel vberrimus.

Carporo ras. i. ſauciare: ferire: ⁊ dr̄ a carpos qđ magis vi
deẗ deriuari a carpo pis.

Carpos grece: latine fructus vel ſemen.

Carptim aduer. i. ſparſim: diſtinctim: diuiſim: carpendo
eligenter: ⁊ dr̄ a carpo pis.

Carrena: ⁊ publica penitētia: ⁊ quadragena idem ſunt.
Qui igiẗ iſtam penitentiā facit quadraginta dieb⁹ nō
intrat eccleſiā: ⁊ lanea veſte indut⁹: ab eſcis ⁊ potib⁹ q̄
interdicti ſūt: a thoro gladio ⁊ equitatu illos ſupradi
ctos dies abſtinet. In tertia aūt ⁊ quinta feria ⁊ ſabba
to aliquo genero legumin̄u ac holerib⁹ pomis vel piri
vel piſciculis cū modica ceruiſia vtaẗ tempate. Hec oīa
ꝓbanẗ extra de homicidis.

Carruca. a carrio is quod eſt diuido dicitur hec carruca
ce: q2 currendo diuidit terraꝫ. Iſa. lxvi. Et adducēt oēs

fratres veſtros ꝛc̃.ꝛ in lecticis ꝛ in mulis: ꝛ in carrucis Jtē a carrio is dꝛ hic carrus ri eadē rōne. Quidā tamē dicūt ꝙ carrus dꝛ a cardine rotaꝝ ſm Hug. Papi. vō dicit: Carrū ri a cardine rotaꝝ quattuoꝛ vel ꝙ currēdo ſonet vel quaſi currus.

C arrus ri ſm Hug. maſ. ge. ſm Pap. hoc carrū ri. vide in carruca: genus eſt vehiculi.

C arta te. a careo res: qꝛ caret pilis ꝛ carnibus. vnde hec cartula le penul. coꝛꝛ. dimi. ꝛ hic cartularius qui cartas facit ꝛ pꝛepat.

C arthago ginis. a cartha ꝛ ago agis ꝯponiꝛ hec carthago ginis quedā ciuitas: qꝛ fuit circūdata coꝛio bouis. vñ hic ꝛ hec carthaginēſis ꝛ hoc ſe. ꝛ adiectiue etiā declinaꝛ hic ꝛ hec carthaginēſis ꝛ hoc ſe: ꝛ ꝑducit tha. ꝛ poteſt ſcribi per k. Et ſcias ꝙ carthaginēſis foꝛmaꝛ ab hoc genitiuo chartaginis: remota s ꝛ addita enſis. vñ pꝫ ꝙ habet i antepenul. ſyllaba: vt piſtoꝛis piſtoꝛienſis: ſic oſtēdi in tertia parte: vbi egi de deſinentibus in enſis. multi tñ ſubtrahūt i in ꝓnunciatione cā euphonie: ꝛ dicunt carthaginenſis. vide in feniceon.

C artallum li: caniſtꝝ: cophinus: vel vas quo moꝛtui efferunꝛ. Hiere. vi. Conuerte manū tuā q̄ſi vindemiatoꝛ ad cartallum: ſed hic meli⁹ ſcribiꝛ p q ſicut in loco ſuo dicetꝛ ſm Hug. ſm Pap. dꝛ hic cartall⁹ maſc. ge. vnde ſic dicit: Cartall⁹. i. cophinus vel caniſtꝝ.

C artallus grece: fiſcella latine.

C artilago. a careo dꝛ cartilago ginis. i. naris vel auris vl̕ alterius rei oſſea teneritudo ꝛ ſine medulla: qđ genus auricule ꝛ narium diſcrimina ꝛ coſtaꝝ extremitates habent. ꝛ dꝛ ſic qꝛ leui attritu caret doloꝛe dum plectiꝛ. ꝛ vt dicit Pap. Cartilago oſſis ſpēm habet: foꝛtitudineꝫ nō habet ſicut diſcrimen nariū ꝛ auricule. Job. xl. Cartilago illi⁹ ꝛc̃. ꝛ ꝑducꝫ penul. vñ Alexander: Cartilago riget eadē mage carne rigeſcit.

C aruncula le dimi: ꝑua caro ſm Hug. ꝛ Pap.

C harus. a charis qđ eſt gratia dꝛ charus ra rū in duab⁹ ſignificationibus: chaꝝ dilectū: carum cui⁹ emptio eſt difficilis: ꝛ compaꝛ charus riſſim⁹. vñ chare ri⁹ riſſime aduer. ꝛ ꝑducꝫ cha: ſed caro nis ꝑmā coꝛ.

C aſa ſe fe. ge. ꝑua dom⁹: ꝛ dꝛ a cadus di ſm Hug. Sapi. xi. Et in locis deſertis fixerunt caſas. vel ſm Papiam Caſa eſt agreſte habitaculū palis: virgultis: arūdinib⁹ ꝗꝫ ꝯtextū quib⁹ ꝓſit tueri a vi frigoꝛis vel caloꝛis.

C aſdei: in chaldei vide.

C aſeolus li dimi. ꝑuus caſeus.

C aſeus ſei dꝛ a cado dis: qꝛ facile cadat ꝛ cedat. vel diciꝛ a careo: qꝛ ſepe caret quaſi carens: ꝛ ꝑdu. ca. vnde q̄dā Caſeus anguilla moꝛtis cibus ille vel illa: Ni bibas et rebibas ꝛ rebibendo bibas.

C aſia. a cado dis dꝛ hec caſia ſie: quedā herba cui⁹ flos cito cadit. vñ caſia flos illiuſ vel liquoꝛ inde fact⁹: ꝛ ſcribi debet per vnū s. vnde i pſalmo: Myrrha gutta ꝛ caſia. ꝛ in Job vltimo ꝑ eius ſecunda filia: coꝛ. eni ca. vñ Perſius in vltima ſatyra: Hec ſibi coꝛrupto caſiā diſſoluit oliuo. Jtē Oui. iii. xv. Metha. Qui ſimulas caſias ꝛ nardi lenis ariſtas. Jteꝫ in Auroꝛa de ſecūda filia Job dꝛ: Que redolet caſia germana ſecunda vocaꝛ. ꝛ poniꝛ inter ſpecie s aromaticas ab Jſid.

C aſleu nouēber mēſis qui eſt nonus: ꝛ accentuaꝛ i fine.

C aſma matis ge. neu. i. poꝛticus aeris vel fulgur ethere: ꝛ eſt grecū. latie dꝛ fulgetra. vñ caſmatiſſo tiſſis tiſſere verbū excepte actionis ſoli deo ꝯueniēs ſm Hug. Papias vō dic. Caſma hiatus terre dū rumpiꝛ terra.

C aſmatiſſo tiſſis: in caſma eſt.

C aſoma me: actus mulieriſ qua mulier caput ſcalpit: a cado dis dicta eo ꝙ cadere facit imunda.

C aſſabundus da dū: i. caſſus: fruſtratus: ꝛ dꝛ a caſſuſ qđ eſt vanus.

C aſſarius rij. i. retiarius: a caſſis dꝛ qui retia facit.

C aſſicula le. a caſſis dꝛ hec caſſicula le ꝑuum rete quod ꝛ caſſilis dꝛ. vel diciꝛ caſſilis a careo: qꝛ careat ſoliditate in foꝛaminibus.

C aſſida in caſſis vide.

C aſſidilis dilis fe. ge. ꝛ hoc caſſidile lis neu. ge. dꝛ ſacculus: pera: ſarcipium: ficaciū: marſupium: mocul⁹: loculus: crumena ſꝫ Hug. Papias etiā dicit: Caſſidilis pera poſtoralis: ꝛ ꝑdu. penl̕. Thobias: Caſſili ꝓfert ancillare iecur: ꝛ coꝛ. penl̕. hic: ſed hoc accidit cā metri. Quidam legūt ibi caſſiduli ꝑ u in Thobia. viii. ca. vbi diciꝛ Protulit de caſſiduli ſuo ꝑtē iecoꝛis. ꝛ ita inueniꝛ i antiquis biblijs. ꝛ hoc vult Hug. ꝛ Pap. Quedā tñ biblie noue hñt de caſſidili ſuo: ꝛ coꝛ. penl̕. ꝛ declinaꝛ caſſidilis lis. Quidā legūt ibi caſſidili ſuo declinantes caſſile lidis: ꝛ coꝛ. penl̕. ſiue li. Quidā etiā dicūt ꝙ caſſidile dꝛ pera aucupis in moduꝫ reticuli facta: in qua ponit aues quas in caſſe. i. in reti capit. Et dꝛ caſſidile: qꝛ q̄cquid capiꝛ in caſſe ſedet incluſum in caſſidilibus: vel diciꝛ q̄ſi caſſis ſedile: qꝛ bꝛeue eſt vt ſedile. i. fundus caſſiſ ꝛ ſimili modo reticulatum.

C aſſilis lis: in caſſicula vide.

C aſſis. a caput dꝛ hec caſſis dis. i. galea: qꝛ caput tegat et eſt de ferro: ꝛ ē ꝓpe militū. galea vō ē coꝛio eſt: dicta a galeon qđ ē coꝛiū: ꝛ eſt peditū. ꝛ facit caſſis actm̃ caſſidē vel caſſida. vñ ꝛ ſumiꝛ hec caſſida de: idē qđ caſſis vel dꝛ caſſis a careo: qꝛ īt⁹ ſit inanis ꝛ caſſa. Reguꝫ ꝓmo libꝛo caplo. xvij. Caſſis erea ſup caput eius.

C aſſis ſis maſ. ge. i. rete: ꝛ vt dicit Jſido. ꝓpe eſt gen⁹ venatoꝛie retis. ꝛ diciꝛ a capio: qꝛ capiat. vel diciꝛ a careo quia careat ſoliditate in foꝛaminibus. diciꝛ ꝛ hic caſſis dis ꝓ helmo. vnde verſus: Fallit aues caſſis: munit caput enea caſſis. Si caſſis caſſis dicas: ſigꝫ tibi rete. Sꝫ galeā ſigno qū caſſis caſſidis aio.

C aſſo ſas ſaui ſare. i. frāgere: deſtruere: annihilare: vanuꝫ facere: ꝛ eſt actiuū: ꝛ deriuaꝛ a caſſus nomine.

C aſſus ſa ſum diciꝛ a careo res: quia habet ꝑteritū carui ꝛ ꝑ ſuppletionē caſſus ſa ſum. Et nota ꝙ caſſus. i. ꝑuatus: ꝑticipiū eſt. caſſus vō. i. vanus nomen eſt. inde caſſabundus da dum.

C aſtanea nee fe. ge. tam ꝓ arboꝛe q̄ꝫ ꝓ fructu: ꝛ diciꝛ a caſtro ſtras: qꝛ eius fruct⁹ in modū teſticuloꝝ gemin⁹ intra folliculū recōditus reijciꝛ quaſi caſtratus.

C aſtellanus. a caſtꝝ diciꝛ caſtellanus na nū qui inhabitat caſtrum. ꝛ hic caſtellarius rij: dominus caſtri vel q̄ pꝛeeſt caſtris.

C aſtellum li. a caſtꝝ dꝛ hoc caſtellū li: ꝛ hoc caſtelluluꝫ ambo dimi. Caſtelluꝫ etiā dꝛ cōductus vel receptaculum aque: vel vas ad aquā recipiendā: ꝛ videꝛ ſic dici qꝛ ad modū caſtri ſit diſpoſitum.

C aſterium ſterij: locus vbi remi collocanꝛ: ꝛ dꝛ a caſtro vel a caſtris.

C aſtifer ra rum penul̕. coꝛꝛep. qui flagella poꝛtat: vt caſtiget: a caſtus ꝛ fero fers dꝛ.

C aſtigo gas: a caſtus ꝛ eſt verbū actiuuꝫ. ꝛ caſtigare: caſtum facere: vel coꝛꝛigere: vel cōmouere. vnde i pſalmo Caſtigās caſtigauit me dominus. ꝙ autē diciꝛ caſtigare quaſi caſtū facere vel agere: poti⁹ videꝛ etymolo. q̄ꝫ compoſitio: ꝛ ꝓducit ſti.

C aſtimonia. a caſtus dꝛ hec caſtimonie. i. caſtitas.

Caſtor ſtoris maſ.ge.quoddã aĩal eſt ſic dictũ a caſtro caſtras:q2 quum ſentit venatores ſe ſequẽtes ſeipm caſtrat:vt euadere poſſit:ſciẽs ſe fugari ꝑpter teſticulos Teſticuli enĩ ei⁹ apti ſunt medicaminib⁹.Idem ⁊ fiber fibri:⁊ beuer:⁊ canis ponticus dr̃ ſm Hug. Iſi.etiã in xii.libro etymo.ca.de beſtijs dicit:ꝙ qñ ꝓſenſerit venatorẽ ſe caſtrat ⁊ morſibus virilia ſua amputat.⁊ phyſiologus hoc etiã dicit.Quidã tñ opinant̃ hoc falſum eſſe dicẽtes:ꝙ caſtor nõ eſt tante diſcretionis:ꝙ ſciret ſe liberare talit̃.⁊ h̓ quotidie p3 ĩ caſtorib⁹:q̃ ĩ diuerſis locis inueniunt̃. vñ qđ dictũ eſt de caſtratiõe caſtoris ñ de caſtorib⁹ q̃ fibri dicunt̃:ſed de quibuſdã alijs aĩalibus caſtoribus aſſimulantib⁹ in teſticulis eſt forſitan intelligendũ. Eſt aũt caſtor aĩal mirabile ⁊ mõſtruoſum: Uiuit ĩ terra ⁊ in aqua: natat in aqua vt piſcis: ĩ terra ambulat ſicut alia aĩalia: cauda ei⁹ in oĩbus naturam piſcis h3 ⁊ ſapit:h3 enĩ ſquamas ⁊ ſpinas queadmodũ piſcis:reliquũ corp⁹ carneũ ẽ:naturã hñs quadrupediſ aĩalis:⁊ nõ comeditur in ieiunijs.cauda võ eius comedit̃ in ieiunijs.Eſt aũt caſtor in magnitudine admodũ parui canis:hñs pedes q̃ſi caninos a parte poſteriori cum quib⁹ pncipalr̃ ambulat: a parte võ anteriori h3 pedes q̃ſi anſerinos cũ quib⁹ pncipalr̃ in aquis natat. dentes hẽt acutiſſimos:pellẽ pcioſam.Itẽ inuenit̃ caſtor oris ꝓ quodã ſigno celeſti.vñ dicit Pap. Caſtor ⁊ pollux apud paganos dĩ ſunt habiti:quos etiã inter ſidera ſuxerũt:quod ſignũ dicit̃ gemini.Itẽ Iſido.in tertio lib. etymo.vbi agit̃ đ noĩbus ſtellar̃ ſic ait:Caſtorẽ ⁊ pollucẽ poſt mortẽ int̃ ſidera notiſſima ꝯſtituerũt: quod ſignum gemini dicunt:⁊ corripit penul.genitiui caſtoris in vtraq3 ſignificatione.

Caſtoreum.a caſtor dr̃ hoc caſtoreũ rei.i. medicamentũ quod fit đ teſticulis caſtoris.⁊ adiectiue declinat̃ caſtoreus rea reum: vt caſtorea caro.i. caro caſtoris: vel de caſtore exiſtens.

Caſtra ſunt vbi milites ſteterũt:dicta quaſi caſta: vel q2 ibi caſtret̃ libido.Caſtr̃ võ ſingularit̃ opidũ ſm Pap. Hug.võ dicit:Caſtr̃ tri dicit̃ a caſtro as:q2 caſtret̃ licẽtia ibi inhabitantiũ ne paſſim vagari liceat: ⁊ pateant hoſtibus.Eadẽ rõne dicunt̃ ⁊ caſtra in expeditione tm̃ in plurali numero:vel q2 ibi tanq3 caſti debent eſſe.luxuria enĩ vires eneruat.vel dicit̃ caſtr̃:q2 in alto loco ẽ ſitum:quaſi caſa alta.

Caſtrametor taris.i.diuidere:vel ponere:vel mutare caſtra:vt caſtrametati ſunt filij iſrael.i.poſuerũt caſtra vl̃ mutauerũt ⁊ ẽ compoſitũ a caſtra ⁊ metor taris:qđ dicit̃ a metior:vel muto tas ſm Hug.quãdoq3 aũt inuenit̃: Caſtra ſunt metati:ita ꝙ ſunt due dictiões. Deut. pmo:Metabunt̃ aũt caſtra filij iſrael. ⁊ pduc me caſtrametor taris.vñ Lucanus in pmo: Audax heſpereos veniam metat̃ in agros.

Caſtrenſis.a caſtro vel caſtris dicit̃ hic ⁊ hec caſtrenſis ⁊ hoc trenſe.⁊ eſt ſm Pap. caſtrenſis dignitas vel honor caſtrorum.

Caſtrimargia gie.i.cõcupiſcẽtia gule: ventris ingluuies: a caſtus ꝑ contrariũ dr̃:q2 nõ facit caſtos.

Caſtro tras traui verbũ actiuũ: ⁊ dr̃ gall⁹ caſtratus: qñ ei amputati ſunt teſticuli.⁊ inde vbalia.

Caſtrum tri in caſtrum exponit̃.

Caſtus ta tum:dr̃ a caſtro tras.vnde dicit Pap.⁊ Hug. Caſtus olĩ pmo a caſtratione dict⁹:poſtea placuit veterib⁹ etiã eos ſic noĩari qui ꝑpetuã libidinis abſtinentiã pollicent̃.⁊ compat̃ caſtus tior tiſſim⁹. vñ caſte tiſſime aduer.⁊ hec caſtitas.Et ẽ caſtitas ꝓpe corporis incorruptio:ſed cõtinẽtia ẽ p⁹ corruptionẽ luxui abrenũciatio.dr̃ tñ ꝯtinens nõ ſolũ in caſtitate: ſed etiã in cibo ⁊ potu ⁊ ira ⁊ coitu ⁊ in alijs. Quidã caſtitatẽ in cõiugijs ſpũalibus:cõtinentiã in virginib⁹ intelligunt Illa aũt eſt vera caſtitas q̃ nec mẽte polluit̃. Conſueuit etiã a quibuſdã diſtingui triplex caſtitas. Eſt nãq3 caſtitas virginalis: matrimonialis:⁊ vidualis.⁊ in q̃libet iſtar̃ homo fidelis ſaluari põt.

Caſula le pua caſa.caſula etiã dr̃ vulgo planeta pſbyteri q2 inſtar pue caſe totum hominẽ tegit.

Caſus ſus ſui dr̃ a cado dis. ⁊ a caſus hic ⁊ hec caſualis ⁊ h̓ le. ⁊ inde caſualit̃ aduer. ſm Hug. Pap.võ ſic dic: Caſus a cadendo dict⁹:per eos enĩ inflexa nomina variant̃:⁊ cadũt tã ſenſu q̃ lr̃a. De caſu accidẽte noĩs ſupra require in tertia pte:vbi egi de caſu nomĩs. Caſus diuerſa ſigt̃.nam caſus ẽ lapſus:ruina:fortuna:euẽuent⁹:omen:periculũ.Caſus aũt vel fortuna ſũt cauſe per accidens rari⁹ euenientiũ in his reb⁹ que ꝓpt̃ aliqd aliud fiant:vt qui cã videndi amicũ exiuit: lapide ſua grauitate cadẽti eſt percuſſus.vel vt dic Boetius in.v. de ꝯſolatione:Caſus eſt inopinatus euent⁹ ex cõfluentibus cauſis in his q̃ ob aliquid aliud gerunt̃: ſicut qñ vnus abſcondit aur̃:⁊ alter effodiẽſ terrã ob aliud idẽ inuenit.h̓ igit̃ fortuitu credit̃ accidiſſe:ſed nõ de nihilo nam ꝓpas habet cauſas qui poſuit ꝑus ⁊ poſt effodit. Dicit.n.Boetius in.iiij.de ꝯſolatione notabile verbũ Quãuis cãm tante diſpõnis ignores:tñ qm̃ bonus mũdũ rector tempat:recte fieri cuncta ne dubites. nam vt dicit̃ in Iob:Nihil in terra ſine cã. Ariſtoteles aũt ſcđo phyſicor̃ dicit:Caſus eſt cã agens ꝑter intentionẽ: ⁊ iđ que caſualia ſunt:ſimplr̃ loquendo nõ ſunt intẽta:nec voluntaria.Et q2 oẽ peccatũ eſt voluntariũ ſm Augu. cõueniẽſ eſt ꝙ caſualia quantũ huiuſmodi:nõ ſũt peccata.contingit aũt id qđ nõ eſt actu ꝑ ſe volitũ vel intẽtũ:ꝑ accidens fit volitũ vel intentũ:ſm ꝙ cã ꝑ accidẽs dicit̃ remouens ꝓhibẽs.vnde ille qui non remouet ea ex q̃b⁹ ſeq̄t̃ homicidiũ ſi deat remouere:erit quodãmõ homicidiũ voluntariũ. Hoc aũt contingit dupl̃r. vno mõ quãdo dans operã reb⁹ illicitis quas vitare debat homicidiũ incurrit.alio mõ qñ nõ adhibet debitã ſolicitudinẽ.⁊ iđ ſm iura ſi aliquis det operã rei licite debitam diligentiã adhibens:⁊ ex hoc hoĩcidiũ ſequit̃ nõ incurrit homicidij reatũ.Si võ det operã rei illicite vel etiã dans operã rei licite: non adhibẽs diligentiã debitã nõ euadit homicidij reatũ: ſi ex ope eius mors hominis ſequat̃.vñ in q̃rto ca.Gen.⁊ in hiſtorijs legit̃ ꝙ Lamech credens interficere beſtiã interfecit hoĩem .ſ.Cayn: ⁊ reputatum eſt ei ad homicidiũ: q2 videlicet Lamech nõ adhibuit ſufficientẽ diligentiã ad homicidiũ vitandũ:⁊ iđ reatum homicidij nõ euaſit. Nota ꝙ ſicut hic dr̃ in hiſtorijs:Lamech ſm Ioſephũ res diuinas ſciens:ſapient̃ videns Cain cõi pena ſubiacere: ſibi võ deberi maiorẽ penã:predixit hoc mulieribus ſuis ſic:Qm̃ occidi virũ in vulnus meũ:⁊ adoleſcentẽ ĩ liuorem meũ:ſeptuplũ dabit̃ vltio de Cain:de Lamech võ ſeptuageſies ſepties. Lamech vir ſagittarius diu viuendo caliginẽ oculor̃ ĩcurrit: qui habẽs adoleſcentẽ ducẽ dũ exerceret venationẽ ꝓ delectatione tm̃ ⁊ vſu pelliũ:q2 nõ erat vſus carniũ ante diluuiũ: caſu interfecit Cain inter frutecta:eſtimans ferã: quẽ q2 ad indicium iuuenis ductoris ſui dirigens ſagittã interfecit:irat⁹ illi cũ arcu verberauit eũ vſq3 ad mortẽ incluſiue. Occidit ģ Cain in vulnere:adoleſcentẽ ductorẽ ſuum in liuore vulneris. vel vtrũq3 occiderat ĩ vuln⁹: ⁊ in liuore ſuũ.i.

in dānationem ſuā.Et iō q̄ peccatū chain ex͛t puni tū ſeptuplū:ſuū punitū ē ſeptuageſieſſepties.i.ſeptuagi taſeptem aīe que egreſſe ſunt d̄ lamech in diluuio pie rūt.Uel h̄ numero maioritatē tm̄ pene notat.Hebreus vō dic̄:Mulieres ſue male ſepe tractabāt eū.vñ ipſe ira tꝰ dicebat eis ſe pati h̄ ꝑ duplici homicidio qd̄ fecerat: tm̄ terrebat eas ſubdēdo penas q̄ſi dicat:Cur vultis me occidere grauiꝰ puuietur q̄ me interficiet q̄ȝ qui Chain. Item ſcias ꝙ dominꝰ dixit ad Chain:Maledictꝰ eris ſup terrā:vagꝰ ⁊ ꝓfugus.merito iſte maledicit̄ non A daȝ qꝛ ſciens iſte penā pꝛime p̄uaricatiōis fratricidiū addidit.Timēs ergo chain ne vl̄ beſtie eū deuorarēt ſi egrederet̄ ab hominibꝰ:vel ſi maneret cū eis ꝓ peccato ſuo occiderent eū:dānans ſe ⁊ deſperans ait:Maior eſt iniq̄tas mea q̄ȝ vt veniam merear:id eſt q̄ȝ id quo veniam merear:q̄ſi dicat:Maior eſt iniquitas mea oī merito meo:vl̄ miſericordia dei:qꝛ omnis qui inuenerit me occidet me.Et timore hoc dixit:vl̄ optādo hoc di xit:q̄ſi diceret:Utinā occidat me. Dixitq̄ȝ ei dominus Nequaq̄ȝ fiet ita.nō cito.ſ.morieris:ſed omnis q̄ occi dit chain ipſe liberabit eū a miſeria ⁊ labore Et tūc ad ditur impſonalit̄.Septuplū punietur.i.punitio fiet de chain:dū viuet in pena vſq̄ȝ ad Lamech ſeptimū.Cui ꝯſonat trāſlatio ſeptuagīta inꝑretū:Oīs q̄ occidit cha in ſeptē generatiōes exſoluet:q̄ſi diceret:Punitio fiet d̄ te ꝑ ſeptem generatiōes. Lamech.n.q̄ ſeptimus fuit ab Adā.ſ.ī ſeptima generatiōe īterfecit eū.Tradūt q̄dā penā eius duraſſe vſq̄ȝ ad ſeptimā generatiōeȝ qꝛ ſeptē peccata ꝯmiſit.Nō recte diuiſit:fratri inuidit:doloſe egit:vocā in agrū occidit:ꝓcaciter negauit:deſpera uit:nec dānatꝰ pnīaȝ egit.vl̄ ſic:Qui occiderit chain ſeptulū puniet̄.i.plus q̄ȝ ipſe chain ꝓ ꝓhibitiōe homi cidij q̄ nōduȝ facta fuerit ipi chain.Iteȝ ſcias ꝙ lamech p̄mo induxit bigamiaȝ.

C ata ꝓpoſitio greca eſt:⁊ q̄nq̄ȝ tm̄ valet quātū trās:vt ca tagrapho.i.tranſſcribo:q̄nq̄ȝ quātuȝ ꝑ: vt Cata antifra ſim.i.per antifraſim:Quādoq̄ȝ tantū quātuȝ ſupra vel iuxta vt Cata mattheum.i.iuxta vl̄ ſupra mattheuȝ.Et ponit̄ ꝓ breui etiā vt in catalogꝰ.

C atacariſia ſie.i.ancilla ſuper alias doloſa ⁊ fallax.⁊ cō ponit̄ a cata qd̄ ē ſupra ⁊ cariſia.

C ataclīſmus mi.maſ.ge.i.diluuiū:a cata qd̄ ē ꝑ ⁊ clima q̄ſi diluuium ꝑ diuerſa climata.i.mūdi ꝑtes diſpſuȝ Ecci.xxxix.Et quoniā cataclīſmus aridaȝ inebriauit

C atacreſis vl̄ catacriſis ſm̄ quoſdam eſt ſp̄es tropi.de q̄ ſupra dixi in quarta parte ī.c.d̄ tropo.

C atafronicꝰ.i.ꝯtumax:ꝯtēptor:ſupbꝰ.

C atagrapho catagraphas penul.cor.i.tranſſcribo.vide in graphos.

C ataleticus ca cū penul.cor.cui nihil ſuperabūdat.vñ ille verſus dr̄ cataleticꝰ:in quo nihil d̄ metro ſupeſt.⁊ ꝯponit̄ cū a vl̄ hyp qd̄ eſt ſup:⁊ dr̄ acataleticꝰ ca cū: ⁊ hypcaleticꝰ ca cū.Ille aūt verſus ē acaleticꝰ ad cuiꝰ pfe ctiōeȝ deeſt vna ſyllaba.ideȝ dr̄ ⁊ claudꝰ.Hypcataleti cus vō ē ille vſꝰ cui ſupabundat vna ſyllaba.

C atalogꝰ gi.i.enumeratio:ordo:ſeries:vel breuis interp̄ tatio ſeu deſcriptio ſeu inſtoꝝ numerus.⁊ dr̄ a cata qd̄ eſt breue:⁊ logos qd̄ ē ſermō vl̄ ratio:q̄ſi ſermo multa breuit̄ cōꝑhendēs:vt Omnes ſancti orate ꝓnobis.Ca talogus,etiaȝ dicunt̄ duodecim libri veteris teſtamēti. Hiero.in ꝓlogo Tobie:Quā hebrei d̄ catalogo diuina ruȝ ſcripturarū ſecantes.

C atamane.i.iuxta mane.ſ.diluculo:vl̄ ipo mane.⁊ dr̄ a cata quod eſt iuxta ⁊ mane:⁊ ꝓdu.ma:ſicut mane ad uerbiū.vñ q̄dā:Quolibȝ a mane fieri dicas catamane.

C ataplaſma.Plaſma cōponit̄ cū cata qd̄ eſt ſupra:⁊ dr̄ hoc cataplaſma atis:inductio:medicamē:qꝛ ſupra for mam morbi inducit̄.Itē dicit̄ hoc implaſtrū emplaſtꝝ ab en qd̄ eſt in:⁊ plates qd̄ eſt forma.

C ataplectatio interꝑtat̄ iudiciū.vñ ſm̄ vnam tranſlatio neȝ dr̄ obiurgatio:eccl'e.xxj.Et pōt dici cataplectatio.a cata quod eſt iuxta ⁊ plecto tis:q̄ſi.ſ.tāta eſt rixa:ꝙ fe re plectūt ſe.i.puniunt ⁊ verberāt.Noſtra lr̄a dic̄:Ob iurgatio ⁊ iniurie annullabūt ſubſtātiā.Sȝ alia trāſla tio hȝ cataplectatio:vt dicit glo.

C atapuera:docta puella.

C atapulta eſt vas vt dicūt:vl̄ potiꝰ ſagitta cū ferro bipē ni:quā ſagittā barbatā vocāt.

C ataracta te:via ſubterranea qua aq̄ ſub terra diſcurrit. vnde ꝑ trāſlationē in celo dicūtur cataracte nubes vl̄ diſcurſus ⁊ meatꝰ pluuiaꝝ vel tonitrua ſȝ Hug.Pap. etiā dic̄:Cataracte celi feneſtre.i.nubes vel tonitrua ⁊ cor.p̄maȝ.vnde in panthēō:Et cataractaruȝ fundit in orbe faron.

C ataſcopus.Scopin qd̄ eſt intēdere vl̄ ſpeculari ꝯponi tur cū cata qd̄ eſt per:⁊ dicit̄ hic cataſcopus pi:q̄ ⁊ ſca pha ſimilit̄ dicit̄:quaſi ſcopa a ſcopin.ſ.nauigiū:qd̄ la tīe ſpeculatoriū dr̄:qꝛ mittat̄ cā indagādi ⁊ ſpeculandi vñ ſepe cataſcopus dr̄ explorator:īdagator:circulator: inueſtigator.⁊ cor.ſco.

C ataſta ſte ē pene genus eculeo ſimile:vl̄ lectꝰ ferreꝰ.

C atatipoſis ponit̄ ſub ſcemate a greciſmo de qꝰ ſupra in q̄rta ꝑte dixi in ca.de colorībꝰ rhetoricī.

C ategoreuma atis ge.neu.i.predicatiuū vl̄ ſignificatiuū ⁊ dr̄ a categoro ras.⁊ ꝓdu.re.

C athegoria rie dr̄ a categoro ras:⁊ acuit penl̄.⁊ ē catego ria predicamētum vl̄ predicatio vl̄ ſignificatio.vñ ⁊ ꝑ dicamēta Ariſtotelis dicunt̄ cathegorie.Cathegorie etiaȝ dicūt̄ accuſatiōes.

C ategoro ras:vbuȝ actiuuȝ.i.ſignare vl̄ predicare.⁊ dicit̄ cōpoſitū a cata ⁊ gore qd̄ eſt dicere.vñ categorizo.zas: in eodem ſenſu.

C ateia telum dicit̄ lingua perſaꝝ vl̄ galloꝝ:⁊ vt dicunt lancea vl̄ haſta.Uel vt quidā volūt:Cateia lingua per ſaruȝ eſt ſagitta barbulata:ſiue haſta qua vtebat̄ her cules.Erat aūt cū ligulis catenaꝝ:⁊ quādo eum ꝓiicie bat:iteꝝ cū catenula retrahebat.Uirg.Soliti torque re cateias.Quidā libri in donato ī capitulo d̄ barbari ſmo habȝ catela.i.iaculuȝ longū qd̄ cuȝ catena ꝓiicit̄. ⁊ dicit̄ a catena ⁊ telon quod eſt longuȝ.Si aūt dicat̄ cateia penul.cor.qum ꝓducat̄ ſit barbaroliꝛis ex ſub tractiōe tēporis.

C atella le dimi.parua catena:vñ ⁊ catella dicunt̄ cate nule ⁊ circuli colli inuicem ſe cōꝑrehendētes in modū catene.Item catella le dimi.pua cata:⁊ deſcēdit a ca tellꝰ.Inuenit̄ etiā catela le ꝑ vnū l.i.iaculuȝ longū: vt dixi in cateia ſupra imediate.

C atellus.A catulus dicit̄ hic catellus li.vñ hic catellulꝰ li dimi.Matthei.xv.Nam ⁊ catelli edunt de micis.⁊ a catellus h̄ calella le:⁊ a catellulꝰ h̄ catellula lule.

C atena ne dicit̄ a capio pis:qꝛ capiendo teneat:vel qꝛ ca capiendo teneat̄ pluribꝰ modis.⁊ eſt ety.nō cōpoſitio ycut ⁊ illud:Catena q̄ſi captiuos tenens.

C ateno nas.i.catenis ligare a catena dicit̄.⁊ cōponit̄ vt cōcateno nas:incateno nas.⁊ ſunt actiua:⁊ carēt aſpi ratiōe:⁊ ꝓducūt te.

C atenula le dimi.parua catena.

C aterua ue:hominū multitudo.⁊ deriuari videt̄ a caca

ta qđ eſt iuxta.
C ateruarius ria rium qđ eſt caterue: vł quod ſpectat ad caterua3. Cateruarius etia3 dr̄ qui ſemꝑ in caterua ē.i. in multitudīe populi.
C ateruatim aduer.i. mł tiplicit̄ vł gregatī: vł ꝑ catuas vł de caterua in catuaʒ. ⁊ dr̄ a caterua.
C atecumin⁹ni penul.coꝛ.interꝑtat̄ inſtruct⁹ vł audiens qꝛ doctrinā fidei audiat: necdū tñ baptiſmū ꝑcepit. ⁊ dr̄ a catezizo ȝas: in catefis eſt
C athedra dre grecū eſt.i. excelſa ſedes iudicꝭ vł pꝛeſidētꝭ. ⁊ cōponit̄ a cathos qđ eſt ſedes: ⁊ edra ſponſa q̄ſi ſpō/ data ſedes: a quo hic ⁊ hec cathedralis ⁊ hoc le. vñ ca/ thedralit̄: cathedralitas tatꝭ. Itē a cathedra cathedra/ tus ta tuʒ: cathedrate: cathedraticus ca cū: cathedratice ſm Hugu. Scđ3 aūt quoſdā cathedra eſt doctoꝛis. vñ iu greciſmo: Rex ſoliū: doctoꝛ cathedram: iudexq3 tri/ bunal Poſſidet: ac ſedē pſul: ꝑtoꝛq3 curulē.
C atheriſtica ce.i. deſ̄minatia ⁊ coꝛ. penul.
C athefis vł cathetefis grece: doct̄na vł loc⁹ doctrine dr̄ latīe. vñ cathetezizo ȝas: vł cathezizo ȝas.i. ꝯfirmare: in ſtruere: edocere: imbuere: redarguere: obiurgare: refu/ tare. Apoſtolus ad galathas.v. Cōmunicet autē is q̄ cathezizat̄ v̄bo ei qui cathezizat.i. inſtruit in omnib⁹ bo onis: qꝛ vt dr̄ in p̄ma ad coꝛ. Si ſpūalia vobis ſemina/ uim⁹: nō magnū eſt ſi carnalia veſtra metam⁹. Et a ca/ cathezizo vel catecifo deriuat̄ hic cathecizeta te: qꝛ ⁊ ca thezizeta te.i. doctoꝛ: īſtructoꝛ: ꝑceptoꝛ. ⁊ h̄ cathecifmuſ mi.i. iſtructio doct̄na ⁊ maxie in fide. S3 pōt q̄ri an cathecifm⁹ dirimat matrimoniū ꝯtractū. Ad hoc dico ꝙ ꝑ cathecifmū baptiſmi ⁊ cōfirmatiōe3 epi ꝯhit̄ com/ paternitas. Differūt tñ in hoc: qꝛ l3 ꝑ baptiſmū ⁊ cōfir/ matiōe3 cōtracta ꝯpat̄nitas īpediat ⁊ dirimat mat̄mo niu3: illa tñ q̄ contrahit̄ ꝑ baptiſmi cathecifmū adeo ē exilis ⁊ inualide: ꝙ uix impediat mat̄moniū ꝯtrahēdū nūq3 aūt dirimit ia3 cōtractū. Qum eni baptiſm⁹ ſit ia/ nua ⁊ fundamētu3 omniū ſacramētoꝝ: pat3 ꝙ cathe/ cifm⁹ nō ē ſacr̄m: ꝑcedit naq3 baptiſmū. Itē an baptiſ mū q̄s nō ē fili⁹ eccleſie: qꝛ ſi ſic moꝛeret̄ inet̄nū piret quo ad pena3 dāni igit̄ nec ſpūalis fili⁹: ergo ꝑ cathecif mū vł nulla quaſi nulla cōtracta ē ꝯpaternitas. Uide etiā i cōmater ⁊ in frater.
C athecifm⁹ mi: in cathefis exponit̄ ſupra īmediate.
C athezizo ȝas: in cathefis vide.
C atholicō interpretat̄ vniuerſale vel cōe. vñ catholicus ca cū.i. vniuerſalis: vt fides catholica ſ3 Hug. Scđ3 vō Pap. catholic⁹ rect⁹. Catholicō etiā dicit̄ ille liber: ſic dixi in ꝑncipio p̄me ꝑtis.
C atholic⁹ in catholicon exponit̄.
C atilio. A catul⁹ dicit̄ hic catilio onis.i. gluto degulatoꝛ: q̄ q̄da3 guloſitate ad modu3 catuli ꝑ domos diſcurrit. vñ catilioſus ſa ſum.i. auid⁹: guloſus: ſicut catulus eſt ad eſca3 ſ3 Hug. Et ſm Pap. Catilo as aui v̄bū act̄m.i. deglutire vł ſonare vt catulus.
C atillū li dimi.i. puu3 catinū: ſ3 Hug.
C atinū ni: vas fictile ſm Hug. vō. Scđ3 Iſi. ety. xx. Cati nū ē vas vinariū fictile: qđ meli⁹ i neu. ge. dicit̄ ꝙ maſc. ſicut ⁊ ſalinū dicit̄ vas aptū ſali. vnde quidā: Quod ca piēs vinū teneat vaſ dico catinū: Fictile vł luteū faciēs frigere lieū. Et in auroꝛa dr̄: Qui mecū veſcit ait. tāgēdo catinū. Et ſcias ꝙ l3 q̄da3 noīa inueniant̄ autoꝛitate ve/ terū quādoq3 in maſ. ge. quādoq3 i neu. vt hic punct⁹ hoc punctū: ⁊ hic catinus hoc catinu3 nō tñ debēt dici iucerti ge. qꝛ maſculinu3 talium nominū iam ceſſauit: qꝛ ñ vtimur niſi neu. ge. iſtoꝝ nominū. Eſto tñ ꝙ vtere

mur his nominib⁹ in vtroq3 genere: nō tñ eſſent dicen/ da incerti generis: qꝛ varias terminatōes habēt ſm di/ uerſa genera: qđ in nominibus dubijs nō ꝯtingit. ⁊ ita de ſtadius ⁊ ſtadiu3 ⁊ ꝯſimilib⁹ dicas.
C ato. A catus dicitur hic cato catonis quia aſtutus fuit ad modū illi⁹ aīalis. vnde catonicus ca cu3: ⁊ hic ⁊ hec catoniſta ſte: qui vel que ſequit̄ catone3 ⁊ ſectam illius Duo aūt catones dicunt̄ fuiſſe ambo amatoꝛes v̄tutꝭ: Maioꝛ cenſoꝛinus auunculus minoꝛis philoſophoꝝ pitiſſimus: Minoꝛ nepos eius rigidus dict⁹ eſt ⁊ vti/ cenſis qui v̄tice ſe interfecit. Uel cato dicitur a catus ta tum ſm quoſdā.
C attus ti: quodda3 animal ingenioſum.ſ. murilegus: qđ alij dicunt gattus ꝑ g: ſed coꝛrupte. vnde hec catta te ⁊ dicit̄ catt⁹ a cat⁹: q̄ſi caut⁹ ꝑ ſyncopa3: eo ꝙ ſit caut⁹ in murib⁹ capiendiſ. ⁊ ſcribit̄ catt⁹ ꝑ aīalib geminū t. Ba ruth. v. dīc: Supra coꝛp⁹ eoꝝ ⁊ ſupra caput eoꝝ volāt noctue ⁊ hirūdines ⁊ aues ēt: ſilit̄ ⁊ catte.
C atulaſter ſtri di. pū⁹ catul⁹. vñ hec catulaſtra ſtre.
C atullus li ꝑ geminū l: fuit quidam poeta veronenſ: de quo dīc Oui. Mātua Uirgilio gaudet: ⁊ verona catul lo. Pelignę gentis gloꝛia dicoꝛ ergo. De hoc etia3 fac mentiōe3 Hiero⁹ in ep̄la ad Paulinā ca. vij. ⁊. viij.
C atul⁹ li penul. coꝛꝛe. eſt dimi. de canis. Et ſūt catuli ꝑꝑe filij canū. abuſiue tñ filij quarūlib3 beſtiaꝝ dicunt̄ catu li. ⁊ inde hec catula le.
C atus. Caut⁹ ſyncopat̄ ⁊ dr̄ cat⁹ ta tū.i. caut⁹ ſm Hugu. Papias vō dicit: Cat⁹ denoīatur ſiue denoīatione aſ/ ſumit.i. doct⁹: ſapiens: acut⁹: igenioſus. inde cato onis.
C aucaſus mons ſcythie: ab india vſq3 ad tauꝝ poꝛꝛect⁹: ꝑ gentiū varietate ⁊ linguaꝝ varie dictus. nam qu3 in oꝛiente in excelſum cōſurgit caucaſus dicit̄ ſ3 ꝙ ipoꝝ lingua ꝑ niue cādid⁹ dicit̄ ſ3 Pap. ⁊ coꝛ. penul. Unde quida3: Carbaſus abbꝛeuias: ⁊ caucaſus eſt comes illi Et ſcias ꝙ vt narrat Albert⁹: hic mons eſt maioꝛ oībus mōtibus oꝛientalib⁹ tendentibus ad aquilone3: Sgni ficatio ſuꝑ magnitudine3 montis hui⁹ eſt: ꝙ illi q̄ ha/ bitāt ſub ip̄o loco iferioꝛi vidēt radios ſolis i mōte iſto .i. in cacumie: donec trāſeat tertia ꝑs noctis i ſero i oc/ cidate. ⁊ i mane ante tres hoꝛas oꝛtus diei vidēt iteꝝ in oꝛiente in ipſo radios ſolis. vñ ipſius ſolis radij non oc cultātur niſi ꝑ tertiam ꝑte3 noctis hoc eſt ꝑ q̄ttuoꝛ ho/ ras eq̄les ſm ꝙ tota nox diuidit̄ in duodeci hoꝛas. A/ liud ſignū eius magnitudinis eſt magnitudo fūdamti eius. Nam latiſſimū ⁊ multas terras occupans habet fundamētum. ⁊ teſtes hui⁹ ſunt homines qui habitāt ſub eo: ⁊ ꝑceduntab eo: qꝛ ibi mltaꝝ nationū ⁊ multaꝝ ſunt linguaru3. Et ſub iſto mōte caucaſo oꝛiūt̄ flumia magna mltaꝝ a quarum. vide in mons.
C auda de dr̄ a cado dis: qꝛ videt̄ cadere. vñ caudatus ta tu3: q̄ h3 caudā. ⁊ ē cauda extrema ꝑs aīalis.
C audex. A cauda dr̄ hic caudex cis.i. truncus: qꝛ eſt q̄ſi cauda arboꝛis: qđ ⁊ cadex dicit̄: ⁊ tunc deriuatur a ca/ do: q̄ſi caſu3 dans.
C audice nauicule dicte: qꝛ a quattuoꝛ vſq3 ad decē capi/ ant homines ſm Pap. vide in trabaria.
C audix cis fe. ge. radix q̄ inheret terre: ⁊ dicitur a caudix.
C auea. A cauo uas dr̄ hec cauea uee: loc⁹ concauus vbi aues vel alia aīalia includūt̄. Cauea ēt dr̄ theatrū vel ſeſſio hominū i circuitu cōſedētiū.
C aueo ues ui cautū.i. obſeruare: videre: ꝑſpicere: vitare. cauſa vitandi aliquid ad cautelam adhibere. vñ q̄dam Uitat ⁊ obſeruat cautelā datq3 cauere. Caueo ꝯponit̄ cū pꝛe ⁊ ſit pꝛecaueo es: ante vel pꝛe alijs cauere. ⁊ eſt

actiuum caueo cū omnibus ſuis ↄpoſitis: ⁊ coꝛ.ca.vñ prudēti⁹ ī ſicomachia: Diſce ſupercilīū deponere diſce cauere. Ante pedes foueā q̄ſq̄s ſublime minaris: ⁊ deberet facere ſupinū catū ſine u. Nam vt vult Priſ.in.ix. libꝛo: Caueo eo in imutato fac̄ p̄teritū caueo caui: ⁊ ui in tum catu₃ deberet eē: ſed facit cautū addita u: ad differentiā h⁹nomis cat⁹ta tū: ſic̄ faueo ues fac̄ faui fautū ad differentia₃ hui⁹ nomis fatū.

C aueola le dimi.pua cauea ⁊ coꝛ.penul.

C auerna ne.i.ſpelūca: ⁊ dr̄ a cauea. Et a cauerna dicitur cauernat⁹ ta tū: ⁊ cauernoſ⁹ſa ſu₃: in eodem ſenſu.ſ.pforat⁹: pfoſſus: pſcrobat⁹.

C auernicula le di.pua cauerna.⁊ coꝛ.penl̄.

C auernula le di. pua cauerna: ⁊ coꝛ.penl̄.

C auilla le.a caueo es dr̄ h̄ cauilla le: q̄ ī ligno inſerit̄ foraminib⁹ ad modū claui.vñ cauillo las.i.clauis ī̄figere vl̄ ↄfirmare cauillis. Inuenit̄ ēt cauilla ꝓ rixa: cauillatiōe: ↄtētione: ſ₃ a caluo caluis tc̄ deſcēdit.

C auillo. A caluo uas dr̄ cauillo las qđ ⁊ cauilloꝛ laris īuenit̄ ⁊ ē dimi. ⁊ deberet dici caluillo ſ₃ ſubtrahit̄ l: ⁊ dicit̄ cauillo las: qđ eſt aliq̄ntulū decipe. Et ꝓprie ptinet iſtud verbū maxime ad ſophiſtaſ q̄ verbū veru₃ ſciēnt̄ impugnāt: ⁊ falſū ſcient̄ affirmāt. Itē cauillare inuenit̄ ꝓ deridere vl̄ cōtemnere: vl̄ ↄuicioſe iocari. vl̄ calūniari: argumētis tergiuerſari: caute pſcrutari.

C aula le.i.ouile a greco: aula enim greci vocāt aulas receptacula animaliu₃: ⁊ iñ caula addita c. Caula ēt dr̄ cancell⁹ante iudicē vbi ſunt aduocati: vl̄ igreſſ⁹. Caule etia₃ dicūt̄ munimēta ouium.

C aulis.a coaleſco īchoatiuo v̄bo dr̄ h̄ caulis lis.⁊ ē caulis generaliter herbaꝝ vl̄ holeꝝ medius frutex qui vulgo tirſus dicit̄: q₃ a terra ſurſū cōſcēdat. Ex quo tractū eſt vt ſpecialiter quodda₃ gen⁹holeꝝ caulis diceret̄: q₃ tirſ⁹ipi⁹ampli⁹ ceteris olerib⁹coaleſcit.i.creſcit. Inuenit̄ h̄ caula le: ꝓ ouili.vñ qđā: Dic caules holera: dicūt̄ ouilia caul e.

C auma atis ge.neu.i.incendium: ⁊ dr̄ a caminus. ⁊ coꝛripit penul.gti.

C auo uas naui.i.fodere.⁊ cōponit̄ vt cōcauo as.i.valde deoꝛſu₃ cauere: vl̄ extrahere.excauo uas. Job xiiij. Lapideſ excauāt aq̄. Intercauo uas: iter aliq̄ cauare. Precauo uas.i.ante vl̄ pre alijs cauare. Recauo uas.i.iterū vel retro cauare vl̄ extrahere: Succauo uas.i.ſubt⁹ cauare. Cauo ⁊ ↄpoſita ab eo oīa ſūt actiua ⁊ coꝛripiunt ca.vñ qđā: Et duꝝ lapidē gutta cadēdo cauat.

C aupo ponis dr̄ a capio pis: q₃ capiat vinum vl̄ aquam Eccl̄.xxvi. Et non iuſtificabit̄ caupo a peccatis labioꝝ ꝙ aūt dicit̄ caupo q̄ſi capiēs potū ety.eſt nō cōpoſitio qui ⁊ alio nomīe dicit̄ tabernari⁹: ⁊ tabernio ⁊ ganeo. A caupo dr̄ hic cauponarius rij: in eode₃ ſenſu.ſ.tabernari⁹. Inuenit̄ etiā hic capo ponis ſine u.i.gall⁹caſtratus.vñ dic̄ Pap̄. Capo vel capus ex gallogallinatio fit caſtrat⁹.⁊ coꝛ.ca.vnde v̄ſus: Cantat nocte capo: vinu₃ vult vendere caupo.

B aupona ne penul.pdu.tā ꝓ muliere tabernaria: quā ꝓ taberna.⁊ dr̄ a caupo.

C auponatim aduer.i.fraudatim: admixtim: vl̄ adulteratim vel alternatim.⁊ dr̄ a caupo. ſolēt eni caupōes admiſcere aquā vino ⁊ ꝓ puro vēdere.

C auponoꝛ naris: verbum deponetale.i.vendere ⁊ dicit̄ a caupo.vnde in decretis romani concilij: Sit ergo nobis anathema eo ꝙ verbum veritatis audet cauponari vnde verbalia.

C auſa ſe dr̄ a caſu quo euenit: eſt enim oꝛigo ⁊ materia negocij: quod dū ꝓponit̄ cā eſt: dū diſcutit̄ iudicium: dū finit̄ iuſticia. Cā ſine ratiōe poteſt eſſe: Ratio v̄o nō ſine cauſa vt dic̄ Pap̄. Et ſcias ꝙ cā ſm logicū eſt ad c⁹ eſſe ſequitur aliud. Et diuidit̄ in cauſā mālē₃: ⁊ formalē₃: ⁊ iſte ſunt cauſe intrinſice: Efficientē ⁊ finalē: ⁊ iſte dicūt̄ cauſe extrinſice. Cā mat̄ialis eſt illa ex qua aliq̄d fit: vt ex ferro fit cultell⁹ferre⁹. vel in qua aliquid fit: vt in coꝛpoꝛe fit albedo: ⁊ ita coꝛpus eſt materia albedis ⁊ coloꝛis omnis. Cauſa aūt material̄ ex q̄ aliq̄d fit diuidit̄. Nam alia pmanet in materiato: vt ferrum pmane₃ in cultello. alia tranſit vt aqua ⁊ farina tranſeūt in pane₃ ⁊ fenū ⁊ filix in vitꝝ. Materia aūt eſt q̄ ē ī potētia tm̄ Cā aūt foꝛmalis q̄ dat eſſe rei: ⁊ ↄſeruāt ea₃ in eſſe: vt albedo eſt cā foꝛmalis albi: ⁊ humanitas hominis. Cā vero efficiēs ē a qua eſt p̄ncipiu₃ mot⁹; vl̄ q̄ mouet ⁊ operatur ad hoc vt res fit: vt faber ē cauſa efficiēs cultelli.⁊ domificatoꝛ ē principiū mouēs ⁊ operās vt dom⁹fit. Cā finalis eſt id pp̄ qđ aliq̄d fit: vt beatitudo eſt cauſa finalis iuſticie. Et ſcias ꝙ vt dicit Plato: Nihil fit cui⁹ oꝛtū legittima cauſa nō p̄ceſſerit. Itē in Job.v. dr̄: Nihil in terra ſine cā fit.

C auſarius rij maſ.ge.litis amatoꝛ: vl̄ re⁹ q̄ ex aliquo crimine ad cām ducit̄.

C auſatiuus. a cauſa dr̄ cauſatiu⁹ ua uū: qđ ex cā ſequit̄ vnde cauſatia dicūt̄ effect⁹cauſaꝝ.

C auſidic⁹ ci: q̄ dic̄ ⁊ tractat cauſas ſm Hug. Pap̄ v̄o dic̄: Cauſidic⁹ oꝛatoꝛ: defēſoꝛ: patron⁹. Et ↄpōit̄ a cā ⁊ dico cis: ſiue ab hoc p̄tito dixi qđ naturaliter coꝛi. prima₃ l₃ poſitiōe eā ꝓducat. Et ideo cauſidic⁹: veridic⁹: maledic⁹: ⁊ cōſimilia coꝛ.penul. vnde quida₃: Cauſidic⁹ lites: medicus pꝛenoſtica vite. Uulnus amat medicus: pꝛeſbyter interitus.

C auſoꝛ ſaris cauſatus ſum v̄bū depo. a cā dr̄ ⁊ ē cauſari cās agere: vl̄ rep̄hendere: calumniari: vel inculpare: exigere: vl̄ in cām ducere: ↄq̄ri. Ro.iij. Cauſati ſum⁹iudeos ⁊ grecos oēs ſub peccato eē.

C aſtos grece: latīe icenſu₃ dr̄ ⁊ accētuat̄ ī fine.

C auſula le dimi.pua cā.

C auteriat⁹ta tū pōt eē p̄ticipiū de cauſio rias: ⁊.tūc tātu₃ val₃ quātu₃ vſt⁹ cautio vel diffamat⁹. Uel pōt eſſe nomē: ⁊ tuc tantū valet quantu₃ dur⁹ malus vl̄ coꝛrupt⁹ vñ apl̄s Thi.p̄ma ca.iiij. Cauteriata₃ habētes coſcientia₃.i.coꝛruptā vl̄ leſa₃.

C auterio rias.i.cauterio inurere: dānare: ⁊ deriuat̄ a cauterū.⁊ ↄponit̄ vt incauterio rias: ⁊ p tranſlatiōe₃ dr̄ in cauteriare: diffamare.

C auteriū.a caut⁹ dr̄ hoc cauteriū rij: ferru₃ quo vtunt̄ īfirmi q̄ſi cauturiu₃: q₃ caute vrat: et quo etiā inurunt̄ damnati ꝓ ſigno vt dum caro vrit̄ voluṫas refrenetur vñ h̄ cauteriolu₃ li dimi. ſm Hug. Pap̄. v̄o dic̄: Cauteriū dictu₃ q̄ſi cauturiū q₃ vrat: ⁊ ꝓuida fit in eo ſeneraꝗ cautio: vt dū videt̄ cui⁹ſit auaricia refrenet̄: qđ inſ̄du₃ ꝓ ſigno: inſ̄dū ꝓ cura adhibet̄: vt etia₃ vis moꝛbi ign is ardoꝛe ſiccet̄. Inde cauterizo zas zaui.i.vro cauterio.

C autes tis fe.ge.petra duriſſima ⁊ aſperima: dicta a cautus q̄ſi cauta q₃ cauet̄. Theodol⁹: Labunt animalia cautē ſm Hug. Pap̄. v̄o dic̄: Cautes ſaxa aſperrima videl₃ maris: dicte a cauēdo a nauigātib⁹.ſ. quaſi caute.

C autic⁹ca cū.i.aſper ⁊ durus: ⁊ dr̄ a cauteriū. Macer ō virib⁹herbaꝝ: A medic̄l rute vis cautica dr̄ eē.

C autio. a caueo ues dr̄ h̄ cautio onis.i.cautela: iuratio: obſeruatio.⁊ ponit̄ ꝓ ſcripto: q₃ ſcriptis nobiſ cauem⁹ vnde in euangelio luce: Accipe cautione₃ tuam.⁊ vt dicit Pap̄. Cautio eſt breue recoꝛdationis chirographū.

Item ſm iuriſtas: Cautio eſt nuda ꝓmiſſio ſine ſolēnitate iuramēti aut interpoſitiōe pignoris aut fideiuſſoris. Qū eni inuenit in iure ſine adiecto: intelligēduꝫ eſt de nuda ꝓmiſſione. Qū vo addit ⁊ dr: Idonea cautio vel idonee caueat: intelligēdū ē de cautiōe iuratoria: vl pignoratoria: ſiue fideiuſſoria.

C aut⁹. a caueo es venit cautus ta tum: ⁊ eſt ei⁹ ꝑticipiuꝫ Sed pōt eē nomē ī tali ſenſu caut⁹ q̇ ſibi cauet: aſtut⁹: callid⁹: gnar⁹. vñ caute vl cautū: ⁊ hec cautela le. Caut⁹ cōponit vt incaut⁹ ſꝫ Hug. Pap. vo dic̄: Caut⁹ a cauere ſolicit⁹: ꝓcauēs. In grecismo ſic dr: Cautū ꝓuiſū: cautū ſignat quoqꝫ firmū.

C auus. a cauo as dr cauus ua uum. ⁊ eſt cauuꝫ natura: cauatum manu. ⁊ hic cauus ui ſubſtātiue ꝑ cauerna vel foramine. vnde cauitas tatis: ⁊ ꝑ cōpoſitiōeꝫ ꝯcau⁹ ua uuꝫ: ⁊ corripit ca ſic̄ cauo as.

C apillū li dimi. ꝑu⁹ call⁹.

C ante E

C ecidi dici debꝫ ⁊ nō cecidi. Si eniꝫ diceretur cecidi: aut ṗma ꝓducēt aut corriperet. ſed nō poſſet corripi: ꝑꝑ regulā q̇ docꝫ ꝙ nunq̄ꝫ ae diphthongus poteſt mutari i i correptaꝫ. Sed nec poſſet ꝓduci ꝓpter regulaꝫ que docet: qm̄ prior ſyllaba corripit quotiēs aliq̄ ſyllaba geminat i talib⁹. Subtracta igit a vocali ab hac diphthongo ae: dici dꝫ cecidi ṗma correpta ⁊ penul. ꝓdu. ⁊ eſt ꝑteritū de caedo dis. i. icido. ⁊ ſic ſumit Regū. iij. ca. xij. Pater me⁹ cecidit vos flagellis: ego aūt cedaꝫ vos ſcorpionibus. Inuenit etiaꝫ cecidi a cado dis: ⁊ tunc corri. penul. qd̄ facere debuit cadi qd̄ non facit ad differētiā cadi nomīs. vide in cado dis. ⁊ ſic ſumit luce. viij. Et aliud cecidit iter ſpinas.

C eco as aui atū. i. cecū facere. ⁊ cōponit vt Exceco cas: Obceco cas. ⁊ ē actiū cuꝫ omnib⁹ ꝯpoſitꝭ. ⁊ ꝓdu. ce. vñ Vindocinēſis: Diuitie mltis excecant corda cupite. Et vt vult Alexander necq̄ꝫ: obceco as ſcribit ꝑ b: nō. n. mutat b in c: ſm eū: ⁊ ſic ꝯmunit ſcribit. Sed hoc videt cōtra regulā Priſ. q̇ dic̄ ꝙ b in cōpoſitiōe mutat in c ſequēte c: vt occido occūbo. Sꝫ dico ꝙ illa regula Priſ. habꝫ exceptiōeꝫ ſicut vult ipſe met Priſ. vñ ipe dic̄ i ij. libro maiorꝭ: Que tñ ſonās. i. b: ſequēte c ſolet plerūqꝫ in eadē mutari: vt occido ⁊c̄. Non eſt ergo regula iſta generalis: q2 Priſ. dic̄: plerūqꝫ notant. Et ideo q̄daꝫ excipiunt vt ſubcinericius ⁊ obceco.

C ecula. a cec⁹ dr h̄ cecula le: gen⁹ ſerpentꝭ ſic dicte q2 ꝑua ſit: ⁊ nō habꝫ oculos.

C eculco a ceco as dr ceculco as: v̄bum actm̄. i. cecare. Et qñqꝫ ponit abſolute: ⁊ ſignat tūc paſſioneꝫ intrinſecus natā. vñ Plaut⁹: Naꝫ mihi oculi mei ceculcāt.

C ecunia nie. i. noctua a cec⁹ dr.

C ecus. a ceco as dr cecus ca cū: qui neutro oculo videt. Vel dr cec⁹ a careo: q2 caret viſu. ⁊ tūc a cec⁹ ceco cas: ⁊ hec cecitas tatis. Cecus cōponit vt ſemicec⁹ ca cum. Iteꝫ a cecus deriuatur h̄ cecū ci: quoddā inteſtinum. ⁊ dr a cecus: q2 ſit ſine foramine ⁊ exitu quod greci tiloneutron dicūt.

C ecutio is iui ire: v̄buꝫ neutrū. i. cecuꝫ eſſe vl fieri: ⁊ tunc deriuatur a cecus. Vel cecutio. i. inſanio ⁊ tunc deriuatur a cicuta te: cuius ſuccus hauſtus vel facit inſanire vel mortificat ſm Hugu. vel ſm Pap. cecutio. i. lippio paruꝫ video. Inde cecutiens tis omnis ge. vnde cecutientes dicuntur lippienteſ. i. parum videntes ſm Pap. vnde Hiero. dicit: De epiſtolis canonicis: ꝙ rar⁹ ē qui nō in eaꝝ lectiōe cecutiat.

C edar nomē eſt loci: ⁊ nomē fuit viri: ⁊ eſt hebreū: ⁊ interpretat tenebre ſm Hug. ⁊ accentuat in fine. Papi. vo ſic dic̄: Cedar regio ſaracenoꝝ trans Arabiā ſita. Propheta: Habitaui cū habitantib⁹ cedar. Item cedar fuit filius Iſmael: ⁊ interpretat tenebre vel meror. vide in ſaracenus.

C edecula le penul. corre. dimi. ꝑua cedes: fe. ge.

C edis dis fe. ge. verberatio vel inciſio a cedo cecidi: Act. ix. Paul⁹ adhuc ſpirans minaꝝ ⁊ cedis. Et vt dicit Papi. caedis. i. occiſio a cedēdo ꝑ ae ſcribendū eſt.

C edo dis cecidi ⁊ nunq̄ꝫ cecidi ceſuꝫ. i. verberare: ferire: vel incidere. ⁊ componit cuꝫ am qd̄ eſt circū: ⁊ dr ancido dis: m mutata i n. i. circūcirca cedere. ⁊ cū abs: ⁊ dr abſcido dis: Itē cū ad: ⁊ dr accido dis. i. iuxta vl valde cedo. Itē cū con: ⁊ dr concido is. Iteꝫ cū circū: ⁊ dr circūcido is. Iteꝫ in: ⁊ dr incido. Item cū inter: ⁊ dr intercido. Itē cum de: ⁊ dr decido. Itē cum ex: ⁊ dr excido Itē cum pre: ⁊ dr precido. Itē cū ob: ⁊ dr occido. Itē cum re: ⁊ recido. Item cū ſub: ⁊ dr ſuccido. Cedo actiuuꝫ eſt ⁊ omnia ſua cōpoſita ſimilr actiua ſunt: ⁊ omīa mutant e in i: in pn̄ti ⁊ in ꝓ̄terito ⁊ in ſupino: ⁊ oia faciunt primā ꝑſonā preſentꝭ indicatiui modi in cido: ⁊ ꝓ̄teritū in cidi: ⁊ ſupinū in ciſum: ⁊ omnia ꝓducunt penulti. in pn̄ti ⁊ in ꝓ̄terito ⁊ in ſupino. ⁊ vt generali⁹ dicat vbiqꝫ producunt hanc ſyllabā ci. ⁊ ſcribit caedo ꝑ ae diphthongū: lꝫ ſm vſum vna vocalis taceat tam in ſono q̄ꝫ in ſcripto.

C edo dis ceſſi ceſſuꝫ cedere in qnqꝫ ſignificatiōib⁹ inuenitur. nam cedo. i. do locum: ⁊ ſm hoc cōſtruit cum dtō ſolo: qñqꝫ cum datiuo ⁊ accuſatiuo in eodē ſenſu: ideꝫ eni eſt: Cedo tibi. i. do locū tibi ⁊ ecōuerſo. Item cedo. i. incedo: vt cedo ad eccleſiā. i. incedo vel vado. ⁊ cedo. i. recedo: vt cedo domū. i. recedo. ⁊ cedo. i. cōtingo: vt mihi bene cedit: tibi nunc male. ⁊ ſm hoc qñqꝫ ponit impſonalr: vt cedo. i. euenio. Cedo componit cum añ ⁊ dr añcedo dis. i. antecedere. Iteꝫ cum abs: ⁊ dr abſcedo. Item cū ad ⁊ dr accedo. Itē cuꝫ con ⁊ dr concedo Iteꝫ cū de ⁊ dr decedo. Iteꝫ cū dis: ⁊ dr diſcedo. Itē cū ex ⁊ dr excedo. Itē cum in ⁊ dr incedo: ⁊ eſt nobilium. Item cū inter ⁊ dr intercedo. Iteꝫ cū pre ⁊ dr precedo Itē cuꝫ pro g dr ꝓcedo. Iteꝫ cū re: ⁊ dr recedo. i. retrocedo. ⁊ cū ſub ⁊ dr ſuccedo. ⁊ cū ſe ꝓ̄poſitiōe: ⁊ dr ſecedo. Cedo ceſſi eſt neutꝝ: ⁊ omīa cōpoſita ab eo ſimilr ſunt neutra: ꝓ̄ter antecedo ⁊ ꝯcedo ⁊ excedo ꝓ ſeꝑare ⁊ ꝓcedo que ſūt actiua. Itē oia retinēt litteraturā ſui ſimplicis vbiqꝫ. Item cedo ſimplex ⁊ ſua cōpoſita faciunt preteritū in ceſſi ⁊ in ceſſum ſupinū: ⁊ ꝓducunt ce vbiqꝫ. Et ſcias ꝙ diſcedim⁹ ꝑ diuortiū: abſcedim⁹ ꝑ abſentationē: ſecedim⁹ ꝑ ſingularitatē: decedim⁹ ꝑ mortē vñ q̇daꝫ: Decedit moriēs: diſcedit ab vrbe recedēſ. ⁊ ſcribit ꝑ ae diphthongū caedo ſm Pap̄.

C ede cedite verbū defectiuū anormalū. i. dic dicite: ⁊ deriuat a cedo is: ⁊ eſt impatiui modi ⁊ ſecūde ꝑſone ſingularis nūeri. Cede. i. dic. ſed cedite pluralis nūeri. i. dicite. Terenti⁹ in eunucho: Quid te ergo aliuꝫ ſollicitat cede. i. dic: ⁊ corri. ce. vñ ſcribit ꝑ e ſolam. Inuenit ergo vt patuit cedo cecidi: iteꝫ cedo ceſſi. ⁊ in duob⁹ iſtis locis cedo diphthongat: vnde ꝓducunt ṗmaꝫ. Inuenit ⁊ cede cedite. i. dic dicite modi impatiui: ⁊ corri. primā: ⁊ eſt defectiuū. vnde quidā: Cedo caedo cede tria ſunt que ꝓ tribus edo.

C edria. a cedrus hec cedria drie: vnguentū factū quo aſſeres liniti non putreſcūt vel tēpe vel vermibus. vide etiam in cedrus.

Cedrinus na nuꝫ penul. ꝓdu.i.de cedro exiſtens: ⁊ dicit a cedrus dri.

Cedron nomen fluuij vl' loci: Johānis xviij. Trans torrentem cedron. ⁊ interptat tenebre. Jteꝫ cedron grece: cedrus latine ſm Hug. vide in cedrus. ⁊ accētuat in fine. Et ſcias ꝙ cedron in Johanne ē gtūs plural' grec⁹: ⁊ eſt ſenſ⁹: Trans torrēteꝫ q̄ dr cedron. i. cedroꝝ. ⁊ nominat ſic ꝓpter cedroꝝ multitudinē: ⁊ eſt viſus oriēteꝫ ꝓpe hieruſaleꝫ. vnde dicit Raban⁹ ſup illud Machabeoꝝ pmo libro cap. xvj. Rex Antioch⁹ mādauit edificare cedronem. Cedron inqt eſt vallis vl' torrēs iuxta hieruſaleꝫ ad orientaleꝫ plagā. Jbideꝫ etiaꝫ ē villa q̄ dr gethſemani trās torrētē cedrō ad radicē mōt' oliueti.

Cedr⁹ri fe. ge. i. arbor quā greci vocāt cedron: qđ ē arbor ardentis humoris. ⁊ eſt cedrus imputribilis. Jtē vt vult Jſidorus: Cedr⁹ eſt lignū iucundi odoris ⁊ diu durās. ⁊ nunꝗ̄ a tinea aut teredine. i. lignoꝝ vme exterminat vnde propter eius durabilē ꝑpetuitateꝫ ex cedris fiunt lacunaria in regum palacijs ⁊ in templis. Hui⁹ arboris gūmi ſiue lachryma dr cedria: q̄ ad cōſeruationem libroꝝ ſumme ē neceſſaria. Naꝫ libri ex hac lachryma liniti: nec a tineis corrodūt: nec tpe ſeneſcūt. Naſcit ī crl aphrica ⁊ ſyria: ⁊ maxime in monte libani. Et vt dic Raban⁹ ſup pſalteriū: Cedrus eſt arbor altiſſima omniuꝫ arboꝝ domina ⁊ regina. Eſt etiaꝫ aſpectu pulcra: ſemp retinēs viroreꝫ ſuuꝫ: ⁊ inſup odorifera: cui⁹ odor fugat ſerpentes ⁊ oīa venenoſa.

Cedula le. i. charta penul. corr.

Ceduus dua duum: venit a cedo qđ eſt incidere ſeu venire ⁊ dr ſilua cedua: ⁊ q̄ eſt apta ad ſuccidēdū: ⁊ cui⁹ arbuſta recreſcūt: ⁊ ita ſumit in iure ciuili.

Ceila le penul. corr. qdā loc⁹ eſt de quo habet pmo regū viceſimo tercio.

Celamen minis neu. ge. idē qđ celatura a celo las dicit. ⁊ ꝓdu. penul.

Celatura. a celo las ꝑ ſculpe vel pingere dicitur hec celatura re pro ſculptura vel pictura: ⁊ hoc celamen minis: pro eodeꝫ.

Celeber. a celum dicit hic celeber hec bris hoc bre. i. feſtiuus: ſolēnis: deuot⁹: ſanct⁹: freqūēs: frequētat⁹. Prope dr ille loc⁹ celeber q̄ ē a mltis frequētatus: vel vbi celebria argunt: vt foꝝ: eccleſia. ⁊ cōpat celeber brior berrimus. vnde celebriter brius berrime: ⁊ hec celebritas tatis. i. ſolemnitas: frequētia: cōuentus. Et celebro bras. i. frequētare: venerari: colere. ⁊ corr. naturaliter le. vn̄ Oui. i libro pmo de arte amādi: Ut redit atꝗ̄ frequēs longuꝫ formica p agmē. Sic ruit ad celebres cultiſſima femina ludos.

Celebro bras in celeber ē.

Celebs bis ge. cōmunis. i. celeſtem vitaꝫ ducēs: Et deſcēdit a celeſtis p cōpoſitiōeꝫ de media dictiōe: ⁊ eſt ibi b loco u: de vltima ē ibi s. ⁊ dicit celebs virgo: vl' caſtus ſine ſolicitudine ſeculari: vl' vir ſine vxore: qſi celeſtē vitam ducēs. ⁊ format gtūs a ntō mutato e in i: ⁊ īterpoſita i iter b ⁊ s: vt celebs bis: ⁊ corr. li.

Celer. a celum dr hic celer hec ris ⁊ hoc re: gtō hui⁹ celeris. i. velox. Et comparatur celer rior rimus. vnde celeritur rius rime: ⁊ h' celeritas tatis. i. velocitas. Celer cōponit vt preceler ⁊ pceler. i. valde celer. ⁊ corr. hāc ſyllabaꝫ ce celer quādo ē adiectiū. Sꝫ celer ſubſtantiuū ꝓ ſuo romuli ꝓdu. ce. vt dicit magiſter Bene. ⁊ ſm Pap. celer dr a cilleo les lere. i. mouē. Sed ſm Hug. dicit a celum li vide in celolas.

Celeriuſculus. a celer ſiue celerius dr celeriuſcul⁹ la luꝫ penul. corr. i. aliquātulū celer: ⁊ ē dimi. vnde celeriuſcule aduer. i. cito. vn̄ Cicero: Strenue qđ volumus oſtendere: celeriuſcule factum dicemus. Et format a neutro comparatiui addita culus: vt celerius celeriuſculus: ſic melius meliuſcul⁹: grādi⁹ grādiuſcul⁹: ⁊ ſilia.

Celero a celer dr celero as aui vbū neu. i. maturare: feſtinare. ⁊ cōponit vt accelero ras: ꝯcelero ras: pcelero ras. ⁊ ſūt omnia neutra cōpoſita ab eo: ⁊ corr. le.

Celeſtis a celū dr hic ⁊ hec celeſtis ⁊ hoc ſte: ⁊ celic⁹ ca cum: in eodē ſenſu.

Celeuma. a celū dr hoc celeuma atl. i. clamor nautic⁹: qꝛ ad celū deferat. Dicit quoꝗ̄ generalit' ꝓ quolibet clamore. Hiere. xlviij. Nequaꝗ̄ calcator vue ſolituꝫ celeuma cantabit. vnde celeumatic⁹ ca cum: qđ cōponit vt proceleumatic⁹ ci. ſ. pes metricus cōſtans ex quattuor breuibus ſyllabis: qꝛ ad talem clamoreꝫ deſcribenduꝫ fuit inuēt⁹. vn̄ verſus: Quatuor ipē breues ꝓ celeumatice ſerues. ꝙ aūt dr celeuma qſi calcātium oma. i. cāt⁹ ety. ē ſꝫ Hug. Pap. vō dic: Celeuma clamor nautaruꝫ. ſiue carmē ſup mortuos vl' ſuper lacū. vnde vſ⁹: Dicas celeuma quē dat vindemia cāuꝫ. Edit⁹ a nautl clamor celeuma vocatur.

Celibalis ē denominatiuuꝫ a celebs. ⁊ format a celibis gtō is mutata in a longā: ⁊ aſſūpta lis. vt celebs bis celibalis: iuuenis iuuenalis. Jnuenit etiaꝫ iuuenilis: vt dic Priſ. in tractatu ō denominatiuis.

Celibatus tus tui: maſ. ge. dr a celebs. ⁊ dr celibat⁹ virginitas: caſtitas: dictū ꝙ celo digni⁹ ſit qs.

Celicola le ge. cōmunis penul. corr. q̄ colit deos vl' celuꝫ vl' q̄ inhabitat celū vt de⁹. ⁊ cōponit a celū: ⁊ colo is ſꝫ Hug. Pap. vō dic: Celicola dict⁹ ē ꝙ celū dolat: eſt. n. angelic⁹. Celicole laꝝ fac ꝑ ſcīſiōeꝫ celicolū: qđ maxīe fit ī cōpoſitis ⁊ patronomicis: vt graiugenū: caprigenū omnigenū: eneadū: dardaniduꝫ.

Celic⁹ ca cū: penul. corr. i. celeſtis a celū dr. Thobias: Celica ſūt anime pabula corp⁹ alūt.

Celido dinis fe. ge. i. hirūdo: qꝛ in celo. i. in aere cibū capiat. ⁊ dr a celum.

Celidonia. a celido dr hec celidonia qdaꝫ herba que erūpit in aduentu hirūdinum. vl' qꝛ pulli hirūdiuū ſi patiuntur in oculis: mater ex hac herba mederi dicat: ⁊ ſtatim viſum recipiūt. Et celidonia eſt ēt qdaꝫ gemma ex hirundinū colore vocata: q̄ ⁊ celonites dr. vn̄ hic celidoniac⁹ ci: gladi⁹ lati ferri: cui⁹ mucro duplex ⁊ biſurcat⁹ in modū caude hirundinis format.

Celidoniac⁹ in celidonia exponit.

Celidrus: qdaꝫ ſerpēs. vide ī cerſidrus.

Celigena ne penl'. cor. cōmunis ge. i. genit⁹ a dijs.

Celites celitū pluraliter: vitaꝫ celeſtem agētes. ſ. dij. ⁊ dr a celū. ⁊ ē cōmunis ge.

Celit⁹ aduer. loci penl'. corr. a celites dr: vt Gabriel miſſ⁹ eſt celitus. i. a celo vel deo.

Celiū lij neu. ge. idē ē qđ celites: qđ vulgo celionē vl' ſcalpelluꝫ vocāt.

Cella le dr a celo las: qꝛ celer ī ea habitantes. vnde dicit Bernardus: Cella nequaꝗ̄ debet eſſe neceſſitatis ſed domicilium pacis. Celle ⁊ celi habitatio cognate ſunt qꝛ ſicut celum ⁊ cella ad inuicem vidētur habere aliꝗ̄ cognatiōꝫ nomīs ſic pietatis: A celādo. n. ⁊ celū ⁊ cella nomē habere vident. Et qđ celat in celis hoc ⁊ ī cell': quod gerit in celis hoc ⁊ in cellis. Quidnaꝫ hoc eſt: vacare deo frui deo ſpiritui oranti: vl' etiam a corpe exeūti a cella in celū longa vel difficilis via non inuenit. A cella. n. ſepe in celū aſcēdit. vix aūt aut nunꝗ̄ a cella in

infernũ deſcēdit:niſi ſic dicit Pſalmiſta: Deſcēdũt ad infernũ viuētes ne deſcendãt morientes. Hoc mõ cellaruꝫ incole ſepe deſcēdũt in infernuꝫ. Sicut.n.aſſidue ꝯtemplando reuiſere amat gaudia celeſtia vt ardēti⁹ appetãt:ſic dolores inferni vt horreant ⁊ refugiant. Et hoc eſt qđ imp̄cant inimicis ſuis orantes vt deſcēdant in infernũ viuētes. Morientes aũt vix vnq̃ aliq̃ a cella in infernũ deſcēdũt:q2 vix vnq̃ niſi celo predeſtinatus in ea vſq̃ ad mortem perſiſtit. Filium enim gratie fructum ventris ſui cella fouet:nutrit:amplectit̃:⁊ ad plenitudinē ꝑfectionis ꝑducit ⁊ colloquio dei dignum efficit. Cella terra ſancta:⁊ loc⁹ ſanctus eſt:in qua dñs ⁊ ſeruus eius ſepe colloquunt̃: ſicut vir ad amicuꝫ ſuuꝫ. In qua crebro fidelis anima v̄bo dei ꝯiungit̃: ſponſa ſponſo ſociat̃:terreniſ celeſtia:humanis diuina vniuntur. Siq̃dem ſicut ſanctuꝫ tēplum dei:ſic cella ſerui dei In templo enĩ ⁊ ĩ cella diuina tractant̃:ſed crebrius in cella. vide in ocium. A cella dicitur hic ⁊ hec cellita te: ſtudens vel ſtans ĩ cella.

Cellarium. a cella dr̃ hoc cellariuꝫ rij:canticorũ p̄mo: Introduxit me Rex in cellaria ſua:exultabimus ⁊ letabimur in te:lac vberũ tuoruꝫ ſuper vinum. vel dr̃ a colligo gis:q2 ĩ eo colligũtur miſteria mēſaꝝ vl̃ neceſſaria q̃ victui ſupſũt. ⁊ eſt cellariuꝫ paucoꝝ dieꝝ ſ3 promptuariuꝫ lõgi t̃pis. ⁊ a cellariuꝫ h̃ cellarius ⁊ hic cellerari⁹ .i.cuſtos cellarij.

Celleo les in cello is vide

Cello lis ceculi vl̃ cellui cellere culſum vl̃ celſum verbuꝫ actiuum.i.ſuperare:ſed non eſt ĩ vſu. A quo deriuatur celleo les lui.i.p̄eſſe neutruꝫ ⁊ abſolutũ. Et componit̃ celleo vl̃ cello cum ex ⁊ dr̃ excelleo les: vel excello lis. Itē cello lis cõponitur cum pre ⁊ dr̃ p̄cello lis. Itē cuꝫ ꝑ ⁊ dr̃ ꝑcello is:⁊ cuꝫ ꝓ ⁊ dr̃ ꝓcello proculi ſuꝫ.i.ꝑcutere: Cõpoſita a celleo les:neutra ſũt ſic̃ ⁊ ſuuꝫ ſimplex ⁊ faciũt preteritũ in lui tm̃. Cõpoſita v̄o a cello is omnia ſunt actiua:niſi ꝙ excello ſ3 ꝙ ꝯſtruitur cũ datõ eſt neutruꝫ. ⁊ omnia faciũt p̄teritum ĩ culi tm̃. ⁊ ſupinum in culſum tm̃: niſi ꝙ excello ⁊ p̄cello inueniunt̃ facere exculi excellui p̄culi p̄cellui exculſũ excelſuꝫ p̄culſũ precelſuꝫ. vide in p̄cello lis.

Cellula le dimi. parua cella penl̃ cor.

Celo as aui.i.ſculꝑe pingere:⁊ eſt in alia ſignificatiõe ꝯtrariuꝫ ad reuelare. ⁊ ſm̃ hoc cõſtruit̃ cũ duob⁹ diuerſ actiuis: vt Celo te ꝯſiliuꝫ meũ. Celo cõponit̃ cũ ꝯ vt cõcelo as.i.ſimul celare: Recelo as.i.reuelare. ⁊ eſt atiuũ cũ omnib⁹ ſuis ꝯpoſitis: ⁊ oĩa ꝓducũt hãc ſyllabã ce. ſ3 celer adiectiuũ corr.ce. vnde q̇daꝫ: Hoſtia claude celer vt clauſa per hoſtia celer. Item Horatius in epiſtolis: Stultoꝝ incurata pudor mal⁹ vlcera celat Iteꝫ greciſmus: Caelo cũ ſculpo lapides celo coopata. ⁊ vt dicit Pap̃. caelare ꝓ ſculꝑe ꝑ ae: pro abſcondere per e ſolaꝫ ſcribit̃ ⁊ vbiq̃ hēt̃ vnum l.

Celonis in celox vide.

Celox. a celer dr̃ hec celox cis: vl̃ hec celonis huius celonis.i.velox nauis:⁊ ad miniſterium claſſis apta. Enius Labit̃ vncta carina per equora alta celonis. Iteꝫ plautus in aſinaria: Quo hãc celocem cõferas. vnde hic ⁊ hec ⁊ hoc celox cis: dr̃ velox ſm̃ Hug. Pap̃. etiam dic̃ Celox genus nauis fe.ge.

Celſus. a cello lis dr̃ celſus ſa ſum. vel celſus dr̃ a celo:q2 ſublimis ſit ⁊ altus:⁊ q̃ſi celeſtis. ⁊ cõpat̃ celſus ſior ſiſſim⁹. vñ celſe ſius ſiſſime aduer. ⁊ hec celſitudo dinis ⁊ ꝯponit̃ celſus cũ ex: ⁊ dr̃ excelſus.

Celtes tis maſ.ge.i.inſtrumētum ferreũ aptũ ad ſculpēduꝫ. ⁊ dicit̃ a celo as ꝓ pĩgere vl̃ ſculpere Iob.xix. Uel celte ſculpant̃ in ſilice. Quidã tñ legũt ibi certe. vl̃ dicit̃ celtes a celleo vl̃ ceculi.

Celtiber exponit̃ in tercia parte in ſecũda declinatione ĩ hyberus.

Celtic⁹ ca cũ.i.nobilis ⁊ dr̃ a celſus.

Celuꝫ. a celo as dr̃ hoc celuꝫ li: q2 celat nos ſecreta vel a caelo as ꝓ ſculꝑe:q2 ſculptuꝫ eſt ⁊ inſignituꝫ varijs ſtellis. Uel cõponit̃ a caſa ⁊ elios qđ eſt ſol:q2 ſit caſa ſol̃ Et ē celũ etroclitũ genere:q2 ĩ ſingulari eſt neu.ge. ⁊ ĩ plurali maſ.ge. ⁊ ſcribit̃ ꝑ ae diphthongõ vt dic̃ Pap̃. ſed dubitare cõſueuit an ſit dicēdũ: vnus celorum vel vnũ celoruꝫ. magiſter Bene. dic̃ qđ adiectiuũ dꝫ reſpicē genus qđ ibi eſt ⁊ ita dici debꝫ: Unus celorũ ſicut vna epulaꝝ. De hoc plenius dixi ſupra in tercia p̃te ĩ tractatu d̃ genere nominũ vbi egi de nominib⁹ etroclitis. Et ſcias ꝙ ſm̃ Rabanuꝫ ſepteꝫ ſũt celi .ſ. empyreũ:cryſtallinũ:ſideruꝫ:igneũ: olimpiuꝫ:ethereũ:⁊ aerũ. ⁊ inſuper eſt aliud celũ ſancte trinitatis. Ip̃a enĩ celſitudo diuine maieſtatiſ nominat̃ metaforice celuꝫ. Itē celũ per motũ ſuũ cauſat generationē ⁊ corruptiõeꝫ in ĩferiorib⁹ vñ dic̃ Rabbi moyſes:ꝙ celũ in vniuerſo ē ſic̃ cor ĩ animali cuius mot⁹ ſi ad horam q̇eſceret corporis vita finiret̃. vide in ſpera. Quare celuꝫ rubeuꝫ in mane ſignificet pluuiaꝫ:⁊ ĩ ſero ſerenũ: dicã innubes.

Cementuꝫ. a cedo dis cedi dicit̃ hoc cementum ti.i.calx ⁊ minutoꝝ lapidũ cõgregatio: ⁊ ceſura lapidũ:⁊ fundamētũ dom⁹:q2 ceſo lapide ſurgat. vñ h̃ cemētari⁹ rij q̇ diſponit lapides ĩ muro. Cementũ etiã dr̃ mēdaciũ.

Cena. a cenõ qđ eſt cõe dr̃ hec cena:q̃ſi a cõione veſcēdi Antiq̇ enĩ publice ⁊ in patulo comedebãt: nõ ſolitarij ⁊ p̄uate ſic̃ modo:ne ſingularitas ĩ delicijs luxuriã generaret. vel dr̃ cena q̃ſi ſcena:a ſcenon qđ eſt vmbra. ⁊ dr̃ cena ꝓp̄e in ſero:ſic̃ iam iantaculũ in mane:prandium in tercia:merenda vel antecenia ꝓ nona: obſoniũ poſt cenã. A cena dr̃ hec cenula le dimi. ⁊ cenaticus ca cũ ad cenã ꝑtinēs. Cena cõponit̃:vt h̃ ⁊ h̃ incenis:⁊ h̃ ne.i.ieiun⁹ quaſi ſine cena.

Cenaculũ. a cena dr̃ hoc cenaculũ li:⁊ hoc cenatoriũ rij ideꝫ.ſ.loc⁹ cenãdi ſm̃ Hug. Pap. v̄o dic̃: Cenaculũ dom⁹ ſuꝑior pars: dictũ a cõione veſcentiũ. vñ ⁊ cenobiuꝫ bij:cõgregatio multoꝝ.

Centari⁹ rij maſc.gene. dr̃ ille q̇ victũ manib⁹ queritat: a cena dicit̃.

Cenatoriuꝫ in cenaculũ exponit̃.

Cenito tas verbũ frequen.i.frequent̃ cenare penult.correct. ⁊ format̃ a cenatu vltimo ſupino de ceno nas:a in i mutata:⁊ u in o.

Ceno nas naui.i.cenã ſumere: a cena dicit̃. ⁊ componit̃ cũ con ⁊ dr̃ cõceno nas.i.ſimul cenare. Receno nas.i. iteꝝ cenare. ⁊ eſt neutꝝ ceno cum omnib⁹ ſuis cõpoſit[is] ⁊ ꝓducit ce.

Cenobates tis maſ.ge.q̇ ꝓpter cenã ſuꝑ funē ambulat. ſ3 poti⁹ ꝑ s dꝫ ſcribi:ſic̃ in ſuo loco dicet̃.

Cenobita in cenobiũ eſt:⁊ ꝓdu.bi.

Cenobiũ. a cenon qđ eſt cõe ⁊ habito tas cõponit̃ h̃ cenobiũ bij.i.monaſteriũ.ſ.cõis habitatio plurimorũ:vbi ſunt plures cõgregati inſimul ad cõiter habitanduꝫ ⁊ comedendũ. vñ hic ⁊ h̃ cenobita te:q̇ vel que illũ locũ inhabitat. Quidã tñ ſolēt ſcribere illud nomē ꝑ ſc:vt dicat̃ ſcenobiũ a ſcenõ qđ eſt vmbra:q2 talis loc⁹ ſolet fieri in vmbroſ locis ⁊ nemoroſ. ⁊ inde h̃ ⁊ h̃ ſcenobita te:ſm̃ Hug. In Pap̃. ſcribit̃ ꝑ c cenobiũ ⁊ cenobita. vñ dicit: Cenobite gen⁹ monachoꝝ: quos nos ĩ cõi viuen

 102

tes poſſumꝰ appellare.

C enodociũ.a ceno nas dř hoc cenodociũ cij.i.domus ĩ qua cenandi refugium eſt pauperibꝰ.ſ.hoſpitale. vnde hic cenodociarius.i.elemoſynariꝰ: ꝛ hec cenodociaria eiꝰ vxoꝛ vł elemoſynaria.Sed hec melius ſcribuntur ꝑ x:vt dicãtur a xenos vt dicet̃ infra in x lr̃a.

C enodoxus.cenum cõponit̃ cũ doxa qđ eſt gloria.ꝛ dř hic cenodoxus xi:ꝛ hec cenodoxa xe:q̃ vł q̃ eſt cupidus vł cupida cenoſe ꝛ vane glorie.i.mũdane. h̃ cenodoxa xie.i.cenoſa ꝛ vana gloria ſicut eſt gloria mundana ẜm Hug.Pap̃.võ dic̃:Cenodoxia.i.iactãtia ſeu vana gloria.Cenodoxuſ inanis glorie cupidꝰ.

C enofactoria ars eſt illoꝝ q̃ opantur de cenoˀ.i. de luto. In actibꝰ aũt apoſtoloꝛũ capitulo.xviij.debet dici ſcenofactoria ꝑ ſc.

C enomia mie.i.conmunis muſca a cenon quod eſt commune ẜm Hugutiõez: Et ſcribitur per oe ẜm Pap̃.qui dicit:Coenomia:canina muſca.ſed omnino moꝛdax ꝑ oe ſcribitur non per i.Sed dic ꝙ etiaȝ ꝑ i ſcribitur: ſed in alia ſignificatione.

C enõ vł cenos grece latine nouũ vł ɔmune vł mixtũ.

C enoſitas tat] in cenoſus vide.

C enoſus a cenũ dř cenoſus ſa ſum.i.fetidus ſpurcꝰ lutulẽtꝰ hircoſus:ꝛ ɔpaꝛ.vñ hec cenoſitas tatis.

C enouectoꝛiũ.Ceno cõponit̃ cuȝ vebo his:ꝛ dř hoc cenouectoꝛiũ rij:inſtrumẽtũ cũ quo depoꝛtat̃ cenũ.vñ etiaȝ h̃ cenouehũ uehi idẽ.

C enſeo ſes ſui cẽſuȝ.i.iudicare iubere: ſtatuere: ſuadere: deliberare:nominare:eſtimare:numerare: ſñiaȝ ꝓferre. Et nota ꝙ cenſeo ſcđe cõiugatiõis ꝛ cẽſo is ere t̃tie coniugatiõis:ꝛ cẽſio ſis ſire q̃rte coiugatiõis in ſignificatione nõ differũt vel in ſimplicitate vł in ɔpoſitione: ſed in lr̃atura differũt. Naȝ cenſeo facit ꝑteritũ cẽſui: ꝛ ſupinũ cẽſum:vnde pticipium cẽſus ſa ſuȝ.Cẽſo ſis fac̃ cẽſiui cẽſitum penul.coꝛ.vnde participiuȝ cẽſitꝰ ta tuȝ: penul.coꝛ.Cẽſio võ cẽſis fac̃ cẽſiui cẽſitũ penul.ꝓdu. vnde cẽſitꝰ ta tũ pticipiũ penł.ſilit̃ ꝓducta.ergo ꝓ volũtate legẽtis dř in pꝛoſa cenſitus recenſitus penł.coꝛ. inq̃ntum venit a tercia cõiugatioe:vł cenſitus recẽſitꝰ penul.ꝓdu.inq̃tuȝ.ſ.venit a quarta. Q̃libȝ p̃dictoꝛuȝ vboꝛum cõponit̃ cũ per: ꝛ dř pcẽſeo ſes ſui ſum.percẽſo ſis ſiui ſituȝ: ꝛ pcenſio ſis ſiui ſituȝ.i. pfecte vel valde cenſere:vł pquirere: circũire ꝑ errare.vnde Ouid.meta. ij. Et lamata ſinꝰ totũ pcẽſuit oꝛbem . Iteȝ cõponũtur p̃dicta tria vba cũ re vt recẽſeo ſui ſum: recenſo ſis ſiui ſitũ:recenſio ſis ſiui ſitũ.i.numerare: iteꝝ numerare: recitare:recolere:rememoꝛrae:reuenerari. Itẽ ɔponit̃ cũ ſub:ꝛ dicit̃ ſuccẽſeo ſui ſum:ſuccẽſo iui itũ: ſuccẽſio iui itũ.i.iraſci. Cẽſio cẽſeo cẽſo ſunt actiua.ꝛ ɔpoſita ab eis ſunt actiua ſimilit̃:ꝑteꝛ ſuccẽſeo quod eſt neu.ꝑ iraſci.ſi foꝛte inueniatur ꝙ ſui ſimplicis redoleat ſignificationeȝ:actiuum erit. Ita dicit Hug.Quidaȝ võ dicũt ꝙ cẽſo is tercie cõiugatiõis eſt vbuȝ deſideratiuȝ: ꝛ ꝙ habeat ꝑterita ꝛ ſupina ad modũ quarte cenſiui itũ.vñ ſemp cenſitus recẽſitus penł.ꝓdu.ẜm eos. vñ in libro numeroꝝ:ſemp legendũ ẽ: Recenſiti ſunt penul.ꝓdu. Iſtiꝰ opinionis fuit magiſter Bene. ꝛ hoc verũ credo etiaȝ ẜm doctrinaȝ Priſ.De hoc req̃re ſupra etiã in tercia pte: vbi agit̃ đ ꝑtit] ꝛ ſupis vboꝝ deſinẽtiũ in ſo.

C enſio is ire in cẽſeo exponit̃.

C enſitꝰ ta tũ vide i cẽſeo.

C enſo is ere in cenſeo vide.

C enſoꝛ oꝛis maſ.ge.i.iudex ꝛ ꝓꝑe q̃ iudicat de moꝛibus ꝛ eos coꝛrigit.ꝛ dř a cẽſeo ſes.

C enſoꝛinꝰ in cẽſoꝛiꝰ vide:ꝛ ꝓdu.penł.

C enſoꝛius.a cenſoꝛ dicit̃ hic cẽſoꝛius rij: ꝛ hic cenſoꝛinꝰ ni ꝓ eodeȝ.ſ.cẽſoꝛ.vnde cato dictus eſt cẽſoꝛinus:quia moꝛ erat coꝛrectoꝛ. Et poſſũt eſſe adiectiua ꝛ poſſeſſiua:vt Cenſoꝛia res.i.res cẽſoꝛis. Itẽ poſſũt eẽ deriuatiua:vt hic cenſoꝛius ꝛ hic cenſoꝛinus.i. ille qui cenſum ſeruat vel pecuniaȝ.

C enſualis.a cenſus dř hic ꝛ hec cenſualis ꝛ h̃ le.i. officialis q̃ cenſuȝ exigit ꝓuĩcialẽ ꝛ q̃ dat illuȝ.

C ẽſura.a cẽſeo ſes dř hec cẽſura re.i.iudiciũ:vigoꝛ: ſeueritas:menſura:vindicta:poteſtas:ſentẽtia:decꝰ. ꝛ pꝛoducit penł.

C enſus a cẽſeo dř hic cenſus ſus ſui.i. pecũuia facultas deſcripta publice vel eſtimata. Dicit̃ etiã hic cenſus ſi: quoꝝ patrimonia publice annotata ſunt deſcripta vel eſtimata. Itẽ inuenit̃ cenſꝰ ſa ſuȝ pticipiũ ꝛ formať cẽſeo ſui ſum:addita s.

C entaurꝰ.Signo vel genitꝰ componit̃ cuȝ aura:ꝛ dř hic centaurꝰ ri:q̃ſi gentaurꝰ.i.genitꝰ ex aura. Siquideȝ ẜm fabulas poetaꝝ Xion ſecretariꝰ Iunonis eam interpellauit de concubitu:q̃ cũ filio Iouis formauit quandã nubem ĩ ſui ſpẽm:ꝛ eam obtulit Xioni: quã putans illẽ Iunonẽ eſſe effudit ſemẽ in nubem:ꝛ inde nata ſũt quedã monſtra in media pte hoĩs:ꝛ in media pte.ſ.inferioꝛi equi. Et dicti ſunt centauri q̃ſi gentauri.i.geniti ex aura.vñ centaureꝰ rea reũ:ꝛ h̃ centaurea ree:q̃dam herba ẜm Hug.Pap̃.võ dicit:Centauri a latinis dicti breuitate:nam hypocẽtauri dicere debemꝰ: ab hypos .i.ſubtus:ꝛ centaurꝰ equs:qꝛ qum ſupius eſſent hoĩes inferiꝰ erant equi. Dicit̃ aũt hoc nomẽ ſiue monſtꝝ cõfictũ fuiſſe ad exprimendã humane vite velocitatẽ: qꝛ equs ſit velox. Scđm aũt hiſtoriã Xion ꝑmus in Grecia centũ milites armatos adunauit:qui equites qum ab indoctis p̃mũ viderent̃ ſup equos vnũ aĩal reputati ex hoĩe ꝛ equo:dicti ſũt centauri q̃ſi centũ armati. vel quia centũ erant quaſi aura cito volantes: terrã conſumebant.

C entenariꝰ.a centũ vel centenꝰ dř centenariꝰ ria riũ:cõtinẽs centũ:vel hñs centũ annos:ꝛ hic centenariꝰ rij ꝓ tali nũero:ꝛ hoc centenariũ rij ꝓ quodã põdere centũ libraꝝ:quod pondꝰ romani inſtituerũt pꝛo pfectõe cẽtenarij numeri.

C entenꝰ.a centũ deriuať centenꝰ na nũ:ꝛ in ſingulari tãtũ valet quantũ ſuũ pꝛimitiuũ. ſed in plurali teneť diſtributiue:ꝛ diſtribuit ꝑ pareȝ numeꝝ ſicut bini ꝛ trini: vt iſti incedũt centeni. Iteȝ h̃ centenũ ni: quoddã genꝰ annone.ſ.miliuȝ:qꝛ in pleriſq; locí ſemẽ eiꝰ incrementũ frugis centeſimũ renaſcať.vñ ꝛ miliuȝ a multitudĩe fructꝰ dicitur.

C enteſimꝰ ma muȝ nomẽ eſt oꝛdinale:ꝛ dř a cẽtũ.

C ẽties aduer.i.cẽtũ vicibꝰ a cẽtũ dř.

C ẽtimanꝰ.a cẽtũ ꝛ manꝰ ɔponit̃ h̃ centimanꝰ nus nui ẜm:Priſ.i ſeptimo libro ſ.põt tñ declinari h̃ cẽtimanꝰ ni:vel adiectĩe cẽtimanꝰ na nũ: q̃ cẽtũ hȝ manꝰ: ꝛ coꝛ. penł.Pap̃.aũt ſequẽs Priſ.dic̃: Cẽtimanꝰ a manu ɔpoſitum eiꝰ ſuauit declinationẽ hic cẽtimanꝰ nus. Nota igit̃ nullũ aliud ꝓꝑuȝ participiũ vel adiectiũ vel mobile q̃rte declinatiõs eẽ.

C ento.a centũ deriuať h̃ cẽto onis. ꝛ dicebant̃ olim cẽtones:qui de carminibꝰ homeri vel virgilij ad ꝓpꝛia opera moꝛe centenario ex m̃ltis hincinde cõpoſitis vnũ ſartiebant opuſ ad facultatem cuiuſcũq; materie.ſed đ cuiuſcũq; carminibuſ quicũq; hoc modo faciunt cẽtones dicũtur.ꝛ cẽto nis dicit̃ ſartoꝛ puluinaris vł veluȝ

de multis pannis: vel qui facit filtra: vł ipm̄ filtrū. Juue/nalis: Intrauit callide veteri cētone lupanar. Quidam tn̄ dicunt ꝙ hic cento dicitur fetor veniēs ex aſſiduitate libidinis.

C entrix. a centū vel cēto dicit hec cētrix cis. ⁊ dicuntur cētrices meretrices: lupe: mltiuire: diabolares: nouarie. ⁊ dicuntur a centuʒ ꝓpter multitudineʒ: vel a centonibus. i. filtris: qꝛ ex eis deſiccabant: vł qꝛ ſternant in lupanari vt locꝰ reddat calidior.

C entrum tri. i. punctum in medio circuli vel alterius rei a quo equaliter diſtat quelibet pars ꝑiferie vł circum/ferentie: quod ⁊ hoc centrum inuenitur indecli. ⁊ hic centro onis inuenitur. ⁊ dicitur centrum a cenſeo ſes: quia ſm ipſum ſumitur iudiciuʒ ꝑiferie cōtinēdo ſup ſe altrum pedem circuli. Uel dicit quaſi cunctuʒ: quia cūcta ad ipm̄ ꝟtūtur.

C entua tue eſt mēſura terre vł vinee habēs ꝑ ſingulas ꝑtes pedes centū. vñ ⁊ a centū dr̄.

C entū omis ge. indecli. tm̄ pluralis numeri: ⁊ eſt ꝑmitiuuʒ vt dicūt vel potius deriuatur a cantus ti: quod eſt circulus ⁊ circumferentia rote: quia ibi circulet ⁊ cur/uetur numerus ad ꝑmum: vel quia ille numerus eſt perfectus.

C entupeda de fe. ge. genꝰ aīalis a multitudine pedū dictū ⁊ ꝯponit a cētuʒ ⁊ pes.

C entuplico cas caui. i. centuplo: a cētum ⁊ plica. vide in centuplus.

C entuplus pla pluʒ penul. corr. i. centies tm̄: ⁊ eſt com/poſitū a cētuʒ ⁊ plica. vñ centuplo las idē eſt ꝙ centu/plico caſ. ij. Reguʒ. xxiiij. Adaugeat dominꝰ deꝰ tuus populuʒ tuuʒ quantꝰ nūc eſt: iterūqꝫ centuplicet. vł ſꝫ aliā lr̄aʒ Centuplet.

C enturia rie fe. ge. i. centū hoīes in re militari. ⁊ dicit a cētū vel a centurio. vnde Horatius in poetria: Centu/rie ſeniorʒ agitant exptia frugis. Et centuria dicit du/centa iugera in agris ſicut ager ducentorum iugerum qui antiqtus a centuʒ iugeribus centuria vocabatur: ſꝫ poſt duplicata ē menſura ⁊ nomen priſtinum retinuit. In numero enim centurie multiplicate ſunt: ſed nomē mutare non potuerunt ſm Hug. Pap. etiam hoc vult. vnde dicit: Centurias dicimꝰ partes exercitus in cente/nos milites diuiſas. vnde ⁊ qui his preſunt centuriōes dicuntur. Item centuria ager ducentorʒ iugerʒ qui apud antiquos centuʒ iugeribus exiſtebat: poſt dupli/catus nomē retinuit.

C enturio onis maſ. ge. qui centum preeſt viris a centum dicitur. vel qui preeſt centum militibus dicitur centu/rio: ſm Papiaʒ.

C enturio. i. ordinare: per centurias diſtribuere. ⁊ dicitur a centuria: vł a centurio onis. ⁊ ꝯponit vt concenturio rias. i. coordinare vł adiuuare. Et ſuccenturio rias. i. ſuc currere vel potius in ſuccurſum primorʒ poſt illos or dinare. Proprie enim ſuccentuarij dicuntur qui poſt primam aciem ſunt ordinati vt ei ſuccurrant ſi neceſſe fuerit.

C entuſſis. as aſſis ꝑ obolo ponit ⁊ cōponit cū centum: ⁊ dr̄ hic centuſſis. i. centuʒ aſſes vel pciuʒ cētuʒ aſſiuʒ. vñ ꝑſius: Et centuʒ grecos curto centuſſe licet. ſed hic ponit ꝑ cēteſima pte aſſis.

C enula le dimi. ꝑua cena.

Cenulentus ta tū: plenꝰ ceno cōponit a cenū ⁊ lentos greco qđ ſignificat plenitudineʒ. ⁊ cōparat cenulētus tior tiſſimus: ⁊ hec cenulentia tie. i. fetor.

C enuʒ a ceno as dr̄ hoc cenū ni per ſimꝫ: qꝛ nō cenent.

Et eſt cenū ſordiduʒ lutuʒ: vorago. ꝑfunda. Inde cenoſus ſa ſuʒ. i. fetidus: ſpurcus: hircoſus. ⁊ cōpat cenoſꝰ ſior ſiſſimꝰ. vñ cenoſe ſius ſiſſime aduer. ⁊ hec cenoſitas

C epa. a cephas dicit hoc cepe indecli. in ſingulari: ⁊ ſcri/bitur ꝑ ae diphthongon caepe: qꝛ nō ē niſi caput. In plurali. n. hec cepe arʒ dicimꝰ. Inuenit etiā h̄ cepa pe in ſingulari. vñ Oui. Radenda ē hortꝫ eruta cepa meis: ⁊ hoc cepe in ſingulari inuenit.

C eparius. a cepa dr̄ hic ceparius rij: hortulanꝰ q̄ cuſtodit vel vēdit cepas. vnde hec ceparia rie. i. hortulana. ⁊ ce/parius ria riuʒ poſſeſſiuuʒ: vt folium ceparīū. i. cepe val de ſignat maʒ: vt bolus ceparīū. i. de cepis.

C ephalargia. in cephalea vide.

Cephalea lee penul. ꝑdu. capitis paſſio. cephaliʒ. n. greci caput dicūt ſm Pap. Hug. vō dic: Cephaleia vł cephalargia: vena vł dolor capitꝫ a cephas dr̄. Sꝫ ſm Pap. cephalargia ē humor capitis.

C ephas vł cephaliʒ greci dicūt caput. vñ cephas dictꝰ eſt petrꝰ: qꝛ in capite ⁊ ꝑncipatu ſit ꝯſtitutꝰ aploꝝ. Iteʒ cephas hebraice: petrꝰ grece: latie agnoſcēs: ſyriace caput ꝙ aūt ī capite ſit cōſtitutꝰ aploꝝ: vide ī petrꝰ.

C oepi defectiuū ⁊ ꝑ oe ſcribit. vide in cepio pis.

C epiciū cij: ⁊ hic cepicīꝰ cij. i. cepe.

C epidines. a cepi ꝑterito de capio: he cepidines cepidi/num. i. ſaxa. ſ. in mari: vł que preeminēt in preruptis lo cis: ⁊ corr. di.

C epio pis pi cepe ceptuʒ: incipe. ⁊ deriuat a cepi ꝑterito ð capio. vnde Terētius: Sex totis mēſibꝰ offeciſſem ꝙ il/le quicquid cepet. preſens huiꝰ ꝟbi ⁊ que formantur a preſenti aboluerunt. Preterituʒ vero ⁊ que formant a preterito adhuc retinent. Et huiuſmodi preteritū quā/doqꝫ accipit ꝑ preſēti: qñqꝫ ī vi ꝑteriti. Et ſcribit coepi defectiuuʒ ꝑ oe: ſimiliter coeptus ꝑ oe ⁊ ab eo deſcen/dens: ſꝫ inceptus ab incipio is ꝑ e ſolaʒ ſcribitur. Et ſūt q̄ttuor ꝟba defectiua que habēt ſenſuʒ pſentis ⁊ ꝑteriti vnde verſus: Bis duo ſunt odi: noui: coepi: meminiqꝫ: Que retinēt ſenſuʒ pn̄tis ꝑteritiqꝫ.

C oeptꝰ ꝑ oe ſcribit ſicut coepū defectiuū. vide ī cepio is.

C era re ab aue que dr̄ apes ſit. Et vt dic Pap. Cera a greco ceros dr̄ quod ideʒ eſt. Iteʒ cera materies fuit lr̄arū illaꝝ q̄ puuloꝝ nutrices fuerūt.

C eramiꝰ mij. i. figulꝰ: qui ſic fingit cerā ita argillam ⁊ cōponit a cera ⁊ ago is: vł a cera ⁊ limus.

C erarius rij. a cera dr̄ hic cerarīꝰ rij: q̄ fac vel vēdit ceraʒ: vel q̄ in ea opat.

C eraſtes vel ceraſta maſ. ge. ſerpēs cornutꝰ. Sene. xlix. Ceraſtes in ſemita. ⁊ dr̄ a ceros qđ eſt cornu: eo ꝙ in capite cornua habeat arietū. vñ Luca. in vi. Aut viuentis adhuc libye menſure ceraſte.

C araſus ſi fe. ge. ciuitas fuit ponti: quaʒ ciuitatē qum lu cullꝰ deleuiſſet: quoddaʒ genꝰ pomi iñ aduerit. ⁊ dicta eſt arbor h̄ ceraſus: vł fructus eiꝰ h̄ ceraſuʒ. Et dr̄ cera/raſꝰ a cerite opidio vbi abūdant: ⁊ cor. ra.

C eratim indecli. quoddā pōdꝰ. ſ. media ps oboli habēs ſiliquā vnā ⁊ ſemis Hūc latini ſemioboluʒ vocāt. Cera tim grece: latie ſiliq̄ cornuū interptat.

C eratꝰ. a cera dr̄ ceratꝰ ta tū: ⁊ differt a cereus rea reuʒ: qꝛ cereuʒ eſt quod totū ex cera ꝯſtat: ceratuʒ qđ vel li/nituʒ vel incruſtatuʒ ē cera. vnde ⁊ cerate dicuntur ta/bule in q̄bꝰ ſcribit.

C eraunia. Ceros cōponit cuʒ amnis ⁊ dr̄ pluraliter ce/raunia nioꝝ. i. acutiōes vel exaltatiōes vndaꝝ in tem/peſtate: q̄ſi amneſ cornuti. vnde Lucanus in. v. Nouit ꝙ ceraunia nautis. vnde ceraunia dicunt ſaxa ꝑminē

tia in mari inſtar coꝛnuū. Jtē a cera he ceraunie niaruʒ i. vites vel vue: quia ſubꝛubee vt cera. vel ceraunos grece: latine dicit fulmen: ⁊ inde ceraunie niaruʒ: vites vel vue: quia rubeant vt ignis. ⁊ hec ceraunia quedā gemma ſic dicta: quia alibi nō inuenit niſi in loco fulmine icto. ⁊ hoc ceraunuʒ nij nota ſic facta . ⁊ ponit quādo multi verſus impꝛobantur: nec per ſingulos obelātur. ⁊ hec ceraunia nioꝛum: pꝛerupte ſummitates mōtium dicunt a crebꝛa fulminatione: quod componit cum agros quod eſt mons: ⁊ dicit acroceraunia nioꝝ illud idem: quaſi montes fulminati: vnde ⁊ ceraunij et acroceraunij: anotomaſice dicunt montes epyri ꝓpter altitudinē ⁊ aſſiduos ictus fulminum.

Ceraunos grece: latine fulmen.

Cerberus ri maſcu. gene. canis infernalis quaſi creos baros. i. carnes voꝛans. Et componit a creos ⁊ baros qđ eſt tractus. dicit enim carnes voꝛare: ſʒ oſſa reſeruare ⁊ eis incubare: qđ nihil eſt aliud: niſi ꝙ cerberus eſt terra que carnes moꝛtuoꝛum conſumit: ſed oſſa ꝯſumere nō poteſt. vnde ⁊ ſarcofagus dicit ſepulchꝛū hominis quaſi comedens carnes ſm Hug. Papias vō dic: Cerberus infernoꝝ canis: tria capita habere dicit pꝛopter tres etates. ſ. infantiam: iuuentutem: ⁊ ſenectutē. ⁊ coꝛ. penul. Uirgili⁹ Eneidos. vi. dicit: Cerberus hec ingens latratu regna trifauci. Jtem Grecism⁹: Cerber⁹ omne voꝛans: tria poſſidet oꝛa canina.

Cercopa pe cōis ge. i. certatoꝛ. ⁊ cōponit a certo tas ⁊ copia: vnde cercopa quaſi certans copioſe.

Cerdo. cerdon interpꝛtat coꝛiū: inde cerdo donis qui pꝛeparat coꝛia ſicut calcifex. vnde Perſius: Tollat ſua munera cerdo. Cerdo etiam dictus eſt quidaʒ hereticus: vnde cerdoniani dicti ſunt quidā heretici. vel cerdo deriuat a certus ta tum ſm quoſdā. Jteʒ cerdo dr ſutoꝛ. vn̄ dicit Pap. Cerdones: ſutoꝛes: ⁊ pꝛoducit do.

Cerdon interpꝛetat coꝛium.

Cerdoniani quidā heretici. vide in cerdo.

Cereagius gij. i. piſtoꝛ qui ad modū cere deducit paſtam ⁊ componit a cera ⁊ ago gis.

Cerealis: vide in ceres.

Cerealium lij neu. gene. locus vbi panis ⁊ cibus paratur ⁊ dicit a ceres cereris.

Cerebellum li dimi. paruum cerebꝝ.

Cerebꝛoſus ſa ſum. i. iracundus: vel qui vitiū habet in cerebꝛo: vel in eo patit: ⁊ dicit a cerebꝝ.

Cerebꝛum bꝛi: pars capitis penul. coꝛ. ⁊ ꝓpe medulla capitis appellat cerebꝝ ſm Papi. ⁊ inde excerebꝛo bras. i. interficere extra cerebꝛum ponere: Jſa. lxvi. Quaſi q excerebꝛat cerebꝛat canem.

Cereolus li dimi. puus cereus penul. coꝛ.

Ceres. a creo as dicit hec ceres cereris: dea frumenti. ⁊ ſepe ponit ꝓ ipſo frumēto. ⁊ dicit ſic q꞉ creat fruges. ipſa eſt ⁊ terra: ⁊ ops opis: q꞉ melioꝛ ſit terra ope. ⁊ pꝛo ſerpina: q꞉ ex ea ſerpant fruges. ⁊ veſta etiaʒ dicit: vnde h ⁊ hec cerealis ⁊ hoc le. ꝙ aūt per cererē intelligat frumētum ſiue panis videt in illo exemplo Terētij quod inducit Donatus in capitulo de tropo: Sine inquit cerere ⁊ libero venus friget. i. ſine pane ⁊ vino deficit voluptas: ⁊ coꝛꝛ. re. vide etiā in cerete.

Cerete. a chere dicit hoc cerete tis quedaʒ ciuitas. dum enī romani olim militarent iuxta Aquilinā ciuitatem queſierunt a ciuibus quod eſſet nomē ciuitatis. illi vō inexpertes lingue latine: vtpote greci ſe a romanis eē ſalutatos credentes reſponderūt chere: quod eſt ſalue tunc romani chere nomē ciuitatis eſſe credētes ſubtraxerunt h: ⁊ addiderūt hanc ſyllabā te: ⁊ dixerunt h cerete tis pꝛo nomine ciuitatis penul. ꝓduc. vnde antiq ſumpſerunt nomen patrium hic ⁊ hec ceretis ⁊ hoc te penul. ꝓduc. ſed poſtea romani antiqui cā differentie ad pmitiuū coꝛripuerūt deriuatiuū mutātes e penl. in i ⁊ dixerunt hic ⁊ hec ceritis ⁊ hoc te ſimiliter penul. ꝓduc. Poſtea moderni nomē amplius coꝛꝛuperunt patriū in ntō maſ. ⁊ fe. ge. ſ. ceretis ſubtrahētes ti ſyllabā dixerūt ꝑ ſyncopā hic ⁊ hec ceres ⁊ hoc cerete: gtō ceretis vel ceritis penl. ꝓdu. ſed cā differentie ad pmitiuum tam in e qʒ in i inuenit in iſto noīe penl. coꝛ. apud autoꝛes. qū ergo in pmitiuo inuenit i penl. coꝛ. nimis impꝛopꝛie ponit ſola poetica licentia. vide etiā ī ceritis.

Cerethi ⁊ pheleti noīa ſūt indeclinabilia ⁊ accentuant ī fine. Erāt aūt cohoꝛtes ſiue legiōes pugnatoꝝ. ⁊ ſonat cerethi exterminatoꝛes: pheleti admirabiles. hi erāt pugnatoꝛes doctiſſimi. ij. Regl. ca. viij. Banaias filius Joiade ſuꝑ cerethi ⁊ pheleti. hi erant cuſtodes capitis Dauid: vt dicet in hiſtoꝛijs. vide in pheleti.

Cereus. a cera dicit cereus rea reū: qđ ſit de cera: ⁊ hic cereus rei. i. candela.

Cerimonie. a cera vel cereus he cerimonie niaꝝ: feſta facta cū cereis. vel cerimonie dicūt quaſi carimonie a carendo quibuſdā eſcis quibus olim iudei in feſtis abſtinebāt. vel q꞉ homines carent vſu illaꝝ reꝝ que in ſacrificijs diuinis offerunt. ⁊ inde hec cerimonia nioꝝ: ipſa ſacrificia. ⁊ hic ⁊ hec cerimonialis ⁊ hoc le. i. feſtiuus: religioſus: diuin⁹: ſanct⁹: vel ſacrificatiu⁹ ſm Hug. Pap. vō dicit: Cerimonia ⁊ cerimonie pluraliter dicte ꝙ nos vitijs carere faciant. Jn hiſtoꝛijs ſic dicit: Nota ſolennitates dictas cerimonias a cereis. i. luminaribus. vel a carie ⁊ mene: quod eſt defectus: q꞉ tūc debēt in nobis ſoꝛdes deficere. ⁊ ita dicūt cerimonie quaſi carimonie a carendo munijs. i. officijs ſeruilib⁹. nam hoc muniuʒ idem eſt qđ officiū vel obſequiū. Jtē poſſunt dici cerimonie a charis quod eſt gratia ⁊ mene qđ eſt defectus qſi defectus grē: q꞉ huiuſmodi obſeruationes de ſe gratiam nō ꝯferebāt. Et nota ꝙ in lege ⁊ ꝓphetis qnqʒ erant quoꝝ noticia valde neceſſaria eſt. ſ. moꝛalia: iudicialia: cerimonialia: ꝓmiſſa: ⁊ ſacramētalia. Moꝛalia erant pcepta decalogi: de quib⁹ habet Exo. xxx. Judicialia erāt illa: de quib⁹ habet Exodi. xxi. Si emeris ſeruum hebꝛeū ⁊c̄. ⁊ huiuſmodi ptinēt ad pacē int hoīes ꝯſeruandā. Alia erāt cerimonialia. ⁊ h erāt in differentijs ſacrificioꝝ: in diſcretione ciboꝝ: in expiatiōe imūdiciaꝝ: in obſeruatiōe ſolennitatū: de quib⁹ habet in leuitico fere ꝑ totū. Pꝛomiſſa aūt erāt ad alliciendū: ſic ꝓmiſſio terre manātis lacte ⁊ melle: Exo. iij. Etiā pꝛomiſſio angelice cuſtodie. Exo. xxiiij. Ecce ego mittā angelū meū qui pcedat te: ⁊ cuſtodiat te in via: ⁊ īducat ad locū quē ꝑaui. Et ꝓmiſſio de omniū bonoꝝ multiplicatione: Leuiti. xxvi. Si in pceptis meis ambulaueritis: et mādata mea cuſtodieritl: ⁊ feceritis ea: dabo vobis pluuiā in tꝑibus ſuis. ⁊ terra gignet germē ſuū: ⁊ pomis arboꝛes replebunt ⁊c̄. Sacramētalia aūt erant figure ſacramētoꝝ noue legis: ſicut eſt ſacramentū phaſe: Exo. xij. Tollat vnuſquiſqʒ agnū ꝑ familias ⁊ domos ſuas. Et ſacramentū vitule rufe. Numeri. xix. Pꝛecipe filijs iſrael: vt adducant ad te vitulā rufā etatis integre in q nulla ſit macula ⁊c̄.

Cerintiani: quidā heretici a cerinto quodā dicti. hi inter cetera circūciſionē obſeruaut mille ānos p⁹ reſurrectionē in voluptate carnis pdicant futuros. vn̄ ⁊ grece ciliaſti: latine millenarij ſunt appellati.

Ceritis exponiť in cerete: ⁊ etiaꝫ in tertia ꝑte vbi agiť de denominatiuis in tis.

Cernida. a cerno nis dř hec cernida de: lignū ſupra quod duciť tarantantara. ⁊ cernida diciť tarantantara: quia diſcernit pollinem a furfure.

Cerno nis creui cretū cernere. i. videre: cōſiderare: proponere: iudicare: ſtatuere. Cerno cōponiť vt cōcerno. i. ſil' cerno: diſcerno nis. i. diuidere: ſepare: diſcutere. decerno nis. i. iudicare: ꝓponere: deliberare: ſtatuere. cōfligē ſecerno. i. ſepo. Cerno ⁊ ɔpoſita ab eodē ſūt actiua: decerno tñ ꝓ ɔfligere eſt neutꝝ. Jtē cerno differt a video qꝛ cernimꝰ longinq̄: videmꝰ ꝓxima. Jtē cerno ⁊ compoſita ab eo faciūt ꝑteritū in creui ⁊ ſupinū in cretum: ſicut creſco ⁊ cōpoſita ab eo ſꝫ Hug. vñ verſus: Cerno ſolet facere creui cretūq̄ꝫ ſupinū. Sic creui cretuꝫ vult tibi creſco dare. Cōſueuit tñ dici ꝙ cerno caret ꝑterito ⁊ ſupino: ſed ea ſumit a creſco ſcis: ſicut ⁊ q̄dā alia v̄ba que cōtinenť in his v̄ſibꝰ: Sido: ſiſto: tollo: ferio: furoq̄ꝫ cerno: Gaudent nō ꝓprijs ſed ꝑteritis alienis. Et ē dr̄ia inter cerno ⁊ ɔſidero: qꝛ vt dicit Grecismꝰ: Corporeis oculis cerno: ɔſidero mēte. vide in ſecerno.

Cernulus la lū. i. inclinatꝰ vel ingenioſus a cerno nis dř.

Cernuus. a cerno nis dř cernuus nua nuū. i. acclinis: humilis: ꝓnus: in capite ruēs. Cernui etiā dicūť ſocci ſiue ſolea. cernuuſ etiā diciť magnus: infinitus.

Cero. a cera dř cero ras. i. cera implere vel linire. ⁊ componiť vt incero ras ꝓ eodē ⁊ ꝓducit ce.

Ceroferarius. a cereus ⁊ fero fers ɔponiť hic ceroferariꝰ rij: q̄ cereū portat vt acholitꝰ: vel q̄ portat ad vendēdū

Ceroma. a cera dř hoc ceroma matis: quoddā vnguētū quedā cōfectio ex melle: herbiſ: ⁊ cera: q̄ paleſtite capillos ſuos inungebant vt eſſent labiliores. vñ ceromaticus ca cum. i. ceromate vnctus.

Ceromaticus: in ceroma exponiť.

Ceros grece: cornu latine.

Cerotum ti ge. neu. ideꝫ eſt qđ ceroma vel cōmixtio herbaꝝ ⁊ vnguentoꝝ ⁊ diciť a cera.

Cerritus. a ceres reris dř cerritꝰ ta tū interpoſita r ne ſi diceťceritꝰ ꝑ vnū r: putareť a cera dici: ⁊ dř cerritꝰ q̄ hēt frumentū vel iſanus: qꝛ qñ ſacerdotes Cereris ei ſacrificabant ſolebāt inſanire. vł dř a cerebꝝ. ſ. furioſus qui cerebꝝ hꝫ cōmotū: ⁊ ꝓduč ri. vñ Grecismus: Cerritꝰ diceť quē veſania torquet. De h̄ ſupra vide in tertia parte: vbi agitur de denominatiuis in tus.

Cerſydrus. a cerſon qđ eſt terra ⁊ hydor qđ eſt aq̄ dř hic cerſydrꝰ dri: quidā ſerpēs qui alternatim mō in aq̄ mō in terra morať. ⁊ idē dř chelydrus: ⁊ ab eiſdē cōponiť. ſ. a chelū qđ ē curuū q̄i cerſydrꝰ. Lucanꝰ tñ videť velle ꝙ aliud genꝰ ſerpētis ſit chelydrꝰ q̄ꝫ cerſydrꝰ. ⁊ ɔponiť ſꝫ h̄ a chelō qđ ē curuū ⁊ hydor aq̄: qꝛ ſēꝑ curuať ⁊ morať in aq̄. vñ h̄ chelydrū dř lignuꝫ vel lapis teres ⁊ longus ⁊ volubilis ad modū ſerpētis illiꝰ quo archa adequať. vide ꝙ quidā ſolēt ꝓferre has dictiōes corrupte dicētes celſydrꝰ: ſed barbariſmꝰ eſt in oībꝰ. chelyndrus tñ inueniť: ſed in alia ſignificatōe. ſ. quedā figura quadrata ſicut dř in geometria: habēs ſupiꝰ ſemicirculum. ⁊ dř ſic a ꝑdicto lapide vel ſerpente: ꝓpť equalitatem. vñ h̄ chilyndroidos dř vmbra eq̄lr creſcēs in longū ſm Hug. Pap̄. etiā dicit: Chilyndrus in geometria figura q̄drata habēs ſupiꝰ ſemiculū in ſolido.

Cerſon dicūt greci terrā.

Certifico cas. i. facere certū verbū actiuum. ⁊ componiť a certus ⁊ facio cis: ⁊ corr. fi.

Certioor. a certior oris ɔpatiuo dř certioro ras verbum actiuū. i. certificare: lꝫ cōpatiue poſſit teneri ex vi ꝑmitiui ſui: vt ſi dicať: Jlle me certificauit. ſed ille me certiorauit. i. magis me certum reddidit ſm Hug. ⁊ ꝓdu. o ante r: ſicut peioro ras.

Certo tas taui deriuaťa certꝰ ta tū. ⁊ eſt certare: litigare: pugnare. certi. n. ſolemꝰ litigare. vñ dř certare q̄ſi certum ſe dicēs habere. vñ verbalia: ⁊ h̄ certamē minis: ⁊ certatim aduer. Certo ɔponiť vt ɔcerto tas. i. ſimul cuꝫ alio certare: decerto tas. i. valde certare: recerto tas. i. iteꝝ certare. Certo tas ⁊ cōpoſita ab eo ſunt neutra.

Certꝰ. a cerno nis dř certꝰ ta tū. ꝑpe. n. certꝰ dř ille q̄ cernit rē de q̄ certificať: lꝫ qñq̄ꝫ ad aīaꝫ referať. ⁊ ɔpať certꝰtior tiſſimꝰ. vñ certe tiꝰ ſime aduer. ⁊ h̄ certitudo nis Certꝰ cōponiť vt q̄ꝫcertꝰ. i. valde certꝰ: incertꝰ ta tū. i. nō certꝰ: ⁊ cōpať: vñ hec incertitudo dinis ſm Hug. Pap̄. v̄o dič: Certa: clara: manifeſta. Et ſcias ꝙ certitudo nihil aliud eſt q̄ꝫ determinatio intellectus ad vnū. Jtem certa diſcuſſione nō egent. vide in ɔſilium.

Ceruica ce fe. gene. i. alapa vel potius colaphus. ⁊ diciť a ceruix: ⁊ producit ui.

Ceruical lis gene. neu. i. puluinar aureale qđ ⁊ ceruicarium dř. ⁊ dř a ceruix: ⁊ ꝓduč penł. ſm Hug. ⁊ vt dicit Pap̄. ceruical dř eo ꝙ ſub ceruice ponať.

Ceruicatꝰ ta tū. i. ſupbꝰ: furioſus: ɔtumax: a ceruix diciť.

Ceruicoſus ſa ſum. i. ſupbꝰ: arrogans: ⁊ deriuaťa ceruix.

Ceruinus na num penuł. ꝓdu. res cerui: vel de ceruo a ceruus ui dicitur.

Ceruiſia ſie: genus potionis: a cerere dř ſm Hug.

Ceruix. a cedo dis dř hec ceruix cis: poſterior ꝑs colli: ſič anterior gula: qꝛ ibi cedunť capilli. ꝙ aūt ceruix, diciť q̄ſi cerebri via: qꝛ ꝑ eandē partē cerbꝝ ad medullaꝫ ſpine dirigiť: ety. eſt nō cōpoſitio vel deriuatio. Ceruix ēt accipiť ꝓ ſupbia: ⁊ maxime ī plurali: ⁊ qñq̄ꝫ etiā in ſingulari. Job. xv. Cucurrit aduerſus euꝫ erecto collo: et pingui ceruice armatus eſt. ⁊ ꝓducit ui.

Ceruleus: in cerulus exponiť.

Cerulus. a cera diciť rerulus la lum penul. correpta: fluidus inſtar cere viridis: niger: glaucus. Proprie quideꝫ cerulum eſt viride cū nigro vt eſt mare. vnde ceruleus lea leū penuł. corr. ⁊ vt dicit Pap̄. cerulꝰ dř ip̄e color: ceruleus v̄o quod ex cerulo cōſtat. Jtem cerulus nature: ceruleus figmenti eſt.

Ceruſa quedā materies ad pingendū que ex plumbo ſtānoq̄ꝫ ɔficiť ſm Pap̄. Hug. v̄o dicit: A ceroma diciť hec ceruſa ſe: quoddā genus coloris.

Ceruulus li: ꝑuus ceruus. vñ hec ceruula le penuł. corr.

Ceruus. a ceros quod eſt cornu dř hic ceruus ui. vñ hec cerua ue. Et vt vult Ambroſiꝰ: Ceruus eger olee ramūculos mandit ⁊ ſanatur. ⁊ vt dicit Pap̄. ceruus fugiens ſpineta penetrat illeſus: oculis caligantibus ſerpenteꝫ deuorat ⁊ in eo eſtu ⁊ veneni ardore ad fontem vadit: merſuſq̄ꝫ in eo caliginem ⁊ queq̄ꝫ ſupflua exuit. Et ad huc qū amoris incēdio detineť: ꝑore ſubſequētl caput ſup renes ſuſtētante natādo ſicq̄ꝫ ꝑ deuia ſiluaꝝ ad extremas regiones deueniūt fideles ſignant. Et ſꝫ Jſid. xiij. ety. Cerui erectis auribus acute audiūt: ſubmiſſis aūt audiūt nihil. Gregꝰ etiā dicit moraliū. xxx. libro exponēs illud Job. Uel pturiētes ceruas obſuaſti. Ceruaꝝ inquit moris eſt inuentos ſerpētes extīguere: eoꝝq̄ꝫ mēbra morſibꝰ dilaniare. Ferť aūt: qꝛ ſi qñ flumina trāſeūt capitū ſuoꝝ onera dorſis ꝑcedentiū ſupponūt ſibiq̄ꝫ inuicē ſuccedentes laborē ponderis oīno nō ſentiūt. magiſtri ſpūales cerue vocati ſunt. Jpſi enī more ceruaꝝ interemptis vitijs quaſi extīctis ſerpētibꝰ viuūt

⁊ de ipſa extinctiõe vitioꝝ ad fontẽ vite acriꝰ iardeſcũt
Ipſi etiã dũ labẽtia huiꝰ tp̃alitatis momẽta q̃ſi quedã flumina trãſeũt: cõpatiẽtes charitate onera ſua ſibiĩuicẽ ſupponũt: qꝫ ſũma obſeruatione cuſtodiũt id qḋ ſcriptum eſt: Inuicez onera veſtra portate: ⁊ ſic adimplebitis legem chriſti.

Ceſar ſaris dr̃ a cedo dis cecidi: ⁊ qꝫ abſtractꝰ fuit d̃ ceſo vtero matris: vel qꝫ fortiter cedebat alios ĩ p̃lio: vel qꝫ p̃mo ſecuit ceſariẽ ſibi: vel qꝫ cũ ceſarie ſit natꝰ. vel a ceſus dr̃ qḋ eſt elephas: qꝫ in ſingulari certamine deuicit elephantẽ. Et fuit ceſar. ſ. Iuliꝰ p̃mꝰ impator romanꝰ a quo q̃libet romanꝰ impator dictꝰ ẽ ceſar: ſicut ⁊ auguſtus ab auguſto. ⁊ a ceſar ceſareus rea reũ poſſeſſiuũ ⁊ ceſarius ria riũ: vñ ceſarianus na nũ: ⁊ hic ⁊ hec ceſarienſis ⁊ hoc ſe. Inuenit̃ aũt ceſar aliq̃ñ in plurali. vnde Ouidiꝰ: Ceſaribus virtus cõtigit ante diem.

Ceſarauguſta ſte fe. ge. i. terraconenſis hiſpani opidum a ceſare auguſto factum ⁊ nominatũ.

Ceſarea ree: vel ceſarie rie dr̃: in ceſaria vide.

Ceſaria rie: quedã ciuitas: ⁊ ſunt plures ceſarie: vel ceſaree oẽs a ceſare noĩate ſm̃ Hug.

Ceſaries. a cedo dis cecidi dr̃ hec ceſaries riei: coma capitis: ⁊ eſt ꝓp̃e viroꝝ. decet enĩ viꝝ eſſe tonſum nõ mulierem. verſus Grecismi: Eſt coma q̃drupedis: colubri iuba ſiue leonis. Ceſaries hoĩs: crines ꝓp̃e mulierl: Huiꝰ ⁊ illiꝰ bene dicit̃ eſſe capillus.

Ceſia. a cedo dis cidi dr̃ h̃ ceſia ſie. i. lẽticula. vñ ceſius ſia ſiũ. i. lenticuloſus. Qui. n. lenticuloſus eſt colorẽ nõ integꝝ ſed interciſũ hꝫ ſm̃ Hug. Pap̃. etiã dicit: Ceſia lẽticuloſa: ceſius lenticuloſus quaſi leſus facie.

Ceſim aduer. i. diuiſim artuatim: ⁊ dr̃ a cedo dis cecidi ſꝫ Hug. Pap̃. võ dicit: Ceſim ꝑ cedes quõ viciſſiꝫ ꝑ vices q̃i limate vel dolate vel gradatim.

Ceſſonomatio: quoddam ſcema eſt quod meliꝰ ſcribit̃ ꝑ ſc in p̃ma ſyllaba. vnde in s de eo dicã. ⁊ ſupra in q̃rta parte dixi: in cap. de ſcemate.

Ceſo onis maſ. ge. qui de ventre matris ceſo ſcinditur: ⁊ dicit̃ a cedo dis cecidi.

Ceſonia. a cedo dis cecidi hec ceſonia nie: quedã caruncula in fronte equini pulli qũ p̃mũ ꝑdit ex aluo. vnde mulieres faciũt quandã potionẽ mortiferã. Itez ceſonia fuit ꝓp̃ium nomẽ cuiuſdã mulieris.

Ceſor ſoris maſc. ge. i. inciſor a cedo dis cecidi. Paralip. .ij. cap. xxiiij. At illi cõducebant ex ea ceſores lapidum.

Ceſpes pitis maſ. ge. terra cũ herbis auulſa vel frutex vel virgultum: ⁊ dicit̃ ſic q̃ſi circa pedes. vñ ceſpito tas a. i. fodere: vel cadere: vel offendere. vnde ⁊ equi qui ſepe cadũt ceſpitare dicunt̃.

Ceſpitotas taui tare: in ceſpes exponit̃: ⁊ cor. ſpi.

Ceſſim aduer. i. cedendo vel gradatim.

Ceſſo: a cedo dis ceſſum ſu: u in o ſit ceſſo ſas. i. frequenter cedere. ⁊ inuenit̃ ꝓ peccare. vñ verbalia. ⁊ ceſſabundus da dũ. i. ſimilis ceſſanti: vel ille qui ſepe ceſſat.

Ceſſo ſis ſiui verbũ deſideratiuũ qḋ nõ eſt in vſu ĩ ſimplitate: ⁊ deſcendit a cedo ceſſi ceſſum.

Ceſticulus: in ceſtus exponitur.

Ceſton: in ceſtus ſti vide.

Ceſtus ſti. a caſtus dicit̃ hic ceſtꝰ ſti vel ceſtos: ⁊ hoc ceſton indecli. i. cingulũ Ueneris: quo accingũt̃ ⁊ vtũt̃ ĩ legitimis nuptijs. ⁊ dr̃ ceſton q̃ſi caſton: qꝫ in feminis maritatis caſtitatis ſignũ ſit. vñ ponit̃ q̃nqꝫ ꝓ legitima copula ⁊ maritali ↄcordia vel caſtitate ſm̃ Hug. Pap̃ võ dicit: Ceſton zona veneris.

Ceſtus. a cedo dis cecidi dr̃ hic ceſtus ſtus ſtui. i. corium cũ plũbo infuſo quo manus ſuas pugiles muniunt et ſe inuicẽ cedũt: ceſtus etiã dicit̃ baculꝰ pugilũ qui corio ⁊ corrigijs ſolet eſſe circũdatus. Etiã geneneralit̃ arma pugilũ dicunt̃ ceſtus. vñ videt̃ dici ceſticulꝰ li: circulus in capite quem aliquid portat̃.

Ceſura eſt finalitas dictionis in p̃ncipio pedis: ita ꝙ ſequens dictio a lõga poſſit incipe vel a breui. nõ aũt ſit in p̃mo pede: quãuis poſſit incipe a monoſyllaba dictione: qꝫ monoſyllaba dictio nõ hꝫ aliqḋ añ ſe a quo cedat̃: lꝫ illa cedat̃. i. ſepet̃a ſequẽti: vt ſi dicas: Nõ mior eſt vtꝰ q̃rere ꝙ̃ parta tueri. De h̃ etiã req̃re ĩ memeris.

Ceſus ſa ſũ. i. pcuſſus: inciſus: maculatus: a cedo dis cidi.

Cetaria: viuaria in quibꝰ cete ⁊ alij piſces ſunt vel officina in qua liquamẽ ex piſcibus ↄficit̃: a ceto dr̃.

Cetarius. a cetus ti dicit̃ hic cetarius rij: qui cetũ piſcem capit vel vẽdit. ⁊ inde hoc cetariũ rij: locus vbi vendũt̃ cete: vel vbi capiunt̃ ⁊ abundãt. qḋ ⁊ pro ipſis ⁊ pro q̃buſlibet piſcibus ponitur.

Cete indecli. pluralis nũeri ge. neu. vide in cetꝰ.

Ceteri. i. reliqui ex eodẽ numero ſm̃ Pap̃.

Ceteꝝ ↄiunctio aduerſatiua tantũ valet quãtũ ſed. vnde Proſper: Ceteꝝ iniquus ignorat ſe puniri ⁊c̃. vel. i. nã.

Cetheus penl̃. ꝓduc. interp̃tat̃ abſciſus.

Cethei: quidã ſapiẽtes inuẽtores verboꝝ ſm̃ Pap̃.

Cethura interp̃tat̃ timiama: vxor fuit Abrae pꝰ Saram. ⁊ ſm̃ hanc regulam debet penl̃. produci: ſicut lectura bethſura armatura: Gene. xxv. Abraã võ aliam vxorez duxit nomine cethuram.

Coetus. a cedo dis ceſſi dr̃ hic cetus tus tui. i. cõgregatio hominũ ꝑ cõtrariũ: qꝫ nõ cedat. vel meliꝰ dr̃ a coeũdo q̃ſi coetꝰ. vñ ꝑ oe diphtongũ dꝫ ſcribi. inde deriuat̃ hic cetus ti ꝑ e ſolã maſ. ge. in ſingulari nũero. ĩ plurali võ eſt neu. ⁊ indecli. pluralit̃ hec cete hoꝝ cete. vñ in Geñ. p̃mo: Creauit deꝰ cete grandia: ꝓ quodã magno piſce magno marino: qꝫ copioſus ſit inſtar coetus. vñ verſus Eſt hominũ coetus viuit in equore cetus.

Ceu aduer. ſimilitudinis ſicut: q̃ſi: queãdmodũ: tanꝙ̃.

Ceueo ues ui: verbũ neu. ⁊ caret ſupino. i. culũ mouere: vel clunem agitare: ſicut faciũt in cõcubẽdo. ⁊ ꝓp̃e ceuere eſt qḋ faciũt hoĩes ſuperius: ſicut criſſari quod faciunt mulieres inferius. vnde verſus: Eſt ceuere virũ ſed criſſari mulierum. vel ceuere eſt viroꝝ inter ſe: criſſari mulieꝝ inter ſe. Iuuenalis: Ego te ceuentem ſiſtere verebor ſm̃ Hug.

C ante H

Chaldei. Caleph filius fuit Nachor fratris Abrae vnde chaſdei dicti ſunt qui nũc chaldei dicũt̃: s mutata ĩ l. ⁊ interp̃tat̃ chaldei feroces: vel captiuãtes: vel q̃ſi demẽtes. Et ſcias ꝙ chaldei potentiſſimi fuerunt: ⁊ multas terras deſtruxerũt. Tria. n. fuerũt potentiſſima regna .ſ. regnũ chaldeoꝝ: grecoꝝ: ⁊ romanoꝝ. vñ dicit gloſa ſuper illud Iſa. xxiij. Ecce terra chaldeoꝝ: talis populuſ nõ fuit ⁊c̃. vſqꝫ ad mortem Nabuchodonoſor fuerunt fortiſſimi chaldei ⁊ aſſyrij. poſtea populus grecoꝝ ⁊ romanoꝝ fortior fuit. Predicta aũt tria regna ꝓpter ſua peccata ſubiugata ſunt: vt dicam in pena.

Caleph interpretat̃ canis: vel quaſi viride ſiue cor: aut quaſi omne cor.

Cham: calidus: vel callidus: ſiue calor: aut caliditas. et vt dicit Hug. cham interp̃tat̃ calidus ex p̃ſagio futuri ſic dictꝰ. Poſterita s enĩ eius eã p̃te terre poſſedit que vicino ſole calentior eſt. vñ ⁊ egypti vſqꝫ hodie lingua egyptioꝝ cham dicuntur.

C hami greci dicũt breue ꝛ humile: ꝛ accentuaꝶ in fine.
C hamos idolũ moabitaꝝ ſm Pap. ꝛ accentuaꝶ in fine.
C hamul interpꝛtaꝶ ſurgens dolor: vel neceſſarie ꝑturiẽs ſeu calens dolore: aut caliditas parturientis.
C hamus mi. a chami qḋ eſt breue ꝛ humile dr̃ h chamꝰ mi: quoddã genꝰ freni vł ps.i. qḋ vulgo dr̃ molmet. vł chamꝰ capiſtꝝ eſt. vł deriuaꝶ a campſo ſas qḋ eſt flectẽ qꝛ reflectat equũ huc ꝛ illuc. Regũ.iiij.ca.xix. Ponam itaqꝫ circulũ in naribus tuis: ꝛ chamũ in labijs tuis.
C hana vicꝰ ẽ galilee. vñ ſimon dictꝰ eſt chananeꝰ. Jobis .ij. Nuptie facte ſũt in chana galilee: ꝛ interpꝛtaꝶ zelꝰ vł emulatio ſeu poſſidet eos aut poſſeſſio eoꝝ.
C hanaan interpꝛtaꝶ poſſidens dñi vel emulator gratie.
C hananeꝰ interpꝛtaꝶ emulator vel zelotes ſiue ꝑparatus aut negociator.
C haos neu.ge.indecli. vel chaon etiã dr̃ ꝛ hec chaꝰ chai vel hec chaos chaoi.i. ꝓfunditas: foſſa vel ꝯfuſa: caligo vel ꝯfuſio reꝝ: vel initiũ reꝝ.ſ.ile: in qua oĩa fuerunt ꝯfuſa ꝛ cõmixta: ꝛ a quo oĩa ſm Hug. Papi. võ dicit: Chaos greci dicũt materiã celi ꝛ terre ꝯfuſam.
C harrã iterpꝛtaꝶ ira vel iracũdia ſiue furor: aut foramina Thobie.xi. dr̃: Peruenerũt ad charrã q̃ ẽ i medio itinẽ circa Niniuẽ: ꝛ accẽtuaꝶ in fine: ꝛ ſcribiꝶ ꝑ geminũ r.
C haſdei: in chaldei exponiꝶ.
C haſleu interpꝛtaꝶ ſpes eius vel ſperans in eũ.
C hele dicunꝶ brachia ſcorpionis ꝓpter curuitatẽ. Item chele laꝝ inueniꝶ ꝓ ſigno libre: qꝛ ex pedibꝰ virginis et brachijs ſcorpiõis efficiꝶ: ꝛ dr̃ a chelon ſm Hug. Pap. etiã dicit: Chele brachia ſcorpij que faciũt librã.
C helidrus quidã ſerpens in cerſidrus exponiꝶ.
C helis. a chele diciꝶ hec chelis lis.i. cithara: qꝛ in modum brachioꝝ curuata eſt.
C helon grece latine diciꝶ curuũ. vel chelon grece latine diciꝶ brachiũ ſiue crus ꝓpter curuitatẽ.
C here interpꝛtaꝶ aue: ſalue: vel gaude: ꝛ ꝓducit che. vnde Perſiꝰ: Quis docuit pſitacuꝫ ſuũ chere.i. ſuã ſalutationẽ. ꝛ inde cõponiꝶ ſyncherus ra rũ ſm magiſtꝝ Bene.
C hermel hebraice dr̃ q̃ ꝛ carmelus mons ẽ in cõfinio paleſtine ꝛ fenicis. ꝛ interpꝛtaꝶ molle vel teneꝝ ſiue agnus tener: aut agnitio ſeu ſcia circũciſionis. Jſa.xxix. Conuerteꝶ lybanꝰ in chermel: ꝛ chermel in ſaltũ reputabiꝶ Alia lr̃a eſt Jn charmel. hoc ẽ ꝑdicatiõe apoſtoloꝝ lybanꝰ.i. gẽtes cãdide ꝛ mũde per baptiſmũ ꝯuertenꝶ in chermel.i. ſciam circũciſiõis. Et charmel vel chermel.i. iudei interiꝰ circũciſi cõuertenꝶ in gentes ſilueſtres ꝛ ifructuoſas. lybanꝰ enĩ candidatio: charmel võ ſcia circũciſionis interpꝛtaꝶ vt ibidẽ dicit gloſa.
C herub bis cherubĩ cherubẽ cherub cherube: ꝛ pluralr̃ cherubim ꝑ oẽs caſus maſ.ge. ꝑ m ſcriptũ. Iteꝫ cherub indecli. in ſingulari ꝛ in plr̃ ꝑ eodẽ. Itẽ h cherubim indecli. maſ.ge. ꝛ ſcriptũ ꝑ m tñ in ſingu. nũe. ꝛ ſignificat vnũquẽqꝫ angeloꝝ de illo ordine: ꝛ tũc debet dici: Sãcte cherubim ora ꝓ nobis. Itẽ plr̃ hec cherubin: ꝛ indecli. ꝛ neu.ge. ꝛ tñ in plurali ſcribiꝶ ꝑ n: ꝛ ſignificat illũ ordinẽ angeloꝝ: ꝛ tũc debet dici: Sãcta cherubin orate ꝓ nobis. ꝛ ſm ꝑmã declinationẽ põt dici: Sãcti cherubim orate ꝓ nobis. ꝛ interpꝛtaꝶ plenitudo ſeu multitudo ſcie: qꝛ illi angeli viciniꝰ poſiti deo: diuina ſciẽtia amplius ceteris inferiorũ ordinũ pleni ſunt.
C herucus ci.i. ſũmitas mali.ſ. illud qḋ inſtar vexilli malo ſupponiꝶ: ꝛ ſm ventũ moueꝶ. Lucanꝰ: Jnſtabat ſũmis minor vꝛſa cherucis. Quidã tñ dicũt ꝙ cheruci ſũt capita ꝛ cornua antemnaꝝ: vel funes in malo.
C heruni: ſignati: vel metuẽtes: ſeu formidantes: aut inſanientes interpꝛetatur.
C hidon interpꝛtaꝶ ſcutum vel clipeus.
C hilindroidos diciꝶ vmbꝛa equaliꝶ creſcens in longum vide in cerſidrus.
C hilindrus: in cerſidrus exponiꝶ.
C hile cũ aſpiratione eſt labꝝ.
C hilones cũ aſpiratinne hoĩes breuioribꝰ labijs vocãꝶ.
C himera re eſt quoddã mõſtꝝ ſm fabulas: habẽs caput leoninũ: pectus ꝛ ventrẽ caprinũ: ꝛ caudã anguinã. vñ ꝛ ꝑ ſimilitudinẽ meretrix dr̃ chimera. vñ verſus: Om̃is reuera meretrix eſt dicta chimera. Parte leo ꝑma: media caper: anguis in ima. vñ Uirgi.i.vi. Eneidos: Horrendũ ſtridens flãmiſqꝫ armata chimera. Chimera etiã eſt quidã nauis Enee. vñ Uirgil. in.v. Enei. Jngentẽqꝫ gyas: ingentiqꝫ mole chimerã.
C hyos inſula ſyra ligua dr̃: qꝛ ibi maſtix gigniꝶ. ſyri.n. maſticẽ chyon vocãt. ꝛ iñ chiꝰa um penł. ꝑdu.q̃ i ꝑmitiuo corri. Itẽ chyos dr̃ ſilius. Itẽ chiꝰ chij quidã locꝰ de quo dr̃ actuũ.xx. Sequẽti die venimꝰ circa chiũ. ſm võ Pap. Chius inſula eſt in q̃ bonũ vinũ naſciꝶ quod chium dr̃: in qua fons eſt hebetes faciens.
C hius chij vel chiũ chij fe.ge. vel neu.ge. põt eẽ: i chios ẽ.
C hoa eccleſia vel ꝯgregatio interpꝛtaꝶ: ꝛ accẽtuaꝶ i fine.
C hobal ꝯdemnatus vel ꝯdemnatio interpꝛtaꝶ.
C hodorlaomor interpꝛtaꝶ quaſi generatio manipuli: vel quaſi habẽs decorẽ manipulũ.
C hoeleth hebꝛaice: grece eccleſiaſtes: latine cõcionator.
C homor interpꝛetaꝶ laceſcens vel ꝓuocans ſiue laceſſiones aut ꝓuocationes.
C honenias interpꝛtaꝶ ꝑcuſſus dño vel ꝑcuſſio dñi.
C horaula. chorus cõponiꝶ cũ aule qḋ grece dr̃ cannula ꝛ dr̃ hic ꝛ hec coraula le: q̃ choꝝ ducit vel q̃ i choro cũ cãnulis cantat: q̃ aliꝰ dr̃ choraules: ꝛ ex eiſdẽ ꝯponiꝶ. vel choraules cõponiꝶ a chorea ꝛ ago agł: q̃.ſ. agit chorea̅ ſm Hug. Pap. etiã dicit: Choraules ꝑnceps chori vel qui cũ cannulis.i. fiſtulis canit in choro.
C hore interpꝛtaꝶ caluaria vel caluiciũ vel caluus.
C horea ree fe.ge.i. ludicris cantilena: vel ſaltatio: ꝛ dr̃ a chorus ri: ꝛ accuiꝶ penł. Papias võ dicit: Chorea ſonꝰ ludoꝝ: cantus vł carmina.
C horeb interpꝛetatur menſa vel maſſa: ſiue tentans aut tentatio.
C horeus interpꝛtaꝶ iracũdꝰ vel liber: aut de foramine.
C horicantus ni maſ.ge. a chorus dr̃ qui canit i choro vel cũ choro: ꝛ corri. penł. ꝛ cõponiꝶ a chorus ꝛ cano nis.
C horiciſta ſte maſ.gene. a chorus diciꝶ qui canit in choro vel cum choro.
C horulus li.ma.ge. dimi. ꝑuus chorus: ꝛ cor. penł.
C horus ri maſ.ge. eſt multitudo in ſacris collecta. Diciꝶ tñ ꝛ chorus locꝰ vbi canũt q̃ in choro ſunt: ꝛ dr̃ a ꝯcordia. Alij dicunt ꝙ chorus deriuaꝶ a corona: qꝛ olim in modũ corone circa aras ſtarent ꝛ canerẽt: ſed meliꝰ dr̃ ꝙ corona deriueꝶ a chorus. vel chorus dr̃ a coetus q̃ſi coetuoꝝ cantus: vel ſocietas: vel locus. A chorus deriuaꝶ hic corus ri: quidã ventꝰ collateralis zephiro: quia ventoꝝ circulũ claudat: ꝛ q̃ſi choꝝ faciat. Itẽ dr̃ chorꝰ quedã mẽſura decẽ modioꝝ: ſꝫ hoc ex hebꝛeo deſcẽdit qui vocaꝶ chora ad ſilr̃tudinẽ collis. chora.n. hebꝛaice colles appellanꝶ. Coaceruati.n. trigiuta modij iſtar collis videnꝶ: ꝛ onꝰ cameli efficiũt ſm Hug. ꝛ vt dicit mgr̃ Bene. Corus ꝓ vento nõ aſpiraꝶ: in alijs ſignificationibꝰ aſpiraꝶ: ꝛ ꝑmã cor. ſꝫ ꝓ vẽto ꝑmã ꝓduc. vnde verſus: Cõſona turba chorus quatiẽs eſt aera chorus
C hous choi. maſ.ge. pars celi.ſ. qua celũ ꝯtineꝶ vel ipſuꝫ

celū: ⁊ dr̄ a chaos: q̄ꝛ ex chaos putauerūt quidā celū͡ eſſe formatū. Jtē inuenit̄ choūs choi. ꝓ quodā loco de quo dicit̄ actuū. xxi. A recto curſu venim⁹ choū.

C hremes. a cremo mas deriuat̄ hic chremes tis vel chremis. ꝓꝓriū nomē cuiuſdā pſone introducte in comedia q̄ꝛ cremabat Simonē denegādo filiā ſuā filio illius: ⁊ ſʒ h̄ caret aſpiratiōe. ſi v̄o hēat aſpiratiōnē chremes: n̄ eſt tūc nomē latinū: nec deriuat̄ a cremo mas ſʒ Hug. Qn̄ v̄o Priſc. in p̄mo ma. dicit ꝙ aſpiratio ponit̄ poſt c in chremes: dicas ꝙ ibi chremes nō eſt latinū.

C hreticus. a chriſis qḋ eſt iudiciū dicit̄ hic chreticus ci. i. iudex vel medicus q̄ ſm̄ chriſim iudicat de infirmo: an debeat euadere nec ne. ⁊ chretic⁹ ca cū: vt chretic⁹ dies in quo ſumit̄ infirmitatis iudiciū: qui q̄ſi iudicat ⁊ indicat homini an debeat liberari nec ne.

C hryſeus. a chryſis qḋ eſt aur͡ dr̄ chryſeus ſea ſeū. i. aure⁹ ⁊ chryſo ſas. i. deaurare. vn̄ chryſat⁹ ta tū. i. deauratus.

C hryſis grece latine dicit̄ ſecretū: vel iudiciū: vel aurum vnde verſus: Aurum iudiciū ſecretū dat tibi chryſis. ⁊ acuitur in fine.

C hriſma eſt grecū: a ſcribit̄ aliqn̄ p x ſicut xriſma: q̄ꝛ hec figura x repreſentat apud grecos ch. ⁊ ſcribit̄ etiaʒ p ch chriſma. vide i chriſtus: ⁊ dr̄ chriſma vnctio latie ⁊ deriuat̄ a chryſis quod eſt aur͡: Chriſma iubēte dn̄o in exodo Moyſes cōpoſuit quo p̄mo Aaron ⁊ filij eius in ſacerdotiū puncti ſūt ſed poſtq̄ xp̄s verus rex ⁊ ſacerdos celeſti ac myſtico vnguento eſt delibut⁹: iam non ſoluʒ reges ⁊ pōtifices: ſed oīs eccleſia ꝓ vnctiōe chriſmatis ɔſecrat̄ ꝓ eo quod eſt mēbꝛ eterni regis ⁊ ſacerdotis. vide in vnguo.

C hryſolitus ti maſ. ge. ſcḋe declīatiōis: lapis p̄cioſus ſilis auro cū marini coloris ſimilitudie: ⁊ dicit̄ a chryſis qḋ eſt aur͡. ⁊ vt dicit Remigi⁹ in apoca. Chryſolitus quaſi aur͡ fulget: ⁊ videt̄ emittere ex ſe quaſdā ardentes ſcintillas: cui⁹ ſpecie ſignificant̄ hi q̄ in luce ſuperne patrie reſplēdēt: ſuaſq̄ꝫ virtutes atq̄ꝫ ſentētias cū verbo exortationis velut ſcintillas in ꝓximos effundūt: quib⁹ ad amorē dei ⁊ ꝓximi alios accendāt.

C hryſopaſſus: qdā lapis p̄cioſus: a chryſis qḋ eſt aurū et paſſus qḋ ē color: q̄ꝛ ſit aurei coloris. Remigi⁹ v̄o dicit ꝙ ē aurei coloris ⁊ viridis: ⁊ ſignificat electos ſapiā reſplēdētes: ⁊ i viriditate fidei ſēp ad celeſtia tēdentes.

C hryſopataſi⁹ lapis p̄cioſus ethiopic⁹ quē lux celat: ꝓdit obſcuritas. nocte eni igneus eſt: die aure⁹: ſʒ Hug. ⁊ dicit̄ a chryſis quod eſt aur͡.

C hryſoſtomus. a chryſis qḋ eſt aur͡: ⁊ omos qḋ eſt os dict⁹ ē Johānes chryſoſtom⁹. i. aureū os. vel cōponit̄ a thomos qḋ eſt diuiſio. os eni nihil aliud eſſe videt̄ q̄ diuiſio labiop a ſe inuicē.

C hriſteeleyſon. ab ely quod ē de⁹ dr̄ quoddā verbū grecum. ſ. eleyſon. i. miſerere. vnde dicit̄ chriſteeleyſon. i. chriſte miſerere.

C hriſtianiſmus mi: cult⁹ ⁊ rit⁹ chriſtianop: ⁊ componit̄ a chriſtianus ⁊ mos moris.

C hriſtianus ni. criſtiani a chriſto dicti ſunt ſicut a Juda iudei: ſeu ab vnctione deductū eſt hoc nomē: quod nomen p̄mū in Antiochia p Petri p̄dicationē exortuʒ ē vt habetur Actuum. xi.

C hriſticola le penl. corr. chriſtū colens cōis ge.

C hriſtus a criſmate dictus: q̄i criſmate vnct⁹. chriſma. n. grece latine dicit̄ vnctio: qḋ nomē chriſtus olíʒ erat cōmune ⁊ ſacerdotibus ⁊ regibus: q̄ꝛ ⁊ hi qui vocant̄ ad regnū: ⁊ qui ad ſacerdotiū inungebant̄. de regib⁹ hēt̄ in Jſa. Dicite chriſto meo cyro. De ſacerdotib⁹ dicitur in pſal. Nolite tāgere chriſtos meos. vnde dn̄s noſter antonomaſice ꝓꝓo nomine dicꝰus eſt xp̄s: q̄ꝛ ver⁹ rex ⁊ ſacerdos fuit: ⁊ chriſmate vnctus. i. ſepteʒ donis ſp̄us ſancti plenarie delibutus. Et nota ꝙ hec figura x repreſentat apud grecos ch. vnde xriſma ⁊ xp̄s p x ſcribunt̄: q̄ꝛ dictiones grece ſunt. Quare nō dicat̄: Chriſte ora ꝓ nobis: ſed Exaudi nos: dicā in oratio. Jtē in xp̄o fuerūt oēs virtutes: ⁊ vſus virtutū: ſicut dicā in virt⁹. Jteʒ de formatione corpis xp̄i: ⁊ de infuſione anime: dicā i extraduce. Jtē quō xp̄i corpus accepit aliqḋ de oī ſtatu hoīs: dicā in liber ra rū. Jtē de ſcīa aīe xp̄i ⁊ potētia dictū ē in antixp̄s. Jtē vide in verbū. Jtē i ꝓpheta dicā quō xp̄s ex pplo iudeo ⁊ gētili nat⁹ eſt. Jtē de imagine faciei xp̄i quā xp̄s miſit Abagaro regi: dicā in iudas.

C hus interp̄tat̄ ethiops vel tenebroſus.

C huſan interp̄tat̄ tenebrans donum vel nigredo gratificationis.

C huſauraſathaim tenebroſa iniquitas. vel nigredo impietatis interpretatur.

C heſi interpretat̄ ſecretū: vel ſiletiū: vel archanū: aut profunditas: ⁊ accuit̄ in fine.

C ante I

C iatus ti maſ. ge. quoddā vas eſt ad bibendū: ⁊ duodeci ciati vnū ſextariū faciunt. Jtē ciatus puus ciphus: craterculus porrectorius: ⁊ cor. penl.

C ibarium. a cibo bas dr̄ hoc cibariū rij. i. cibus: ⁊ adiectiue cibari⁹ riū riū: qui vel q̄ vel qḋ ptinet ad cibū.

C ibatus tus ma. ge. i. comeſtio a cibo bas: ⁊ adiectiue poteſt declinari cibatus ta tum.

C ibe bap p̄lis nu. i. teſſere q̄drate. ſ. taxille a cibo.

C ibeles. a cibo bas dr̄ hec cibeles lis: vel hec cibile lis. i. mater deop. ſ. terra q̄ cibaria ɔfert. vel poti⁹ deriuatur a cubon: qḋ interp̄tat̄ ſolidū vel firmū quaſi cubele: q̄ꝛ inī elemēta nullū ſit firmi⁹ ⁊ ſolidi⁹ illo. vl' dr̄ ſic a cibelo mōte in quo colit̄: ⁊ a cibele vel cibelo dr̄ cibelus la lum poſſeſſiuū: ⁊ cibeleus lea leū: idem.

C ibo bas baui. i. cibos dare: ⁊ dr̄ a cibus bi. vn̄ verbalia: ⁊ cibatori⁹ ria riū. Cibo ɔponit̄ vt cōcibo bas. i. ſiml' cibare: decibo bas. i. valde cibare vel cibum auferre: excibo bas. i. pfecte cibare: p̄cibo bas: in eodē ſenſu: recibo bas. i. iterp cibare: ſuccibo bas. i. latent̄ vel pap vel ſubtus cibare. Cibo ⁊ oīa eius cōpoſita ſunt actiua: ⁊ corr. hanc ſyllabā ci. vn̄ qdā: Caſe⁹ anguilla mortis cib⁹ ille vel illa: Ni bibas ⁊ rebibas ⁊ rebidendo bibas.

C iborium rij quoddam vas ad cibos deferendos: ⁊ dicitur a cibus.

C iboſus. a cib⁹ dr̄ ciboſus ſa ſum. i. cibo plenus. ⁊ cōpat̄ vn̄ hec ciboſitas tatis. plenitudo cibop.

C ibus bi a capio pis dr̄. ꝙ aūt dr̄ cib⁹ quaſi capt⁹ ore: q̄ꝛ capit̄ ore: etymo eſt: nō cōpoſitio ſm̄ Hug. Jtē ſm̄ Papiā cibus grecū ē. Eſt aūt figura in geometria: q̄ lōgitudine latitudine ⁊ altitudine cōtinet̄ ſic :q̄ꝛ corp⁹ ſolidū. hec etiā texera dr̄ vel nūer⁹ ſolid⁹ hn̄s in ſui denoīatione q̄ttuor voces: vt bis duo bis. i. octo. Hug. etiā dic ꝙ a cubon qḋ interp̄tat̄ ſolidū ſiue firmū dr̄ hic cubus bi: figura ſolida. De hoc plenius dicā in cubus bi.

C ibus grece: latine dr̄ cubus. vide in cubus bi.

C ibutū ti. i. arca cibiaria: ⁊ dicit̄ a cibus.

C icada de dicit̄ a cuculus: q̄ꝛ ex cuculop naſcunt̄ ſputo vel dicunt̄ ſic a ſono quē faciūt. ⁊ ſm̄ Seruiū nō durat vita eop niſi p diē. dicit eni ꝙ eodē die quo cicada orit̄ moꝛit̄. vnde quidaʒ: Mors ⁊ vita dies vna cicada tibi. ſed aut falſū dicit aptē: aut alia aīalia vocauit cica

das q̃ nos vocem⁹.ꝙ aũt dr̃ cicada q̃ſi canẽdo cadẽs vel cito cadens:etymo.ẽ nõ cõpoſitio:⁊ penl̃.ꝓdu. vñ Oui.in p̃mo de arte:Uere p̃us taceãt volucres: eſtate cicade ſeia q̃ iuueni blãda tẽptata repugnet.

C icacricoſus ſa ſum:plen⁹cicatricib⁹:a citatrix dicit̃.

C icatricula le dimi.pua cicatrix:⁊ coꝛ.cu.

C icatrix.a ceco cas dr̃ h̃ cicatrix cis.i.veſtigiũ: obductio vulneris ſic dicta:q꞉ cecet ⁊ obducat vulnera q̃ſi ceca/ tric.ꝙ aũt dr̃ cicatrix quaſi ceſe carnis tritio:etymolo gia eſt nõ cõpoſitio:⁊ ꝓducit tri.

C icendela.a cãdeo des dr̃ hec cicẽdela.i.luſula gen⁹ſca/ broñ:q꞉ volans candeat.i.luceat.

C icendulũ li ge.neu.i.thuribulũ vel licinus:⁊ ponit̃ pro candela:⁊ dr̃ a candeo des.

C icer ris ge.neu.genus leguminis:⁊ coꝛ.ce.

C iclas.a ciclus dr̃ hec cicla cle:⁊ hec ciclas dis:quoddã gen⁹pallij circũtextũ:⁊ ↄtinens multos intertextos ci/ clos.⁊ hec ciclas dis dr̃ inſula q̃ cũ quibuſdã alijs in ci clo diſpoſita ẽ.Ciclades.n.fuerũt ſexagintatres inſule circa delũ i oꝛbe ſite:⁊ iõ ſic dicte ſũt:'nõ q꞉ in oꝛbe ſũt digeſte:ſꝫ ꝓpt̃ ſcopulos q̃ ↄ eaſdẽ ſunt ſm̃ Hug.Papi. etiã dicit:Ciclades inſule ſunt in Egeo mari dicte ꝙ i ciclo.i.i oꝛbe ſunt poſite.Ciclas dis gen⁹veſtis a rotũ/ ditate dicta ſurſũ ſtricta deoꝛſũ ampla.vñ inuenit̃ in le genda beate Agnetis:Induit me dñs ciclade auro te/ xta:⁊ coꝛ.penl̃.gti ſiue cla.Statius achilleidos:Pup/ pis ⁊ in mari mutabãt ciclades auras. vñ in Grecismo Eſt ciclas pann⁹ circũdat ciclada pontus.⁊ ita teneas ꝙ a mediante d coꝛ.Fortunatus tñ eã ꝓducit dicens: Bractea gẽmata cicladem filo catenãt.

C iclopea:ſaxa in quibus cielopes habitauerũt in Sicilia ſm̃ Papiã. vide etiã in ciclops: q꞉ declinat̃ ciclopeus ciclopea ciclopeũ.

C iclops pis maſ.ge.dicit̃a ciclus cli.ciclopes naſcunt̃ in India ⁊ in Scithia:olim ſic dicti erãt:q꞉ vnũ oꝛbem.i. vnũ oculũ habere in media frõte ꝑhibent̃.hi ⁊ agrioſa gite dicunt̃ q꞉ ſolas feraꝝ carnes edãt.Ciplopes iſti di cti ſunt eſſe fabri Iouis: ⁊ fabricare fulmina ei⁹ i Eth/ na mõte Sicilie.vñ ciclopeus pea peũ.vñ hec ciclopea ſaxa dicunt̃ in quib⁹ ciclopes habitauerũt in ſicilia: et ꝓducit penl̃.ciclopes. vñ Uirg.vij.Enei.Ferrũ exerce/ bant vaſto ciclopes in antro.Et Theodol⁹: Fulmina ciclopedes Iouis impio fabricãtes.Et vt dicũt quidã ciclopes ſi eſt nomen cõe gentile.ꝓdu.penl̃.Si võ ſit ꝓ prium eã coꝛꝛi.⁊ ſatis hoc ꝓbabilit̃ dr̃.Item inuenit̃ ci/ crops pis per r:⁊ tũc coꝛ.penl̃.i obliquis.vñ Theodo lus:Egregio cicropi debet̃ cauſa litandi.

C iclus cli dr̃ a circulus ꝑ ſyncopã:vel a greco ciclon q̃d greci rotundũ vel oꝛbẽ vocant.Cicl⁹ↄponit̃ vt epiclus ſemiculus:hemiclus:ab hemis ⁊ ciclus.i.medi⁹circul⁹ vñ hemiciclus q̃nq꞉ dr̃ ſedes dimidiũ circulũ habens .i.arcũ:⁊ ꝓducit ci.⁊ ſm̃ cõputiſtas ciclus eſt ſpacium aliquoꝝ annoꝝ in ſe rediens ſm̃ aliquos numeros.Et dr̃ ciclus quaſi circulus ꝑ duplicẽ ſyncopã. ⁊ eſt ſemi/ ciclus dimidius ciclus:a ſemis ⁊ ciclus.

C iconia nie dr̃ a ſono quo crepitat q̃ſi cicania: q꞉ ſonus potius eſt oꝛis q̃ vocis:q꞉ eũ q̃tiente roſtro faciunt.vñ ⁊ ciconiã q̃d ⁊ ciconiũ dr̃ vocant hiſpani lignũ longũ quo in hoꝛtis hauriũt aquã:q꞉ imitat̃ naturã illi⁹auis leuantis ⁊ deponẽtis roſtra dũ clãgit.eãdẽ hoꝛtulani telonã vocãt.tale lignũ iuenit̃ mõ ſup quoſdã puteos cũ catena ferrea.Et ſcias ꝙ hec auis a quibuſdã appel lat̃ pia auis ꝓpt̃ pietatẽ quã erga pentes oſtẽdit.vñ di cit Ambꝛo⁹in hexameron.v.Depoſiti patris artus ꝑ lõ getiã ſenectutis plumaꝝ tegimine alaꝝq꞉ remigio nu/ datos circũſtans ſoboles ciconia pẽnis ꝓpꝛijs fouet:et quid dicã collato cibo paſcit.q̃nq꞉ etiã ipſa repat natu re diſpendia:vt hinc atq꞉ inde ſubleuãtes ſenẽ fulcro alaꝝ ſuaꝝ ad volandũ exerceant:⁊ in pꝛ̃ſtinos vſus de/ ſueta iã reuocẽt pr̃is mẽbꝛa.Quis noſtꝝ leuare egrum nõ faſtidiat patrẽ:'quis feſſũ ſenẽ ſuis humeris nõ im/ ponat:'q̃d in ipſa hiſtoꝛia vix credibile habet̃. quis vt pi⁹ſit nõ hoc ſeruulis mãdet obſequiũ:'At võ auib⁹nõ eſt graue q̃d pietatis eſt plenũ: nõ eſt oneroſũ q̃d ſol/ uit̃ nature debito.aues nõ erubeſcunt reuerendi ſenis mẽbꝛa poꝛtare.Eſt enim vectura pietatis ꝙ eouſq꞉ fre quẽti teſtificatiõe pcrebuit: vt cõgrue mercedẽ remu nerationis inuenerit. nã romanoꝝ vſu pia auis vocat̃ eſt ꝙ vix vni Imꝑatoꝛi ↄſulto ſenatus delatũ dr̃. h̃ iſte aues i cõi meruerũt.Habẽt ergo aues iſta decreta pa/ tꝝ ac ꝓpe inſignia clemẽtie.Pios eni filios patꝝ pꝛius opoꝛtuit iudicio p̃dicari.

C icur placidus:manſuetus:pꝛudens.pl̃r cicures placidi quieti:ſm̃ Papiã.

C icurius rij maſ.ge.pꝛudẽs:grat⁹:caut⁹:auſtutus:vafer: placidus:manſuet⁹.vñ cicuro ras verbũ actiuũ.i. pꝛu/ denter:vel mãſuete ſe cõtinere:militare: mãſuete facẽ.

C icuro ras:in cicurius eſt:⁊ ꝓducit cu.

C icurris ris maſ.ge.eſt poꝛcus nat⁹ex apꝛo ſilueſtri ⁊ do meſtica poꝛca.⁊ dr̃ a cicurius ſm̃ Hug. Pap̃. võ dicit: Cicurris domeſticus ſus.

C icuta te penl̃.ꝓdu.q̃dã herba ẽ a cec⁹ dcã q̃ſi cecuta:q꞉ ei⁹ ſucc⁹nocet oculis:vel q꞉ in tirſo geniculato nodos hꝫ occultos vt cãna:ſicut dicit̃ foſſa ceca q̃ occulta eſt.

C icuticen.a cicuta ⁊ a cano nis ↄponit̃ h̃ cicuticen cinis qui canit cũ cicuta.vnde hec cicuticina ne penl̃. coꝛꝛe. femina que canit cũ cicuta: ⁊ coꝛ.penl̃. cicuticen cinis tam in ntõ q̃ in obliquis.

C idaris ris fe.ge.pilleus pontificalis.⁊ vt dicũt mitra ci/ daris ⁊ tiara idem eſt:⁊ coꝛ.da.

C idon donis maſ.ge.pueroꝝ amatoꝛ ſm̃ Hug.⁊ dic̃ etiã Pap̃.Cidones pueroꝝ amatoꝛes.

C idonia ciuitas cretenſis:cidonia genus pomi.Itẽ cido/ nia mala ab opido q̃d eſt i creta dicta: ex quo p̃mo po mũ cidonicũ ↄficit̃.Fit quoq꞉ ex eo vinũ quo languẽ/ tia deſideria fallunt̃:nã vinum repꝛeſentat.

C ieo cies ⁊ cio cis idẽ habẽt preteritũ.ſ.ciui:⁊ idẽ ſupinũ .ſ.citũ : niſi ſm̃ hoc ꝙ deſcendit a cio quarte ↄiugatio/ nis ꝓdu.penl̃.Scdm̃ võ ꝙ deſcẽdit a cieo cies ſcde ↄiu gatiõis coꝛ.eandẽ.vñ verſus: A cieo citũ nõ venit imo citũ.Itẽ cio ⁊ cieo eandẽ habẽt ſignificationẽ.ſ. voca/ re:mouẽ:cõmouẽ:ↄgregare.Cieo cies tñ accipit̃ i alia ſignificatiõe.ſ.ꝑ feſtiare:ꝑꝑerare:i q̃ nõ accipit̃ cio cis Cieo ⁊ cio cõponunt̃ cũ ad ⁊ dr̃ accieo cies ⁊ accio cis .i.appellare:aduocare.Itẽ cũ cõ ⁊ dr̃ ↄcieo ⁊ ↄcio.Itẽ cũ in:⁊ dr̃ incieo ⁊ incio.Itẽ cũ ex: ⁊ dr̃ excieo ⁊ excio: Cieo cio ⁊ oĩa ↄpoſita ab eis ſũt actiua:niſi ꝙ cieo ꝓ fe ſtinare ẽ neutꝝ.Cieo ⁊ cio faciũt p̃teritũ in ciui ⁊ ſup. i citũ.Itẽ cieo ⁊ ↄpoſita ab eo coꝛ penl̃.i ſupinis:⁊ i ꝑti/ cipio p̃terit tp̃is.Cio võ ⁊ ei⁹ↄpoſita eã producunt.

C igneus gnea gneũ.i.candidus vel ad cignũ ꝑtinens.vel de cigno exiſtens:⁊ dicit̃ a cignus.

C ignitus tus maſ.ge.vox cigni a cignus dr̃ ⁊ ꝓdu.gni.

C ignus.ab hoc p̃terito cecini dr̃ hic cignus gni : q꞉ bene cantat.vñ hic cignul⁹ li dimi.pu⁹cign⁹: ⁊ cigninus na num ⁊ cigne⁹nea neũ.Itẽ a cignus dictus eſt amnis q̃ dã cilicie hic cign⁹:tũ q꞉ mirã hꝫ aquaꝝ ſuauitatẽ:tũ q꞉ autũno ⁊ eſtate q̃n niues ſoluũt̃ tumeſcit: quadã eniꝫ

lingua quicq̄d eſt candidū dr̄ cign⁹.reliquis vo ānī tē/ poribus tenuis eſt ⁊ quiet⁹ ſm Hug. Pap. autē ſic dic Cignus auis genus q̄ ⁊ olor dr̄: q2 totus ſit albus plu/ mis a canendo dictus:eo ꝙ carmina modulatis voci bus fundat. Item cignus cicilie fluuius.

C ile eſt quedā figura q̄ apud grecos repreſentat mille.

C ilia venter interpretatur.

C iliacus q̄ in vētre h3 paſſionē: ⁊ dr̄ a cilia qđ eſt venter.

C iliarcha.a cile figura greca ⁊ archos qđ ē pnceps cō/ ponit̄ hic ciliarcha che:qui mille p̄eſt militibus :quem nos millenariū vocamus.

C iliaſte quidā heretici ſunt.vide in cerinthiani.

C ilices quidā populi quos vicit pōpeius: pirate erant ⁊ ponunt̄ cilices ꝓ piratis ⁊ pirate ꝓ cilicib⁹.

C ilitia ꝓuincia aſie minoris iuxta tauru3 montē a cilice quodam nomen traxit.

C ilicinus na num:a ciliū dr̄:vt cilicina veſtis q̄ fit de cili cio ⁊ ꝓdu.penul.vnde i aurora dr̄: Pungens ⁊ veſtis te cilicina tegit.

C iliciū cij neu.ge. dr̄ velamentū factū de pilis capraru3 vel taxoꝝ vnde tentoria fiūt ⁊ mortui operiunt̄.

C ilicus ca cū.i.de ciliacia exiſtens penl̄.cor.

C ilium.a cilum dr̄ hoc cilium lij.i.ordo piloꝝ qui in fol/ liculo quo ocul⁹ tegit̄ ſiue in cilo creſcit:qđ cōponit̄ cū ſuper ⁊ inter ⁊ dr̄ ſupciliū ⁊ intercilium.

Cilleo les lui verbū actiuū.i.mouere.⁊ caret ſupino.

C illaba be mēſa cibatoria q̄ finita comeſtione remouet̄: ⁊ dr̄ a cilleo les ⁊ cibo bas.hec ⁊ aſſidela dr̄.⁊ cor.penl̄ cilliba.

C ilones ſine aſpiratione dicunt̄ homines anguſti capitis quoꝝ capita oblonga ſunt.

C ilum:a celo las dr̄ hoc cilum li.i.folliculus quo ocul⁹ tegitur :quia oculos celat.vel ſm Iſido.dr̄ a cilleo les quod eſt mouere:quia ſepe mouet̄.

C ima me q̄ſi coma.ſ.ſummitas holeꝝ vel arboꝝ. ⁊ dicit̄ a coma come.

C imba be:in cumba exponitur.

C imbala accitabula quedā ſunt q̄ ꝑcuſſa ſe inuicē tāgūt faciunt ſonū ſic dictū: q2 cū bellemacia ſimul ⁊ percuti unt̄: ⁊ eſt cimbalum penl̄.cor. inſtrumentū muſicum ꝓprie quo accit̄.i.aduocat̄.

C imbia oꝝ:exponit̄ in cumba.

C imex h̄ cimia vel cimicia dr̄ quedā herba q̄ valde fetet vn̄ h̄ cimex is aīal valde fetidū: ⁊ ꝓpē iſte vmis.ſ.cimex naſcit̄ in carne putrida: tinea ī veſtimētis: eruca ī holē teredo in ligno: tarmus in lardo: ⁊ cor. mi in obliq̄s.

C imicoſus ſa ſū.i.plenus cimicib⁹ a cimex dr̄ ⁊ cor.mi.

C iminile lis ge.neu.dr̄ vas aquaticū ad abluendas ma/ nus vt dicunt batinum: ⁊ ꝓducit ni.

C iminū ni ge.neu.genus herbe vel ſeminis quod vulgo dicit̄ ciminū: ⁊ eſt calidū ⁊ ſiccū ⁊ ꝓduc.penl̄.vn̄ macer Eſſe putāt calidū medici ſiccūq̄ ciminū.

C imis grece: interpretat̄ dulcis latine.

C imiterium.a cimis quod eſt dulcis ⁊ ſterion qđ eſt ſta/ tio cōponitur hoc cimiteriū rij q̄ſi cimiſteriū.i. dulcis ſtatio aīaꝝ vel potius corpoꝝ. vel dr̄ cimiteriū q̄ſi cini/ teriū: q2 ibi cinis mortuoꝝ terit̄. vel dr̄ a cis: q2 cis.i.an̄ eccleſiā ſoleat fieri.vn̄ cimiteriulū li dimi.

C inara re penl̄.cor. inſtrumētū muſicū ē.Et dr̄ a cieo qđ eſt mouere q̄ſi ſciens.i.omouēs aerē ſono ſuo:vel quia ciet̄.i.mouet̄ ad ſonandū:vnde dic: Pap. Cinare acci/ tabla que q̄ ꝑcuſſa in modulo cōcitāt̄. Mach.li.ꝑmo ca.iiij.dr̄: In ipſo renouatū ē ī cāticis ⁊ citharis ⁊ cina/ ris ⁊ cimbalis.

C incinaculus la lū in cincinn⁹ eſt.

C incinoſus ſa ſum in cincin⁹ vide.

C incinnus.a cedo dis cecidi dr̄ hic cincīn⁹ ni:crinis q̄ ꝓ/ lixe dependet. Cā ic.v. Cincini mei guttis noctiū pleni ſunt. ⁊ inde cincinacul⁹ la lū.i capillat⁹: q̄ magnos h3 capilloꝝ cincinnos.vn̄ Hiero.in quadā epl̄a: Cincin/ naculos pueros ⁊ calamiſtratulos ⁊ ꝑegrina vnguēta olētes ſemꝑ deuita. Itē cincin⁹ dr̄ pannicul⁹ vet⁹ pāno ſus ⁊ detrit⁹. ⁊ tc̄ iū dr̄ cincinoſ⁹ ſa ſū.i. pānoſus:lacini oſus: tunicoſus ſm Hug.vel ſm Pap.cincini dicunt̄ capilli dependētes.vn̄ cincinoſus ſa ſū cui capilli criſpi depēdēt:vel crinit⁹ ſicut mulier ⁊ ꝓdu.penl̄. poſitione vn̄ in Aurora dr̄: Cincini populi ſūt.nā diuinit⁹ iſti

C inctim aduer.i.ſtrictim a cingo gis dr̄.

C inctoriū rij ge.neu.quo cingimur a cingo gis.

C inctura re penl̄.ꝓdu.i. actus cingendi ⁊ id quo cingi/ gimur: ⁊ dicitur a cingo gis.

C inctus ti maſ.gene.i.lata cinctura vel zona a cingo gis. Item mobiliter cinctus ta tu3 participiū.

C inctutus idem eſt qđ cinct⁹.vn̄ Hora. in poetria: Fin/ gere cinctutus nō exaudita chetegis.

C ine grece latine eniti vel cingere dicit̄.

C inedus.a cinos dr̄ cinic⁹ ca cū ⁊ cinedus da dū ī eodē ſenſu.i.caninus. Dicūt̄ etiā cinici vel cinedi molles ⁊ ef feminati ⁊ imūdi ſicut canes:qui ⁊ publice coeūt ⁊ ad vomitū redeūt.vel dicunt̄ ſic ſatyrici.i.repꝛehenſores: q2 repꝛehenſione ledūt ſicut canis morſu. Iuuenalis: Ca/ ſtigas turpia quum ſis inter ſocraticos notiſſima foſſa cinedos.vn̄ ⁊ ꝑ excellentiā imundicie:quidā ph̄i here/ tici dicti ſunt cinici: q̄ publice ⁊ in patulo cū vxoribus cōcubebant ꝑdicantes publice eſſe cōcubendū cū vxo ribus in vicis ⁊ plateis ad modū canū: q2 cōiugiū iuſtū eſt. ⁊ produc̄.penl̄.cinedus:ſed cinicus eam cor.

C inerica ce auis cinereū habens colorē fe.ge. ⁊ dicitur a cinis: ⁊ corr.penl̄.

C inerulentus ta tū plen⁹ cinere:a cinis ⁊ lentos ꝯponit̄.

C ineus nea neū nomen gentis penl̄.ꝓdu. ⁊ vt dic̄ Pap. Cinei orti ſunt a Jetro genero Moyſi.

C ingo gis xi ctū cingere.i. circuīre: circūdare: cingulo ſe ſtringere:vn̄ verbalia.Et ꝯponit̄ cingo cū ad ⁊ dr̄ acci/ go gis.i. valde cingere: ꝑparare:adornare. Item cōpo nit̄ vt circūcingo gis:diſcigo gis:icingo gi.i. valde cigē p̄cingo gis.i.ante vel ab anteriori ꝑte vel ſurſum cin/ gere.recingo gis.i.iteꝝ cingere.ſuccingo gis.i.ſubt⁹ cigē Et nota ꝙ accigimur bellaturi: p̄cingimur ituri:ſucigi mur miniſtraturi.vn̄ q̄dā: Accigor gladio: p̄cigor gau ſape ſumpto.

C ingulat⁹ a cingulū dr̄ h̄ cigulat⁹ ti quoddā gen⁹ calci/ amēti ⁊ vocant̄ cigulati a q̄buſdā ſoliati.

C ingulū.a cinct⁹ ti ꝑ diminutōe3 dr̄ h̄ cingulū li qđ ⁊ h̄ cingul⁹ inuenit̄.vn̄ hec cingula le fe.ge.Et eſt cingulu3 neutri generis hominu3: cingula fe.ge.alioꝝ aīalium. vn̄ verſ⁹: Cingula ſūt hominū :cigula ſtrigit equu3.

C inicus ca cum.i.caninus a cinos quod eſt canis ⁊ cor. penul. Perſi⁹: Si cinico barbā petulās nonaria vellat vide etia3 in cinedus.

C inifes fis fe.ge.vel cinifex indecli. ꝓ eodē vl̄ ꝓ alio ge nere paruaꝝ muſcaꝝ.ſ.ꝓ zinzala cemicula. ⁊ dr̄ a cios qđ ē canis. ⁊ ſic videt̄ ꝑ c ſcribendū ī ꝑma ſyllaba: ſed multi addūt s: ⁊ dicūt ſcinifes ꝑ ſc in ꝑma ſyllaba. ⁊ ita cōiter ſcribit̄ in exodo. viij. Facti ſunt ſcinifes in hoib⁹ ⁊ iumētis. Itē Pap.pōit ꝑ ꝑma lr̄a s: ⁊ dicit Scinifes culicum genus eſt aculeis ꝑmoleſtū. vnde in s de eo vide. Cinifis aūt ꝓ fluuio ꝑ c ſcribit̄ in ꝑncipio.Et ſciat̄

ꝙ in pſalmo dr̃ ſcinifes ꝑ s in ꝑma lr̃a ⁊ vltima. dixit i
dt ⁊ venit cinomia ⁊ ſcinifes. ⁊ pōt ſcribi ꝑ ph vel ꝑ f i
vltima ſyllaba ⁊ cor.ni. In hiſtorijs autē dr̃ ꝙ cinifes
muſce ſunt adeo ſubtiles vt viſum niſi acute cernentis
effugiāt. ⁊ corpus cui inſident acerbo terūt ſtimulo.

C iniflo flonis maſ.ge.dr̃ ille q̄ cū folliculo ignis flāmam
excitat:vel q̄ calamiſtꝝ calefacit.ſ.ferrū quo capilli cri
ſpanť.hic vulgo cinifer⁹ dr̃:⁊ cōponiť a cinis ⁊ flo flas.

C inipheus:in cinipbis vide.

C inipbis fluuius eſt Libye iuxta quē magni abūdāt hir
ci.vñ cinephei dicunť maiores hirci lʒ adiectiuū fit qñ
qꝫ generaliter hircoꝝ ⁊ capraꝝ. cinipheus phea pheuꝫ
ſm Hug. Pap.etiā dicit: Cinipbei hirci maiores a flu
mine Aphrice vbi plurimi ſunt ⁊ magni. Itē dicit cini
phis fluui⁹ in Libya vbi grandes hirci naſcūť: ⁊ cor.ni
⁊ ſcribiť per ph vel per f in vltima ſyllaba.

C inis.a candeo des dr̃ hic ciner vel cinis hui⁹ cineris:qꝛ
ex candore ⁊ incendio fiat.vnde cinere⁹ rea reū.⁊ cine⁹
nea neū.⁊ vt diciť in Grecismo: Bis duo nomina ſunt
que ſubſtantiua vocanť: Que in is vel in er rectū poſu
erunt frequenter:Ut puluer vel puluis:vomer vel vo
mis:ciner vel cinis:cucumer vel cucumis.

C iniſculus li maſ.ge.penľ.cor.dimi.puus cinis.

C innamolegus gi penľ.cor. qui legit cinnama ⁊ quedā
auis Arabie: qꝛ legat ⁊ texat nidū ex fructib⁹ cinnami
⁊ cponiť a cinnamū ⁊ lego legis.

C innamomū mi.ꝓduč penľ.vide in cinnamū.

C innamū vel cinnamomū ge.neu. eſt breuis arbuſtula:
ſʒ mire virtutis ⁊ odoris:cui⁹ fruct⁹ dicūť ſtacte. ⁊ dr̃ ci
namomū vel cinnamū a canna:qꝛ cortex ei⁹ in moduꝫ
cānaꝝ fit rotūd⁹ ⁊ tenuis:⁊ tā cortex q̄ȝ arbor ipſa dr̃ ſic
⁊ cor.penľ.cinnamū mi:⁊ cinnamomū eā ꝓduč.

C innus ni maſ.ge.i.tortio oris ⁊ cinnus cōmixtio quarū
libet reꝝ ꝓportionalis.⁊ cponiť vt cōcinnus ni.

C inocephalus.a cinos canis ⁊ cephas caput componiť
hic cinocephalus li penľ.cor.gens habeť caput ad mo
dū canini capitis.⁊ etiā quoddā gen⁹ ſimiaꝝ ſic dicitur.
Aug⁹ in.xvi.li.de ciui.dei ſic dicit:Quid dicā de cinoce
phalis quoꝝ ⁊ capita atqꝫ ipſe latrat⁹ magis beſtias q̄ȝ
hoīes cfiteť.hi in India naſcūť.vide in anubis.

C inogloſſa ſe:quedā herba a cinos caniſ ⁊ gloſſa qd̄ eſt
lingua de ſilitudine ligue canis ſic dicta.vel qꝛ ad mor
ſum caninū trita cū ſale ⁊ impoſita ſuccurrat.

C inomia mie.i.muſca canina ⁊ venenoſa:⁊ dr̃ a cinos.i.
canis.Pſal.dič:Et venit cinomia ⁊ ſcinifices ⁊ corri.mi
ſm vſum.Inueniť ⁊ cenomia ꝑ e vt ſupra habes in ſuo
loco:ſed aliud ſigt.

C inos grece:latine canis vt dicit Hug.in canis nis.

C inoth hebraice dr̃ latine lamētatio Hieremie.vnde dič
Hieronym⁹ in ꝓlogo Regū.Hieremias cū cinoth.i.cuꝫ
lamētationibus ſuis:⁊ accentuať in fine.

C inus ni:genus arboris:vt dicūt lentiſcus ſe.ge. Danieľ
xiij.Sub cino.

C inxia xie ſe.ge.i.iuno a cingo gis.⁊ dr̃ ſic:qꝛ in eius ho
nore ⁊ nomine puelle maritate cingunť: qum illis pre
ſit nubentibus.

C io is iui ire:exponiť in cieo cies.

C ypariſſus ſi ſe.ge. quedā arbor q̄ ⁊ cupreſſus ⁊ cypſſus
vocať.⁊ dr̃ a cephas qd̄ eſt caput:qꝛ caput eius a rotū
ditate in cacumen erigiť.vľ dicta eſt cypariſſus a quo
dam eius nominis puero in illā arborē ſm poetas mu
tato.vñ hec cypariſſa ſe:nocturna imago: ⁊ habet cypa
riſſus ſiue cypreſſus lignum imputribile.

C ippus. a cepi ꝓterito de capio dr̃ hic cippus pi ꝑ gemi
num p:⁊ ꝓ trūco ⁊ ꝓ cumulo terre:⁊ ꝓ lapide mortuo
ſuppoſito ⁊ ꝓ cimiterio:⁊ ꝓ inſtrumēto quo reoꝝ pe
des reſtringunť:qſi capiens pedes.

C ypreſſus ſi:in cypariſſus exponiť.

C ypriacus ca cū penľ.cor.a cipus dr̃ vide in cyprus.

C ypricus ca cuꝫ penľ.cor.in cyprus eſt.

C yprinum vnguentū a flore cipro vocatum:cui⁹ odoreꝫ
ꝓpe fert ſm Pap.⁊ ꝓduč penľ.

C ypris pridis:in cyprus eſt.

C yprius pria priū:de cypro vbi nobiles vites ſunt afflu
entes:⁊ dr̃ a cyprus.⁊ a cyprus dr̃ cypacus ca cum.nā
cyprus facit cyprius ⁊ cypricus.vide in cypr⁹ Macha.
libro.ij.ca.iiij.Prelatus eſt cyprijs.

C yprus pri ge.ſe.quedā ciuitas vel inſula in qua eſt illa
dicta cypr⁹.vel cypros iterptať mixtura.vñ ⁊ illa iſula
cta eſt cyprus:qꝛ multe ⁊ varie herbe ad confectiones
faciendas in ea repiunť. vnde cyprius ria riū:⁊ cypric⁹
ca cū penľ.corr. Itē a cyprus hec cypria prie gen⁹ ho
leris:qꝛ ibi valde abundet.⁊ hec cypris pridis.i.ven⁹ qꝛ
in ea colitur.eadē inſula dr̃ paphus.⁊ vt dicit Priſ. in
tractatu poſſeſſiuoꝝ:Cyprus facit cypricus:Cypri⁹ vo
cypacus ca cū:⁊ cyprus acuit ꝑmā.ſ.cy.

C iragra gre ſe.ge.penľt.acuta.i.manuū infirmitas: ſicut
podagra diciť infirmitas pedū a ciros qd̄ eſt man⁹ dr̃
ciragra.⁊ podagra diciť a pos qd̄ eſt pes ⁊ agros qd̄ ē
tractus:qum manus vel pedes cōtrahunť: vel compo
nunť ab agrios quod eſt ferꝰ vel agreſte.⁊ inde podag
⁊ ciragra quaſi a fero dolore:qꝛ quod imite eſt: abuſi
ue agreſte vocamus.

C irca.a circus dr̃ circa ⁊ circū.circa referť ad locuꝫ ⁊ ad
tempus. vñ tempaliter inueniť: vt circa viginti annos
⁊ localiter:vt circa eccleſiam.Circum vo eſt tm̄ locale
quaſi vndiqꝫ:vt circū montem.circa per cōpoſitionem
vel poti⁹ ꝑ quandā irregularitatē iungiť cū iſtis quo
circa ꝓ coniunctione cauſali vel illatiua: circūcirca pro
aduer.loci:⁊ ſimiliter circūquaqꝫ.

C ircinus.a circus dr̃ hic circinus ni maſ.ge.i. machinu
la que apud carpentarios circulū efficit.Iſa.xliiij. Et i
circino tornauit illū.Itē a circus circino nas.i.circūire
⁊ cor.ci.vñ Thobie: Circinat: egreſſus ſcrurať: cōpita
querit.⁊ dr̃ circinus quaſi circū nans.

C irciter dr̃ a circus:⁊ referť ad numeꝝ ⁊ ad tempus. ⁊ ē
tm̄ tpale reſpectu numeri:vt circiter viginti annos: cir
citer nonas decembris:lʒ qñqꝫ inueniať ⁊ locale ſʒ im
proprie vt i Saluſtio:Depreſſus humi circiť viginti pe
des:⁊ hoc nō fit niſi ꝓpter numerum.

C ircius cii maſ.ge.i.ventus qui diuerſe acriter circūitum
faciendo volat:⁊ dr̃ a circus ci.

C irculator toris maſ.gene.ꝓpe qui famā portat. ⁊ diciť
a circulo las.

C irculatorius rij maſ.gene.qui lectulos tornatiles facit:
⁊ diciť a circulo las.

C irculo las.i.circūdare vel tornare:⁊ ꝓ decipe inuenitur
vnde verbalia.⁊ deriuať a circulus ⁊ cor.cu.

C irculus li:idē eſt ꝙ circ⁹ q̄ȝ dimi.⁊ dr̃ a circ⁹ ſm Hug.
Pap.vo dicit:Circul⁹ dictus eo ꝙ in circūductiōe cur
rit.Itē circul⁹ eſt figura plana q̄ ſub vna linea cōtineť
ad quā ex vno puncto qd̄ inť ipſaꝝ ē oēs que recte du
cūť linee eq̄ ſibi ſunt.Itē circul⁹ armilla vel frenum.

C ircū aduer.eſt ⁊ qñqꝫ ꝑpoſitio ſʒ donatū: ⁊ ſeruit actō
caſui:⁊ eſt tm̄ locale.vide ſupra in circa.Et ſcias ꝙ cir
cū qñ cōponiť cū dictione incipiēte a vocali: m dꝫ ſcri
bi ſed nō ꝓferri:vt circumago:circūamictus: circumeo
circūitus.vnde verſus: Circū cpoſita vocaľ ſi comiteť

107

m nō ꝓferř. ſ; ſola figura teneř. vide in circūeo.

Circūago gis egi circumactū. i. circūducere: a circū ⁊ ago agis. ⁊ dꝫ ſcribi m ⁊ nō ꝓferri. ⁊ corri. penŀ. in pn̄ti: ſ; in ꝑterito ꝑdu. eandē.

Circūamict⁹. a circūamicio is dř h̄ circūamict⁹ctus: ⁊ adiectiue circūamict⁹cta ctū. ⁊ dꝫ ſcribi p m: ⁊ n̄ ꝓferri qn̄ eſt vna ps. Si aūt ſint due ptes tūc m ſcribiř ⁊ ꝓferř. ⁊ ita dicas de ſimilib⁹. Pſalmiſta: Circumamicta varietatibus ⁊c̄.

Circūegi egiſti eſt ꝑteritū de circūago gis: ⁊ ꝑduc̄ e.

Circūeo is iui ire itū ex circū ⁊ eo is cōponiř. ⁊ dꝫ m ſcribi: ſ; taceri. nam vt dic̄ Hug. Quotiens circū vel aliud aduerbiū vel ꝑpoſitio deſinēs in m: cōponiř cuꝫ dcōne incipiente a vocoli: dꝫ m ſcribi: ad oñdendū q̄ ſit de integritate illi⁹ dictiōis: ſ; dꝫ taceri. Diceř ergo circūeo is circūamicta qn̄ eſt vna pars tacito m. Cōtra hoc non eſt oppoſitio de ambio: q: b interponiř: nec de comedo: q: m nō eſt ibi eēntialř ſ; accn̄talř ꝑ n. Ita dic̄ Hugu. in eo is. de hoc etiā hēs ſupra i circuꝫ.

Circūite qn̄ eſt verbū modi imꝑatiui ꝑducit penŀ. Hiere. v. Circūite vias. S; qn̄ eſt mobile circūit⁹ta tū: circūiti circūite in vtō corri. penŀ. q: itū ſupi. corri. ꝑmā. Nūeri ca. xiij. Omni regiōe circūita

Circūitis qn̄ eſt verbū ꝑdu. penŀ. Math. xxiij. Qui circūitis mare ⁊ aridaꝫ vt faciatis vnū ꝓſelitū. S; qn̄ eſt caſus ablatiui nūeri pluralˀ de circūit⁹ ta tū corri. penŀ. vt etiā tetigi in circūite.

Circūitus t⁹ tui ſubſtantiuū: ⁊ circūit⁹ta tuꝫ mobile ſemp ⁊ vbiq; corripit i penŀ. q: itū ſupinū corri. ꝑimā. vn̄ in Pſal. In circūitu impij ambulāt. ⁊ Nūeri. xiij. Omi regiōe circūita. ⁊ dꝫ m ſcribi ſ; nō ꝓferri: vt s̄ oſtēdi i circum ⁊ circūeo.

Circūpes pedis maſ. ge. a circū ⁊ pes cōponiř: ⁊ corri. penul. gti. Et ſunt circūpedes obſeqa ſuoꝝ vel ſui obſequētes vel ſcādala ſm̄ Hugŀ.

Circūcellio. circū cōponiř cū cella: ⁊ m ꝯuerſa i n dř hic circūcellio onis. i. monach⁹ qui p diuerſas ſemp vagař cellas deuaſtādo ⁊ deuorādo q̄cquid inuenit ibi: qui ⁊ circellio dř.

Circūcillio onis maſ. ge. Circūcilliones aūt ſūt quidā heretici ſic dicti: q: agreſtes ſūt quos ſcocopicos vocāt q̄ Chriſtū filiū dei adoptiuū non ꝑꝑum aſſerūt. ⁊ videř nomē ꝯpoſitū a circū ⁊ cella ſic̄ ⁊ circūcellio.

Circūciſio onis a circūcido dis dř. ⁊ eſt circūciſio i carne preputij abſciſio: q̄ ſolis iudeis fit. Hic nota q̄ in ſacramēto eſt duo ꝯſiderare. ſ. vſum ſacramēti: ⁊ ip̄m ſacramentū. Ipſuꝫ aūt ſacr̄m dř a quibuſdaꝫ op⁹operatū. Uſus aūt ſacramēti eſt ipſa operatio: q̄ a quibuſdaꝫ op⁹operās dř. Et dicūt quidā ꝓbabilř q̄ nullo modo ipſa ſacr̄a veteris legis. i. op⁹operatū: in eis gratiā ꝯferebant: excepta circūciſione que dabat grām quantuꝫ ad effectus ꝑmitiuos culpe ⁊ reat⁹: ⁊ quantū ad quoſdaꝫ effect⁹ poſitiuos: ſicut ordinare aīam ⁊ facere dignam vita eterna: non tn̄ quantū ad oēs effect⁹ quos hꝫ gratia baptiſmalis: q: illa ſufficit ad totalř cōcupiſcentiā reprimendā ⁊ meritorie agenduꝫ: ad q̄ gr̄a in circūciſiōe data ſufficere nō valebat. Et ſic itellige q̄ dicit Beda: Idem inq̄t ſalutifere curatōis auxiliū circūciſio in lege ꝯtra originalis pctī vuln⁹agebat q̄ baptiſm⁹agere reuelate gr̄e ꝯſueuit in tpe: excepto q̄ regni celeſtis ianuā necdū intrare poterāt: tn̄ in ſinu Abrae poſt mortē beata requie ꝯſolati ſupne pacis ingreſſum ſpe felici expectabāt. Greg. etiā dicit i. iiij. li. moralˀ. qſi in ꝑncipio: Q̄ apud nos valet aq̄ baptiſmalis: hoc egit apud veteres vel ꝑ paruulis ſola fides: vel ꝑ maioribus v̄tus. ſ. ſacrificij: vlˀ ꝑ his q̄ ex abrae ſtirpe ꝓdierūt myſteriū circūciſionis. Itē ſcias q̄ q̄uis oēs tenerētur ad habēdaꝫ fideꝫ quā habuit abraaꝫ: nō tn̄ omēs tenebanř imitari Abraam in fide: q: nec ad oēs noticia abrae venerat: nec omnib⁹ datus erat in exempluꝫ imitabile niſi mediāte ſemie i quo oēs gētes bn̄dictōeꝫ ꝯſecuture erant. ⁊ ideo circūciſio que erat ſignuꝫ fidei abrae non omnib⁹ populis cōpetebat. vnde ſolis iudeis data eſt: ex quo chriſtus naſciturus erat. Apud aūt alios populos remanebāt alia remedia q̄ an̄ circūciſioneꝫ fuerūt data: q̄ remedia dicta ſunt ꝑ v̄ba Gregorij. Nolo etiaꝫ te ignorare: q̄ peccatuꝫ originale q̄ntuꝫ ad culpam ⁊ reatū deſcēdit a patre in filios. q̄ntuꝫ aūt ad penalitates deſcēdit a femia: q: pater eſt efficiēs in generatione: ⁊ mater materiaꝫ miſtrat. Circūciſio aūt data eſt cōtra originale peccatū ad tollēdā culpā: nō aūt ad tollendam carnis corruptiōeꝫ: ⁊ iō viris ⁊ nō mulierib⁹ data ē: ⁊ pp̄ hoc etiam oſtēdiř ſacramētum iꝑfectum ⁊ ſua iꝑfectio i expectatiōeꝫ imꝑfectiōēs duc̄. Aiaduerte etiā q̄ circūciſio data fuit pluribus ō cauſis: vt ꝑ obedientiam mādati Abraā placeret deo cui ꝑ ꝑuaricationeꝫ Adaꝫ diſplicuerat. Data etiā fuit i ſignū magne fidei abrae q̄ credidit ſe habiturū filiuꝫ i quo fieret bn̄dictio oīm. Deinde vt h̄ ſigno diſcerneř popul⁹ ille a ceteris nationib⁹. In carne v̄o ꝑputij ideo iuſſa ē fieri: q: in remediū inſtituta eſt originalis peccati q̄ a pentib⁹ trahim⁹ ꝑ cōpiſcētiaꝫ: q̄ in pte illa magis dominař. ⁊ q: in parte illa culpā inobedientie ꝑm⁹ hō ſenſit decuit vt ibi ſignū inobediētia accipet. Fiebat auteꝫ octaua die in petrino cultro: q: ⁊ in reſurrectōe cōmunitate octaua futura ꝑ petrā chriſtū oīs ab electis abſcidetur corruptio ⁊ ꝑ chriſti reſurrectiōem octaua die factaꝫ circūcideř a peccatis aīa cuiuſcūq; in eum credentis. ⁊ eſt hec ratio myſtica. Alia eſt lr̄alis q̄ tangiř a rabi moyſe: q: puer ante octauū dieꝫ ē ita tener q̄ſi i ventre matris. Et ideo ſic̄ alia aīalia nō offerebāř ꝓpter dictaꝫ cauſaꝫ ante octauū diē: ita nec puer circūcidebař.

Sed poteſt queri an octauus dies eſſꝫ de neceſſitate circūciſiōis. ⁊ videř q̄ nō: q: ſicut eſt pretermittere determinatuꝫ tp̄s ſi ꝑueniatur ita ⁊ ſi tardeř. ſ; ꝓſeliti circūcidebanř p⁹ octauuꝫ diē ⁊ eis valebat: ergo ⁊ pueri poterant an̄ octauuꝫ diem circūcidi: ⁊ eis valere. Reſpōſio: Circūciſio erat i ꝑcepto: ⁊ erat ſacramētuꝫ: octau⁹ ergo dies erat de neceſſitate circūciſionis quātū ad obligationē ꝑcepti: ita q̄ reus erat q̄ illud tp̄s non obſeruabat. ſ; nō erat ō neceſſitate ei⁹ q̄tū ad efficaciā ſacramenti: q: etiaꝫ in alio tpe circūciſio facta ſuum effectū ſacramētalē habebat. Sic̄ etiaꝫ accidit de miſtrātibus noſtra ſacramēta: q̄ ſeruāt māꝫ ⁊ formā debitā: ⁊ omittunt aliq̄ de ritu ad ſolēnitatē ſacramēti ab eccleſia iſtitutū ꝑtinēs. Ad illō aūt q̄ obiectū ē dico: q̄ ſicut Magiſter ſententiaꝝ videř ſentire: licebat imminente mortis articulo diē ꝑuenire octauū. Aliū dicūt q̄ n̄ erat neceſſitatis diem ꝑuenire: q: illis q̄ ante octauuꝫ diem moriebāř valebat ad ſaluteꝫ remediū q̄ ante circūciſioneꝫ fuerat q̄ adhuc efficaciā habebat: ⁊ hoc ꝯfirmāt ꝑ iudeos q̄ nūc ſūt: q̄ nūq̄ ante diē octauū circūciduř. ⁊ ēt ꝑ ſimile: q: nulluꝫ animal offerebař domino ante octauuꝫ diē. Scd̄ꝫ hāc ergo opinionē dicēdū q̄ non ē ſimile de ꝑueniendo ⁊ differendo: q: nullo mō ꝑceptū q̄s trāſgredi dꝫ vt ꝑueniat: ſ; ſi trāſgreſſ⁹ fuerit differēdo dꝫ q̄ntū pōt illud iplere in quocūq; tpe.

Circūdo das dedi dare datū ex circū ⁊ do das. ⁊ cor. hāc

BIBLIOTECA UNIVERSITARIA DE GRANADA

ſyllabã da vbiqꝫ in verbo ſupĩo ꝛ ꝑticipio. vnde debet dici circũdabat dare datꝰ penul. corr. Ouidius: Juſſit ꝛ ambire circũdare littora terre. Jtẽ de corripitur in ꝑterito. vt circũdedi.

C ircũforanꝰ ni maſ. ge. a circũ ꝛ forũ ↄponiť: ille q̃ circũit forꝝ cauſaꝝ cauſa aduocationum: vel forꝝ venalium cauſa decipiendi ꝛ auferẽdi aliqđ: q̃ ꝛ luſtro dř ꝛ ꝓdu. penul. ꝛ mutať m in n ſeq̃nẽte f.

C ircũluuiũ uii: locꝰ quẽ aq̃ circũluit: ꝛ dř a circũluo is.

C ircũq̃qꝫ. i. ex omni pte: vndiqꝫ.

C ircũſcribo bis pſi ptũ circũſcribere. i. cõcludẽ: circũire: dãnare: reꝑhendere: includere: vľ ſtringere: vľ remouere: bonis ꝓꝑijs ꝓuare: dlere. vñ h ꝛ h circũſcriptibiľ ꝛ hle: ꝛ circũſcriptibiliter.

C ircũſcriptorie aduer. i. callide: verſute: ſurreptie: a circũſcribo bis.

C ircũſcriptus. a circumſcribo bis dř circũſcriptus ta tum participium in eadẽ ſignificatiõe qua ꝛ ſuũ vbũ. Jtẽ circũſcriptus ta tũ. i. cautus: vel calidꝰ: vľ argutus: vel ſtrictꝰ. ꝛ inde circũſcripte aduer. i. argute caute: circumſpecte vel ſtricte. ꝛ compať tior tiſſimꝰ. ꝛ cõponiť vt incircũſcriptus ta tum.

C ircũſeptus ta tum idẽ ẽ qđ circũdatus: vndiqꝫ cinctus vel ſepe ambitꝰ. ꝛ cõponiť a circuꝫ ꝛ ſeptus. vel circumſeptus eſt participiũ figure decõpoſite. ꝛ tũc deſcẽdit a circũſepio pis.

C ircũſpicio cis xi ctũ. a circuꝫ ꝛ ſpecio cõponiť. ꝛ eſt circũſpicere vndiqꝫ aſpicere: ꝓuidere: cauere. vnde circũſpecto as freq̃tã. ꝛ circũſpectus ta tuꝫ. i. cautꝰ callidꝰ ꝓuidus. ꝛ cõpatur.

C ircũuenio nis veni ventũ: circũdare: ſtringere: vľ inculpare: decipe. ij. corinth. ca. xiij. Nunqđ titus circũuenit . i. decepit: ꝛ corr. ve in pñti ꝛ in preterito ꝓdu. ve ꝛ i bis q̃ ab eo formanť.

C ircus ci maſ. ge. i. circularis linea ad idẽ punctũ rediẽs vñ ꝛ hic circus ci. dictꝰ ẽ locꝰ rome in quo equi currebãt in circũitu circa metã. i. theatꝝ ꝛ q̃lꝫ locꝰ in quo equi ita currũt põt dici circꝰ.

C irene regina fuit libye q̃ ex ſuo nomĩe ciuitatẽ cõdidit quã cirenẽ nomiauit ſꝫ Paꝑ.

C irenꝰ penľ. acuta interpretať heres.

C irocopꝰ a copos labor ꝛ mirõ qđ ẽ vnguentũ: vľ chiros qđ ẽ manꝰ: ꝛ dř mirocopꝰ pi: ꝛ chirocopꝰ pi ĩ eo. ſenſu: vnguentarꝰ q̃ vẽdit vľ opať vnguentũ ꝛ corr. co.

C hirographo phaſ. i. manu ſcribẽ. a chiros ꝛ ĝpho phas qđ eſt ſcribo. vľ dř chirographo phas. i. chirographuꝫ facere vľ ſcribere characteres. ꝛ tũc deriuať a chirographuꝫ phi. ꝛ corr. gra.

C hirographꝰ. a chiros qđ eſt manꝰ: ꝛ graphꝰ vľ graphia cõponiť hic chirographus: ꝛ hoc chirographũ phi. Jtẽ ab eiſdẽ ꝛ ſyn qđ eſt cõ vľ ſimilis cõponiť ſyngraphꝰ phi: ꝛ hoc ſyngraphũ phi: ꝛ hec ſyngraphia indecli. Et nota ꝙ chirographus ꝛ ſyngraphus ſepe accipiuntur indifferenter: Differunt tamen ſm ꝓprietatẽ: q꞉ chirographꝰ circũſcriptio manuũ. ſ. cautio q̃ fit ꝓpa manu debitoris ꝛ cõmittiť creditori. Syngraphus dř conſcriptio. i. duoꝝ inſimul ſcriptio. Antiq̃tus eñ debitor ꝛ creditor ſimul in ligno vel in charta ſcribebant ꝛ nomen creditoris ꝛ nomẽ debitoris ꝛ teſtes ꝛ ſũmã pecunie: ꝛ in medio hoc nomẽ ſyngraphus capitalibꝰ lr̃is: ꝛ per mediuꝫ diuidebãt. Poſtea ſi creditor plus exigeret q̃ꝫ debitor deberet: vľ ſi debitor denegaret depoſituꝫ: vtꝗꝫ afferebat partẽ quã habebat: vtꝝ due ptes cõuenirẽt: ꝛ illud ꝓprie eſt ſyngraphũ vľ ſyngraphꝰ. Syngraphꝰ etiã dř nota aliq̃ vľ ſcriptura in re aliq̃ cõfirmanda facta ſicut in chartis publicis vbi nõ vnꝰ ſcribit tm̃ ſꝫ plures ad confirmationẽ charte. ꝛ hinc ſyngrapho phas. i. ſyngraphũ facere.

C hirogilluſ. i. erinacꝰ: ſpinoſus: maior ericio.

C hiromancia cie. fe. ge. diuinatio q̃ fit in manu: a chiros ꝛ manꝰ ꝛ mãcio diuinatio.

C hironomãta. a chiros manꝰ: ꝛ nomos qđ eſt mouens dř hec chironomãta te: ꝛ h chironomãs tis. i. ioclator quilibꝫ q̃ manibꝰ ſuis ludit mouẽdo eas cũ cultellis. ꝛ hinc etiã h chironomõ indecli. inueniť ꝛ ĩ eodẽ ſenſu: ꝛ h chironomõ dictꝰ eſt ioculator ꝓpo noĩe q̃ſi ꝑ excellentiã leccacitatꝭ ꝛ ioculatõis.

C hiros grece: manꝰ latine.

C hirotheca ce. i. manuũ tectura vel repoſitoriũ: a chiros ꝛ tego tegis: vel theca qđ eſt repoſitio. ſ. ſcriniũ vel aliud vbi aliq̃d reponiť. ꝛ eſt fe. gen. ſic apotheca: vt vult magr̃ Bene. lꝫ quidã dicãt ꝙ eſt maſ. ge. ꝛ vide ꝙ theca põt eſſe grecũ: ꝛ ſic aſpirať cũ ſuis cõpoſitꝭ. Uel põt eſſe latinũ a tego gꝭ: ꝛ ſic teca nõ aſpirať nec chiroteca. in penult. ſyllaba.

C hirothecarꝰ. a chirotheca dř hic chirothecarꝰ rij: qui eas chirothecas fac̃ vľ vẽdit. ꝛ chirothecarꝰ ria riũ ſm Hug. ꝛ videť velle ꝙ chirotheca ſit fe. ge. q꞉ dicit: q̃ eas facit vel vendit.

C irrus ri in crinis eſt.

C hirurgia gie penľt. acuta: vide ĩ chirurgicꝰ.

C hirurgicꝰ. a chiros qđ eſt manꝰ: ꝛ ago agis cõponiť h chirurgicꝰ ci penľt. cor. i. medicꝰ manu ꝛ ferro ꝑciſionẽ operãs. ꝛ chirurgicꝰ ca cũ: vñ hec chirurgia gie: ipſa manuũ eiꝰ operatio. Chirurgia etiã dř liber docẽs ſanare plagas vel vulnera.

C is aduer. loci. i. ex iſta pte. vñ cis ꝛ citra ſũt eiuſdẽ ſignificatiõis: niſi ꝙ cis eſt tm̃ locale: ſꝫ citra q̃nqꝫ tpale: q̃nqꝫ locale: vt citra definitũ tp̃s. Jtem cis ꝓpe ꝑponiť ꝓꝑijs noĩbus montiũ ꝛ fluuioꝝ: vt cis rhenũ: cis alpes. ſꝫ citra ꝓprie appellatis noĩbus locoꝝ: vt citra forꝝ. Sꝫ q̃nqꝫ ꝑ impropꝛietatẽ cis preponiť appellatis: citra ꝓpꝛis Et citra cõparať: vt citerior citerrimꝰ vel citimꝰ. ꝛ eſt citerior idẽ qđ interior: ꝓprie ex iſta parte. ſꝫ citimꝰ. i. ꝓximꝰ. Jtem a citra dř citer tra trũ. i. vicinꝰ: proximꝰ: ex hac parte: qđ põt eẽ poſitiuꝰ iſtoꝝ. ſ. citerior ꝛ citerrimꝰ Jtem cis nomẽ patris Saul.

C iſon iterpťať letificãs eos vľ duricia coꝝ: ꝛ acuiť ĩ fine.

C iſta. a coſta ſte dř hec ciſte ſte: dicta ſic a coſtis. i. cãnis vel lignis quibꝰ texiť. Et ſm Paꝑ. ciſta eſt grãdis corbꝰ.

C iſtella le dimi. parua ciſta.

C iſterna locꝰ aquã colligens ſm Paꝑ. Põt etiã dici ciſterna locꝰ ꝓfundꝰ vbi colliguntť aque pluuiales. ꝛ dř ciſterna: q̃ſi cis. i. inferiꝰ ſtricta.

C itatus. a cito tas dř citatꝰ ta tũ. i. velox. ꝛ compať citatior tiſſimꝰ. ꝛ inde citate tius tiſſime aduer. ꝛ citatim. i. cito: mobiliť: agiľr: ſiľr aduerbiũ.

C iterior in cis exponiť.

C ithara re dorica ligua pectꝰ dř. vnde h cithara re: dicta ſic: q꞉ in initio crediť fuiſſe ſilis humano pectori: vt ſic a pectore: ita ex ipſa cantꝰ ederenť. ſed poſtea paulatiꝫ fuerũt plures ſpẽs eiꝰ. Et a cithara citharistes grecum vñ citharista ſte: qui cũ ea canit: ꝛ citharistes ſti is maſ. ge. mons quidã eſt. Et ſcias ꝙ vt dic̃ gloſa ſup illud Jſa. xxiij. Bene cane ꝛc. admonet Tyꝝ canticũ miſeriarũ ſuaꝝ ſemp cantare: ne iteꝝ eadẽ patiať. dicũt eñ hãc eſſe muſice nãm: ſi letũ inuenerit letiorẽ facit: ſi triſtem triſtiorẽ reddit. vide in pſaltes.

[library stamp]

C itaredꝰ di: q̇ cū citbara cāit penl'. ꝓdu. ⁊ dr̄ a citbara re.
C itbariſta ſte in citbara vide.
C itberea ree. h̄ citberꝰ ri mons eſt. vnde h̄ citberea ree. i. venꝰ que in illo monte colit: vel q̄ iuxta illum montē fuit nata de ſpuma maris. vñ citbereꝰ rea reū. i. venereꝰ: vel a monte illo ex̄ns.
C itbiſus genꝰ arboris pinguis: a citbiſo inſula vbi abundat. Item citbiſus: genꝰ fruticis berba odorifera ƺ Papiaƺ. ⁊ corr. penl'. vñ Theodolꝰ: Ue ſemp oues citbiſo capras depellit ab bumo.
C itimus in cis vide.
C ito as. a citus deriuatur cito as. i. feſtinare. vl' ſit frequē. buiꝰ vbi cieo ſm ꝓdictaƺ ſignificationē. Et nota q̄ cito as pōt eē frequē. de cio ⁊ cieo ƺ q̄ ideƺ ſignificāt: ⁊ tc cōpoſita varie ꝓferūt. nā ſi deſcēdāt a cio ꝓdu. penl'. ſi a cieo corr. eandē. Cōponit ergo vt cōcito as: incito as: ⁊ excito as. vl' h̄ magis ſint deriuata a cio vl' cieo neſcitur. Itē cōponit incito as. i. ꝯmouere: ꝓuocare: inſtigare: penl'. cor. q̄ñ venit a cieo ſcd̄e ꝯiugatiōis: vl' penl'. ꝓdu. q̄ñ venit a cio cis q̄rte. Iteƺ cōponit vt recito as ſuſcito as: a ſurſuƺ vl' ſuſū ⁊ cito as. a qᵒ ꝯponit reſuſcito as. In iſtis tribꝰ ſolemꝰ tm̄ corr. penl'. nō ꝓducere ſic dic. Hug. Alij vō dicūt cū q̄bꝰ ego q̄ cito as: frequēta. ō cieo vl' cio ciui citū cū oibꝰ ſuis ꝯpoſitis cor. penl'. ⁊ ꝓdu. vt excito vl' excito: pt̄ ſolicito: recito oſcito: ſuccito. ⁊ ab eo ꝯpoſitū reſuſcito. ⁊ h̄ vult magiſter Bene. Inuenit cito aduer. i. ſtatiƺ penul. corr.
C itra in cis exponit.
C itropedes dicūt q̄daƺ: ƺ s eē debƺ initialis lr̄a ſitropedes vel ſcitropedes: vñ in s vide.
C itus a cio cis ꝓ feſtinare dicit citꝰ ta tuƺ. i. velox vl' agilis viuax. vñ Terentiꝰ: Citꝰ puer natꝰ eſt ex pāpbilo. ⁊ comparat citꝰtior tiſſimꝰ. vnde cite tiꝰtiſſime aduer. ⁊ ꝯponit vt pcitꝰ ta tuƺ. i. valde citꝰ. Et ſcias q̄ cituƺ eſt ſupinuƺ de cieo cies: ⁊ ſm boc corr. primaƺ. ⁊ eſt ſupinuƺ ō cio cis q̄rte cōiugatiōis ⁊ ſm boc ꝓdu. ci. vnde q̄daƺ: A cieo citū nō venit imo citū. ⁊ idem de citus ta tuƺ. vñ dicit Papias: Citꝰ ta tū. i. velox a cio ṗmaƺ ꝓdu. a cieo vō eam corripit.
C iuito as aui penl'. corr. a ciuis. ⁊ eſt ciuitare ciuitatē colere vl' ciuē facere vl' more ciuis ſe babere.
C iuicꝰ ca cū penl'. cor. dr̄ a ciuis. ⁊ ſimilit h̄ ⁊ h̄ ciuilis ⁊ h̄ le dr̄ a ciuis. i. ad ciuē ptinēs vl' res ciuis.
C iuilis le a ciuis dr̄: res ciuis l' ad ciuē ptinēs ⁊ ꝓdu. pel.
C iuilitas tatis fe. ge. māſio ciuium vl' pꝰuilegio ciuium vti poſſe ⁊ gaudere. Actuuƺ. xxij. Ego multa ſumma ciuilitatem banc cōſecutꝰ ſuƺ. ⁊ poteſt formari ab h̄ ⁊ ō ciuili addita tas ⁊ corr. penl'. ciuilitas.
C iuis. a coeo is dr̄ bic ⁊ h̄ ciuis cōmunis ge. q̄ ciues coeant vt inſimul viuāt. vl' ciuis dr̄ a cio cis: q̄ ciātur ad ſimul babitanduƺ. ⁊ inde per ꝯpoſitiōeƺ bic ⁊ bec cōciuis. ⁊ dicūtur ꝯciues q̇ babitāt in eadē ciuitate: ⁊ ꝓdu. ci. vnde q̄daƺ: Non bonꝰ eſt ciuis q̇ pfert ciuibꝰ boſtē. ƺ Hug. Pap. vō dic: Ciues vocati q̄ i vnū cetū coeūt ſocietatis vinculo adunati ad cuſtodiendaƺ legem: a cieo cies dicitur.
C iuitacula le dimi. pua ciuitas.
C iuitas tatis dr̄ a ciuis. ⁊ ē ciuitas bominū multitudo ſocietatis vinculo adunata ab eodē iure viuendi. Et ciuitas non ſaxa: ſed babitatores vocāt. ƺ vrbs ipa menia ſūt. ⁊ dr̄ ciuitas q̄ſi ciuiū vnitas.

C ante L

C ladecula le dimi. pua clades: ⁊ cor. penult.
C lades dis fe. ge. dr̄ a cladeo des: q̄ tūc res ineq̄liter contingat. vl' clades meliꝰ deriuat a gladius q̄ſi glades. ꝓprie enim clades dicit eſſe peſtilentia que fit ꝑ gladiuƺ ſiue per interfectionē factā a gladio ƺ Hugu. Pap. vō dic: clades dicta q̄ curredo facta ledat: vl' clā data clades moribꝰ: tabes: calamitas: piculuƺ.
C lam aduer. q̄litatis. i. occulte: latēter. ⁊ dr̄ a cblamys.
C blamys dis fe. ge. i. pallium q̄d ex vna parte iduit neq̄ ꝯſuitur ƺ fibula infrenatur. Hoc a greco nomē accepit ⁊ cor. pentil. genitiui.
C lamo mas maui vbuƺ neu. i. clamoreƺ facere: ſonare. ⁊ dr̄ clamare a calamꝰ q̄ſi calamare. vñ clamoſꝰſa ſuƺ: q̄ſi calamoſꝰa calamo. ſ. q̄ ſonet. ⁊ ponit clamo q̄ñq̄ trāſitiue: ƺ improprie: vt clamo illū. i. clamore voco ƺ Hug. ⁊ ꝓdu. cla. Iuuenalis li. iij. Et plures vna ꝯclamant ſophiſte voce. Et vt dicit Pap. Clamo ſimplicis oris eſt: Cōclamo cū alijs: Acclamo incuſo. Reclamo poſt aliquē iteꝝ clamo. Inclamo ⁊ ſucclamo murmurātis eſt: Proclamo laudādi vl' deꝑcādi exultatio. Exclamo eleuo voceƺ. Exclamare ſignat valida intentiōe ꝑces effūdere. ⁊ clamare voce inſonare.
C lamor oris maſ. ge. a clamo as dr̄. Et eſt clamor rōnabiliuƺ: Clangor vō irrōnabiliuƺ.
C lamoſus in clamo as vide.
C lanculuƺ a clam dr̄ clāculū aduer. dimi. ⁊ clanculꝰ laluƺ. i. dubiꝰ occultꝰ. vnde clanculo las. i. abſcōdere: occultare: palliare: celare. ⁊ cor. cu clanculū ⁊ clāculo.
C lādeſtinꝰ na nū. i. latēs ⁊ occultꝰ. vnde clādeſtino nas ideƺ ē q̄d clāculare. Et nota q̄ clādeſtinꝰ penl'. corripit. nō ē. n. ꝯpoſitū a claƺ ⁊ tenēdo vl' ſtādo vt q̄dā dixerūt: ƺ deriuat tm̄ a clam vt dic Priſ. in tractatu ꝑpoſitiōis vñ q̄ñ nō babebat t a ꝑmitiuo cor. penlt.
C lango gis: go in xi: ⁊ xi. in ctū clanctū vbū neu. i. ſonare ⁊ eſt alaꝝ ſiue tubaꝝ. vñ bic clangor goris. i. ſonus ⁊ ē irrōnabiliū: vt anſeꝝ: tubaꝝ: alaꝝ. ƺ clamor eſt rationabiliū vt bominuƺ. Inuenit aūt clangui i pterito. vn de numeroꝝ. x. Si ſemel clangueris veniēt ꝑncipes ad te Sed pōt dici q̄ lr̄a corrupta eſt ibi vitio ſcriptoꝝ. ⁊ debet ibi legi clanxeris: quare ſm Priſ. fac̄ pteritū cláxi. ⁊ ita in ſimilibꝰ dicas.
C laredo dinis fe. ge. i. claritas: a clarus dr̄ ⁊ bec claritudo in eodeƺ ſenſu. ⁊ vt dic Pap. Claritudo eſt ſplendoris: claritudo nobilitatis.
C lareo res rui rere. vbū neu. i. eſſe vl' fieri claꝝ: manifeſtū ⁊ dr̄ a claro ras: ⁊ ꝓdu. ṗmā. Proſp: Ex opeꝝ ſpecie clarebūt intima cordis.
C lareſco ſcis: incipio clarere vbuƺ incboatiuuƺ.
C larifico cas caui: facere claꝝ vbū actiū a clarꝰra rū: ⁊ facio ꝯponit: ⁊ cor. penul.
C larigatio a clarus ⁊ actio ꝯponit h̄ clarigatio onis. i. clara actio. ſ. q̄ exponit clara ⁊ aperta voce. ⁊ pōt eſſe vbale a clarigo gas. i. clarigationē facere. i. cauſas belli exponere. ⁊ ē ſumptū a romana cōſuetudie. Qū. n. romani boſtibꝰ bellū indicē volebāt patꝑpatratꝰ ad fines boſtiū pficiſcebat ⁊ clara voce eis exponebat q̄bꝰ de cauſ bellū indiceret. Que cauſaꝝ expoſitio clarigatio dicebat: q̄ clara voce fiebat. Expoſitis aūt cauſ baſta emiſſa in fines boſtiuƺ indicabat pugne ꝑncipiuƺ.
C larigo as aui are. i. clarere: florere: ſm Papiaƺ. vel ſm Hug. Clarigare. i. clarigationem facere. i. caſꝰ belli exponere. vide in clarigatio onis.
C larus rij. i. ſol ⁊ dr̄ a clarꝰ q̄ ſit clarus. vel dicit a claro inſula in qua colitur.
C laro ras. i. clarū facere ⁊ manifeſtuƺ: ƺ nō ē i vſu. ⁊ deri

BIBLIOTECA UNIVERSITARIA DE GRANADA

uaſ a clarꝰ ⁊ ꝯpoīſ vt ꝯclaro raſ.i.notificare. ⁊ ꝓdu.cla.
C larus.a celū dr̄ clarꝰ ra rū: q² ſplendeat. ⁊ cōpaſ rioꝛ riſ
ſimꝰ.vnde clare rius riſſime aduer. ⁊ hec claritas tatis:
⁊ hec claritudo dinis: ⁊ hec claredo dinis in eodeꝫ ſen
ſu. Clarus ꝯponiſ vt preclarꝰ: ꝗꝫ clarus: ambo ꝓ valde
clarus. ⁊ ꝓdu.cla. vnde ꝗdam: Quid tibi nobilitas ꝗd
ꝯtus clara ꝑentuꝫ:

C larius rij maſ.ge.i.tubiceꝫ: ⁊ proprie militum. ⁊ dicitur
a claſſatum.

C laſſitarꝰ.i.ꝓreta ꝗ nautꝭ iperat: ⁊ dr̄ a claſſis.

C laſſituꝫ.a kalo las.qd̄ ē vocare dr̄ h̄ claſſituꝫ ti.i. cornu
vl̄ tuba vl̄ aliud īſtrumētū cā cōuocādi factū. Claſſitū
etiā diciſ ſignū bellicū vl̄ ſonꝰ tube vl̄ alterꝰ inſtrumē
ti bellici. Ꝓprie tn̄ claſſituꝫ eſt concentus ⁊ concordia
omniuꝫ īſtrumētoꝝ inſimꝉ ſonātiū ſiue ſint tube ⁊ cor
nua i bello: ſiue ſint cāpane ſiue ēt hoīes ⁊ cor.penul.

C laſſis.a kalō qd̄ ē lingnū dr̄ h̄ claſſis ſis: q² de ligno fit
⁊ ē claſſis mꝉtitudo nauiū. Diciſ tn̄ ⁊ claſſis vna nauis
⁊ q² alia habebāt ſigna bellica taꝫ romani milites ꝗꝫ pe
dites: iōꝗꝫ ⁊ milites dicūſ qn̄ꝗꝫ claſſes. Qn̄ꝗꝫ etiā tam
milites ꝗꝫ plebei dicūſ claſſes. Cuꝫ.n.romulꝰ reꝫ publi
caꝫ inſtituiſſet: romanos in duas partes diuiſit.ſ. nobi
les: ⁊ ignobiles. ⁊ vtramꝗꝫ ꝑteꝫ claſſeꝫ appellauit a qui
buſdā claſſitꝭ: q² tā iſti ꝗꝫ illi ſuū claſſidē.i.ſuū ſignū ha
bebāt. ſꝫ illi.ſ.nobiles dicebantur prima claſſis: ignobi
les ſecunda claſſis.

C latrus.a clauis vl̄ claudo dis diciſ hic clatrꝰ tri: repa
guluꝫ qd̄ opponiſ oſtio vl̄ ipm̄ oſtiuꝫ: ꝓcipue hortoꝝ:
vineaꝝ ⁊ viridarioꝝ vel truncus. Horatꝰ: Obiectos va
leat confringere clatros ſm̄ Hug.vel ſm̄ Pap̄. Clatri
ligna volubilia in caueis: validiſſimi fuſtes ꝗbus oſtia
obſeranſ valli.

C laua ue: baculꝰ habens maſſaꝫ ferri in fine: ⁊ etiam ali
quando i pricipio ꝗ vulgariter dr̄ maſſa. ⁊ dr̄ a clauuſ
ui: q² ſit clauis ferreis religata: ꝗ ⁊ cateia dicitur: ⁊ pro
ducit cla.vide in clauis.

C lauatꝰ.a clauꝰ dr̄ clauatus ta tuꝫ: clauis confixus vel
clauo veſte vl̄ inſtrumēto ornatus ⁊ ꝑpatꝰ. ⁊ hic cla
uatus ti: qd̄dam genꝰ calciamēti pedū. ⁊ dicuntur cla
uati quaſi claui lati: q² minutis clauis.i.acutis ſolea ca
ligis vinciatur.

C laudeo des.i.claudicare. ⁊ dr̄ a claudo dis.

C laudicarꝰ ria riū: ꝗ cito claudicat vl̄ ſepe. ⁊ dr̄ a clau
dico cas. Inuenitur etiam hec claudicaria rie.i. nauis
oneraria vel ſonora.

C laudico cas.ꝟbum neu.i. ineꝗliter incedere. ⁊ dicitur a
claudus: ⁊ cor.penul.

C laudo dis clauſi ſuꝫ.vn̄ hec clauſura re. Et nota ꝙ an
tiqui dicebāt cludo dis cluſi in eodeꝫ ſenſu.a quo dici
mꝰ claudo dis: cuiꝰ litteraturā omnia ꝯpoſita a claudo
vl̄ cludo redolent. ꝯponiſ etiā claudo vl̄ cludo vt ꝯclu
do is cluſi ſuꝫ. Iteꝫ diſcludo is.i.apire: clauſurā auferre
Itē decludo is.i.valde vl̄ deorſuꝫ claudere vl̄ diſcludē
Itē excludo dis.i.extra claudere.i.extra clauſurā emit
tere. Iteꝫ includo dis.i.intus claudo. Iteꝫ inꝉcludo dis
.i.aliꝗ claudere vl̄ auferre. Itē ꝑcludo dis.i.ante clau
dere vl̄ auferre. Itē occludo dis.i.cōtra claudere. Item
recludo dis.i.iteꝝ claudere vl̄ retro claudere vel apire.
Iteꝫ ſecludo dis.i.ſeorſuꝫ claudere ⁊ ſegregatiꝫ ſepare.
Itē tranſcludo dis.i.vltra claudere vl̄ fugare vl̄ mittē.
Claudo ⁊ cōpoſita ab eo oīa ſūt actiua: ⁊ omnia faciūt
ꝑterituꝫ in ſi ⁊ ſupinū in ſuꝫ. Itē oīa ab eo ꝯpoſita vbi
ꝗꝫ mutāt au i u lōga vꝫ.ñ oīa deſinūt i pn̄ti in cludo ⁊ ꝑ
teritū i cluſi ⁊ ſupinuꝫ in cluſuꝫ. Et ſcias ꝙ antiqui po
nebant claudo dis ēt ꝓ claudicare. vn̄ claudus da dū.

C laudulꝰ la lū dimi. de claudus.

C lauicularꝰ in clauis exponiſ.

C lauiger ra rū penul.cor.ꝗ claues gerit. Inueniſ etiam
ſubſtātiue declinatū in quolibet genere. ⁊ ꝯponiſ a cla
uis ⁊ gero ris. vl̄ pōt ꝯponi a clama ⁊ gero ris: ⁊ tunc
clauiger ideꝫ ē qd̄ clauā gerēs.

C lauis.a claudo dis dr̄ hec clauis uis: q² claudat. vn̄ h̄
clauicula le dimi.a quo h̄ clauicularꝰ: qui claues por
tat vel facit. vn̄ hec clauicularia rie i eodē ſenſu. ⁊ facit
accuſatiuū ſingularē in em vel i im: vt clauē vel clauiꝫ
⁊ ablm̄ in e vel in i: vt claue vel claui: ⁊ accuſatiuū plu
ralē in es vel in is: vt claues vel clauis. Et ſcias ꝙ cla
uis ꝓut ſumiſ in theologia eſt ꝑtās ligandi ⁊ ſoluēdi ꝗ
eccꝉaſticꝰ iudex dignos recipere: ⁊ indignos excludere
dꝫ a regno. Et poniſ in predicta diffinitōe genꝰ.ſ.ꝑtās
⁊ ſubiectū poteſtatꝭ.ſ.iudex eccꝉaſticꝰ: ⁊ actꝰ.ſ.exclude
re ⁊ recipe: ſm̄ duos actus māl̄is clauis: apire.ſ. ⁊ clau
dere. cuiꝰ obiectū tangit in hoc ꝙ dic̄: A regno. Modꝰ
aūt in h̄ ꝙ dic̄ Dignos vel idignos: i illis i quos actꝰ ex
erceſ penſaſ. Claueſ aūt ſūt due.ſ.ſcia diſcernēdi: ⁊ po
tentia ligandi ⁊ ſoluendi. Et ſecūda clauis ꝗ dr̄ ꝑtās li
gandi ⁊ ſoluēdi eſt que imediate ſerā aperit peccati. ſꝫ
ꝑma clauis que dr̄ ſcia diſcernēdi oñdit cui aperienda
eſt ſera illa. Et ſi obijcias: Claues i collatōe ordinis cō
feruntſ. ſꝫ ſcia nō eſt ex infuſiōe ſemꝑ: ſꝫ qn̄ꝗꝫ ex acꝗſiti
one: nec ab oībꝰ ordinatis habeſ: ⁊ a ꝗbuſdā nō ordia
tis hēſ: g̊ ſcia nō eſt clauis: ⁊ ſic eſt tm̄ vna clauis.ſ.po
teſtas ligandi ⁊ ſoluēdi. Rn̄deo ꝙ nō ſoluꝫ vna clauis
ſꝫ due danſ in ordine. vn̄ dico ꝙ ſcia que hitus eſt non
eſt clauis: ſꝫ autoritas actū ſcie exercēdi ꝗ qn̄ꝗꝫ ſine ſci
entia eſt: qn̄ꝗꝫ ſcia ſine ipſa eſt: ſic etiā pꝫ in iudicibꝰ ſe
cularibꝰ. Aliꝗs enī eſt iudex hn̄s autoritatē iudicandi
qui nō hꝫ iuris ſciam. ⁊ aliꝗs ecōuerſo hꝫ ſciam iuris ꝗ
nō hꝫ autoritatē iudicādi. ⁊ q² actꝰ iudicij ad quos ꝗs
ex autoritate ſuſcepta obligaſ: nō aūt ex ſcia hita: ſine
vtroꝗꝫ bn̄ fieri nō pn̄t. Ideo autoritas iudicandi ꝗ cla
uis eſt: ſine ſcia non pōt ſine peccato accipi. ſꝫ ſcia ſine
autoritate abſꝗꝫ pctō haberi pōt. A clauis ꝯponiſ cō
clauis: ⁊ ꝓdu.cla. Hic pōt ꝗri: an ſacerdos ex vi cla
uiū remittat pctm̄ quo ad penā tm̄. Rn̄deo: ideꝫ eſt iu
diciū de effectu quem poteſtas clauiū actualr̄ exercita
ta cōplet in eo in quo cōtritio tēpore ꝑceſſit: ⁊ de effcū
baptiſmi qui iam hn̄ti grām datur. aliquis enī ꝑ fidem
⁊ cōtritioneꝫ precedentē baptiſmū gratiaꝫ remiſſionis
peccatoꝝ ꝗntū ad culpā cōſecutꝰ eſt. ſꝫ quādo actualiſ
poſtea baptiſmuꝫ ſuſcipit gratia augeſ: ⁊ a reatu pene
totaliter abſoluiſ: eo ꝙ fit ꝑticeps paſſionis chriſti. Et
ſimiliſ ille ꝗ per cōtritioneꝫ cōſecutꝰ eſt remiſſionē pec
catoꝝ ꝗntuꝫ ad culpaꝫ: ⁊ per cōſequēs ꝗꝫtū ad reatū pe
ne eterne ꝗ ſimul cū culpa dimittiſ: ex vi clauiū ex paſ
ſione chriſti efficaciā habētiuꝫ augeſ gratia. ⁊ pena re
mittiſ tꝑalis: cuius reatꝰ adhuc remanet poſt culpe re
miſſioneꝫ: nō tn̄ totꝰ ſic in baptiſmo ſed ꝑs eiꝰ: eo ꝙ ba
ptiſmo hō regeneraſ: ⁊ cōfiguraſ paſſioni chriſti: tota
lem efficaciaꝫ paſſiōis chriſti ꝗ ſufficit ad omnē penaꝫ
delendā in ſe ſuſcipiens: vt nihil ꝺ ꝑoris peccati actua
lis pena remaneat: q² nō debet alicui iputari ad penaꝫ
niſi ꝙ ipſemet fecit. In baptiſmo aūt homo nouaꝫ vitā
accipiēs fit ꝑ gratiaꝫ baptimalē nouꝰ. ⁊ iō nullꝰ reatus
pene in eo remanet ꝓcedēti peccato. Sꝫ in penitētia hō
nō mutaſ in aliaꝫ vitā: q² penitentia nō eſt regenera
tio: ſꝫ ſanatio ꝗdā. ⁊ iō ex vi clauiū ꝗ opaſ in ſacramen
to pn̄ie nō tota pena remittiſ: ſed aliꝗd de pena tꝑali: ꝺ

cui⁹ reat⁹ poſt abſolutionē a pena eterna remanere po
tuit vt dictū ē. nec ſolū a pena illa quā habet penitēs
in ꝯfitēdo vt qdā dicūt: qꝛ ſic cōfeſſio ꝛ ſacerdotal' ab
ſolutio nō eſſent niſi ī on⁹: qđ nō cōpetit ſacramentis
noue legis: ſꝫ etiā ꝺ illa pena que ī purgatorio debetur
aliqđ remittit: vt min⁹ in purgatorio puniat abſolut⁹
ante ſatiſfactionē ꝙ̄ ſi añ abſolutionē decederet. Ex
dictis collige ꝙ de⁹ ꝑ ſeipſum in cōtritiōe delet culpā:
dimittit pene eterne reatū: infūdit ī aīa gratiā. Sacer
dos aūt ex vi clauiū in ꝯfeſſione aliqđ dimittit ꝺ pena
tpali. Uide de hoc infra in penitētia.

C lauo as aui are. i. clauis ꝯfigere vbū actiuū. ꝛ dicitur a
clauus ui: ꝛ ꝓdu. cla.

C lauſtralis in clauſtrū vide.

C lauſtrenſis in clauſtrū exponit.

C lauſtrellū li dimi. puū clauſtrū.

C lauſtrū. a claudo dis dicit hoc clauſtrū ſtri: qꝛ claudat
vel claudat ihabitantes. vnde hoc clauſtrellū li dimi.
ꝛ hic ꝛ hec clauſtrēſis ꝛ hoc ſe. ꝛ hic ꝛ hec clauſtralis ꝛ
hoc le in eodē ſenſu: res clauſtri vel ptinēs ad clau
ſtrū: ꝛ poteſt eſſe ſubſtātiuū. ꝛ hic ꝛ hec clauſtrēſis vl'
clauſtralis. i. monachus vel monacha ſtās in clauſtro
vel in cenobio.

C lauſula le penl'. cor. eſt diſtinctio ꝯſtructiōis: ꝛ dicit a
claudo dis. Et vt dic̄ Pap. Clauſula ē in oratione bre
uis ſentētia.

C lau⁹ ui maſ. ge. i. acut⁹: dict⁹ a calibs ꝗ̄ſi calib⁹. i. ferreus:
qꝛ fit de ferro. Et clauus dicit veſtis purpurea qua vte
bātur ſenatores: qꝛ quibuſdā clauis aureis vl' de alia
materia erat ornata ꝛ variata. ꝛ in tali veſte ſepe deno
tat dignitas. Clau⁹ etiā dr̄ gubernaculū nauis. ſ. temo
vel manica temonis: Prouer. xxiij. Quaſi ſopitus gu
bernator amiſſo clauo. vnde verſus: Claua ferit: clauis
aperit: clauus duo iungit. Indue te claue: rege clauo:
percute claua.

C lemēs tis oīs ge. i. miſericors: nobilis: pius ꝛ ſanct⁹. Et
dicit a cluo is. i. defendo: qꝛ cluat. i. defendat ꝛ ꝓtegat
ꝛ tueat: ſicut ſolet patronus clientem. Et cōpatur cle
mens tior tiſſimus. Inde hec clemētia tie: a datiuo cle
mēti addita a fit clementia. Clemēs cōponit vt incle
mens. i. non clemēs. ꝛ inde hec inclemētia tie. i. impietas
crudelitas: ꝛ ꝓdu. cle. vñ in Aurora dr̄: Hinc pi⁹: hinc
dulcis: hinc clemēs: hincꝙ̄ benign⁹. Itē ibidē: Donec
honoret eos ſūmi clemētia reg. Et dr̄ clemēs: ꝗ̄ſi clu
entē mentē habēs. ꝛ eſt etymo.

C leo. a cleos qđ eſt gloria dr̄ cleo cles cleui cletū. i. glori
or aris. Item cleo cles. i. abſcondere vel ſorbere. Item
cleo cles. i. inclinare.

C leopatra: regia ꝛ ſoror Ptolemei reg Alexādrie. ꝛ cor
ripit penl't nāliter. vñ in Aurora dr̄: Nubit Alexādro
Cleopatra: regia ridet. Item idē: Que iā Cleopatre le
ſerat intus amor.

C leophas frater fuit Joſeph ſpōſi virgīs Marie: pr̄ Sy
meonis: qui Symeon Jacob epo ſucceſſit.

C leos. i. glīa. inde īclyt⁹. i. glōſus ſm Papiā.

C lepo pis pſi ꝑ e cleptū. i. furari. ꝛ eſt actiuū cū oīb⁹ ſu
is cōpoſit ſicꝫ ſunt ſm Hug. Papi. etiā ſic dicit: Clepe
re: clam rape: furari: ſurripe: celari. ꝛ cor. cle.

C leps. a clepo pis dr̄ hic ꝛ hec cleps vel cleptes tis cōis ge
neris. i. fur.

C lepſedra. a clepo pis dr̄ hec clepſedra dre. i. ducill⁹ qui
obdit foramē dolij: qꝛ ꝑ illū quis furat liquorē. ꝛ vide
tur eſſe cōpoſitū a clepo pis: ꝛ hydor qđ eſt aqua ſiue
liquor. vñ quidā dicūt clepſydra penl'. ꝓdu. ꝑ y. ꝗ̄ſi cle
pens hydor. ſꝫ poti⁹ videt mihi ety. ꝙ̄ cōpoſitio. ſꝫ ſiue
ſit ety. ſiue cōpoſitio: dicendū eſt clepſedra penl'. cor. ꝛ
ꝑ e ſꝫ Hug. Itē clepſedra dicit quoddā inſtrumētū
qđ imittit in doliū ꝑ foramē ſupi⁹ cauſa furādi vinū.
Itē clepſedra dr̄ illud inſtrumētū ꝑ qđ hore colligūt
. ſ. horalogiū. vnde clepſedrarij dicūt illi q ꝑ illud īſtru
mētū horas colligūt. Clepſedre etiā dicūt vaſa pfora
ta que habebāt philoſophi ad dimetiendā ꝗ̄titatem.
vñ Martialis ī ſua aſtrologia: Mōſtratū ē oīa ſigna
pia ſpacia ꝯtinere mltiplici appoſitiōe clepſedrarū.

C leptes tis cōis ge. in cleps eſt.

C leptus ta tum. i. furat⁹ paſſiue: qđ ꝛ ꝓ guloſo dr̄. ꝛ de
riuat a clepo pis: ſm Hug.

C lericalis in cleric⁹ vide.

C lericus. a cleros vel clerus dr̄ hic clericus ci. Et dicūt
generaliter clerici omnes qui in eccleſia chriſti deſuiūt
dum tñ ordinē habeant: ꝛ ab illo tpe ſic dicta ſūt ex q⁹
matthias ſorte electus eſt: ꝗ̄ primū per aplos legimus
ordinatū: vnde hic clericatus tus tui: ꝛ hic ꝛ hec cleri
calis ꝛ hoc le. vnde clericaliter aduer. ꝛ hec clericalitas
tatis ſm Hug. Pap. vō dic: Cleric⁹ dict⁹ eſt: qꝛ ē ꝺ ſor
te domi vl' qꝛ dom⁹ ſors ꝛ pars clericorū eſt. Et ſcias
ꝙ clericis qui ad diuina miſteira applicant cōpetit ra
ſura ꝛ tonſura in modū corone ratione figure: qꝛ coro
na ē ſignū regni ꝛ pfectionis: qū ſit circul⁹. illi aūt q di
uīs miſterijs applicāt adipiſcūt regiā dignitatē ꝛ pfecti
in vtute eſſe debent. Corona. n. regale dec⁹ ſignificat: ꝛ
ſeruire deo regnare eſt. vñ miſtri eccleſie reges eſſe de
bent vt ſe ꝛ alios regant qbus petrus ait: Uos eſtis ge
nus electū regale ſacerdotiū. Cōpetit. n. eis ratiōe ſub
tractiōis capillorū ꝛ ex parte ſupiori ꝑ raſturā: ne mens
eorū in tpalibus occupationib⁹ a cōtemplatiōe diui
norū retardet: ſꝫ reuelata facie gloriā dei expedite ꝛ li
bere cōtemplet. Sūmitas. n. capitis eſt eminētia men
tis. Denudatio capitis eſt reuelatio mētis. Clericus. n.
ſecretorū dei nō ignar⁹ eſſe dꝫ: ꝛ ex pte inferiori ꝑ tonſu
rā. tondēt. n. capilli vſqꝫ ad reuelatōeꝫ ſenſuū. ſ. oculorū
ꝛ auriū: vt vitia in corde ꝛ opere pullulātia doceātur
pcidenda: ne ad audiendū ꝛ intelligēdū vbum dei pre
pediant ꝑ quo ſeruato reddet in excelſis corona. Itē
figura rotunda nullū angulū habet: ꝛ ſignat ꝙ cleri
ci nō debēt habē ſordes in vita: qm̄ vbi angulus ibi ſor
des. ꝛ debēt habē vitatē ī doctrina: qm̄ veritas angulū
nō habet ſicut dicit Hieronim⁹. Itē hec figura eſt om
niū figurarū pulcerrima. vnde in hac deus celeſtes
creaturas fecit: per quod ſignatur ꝙ clerici debēt ha
bere pulcritudinē iteri⁹ in mēte ꝛ exteri⁹ in ꝯuerſatiōe
Tales ſane vt dicit Clemēs Papa ad miſteriū ſpūale
eligēdi ſūt clerici qui digne poſſint dominica ſacramē
ta tractare. Meli⁹ eſt. n. domino ſacerdotū paucos ha
bere miſtros q poſſint digne op⁹ dei exercere: ꝙ̄ mul
tos inutiles: qui ordinatori on⁹ graue inducāt. Hiero
nim⁹ aūt ad Nepocianū de vita clericorū ſic dicit: Nec
ruſtic⁹ ꝛ tñ ſimplex frater ideo ſe ſanctū putet ſi nihil
nouerit: nec pit⁹ ꝛ eloquēs ī lingua eſtimet ſanctitatē:
multoꝙ̄ melius eſt de duobus imperfectis ruſticitatē
habere ſanctam: ꝙ̄ eloquētiam peccatricē. Itē ꝗdam
gl. dicit ſuper illud Iſa. xxix. ca. Dabitur liber neſcienti
litteras: dicet qꝛ ei: Lege. ꝛ reſpondebit: Neſcio litteras
ꝛc. Multo meli⁹ eſt impitiā legis ꝯfiteri ꝙ̄ iactare pru
dētiā nec poſſe ſcire quod dic. vide in nubilis ꝛ in or
do ꝛ ī ſacerdos ꝛ in lux.

C leronom⁹. a cler⁹ dr̄ hic cleronom⁹ mi. i. heres. ꝛ īn hec
cleronomia. i. hereditas.

C leros grece: latine ſoꝛs vel hereditas.

C lerus. a cleros dr̄ hic clerꝰ ri. i. multitudo clericoꝝ quaſi hereditariꝰ vel ſoꝛtitꝰ: qꝛ ſit ſoꝛtitus deo. i. d̄ ſoꝛte domī vl' qꝛ ꝑtem domini habet. vel ſm̄ quoſdaꝫ clerus dicit̄ a clarus: qꝛ ſit clarus.

C libanarius in clibanꝰ eſt.

C libanicius cij maſ. ge. i. panis in teſta vel furno coctus. ⁊ dr̄ a clibanus.

C libanus. A cliuus dicitur hic clibanus clibani penultima correpta: id eſt furnus vel fornax: quaſi cliuanus: quia in erectione ſit collectus. Cliuus enim aſcenſus dicitur. Item alio nomīe dicitur cliuacius cliuacij ſimiliter a cliuo. ⁊ a clibanus dicitur hic clibanariꝰ clibanarij: qui cuſtodit clibanū vel q̄ facit. ⁊ hec clibanaria rie: vxoꝛ clibanarij: vel q̄ facit vl' cuſtodit clibanū. ⁊ adiectiue clibanariꝰ ria rium.

C liens. a colo lis dr̄ h̄ ⁊ h̄ cliēs tis cōmunis ge. a colēdis patribꝰ. vl' dr̄ a cluo qꝛ cluat ⁊ defendat dn̄m ſuum ſm̄ Hug. Pap̄ vō dic: Cliēs a colēdo patronū dictꝰ. i. amicus domeſticꝰ q̄ pus colētes dicebant̄. Iteꝫ clientes diſcipuli: q̄ſi colentes magiſtrū.

C lientela le fe. ge. i. ſeruitiū vl' mltitudo ſuoꝝ. ⁊ dr̄ a colo lis. vl' ſm̄ Papiaꝫ Cliētela officium domeſticū ⁊ ꝓducit te. ⁊ foꝛmat̄ a datiuo cliēti i in e longaꝫ: ⁊ addita la: ſm̄ Priſcianū.

C lientulꝰ li dimi. puus cliens ſiue ſeruiēs.

C lima. a cleo cles ꝓ inclinari deriuat̄ hoc clima atis. i. tāta poꝛtio terre ſm̄ quaꝫ mutat̄ meridies. ⁊ ſcd̄m hoc in aſtrologia aſſignantur ſeptē climata in noſtra habitabili regione ſm̄ quoſdaꝫ: vel ſꝫ alios octo. Iteꝫ clima dicitur plaga vel pars celi ſiue mundi ſicut conſueuit dici: Quattuoꝛ ſunt climata mundi. i. partes. ſ. oꝛientalis: occidētalis: ſeptentrionalis: ⁊ auſtralis. Itē clima grece dr̄ latine gradatio. ⁊ inde hic climax cis: q̄daꝫ coloꝛ rhetoꝛicus.

C limaterium. clima grece latine dicitur gradatio. Inde hoc climateriuꝫ climaterij. ⁊ ſunt climateria que gradatim deſcendunt vel incerte rei diuinationes vel incerta pꝛofugia.

C limax. Clima grece dicitur gradatio latine. vnde hic climax climacis: quidam coloꝛ rhetoꝛicus ſm̄ Huguitionem. vide etiaꝫ ſupra in quarta parte in capitulo de coloribꝰ rhetoꝛicis.

C line grece latine dicitur lectus: ⁊ vertitur in latinum ⁊ dicitur hic clinus ni. i. lectus: a quo clino nas.

C linicus. a cline vel clinus dicitur hic clinicus clinici: penultima correpta: qui de lecto non deſcendit: ⁊ precipue paralyticus. ⁊ hec clinica clinice in eodem ſenſu. Et etiam clinicus clinica clininicum mobiliter poteſt declinari.

C lino. A clinus: id eſt lectus: a quo dicit̄ clino clinas: id ē flectere: curuare: ⁊ pꝛopꝛie ad lectulum. ſed non ē in vſu. Et componit̄ clino cum ad: ⁊ dicitur acclino acclinas. Item componit̄ cum con: ⁊ dicitur cōclino conclinas. Item cum de: ⁊ dicitur declino declinas. Item cum in: ⁊ dicit̄ inclino inclinas. Item componit̄ cum inter: ⁊ dr̄ interclino interclinas. Item cum re: ⁊ dicit̄ reclino reclinas. Clino ⁊ eius compoſita omīa ſunt actiua: licꝫ quandoqꝫ inueniant̄ in abſoluta ⁊ paſſiua ſignificatiōe: vt in Lucano: Inclinant facta ducum. ⁊ omīa pꝛoducunt cli. Facetus: Maioꝛi cedat: caputqꝫ inclinet ſenioꝛi.

C linus clini: a quo dicit̄ clino clinas: Quod componit̄ cum ad: ⁊ dicit̄ acclino acclinas. ⁊ ſimiliter cum de: et dicitur declino declinas. vide in cline ⁊ in clino nas. ⁊ ꝓducit cli.

C lipeola le penl't. coꝛꝛe. vide in clipeꝰ.

C lipeolus li dimi. paruꝰ clipeus.

C lipeus. A cluo cluis: id eſt defendo dicitur hic clipeus clipei: id eſt ſcutum. Sed ſcutum eſt militū: clipeus vero peditū. ⁊ dicitur clipeus quaſi clupeus: quia defendat ab ictibꝰ. Uel dicitur a clepo clepis quod ē furari: quaſi clepeus: quia furatur coꝛpoꝛa noſtra ictibus. ꝙ autem dicitur clipeus quaſi clepens ſona: id eſt ſubtrahens ⁊ furans coꝛpus ictibus: etymologia eſt non cōpoſitionis oſtenſio. vnde hoc clipeum clipei neutri generis: pictura vel imago: vel figura rotunda vbi tm̄ caput impingitur. Uel dicitur ſic locus vbi imagines reponuntur. Et inde hic clipeolus clipeoli diminutiuuꝫ: ⁊ hec clipeola clipeole ſimilit̄ diminutiuuꝫ penultima coꝛrep. anulus: quia ſit rotundꝰ inſtar clipei. vel eſt mobile rotundū ad modū clipei. ⁊ clipeatꝰ ta tū. i. clipeo ꝓtectꝰ vel armatꝰ. ⁊ clipeo as. i. ꝯtegere vl' armare clipeo ⁊ eſt actiuū: ⁊ coꝛri. cli ſicꝰ clipeꝰ. vn̄ pꝫ ꝙ ſcribit̄ ꝑ ſimplex p. Hoꝛatiꝰ in. iij. ep'la: Quaꝫ manibꝰ clipeos ⁊ acute cuſpidis haſtam.

C liſtere. a clepo ⁊ ſtercꝰ cōponit̄ hoc cliſtere r'i: qd̄ ⁊ h̄ cliſteriū inuenit̄. ſ. inſtrumentū medicoꝝ quo ſtercꝰ infirmi i ventre ꝑduratū faciūt exire: ſic dcm̄ q̄ſi clepens ſtercꝰ. vel dr̄ quaſi colꝰ ſtercoꝛis: vel q̄ſi colatio ſtercoꝛis: qꝛ ꝑ ip̄m colat̄ ſtercꝰ extrinſecꝰ. Uel dicit̄ ſic a cleo cles qd̄ eſt inclinare: ⁊ ſtercꝰ: qꝛ ſtercꝰ facit iclinari. i. deponi. ⁊ coꝛri. penl't. cliſtere. vn̄ dicit Macer de puluere aneti: Appoſit'i digit'i: aut intꝰ cliſtere fuſo. Et declinat̄ h̄ cliſter ris a Macro. ⁊ ſic ablatiuꝰ deſinit i e vt cliſtere: ⁊ ſic ſm̄ regulā deſinentiū in er creſcētiuꝫ i gtō coꝛ. penl't. vt puluer ris: cliſter r'i. ⁊ inde dr̄ cliſterizo ꝫas. ⁊ eſt cliſterizare ꝑ foꝛamē aliq̄d in anū immittere: diſiungere ſm̄ Pap̄. Medici aūt cōiter dicūt: Cliſtere r'i penul. ꝑdu. ⁊ tūc decliat̄ hoc cliſtere hꝰ ris: ⁊ deſinit ablatiuꝰ ſinglar'i in i cliſteri.

C lito. a cluo cluis ꝓ ſplendeo dicit̄ h̄ clito clitonis. i. filius regis vel imperatoꝛis: vel qui multa reſplendet nobilitate.

C litus clita clitum: id eſt glorioſus: nobilis: ſed non ē in vſu. ⁊ deriuatur a cleos quod eſt gloria. vel a cleo cles quod es glorioꝛ. ⁊ componitur clitus cum in ⁊ dicitur Inclitus inclita inclitum: id eſt valde glorioſus: nobil'. Uel poteſt componi inclitus ab in ⁊ clito clitonis: vn̄ inclitus: id eſt nobilis ⁊ glorioſus ſꝫ Huguitioneꝫ. Ul' inclitus ſm̄ Papiam componitur ab in ⁊ cleos quod eſt gloꝛia: inde inclitus: id eſt intus glorioſus ſiue intꝰ cleos ⁊ coꝛripit cli.

C liuoſus ſa ſuꝫ. vide in cliuus.

C liuus. a cleo cles quod eſt inclinare dicitur hic cliuus cliui: id eſt collis. ſm̄ ꝙ conſiderat̄ i deſcenſu ſcilicꝫ aſcenſus vel potius deſcenſus montis vel flexuoſitas. vn̄ cliuoſus cliuoſa cliuoſum: id ē monticuloſus vel flexuoſus. Cliuis cōponitur cum ad: ⁊ dicitur hic ⁊ hec accliuis ⁊ hoc accliue. vel accliuus accliua accliuuꝫ. Iteꝫ cōponitur cum de: ⁊ dicitur decliuus decliui. Item cū pꝛo: ⁊ dicitur pꝛocliuus. ⁊ quodlibet iſtoꝛum comparatur ſm̄ Huguttioneꝫ. Papias vero dicit: Cliuus aſcēſus: mons nō altus.

C liuoſus: id eſt inclinatus. Pꝛo aſcēſu ſumit̄ pꝛio Reguꝫ capi. ix. Cumqꝫ aſcenderēt cliuum ciuitatis inuenerūt

puellas ꝛc̄.ꝛ ꝓdu.cli.

C loaca. a colo colas dicitur hec cloaca cloace:quia ibi colantur que emittunt. Et dicit cloaca quelibet foſſa ad quam ſordes defluunt. Uel ſm quoſdam dicitur a cleo cles:quod eſt abſcondere vel ſorbere: quia ſtercora ꝛ immunda abſorbeat vel abſcondat ꝛ producit penultimã. Uel ſcd̄m Papiam: Cloace dicte ſunt: quia per eas colantur aque: vt quotiens pluuie inundatio extiterit: per eas aque extra ciui/ tatem emittant.

C loacarius cloacarij qui cloacã facit vel purgat a clo aca dicitur: ꝛ hec cloacaria cloacarie in eodez ſenſu. Et cloacarius calacaria cloacariũ: quod pertinet ad cloacam vel res cloace.

C loto: vna ex tribus parcis. ꝛ interp̄tat ꝯuocatio.

C ludo cludis antiqui dixerunt. ſed moderni claudo claudis dicunt. vnde poteſt componi ſm antiquita tem cum con: ꝛ dicicur cõcludo. ꝛ ſil'r cum ex et dici tur excludo excludis. ꝛ cũ de: ꝛ dicit decludo ꝛc̄. vi/ de in claudo claudis.

C luniculuꝫ cluniculi generis neutri penultima corre pta: id eſt ſpata: ſplendona. Et dicit a clunis: quia ſplendeat a clune. Uel dicitur a cluo cluis: quia de/ fendat. Cluniculum etiaꝫ dicitur foramen quod fit in camiſijs mulierum circa inguina: vel generaliter quod fit in pannis earum circa latus ipſarũ: ſcd̄um Hugutioneꝫ.

C lunis. a culus dicitur hic aut hec clunis generis in/ certi: id eſt nates: quia ſunt iuxta culum. vel potius deriuatur a cluo cluis. pro ferendo: quia illa maſſa carnis defendit oſſa ſedentis ſm Huguitioneꝫ Pa/ pias vero dicit: Clunes dicte ꝙ ſint iuxta culuꝫ.

C luo cluis clui caret ſupinis ꝛ ſignat duo: ſcilꝫ defen dẽ ꝛ reſplẽdere. Cluo componit cum pre: ꝛ dicitur precluo is: id eſt valde defendere vel valde reſplen/ dere. vnde hic ꝛ hec precliuis. Et cluo ꝓ defendo cũ ſuis compoſitis ſiqua habet actiuum eſt: pro reſplẽ/ dere vͦo neutꝛ ꝛ omnia carẽt ſupinis ſꝫ Huguitiõeꝫ Papias vero dicit: Cluere: id eſt pollere: excellere: protegere.

C ante O

C oacerno coaceruas coaceraui: ex con ꝛ a ceruo uas. ꝛ abiciitur n. ꝛ ẽ coaceruare ſimul aceruare: cumu/ lare: cõgregare.

C oactim ad aduer. i. vrgenter.

C oactor oris: q̄ cogit a cogo gis. Coactor etiam dicit aſelli agitor ſm Pap̄.

C oactrix coactricis feminini generis mulier que co/ git. ꝛ formaꝫ a coactor: tor ꝯuerſa in trix vl' or in rix.

C oactus coacta ctum: id eſt conſtrict⁹: in vnum colle ctus: a cogo gis dr̄.

C oacuo coacuis coacui cõponitur ex con ꝛ acuo is. i. ſimul accuere. Hieronymus in prologo librorũ Sa lomonis: Sciat magis ſcripta noſtra intelligi: que non ĩ terciuꝫ vas tranſfuſa coacuerunt: ſed ſtatiꝫ de prelo puriſſime commendata teſte ſuum ſaporem ſeruauerunt.

C oadiuno as: id eſt ſimul adiuno. ꝛ componit ex cõ ꝛ adiuno as: ꝛ abijcitur n.

C oaduno coadunas ex con ꝛ adiuno adunas compo/ nitur: id eſt ſimul adunare: cum alio in vnum colli gere. ꝛ abijcitur n in cõpoſitiõe.

C oagito coagitas ꝛ con ꝛ agito taſ componitur. ꝛ eſt coagitare ſimul agitare: vel cumulare: commouere vel repellere.

C oagulatus coagulata coagulatum: id eſt cõſtrictus vel ſimul ſtrictus a coagulo dr̄.

C oagulum. a cogo cogis dicitur hoc coagulum coa/ guli: id eſt illud quod ponitur in lacte vt coagule/ tur. vnde coagulo coagulaſ: id eſt ſimul ſtringere.

C oalbeo coalbes coalbui coalbuere: id eſt ſimul al/ albere a cõ ꝛ albeo: ꝛ abijcit n.

C oaleo les: in coalo vide.

C oaleſco ſcis inchoatiuuꝫ a coaleo les.

C oalo coalis coalui: id eſt creſcere ex con ꝛ coalo co alis componitur. Quod etiam ſecunde coniugatio/ nis inuenitur coaleo coales coalere: id eſt ſimul cre ſcere. Inde coaleſco coaleſcis inchoatm̄.

C oalterco coaltercas coaltercaui coaltercare vel co/ altercor coaltercaris: id eſt ſimul certare: litigare: ex con ꝛ alterco vel altercor altercaris cõponit

C oamicio coamicis coamicini coamicitũ: id eſt ſimul amicire ex con ꝛ amicio amicis: ꝛ corripit mi.

C oango coangis coanxi coactum: id eſt ſimul an/ gere ex con ꝛ ango is cõponit.

C oarguo coarguiſ coargui guere: id eſt ſimul arguere ex con ꝛ arguo.

C oarto coartas coartaui coartare: id ſimul artare: cõ ſtringere: condenſare ex con ꝛ arto tas cõponit.

C oax vox eſt ranaꝝ.

C oaxo coaxas coaxare verbum proprium ranarum. ꝛ dicitur a coax cis.

C occinus vide in coccus.

C occitus cocciti: fluuius infernalis ꝛ interpretatur luctus ꝛ producit penultimam ꝛ etiam primam: qꝛ duplicat c: quia vt habetur ĩ doctrinali: Iotaqꝫ vo calis coccitus c duplicabit. Job. xxi. Dulcis fuit gla/ reis cocciti. Quod verbum tractans grego. morali. xv. diſtinctione: Greca lingua coccitos luctus qui tamen dicit: luctus feminarum vel quorumlibet in/ firmitantium ſolet intelligi. Sapientes vero huius ſeculi a luce veritatis excluſi: quaſi vmbras quaſdaꝫ ð veritatis inquiſitione tenere conati ſunt. vnde coc citon fluuiuꝫ currere apud inferos putauerunt: vi/ delicet deſignantes ꝙ hi qui digna doloribus ope/ ra faciunt in infernum ad luctum decurrunt. Sed nos deſpiciamus vmbram carnalis ſapientie: qui iã de veritate lucem tenemus ꝛ cognoſcam⁹ voce be/ ati viri cocciton vel coccitum luctum infirmantiuꝫ dici. Et ſcias ꝙ Papias ponit quoccitus in q: ꝛ etiam in c. vnde in c dicit: Coccitus inferni pal⁹ vel fluuius ſm Hugutionem ponit coccitus in c. ꝛ ſic prima littera ſm eum eſt c: ꝛ ſic ſcribitur communi ter. De coccito dicitur: Non niſi lamenta tua dant coccita fluenta. Quidam tamẽ cocitus ſcribunt per vnum c tm̄.

C occineus coccinea coccineum in coccus eſt.

C occiteus coccitea cocciteum deriuatur a coccitus Uirgilius in ſeptimo eneidos: Hic ſubitam rabiem coccitea virgo obijt ꝛc̄.

C occus cocci maſculini generis eſt genus tincture ſcꝫ medium inter rubeum ꝛ croceum. Coccuꝫ dicunt greci. nos rubeum ſeu vermiculum dicimus. Eſt. n.

vermiculus ex ſilueſtribus frondibus. vnde Coccinus coccina coccinum: ꝛ coccineus coccinea coccineum: illo colore tinctus: id eſt rubeus. Inuenitur etiam hoc coccinum coccini in Iſaia primo ca. Si fuerint peccata veſtra vt coccinum, vbi dicit gloſa Idem eſt coccus ꝛ coccinum ꝛ vermiculus. Et ſcias ꝙ coccinum ſubſtantiuum corripit mediam. ꝛ coccinus coccina coccinum adiectiuum producit penultimā ſicut biſſinus biſſina biſſinum producit mediā Sed hoc biſſinum biſſini ſubſtantiuum eam corripit ꝛ vt vt dicit Papias: Coccineum ſanguineū: a cocco dicitur.

Cochlea. a cōcha conche dicitur hec cochlea cochlee diminitiuum: quaſi conchula. Item cochlee cochlearum dicuntur alte ꝛ rotunde turres: ſcilicet a ciclo quaſi ciclee: quia per circulum aſcendunt ad orbem vnde ſecundū Papiam: cochlea dicitur per circulum aſcenſus. Greciſmus vero dicit: Dic cochleam turris: ſcalam teſtāq; limacis.

Cochlear. a cochlea cochlee dicitur hoc cochlear cochlearis: vel hoc cochleare huius cochlearis: a concauitate vel ab vſu prius cochlearum dictum. Cochlear aris etiam dicitur quedam menſura: ſcilicet dimidia pars dragme appendens ſiliquas nouem: quod triplicatum conchulam facit ſecundū Hugutionē. In greciſmo autem ſic dicitur: Eſt cochlear proprie quo pultes ponis in ore.

Cochlearius cochlearii eſt lapis marinus cochleis ꝛ harenis ꝛ lapillis concretus ꝛ aſperrimus. ꝛ dicitur a cochlea.

Coctilis. a coquo coquis coquere dicitur hic ꝛ hec cotilis ꝛ hoc coctile penultīa correpta: quod coctum eſt vel aptum ad coquendū.

Coctus cocta coctum: a coquo coquis coquere dicitur. Quod aūt coctum quaſi coactum ab igne ꝛ aqua dicitur: etymolgia eſt nō compoſitionis declaratio A quo etiam componitur ſemicoctus ſemicocta ſemicoctum.

Cocula dicuntur vaſa omnia que ſunt coquendi cauſa parata

Codex. Caudex caudicis idem eſt quod trunc⁹: ꝛ mutata au diphthongo in o: dicitur hic codex codicis. Uel a caudex dicitur hic codex codicis: liber quidam legalis in quo continētur diuerſa precepta iuſticie: ſicut ꝛ in codice trunco continentur diuerſi rami. Et appellatio iſta modo ampliata eſt: vt etiam quilibet liber dicatur codex. Differunt tamen inter ſe codex ꝛ liber: quia codex eſt proprie multorum librorum: quia tanquam ramos continet in ſe multos partiales libros. Sed liber generaliter eſt vnius voluminis tm̄.

Codicillus codicilli diminitiuum: paruus codex. Codicillus etiam dicebatur illa charta in qua ſcriptum erat teſtamentum alicuius mortui extra ciuitatem: vel in peregrinatione que poſtea mittebatur ad romanos ſecundum Hugutionem. Papias vero dicit: Codicillus paruus codex vel ſcriptura nulla indigens ſolemnitate: ſed ſolummodo teſtatoris vltimam voluntatem ſignificans: ꝛ ſic loco teſtamenti habetur.

Codiculus codiculi diminitiuum paruus: codex idem quod codicillus. ꝛ corripit cu codiculus.

Coegi coegiſti preteritum eſt de hoc verbo cogo cogis cogere.

Coeo. Eo is componitur cum con ꝛ dicitur coeo cois coire: ſubtracta n in compoſitione. Et eſt coire ſimul ire. Et coire etiam ſignificat coniungi: congregari: adunari. Unde quia vir ꝛ femina coniunguntur in opere venereo: dicuntur tunc coire. vnde hic coitus coitus coitui: id eſt concubitus. Item coire quandoq; ponitur tranſitiue: ſcilicet pro coniungere: ſiue pro colligere ꝛ congregare. Et ſecundum hoc inuenitur etiam eius paſſiuum in tertia perſona preſentis indicatiui modi: videlicet coitur. vnde Lucanus: Multūque coitur humani generis. id eſt colligitur ꝛ congregatur. Coeo tamen eſt verbum neutrum ꝛ abſolutum.

Coepiſcopus coepiſcopi: id eſt vicari⁹ epiſcopi: a con ꝛ epiſcopus componitur. Uel ſecundum Papiam coepiſcopus ſic dictus: quaſi coniunctus ꝛ vicinus epiſcopus.

Coepulor coepularis coepulari coepulatus ſum: id eſt ſimul cum alijs epulari: a con ꝛ epulor epularis componitur,

Coequo coequas coequaui coequare: id eſt ſimul cū alijs equare: ex con ꝛ equo equas componitur. vnde hic ꝛ hec ꝛ hoc coequans coequātis: ꝛ ſcribitur per oe diphthongum. vnde patet ꝙ producit penultimam. Regum. ij. libro capitulo octauo: Et menſus eos funiculo coequās terre.

Coerceo coerces coercui coercitum verbum actiuum: id eſt ſimul cum alijs arcere ſeu conſtringere. Et cōponitur coerceo ex con: ꝛ arceo arces arcere. vnde hic ꝛ hec coercoercibilis: ꝛ hoc coercibile. vnde coercibiliter aduerbium. ꝛ inde etiam hec coercibilitas coercibilitatis.

Coeſus coeſa coeſum. i. corroſus: a con ꝛ eſus componitur: ꝛ producit penultimā.

Coetaneus coetanea coetaneū: id eſt vnius ꝛ eiuſdem etatis. vnde ad Galatas primo: Proficiebam in iudaiſmo ſupra mltos coetaneos meos,

Coeternus coeterna coeternū: id eſt ſimul cum alijs eternus. ꝛ componitur coeternus ex con ꝛ eternus eterna eternū: ꝛ abijcitur n in compoſitiōe cauſa euphonie. vnde de filio in diuinis dicitur: Filius eſt deo patri coeternus. Inde etiam deriuatur coeternitas coeternitatis. vide in pſona.

Cophinarius cophinarij maſculini generis: qui cophinos facit vel vendit vel portat. ꝛ dicitur a cophin⁹ cophini. Et a cophinarius etiam dicitur cophinaria cophinarie: mulier que vendit vel fac̄ cophinos: ſeu vxor cophinarij.

Cophinulus cophinuli diminutiuū: id eſt paruus cophinus.

Cophinus cophini penultima correpta dicitur a cauo cauas: quaſi cauus quia ſit cau⁹ ſm Rabanum. Et vt dicit Papias: cophinos grece: corbis latine. Cophinus vas ex virgultis aptum aliquid mundare. vel vt dicit quedā gloſa in Iohāne: cophini ſūt vaſa ad ſimum portandum apta. Uel dic ꝙ cophinus eſt geſtatorium ſimi vel ſceni: quod quaſi idem eſt. Uel ſecundum quoſdam: Cophini ſunt vaſa viminea ad opera ſeruilia deputata aut vilia deputata: vt ad ſimū portandū: aut aliaſſ̄ia: Iuxta illud Pſal. Ma

nus eius ĩ cophino fuierũt.

C ogitatiuncula cogitatiuncule diminutiuũ paruã cogitatio.

C ogito cogitas cogitaui cogitare:id eſt puto putas. ⁊ deriuatur a ſecunda perſona huius verbi cogo cogis cogẽ:abſtracta s ⁊ addita to.vnde etiam verbalia vt cogitator:cogitatrix: ⁊ cogitatio.⁊ hic cogitatus cogitatus cogitatui quarte declinationis: ⁊ hoc cogitamen cogitaminis tertie declinationis Cogito componitur cum ex: ⁊ dicitur excogito excogitas excogitaui excogitare. Item componitur cum pre: ⁊ dicitur precogito precogitas precogitaui precogitare.Item componitur cum re: ⁊ dicitur recogito recogitas recogitaui: ⁊ ab iſtis verbalia: ſcilicet excogitator:excogitatrix:excogitatio:recogitator:recogitatrix:recogitatio. ⁊ dicitur cogitatio : q2 cogat frequenter animũ rem iniſci.

C ognatus. gnatus id eſt filius componitur cum con ⁊ abiecta n dicitur hic cognatus cognati: id eſt frater quaſi ſimul nat9: ⁊ hec cognata id eſt ſoror quaſi ſimul nata:id eſt filia: ⁊ tunc ponitur g in natus ⁊ nata per prothesim. Item natus nata natum componitur cum con : ⁊ dicitur cognatus cognata cognatum: ⁊ hic cognatus ⁊ hec cognata ⁊ hoc cognatum.Item componitur cum ad: ⁊ dicitur agnatus agnata agnatuꝫ. ⁊ hic agnatus ⁊ hec agnata ⁊ hoc agnatũ: qui vel que vl' quod eſt de eodeꝫ genere natus vel nata vel natum.tamen ibi eſt differentia: q2 agnati dicuntur qui per virilem ſexum deſcendunt. ſed cognati dicuntur qui per femineum deſcendũt ſexum.Et dicuntur agnati: quia accedunt pro natis ⁊ ſuccedunt loco natorum dum deſunt filij.Sed cognati dicuntur:quia ſunt de eodem genere nati . vel q2 ſunt ꝓpinq̃tate cognatiõis iũcti. Qui ideo poſt agnatos habentur:quia per feminei ſexus perſonaſ veniunt. Et a cognatus dicitur hec agnatio agnationis:id eſt parentela:conſanguinitas: ſed diſtingue vt ſupra inter agnatus ⁊ cognatus diſtinxi.Et ab agnatus dicitur hec agnatio agnationis:id eſt parentela: conſanguinitas. ſed ſimiliter diſtingue : vt ſupra fecimus.

C ognomen cognominis: eſt cõe nomẽ totius cognationis.vnde hic ⁊ hec cognominis ⁊ hoc cognomine : que ſunt eiuſdem cognationis vel nominis : et tunc componitur a con ⁊ nomen . ⁊ inde cognomino cognominas cognominare: id eſt cognomĩe appellare: vel cognomen imponere.

C ognoſco cognoſcis cognoui cognitum cognoſcere: id eſt ſimul noſcere.vnde cognitor dicitur a cognoſcendo rationes vtriuſq3 partis . Cognoſcere etiam dicitur in alio ſenſu vt ibi : Adam cognouit vxoreꝫ ſuam. Cognoſco componitur ex con ⁊ noſco: ⁊ mutatur n in g . Cognoſco componitur cum pre: ⁊ dicitur precognoſco precognoſcis precognoui precognitum precognoſcere. Item componitur cum re: ⁊ dicitur recognoſco' recognoſcis recognoui recognitum recognoſcere. De cognitione ſanctorum: dicam in littera o: ſcilicet in dictione oratio. ⁊ ſimiliter de cognitione ſanctorum: dicam in littera s in dictione ſanctus.De cognitione vero noſtre vtilitatis dicam in littera c in dictione curioſus. Item de cognitione mortuorum: dicam in littera d in dictione defunctus. Item de cognitione beatorum angelorum : dicam in littera i quando declarabo dictionem intellectus.

C ogo cogis coegi coactum cogere. Ago componitur cum con: ⁊ dicitur cogo cogis coegi acoactum cogere.vnde verbalia ſcilicꝫ coactor:coactrix: coactio. Et eſt cogere idem quod conſtringere: vel coadunare.vnde de hoc talis datur verſus: Cogo conſtrigo dico cogo coaduno.

C ohereo coheres cohesi cohesum: ſimul hereo. ⁊ cõponitur ex con ⁊ hereo heres hesi hesum herere:abiecta n: ⁊ producit he.

C oheres coheredis cõmunis generis: id eſt ſimul cuꝫ alio heres: ⁊ componitur ex con ⁊ heres:abiecta n ⁊ dicitur coheres. ⁊ producit penultimam: tam in nominatiuo caſu ꝙ̃ in obliquis caſibus: Romanorum octauo capitulo: Si autem filij ⁊ heredes quidem dei:coheres autem chriſti.

C ohibeo cohibes cohibui cohibitum cohibere: id eſt coercere: vel refrenare: vel conſtringere: vel vetare: Et componitur ex con ⁊ habeo habes habitum habere. ⁊ abijcitur n littera: ⁊ mutatur littera a in i litteram. Aliquando tamen retinetur n littera. ⁊ dicitur conhibeo conhibes conhibui conhibitum conhibere conhibentia. ſed tunc aliud ſignificat: vt patebit. Et nota: ꝙ venialia cohibentur: ⁊ peccata mortalia prohibentur.

C ohors.a cohortor taris dicitur hic cohors cohortis a frequentia cohortationis. ⁊ eſt cohors multitudo ruſticorum: caſtrum vero multitudo militum. Cohors maior continet quingentos homines: cohors minor trecentos. Item cohors dicitur quoddaꝫ genus munitionis: a coartando vel coercendo : quia coerceat cuncta interiora: id eſt concludat: vel quia coerceat obiectu ſuo extraneos : ⁊ adire prohibeat. Et ſm hoc in tali ſenſu melius ſcribitur per vnum o ⁊ ſine h: ſcilꝫ cors cortis.

C ohortor cohortaris cohortatus ſum cohortari. id ẽ ſimul cohortari. ⁊ componitur a con ⁊ cohortor cohortaris cohortatus ſum.

C ohoſtio cohoſtis cohoſtiui cohoſtire: id eſt ſiml' hoſtire ſiue equare. ⁊ componitur a con ⁊ hoſtio hoſtis hoſtire.

C obum cobi generis neutri ſecunde declinationis: id eſt corrigia qua iugum ad temonem religatur: ⁊ dicitur a cohibeo cohibes.

C oijcio coicis coijcere. ⁊ componitur ex con ⁊ iacio iacis iacere: ⁊ abijcitur aliquando n littera: ⁊ aliquando retinetur ⁊ melius. vide in conijcio cis.

C oimo coimis coimi coemptum: id eſt ſimul emere. ⁊ componitur ex con ⁊ emo emis: ⁊ abijcitur n: ⁊ mutatur e in i correptam.

C oinquino coinquinas: id eſt cõmaculare: fedare: ſimul peccare. ⁊ componiẗ ex con ⁊ inquino inquinas: ⁊ corripit qui: Mathei ſeptimo capitulo: Sed que de ore procedunt illa ſunt que coinquinant hominem.

C oire infinitiuus de coeo cois coiui coitum. vide etiã in coeo cois.

C oitus coitus coitui : id eſt concubitus . deriuatur a coeo cois coiui coitum: ⁊ corripit penultimam ſicut coitum ſupinuꝫ.

Colax colacis: fuit quidam leccator: a quo ⁊ quilibet paraſitus pōt dici colax.

Colema. a colo colis dicit̄ hoc colema colematis: id eſt cōmixtio herbe ⁊ olei ex qua luctatores in paleſtra vngebantur.

Cholera. a cholus vel cholon dicit̄ hec cholera re penultima correpta: quaſi folliculа ſcilicꝫ fellis effuſio ⁊ eſt vnus de quattuor humoribus corporis. Dicit̄ etiā cholera ipſe folliculus de quo fel effunditur. Et nota ꝙ quattuor ſunt humores corporis humani: ſcilicet ſanguis: cholera: melācholia: ⁊ phlegma. Et vnuſquiſq; predictorum humoꝝ elementū ſuū imitatur. ſanguis nanq; imitat̄ aerē: cholera ignē: melancholia terrā: phlegma aquam. vide de hoc in eſtas.

Cholericus cholerica cholericū penultima correpta dicit̄ ille in quo magis dominatur cholera: ⁊ dicit̄ a cholera cholere.

Cholicus cholica cholicum: in colus eſt: ⁊ corripit penultimam ſiue li.

Coliſium. a colo colis dicit̄ hoc coliſum colliſij: id eſt panis qui poſt primam vel meridiem laborantibus datur. vel panis azimus in modum virilis membri factus quo ſolebant vti agoniſte vt eſſent fortiores. vnde dicit Juuenalis. Comedunt coliſia pauca. ſecundū Huguitionem. Papias vō dicit: Coliſia dicuntur panes azimi: ⁊ genus carnium carnes aſſe ⁊ ſemicocte: qui eſt victus athelarū: ⁊ producit o ante l coliſia.

Colimbus colimbi maſculini generis: eſt herba creſcens in aqua: vel tirſus virens: vel aqueductus: ſcilꝫ locus per quē diſcurrit aqua. Jn paſſiōe beati Thome inuenitur: Fecit colimbū ⁊ lacus aquarū influentes ſecundū Huguitionem. Papias vero dicit: Colimbus vbi mundantur veſtimenta: vel aquarū influens locus: ⁊ ꝑducit ꝑmam.

Collactaneus collactanea collactaneū: id eſt eodem lacte nutritus: vel eodem tempore lactatus. ⁊ dicit̄ a collacto collactas collactare: Actuum tredecimo capitulo: Et Manaen ꝗ erat Herodis tetrache collactaneus ⁊c̄.

Collacteus collactea collacteum. i. eiuſdem lactis. collactei ſunt qui idem lac ſuxerunt. vel in eodem tempore quaſi coetanei. ⁊ componitur ex con ⁊ lacteus collacteus.

Collacto collactas collactaui collactare: id eſt ſimul lactare. ⁊ componitur ex con ⁊ lacto ctas ctaui: mutata n in l.

Collaphizo collaphizas collaphizaui collaphizare: id eſt collaphis cedere: a collaphus collaphi dicit̄. vel ſecundum Papiam: Collaphizare eſt collum cedere. vnde collaphizatus collaphizata collaphizatum id eſt collaphis ceſus vel verberatus. prima Petri capitulo ſecundo: Que eſt enim gratia ſi peccantes ⁊ collaphizati ſuffertis quaſi: dicat: ſi peccatis ⁊ puniminini: nō eſt in hoc gratia.

Collaphus collaphi: eſt colli percuſſio: a collum dicitur: ⁊ eſt maſculini generis.

Collarium collarij: id quod eſt in collo canis: ⁊ a collum dicitur.

Collateralis. a con ⁊ lateralis componitur hic ⁊ hec collateralis ⁊ hoc collaterale: que eſt a latere: vt vētus collateralis quaſi contiguus ⁊ vicinus: ⁊ a latere exiſtens.

Collatero collateras collateraui collaterare: id eſt ſimul laterare penultima correpta. Et componitur ex con ⁊ latero lateras lateraui laterare: quod eſt coniungere: vel aliquid alicuius lateri apponere. ⁊ eſt actiuum.

Collatio onis: in collatiuus vide.

Collatiuus. a cōfero fers fert dicitur hec collatio collationis. ⁊ collatiuus collatiua collatiuū: id eſt largus: amplus: ſinuoſus: capax vbi multa conferunt̄. vnde collatiue aduerbium cōferendi. vnde Priſcianus dicitur agere de littera collatiue: vbi oſtenditur que littera cui littere confertur ad conſtitutionem ſyllabe.

Collato collatas collataui collatare collatatū: id eſt ſimul latare: ex con ⁊ lato latas lataui latare componitur. vide in lato latas lataui latare: ⁊ producit hanc ſyllabam la.

Collaudo collaudas: id eſt ſimul laudare. vide in laudo laudas.

Collectiuus collectiua collectiuum: a colligo colligis dicitur. vnde collectiuum nomen dicitur: quod in ſingulari numero multitudinem ſignificat: vt populus. Plures enim homines in vno populo colliguntur. vide de hoc in tertia parte vbi agitur de ſpeciebus nominum: in capitulo de nomine collectiuo vbi pleniſſime dixi.

Collega collegе maſculini generis: nomen officij virorum eſt. ⁊ dicitur a collego collegas collegaui collegare: ⁊ producit penultimam. Proprie quidem college ſunt in officio: ſcilꝫ qui inſimul legantur ad aliquod officiū agendum: vt ad pacem inter aliquos componendam. vnde verſus: Conſortes coniungit amor: ſocios labor vnꝰ: Miſſio collegas ad eundē copulat actum: Aſt eadem comites vnit via: menſa ſodales. Jtem lego legis legi componitur cū con: ⁊ dicit̄ colligo colligis collegi. ⁊ inde hic ⁊ hec collega collige cōmunis generis penultima correpta: id ē ſimul colligens vel legens. ſicut enī conuene dicūtur ſimul venientes: ſic collegе dicunt̄ ſimul legentēs. vide in ſocius.

Collegium. a colligo colligis: id eſt ſimul lego dicitur hoc collegium collegij: id eſt ſocietas. vnde collegio collegias: id eſt collegium facere: congregare: ſecundum Huguitionem. Papias vero dicit: Collegium: idem eſt quod ſocietas collegarum in vno honore poſitoꝝ.

Collaetor collaetaris collaetatus ſum collaetari: id ē ſimul letari: a con ⁊ letor letaris: ⁊ ꝑducit le: qꝛ ibi eſt diphthongus ae.

Collеuio as. i. ſimul̄ leuio. vide in leuio as.

Collibentia tie. i. obedientia vel dſenſus. ⁊ idē eſt colibeſcentia: ⁊ dicit̄ a collibeo bes.

Collibeo. libet vel libeo componitur cum con: ⁊ dicitur collibeo collibes. i. ſimul libere vel complacere. Jtē collibere. i. obedire: vel conſentire. vnde collibeſco ſcis inchoatiuum: ⁊ corripit li.

Collibertus. i. cū alio libertus. vide in libertꝰ.

Collibeſcentia. in collibentia vide.

Collibiſta ſte: in collobium vide.

Collibiū bij dr̄ a collibeo bes. ⁊ dr̄ collibiū ꝑuū munu-

ſculū vl' fructus vt pomū: nuces: cicer: frixū: vuapaſſa qđ ⁊ bellariū dr ⁊ antepometū. ⁊ dicit a collibet: quia ſiml' cū alijs placet. p⁹ enī carniū fercula fruct⁹ ſolēt di/ligi p ſe nō tm̄. vn̄ collibiſta ſte dr qui recipit collibia ⁊ huiuſmodi munuſcula ꝑ vſura vel aliquo ſeruitio. dr etiā collibiſta qui vendit collibia.

C ollibrū bri: penultima producta: ē genus pecunie vel tota pecunia ſiml' collibrata: ⁊ dr a collibro libras: qđ ↄponit a cō ⁊ libro bras.

C olliculus li dimi. ꝑuus collis.

C ollido dis liſi ſum collidere. i. ſimul ledere a con ⁊ ledo dis. vnde colliſus ſa ſum ⁊ cor. li.

C olligo gis gi ctum: colligere. i. ſimul legere: a cō ⁊ lego gis: ⁊ cor. li. ſed ꝑducit in ꝑterito le.

C ollyrida de penl'. cor. dr a colluꝫ: ⁊ eſt collyrida panis tenuis: ⁊ quaſi ſubcinerici⁹. vel collyrida eſt panis mo dicus ⁊ triangulus coctus ⁊ frictus deterſus. ij. Reguꝫ cap. vi. Collyrida panis. vn̄ Alexander: Collyridaꝫ pa/nis quodđ genus eſſe memēto.

C ollyrium. a collū dr hꝫ collyriū rij. i. qlibet ſupunctio. ꝑ ꝓprie tn̄ ad tergēdas feces oculoꝝ ſm̄ Hug. Pap. vo dic Collyriū medicamentū: col lyria ſonat: qꝛ vitia oculo rum tergant. Apoc. iij. Et collyrio inūge oculos tuos vt videas.

C ollis. a collū dr hic collis. ⁊ ſunt colles ꝑeminentiora iuga mōtiū q̄ſi colla vel ipſi aſcenſus circa ſūmitates mōtiū ⁊ facit gtūs plis ī ium vt colliū: ⁊ actūs pluralis in es vl' in is vt colles vel collis.

C olliſio onis fe. ge. q̄ſi ſil' leſio: a collido dis: vel p formatio/nē a colliſus ſi: addita o fit colliſio. Item colliſio eſt quedam ſpecies methaplaſmi: que alio nomine dicit ſinalimpha: de qua dixi in quarta parte ī capitulo me/thaplaſmi. Item colliſiones ſunt: qum aſpere cōſonā/tes in conſtructione occurrunt ſibi: vt eſt illud: Si iu/res auriga: per lora: per flagella: per frena vt dicit Pa/pias. ⁊ ſic colliſio eſt vitium ↄtentū ſub barbariſmo.

C olliſus ſa ſum quaſi ſimul leſus: a callido dis dicitur: ⁊ producit li.

C ollito tas taui tare. i. ſimul litare: ⁊ componit a con ⁊ li to tas: ⁊ corripit li.

C olliueo ues liui uere. i. ſiml' liuere: ex cō ⁊ liueo ues. vn̄ colliueſco inchoatiuū: ⁊ ꝑducit li.

C olloco cas caui care. i. ſimul locare: ex con ⁊ loco cas componitur.

C olloquium quij. i. conſilium vel conſcio: quod vulgo dicitur parlamentum: ⁊ dicitur a colloquor queris. vl' poteſt dici colloquiuꝫ quaſi ſimul loquium. i. ſiml' ha bere locutionem.

C olloquor ris tus ſum: colloqui. i. ſimul loqui: a cō ⁊ lo/quor ris: ⁊ corripit lo.

C olluco cas caui care. i. obſcurare: ⁊ eſt tractum a ramis arboꝝ: qui cadentes nemus obſcurius faciunt: ⁊ com/ponit a con ⁊ lucus: ⁊ ꝑducit lu.

C ollulum li dimi. ꝑuum collum.

C ollum a columna dicit hoc collum li: quia ſit longuꝫ ⁊ rotundum vt columna baiulans caput: cuius anteri or pars gula: poſterior ceruix dicit ſm̄ Huguitionem. Papias etiā dicit: Collum dictum: quia ſit rigidum ⁊ rotundū caput ſuſtentans ſicut columna.

C olluo luis: id eſt ſimul luo vel ſimul delauare vel de/ſtruere: vel ſordes congregare. ⁊ componitur ex con ⁊ luo luis luere.

C olluſtro ſtras ſtraui ſtrare: id eſt ſimul luſtrare: ex con ⁊ luſtro ſtras.

C olluuium. a colluo is dicit hoc colluuiuꝫ uij: ⁊ hec col luuies uiei: ⁊ hec colluuio onis: in eodem ſenſu. i. aqua rum inūdatio: vel ſordium collectio ⁊ congregatio ex multa fluxione ⁊ inundatione aquaꝝ.

C olo las laui dicitur a colus: ⁊ eſt colare purgare: foras emittere: liquefacere: eliquare. Colo componitur cum con: ⁊ dicit concolo las. ⁊ componit cum de ⁊ dicitur decolo las. ⁊ componit cum ex: ⁊ dicit excolo las. ⁊ cō ponitur cum pre: ⁊ dicit precolo las. ⁊ componit cum per: ⁊ dicitur percolo las. ⁊ componit cum re: ⁊ dicit recolo las. ⁊ cum ſub mutata b in c: ⁊ dicitur ſuccolo: id eſt parum colare: vel que ſubtus ſunt colare: vel poſt colare. Et colo las eſt actiuū cum omnibus ſuis com/poſitis: ⁊ omnia ꝑducunt hanc ſyllabam co: ſed colo lis eam corripit. vnde in Greciſmo dicit: Prima dico colo: tertia dico colo. Idem: Nūc ego rura colo: lego calco gurgite colo.

C olo colis colui colere: quinqꝫ habet ſignificationes. co lo ciuitatem: id eſt habito. colo terram: id eſt aro. colo formam: id eſt orno. colo deum: id eſt veneror. colo pa rentes: id eſt diligo. He ſignificationes continentur in his verſibus: Agros rus formam ſuperos colit atqꝫ pa rentes: Hos arat: hic habitat: ornat: honorat: amat. A colo vel colens deſcendit per compoſitioneꝫ hic ⁊ hec celicola celicole ⁊ chriſticola chriſticole: ⁊ hic ⁊ hec ru ricola ruricole: ⁊ hic ⁊ hec agricola agricole. Et ſcias ꝙ huiuſmodi nomina compoſita a colo colis ſunt cōmu nis generis: ſicut a gigno compoſita. vnde in doctri/nali dicitur: Quod colo componit cōmune locare de/cebit: Quodqꝫ facit gigno. Item colo componit cum ad: ⁊ dicitur accolo: mutata d in c. Item componit cū ex: ⁊ dicit excolo: id eſt diligenter colere. Item a colo componitur incolo lis: id eſt habitare. Item componi tur cum per: ⁊ dicit percolo percolis: id eſt perfecte co lere. Item cum pre: ⁊ dicit precolo: id eſt pre alijs cole/re. Item componit cum ob mutata b in c: ⁊ dicit oc culo occulis: id eſt abſcondere. Item componitur cuꝫ re: ⁊ dicitur recolo. id eſt rememorari: recordari: ad me moriam reducere: vel iterum colere. Colo actiuum eſt in omni ſua ſignificatiōe: niſi pro habitare ⁊ arare: tūc enim eſt neutrū. compoſita vo ab eo ſi redoleant alter utram predictarum ſignificationū: ſcilicet arare vel ha/bitare neutra ſunt. in alijs ſignificationibus omnia ſūt actiua. Item omnia compoſita ab eo retinent littera/turam ſui ſimplicis vbiqꝫ: preter occulo occulis: quod mutat o in u. Item omnia faciūt preteritū in lui ⁊ ſupi/nū in cultū. ⁊ hec ſyllaba co vbiqꝫ corripit in eis.

C olobium. a collum dicit hoc colobium colobij: id eſt pallium virginale vſqꝫ ad talos depenſum: ⁊ ſine ma/nicis: ⁊ dicitur colobium quaſi collobium a collo de penſum: vel quia ſit longum. Et nota ꝙ non ſoluꝫ vir/gines: ſed etiam diaconi vtebantur colobio: loco cuius poſtea vſi ſunt dalmatica: quia ſcilicet nuditas brachi/orum culpabatur.

C oloma colome: id eſt calamus cum ſpica ſua: ⁊ dicitur a culmus culmi.

C olon greci dicūt: ⁊ īterptat mēbꝝ. Itē colon vel colos dicūt greci fel vel aliud inteſtinū. A colon dr p cōpoſi/tionē monocolos: dicolos: vel tricolos: ⁊ tetracolos: a monos qđ eſt vnū: vel dis ſiue bis qđ eſt duo: vel tris qđ eſt eſt tres vel tria: vel tetras qđ eſt q̄ttuor ⁊ colon qđ eſt membꝝ. ſ. quod habet vnū: vel duas: vel tres: vel

quattuoꝛ metri varietates. vñ inuenit̃ in odis Horatij: Hec oda eſt monocolos: hͤ dicolos: hec tricolos. i. hñt in ſe vnã: vel duas: vel tres metri varietates. Pap̃. dicͭ: Colon: culare: inteſtinuꝫ.

C olonia. a colonꝰ dr̄ hec colonia nie. i. ciuitas vel caſtꝝ vel villa q̄libet a nouis inſtituta colonis. Hieroꝰ in ꝓlogo Hieremie: Iã terras eoꝝ colonie gentiũ poſſidebant. Colonia etiaꝫ dicebat̃ olim ciuitas vel regio capta a romanis in q̄ veteribꝰ expulſis ſuꝑinducebantur noui coloni a romãis. Colonia etiã dicebat̃ ciuitas vl̃ caſtꝝ vel villa in ꝯfinio duaꝝ regionũ a colonis ibi freq̄ter mutatis a romanis: ne liceret eis eẽ infideles ſꝫ Hug. vel ſm̃ Pap̃. Colonia ẽ q̄ ꝓ defectu indigenarũ nouis cultoribꝰ adimplet̃: dicta ꝙ ſit agriculture edita

C olonus ni. i. terre cultoꝛ: ⁊ ꝓꝑe aduena qui aliũde veniens agꝝ locatũ ſibi colit. ⁊ dr̄ a colo lis ſm̃ Hug. Pap̃. etiã dicͭ: Coloni ab incolẽdo terrã dicti aduene ſunt.

C oloquintida de: vel hec coloq̄ntis tidis: cucurbita agreſtis: ⁊ vehement̃ amara: q̄ ſil'r vt cucurbita ꝑ terrã flagella extendit: fructu rotũdo: ⁊ folijs ſimilibꝰ cucumeri viſuali. vñ in q̄rto Regũ ca. iiij. Et collegit ex ea coloquintidas agri. vel vt dr̄ in hiſtorijs: Coloquintide ſũt agreſtes cucurbite amariſſime: minoꝛes his q̄ in hoꝛtiſ naſcunt̃. vel vt quidã dicũt: herba eſt q̄ſi vitis ſe diffũdens in ſepibꝰ fructu modico purpureo ⁊ rotundo qũ maturus eſt. vnde Alexander ſic dicit: Agreſtis tibi ſit coloquintida cucurbita lectoꝛ.

C oloꝛ dr̄ a caleo: qꝛ caloꝛe ignis ⁊ ſolis coloꝛes conficiunt̃. vel dr̄ a colo las: qꝛ olĩ coloꝛes colabant̃ vt eſſent nimie ſubtilitatis. vñ coloꝛo ras verbũ actiuuꝫ. Alij vͦo dicũt: ꝙ a coloꝛo ſit coloꝛ ꝑ apocopã. Coloꝛ ꝯponit̃ vt hic ⁊ hec bicoloꝛ ris: q̄ſi duoꝝ coloꝝ. vñ bicoloꝛatus ta tũ. ⁊ hic ⁊ hec tricoloꝛ ris. i. triũ coloꝝ. vñ tricoloꝛatꝰ ta tũ. ⁊ hic ⁊ hec multicoloꝛ. i. multoꝝ coloꝝ. hic ⁊ hec diuerſicoloꝛ. i. diuerſoꝝ coloꝝ: vl̃ alteriꝰ coloꝛis. vñ diſcoloꝛatus ta tũ. ⁊ hic ⁊ hec vnicoloꝛ. i. vnius coloꝛis. ⁊ hͤ ⁊ hec rubicoloꝛ. i. rubei coloꝛis. ⁊ hic ⁊ hec albicoloꝛ. i. albi caloꝛis. Et cũ eiſdẽ cõponit̃ coloꝛo ras. ⁊ ſunt oĩa cõpoſita eius actiua: ⁊ coꝛꝛi. ꝑ̄dicta co. Et ſcias ꝙ oĩa ꝯpoſita a coloꝛ: vt bicoloꝛ: a decoꝛ: vt dedecoꝛ: a coꝛpꝰ: vt bicoꝛpoꝛ ſunt cõis gene. lꝫ irregulariter aliq̄ñ inueniant̃ in neu. gene. quod autoꝛitati attribuimꝰ. Ezechiel̃ xvi. Et ſumpſiſti veſtimenta tua multicoloꝛia. ⁊ coꝛꝛi. ꝑ̄mã coloꝛ. Auianus: Ingenio moꝝ ſubſiſtit foꝛma coloꝝ. Item ſm̃ Pap̃. coloꝛes rhetoꝛici ſunt q̄litates vel ſpẽs dicẽdi. de quibꝰ habes in fine quarte ꝑtis. Iteꝫ de coloꝛe nubiũ vide in nubes.

C oloꝛo ras raui rare verbũ actiuũ a coloꝛ dr̄. Alij vͦo dicũt: ꝙ a coloꝛo ſit coloꝛ ꝑ apocopã. Coloꝛo ꝯponit̃ cũ cõ: ⁊ dr̄ ꝯcoloꝛo ras. i. ſil̃ coloꝛare: vel cũ alijs coloꝛẽ ꝑ̄pare. Itẽ cũ de: ⁊ dr̄ decoloꝛo ras. i. valde coloꝛare: vl̃ coloꝛẽ auferre. ⁊ vt breuit̃ dicamus cõponit̃ cũ oibꝰ ꝑ̄dictis cũ quibꝰ coloꝛ. ⁊ oĩa ſunt actiua: ⁊ ꝓducũt lo.

C olos vel colon dicunt greci fel vel aliud inteſtinũ: ſicut dixi in colon.

C oloſeum. a coloſus dr̄ hoc coloſeũ ſei: quidã locus Rome vbi olim erant imagines omniũ ꝓuinciaꝝ: ⁊ in medio erat imago Rome tenẽs pomũ aureũ ĩ manu: vt pote dña ⁊ regina oĩum. Et erãt ita diſpoſite arte nigromantie: ꝙ q̄ñ aliq̄ ꝓuincia volebat inſurgere ꝯ̄ romanos: ſtatim imago Rome obuertebat doꝛſum illius ꝓuincie imagini. vel vt dicũt imago illius ꝓuincie inſurgebat ꝯtra imaginẽ Rome: ⁊ tũc romani ex improuiſo mittebant illuc exercitũ: ⁊ ꝓuinciã illã ſibi ſubiugabãt Et tali arte romani q̄ſi totũ mundũ ſibi ſubiugauerũt ⁊ dr̄ in vulgari coliſie. vide in pantheon.

C oloſus. a colo lis dr̄ hͤ coloſus ſi. i. aliq̄ res in memoꝛia alicꝰ moꝛtui facta vt tumuli: ⁊ imagines̃ apud ãtiquos ⁊ dr̄ coloſus q̄ſi colẽs oſſa: ⁊ ꝓducͭ penl̃. Iuuenal̃: Et de marmoꝛeo citharã ſuſpende coloſo. ſm̃ Hug. Pap̃. vͦo dicit: Coloſus vocat̃ ſtatua marmoꝛea ⁊ alta.

C oloſtrum. a colo lis dr̄ hoc coloſtrũ ſtri: qđ ⁊ coloſtra dr̄. i. lac ꝯtextũ in mãmis vel potiꝰ nouũ lac qđ ſtatim ꝑ̄mo mulget̃ pꝰ fetũ qđ cito coagulat̃. Pap̃. dicit: Coloſtꝝ lac nouũ ꝑ o. põt etiã in fe. ge. declinari: hec coloſtra ſtre. vñ dicͭ Auicẽna in. ij. li. in ca. de lacte: Et coloſtra eſt tarde digeſtionis: mel vͦo ipſum rectificat. ⁊ acquirit ex ipſo coꝛpus nutrimẽtũ plurimũ. hec ille.

C olubella: in colũna vide.

C oluber. a colo lis dicit̃ hic coluber bꝛi: penl̃. nãl'r coꝛꝛ. ⁊ hͤ colubꝛa bꝛe: qꝛ colat vmbꝛã: genꝰ eſt ſerpẽtꝭ. vñ colubꝛinꝰ na nũ. Coluber ceruũ fugit: leonẽ interficit.

C olubercuIus li dimi. ꝑuus coluber.

C olum. a colo las hoc colũ li: inſtrumẽtũ ꝑ qđ muſtum fluit. vñ Virg. Tunc ſpiſſos vimine q̄los colaq; ꝑ̄loꝛũ Fumoſis de riſpe tectꝭ. Itẽ colũ accipit̃ ꝓ quodã coloꝛe rhetoꝛico. Sũt enĩ colũ ⁊ coma duo coloꝛes rhetoꝛici. vide in fine quarte ꝑtis. Pap̃. ſic dicit: Cola dicũtur ꝑ que muſtũ fluit: a colando dicta hoc colũ li.

C olumba. a coloꝛ ſm̃ Rabanuꝫ dicit̃ hic colũbus ⁊ hec ba ꝓpter diuerſos coloꝛes quos habet in collo. ⁊ eſt fe. gene. columba. ⁊ dicit̃ columba quaſi colens lũbos ⁊ habet ſeptẽ ꝓꝑetates: caret felle: nullũ ledit: alienos pullos nutrit: gemitũ ꝓ cantu emittit: iuxta fluuiũ moꝛat̃: granũ eligit qđ comedat: in foꝛaminibꝰ petre nidificat: que omnia in ſignificatione ꝯueniũt fideli aĩe. ſignificat etiã ſpiritũ ſanctũ.

C olumbar. a columbus dr̄ hoc colũbar baris latibuluꝫ vel foꝛamẽ vbi nidificũt columbe. Columbar etiaꝫ dr̄ quoddã genus vinculi a collo: qꝛ ſit aptũ collo. dicũt̃ etiã columbaria loca cõcaua in naui ꝑ quẽ remi emittunt̃: qꝛ ſint ſimilia latibulis columbaꝝ vbi nidificant.

C olombinus na num penul̃. ꝓduc. poſſeſſiuum a colũbus dicit̃. Item hic columbinus ni: quidã lapis a coloꝛe illius auis ſic dictus.

C olumbulus li dimi. ꝑuus columbus. ⁊ hec columbula le: parua columba.

C olumbus bi. in columba vide.

C olumella: vide in columna.

C olumen. a colo lis dicit̃ hoc columen minis. i. alacritas vel foꝛtitudo: ⁊ coꝛꝛi. lu. vnde Homerus: Hinc patrie columen pugnat mauoꝛtius hectoꝛ.

C olumis. a colũna dr̄ hic ⁊ hͤ columis ⁊ hͤ me. i. ſanus ⁊ alacer: qꝛ erectus ⁊ firmiſſimꝰ ſit vt colũna. A quo cõponit̃ hic ⁊ hͤ incolumis ⁊ hͤ me. i. infirmꝰ: ⁊ coꝛꝛi. lu.

C olumna ne dr̄ a columẽ minis: qꝛ in ſũmo ſit longa: qꝛ culmen ſuſtineat. vñ hoc colũnula le dimi. ⁊ hec colũnella le dimi. ⁊ ꝑ abiectionẽ n inuenit̃ hͤ columella le. vñ Ioſephꝰ in. viij. Quattuoꝛ columelle q̄drangule ſtãtes. ⁊ a columella ꝑ mutationẽ m in b inuenit̃ hec colubella le ſil'r dimi. ⁊ coꝛꝛ. co ꝑ̄dicta. Horatiꝰ in epi. Nẽpe inter varias nutrit̃ ſilua columnas. ⁊ in Auroꝛa dr̄ Petra colũna viam ſol redeundo in oram.

C olumnella le dimi. parua columna.

C olumnelli. a columna hi columnelli loꝝ: dentes qui canini dicunt̃: a longitudine ⁊ rotunditate ſic dicti: quia ſunt longi ⁊ rotundi ad modũ colũne ſm̃ Hug. Pap̃. vͦo dicit: colomelli.

C olumnula le. vide in colūna.

C olurus.a colon ꝛ vrus cōponiť hic colurus ri: q̄ſi co/lon vrī.i.mēbꝝ.ſ.cauda bouis ſilueſtris:nam vrus bos ſilueſtris dr̄:inde colurus:cauda illi⁹. vn̄ ꝛ quadā ſili/tudine dicunť coluri duo circuli īpfecti i celo: qui q̄dā ideali prudentia finguntᷓ i firmamēto. ſicut enī cauda bouis facit circulū impfectū:ita quidā circuli finguntᷓ eē in celo īpfecti quantū ad viſū noſtꝝ ſm̄ Hug. Pap̄. aūt ſic dicit:Coluri īpfecti circuli iterptanť. Sunt aūt duo diuidētes celū: vn⁹ p mediū cancꝝ ꝛ capricornuꝫ: alter p mediū arieteꝫ ꝛ libram. nec pueniūt niſi ad au/ſtralē circulū. vnde impfecti dicunť.

C olus.colos vel colon dicunt greci fel vel aliud inteſti/nuꝫ:ꝛ vertiť in latinaꝫ formā: ꝛ dr̄ hic col⁹li apud nos. vnde colicus ca cū:vt colica paſſio:que fit in illo mem bro. ꝛ colicus homo qui īfirmitatē coli patiť. vn̄ Ma/cer de viribus herbaꝝ: Illi⁹ ſemen colicis cū melle me/deť. Itē inueniť hic colus li. vel colus lus lui: pro rota feminaꝝ. ſed tūc deriuať a colo lis: ꝛ eſt fe. gene. ꝛ ſcđe vel quarte declinationis ſm̄ Hug. Pap̄. aūt dicit: Co/lum eſt grecū: ꝛ eſt neu. ge. Et ī phyſica diciť inteſtinuꝫ culare. inde colica paſſio: colū colateriū a colādo mu/ſtū. Colus inſtrumentū vnde femine nent ge. fe. ſecūde vel quarte declinationis: ꝛ coꝛ. p̄mā. Oui. epi. Aptioꝛ ē digitis lana coluſq; meis.

C oma.a como mis dr̄ hec coma me ꝓpe capilli mulierū a comando: ſicut ceſaries viroꝝ a cadendo. vel dicitur coma ꝓpe nō ceſi capilli: ꝛ eſt nomē grecū. Item a cu/mulo las per ɔtrariū diciť hec cuma me. vľ potius hec coma me quaſi cuma.i.breuis dictio ꝛ hoc coma matꝭ .i.cenſura:indiciū. Et a coma me hic comaticus ci.i.ver ſificatoꝛ.vn̄ comatice aduer.i.breuiť:cōpendioſe. Item coma ꝛ colū ſunt duo coloꝛes in rhetorica. vide ſupra in quarta pte in fine. Quidā tn̄ dicūt ꝙ coma eſt qua/drupedis. vn̄ Greciſmus: Eſt coma quadrupedis: colu/bri iuba ſiue leonis: Ceſaries hoīs: crinis ꝓpe mulieris Huius ꝛ illius bene diciť eſſe capill⁹.

C oma matis ꝓducit co. vide in coma.

C omarchus chi.i. p̄nceps ſuper comites: a chomos ꝛ ar chos qđ eſt p̄nceps cōponiť.

C omaticus.a coma me dr̄ hic comaticus ca cū ci.i. verſi/ficatoꝛ. vn̄ comatice aduer.i.breuiť: cōpendioſe. Coma tic⁹ etiā dr̄ abbreuiatoꝛ: cōpendioſus: diuiſus. vn̄ dicit Hiero⁹ in ꝓlogo Oſee: Comaticus eſt ꝛ q̄ſi p ſn̄iam lo quēs. vbi dicit gloſa: Abbreuiatoꝛ diuiſus eo ꝙ ī ſingu lis clauſulis diuerſas ꝛ plenas ſn̄ias dicat ꝛ coꝛꝛi. ti.

C omatul⁹ la lū dimi. a coma me dr̄. Hiero⁹ in q̄dā ep̄la Comatulus: cōptus: laſciu⁹ dom⁹ tue tecta nō videāt.

C omatus.a coma dr̄ comat⁹ ta tū.i.comas hn̄s: ꝛ hᷓ co/mata te: q̄dā gallia.ſ. lombardia: qꝛ comas ſolet nutri re. ꝛ ꝓduč penľ. comat⁹ ta tū adiectiuū. ſed coma matꝭ comata ſubſtantiuū p̄lis nūeri: coꝛ. penľ. ſiue ma.

C ombuo buis: in buo is vide.

C omedia. oda qđ eſt cantus vel laus cōponiť cū comos qđ eſt villa: ꝛ dr̄ hec comedia die penľ. ꝓduc. pōt tn̄ ī metro eſſe breuis.i. villanus cant⁹: vel ruſticana laus: qꝛ tractat de rebus ruſticanis. ꝛ eſt affinis quotidiane locutioni: qꝛ circa villas fiebat ꝛ recitabať. vel diciť co media a comeſatiōe. Solebāt enī poſt cibū homīes ad audiendū eā ɔuenire. ꝛ differt a tragedia: ſicut ī trage/dia diceť. Pap̄. aūt ſic dicit: Comedia eſt que res p̄ua/taꝝ ꝛ humiliū pſonaꝝ cōprehendit nō tā alto ſtilo: vt tragedia ſꝫ mediocri ꝛ dulci: q̄ etiā ſepe de hiſtorica fu/de: ꝛ de grauib⁹ pſonis tractat. Itē dicit Pap̄. Comedi dicti ſunt: qꝛ p̄us poſt comeſatiōes ad eos audiendos ſolebant venire hoīes: ſed poſt aggreſſi geſta vniuerſo rū: ꝛ delicta coꝛripiētes iuſte ꝓferebāt. ꝛ comedi eſt p̄te ritū de comedo: ꝛ gtūs de comedus da dū: ꝛ vtrūq; ꝓ/ducit me: ſed comedi infinitiuus coꝛ. penľ.

C omedicus ca cū: ad comediā vel ad comedendū perti/nens: vel delectabilis. vn̄ comedice.i. delectabiliť: ꝛ cr̄ comedicus a comedus.

C omedo dis di cōponiť ex cō ꝛ edo dis: ꝛ qꝛ turpis eſſet ꝓlatio ſi diceret conedo mutata eſt n in m: ꝛ ita eſt ibi m accidentaliter. vn̄ nō eſt ɔtra regulā ſi ibi m ꝓferať Eſt enī regula: ꝙ ꝓpoſitio debet ſyllabicari p ſe. qđ nō fit hic: ſed vt dixi m eſt ibi accidentaliť. ꝛ a comedo dis hic ꝛ hec comedo donis.i. gluto: voꝛax: ꝛ coꝛ. penľ. ſic ī verbo. vn̄ ſiue dicať comedo dis ſiue comedo donis: ſē per e coꝛꝛi. debet: ſicut vult Hug. ꝛ etiā magiſter Bene. ꝛ habet comedo dis duplex ſupinū.ſ. comeſū ꝛ come/ſtū. inde comeſatio per vnū s.

C omedo donis: penľ. coꝛ. in ntō: ſꝫ in obliquis eā ꝓducit de hᷓ vide in comedo dis: ꝛ eſt cōis ge. comedo donis.

C omedus da dū: qui comediā deſcribit: ꝛ dr̄ a comedia: ꝛ ꝓducit me. vide in comedia.

C omes mitis deriuať a como mas: ꝛ eſt maſ. ge. ꝛ coꝛ. co tn̄ vicecomes ab eo cōpoſitum acuit co: lꝫ ſit breuis. ꝛ a comes hᷓ comitiſſa ſe. Itē inueniť hic ꝛ hec comes ge. cōis. ꝓ ſocio: ꝛ tunc deriuať a cōmeo meas. ꝛ eſt comeſ ꝓꝓꝛie in itinere a cōmeando: ſoci⁹ in piculo: collega in officio: ɔſoꝛs in p̄mio: ſodalis in mēſa. vide verſus ī col lega. Et ſcias ꝙ comes eſt cōis ge. in declinatione: ſed omnis in cōſtructiōe. vnde Lucanus: Imperiumq; co mes. de hoc vide in tertia pte: vbi agiť de omni genere ꝛ coꝛ. co comes ſubſtātiuū. ſed comes actūs de comis ꝛ comes futuꝝ de como mis ꝓdu. co. vnde verſus: Ilľ eſto comes quoꝝ te dogmate comes. Eſt cōmune co/mes comes: mas nomen honoꝛis. Eſt moꝛis comes di gnos habere comes. vide etiā in como mis.

C omeſatio onis fe. ge. per vnū s. vide etiā in comeſo.

C omeſo. ab vltīo ſupino h⁹ vbi comedo.ſ. comeſu: u in o fit, comeſo ſas penľ. ꝓdu. verbū frequētatiuū.i. frequēť edere. ꝓpe quidē eſt comeſare: ſepe ꝛ ſupflue ꝛ luxuri/oſe comedere. vn̄ hec comeſatio onis. Et ſūt ꝓpe come/ſationes ſupflua ꝛ luxurioſa ɔuiuia: ꝛ debet ſcribi per vnū m ꝛ vnū s: ſicut ꝛ ſuum verbuꝫ. ꝛ hoc vult Hug. ꝛ magiſter Bene. vn̄ patet ꝙ ad romanos ca. xiij. vbi dr̄ In comeſationib⁹ ꝛ ebrietatib⁹: debet comeſationibus p vnū m ꝛ p ſimplex s ſcribi vel ꝓferri.

C ometa te fe. ge. dr̄ oꝛdinatrix comaꝝ: ꝛ deriuať a coma me. Iuuenalis tn̄ gratia metri iterpoſuit s ibi: Ponūt coſmete crinitas. Itē inueniť hic cometa te maſ. ge. vel hic cometes tis: vel comete. Et eſt cometa quedaꝫ ſtel/la crinita: ꝛ emittens de ſe radios flāmaꝝ ad modū cri/niū. ꝛ ſemp q̄n apparet ſignificat moꝛtē vel īmutatio/nē alicui⁹ p̄ncipis: vel alicui⁹ patrie deſtructionem. et ſemp dirigit radios ſuos ad illā ptem cui minať. Qui/dam dicunt: ꝙ nō eſt ſtella: ſed eſt quedā nubes ignea claritate accenſa: quod magis credim⁹ ſm̄ Hug. ꝛ ꝓdu. me. Papias vō ſic dicit: Cometes ſtella eſt dict⁹: qꝛ co mas luminis ex ſe fūdat: qđ gen⁹ ſideris q̄n appet pe/ſtilentiā: famē: aut bellū: vel regni mutationē ſig̃t: qđ latini crinitem vocāt: eo ꝙ in modū criniū flāmas ſpar git. Alij dicūt cū quibus ego: ꝙ cometes nihil aliud eſt q̄ vapoꝛ terre⁹ groſſus: cui⁹ ptes ſibi multū ɔiacēt: pau latim aſcendens ab īferioꝛi pte eſtus ad ſupioꝛeꝫ ptem eiuſdē vbi cōcauitatē ignis ɔtigit: ꝛ ibi diffuſus ē ꝛ in/

flāmatus:⁊ iō videt̄ lōgꝰ frequentē ⁊ diffuſus. Itē ſci/
as ꝙ ſtelle hñtes comas efficiunt̄: ⁊ ſm locū ſue gene/
ratōis ſūt ꝓpt̄ aerē inflāmatū: ⁊ ex vicinitate ignis ꝗ cō
tinet materiā comete. ⁊ ipſū cometē aerē dico ꝓpinquū
igni: ꝗ in ſe ↄtinet calorē ignis: qꝛ qñ in ipo vapor ſiccꝰ
inflāmat̄: tūc ↄtinuatio fit cū lumine flāme comete ab
inferiori aere: vbi ſtat vapor eiuſdē nature: ⁊ ita diffuſo
illo qđ ↄtinuat̄ ei fit oblongū: ⁊ h̄ ē cometes. Et ſi q̄/
ras qū cometes dicat̄ ſe hr̄e ad bellū vel ad mortē ali/
cꝰ: an ſit hꝰ ſignū: vel cā: vl̄ effectꝰ: Dico ꝙ ꝓpe ē ſignū
ꝑdictoꝝ: qꝛ ſic dic̄ Ari.in li. de ſōno ⁊ vigilia: talia ſunt
ſicut ↄſiliariꝰ: cuiꝰ ↄſiliū melioribꝰ inuentis mutari pōt
ita dñiū Martis: bella: ⁊ mortē, ↄtinentiū ⁊ regentiū
turbas ſig̃t ſicut inclinās ꝑmū ad hoc ꝑ irā: ⁊ calorem:
⁊ ſiccitatē ex qbꝰ ꝓuenit animoſitas ⁊ ↄcitatio popu/
loꝝ ad inuicē. ⁊ iō ſignatū comete ꝑus eſt ſupra martē
qui eſt cā belli ⁊ deſtructionis populoꝝ. cā dico incli/
nans: ſed nō neceſſaria. ⁊ iō dr̄ illa ſig̃re cometes: qum
tñ eius ſig̃tio ꝓxima non ſit ſuꝑ illa. Et ſcias ꝙ vt dicit
Ptolemeus: Homo ſapiēs dñabit̄ aſtris: qꝛ ꝑ ſapiētiā
ſuā pōt vitare ea ad que aſtra diſponūt. vide hoc ſupra
in aſtꝝ: ⁊ etiā infra in iuppiter.

C ometes tis maſ.ge.penl̄.ꝓduc. vide in cometa.

C omicus. a comedia dicit̄ comicus ca cū. i. comedus: vel
ad comediā ꝑtinens: vel facetus: ⁊ corri.penl̄. Duo ſūt
genera comicoꝝ. ſ. comediā ſcribentiū. ſ. veteres: qui io
culatores extiterūt: vt Terentiꝰ. Noui qui ⁊ ſatyrici q̄/
bus generaliter vitia carpunt̄: vt Perſius ⁊ Iuuenal̄:
⁊ nudi pingunt̄: qꝛ vitia denudent.

C omis. a como mis dr̄ hic ⁊ h̄ comis ⁊ h̄ me. i. ſuauis: vl̄
curialis ⁊ facetꝰ. ſꝫ facetꝰ de doctrina: comis de nā. vel
facetꝰ in factis: comis in dictis. ⁊ compat̄ comis mior
miſſimꝰ. vñ comiter miꝰſime. vel comis vt dic̄ Pap. cō
poſitꝰ: hilaris: benignus. Et nota ꝙ como mis: ⁊ h̄ ⁊ h̄
comis ⁊ hoc me: ⁊ hoc coma matis ꝓducūt ꝑmā. ſed h̄
coma me eā cor. vñ verſus: Cane colore comis me fal/
lit femina comis. i. ſuauis vel curialis.

C omitas mitatis. i. curialitas: vel ſuauitas: ⁊ formatur a
comi dtō de comis addita tas. vel ſm Pap. comitas. i.
benignitas: humanitas.

C omitatus tus tui. i. comitis dignitas vel terra: ſiue tan
tuꝫ ſpaciū quantū vnꝰ comes tenet: ⁊ deriuat̄ a comes.
Itē inuenit̄ hic comitatus tꝰ tui. i. ſocietas vel comita/
tio: ⁊ tūc deriuat̄ a comitor taris. Itē inuenit̄ adiectiue
comitatꝰ ta tū. vide in comitor taris: ⁊ cor. co.

C omitellus li. vide in comitulus.

C omitium tij. a cometes dr̄ hoc comitiū tij. i. tp̄s in quo
ↄſules eligunt̄ vel intronizant̄. ⁊ etiā ipſa electio vel in
tronizatio dr̄ comitiū: vel ſolēnitas q̄ ibi tc̄ fiebat: ⁊ cō
uētꝰ totiꝰ populi: ⁊ locꝰ in quo fiebat: ⁊ dr̄ comitiū q̄ſi
coitiū: qꝛ totꝰ ppl̄s ad electionē ⁊ intronizationē ↄſulū
ↄueniebat: ⁊ ē ety. potiꝰ q̄ꝫ deriuatio vel ↄpoſitio. vñ co
mitiꝰ vel comitialis morbꝰ dr̄. i. caducꝰ vel paſſiuꝰ: qꝛ in
comitijs illi q̄ patiebant̄ repulſas ꝑ pudore morbū ca/
ducū incurrebāt. quidā etiā ꝑ timore repulſe. ſ. timētes
repelli. ⁊ iñ comitio tias. i. comitiū celebrare vel eligere
vel intronizare: vel in comitio ⁊ ↄuētu loqui. ⁊ ꝑ ↄpoſi
tionē dr̄ incōmitio tias in eodē ſenſu. Itē ſcias ꝙ a co
mes mitis ꝓ habēte comitatū pōt deriuari h̄ comitiuꝫ
tij. i. placitū: qđ multi comites faciūt. vñ Plautus: Ibo
intro vt de capite meo faciant comitia. ⁊ inde comitio
tias. i. comitiū celebrare: vel in comitio loq̄. ⁊ ꝑ cōpoſiti
oneꝫ dr̄ incōmitio tias. i. in comitiū adducere. Itē in/
comitiare. i. comitiū celebrare: vel in comitio loqui.

C omitor. a comes dr̄ comitor taris tatꝰ ſū. i. ſequi: cū alio
ire. ⁊ inde comitās tantis ge. oīs. ⁊ comitatus ta tū. i. ſe
cutus: ⁊ cor. o ⁊ mi. Oui. de arte: Ipſe lꝫ venias muſis
comitatus homerus. Si nihil attuleris ibis homere fo/
ras. ⁊ fuit olim cōe: nūc eſt verbū deponētale.

C omitulus li maſ.ge.penl̄.corre. ⁊ hic comitellꝰ li dimi.
. i. paruus comes: ⁊ ſunt ambo diminu. de comes ſm
vtranqꝫ eius ſignificationē.

C ommanipularis. a con ⁊ manipularis ↄponit̄ hic ⁊ h̄
cōmanipularis ⁊ hoc lare: ↄſcius ſimul cum alio mani
pularis: ⁊ mutat̄ n in m ſequente m.

C ommater tris: q̄ſi ſimul mater: ex cō ⁊ mater ↄponitur
⁊ ꝓdu. ma. Et ſcias ꝙ ſunt ſp̄ēs ↄpaternitatis ſeu cō
maternitatis. vna directa. ſ. qū ego ſuſcipio de ſacro fō
te filium Berte: vel ipſa meū. vel ad ↄfirmationē corā
ep̄o teneo filiū Berte. ⁊ ſi eā accepo ſemꝑ ē ſeꝑandum
cōnubiū. Alia eſt indirecta: qñ vnus ↄiugū poſtq̄ꝫ vna
caro effecti filiū alioꝝ ſuſcipit. i hoc caſu ambo ꝑentes
infantis cōpatres efficiunt̄: etiā alter ↄiugū qui nō ſu/
ſcipit: qm̄ cōicant ſibi cōiuges actiōes. Et ſic tā directa
cōpaternitas q̄ꝫ indirecta matrimonium impedit ↄtra
hendū: ⁊ dirimit iam cōtractum.

C ommeatus. a cōmeo meas dr̄ cōmeatus tus tui. i. ſiml̄
meatus. Cōmeatus etiā dicit̄ expenſa que eſt neceſſa/
ria in itinere ſimul cōmeantibus.

C ommemoratio onis fe.ge. i. recordatio: vel ſimul recor/
datio: a cōmemoro ras deriuat̄. vñ cōmemoratio fide
lium defunctoꝝ: ⁊ format̄ ab hoc gtō cōmemorati ad/
dita o fit cōmemoratio.

C ommemoro ras: ex con ⁊ memoro penl̄.cor. vide i me
moro memoras.

C ommendaticiꝰ. a cōmēdo das dr̄ cōmēdaticiꝰ cia ciuꝫ
aliq̄s ꝗ de ſua nobis aliq̄d dat: vt res eiꝰ in nr̄a hēamꝰ
tutela. Eſt etiā cōmēdaticia res q̄ nobis ⁊ nr̄e tutele cō
mendat̄. Inuenit̄ etiā cōmēdaticiꝰ: ꝗ cōmēdat nos vel
laudat. vñ in. ij. ad Cori. ca. iij. Aut indigemꝰ cōmēdati/
cijs ep̄lis. ⁊ format̄ a gtō cōmendati addita cius.

C ommendo das ex cō ⁊ mādo das: ⁊ mutat̄ n in m ⁊ a i
e. ⁊ eſt cōmendare: tradere: cōmittere: vel laudare: ma/
gnificare: extollere. vñ ↄmendatoriꝰ ria riū. ⁊ hic ⁊ hec
cōmēdabilis ⁊ hoc le: ⁊ cōmendatiuus ua uū.

C ommētarius. a cōmentū deriuat̄ cōmentarius ria riuꝫ
. i. expoſitoriꝰ ria riū. ⁊ hic cōmētarius rij: ꝗ cōmētatur
⁊ cōmētator ⁊ cōmētariꝰ qui cōmētū cōponit vel ſcri
bit. ⁊ hoc cōmētariū. i. armariū: vbi reponunt̄ cōmēta
⁊ hic cōmentariolus: ⁊ hoc cōmētariolū dimi.

C ommenticius. a cōmentū dr̄ cōmenticiꝰ cia ciū. i. cōfi/
ctus: falſus: vel expoſitorius: vel ad cōmentū ꝑtinēs.

C ommentor. a cōmentū deriuat̄ cōmentor taris com/
mētatꝰ ſū tari. i. cōmentū facere: vel inuenire ſilia: vel
exponē: ↄfingē: mētiri: ⁊ pōt eē frequētatiū hꝰ vbi cō/
miniſci: lꝫ deficiat in ſupino ſm vſū. redolebit tñ eius ſi
gnificationes oēs. Itē cōmentari. i. augurari.

C ommentū. a cōmininiſtor dr̄ cōmentus ta tum: ⁊ hoc
cōmentū ti. i. fraus: mendaciū: machinamentū: inuētū:
ↄfictū: cōpoſitū. vel cōmentū eſt pluriū ſtudio vel do/
ctrina in mēte habitoꝝ in vnū collectio. ⁊ ſm hoc qui/
libet liber: quodlibet opus de q̄libet arte compoſitum
dicit̄ cōmentū. ſed in noſtro vſu cōmentū dr̄ liber ex/
poſitorius. ſ. qui deſeruit expoſiſitioni ſn̄ie alicuiꝰ libri
⁊ nō ↄſtructioni lr̄e. ⁊ ſm hoc ſic diffinit̄: Cōmentum
eſt expoſitio verboꝝ iuncturā nō ↄſiderans ſed ſenſum
In quo aūt glo. differat a cōmēto: require in gloſa.

C ommeo as. i. ſimul meo: ex cō ⁊ meo as.

Commerciũ ex con ꝛ merx cis cõponiꝉ hoc cõmercium ciĩ.i.ex pluribꝰ rebus vna venditio vel diuerſaꝝ reꝝ cõmutatio: vt ſiquis daret vel cõmutaret mãtellũ ꝓ capa vel ecõuerſo. vñ ꝛ dꝛ cõmerciũ qͣſi cõmutatio merciũ. Illa võ mirabilis icarnatio Jeſu xp̃i fuit cõmertiũ qͣſi cõmutatio merciũ.ſ. diuinitatis ꝛ humanitatis. naꝫ hõmo deo quodãmodo ꝯceſſit humanitatẽ: deꝰ homini largitus eſt diuinitatẽ. deſcendit diuinitas: aſcendit humanitas: ꝛ exaltata eſt ſup choros angeloꝝ. vnde cantaꝉ in eccleſia: O admirabile cõmercium creatoꝛ generis humani animatũ ꝛc̃.

Commilito tonis: ſiľ cũ alio miles maſ.ge. ex cõ ꝛ milito

Comminiſcoꝛ. memini cõponiꝉ cum cõ ꝛ dꝛ cõminiſcoꝛ ſceris.i. cõmemoꝛare: ad memoꝛiã reducere: excogitare: adinuenire: ſimilia fingere: mentiri: vel cõponere. cõminiſci eſt etiã plura ſtudio vel doctrina in mente habita in vnũ colligere: ꝛ facit ſupinũ cõmentũ. inde commentus ta tum ꝑticipium.

Comminoꝛ naris natus ſũ.i. ſimul minoꝛ. inde cõminãs nãtis ge.oĩs: ꝛ coꝛ.mi. Job.xvi. Cõminans mihi infremuit ꝯtra me dentibꝰ ſuis. Deſcẽdit etiã cõminãs a cõmino nas: ꝛ tunc ꝓducit mi ſicut mino nas. vñ verſus Dũ grex minaꝉ: lupus illi dente minaꝉ.

Comminus aduer.i. iuxta: ſine intermiſſione: ſtatim: ferre: in pñti: ſimul: ꝓpe: de pꝛoximo. cui ꝯtrariuꝫ eſt eminus. cõminus cũ duabus m ſcribiꝉ ſm Pap. ꝛ cõponitur ex con ꝛ manus. ꝛ ſic dꝛ in Greciſ. Eminus ad longe: ſed cõminus ad pꝛope ſpectat.

Commiſſura re fe.ge.i. incaſtratura: ꝯiunctura: ligatura. ꝛ diciꝉ a cõmitto tis quod eſt ꝯiungere. res eñi que cõiunguꝉ: ſimul in vnum mittunꝉ.

Commiſſum ſi.i. in fide traditũ: creditũ: coniunctũ: peccatum: foꝛefactũ: ꝛ diciꝉ a cõmitto tis.

Committo tis ex cõ ꝛ mitto tis ꝯponiꝉ: ꝛ eſt cõmittere ſimul mittere: vel cõiungere aliq̃ vnũ imittendo aliĳ.ſ. incaſtrare. ꝛ cõmittere eſt foꝛefacere: peccare. inde hoc cõmiſſũ. ꝛ cõmittere.i. credẽ: in tutelã vel in fideꝫ dare alicꝰ ſm Hug. In Greciſ. aũt ſic dꝛ: Cõmitto ſenſũ: poꝛtat cuiuſlibꝫ hoꝝ: Cõiũgo: pecco: credo: facio: repꝛhẽdo

Commixtus ta tũ a cõmiſceo ſces dꝛ. inde hec cõmixtio onis.i. ſimul mixtio. vide in miſceo ſces.

Commodo das: in cõmodus vide.

Commodus. modus cõponiꝉ cũ con: ꝛ diciꝉ cõmodus da dũ.i. vtilis: bonus: mãſuetꝰ: qͣſi cũ modo. vñ cõmodũ dꝛ illud qδ cõmodatur.ſ. id qδ noſtri iuris eſt: ꝛ ad aliũ tꝑaliter tranſlatũ eſt cũ modo tp̃is quandiu apud eũ ſit. vnde ꝛ cõmodũ dictũ eſt qͣſi cũ mõ datum vel ad vtilitatẽ: nõ ad ꝓꝑetatẽ datũ. vñ cõmodo das.i. pſtare cõmodũ facere. Et cõponiꝉ vt accõmodo das.i. ad commodũ ꝛ ſimilẽ vſum dare: pſtare: vel aptare: apte collocare. ꝛ eſt actiuũ cũ oĩbus ſuis cõpoſitis. Cõmodus cõparaꝉ dioꝛ diſſimꝰ. vñ cõmode dius diſſime aduer. vñ hec cõmoditas tatis. ꝛ cõponiꝉ vt incõmodus da dum ꝛ cõparaꝉ. vnde hec incõmoditas tatis: ꝛ incõmodo das.i. offendere: incõmoditatẽ alicꝰ facere. ꝛ ꝯſtruiꝉ cũ dtõ: ꝛ eſt neutꝛ. Itẽ in eodem ſenſu ꝯſtruiꝉ cũ actõ. ꝛ eſt actiuũ ſm Hug. Papias võ dicit: Cõmodare pecuniã eſt idẽ quod pſtare ꝙ ſibi reddaꝉ pecunia: cũ commodo aliquid dare.i. pſtare. nã cõmodũ.i. pꝛoficuũ: emolimentũ: merces: lucrum.

Commolo lis molui lere.i. ſimul molere: vel cõterẽ: Iſa. cap.iĳ. Facies paupeꝝ cõmotis. ꝛ debet ibi coꝛri.penľ. ſiue li ſicut in legitis qũ ſit tertie cõiugationis. Et cõponiꝉ ex con ꝛ molo lis: ꝛ coꝛ.mo.

Commonefacio cis.i. admoneo: inſtruo: ꝛ acuit fa commonefacis cit: ſicut benefacis cit: lꝫ ſit bꝛeuis.

Commoꝛatio onis.i. habitatio: manſio: tardatio: a cõmoꝛoꝛ raris. ꝛ formaꝉ a cõmoꝛati gtõ de cõmoꝛatus: addita o ſit cõmoꝛatio: Actuũ p̃mo capi. Fiat cõmoꝛatio eius deſerta: ꝛ nõ ſit qui inhabitet in ea.

Commoꝛoꝛ raris: ex cõ ꝛ moꝛoꝛ penľ. coꝛ. cõponiꝉ. ꝛ eſt cõmoꝛari cũ alio moꝛã facere vel aliquẽ retinere: ꝛ moꝛari facere. Inueniꝉ etiã cõmoꝛo ꝓ cõmoꝛoꝛ ſm Pap.

Communico. a cõmunis deriuaꝉ cõmunico cas.i. participare: cõmunionẽ dare: cõem facere: imũdũ facere: ſiue inquinare: Marci.vĳ.cap. Non intelligitis ꝙ oẽ extriſecus introiens in hominẽ nõ põt eũ cõicare.i. imũdũ facere: inquinare. Et cõponiꝉ cõmunico cuꝫ ex ꝛ dꝛ excõmunicatio cas.i. extra cõioneꝫ facere: cõione ꝑuare. Et eſt actiuum cũ omnibus ſuis compoſitis: ꝛ coꝛ.ni. Utrum aũt quilibet chꝛiſtianus teneaꝉ cõicare ſemel ĩ anno: dicam in cõmunio.

Communio. a cõmunis dꝛ cõmunio nis ni.i. cõmune facere. ꝛ hec cõmunio onis: qꝛ a pluribꝰ ꝑticipaꝉ vt coꝛpꝰ dñi. vide in miſſa. Hic poteſt queri: vtꝝ ſumẽs coꝛpꝰ chꝛiſti cũ ꝯſcientia peccati moꝛtalis peccet moꝛtaliter: Et videꝉ ꝙ nõ: qꝛ nullꝰ peccat faciendo id ad qδ teneꝉ ſed iſte peccatoꝛ teneꝉ ex ꝓcepto eccleſie ſemel in anno coꝛpus chꝛiſti ſumere: ergo quanuis ſit in ꝓpoſito peccandi nõ peccat coꝛpus xp̃i mãducãdo ſiue ſumendo. Ad hoc dicendũ eſt ꝙ habẽs ꝯſcientiã peccati moꝛtalis qδ dimittere nõ ꝓponit peccat moꝛtaliter accedẽs ad ſumẽdũ coꝛpꝰ xp̃i: qꝛ indigne accedit. peccat etiã nõ accedẽdo tp̃e ab eccleſia ꝯſtituto.ſ. in paſca: qꝛ inobediens eſt. nõ tamen eſt ꝑplexus: qꝛ poteſt ſe ab hoc diuio eripere ꝓpoſitum peccandi dimittendo. nihilominꝰ tñ manẽte tali ꝓpoſito minus peccat nõ ſumendo q̃ ſumẽdo: qꝛ illud qδ eſt malũ ſm ſe: eſt maius malũ q̃ id qδ eſt malũ qꝛ ꝓhibitũ. vnde ſe pꝛiꝰ debet dimittere excõicari q̃ ꝙ cũ ꝓpoſito peccati moꝛtalis coꝛpus chꝛiſti ſumat. Notandũ ꝙ multiplex eſt cõmunio. ꝛ ſm h̓ multiplex erit cõionis piuatio. Eſt eñi cõmunio ſpiritualis.ſ. que eſt in ꝯſenſu vero vel interꝑtatiuo: ꝛ h̓ mõ cũ hereticis cõicandũ nõ eſt. ſic intelligiꝉ hoc.ĳ.coꝛ.vi. Exite de medio eoꝝ. Gloſa ſpũaliter.ſ. vt eoꝝ opera icrepetis. Scδa eſt cõmunio in ſacramẽtis. ꝛ hoc mõ etiaꝫ nõ eſt cõmunicandũ cũ hereticis notatiſſime nominatis qui etiam lꝫ non ſint notati ſiue nominati: quantũ tñ de ſe eſt: priuanꝉ effectu cõionis ſacramentoꝝ: quia ipſo iure ſunt excõicati ſiue ſint occulti ſiue manifeſti. Tertia eſt cõmunio in cibo ꝛ potu ꝛ huiuſmodi. ꝛ hoc etiã mõ nõ eſt coĩcandũ cuꝫ iſtis hereticis qui ꝑciſe ſũt ab eccleſia nominati. Quarta eſt cõmunio coꝛpoꝛalis: vt cohabitatio in eadẽ ciuitate. ꝛ talis cõio nõ vitabaꝉ in ꝑncipio ꝓpter multitudinẽ hereticoꝝ: ꝛ etiã alicubi adhuc nõ vitaꝉ. Si aũt ab aliquibꝰ timereꝉ de lapſu: tutius eſſet nõ habitare cũ eis. Et ſm hanc diſtinctioneꝫ ſolui poſſunt ſiq̃ obĳcianꝉ. Sed obĳcitur illud Matt. xiĳ. Ne foꝛte colligentes zizania eradicetis ſimul ꝛ triticũ: ſinite vtraq̃ creſcere vſq̃ ad meſſem. zizania ſunt heretici: triticũ fideles: meſſis finis ſeculi. ergo heretici ſunt tolerandi inter fideles: ꝛ nõ ſunt ab eis ſepandi vel vitandi vſq̃ ad finẽ ſeculi. Dico illud dictũ intelligi poteſt de hereticis occultis quoꝝ hereſis depꝛehendi nõ poteſt. tales eñi ꝛſi excõicenꝉ excõicatione generali: nõ tamẽ excõicatione pſonali: nec exterminanꝉ gladio materiali: niſi cũ multitudine infideliũ manifeſtoꝛum inuenianꝉ. vel intelligi h̓ põt de catholicis malis

qꝛ habēs diſcretiōis exēplū equanimiꝰ tolerare dꝫ ma/
los ꝓpter bonos. Scōm autē ꝙ meſſis dicitꝰ illud tps
quo heretici manifeſte coꝛꝛuptiui alioꝝ ſūt abijciendi ⁊
euāgelica falce: ſm ħ intelligitꝰ ꝑmiſſio ꝓ tpe illo quo
nō diſcernitꝰ plene an ſit hereticus. qū aūt plene inotue
rit eccleſie coꝛꝛuptio: ſua eſt ꝑſonaliꝰ p̄cidendꝰ. nam
Augꝰ in libꝛo de vera religiōe dic̄ ſnīaliꝰ: ꝙ in eccleſia
tādiu ſuſtinetꝰ erroꝛ alicuiꝰ donec accuſationē inueniat
aut opionē p̄rauā ꝑtinaciter defēdat. qū aūt dic̄ .j. coꝝ.
xij. Neceſſe eſt hereſes eſſe. ibi dꝛ: Neceſſe eſt illud qđ
eſt vtile ꝑ accidēs ſiue p̄ter intentionē hereticoꝝ. ſ. ad ħ
vt ab his qui ſe exercēt in diuina ſcriptura: pigricia eaꝫ
diſcutiēdi excutiatꝰ: ⁊ magis fidei veritas declaretꝰ. ⁊ ħ
habetꝰ ex gloſa ibideꝫ. vñ ⁊ ſm ꝙ habetꝰ ex gloſa ſuꝑ il/
lud Iſa. vij. Hec dic dñs deus ⁊c̄. ſemꝑ. ſ. vſqꝫ ad finem
ſeculi erūt alique hereſes ⁊ malicie hominū ad exercen
dū fideliū patientiā ⁊ ſapiam. Et ſcias ꝙ erroꝛ dep̄hen
ditꝰ aliqñ ꝑ facti euidentiā: aliqñ ꝑ ꝯfeſſionē in iure fa/
ctā: aliquādo ꝑ ꝓbationē teſtiuꝫ vel inſtrumētoꝝ. Sci/
endū etiā ꝙ cōio cū aliqua ꝑſona fidelibꝰ interdicitꝰ du
pliciter. vno mō in penaꝫ eius cui cōio ſubtrahitꝰ. alio
modo ad cautelā eius cui iterdicitꝰ ne cōicet. Et vtraqꝫ
cā elici pōt ex verbis Apoſtoli .i. Coꝛ. v. Primo mō nō
interdicit eccleſia fidelibꝰ cōionē infidelium qui nullo
mō fidem receperūt. ſ. paganoꝝ vel iudeoꝝ: qꝛ nō hꝫ de
eis iudicare iudicio ſp̄uali: ſed tp̄ali in caſu: vt qum intꝰ
xp̄ianos moꝛantes aliquā culpā cōmittunt: ⁊ ꝑfideleſ
tp̄aliter puniuntꝰ. ſed bene hoc mō. ſ. in penā interdicit
eccleſia cōionē illoꝝ infidelium: qui deuiauerūt a fide
recepta. ſ. eos excōicando. Quātuꝫ v̄o ad cautelā diſti
guendū eſt: ꝙ firmi in fide nō ſūt ꝓhibendi cōicare cuꝫ
infidelibus qui fidē nō receperūt: ⁊ maxime ſi neceſſi/
tas cogat. ſimplices v̄o ⁊ infirmi in fide quoꝝ ſubuer/
ſio poſſet ꝓbabiliꝰ timeri ſunt a coione infideliū ꝓhibē
di. ⁊ maxie ne magnā familiaritatē habeāt cū eis neqꝫ
ſine neceſſitate cōicent cum ipſis.

C ommunis. muniū cōponitꝰ cū cō: ⁊ dꝛ hic ⁊ hec cōis et
hoc ne: q̄ſi muniū pluriū: vel q̄ſi cū munio: qꝛ nō eſt ſe/
gregatus ab alijs in officio. vñ hec cōitas tatis: ⁊ coꝛꝛi.
ni. Inuenitꝰ etiā cōmunitas actūs pluralis de cōmuni/
tus ta tū in ſe. ge. qđ venit a cōmunio iui: vt litteras ac
cipe ſigillo cōmunitas: ⁊ tūc ꝓdu. penl̄. ſicut cōmunitꝰ
ta tū. Itē cōe aliqñ ponitꝰ ꝓ imundo: ⁊ eſt tractū a gē/
tibus quas iudei reputabant imundas: qꝛ cōiter ciba/
rijs veſcebantꝰ: nec diſcernebant ſicut iudei. vñ ⁊ aīalia
q̄bus gentes cōiter veſcebantꝰ cōmunia ⁊ imunda di/
cebantꝰ. vñ Actuū. xij. Cōmune ⁊ imundū nunq̄ꝫ itroi
uit in os meū: ⁊ ampliata vocabuli ſignificatiōe quod
libet imundū dicebatꝰ cōe. Itē quedā verba dicebantꝰ
cōia: quia litteratura paſſiui accipi pñt in actiua ⁊ paſ/
ſiua ſignificatiōe. de quibus dixi ſupꝛa in tertia ꝑte vbi
egi de v̄bis in. cap̄. de genere v̄boꝝ: ⁊ in tractatu de ꝑti
cipijs. De cōitate vel cōi vita dicam in thomas.

C ommunitas: in cōmunis vide.

C omo mas. i. oꝛnare: dꝛ a coma me: ⁊ eſt verbū actiuum
vñ comatoꝛes dicūtꝰ argenti ceſoꝛes: qꝛ de ſoꝛdida maſ
ſa lucidū comāt argentū. Comare etiā inuenitꝰ ꝓ fron/
dere: ⁊ coꝛ. p̄mā: ſꝫ como mes ꝓdu. ſic̄ i como miſ oñdā.

C omo mis pſi tuꝫ. i. oꝛnare: vel planare: vel pectinare. et
cōponitꝰ vt accomo mis. i. valde comere: cōcomo mis:
diſcomo mis. i. deoꝛnare: excomo mis: incomo mis. i.
valde comere. Como mis ⁊ ab eo cōpoſita ſūt actiua:
⁊ ꝓdu. co. ſed como mas coꝛ. co. vñ in Grecīſmo dicitur
Como duꝫ crines oꝛno: como ſplendeo dicas. Tertia
dat como: dat quoqꝫ p̄ma como. Et comis nomē etiaꝫ
ꝓducit co. vide in comis. Itē inuenitꝰ comes maſc. ge.
vel comis ſubſtantiuū: ⁊ coꝛꝛ. co. ſed comes actūs de ħ
⁊ hec comis ⁊ hoc me: ⁊ comes v̄erbuꝫ futuꝝ de como
mis ꝓducūt co. vñ verſus: Si vis eſſe comes mihi mo/
res accipe comes. Si mihi fida comes ſic eaꝫ chariſſi/
me comes. vide etiā in comes.

C ompactus. a cōpingo gis cōpegi pactū deriuatꝰ compa
ctus cta ctū. i. impulſus vel cōiunctꝰ: ⁊ ꝯformatꝰ: ⁊ cō/
glutinatꝰ. Et cōpactim aduer. i. ꝯiunctim: ꝯſertim.

C ompages. a cōpingo gis dicitꝰ hec cōpages gis. i. coniū/
ctio. ⁊ hec compago ginis: ſimiliter cōiunctio. Compa/
gines etiā vel compages dicūtꝰ capita oſſium: qꝛ cōpa/
cta neruis velut quodā glutino ſibi adhereāt. Et hinc
compagineus nea neū: ⁊ cōpagino nas naui. i. cōiūge
re. ⁊ ꝓducit penl̄. compages.

C ompagino nas penl̄. coꝛꝛe. vide in compages.

C ompago ginis penl̄. ꝓdu. in ntō. vide in cōpages.

C ompatiuus. a cōparo ras dꝛ compatiuus ua uum: ⁊ ħ
compatiuuſ ui: ⁊ hoc compatiuū ui ꝑ qđ fit compatio
.i. collatio rei ad rē: vel qđ ꝑtinet ad compationē. Cō/
paratiuū aūt nomen quid ſit ⁊ quō foꝛmetꝰ: ⁊ cuꝫ quo
caſu ꝯſtruatꝰ dixi in tertia ꝑte vbi determinaui de ſpeci
ebus nominū in capitulo de compatiuo.

C ompareo res parui ſimul ꝑere: ex cō ⁊ pareo res: ⁊ pꝛo
du. pa. Gene. xxxvij. Puer nō comparet ⁊ ego quo ibo.
Ouidius: Que nimis apparēt retia vitat auis.

C omparo ras raui ex cō ⁊ paro ras. ⁊ eſt comparare ſiꝰ
ꝑare. Itē compare. i. ꝯferre: aſſimulare. Itē comparare
.i. ꝯtra pare. Item compare. i. emere. ⁊ ex hac ſignifica/
tione ſumpta eſt ſecūda. naꝫ qui aliquid emit p̄ciū ſuū
compat. i. ꝯfert rei emēde: ⁊ coꝛ. pa. vñ Oui. de remedijſ
Bella mihi video: bella parātꝰ ait.

C ompaſcuus cua cuū ex cō ⁊ paſcua. i. cōis ad paſcua vl̄
ad paſcendū. vñ paſcuus aer dictus eſt: qꝛ cōiter ad pa
ſcendū vicinis relictus eſt.

C ompater tris: q̄ſi ſimul eiuſdē filij pater: qui filium ali/
cuiꝰ baptiʒat vel xp̄ianū facit: vel ad baptiſmum: vel ad
ꝯfirmationē eū tꝫ: ⁊ coꝛꝛ. p̄mā pater: vñ Vindocinēſis
Doctrine pater eſt viſus doctrina ſcholaris. Intercīſa
perit ꝯtinuata viget. Et ſcias ꝙ due ſūt ſpecies cōpater
nitatis: vt dixi ſupꝛa in cōmater.

C ompatioꝛ eris paſſus ſum ex con ⁊ patioꝛ: ⁊ eſt cōpa/
ti ſimul pati: quaſi illi qui patitꝰ ꝯdolere. vnde hec com
paſſio onis: ⁊ compaſſiuus ua uum. ⁊ eſt verbū depo/
nētale cōpatioꝛ: ⁊ coꝛꝛ. pa.

C ompatriote cōis ge. penul̄. ꝓduc. i. vnius ⁊ eiuſdeꝫ p̄rie
⁊ componitꝰ ex cō ⁊ patria.

C ompeſciſcoꝛ eris ex cō ⁊ paciſcoꝛ: ⁊ mutatꝰ a in e in p̄ñti
ſed in ſupino ſeruat a: vnde facit compactum. ⁊ eſt cō/
peſci ſimul paciſci.

C ompedio. pedica componitꝰ cuꝫ cō ⁊ dꝛ compedio dis
diui dire. i. incantenare: illaqueare: pedes retinere. inde
compeditus ta tum quaſi cū pede vel pedica aſtrictus:
incatenatus: ⁊ coꝛꝛipit pe.

C ompeditus ta tū penul̄. ꝓdu. in compedio eſt.

C ompegi giſti git: ⁊ eſt p̄teritū de compingo.

C ompello lis cōpuli pulſum ex cō ⁊ pello lis: ⁊ coꝛꝛipit
penl̄. in p̄terito. ⁊ eſt compellere ſimul pellere: vel ipel
lere: vt iſte ꝯpulit me ad hoc. i. impulit. Itē cōpellere. i.
coadunare: Virgi. in buco. Cōpulerātqꝫ greges coꝛy/
don ⁊ tyrſis in vnū. i. coadunauerāt. ⁊ vt dicit Papias
cōpello lis: compello las: ad ꝓuocationē ꝑtinet. illud
cōpuli hoc cōpellaui facit: ambo ſūt actiua. Cōpelloꝛ

inuenitur deponens. Compellare.i.alloqui.

Compendino nas naui nare.i.differre.vnde hec cõpendinatio onis.i.dilatio: ꝛ coꝛ.di ſm Papi.

Compendiũ.a cõpendo dis dicit̃ hoc cõpendiũ dij:q̃cq̃d eſt breue ꝛ vtile: ꝛ inde ꝯpendioſus ſa ſum breuis ꝛ vtil̃ vñ cõpendioſe aduer.vt Iſte loqtur cõpendioſe.i.breuiter ꝛ vtiliter ꝛ hec cõpendioſitas tatis.

Cõpendo dis.ex cõ ꝛ pendo dis cõponit̃: ꝛ ẽ cõpẽdere ſil̃ pendere:reddere: vel ꝑſoluere vel trutinare:equare.

Cõpenſo ſas ſaui ſare.i.remunerare vel reddere: donare: trutinare: ꝛ eſt verbum frequen.a compendo dis compenſum ſu:u in o.

Compenſoꝛ ſoꝛis:ille qui libenter reddit,quod debꝫ: ꝛ dicitur a compendo dis.

Compenſus ſa ſum.i.redditus vel equatus vel remuneratus: ꝛ dicitur a compendo dis.

Comperi.penul.coꝛ.ꝓteritum ẽ de comperio peris.

Cõperio ris peri ꝑtum rire.i.inuenire: ꝛ cõponit̃ ex con ꝛ pario:mutata a in e coꝛ. Inuenit̃ etiã cõperioꝛ in actiua ſignificatõe.vñ Saluſti⁹:Et ego cõperioꝛ bacho.

Cõpertum eſt ſupinum de comperio.

Cõpes pedis fe.ge.i.catena circa pedes. ꝛ dicitur a ꝯpedio dis ſm hug. Pap.vo dicit: Cõpedes dicte ꝙ cõtinẽt pedes. Cõpes dis fe.ge. ꝛ coꝛ.penul. Inuenit̃ aũt in maſculi.ge. Trenoꝝ.iij.c. Aggrauauit cõpedem meũ. Quod auctoꝛitati aſſcribimus.vel foꝛte vitio ſcriptoꝛuꝫ littera coꝛrupta eſt: ꝛ dictum eſt meum ꝓ meam.

Cõpeſco ſcis ſcui ſcitũ cere.i. refrenare cõponitur ex con ꝛ peſco ſcis qð nõ eſt in vſu. Quidam tñ dicunt ꝙ cõpeſco ẽ cõpoſitum ex cõ ꝛ pede ꝛ capio:vel a cõ ꝛ paciſcoꝛ vel a cõ ꝛ paco as.vñ compeſco ſcis q̃ſi facio pacem.alij a cõ ꝛ paſco ſcis ꝛ eſt tractũ ab equis:q̃ quꝫ paſcunt̃:cogunt̃ ligant̃ ꝛ coercent̃ pedibus. Sꝫ illud ſupinum cõpeſcitum non ẽ in frequenti vſu ſm quoſdam.

Cõpeto tis ex cõ ꝛ peto ꝛ hꝫ pꝛeteritũ ꝛ ſupinuꝫ ad modũ quarte ꝯiugatõis. Et eſt ꝯpetere ſimul petere vel ꝯuenire:cõgruere. A cõpeto aũt ꝓ cõuenire deriuat̃ cõpetẽs nomẽ oĩs ge.i.cõueniens ꝛ ꝯparatur ꝯpetens tioꝛ ſim⁹. vñ competenter tius tiſſime aduer. ꝛ hec competentia tie: ꝛ componit̃ vt excompetẽs ꝛ eſt neu.ge.competo ꝓ ꝯuenire: ꝛ ſm hoc facit ex ſe iꝑſonale ꝯpetit. Sꝫ ĩ alijs ſignificationibus eſt actiuum.

Cõpilo.a pilus ꝓ capillo dicit̃ pilo las.i.pilos auferre. qð cõponit̃ cuꝫ con: ꝛ dicitur ꝯpilo las.i.ſimul pilare: ꝛ coꝛ. pi in iſta ſignificatõe:ſicut ꝛ pilus. Itẽ a pila ꝓ inſtrumẽto terendi deriuat̃ pilo las:qð cõponitur cũ con: ꝛ dicit̃ cõpilo las.i.contundere vel rapere:furari:expoliare. Horati⁹ in ſermone: Ne te ꝯpilent fugiẽtes:quid iuuat hoꝝ. Pꝛopꝛie quideꝫ ꝯpilare eſt aliena dicta ſuis intermiſcẽ ꝛ hinc hic cõpilatoꝛ toꝛis:qui aliena dicta ſuis ꝑmiſcet: ſicut ſolent pigmentarij in pila diuerſa mixta ꝯtundere. vñ Hoꝛa.in ſermone: Ne me criſpini ſcrinia ꝯpilaſſe putes. ꝛ in hac ſignificatõe ꝓdu.pi ſm hug.vel ꝯponit̃ cõpilo a cõ ꝛ pilũ.vñ dicit magiſter Bene. Compilo.i.cuꝫ pilo frango ſeu fodio: ꝓdu.penul. ꝛ ꝯponit̃ ab eo quod ẽ pilum.vñ Hoꝛa. Ne te cõpilent fugientes quid iuuat hoꝛum.i.ne te confodiant. Pap.dicit etiaꝫ: Compilatoꝛ qui aliena dictis ſuis permiſcet.vide in pilo las. Compilo ergo a pilus coꝛ.penul.compilo las a pila vel a pilum eam ꝓdu.vñ verſus: Compilo tollo pilas:compilo ſcripta libꝛoꝛum.

Compingo. Pango.i.iungo vel ĩpello componitur cũ cõ: ꝛ mutata a in i dicit̃ ꝯpingo gis cõpegi pactuꝫ.i.impellẽ vel ꝯiungere:ꝯglutinare:cõfoꝛtare.vñ in Job.x. Oſſib⁹ ꝛ neruis cõpegiſti me. Item cõpingo poteſt componi a cõ ꝛ pigo gis. ꝛ dr̃ ꝯpingo gis pinxi ctũ ere.i.ſil̃ pingere.

Compitũ.a cõpeto tis dicit̃ hoc compitũ ti:collectio pluriuꝫ viarũ.ſ.loc⁹ vbi plures vie ſe competunt ꝛ ꝯueniunt: ſicut eſt biuium triuium ꝛ quadriuium.vel cõponitur a con ꝛ pital quod eſt via.vnð hic ꝛ hec compitalis ꝛ hoc le: ꝛ coꝛ.penul.compitum.

Complectoꝛ.plecto ꝯponitur cũ con: ꝛ dicitur complectoꝛ eris v̓bum cõe oliꝫ:nunc deponens. ꝛ eſt complecti ſiml̃ vtriſq; bꝛachijs cingere.vnde hic complexus xus xui. Et cõplexim aduer. ꝛ hec cõplexio actus cõplectendi:vel q̄dam argumentatio q̄ vndiq; cõplectit̃ aduerſariuꝫ: ꝛ h̃ a latinis dicitur cõplexio vel coꝛnutus ſyllogiſm⁹: a grecis dileuma. ꝛ cõplexio dicitur natura vel diſpoſitio.vñ hic ꝛ hec cõplexionalis ꝛ hoc le: ꝛ ꝯplexionalit̃ aduer.et hec complexionalitas tatis: ꝛ cõplexionatus ta tum:cõplexione participans vel diſpoſitus. Item complex⁹ accipitur in paſſiua ſignificatione.i.coniunctus vel cõpoſitus:vt ſermo cõplexus dicitur conſtans ex dictiõibus.ſ. oꝛatio ꝛ cõpoſitio. ꝛ cõponit̃ vt incõplexus xa xum. Itẽ a cõplectoꝛ dicit̃ ꝯplexoꝛ aris frequẽ. De noĩbus cõplexiuis dixi in tertia ꝑte in ca.de ſpẽbus noĩum.

Cõplex.a cõplico as dicit̃ hic ꝛ h̃ ꝛ h̃ cõplex cis.i.in malo cõſentiẽs:alteri⁹ dolo ſimul cõſentiẽs. Pꝛoꝑe quidẽ cõplex eſt qui aliquo peccato vel crimine ẽ alteri ĩplicitus Ad malũ ſemꝑ:ad bonũ nunq̃ꝫ dicim⁹ cõplex.

Complexio onis:act⁹ cõplectendi.vide ĩ ꝯplectoꝛ eris. Itẽ complexio ẽ quidam coloꝛ rhetoꝛicus de quo ſ̃ dixi in quarta parte in ca.de coloꝛibus rhetoꝛicis.

Complexus xa xum:in cõplectoꝛ teris vide.

Complicitas tatis fe.ge.i.cõcoꝛs int̃ duos vel plures doloſitas:in malo cõſenſus. Et foꝛmat̃ a cõplex cis ci:addita tas fit complicitas.

Cõplico cas plicui citũ. Inuenit̃ etiã cõplicaui ꝛ cõplicatũ maxie apð antiquos: ꝛ ẽ cõplicare ſil̃ plicare.et cõponitur ex cõ ꝛ plico as.verbale tñ retinet a vt ꝯplicatio. De hoc vide in plico cas: ꝛ coꝛ.pli penul.cõplico.

Cõplodo dis ploſi ſum:ex con ꝛ plodo dis ꝛ eſt cõplodere ſimul plodere:vel inſimul repcutere: claudere man⁹. et ponit̃ ſimpl̃r ꝓ cõiungere vel concutere. Judi.vij. Ceperunt buccinis clangere ꝛ cõplodere inter ſe lagenas. ꝛ ꝓdu.plo.vide in plaudo dis.

Cõploſus ſa ſum.i.cõcuſſus vel cõiunctus a complodo is ꝛ ꝓdu.plo. ꝛ ſcribitur per vnum s.

Cõpluo pluis pluui vel plui ꝑ ſyncopã.i.pluuia irrigo: ꝛ ẽ verbum actiuũ ꝛ cõpo. a cõ ꝛ pluo. vñ cõplutio onis:et cõpluoꝛ eris in paſſiuo.vñ cõplut⁹ ta tum:penul.ꝓduc. Amos.iiij.ca. Pars vna compluta eſt: ꝛ pars ſuꝑ quaꝫ non pluit aruit.

Complutus ta tum:in compluo vide.

Compluuiũ uij loc⁹ ad quẽ multe pluuie cõfluunt vel cõpluunt.et dicitur a compluo pluis.

Cõpono nis poſui poſitũ ex con ꝛ pono nis: ꝛ eſt cõponẽ ſimul ponere vel ſepelire vel cõſtituere vel oꝛnare.vñ ꝛ dicit̃ vox cõpoſita.i.oꝛnata: ꝛ elemẽtarijs ſonis diſtĩcta ſm hug. Inuenit̃ etiã cõpono in alijs ſignificatõibus ſicut cõtinetur in his verſibus: Componit:ſepelit: cõiũgit fingit: ꝛ oꝛnat. Inſtruit infoꝛmat pacificare ſolet.

Compos potis.i.cõpetens aſſecutoꝛ ſui voti cui oĩa ſuccedunt ad votum: ꝛ eſt cõis ge.declinatione: ꝛ cõſtructõe eſt omnis ge.vñ Boetius: Conſtat eternum bonum eẽ ſui compos. De hoc dixi ſupꝛa in tertia parte in capi.de oĩ genere: ꝛ cor.penul.cõpos in obliquis.

Compotio tis tiui tire.i.inueſtire:vt Mando vobis vt cõ-

potiatis cū ꝑbenda ſua. ⁊ deriuatur a compos.

C ompotiſta ſte: vide in compotus.

C ompoto tas taui tare. i. ſimul potare: ⁊ ē potare luxurie bibere nō nature. ⁊ ꝓdu. po. inde hic cōpotoꝛ toꝛis: ⁊ hec cōpotrix cis. vñ dicit Pap. Cōpotatoꝛ vel compotatrix ſimul potās. vel cōpotatoꝛ a cōpoto tas. i. ſimul bibere vltra modū.

C ompotrix vel cōpotatrix. vide in cōpoto. ⁊ ꝓdu. penul. naturaliter.

C ompotꝰ. a cōputo tas vel a cōputatoꝛ toꝛis dicit̄ cōpotus ti. i. numeratio vel numeri aſſigtio: vel doctrinalis ars. Antiqui tñ dicebant cōputꝰ ſicut exigit deriuatio: qḋ nos abhoꝛꝛemꝰ ꝓpter vocis abſonantiam. vñ hic ⁊ hec cōpotiſta ſte: qui docet cōpotū: vel qui vacat cōpoto. ⁊ coꝛ. po cōpotus vbiq̄.

C ōpꝛehēdo dis di ſum cōpꝛehēdere. i. ſimul pꝛehendere: ſimul capere. ⁊ cōponit̄ ex cū ⁊ ꝑhendo dis: qḋ eſt idē qḋ pꝛēdo dis. vide in ꝑhendo dis.

C ōpꝛendo dis di compꝑhenſū: idē eſt qḋ cōpꝛehendere. ⁊ cōponit̄ a con ⁊ pꝛendo dis. vide in pꝛēdo dis.

C omptꝰ ta tū. i. oꝛnatꝰ: planatus: a como comis. Oui. epi. Sint ꝓcul a nobis iuuenes vt femina cōpti. ⁊ compat̄ vt cōptus tioꝛ tiſſimꝰ. vñ compte tiꝰ tiſſime aduer.

C ōpunctꝰ. a cōpungo gis dicit̄ cōpunctꝰ ta tū: ⁊ a gtō cōpuncti addita o fit cōpunctio onis: ⁊ eſt cōpunctio peccatoꝝ ſuoꝝ cū meroꝛe recoꝛdatio.

C ōpungo gis gere. i. ſimul cōmouerere: peccatoꝝ ſuoꝝ reminiſci: cōtriſtari. vide etiā in pungo gis.

C ōputo tas taui tare penul. coꝛ. i. cōnumerare: ſimul putare. vñ hic cōputatoꝛ toris: ⁊ cōputatoꝛiꝰ ria riū. vide etiā in puto tas.

C on ꝑpoſitio ſcribit̄ ꝑ o ⁊ n: ⁊ nūq̄ inuenit̄ in appoſitione ſed in compoſitiōe tm̄: ſicut di: dis: re: ſe: an: ⁊ mutat qn̄q̄ n in m: maxime ſequente b: vt cōburo: m: vt committo: p: vt cōpono. Itē con in cōpoſitiōe qn̄q̄ perdit n ſequente vocali: vt coeo is cā euphonie: ſicut dixi ſupꝛa in ꝑma ꝑte vbi egi de ſyllaba: in. c. de n. Inuenit̄ autē cū ſcriptū ꝑ u ⁊ m: ⁊ venit ſolū ꝑ appoſitionē: ⁊ hꝰ intelligo ꝑ ſe: vt dicā in ſuo loco.

C onamen inis ge. neu. niſus: tētatio: a conoꝛ aris: ⁊ ꝓdu. penul. in ntō: ſed in obliq̄s eā coꝛꝛi.

C onatꝰ tus tui maſ. ge. ⁊ adiectiue conatꝰ ta tum. i. niſus tētatus: a conoꝛ aris qḋ eſt amitti attētari.

C oncha. a cauo uas dicit̄ hec concha che: qꝛ ſit caua: vel qꝛ deficiēte luna cauat̄. i. euacuat̄. ⁊ inuenit̄ cōcha pro quodā terreo vaſe: ⁊ ꝓ teſte cuiſdā piſcis: ⁊ ꝓ ipſo piſce qn̄q̄ inuenit̄. Itē nota eſſe multa genera cōcharū int̄ q̄s margaritifere habent̄: que ⁊ coclee dicunt̄: in quaꝝ carne ꝑcioſus calculꝰ ſolidat̄: ⁊ dicūt ꝙ nocturno tempoꝛe litoꝛa appetūt: ⁊ ex celeſti roꝛe margaritas cōcipiunt. vñ ⁊ coclee vocant̄. Itē cōcha generaliter appellatur oīs piſcis teſtā habēs. vide in margarita.

C oncaleo les lui. i. ſimul calere: ex cō ⁊ caleo. Pſal. Concalcauit coꝛ meum intra me.

C oncendo dis di cōcendere. i. ſimul cādere: ex con ⁊ candeo candes.

C ōcenturio rias: vide in centurio rias.

C oncentꝰ tus tui. i. cōuenientia ⁊ cōcoꝛdantia ⁊ ꝓpꝛie in cantu. ⁊ dicit̄ a cōcino nis ſm Hu. Pap. vo dicit: Concentꝰ cantus mixtꝰ. i. ſymphonia: a cōcino. Concentus etiā celi dr̄ a quibuſdā eſſe. i. cōſonātia planetarū. Concentꝰ etiā dicit̄ cantus ꝯtinuus ⁊ laus bonoꝝ. vñ Iob xxxviij. Concētus celi quis doꝛmire facit.

C ōceptaculū li: locꝰ ꝯceptionis: a cōcepto tas.

C ōceptio q̄ſi ſimul captio: ⁊ eſt ꝯceptio quedā ſpecies allothece: q̄ alio noīe dicit̄ ſylenſis: de q̄ dixi in q̄rta ꝑte vbi egi de allotheca ſm Priſ. in. c. de ſylenſi. Pap. vo ſic dicit: Conceptꝰ ſuſceptꝰ conceptiōes cū aliquid certū mēte cōcipimꝰ: vt ſi pares iūgant̄ numero pari: par quoq̄ fit numerꝰ pꝛoductꝰ.

C ōcepto tas frequē. ꝯcipere a ꝯcipio ꝯceptum tu: u in o.

C onceſſio ē apud rhetoꝛes: qū reꝰ nō id quod factū ē defendit: ſed vt ignoſcat̄ poſtulat.

C ōcidentia tie: q̄ſi ſimul cadentia: vt cōcidentia generū ē qū diuerſa genera ſimul cadunt in eadē voce. ⁊ dicit̄ a cōcido dis.

C oncido dis cidi cōcidere. i. ſimul cadere: a cō ⁊ cado dis ⁊ caret ſup. ⁊ coꝛ. ci. Gen. iiij. Cōcidit vultꝰ eius. Itē cōcido dis di cōcidere. i. ſimul cedere: ⁊ tūc cōponit̄ a con a cedo dis di: ⁊ ꝓdu. ci vbiq̄. Iob. xvj. Cōcidit me vulnere ſuper vulnꝰ.

C oncieo. cieo vel cio cōponit̄ cum con: ⁊ dr̄ cōcieo es iui itū: ⁊ cōcio is iui itū. i. cōmouere: vel cōuocare: ⁊ ꝓdu. penul. cōcitū qn̄ venit a cōcio is: ſed qn̄ venit a cōcieo es coꝛ. vide in cieo cies iui itū.

C ōcile. a concha dicit̄ hꝰ cōcile lis: vel cōciliū. i. piſcis q̄ latitat in cōcha: de cuiꝰ ſanguine tingit̄ lana: ⁊ fit purpura. vñ ⁊ qn̄q̄ ponit̄ ꝓ tali tinctura. qn̄q̄ ꝓ vitijs q̄ coinquināt ⁊ tingūt ⁊ inficiunt ad modū illiꝰ tincture. qn̄q̄ ꝓ inq̄natis ⁊ ſoꝛdidis ⁊ tinctis tinctura vitioꝝ. vñ Iuuenalis ꝓ vitijs vel vitioſis illud ponens ait: Hoꝝ ego nō fugiā cōcilia. ⁊ ꝓdu. ci.

C oncilegꝰ gi maſ. ge. q̄ concilia legit. i. colligit. ⁊ cōponit̄ a concile ⁊ lego gis: ⁊ coꝛ. le.

C onciliabulū li dicit̄ a cōciliū quaſi cōſiliabulū: vel locꝰ in quo accipimꝰ cōſilia: vel locꝰ in quo multi hoīes ſūt ſui iuris.

C oncilo. a conciliū dicit̄ cōcilio as aui: amicū ⁊ ꝯcoꝛdem facere: ad integritatē reuocare: ꝯiūgere: ſociare trāſlatiue: q̄ſi cilia ꝯiūgere. Et nota ꝙ maioꝛes minoꝛibꝰ cōciliāt̄: ⁊ nō ecōuerſo. ⁊ cōponit̄: vt recōcilio as: Cōciliāt̄ noui amici: recōciliant̄ veteres. Itē ꝯciliamur deo qn̄ ꝑmo a gentilitate ꝯuertimur. recōciliamur qn̄ pꝰ pcm̄ penitēdo regredimur. ⁊ ē ꝯcilio actiuū cū ſuis ꝯpoſitis.

C onciliū lij cōponit̄ ex cō ⁊ ciliū quadā ſilitudine cilioꝝ qꝛ ſicut cilij iungunt̄ qū oculi q̄ſcere cupiūt: ita quoq̄ cōcoꝛditer iūgunt̄ hoīes in ꝯcilio: ⁊ ē tractū a romano moꝛe. tp̄e enī quo cauſe agebāt̄ ꝯueniebāt oēs in vnū: ⁊ cōi intentiōe tractabāt. vñ ⁊ cōciliū a cōi intētiōe ⁊ a cōi ꝯuentiōe dictū ē q̄ſi cōſiliū vel quaſi cōcidiū.

C ōcinno as aui are. i. cōmiſcere: cōponere: oꝛdinare: ꝑparare. vñ Pꝛopheta: Lingua tua cōcinnabat dolos. i. cōmiſcebat: cōponebat. Itē Pꝛouer. xij. Qui aūt teſtis eſt repētinꝰ ꝯcinat linguā mēdacij. ⁊ deriuat̄ a cōcinnꝰ ni.

C oncinnꝰ ni. a cō ⁊ cinnꝰ cōponit̄ cōcinnus na nū ꝯcoꝛs: affabilis: benignꝰ: in quo moꝛes cōcoꝛditer cōmixti et poſiti ſūt. ⁊ compatur: vt cōcinnioꝛ niſſimꝰ. vñ cōcinne niꝰ niſſime aduer. ⁊ hec cōcinnitas tatis: cōcoꝛdia: congruitas. ⁊ ꝑ cōpoſitionē incōcinnꝰ. vel ſm quoſdā concinnꝰ cōponit̄ a cō ⁊ cignꝰ: ⁊ concoꝛs ⁊ cōſonans: ſicut cantꝰ cignoꝝ.

C oncino is cōcinui cōcentū. i. ſimul vel cōcoꝛditer canere cū alio cōuenire: ex cō ⁊ cano is: ⁊ coꝛ. ci.

C oncio cis ciui citū. i. cōmouere: vel cōuocare. vñ hec cōcio onis. i. cōuocatio. vide in cōcieo.

C ōcionabulū. a cōcionoꝛ aris dicit̄ hꝰ concionabulū li. i. cōciliū vel locꝰ cōcilioꝝ. vñ in decretis Innocētij pape Si ſtatim cederes de tuo peſſimo cōcionabulo.

C ōcionoꝛ aris natꝰnari quaſi ppłꝫ alloqui: ꝯuētū facere
et dicitur a cōcio onis qđ eſt cōuocatio.

C ōcipio pis cepi ptū: ex cō ⁊ capio. ⁊ eſt ꝯcipe ſimul cape
vnde ⁊ mulier dicit᷑ cōcipe quando ſperma viri cū ſuo
ꝯcapit᷑ ⁊ cōcreſcit. Cōcipere etiā inuenit᷑ ꝓ mēte vel in
mēte ꝯcipe vel intelligere. vnde verſus: Cōcipit hoc mē
te mulier ſed cōcipit aluo.

C ōcipiones. a cōcipio pis dicit᷑ hec ꝯcipio onis. ⁊ ſunt cō
cipiones q̄dam ſtelle: que ꝯcipiētibꝰ aptāt᷑ ⁊ fauent.

C ōciſio onis fe. ge. penul. ꝓdu. quaſi ſimul ceſio: a cōcido
dis. Phil. iij. Uidete conciſionem.

C ōcitariū rij. i. donuꝫ imperatoꝛis a concito as: qꝛ excitat
animos militum ad obediendum ei.

C ōclaſſo as verbū neutꝝ. i. cōclamare: cōboare: vel naueſ
cōiugere: ꝯgregare. Et componitur a cō ⁊ claſſitum.

C ōclauis. a cō ⁊ clauis cōponit᷑ hoc ꝯclauis uis: ablatiuo
ab hoc ꝯclaue ⁊ hoc ꝯclaue uis: abltō ab hoc ꝯclaui dr̄
.i. cella vel thalamꝰ: camera ſecreta ſub claue domꝰ alte
riꝰ clauſa: vł q̄ ſub multis clauibꝰ ꝯtinet᷑ ⁊ ad quā ꝑ mł
tas claues venit᷑. Unde in. iiij. li. Reg. cap̄. vj. dr̄: Helize
us ꝓpħa q̄ ē ī iſrael indicat regi iſrael oīa v̄ba q̄ locutꝰ
fueris ī ꝯclaui tuo. Itē. ij. Reg. cap̄. iiij. Ille doꝛmiebat
ſuꝑ lectum ſuum in conclaui ⁊ ꝓducit penul.

C ōclino. a cō ⁊ clino as componitur conclino as. i. ſimul
clinare penul. ꝓdu. vnde hic ⁊ hec conclinis ⁊ hoc ne
⁊ conclinus na nū.

C ōcoꝛdia die. a cōcoꝛs. i. cōuenientia cū alio pacificatio.
Itē ꝯcoꝛdia eſt coloꝛ rhetoꝛicꝰ de quo dixi in. iiij. ꝑte in
ca. de coloꝛibus rhetoꝛicis. vide etiam in pax cis.

C ōcoꝛdo das daui dare v̄bum neu. abſolutū ⁊ dicitur a
cōcoꝛs dis: ſm hug. Pap̄. v̄o dic̄: Concoꝛdare: conueni
re: vnius oꝛdinis fieri: cōcoꝛdo ⁊ concoꝛdoꝛ inuenitur.

C ōcoꝛs. Coꝛ cōponit᷑ cū cō: ⁊ dr̄ hic ⁊ hec ⁊ hoc concoꝛs
dis omīs ge. quaſi vnius ⁊ eiuſdem coꝛdis. vnde cōcoꝛ
diter aduer. ⁊ hec cōcoꝛdia: a quo ꝯcoꝛdioſus ſa ſum.

C ōcremo mas maui: a cō ⁊ cremo mas. ⁊ eſt concrema
re ſimul cremare: ⁊ coꝛ. cre.

C ōcretus. a cōcreſco ſcis dr̄ concretus ta tū ꝑticipiū: co
agulatus vel cōmixtus creſcendo vel ſimul cretus. vñ
concretim aduer. i. coagulatim: conglobatim ſm hug.
vel poteſt dici ꝯcretus a ꝯcerno. vnde dic̄ Pap̄. Cōcre
tus a concerno. i. coniunctus conglobatus.

C ōcuba be ge. cō. penul. coꝛ. q̄ vel que cum alio cumbit
vel cubat a concubo bas: vel a concumbo bis.

C ōcubina. a concubo bas: vel a concumbo bis dicit᷑ hec
concubina ne q̄ ad vſum veneris nō legitīe tenet᷑. vnđ
hec cōcubinula le dimi. ⁊ hic ⁊ hec concubinalis ⁊ hoc
le: ⁊ cōcubinariꝰ ria riū in eodem ſenſu: quod ad concu
binā ꝑtinꝫ. ⁊ hic concubinatus tus tui: talis ꝓpꝛietas.

C ōchula. a concha dicit᷑ hec cōchula le dimi. ꝑua cōcha ⁊
cōchula dicit᷑ quedā mēſura q̄ dꝛagma ⁊ dimidia ē.

C ōculco as aui are. i. ſił calcare: ſuꝑare: ex cō ⁊ calco cas.

C ōcupiſcētia tie. vide in cōcupiſco ſcis.

C ōcupiſco ſcis v̄bū inchoatiuū a ꝯcupio pis: a quo hͤ ⁊ hͤ
⁊ hoc cōcupiſcēs tis: ⁊ cōparat᷑. ⁊ inde ꝯcupiſcenter ⁊ hͤ
cōcupiſcētia tie. Et ſcias ꝙ v̄ba inchoatiua carēt p̄teritis
vt fernueſco: niſi foꝛte aſciſco ⁊ concupiſco q̄ modo nō ſi
gnificāt inchoatōem. vñ habēt p̄terita ſuoꝝ p̄mitiuoꝝ
.ſ. aſciui ⁊ cōcupiui. ⁊ valet tm̄ nunc cōcupiſco q̄ꝫ cu
pio. vnde cōcupiſcētia non cōcupientia.

C ōcurrens ſm ꝙ ſumit᷑ a cōpotiſtis ē ſupcreſcentia vniꝰ
diei vel pluriuꝫ ſupꝛa q̄nquagintaduas ſeptimanas. vel
plurium iō dixi qꝛ in anno biſextili ſupercreſcunt duo
dies: in reliquis v̄o annis vnus tm̄. vñ verſus: Hebdo
made decies quine numerant᷑ in āno. Atꝙ due poſt q̄s
lux vna dueue ſuperſunt. Et ab illo incremento oꝛiginē
habent cōcurrentes. alij poſtea foꝛmant᷑. vno addito: ſic
tamē ꝙ ſeptenarium numerū non excedant. vñ ſcias ꝙ
p̄mus annus cicli ſolaris habet vnum ꝓ cōcurrente. ſe
cūdus habet duos: tertius habet tres. quartus hꝫ quat
tuoꝛ: quintus ſex ꝓpter biſextilem. ſextus habet ſeptem
ſeptimꝰ habet vnuꝫ. ⁊ ſic ꝓcedendo vſꝙ ad. xxviij. ānos
inuenitur ꝙ poſtea reuertitur ad caput ꝓcedendo ꝑ oꝛ
dinem ſicut pꝛius. vnde ⁊ appellatur ciclus ſolaris ſiue
cōcurrentiū. Si aūt vis ſcire quotus ſit annus cōcurrē
tium adde annis domini nouem annos: ⁊ a totali ſūma
ſubtrahe. xxviij. quotiēs poteris ⁊ quottus ſit annꝰ cicli
ſolaris: qđ reſiduū fuerit demonſtrabit. ⁊ ſi nihil reman
ſerit vltimus annus erit. Poteſt etiam ſciri cōcurrens ꝑ
hos verſus: A ſex. b. v. c. iiij. e. ij. d. iij. Primus concurrēs
f: ſeptimus eſt g. Hoc eſt dicere: quando a eſt littera do
minicalis tunc eſt ſextus concurrens: ⁊ qñ b eſt domini
calis littera tunc eſt quintus concurrens: ⁊ ſic de ceteris
Que autē ſit littera dominicalis omni anno patebit ī pa
ſca ſiue in opere paſcali quod feci.

C onchus chi maſ. ge. quidam lapis qui in concha reperit᷑
⁊ dicit᷑ a concha che.

C ondicio onis fe. ge. componit᷑ a con ⁊ dicio onis quod ē
poteſtas. ⁊ eſt cōditio lex vel pactū: ⁊ tunc ſcribit᷑ condi
cio per ſolū c: ſic̄ ⁊ dicio. Inuenit᷑ etiā cōditio ꝑ t ſolam
.i. cōſtitutio: ⁊ tunc eſt v̄bale huiꝰ verbi condo dis didi
ditū. Itē a cōdico is xi ctū: deriuat᷑ hec ꝯdicio oniſ ⁊ ſub
trahit᷑ t: ⁊ ſcribit᷑ ꝑ ſolam c: ⁊ ſunt condiciōes ꝓpꝛie teſti
um a cōdicendo quaſi ꝯdictiones: qꝛ ibi nō tm̄ vnus te
ſtis iurat ſed plures. Nam in oꝛe duoꝝ vel triuꝫ ſtat oē
verbū. vel cōdictiōes qꝛ inter ſe cōueniat ſermo teſtiū.
quaſi cōdictiones ſm hug. Pap. dic̄: Conditio ꝯuentō
poteſtas: foꝛtuna: caſus: exitus. ⁊ coꝛ. di condicio. vñ in
auroꝛa dicit᷑: Diſſipat cōditio diſſimiliſꝙ modus.

C ondicionalis. a cōditio dicit᷑ hic ⁊ hec condicionalis ⁊ hͤ
le: ⁊ inde condicionaliter aduer. vide ne decipiaris in oꝛ
thographia huiꝰ dictōis cōditionalis: qꝛ pōt ſcribi ꝑ c:
vel ꝑ t: ſic̄ ⁊ cōditio a quo venit: ſic̄ in cōdicio pꝫ.

C ōdico is ſimul dicere: ſtatuere: decernere: ſpondere. vbi
non v̄nꝰ ſꝫ plures dicunt: vbi vnus plura dicit: ⁊ compo
nit᷑ ex con ⁊ dico is: ⁊ ꝓdu. ci.

C ondilomata te fe. ge. quoddā genꝰ glandiū: inſtar nodo
rum minutoꝛum: ⁊ dicit᷑ a cōdilus dili.

C ondilomaticꝰ. a condilus li dicit᷑ cōdilomaticꝰ ca cum. i.
nodoſus: puſtuloſus. vñ condilomatica paſſio dicit᷑ ma
nuum nodoſitas vel etiam alioꝛum membꝛoꝝ que ple
na ſunt puſtulis.

C ondilus. a condo is dicit᷑ hic condilus li. i. nodus ⁊ pꝛeci
pue q̄ apparet ī articulis digitoꝝ pugno clauſo: quo ſo
lemus qñꝙ capita pueroꝝ ꝑcutere ludendo: ⁊ maxiāꝫ
leſionē inferre. vñ Martia. capella. Ictibꝰ crebꝛis v̄ticē
cōplicatiſꝙ in cōdilos digitis vulnerabat.

C ondio dis diui ditum dire: quarte cōiugatōis ⁊ ſimplex
.i. ſapoꝛare: dulcoꝛare: ⁊ eſt verbum actiuū. inde hoc ꝯdi
mentū ti: vel poteſt deriuari condio a condus di: qđ eſt
genꝰ ciphi ⁊ ꝑ ſilitudinē coꝛpa moꝛtuoꝝ condiri dicunt᷑
quando ſp̄ebꝰ aromaticis inungunt᷑. Geñ. l. Pꝛecepitꝙ
ſeruis ſuis medicis vt aromatibꝰ condirēt patrem.

C onditio onis a ꝯdo dis ditū. vide in condicio onis.

C onditoꝛ toꝛis maſ. ge. deriuat᷑ a condio iui dire ditū: ⁊ ſic
ꝓdu. penul. vel pōt deriuari a condo dis dere ditū: ⁊ ſic
penul. coꝛ. vñ conditoꝛ alme ſiderum. i. actoꝛ factoꝛ. vñ
v̄ſus: Conditoꝛ abſcondit: conditoꝛ fercula condit.

Conditur quarte cõiugatõis a cõdio dis iui:penul.ꝓduc. ſed cõditur tertie cõiugatõis a cõdio dis.i.facere:ꝯſtruere.ꝛ etiã ꝑ abſcõdere poniṫ coꝛ.penul.vñ quidam: Cõdiṫ vrbs:cõdiṫ olus:ſʒ cõditur auꝝ.

Conditus ta tum.a condio dis condidi conditũ coꝛ.penl'. ꝛ ſic ſumiṫ Geñ.xlix.ibi:Et lia cõdita iacet. Item cõdit⁹ ta tum:a condio dis diui itũ ꝓdu.penul.ꝛ ſic ſumiṫ Gene.l.Et conditus aromatibus repoſitus eſt in loculo.Et coll'.iij.Sermo noſter ſemꝑ ſit ſale conditus.

Condo dis didi ditũ.i.facere:edificare.ꝯſtruere:ꝯſtituere. ꝛ poniṫ qñq; ꝑ ſuo cõpoſito.ſ.ꝑ abſcõdere.Condo cõponiṫ vt abſcondo is:recõdo dis.Et eſt cõpoſitum condo dis:a con ꝛ do das:ꝛ coꝛ.in ſupino penulti. ſiue di.vide in do das.

Condoliũ lij neu.ge.i.anulus:a condo dis.

Cõdo onis maſ.ge.i.gladiatoꝛ a condo dis.

Condono as aui.i.ſimul donare:ignoſcere:remittẽ:concedere.ꝛ componitur ex con ꝛ dono ꝛ ꝓdu.do.

Conduco cis xi ctũ.conducere ex cõ ꝛ duco cis:ꝛ eſt cõducere ſimul ducere:aliquib⁹ ducatũ pbere:mercede cõſtituta aliqͩd ducere.vñ verſus: Cõducit pciũ tradens ꝑbẽſq; ducatũ.Qui capit ille locat:conducit q̄ pcium dat

Cõduplicatio eſt quidam coloꝛ rhetoric⁹ de quo dixi ſ̄ in quarta parte:in ca.de coloꝛib⁹ rhetoꝛicis.

Cõdus di maſ.ge.quoddã gen⁹ ciphi a cõdo dis.vel ſcðm Pap.condus ciph⁹ patera poculum.

Coneſtabulari⁹:ſtabulari⁹ ꝯponiṫ cuʒ cõ ꝛ diciṫ hic ꝯſtabulari⁹ rij:quod frequenti⁹ inueniṫ cõeſtabulari⁹ rij:ꝛ deſignat dignitatẽ ſiue officiũ.vñ hec cõeſtabularia rie eius vxoꝛ vel dignitas.

Confect⁹ ta tũ.a cõficio cis feci fectũ quod īueniṫ in ſex ſignificatõib⁹.vide in cõficio. Pap.ſic dicit: Cõfecta debilitata: īmīnuta:exinanita:ſʒ poteſt ſignificare ſex: ſicut ꝛ ſuum verbum.

Cõfeduſtus ta tuʒ.a cõfedero ras.i.in eodẽ federe cuʒ alio ꝯiunctus.ſ.ſocius:ꝯſoꝛs:cõmanipularius:cõſodalis:collateralis:cõcomes:collega:cõſocius:cõtubernio:cõcubinarius:cõuictuari⁹:collaterenſis.

Confertio tis titũ.ex con ꝛ fartio tis:ꝛ ẽ confertire: cõſpiſſare:conſtipare:replere:conflare: in vnum colligere:cõmouere : ſimul fartire.

Confero confers tuli ferre collatũ.ex con ꝛ fero:ꝛ ẽ cõferre ſimul ferre vel cõmiſcere.vñ ꝛ conferre diciṫ pugnare:diſputare. Nã ꝛ qui pugnãt brachia cõferunt:ſic qui diſputãt v̓ba:ꝛ ẽ cõferre ſil' erogare:ꝛ ẽ conferre q̄ſi ꝯparare:ꝯgregare.ſʒ bona conferunṫ: mala v̓o inferunṫ.

Cõfertus ta tuʒ.i.ſpiſſus:ꝯſtipat⁹:replet⁹:a cõfertio tis.Et cõparaṫ tioꝛ tiſſim⁹. Itẽ a cõfertio ꝯferto tas v̓bum fre. Pap.vo dicit: Cõferta in vnũ collecta:plena:cõpta:ꝯſociata. Luce.vj. Menſurã bonã ꝛ cõfertã coagitatã ꝛ ſupeffluentẽ dabũt in ſinũ veſtrum.

Cõfeſtiʒ aduer.q̄ſi cũ feſto:a cõ ꝛ feſtũ qð eſt lignũ ad qð tigna feſtinãt:ſicut.n.tigna feſtinant vt ſint cuʒ feſto: ſic ꝛ nos feſtinam⁹ vt qð facere volum⁹ ſine interuallo ſit cõfeſtim: quaſi ſtatim cũ pſentia ꝑtereuntis rei vel tpis vel cõfeſtim cõponiṫ a con ꝛ feſtino as:vel a con ꝛ ſtatī ſed prius dictum verius eſt.

Cõficio cis cõfeci ctũ ficere.ex cõ ꝛ facio cis:ꝛ ẽ cõficẽ idẽ qð ſimul facẽ. Itẽ conficere:finire:ꝑficere. Etiã cõficere .i.deſtituere:deficere.vbi enī eſt cõfectio multaꝝ rerum ibi multarum reꝝ eſt defectio:ꝛ cõficere.i.componere ſiue cõmiſcere:ꝛ ſm hoc ꝑtinʒ ad medicos qui multa cõmiſcent ad faciẽdas ſuas cõfectões:ꝛ conficere.i.vincẽ; vt vulgo diciṫ: Iſte cõfecit hoſtes in prelio: ꝛ hec ſignificatio ẽ tracta a precedente.vbi enī eſt hoſtiũ confectõ ibi multoꝝ cõmixtio. Item conficere.i.tingere:ſic ḡ conficere in ſex inuenitur ſignificatiõibus. Iteʒ conficere.i. conſecrare coꝛpus chriſti.

Confidens.a cõfido dis diciṫ confidens tis oīs ge.ꝛ comparaṫ.vñ confidenṫ tius tiſſime aduer.ꝛ hec confidẽtia tie:ꝛ accipitur in bono ꝛ in malo:vt Cõfidenter vel confidentia iſte loquiṫ.i.audacter pſumptīe:vel cũ audacia vel pſumptione ꝛ ꝓducit ſi.

Configo gis xi ctũ gere ſimul figere:ex con ꝛ figo gis.ꝛ ꝓdu.fi. Pſal. Confige timoꝛe tuo carnes meas.

Confinis.a con ꝛ finis ꝯponiṫ hic ꝛ hec cõfinis ꝛ hͦ ne:penul.ꝓdu.i.vicin⁹ eundem finem habens.vñ cõfiniṫ aduer.ꝛ hec cõfinitas tatis:ꝛ hoc cõfinium ambo ꝑ vicinitate:vel loc⁹ vbi fines duaꝝ terraꝝ cõueniunt.

Confio is iui ire ituʒ.i.efficere:ex con ꝛ fio ꝛ trãſit ad actiuã ſignificationẽ. Accipiṫ etiam confire in paſſiua ſignificatione.ſ.ꝑ effici ꝛ ꝓdu.i añ o fio.vide ī fio is.

Cõfirmatio ẽ vnũ de ſeptẽ ſacr̄is:de quo reqͥre in vngo.

Confitens tis ge.oīs a cõfiteoꝛ teris:ꝛ coꝛ.fi.

Confiteoꝛ teris feſſus ſuʒ:ex con ꝛ fateoꝛ cõponitur.vñ hͥ ꝯfeſſoꝛ ſoꝛis hec cõfeſſio onis:hic ꝛ hͤ ꝛ hͦ cõfitens ꝑticipium.et coꝛ.pdicta fi.vñ quidam: Confiteoꝛ ſponte fateoꝛ mea facta coacte.Et ſic ſcias ꝙ confeſſio eſt legitima coꝛam ſacerdote peccatoꝛũ declaratio.ꝛ diciṫ ꝯfeſſio q̄ſi ſimul vel ex toto vel vndiq; faſſio.nã ille v̓e cõfiteṫ qui totum fatetur. Hic nota ꝙ ſeptem circũſtantie aſſignātur a tullio ꝛ a boetio.ſ.q̄s:quid:vbi:quib⁹:auxilijs: cur quomodo:qñ.Sed nunqͩd oīs circũſtãtia ẽ confitenda Ad hoc dicunt quidam ꝙ oẽs circũſtantias q̄ aliquam notabilẽ q̄ntitatẽ peccato addunt confiteri neceſſitatꝭ ẽ ſi memoꝛie occurrant. Alij v̓o dicunt ꝙ non ſunt cõfitẽde de neceſſitate niſi circũſtantie que ad aliud gen⁹ peccati trahunt.ꝛ hoc ꝓbabili⁹ eſt:ſed attendendũ eſt que ad aliã ſpẽm moꝛtalis trahunt. Cuius rõ eſt:qꝛ venalia non ſunt de neceſſitate cõfeſſionis:ſʒ ſolum moꝛtalia q̄ q̄ntitateʒ infinitã quodãmodo habent:ꝛ qꝛ circũſtantie aggrauãtes q̄ aliam ſpẽm peccato non tribuũt:vel q̄ tribuũt quidẽ:ſʒ non moꝛtalis peccati:nõ ſunt de neceſſitate confeſſionis:tñ ea confiteri ꝑfectõnis eſt: ſicut ꝛ venialia. Item ſcias ꝙ ſacerdos debet ꝑſcrutari cõſcientiã peccatoꝛis in cõfeſſione q̄ſi medic⁹ vulnus ꝛ iudex cãꝫ: qꝛ frequẽter que ꝑ cõfuſione confitẽs taceret īterrogatus reuelat. Sʒ tñ in īterrogatiõib⁹ faciẽdis tria ſunt atẽdẽda. Primo vt quilibʒ peccatoꝛ īterrogeṫ de peccatꝭ q̄ conſueuerunt in hominib⁹ illi⁹ conditionis abũdare. Non enī opoꝛtʒ ꝙ a milite de peccato clericoꝝ queraṫ: aut religioſoꝝ aut econuerſo. Scðo vt non fiat explicita interrogatio de peccatis:niſi de illis que oībus manifeſta ſunt.de alijs v̓o adinuentionib⁹ peccatoꝝ:ita debʒ a longinquo fieri interrogatio:vt ſi cõmiſit dicat:ꝛ ſi non cõmiſit nõ addiſcat. Tertio vt de peccatis ꝑcipue carnalib⁹ nõ deſcẽdat nimis ad particulares circũſtãtias: qꝛ huiuſmodi delectabilia q̄nto magis in ſpāli ꝯſiderentur magis cõcupiſcentiam nata ſunt mouere:vt diciṫ in.iij. Ethi.et ideo pōt cõtingere vt ꝯfeſſoꝛ talia querẽs ꝛ ſibi ꝛ cõfitenti noceat.et ſic q̄nq; deficiunt in ſuo ſcrutinio iniquitates ſcrutantes ſʒ illud Dauidici: Defecerũt ſcrutantes ſcrutinio. Uolo etiã te ſcire ꝙ homo in cõfeſſiõe dʒ famã alteri⁹ cuſtodire q̄ntuncũq; poteſt:ſʒ ſuã cõſciẽtiã magis debʒ purgare.ꝛ ideo ſi circũſtantia q̄ ducͭ ad cognitionẽ ꝑſone ſit de neceſſitate cõfeſſionis ſm regulam datam:tunc debet confiteri occultando perſonam q̄ntum poteſt. Si autẽ non ſit de neceſſitate cõfeſſionis

debꝫ dimittere ne peccatū alterius ꝓdat. Debꝫ autem quiſqꝫ ſaltem ſemel in anno ꝓprio confiteri ſacerdoti. Sed quid ſi peccator ſciat ſacerdotem ſuum hereticum aut ſolicitatorem ad malum: aut fragilem qui ad pctm̄ qd̄ quis ei ↄfitet̄ ſit ꝓnus vel ſi reuelator eſſe cōfeſſiōis ꝓbabilit̄ eſtimat̄: vel ſi peccatuꝫ ꝯ ip̄m ſit de quo quis confiteri debet; Dico ꝙ in caſibus illis ī quibus ꝓbabilr̄ timet penitens periculuꝫ ſibi vel ſacerdoti ex confeſſiōe ei facta debet recurrere ad ſuperiorem vel petere ab eo licentiā alteri cōfitendi. ꝙ ſi licentiaꝫ habere non poſſit idē eſt iudiciū de illo qui non hꝫ copiā ſacerdotis. vnde magis debet eligere laico confiteri nec in hocꝗ tranſgredit̄ preceptum eccl̄ie: qꝛ preceptum iuris poſitiui non ſe extendit vltra intentionē ꝑcipientis que eſt finis ꝑcepti hoc aūt eſt charitas ſm̄ apoſtolū. nec iteꝝ fit aliqua iniuria ſacerdoti: qꝛ ꝑuilegium meret̄ amittere: q̄ conceſſa ſibi abutit̄ ꝑtāte. Iteꝫ ſcias ꝙ quinqꝫ caſus ponunt̄ quibus lꝫ alteri cōfiteri ꝙ̄ ꝓprio ſacerdoti ſine eiꝰ licentia. Primus eſt ſi ſit vagabundus. Secūdus ſi mutauit domiciliū. Tertius ſi offendit in aliena ꝓrochia. Quartꝰ ꝓpter maliciā ſacerdotis: qui reuelat ↄfeſſiones vel icitat ad malū. Quintus in articulo neceſſitatis. Sed h̄ queri pōt: Illud ꝑ quod ipedit̄ diuinum mādatū: non pōt ꝑ mandatū vel ꝑuilegiū alicuiꝰ hoīs concedi. ſꝫ mandatuꝫ diuinū eſt ad rectores eccleſiaꝝ vt diligent̄ vultū pecorꝭ ſui agnoſcant. puer. xxvij. ca. qd̄ impedit̄ ſi aliꝰ ꝙ̄ ipſe cōfeſſionē eiꝰ audiat: g̅ hoc nō pōt ꝑ alicuiꝰ hoīs ꝑuilegiū vel mādatū ordinarij tolli. Ad hoc reſpōdeo ꝙ rector eccleſie debet vultum ſui pecoris agnoſcere duplicit̄. Uno mō ꝑ ſolitam exterioris ↄuerſatōis ↄſideratiōem: qꝛ inuigilare dꝫ ſuper gregem ſibi cōmiſſum: ⁊ in hac cognitōe non oportet ꝙ credat ſubdito: ſꝫ certitudinem ſcī inquātum poteſt inquirat. Alio mō per confeſſionis manifeſtationē: ⁊ ꝙ̄tum ad hanc cognitionē non pōt maioreꝫ certitudinē accipere vt ſubdito credat: qꝛ hoc eſt ad ſubueniendū ↄſcie ip̄ius. vn̄ in foro confeſſionis credit̄ ⁊ ꝓ ſe ⁊ ꝯ ſe. non aūt in foro exterioris iudicij. ⁊ iō ad hāc cōfeſſionē ſufficit: ꝙ credat ſubdito dicenti ſe alteriꝰ abſoluere valēti cōfeſſum fuiſſe. ⁊ ſic pꝫ ꝙ talis cognitio pecoris ꝑ priuilegiū alicui indultum de cōfeſſione audienda non ipedit̄. vide in penitētia ⁊ in ſigillū ⁊ in raptus.

C onflages. a cōflo as: hec ↄflages. i. loca mōtuoſa ad que multa cōfluunt flamina ſiue venti: ⁊ facit gt̄ūs iuꝫ: vt cōflagiū: ſic manes maniū. et ꝓdu. fla.

C ōflatoriū rij ge. neut. locꝰ vbi fit cōflatio: ⁊ dicit̄ a conflo as ſm̄ hug. vl̄ ↄflatoriū dicit̄ vbi ferꝝ vl̄ argētū ↄflatur.

C onflictꝰ. a cōfligo gis dicit̄ hic ↄflictus tus tui: bellū: pugna: ⁊ cōflicto as verbuꝫ frequē. Inuenit̄ etiā in depo. ge. conflictor aris: et inde hec conflictatio onis: cūctatō ↄtentio: ꝑugna v̄borum. j. Thimo. c. vj. Conflictationes hominum mente corruptorum.

C ōfligo gis xi ctū ere. ex con ⁊ fligo is: ⁊ ē ↄfligē ſil̄ fligere vel pugnare: ⁊ ꝑ eodē ſumit̄ cōfligo as. ⁊ ꝓdu. fli.

C onflo as. ex con ⁊ flo as. vide in flo as.

C ōfodio dis di ſum ere. i. ſimul fodere ex cō ⁊ fodio ⁊ cor. fo in preſenti: ſꝫ in ꝑterito eam ꝓdu. vide in fodio.

C onformis. a con ⁊ forma ↄponit̄ hic ⁊ h̄ cōformis ⁊ hoc me. i. vnius ⁊ eiuſdē forme. et inde ↄformiter aduer. ⁊ h̄ conformitas tatis.

C ōfoſſus ſa ſuꝫ ꝑ geminū s: q̄ſi ſimul foſſus: iaculatꝰ: vulneratus: a confodio dis di ſum.

C onfotꝰ ta tuꝫ. i. ſil̄ fotus: a cōfoueo es ui tū. ⁊ ꝑduc̄. fo. Eſa. lix. Et qd̄ confotū eſt erūpet in regulū.

C onfragꝰ a um. i. tenebroſus: tumuloſus: vel potiꝰ aſper ⁊ ſpiſſus: cōdenſatꝰ confractōe ramoꝝ aridorū. ⁊ dicitur a ↄfringo gis ſm̄ hug. vel ſm̄ Pap. Cōfraga dicunt̄ loca vbi vndiqꝫ venti currūt ac frangunt ſe. ⁊ cor. fra.

C onfrater. ex cō ⁊ frater cōponit̄ hic cōfrat̄ tris. ⁊ ꝓdu. fra naturalr̄: ⁊ dicunt̄ confratres quaſi ſil̄ fratres: ſiue in eccleſia ſiue in alio loco vel cōſortio: ſiue ēt ſm̄ carneꝫ. De hoc vide in frater.

C onfratriſſa ſe. ex con ⁊ fratriſſa ↄponit̄ hec cōfratriſſa ſe. i. cōſoror vel cōgregatio cōfratꝝ vel ↄſororū.

C onfreſus a uꝫ. i. cōfractꝰ: cōtritꝰ: ↄcuſſus. ⁊ dicit̄ a cōfrendo dis. ⁊ ꝓdu. fre.

C onfringo gis fregi ctuꝫ cōfringere. i. ſimul frangere: ⁊ cōponit̄ ex con ⁊ frango.

C onfuga ge cōis ge. ſimul cum alio fugiens. ⁊ dicit̄ a con ⁊ fugio is. ⁊ cor. fu.

C onfugela le penul. ꝓdu. vide in cōfugium.

C onfugiū. a confugio gis dicit̄ hoc cōfugiū gij: ⁊ hec ↄfugela le: ſecuritas ⁊ tutela vel adiutoriū vel locꝰ refugij. ⁊ corripit penulti.

C onfundo. ex con ⁊ fundo dis cōponitur confundo is fudi fuſum. i. cōmiſcere vel cōfutare: ↄuincere: arguere. ponit̄ etiā ꝑ decipere vel fruſtrari. Ad Roma. v. Spes autē non cōfundit. i. non decipit vel fruſtrat̄ ſperantē. ⁊ iō non fac̄ erubeſcere: qꝛ dat qd̄ ꝓmittit: qꝛ eſt de deo ⁊ in deo q̄ nō pōt decipe nec decipi. qn̄ enī alicui aliquid ꝓmittit̄ ⁊ ei nō dat̄ quodāmodo ↄfundit̄ ⁊ erubeſcit.

C onfuto as aui are. ex cō ⁊ futo as ↄponit̄ ⁊ ꝓdu. fu. ⁊ eſt v̄bū actiuū: ⁊ ē confutare: arguēr: ↄuincēr: confundere.

C onger vel congrus gri: quidam piſcis ſimilis anguille: ſꝫ grandis: ⁊ moratur in cauernis petrarum ſub aqua. Et dicitur a congero ris.

C ongeries ei fe. ge. i. cumulus: a congero ris.

C ongerminalis in germino as vide.

C ongero ris cōgeſſi ſtū. ex cō ⁊ gero is cōponit̄. i. ſil̄ gerē: congregare: accumulare. ⁊ cor. ge. vide in gero ris.

C ongeſtꝰ. a congero is cōgeſtꝰ ta tuꝫ. i. ſimul geſtꝰ: cōgregatꝰ: accumulatꝰ: ⁊ hic congeſtꝰ tus tui. i. cōgeries: accumulatio: ⁊ congeſtiꝫ. i. accumulatiꝫ aduer.

C ongiariū rij. i. beneficiū: donatio ip̄eratoris: qꝛ quilibet iꝑerator fauorē ꝑp̄li captans adijciebat vt largior videretur in donis. et etiā congiariū dicit̄ fruſtuꝫ carnis vndiqꝫ equatū: ⁊ hic ⁊ hec cōgialis ⁊ hoc le. i. rotundum.

C ongio gis iui itū ire. i. ꝑ augmentum creſcere vel equare vel congregare.

C ongiꝰ gij maſ. ge. genus menſure. ſ. ſex ſextariorum. ⁊ dicitur a congio gis.

C onglobo. a con ⁊ globo bas componit̄ conglobo bas. i. ſimul globare: coacernare: in moduꝫ globi rotūdare. vn̄ cōglobatiꝫ aduer. i. ſpiſſim vel cumulati. ⁊ cor. glo.

C ongredior eris greſſus ſum. ex con ⁊ gradior: ⁊ mutat̄ a in e: ⁊ eſt cōgredi: concurrere: ſil̄ gradi: vel confligere: pugnare: diſputare. Illi aūt ꝓprie congrediunt̄ qui ſimul ꝯ ſe gradiuntur ad pugnam verborum vel manuum vl̄ armorum. ⁊ cor. gre.

C ongruo is. ex con ⁊ gruo: ⁊ eſt congruere: conuenire: cōcordare. vide in gruo.

C ongrus gri. vide in conger.

C ōgruꝰ. a cōgruo is dicit̄ cōgruꝰ a um. i. cōueniens. ⁊ cōpat̄ ꝑ ſuppletōeꝫ congruꝰ magis cōgruꝰ ſimꝰ. vn̄ ↄgrue cōgruent̄ aduer. Et hec cōgruitas tatis: idē qd̄ cōueniētia. Congruꝰ componit̄ vt incōgruꝰ. i. inconueniēs. ⁊ cōparat̄. vn̄ incongrue ⁊ hec incōgruitas tatis.

C ohibētia. a cōhibeo bes dicit̄ hec cohibentia tie. i. aſſenſus: idē ⁊ conuenientia ⁊ collibentia: vt ille ſine cohiben

p 3

tia vel conniuẽtia vel collibentia fratrum receſſit.i.ſine
aſſenſu.de hoc vide etiam in conbibeo.
Conbibeo.habeo componit̃ cũ con: ⁊ retinet n: que aufer
tur in cohibeo. ⁊ dicit̃ cõbibeo bes.i.oculos claudere. ⁊
q2 clauſio oculorũ ſignat aſſenſum:iõ cõbibeo ponit̃ ꝓ
aſſentire:obedire. ⁊ tunc inde dicitur conbibentia tie.
Coniecto ctas ctaui ctare eſt frequenta.de cõiicio cis:in oĩ
ſua ſignificatione.
Coniector oris maſ.ge.penul.ꝓdu. taʒ in ntõ q̃ʒ in obliq̃s
dicitur interpres vel cõiecturis ꝑitus:ſacrileg⁹:diuinus.
et deriuatur a cõiicio cis ieci iectuʒ.Geñ.xl.vt coniecturi
veritas probaretur.
Cõiectura.a cõiicio is hec ↄiectura re indiciũ ſuſpicio:opi-
nio:ſuſpicioſa cogitatio:vel exiſtimatio: ⁊ hinc hic ⁊ hec
coniecturalis ⁊ hoc le:qõ coniectura aliq̃ ꝑpenditur vel
habetur:vel qõ coniectura ſumit̃.vñ cõiecturalr̃ aduer
bium quaſi opinatiue. ⁊ ferẽs vł fero.
Conifer ra rũ penul.cor.ferens conos: ⁊ componit̃ a con⁹
Coniicio cis ieci iectũ iiſcere.i.ſimul iacere. Item coniicere
.i.exiſtimare:opinare:cogitare:ꝑpendere quibuſdã con
iecturis: ⁊ componitur a con ⁊ iacio is.Geñ.xlj. Que au
diui te prudentiſſime coniicere.et ſcribit̃ coniicio ꝑ duo
i:q2 componitur a con ⁊ iacio cis: ⁊ mutatur a in i. Inue
nitur etiam coiicio cis abiecta n.
Conniuentia tie:que ⁊ alio nomine dicitur cohibentia.vi-
de in conniueo conniues.
Conniueo ues. ⁊ conniuo uis niui xum:vel cõnixi in ꝑteri
to:facit ſupinũ cõnixum:ſʒ non eſt in vſu.i.oculos clau-
dere vel palpebras iũgere: ⁊ ponitur ſepe ꝓ aſſentire: q2
clauſio oculoꝝ aſſenſum ſignat. ⁊ cõponitur a con ⁊ nix
niuis:q2 nix aciẽ oculorũ ꝑſtringit. Albedo.n.diſgregat
viſum: ⁊ ꝓdu.ni. Item dic̃ hug.in cõniueo:vel ſm quoſ
dam cõniueo cõponitur a con ⁊ nitor teris. Pap.võ di
cit: Cõniuere:cõſentire:oculos claudere:interdũ diſſimu
lare:pax dormire.inde cõniuens:conſentiens: qõ ꝓdu.
ꝑmam ⁊ ſcdam ſm Pap.vñ hec cõniuentia tie aſſenſus
vñ conniuentia capituli factum eſt.i.aſſenſu: ⁊ in.iij.ſen-
tentiaruʒ di.iij.Sane dici põt ꝙ credi oportet iuxta ſan-
ctoꝝ atteſtationes cõniuentiam ⁊c̃.Greg.dicit: Qui mi-
hi conniuet oculis ſignum mihi prebet.
Coniugalis.penul.ꝓdu.in coniunx eſt.
Coniugatio onis fe.ge.i.verboꝝ conſequens declinatio: ⁊
dicit̃ a cõiugo as:q2 per cõſonantes cõiugatas.i.affines
⁊ conſimiles apud grecos diſcernitur coniugatio: ⁊ hec
oratio ad grecos ſpectat.vel dicitur declinatio vbi ſic:q2
plurima verba coniungant̃ in ea.i.ſub eadem declinati
ne ponuntur: ⁊ hec oratio pertinet ad latinos.
Coniugiũ.a cõiunx dicit̃ hoc cõiugiũ gij.ſ.legitimarum ꝑ-
ſonaꝝ inter ſe coeundi ⁊ copulandi contractus:vel legi-
tima viri ⁊ mulieris coniunctio indiuiduam cõſuetudi-
nem vite continens.
Coniug⁹. Iuguʒ cõponit̃ cũ con vel ſyn qõ eſt con ⁊ dicit̃
cõiugus ga gũ: ⁊ ſyniug⁹ ga gũ inuenit̃:oĩa in eodẽ ſen-
ſu.i.eiuſdẽ iugi vel ſub eodẽ iugo poſit⁹.vñ quedã ꝓno
mina ab ariſtarco dicunt̃ ↄiuga vel ſyniuga.i.eidem iu-
go certitudinis vel diffinitõis ꝑſonarũ ſubiacentia. ⁊ cõ
ponit̃ incõiug⁹ ga gũ:diſſilis:nõ eiuſdẽ cõiugij. vñ ideʒ
ariſtarc⁹ dicit vba non eẽ cõiuga.ſ.non eodẽ iugo certi-
tudinis ⁊ diffinitõis ꝑſonaꝝ ſubiacẽtia.
Cõiunctio.a cõiungo gis dicitur h̃ cõiunctio onis quedã
ꝑs orõnis indeclinabił ↄiunctiua aliaꝝ partiũ orõnis q̃
bus cõſignificat. Propriũ aũt ↄiunctõis ẽ diuerſa noĩa
vel quaſcũq; dictões caſuales vł diuerſa vba vel aduer-
bia cõiungere.Et ſcias ꝙ nulla cõiunctio vel ꝑpoſitio aſ
piratur.Et vt dicit Pap.Cõiunctio ẽ dicta ꝙ ſenſus ſen
tentiaſq; coniungit.Coniũctio etiã dicit̃ quidã color in
rhetorica:de quo dixi in quarta ꝑte in ca.de coloribus
rhetoricis.Et ſcias ꝙ nulla cõiunctio componitur cum
verbo.vñ ſiſto eſt verbũ ſimplex nec etiã cum noĩe com
ponit̃ ↄiunctio ꝑter ſi ⁊ ne:vt ſiquis ⁊ nequis.
Cõiunx gis cõ.ge.ſm quoſdã componit̃ a con ⁊ iugum: ⁊
dicunt̃ cõiuges q̃ſi eiuſdeʒ iugi a iugo qõ imponit̃ mr̃i
monio cõiungendis: ⁊ quo copulantur ne ſeꝑentur.vel
dicuntur cõiuges penulti.cor.a cõiungo gis vel a cõiun
gendo:q2 ſunt cõiuncti qõ ntũs potius exigere videtur.
Iſido.võ dic̃:ꝙ coniuges appellant̃ ꝓꝑ iugũ mr̃imonij
cui ſe ſubiungãt ne ꝑ diſcordiã ſeꝑent̃. ſʒ võ Priſ queʒ
ſequor cõiunx deriuat̃ a cõiungo gis: ⁊ hʒ n in ntõ:ſʒ nõ
in obliquis.vñ i.vj.li.ſic dic̃: In x deſinẽtia ſi a vbis ſint
in go deſinẽtib⁹ ablata x ⁊ addita gis faciũt gtĩuũ:vt regi
a rego rex regis.Cõiungo gis:cõiunx gis:qõ etiã in gtõ
dñe cã n amittit:ne ſi cõiugis dicamus verbum eẽ pu
tetur. Idem etiam in.iiij.li.dicit:ꝙ cõiunx deſinit in nx:
ſed in obliquis amittit n.
Conniuo uis:in cõniueo ues exponitur.
Cõnixi preteritum de cõniueo ues.
Cõnubo bis.i.ſimul nubere ex cõ ⁊ nubo.vide in nubo.
Cõnuo nuis nui tũ i.ſimul nuere vel annuere: ⁊ eſt verbũ
neu. ⁊ componitur ex con ⁊ nuo.
Conon in conus exponitur.
Conopeũ in conopeum exponitur ſupra.
Conor aris atus ſum conari vbum deponens:anniti: attẽ
tari. ⁊ dicitur a con⁹ ni: ⁊ ꝓdu.co.vñ Oui. Quicquid co
nabar dicere verſus erat.
Cõquerens tis ꝑticipium de cõqueror eris ⁊ eſt ge. oĩs: ⁊
cor.que.vide in queror ris.
Cõqueri eſt preteritum de conquiniſco.
Cõquiniſco ſcis ↄq̃xi.i.oculos claudẽ vel caput inclinare.
Cõquirens tis ge.oĩs.penul.ꝓdu.vide in q̃ro ris.
Cõquiro ris q̃ſiui ſitũ quirere.i.ſimul querere. ⁊ ꝓdu.qui
⁊ componitur a con ⁊ quero.
Cõſanguinitas ẽ vinculum ꝑſonarum ab eodeʒ ſtipite de-
ſcẽdentiũ carnali ꝓpagatõe ↄtractum. ⁊ dicitur conſan
guinitas a cõ ⁊ ſanguis:q̃ſi cõem ſanguinem habentes:
vel de vno ſanguine ꝓcedentes.Et ſcias ꝙ ſm canones
duo frẽs ſunt in ꝑmo gradu: filij duoꝝ fratrũ in ſecũdo
nepotes in tertio: ꝓnepotes in quarto.Grad⁹ aũt eſt ha
bitudo ꝑſonaꝝ diſtãtiũ quo cognoſcitur quota gñatio-
nis diſtãtia due ꝑſone inter ſe differãt.Sʒ quid ſi aliq̃ ꝑ
ſone attinent ſibi ex vna ꝑte in ſcõo gradu vel tertio: ex
alia vero in q̃nto:nunquid poſſint cõtrahere? Dico ꝙ
ſic:q2 ſemꝑ ſtandum eſt remotiori ꝑſone in cõſanguini
tate. In hoc.n.caſu remotior ꝑſona extra metã ↄſangui
nitatis exiſtit.vñ nõ attinet illi ex quo de eius cõſangui
nitate non ẽ:q̃m ſicut olim oĩs conſanguinitas in ſeptio
gradu terminabatur:ita hodie in quarto:ſalteʒ quo ad
ꝓhibitõem copule cõiugalis.Et vt dic̃ Pap. Cõſangui
nitas q̃ſi ſanguinis ꝓpinquitas:cõſanguinei ſunt dicti:
q̃ ex vno ſanguine.i.ex vno patris ſemĩe nati ſunt.
Conſcidi diſti ꝑteritũ de cõſcindo dis: ⁊ cor.ſci. Eſdre.ij.li.
ca.xxiij.Conſcidi veſtimenta mea.
Cõſcientia.a cõſcio ſcis deriuatur h̃ cõſcientia tie cognitõ
ſui ipſius cordis.Et ſcias ꝙ cõſcientia errans ⁊ recta ob
ligat:diuerſimode tamẽ. Nam cõſcientia recta obligat
ſimplr̃ ⁊ ꝑ ſe.Hoc.n.eſt dictatum ꝑ ipaʒ quod ĩ ſe bonũ
eſt: ⁊ ex iudicio rõnis bonũ apparet.vñ ſi non fiat malũ
eſt ⁊ ſi fiat bonum eſt.Sʒ ↄſcientia erronea nõ obligat
niſi per accñs ⁊ ſm quid.Si.n.dicat aliquid faciendum

illud in ſe fieri cõſideratum nõ eſt bonum neceſſarium
ad ſalutē: ſꝫ appͥhendit͛ vt bonū: ⁊ iõ qū non liget niſi ſꝫ
ꝙ eſt bonū nõ obligat͛ voluntas ꝑ ſe ad hoc: ſꝫ per acci/
dens. ſ. rõne appͥhenſionis qua iudicat͛ bonum: ⁊ iõ ſi fi
at aliquid qđ eſt ſm̄ ſe malū qđ errās: rõ tñ iudicat bo
num peccatū non euitat͛. ſi aūt non fiat: peccatū incurrit͛
Et ſi obiiciaſ videtur ꝙ ꝯſcia erronea nos non obliget.
p̄ceptū. n. inferioꝛis nõ põt obligare contra p̄ceptum ſu
perioꝛis: ſꝫ deꝰ ſuperiꝰ eſt noſtra ꝯſcia: g̃ ꝯſcia noſtra nõ
põt nos obligare ad peccatū faciendū ſuo p̄cepto. Dico
ꝙ ꝯſcia obligat non virtute ꝓpꝛia ſed virtute p̄cepti di/
uini. non. n. cõſcientia dictat aliquid faciendum hac rõe
ꝙ ſibi videtur: ſꝫ hac rõe qꝛ a deo p̄ceptuꝫ eſt. vñ per ac/
cidens ex virtute diuini p̄cepti obligat inquantū dictat
hoc vt p̄ceptū a deo. ⁊ iõ dictamē ꝯſcie plus obligat q̄ꝫ
p̄ceptū pꝛelati: ſicut ⁊ p̄ceptum diuinū in cuiꝰ virtute li/
gat: ſic̄ pꝫ ſi pꝛeceptum regis nõ perueniret ad pplm̄ niſi
mediante aliquo pꝛincipe ſi p̄nceps diceret: hoc ē pꝛece
ptum a rege q̄ꝫuis non eſſet verum: dictū ſuū obligaret
vt p̄ceptū regis ita ꝙ cõtēptoꝛeſ penā mererent͛. Et ſcias
ꝙ ꝯſcia eſt quoddam dictamē rõnis: ⁊ vt dictum ē ob/
ligat virtute p̄cepti diuini ſub cuiꝰ rõne appͥhendit illud
qđ ratio dictat. ⁊ ideo ſi illud appꝛehendatur vt directe
ſub pꝛecepto cadēs peccat q̄s moꝛtalr̄ omittēdo qđ cõ/
ſcia dictat: ⁊ſi ſit veniale vel indifferens. Si aūt non ap/
p̄hendat͛ vt directe cadēs ſub p̄cepto vel ꝓhibitõe: tunc
nõ ſit directe contra cõſcientiā ſꝫ p̄ter eā: ⁊ ita non pec/
caret moꝛtalr̄: ſꝫ venialr̄ vel etiaꝫ nullo mõ: ſic qñ ꝯſcia
dictat alicui ꝙ bonū eſt facere aliqđ opus cõſilij ſi non
facit non peccat: qꝛ non appꝛehendit illud vt bonuꝫ de/
bitum ⁊ neceſſarium ad ſalutē ⁊ p̄cepto ſubiacēs. vide ī
ignoꝛo ⁊ in affectꝰ. Hic etiā ſciendū eſt ꝙ ſm̄ Diony.
in. vij. ca. de diui. no. Diuina ſapientia ꝯiungit p̄ncipia ſe
cundoꝝ vltimis p̄moꝝ: qꝛ vt in li. de cãis oſtendit͛ in oꝛ/
dine cauſatoꝝ opoꝛtet ꝙ cõſequens pꝛecedenti ſimilet͛
nec hoc poteſt eē niſi ſm̄ ꝙ aliquid ꝑticipat de ꝑfectio/
ne eiꝰ: qđ quidē inferioꝛi mõ eſt in ſcđo oꝛdine creatu/
raꝝ q̄ꝫ in p̄mo. vñ hoc quod inferioꝛ creatura de ſilitu/
dine ſupioꝛis oꝛdinis ꝑticipat eſt ſup̄mum in inferioꝛi:
⁊ vltimū in ſuperioꝛi: qꝛ deficiētius ꝑticipat qđ in ſupio
ri ſit. Inter creaturas aūt talis eſt oꝛdo: vt p̄mo ſit ange/
lus ⁊ ſcđo ſit rõnalis aĩa: ⁊ qꝛ rõnalis aĩa coꝛpoꝛi ꝯiun/
cta ē: iõ cognitio debita ſibi ſm̄ ſuū ꝓpꝛium oꝛdinem ē
cognitio que a ſenſibilibꝰ ad ītelligibilia ꝓcedit. vñ non
ꝑuenit in cognitõem veritatꝭ niſi inq̄ſitiõe pꝛecedente:
⁊ ideo cognitio illa rõnalis dicitur. qꝛ vero angelus ſim
plicit͛ incoꝛpoꝛeus eſt: nec coꝛpoꝛi vnit͛ cognitio nature
ſue debita ē vt ſimpliciter ſine inquiſitione veritateꝫ ap/
pꝛehendat: ꝓpter qđ intellectualis natura noĩatur. opꝫ
g̃ ꝙ in aĩa rõnali que angelo in oꝛdine creaturaꝝ conti/
guat͛ ſit ꝑticipatio intellectualis v̄tutis ſm̄ quaꝫ aliquaꝫ
v̄itateꝫ ſine aliqua inquiſitõe appͥhendat ſic appͥhendūt͛
p̄ma pꝛincipia naturalr̄ cognita tam in ſpeculatis q̄ꝫ in
operatiuis. vñ ⁊ talis virtus intellectus vocat͛ ſm̄ ꝙ eſt
in ſpeculatiuis. Que etiam ſꝫ ꝙ in opatiuis eſt ſyndereſ̄
dicit͛. ⁊ hec virtus cõuenient͛ ſcintilla dicitur: qꝛ ſic̄ ſcin/
tilla eſt modicum quid ex igne euolans: ita hec virtus ē
quedam modica ꝑticipatio ītellectualitatis reſpectu eiꝰ
qđ de intellectualitate in angelo eſt. Et ꝓpter hoc etiaꝫ
ſupioꝛ rõis ꝑs ſcintilla dicit͛: qꝛ in natura ratõnali ſupꝛe
mū eſt. vñ Hiero. dic̄: ꝙ per aquilam ſignificat͛ que ce/
tera aĩalia in volando tranſcendit: ita ⁊ hec virtus tran/
ſcendit rationabilem: que per hominem ſignificatur: cõ
cupiſcibilem que per vitulum: iraſcibilem qui per leonē
Sicut autē non contingit in ſpeculatiuis intellectum er
rare circa cognitionem p̄moꝛum p̄ncipioꝛum: qm̄ ſemꝑ
repugnet omni ei quod ꝯ̄ pꝛincipium dicit͛: ita etiaꝫ nõ
contingit errare in pꝛacticis pꝛincipijs pꝛimis: ⁊ pꝛopter
hoc dicitur ꝙ ſuperioꝛ rationis ſcintilla que ſyndereſis
eſt extingui nõ poteſt ſed ſemper repugnat omni ei qđ
contra pꝛincipia naturaliter ſibi tradita ſit. Item ſcias
ꝙ ſic̄ dicit Ariſto. in. vij. ethic. Rõ in eligēdis ⁊ fugiēdis
q̄buſdaꝫ ſyllogiſmis vtit͛. In ſyllogiſmo autē eſt triplex
conſideratio ſm̄ tres ꝓpoſitiones: ex quarum duabus
tertia cõcluditur. Ita etiā contingit in ꝓpoſito dum rõ
in opandis ex vniuerſalibus p̄ncipijs circa ꝑticularia iu/
diciū aſſumit. et qꝛ vniuerſalia p̄ncipia iuris ad ſyndere
ſim pertinent: rationes autē magis appꝛopꝛiate ad opꝰ
pertinent ad habitus: quibꝰ ratio ſuperioꝛ ⁊ inferioꝛ di/
ſtinguitur: ſyndereſis in hoc ſyllogiſmo quaſi maioꝛem
miniſtrat: Cuiꝰ conſideratio eſt actꝰ ſyndereſis. Sꝫ mi/
noꝛem miniſtrat ratio ſupioꝛ vel inferioꝛ: ⁊ eiꝰ conſide/
ratio eſt ipſius actus: ſed conſideratio concluſionis elici
te eſt conſideratio conſcientie. Uerbi gratia: ſyndereſis
hanc ꝓponit: Omne malum vitandum. Ratio ſuperioꝛ
hanc aſſumit: Adulterium eſt malum: qꝛ lege dei ꝓhibi
tum: ſiue ratio inferioꝛ aſſumit iſtam: ideo eſt maluꝫ: qꝛ
iniuſtum ſiue inhoneſtuꝫ. Concluſio autē que eſt: adul
terium ꝓpter hoc eſſe vitandum ad conſcientiam perti/
net ⁊ indifferenter ſiue ſit de pꝛeterito ſiue de pꝛeſenti ſi
ue de futuro: quia cõſcientia ⁊ factis remurmurat ⁊ fa/
ciendis cõtradicit. et inde dicitur conſcientia quaſi cum
alio ſcientia. Dicit͛ vniuerſal͛: qꝛ ad actum particularem
applicatur: vel etiā quia ꝑ eam aliquis ſibi conſciꝰ eſſe
poteſt eoꝛū que fecit vel facere intendit: ⁊ ꝓpter hoc ēt
dicitur dictamen vel ſcientia rõnis. et ꝓpter hoc etiā cõ
tingit cõſcientiā errare nõ per ſyndereſis erroꝛem: ſed ꝑ
erroꝛem ratõis ſicut pꝫ in heretico cui dictat cõſcientia:
vt pꝛius permittet ſe cõburi q̄ꝫ iuret: qꝛ rõ ſuperioꝛ ꝑuer
ſa eſt in hoc ꝙ credit iuramentū ſimpliciter eſſe ꝓhibitū
⁊ ſm̄ hunc modū pꝫ qualiter differat ſyndereſis: lex na
turalis: ⁊ cõſcientia: qꝛ lex naturalis noĩat ipa pꝛima pꝛi
cipia iuris. ſyndereſis vero nominat habitum eoꝛuꝫ ſiue
potentiam cuꝫ habitu. conſcientia vero nominat appli
cationem quandam legis naturalis ad facienda ꝑ mo/
dum cuiuſdam concluſionis. Et nota ꝙ conſcientia a
diuerſis diuerſimode diffinitur ſiue deſcribitur. Nam
ſcđm Oꝛigenem: Conſcientia eſt ſpiritus coꝛrectoꝛ ⁊ pe
dagogus anime ſibi ſociatus quo ſeparatur a malis et
adheret bonis. Sed hic attendendum ꝙ ſpiritus quan
doq̄ꝫ ſumitur ꝓ ſpirituali quadam operatione vel pꝛo
quodam dono ſpirituali ⁊ hoc modo ſumitur hic ſpiri/
tus ⁊ non pꝛo natura anime: vel conſcientia ſm̄ ꝙ a q̄/
buſdam deſcribitur: Eſt dictamen rationis quo iudicat
⁊ ligat ad faciendum vel non faciendum: vel ſm̄ Dama
ſcenum: Conſcientia eſt lex intellectus noſtri. Bernar/
dus: Multi multa ſciunt ⁊ ſeipſos neſciunt. Dicit: finxi
me eſſe quod non eram: dixi me velle quod nolebam:
aliud in coꝛde volebam: ⁊ aliud oꝛe dicebam: ⁊ ita ſub
ouina pelle vulpinam conſcientiam abſcondebaꝫ. Uul
pina plane conſcientia eſt tepida conuerſatio ⁊ anima
lis cogitatio: ⁊ ficta confeſſio bꝛeuis ⁊ rara compunctio
obedientia ſine deuotione: lectio ſine edificatiõe: ſermo
ſine circūſpectõne. O q̄ꝫ dura ſunt mihi iſta que loquoꝛ
quoniam ioquendo meipſum ferio. Ueruntamen quia
me non nego peccatoꝛem ſed peccatuꝫ meuꝫ cognoſco:

erit forte apud deum iudiciū piū ipſa cognitio culpe: im petratio venie. vide in ocium. Itē dic̄ glo. ſup illud Iſa. xxviij. Obſecro dñe memēto queſo qm̄ ambularē coraꝫ te in veritate etiā. Iturus ezechias ad deum narrat opera ſua: felix conſcientia que in tempore malorum poteſt recordari bonorum.

Conſcio. ſcio cōponit̄ cuꝫ con ꝛ dicit̄ ꝯſcio is. i. ſimul ſcire: ꝛ ꝓprie dicitur de malo. tunc. n. aliqs conſcit cū in malo ꝛ ſcelere conſci⁹ eſt. vñ hec ꝯſcia: ꝛ ꝯſcius a uꝫ: ꝛ ꝓprie i malo. vñ quidā: Conſci⁹ ipſe ſibi de ſe putat oīa dici. Papias etiā dicit: Conſciuit: ꝯſentit: intulit. Conſci⁹ ꝑticeps ſcie aliquid habens: teſtis Iob. xvj. Ecce. n. in celo eſt teſtis meus ꝛ ꝯſcius meus in excelſis.

Conſcius a uꝫ: in ꝯſcio vide.

Conſecro cras craui crare: deo dare: ſimul ſacrare: ex cō ꝛ ſacro as: ꝛ cor. ſe.

Conſectane⁹. a conſector aris: qḋ componitur ex con ꝛ ſector. ꝛ a ſector taris deriuat̄ cōſentane⁹ nea neū: qui ſiꝉ ſectatur: vel conſentaneus eiuſdem ſecte: ꝛ tunc componit̄ ex con ꝛ ſecta ſecte.

Conſedi eſt preteritū de conſideo es: qḋ componit̄ ex con ꝛ ſedeo des. Itē idē ꝑteritū hꝫ conſido dis: ſꝫ infinitiu⁹ ꝑdictorum facit cōſidere. vñ dicit Pap. Conſedi a conſideo ꝛ cōſido ꝑteritum. vñ Eccꝉ. xj. dicendum eſt: In medio magnatoꝝ ꝯſidere illum faciet. et ſi ē infinitiu⁹ a cōſedeo ꝓdu. penul. ſicut ſedere. Si v̄o ſit infinitiu⁹ a ſido is: penul. cor. ſicut ſidere. Similr̄ in ep̄la ad Ephe. ca. ij. legi dꝫ: Et correſuſcitauit ꝛ ꝯſidere fecit i celeſtibus i xp̄o ieſu. ꝛ vt generalr̄ dicam⁹ ꝯſedere nunq̄ꝫ in infinitiuo inuenit̄ ſed ꝯſidere: qꝛ quādo venit a ſedeo: e mutatur in i. Et ſcias ꝙ conſidere a ſedeo es non poteſt poni in v̄ſu heroico: quia breuis. ſ. ſi: inter duas longas. ſ. con ꝛ de non ponitur in verſu heroico. vnde qm̄ conſidere inuenitur in verſu eſt infinitiuus de ſido dis: quod ꝓdu. ſi: ſic i illo verſu: Conſidere duces in nos cōſidere ꝓmpti.

Conſentaneus. a conſentio is: deriuatur cōſentane⁹ nea uꝫ qui facile conſentit: vel cōueniēs: cōgru⁹.

Conſentes. a cōſentio tis: hi cōſentes ꝯſentiū dij: ſibi vꝉ bonis conſentientes vel cōſentes: q̄ſi coeſſentes: quia diuina eſſentia cui ſemper aſſiſtunt ſemꝑ reficiunt̄ hi ꝛ conſentanei dicuntur.

Conſentio is ſi ſum. ex con ꝛ ſentio is: ꝛ eſt conſentire conſenſum prebere: quaſi ſimul ſentire.

Conſeptū ti. neu. ge. i. ambit⁹ loc⁹: circūcirca clauſus: a conſepio pis pſi ptū deriuatur. iiij. Reg. ca. xj. Ducite eum extra cōſepta tēpli. i. extra ambitū vel clauſurā templi.

Conſero ris. penul. cor. vide in ſero ris.

Conſeſco ſcis in ſedeo eſt.

Conſideo es cōſedi cōſidere ſeſſum. i. ſimul ſedere: ex cō ꝛ ſedeo des: ꝛ mutat̄ e in i. ꝛ cor. ſi. vide i ſedeo ꝛ in ꝯſidere

Conſidere eſt infinitiu⁹ duorum verborum. ſ. de conſideo des ſecūde ꝯiugatōis: qḋ componit̄ ex con ꝛ ſedeo: ꝛ tc̄ ꝓdu. penul. vel poteſt eſſe infinitiu⁹ de cōſido dis tertie ꝯiugationis: quod componit̄ ex con ꝛ ſido dis: ꝛ ſic corri. penul. vide etiam in conſedi ſupra.

Conſidero as aui are. i. ꝓſpicē: ꝛ ꝓprie celeſtia. ꝛ componit̄ ex con ꝛ ſidero as: quod non eſt in vſu. et vide ꝙ ſidero deriuatur a ſidus. vnde dicit Priſ. in. vj. li. A ſidus ſiderꝭ ſidero as: quod non eſt in vſu. i. pondero as. ꝛ conſidero componitur ex con ꝛ ſidero. vnde patꝫ ꝙ conſidero ſcribitur in ſecunda ſyllaba ſine c: ſicut ſidus ꝛ ſidero caret c in prima ſyllaba.

Conſido dis ex con ꝛ ſido dis: ꝛ ꝓducit ſi. vnde Naum. iij Que conſidunt in ſepibus in die frigoris. et debet ꝓduci penul. de conſidunt. vide etiam in ſido dis.

Conſilium. a conſulo lis: dicitur hoc conſilium lij: quod ex animi ꝓuidentia alicui tribuitur. vñ hoc cōſiliolū olidimi. ꝛ cōſiliarius ria riū: ꝛ cōſilior aris: cōſiliuꝫ habere ſecum voluere: iudicare: exquirere. vñ cōſiliatoriuꝫ: loc⁹ conſiliorum. Item conſiliarius: qui conſulit vel ſecretarius: ſicut dei filius dicit̄ cōſiliari⁹ patris. i. ſecretari⁹: qꝛ oīa ſecreta eius ab eterno nouit. ꝛ ſcribunt̄ predicta ſine c in ſecunda ſyllaba: vt conſiliuꝫ: ꝯſiliari⁹: cōſilior ꝛ ſilia. ſicut ꝛ conſulo caret c in ſecunda ſyllaba. Et ſcias ꝙ diuturna deliberatio ꝛ multoꝝ ꝯſilia requirunt̄ in magnis ꝛ dubijs. vt Philo. dicit in. iij. ethi. In his autē que ſunt certa ꝛ determinata non requirit̄ conſiliū. Nam vt dic̄ glo. ſuper illud. j. ad Theſ. in ep̄la. c. v. Omnia ꝓbata: certa diſcuſſione non egent: ita deus mutat ſententiam ſed non conſilium. vide in mors.

Conſiſto is ſtiti ſtitum: inuenit̄ etiam conſtatum ex con ꝛ ſiſto componit̄. vide in ſiſto.

Conſiſtorium. a ꝯſiſto is dicit̄ hoc cōſiſtoriū rij. i. veſtibulum: porticus: locus ad cōſiſtendū. Heſter. v. At ille ſedebat ſup ſoliū ſuū in cōſiſtorio palatij ꝯ oſtiū domus.

Conſobrini q̄i conſorini. vide in cōſobrin⁹ ꝛ in patrueꝉ.

Conſolor. a cō ꝛ ſolor aris cōponit̄ ꝯſolor aris tus ſuꝫ: deponens nūc: antiquit⁹ vero cōe: ꝓ quo conſulo apḋ latinos antiquos inuenit̄. ꝛ ē cōſolari cōfortare: ſolatiuꝫ ꝓbere: ſimul ſolari q̄ſi cōſolidare. vñ conſolabilis le: cōſolans tis: ge. oīs. cōſolatori⁹ ria riū: cōſolabilr̄ aduer. ꝛ eſt cōſolator qui ſoli ſe applicat: ꝛ ſolitudineꝫ alloquio ſuo leuat: ꝛ ꝓducunt ꝑdicta hanc ſyllabā ſo. vñ Ouid. metamor. xiij. Conſolor ſocios vt longi tedia belli: Mente ferant placida. vnde conſueuit dici: Dicito conſolor preſtulor ſemper adulor.

Conſors. ſors cōponit̄ cū cō ꝛ dicit̄ hic ꝛ hec cōſors tis. i. ſoci⁹ eiuſdē ſortis. vñ hoc cōſortiū ſocietas ꝑ t ſcribit̄.

Conſpergo gis ſi ſum cōponit̄ ex con ꝛ ſpargo gis: ꝛ mutat̄ a ſimplicis in e. Inuenit̄ etiā ꝯſpargo gis: ſꝫ poti⁹ h̄ accidit ex vitio ſcriptoꝝ require in cōſperſus.

Conſperſio. a cōſpergo gis deriuat̄ hec ꝯſperſio onis. Inuenit̄ etiā cōſparſio. ſꝫ hoc magis videt̄ ex vitio ſcriptorum: ꝛ eſt conſperſio farina per aquam ꝯglutinata ſine fermento. Idem eſt ꝛ azima. Prima Corint. v. Ut ſitis noua conſperſio ſicut eſtis azimi.

Conſperſus ſa ſuꝫ a cōſpergo pſi ſum: ꝛ ē conſperſus: infuſus: repletus: ſicut conſpergo: infundo: repleo.

Conſpicax cis in conſpicio vide.

Conſpicillum. a cōſpicio cis dicit̄ hoc cōſpicillum li: locus ad conſpiciendum aptus. Plautus in caſſia: Conſpicillo conſpexi virginem.

Conſpicio cis xi ctū. ex con ꝛ ſpecio cis: ꝛ ē conſpicē ſimul ſpecere. vñ cōſpicu⁹ a uꝫ: aptus ꝛ habilis ad cōſpiciēduꝫ vel ſpecioſus: ꝑclar⁹: altus. ꝛ hic ꝛ hec cōſpicax cis: in eodē ſenſu vel ſubtus ad cōſpiciendum: ꝛ comparat̄. vñ h̄ conſpicacia cie: ꝛ hec cōſpicacitas tatis ſpecies vel ſubtilitas vel aptitudo videndi.

Conſpico. a con ꝛ ſpico cas ꝯponit̄ conſpico as: ſpicas colligere: in quo ſenſu inuenit̄ conſpicor aris deponēs: ꝛ ꝓdu. penul. Item cōſpicor pōt componi a cō ꝛ ſpecio cis vel deriuat̄ a ꝯſpicio cis: ꝛ tunc cor. penul. Et eſt idē qḋ aſpicio. vñ Greciſm⁹: Conſpicor aſpicio: cōſpico colligo ſpicas. Papi. dic̄: Cōſpicari: rimari: intendere: credere. ꝛ a cōſpicor hic ꝛ hec ꝯſpicabilis ꝛ hoc le: cōſpicabilr̄: conſpicabūdus da dū. i habilis ad conſpiciendum vel ſimiꝉ

cōſpicanti vel decoꝛꝰ.

Cōſpicuus cua cuū in cōſpicio vide.

Cōſtantinopolis.polis ꝓ ciuitate cōponit̃ cū ꝯſtantinus ⁊ dicit̃ hec cōſtātinopolis ciuitas cōſtantini: q̄dā ciuitas īpialis eſt in grecia. vñ cōſtātinopolitanꝰ na num de illa ciuitate: ⁊ coꝛ.po cōſtantinopolis: ⁊ ē totiꝰ oꝛientis caput: ſicut roma occidentis.

Cōſtellatio.a cōſtello qđ cōponit̃ a cō ⁊ ſtello las: dicit̃ hec cōſtellato onis: qđ ſepe ponit̃ ꝓ ipſo ſigno ſtellarū ſm Hu. ⁊ vt dicit Pap̄. Cōſtellatiões latini vocant ſuꝑſtitiões mathematicoꝝ.i. notatiões ſiderū quō habeat ſe vnuſquiſqꝫ.

Cōſterno nis ſtraui cōſtratū: ⁊ cōſternoꝛ aris atꝰ deponen. dicit̃ ꝑme ꝯiugatiōis. ⁊ ē ꝯſterno aīalis vel coꝛpoꝛis vel manipuli vel lectuli vel aſelli vel maris. ſed conſternari mētis ē. Cōſternari enī ē mēte deficere: terreri ſtupefieri: turbari: cadere: exanimē eē: vel aliquo timoꝛe vel aliquo caſu. vñ ꝯſternatus ta tū: territꝰ: ꝯturbatꝰ Cōſternatꝰ ꝓpꝛie mēte: ſtratus v̓o coꝛpoꝛe. ⁊ vtrūqꝫ tā ꝯſterno q̄ꝫ ꝯſternoꝛ cōponit̃ a con ⁊ ſterno nis. ꝙ autē ꝯſternoꝛ cōponat̃ a ſterno vult Priſ.in.viij.li. in tractatu de figura v̓bi vbi dicit: Inueniunt̃ quedā que ſepe nō ſolū ꝯiugationē ſed genꝰ vel ſignificationem verbi ꝑmutāt in cōpoſitiōe: vt ſperno nis actiuū: aſpnoꝛ aris deponē. ſterno nis actiuū: ſternoꝛ aris deponen.

Cōſternoꝛ aris: in cōſterno nis eſt.

Cōſtipo pas paui pare.i.ſimul ſtipare: ex con ⁊ ſtipo pas: ⁊ pꝛodu.ſti. Luca.in.vij. Pompeie denſis acies ſtipata cateruis.

Conſtiti penul.coꝛ.eſt ꝑteritū de cōſiſto ⁊ ꝯſto cōſtiti.

Cōſtituo.ex con ⁊ ſtatuo componit̃ cōſtituo is conſtitui conſtitutū verbum actiuū.i.ſimul ſtatuere. Quum autē ponit̃ abſolute.i.ſine acuſatio: tātū valet quātū ponere terminū. vñ Saluſtiꝰ: In diē tertiū cōſtituūt.i.terminū ponūt.

Cōſtitutio vel edictum ponit̃ pꝛo eo qđ rex cōſtituit vel edicit vel facit ſm Pap̄. Conſtitutiones etiam poſſunt dici quod facit eccleſia vel cōgregatio aliq̄ religioſoꝝ.

Cōſto ſtas cōſtiti cōſtitū. Inuenit̃ etiā conſtatum qđ ex con ⁊ ſto cōponit̃: ⁊ eſt conſtare ſimul ſtare. Itē ꝯſtare .i.conſtitui: vt Domus cōſtat ex tecto pariete ⁊ fūdamēto.i.conſtituit̃. Item cōſtare.i.perſeuerare: vt Iſte conſtat in ꝓpoſito.i.perſeuerat. Item ꝯſtare.i.certū ⁊ apertum eſſe. Itē cōſtare pertinet ad pꝛecium: vt Hec capa cōſtat tribꝰ denarijs. vnde cōſtans tis oīs ge. ⁊ comparat̃. vñ conſtanter tiꝰ tiſſime. aduer. ⁊ hec cōſtantia tie. ⁊ conſtans dicit̃: qꝛ vndiqꝫ ſtat nec in aliquā partem poteſt declinari. ⁊ componitur: vt incōſtans: vnde hec inconſtantia.

Conſtructio.a cōſtruo is dicit̃ hec cōſtructio onis: ⁊ conſtructiuꝰ ua uum: ⁊ hic ⁊ hec conſtructibilis ⁊ hoc bile. Scdm̄ v̓o Pap̄. conſtructio a multitudine lapidū ⁊ lignoꝝ dicta: ⁊ ſtrue qđ eſt compoſitio. Itē conſttructio ē quedam dictionū ꝯgregatio: vt Soꝛtes legit virgiliū. qđ etiam dicit̃ oꝛatio ⁊ etiā locutio ſicut conſueuit dici Soꝛtes legit virgiliū. hec ē vna oꝛatio: vna cōſtructio: ⁊ vna locutio. Oꝛatio ē indicatiua cōſtructio trāſitiua locutio de p̄ſenti affirmatiua.

Cōſtupꝛoꝛ aris.i.ſimul ſtupꝛari: a con ⁊ ſtupꝛoꝛ. vide ī ſtupꝛū. ⁊ coꝛ.ſtu nāliter. ⁊ vt dicit Hu. ꝙ ſtupꝛoꝛ ē depnēs cū ſuis cōpoſitis: ſed inuenit̃ in actiua ſignificatiōe conſtupꝛo ras: Iere.ij. Cōſtupꝛauerunt te vſqꝫ ad verticē.

Cōſubſtantialis.a con ⁊ ſubſtātialis cōponit̃ hic ⁊ hec cōſubſtantialis ⁊ hoc le.i.eiuſdē ſubſtātie. vnde filiꝰ dei dicitur cōſubſtantialis patri: qꝛ ē vnius ⁊ eiuſdē ſubſtantie ⁊ nature ſecū.i.cum patre.

Cōſueo es cōſueui vel cōſuetꝰ ſū. vñ cōſuetim ⁊ conſuetudo: ⁊ hinc cōſuetudinariꝰ ria riū. ⁊ componit̃ cōſueo a cō ⁊ ſueo es qđ nō eſt in vſu.

Cōſueſco ſces cōſueui vel cōſuetꝰ ſum vel cōſueſcere: conſuetudinē facere ſm Pap̄. Et ſm Hu. conſueſco eſt inchoatiuū de ſueo ſues.

Cōſuetudo.a cōſueo es hec conſuetudo dinis. ⁊ eſt cōſuetudo ius quoddā moꝛibꝰ conſtitutū quod ꝓ lege ſuſcipit̃ qū deficit lex: nec diſtat ſcriptura an rōne conſtet. ſicut dicit Iſido.ety.v. Nec mirū tanta eſt vis cōſuetudinis ꝙ ſm eccleſie cuiuſlibet ꝯſuetudinē vel trina vel vnica ī baptiſmo debet fieri īmerſio. Cōſuetudo tamē nō poteſt tollere ius naturale ſiue diuinū.i. pꝛecepta et ꝓhibitionis dñi: īmo talis conſuetudo abꝛogat̃ a lege. Ius v̓o poſitiuū ſiue humanū tollit ꝯſuetudo: vel in toto ſi ē generalis: vel in p̄te ſi ē particularis: ita tamē ꝙ nō ſit cōtra ius naturale ipſa cōſuetudo: qꝛ tūc nec ius poſitiuū poteſt tollere. Ex h̓ poteſt cōcludi lꝫ per hypotheſim ꝙ ſi ꝑſonales decime nō dei ſed hominū pꝛecepto debent̃: videt̃ ꝙ ꝯſuetudo cōtraria a culpa liberet nō ſoluētes. videt̃ inquam ⁊ veꝝ eſt vbi eccleſia nō cōſueuit hmōi decimas exigere.

Cōſul.a cōſulo lis dicit̃ hic cōſul lis maſ.ge. vñ conſultus tus maſ.ge. ⁊ hic ⁊ hec conſularis ⁊ hoc lare: dignꝰ cōſulatu: ⁊ per compoſitionē pꝛocōſul lis: loco cōſulis poſitus. excōſul lis: extra conſulatum poſitus: qū eum pꝛiꝰ habuerit ſicut dicit Hu. Iſidoꝛꝰ v̓o dicit ꝙ cōſules appellati ſūt vel a coſulendo ciuibus: vel a regēdo cuncta cōſilia. Excōſules autē dicunt̃: qꝛ iā a cōſulatu exierint ſiue diſceſſerint peracto vicis ſue anno. Procōſul dicit̃ qui vice cōſulis fungit̃.

Cōſularis in cōſul eſt.

Cōſulo.a con ⁊ ſileo les componit̃ cōſulo lis.i. dare conſilium: ⁊ ſm hoc conſtruit̃ cum datiuo: vt Conſulo tibi. Itē conſulo.i.interrogo: cōſilium accipio: ⁊ ſm hoc cōſtruit̃ cū accuſatiuo: vt Cōſulo te. ⁊ eſt actiuū. vnde dicit Pap̄. Cōſulo tibi: cōſilium do. Nā cōſulo te: interrogatiuū eſt. ⁊ tūc eſt paſſiuū.i. Cōſiliū peto a te. vñ verſus: Cōſulo te querēs: tibi cōſulo conſiliū dās.

Cōſulto as fre. de ꝯſulo lis ꝯſultu: u in o fit cōſulto.

Cōſultꝰ.a ꝯſulo lis dicit̃ h̓ conſultus ta tum: qui cōſulit ⁊ vel diſertꝰ: ⁊ cū ꝯſilio. ⁊ cōpat̃. ⁊ cōponit̃: vt incōſultus ta tū ſm Hu. Pap̄. v̓o dicit: Cōſultꝰ interrogatꝰ: ꝯſulturus interrogaturꝰ. Cōſultū pꝛouidētia: ꝯſiliū placitum inde ꝯſultare deliberare. Conſultꝰ dicit̃ cauſidicꝰ. Conſultꝰ etiā qui ꝯſiliū a conſulto accipit. Inſultꝰ dicit̃ ab eo ꝙ nō accipiat cōſilium. In Grecis. autē tales verſus ponunt̃: Conſultoꝛ poſcit qđ cōſultus bñ noſcit. Conſultoꝛ rogitat ꝯſultus ꝯſilium dat.

Conſūmo mas maui mare.i.finire: ꝑficere: ad effectū ducere: complere. ⁊ componit̃ ex con ⁊ ſūmo mas: quod deriuatur a ſumma me: ⁊ ſic patet ꝙ debet ſcribi per geminū m. Ille conſūmat qui in bono expendit. Ille conſumit q̇ in malo deuaſtat ⁊ diſſipat. vñ q̄dā: Cōſūmare mea volo ſed cōſūmere nolo. ⁊ ē actiuū cū ſuis cōpoſitis ⁊ inde conſūmatꝰ ta tum: Lu.ij. Poſtq̄ꝫ cōſūmati ſunt dies octo.i.finiti: ꝑfecti: cōpleti. ⁊ inde hec conſūmatio onis.i.completio. vñ Pſal. Oīs conſūmationis.i.operis vidi finem. Ponit̃ aūt ꝯſūmare aliqñ ꝓ conſumere ⁊ ecōuerſo: impꝛopꝛie tñ. ⁊ debet ſcribi ſūmo cōſūmo as

conſūmatio conſūmatꝰ ꝑ geminū m. vñ verſus: M ſūmare duplex ſibi vult ſed ſumere ſimplex.

Conſumo mis pſi ptū cōſumere. i. deſtruere: in malo expendere: abſumere qḋ cōponit̄ ex con ⁊ ſumo mis qḋ ſcribit̄ ꝑ vnū m: qḋ patet in preterito ſūpſi: qꝛ formať a p̄ſenti ſm̄ Priſ. o mutata in pſi. vñ ⁊ conſumo mis ꝑ ſimplex m ſcribendū eſt: ⁊ ꝓdu. ſu. ⁊ inuenit̄ poni pro conſūmo as: ⁊ ecōuerſo. improprie tñ ⁊ a conſumo is conſūptus ta tū. Et ſcias ꝙ ꝓprie loquendo conſūmo as ponit̄ in p̄te bona: ſed cōſumo is tertie coniugatōis in mala: ſicut dixi in conſūmo as.

Conſūpſi eſt preteritū de conſumo.

Conſūptū eſt ſupinū de cōſumo is.

Conſutilis. a conſuo is qḋ componit̄ a con ⁊ ſuo is dicit̄ hic ⁊ hec cōſutilis ⁊ hꝫ le: penul. cor. ⁊ cōponit̄: vt inconſutilis le: Joh. xix. Erat aūt tunica inconſutilis. de quo dicā in ſuo loco.

Contagiū. a cōtingo gis dicit̄ hꝫ contagiū gij: ⁊ hec contagio onis ī eodē ſenſu. i. labes: putredo: lues: vel morbꝰ pecoꝝ ſiue ouiū: qꝛ cōtactu vniꝰ totꝰ grex corrumpitur vñ contagiū dicit̄ morbus: qꝛ quicq̄d tetigerit polluit. vñ contagioſus ſa ſū: ſordidꝰ. vide in peſtis.

Contamino as aui are. i. polluere: deturpare: corrūpere: verbū actiuū. ⁊ cōponit̄ ex con ⁊ tamino as: qḋ eſt aduerſari: ⁊ cor. mi.

Contēno nis pſi ptum: ex con ⁊ tēno nis: ⁊ eſt contēnere vilipēdere: aſp̄nari: nō curare: dep̄ciari. ⁊ caret p in preſenti: ſed habet m añ n: ſed ī p̄terito habet p: qꝛ formať a p̄ma ꝑſona preſentis: no mutata in pſi. ⁊ in ſup̄. qꝛ formať a p̄terito pſi in ptū. vñ contēptus contēptio hñt p.

Contēplor. tēplū cōponit̄ cū con: ⁊ dicit̄ contēplor plarl videre: ꝑſpicere: rimari. ⁊ ꝓprie referť ad inuiſibilia: lꝫ qñq3 ad viſibilia trāſferať. vñ contēplatiuꝰ ua uū: qui morať in contēplatiōe vel ad contēplationē pertinēs. ⁊ vt dicit Gregoꝰ ſup Ezech. Contemplatiua vita ē charitatē dei ⁊ ꝓximi tota mēte retinere: ab exteriori actione quieſcere: ita vt iā nec libeat agere: ſed calcatis curl omnibꝰ ad videndū faciē ſui conditoris animꝰ inardeſceret. vide in vita.

Cōtēporaneꝰ. a con ⁊ tēporaneꝰ cōponit̄ ꝯtēporaneꝰ nea neū: cū t̄pe veniēs: vel inſimul in t̄pe exiſtens vel veniens: vel eiuſdē t̄pis.

Contēptibilis: cōtēptui abilis: a cōtēno.

Contēptꝰ ta tū: ſpretꝰ: repulſus: a contēno nis ſm̄ Pap̄. ⁊ ſubſtātiue hic cōtēptus tus: vide in cōtēno ⁊ in temno ⁊ in tempꝰ.

Contendo dis di tentū vel tenſū litigare: vel ſimul ire: vel ſimul tēdere: extēdere: pugnare. ⁊ cōponit̄ ex cō ⁊ tēdo

Cōtentio. a contēdo dis hec cōtentio onis: pugna: diſceptatio: litigiū. ⁊ deſcribit̄ ſic: Cōtentio eſt impugnatio veritatis ex cōfidentia clamoris. Itē contētio ē quidā color rhetoricꝰ: de quo dixi in quarta p̄te in. c. de coloribꝰ rhetoricis.

Contētioſus ſa ſū: qui non rōne aliqua ſed ſola ꝑtinacia cōtendit. vñ ⁊ dicit̄ a cōtentiōe ſm̄ Pap̄. dicit̄ etiā contentioſus litigioſus.

Contēto tas: frequeť ꝯtēdere: a ꝯtēdo dis ꝯtentum tu.

Contentꝰ ta tū. a cōtineo nes nui tentū. i. patiēs: ſufficiēs pauco: ſm̄ Pap̄. Itē contentꝰ pōt deriuari a ꝯtendo: et tūc cōtentꝰ dicit̄ quaſi ſimul tentꝰ vel tenſus. Item inuenit̄ contēptus per p pro ſpretus. vñ verſus: Contemptus ſpretꝰ: contentꝰ ſufficiēs eſt. Primū contēnor dat contineoq3 ſecundū.

Contermino nas naui: ex con ⁊ termino: ⁊ eſt ꝯterminare ſimul terminare: vel cōiungere. vñ hic ⁊ hec ꝯterminalis ⁊ hoc le. i. cōfinalis: ⁊ cor. mi.

Conterminus na nū. i. vicinꝰ: coniunctus: ex con ⁊ terminus cōponit̄.

釘Conternās dicitur ille qui eſt in completione tertij anni. vnde dicit̄ conternans quaſi cōplens tertiū annū quaſi triens vel quaſi triū annoꝝ exiſtens. vnde Iſa. xv. dicitur: Vectes eiꝰ vſq3 ad ſegor vitulam conternantē. i. vitulā trium annoꝝ. vel ſegor ciuitatē paruam dicit vitulam conternantē. i. robuſtā: qꝛ ſm̄ gloſam animalia ſūt robuſta tertio anno: ſicut homo i. xxx. anno: Hiere. xlviij. dicit̄: A ſegor vſq3 ad oronaim vitulā conternantē. vbi quidā libri falſi habēt conſternantē. ⁊ ſm̄ Pap̄. conternans eſt vitula tertiū agens annū. ⁊ eſt gene. oīs conternās.

Cōteſtor aris: ſimul teſtari: ex con ⁊ teſtor aris. ⁊ vt dicit Pap̄. Conteſtari ad iudices: obteſtari vō ad aduerſarios ꝑtinet. Dicit̄ etiam conteſtari adiuuare: firmiť aſſerere: ſicut firmū eſt teſtamētū.

Cōticeo ces ticui ticitū: ex cō ⁊ taceo: ⁊ eſt cōticere ſimul vel ſtatim tacere: nihil ꝓferre. ⁊ ē neu. ⁊ cor. ti. ⁊ a ſecunda ꝑſona ꝯtices addita co fit cōticeſco ſcis īchoa. Pſal. Impij in tenebris cōticeſcēt.

Conticiniū nij neu. ge. tempꝰ noctis dicit̄: qñ cūcta ſilent: a cōticeo ces. Qualiter partes noctis diſtinguanť dicemus in crepuſculū.

Cōtigi giſti: eſt p̄teritū de contingo gis: ⁊ cor. ti.

Cōtignatio onis fe. ge. i. tignoꝝ ꝯiunctio: vel coaptatio in edificio. ⁊ dicit̄ a cōtingo gas: qḋ eſt tigna componere ꝯiūgere: coaptare in ſtructura edificij. Tectum tigna ferūt que cōtignatio iungit. Eccl. x. In pigritijs humiliabit̄ cōtignatio.

Contiguꝰ. a cōtingo gis dicit̄ contiguꝰ gua guū. i. vicinus ꝓximus: qꝛ contingit domū alteriꝰ. vnde cōtiguo guis cōtigui. i. contingi: eſſe vel fieri ꝯtiguū. vnde cōtiguitas vicinitas Sed contiguus eſt vicinꝰ ſine interpoſitione: qꝛ ſimul teneať. vnde aqua in vaſe eſt vaſi cōtigua: ſed nō eſt cōtinua ei ſed aqua aque eſt in ſe cōtinua: quia aqua aque cōtinua eſt: qꝛ terminꝰ idem. Nā ſicut dicit Ariſto. in li. v. phyſi. Cōtigua ſūt quoꝝ vltiā ſūt ſimul: cōtinua autem quoꝝ terminus idem ⁊ vnꝰ eſt vtriſq3 que tanguntur: ⁊ hoc ſignat nomen. Nā continuū a cōtinendo dicit̄: quādo ergo multe p̄tes continent̄ in toto ⁊ quaſi ſimul ſe tenēt tūc eſt cōtinuū. ſed hoc nō poteſt eſſe qū ſint duo vltima: ſed ſolū qū eſt vnū. Itē in principio ſexti dicit Ariſto. Cōtinua quidem quoꝝ vltima vnū. Et ſcias ꝙ omne cōtinuū eſt diuiſibile in infinitū: intellige inq̄ꝫtū continuū.

Cōtineo nes nui tentū: ex con ⁊ teneo. vñ cōtinēs. ⁊ comparať. vnde hec cōtinentia tie. i. abſtinentia: caſtitas: ⁊ eſt ꝯtinere ſimul tenere: habere: gerere: abſtinere: in caſtitate manere. ⁊ ſm̄ Pap̄. cōtinens nō ſolum in caſtitate manere dicit̄ poſt corruptionē ſed ⁊ ab omni vitio Sap̄. viij. Et vt ſciui qm̄ aliter nō poſſū eſſe ꝯtinens niſi deꝰ det.

Cōtingo gis ꝯtigi tactū contingere: ſimul tangere: vel accidere attrectare: ex cō ⁊ tingo gis. vñ contactꝰ ctus: et adiectiue cōtactus cta ctū. Et ſcias ꝙ accidit malū: euenit caſu: obtingit ſorte: cōtingit facto. Poteſt etiā componi contingo ex con ⁊ tingo gis: ⁊ tunc facit preteritū continxi contínctū contingere. i. ſimul tingere: inficere: contaminare.

Continuꝰ.a contineo es dicit̃ cõtinuꝰ nua nuũ.i.vicinus: vel ſine interpolatiõe: qꝛ ſimul teneat̃.vnde hec ꝯtinuitas tatis: ⁊ cõtinuo as aui: continuũ facere: vel cõtinue habere.vñ continuatim.i.cõiunctim: iugiter.⁊ ẽ actiuũ cõtinuo as cũ ſuis cõpoſitis ſm Hu. Pap̃.ſic dicit: Cõtinuare cõiungere: dilatare: ꝓlongare. Itẽ a ꝯtinuꝰ deriuat̃ cõtinue aduer.ꝓ quo ſepe ponit̃ cõtinuo.i. continuatim vel ſtatim.vide in contiguus ſupra.

Contiquia: imbriũ collectio: quaſi ꝯtinẽs aquã: ex quibꝰ videt̃ cõponi.

Cõtor.a contꝰ pro inſtrumẽto piſcatoris dicit̃ cõtor aris verbũ deponen.⁊ eſt cõtari conto aliquid ꝑquirere vel ſcrutari: ⁊ ponit̃ ꝓ interrogare: inueſtigare. ⁊ cõponit̃ vt ꝑcontor aris.i.inquiro: vel ꝑquiro: interrogo: ⁊ ſcribit̃ per o. Inuenit̃ etiã cuntor aris per u ꝓ morari: vel dubitare.vñ quidaꝫ: Contor perquiro: cũtor dubitoqꝫ moroꝛqꝫ.⁊ in Greciſ.dr̃: Percõtor notat id qđ ꝑſcrutator per o ſcriptũ. Percũtorqꝫ ꝑ u dicit̃ eſſe moror.

Cõtractio.a contraho is dicit̃ hec cõtractio onis.i. collectio: ꝯſtrictio: abbreuiatio: vel decurtatio.vñ Ezech.vij. Ecce venit cõtractio. Inuenit̃ etiã ibi ſm aliã litteram cõtrictio. Hiero. Contrictio que dicit̃ hebraice ſciſſura .i.cõtextꝰ: ⁊ ꝑplexio: vel collectio omniũ maloꝝ.

Contracto.ex cõ ⁊ tracto as cõponit̃ cõtracto as: ⁊ contrecto as inuenit̃.i.ſimul tractare: vel inter manꝰ palpare ⁊ tractare.

Contractus: venditio: locatio: ⁊ cetere ſpẽs conductionis ſm Pap̃.

Cõtraho is xi: ꝯtrahere.i.ſimul trahere: abbreuiare: commorari: colligere: cõſtringere: decurtare: ex cõ ⁊ traho his cõponit̃.

Contrariꝰ ria riũ adiectiuũ.i.aduerſariꝰ. Contrariũ etiã ẽ quidã color in rhetorica de quo ſupra dixi in.iiij.ꝑte in .c.de coloribꝰ rhetoricis.

Contrecto as: in cõtracto vide.

Cõtremiſco is verbũ inchoatiuũ: a cõtremo is.

Contremo mis mui cõtremere.i.ſimul tremere: ex con et tremo: ⁊ cor.tre.

Contribulis. a cõ ⁊ tribulis cõponit̃ hic ⁊ hec cõtribulis ⁊ hꝫ le: ſimul eiuſdẽ tribꝰ: ⁊ ꝓdu.bu.ſed tribulo las cor. bu.vñ ṽſus: Dat tribula les generat tribꝰ vna tribules.

Contritio onis fe.ge.format̃ a cõtritꝰ ta tũ cõtriti: addita o.vñ patet ꝙ nõ ẽ ibi c ſed t ſola in penul.ſyllaba: ſicut nec in cõtritꝰ vel contritũ qđ format̃ a cõtriui preterito de cõtero is: ui in tũ: ⁊ dr̃ ꝯtritio q̃ſi ſimul tritio: vel ex toto tritio: qꝛ de omnibꝰ peccatis penitẽs debet dolere. Contritio ſic diffinit̃: Contritio eſt dolor de peccatis aſſũptꝰ cũ ꝓpoſito confitẽdi ⁊ ſatiſfaciẽdi. Iſte dolor debet eſſe acer: qꝛ offendimꝰ deũ creatoreꝫ omniũ. Acrior: qꝛ offendimꝰ deũ patrẽ nr̃m q̃ nos paſcit multiplicit̃. Acerrimus: qꝛ offendimꝰ redẽptorẽ nr̃m q̃ nos liberauit ꝓprio ſanguine a vinculo peccatoꝝ: crudelitate demonũ: ⁊ acerbitate gehẽne. Et ſcias ꝙ ꝯtritritio ẽ a deo ſolo q̃tũ ad formã qua informat̃: ſed q̃tum ad ſubſtantiã actꝰ ẽ ex libero arbitrio ⁊ a deo q̃ opatur in omnibꝰ operibus nature ⁊ voluntatis. ⁊ contritio põt dici dolor aſſũptus a nobis cuꝫ dei gratia. Sed põt queri an poſt hãc vitã anime de peccatis ꝯterant̃: Ad hꝫ dico ꝙ in cõtritiõe tria conſideranda ſũt. Primũ eſt contritiõis genus qđ eſt dolor. Secũdũ eſt cõtritionis forma: qꝛ eſt actus virtutis gratia informatꝰ. Tertiꝰ eſt efficacia cõtritionis: qꝛ eſt meritoriꝰ ⁊ ſacramentalis ⁊ quodãmodo ſatiſfactoriꝰ dolor contritionis. Anime ḡ poſt hãc vitã que in patria ſũt hãc contritionẽ habere nõ poſſũt: qꝛ carẽt dolore ꝓpter gaudij plenitudinem. Ille autẽ que ſũt in inferno carẽt ꝯtritiõe: qꝛ ſi dolorẽ habeant: deficit tñ in eis gr̃a dolorem informãs. Sed ille q̃ in purgatorio ſũt habent dolorẽ de peccatis gratia informatũ ſed nõ meritoriũ: qꝛ nõ ſũt de ſtatu merendi. In hac autẽ vita predicta tria inueniri poſſũt. Et ſcias ꝙ cõtritio differt ab attritiõe ſicut informatuꝫ ab ĩformi: qꝛ attritio eſt dolor ſine charitate. contritio ṽo eſt dolor gr̃a ⁊ charitate formatꝰ. Itẽ nota ꝙ quoꝝ ꝑ̃ncipia ſũt diuerſa oĩno: vnũ eoꝝ nõ põt fieri id quod alterũ ẽ: ſed attritiõis ꝑ̃ncipiũ eſt timor ſeruilis. ꝯtritionis aũt timor initialis: ḡ attritio nõ põt fieri contritio. Preterea naturalia nõ fuũt gratuita vt cõiter dicit̃: ſed naturale dicit̃ qđ eſt ante gratiam. ⁊ ſic attritio int̃ naturalia cõputabit̃. igit̃ non põt fieri cõtritio qũ ſit gratuitũ bonũ. Item aduerte ꝙ cõtritio ⁊ attritio non dicũt habitũ ſed actũ tñ: ⁊ actus ille attritionis informis trãſit ⁊ nõ manet adueniente charitate. ⁊ qꝛ dolor ille attritiõis q̃ erat informis nõ manet: adueniẽte charitate formari nõ põt: ꝓinde attributio nõ põt fieri ꝯtritio

Controuerſor. a contra ⁊ ṽſo as componit̃ cõtrouerſor aris: litigare: decertare: contradicere. vñ hec controuerſia ſie: q̃ſi ꝯtria verſio. ⁊ dr̃ controuerſia negociuꝫ: certamen: queſtio: cõtentio: diſceptatio: collatio: compatio.

Cõtuberniũ.a con ⁊ taberna dicit̃ hꝫ contuberniũ nij: q̃ſi cõtaberniũ. ⁊ dicit̃ contuberniũ tabernaculũ vel ſocietas: vel ad tempꝰ coeundi conuentꝰ. ⁊ dicit̃ a taberna: qꝛ ſicut illi qui in taberna cõueniũt: ad tempꝰ cõmanẽt ⁊ cito diſſoluunt̃: ita ⁊ cõtuberniũ ꝓprie cito diſſoluit̃ peracto.ſ.negocio ꝓ quo ad contubernium conuenit̃. Sap̃.viij. Cõtuberniũ habẽs dei. Itẽ Marci.vj. Et precepit illis vt accũbere facerẽt oẽs ſm ꝯtubernia ſup viride fenũ. A contuberniũ autẽ deriuat̃ hꝫ contubernio onis.i.ſociꝰ: cõmilito: qui ẽ in eodẽ cõtubernio cũ alio. ⁊ hic ⁊ hec cõtubernialis ⁊ hꝫ le.

Contudi penul.cor.ẽ preteritũ de cõtundo is.

Contumax: a cõtumeo mes dicit̃: qđ cõponit̃ a cõ ⁊ tumeo mes: ⁊ inde dicit̃ hꝫ ⁊ hec ⁊ hoc ꝯtumax cis.i. ſuꝑbus: vel iniurioſus: vel repugnatiuꝰ. ⁊ dicitur ſic: qꝛ tumet in verbis iniurie. vel dicit̃ cõtumax: qꝛ contẽnat et negligat. ⁊ compat̃.vñ contumacit̃ ciꝰ ſſiſſime aduer. ⁊ hec cõtumacia cie: vel cõtumacitas tatis.i.ſuꝑbia: iniuria: repugnantia: contẽptꝰ. ⁊ cõponit̃: vt ꝑcontumax.i. valde cõtumax: ⁊ cor.tu ſm Hu. Pap̃.ṽo dicit: Contumax dicit̃ ꝙ contẽnat: ſuperbꝰ: vel a tumẽdo.

Contumelia.a contumeo mes dicit̃ hec contumelia.i.iniuria: vituperiũ: graue conuitiũ. ⁊ hec cõtumia mie idẽ. ⁊ a contumelia dicit̃ cõtumelioſus ſa ſum: qui audax eſt ⁊ tumet ṽbis iniurie ⁊ ſuꝑbie: vel cõtumelias ⁊ conuitia inijcit: ⁊ compat̃. ⁊ nota ꝙ contumia vel cõtumelia eſt ꝓprie in verbis.

Contumeo es cõtumui.i.ſimul tumere: ex cõ ⁊ tumeo es vñ contumeſco is inchoatiuũ: ⁊ cor.tu.

Contumia mie: idẽ eſt qđ cõtumelia. vide in cõtumelia.

Contũdo.ex con ⁊ tundo is cõponit̃ cõtundo is contudi tuſũ conterere: confringere: ꝑcutere: domare: cõcidere: ſimul tundere.vñ contuſus ſa ſum.

Contꝰ.a conus dr̃ hic contꝰ ti: quoddã genꝰ teli: ⁊ ꝓprie qđ ferrum nõ habet: ſed ẽ acuta cuſpide longum ſicut partica ꝑ̃acuta quã portãt ruſtici loco haſte. vñ Boetius in.ij.de cõſolatõe: Tu qui nũc contũ gladiũqꝫ ptimeſcis ſolicitꝰ: ſi vite huiꝰ callem vacuus viator intraſſes corã latrone cãtares. Contꝰ etiã dr̃ inſtrumẽtuꝫ cũ quo piſcator piſcat̃ vel ſciſcitat̃ aquã inquirẽdo piſces

vide in contoꝛ aris.

C ōtuſus ſa ſū penul. ꝓdu. vide in cōtundo.

C ōtutatus ta tū: in cōtutoꝛ vide.

C ōtutoꝛ aris atꝰ ſū ↄtutari.i.abſcōdere: defendere: Machab.ij.li.c.j. Et in eo ↄtutati ſunt. ⁊ ꝓdu.tu.

C ōuallis lis fe.ge. ex cō ⁊ vallis. ⁊ dicitur ↄuallis magna vallis: vel loca terrarū depreſſa inť montes.

C ōnubiū ex con ⁊ nubo bis cōponiť hꝰ ↄnubium bij: ↄiugiū nuptie: vel ↄiunctio viri ⁊ femine. vñ hic ⁊ hec ↄnubialis ⁊ hoc le: ⁊ hinc ↄnubialiť aduer. Uirgilius: Connubio iungā ſtabili: ꝓpriāq; dicabo.

C onuena.a ↄuenio is hꝰ ⁊ hec ↄuena ne: ſimul cū alio veniens: vel qui cū alio ↄuenit. vel ↄuene dicunť aduene de diuerſis locis: ⁊ coꝛ.ve.

C onuenio. ex con ⁊ venio ↄuenio is.i.ↄgruere: vel decere vñ Hoc palliū ↄuenit mihi.i.decet me. ⁊ ↄuenire.i.alloqui: vt Cōuenio vos o iudei.i.alloquoꝛ. ⁊ ↄueniri.i.adunari: vt Iſti ↄueniunt.i.adunanť. ⁊ ↄuenire.i.ſimul venire: ⁊ ↄuenire.i.paciſci. vñ in Matth. Nōne ex denario cōueniſti mecū. vel ↄuenio tibi vnum denariuꝫ.i.paciſcoꝛ. ⁊ cōuenire.i.exigere aliq̄d de aliquo. ⁊ ↄuenire.i.cōpellere.i.ad cām vocare: vel ad placitū. ⁊ ↄuenire .i.ineſſe: vt Albedo ↄuenit mihi.i.ineſt. ⁊ ↄuenire.i.aſſimulari: vt Iſte ↄuenit cū illo in albedine.i.ē ſilis illi. vñ ↄuenit impſonale: ⁊ ↄueniēs: ⁊ hec ↄueniētia tie. ⁊ componiť: vt incōueniēs. ⁊ comparať. vñ hec incōueniētia tie. vñ vſus: Conuenit alloquiť: decet id ſimul aſſilať. Exigit ad cās vocat ⁊ cōpellit ineſtq;. Pangit adunať ⁊ adunat cōueniens eſt.

C onuenticulus.a cōuentꝰ diciť hic cōuenticulus ⁊ hꝰ cōuenticulū li: ambo dimi. ⁊ coꝛ.cu.

C onuento as frequenter cōuenire: a ↄuenio is ↄuentum tu: u in o: ſed ↄuentoꝛ deponens aliud eſt.

C ōuentoꝛ.a cōuentꝰ diciť cōuertoꝛ aris: cōuentū facere: vel celebꝛare ſm Hug.

C onuentꝰ tus: cōgregatio: cetꝰ.

C ōuerſio q̄ſi ſimul verſio.a cōuerto: vel ↄuerſus ſi: addita o. Itē conuerſio eſt quidā coloꝛ rhetoꝛicꝰ de quo ſupra dixi in q̄rta parte in.c. de coloꝛibꝰ rehetoꝛicis.

C onuerſoꝛ.a con ⁊ verſo as cōponiť ↄuerſoꝛ aris.i.ſimul verſare ⁊ eſſe cū aliquo. vnde hic ⁊ hec conuerſabilis ⁊ hoc le.

C onuerto. ex con ⁊ verto cōponiť cōuerto is ↄuerti conuerſū: inſimul vertere: vel ad aliquā vitā vel ſectam vtere. vñ hic ⁊ hec cōuertibilis ⁊ hꝰ le. ⁊ compať. ⁊ cōponitur: vt incōuertibilis ⁊ hoc le. Itē a cōuerto cōuerſo as frequen. ⁊ eſt actiuū cōuerto: tñ ſm Hu. cōuertoꝛ ⁊ preuertoꝛ paſſiua ſūt ⁊ deponētia.

C ōueſcoꝛ eris: ex con ⁊ veſcoꝛ verbū deponē. ⁊ caret preterito ⁊ ſupino: deberet tamē facere cōueſcitū: ⁊ eſt cōueſci ſimul veſci: pariť veſci: cū alio comedere.

C onuexꝰ.a cōuebo is diciť cōuexꝰ xa xū: vndiq; inclinatus ⁊ curuatꝰ q̄ſi conuerſus. vel dicitur a cōuebo is: qꝛ vndiq; vehať in circūitu ad viſū: ⁊ compať. vñ hec conuexitas tatis curuitas: rotunditas: ſicut eſt celil. vel ſm Pap̄. cōuexa dicunť extrema celi flexa. ⁊ ꝓdu. ue poſitione. x enī eſt duplex cōſonās.

C ōuicaneꝰ nea neū.i.ↄuicinꝰ: a con ⁊ vicaneꝰ.

C onuicanꝰ na nū.i.ↄuicinꝰ: a con ⁊ vicinꝰ componiť.

C ōuictoꝛ toꝛis maſ.ge. qui ſimul cū alio viuit: ⁊ tunc deriuať a ↄuiuo uis. vel ↄuictoꝛ q̄ſi cum alio victoꝛ: ⁊ tunc deriuať a cōuinco uici uictū.

C onuitiolū li penul. coꝛ. ꝑuū ↄuitiū: dimi. de ↄuitiū.

C ōuitioꝛ.a cō ⁊ vitio as cōponiť ↄuitioꝛ aris: ↄuitia inferre: vitupari. ⁊ ↄſtruiť cū datō. vñ hoc ↄuitiū tij: cōtumelia: vituperiū. vñ cōuitioſus ſa ſū: plenus ↄuitijs. ⁊ comparať. ita dicit Hu. Pap̄. etiā dicit: Conuitioꝛ aris atus ſū.i.exp̄obꝛo: inde conuitiū.i.oppꝛobꝛium: iniuria. ⁊ ſic videtur ꝙ p̄dicta debeāt ꝑ c ſcribi: ſicut vitiū quod deriuať de vinco is ſm Hu. Alij dicunt ꝙ vitium deriuať a veto as: ⁊ coꝛ.i. añ t. ⁊ cōuitiū cōponiť ex con ⁊ vito: ⁊ pꝛodu.i ante t: ⁊ ſic pꝛedicta ſcribunť per t: ſicut veto ⁊ vita. ⁊ hoc videť verius qū vitium coꝛ.ui. vnde Hoꝛatius: Omnibus hoc vitiū eſt cantoꝛibꝰ inter amicos. ⁊ cōuitiū ꝓdu.ui. ⁊ iſtius opinionis fuit magiſter Bene. vñ dicit: vitiū qđ dicitur a vetādo coꝛ.i ante t cum ſuis deriuatiuis: vt vitio as: cōuitiū tñ ꝓdu.i añ t: ſed meliꝰ componiť ex con ⁊ vita: qꝛ cōuitium eſt impꝛoperium contra vitā.

C onuitiū: in cōuitio vide.

C onuiua.a cōuiuo uis diciť hic ⁊ hec cōuiua ue cōis ge. q̄ ſimul cū alio viuit ⁊ comedit. ⁊ ꝓdu.ui. Hoꝛatiꝰ i epi. Tres mihi cōuiue ꝓpe diſſentire videnť.

C onuiuiariū rij neu.ge. locꝰ in quo quis ↄuiuať: qđ ⁊ cōuiuatoꝛiū diciť. ⁊ diciť a conuiuoꝛ aris.

C onuiuatoꝛiū in cōuiuiariū vide.

C onuiuiū.a cōuiua diciť hoc ↄuiuiū uij.i.lauta comeſtio ⁊ magna. ⁊ hinc hꝰ conuiuiolū li dimi.

C ōuiuo uis.i.ſimul viuere: penul. ꝓdu.a con ⁊ viuo.

C onuiuoꝛ.a cōuiuiū diciť cōuiuoꝛ aris: conuiuiū facere: vel celebꝛare: vel inſimul comedere. Cato: Raro conuiuare. ⁊ ꝓdu.ui.

C onuotꝰ.a con ⁊ votꝰ ta tū cōponitur cōuotus ta tum.i. eodē voto aſtrictus. vel componiť ex con ⁊ votum ti: ⁊ ꝓdu.uo.

C onꝰ ni maſ.ge.i.ſūmitas galee: vel curuatura que ſuper galeā poniť ſuꝑ quam ſunt criſte: a conon grece qđ dř latine acuta vel alta rotūditas. vñ ⁊ conon dř figura q̄ ab amplo incipit: ⁊ in acutū finiť ſicut oꝛtogoniū.

C ooperio is iui ꝑtū ire.i.ſimul opire: contegere. vñ coopertoꝛiū amictꝰ: ex con ⁊ opio cōponiť: abiecta n: ⁊ coꝛ.pe.

C ooperoꝛ aris cooꝑatus ſū verbū deponē.i.ſimul oꝑari: coauxiliari. ⁊ cōponiť ex con ⁊ operoꝛ aris: ⁊ abijciť n cā euphonie. ⁊ coꝛ.pe.

C oopto as aui are.i.ſimul optare. ⁊ cōponiť a cō ⁊ opto.

C opia pie.i.multitudo: abūdātia: dicta quaſi cū opibus. ⁊ deriuatur a copos.i.laboꝛ: qꝛ omnis ſubſtantia ex laboꝛe cōſtat. Non enī ſine laboꝛe copia haberi pōt. vñ copioſus ſa ſū.i.locuples abūdans plenus copia. ⁊ comparať: vt copioſioꝛ ſiſſimꝰ. vnde copioſe ſius ſiſſime: et hec copioſitas tatis. Quidā vō dicūt ꝙ copia deſcēdit a cops copis.

C opiola le dimi. ꝑua copia.

C opioſus ſa ſum: in copia vide.

C opos grece laboꝛ latine: ⁊ accentuať in fine.

C ops copis oīs ge. ex con ⁊ opis diciť cops diues opulentus q̄ſi cum opibꝰ. vñ quidam: Fecundus cops eſt dea terre: fertilis ops ē. Fex domuū ſcops ē mundarū foſſaq; ſcrops eſt. vñ poteſt deriuari hec copia. Itē inueniť hec cops indeclinabile fe.ge. ⁊ tunc deriuať a copia pie: ⁊ eſt tūc idem cops qđ copia.

C opula le.i.cōiunctio vel id qđ coniungit: vel vinculū in collo canis. ⁊ in ſingulari ⁊ in plurali eſt fe.ge. In plurali tñ iueniť neu.ge. copula oꝛū. ⁊ vt dicūt in ſingulari ꝓ cōiunctiōe canū: in plurali copula neu.ge. ꝓ qualibet alia cōiunctiōe ſiue hominū ſiue rerū aliarū. Et ſcias ꝙ eſt copula verbalis implicita ⁊ explicita.i. non coartata. vñ in hꝰ verbo ſum es eſt. vide in cedo.

Copularius rij maſ.generis.i.vinculum in collo canis. et dicit̃ a copula le.

Copulatim.i.coniunctim aduer.a copulo las. vñ copulatiuus ua uũ.

Copulatiuꝰ ua uũ:qd copulare habet:a copulo as.

Copulo.a copula le dicit̃ copulo las.i.cõiungere:ſociare: Copulo cõponit̃:vt diſcopulo as.i.diſiũgere.recopulo as.i.reiũgere.Copulo ⁊ eiꝰ cõpoſita ſũt actiua:.⁊ coꝛ.pu.

Coquina ne dicit̃ a coquꝰ.⁊ ꝓdu.qui.

Coquo quis xi ctũ:⁊ ſcribit̃ ꝑ c in pͥma ſyllaba coquo: et in ſecũda ꝑ q:lꝫ q̃ſtũ ad ſonũ videt̃ deſinere in co:ſed h̃ accidit:qꝛ u amittit vim lr̃e.⁊ cõponit̃ coquo cũ de: ⁊ dicit̃ decoquo quis.i.valde coquere. Itẽ cũ ex:⁊ dicit̃ excoquo/quis in eodẽ ſenſu. ⁊ ſĩiliter cõponit̃ incoquo quis:ꝑcoquo quis.i.ꝑ alijs coquere:vel ſupra vel plus recoquo quis:iterũ vel valde coquere. ſuccoquo quis: .i.parũ vel ſubtꝰ coquere. Coquo ⁊ eiꝰ cõpoſita actiua ſunt:⁊ coꝛ.hãc ſyllabã co in p̃ſenti.

Coqulus li dimi.paruꝰ coquus:⁊ coꝛ.qu.

Coquꝰ qui:qui cibos coquit.vñ hic coquilꝰ li dimi.⁊ hec coquina ne:vide in ꝓcocia.

Coꝛ dis neu.ge.dicit̃ a cardian.ꝙ autẽ dicit̃ coꝛ q̃ſi cuſtodia oĩuꝫ rerũ:etymo.ẽ.⁊ vt dicit Iſido.Coꝛ ideo ẽ vicinũ pulmoni vt cũ ira accẽdit̃:pulmonis humoꝛe tꝑet̃. Et ſcias ꝙ in Grecif.tales v̾ſus ponunt̃:Coꝛ ſapit ⁊ pulmo loquitur fel cõmouet iras.Splen ridere facit cogit amare iecur.vide in ſplen. Et cõponit̃ coꝛ cũ cõ:⁊ dicit̃ ꝯcoꝛs dis:⁊ eſt oĩs ge.diſcoꝛs dis:⁊ cuꝫ ex: ⁊ dr̃ excoꝛs dis:⁊ cũ miſerãs:⁊ dr̃ miſericoꝛs dis.itẽ cũ re:⁊ dicitur recoꝛdoꝛ aris:itẽ cũ ſe ꝓpoſitiõe:⁊ dr̃ ſecoꝛs dis:⁊ cum ve:⁊ dr̃ vecoꝛs dis:⁊ cũ vnꝰ: ⁊ dr̃ vnicoꝛs dis. Et nota ꝙ antiquitꝰ dicebãt h̃ ⁊ hec vnicoꝛdis ⁊ h̃ de:⁊ alia huiuſmodi cõpoſita ſilia a coꝛ qd in autoꝛibꝰ ſepe inueniuntur.Et ſcias ꝙ Rabi moyſes dicit:ꝙ celũ eſt in vniuerſo ſicut coꝛ in aĩali.cuiꝰ motꝰ ſi ad hoꝛã q̃ſceret coꝛpoꝛis vita finiret̃.⁊ ex h̃ patet ꝙ celũ ſideriũ ꝑ motũ ſuuꝫ generationẽ cauſat:⁊ in inferioꝛibꝰ coꝛruptionẽ.

Coꝛagios grece:latine villa dicit̃.

Coꝛagiũ.a coꝛagios dicit̃ h̃ coꝛagiũ gij.i.ſuffragiũ.Coꝛagiũ ẽ etiã ꝑs ludi.ſ.qñ ꝓuerbia dicunt̃. vel coꝛagiũ eſt virginale ſignũ vel virginalis põpa quam ſolẽt v̾gines facere in quibuſdã locis circa moꝛtuũ.ſ.coꝛea: ⁊ quelibet coꝛea ſic põt dici:⁊ tũc cõponit̃ a coꝛea ⁊ ago agis. ſed h̃ coꝛrariũ ꝑ duo r:aliud ẽ.ſ.quod ex toto ⁊ intimo coꝛde petit̃.⁊ cõponit̃ a coꝛ ⁊ ago.

Coꝛallus li naturã habet viminis ſub aqua:ſed detracta ſuꝑ aquã ſtatim dureſcit ⁊ erubeſcit ⁊ lapideſcit. Itaqꝫ occupari ⁊ euelli retibus ſolet:aut acri ferramẽto p̃cidi

Coꝛã ꝓpoſitio ſeruit ablatiuo:vt Coꝛã deo placet humilitas. Itẽ eſt aduer.qualitatis:vt Nobis in theatro moꝛantibꝰ quidã coꝛã ſurrexit ⁊ locutꝰ eſt.i.patenter:euident̃:apte.⁊ cõponit̃ a coꝛ ⁊ am ꝑ apoſtrophã. qd enĩ fit coꝛã:añ coꝛ fit.⁊ ꝓdu.pͥmã.vñ in auroꝛa dicit̃:Coꝛã languoꝛis ꝓpulit omne genꝰ.

Coꝛax cis.i.coꝛuꝰ: ⁊ tã illud q̃ꝫ iſtud nomẽ habet a ſono pectoꝛis:qꝛ grũnit pectoꝛe.

Coꝛban ablatio ſiue donũ ſonat.vñ Matth.vij.Coꝛban qd eſt donũ.vide in coꝛbonã.

Coꝛbio onis maſ.ge.ille q̃ facit vel vendit vel poꝛtat coꝛbes.⁊ deriuat̃ a coꝛbis.

Coꝛbis.a curuo as dicit̃ hic coꝛbis bis:vas vimineũ quo menſurat̃ vinũ:vel etiã annona:vel per qd fluit muſtũ qꝛ dicit̃ a curuo:qꝛ ex curuatis virgis cõtexitur. vel dicitur a colando.

Coꝛbita te penul.ꝓdu.fe.ge.i.nauis oneraria. ⁊ dicitur a coꝛbis.

Coꝛbiꝰ.a coꝛ ⁊ binũ cõponit̃ h̃ coꝛbius bij:qd ⁊ hic coꝛbinꝰ dicit̃.ſ.ille qui duplex habet coꝛ: q̃ſi binũ coꝛ habens.vel reuera q̃ eſt verſipellis ⁊ inconſtans.

Coꝛbonan ſicut dicit Hu.coꝛban interpretat̃ oblatio.vñ hec coꝛbona ne:vel coꝛbonan ĩdeclinabile:vltĩa acuta: .i.gazophilaciũ vbi diuine oblatiões reponũt̃. Pap̃ vo dicit:Coꝛbonan gazophilaciũ vbi pecunia ſacerdotum erat:⁊ interp̃tat̃ oblatio. ⁊ vt dicit̃ ĩ hiſtoꝛijs ſuꝑ Actꝰ aploꝝ: Coꝛbonan erat archa in qua reponebãt̃ donaria ſacerdotũ. Muſach erat archa in q̃ reponebãt̃ donaria regũ vl̃ ꝑncipũ ad reficiẽda ſartatecta tẽpli. Gazophilaciũ erat archa in q̃ reponebãt̃ donaria trãſeũtiũ.

Coꝛbulus li maſ.ge.penul.coꝛ.paruꝰ coꝛbis.⁊ dr̃ a coꝛbis

Coꝛcula ioculatrix.

Coꝛculũ li dimi.paruũ coꝛ.⁊ coꝛ.cu.

Coꝛculus.i.tadeꝰ a coꝛde dictꝰ: Ipſe ⁊ tadeus:ipſe ẽ ⁊ iudas iacobi quẽ eccl̃aſtica tradit hiſtoꝛia miſſũ ediſſam ad abagarũ regẽ ſm Pap̃. Hu.dicit:Tadeꝰ interpretat̃ coꝛculus.i.coꝛdis cultoꝛ.⁊ coꝛ.cu.vide in iuda.

Coꝛda.a coꝛ dicit̃ hec coꝛda de: quia ſicut pulſus coꝛdis eſt in pectoꝛe: ita pulſus coꝛde eſt in cithara. vñ Propheta: Laudate eũ in coꝛdis ⁊ oꝛgano.

Coꝛdatiſta ſte ge.cõis: q̃ vel que canit canit cum coꝛda. ⁊ dicit̃ a coꝛda de.

Coꝛdatꝰ.a coꝛ dicit̃ coꝛdatꝰ ta tum.i.ſapiẽs:gnauus:audax:ꝯueniens. In Job.xxxiiij.dicitur: Uiri coꝛdati.i.ſapientes audite me.vñ coꝛdate.i.ſapienter:cõuenienter: honeſte.

Coꝛdex cis maſ.ge.q̃ facit coꝛdam:vel qui canit cum coꝛdis.⁊ dicit̃ a coꝛda de.

Coꝛdiacꝰ ca cũ:vide in cardiacꝰ.

Coꝛdicitꝰ aduer.penl̃.coꝛ.i.coꝛdetenꝰ:a coꝛ dicit̃. vñ Sidoniꝰ: Prudentibꝰ inquit coꝛdicitꝰ inſitũ eſt.

Coꝛdula le dimi.parua coꝛda:penul.coꝛ.

Coꝛdus da dũ.i.ſerotinꝰ:dicit̃ a coꝛ.vñ ⁊ vue q̃ tarde veniũt ad maturitatẽ coꝛde dicunt̃ ſm Hu.⁊ Pap̃.dicit: Coꝛdũ ſerotinũ qd tarde naſcit̃.

Coꝛedulus.coꝛ cõponit̃ cũ edo: ⁊ dicit̃ hic coꝛedulus li: quedam auis que ſtatim ⁊ citiꝰ q̃ꝫ cetera membra coꝛ auis capte edit.

Choꝛiambꝰ.a choꝛꝰ dicit̃ hic choꝛiambꝰ bi:quidam pes cõſtans ex pꝛima longa ⁊ duabꝰ medijs bꝛeuibꝰ:⁊ vltima longa:vt audierãt.⁊ dicit̃ ſic: qꝛ carmen hoc pede cõpoſitũ aptũ ſit choꝛo canentiũ.vel cõponit̃ a choꝛus ⁊ iambus:qꝛ in choꝛo ⁊ in circuitu habeat duos iãbos ſed oꝛdine conuerſo.vñ choꝛiambicꝰ ca cũ. Põt etiam choꝛiambicꝰ in pͥma ſyllaba ſm quoſdaꝫ aſpirari ſicut in choꝛꝰ.

Coꝛiandrũ dri ge.neu.genus herbe a greco qd illi coꝛion dicũt.⁊ vt dicit Pap̃.Coꝛiandrum qd greci coꝛion dicũt:cuiꝰ ſemen dulci vino datũ ꝓnioꝛes reddit in venerẽ:ſi ſupꝛa modũ dederis amentiã facit. In cibo ſũptũ calefacit ⁊ ſtringit ⁊ ſomnũ facit.

Coꝛariꝰ rij:qui parat coꝛia:vel qui operat̃ de coꝛijs. a coꝛio dicit̃.

Coꝛimbus:a coꝛona dicit̃ hic coꝛimbꝰ bi.i.fructꝰ hedere qꝛ inde coꝛonabant̃ antiqui ⁊ precipue poete.vñ Ouidius.iiij.meta.Et grauidꝰ diſtinguit vela coꝛimbis. Coꝛimbi etiã dicunt̃ anuli vitis: qui ꝓxima queqꝫ ligant ⁊ cõpꝛehendũt:ne longiꝰ laxati palmites ventoꝝ flatibus diſſipent̃.

Coꝛinthus.a coꝛiũ dicit̃ hic choꝛinthꝰ thi.i.tectura arcuũ

vñ Statiꝰ thebaidos in.vij. Qua ſuper a tergo velox corinthos ⁊ arcꝰ. ⁊ hic corinthꝰ thi.i.repoſitoriũ ſagittarũ .ſ.pharetra. vnde Ouidiꝰ triſ. In quibꝰ eſt nemo q̃ non corinthon ⁊ arcũ. Corinthon actũm grecuʒ ꝓtulit pro corinthũ. Inuenit᷑ etiã hic corinthus nomen ciuitatis. vñ corinthius thia thiũ. Ad corinthios ſcribit Paulus duas epl'as. ⁊ ſcribit᷑ corinthꝰ ꝑ h in vltima ſyllaba. vñ t remanet in ſono ſuo ante h. ⁊ cor.ꝑma ab Horatio in epl'is: Nõ cuiuis hominũ ꝯtingit adire corinthũ.

C oriolũ li dimi.ꝑuũ corium

C orioſus ſa ſũ.i.corio veſtitꝰ. ⁊ dicit᷑ a coriũ.

C oriũ.a carne dicit᷑ hoc coriũ rij: q̃ſi carniũ: q2 carnẽ tegat: vel q2 a carne extrahat᷑. A coriũ ꝑ cõpoſitioneʒ excorio as: decorio as: diſcorio as in eodeʒ ſenſu.i. coriũ auferre. incorio as.i.coriũ imittere: vel coriũ aptare.

C ornetũ ti: penul.ꝓdu.locꝰ vbi corni creſcunt. ⁊ dicitur a cornꝰ ni: pro quadã arbore dura in fructu vel ligno.

C orneꝰ nea neũ: pertinẽs ad cornu: vel de cornu exiſtẽs: ⁊ tũc dicit᷑ a cornus ni: ꝓ arbore.

C ornicen cinis maſ.ge. qui canit cũ cornu: qđ etiaʒ dr̃ hic ⁊ hec cornicen tis: ⁊ vtrũq; cõponit᷑ a cornu ⁊ cano is. ⁊ cor.penul. cornicen in ntõ ⁊ in gtõ.

C ornicena ne: penul.cor.fe.ge.femina q̃ canit cum cornu. ⁊ deriuat᷑ a cornicen.

C ornicor aris: a cornix dicit᷑. ⁊ ꝓdu.ni. vnde Perſiꝰ: Neſcio qui tecuʒ graue cornicaris inepte. vide in corniculor laris.

C ornicula le dimi.ꝑua cornix.

C orniculor. a cornix dr̃ corniculor aris.i.vocẽ cornicl' imitari: vel inutilit᷑ loq̃ ⁊ garrire: qđ etiã cornicor aris dr̃.

C orniculũ li dimi.ꝑuũ cornu.

C orniger ra rũ penul.cor. gerẽs cornu: a cornu ⁊ gero is.

C ornipes dis oĩs ge. corneos habẽs pedes: qđ pro equo inuenit᷑: ⁊ tũc eſt maſ.ge. hic cornipes dis. ⁊ cor.penul. tã in ntõ q̃ʒ in obliquis. ⁊ cõponit᷑ a cornu ⁊ pes.

C ornix cis fe.ge. dicit᷑ a cornu: q2 auis clamoſa ſit vt cornu: vel q2 diu viuit in cornu etiã durat. ⁊ habet cornix i naturaliter longã ante x. vñ penul.ꝓdu. in gtõ.

C ornu dicit᷑ a carne q̃ſi carniũ: q2 ex carne procedit: ⁊ in ſingulari ẽ indeclinabile. in plurali vͦ hec cornua nuũ. Inuenit᷑ etiã hic cornꝰ nus nui: in eodẽ ſenſu. Et nota ꝙ cornua vocant᷑ extreme ꝑtes antẽnarũ per tropũ ab aĩali. Item cornua vocant᷑ extremitates exercitꝰ: q2 intorte ſũt ad modũ cornuũ animalis: ſed in hac ſignificatione ꝓprie inuenit᷑ hic cornꝰ nus nui: ⁊ ꝓ cornu milit' ſimiliter. ſed cornu in ſingulari: ⁊ cornua ĩ plurali proprie ꝑtinent ad aĩalia. A cornu deriuat᷑ cornutꝰ ta tum: ⁊ corno nas.i.cornu reſonare: ⁊ hic cornꝰ ni: ꝓ quadaʒ arbore dura in fructu vel ligno. vñ hoc cornũ ni: fructꝰ illiꝰ arboris. vñ vſus: Corna gerit cornꝰ pecudũ ſũt cornua cornu. Militis eſt q̃ñ properat' ſua bella gerẽdo. Cornu cõponit᷑ vt hic ⁊ hec bicornis ⁊ hoc ne: ⁊ hic ⁊ hec vnicornis ⁊ hoc ne.

C ornupeta te: bos. penl'.cor. Exo.xxj. ꝙ ſi bos cornupeta fuerit ⁊c̃.

C ornus ni: vide in cornu.

C ornuſtibij: tertia filia iob nomen accepit: q2 enĩ per cornu ⁊ tibiã vnũ verbũ ex vtroq; cõpoſuit vtrũq; verbuʒ per vnã oronis partẽ in latina lingua tranſfuſũ ẽ: quo voluit genere licite demonſtrauit ſm Grego.

C ornutꝰ a cornu dicitur cornutꝰ ta tum. ⁊ ſcias ꝙ facies moyſi dicebat᷑ cornuta: ſicut dicit gloſa Exo.xxxiiij. propter quoſdã radios ſplẽdor' quos humanꝰ viſus ferre nõ potuit.

C orolla le dimi.ꝑua corona.

C orollariũ rij: dicit᷑ a corolla: ⁊ eſt corollariũ premiũ alicuiꝰ certaminis.ſ.corona vel aliud. vñ corollariũ eſt vñ aliq̃s meret᷑ adipiſci coronã. vñ Boetiꝰ in de ꝯſolatiõe philo. Ita ego quoq; tibi velut corollariũ dabo. vel habet᷑ ibi collorariũ a collo: q2 ferat᷑ in collo: vt torquis aureꝰ ſm Hu. Pap̃. etiã dicit: Corollariũ q̃ſi corone.i. premij illatiuũ: ſicut collariũ qđ eſt in collo. Itẽ corollariũ dicit᷑ vnde corona meret᷑: dictũ ꝙ coronã ferat: vel circũlocutiua oſtẽſio ab ambitu corone quoddã ornamenti premiũ.

C orona.a corꝰ hec corona ne: q2 rotunda ad modũ cori ſolet fieri: ⁊ eſt in ſignũ victorie vel regij honoris ſignũ que ideo in capite regũ ponit᷑ ad ſignificandũ circũfuſos in orbe populos quibꝰ accinctꝰ quaſi caput ſuũ coronat᷑. A corona deriuat᷑ corono nas: verbũ actiuũ ſm Hu. Pap̃. vͦ dicit ꝙ corona generalit᷑ dicit᷑: diadema vͦ ſpecialiter: nã eſt geſtamen regij capitis: corona vͦ quorũcũq;. Iteʒ corona dicit᷑ circulus. De corona dixi in clericꝰ. vide etiã in charitas.

C oronula le dimi.ꝑua corona.

C orporalis. a corpus dicit᷑ hic ⁊ hec corporalis ⁊ hoc le: ad corpꝰ ꝑtinẽs. vñ corporalit᷑ ⁊ corporalitas. ⁊ componit᷑ vt incorporalis le lit᷑: incorporalitas tat'. ⁊ vt dicit Priſ. Corporale nomẽ eſt illud qđ corporeã rẽ ſig̃t: ⁊ hoc in ꝓprijs ⁊ appellatiuis. in ꝓprijs: vt ſortes. in appellatis: vt homo. Incorporale vͦ nomẽ ẽ illud qđ incorporeã rem ſig̃t in ꝓprijs ⁊ appellatiuis. in ꝓprijs: vt pudicitia penolipes. in appellatiuis: vt virtꝰ.

C orporeꝰ in corpꝰ eſt.

C orporo.a corpꝰ dicit᷑ corporo as: corporeum facere: vel impinguare: vel in corpꝰ imittere: vel ad ſuſtẽtamentũ ⁊ augmentũ corporis ſumere. ⁊ cõponit᷑: vt incorporo as. ⁊ eſt actiuũ cũ omnibꝰ ſuis cõpoſitis. ⁊ cor.po.

C orpulentꝰ ta tũ.i.pinguis: craſſus. ⁊ cõpat᷑. vñ corpulẽter tius ſime aduer. ⁊ hec corpulentia tie.i.craſſitudo. ⁊ cõponit᷑ a corpꝰ ⁊ lentos qđ eſt plenũ: q̃ſi plenus corpore vel carne.

C orpꝰ.a corrumpo pis dicit᷑ hoc corpus poris: q2 ſit nature corruptibilis ⁊ cito corrũpat᷑. vel corpꝰ cõponit᷑ a cor ⁊ pus puris: inde corpꝰ q̃ſi cordis pus.i.cuſtodia: ſed potius videt᷑ etymo. q̃ʒ cõpoſitio. vel corpꝰ quaſi corã poſitꝰ. vñ corporeꝰ rea reũ. vñ hec corporeitas tatis. A corpus componit᷑ bicorpor tricorpor quadricorpor: ⁊ ſũt cõis ge. q2 nomina compoſita a corpore colore decore ſunt cõis gene.

C orpuſculũ li dimi.ꝑuũ corpus.

C orrectio onis fe.gene.i.emendatio: caſtigatio: a corrigo gis. Itẽ correctio ẽ quidã color rhetoricꝰ: de quo dixi ſupra in q̃rta parte in.c. de coloribꝰ rhetoricis.

C orregionalis: ex vna regione.

C orreptio: in corripio eſt.

C orrideo des corriſi.i.ſimul cũ alio ridere: ex con ⁊ rideo des: ⁊ mutat᷑ n in r. ⁊ ꝓdu.ri. Geñ.xx. Corridebit mihi.

C orrigia.a coriũ dicit᷑ hec corrigia gie: vel a colligo gas: q̃ſi colligia. vñ corrigiola le dimi. ⁊ corrigiatus ta tũ: cũ corrigijs ligatus. ⁊ corrigio gias.i.corrigias facere: vel corrigijs ligare. ⁊ cõponit᷑: vt decorrigio as: diſcorrigio as: excorrigio as: ĩ eodẽ ſenſu.i.diſſoluere. ĩcorrigio as: corrigijs ligare vel ornare vel aptare. ⁊ eſt actiuũ cum omnibꝰ ſuis cõpoſitis.

C orrigibilis: ad corrigendũ abilis ſm Pap̃.

C orrigo gis rexi rectum.i.caſtigare vel emẽdare. ⁊ componit᷑ ex con ⁊ rego gis. ⁊ cor.ri. ⁊ differt a corripio: q2

corrigo.i.emẽdo:vt corrigo librũ.Pertinet etiã ad mores qñq₃: vt Corrigo iſtũ.i.caſtigo: ⁊ Nulla correctio ſperat᷑ de iſto.i.nulla emẽdatio.vñ Propheta: In quo corrigit adoleſcẽtior viã ſuã.Sed corripio.i.rep̄hẽdo: vt Corripiat me iuſt⁹ in miſericordia.Sic ⁊ correctio a corrigo ꝓprie ptinet ad librũ:vt Iſte liber nõ ẽ bñ correctus.Sed correptio vel correptor vel corrept⁹ a corripio is ptinet ad mores:vt Iſte nõ eſt bñ corrept⁹ de tali dicto vel facto.

Corrigo as aui are atum.i.ſimul rigare:ex cõ ⁊ rigo as: ⁊ cor.i ⁊ retinet n ſm quoſdã.

Corripio pis pui ccorreptũ corripe.i. ſimul rapere:vel capere:vel caſtigare:reprehendere.⁊ cõponit᷑ ex con ⁊ rapio is:⁊ corri.pi.⁊ inde corrept⁹ ta tum:⁊ hec correptio onis.Et ſcias ꝙ fraterna correptio ſic deſcribit᷑:Correptio fraterna ẽ admonitio fris de emẽdatione delictoꝝ ex fraterna charitate ꝓcedẽs.Queri h̄ põt an pctm̄ primi pri⁹ debeat dici p̄lato q̃ eccl'ie vel econuerſo.Ad h̄ dico ꝙ p̄lat⁹ põt dupliciter cõſiderari: aut ſm ꝙ iudicio p̄ſidet:⁊ ſic dicere p̄lato eſt dicere eccleſie: ⁊ ſic pri⁹ debẽt adhiberi teſtes q̃ p̄lato dicat᷑. aut põt ɔſiderari ſm ꝙ ẽ extra iudiciũ:⁊ ſic dicere p̄lato nõ ẽ dicere eccleſie ſed pſone q̄ põt ꝓdeſſe ⁊ nõ obeſſe:q₂ null⁹ põt prodeſſe magis q̃ p̄lat⁹:⁊ ſm h̄ pri⁹ debet dici p̄lato q̃ teſtibus oſtẽdi aliis:⁊ quãto min⁹ põt fieri publicetur:⁊ tũc p̄lat⁹ adhibeb᷑ q̃ſi vnus de teſtibus.Talis enĩ debet eſſe correptiõis ordo fraterne quẽ Aug⁹ in ſpeculo clericoꝝ tradit:vt qũ quis oculi petulantiã vel aliud peccatũ quodcũq₃ in fratre ſuo aduertit:ſtatĩ debet eũ admonere ne cepta ꝓgrediant᷑:ſed de ꝓximo corrigant᷑. ꝙ ſi poſt admonitionẽ iteꝝ vel tertio illud facere videatur tunc debet quaſi vulnerat⁹ ſanandus manifeſtari: ſed anteq̃ in publicũ prodat᷑ qõ fit qũ eccleſie dicitur: pri⁹ debet alteri vel tertio demonſtrari:qõ eſt adhiberi vnũ vel duos teſtes: ⁊ inter eos quib⁹ oſtendi debet anteq̃ aliis oſtẽdat᷑ p quos cõuincẽdus eſt. ⁊ ſi negauerit pri⁹ debet p̄poſito oſtendi poſt admonitionez:vt ſecreti⁹ corrept⁹ nõ innoteſcat ceteris: ⁊ ita p̄mo debet admoneri:ſecũdo p̄lato oſtendi:tertio teſtes adhiberi: quarto in publicũ adduci cõuincendus ſi negauerit: vide in fama.Itẽ nota ꝙ vt dicit Grego⁹ in.xx. moral᷑. Nõ vna eadẽq₃ cũctis exhortatio cõuenit:quia nec cũctos par moꝝ qualitas cõſtringit. Sepe tñ aliis officiunt que aliis ꝓſunt.Nam ⁊ plerũq₃ herbe q̄ hec aĩalia reficiũt:alia occidũt:⁊ leuis ſibul⁹ equos mitigat:catulos inſtigat:⁊ medicamentũ qõ hũc morbũ iminuit alteri vires iungit:⁊ panis q̄ vitã fortiũ roborat puuloꝝ necat. Nã ſicut idẽ Grego⁹ dicit in ix.homel᷑. Ezechie. Verecũde eteni mẽtes ſi quas fortaſſe culpas admiſerint leuit᷑ arguẽdi ſunt:q₂ ſi aſperi⁹ increpant᷑ frangun tur poti⁹ q̃ emendant᷑. At ꝯ mentes aſpere atq₃ impudẽtes ſi increpate leuit᷑ fuerint ad maiores culpas ipſa leuitate ꝓuocãt᷑.Et in.ix.homel᷑.ſecũde ptis ezechie.dicit Gregorius: Tanta debet eſſe diſcretio vt nec diſciplina nimia nec mĩa ſit remiſſa:ne ſi ĩordinate culpa dimittat᷑:is q̄ eſt culpabilis in reatu graui⁹ aſtringat᷑. Et rurſũ ſi culpa ĩmoderate reſecet᷑:tãto qui corrigit᷑ deterior fiat:quãto erga ſe nihil ex benignitatis grã agi ɔſiderat.Vides g̃ ꝙ diſciplina vel mĩa multũ deſtituit᷑:ſi vna ſine altera teneat᷑.Correpta nãq₃ mens in odiũ repẽte ꝓruit:ſi hanc ĩmoderata increpatio pluſq̃ debuit addicit:q₂ indociles veritas ĩmoderata facit. Itẽ Gregori⁹ dicit in paſto.Quos cruciamẽta nõ corrigũt:non nũq̃ ab iniq̄s actib⁹ leuia blãdiamenta cõpeſcũt: q₂ et plerũq₃ egros quos fortis pigmẽtoꝝ potio curare non valuit: ad ſalutẽ p̄ſtinã tepens aqua reuocauit.Et non nulla vulnera q̄ curari inciſiõe nequeũt: fomentis olei ſanant᷑.⁊ dur⁹ adamas inciſionẽ ferri minime recipit: ſed leui hircoꝝ ſanguine molleſcit. Itẽ in eodẽ: Iratos meli⁹ corrigim⁹ ſi in ipſa ire ſue cõmotione declinam⁹. Perturbati q̄ppe q̄d audiã: ignorant:ſed ad ſe reducti tãto libenti⁹ exhortatiõis v̄ba recipiunt:quãto ſe tranquilli⁹ toleratos erubeſcũt.Menti enĩ furore ebrie oẽ rectũ qõ dicit᷑ pu̇erſuȝ videt᷑.vñ ⁊ nabal ebrio culpam ſuã abigail laudabilit᷑ tacuit quã digeſto vino laudabiliter dixit.vide in curioſus:⁊ in rector:⁊ in obedio.

Corriualis.a cõ ⁊ riualis cõponit᷑ h̄ ⁊ h̄ corriualis ⁊ h̄ le: cũ alio potans eundẽ riuũ. vñ ⁊ p ſilitudinẽ corriuales dicunt᷑ q̄ eandẽ amicã habent.vide in riualis.

Corrodo dis ſi ſũ corrodere:ſimul rodere: ex con ⁊ rodo dis: ⁊ ꝓdu.ro.

Corrũpo pis rupi ruptũ:ex cõ ⁊ rũpo pis: ⁊ ẽ corrumpere frangere:deuirginare:vitiare:inficere morbo vel malis morib⁹.vñ h̄ ⁊ hec corruptibilis ⁊ h̄ le: ⁊ inde corruptibiliter corruptibilitas. Itẽ a corrũpo corrupt⁹ ta tum: ⁊ cõpat᷑.⁊ cõponit᷑:vt incorrupt⁹ ta tũ:qõ ſiliter cõpat᷑.

Cors:in cohors vide.

Cortex.a coriũ dicit᷑ h̄ aut hec cortex ticis: q₂ corio lignũ tegat:vñ videt᷑ ⁊ cõponi:ſed poti⁹ eſt etymo.q̃ cõpoſitio.Corticẽ aliq̄ vocãt coricẽ:liber ẽ pars interior corticis dict⁹ a liberato cortice.i.ablato.Eſt enĩ mediũ qõdam inter lignũ ⁊ corticẽ.Põt etiã ibi poni tertiũ.ſ. ſuber.vñ verſus:Pars prior eſt cortex liber altera tertia ſuber.vñ Theodo.Mutat flebiliter rigidum ꝓ corpore ſuber.

Corticillus li dimi.puus cortex.

Cortico as dicit᷑ a cortex: ⁊ eſt corticare corticez dare vel auferre.⁊ cõponit᷑:vt decortico cas: diſcortico cas: excortico cas in eodem ſenſu.i.cortices auferre. incortico cas:in corticẽ mittere vel aptare corticẽ.

Corticulus li:puus cortex.

Cortina.a coriũ hec cortina ne:q₂ pri⁹ ex coriis ⁊ pellibus fuerũt facte:vt in tabernaculo moyſi.Cortina etiã dicebaẗ loc⁹ olim in tẽplo vñ dabant᷑ reſponſa: vel potius mẽſa in tẽplo appollinis ſup quã ſtabat pheb⁹ q̄ dicebat oracula: ⁊ dicebat᷑ cortina: q₂ corio phitonis erat tecta.vel cortina q̃ſi certina:q₂ ibi certa dabãt᷑ reſpõſa. vel cortina q̃ſi cordicina: q₂ ibi hominũ tenebant᷑ corda.A cortina dicit᷑ cortinat⁹ ta tũ.i.cortina p̄paratus.

Cortinari⁹.a cortina dicit᷑ hic cortinari⁹ rii: qui cortinas extẽdit:ſeruat:vel facit:⁊ hec cortinaria rie in eodẽ ſenſu:⁊ cortinari⁹ ria riũ quod ad cortinã ptinet.

Cortinula le dimi.pua cortina.

Cor⁹ ri:ꝓ vento produ.primã:⁊ caret aſpiratione.vide in chor⁹ aſpirato.

Coruſco as aui are atũ v̄bũ neutrũ: ⁊ ẽ coruſcare reſplendere:vel vibrare:vel iocular:fulgere. Iuuenalis in.iiii. Carpeio ſuata ⁊ ioui frõteq₃ coruſcat.vñ patet ꝙ ſcribit᷑ p vnũ r: ⁊ cor.p̄mã.vñ coruſc⁹ ca cum:ſplendens: criſp⁹:tremul⁹:vibrãs: ⁊ ſubſtãtiue hic coruſc⁹ ci:ſplendor lux intolerabilis: ⁊ hec coruſcatio.i.ſplendor:coruſcãdi actio.⁊ ſm Greciſmũ:Sol radiat:mucroq₃ micat: fulgorq₃ coruſcat: Qũ fulgor ſupra nos paret tunc fulgurat ether.

Cos cotis:cote grece latine dicit᷑ inciſio. vñ hec cos cotis q₂ ferrũ ad incidendũ acuat. ꝓprie v̄o duri lapides cotes appellant᷑:q̃ſi cautes vt dicit Pap. ⁊ ꝓdu.co. Virgili⁹:Subigũtq₃ in cote ſecures.

Coſmarcha che: dñs vel p̃nceps mũdi: a coſm⁹ mũdus ⁊ archos pñceps. vnde hec coſmarchia chie: ei⁹ poteſtas penul. acuta.
Coſmari⁹ rij maſ. ge. dñs mũdi. ⁊ dr̃ a coſm⁹ vl' a coſmos.
Coſmic⁹ ca cũ penul cor. i. mundan⁹: a coſmus dicitur.
Coſmographia in coſmograph⁹ vide.
Coſmograph⁹. coſmos cõponit̃ cũ graphos qð eſt ſcribere ⁊ dr̃ coſmograph⁹ phi: q̃ mundũ deſcribit: ⁊ cor. penul. vñ in aurora dr̃: Coſmogͣpho moyſi mihi pduce carmie hui⁹. vñ hec coſmogͣphia phie: mundi deſcriptio: ⁊ coſmographo phas. i. mundũ deſcribere.
Coſmopeia. i. mũdi factura.
Coſmos dicũt greci: ⁊ ↄuertitur in latinã formã: ⁊ dicit̃ hic coſm⁹. i. mund⁹.
Coſm⁹ mi. i. mund⁹: a coſmos. Jtẽ coſmus dicitur ornamentũ pontificis.
Coſta ſte dicitur a cuſtodio dis: q2 coſte cuſtodiunt interiora. vñ hec coſtula le: ⁊ hec coſtella le dimi: ⁊ h' coſtariũ rij loc⁹ coſtarũ: ⁊ coſtat⁹ ta tũ: q̃ habet coſtas vel habens magnas coſtas. Quare eua fit facta de coſta: dicã in mulier.
Coſte: decas: gentos: vnũ ⁊ idẽ ſignt. i. decẽ: ⁊ accẽtuant̃ pdicta tria in fine.
Coſto ſtas qð nõ eſt in vſu. i. coſtas vel coſtatũ facere: ⁊ dicit̃ a coſta ſte: ⁊ cõponitur: vt decoſto as: diſcoſto as excoſto as in eodẽ ſenſu. i. coſtas extrahere. Jtẽ icoſto as: imittere coſtas: recoſto as. i. excoſtare: vel iteꝝ coſtare. ⁊ ſũt actiua oĩa compoſita a coſto as.
Coſt⁹ ſti fe. ge. radix herbe cuiuſdã.
Cotana. i. mala cogogna: genus maloꝝ: ⁊ cor. penul. ⁊ declinat̃: vt h' cotanum ni: ⁊ ſcribit̃ ſine c in Pap. vñ dicit Cotana genus fructuũ nucũ. ⁊ cor. primã: vt patet in h' vſu: Cũ cotano morb⁹ moriq3 ſoror ſicomor⁹.
Cote inciſio grece dicitur: penul. acuta.
Cotula. a cotos hec cotula le: quedã mẽſura vini cõtinẽs ciatos ſex. i. eminã q̃ ideo cotula dr̃: q2 qũ inciſio ⁊ diuiſio ſextarij ſit in duo equa: ita fit cotula.
Coturnix cis fe. ge. a ſono vocis dr̃: quã greci ortigon vocant: ⁊ pdu. penul. vñ in aurora: Mane coturnices veſpere vulg⁹ habet.
Counio nis iui ire. i. ſimul cõiungere: a con ⁊ vnio: ⁊ abijcit̃ n: ⁊ pdu. u.
Couno nas naui nare. i. cõgregare. ⁊ cõponit̃ ex cõ. ⁊ vno nas: ⁊ pdu. u.
Couterin⁹ na nũ: ex eodẽ vtero cũ alio pgenit⁹. ⁊ cõponitur a cõ ⁊ vterin⁹ na nũ.
Coutor teris. i. ſimul vtor: ex cõ ⁊ vtor eris: ⁊ pdu. u.
Coxa xe fe. ge. coxe dicte ſũt q̃ſi cõiuncte axes. in ipſis enĩ capita femoꝝ iungunt̃. vñ hec coxula le dimi.

C ante R

Cra vox eſt coruoꝝ.
Crapula. a crudus dr̃ hec crapula le. i. ſupabundãs edacitas imoderata: ⁊ noxia voracitas: ⁊ ſic q̃ſi cruda epula vñ crapulo las. i. ſupflue comedere: vel imoderate iurgitare: ⁊ ſm h' põt eſſe trãſitiuũ ⁊ actiuũ ſm Hu. ⁊ ſm cõem vſũ. Pap̃ võ dicit: Crapula imoderata voracitas dicta q̃ſi cruda epula cuius cruditate grauat̃ cor: ⁊ ſtomach⁹ turbat̃. eſt autẽ vini cibiq3.
Crapulor aris depo. i. ſupflue mãducare: bibere: inebriari hec Pap̃. Pro exceſſu aũt in potu ponitur in pſalmo: Tãq̃ potẽs crapulat⁹ a vino: ⁊ cor. pu.
Cras aduer. tpis: ⁊ ptinet ad futurum temp⁹.
Craſſator toris: depredator: latro.
Craſſo. a craſſus dicit̃ craſſo ſas: ⁊ craſſor aris inuenitur. i. craſſũ facere. vñ craſſeo ſes ſui. i. craſſũ eſſe vel fieri: ⁊ habet icohoa. vt craſſeſco ſcis. vñ illud: Sermo craſſeſcit qð fit duob⁹ modis: vel qñ ſupabundat: vel qñ ingroſſat̃ ⁊ deficit a ſubtilitate: vel qñ inflat̃ ad altuꝫ ſtilum. Craſſo cõponit̃: vt cõcraſſo as. i. ſimul craſſare: decraſſo as. i. valde ipinguare vl' macrũ facere: qð ⁊ diſcraſſo as dicit̃: incraſſo as: ⁊ eſt actiuũ cũ cũ omnibus ſuis cõpoſitis. Jnuenit̃ etiã graſſor aris depo. ſed aliud ẽ de quo dicã in ſuo loco.
Craſſus ſa ſũ. i. pinguis: ſed obeſus pl⁹ q̃ꝫ pinguis ẽ: ⁊ dicit̃ a creſco is. vel dr̃ craſſus a creos vel a creando: q̃ſi apt⁹ ad creandas carnes. ⁊ compatur: vñ hec craſſitas tatis: ⁊ hec craſſitudo dinis: ⁊ hec craſſities tiei: ⁊ p cõpoſitionẽ craſſilent⁹ ta tũ: plen⁹ craſſitie ſm Hu. Pap̃. võ dicit: Craſſa fecũda pinguis ſpiſſa. Craſſari corpori eſt ⁊ ſanguinis: graſſari animi ⁊ crudelitatis.
Craſtin⁹. a cras dicit̃ craſtin⁹ na nũ: a quo craſtino nas: qð nõ eſt in vſu. ſed cõponit̃: vt pcraſtino nas. i. in craſtinũ differre. Jteꝫ recraſtino nas. i. iteꝝ craſtinare: vel plongare. ponit̃ q̃nq3 tñ ſimplicit̃ p differre. Simplex ſi inueniat̃: in eodẽ ſenſu inuenit̃: ⁊ cor. penul. craſtin⁹: q2 nõ habet t a pmitiuo.
Crater eris maſ. ge. vas vinariũ: ⁊ dr̃ a cratim: ⁊ facit accuſatiuus ſingularis hũc craterẽ vel cratera: ⁊ eſt cratera actũs grec⁹: ⁊ tũc ẽ maſ. ge. ⁊ deſinit in a cor. ⁊ in pluraliſ ſiliter geminum habet actũm crateres vel crateras: ⁊ pdu. te ⁊ cor. as. ⁊ ẽ termiatio greca. vñ Virgili⁹ Enei. viij. Jndulgẽt vino ⁊ vertũt crateras aenos. Jtẽ idẽ in j. Enei. Crateras magnos ſtatuũt ⁊ vino coronant. Et ponit Donat⁹ tractãs de metonomia h' exemplũ: ⁊ põt ſumi ab h' actõ greco cratera qð eſt maſ. ge. ⁊ deſinit in a cor. iſte ntũs latin⁹ hec cratera re fe. ge. Et ſiliter dicẽdũ eſt etherẽ vel ethera: aerẽ vel aera: panther eris pantherẽ vel panthera: lampas padis actõ lampadẽ vel lãpada: ⁊ actũs pluralis lampades vl' lampadas: pixides vel pixidas. Ouidi⁹: Pixidas inuenies ⁊ rex mille figuras. Et ẽ talis actũs grec⁹ in a in ſingulari: ⁊ in as in accuſatiuo plurali eiuſdẽ gene. ſicut ẽ ntũs ſingularis. vñ pixidas eſt fe. ge. ſicut pixis: ſiliter aera eſt maſ. ge. ſicut aer: ſed efficit̃ ntũs latin⁹: ⁊ tũc aera re eſt fe. ge. ⁊ ethera re: ⁊ ita de ſilibus intelligas: vt caſſidẽ vel caſſida. et ſm Hu. crater eris duas habet anſas: ⁊ eſt pprie gen⁹ calicũ. i. poculoꝝ. fiebat eñi pus de cõnexione virgultorũ. vñ ⁊ dicitur crater a cratim eo q̃ ſe inuicẽ teneat. vñ hic cratercul⁹ li dimi. ⁊ vt vult Pap̃. crater vas vinariũ eſt. Jn Grecismo ſic dicit̃: Eſt crater patera ↄnexio virgea crates.
Cratera re: penul. pdu. põt eſſe actũs grec⁹: ⁊ tunc ẽ maſ. ge. ſicut crater: vel põt eſſe ntũs latin⁹ ⁊ ſic ẽ prime declinatiõis ⁊ fe. ge. ſicut dixi in crater eris.
Crates. a crater vel cratim greco dicit̃ hec crates cratis q̃ fit de viminib⁹ vel de ferro ad aſſandas carnes vel piſces deſup. vñ hec craticula le dimi. pua crates ſm Hu. Et ſcias q̃ iſtud dimi. craticula reqrit q̃ dicat̃ cratis p i in ntõ. Jn multis etiã libris inuenit̃ crates p e in ntõ. vñ in aurora dicit̃: Altaris medio crates predicta reſedit. Jtẽ in Grecismo: Eſt crater patera connexio virgea crates. Hug. etiã videt̃ ponere crates p e in ntõ. ⁊ dicit̃ crates a cratim eo q̃ virgule ibi cõtexte ſe cõtineãt.
Craticula dimi. pua crates vel cratis.
Creagra gre dicit̃ a creos qð eſt caro: ⁊ agros qð eſt tractus: ⁊ ſũt creagre tridentes fuſcinule ad carnes de caldarijs proferendas vel extrahendas: ⁊ produ. penulti.

viere.liij.Et lebetes ⁊ creagras.

Creber ra ruȝ.i.denſus:ſȝ creber dicitur de multitudine:vt creber paries circuit hanc domuȝ.i.multi parietes.Denſum ſiue denſatum eſt quod viſu penetrabile non eſt vt ebur ſȝ tenue.Spiſſum vero quod nõ eſt tenue.⁊ cõparatur crebrior berrimꝰ ⁊ formaṫ a ntõ addita rimus.vñ crebre brius berrime aduer.⁊ ꝓdu.cre:qꝛ e añ b ꝓduci tur in biſſyllabis:vt rebus.vnde quidaȝ:Lectio crebra valet quam nõ obliuio tollit.

Creberrimus in creber eſt.

Crebreo bres.a creber bra bruȝ diciṫ crebreo bres brui:⁊ caret ſupi.i.eē vel fieri crebꝛ.vñ crebreſco ſcis inchoatiuuȝ.⁊ eſt neutrum crebreo cũ ſuis cõpoſitis ſm hug. Et vt diċ Pap.Crebreſco.i.inoteſco:ſpiſſor:multiplicor.

Crebrifurꝰ ri maſ.ge.locus crebro habẽs fures.ſ.qui ſepe frequentatur a furibus:⁊ componitur a crebro ⁊ fur furis quod ꝓducit fu.

Crebro.i.frequenter.aduer.poteſt etiam eē nomen:⁊ tunc ē ablatiuus huiꝰ noĩs creber ra ruȝ.Et ſcias ꝙ non mutat accentũ crebro aduer.ad differentiaȝ nominis: quia ſufficit differentia tp̄is in vltima ſyllaba:qꝛ quando eſt aduer.hȝ vltimã cõeȝ:ſȝ qñ eſt nomẽ ꝓducit eam.

Crebro onis maſ.ge.alio noĩe dicitur porca.eſt autem porca illa terra que cõtinetur inter duos ſulcos.⁊ dicitur a crebro qꝛ aqua crebro ꝑ ipam diſcurrit.

Credibilis.a credo hic ⁊ hec credibilis ⁊ hoc le:qḋ credi poteſt.⁊ cõparaṫ.⁊ cõponiṫ vt hic ⁊ hec incredibilis ⁊ hoc le:qḋ ſimiliter cõparaṫ:⁊ cor.bi.

Creditarius.a credo dis diciṫ hic creditariꝰ rij.i.cõſiliariꝰ vel camerarius cui ſecreta cõmittunṫ.vnde hec creditaria.i.cameraria.

Credo.a ſupino huiꝰ verbi cerno.ſ.certum ⁊ do das cõponiṫ credo dis credidi ditum.eſt eniȝ credere dare cretuȝ.i.cõſideratõem ſupra rem aliquã vel dare cretum.i.iclinare animũ ad cernendum ꝙ ita ſit vt diciṫ.vñ verbalia ⁊ cõponiṫ credo vt ꝯcredo.i.ſimul credo:⁊ diſcredo.i.rē non credere:⁊ eſt actiuum credo cum omnibꝰ ſuis ꝯpoſitis:⁊ ꝓducit cre.Oui.de arte:Munera crede mihi capiunt homineſqꝫ deoſqꝫ. Et ſcias ꝙ aliud eſt credere in deum ⁊ aliud credere deum:⁊ aliud credere deo. Credere deo eſt credere eē vera que loquiṫ:quod ⁊ mali faciunt:ſȝ nos credimꝰ hominem ſed non in hominē.Credere deũ eſt credere ꝙ ipſe ſit deus qḋ etiam mali faciunt.Credere in deum ē credendo amare:credendo i eũ ire:credendo ei adherere ⁊ eius mẽbris incorporari.per hanc fidem iuſtificaṫ impius.vide etiam in fides.

Credulus.a credo diciṫ credulus la lum:q̃ ſemp vel facile credit.vñ hec credulitas tatis:⁊ ꝯponiṫ vt incredulus q̃ nunqꝫ vl' vix credit ſm hug.Grecuſ.ſic dicit:Rumor credibilis res credula que cito credit.Sic incredibilis ⁊ res incredula diſtat.

Crementũ.a creo as diciṫ hoc cremẽtum ti.i.ſemen virile q̃ſi creamẽtuȝ.vñ Joſephus in p̄mo:Crementuȝ ad libidinē ſuo potius nutriuit ex corpore. Item crementum diciṫ a creſco ſcis:⁊ tunc tñ valet q̃tum incrementum. vñ cremento as.i.creſcere puberare vel ſpermatiſare.

Cremes qñ eſt latinum deriuaṫ a cremo as:⁊ caret aſpiratione:qñ vero aſpiraṫ in p̄ma ſyllaba: chremes non eſt latinum.vide ſupra in chremes.

Cremiũ.a cremo as diciṫ hoc cremiũ mij.i.ſiccamentuȝ lignoꝝ vel frixoꝝ in patella:⁊ etiã quod remanet in patella aridũ de carnibꝰ poſt pinguedinē liquefactã diciṫ cremiũ.vñ ꝓpheta:Oſſa mea ſicut cremium aruerunt.

Cremo as aui atũ are.i.cõburere: cruciare.⁊ cõponiṫ vt cõcremo as:⁊ eſt actiuũ cũ oĩbus ſuis cõpoſitis. et cor.cre vñ in Aurora dicitur:Nos in nube leuat hoc deus igne cremat.

Cremium mij.i.ſacrificium quod ⁊ holocauſtum dicebaṫ ⁊ dicitur a cremo mas cremium.

Creo as aui are dicitur a creos.⁊ ē ꝓprie creare aliq̇d ex nihilo facere:⁊ ſic ſolus deus creare poteſt qũ ſit potẽtie ĩfinite.et dicit hec ꝓpoſitio ex cũ dico ex nihilo ordinem non materiã:ſȝ facere ē ex preiacenti materia. Ponitur tñ creare ꝓ facere ⁊ ecõuerſo:⁊ ꝓ generare ⁊ ecõuerſo. vñ creatores dicunṫ parentes.Creo componiṫ vt ꝯcreo as.i.ſimul creare:Procreo as:Recreo as.i.iterũ creare: reficere.et eſt actiuũ cuȝ oĩbus ſuis compoſitis. Et ſciendũ ꝙ v̄ba h̃.ſ.facē:creare:agere:⁊ alia huiuſmõi de deo non poſſe dici ſm eam rõem qua dicuntur de creaturĩ. q̇ppe qũ dicimus eum aliquid facere non aliqueȝ ĩ operando motũ illi ineſſe intelligimꝰ vel aliquã in laborando paſſioneȝ ſicut ſolet nobis accidere.Sȝ eius ſempiterne volũtatis nouũ aliquē ſignamꝰ effectũ.i.eterna eius voluntate aliquid nouiṫ exiſtere.Sicut ḡ ex calore ſolis aliqua fieri ꝯtingit:nulla tñ in ipſo vel in eius calore fcā motione vel mutatõe:ita ex dei voluntate noua habent eē ſine mutatione actoris q̇ eſt vnum ⁊ ſolũ principium oĩum.Credamꝰ igiṫ oĩum rerum creatarum celeſtium ⁊ terreſtriũ viſibilium ⁊ inuiſibiliũ cãm non eſſe niſi bonitatē creatoris qui eſt deꝰ verus ⁊ vnus:cuiꝰ tanta eſt bonitas vt ſũme bonus beatitudinis ſue q̃ eternal'r beatus eſt:alios velit eſſe ꝑticipes:quã videt ⁊ cõicari poſſe ⁊ minui oĩo non poſſe.Jllud igitur bonum qḋ ipſe erat ⁊ quo beatus erat:ſola bonitate non neceſſitate alijs cõmunicare voluit:qꝛ ſummi boni erat ꝓdeſſe velle: ⁊ oĩpotentiſſimi nocere non poſſe.Quare aũt ſit creata ratõlis creatura dicam in dos dotis.

Creos grece latine diciṫ caro:⁊ accē.in fine.

Creperon dubiũ diciṫ.vñ creperꝰ ra ruȝ.i.dubius.

Crepido donis eſt ripaꝝ obruptio ſaxi vel rupi vel mõtis extremitas:altitudo:ſummitas. Poniṫ tamē q̃nqꝫ pro cauerna vbi vie ꝯueniunt:in qua ſolent paupes latitare vel mendicare.vñ Juue. Nulla crepido vacat. ⁊ poniṫ hic ꝓ ſummitate riparum:⁊ dicitur crepido penul.ꝓducta:a crepo as.Quidam tamē volunt deriuari crepido a creperõ qḋ eſt dubiũ vl' incertũ:qꝛ dubiũ eſt in tali loco ponere pedē:ſȝ ꝯgrue dicitur a crepo pas:qꝛ ibi ē freq̄ntius ſonitꝰ ventoꝝ ⁊ ruptio lapidũ. Jtem ſummitas vel extremitas altaris in circũitu altaris dicebatur crepido ⁊ ip̄m ꝓpiciatoriuȝ.vñ Ezech.xliij.De ſinu terre vſqꝫ ad crepidinem.i.ꝓpiciatorium.

Crepito as frequen.frequēter crepare.⁊ cor.pi.

Crepitus.a crepo as diciṫ hic crepitꝰtus tui:⁊ hoc crepitaculum li.i.ſonitus:⁊ cor.pi.

Crepo as crepuiˀpitum:qḋ ⁊ crepo pis pui ſm tertiã ꝯiugatõeȝ diciṫ:ſȝ crepare eſt ſonare.Crepere v̄o eſt cremare dirumpi:ſȝ ſepe vtrunqꝫ inueniṫ in vtraqꝫ ſignificatione.vñ hic crepor poris.i.ſonitus vel crematio. Jtē ab h̃ ſupino vltimo crepitu:u mutata in o ſit crepito as freq. Crepo componitur vt cõcrepo pas.i.ꝯſonare: diſcrepo pas.i.diſſonare:diſcordare:diſtare.increpo pas.i.redarguere:reprehendere:vituperare.⁊ ab iſtis oĩbus frequētatiua cõcrepito tas:diſcrepito tas:increpito tas. Eedeȝ ꝯpoſitões iueniunṫ in crepo pis.Crepo pas ⁊ crepo pis ⁊ compoſita ab his oĩa ſunt neutra:preter increpo qḋ ē actiuum.Jreȝ oĩa faciunt p̄teritũ in pui ⁊ ſupinũ in pitũ niſi qꝛ in ſimplici p̄me cõiugatõis ⁊ ꝯpoſitis ab eo q̃nqꝫ inuenitur preteritũ in aui ⁊ ſupinũ in atuȝ:put p̄ma cõ

iugatio exigit.vñ Increpaſti ſupbos ꝛ icrepuerunt me renes mei.ꝛ oia cor.hanc ſyllabā cre.Prudentius:Magna cadunt:inflata crepunt:tumefacta pmunt.

C repor oris maſ.ge.i.ſonitus vel eleuatō.ꝛ dicitur a crepo pas crepundium dij.i.cunabulum:qꝛ in ea puer crepat .i.ſonat vagiēdo.ꝛ dicit a crepo as ſm hug.Item ſcdm Pap.Crepūdia puerilia ornamenta inde dicta ꝙ expoſitis infantibꝰ adhibentur vt cunabuluꝫ.vñ Hiero.Inē crepundia noui ptus.vide in feſcenine.

C repuſculū.a crepon quod ē dubiū dicitur h̄ crepuſculuꝫ li.i.dubia lux.ſ.hora que inter diē ꝛ noctem ē:vel inter diem ꝛ noctem dubia:an ſit diei vel noctis.Prima eniꝫ ps noctis dicitur crepuſculū vel veſpeꝛ a ſtella occidētali:Scd̄a conticiniū a conticēdo:Tertia gallicinium a galli cantu:Quarta intēpeſtū.i.non oportunū ꝛ non aptum tēpus alicui rei faciende qñ nihil agi pōt:qſi ſine tēpe.i. actu p quē cognoſcit tēpꝰ:Quinta iteꝝ gallicinū ꝑpter gallos lucis pnuncios:Sexta matutinū inter abſceſſuꝫ tenebraꝝ ꝛ aurore aduentū:Septima diluculuꝫ:nuncia diei que incipit qſi diei pua lux.Idē etiam aurora dicit poſtea iteꝝ ꝛ crepuſculum:ita dicit hug. Iſido.vō in.v. etymo.ſic dicit:Septē ſunt ptes noctis.ſ.veſpeꝝ:crepuſculū:cōticiniū:intēpeſtuꝫ:gallicinū:matutinū:diluculum. Veſperū aūt ab occidentali ſtella ē vocatū:que ſolē occiduū ſequitur:ꝛ tenebras ſequentes pcedit.Crepuſclm ē dubia lux:nam creperon dubiū dicimꝰ:hoc eſt inter lucē ꝛ tenebras.Conticiniuꝫ eſt qñ cuncta ſilent. Conticē .n.ſilere eſt.Intempeſtum eſt medium ꝛ inactuoſuꝫ noctis tēpus qñ nihil agi pōt:ꝛ oia ſopore quieta ſūt.Naꝫ tēpus per ſe non intelligit niſi p actus humanos.medium aūt noctis actu caret.g̃ intēpeſta dicunt inactuoſa qſi ſine tpe.i.ſine actu p quem dinoſcitur tēpus. Gallicinū ꝑpter gallos lucis prenuncios dictum.Matutinuꝫ aūt eſt inter abſceſſum tenebraꝝ ꝛ aurore aduentuꝫ.ꝛ dicit matutinū qꝛ hoc tēpore incohoante mane fit.Diluculum qſi diei pua lux iam incipiens.hec ꝛ aurora que ſoleꝫ pcedit.Eſt autē aurora diei clareſcentis exordiuꝫ ꝛ pmus ſplendor aeris q̄ grece eos dicitur:quē nos p deriuationem aurorā dicimꝰ qſi eororam. Et ſcias ꝙ ſicut dicit magiſter in hiſtoriis tractans illud Math.xiiij.Quarta aūt vigilia noctis venit ad eos:quattuor vigilias faciūt excubantes in caſtris.Prima dicit conticiniū in q̄ oms ſimul vigilant.Scd̄a vō intēpeſtum in qua adoleſcētes Tertia gallicinū in qua viri.Quarta an̄lucanum i qua ſenes.Has dominus aliis nominibus nominauit.ſ.ſero an media nocte:an gallicātu:an mane: Marci.xiij.

C reſco ſcis creui cretū idē hꝫ pteritū ꝛ ſupinū q̄tuꝫ ad vocē quod hꝫ cerno nis.vñ verſus:Cerno ſolet facere creui cretūꝗ ſupinū.Sic creui cretum vult tibi creſco dare. Creſco componitur vt accreſco ſcis accreui:ex ad ꝛ creſco:ꝛ mutat d in c:ꝛ ē accreſcere ad aliq̄d vel alicui creſcere.Item cōcreſco is.i.coaleſcē:coagulari:ꝯmiſceri:cōgelari creſcēdo.Item decreſco.i.minui:qd̄ ꝛ diſcreſco i uenit.Iteꝫ excreſco is:qſi extra creſcere vel valde creſcē. Item increſco.i.valde vel intus creſcere vel increſcē.i.tediū ingerere.Item recreſco ſcis.i.decreſcere vel iteꝝ creſcere quod decreuerat.Item ſuccreſco is.i.paꝝ creſcere vel poſt creſcere:vel a poſteriori pte creſcere:vel ſubtus vel latenter vel a ſurſum.Creſco ꝛ omnia eiꝰ compoſita neutra ſunt:ꝛ oia faciunt preteritum in creui ꝛ ſupinuꝫ in cretuꝫ ſicut ꝛ cerno ꝛ eius compoſita:ꝛ oia habent pticipia pteriti temporis:ſicut dictum eſt.

C reſus ſi:rex lidorum ſm Pap.Et hiero.in ep̄la ad paulinum.viij.ca.Prefertur vidua diuitiis creſi.

C reta.a creſco is dicitur hec creta te:quedaꝫ iſula ē in qua fuit nutritꝰ iupiter.vñ cretꝰ ta tuꝫ:ꝛ creſus ſa ſuꝫ:ꝛ hic et hec cretēſis ꝛ hoc ſe:in eodē ſenſu:ꝛ hec creta te: genus terre albe.ſ.argilla:qꝛ in illa inſula melior abundat creta vñ cretoſus ſa ſum:abundans creta:ꝛ creteus tea teum id quod fit de creta.

C reticus.a cerno is dicitur creticꝰ ca cū.i.iudicial' vel determinatiuꝰ:vel creticꝰ dies in quo ſumit iudicium īfirmitatis.ꝛ hic creticꝰ ci ſubſtantiue.i.iudex:ꝛ ſm hoc creticus caret aſpiratione.vel pōt deriuari a chriſis quod eſt iudiciū:ꝛ ſic aſpiratur chreticus.

C retio.a cerno nis dicit hec cretio onis.i.iudicatio vel certus numerus dieꝝ in quo eſt inſtitutꝰ heres:vt adijt hereditatē:vel finito tpe cretōis excludit.ꝛ dicit creno qſi decretio:qꝛ ibi decernit vel cōſtituit.

C retum eſt ſupinum de cerno nis.ꝛ de creſco ſcis:ꝛ creui eſt eorum preteritum.

C reui eſt preteritum de creſco ꝛ de cerno:ꝛ cretum eſt eorum ſupinum.

C ribro ſicut dicit Pap.Cribro a currēdo dictuꝫ qꝛ ibi currat frumentū ꝛ eſt inſtrumentū aptum ad purgandum fruges.ꝛ inde dr̄ crebro bras.i.frumentū purgare: ſecernere:examinare:ventilare.ꝛ ꝯponitur cribro bras:vt decribro bras:pcribro bras:recribro bras.ꝛ ē actiuū cū ſuis cōpoſitis acceptum trāſumptiue:ſꝫ ꝑprie acceptū eſt neutꝝ.ꝛ a cribrū hoc cribellū li:dimi.vel ſm quoſdā cribrum a creber bra brū.i.denſus qꝛ ſit crebro pforatum: ꝛ a cribro as:deſcēdit cribrās tis ois ge.vñ in.ij.Reguꝫ Cribrans de nubibꝰ aquam.et de clerico dixit quidam Haurit aquā cribro clericus abſqꝫ libro.

C rimen.a careo es:dicitur hoc crimē nis:vt furtū:falſitas: ꝛ ſilia que nō occidūt ſed infamāt.vñ criminor aris:verbum cōe:ꝛ crimino ſus ſa ſuꝫ:qd̄ compat criminoſus ſior ſiſſimus.vnde criminoſe ſius ſiſſime aduer.ꝛ hec criminoſitas tatis:ꝛ hic ꝛ hec criminaliſ ꝛ hoc le:ꝛ pducit cri predicta.

C rinalis.a crinis dr̄ hic ꝛ hec crinalis ꝛ hoc le:ꝛ hec crinalis.i.acus qua crines aptantur.ꝛ pdu.na.

C rineo nes nui vbū neutꝝ.i.habere crines:ꝛ dicit a crinis

C rineſco ſcis incho a.i.incipio habere crines:ꝛ formatur a crineo nes:addita co.

C riniculus li dimi.maſ.ge.puus crinis.

C rinior.a crinis dicit hic ꝛ hec crinior oris.i.crine ꝑlixior

C rinis.a cerno nis dicit hic crinis huiꝰ crinis:ꝛ ſunt ꝑprie crines mulieꝝ:ſic dicti qꝛ crinibꝰ a viris diſcernant:ꝛ ita q̄tum ad vocem deſcendit crinis a cerno:ſꝫ q̄tum ad ſignificationē potius a diſcerno nis.Etiā dicit alio mō h̄ cirrus ri:qd̄ ꝛ ꝑ plicatura dicitur capillorū:a cirrꝫ qd̄ ē tondere:ꝛ inde cirritus ta tuꝫ.i.crinitus.

C rinitus ta tum penul.ꝑdu.magnos habens crines. ꝛ dicitur a crinis.

C ripta.i.ſpelunca :cauerna vel turba hominum.ꝛ dicitur a crepo pas.

C riſpo pas paui pare patum.i.criſpum facere:vel concutē vibrari:iocular.vñ criſpus pa puꝫ.ꝛ comparatur criſpꝰ pior piſſimus.vñ criſpe pius piſſime aduer.vñ hec criſpitudo dinis.ꝛ componitur vt concriſpo pas:ꝛ eſt actiuū cum omnibus ſuis compoſitis.

C riſſor aris atus ſum.i.fricare:ceuere.Sꝫ criſſari id quod mulier ſubtus facit:ceuere qd̄ facit vir deſup vel criſſari eſt mulierū inter ſe:ſicut ceuere eſt viroꝝ inter ſe.vñ quidam:Eſt ceuere viꝝ:ſꝫ criſſari mulierū ſm hug.

C riſta.a crinis vel cirrus dicitur hec criſta ſte: qd̄ eminet ſup galeam ꝛ ſup capita quarūdam auium.vñ criſtatus

ta tum.i.criſta ornatus vel qui magnam habꝫ criſtā. In uenitur etiam criſtatus.i.galeatus.

Cryſtallus li fe.ge.genus ē candidi lapidis q̃ſi nix ⁊ ſic glacie durata ꝑ annos.vñ ⁊ greci ei nomē dederunt.pſal. Mittit cryſtallū ſuaꝫ ſicut buccellas.Et nota ꝙ antiqui dicebant hoc cryſtallū li.vñ in aurora dicit̃:Cryſtallina fuit facta feneſtra decēs. Et ſcias ꝙ cryſtallus appoſita radijs ſolis adeo rapit flāmam:vt aridis fungis vl̃ folijs prebeat ignem.fulgidum autem nihil aliud q̃ꝫ frigiduꝫ pati poteſt.

Croceꝰ.a crocus ci dicitur croceꝰ cea ceū:⁊ hec crocea cee .i.cuna infantiū.vñ in trenis Hiere.dicit̃: Qui nutriebātur in croceis amplexati ſunt ſtercora:⁊ cor.penul.

Crocito tas.a cra quod eſt vox coruorꝫ dicitur crocito tas .i.clamare ad modum coruorum.vñ hic crocitatus tus tui qđ ⁊ crocitꝰ inuenit̃.i.vox corui:⁊ ē tertia litteā o:in Pap.⁊ eſt crocitare ꝓpriū coruorꝫ:⁊ cor.ci.

Croco as.a cra dicitur ⁊ eſt idē quod crocito tas.

Crocodilus li:quoddā aīal quadrupes a crocus dicit̃:qꝛ croceū habet colorē:⁊ eſt plerūqꝫ in longitudine viginti cubitorꝫ:dentiū ⁊ vnguiuꝫ īmanitate armatꝰ tanta duricie ꝙ fortiū ictꝰ lapidū tergo percuſſus nō ſentiat. nocte in aquis ⁊ die humi requieſcit.ſolus ex anīalibus ſuꝑiorē maxillā mouere dicit̃.ita dic̃ hug. Papi.vō ſic dicit:Crocodilus a croceo colore dictꝰ:animal q̃drupes ī nilo:in terra ⁊ in aquis viuens:longitudine plerunqꝫ viginti cubitorū.hoc ſolū ex animalibꝰ ſuperiorē maxillaꝫ mouere dicitur.ſimilis ē lacerte ſꝫ maior:ita vt homīes manducet. Huic dormienti ore apto quoddam aīal fauces ingrediens viſcera dilaniat exitqꝫ viuens de inferno quod fecit ⁊ xp̃s.hec Pap.Quidaꝫ aūt dicunt ꝙ crocodilus componit̃ a crocus ⁊ dilus quod ē metꝰ. vñ verſus: Herba crocus diluſqꝫ metus:venit hinc crocodilus Nam croceis maculis variat̃ ⁊ eſt metuendus. R poſt c ꝑmum ſibi dans l ſcriptito ſolo.

Crocus ci quidam puer ꝟſus in florē ſm poetas.vñ h̃ crocus ci dictus ē flos.Sꝫ ꝓprie hoc crocū ci ꝓ flore neut.ge.Sꝫ ꝓ puero hic crocꝰ ci:lꝫ ꝓ flore inueniat̃ hic crocꝰ ci:ſꝫ hoc fit gratia pueri.vel crocuꝫ dicit̃ a coricio opido cilicie:vbi melius ⁊ plus abundat q̃ꝫ alibi.vñ croceꝰ cea ceū:⁊ hec crocea cee ſubſtantiue.

Croma grece latine dicit̃ color.vñ cromaticus ca cū:q̃ colore nō ꝯfundit̃ nec colorē mutat ſm hug. Pap.vō dic̃ Croma grece dicit̃ color vel humor latine.

Cromaticꝰ ca cū:penul.cor.i.plixꝰ in croma eſt.

Cronia nie:ꝓlixꝰ corꝑis morbus q̃ multo tꝑe moratur:vt podagra vel ptiſis. ⁊ dicit̃ a cronon.

Cronica.cronon grece latine dicit̃ tempꝰ.vñ cronicꝰ ca cū .i.tꝑalis:terrenus.⁊ pluralr̃ hec cronica corꝫ.i.tēpora vl̃ tēporū ſeries vel ordo:vel liber vbi deſcripta tꝑa continentur vel facta diuerſorum temporum ⁊ cor.ni.

Cronographus.a cronon qđ eſt tempus ⁊ graphuſ quod eſt ſcriptor componitur hic cronographus phi:penulti. corꝛ.qui deſcribit tempa. vnde hec cronographia phie .i. breuis ſcriptura vel temporum deſcriptio: ⁊ acuitur penultima.

Cronon grece latine dicitur tempus.

Cruciabilis.a crucio as dicitur hic ⁊ hec cruciabilis ⁊ hoc le:quod eſt dignum vel aptum cruciari.

Cruciamē nis.a crucio as dicit̃ hoc cruciamē nis. vnde h̃ cruciamentū ti:⁊ hoc cruciū cij:idē quod cruciamētum vel tormentū quodlibet. vñ Lucillus: Uinum inſuaue crucium dixit.⁊ ꝓdu.penul.cruciamē.

Cruciarius.a crux dicitur hic cruciarꝰ rij:qui eſt cruce dignus:vel qui fert crucē ad ſuum diſpendium:vel ad officium ſuſpendij:vel ad ſignum ꝓfeſſionis ⁊ religiōis ſue ⁊ inde cruciarꝰ ria riū adiectiue.

Crucibolum.a crucio as ⁊ bolus quod eſt morſellus:⁊ cōponit̃ hic crucibolū li.i.lucerna:qꝛ bolus.i.morſellus ſepe ibi cruciat̃:⁊ diminuit̃.Crucibolū etiā dicitur mortarium.⁊ cor.bo.

Crucicula le dimi.ꝑua crux:penul.corꝛ.

Crucifer fera ruꝫ:qui fert crucē penult.acuta. a crux ⁊ fero fers componitur.

Crucifigo gis xi xū verbū actiuū:penul.ꝓdu.a crux ⁊ figo gis.vñ verbalia.vel ꝯpo.a cruci dtō ⁊ figo gis.

Crucio as aui are.i.torquere:tormētare.vñ cruciator toris ⁊ cruciatoriꝰ ria riū:qđ cruciat vel qđ eſt dignū cruciari vel aptum cruciari.Crucio cōponit̃ vt cōcrucio as. Iteꝫ decrucio as.i.valde cruciare vel a cruciamine mouere. Item excrucio as.Crucio cuꝫ oībus ſuis compoſitis eſt actiuū ⁊ cor.cru. Byrria:Ad mala natus ego crucior dū cuncta quieſcunt.

Cruciū cij.i.tormentū quodlibet.vide in cruciamen.

Crudelis.a crudus dicit̃ hic ⁊ hec crudelis ⁊ hoc le:adiectiuū.i.crudus:⁊ eſt crudelis in ſanguine:ſeuꝰ in ira: ⁊ crudelis lior liſſimꝰ:⁊ crudelr̃ lius liſſime aduer.⁊ hec crudelitas tatis: talis ꝓprietas.

Crudus:a cruor dicit̃ crudus da dū:qđ non eſt coctū: q̃ſi non ſine ſanguine:⁊ inde ꝑ tranſlatōeꝫ dicit̃ homo crudus q̃ſi non coctꝰ:nec eſui habilis.eſt.n.aſper ⁊ durus:⁊ ꝯpat̃ crudus dior diſſimꝰ.vñ crude dius diſſime aduerbiū:⁊ hec cruditas tatis:⁊ crudeo des dui.i.eſſe vel fieri crudū:vel inualeſcere.vñ crudeſco incboa.⁊ ꝓdu.ꝑmaꝫ. Prudentius in ſicho. Inſolitis dapibꝰ crudeſcit guttur ⁊ oſſa. Item in Greciſmo ſic dicitur: Crudus non coctꝰ eſt crudelis quoqꝫ crudus.

Cruentatꝰ.a cruor dicit̃ cruentꝰ ta tū.i.ſanguine inquinatꝰ vel qui amat effuſionem ſanguinis.vñ cruento as.i.ſanguine inquinare:⁊ cruentatꝰ ta tuꝫ. ⁊ differt a cruentus quia cruentatꝰ dicit̃ ꝓprie ſanguine inquinatus:ſꝫ cruentus qui amat effuſionem ſanguinis.

Cruentus ta tuꝫ:in cruentatus exponitur.

Cruma in crumena vide.

Crumena ne pnl̃.ꝓdu.ſaccꝰ:marſupiū:qđ ⁊ cruma me dr̃

Cruor.a curro is dicit̃ hic cruor oris:qꝛ currendo corruat ⁊ eſt cruor effuſus:ſanguis vero in corpore.vnđ verſus: Sanguis alit corpus cruor ē a corpore fuſuſ.vl̃ ſanguis eſt hominum:cruor victimarum.vel cruor ē corruptus ſanguis q̃ emittit̃: ⁊ dicitur ſanguis q̃a ſit ſuauis.

Cruratꝰ ta tū:qui magna hꝫ crura a crus dicitur.

Crus.a curro ris dicit̃ hoc crus cruris:qꝛ cruribꝰ currimꝰ ⁊ greſſum facimꝰ:⁊ ſunt crura ſub genubꝰ vſqꝫ ad ſuras vel crus eſt os tibie anteriꝰ: ⁊ facit gtīūs pluralr̃ crurꝫ.formatr̃.n.ab hoc ablatio ſingulari crure:e cōuerſa in uꝫ.

Cruſculum li dimi.ꝑuum crus.⁊ format̃ a crus addita culum:penul.cor.

Cruſculus la lū:qui ꝑua hꝫ crura.⁊ dicitur a crus.

Cruſcumulus li:tumor crurū:⁊ dicit̃ a crus.

Cruſta hoc cruſtum vel cruſtulū ꝓ fragmento panis ⁊ ꝓ quolibꝫ edulio hec cruſta ſte:vel cruſtula le:dimi.penl̃. cor.eſt lamina quelibet vel fragmentuꝫ auri vel argenti vel alterius metalli:vel ligni vel lapidis.vñ marmorati lapides cruſtati dicunt̃. Item cruſta vel cruſtula ſuꝑficies vel cortex panis vel alteriꝰ rei.vñ Exo.xix.debꝫ legi Tolle panes azimos ⁊ cruſtula.⁊ ē ibi caſus actī cruſtula numeri pluralr̃. Inuenit̃ etiā ibi cruſtulā.

Cruſtaria rie.i.taberna a vaſis cruſtatis ſic dicta.

Cruſtó as.i.cruſtã facere vel addere vel apponere:cruſtis
aliq̃d linire.⁊ dicit̃ a cruſtũ ſti:⁊ cõponitur vt cõcruſto
ſtas. Jtẽ decruſto ſtas.i.valde cruſtare vł cruſtas aufer
re:qđ ⁊ diſcruſtare dicit̃:⁊ excruſto as i eodẽ ſenſu. Jtẽ
incruſto as.i.cruſtis linire cruſtas apponere. Jtẽ recru-
ſto ſtas.i.cruſtas auferre vel reponere. Jtem ſubcruſto
ſtas.i.latenter cruſtas auferre vel ſubtus vel poſt cruſta
re:⁊ eſt actiuũ cũ oĩbus ſuis compoſitis.

Cruſtoſus.a cruſta dicit̃ cruſtoſus ſa ſum plenꝰ cruſta: et
cõparatur cruſtoſus ſioꝛ ſiſſimus:⁊ cruſtoſe ſius ſiſſime
aduer.⁊ hec cruſtoſitas tatis.

Cruſtula le dimi.in cruſta vide.

Cruſtulum li in cruſta exponitur.

Cruſtum ſti in cruſta vide.

Cruſtumiũ.a cruſta dicit̃ h̃ cruſtumiũ mij quoddã genꝰ
piri:qꝛ durã hꝫ coꝛticis cruſtaꝫ vel dicit̃ a cruſtumia re
gione:⁊ in eadẽ ſignificatõe põt declinari mobilr̃.

Crux.a crucio as dicit̃ hec crux cis:qꝛ cruciat ⁊ facit gtũs
pluralis crucũ:qꝛ foꝛmat̃ ab hoc ablatiuo cruce:e muta
ta in uꝫ:⁊ coꝛ.u ante c.vñ Hoꝛatiꝰ in epi. Non hominez
occidi:non paſces in cruce ceruos.⁊ in auroꝛa dicit̃:Ex-
tat imago cruc̃ que domat oẽ malignũ. Et nota ꝙ crux
in eo ꝙ lata eſt ſignat charitatẽ vel opera charitatis. Jn
eo ꝙ longa eſt vſqꝫ ad terrã ſignat pſeuerantiaꝫ vſqꝫ ad
finẽ. Jn hoc aũt ꝙ eſt ſublimis ſignat ſupnum finez ad
quẽ cuncta referuntur.ꝙ aũt pfunda eſt ⁊ i terrã occul
tata ſignat pfunditatẽ gratie dei vel ſignat carnis moꝛ-
tificationẽ cum vitijs. Et nota ꝙ crux chꝛiſti ex quattu
oꝛ lignoꝝ generibus fuiſſe perhibetur.ſ.palme:cupꝛeſſi:
oliue:⁊ cedri.vnđ quidam:Ligna crucis palma cedrus
cupꝛeſſus oliua. Hanc differentiã lignoꝛũ videtur apł̃s
innuere qñ dicit:Ut poſſitis compꝛehendere cuꝫ oĩbus
ſanctis que ſit latitudo:longitudo:ſublimitas:⁊ pꝛofun
dum. Et vt dicit Aug. Crux que erat ſuppliciũ latronuꝫ:
nunc tranſit ad frontes imperatoꝛũ. Si tñ honoꝛez deꝰ
ↄtulit ſupplicio ſuo q̃ʒtũ ↄferet ſuo ſuo: vide ẽt in latria

C ante U

Cubatoꝛiũ toꝛij tã p lecto q̃ꝫ p alia re cui innitimur.⁊ di-
citur a cubo bas.

Cubiculariꝰ.a cubiculũ dicit̃ hic cubicularius rij.i.lecti cu
ſtos vel fabꝛicatoꝛ vel pparatoꝛ.⁊ inde h̃ cubicularia rie
in eodem ſenſu. Poteſt etiã adiectiue declinari cubicu-
lariꝰ ria riũ.i.qđ pertinet a cubiculũ vel ad cubiculariũ.

Cubiculũ li.i.lectus a cubo bas.

Cubile.a cubo bis vel cubo bas dicit̃ hoc cubile lis:⁊ ẽ p
pꝛie cõcubinaꝝ:ſicut genialis ſpõſaruꝫ. Fit.n.ad lectum
concubinarum potius deſcenſus ⁊ inclinamentũ q̃ꝫ aſcẽ
ſus:⁊ pdu.bi.

Cubio onis maſ.ge.i.maſculus:⁊ dicitur a cũbo bis vel a
cubo bas.

Cubitalis in cubitus vide.

Cubitus.a cubon dicit̃ hic cubitꝰ ti:qꝛ firmũ ⁊ ſolidũ mẽ-
bꝛũ fit:vel cubitꝰ ti deriuat̃ a cubo bas:qꝛ ſup cubitum
ſolent cubare in comeſtione ⁊ durat vſqꝫ ad manũ.vnđ
hic ⁊ hec cubitalis ⁊ hoc le:⁊ ſunt cubitalia ſup que cu-
bitũ vel ceruicez reclinamus:vt aurealia ⁊ puluinaria:⁊
etiã alia. Cubitalis cõponitur vt bicubitalis le:tricubita
lis le. Jtem a cubitꝰ per cõpoſitionem bicubicus ca cuꝫ
⁊ tricubicꝰ ca cuꝫ:in eodẽ ſenſu cum pꝛedictis.et vt dicit
Pap. Cubitꝰ dupłr ſumit̃:Unus qui naturałr ad digi-
toꝛum ſummitatem a cubito vſqꝫ ptendit̃:qualit̃ moy
ſes archã menſurauit. Alius cubitus eſt qui ⁊ maioꝛ di
cit̃:qui bꝛachio extenſo toto cubito capiti pͥlato ſe eſſe
demõſtrat quo arca noe demetita eſt.

Cubo bas cũ ſuis compoſitis in cubo bis vide.

Cubon interpꝛetat̃ ſolidũ ſiue firmũ.

Cubꝰ.a cubon dicitur hic cubus bi:figura ſolida que lõgi
tudine:altitudine:latitudine ↄtinet̃:ſic ſacta.vñ cubitus
dicit̃ numerꝰ ſolidus.ſ.habẽs in ſui denoĩatione quattu
oꝛ voces:vt bis duo:bis ter:tria ter.vñ cubicꝰ ca cuꝫ:⁊ h̃
cubicꝰ ci p illo ſolido numero.ſ.idẽ qđ cubꝰ ſm hug.et
vt dicit Pap. Cibus grecũ ẽ:latinũ cubꝰ.vide in cibus.

Cuculla le in culla eſt.

Cucullus.a culla vel cuculla dicit̃ hic cucullus.i.veſtis ca
putiata ⁊ lata.humeros.n.⁊ capita tegẽs inſtar caputij.
vñ Juue. Sumẽ nocturnos meretrix anguſta cucullos
⁊ hic cucullus li:quoddã genus poculoꝝ.vñ Hoꝛa. Re
ges dicunt̃ multis vrgere cucullis.

Cucullus li.a ſono voc̃ noĩat̃.vide in curuca:⁊ coꝛ.penł.

Cucuma me fe.ge.a ſono feruoꝛis dicitur:ſicut cacabus.i.
vas eneũ deſup coopꝛtuꝫ in quo caleſcit aqua vel coqui
tur cibus. Jtẽ cucuma vł cucurma dꝛ̃ qđdã genꝰ claue.

Cucumer.ab amarꝰ dicitur h̃ cucumer vel cucumis hꝰ cu
cumeris:qꝛ interdũ ſit amarꝰ:qui dulcis naſci phibetur
ſi lacte mellico eoꝝ ſemen infundat̃.

Cucumerariũ.a cucumer dicit̃ h̃ cucumerariũ rij: locꝰ vbi
cucumeres abundant ⁊ ſeruantur:⁊ hic cucumerariꝰ rij:
⁊ hec cucumeraria rie:q̃ vel q̃ eos cuſtodit vł vẽdit. Eſa.
j. Sicut tugurium in cucumerario.

Cucurbita te penul.coꝛ.dicit̃ qꝛ ſit fructu rotundo ⁊ folijs
vt cucumer vſualis:ſꝫ pꝛecipue agreſtis cucurbita que ⁊
coloquintida dicitur ſꝫ hug. Papi.vo dic̃:Cucurbita.i.
ʒuccara q̃ſi ſpẽꝫ cucumeris hꝫ. Eſt aũt frigida ⁊ humida
Cucurbita ẽt eſt ventoſa.vñ trahitur ſanguis.

Cudis in incus dis vide.

Cudo dis di ſuꝫ.i.fabꝛicare:polire:ſculpe:celare. Pꝛocudo
dis.i.p aliqua re cudere:vel qđ eſt retro cudere. Cudo
⁊ eiꝰ cõpoſita ſunt actiua:ſicut ⁊ cõpoſita ab eiꝰ frequẽ
tatiuo cuſo as. Jtẽ cudo ⁊ oĩa eiꝰ cõpoſita faciũt pͥterituꝫ
in cudi:ſꝫ quidã dixerũt cuſi ⁊ ſupinũ cuſuꝫ p vnũ s. Jtẽ
omnia pducunt hanc ſyllabam cu in omni tpe. Jteꝫ cu-
dis dicitur malleꝰ.vide in incꝰ. Jtem ſcias ꝙ ſm Priſ.
cudere.i.ferire.vñ incus dicit̃ ꝙ illic aliq̃d cudamꝰ.i.fe-
riamus.vñ Priſ.introducens in.x.li.illud Uirgi.in pͥmo
Enei.ſic dicit:At pͥmum ſilicis ſcintillaꝫ excudit achates
Succepit ignẽ folijs ⁊c̃. Excudit.n.tam pñs q̃ꝫ pͥteritum
poteſt intelligi:ſed qꝛ ſuccepit:ſubiunxit:melius pꝛeteri
tum intelligimus.

Cui ⁊ huic p monoſyllabis accipiunt metrici:qꝛ gtũs i ius
deſinens vna vult ſupare ſyllaba ſuũ dtiñ:vt dic̃ Priſc.
Agens de voce ſcđe declinatõis.

Cuias.a cuiꝰ ia iuꝫ:deriuat̃ hic ⁊ hec cuias atis: interroga
tiuũ:poſſeſſiuũ:infinitũ:relatiuũ:gentile:⁊ patriũ.et hẽt
querere de gente vel de patria:tñ ſimul ⁊ ſemel nõ põt
querere de vtroqꝫ. Ad qđ poſſunt reſponderi illa duo p
nomina noſtras ⁊ veſtras:vt cuias eſt iſte: reſpondetur
noſtras.i.de noſtra gente vel patria.vel poſſunt reſpon-
deri noĩa gentilia ſeu patrie:vt romanus:italicus:vł ſpe
cificantia gentem vel patriam poſita in ablatiuo caſu
cũ hac pꝛepoſitõne de:vt cuias eſt iſte: reſpõderi poteſt
de tuſcia:de bononia.⁊ circũflectitur in fine cuias: quia
olim dicebatur hic ⁊ hec cuiatis ⁊ hoc te:qđ penulti.cir
cũflectebat.

Cuiꝰ ia iũ deriuat̃ ab hoc gtõ cuiꝰ:ſi debet hic i ſonare cõ
ſonantem:ſꝫ in gtõ pꝛimitiui vocałr cauſa differentie ſꝫ
hug.ſꝫ hoc non tenet̃ cõmunit̃. Non enĩ eſt neceſſe ꝙ i
pferat̃ vocaliter in gtõ cuiꝰ:ad differentiaꝫ huiꝰ nomis

cuiꝰ ia iuꝫ:qꝛ alia eſt differentia inť cuiꝰ gtiꝰ ꝛ cuius
ntiꝰ:qꝛ cuiꝰ ntiꝰ poſſeſſiuũ eſt ꝛ acuiť in fine:ꝛ tenetur
cõcordare cũ ſubſtantiuo in tribus.vñ Uirg.in buccol.
Dic mihi dameta cuiũ pecus an melibei:Sed iſte gtiꝰ
cuiꝰ non acuitur in fine:ꝛ eſt pmitiuuꝫ ꝛ non reqrit pdi
ctam cõformitatē accentuũ.Nota ꝙ cuiꝰ taꝫ pmitiuum
ꝗꝫ deriuatiuũ eſt duaꝝ ſyllabaꝝ:ꝛ ſic ē ibi i duplex cõſo
nans.ſꝫ cui eſt monaſyllabũ:qꝛ genitiuꝰ eiꝰ.ſ.cuiꝰ ſupat
eũ vna ſyllaba:ꝛ eſt ibi i cõſonans ſicut in cuiꝰ.Jtem ſꝫ
vſum declinať ntõ cuiꝰ ia iuꝫ:actõ cuiũ aꝫ uꝫ:ablatiuo a
cuia:ꝛ non hꝫ in vſu plus:ꝛ eſt īfinitũ:interrogatiũ:poſ/
ſiuum:relatiũ.Jtem ad interrogatõem factā per cuiꝰ ia
iũ:debent reſpõderi noīa vel ꝓnomina poſſeſſiua vel ge
nitiuꝰ ſpecificãs poſſeſſorē:vt cuiũ eſt iſtud mancipiuꝫ:
reſpondeť:petrinũ:meũ:mei:martini.Jteꝫ ſcias ꝙ cuias
fe.ge.ꝛ cuium neu.ge.acuunť in fine ꝓpter conſortium
maſ.ſ.cuiꝰ:quod acuitur in fine.

Culcitra.a calco cas diciť culcitra tre:penul.naturaľr cor.
q̃ſi calcitra:qꝛ calcetur.i.fartiatur plumis.vel diciť a co/
lo lis:qꝛ colát diligenti cultura.

Culex cis aīal puuꝫ volatile:dictꝰ ab aculeo quo ſanguinē
ſugit.Culiceſ non tangunt hominē ſi abſyntheo cũ oleo
cocto ſe pungant:vt dicit Pap.ꝛ cor.li:ꝛ diciť culex vul
go ſimꝫala.ꝙ aũt cor.li:pꝫ in aurora vbi diciť:Diſcurrũt
culices hominē turbando quietũ.

Culina ne dicitur a coquina per diminutiõem:vel vt dicit
Priſ.in iiij.li.de denoīatiuis:a coquꝰ dicitur hꝰ coquina
ꝛ culina:ꝛ ꝓdu.penul.vñ Juue.Centũ ↄuiue ſequiť ſua
queqꝫ culina.Pap.võ ſic dicit:Culina vel coquina locꝰ
coquendi a coquo dicta qui eſt artifex coquendi.

Culla.a culleꝰ diciť hec culla le:genus veſtis monachorũ
qꝛ ille q̃ hanc veſtem gerit oīa dꝫ poſtponere ſecularia.
vñ hꝰ cullula le:dimi.ꝛ cullatꝰ ta tũ:ꝛ hec cuculla le:ideꝫ
qꝺ culla.vñ cucullatꝰ ta tũ.alij dicunt ꝙ cuculla ē dimi.
a cella q̃ſi minor cella vel caſa.alij vero dicunt ꝙ cuculla
ē dimi.a culla q̃ſi minor culla.

Culleus lei diciť a claudo dis:ꝛ eſt culleꝰ quidaꝫ ſaccꝰ de
corio in quo dãnati inſuebanť.ſ.qui patrē vel matrē vľ
fratrē occiderãt:vel patriã ꝓdiderant vel aliꝺ magnum
ſcelus ↄmiſerant:ꝛ cũ damnato includebanť ſimia ſer/
pens ꝛ gallus gallinaciꝰ ꝛ canis:ꝛ ſic in mare vel etiã in
flumē vicinum ſm qualitatem illius regionis ꝓijciebať
at tunc canis ſimiaꝫ:ſimia gallũ:gallus ſerpentē perſeq̃/
bať donec ſerpens ꝑ os vel ꝑ codicē damnati intrare co
gebatur.ꝛ ſic magnis penis affligebatur.vñ Juue.Cuiꝰ
ſupplicio non debuit vna parari.Simia nec ſerpens:ca/
nis nec culleꝰ vnꝰ.vel dicitur culleꝰ q̃ſi occulleꝰ ab occu
lo lis.A culleꝰ deriuať culleatꝰ ta tuꝫ:in culleũ miſſus:ꝛ
hic culleolus li:dimi.paruꝰ culleꝰ.De predicta pena dici
tur in inſtitutis ꝛ in codice legum.

Cullula le dimi.parua culla.

Culmen nis.i.ſummitas tecti:qꝛ tecta domoꝝ apud quoſ/
dã culmo coopiunť.vñ culmineꝰ nea neuꝫ:ꝛ cor.i añ n.

Culmino nas penul.cor.i.exaltare:faſtigiare:ſublimare:a
culmen dicitur.

Culmites.a culmino as:ꝛ pluraliť hi ꝛ he culmite:penult.
cor.i.diuites qui ſibi diuitias accumulant.

Culmꝰ mi maſ.ge.eſt ipe calamus ſpice q̃ a radicibus na/
ſcitur:lꝫ ꝛ culmꝰ qñqꝫ inueniať ꝓ ipo folliculo vñ ſpica
erit:vel qñqꝫ ipa ſpica.ꝛ diciť culmꝰ a calamo q̃ſi calmꝰ
vñ hec coloma me.i.calamus cũ ſpica ſua.

Culpa pe.i.noxa:crimen:mala fama:reprehenſio:videtur
deriuari a cello lis:qꝺ non eſt in vſu:qꝛ ꝑcellat ꝛ ꝑcutiat
hominem.

Culpito tas frequē.ꝛ formať ab vltimo ſupino de culpo
pas culpatu:u mutata in o ꝛ a in i.

Culpo pas diciť a culpa pe:ꝛ eſt culpare:criminari:repre/
hendere.Culpo cõponiť vt diſculpo pas:exculpo pas ĩ
eodē ſenſu.i.defendere culpã:culpaꝫ impoſitã alicui ab
eo remouere.Jnculpo pas.i.culpã imponere.Culpo as
actiuũ eſt:ꝛ oīa eiꝰ ↄpoſita ſimiliť actiua ſunt.

Culponeꝰ nei:calciamentũ ruſticorũ amplum ꝛ latum qꝺ
alio noīe diciť pero onis:vt vult hug.Papi.etiam dicit:
Culponei ruſtica calciamenta.

Culpulula le dimi.parua culpa.

Cultellus li dimi.paruus culter.

Culter.a colo lis diciť hic culter tri:qꝛ anteq̃ꝫ falces eſſent
reperte:vites ꝛ arbores cum cultellis antiq̃tus putabãt
ꝛ colebant.

Cultrũ tri neu.ge.i.patella qꝺ a colo lis dicitur.

Cultura re.penul.ꝓdu.dicitur a colo lis.

Cultus.a colo lis diciť cultus ta tũ:ꝛ cõparať cultꝰ tior ſſi
mus.vñ culte tius tiſſime aduer.ꝛ cõponiť vt incultꝰ ta
tum:ꝛ ſiľr cõparať.ꝛ hic cultus tus tui.ꝛ ſm pap.cultꝰ
ta tum ornatus:aptatus.Cultus religio quã credentes
exhibemus.Et ſcias ꝙ incultus.i.non cultꝰ nomen eſt:
ſꝫ incultus.i.inhabitatꝰ participiũ eſt ab ĩcolor incoleri.

Culus li dictus quaſi currus:quia per eum interiora diſ/
currant ſm Papi.ꝛ eſt idem culus qꝺ anus ni ſecunde
declinationis.

Cum ꝓpoſitio ablatiuo caſui deſeruit:ꝛ ſcribitur ꝑ u ꝛ m:ꝛ
venit ſolũ ꝑ appoſitõem.aliqñ eſt aduer.tpis vt cuꝫ pro
qñ.Jnueniť con ꝑ o ꝛ n:ꝛ venit tñ per cõpoſitõem.Sꝫ
obijciť de quicũqꝫ ꝛ cuiuſcũqꝫ:vbi cũ per u venit per cõ
poſitõem.Ad hoc dico ꝙ cũ poteſt per veram cõpoſitõ
nē venire nõ tamē per ſe:ſꝫ virtute huiꝰ ↄiunctõis qꝫ:ſiť
dixi ſ in tertia pte in ca.de figura ↄpoſita.Et ſcias ꝙ hu
ic ↄiunctõi cũ non eſt alia reddenda cõiunctio.vñ male
dicitur:Cum de veſtra miſericordia cõfidam:iꝺ vel pro
pterea vel iccirco ad vos recurrere non formido.vñ qui
dam:Sermo dãnatur ideo ſi cum comitať.

Cumba.a cubo bas:vľ a cũbo bis diciť hec cũba be:ꝛ hec
cimba be.i.ima ps nauis ꝛ vicinior aquis ſic dicta:quia
aquis incũbat.vñ ꝛ ipa nauis ꝛ ꝑcipue ꝑua qñqꝫ diciť
cumba ſiue cimba.vñ pluraľr cimbia orũ dicunť pocu/
la facta ad ſimilitudinē cimbe nauis.

Cumbo bis bui bitũ non eſt in vſu in pñti:ꝛ inde cubo as
pme cõiugatõis:ꝛ hꝫ idē preteritũ ꝛ ſupinũ cum eo.ſ.cu
bui ꝛ cubitũ in eodem ſenſu cuꝫ eo.i.iacere inclinari.ſed
cubare potius ſpectat ad languidos ꝛ ad inſidiatores ꝛ
vigilatores.vñ cubare inuenitur ꝓ inſidiari:vel vigilare
vel infirmari.Jtem ſꝫ antiquitatē inueniť ꝙ cubo bas
facit preteritũ in aui ꝛ ſupinũ in atũ:vt cubaui tuꝫ:ꝛ ſm
hoc ꝓprie pertinet ad languidos vel inſidiatores vel vi/
gilatores.vñ verſus:Sanus eo cubitum:male ſanus va
do cubatum.Cumbo bis ꝛ cubo bas cõponunť vt accũ
bo bis ꝛ accubo bas:ꝛ ē accubare toto corpore accũbe/
re cubito:ꝛ ꝓprie in comeſtione.Jtē concũbo bis ꝛ etiã
cõcubo bas.i.coire vel ꝑiter vel inſimul iacere.vñ hic cõ
cubitꝰ tus.Jtē decũbo bis ꝛ decubo bas.i.vigilare vľ ia
cere in ꝑtu vel in infirmitate.Jtē diſcũbo bis ꝛ diſcubo
bas.i.iacere ad comedendũ in triclinio vel etiam in alio
loco.ſolebant.n.iacentes ſupra cubitũ comedere.Jtem
excũbo bis ꝛ excubo bas.i.vigilare cã cuſtodie:quaſi ex
cubare quod faciunt qui ciuitates vel caſtra vel caſtella
cuſtodiunt de nocte.Jtē incũbo bis ꝛ incubo bas.i.imi
nere:inſtare:vel alienã rem inuadere ꝛ vi poſſidere.ſed
incũbere ꝓprie accipitur in pma ſignificatione:ſꝫ ĩcuba/

re ꝓprie in ſecunda. Iteʒ intercūbo bis ⁊ intercubo bas
.i. inter aliqua cūbere vel cubare. Item ꝓcumbo bis ⁊ ꝓ
cubo bas .i. ꝓcul cubare vł inclinari vł ante vł in anteri/
ori pte. Item occūbo bis ⁊ occubo bas .i. cōtra aliquid
cumbere vel cubare. Item recumbo bis ⁊ recubo bas ꝓ
prie in cubiculo: ſicut recubat languidus: ſʒ accumbit in
triclinio ꝯuiua. Itē recūbere vel recubare .i. ſedere vł ia/
cere ad comeſtionē. Item ſuccūbo bis ⁊ ſuccubo bas .i.
ceſſare vel ſupari vel ſubtus cūbere vel cubare. Cumbo
bis ⁊ cubo bas ⁊ oīa ꝯpoſita ab eis ſunt neutra: ⁊ oīa fa
ciunt preteritū in cubui ⁊ ſupinū in cubitū: niſi ꝙ ſʒ anti
quitatē a cubo bas ⁊ eius cōpoſitis inueniť q̄nq; p̄teri/
tū in aui: ⁊ ſupinū in atum ſm hug. Item oīa corripiunt
hanc ſyllabam cu vbiq; niſi poſitione defendať. Iteʒ ab
oībus inueniunť frequentatiua: vt accubito tas ⁊c̄. Iteʒ
ꝯpoſita a cumbo ⁊ cubo fere in eodē ſenſu inueniunť: ⁊
ſi in ſenſu differunt pʒ ex p̄miſſis ſm hug. Hic nota ver/
ſus differentiales ⁊ magiſtrales: Accūbēs dormit diſcū
bēs fercula ſumit: Concūbens violat: ꝓcumbens numē
adorat. Occumbens moritur victus ſuccūbere ferť. Qui
cubat ille iacet: vigil excubat: incubat ales.

Cumi interpretať ſurge ⁊ accentuatur in fine. Marci .v.
Tabita cumi .i. puella ſge. Tibi dico nō ē de īterp̄tatōe.

Cuminū ni ge. neu. penul. ꝓdu. Et vt dicit Pap. Cuminuʒ
latine ciminū grece: herba ē. vide ſupra.

Cumulatiʒ aduer. i. cōgeſtiʒ a cumulo las diciť in ciminuʒ

Cumulo las penul. cor. in cumulus exponitur.

Cumulus. a culmus diciť cumulus li .i. ſūmitas ⁊ aliquoꝝ
coaceruatio. vñ hec cumulatio onis. vñ cumuloſus ſa ſū
plenus cumulo: ⁊ cumulo las: penul. cor. i. ꝯgregare: au/
gere: multiplicare: cōgerere: ad ſummum implere. vnde
verbalia. Cumulo compōitur: vt accumulo las .i. aggre/
gare. Decumulo las .i. valde cumulare vel cumulum au/
ferre: ⁊ eſt actiuuʒ cum omnibus ſuis cōpoſitis ⁊ corri.
mu. vnde quidam: Gaudia ſtultorum cumulant augm̄/
ta dolorum vel malorum.

Cuna. a cine greco diciť hec cuna ne: q̄i cina .i. lectulus vbi
pueri iacere cōſueuerunt. Idem ⁊ alio noīe diciť crepū/
dium. ⁊ diciť ſic: qꝛ partui ſolet adhiberi: vel qꝛ puer ī ea
iacet cinctus. Cuna etiā diciť dea paganoruʒ que cunaʒ
diciť infanti adminiſtrare. vñ hoc cunabulū: illud idem
q̄ſi cinabulū. ⁊ cunabulū diciť temp⁹ in quo puer iacet ī
cunabulo. ⁊ cōponiť vt hꝰ ı̄cunabulū idē qđ cunabuluʒ.

Cunabulū li penul. cor. in cuna exponitur.

Cūcta te .i. mora ⁊ diciť a cunct⁹ cta ctuʒ. vñ Cato: Proſpi
cito cūcta tacitus qđ quiſq; loquatur. Non. n. poteſt hꝰ
li cuncta eſſe pluralis nūeri ⁊ acti caſus: qꝛ ſic eſſet ꝯſtru
ctio incōgrua. Eſt ergo ablatiu⁹ ſingularis ⁊ talis ē con
ſtructio ⁊ ſenſus: Tu tacit⁹ ꝓſpicito id qđ quiſq; loqua
tur: ꝓſpicito dico cuncta .i. ꝓcunctam .i. ꝑ moram anteq̄
des reſponſum vt intelligas qđ diciť: qꝛ q̄ pri⁹ reſpōdet
q̄ audiat ſtultū ſe eſſe demōſtrat ⁊ cōfuſione dignum.

Cunctatiʒ aduer. i. dubitanter vel morant̄ vel ſoīno ſiue oī
modo. ⁊ dicitur a cūcta cte vel a cunctus.

Cunctipotens .i. deus cuncta potens: penł. corr. ⁊ poteſt cē
ge. omnis.

Cunctitenens tis .i. cuncta tenēs: penul. cor. ge. oīs.

Cunctor. a cuncta cte ſiue cunctus dicitur a cunctor taris
tatus ſū .i. morari vel dubitari. qui. n. vniuerſum vult vi/
dere vel numerare: oportet eū morari ⁊ dubitare: ⁊ ſcri/
bitur cunctor taris ꝓ morari vel dubitare cū omnib⁹ ſu
is cōpoſitis per u. Contor autē cōtaris ꝓ inquirere cum
omnibus ſuis compoſitis debet ſcribi per o. vide in con
tor per o in prima ſyllaba.

Cunctus. a cuneus vel coeo is dicitur cunct⁹ ta tū .i. vniuer
ſus: vel collecta in vnū vniuerſa multitudo q̄ſi cuneus:
qꝛ oēs in vnū coeant. Cūcti. n. dicunť omnes qui coniun
cti ſunt ⁊ ſimul faciunt: aliť dicunť cm̄s ⁊ non cuncti. ⁊
ſcribitur per u in p̄ma ſyllaba. Inueniť cont⁹ per o in p̄/
ma ſyllaba: ſʒ aliud eſt de quo ſupra dixi in ſuo loco. Itē
declinať hec cuncta cte. vñ quidam: Proſpicito cuncta
ſi vis bene dicere cuncta.

Cune⁹. a coeo is dicitur hic cune⁹ nei .i. collecta in vnū mi/
litū vel peditū multitudo. vñ qui in vnū coeunt dicunť
cune⁹ quaſi coune⁹: qꝛ in vnū coeant ⁊ cogantur oēs
Cune⁹ etiā dicitur quoddā inſtrumētū ligneū ad findē
dum ligna ⁊ ad firmandū ſtilū in ferramento aliquo vł
alia re: ſilr a coeo is: qꝛ coeat in ſummitate: vł qꝛ ſui īter
poſitione diuerſa faciat coire vel coartari. Ad cui⁹ ſimili
tudinē dicunt cuneū in expeditione dici.

Cuniculinus na nū penul. ꝓdu. vide in cuniculus.

Cuniculus. a cuneus dicitur hic cuniculus li: idem qđ cu/
neus. ſ. via occulta ⁊ ſubterranea. vñ hic cuniculus li: pe
nul. cor. quoddā animal in ſubterraneis habitās cauer/
nis. vel diciť cuniculus q̄ſi caniculus: qꝛ canū indagine
capiať: ⁊ hinc cuniculinus na num: poſſeſſiuuʒ: vt cuni
culine pelles. Item a cuniculus dicitur hic cuniculus li:
quoddam genus machinaꝝ caute ad vrbes capiendas
inuentum: vel eſt caſtrum ſub terra factuʒ inſtar cuneo/
rum. vñ ⁊ volunt ip̄m inde deriuari. vñ Ambro. ſup ege/
ſippuʒ: Iohēs princeps ſacerdotum cuniculuʒ ſuffodit:
⁊ poteſt intelligi cuniculuſ: tā via illa ſubterranea q̄ ma
china in ea facta. nā huiuſmodi fouee ſubterranee ſepe
fiunt ad capiendum oppida.

Cunio is iui ire verbū neu. i. putreſcere: vel ſtercus facere.
vnde hic cunnus ni: ⁊ inde hic cunnulus li: diminu. vas
mulierū.

Cunnus ni in cunio exponitur.

Cunus ni maſ. ge. i. foramen occulta via ⁊ ſubterranea: ⁊ in/
de hic cuniculus li: dimi.

Cupedia. a cupidus diciť hec cupedia die .i. cupiditas edē
di ⁊ bibēdi. vñ Augu. in li. de doctrina chriſtiana: Fieri
pōt vt ſine aliquo vitio cupedie vel voracitatis p̄cioſiſſi
mo cibo ſapiens vtatur.

Cupedioſus ſa ſum .i. cupidus vł ſuperb⁹: ⁊ dr̄ a cupedia.

Cupe eſt infinitiu⁹ de cupio is: ⁊ cor. penul.

Cupes. a cupio pis ꝑaliť he cupes piuʒ .i. cibi lauciores. vñ
pōt oriri cupido ſm hug. Pap. vō dicit: Cupes: faſtidio
ſus: ſuperbus: cupidus.

Cupidenari⁹. a cupidus vel cupido dinis ⁊ denari⁹ cōpo/
niť hic cupidenari⁹ narij: denarioꝝ cupidus: ſicut merca
tor. vel adiectiue pōt declinari cupidenari⁹ ria riuʒ: a cu
pio ⁊ denari⁹ rij .i. cupiens denarios. vñ Terenti⁹ in eu/
nucho: Concurrunt leti obuiā mihi cupedenarij.

Cupidine⁹ nea neū .i. voluptari⁹ a cupido nis.

Cupido. a cupes vel cupio pis diciť hec cupido nis: fe. ge.
ꝓ cupiditate: ſʒ ꝓ filio veneris eſt maſc. ge. Et hinc cupi/
dine⁹ nea neū. Et ſcias ꝙ cupido tam ꝓ voluntate q̄ ꝓ
filio veneris ꝓdu. pi. Pro cupiditate ſumitur ꝑalip. ij. c.
.xix. Non eſt inquit apud dominuʒ noſtrum iniquitas
nec perſonarum acceptio: nec cupido muneꝝ. Et ī Oui.
de arte: Quod latet ignotuʒ eſt: ignoti nulla cupido: qꝛ
ſm Aug. ⁊ Grego. Omnino incognituʒ nō poteſt diligi
Pro filio autem veneris ſumiť in Oui. de reme. Parce
tuum vatem ſceleris dānate cupido. Item inuenitur cu
pidus da dū: datiuo cupido de do: ⁊ tunc cor. pi. ⁊ ſumi
tur ſic in Oui. epi. A iuuene ⁊ cupido credatur reddita v̄
go: vñ pʒ ꝙ cupido inuenitur in tribus ſignificationib⁹

que continent̃ in hoc verſu: Jpe cupido nocet multis cupidoq; cupido.

Cupidulus la lũ dimi. aliquantulũ cupidus.

Cupidus. a cupio pis dicit̃ cupidus da dũ: ⁊ eſt cupidus i acquirendo: auarꝰ in retinẽdo. ⁊ comparat̃ cupidus dioꝛ diſſimus. vñ cupide dius diſſime aduer. ⁊ hec cupiditas tatis: ⁊ coꝛ. pi. ⁊ dicit̃ cupidus q̃ſi multũ cupiens vel capiẽs. Differt cupiditas a voluptate vt dicã ĩ voluptas

Cupio pis iui itũ ere tertie cõiugatõis. ⁊ diſtingue ſic: Ambimꝰ honoꝛes ⁊ dignitates: cupimꝰ alias res mũdanas: deſideramꝰ celeſtia. Jtem cupimꝰ ⁊ preſentia ⁊ abſñtia: deſideramꝰ tñ abſentia: petimus cupitum: deſiderium mulieris querimus. Jtez ſcias ꝙ inquirimus de quibꝰ dubitamꝰ in difficili queſtione que ſolui volumus. Sʒ interrogamꝰ quod reſponderi volumus. a cupio deriuatur cupiſco ſcis inchoa. ⁊ per ꝯpoſitionez ꝯcupio pis. vñ ꝯcupiſco ſcis inchoa. tamẽ ꝯcupio mõ nõ eſt in vſu. Cupio ⁊ compoſita ab eo ſunt actiua ⁊ faciunt preteritum ⁊ ſupinum ad modum quarte cõiugationis ⁊ oĩa coꝛri. hanc ſyllabam cu vbiq;.

Cupitis qñ eſt verbuz coꝛꝛ. penul. qñ vero eſt caſus datiui vel ablatiui de cupitꝰ ta tuz: ꝓdu. penul. ſicut cupituz ſupinum de cupio. vñ quidam: Multa viri cupitis multa perire cupitis.

Cupla ple deriuat̃ a copulo las. ⁊ ſunt cuple ptes edificiorum ſic dicte: qꝛ copulant inter ſe luctantes. Luctantes ſimiliter ſunt ptes edificioꝛum ſic dicti: qꝛ erecti inuicez ſe teneant moꝛe luctantium.

Cuppa pe idem eſt quod dolium. vñ Lucanꝰ in. iiij. Nãq; ratẽ vacue ſuſtentant vndiq; cuppe.

Cur aduer. i. q̃ʒobꝛem: q̃re: ẽ ⁊ interrogatiñ ⁊ relatiñ.

Cura. a coꝛ dicitur hec cura re. i. ſolicitudo: anxietas. ꝙ aũt dicitur cura q̃ſi coꝛ edens vel q̃ſi coꝛ vrens vel q̃ſi a coꝛde ruens: vel quaſi coꝛ agitans. etymo. eſt non compoſitionis oſtenſio. ſm quoſdam tñ deriuatur a coꝛruo uis. Differt tamẽ cura a ſolicitudine: qꝛ ſolicitudo moderata eſt ⁊ tpalis: ſʒ cura ſine moderamine eſt. Jtem cura ẽ medicina. vnde verſus: Cura fugat moꝛbos ⁊ auaruʒ pectus adurit.

Curatoꝛ toꝛis dicit̃ a curo ras: qꝛ curam ferat de pueris: q̃ eius etatis ſunt vt ſua negocia admĩſtrare non poſſunt.

Curculia lie fe. ge. curculias vocant naute funes quibꝰ in tẽpeſtate vtunt̃ ſm hug. Pap. etiã dicit: Curculias naute ſuo moꝛe vocãt funes quibꝰ in tẽpeſtatibꝰ vtunt̃.

Curculio. a gutture dicitur hĩ curculio onis: quidã vermis qui comedit legumina: qꝛ pene nihil aliud eſt q̃ʒ guttur q̃ſi. n. conſtat totꝰ in gutture. Sʒ hoc nomẽ vitioſe inuenit̃ ſcriptum per g: qũ certum ſit eſſe ſcribenduʒ per c. ſ. curculio. ſʒ hic erroꝛ acceſſit ꝓpter deriuatõem factaʒ a gutture. dicitur. n. curculio q̃ſi gurgulio a gutture: ⁊ hic facta tranſlatõe curculio dicitur pꝛiapꝰ. Qum. n. pꝛiapꝰ eſt inflatus eſt ſilis illi vermi. hic enĩ totus videt̃ conſtare in gutture: ⁊ fere nihil aliud eſſe videt̃ niſi guttur ſm hug. Pap. v̊o dicit: Curculio v̊mis frumenti vel fabe.

Curculiunculus li: dimi. paruus curculio.

Curia rie dicitur a cura: qꝛ ibi frequens eſt cura ⁊ ſolicitudo de rebus adminiſtrandis. De curia dicit quidaʒ: Curia curarũ genitrix: nutrixq; maloꝝ. Jniuſtus victos inhoneſtis equat honeſtos. Et eſt ibi quidã coloꝛ rhetoꝛicus qui dicit̃ agnominatõ. Jtem curia. i. meretrix. vnde curia ius curat: meretrix eſt curia dicta

Curialis. a curia dicit̃ hic ⁊ hec curialis ⁊ hoc le: qui eſt de curia vel pertinens ad curiã vel res curie. ⁊ comparatur curialis lioꝛ liſſimꝰ. vñ curialiter lius liſſime aduerb. ⁊ hĩ curialitas tatis. Jtem curiales dicunt̃ qui accipiunt curam de plebe ⁊ ciuilia officia ꝓcurant ⁊ exequunt̃ ⁊ deriuatur a cura. Hi ijdẽ dicunt̃ ⁊ decuriones.

Curatiʒ aduer. i. de curia in curiam. vel curiatiʒ. i. curialiter ⁊ deriuat̃ a curia vel curialis.

Curio. a curia deriuatur hic curio onis: qui eſt de curia. ⁊ inde componitur decurio. Curiones ẽt dicunt̃ qui accipiunt curam de plebe ⁊ ciuilia officia ꝓcurãt ⁊ exequũtur. Jidem ⁊ curiones ⁊ curiales dicti ſunt: ⁊ tunc deriuatur a cura re.

Curiola le dimi. parua curia.

Curioſus ſa ſum dicitur a curia: ⁊ cõparatur curioſus ſioꝛ ſimus. vñ curioſe ſius ſime aduer. ⁊ hec curioſitas tatis ⁊ eſt curioſus facetus: dicax: vrbanus. Jtez curioſus dr̃ qui vitam alioꝛũ inueſtigat ⁊ ſua interioꝛa ignoꝛat. vñ dic̃ Greg. in homel. Homo quidã fecit cenam magnaʒ: Graue inquit nãq; eſt curioſitatis vitiuʒ que dũ cuiuſlibet mentẽ ad inueſtigandam vitaʒ ꝓximi exterius ducit ſemꝑ ei ſua intima abſcondit: vt aliena ſciens ſe neſciat: ⁊ curioſi animꝰ q̃ʒto peritꝰ fuerit alieni meriti: tanto fiet ignarꝰ ſui. Jdeo dicit Bernar. in meditationibꝰ: Multi multa ſciunt ⁊ ſeipos neſciunt. ſtude cognoſcere teipm̃: qꝛ multo melioꝛ ⁊ laudabilioꝛ es ſi teipm̃ cognoſcis q̃ʒ ſi te neglecto cognoſceres curſus ſiderum: vires herbaꝝ cõplexiones hominum: naturas animalium: ⁊ haberes omnium celeſtium ⁊ terreſtriuʒ ſcientiã. vide in oculus ⁊ in pꝛeceptum: ⁊ in homo.

Curo as aui are atũ: verbum actiuuʒ. i. ſanare vel purgare vel curam alicui adhibere: ⁊ deriuat̃ a cura re. Jnuenit̃ etiã neu. ⁊ abſolutũ curare. i. ſtudium ⁊ curã habere. Curo cõponit̃ cũ ad ⁊ dicit̃ accuro as. Jtem cũ ꝓ ⁊ dicitur ꝓcuro ras. i. ꝓ aliquo curã de aliq̃ re ſuſcipe ⁊ ꝓcurare diligenter paſcere. ⁊ ſunt actiua oĩa cõpoſita a curo as ⁊ ꝓducunt cu. ſʒ hi cures curiũ: quidaʒ populi, iuxta romã ⁊ coꝛ. cu. vnde verſus: Quod ſtatuere cures non illõ rũpere cures.

Curraculꝰ la lũ. i. aliquãtulũ currax vl̃ velox. ⁊ dr̃ a currax

Currax. a curro is dicit̃ hic ⁊ hec ⁊ hoc currax cis. i. velox ⁊ curſu potens.

Curriculũ. a curſu dicit̃ hoc curriculũ li. i. paruꝰ curſus vl̃ tp̄is curſus ſiue ſpaciũ: vel etiam ip̄m tẽpus: qꝛ non ſtat ſʒ currit: vel locꝰ ſiue ſpaciũ in quo fit curſus vel officiuʒ currendi: ⁊ ablatiuꝰ ſingularis huiꝰ nois. ſ. curriculo ponitur aduerbialit̃ ꝓ cito vel celeriter. vñ Plautus: Licet nos abire curriculo. Et Terentius: Pꝛecurre curriculo: ſʒ ſm hugu. melius eſt vt hic ⁊ ibi teneat̃ in vi ablatiui: ⁊ ponat̃ ꝓ curſu: vt ſit ſenſus: Curriculo. i. cito curſu.

Curriculus li paruus curſus.

Curritis tis. i. iuno ⁊ dicitur a cura: qꝛ credebat̃ curam gerere ꝓ populo: vel potiꝰ dicit̃ a currus: qꝛ iuno vtit̃ curru ⁊ armis. Eſt enĩ dea belli ꝓtegendo populuʒ: ⁊ ꝓdu. penul. vñ Martia. Curritiʒ debẽt memoꝛare bellãtes.

Curro ris cucurri ere curſuʒ verbum neu. ⁊ cõponitur cuʒ ad ⁊ dicit̃ accurro is. i. ad aliquẽ currere ⁊ p̃cipue cã auxiliandi. vñ hic accurſus ſus ſui. Jtem cõcurro ris. i. ſimĩ currere: inde cõcurſus ſus ſui. Jtem circũcurro ris. i. circũquaq; currere: inde circũcurſus ſus ſui. Jtez diſcurro ris. i. diuerſis mõis currere: vel ad diuerſa loca currere. vnde diſcurſus ſus ſui. Jtem decurro ris. i. deoꝛſum currere vel ꝑtranſire. vnde decurſus decurſus ſui. Jtem excurro ris. i. extra currere. vnde excurſus ſus ſui. Jtem incurro ris. i. currere ꝯtra vl̃ intro currere. vñ incurſus ſus ſui. Jtem intercurro ris. i. interuenire: currere inter aliq̃. vñ intercurſus ſus ſui. Jtem ꝓcurro ris. i. ꝓcul currere:

vel in anteriorem ptem currere. Item percurro ris.i.per fecte vſq; ad finem currere. vñ percurſus ſus ſui. Itē p curro ris.i.ante currere.vñ precurſus ſus ſui. Itez occur ro ris.i.cōtra currere.vñ occurſus ſus ſui. Item recurro ris.i.retro currere vel iterū currere:redire.vnde recurſus ſus ſui. Item ſuccurro ris.i.parū currere.i.remiſſuz aliq̄n tulum vel poſt currere:vel ſubtus currere vel ſubuenire vel auxiliari.vñ ſuccurſus ſus ſui. Item tranſcurro ris.i. vltra currere vel velociter ptranſire:inde trāſcurſus ſus ſui. Curro ⁊ omnia eius compoſita faciūt p̄teritū in cur ri ⁊ ſupinum in curſum. Item curro geminat p̄maz ſyl labam in p̄terito vt cucurri:ſ; compoſita ab eo q̄nq; ge minant q̄nq; non:ſ; ſepius non geminant p̄ter p̄curro: qd̄ ſepe geminat.vnd̄ in euangelio Iohis: Precucurrit citius petro. Item curro ⁊ ab eo compoſita ſunt neutra Precurro tamē p preuenire: ⁊ pcurro p ptranſire pñt eſſe actiua ſm hug. Priſ.etiā in.x.li.dicit: A curro cōpo ſita vtroq; mō plata īueniunt ab auctorib⁹:vt decurro decurri decucurri. Ex hoc patz ꝙ quādo cōpoſita a cur ro inueniuntur geminare p̄teritū in biblia vel dictis ſcō rum non eſt corrigenduz. Tamen ſcias ꝙ apud moder nos curro geminat preteritum. in compoſitione autem tm̄ cum pre:vt precurro ris:ſicut ⁊ pungo cuz re. vide ſu pra in tertia parte in tractatu de preteritis perfectis ī re gulis generalibus.

Currus.a curro ris dicitur hic currus rus ui:quoddaz ge nus vehiculi.

Curſilis.a curro ris dicitur hic ⁊ hͤ curſilis ⁊ hoc le: ad cur rendum facilis: ⁊ cor.penul.

Curſi; aduer.i.curſibilr:cito:velocit. ⁊ dr̄ a curro ris.

Curſito tas in curſo as exponitur.

Curſio onis fe.ge.a curro ris dicit ⁊ eſt ip̄e act⁹ currēdi.

Curſo ab vltimo ſupīo de curro ris.ſ.curſu:u in o fit curſo ſas v̄bum frequen.a cui⁹ ſupino.ſ.curſatu:a mutata in i ⁊ ſilr u in o fit curſito tas v̄bum frequē.ſimilit.

Curſor oris maſ.ge.a curro ris dicit: vt Curſor dñi pape.

Curſus.a curro ris dicit hic curſus ſus ſui:vl̄ dicit a crure eſt.n.curſus velocitas pedum.

Curuca.a cuculus dicit hec curuca ce:quedam auis q̄ alie nos pullos educat vel nutrit. ⁊ dicit ſic:q; dum cuculus eius oua ſorbeat ſuaq; relinquens:curuca tamdiu ea fo uet ⁊ pullos natos educat: donec filij inde nati ⁊ excre ti eam curucam comedant. Unde ⁊ curuca dicitur ille qui qū credat nutrire filios ſuos nutrit alienos.hec ea dem auis linoſa dicit ſm quoſdā.

Curuco as aui v̄bum actiuum dicit a curuca ce. ⁊ eſt curu care aliquē curucā facere:quod fit eius corrūpendo vxo rem: ⁊ pdu.penul.curuca ⁊ curuco.

Curulis.a curr⁹ dicit hic curulis ſedes cōſulum vel p̄torū ⁊ ediliuz. ⁊ dicit curulis q̄ſi currulis:q; in curru ferebāt vñ hic ⁊ hec curulis ⁊ hoc le:adiectiuum: ⁊ hic ⁊ hec cu rulis qui ex dignitate ſedet in tali ſede. ⁊ corr. primam:ſ; pdu.penult.vnde Greciſm⁹: Poſſidet hanc ſedem p̄ſul pretorq; curulem.

Curuo as aui.vñ verbalia ⁊ hec curuatura re: ⁊ curuus ua uum:qd̄ cōparat curu⁹ uior uiſſim⁹.vñ curue ui⁹ ſime aduer. ⁊ hec curuitas tatis. ⁊ ꝯponit vt incuru⁹ ua uuz.i. valde curu⁹. Curuo as cōponit vt accuruo as.i.ad ſe vl̄ ad aliquid curuare:acuruo as:a curuatura remouē. Cō curuo as.i.ſimul curuare:decuruo as.i.valde curuare vl̄ a curuatura aliquid remouere. Incuruo as: pcuruo as recuruo as.vñ recuru⁹ ua uuz. Curuo actiuuz eſt cuz oi bus ſuis compoſitis.

Cuſo.a cuſu ſupino de cudo dis:u mutata in o fit cuſo ſas verbum frequen.quod non eſt in vſu:a quo componit accuſo ſas:decuſo ſas.i.ornare:venuſtare.q̄.n.ornat val de ⁊ frequēter cudit:Excuſo ſas: Incuſo ſas: Recuſo ſas Cuſo actiuū eſt cū oībus ſuis cōpoſitis: ⁊ pdu.cu.

Cuſpis.a ceſpes dicit hͤ cuſpis dis fe.ge.ppe poſterior ps haſte. Dicit tm̄ q̄nq; cuſpis ipſa haſta q̄nq; ſūmitas ha ſte:q̄nq; haſtile amentatū. Sz ppe vt dictū ē dr̄ poſteri or ps haſte a ceſpite:q̄i a v̄gulto: ⁊ ꝯpōit inde tricuſpis.

Cuſſum eſt ſupinum de cutio tis.

Cuſtodia die in cuſtodio vide.

Cuſtodiari⁹ vide in cuſtodio

Cuſtodio dis diui dire ditū.vnd̄ hic ⁊ hec cuſtos dis cōis ge.ſeruator:paſtor:pcurator. ⁊ hinc hec cuſtodia die: ⁊ hec cuſtodella le:penl̄.pdu.in eodē ſenſu: ⁊ hͤ cuſtodia ri⁹: ⁊ hec ria idem qd̄ cuſtos.

Cuſtos in cuſtodia vide.

Cuſum per vnū s:ſupinū de cudo dis.

Cutere.i.ferire infinitiuu⁹ de cutio tis.

Cuticula le dimi.pua cutis. Et ſcias ꝙ ī añ culus la vel luz: in diminutiuis oībus breuiat:vt ventricul⁹:iuuenticula feniculū. Tñ in cuticula ⁊ ī nutricula īuenit longa apd̄ quoſdā auctores licentia poetica ⁊ metri neceſſitate.

Cutio.a cutis dicit cutio tis ſi ſuz.i.pcutere:ſ; non eſt ī vſu ⁊ cōponitur vt cōcutio tis.i.quatere.diſcutio tis.i.ſubtili ter indagare vel quatere.decutio tis.i.auferre vel quatē Excutio tis.i.quatē vel ſubtilit inquirē.incutio tis.i.inij cere:inferre:īmittere vel quatē.percutio tis.i.ferire.recu tio tis.i.iterū quatere vel cutē.ſuccutio tis ſubtus cutere. Et nota ꝙ oīa iſta poſſunt eſſe cōpoſita a quatio tis:qd̄ magis videt quantū ad ſignificatōem:ſ; q̄tuz ad vocē potius a cutio. Cutio tis ⁊ oīa eius cōpoſita ſunt actiua ⁊ faciunt preteritum in cuſſi ⁊ ſupinum in cuſſuz. ⁊ corr. cu.vñ Uirg.in.vj.Enei. Cōcutit ⁊ ſtimulos ſub pectore vertit apollo. vide etiam in quatio tis.

Cutis.cote grece latine latine dicit inciſio.vnd̄ hec cutis.i. pellis. Sz pellis dicit q; extraneas iniurias corpis tegē do pellat. Pellis v̄o detracta iā dicit: Corīū a carne quā tegit:ſ; hͤ brutis aīalib⁹ eſt pprīū:cutis v̄o dicit:q; p̄mā inciſionē patiat ſm hug. Pap. v̄o ſic dic: Cutis q̄ in cor pore p̄ma ē:ſic dicta ꝙ corpori ſuppoſita inciſionē p̄mā patiat.cotis.n.grece latine īciſio dicit: Eadē ⁊ pellis dr̄. ⁊ cor.cu. Byrria: Pena tenet ſtimulos īnouat illa cutē.

Cuticus.a cutis dicit cutic⁹ ca cū.i.ſtuprat⁹:corruptuſ.qd̄ ꝯponit vt recuticus ca cum:in eodez ſenſu vel qui retro uerſam hz pellem membri virilis.vñ recutici pprie dicū tur iudei q̄ſi retro habentes cutem.i.circūciſi.carent enī anteriori pelle virilis membri. vnde Martia. ad vxorez ſuam ait: Nec recuticorum fugis inguina iudeorum. Et Perſius: Recuticaq; ſabbata pellis. Et vocauit ſabbata recutica propter recuticos:quia ad eos pertinēt ⁊ ea ce lebrant.

Abir ſiue dauir

oraculum dei:ſed in libro Regum i terpretatur loquela.

d Dabreiamin: liber qui dicitur ſer mo dierum.i.paralipomenon.

Dacia cie in dacus eſt.

Dactilicus ca cum in dactilus eſt.

Dactilon grece latine dicitur digitus.

Dactilus.a dactilon qd̄ eſt digitus: dicitur hic dactilus li: fructus palmarū:q; digitorū ſilitudinē imitari videt: ⁊ hͤ dactil⁹ li:q̄dā pes metric⁹:q̄ ad moduz digiti a longiori mō ichoās ī duas deſinit breues:vt Carmina:menalus

vñ dactilicꝰ ca cum: vt dactilicū metrū qđ cōſtat ex dactilis: vel in quo dactilus magꝭ dominať. Dactilus etiā inueniť pro digito vel pro anulo qđ etiā apud nos ſm Hu. ⁊ vt dicit Pap. Dactilica metra ꝑncipalia ſunt: recipiūt tñ ſpondeū in locis omnibꝰ excepto quinto: ſed in fine tm̄ trocheū. Dactilicū metrū heroicū diciť: eo ꝙ h̄ metrū maxime heroū: hoc eſt virorū fortiū facta canerenť ⁊ prelia. Et ſcias ꝙ dactilus vbiqꝫ cōſtat in heroico carmine niſi in ſexto pede. vñ v̓ſus: Sextū ſperne ſedē: ſi ſumis dactili pedē. Quintū ſpondeꝰ fugiat: ſtet ſine trocheꝰ. Spondeus tñ qñqꝫ inueniť in dactilico in q̇nto pede: vt apud Lucanum: Altus ceſoꝝ pauit cruor armentoꝝ. Et ſic ſm Pap. ⁊ plures alios trocheus habet locū in heroico carmīe ſiue dactilico in ſexto pede. Alij dicūt ꝙ tm̄ duo ſūt pedes quibꝰ vtimur in dactilico vel heroico carmine. ſ. dactilus ⁊ spondeꝰ. vñ finalis ſyllaba ſexti pedis ſiue ſit longa ſiue ſit breuis ſemꝑ accipiť ꝓ longa: vt apud Lucanū: Juſqꝫ datū ſceleri canimus populūqꝫ petentem. ſicut ⁊ in ꝑncipio tertij pedis breuis accipiť ꝓ longa. vñ Tobias: Hoſtis ſi reprobet hoſtē: ne crede: furorē Exercere ſuū te mediante ſitit. ⁊ huiꝰ opinionis fuit magiſter Bene.

Dacus ci: quidā ꝑplꝰs. ⁊ diciť dacꝰ quaſi dagꝰ: q: de getoꝝ genere dicunť fuiſſe creati daci. ⁊ declinať: vt h̄ dacus ci: ꝓ ꝑplo illiꝰ terre: ⁊ hec daca ce: ꝓ femīa: ⁊ dacus ca cū. vñ ⁊ hec dacia cie: terra eoꝝ: ⁊ hinc dacus ca cum nomē gentile: ⁊ hic dacꝰ ci: ⁊ hec daca ce: ſicut iā dictū eſt. vel qđ meliꝰ eſt dicamꝰ ꝙ hmōi noīa gentilia ⁊ patria: vt grecꝰ: dacus: reginꝰ: ⁊ que deſig̅nt ꝓfeſſionē: vt grāmaticus: dialecticꝰ: ⁊ quedā alia: vt nobilis: ſiue ſint mobilia ꝑ tria genera in tribꝰ vocibus: vt dacꝰ ca cum: ſiue in duabꝰ: vt pariſienſis: pariſienſe: lꝫ inuenianť poſita ſubſtantiue in maſ. ⁊ fe. ⁊ neu. gene. tñ declinantur ſemꝑ ſm ſuā declinationē mobiliter. Sic dicimꝰ de oībus adiectiuis in neu. genere ſubſtātiue poſitꝭ: vt Albū currit. Certe puer debet declinare h̄ nomē ſic poſitum mobiliter. ſ. albꝰ ba bū: ⁊ q̇ tunc declinat h̄ albū bi errat ſm Hugꝭ.

Dagon indecli. maſ. ge. in fine accentuať. ⁊ vt habeť in. j. Regꝭ. Dagon idolū fuit in azoto vbi arca dei capta eſt.

Dalila interꝑtať paupcula vel ſitula coniunx ſanſonis. ⁊ cor. penul. vñ in aurora: ꝙ caput illius ſpoliauit dalila ſacro.

Dalmanuta: locꝰ quidā de quo habeť Marci. viij.

Dalmatica. dalmacia regio eſt. vñ dalmaticꝰ ca cū: ⁊ hec dalmatica ce: quedā veſtis ſacerdotalis: primū in dalmacia regione cōtexta. ⁊ cor. penul.

Dalū li: minimū velū ad nauis ꝓrā defixū ſm Pap.

Dama me eſt quoddā aīal q̄drupes: vt dicunt caprea: ⁊ videť cōponi a de ⁊ manu: inde dama quaſi dema: q: de manu fugiat. vñ damo mas maui. i. capere ſm Hu. Pap. v̓o dicit: Dama aīal dubij ge. dama aīaliū genꝰ timidū ⁊ imbelle: canes nimiū fugiens.

Damaris nomen cuiuſdā mulieris: ⁊ cor. penul. vñ in aurora dr̄: Credis ⁊ o damaris quā moꝝ gr̄a ditat.

Damaſcenꝰ: hec demaſcꝰ ci nomē ciuitatis eſt: a damaſco ꝯditore dicitur. Gloſa autem dicit ſuper illud Jſa. xvij. Onus damaſci. Ecce damaſcus deſinit eſſe ciuitas ⁊c̄. Damaſcus metropolis ſyrie quā ꝯdidit eleazar ſeruus abraā: cuiꝰ rex raſin ſemper ꝑbebat decē tribubus auxiliū contra iudā. Jdeo ſpūſſanctꝰ minať ei captiuitatē ꝑ Jſaiā: Per eā autē totā ꝓuintiam intelligimꝰ. Jtē alia gloſa: Damaſcꝰ bibēs vel fundēs ſanguinem interꝑtatur: q: ibi chain occidit abel. vnde damaſcenꝰ na num: Paraľ. j. c. xviij. Subuenit autē ⁊ ſyrꝰ ⁊ damaſcenꝰ. ⁊ h̄ damaſcena ne: q̄dam arbor. ſ. quoddā genꝰ prunoꝝ: q: ibi multū abūdat ⁊ melior: vel q: ꝑmo inde aduecta ē. vñ hoc damaſcenū: fructꝰ eiꝰ ſm Hu. Pap. v̓o ſic dicit: Damaſcus vrbs ſyrie cōdita ⁊ denoīata a damaſco vel ab eleazaro diſpēſatore abrae perhibeť. hec antea in oī ſyria tenuit ꝑncipatū. Damaſcꝰ interꝑtať ſanguinem bibēs: q: interfectꝰ fuit ibi abel a chain abſconſuſqꝫ in ſabulo. ⁊ ꝓdu. penul. damaſcenus.

Damaſcꝰ ci: in damaſcenꝰ vide.

Damno nas: in dānū eſt.

Domnoſus ſa ſum: in damnū eſt.

Dānulū li dimi. paruū damnū.

Damnū ſubito ⁊ nobis neſcientibꝰ fit: ſed iacturam ſcientes ⁊ vltro patimur. Detrimentū v̓o leue damnū eſt. et diciť damnū a diminutione rei. vñ damnoſus ſa ſum: qui infert dānū. ⁊ comꝑať: vt dānoſus ſior ſiſſimus. vñ dānoſe ſiꝰ ſiſſime aduer. ⁊ hec dānoſitas tatis. Jtem a dānū dāno nas naui. ⁊ cōponiť: vt condēno nas: indēno nas. Dāno ⁊ compoſita ab eo ſūt actiua: ⁊ carēt p. ⁊ ꝯſtruiť cū actō deſignante rē in quā trāſit eoꝝ actus: ⁊ cum gtō ⁊ ablatiuo indifferenť deſignante rē reſpectu cuiꝰ exerceť actꝰ eoꝝ: ſicut oīa v̓balia ꝑtinētia ad damnationē vel ad accuſationē vel ad reprehenſionem vel ad vituperationeꝫ vel ad monitionē: vt Damno te furti vel furto: Moneo te furti vel furto. ⁊ vt dicit Pap. Damnare. i. punire: aīaduertere. ⁊ vt vult Philoſo. in. v. eth. Dānū diciť ex eo ꝙ aliq̇s minꝰ habet q̄ꝫ debet habere. vide in ſatiſfacio.

Damula le dimi. ꝑua dama ſm Hu. Pap. v̓o dicit: Damula genꝰ fere capreoli ſimilis: vel vt quidā dicunt muſtella. ⁊ cor. mu.

Dan interpretať iudiciū: aut iudicās. fuit v̓o filiꝰ iacob ex ancilla rachel. Bala eni dū eum peperiſſet dixit rachel domina eiꝰ: Judicauit me dn̄s: ⁊ exaudiēs dedit mihi filiū. ⁊ ita cauſā noīs expreſſit: vt q: iudicaſſet dn̄s filio ancille iudiciū nomē imponeret: de cuiꝰ genere vel tribu naſciturꝰ eſt antichriſtus: ⁊ huiꝰ figura tribꝰ dan nō ꝯnumerať inť. cxliiij. milia ſig̅tos. Apocꝭ. xviij. De antichriſto dixi in ſuo loco.

Danay dicunť greci: a dano rege.

Daniel interpretať iudiciū dei: a dan qđ ē iudiciū: ⁊ el qđ eſt deus: vel q: in preſbyteroꝝ iudicio ſententiā diuine examinationis exhibuit: dū repta eoꝝ falſitate ſuſannā innocentē ab interitu liberauit: vel q: dei viſiones vel ſomnia ſagaci mēte diſcernens aperuit. h̄ ⁊ deſiderioꝝ vir dictus eſt: q: panē deſiderij nō manducauit: ⁊ vinū cōcupiſcētie nō bibit. ⁊ declinať: vt hic daniel nielis. et indeclinaliter inueniť hic daniel el: ⁊ acuiť el.

Daniſta ſte maſ. ge. i. fenerator: a danus ni diciť.

Danubiꝰ bij maſ. ge. fluuiꝰ ē a copia niuiū ſic dictus: quibus magis augeť: q̄ſi dans niuem ſm Hu. Pap. v̓o ſic dicit: Danubiꝰ germanie fluuius diciť: a vi ⁊ copia niuiū quibus magis augeť. iſte eſt qui ⁊ in europa plus omnibꝰ habet famā. Jdē hiſter: q: dū inumeras vadit gētes mutat nomē ⁊ maiores vires acq̇rit. Oriť autem germanicis iugis in occidentalibꝰ ꝑtibꝰ barbaroꝝ pergens cōtra orientē: ſexaginta fluuios in ſe recipit: ſeptē hoſtijs in ponticū mare intrat.

Danꝰ ni maſ. ge. i. fenerator: a do das.

Dapaticꝰ in dapax eſt.

Dapax. a dapes diciť hic ⁊ hec ⁊ hoc dapax cis. i. loquax ⁊ facundus ex cibo: ⁊ dapaticus ca cum penul. cor. qđ ⁊ dapticus inuenitur. i. manifeſtus: ⁊ apertꝰ: ⁊ largus.

dapſilis munificꝰ: magnificꝰ. vñ dapatice aduer .i. magnifice vel large: dapſiliter ⁊ munificenter.

D apes. a do das dicit̃ hec daps vel dapes gtõ dapis: ſed ntũs ſingularis nõ eſt in vſu. i. epulũ: ſed dapes nobiliũ ſunt epule priuatoꝝ vel dapes deoꝝ: epule hominũ: dapes q̃ſi dans opes. ⁊ cor. da. vñ quidã: Nobilitat viles frons generoſa dapes.

D apifer ra rũ penul. cor. qui fert dapẽ.

D apino nas naui nare. i. largiri ⁊ precipue victũ: verbum actiuũ: ⁊ dicitur a dapes: ⁊ cor. pi.

D apſilis. a dapes dr̃ hic ⁊ hec dapſilis ⁊ h̾ le. i. largꝰ: ⁊ p̃cipue in cibis. ⁊ compat̃: vt dapſilis lior liſſimꝰ. vñ dapſiliter lius liſſime aduer. ⁊ hec dapſilitas tatis. i. largitas: ⁊ cor. pſi. vñ Greciſmꝰ: Dapſilis eſt dapibꝰ: alijs rebus quoqꝫ largus. Pap. vo dicit: Dapſilis grece: largus: vel qui ſatis erogat dapes.

D apticꝰ ca cũ: in dapax eſt.

D ardanꝰ filiꝰ iouis ⁊ electre: qui ꝓpter fatricidiũ receſſit de italia ⁊ tenuit illa loca vbi poſtea fuit troia: qui congregatis hincinde ruſticis illoꝝ locoꝝ inſimul primus actor troie extitit. vñ troia dicit̃ dardania: ⁊ troiani dardanij ⁊ dardanides: a cuius ntõ ſingulari ſubtracta de ſyllaba fit h̾ dardanis nidis. i. femina troiana: ⁊ cor. penul. dardanꝰ ſm Hu. ⁊ vt dicit Priſ. in tractatu poſſeſſiuoꝝ: Abuſiue poete ꝓ dardanio ponũt dardanũ.

D ariꝰ rex chaldeoꝝ: ⁊ format̃ vtũs a ntõ remota us: ⁊ facit dari.

D aticius. a do das dicit̃ daticius cia ciũ: facilis ad dandũ ⁊ datici dicunt̃ diticij. ſ. qui victi vel vincẽdi tradunt ſe hoſtibꝰ victoribꝰ.

D atim aduer. i. de dato in datũ: in datus ta tum.

D atiuus tiui ꝓ tertio caſu: a do das dicit̃.

D auid interp̃tat̃ manu fortis: qr vtiqꝫ fortiſſimꝰ in p̃lijs fuit. ipſe ⁊ deſiderabilis in ſtirpe. ſ. ſua: de qua dixerat ꝓpheta: Ueniat deſideratꝰ cũctis gentibꝰ. ⁊ eſt indeclinabile. Inuenit̃ etiã declinabile dauid uidis penul. gti cor. vñ dauidicꝰ ca cũ: vt pſalmꝰ dauidicus. Inuenitur tñ ⁊ penul. producta dauidis ibi: Iſrael es tu rex dauidis ⁊ inclita ꝓles. Melius g̊ dicit ille qui corripuit dicẽs: Cur ego dauidicis aſſuetꝰ cantibꝰ odas. Nã vt dicit magiſter Bene. Dauid ꝓprie debet cor. penul. obliquoꝝ ſi declinat̃: qm̃ ntũs deſinit in d cor. nec ẽ de exceptis. vide in filiuſſaltꝰ: ⁊ in vermiculus.

D auus ui: dicit̃ a greco daos mutata o in u: ⁊ interpoſita u cõſonãte. ⁊ fuit dauꝰ ſeruus ſimonis: ſed malꝰ ⁊ fraudulentꝰ. ⁊ interp̃tat̃ dauꝰ q̃ſi deuiꝰ: qr faciebat ſimonẽ deuiare: vel q̃ſi dãs viã. Nã eiꝰ ꝯſilio oĩa agebat pãphilus. vel q̃ſi dãs vana ſicut faciebat ſimoni. Mõ autẽ ꝓ quolibet ſeruo fraudulẽto ⁊ callido ponit̃ dauꝰ.

D ante E

D e prepoſitio regit ſiue exigit ablatiuũ caſũ: ⁊ dicit qñqꝫ naturã: vt Iſte pannꝰ eſt de lana. aliqñ originẽ: vt Petrus de ianua. aliqñ ordinẽ: vt De mane fit meridies. i. poſt mane. ⁊ Creare eſt de nihilo. i. poſt nihilũ aliq̃d facere. Hic aĩaduertendum ẽ ꝙ nõ oĩa que dicunt̃ ex deo etiã de ipſo eſſe dici debent: qr vt ait Augꝰ in li. de natura boni: Nõ h̾ ſig̃t penitꝰ ex ipſo qȯ de ipſo. quod enĩ de ipſo eſt põt dici ⁊ ex ipſo: ſed non oẽ qȯ ex ipſo eſt põt dici de ipſo: qr nõ ẽ de ſua ſubſtãtia. Ex ipſo enĩ ſũt celũ ⁊ terra: qr ipſe fecit ea: nõ tñ de ipſo ſũt: qr non ſũt de ſua ſubſtãtia. Sicut ſi aliq̃s hõ generat filiũ ⁊ faciat domũ: ex ipſo ẽ filiꝰ: ex ipſo eſt domꝰ: ſed filius de ipſo: domꝰ vo de terra ⁊ de ligno: nõ de ipſo hoĩe.

D eãbulacrũ cri penul. cor. vbi deambulari bñ poteſt.

D eambulatoriũ. a deambulo las dr̃ h̾ deambulatoriũ rij qȯ ꝓprie dr̃ lobiũ qȯ fit iuxta domos ad ſpaciandum.

D eartuo as: ex de ⁊ artuo as: ⁊ ẽ deartuare ſepare artꝰ a ſe inuicẽ: vt fit de gallinis ⁊ filibꝰ. vide in artuo artuas.

D ebello las laui. i. expugno verbũ actiuũ: a de ⁊ bello las vñ debellatoriꝰ ria riũ. inde etiã verbalia debellator debellatrix debellatio.

D ebeo bes bui bitũ: ex de ⁊ habeo bes cõponit̃: ⁊ ẽ debere debitũ habere: q̃ſi de alieno habere. vñ debitꝰ ta tũ: ⁊ h̾ debitũ ti penul. cor.

D ebilis. a debello las dr̃ hic ⁊ hec debilis ⁊ h̾ le: qȯ facile debellat̃: vel debilis dicit̃ a de ⁊ bilis quod eſt humor corpꝰ afficiẽs: q̃ſi per bilẽ factꝰ fragilis: ⁊ deorſũ a viribus. ⁊ compat̃: vt debilis lior liſſimus. vñ debiliter liꝰ liſſime aduer. vñ hec debilitas tatis.

D eblatero ras. i. valde blaterare: vel diuulgare: a de ⁊ blatero ras.

D ebrio as: ex de ⁊ ebrio as: ⁊ poteſt ibi de eſſe intentiuũ vel p̃uatiuũ. ⁊ eſt actiuũ.

D eca. i. decẽ: ſed deca dicunt greci: nos decẽ. Decas coſtegentes: vnũ ⁊ idem ſig̃nt. ⁊ a deca hic decas cadis. i. decem. vnde quidã: Per decades centũ: per centum mille redundant.

D ecacordus da dũ. i. decẽ cordarũ: a deca qȯ eſt decem ⁊ corda de.

D ecalogꝰ gi maſ. ge. penul. cor. i. decẽ precepta legis. nam deca decẽ ⁊ logos ſermo dicit̃.

D ecania. a decanꝰ dicit̃ hec decania nie: ſocietas decem viroꝝ vel dignitas decani.

D ecaniſſa. a decanꝰ dicit̃ hec decaniſſa ſe: vxor decani: vl̃ que decẽ viros habet ſub ſe.

D ecanꝰ. a decẽ dicit̃ hic decanꝰ ni: qui decẽ viros habet ſub ſe ſiue in eccleſia ſiue extra ſm Hug. ⁊ ꝓdu. penul. Pap. vo dicit: Decani dicti: ꝙ decẽ militibus p̃ferunt̃ vel clericis.

D ecapolis. a deca qȯ eſt decẽ: ⁊ polis qȯ eſt ciuitas componit̃ hec decapolis lis. i. ciuitas vel regio que decẽ habet ciuitates ſub ſe: ⁊ facit gtũs ſingulari decapolis vel decapoleos ⁊ eſt gtũs grecus. Marci. vij. Int̃ medios fines decapoleos. vñ decapolitanꝰ: dñs illius ciuitatis vel ep̃s vel archiep̃s illiꝰ ciuitatis: ⁊ cor. po decapolis.

D ecas cadis: vide in deca: ⁊ cor. ca.

D ecedo dis ceſſi ceſſum: ex de ⁊ cedo dis ceſſi: ⁊ eſt decedere deorſũ vel de vno loco ad aliũ cedere. vñ ⁊ ponit̃ ꝓ migrare vel mori. vñ deceſſus ſus ſui. Et ſcias ꝙ diſcedimꝰ ꝑ diuortiũ: abſcedimꝰ per abſentationẽ: ſecedimꝰ per ſingularitatẽ: decedimꝰ per mortẽ: diſcedimꝰ ab vrbe. vñ quidam: Decedit moriens: diſcedit ab vrbe recedẽs.

D ecẽ. a deca quod eſt decẽ: ſed ſm grecã etymologiã dicunt̃ decẽ quaſi decimos: qr ligant ⁊ cõiungant infra iacentes numeros: nam decimos cõiungere vel ligare apud eos dicit̃. ⁊ eſt decem nomẽ indeclinabile: ⁊ oĩs ge. ⁊ cor. de.

D ecember bris. a decẽ ⁊ imber componit̃ december: qr decimus eſt a p̃mo mẽſe. i. a martio: qui pluuioſus eſt ⁊ imbribꝰ abũdare ſolet: ⁊ facit ablaliuꝰ in i: ab h̾ decẽbri. põt etiã declinari adiectiue: vt h̾ ⁊ hec decembris ⁊ hoc bre: ⁊ hic ⁊ hec ſeptẽbris ⁊ hoc bre. vñ ⁊ kalendas ſeptẽbris dicimꝰ: ⁊ facit actũs pluralis in es vel in is: vt decẽbres vel bris.

D ecẽocto cõponit̃ a decẽ ⁊ octo: ⁊ ẽ oĩs ge. ⁊ indeclinabile: ⁊ plural̃ nũeri: a quo deriuat̃ decimuſoctauꝰ ua uũ.

Decēpeda de penul.cor.i.pertica decēpedū. ⁊ cōponiť a decē ⁊ pes pedis.vñ Horatiꝰ in odis: Nulla decempedas metata porticꝰ.

Decēseptē oīs ge.numeri pluralis indeclinabile. ⁊ cōponiť a decē ⁊ ſeptē.

Decēnalis:bellū decē annis geſtis ſm Pap.⁊ declinať: vt hic ⁊ hec decēnalis ⁊ hoc le:⁊ ꝓdu.penul.

Decēnis. a decem ⁊ annꝰ componiť hic ⁊ hec decēnis ⁊ hoc ne.i.decē annorum.vnde hoc decenniū nij:ſpacium decē annorum.

Decēnouē oīs ge.pluralis numeri ⁊ indeclinabile.⁊ componiť a decē ⁊ nouē.vñ decimuſnonꝰna nū.

Decēs. a deceo ces diciť hic ⁊ hec ⁊ hoc decēs decentis pticipiū.⁊ decēs aliqñ eſt nomē. ⁊ diciť decēs motu corporis:ſpecioſus ſpecie:formoſus natura vel forma.Itē decēs:cōpoſitꝰ:ꝑfectꝰ:egregie forme:⁊ ꝑfecte:⁊ tūc videť dici a numero decē.⁊ compať:vt decens tior tiſſimus:⁊ inde decenter tiꝰ tiſſime aduer.⁊ hec decētia tie ⁊ cōponiť:vt indecēs,tis.i.nō decēs:incōueniēs:⁊ hinc indecenter tiꝰ tiſſime aduer.⁊ hec indecētia tie.

Decētariꝰ rij.i.ingenioſus:promptꝰ:paratꝰ:vel copioſus. ⁊ diciť a decē.

Decētrix fe.ge.nauis compta:a decē diciť.

Deceo ces cui cere.i.cōuenire:ad ornatū pertinere: vt Te decet hymnꝰ deꝰ in ſyon.Itē palliū decet iſtū. Et ſcias ꝙ ntūs huius verbi decet debet ſignificare ornamētū: actūs vͦo id cuiꝰ eſt ornamentū:ſi aliter fiat nō erit latine dictū:vt Pallium decet iſtū.Si vͦo dicať: Iſte decet palliū:vel Iſte decet illud pallium:nō diciť latine:⁊ ſic habeť ibi:Talis partꝰ decet deū.Si vͦo dicať:Talem partū decet deꝰ:vel Talis partus decet deo:nō eſt latinū. Itē a deceo diciť decet impſonale qđ magis eſt in vſu q̄ſ ſuū pſonale:⁊ ɔſtruiť cū actō ſicut ⁊ ſuū pſonale ſ; diſſiliť:qꝛ intrāſitiue qū ſuū pſonale exigat eūdē trāſitiue.Decet cōponiť:vt ɔdecet ⁊ dedecet.i.diſcōſueuit Deceo cū oībꝰ ſuis cōpoſitis neutrū ē:⁊ cor.ꝑmā ſyllabā.vñ Ouidiꝰ:Te decet ingenuos tedia ferre ſui.

Decerno nis:ex de ⁊ cerno nis cōponiť.vide in cerno.

Decerpo pis pſi ptū: a de ⁊ carpo pis componiť:⁊ eſt decerpere de alijs carpere.i.eligere.

Deceſſo. a decedo dis ceſſū: u in o fit deceſſo ſis ſiui ſitū verbū deſideratiuū.i. deſidero decedere vel declinare.

Deceſſus ſus ſui.i.mors.vide in decedo.

Decetero.i.denuo:deinde:iterum. ⁊ ſcias ꝙ nō eſt hic cōpoſitio ſed quedā irregularis vocū congeries:ſicut in tertia pte dixi in.c.de figura cōpoſita q̄ſi in fine.

Decibilis.a decē deriuať hic ⁊ hec decibilis ⁊ hoc le:quē decet aliquid:vel pōt decere:vel quod decet.

Decido dis cidi cidere.i.deorſū cadere:⁊ caret ſup.⁊ cōponiť ex de ⁊ cado:⁊ cor. ci. Itē inueniť decido dis ſi ſum .i.deorſū cedere:vel valde cedere: ⁊ tūc cōponiť a cedo dis cecidi:⁊ ꝓdu.ci vbiq̄.

Deciduꝰ ua uū.i.ad cadendū facilis:a decido dicitur.

Decies aduer.numeri.i.decē vicibus:a decē dicitur.

Deciesſepties aduer.numeri.

Decimo mas:in decimꝰ eſt.

Decimula le dimi.ꝑua decima:⁊ cor.penul.

Decimꝰ.a decē diciť decimus ma mū: ⁊ hec decima me. vñ decimo mas maui.i.decimā partē dare vel auferre. Et eſt notandū ꝙ antiqui dicebāt decumꝰ pro decimꝰ. vñ hec decuma ꝓ decima: ⁊ decumare ꝓ decimare:qđ cōponiť cū e:⁊ dr̄ edecumo mas.i.decimas excerpere. Itē inueniť decimo mas.i.decimas auferre:⁊ tūc componiť a de ⁊ cima me.vide ī q̄dragesima ⁊ ī cōſuetudo

Decimuſſeptimꝰ ma mū:dictio cōpoſita:vel pōt deriuari a decē ⁊ ſeptē.

Decipio pis cepi ceptum cipere.i.fallere: ⁊ cōponiť ex de ⁊ capio pis.vñ deceptorius ria riū: hic deceptor hec deceptrix:⁊ hec deceptio.

Decipula le penul.cor.a decipio pis cepi: ⁊ dr̄ inſtrumentū qđ ad aliq̄d decipiendum efficiť: ſicut muſcipula ad mures capiēdos.vñ decipula pōt eſſe deceptio: muſcipula:laqueꝰ:pedica.Diciť aūt a decipiēdo:qꝛ ſic poniť vt dū eſca poniť neq̄q̄ ipſa a tranſeūte videať:q̄ videlz nō facile deciperet ſi videri potuiſſet.Job ix. Abſcōdita eſt in terra pedica eiꝰ ⁊ decipula eiꝰ ſup ſemitā.vnde quidā:Decipula capiunť aues que foſſa dicať.

Declino nas naui nare: ex de ⁊ clino nas cōponiť nō eſt in vſu:⁊ eſt declinare de vno loco ad aliū vel deorſum clinare vel variare.vñ hic ⁊ hec declinis ⁊ hoc ne:⁊ declinꝰ na nū:⁊ hec declinatio onis:⁊ declinatꝰ ta tū: qđ declinať vel declinari pōt.⁊ eſt actiuū declino:⁊ ꝓdu.penul. De declinatiōe nominū dixi in tertia pte.

Decliuis. a de ⁊ cliuꝰ componiť hic ⁊ hec decliuis ⁊ hoc ue:⁊ decliuꝰ ua uū in eodē ſenſu.i.deorſum inclinatus vel plenus:q̄ſi deorſū a cliuo.vñ hec decliuitas:⁊ ꝓdu. predicta cli.

Decliuꝰ ua uū:in decliuis eſt.

Decollo las laui lare.i.collū amputare verbum actiuū:ex de ⁊ collū li:⁊ ſcribiť ꝑ duo l.

Decolor loris cōis ge.ex de ⁊ color cōponiť.i.ſine colore: inde decolorare.i.fuſcare verbū actiuū. ⁊ dr̄ decolor ꝙ ſit ei color:⁊ cor.co.

Decor.a decet deriuať hic decor coris.i.honor:⁊ cor.o in gtō.⁊ ſic ſumiť Dañ.xj. Et ſtabit in loco eiꝰ viliſſimꝰ et indignꝰ decore regio.⁊ infra etiam: Nō tribueť ei honor regiꝰ.Itē a decet deriuať decor coris:ꝓdu.o in genitiuo.i.venuſtas:⁊ pulcritudo. Inuenitur tñ ſm quoſdā antiquos ꝓ honorꝰ ra rum adiectiue poſitū:⁊ tūc eſt cōis ge.⁊ cor.o in gtō.⁊ ſm hoc cōponiť cū in vel de: ⁊ diciť hic ⁊ hec indecor coris: ⁊ hic ⁊ hec dedecor coris cor.o in gtō.in eodem ſenſu.ſ.inhonorꝰ: dedecoroſus. Virgiliꝰ in.x. Nō tñ indecorē tua te regina reliq̄t.Hoc exemplū adducit Priſ.in.vj.li.⁊ ſm hoc ab eo pōt deriuari decorꝰra rū.i.honorꝰ:media cor.vel decorꝰ.i.honorꝰ deriuať a decꝰ coris.vñ Statiꝰ theba.Terrarū decora alta viri:decoriq̄ iugales. Item a decꝰ dicitur decoro ras media cor.i.honorare.vñ Horatiꝰ in epi.Et genꝰ ⁊ formā regia pecunia format.Ac bñ numatum decorat ſua dela venuſq̄. Item a decor coris dr̄ decorus ra rū .i.pulcer:egregiꝰ:vel perfecte forme:venuſtus. vel pōt deriuari a numero decē:⁊ ꝓdu.o.vñ Theodolus:Virgo decora nimis dauid de ſemīe regis.Itē quidā dixit Ad celiꝰ decora nos erige virgo decora. Item a decor dr̄ decoro ras media ꝓdu.i.venuſtare. vel potius dic ſm Priſ.ꝙ decor deriuať a decoro ras abiecta o. ⁊ cōponiť decoro:vt ɔdecoro ras.Itē ſcias ꝙ a dedecet.i.diſcōuenit:deriuať hoc dedecꝰ coris.i.vitupatio q̄ fit ɔ̄ decꝰ vñ Augꝰ: Nūq̄ eſt dedecꝰ culpe ſine decore iuſticie: ⁊ cor.hic co dedecoris.vel cōponiť ex de ⁊ decꝰ. vñ decoroſus ſa ſum.⁊ compať:vt decoroſus ſior ſiſſimꝰ. vñ decoroſe ſiusꝰ ſiſſime aduer.⁊ dedecoro ras penul.cor.i.inhoneſtare:vituperare. Et nota ꝙ decoro ras ſiue corripiat mediā ſyllabam ſiue producat actiuū eſt cū omnibus ſuis cōpoſitis.De ꝑdictis nota vͤſus: Quē veneror decoro:quē pulcrū reddo decoro. Hūc hoīes decorāt: quē veſtimenta decorāt.Te veſtis pulcrū:reddit natura decorū.

BIBLIOTECA UNIVERSITARIA DE GRANADA

Decor⁹ ra rũ in decor exponit̃.
Decrepit⁹.a de ꝛ crepo pas cõponit̃ decrepit⁹ ta tũ: valde ſenex quaſi deorſũ a crepore:qꝛ iã defecerit crepare.i. ſonare.ſ.aperte loqui vel ꝑlationẽ exprimere.
Decretalis in decretũ exponit̃.
Decretiſta ſte cõis ge.qui ſtudet in decretis a decretũ dr̃.
Decretũ.a decerno nis dicit̃ decret⁹ ta tũ: ꝛ h̃ decretũ ti.i. ſtatutũ patrũ:definitũ iudiciũ. vñ h̃ ꝛ hec decretalis ꝛ h̃ le:vt Iſta dicta ſũt decretalia.i.que in decretis continent̃.ꝛ pluralit̃ hec decreta:ꝓ libro in quo cõtinentur decreta. Inuenit̃ etiã h̃ decretalis lis ſubſtãtiue:vt In tali decretali ſic dr̃. Itẽ decret⁹ ta tũ inuenit̃ in decreſco ſcis creui decretũ: ꝛ põt ibi de eẽ augmẽtatiuũ vel ꝑuatiuũ.vñ ſcias ꝙ decretũ ẽ ſupinũ duoꝝ verboꝝ.ſ. decreſco ſcis: ꝛ decerno nis: ꝛ decreui ẽ coꝝ preteritũ.
Decreui:ꝑteritũ de decerno ꝛ de decreſco.
Decubie biarũ.i.vigilie:vel qȝ vulgo dicit̃ palee mulieris. vñ dr̃: Hec iacet in decubijs.ꝛ dicit̃ a decũbo bis:vel a decubo bas:quod ẽ vigilare: vel iacere in partu vel in infirmitate.
Decuman⁹.a decẽ dr̃ hic decuman⁹ ni.i. maximus limes inter agros qui ab oriẽte ĩ occidẽtẽ ꝑ trãſuerſũ dirigit̃: qui qꝛ formã decẽ efficit decuman⁹ ẽ appellat⁹. Ager enĩ bene diuiſus figurã denarij numeri efficit. Nã cardo dicit̃ ali⁹ limes in agris q̃ a ſeptẽtrione direct⁹ eſt.ꝛ dicit̃ a cardine celi:qꝛ ibi celũ voluit̃.
Decures ris:in decurio eſt: ꝛ ꝑdu.cu.
Decurio.a de ꝛ curio cõponit̃ h̃ decurio onis .i. de curia eiect⁹:vel poti⁹ de curia exiſtẽs. in eodẽ ſenſu inuenit̃ h̃ decures ris: ꝛ h̃ decudes dis. Inueniunt̃ etiã hec nomina in alia ſignificatione.ſ.ꝓ eo qui p̃eſt decẽ viris: ꝛ tũc deriuant̃ a decẽ.vel poſſũt cõponi a decem ꝛ cura: vel curo ras.i.decẽ curãs:vl̃ decẽ habẽs ĩ cura ſua. Itẽ decuriones dicũt̃ q̃ accipiũt curã de plebe: ꝛ ciuilia officia ꝓcurãt ꝛ exequũt̃: ꝛ cõponit̃ tũc a de ꝛ cura re.
Decurſim aduer.i.fugacit̃ vel defluent̃:a decurro ris dr̃.
Decurſo ſas verbũ frequen. ꝛ format̃ ab h̃ vltimo ſupino decurſu:u mutata in o.
Dec⁹.ſm̃ Pap.h̃ dec⁹ coris eſt glorie:ſed hic decor coris eſt forme.vide in decor vbi pleni⁹ exponit̃.
Decuſo.a dec⁹ coris dicit̃ decuſo ſas.i.venuſtare:adornare.vñ decuſat⁹ ta tum: ꝛ decuſatim aduer.i.adornate ꝛ venuſtatim.vel poti⁹ decuſo componit̃ a de ꝛ cuſo ſas ſicut dixi in cuſo ſas.
Dedalus.dedalon interpretat̃ doct⁹: ꝛ inde fuit quidam dict⁹ dedal⁹:q̃ fuit valde doct⁹ ꝛ ingenioſus artifex.vñ ꝛ q̃libet ingenioſus artifex põt dici dedal⁹.ꝛ cor.da.
Dedec⁹ in decor vide.
Dedere eſt infinitiu⁹ de dedo dis: ꝛ cor.penul.vel ẽ p̃teritũ ꝑfectũ de do das dedi.ꝛ pluralit̃ dedim⁹ dediſtis dederũt vel dedere.ꝛ ꝑdu.penul.
Dedico cas caui care.i.conſecrare:deo copulare vel dare: ꝑficere:a deo ꝛ dico cas: ꝛ cor.di.vide in encenia.
Dedidi penul.cor.preteritũ de dedo dis.
Ediſco ſcis:ex de ꝛ diſco cõponit̃: ꝛ ẽ dedicere obliuioni tradere:ſiue qȝ didicerã ꝑdere.vide etiã in diſco.
Deditio onis fe.ge.in dedo dis eſt.
Dediti⁹ in dedo dis eſt.
Dedo.ex de ꝛ do das cõponit̃ dedo dis didi ditũ.i.reddere:ſe victũ vel vincendũ hoſtib⁹ victorib⁹ ſe tradere.vñ hec deditio onis:talis traditio aut redditio. ꝛ deditius tia tiũ:q̃ ſic ſe tradit.ꝛ dediti⁹ etiã dicit̃ qui de ſua prouintia ad aliã ſe tradit. Inuenit̃ etiã dedere ꝑ dare ſiue amare: ꝛ ꝑ tradere ſm̃ Hu. Pap.võ dicit: Deditio qñ victi hoſtib⁹ ſe tradũt:ſpõtanea traditio. Dediti a deditiõe dicti:quõdã dũ aduerſũ populũ romanũ ſerui arma ſumpſiſſent: cõprehẽſi ſtigmatib⁹ affecti ſũt:ex his poſt manumiſſionẽ ꝑpter ſupplicioꝝ notas ad dignitatẽ ciuiũ romanoꝝ nõ proueniũt.
Deduco cis xi ctũ:ex de ꝛ duco cis cõponit̃: ꝛ ꝑdu.du.et eſt deducere de vno loco ad aliũ ducere: vel valde ducere.vel deducere ẽ amicũ abeũtẽ ꝓſequi ꝛ comitari: qȝ vulgare quorũdã redolet.
Deerũt ẽ futurũ de ſũ es eſt ꝑ u:nõ per i.vñ dicendum eſt deerũt p̃erũt inerũt:nõ deerint p̃erint inerint.
Defamo mas maui:ex de ꝛ famo mas: ꝛ ẽ defamare cõminari:criminari:famã auferre: ꝛ ꝑdu.fa.vñ quidã: Fama volat tranſitq̃ modũ quocũq̃ feratur.
Defatigo gas eſt verbũ actiuũ ex de ꝛ fatigo gas: ꝛ ẽ defatigare valde vel deorſum fatigare: vel a defatigatiõe alleuiare: ꝛ ꝑdu.ti.vñ defatigat⁹ ta tũ.
Defecat⁹ ta tũ:in defeco cas eſt.
Defeco cas ex de ꝛ feco cas.ꝛ eſt defecare purgare:quaſi deorſũ a fece ponere.inde defecat⁹ ta tũ.i. ſine fece:vel ſine ſordib⁹:vel pur⁹:penul.ꝑdu.
Defectio onis in deficio eſt.
Defect⁹ in deficio eſt.
Defendo dis di:ex de ꝛ fendo.i.ꝓtegere:inde h̃ defenſor oris:actor:p̃ſen⁹: ꝛ defenſori⁹ria riũ: ꝛ h̃ defenſio onis
Defenſaculũ li.i.defenſio:vel id qȝ defendit.ꝛ dicit̃ a defenſo ſas.
Defenſo ſas verbũ frequen.ꝛ format̃ ab vltĩo ſupino defendo.ſ.defenſũ:u in o: ꝛ ẽ defenſare frequẽt̃ defendẽ.
Defertio tis defertũ.i.valde vel deorſũ implere:euacuare a de ꝛ fartio tis.ꝛ inde deferto tas frequen.
Defero defers tuli latum:ex de ꝛ fero fers: ꝛ ẽ deferre de vno loco ad aliũ ferre:vel deorſũ ferre: ꝛ deferre.i.accuſare:in qua ſignificatiõe ſepe inuenit̃ in Boetio de cõſolatiõe:Et deferre.i.honorẽ impẽdere.ꝛ ſm̃ h̃ ꝯſtruit̃ cũ dtõ:vt Ego defero tibi.i.honorẽ impẽdo.vñ verſus: Defero fert accuſat honorat fertq̃ deorſũ.
Deferret ẽ ſubiũctiui modi de feror ferris. vñ dicendum eſt:qũ deferrer reris vel rere ret̃.ſimiliter cõferret̃:auferret̃. Judi.xxi. Quare domin⁹ deus iſrael factum eſt hoc malũ in populo tuo: vt hodie vna tribus auferret̃ ex nobis?
Deferro ras:ex de ꝛ ferro ras cõponit̃. vide in ferro ras.
Deferto tas v̈bũ frequen.a defertio tis defertũ tu:u in o.
Defeſſus ſa ſũ eſt ꝑticipiũ de defetiſcor ſceris. vide in defetiſcor ſceris.
Defetiſcor:antiqui dicebant fatiſcor ſceris feſſus ſum qȝ nos nõ dicimus:ſed cõponit̃ defetiſcor ſceris defeſſus ſũ: ꝛ hoc vtimur.defetiſci autẽ eſt deficere:vel fatigari: vinci: ꝛ ꝙ defetiſcor faciat defeſſus:teſtat̃ Priſcian⁹ in x.li.dicẽs:Defetiſcor defeſſũ facit ſupinũ: ꝛ ꝑticipiũ preteriti tp̃is defeſſus:nã ab eo qȝ deficio defectus fit ꝑticipiũ p̃teriti tẽpoꝛis.ꝛ vt dicit Pap.Defeſſus exhauſtus laſſus:fatigat⁹:laſſat⁹:a defetiſcor.
Deficio cis feci fectũ:a de ꝛ facio: ꝛ inuenit̃ in duab⁹ ſignificationib⁹.ſ.in abſoluta ꝛ trãſitiua. Nã deficere.i.defectũ pati:deeſſe:vt Iſte laſſus deficit. Itẽ deficere.i. deſtituere:derelinquere.inde defect⁹: ꝛ inde hec defectio onis.ꝛ vt dicit Pap. Defect⁹ quarte declinationis ſolis ꝛ lune varij labores. Solis:qũ inter nos ꝛ ipſum luna obijcit̃:qȝ nũq̃ fit niſi finita luna. Lune enĩ defectus qũ inter ſolẽ ꝛ ipſã terrã vmbra terre obijcit̃.
Definio nis niui nitũ:ex de ꝛ finio nis : ꝛ eſt definire valde finire: ꝛ idem etiam qȝ diffinire. vñ defini⁹ ta tum

De notitia dampnatis poſſibili tam de iſtis munda nis que geſſerūt &c̄ quam de illis ... in illo loco ...

129

Act.ij. Hūc defınito ɔſilio ꝛ pſcia dei traditū. ꝛ ꝓdu. ſi.

Deſio ſis: ex de ꝛ fio ſis. vide in fio ſis.

Defiteoꝛ teris: ex de ꝛ fateoꝛ. ꝛ ſm Pap̄. defitetur negat abnuit.

Deflagro gras: ex de ꝛ flagro gras. ꝛ eſt deflagrare exardere: diuulgare: furoꝛē deponere.

Defluo is: ex de ꝛ fluo is. vide in fluo is.

Defluus. a defluo is dicit̄ deflu⁹ ua uū: id qd̄ cito diſcurrit. ꝛ h̄ defluū flui. i. decurſio.

Defoꝛmis. a de ꝛ foꝛma cōponit̄ hic ꝛ hec defoꝛmis ꝛ h̄ me. i. turpis q̄ſi deoꝛſū a foꝛma. ſ. pulcra. Jtē defoꝛmis . i. vltra modū magnus: q̄ſi deoꝛſum a foꝛma. ſ. iuſta. vñ defoꝛmit̄ aduer. ꝛ hec defoꝛmitas tatis. ꝛ ſm Pap̄. defoꝛmis cui deeſt foꝛma: ꝛ ſpectat ad coꝛpus. turpe autē ad crimē vel ad animū refert̄.

Defreſus ſa ſum. i. detritus: decuſſus. ꝛ dicit̄ a defrendeo des. ꝛ ꝓdu. fre.

Defringo gis fregi fractū. i. valde ꝛ deoꝛſū frāgere: a de ꝛ frango gis cōponit̄.

Defraudo das. ex de ꝛ fraudo das ſm theologos dicitur defraudo das. tñ ſm Hu. debet dici defrudo: au mutata in u longā. ꝛ ē defraudare vel defrudare valde fraudare. vide ī fraudo das. Pap̄. etiā dicit: Defrudo a fraudo cōponit̄: au in u: ſicut claudo includo.

Defūctoꝛie. i. trāſitoꝛie: leuiter.

Defunct⁹. a defungoꝛ geris. i. deoꝛſū a functiōe eſſe. vnde qꝛ qui moꝛit̄ deoꝛſū fit a functiōe vite: ideo dicitur defungi. i. moꝛi. vñ defunct⁹ cta ctū. i. moꝛtuus: qꝛ deoꝛſū eſt a functōe vite. Jtē quondam fūcti dicebant̄ quodda genus ciuiū qui fungebant̄ officio ꝛ honoꝛe aliquo vnde defunctos moꝛtuos dicim⁹ qui compleuerūt vite officia: nihil enī iā faciūt. ꝛ inde hec defunctio onis. i. moꝛs. Queri h̄ poteſt an moꝛtui maxime dānati ſciant vel recoꝛdent̄ ea que hic ſciuerunt: Ad hoc dico q̄ ſicut ꝓpter pfectā ſanctoꝝ beatitudinem nil erit in eis qd̄ nō ſit gaudij materia: ita nihil erit in dānatis quod nō ſit eis materia ꝛ cā triſtitie: neq̄ aliq̄d quod ad triſtitiā pertinere poſſit eis deerit: vt ſit eoꝝ miſerie conſideratio conſūmata. Erit ergo in dānatis actualis conſideratio eoꝝ. ſ. que ſciuerūt prius vt materia triſtitie: nō autē vt delectatiōis cā. Conſiderabūt autē ꝛ mala que geſſerūt ex quib⁹ dānati ſunt: ꝛ bona neglecta q̄ omiſerunt ꝛ ex vtroq̄ toꝛquebunt̄. Siliter ꝛ toꝛquebunt̄ de de hoc q̄ cōſiderabunt notitiā quā de reb⁹ ſpeculabilibus habuerūt īperfectā eſſe: ꝛ amiſiſſe ſūmā ei⁹ pfectionē quā potuerūt adipiſci. Jtem q̄rit̄ an dānati videant gloriā btōꝝ: Ad h̄ reſpōdet Grego⁹ in Homel̄. de diuite epulone ſic dicēs: Credendū ē q̄ añ retributionē extremi iudicij iniuſti in reqe quoſdā iuſtos cōſpiciunt: vt eos vidētes in gaudio nō ſolū de ſuo ſupplicio: ſed etiam de illoꝝ bono crucient̄. Juſti vō in toꝛmētis ſemp ītuent̄ iniuſtos vt hinc eoꝝ gaudiū creſcat: qꝛ malū qd̄ ɔſpiciūt miſericoꝛditer euaſerūt. Tantoq̄ maioꝛes ereptoꝛi ſuo gr̄as referūt quāto vidēt ī alijs qd̄ ipſi ꝑpeti ſi eſſent relicti poterūt. De h̄ vide in ſapientia. Ui debūt autē dānati bonos añ diē iudicij: nō h̄ modo q̄ gloriā eoꝝ q̄lis ſit cognoſcāt: ſed ſolūmodo cognoſcēt eos eſſe in gloria quadā ineſtimabili: ꝛ ex h̄ cruciabuntur: tū ꝓpter inuidiā dolētes de felicitate beatoꝝ: tum ꝓpter h̄ q̄ ipſi talē gloriā amiſerūt: ſed poſt diē iudicij omnino viſione beatoꝝ ꝑuabuntur. nec tñ ex hoc pena eoꝝ minuet̄ ſed augebit̄: qꝛ memoriā habebunt glorie btōꝝ quā in iudicio vel añ iudiciū viderunt: ꝛ h̄ erit eis in toꝛmentū. Sed vlteri⁹ affligent̄ in hoc q̄ videbūt ſe indignos reputari etiā videre gloriā quā ſancti merentur habere. Jtē poteſt queri an dānati videant ea q̄ in h̄ mundo agunt̄: Ad h̄ reſpōdet Grego⁹. xij. moꝛal̄. tractās illud Job. xiiij. Siue nobiles fuerint filij ei⁹ ſiue ignobiles nō intelligūt. Sicut hi inquit q̄ adhuc viuentes ſūt: moꝛtuoꝝ anime quo loco habeant̄ ignoꝛāt: ita moꝛtui vitā in carne viuētiū poſt eos qualiter diſponatur neſciunt: qꝛ vita ſpūs longe eſt a vita carnis. qd̄ tamen de animab⁹ ſanctis ſentiendū nō eſt: qꝛ qui intus omnipotētis claritatē vidēt: nullo mō credendū eſt q̄ ſit foꝛis aliquid qd̄ ignoꝛēt. De h̄ dicā in ſanctus. Dico ergo q̄ boni vidēt que fiūt circa ſuos: mali autē nō. Et ſi dicas: Magis diſtat a dānatis gloria beatoꝛū q̄ ea que in h̄ mundo agunt̄: ſed ipſi nō vident ea que circa nos agunt̄: ergo multo min⁹ poſſūt videre gloriā btōꝝ. Dico ea que hic agunt̄ nō ita affligerēt dānatos in inferno ſi viderent̄ ſicut gloria ſcōꝝ inſpecta. vnde nō ita oſtēdunt̄ dānatis ea que hic agūt̄ ſicut gloria ſanctoꝝ q̄uis etiā eoꝝ que h̄ agunt̄ quedā oſtendant̄ eis . ſ. ea que in eis triſticiam augere poſſunt: lʒ per ſe nō videāt.

Quomodo autē aīe in purgatoꝛio exiſtentes poſſūt ſcire quādo ꝑ eis ſuffragia fiant: dicā in purgatoꝛium.

Jtē quomodo intelligat̄ q̄ diues epulo dānat⁹ rogauit ꝑ fratribus ſuis qū in infernū ſit perfectū odiū: ꝛ deſiderant dānati omnes dānari: dicam in infernus. Jtē conſueuit q̄ri an boni bonos in regno vel mali malos in ſupplicio agnoſcāt. Huius rei ſentētia in verbis dominicis in euāgelio luce eſt luce clari⁹ demonſtrata vbi dicit̄ q̄ lazarū abꝛaā cognouit: ꝛ diues fratrū ſuoꝝ in toꝛmentis inferni meminit. Ex quib⁹ verbis vt dicit Grego⁹. iiij. dialo. apte declarat̄: q̄ ꝛ boni bonos ꝛ mali malos cognoſcūt. Si enī abꝛaā lazaꝝ minime cognouiſſet nequaq̄ ad diuitē in toꝛmētis poſitū de trāſacta ei⁹ cōtritiōe loq̄ret̄ dicēs: q̄ mala receperit in vita ſua. Et ſi mali malos nō cognoſcerēt: neq̄q̄ diues in toꝛmētis poſit⁹ fratrū ſuoꝝ etiā abſentiū meminiſſet. qūo enī pſentes nō potuiſſet agnoſcere: qui etiā ꝑ abſentiū memoꝛia curauit exoꝛare: qua in re etiā oſtēdit̄ q̄ ꝛ boni malos. Nā diues ab abꝛaam cognoſcit̄: ꝛ mali cognoſcent bonos: qꝛ etiam electus lazar⁹ a repꝛobo ē diuite cognit⁹. Jtē vt dicit Grego⁹: fit ſic in electis quoddā mirabili⁹: qꝛ eos nō ſolū agnoſcunt quos in hoc mundo nouerūt: ſed velut vicinos ac cognatos cognoſcunt bonos quos nūq̄ nouerūt. Quomo ſancti oꝛ̄ones nr̄as cognoſcāt: dicā in oꝛatio.

Deguadio dias: in guadia die exponit̄.

Degener eris apud antiquos fuit ge. oīs: apud nos ē cōmunis: vel poti⁹ eſt cōis ge. declinatiōe: ſed oīs cōſtructione. ꝛ dicit̄ degener q̄ deoꝛſū ē a genere ꝛ nobilitate . i. indecoꝛ. ꝛ deriuatur a degenero ras: ꝛ coꝛ. penul. gtī. Lucan⁹ in vj. Degeneres trepidāt animi peioꝛaq̄ verſant. Pap̄. vō dicit: Degener q̄ ex nobili genere naſcit̄ ꝛ īhoneſte viuit. Degener ignobilis: impar generi ſuo: generi diſſilis.

Degenero ras: ex de ꝛ genero ras in genero ras eſt.

Deglutio tis tiui: vide in glutio tis. ꝛ ꝓdu. glu.

Degina grece moꝛſus latine ſm Hu. ꝛ Pap̄.

Dego gis degi. i. viuo: ꝛ caret ſup̄. ſm vſū: ꝛ eſt cōpoſitū a de ꝛ ago agis: ꝛ pꝛodu. de. vñ in auroꝛa dr̄: Qui coꝛ habēt humile vel caſto coꝛpoꝛe degūt.

Degulatoꝛ dict⁹ q̄ gule ſit dedit⁹.

Dehiſco ſcis. i. deoꝛſum vel valde hiſcere. vnde dehiſcens oīs ge. i. apertū hiatū ꝛ diffuſum habēs: valde hiſcēs: a de ꝛ hiſco cōponit̄.

Dehortor taris: in hortor taris vide.

Deicida. deꝰ cōponiť cū cedo dis: ⁊ dicitur hic ⁊ hec deicida de penul. ꝓdu. qui deū occidit.

Deicola. deꝰ componiť cū colo: ⁊ dicitur hic ⁊ hec deicola le penul. cor. qui vel que colit deū.

Deiecto ctas verbū frequen. a deijcio cis deiectum.

Deiero ras: in iuro ras vide.

Deifico. deꝰ cōponiť cum facio cis: ⁊ dicitur deifico cas: .i. deū facere. vñ deificꝰ ca cū penul. cor. i. diuinus.

Deijcio cis ieci iectū: ex de ⁊ iacio cis cōponiť: ⁊ eſt deijcere deorſū vel de vno loco ad aliū iacere. vñ deiectꝰ cta ctū: ⁊ deiecto ctas frequen.

Deinceps. i. ab hodie in antea aduer. tpis vel ordinis: ⁊ deſinit in ps. ⁊ vt dicit Hu. cōponiť a de ⁊ incepto: ⁊ dicit ꝙ penul. acuiť: ſicut delonge: abintꝰ: ⁊ hūc ſequor.

Deinde āpenul. acuit. vide in inde.

Deitegro. i. iterū vel rurſus: ſm Pap̄. vide ī iteger ſm Hu.

Deiuro ras penul. ꝓdu. ex de ⁊ iuro ras. vide in iuro.

Delabor beris lapſus ſū. i. de vno loco ad aliū vel deorſū labi: ex de ⁊ labor beris cōponiť. ⁊ ꝓdu. la.

Delapido das verbū actiuū penul. cor. ⁊ ē delapidare ſm Pap̄. euertere: cōſumere: erogare: vel vaſtare.

Delator toris. i. accuſator: a defero fers deriuať qđ eſt accuſare: ⁊ ſic ſumiť .ij. Mach. iiij. Simon autē predictꝰ pecuniarū ⁊ patrie delator. i. accuſator. ⁊ vt dicit Pap̄. Delator accuſator: eo ꝙ detegit qđ latebat: aut facultates ꝓdit alienas. Pōt etiā delator poni in illis ſignificationibꝰ in quibꝰ defero poniť.

Delatura re: dicitur accuſatio: vel proditio: detractio: vel deportatio.

Delatꝰ. a defero diciť. i. de vno loco ad aliū latus: vel deorſū latus: accuſatꝰ.

Delbora interp̄tať apis ⁊ loquax: apis enī fuit: qꝛ fuit ad bellū promptiſſima: dimicās aduerſū ſiſarā: quo pemꝑto cecinit cāticū: ⁊ inde loquax. ⁊ cor. penul. vñ in aurora diciť: Hic ſubijt mortē rebecce delbora nutrix.

Delecto. ex de ⁊ lacto ctas cōponiť delecto ctas: ⁊ mutať a in e. Inueniť etiā depo. in eodem ſenſu. vñ Propheta: Delectenť in letitia ⁊ exultatiōe. ⁊ eſt delectare gaudere: iocūdari: placere. ⁊ ſig̃t hoc verbū delecto magis paſſionē intrinſecꝰ natā q̃ȝ actionē tranſeuntē: ſed illaȝ ſig̃t ad modū actiōis. ⁊ inde delectat impſonale: ⁊ hec delectatio onis: ⁊ hec delitie arū: qꝛ delectant.

Delectꝰ ctus ctui. i. delectio. ⁊ adiectiue delectꝰ cta ctum: a deligo gis. ⁊ vt dicit Pap̄. Delecta de multis electa pſona: a deligo gis.

Delego gas gaui: ex de ⁊ lego gas: inde delegās tis pticipiū: ⁊ eſt delegare de vno loco ad aliū vel deorſū legare: inde delegatꝰ ti: ⁊ ꝓdu. le.

Deleo les leui lere letū. i. deſtruere: extinguere: interficere ex de ⁊ leo les quod nō eſt in vſu. inde deletꝰ ta tum. i. deſtructus: penul. ꝓducta. vnde dicit Priſ. in .ix. li. Deletū a deleo: vñ ⁊ letū: ipſa res q̄ delet vitā: q̄ſi a leo ſimplici qđ nō eſt in vſu. ⁊ formať deletū a deleui: ui mutata in tū: ⁊ ꝓdu. des. Birria: Oīa mors delet oīa morte cadunt.

Deletꝰ ta tū: in deleo eſt.

Delibatio: in delibo eſt.

Delibo bas baui bare. vñ delibans tis pticipiū: delibutus ta tū. vñ delibatio onis fe. ge. ⁊ cōponiť delibo ex de ⁊ libo bas: ⁊ eſt delibare ſacrificare: īmolari: extinguere: cōſūmare: ꝯtingere: vel parū deguſtare. ⁊ ſm hāc ſignificationē dr̄ ad Ro. xj. ꝙ ſi delibatio eſt ſancta ⁊ maſſa. Delibatio enī accipiť ibi ꝓ pticula vel portiōe ad ſilitudinē eiꝰ q̄ parū ꝯtingit vel deguſtat de re vt habeat experiētiā totiꝰ. ꝙ īmolari etiā dr̄ delibor: patet in ſecūda epl̄a ad Timo. c. iiij. Ego enī iā delibor. i. īmolor: qꝛ paratꝰ erat dn̄o īmolari in morte ſua. ⁊ ꝓdu. li. vñ quidā: Uinū delibo de quo tentās ego guſto.

Delibuo buis bui butū buere: i. inūgere. ⁊ eſt cōpoſituȝ a de ⁊ oleo vel liquore ⁊ buo. vñ delibuere quaſi de oleo vel liquore pfundere. vñ delibutꝰ. Quidam tñ dicūt ꝙ delibuo componiť a de ⁊ oleo vel liquore ⁊ imbuo: ⁊ nō a buo: qꝛ buo ſm eos nihil eſt.

Delibutꝰ. a delibuo buis diciť delibutꝰ ta tū: q̄ſi de oleo vel liquore inunctꝰ ſm Hu. Pap̄. vō dicit: Delibutꝰ perfuſus: bñ vnctus: ꝯtactꝰ: delicatus: oleo vnctꝰ.

Delicatꝰ. a delitie deriuať delicatꝰ ta tum. i. delitijs aſſuetus: inſolēs anguſtiarū ⁊ dolorū.

Delitie. a delecto ctas he delitie arum: qꝛ delectāt. vel dicunť delitie: qꝛ inde delectanť hoīes. vñ delitioſus ſa ſū: plenꝰ delitijs. ⁊ compať: vt delitioſius ſior ſiſſimꝰ. vñ delitioſe ſiꝰ ſiſſime. vñ hec delitioſitas tatis.

Delictū. a delinquo quis liqui ctū diciť hoc delictuȝ cti: q̄ſi derelictū: qꝛ derelinq̄t officiū ſuū: ⁊ eſt delictū in omiſſione qñ. ſ. nō impleť dei mandatū. Peccatū vō in cōmiſſione fit: qñ. ſ. ꝓhibitū fit ſed aliqñ vnū poniť ꝓ altero. vide in peccatū.

Deligo gis legi deligere: q̄ſi de alijs legere. i. eligere: a de ⁊ lego gis cōponiť. ⁊ cor. li.

Delimino nas naui verbū neutrū: a de ⁊ limino nas: ⁊ eſt deliminare valde liminare: vel deorſū limen auferre.

Delimo mas: valde limare: vel limē auferre. vide in limo mas. In alia etiā ſignificatiōe hoc vbo vtimur: vt Iſte vult delimare vicinos ſuos. i. deſtruere: quaſi omnino de limo. i. mūdo auferre.

Delinificꝰ ca cū: in delinio eſt.

Delinio nis. i. placare: dulcē facere ⁊ lenem. vñ delinitꝰ ta tū: ⁊ hec delinitio onis: ⁊ hoc delinimentum ti. i. placatio: dulcedo: blandimentū. ⁊ ꝑ compoſitionē delinificꝰ ca cū. i. callidus cōſultator vel blandiloquus.

Delino nis leui linere letū: ex de ⁊ lino: ⁊ eſt delinere valde vel deorſū linere: vel planare: vel delere: vel occidere. ⁊ cor. li vbiq̄ȝ.

Delinquo quis qui: ex de ⁊ linquo q̄s: ⁊ amittit n in p̄terito: ⁊ eſt delinquere peccare omittendo bonū: ⁊ delinquendo dei mandatū. Propheta: Priuſq̄ȝ humiliarer ego deliqui.

Deliqui eſt p̄teritū de delinquo quis. ⁊ ꝓdu. penul.

Deliquiū quij deliquatio. i. decurſio: diſtillamē: defectus ⁊ deriuať a deliqueo ques. vide in liqueo ques.

Deliquꝰ qua quū. i. defluus: purꝰ: vel liquidus. ⁊ diciť a deliqueo ques.

Deliramentū ti: eſt fatuitas: demētia: diſcordia: vel deuiario a rectitudine. ⁊ diciť a deliro ras.

Deliro ras penul. ꝓdu. in lira exponiť.

Deliteo tes tui ex de ⁊ lateo tes cōponiť: ⁊ mutať la in li cor. ⁊ eſt delitere deorſū latere.

Deliꝰ in delos eſt.

Delos interp̄tať manifeſtatio. vñ quedā inſula dicta eſt delos: ⁊ o cōuerſa in u diciť hic delus li: qꝛ appollinis reſpōſa q̄ alibi dabanť obſcura ibi dabanť manifeſta: vel qꝛ poſt diluuiū qđ ogygy tpe fuit: ante oēs terras radijs ſolis illumīata eſt: ⁊ pma manifeſtata eſt viſibꝰ ⁊ inde dicta ē delos ⁊ ciuitas ⁊ inſula. ⁊ hoc fuit rei veritas: lȝ ſm fabulas aliter dicať. ⁊ a delos deriuať delius lia liū: ⁊ hic delius lij. i. appollo. ⁊ hec delia. i. diana vel qꝛ ibi colunť: vel qꝛ ibi nati ſūt.

Delphin inis vel delphinos: ⁊ etiā hic delphinus ni. ⁊ pōt
formari a gtō greco.ſ.delphinos: o mutata ī u fit h̄ del-
phinꝰ ntūs latinus. ⁊ dicunť delphines quidam piſces
marini: qr voces hominū ſequunť: vel qr ſimphoniaȝ
gregatim faciūt: a phone qd̄ eſt ſonꝰ: ⁊ ꝓdu.phi. vnde
Oui.in epi. Iā nr̄as curui norūt delphinos amores.

Delubrū bri penul.naturaliter cor. dicit templū a delen-
do q̄ſi delēs vmbrā: qr in ſacris templis delenť vmbre
peccatoꝝ. Itē delubra dicunť templa ſacros fontes ha
bētia in quibꝰ peccatores diluunť ſiue abluunť: ⁊ rege
neranť p baptiſmū a delendo vel diluēdo.

Delūbis cōponiť a de ⁊ lumbꝰ: ⁊ diciť hic ⁊ hec delūbis
⁊ h̄ be: quaſi deorſū a lūbo.i.fortitudine.

Demarchꝰ chi: p̄nceps ſup decē. ⁊ componiť a decē ⁊ ar-
chos qd̄ eſt p̄nceps.

Demas.i.ornās: in diadema vide.

Demēs.a de ⁊ mens cōponiť demēs tis ge.oīs: quaſi de
orſū a mente. ⁊ compať: vt demēs tior tiſſimus. vñ de-
menť tiꝰ tiſſime aduer. ⁊ hec demētia tie ſm Hu. Pap̄.
v̊o dicit: Demēs q̄ſi diminutionem mentis habeat. Eſt
v̊o demens tp̄alis: amēs v̊o ꝑpetuus.

Demenſū inciſū: ſectū: defectum: vel mēſuratū: ſm Pap̄.

Demēto tas. a demens dicitur demento tas.i.furere: vel
furioſū facere. ⁊ demētor taris deponen. in eodē ſenſu.
vel diciť dementare q̄ſi dementū facere: extra mentē.i.
rōnē ponere: Act.c.viij. Magicis ſuis demētaſſet eos.

Demeo as aui: ex de ⁊ meo meas: ⁊ eſt demeare deorſuȝ
vel valde vel de vno loco ad aliū meare vel trāſire.

Demergo gis ſi ſū: ex de ⁊ mergo gis: ⁊ eſt demergere de-
orſū mergere: vel a merſione: q̄ſi a deorſum ſubleuare.
Pſal. Nō me demergat tēpeſtas aque.

Demeto. ex de ⁊ meto tis cōponiť demeto tis .i. deſtrue-
re: abſcindere: ⁊ deſiccare. ⁊ cor.me.

Demiror raris ratꝰ ſū: ex de ⁊ miror cōponiť: ⁊ ē demira-
ri valde mirari: vel deorſū. vñ etiā ponitur ꝓ deſpicere.
qd̄ eni deſpicimꝰ q̄ſi ſub nobis aſpicimꝰ. ⁊ ꝓdu.mi.

Demitigo gas gaui: ex de ⁊ mitigo gas: ⁊ ē demitigare de
mulcere: vel ꝑcutere. ⁊ cor.ti.

Demo mis pſi ptū demere.i.extrahere: minuere. ⁊ produ.
de. Horatiꝰ epi. Deme ſupcilio nubē plerūq; moleſtus

Demolior.a de ⁊ molior cōponiť demolior liris molitus
ſū moliri.i.valde moliri vel deorſum. vel demoliri.i.de-
ſtruere: ⁊ quaſi diſſipare: ⁊ vetuſtatē vultꝰ quaſi ad ni-
hilum redigere. vñ in Matth.vj. Ubi nec erugo nec ti-
nea demoliť. ⁊ ꝓdu.li.

Demollio lis liui: ex de ⁊ mollio lis cōponiť: ⁊ eſt demol-
lire valde vel deorſū mollire: vel indurare: ⁊ ſcribitur ꝑ
geminū l.

Demon onis interpretať peritꝰ vel ſciens. vñ h̄ demoniū
nij: illud idē.ſ.malus ſpūs: ⁊ demonicꝰ ca cū penul.cor.
ſed a demoniū demoniacꝰ ca cū. Demon cōponiť cum
cacos qd̄ eſt malū: ⁊ calo qd̄ eſt bonū: ⁊ dr̄ cacodemō
⁊ calodemon. ⁊ ſūt cacodemones mali angeli: q̄ſi mali
ſciētes: vel malū ſcientes. calodemones boni angeli q̄ſi
boni vel bonū ſcientes. ⁊ ſcribiť ꝑ ae daemon. ⁊ cor.pe-
penul.in obliq̄s. De corporibꝰ demonū habes in ſuccu-
ba. Itē qualiter imp̄mant fantaſiā habes in voluntas.
Itē de obſtinatione demonū habes in infernꝰ: ⁊ in pe-
na. Itē an demones corpora trāſmutēt: dicā in diome
des. Itē vide in antichriſtꝰ: ⁊ in diabolus: ⁊ in miracu-
lum. ⁊ ſm Iſido. demones triplici acumine ſcīe vigent
.ſ.ſubtilitate nature.i.ingenij: experientia tēpoꝝ: reuela-
tione ſupnoꝝ ſpirituū. Aliqñ idē nefandi ſpūs etiā que
ipſi acturi ſūt velut diuinādo predicūt. Nō autē p̄dicto
rū eſt: Qū eni peccatum nō tollat naturā ſed tm̄ dimi-
nuat habilitatē ad bonū ſm q̄ magl faciat a gratia di-
ſtare: oportet in demonibꝰ lumen intellectuale perſpi-
cuū remanere: qr natura eoꝝ intellectualis ē. cognitio
autē eoꝝ eſt de rebꝰ dupliciť. Quedā eni ſunt quoꝝ co-
gnitio ꝑ cāſ naturales vel ſigna haberi non pōt: ⁊ talia
nō niſi reuelatiōe ſupnoꝝ ſpirituū demones cognoſcūt
Quedā v̊o ſūt quoꝝ cognitio ꝑ naturaȝ haberi pōt: ⁊ h̄
dupliciter: vel ꝑ cauſas determinatas ad effectus natu
rales: ⁊ talia demones cognoſcūt ſubtilitate nature ſue
inq̄ꝫtū in eis reſplendēt ſilitudines totiꝰ ordinis vniuer
ſi: vel ꝑ aliqua ſigna ex quibus vt in pluribꝰ pōt aliqua
cognitio rei haberi: ſicut medici p̄noſticant de ſanitate
vel de morte: ⁊ talia cog̊ſcūt demones ꝑ expiētiā tēpo-
rū: ſm q̄ ⁊ ex talibꝰ ſignis plures tales effectꝰ ꝯcurrūt.

Demonicꝰ in demon eſt.

Demonſtro ſtras ſtraui: ex de ⁊ monſtro ſtras cōponiť:
⁊ ē demonſtrare rē ſubiectā vel quaſi ſubiectaȝ oculis
vel intellectui p̄ſentare. vñ hec demōſtratio onis: ⁊ hic
⁊ hec demonſtrabilis ⁊ h̄ le: ⁊ demonſtratoriꝰ ria riū: ⁊
demōſtratiuꝰ ua uū: qd̄ demōſtrat vel qd̄ demōſtrať.

Dempſi p̄teritū in demo eſt.

Demulor laris: in emulor vide. ⁊ cor.mu.

Demulus la lū penul.cor.i.emulus: a demulor laris diciť
⁊ ꝓprie demulus eſt eiuſdē artis emulator.

Demū.i.poſtmodū: nouiſſime: maxime: v̊o: iteꝝ.

Demuſſo ſas.i.dubito: diſſimilo.

Denariolus li dimi.paruꝰ denariꝰ.

Denariꝰ.a denꝰ diciť denarius ria rium: ⁊ hic denariꝰ rij
ꝓ tali numero: ⁊ pro nūmi quodā genere: qr ꝓ decem
nūmis olim reputabať: ⁊ pēſat ſiliquas decē ⁊ octo.

Denigro gras: ex de ⁊ nigro cōponiť. ⁊ cor. ni naturaliter
vide in nigro gras.

Deniq;.i.poſtmoduȝ: poſtremo: nouiſſime. ⁊ cōponiť ex
denuo ⁊ q;. Et ſcias q̄ q; coniūctio encletica non incli-
nat hic accentū ſyllabe p̄cedentis ad ſe: qr precedēs vo
calis corrupta eſt. ita a ſili dic de vndiq;.

Denoīatiuū nomen ē illud quod a noīe deriuať: vt iuſti-
cia ab h̄ nomine iuſtꝰ. De hoc require in tertia parte in
tractatu de ſpeciebꝰ nominū in.c. de denoīatiuis.

Dens.a demo mis diciť hic dens tis: qr demāt ⁊ auferāt
oīa dentes. vel dicunť quaſi decentes: qr pulchri decēt
ſicut deformes dedecēt. vel dētes dicunť quaſi diuidē
tes cibos. vel greci dicūt odētes: ⁊ inde nos dicimꝰ den
tes quoꝝ p̄mi inciſiui vel p̄ciſores dicunť: qr omne qd̄
accipiť ipſi priꝰ incidūt. Sequētes canini vocanť: quoꝝ
duo in dextera maxilla ⁊ duo in ſiniſtra ſūt: ſic dicti: qr
ſicut canis ipſis oſſa ꝯfrigit: ſic ⁊ hō: ⁊ quod nō poſſūt
p̄ores preſcindere: illis tradūt vt cōfringāt. Hi pro lon-
gitudine ⁊ rotunditate colūnelli vocanť: vltimi dicunť
molares qui ꝯtrita ⁊ cōciſa a prioribꝰ: ⁊ confracta a ſe-
quentibꝰ ſuſcipiūt vt molant ⁊ maſticēt: ⁊ plures ſunt
dentes in viris q̄ȝ in mulieribꝰ.

Denſeo ſes: in denſo ſas eſt.

Denſetus.a dēſeo ſes dr̄ denſetꝰ ta tū.i.denſus.ſ.per ſe: lȝ
qñq; inueniať ꝓ denſato: ſed denſatū ab aliquo.

Denſo ſas ſaui ſare.i.ſpiſſare. vñ denſeo ſes ſui.i. ſpiſſū eē
vel fieri. Inuenitur tm̄ qñq; denſere poſitū tranſitiue ꝓ
denſare. ⁊ a denſeo ſes denſus ſa ſū.i.ſpiſſus. Dēſo com
poniť: vt cōdenſo ſas. Denſo cū omnibꝰ ſuis cōpoſitis
eſt actiuū: ſed denſo eſt neutrū: ⁊ caret ſup̄.

Dentana ne fe.ge. ferrū cū quo medici dentes tollūt.

Dentale lis neu.ge. illud in qd̄ induciť vomer q̄ſi dens. ⁊
deriuať a dens tis.

Dentat⁹ ta tū: qui dētes habet: vel qui magnos dētes habet. ⁊ dicit᷑ a dēs tis.

Dēticulus li dimi. parui⁹ dēs.

Dento tas. i. dentatū facere. ⁊ dicit᷑ a dēs. ⁊ componit᷑: vt edēto tas. i. dentē extrahere vel excludere.

Dentoſus ſa ſū: dētib⁹ plenus. ⁊ dicitur a dēs tis.

Deni⁹ na nū: in ſingulari tantū valet quātū ſuū primitiuū In plurali accipitur diſtributiue ꝑ pares numeros: vt Iſti incedūt deni. i. decem ⁊ decē. ⁊ tantū quandoq₃ in plurali valet quantum ſuū primitiuū. Et vt generaliter faciam⁹ doctrinā qđ diximus ſuperi⁹ de binus: modo de denus dicēdū eſt: ⁊ generaliter de omnib⁹ nominibus generalib⁹: numeralib⁹: diſtributis: vt ſūt bini: trini: quatrini.

Denuſſepten⁹ na nū: deriuat᷑ a decemſeptē: ⁊ denuſſeptenari⁹ ria riū: ⁊ hic decemſeptenari⁹ rij.

Deorſū. i. deſurſum: a de ⁊ orſū componit᷑: aduer. eſt loci: ⁊ acuit᷑ penul. vide de hoc ſupra in ſecūda pte vbi agit᷑ de impedimēto diſtinctiōis.

Depact⁹ in depeciſcor vide.

Depāno nas naui nare. i. dilacerare: vel pānos auferre: expoliare: denudare. ⁊ cōponit᷑ a de ⁊ pann⁹ ni.

Depaui ē pteritū de depaſco ſcis. vide in paſco ſcis: Sap. xix. Tāq₃ equi eni depauerūt eſcā.

Depeciſcor ſceris depact⁹ ſū depeciſci. i. valde paciſci: vel pactū facere. ⁊ depeciſci. i. diſcordare: pactū rūpere: vel diffidare. ⁊ facit ſupinū depactū. ⁊ componit᷑ a de ⁊ paciſcor: a mutata in e.

Depecto ctis: in pecto ctis vide.

Depellicor caris depellicat⁹ ſum. i. decipere. ⁊ cōponit᷑ a de ⁊ pellicio cis.

Depelliculo las. i. decipere: a de ⁊ pellis.

Depello lis puli pulſū pellere. i. deorſum vel de vno loco ad aliū pellere. vel cōponit᷑ ex de ⁊ pello.

Depeſco ſcis ſciui ſcitū: ex de ⁊ peſco qđ nō eſt in vſu cōponit᷑. ⁊ vt dicit Priſ. in. x. li. Compeſco ſcui: ⁊ depeſco ſcui: a preſenti tpe faciūt ſupinū: mutato o in i cor. ⁊ addita tū: vt cōpeſco ſcitū: ⁊ depeſco ſcitū: ſicut poſco ⁊ diſco. predicta tñ ſupina modo nō ſunt in frequētu vſu: l₃ ſm artem vti eis poſſum⁹.

Depigis. a de ⁊ piga qđ eſt ſūmitas nariū dicit᷑ hic ⁊ hec depigis ⁊ h' ge. ſine narib⁹: ⁊ ꝑdu. penul. vide in piga.

Depilo las. i. pilos auferre. ⁊ cōponit᷑ a de ⁊ pilo qđ deriuat᷑ a pilus li: ⁊ in iſta ſignificatiōe cor. pi: ſicut ⁊ pilus. Itē depilo las pōt cōponi a de ⁊ pilo las: qđ deriuat᷑ a pila ꝓ inſtrumēto terendi. ⁊ eſt tūc depilare rapere: furari: expoliare. ⁊ in hac ſignificatiōe depilo las ꝑdu. pi ſicut pila.

Depingo gis pegi pactum depingere. i. valde pingere: vel de vno loco ad aliū impellere: vel deorſu₃. ⁊ cōponit᷑ a de ⁊ pango gis: qđ eſt iniungo vel impello. vel pōt eſſe compoſitū a de ⁊ pingo gis pinxi: ⁊ tūc facit depinxi: ⁊ aliud ſigt. ſ. valde pingere.

Depleo ples pleui pletū. i. valde replere: vel euacuare: exinanire: q̄ſi de pleno deducere. ⁊ componit᷑ a de ⁊ pleo ples qđ nō eſt in vſu.

Depono nis penul. ꝑdu. in pono nis exponit᷑.

Depontan⁹ ni maſ. ge. qui ad tā grauē deuenit etatem et viā: vt magis ꝓſit ei de ponte ſe proijcere q̄₃ viuere: qđ etiam faciebāt in aliquib⁹ prouintijs. ⁊ cōponit᷑ a de ⁊ pons pōtis: ita dicit Hu.

Depopulor laris: in populor eſt.

Deporto tas: in porto tas vide.

Depoſitū ti: eſt pign⁹ ad temp⁹ cōmendatū. inde depoſitū: traditū vel cōmendatū: cā cuſtodie cōmiſſū: a depono nis deriuat᷑.

Depprauo uas uaui. i. valde prauare: praue facere. ⁊ cōponit᷑ a de ⁊ prauo uas: ⁊ ꝑdu. pra.

Deprecior aris depreciat⁹ ſū: ex de ⁊ precior: ⁊ eſt depciari valde pciari: vel de pcio auferre: deprimere: vilipēdere: vilificare. ⁊ ē deponen. antiqui tñ dicebāt depcio as

Depcor caris cat⁹ ſum: ex de ⁊ pcor componit᷑: ⁊ eſt depcari valde pcari. vel de pōt ibi eſſe puatiuū. i. nō precari refutare: qđ vulgo dicit᷑ diſprecari: vel excuſare: vel expurgare. ⁊ ē deponen. ⁊ cor. pre.

Depredor daris depredatus ſum verbū deponen. i. valde predari: pdas facere: diſſipare: ex de ⁊ predor daris cōponit᷑: ⁊ ꝑdu. pre: ⁊ cōſtruit᷑ cū actō. vñ in Tren. Ocul⁹ me⁹ depredat⁹ eſt aīam meam.

Dephendo dis di ex de ⁊ prehēdo componit᷑: ⁊ ē deprehendere pfecte cognoſcere: valde tenere.

Deprēdo dis di deprenſū: prēdere. i. deprehendere: verbū actiuū: ⁊ cōponit᷑ a de ⁊ prēdo dis di.

Depubis. pubes cōponit᷑ cū de: ⁊ dicit᷑ h' ⁊ hec depubis ⁊ hoc be. i. deorſū a pube. i a barba. vñ ⁊ depubis dicit᷑ porc⁹ ſugēs q̄ſi deorſum a ſetis. ⁊ hic ⁊ hec impubes et h' be: gtō impubis. i. inberbis ſine pube: qui nondū habet pubē: ⁊ ꝑdu. pu. vide in pubis.

Depudeo des cor. pu. vide in pudeo des.

Depuro ras ꝑdu. pu. vide in puro ras.

Deretro cor. re: Baruth. v. Viſa itaq₃ turba deretro. i. ab añ. ⁊ componit᷑ a de ⁊ retro. vide a fili in deſup: ⁊ etia₃ in retro.

Derideo des riſū: ex de ⁊ rideo cōponit᷑: ⁊ ꝑdu. ri. ⁊ ē deridere deludere: ſubſannare: de aliquo riſū mouere. vñ deriſus ſa ſum. i. deluſus: ⁊ h' deriſus ſus. i. deriſio. vide in rideo des. Et ſcias q₃ deriſio tāto graui⁹ eſt peccatū quāto maior reuerētia debet᷑ ꝑſone que illuditur. vñ grauiſſimū ē irridere deu₃ ⁊ ea que dei ſūt. ſm illud Iſa. xxvij. Cui exprobraſti ⁊ quē blaſphemaſti ⁊ ſuper quē exaltaſti vocē tuam. ⁊ poſtea ſubdit᷑: Ad ſanctum iſrael. Deinde ſcđm locū tenet irriſio parentū. vñ dicit᷑ Prouer. xxx. Oculū qui ſubſannat patrē ⁊ deſpicit partū matris ſue: effodiēt eū corui de torrentibus ⁊ comedēt eū filij aqle. Deinde iuſtoꝝ deriſio graue peccatū ē q₃ honor eſt v̄tutis premiū. ⁊ cōtra hoc dicit᷑ Job. xij. Deridet᷑ iuſti ſimplicitas: lampas cōtenta apud cogitationes diuitū parata ad temp⁹ ſtatutū: q̄ſi dicat: Non poteſtis me deridere nec rōne minoris vite nec ratione minoris ſcie: q₃ lampas ⁊c̄. Nec rōe minoris glorie: q₃ parata ē a deo iſta lampas remunerari in tpe ſtatuto: q̄ſi diceret: Nō ſū mīoris vite nec minoris ſcie: nec ero minoris glorie q̄₃ vos q̄ me deridetis: īmo maioris ſu₃. vñ min⁹ dicit᷑ ⁊ plus ſigt: q₃ vos nec bonā vitā nec bonū intellectū nec bonā gloriā habetis nec habebitis niſi peniteamini.

Deriſus in derideo des exponit᷑.

Deriuo uas. a riu⁹ per cōpoſitionē dicit᷑ diriuo uas: ⁊ deriuo uas: ⁊ differūt. nā deriuare eſt quaſi riuū de fonte ducere: ſed diriuare eſt fontē in diuerſos fontes vel riuulos deducere. Diriuat᷑ ḡ Grecīſm⁹ in latinitate₃. i. q̄ſi fons in riuulos ducit᷑: ſed latinitas deriuat᷑ a Greciſmo. i. q̄ſi de fonte ducit᷑. Similiter dictio pmitiua diriuat᷑: q₃ q̄ſi fons in diuerſos riuulos ducit᷑. Sed dictio deriuatiua. i. q̄ſi riu⁹ de fonte ducit᷑: ⁊ ꝑdu. ri deriuo. De deriuatiōe nominū dictum eſt ſupra in tertia pte quaſi in pncipio in. c. de ſpecieb⁹ nominū.

Derogo gas penul. cor. in rogo gas eſt.

D eſcendo dis in ſcando dis eſt.

D eſcio ſcis.i.neſcire:obliuioni tradē:ex de ⁊ ſcio ſcis ɔpo.

D eſero ris in ſero ris eſt:⁊ cor.ſe.

D eſero ras in ſera vide:⁊ ꝑdu.ſe.

D eſertū.Deſero ris rui ſertū.i.derelinquere.vñ hoc deſertuꝫ ti.i.derelictū: dictū ſic:qꝛ non ſerit̄:⁊ iō deſerta ſunt vel pōt dici deſertū:qꝛ deſerit̄.i.ab hominibꝰ non habitat̄.Et hinc deſerto tas.i.deſertum facere. Pōt etiaꝫ eē frequen.huiꝰ verbi deſerere:⁊ declinat̄ etiam deſertꝰ ta tū:deſolatus:egens auxilij.

D eſideo des cōpo.ex de ⁊ ſedeo:⁊ eſt deſidere deorſum ſedere:a ꝓpoſito deſiſtē:pigrere.vñ deſideſco ſcis ichoa. ⁊ h̄ ⁊ hec deſes idis.i.piger:remiſſus.vñ hec deſidia die .i.pigricia:⁊ hinc deſidioſus ſa ſum.

D eſideratiuū verbū quid ſit:habes ſupra in tertia pte ī tractatu de ſpēbus v̄borum cap.de v̄bo deſideratiuo.

D eſideriꝰ rij:vtō o deſideri ꝓpriū nomen viri de quo dic̄ Hiero.in ꝓlogo pentateuci. Deſiderij mei deſideratas accepi epl'as.Et infra:Nunc te deprecor deſideri chariſſime ⁊c̄.⁊ acuitur de.

D eſidero ras ex de ⁊ ſidero as:⁊ eſt deſiderare cupere ⁊ ꝓprie celeſtia:⁊ hinc hoc deſideriū rij.vñ deſiderioſus ſa ſum:⁊ eſt verbum actiuū deſidero.

D eſigno as in ſigno as vide.

D eſilio lis in ſalio lis vide.

D eſino nis in ſino nis eſt:⁊ corr.ſi.

D eſipio pis.i.deorſum ſapere:de ſapientia exire:ex de ⁊ ſapio componitur:⁊ corr.ſi.

D eſiſto is in ſiſto eſt.

D eſiui preteritum de deſino nis eſt. Sapi.v.Deſiuimꝰ eē.

D eſolatꝰ ſicut dic̄ Pap.Deſolari ſolū derelinquē:deſtruē. Deſolatꝰ de ſole eiectus:inops:deiectus.

D eſolor laris ex de ⁊ ſolor.i.deuaſtare:derelinquere: ⁊ ſolum facere.vñ deſolatoriꝰ ria riū.Pſal.Cū carbonibus deſolatorijs vel deſolatoris:⁊ ꝓdu.penult.deſolor.

D eſpectus in deſpicio eſt.

D eſpero ras ex de ⁊ ſpero as ɔpo.i.a ſpe ceſſare: ſine ſpe fieri:⁊ ꝓdu.penul.vñ deſperans tis oīs ge.

D eſpicabilis in deſpicio cis eſt.

D eſpicio cis xi ctū:ex de ⁊ ſpecio cis cōponit̄: ⁊ eſt deſpicē deorſuꝫ aſpicere:ɔtēnere vel vilipendere.Queꝫ.n.ɔtēnimus q̄ſi deorſum aſpicere volumus.vñ deſpecto as: frequē.⁊ hic deſpectꝰ:⁊ deſpectꝰ ta tuꝫ.⁊ cōparat̄ deſpectꝰ ctior ctiſſimꝰ.vñ deſpecte ctius ſime aduer.vñ deſpectiuus ua uum:⁊ hic ⁊ hec deſpicabilis ⁊ hoc le.

D eſpicor.ex de ⁊ ſpico cas cōponit̄ deſpico cas ⁊ deſpicor caris deponē.i.grana de ſpica excutere vel extrahere.vñ ⁊ ſepe ponitur ꝓ auferre ⁊ ꝓ apire:⁊ ꝓducit ſpi. Itē deſpicor pōt deriuari a deſpicio cis:⁊ eſt idē qȯ deſpicere vel ꝑ ſe ɔpo.a de ⁊ ſpecio cis:⁊ ſic cor.ſpi.vñ Greciſ.Tūc ego deſpicor qum ſpicis extraho grana:Deſpicor ac proprie dico qū ſpecto deorſum.

D eſpondi eſt p̄teritum de deſpondeo des.

D eſponſo ſas frequē.de deſpondeo des di ſpōſuꝫ ſu:u mutata in o.vide in ſpondeo.

D eſpuo is in ſpuo is eſt.

D eſterno nis ex de ⁊ ſterno nis ɔponitur vt deſterno nis ſtraui.i.valde vel deorſum ſternere.vel de eſt ibi p̄uatiuum:q̄ſi a pace vel pactu remouere vel ſellā auferre:qȯ ⁊ deſellare dicit̄.Et in hac vltima ſignificatiōe ſumitur. Geñ.xxiiij.vbi dicitur:Introduxit eū in hoſpiciuꝫ ac deſtrauit camelos.i.ſellas ⁊ ſarcinas depoſuit.

D eſtino.Teneo cōponitur cū de ⁊ interpoſita s: dicit̄ deſtino nas.i.legare:mittere:deputare:aſcribere: ſignificare.⁊ inde ɔponitur p̄deſtino nas. Quidam tñ dicunt ꝙ deſtino cōponitur a de ⁊ ſtino nas qȯ non eſt in vſu: ſꝫ p̄us dictum p̄ualet.⁊ cor.ſti.deſtino.vñ Ouid.meta. Deſtinat imperio clarū p̄nuncia veri Fama.

D' eſtiti eſt preteritum de deſto ſtas:⁊ de deſiſto ſtis.⁊ cor ri.ſti.

D eſto ſtas deſtiti in ſto ſtas eſt.

D eſtraui eſt p̄teritum de deſterno nis:qȯ componit̄ a de ⁊ ſterno nis:⁊ tunc ſcribit̄ per s.Eſt etiam p̄teritū de dextro tras:⁊ tūc ſcribit̄ per x dextraui.

D eſueo es in ſueo es eſt.

D eſultor in ſalio lis eſt.

D eſum dees deeſt deerunt:in ſum es eſt vide.

D eſuo ſuis in ſuo is vide.

D eſuper.ſi ſequit̄ caſus:vt deſup terrā due ptes ſunt:ſicut ſupra dixi in ſcda pte in ca.de ſuper.

D etento tas freq.de detineo nes nui tētū tu:u mutata ī o.

D eterior.a detero ris dicit̄ hic ⁊ hec deterior ⁊ hoc deterius.i.peior:⁊ deterrimꝰ ma mū.i.peſſimꝰ.Et hinc aduer. deterius rime.⁊ a deterior deterioro ras.i.peiorare. Et nota ꝙ detero ponit̄ in cōparatione ꝓ poſitiuo p̄dictorū nominū:vt detero rior rimus.

D etermino nas a de ⁊ termino nas cōponit̄ verbū actiuū ⁊ eſt determinare:definire:terminos auferre.

D etero ris triui tritum deterere.i.valde terere. Item detero teris triui deterere.i.peiorare vel peiorari.

D eterrimus in deterior vide.

D eteſtor aris a de ⁊ teſtor cōponit̄.⁊ ē deteſtari valde teſtari:deierare vel execrari:maledicere: abominari.vñ h̄ ⁊ hec deteſtabilis ⁊ hoc le.

D etineo nes nui tentū:a de ⁊ teneo nes cōponit̄:⁊ eſt detinere:remorari:īpedire:vel deorſum vel de ſuo ꝓpoſito tenere:⁊ cor.ti.

D etonſus ſa ſum.a detondeo des:qȯ componit̄ a de ⁊ tōdeo detonſus ſa.i.non tonſus.

D etractio.a detraho is xi ctū:dicit̄ hec detractio onis. Nota ꝙ detractio cōſiſtit in adnihilando vel diminuēdo bonū alterius.vñ Haymo dicit:Detrahere ē aliorūꝫ bona inuertere vel negare.vel ſic: Detractio ē reuelatio defectus abſentis ꝓximi:facta alicui vt ipm in bono minorē eſtimet.et ſm has duas notificationes diſtinguuntur ſex ſpēs detractōis:tres ſm p̄mam:⁊ tres ſm ſcdam Tres p̄mi ſumūtur reſpectu boni:ſcde tres reſpectu mali.Reſpectu boni qū quis negat bonuꝫ alteriꝰ:aut tacet vbi non debet:aut inuertit.Reſpectu mali qum reuelat vbi non debꝫ alterius peccatum ſiue malum:aut aggrauat:aut fingit quod non ē.vñ quidā:Dum nego iā fcā taceo puerto reuelo:Aggrauo delictuꝫ noua cudere qū mala conor. Contra detractores dic̄ hierony.ad ruſticum monachum:Si vis me corrigi delinquenteꝫ: apte increpa tñ ne occulte mordeas.Quid.n.mihi prodeſt ſi alijs mala mea referas ſi me neſciēte peccatis meis:īmo detractōibꝰ tuis aliūꝫ vulneres ⁊ certatiꝫ oībus narres: Sic ſingulis loquaris q̄ſi nulli alteri dixeris.hoc.n.non ē emendare me:ſꝫ vitio tuo ſatiſfacere. Item Bernar.in .ij.li.de conſideratione ait:Porro detrahē aut detrahētem audire quod horum dānabilius ſit non facile dixerim.Et hoc intellige ſi eū inducat ad detrahendū:vl' ſaltem placeat ei detractio ꝓpter odium eius cui detrahitur:qm̄ deus odit eos dicēs in canticis:Recti inquit diligunt nos:bona ꝑfecto conſolatio qū blaſphemamur a malis benefaciētes:ſi recti diligunt nos oīo ſufficit ad uerſus os loquentiū iniqua.Opinio bonorū cū teſtimonio conſciētie:non veniat anima mea in cōſilia detrahētium:qm̄ odit eos deus dicente aplo: Detractores deo

odibiles: quā ſententiā deus loquens in pſalmo confir
mat. Detrahentē inquit ꝓximo ſuo hunc perſequebar.
Nec mirū: quia id precipue vitiū charitatē que de⁹ eſt: ⁊
q̄dē ceteris acri⁹ impugnare ⁊ pſequi cognoſcat: queād-
modū vos quoqꝫ poteſtis aduertere. Nā qui detrahit
pmum quidē ſeipm ꝑdit vacuū charitate: deide q̄ alit
detrahendo intendit: niſi vt is cui detrahit᷑ veniat ī odi
um vel cōtēptū ipſis apud quos detrahit. Ferit g̃ chari-
tatē in oībus q̄ ſe audiunt lingua maledica: ⁊ quantum
in ſe ē necat fundit⁹ ⁊ extinguit. Non ſolū aūt in pn̄tib⁹
ſꝫ etiā in abſn̄tibus vniuerſis ad quos volans v̄bum for
te p eos q̄ pn̄tes ſunt puenire ↄtingit. Cor ſiquidē velle
liuoris amarū p lingue inſtrumentū ſpargere niſi ama-
ra non pōt dicente domino: Ex abundātia cordis os lo
quit᷑. et ſunt ſpēs peſtis hui⁹: dum alij quidaꝫ nude atqꝫ
irreuerenter vti in buccaꝫ venerit: virus euomant detra
ctionis. alij aūt quodā ſilate verecundie fuco cōceptam
maliciā quā retinere non poſſunt obumbrare conātur:
videas alta pmitti ſuſpiria: ſicqꝫ quadā cum grauitate ⁊
tarditate vultu meſto: dimiſſis ſupcilijs ⁊ voce plangēti
egredi maledictōem: ⁊ quidē tanto pſuaſibiliorē quāto
credit᷑ ab his qui audiunt corde inuito ⁊ magis cōdolē
te affectu q̄ malicioſe pferri. Doleo inquit vehementer
ꝓ eo ꝙ diligo eū ſatis ⁊ nūqꝫ potui de hac re corrigē
eum: dum alius quidē mihi ait: bn̄ compertū fuerat de
illo iſtud: ſꝫ p me nūqꝫ innotuiſſet. at quoniā p alterum
patefacta res eſt: veritatē negare non poſſum. Dolens di
co reuera ita eſt: ⁊ addit grande dānum. Naꝫ alias qui-
dem in plurib⁹ valet: ceterū in hac pte vt verū fateamur
excuſari minime pōt. vide ēt in vilis ⁊ in derideo ⁊ in pre-
ceptum.

Detrabo is in trabo is vide.

Detrecto ctas quod etiā detracto dicit᷑ ex de ⁊ tracto ctas
vide in tracto ctas.

Detrimentū ti ge. neu. dampnum: iactura: diminutō. ⁊ deri-
uatur a detero ris.

Detruſus ſa ſum. a detrudo dis: ⁊ eſt detruſus incluſus: ex
pulſus. ⁊ ꝓdu. penul.

Detudi penul. cor. eſt pteritum de detundo dis.

Deuebo his in vebo his eſt.

Deuexus. a deuerto tis dicit᷑ deuexus xa xum. i. inclinatus:
incuruatus: in rotundum v̄ſus: q̄ȷ deuerſus. vel dicitur a
deuebo: quia vndiqꝫ deorſum vebat᷑. ⁊ cōparat᷑. vn̄ hec de-
uexitas tatis. Et nota ꝙ celum ꝓprie dicit᷑ cōuexum vel
deuexum: vel ſiquid aliud ita factū ſit.

Deuio as. ex de ⁊ vio as cōpo. i. exorbitare: extra viam ire.
vn̄ deuius uia uiū: et eſt idē deuia ꝙ auia: q̄ſi loca ſecre-
ta extra viam a via remota.

Deuns. a decē ⁊ vns vl̄ vncia compo. hic deuns tis. i. decē
vncie: vel quod melius ē vndecim vncie: q̄ȷ vncia dēpta
de aſſe. ⁊ tunc cōpo. a de: quia ei deſit vncia ad libram. Per
ſius: Pergant auidos ſudare deuntes.

Deuoto as aui are. i. p furorē maledicē: exprobrare: deuoti
onem ſanctis auferre. vn̄ ꝓuer. xx. Ruina ē hominis de
uotare ſanctos: ſm̄ vnam litterā. Item deuotare. i. emiſ
ſum votum infringere: frequenter vouere. ⁊ tunc ē freq.
huius verbi deuoueo ues uotum tu: u in o mutata: ⁊ fit
deuoto as: ⁊ ꝓdu. penul.

Deus dicitur a greco theos: quod ſignat metū: ⁊ inde mu-
tato o in u: ⁊ d poſita ꝓ th. dicit᷑ deus: quia timor ſit oībus
rebus colentibus eum. vl̄ dicit᷑ a do das: quia dat oīa ↄmo
da oībus: vel a diligo quia oīa diligit: ⁊ nihil odit eorū que
fecit. vel dicit᷑ a deſum dees p ↄtrariū quia nihil ei deſit.
Nota ꝙ deus dicit᷑ eſſentialiter: vt vnus deus. Abuſiue
Pſal. Dij eorū demonia. Partitiue Pſal. Dij eſtis. Et ali
bi: Dij fortes ⁊c̄. Et hoc triplicit᷑ primo ſilitudinis repn̄ta
tione. vt Exo. vij. Ecce cōſtitui te deum pharaonis. Po
teſtatiue: Non detrahes dijs. i. plat. et meritorie: vt Dij
fortes ⁊c̄. Et ſcias ꝙ largo mō ſumit᷑ deriuatio ⁊ nō ꝓ
prie: q̄ñ dicit᷑ ꝙ deus deriuat᷑ a theos. Item ſcias ꝙ de⁹
facit vocatīn in e. ſ. dee ⁊ nūqꝫ deus. Tamē aliq̄n ntūs
ponit᷑ ꝓ vtō: ſicut agn⁹ ꝓ agne: vt Agnus dei qui tollis
peccata mundi. Item nota ꝙ in ntō dtō ⁊ ablatio plura
libus iſtius nois deus: duo i cōglutinant᷑ in vnū longū
i. vn̄ deberet ſcribi ⁊ ꝓnunciari tm̄ per vnū i: ſꝫ ſcribunt᷑
ibi duo i: ſꝫ tm̄ ꝓnunciat᷑ vnum. Scribunt᷑ ibi duo i dua
bus de cauſis. vel cauſa differētie. ſ. n. ſcriberet᷑ di dis
p vnum i: viderent᷑ eſſe ꝑpoſitiones inſeparabiles: vel ꝑ
poſitio ⁊ non nomen: vt g̃ ex ipſa ſcriptura ꝑpēdatur ꝙ
non ſint ꝑpoſitōes: inſtitutum ē vt duo i ſcribantur ibi:
ſꝫ tm̄ ꝓnuncie᷑ vnū. vel dē conſuetudine antiquorum:
Solebant. n. veteres geminare vocalem longam q̄ntum
ad ſcripturā: ſꝫ tm̄ vnum ꝓnunciarent: nec fiebat illa ge
minatio ſcripture: niſi vt ſcriptura vocal᷑ ꝓducta eē oſtē
deret᷑. In hoc g̃ ſequendo veteres ſeruam⁹ antiquā cō-
ſuetudinē ⁊ ſcribimus dij ⁊ dijs p duas vocales: ⁊ ꝓnū-
ciamus vnā tm̄: ⁊ ſilr̄ in ntō dtō ⁊ ablatiuo pluralib⁹ iſti
us ꝓnois is ea fit ſynereſis. i. cōglutinatio ei in i: ⁊ tm̄ ſcri
buntur ibi duo i: ſꝫ tm̄ vnum ꝓnunciet᷑: ⁊ fit talis ſcri-
ptura ꝑdictis duabus de cauſis. ſ. vel de cōſuetudine an
tiquorum predicta: vel cā differentie ad is ⁊ i verbū impe-
ratiui mōi ſꝫ hug. vide in tertia parte vbi agitur de dtō
ſcōe declinatiōis. Magiſter aūt Bene. dicit: ꝙ diereſis
ē diuiſio vni⁹ ſyllabe in duas. Per hanc figurā ſumitur
biſſyllabe hoc nomen dij: q̄ð eſt monaſyllabum in hoc v̄
ſu vſuali. Scribe dij lege di ſi vis vrban⁹ haberi. Et ſingit᷑
multa deus: ſicut pꝫ in his verſibus: Dat natura deū: dat
gratia dat dominat⁹: Eſſe deos error eſt ſimulacra reat⁹
Iuſtus homo fert᷑ deus: angelus ⁊ pater almus. Spūs
ille malus: deus eſt q̄nqꝫ vocatus. Scire etiā te volo ꝙ
Damaſcen⁹. xij. c. pmi libri dicit: Theos. i. deus dicit᷑: vel
ab eo q̄ð eſt theim. i. currere vel fouere vniuerſa: quia ſ. p
oīa vadit omnia ſaluans ⁊ continens: vel ab ethim q̄ð ē
ardere: quia deus noſter ignis eſt conſumens omnem
maliciā. Deut. iiij. vel dicitur a theaſte quod eſt conſide-
rare vel videre: quia omnia videt. Nulla eni eum latent
īmo oīum eſt cōtemplator. vide in genu: ⁊ himen: ⁊ i iu
piter: ⁊ in creo: ⁊ i credo. Et ſcias ꝙ q̄ñ dicit᷑ deus de⁹:
eſt ibi geminatio: ſꝫ non ↄpoſitio: quia tm̄ valet geminatō
iſta ſi eſt cōpoſitio q̄ntum ſi non eſt compoſitio: ⁊ iō quia
nihil mutet talis compoſitio inutilis eſt ⁊ recuſanda.
Item ſcias ꝙ deus incōmutabilit᷑ ſemp in ſe exiſtens ꝑ
ſentialit᷑: potentialit᷑: eēntialiter ē in omni natura ſiue eſ-
tia: ſiue ſui diminutōe. ⁊ in loco omni ſine circūſcriptiōe
⁊ in omni tpe ſine mutabilitate. ⁊ iō i ſanctis ſpiritib⁹ et
aīabus eſt excellentius. ſ. per gratiam habitans ⁊ in ho-
mine chriſto excellentiſſime: in quo plenitudo diuinita-
tis habitat totaliter: vt ait Aplus. Item ſicut dicit Aug.
Deus eſt omnibus rebus cauſa eſſendi: ordo viuendi: ra
tio intelligendi. Item ſicut dicit Grego. in. xvij. mora
lium: Sunt pleriqꝫ ita hebetes ꝙ formidare neſciant: ni
ſi quod corporaliter vident. vn̄ fit vt deum non metuāt
quem videre non poſſunt. Sed quis de deo iſta vel de
ſipiens ſuſpicetur: qui nimirum quia ſit ſemper omnipo-
tens: ſic intendit omnibus: vt aſſit ſemp ſingul: ſic adeſt
ſingulis: vt ſimul omnibus nūqꝫ deſit. nam ſi quoſdam
peccantes deſerit: iiſdē tamen ipſis adeſt per iudicium q̄
bus deeſſe cernit᷑ per adiumentu: ſic itaqꝫ exteriora cir
cundat: vt interiora impleat: ſic interiora implet: vt exte-

rioꝛa circundet.ſic ſumma regit vt ima non deſerat.ſic imis preſens eſt:vt a ſuperioꝛibus non recedat.ſic latꝫ in ſua ſpē:vt tamē cognoſcaꝛ in opatōne. ſic cognoſci tur in ſuo opere:vt tamē compꝛehendi nō valeat a co gnoſcentis eſtimatione.vide in pꝛeſcio ⁊ in pſona.Jtē qualiter deus ſit in oībus creaturis eſſentialr̄ ⁊ ab eo rum ſoꝛdibus non cōtamineꝛ:dicaꝫ in ſol.

D euterogamia.Deuterō cōponitur cū gamos quod eſt vxoꝛ vel nuptie.⁊ diciꝛ hec deuterogamia mie.i.ſcđa gamos.ſ.ſcđe nuptie.Eedē dicūꝛ digamia ⁊ bigamia.

D eutron grece latine diciꝛ ſcđm ⁊ nomia vel noma lex. vñ quidā liber dict⁹ eſt deuteromiuꝫ mij.i.ſcđa lex:qꝛ replicat ea que dicta ſūt:ita tñ ꝙ videꝛ noua lex: ⁊ eſt pfiguratio euangelij.

D euteronomiū mij in deuteron eſt.Jnueniꝛ etiā deute romius.vnde in auroꝛa diciꝛ:Hoc nomē deuteromi⁹ lex eſſe ſecunda.

D euteroſis ſis fe.ge.i.nouitas.⁊ dicitur a deuteron.

D extera.a do das dicitur hꝰ dextera re: qđ per ſyncopaꝫ diciꝛ dextra tre:qꝛ ipa pignus pacis ⁊ teſtis fidei ſolet dari:vl' qꝛ ea dam⁹.⁊ a dextera diciꝛ dexter tra trū.i.ex dextra pte exīs:vel bonus:ꝓpicius:pſper.et cōparaꝛ dexter terioꝛ timus:qđ regulariꝛ deberꝫ facere dexter rimus:ſꝫ irregulariter foꝛmaꝛ:ſicut ſiniſtim⁹.

D extimus in dextera eſt.

D extralia.oꝛnamenta quedam q̄ ſunt cōia viris ⁊ femīs larga ⁊ ampla ⁊ añ manicas poꝛtātur:⁊ iunguntꝛ vno clauo ⁊ dicuntur a dextra.

D extralis.a dextra diciꝛ hic ⁊ hec dextralis ⁊ hoc le.vñ dextralis dicitur ſecuris dextre habilis.

D extrari⁹ rij.i.equ⁹ a dextera:qꝛ p dexterā ducitur.

D extro as aui dicitur a dextra:⁊ ꝯponiꝛ addextro as aui .i.per dexterā ducere:⁊ ſcribitur dextraui ei⁹pteritum p x.ſꝫ qñ eſt pteritum de deſterno nis:qđ cōpo.a de ⁊ ſterno:tunc deſtraui ſcribitur p s.

D extroceriuꝫ rij:oꝛnamentū dextre quaſi dextrociriuꝫ: a dextra ⁊ cyros:qđ eſt man⁹:⁊ ē toꝛq̄s aure⁹:vt dicūt.

D extroꝛſuꝫ.i.in dexterā pteꝫ vel vſus dexterā pteꝫ a dext ⁊ oꝛſum vel vſum cōpo.⁊ eſt aduer.

D extrouerſum.i.in dexteram partem vl' verſus dexterā partem:a dextra ⁊ verſus componitur.

D ante J

D i ⁊ dis ſunt ppoſitiōes q̄ non inueniunꝛ per appoſitio nē:ſꝫ in cōpoſitōe tm̄.Cum quib⁹ aūt dictōib⁹ ꝯpona tur di:⁊ cū quib⁹ dis dictuꝫ eſt ſupꝛa in pma pte de oꝛ thographia in capi.de ſyllaba vbi egi de s.

D ia apud grecos plures ſignificatōes hꝫ.ſm̄.n.ꝙ ſcribiꝛ p y grecum nomen ē eiuſdeꝫ ſignificatiōis cui⁹ eſt hoc nomē duo:ſꝫ qñ ſcribitur p iothaꝫ pōt eſſe cauſalis cō iunctio.vñ ſepe poniꝛ vbi nos ponim⁹ cām:⁊ pōt eſſe ppoſitio greca eiuſdem ſignificatōis cui⁹ eſt de apud latinos.nā ſm̄ hug.dya grece.i.duo ⁊ ſcribiꝛ etiaꝫ p y grecū:ſꝫ dia.i.de ſcribiꝛ per i latinum.

D iabolaris.cū dia qđ eſt duo ꝯponitur obulus quod ē medalia.⁊ diciꝛ hec diabolaris ris.i.meretrix q̄ſi duo bus obulis empta.⁊ pōt ſepe emi ꝓ duob⁹ obulis.

D iabolatoꝛi⁹ rij.q̄ ꝓ ope ſuo duos obulos ꝓmeretur:⁊ cōpo.a dia quod eſt duo ⁊ obulus.

D iabolus.Bolos cōpo.cuꝫ dia qđ eſt duo.⁊ dicitur hic diabolus q̄ſi duplex moꝛſellus.moꝛdet.n.aīam ⁊ coꝛ pus:vel diabolus hebꝛaice dicitur deoꝛſum fluens:qꝛ ſuperbie pondere deoꝛſum coꝛruens cecidit.ſed grece diciꝛ criminatoꝛ:qꝛ crimina in que ipe illicit ad deum referat:vel qꝛ electoꝛū innocentiam criminib⁹ fict] ac cuſat.vñ diabolic⁹ ca cuꝫ. Et ſcias ꝙ Chꝛyſo. dicit in homel.Erat ieſus eijciens demoniuꝫ.nec.n.inquit pōt quis foꝛtis vaſa diripere:niſi allegauerit foꝛtē pꝛi⁹ ⁊c. foꝛtem dicit aduerſarium noſtrū q̄tuꝫ ad noſtrā infir mitatē nō quantū ad ſuā virtutē.Deinde foꝛtem dicit nō vt terreat nos:ſꝫ vt ſolicitos magis eſſe faciat nos. nec.n.dꝫ hoſtem timere foꝛtē qui hꝫ pncipē foꝛtioꝛem ſꝫ ꝙ vigilem⁹ ⁊ laboꝛem⁹:vt in fiducia pꝛincipis maio ris ꝯtēnamus aduerſariū foꝛtē.Nam ſi ꝯtēnimus euꝫ manifeſtū ē ꝙ foꝛtioꝛes illo ſumus.ſi aūt negligimus ille foꝛtioꝛ inueniꝛ.nam q̄uis ſit infirmus:foꝛtioꝛ tñ ē hoīe negligente.Foꝛtem.n.diabolū noſtra negligētia facit:non illi⁹ potentia.vide deinde q̄ꝫ ſapienꝛ eū quē pus dixit foꝛtē:poſtea oſtendit ligatum:vt ſi te audita foꝛtitudo terruit:ligatio ei⁹nunciata ꝯfoꝛtet.Jaꝫ qua li oppꝛobꝛio dign⁹ eſt:imo magis toꝛmento q̄ aduer ſariū ſuū ligatū nō vicerit.Uis ſcire ꝙ ligatus ē aduer ſarius tuus:ꝯſidera naturā carnis ⁊ ſpūs ⁊ itelligeꝛ ꝙ non poterat homo carnalis ſpm̄ vincere niſi eum dñs alligaſſet.Jtem Aug.in.xx.li.de ciui.dei.loquēs de fi delibus q̄ reperienꝛ in fine mundi ſic dicit:Jn eoꝛum ſane qui tunc futuri ſunt ſcōꝝ atqꝫ fideliū ꝯpatiōe q̄d nos ſum⁹ qñ quideꝫ ad illos ꝓbandos ſolueꝛ tantus inimic⁹ cum quo nos ligato piculis tantis dimicam⁹. vide in demon ⁊ in miraculū ⁊ in myrmicoleon.

D iacon.Diacones grece latine miniſtri dicunꝛ:qꝛ ſicut ī ſacerdote cōſecratio:ita in diacono miniſterij diſpēſa tio habeꝛ.et declinaꝛ etiam hic diaconus ni: ⁊ hic dia con vel diacones nis.vñ hic diaconatus tus tui.i.offi ciuꝫ vel oꝛdo diaconi.⁊ compo.cū ſub vel hypos:vl' ar chos.⁊ diciꝛ ſubdiacon⁹:hypodiacon⁹:archidiacon⁹. Et ſcias ꝙ cōpoſita inueniunꝛ declinata tot mōis: ſic ⁊ ſimplex. Ad diaconum ptinet aſſiſtere ſacerdotib⁹ ⁊ miniſtrare in omnibus q̄ aguntur in ſacramēt] xp̄i .ſ.in baptiſmate:in criſmate:in patena ⁊ in calice:obla tiones quoqꝫ inferre ⁊ diſponē in altari: ꝯponere etiā menſaꝫ dei ⁊ veſtire:crucē ferre ⁊ pdicare euangeliuꝫ ⁊ epl'am.Nam ſicut lectoꝛib⁹ vetus teſtamentū:ita et diaconib⁹ nouum pdicare pꝛeceptum eſt.

D iadema.a dia quod eſt duo ⁊ demo demis cōpo. hoc diadema tis.i.regia coꝛona:qꝛ duo demat.ſ.pꝛincipiū ⁊ finē.⁊ differt a ſerto ⁊ coꝛona:qꝛ ſertuꝫ eſt qđ fit de floꝛibus inſertis.Coꝛona diciꝛ quilibet circulus capi tis de quocūqꝫ metallo:Diadema vō tm̄ de auro ⁊ la pidibus pcioſis.Uel diadema ꝯpo.a dia quod ē duo: ⁊ demas quod eſt oꝛnans:qꝛ vtranqꝫ ptem capitis oꝛ nat.vel diadema ꝯpo.a dia quod ē de ⁊ demos quod eſt ꝯiungere vel ligare:qꝛ tale oꝛnamentū in circūact] extremitatib⁹ retro aſtringiꝛ ⁊ poſtea ligaꝛ:⁊ eſt regū ⁊ matronaꝝ oꝛnamentū.vñ verſus:Uirginis ē ſertum cleriqꝫ coꝛona poete Laurea.rex geſtat diadema vel ī duperatoꝛ.Macha.lib.j.c.xj.Et impoſuit duo diade mata capiti ſuo.

D iafoꝛoſis vide in q̄rta pte in ca.de coloꝛib⁹ rheto.

D ialectica.a dia quod eſt duo ⁊ logos qđ eſt ſermo dr̄ hec dialectica ce:q̄ſi dualis ſermo:qꝛ dialectica diſpu tatio tota verſaꝛ ⁊ finiꝛ inter duos.ſ.inter opponēteꝫ ⁊ reſpondentē.nō.n.eſt ibi neceſſari⁹ iudex terti⁹:vt ī cauſis agendis.vel diciꝛ dialectica a dia quod eſt de ⁊ lectos qđ eſt dictio:qꝛ in ea diſputaꝛ de dictis:⁊ ſm̄ hoc dꝫ ſcribi dia p i latinum:vel diciꝛ dialectica a gre co vbo dialegiſte quod ē diſputare: inde dialectica q̄ſi ars diſputatoꝛia.vñ dialecticus ca cum.

D ialis. a dies dicitur hic ⁊ hec dialis ⁊ hoc le: ut dialis cibus .i. quotidianus. unde dictus eſt dialis ſacerdos iouis.

D ialiton quoddam ſcema eſt. vide in quarta parte in tractatu de ſcemate.

D ialogus gi penul. cor. .i. dualis ſermo. ſ. qui verſatur inter duos. ⁊ dicitur a dia quod eſt duo ⁊ logos ſermo.

D iamas antis maſ. ge. lapis eſt precioſuſ: ⁊ habet n in obliquis ſed non in nominatiuo. unde dicitur in doctrinali: Ex as eſt atis: elephas gigaſque dat antis: Et diamas adamas ⁊c. ⁊ corri. penul. diamas.

D iametrum tri ge. neu. vel hec diametrus tri: vel diametros ⁊ in maſ. ge. inuenitur hic diameter tri .i. recta linea per centrum ducta in duas equales partes circulum diuidens: ⁊ dicitur a dia quod eſt duo ⁊ metros quod eſt menſura. ⁊ cor. me naturaliter. vide in terra.

D ian grece latine dicitur lux vel claritas.

D iameron ge. neu. eſt genus liquoris medicinalis a ſuco mori dictum ex quo conficitur. ⁊ componitur a dia quod eſt de: ⁊ morus.

D iana. a dian ⁊ neos quod eſt nouum compo. hec diana ne quaſi noua lux vel claritas. Eſt enim luna que ſingulis menſibus facta hebes: ſingulis menſibus a ſole lumen accipit: ⁊ ſic ſemper videtur eius lux ⁊ claritas noua. Similiter hoc nomen congruit ei ſecundum quod preeſt beſtijs. Clareſcit enim magna claritate: quia flore virginitatis: vel quia ipſa eſt luminare minus: quod preeſt nocti: in qua diſcurſum ſuum habent bruta animalia ſicut homo in die. unde dicit Propheta Poſuit tenebras ⁊ facta eſt nox: ortus eſt ſol: ⁊ in cubiculis ſuis collocabuntur. Vel diana dicitur a dianeon quod eſt diuiſio tenebrarum: quia radijs lunaribus tenebre ſiluarum ſeparantur. vel dicitur diana quaſi duana: quia ipſa eſt luna: ⁊ luna die ac nocte apparet. Ipſa eſt ⁊ lucina quia luceat: vel quia lucem prebeat naſcentibus. Eadem ⁊ triuia: quia tres habet vias .i. poteſtates. unde ⁊ tribus fingitur figuris. Eſt enim diana in ſiluis: luna in celo: ⁊ proſerpina in inferno ſecundum poetas

D iapente .i. de quinque: a dia quod eſt de: ⁊ penta quinque.

D iaphonia. Dia quod eſt de compo. cum phone: quod eſt ſonus. ⁊ dicitur diaphonia diſſonantia vocum.

D iapſalma. ex dia quod eſt duo ⁊ pſalmus compo. hec diapſalma me .i. diuiſio pſalmi. ⁊ volunt quidam hoc eſſe hebreum: ⁊ ſignat quod illa quibus interponitur ſempiterna eſſe confirmat. Alij volunt eſſe grecum: ⁊ ſignat interuallum pſallendi: ut pſalma ſit quod pſallitur: diapſalma vero interpoſitum in pſallendo ſilentium. Et ſicut ſimpſalma dicitur vocis copulatio in cantando: ita diapſalma diſiunctio eius ubi quedam requies diſtincte continuationis oſtenditur. ſ. pauſatio. unde dicit Caſſiodorus: Eſt diapſalma ſermonum rupta continuatio: docens ubicunque repertum fuerit perſonarum fieri mutationem. Hieronymus tamen confirmat diapſalma continuationem eſſe ſpiritusſancti.

D iaptotus. a dia quod eſt duo ⁊ ptotos quod eſt caſus componitur diaptotus ta tum: vel diaptotus ta tum. ſ. nomen quod in uno numero ⁊ in uno genere habet tantum duas diuerſas terminationes in diuerſis caſibus: ut tabi tabo.

D iaria rie. iugis ventris curſus ſine vomitu. ⁊ dicitur a dies Item a dies dicitur hoc diarium rij: cibus diei vel precium. unde Hora. Qum ſeruis urbana diaria rodere mauis. Et Greciſmus: Sunt qui ſufficiunt in luce diaria ſumptus.

D ias adis fe. ge. .i. binarius. ⁊ dicitur a dia quod eſt duo.

D iaſyntaſtica. ſynteſis quod eſt conſtructio compo. cum dia quod eſt de. ⁊ dicitur diaſyntaſticus ca cum .i. de conſtructione tractans. unde ⁊ diaſyntaſtica illa pars Priſ. dicitur ubi tractatur de conſtructione: ⁊ corr. ſti.

D iaſirtos. vide ſupra in quarta parte in tractatu de colo. rheto.

D iaſtaſis. Dia quod eſt duo compo. cum ſtaſis quod eſt ſtatus. ⁊ dicitur diaſtaſis. ſ. diſſenſio animorum: quod quidam ſeditionem vocant.

D iaſtole quedam ſpecies metapſalmi que alio nomine dicitur extaſis. vide in quarta parte in ca. de metapſalmo.

D iatim aduer. vide in dietim.

D ibellum li .i. ſecundum bellum.

D ica ce fe. ge. tabula vel cautio vel charta proprie ubi continetur ſumma debiti: ⁊ nomina debitorum vel debentium: et ponitur pro qualibet parte charte. ⁊ dicitur a dico cis.

D icacitas tatis fe. ge. breuis ⁊ acuta dictio ad hominum riſus: vel immoderata vel multa locutio. ⁊ dicitur a dicax cacis: quod eſt loquax.

D icaculus la lum .i. aliquantulum dicax. unde Plautus: Dicacula inquit eſt meretrix ⁊ deriuatur a dicax cis. ⁊ corripit cu.

D icax. a dico cis dicitur hic ⁊ hec ⁊ hoc dicax cis .i. facetus urbanus: vel qui verbis bene loquitur. ſ. facundus: loquax vel qui immoderate vel multum loquitur. ⁊ comparatur dicax cior ciſſimus. unde dicaciter cius ciſſime aduer. ⁊ hec dicacitas tatis: ⁊ cor. i ante c: ſicut veridicus: maledicus.

D icerium rij. eſt verbum iocoſe dictum. ⁊ dicitur a dictum.

D icio onis. vide in dictio per ct.

D ico cas caui care .i. copulare: ⁊ dico cas .i. conſecrare. ⁊ eſt hec ſignificatio tracta ex premiſſa. tunc enim conſecrata eſt eccleſia: quando copulata eſt deo. Item dico cas .i. voueo es ⁊ compo. ut abdico cas: dedico as: indico as: predico cas. Et eſt actiuum dico cum omnibus ſuis compoſitis. ⁊ deriuatur a dico cis: quod produ. primam. ſed dico cas eam corr. unde verſus: Qui dijs templa dicant: qui ſunt hi dij mihi dicant. In Greciſmo autem dicitur: Illa dico ſignat confirmo copulo ſacro. Item quidam: Prima dico lego tertia dico lego. qui verſus utrorumque verborum. ſ. tam lego gis quam lego gas: quam dico cis ⁊ dico cas differentiam oſtendit.

D ico cis xi ctum cere ſemel eſt: memorari pluries. Item dicere accipitur pro ſignare vel intelligere. unde dictio dicitur quia dicat aliquid .i. ſignificet vel intelligi faciat. unde dictionare .i. dictiones coniungere ad conſtructionem orationis faciendam. Dico compo. ut addico cis .i. deputare: deſtinare: aſcribere: ⁊ conſtrigere. unde addictus cta ctum .i. deputatus: aſtrictus Hora. Nullus addictus iurare in verba magiſtri. Item condico cis .i. ſimul dicere: quaſi condere vel ſtatuere: vel decernere ubi non unus ſed plures dicunt: vel ubi unus plura dicit. Item contradico cis .i. dicere contra. Item dedico cis .i. rem dictam denegare. Item edico cis .i. precipere: ⁊ eſt regum vel imperatorum. Item indico cis .i. precipere vel annunciare: ⁊ eſt ſacerdotum qui feſta indicunt populis ⁊ ieiunia. unde verſuſ: Edicunt regeſ: indicit feſta ſacerdos Item interdico cis .i. prohibere quaſi interim dicere. Item predico cis .i. ante dicere. Item obdico cis .i. contradicere. Item redico cis .i. iterum dicere. Item dico cis compo. cum bene ⁊ male: ⁊ dicitur benedico cis: maledico cis: que in eodem ſenſu conſtruuntur cum datiuo ⁊ accuſatiuo. Idem enim eſt benedico vel maledico te ⁊ benedico vel maledico tibi. Et nota quod dico ciſ: ⁊ omnia eius compoſita ſunt actiua. benedico tamen ⁊ maledico ſecundum quod conſtruuntur cum datiuis neutra ſunt: ⁊ ſecundum quod conſtruuntur cum accuſatiuis actiua ſunt: ⁊ omnia faciunt preteritum in xi ⁊ ſupinum in ctum: ⁊ omnia producunt hanc ſyllabam di ubique. Tamen ſcias quod dixi preteritum corr. di naturaliter. unde dicax cis: ⁊ nomina que componuntur a dico cis: ut maledicus: veridicus: falſidicus: cauſidicus: cor. i ante c: quia hec naturam tenent magis huius preteriti dixi: cuius prima naturaliter breuis eſt. De hoc a ſimili require in ſecunda parte ubi agitur de accentu verborum quaſi in fine.

Dicolos in colon vide.

Dictator.a dicto ctas dicit̃ hic dictator toris:q̃ dictat. vñ ⁊ dictatores dicebantur olim quidam honorati valde in romana ciuitate:q̃i principes ⁊ p̃ceptores.vñ hec dictatura re:eorum honor.

Dictio.a dico cis:dicit̃ hec dictõ onis.⁊ dicit̃ dictõ q꞉ dicat aliquid.i.ſignificet vel intelligi faciat.vñ dictionare.i.dictões ↄiungere ad cõſtructiõeʒ orationis. Item a dico cis hec dicio onis.i.poteſtas imperiũ: ⁊ tunc dʒ ſcribi penul.per c ſolam: ⁊ eſt ei⁹ ntũs in raro vſu.vñ in Judith. In diciõe tua domĩe ſũt cuncta poſita ſʒ hug. Pap.etiã dicit:Dicio onis ꝑ c ſolaʒ poteſtas condicio imperium.Dictio vero ꝑ ct:eſt pars quelibʒ oratiõis:ſʒ ntũs qñ ſcribitur per c ſolam non eſt in vſu.⁊ tunc corripit p̃maʒ.vñ in aurora dicitur:Celſius aut opib⁹ aut dicione vehi.

Dictito tas verbũ frequẽ.i.frequẽter dictare:⁊ formatur ab vltĩo ſup.de dicto ctas.ſ.dictatu:a mutata ĩ i:⁊ u ĩ o

Dicto.ab vltĩo ſupino dictu:u in o ↄuerſa fit dicto ctas:v̑bum frequẽ.i.frequẽter dicere:⁊ ẽ dictare animi cõceptõem recta oratõe ꝓferre ⁊ cõponere:q̃ hoc mõ facit frequẽter dicit.Dicto compo.vt edicto as.i.palam vel valde dictare.

Dictũ.a dico cis dicit̃ hoc dictũ ti:⁊ hic dict⁹ tus tui. Dictum ẽ quod dicit̃.Dictus eſt actio vel paſſio dicendi.

Dicturio.ab vltimo ſupi.de dico cis.ſ.dictu:addita rio fit dicturio v̑bum meditatiuũ:⁊ cor.u añ r:⁊ caret ſupino

Didaſcalus grece latine magiſter vel doctor:inde hic didaſcalatus tus tui.i.magiſtratus:et didaſcalo las.i.magiſtrare docere:⁊ didaſcalicus ca cuʒ.i.magiſtralis ſiue doctrinalis.vñ genus quoddã legendi diſcipuli ad magiſtrũ dicit̃ didaſcalicũ quo Boeti⁹ vtit̃ in li.de ↄſola. vbi philoſophia magiſtra boetio diſcipulo loquitur.et cor.ſca.vide hoc in hermeneutic⁹.

Didim⁹ grece latine dubi⁹:⁊ cor.penul.Thomas apoſtolus dictus eſt didim⁹:q꞉ diu heſitauit in fide.

Didracma me.i.due dracme vel mẽſure.Mat.xvij.Magiſter veſter nõ ſoluit didracmã. Itẽ Mach.li.j.c.iiij. portantes argenti didracmas trecentas in ſacrificium herculis:⁊ ſcribit̃ per c nõ per g:in penul.

Diduco cis xi cere:ex di ⁊ duco cis:⁊ eſt diducere ĩ diuerſas ꝑtes ducere.i.diuidere vel ſeꝑare extendere vel ſubtiliare.⁊ ꝓdu.du.

Diecula le.a dies dicit̃ hec diecula le:ꝑua dies ⁊ ponitur ꝓ qualibet ꝑua mora tꝑis:⁊ cor.cu.

Diemeron.meras quod ẽ dies cõponit̃ cuʒ dia quod eſt duo.⁊ dicit̃ hoc diemeron vel diemerũ latinũ.i.biduũ ⁊ eſt e tertia lr̃a in Papia.

Dienniuʒ nij.a dia quod eſt duo ⁊ annus ↄponitur.

Dieo es et.i.dieʒ facere a dies dicit̃:⁊ eſt v̑bum excepte actõis:q꞉ ſoli deo ↄuenit.vñ dieſco ſcis inchoa. ⁊ hinc diet ⁊ dieſcit impꝑſonalia.vñ nunc diet.i.dies fit.Dieſcit .i.dies incipit eſſe.

Dierectus cti.i.malus dies:dictus ſic ꝑ ↄtrarium:⁊ cõpo. a dies ⁊ rectus.

Dierefis ſpẽs eſt metapſalmi.vide in quarta parte in ca. de metapſalmo.

Dies.a dian dicit̃ dies q꞉ clarus ſit:vel dies dicit̃ a dijs: q꞉ eorum noĩbus dies appellant̃:q꞉ nominib⁹ planetarũ quos quidã deos reputauerunt. Sempꝑ eniʒ dies ſumit nomen ab illo planeta:q̃ in illo die habet p̃mam horã.vñ q꞉ ſol hʒ primã horã in die dñico dict⁹ eſt dies ſolis vel dies dñic⁹:q꞉ ſol maior ẽ ⁊ q̃ſi domin⁹ int̃ planetas:⁊ ea die hʒ p̃mam horã:⁊ ſic de alijſ.vide ĩfra in ſabbatũ.vel dicit̃ a dijs:q꞉ diuini ſit oꝑis:⁊ eſt incerti ge.in ſingulari dies:ſʒ in plurali eſt maſ.ge. Iteʒ ſcias ꝙ quidã dies dicit̃ artificialis quidã natural̃. Dies artificialis ẽ claritas ſolis in aere:vl̃ eſt ſpaciũ tꝑis ĩ quo ſol v̑titur ab oriente in occidentẽ.Dies naturalis ẽ ſpaciũ diei ⁊ noctis.i.ſpacium in quo ſol ꝓcedit ab oriente in occidentem:⁊ iteꝝ ab occidente reuertit̃ in orienteʒ.Hui⁹ diei p̃ncipiuʒ diuerſo mõ aſſignat̃.Chaldei ⁊ ꝑſe a ſol̃ ortu faciũt initiuʒ diei nãlis: Egyptij ab initio noctĩ:Romani a media nocte:Athenienſes a ſexta hora diei.

Dieſco ſcis:in dieo vide.

Dieſpiter.Dies ↄponit̃ cum pater:⁊ dicit̃ hic dieſpit̃ tris vel piteris.i.iupiter.⁊ dicit̃ ſic quaſi diei pater.vñ Macro.de ſatur. Ipi quoqꝫ romani dieſpitrem iouem appellabant:⁊ cor.penul.

Dieta te penul.ꝓdu.dicit̃ a dies:⁊ eſt dieta diei itineratõ vñ dieto tas.i.ꝑ dietas ire:vel pendinare. Iteʒ dieta dr̃ obſeruatio legis ⁊ vite vel corpis diſpenſatio vel cibus infirmorum.vñ dieto tas.i.cuſtodire:cõſeruare dietas

Dietic⁹.a dies dicit̃ dietic⁹ ca cũ.i.regularis.ſ.ſe de die in diem cuſtodiens ſicut faciunt clauſtrales.

Dietiʒ aduer.i.de die in diem vel ꝑ ſingulos dies quod ⁊ diatim inuenitur ⁊ deriuat̃ a dies.

Diezenſis diſiunctio dicitur ſm Papi.

Diffaſcio cias in faſcia vide.

Differtio tis ſi fertũ.i.diuerſis mõis fartire:ĩplere:a dis ⁊ fartio tis.vñ differtus ta tum:inde differto tas freq̃n.

Differo fers diſtuli latũ ferre:ex dis ⁊ ferro cõpo. ⁊ ẽ differre ꝓlongare: extendere:vel diuerſis mõis ferre:vel diſſipare:diſpergere. Item differre.i.diſtare: differentiã habere:vt homo differt ab aſino:⁊ in hac ſignificatione ſepe inuenit̃ impꝑſonalit̃ poſituʒ.vñ differens tis: oĩs ge.inde differenter tius tiſſime aduer.⁊ hec differẽtia tie.vide etiam in is ea id.

Differto tas in differtio tis eſt.

Diffeſſus in diffiteor vide.

Difficax cis ge.oĩs inuenit̃ ꝓ difficilis: ⁊ cõparat̃ cacior ciſſimus.vñ difficacit̃ cius ſime aduer. ⁊ hec difficacia cie:⁊ hec difficacitas tatis in eodẽ ſenſu.

Difficilis.a dis ⁊ facilis cõpo.hic ⁊ hec difficilis ⁊ hoc le: ⁊ comparat̃ difficilior limus:⁊ format̃ ſuꝑlatiu⁹ a gtõ difficilis:remota is ⁊ addita limus vt difficillim⁹.vide in facillimus.vnde difficiliter vel difficulter lius lime aduer.⁊ hec difficultas tatis:⁊ hec difficilitas. Iteʒ ſcias ꝙ ꝓ faciliter vtimur facile ⁊ ꝓ difficilit̃ vtimur difficile vel difficulter:ꝓ difficilitas vtimur difficultas.

Difficillimus in difficile vide.

Difficulter in difficilis exponitur.

Diffidi p̃teritum de diffindo dis:⁊ corr.fi.

Diffido dis fiſus ſum:ex dis ⁊ fido dis ↄpo.i.non fidere: ⁊ ꝓdu.fi.vide in fido dis.

Diffigo gis fixi.vide in figo.

Diffindo dis fidi fiſſum findere.i.diuerſis mõis vel in diuerſas ꝑtes findere:⁊ cõpo.a dis ⁊ findo dis fidi:⁊ corri.fi in p̃terito.ſʒ diffido dis ex di ⁊ fido dis ꝓdu.fi. vñ v̑ſus:Diffidit ille falce:diffidit non bene fidens.

Diffinio nis ex dis ⁊ finio nis compo.⁊ ꝓdu.penul.vide in finio.

Diffinitio.a diffinio nis dicitur hec diffinitio onis.i.t̃minus demonſtrans q̃d eſt eſſe rei. vel diffinitio eſt or̃o exprimens eſſe rei per ſubſtantialia:vt animal rationale mortale exprimit eſſe hoĩs per genus ⁊ dr̃ias:q̃ ſunt ibi ſubſtantialia ⁊ augmentat̃ a diffinitiõe affirmãdo ⁊ negando.Diffinitõ etiã eſt quidam color rhetoricus

vide in quarta pte in ca. de colorib⁹ rhetoricis.
D iffiſus ſa ſuȝ penl'. pdu. a diffido dis dr: qd eſt nō fidē.
D iffiteor. a dis ꝛ fateor compo. diffiteor teris feſſus ſum qſi diuerſa ꝛ alia fateri. inde diffiſus ſa ſum.
D iffodio dis fodi in fodio dis exponitur.
D iffrigo gis fregi fractū. i. diuerſis mōis frangere: ex dis ꝛ frango gis: a in i cōuerſa: ꝛ ſ in f.
D iffugiū. a diffugio gis dicitur hoc diffugiuȝ gij: ꝛ diffugus ga gū. i. in diuerſa fugiēs vel vndiqꝫ fugiens.
D iffugus penul. cor. in diffugium vide.
D iffuſo ſas ſaui: in fuſo diſſoluere: ꝛ ꝯponit a dis ꝛ fuſus ſi: ꝛ pdu. fu.
D igamus ma mum penul. cor. a dia quod eſt duo ꝛ gamos cōponit. ꝛ dicitur digamus qui duab⁹ nupſit. ſ. vxorib⁹. vñ hec digamia mie. i. due nuptie vel ꝑpetas qua aliquis dicit digam⁹. ꝛ acuit mi i digamia. vide ſ in bigam⁹. Hic pōt queri qre ſecunde nuptie nō bñdicātur? Ad hoc dico qꝫ ſcdm matrimoniū qꝫuis i ſe cōſideratū ſit pfectum ſacramētū: tñ in ordine ad pmū cōſideratū hꝫ aliqd de defectu ſacramenti: qꝛ non habet plenā ſignificationē qū non ſit vna vni⁹: ſic eſt in ſacro xpi ꝛ eccleſie: ꝛ rōne hui⁹ defect⁹ benedictio a ſcōis nuptijs ſubtrahit: ſꝫ hoc eſt itelligendum: qñ ſecunde nuptie ſunt ſecunde ex parte viri ꝛ ex parte mulieris ſimul vel ex parte mulieris tñ: ꝛ non ex pte viri tñ. Si. n. virgo cōtrahat cū illo qui aliaȝ habuit vxoreȝ: nihilomin⁹ nuptie benedicunt. Saluat. n. aliquo mō ſignificatio ēt in ordine ad pmas nuptias: qꝛ xps ꝛſi vnaȝ eccleſiaȝ habeat ſpōſam: hꝫ tamen plures deſponſatas pſonas i vna eccleſia: ſꝫ aīa non pōt eſſe ſponſa alteri⁹ qꝫ xpi: qꝛ cuȝ demone fornicatur: nec eſt ibi matrimoniū ſpūale: ꝛ ꝑpter hoc qñ mulier ſecundo nubit: nuptie non bñdicunt ꝑpter defectuȝ ſacramenti. De ſignificatōe matrimonij vide in matrimonium.
D igeries. a digero ris dicit hec digeries ei. i. digeſtio: euacuatio. ꝛ cōpo. vt hec indigeries ei. i. indigeſtio.
D igero. a di ꝛ gero ris cōpo. digero ris geſſi geſtū. i. explicare vel ordinare vel ordinē deſcribere: integrū ordinare: vel exponere: vel diuidere ordinatum: vel euacuare: vl' ebrietatē deponere: qd vulgariter dicit ſynaltire: qd fit qū cibaria ꝛ potus in ſtomacho diuidunt: ꝛ quedā ps purior trāſmittit ad membra ad alimenta vite: quedā groſſior mittit ad ſeceſſum. vñ in pmo Regū dicit anne: Digere paululum vinum quo mades.
D igeſtibil'. a digero ris hic ꝛ hec digeſtibil' ꝛ hoc le: qd facile digeri pōt. et ꝯpo. vt hic ꝛ hꝫ indigeſtibilis ꝛ hoc le. i. nō digeſtibil'. et compat digeſtibilis lior ſimus: indigeſtibilis lior ſimus. vñ digeſtibilit lius ſime aduer. ꝛ p ꝯpoſitōeȝ indigiſtibiliter lius ſime: ꝛ hec digeſtibilitas tatis: ꝛ p cōpoſitōem indigeſtibilitas tatis.
D igeſtiſta ſte cōis ge. qui vel que docet digeſtū vel qꝫ docet. ꝛ deriuatur a digeſtum ſti.
D igeſtū ſti. a digero ris vel a digeſtus ta tuȝ: dicitur hꝫ digeſtū ſti: quidā liber legalis ſic dictus ꝑpter legalia pcepta ibi excellenter digeſta. vñ hic ꝛ hec digeſtalis ꝛ hꝫ le: quod pertinet ad digeſtum.
D igeſtus. a digero ris dicit digeſt⁹ ta tuȝ: ꝛ cōponitur vt indigeſtus. ꝛ a digeſt⁹ dicit digeſtiȝ aduer. i. ordinatiȝ: ꝛ hec digeſtio onis. ꝛ cōpo. vt indigeſtio: ꝛ hec digeſt⁹ tus tui. i. dignitas.
D igitabuluȝ. a digit⁹ dicit hoc digitabulū li: inſtrumētuȝ in quod digitus intromittit: qd ꝛ digitale dr.
Digitale vide in digitabulum.
D igitellus li dimi. paruus digitus.
D igito tas in digitus vide.
D igitulus li dimi. paruus digitus.
D igitus. a decem dr hic digitus ti: qꝛ decem ſunt digiti i vtraqꝫ manu vel in vtroqꝫ pede. vel digiti dicuntur: qꝛ decenter iuncti exiſtunt. Nam hꝫ in ſe numerū perfcm ꝛ ordinem decētiſſimuȝ. Primus dicit pollex: qꝛ inter ceteros pollet vtute ꝛ poteſtate ꝛ groſſitudine. Scdus ſalutatori⁹ vel demonſtratori⁹ vel index dicit: qꝛ eo fere ſalutamus vel aliqd indicam⁹ vel demōſtram⁹. Tertius dicitur medius vel ipudicus: qꝛ per eū plerūqꝫ probri inſectatio exꝑmitur. Idē ꝛ verpus a verrendo podicem. ꝑcuſſit. n. de⁹ iudeos i poſteriora: ꝛ opprobrium ſempiternum dedit illis. Nā ſingulis annis i crucifixione dñi emittūt ſanguinē per poſteriora: quē cū medio digito ibi reponēdo ꝛ abſtergendo verrūt podicē: ꝛ inde dict⁹ eſt verp⁹: qſi ferrēs podicē. vñ adhuc ille digitus i opprobriū oſtēdit iudeis: quē ſi alicui iudeo oſtēderis: min⁹ vt fert te diliget. hic Iuue. Mediūqꝫ oſtēderet vnguem. Hoc faciebat Demetri⁹ fortune. ſ. qꝫ ptendebat ei mediū digituȝ in opprobriuȝ: ſic ſit iudeis. p hoc eā cōtēptibilē eſſe oſtendens. Et hinc ē qꝫ verp⁹ inenitur ꝑ iudeo. Iuue. Queſitum ad fonteȝ ſolos deducere verpos: gloſandum. i. iudeos. Quart⁹ digit⁹ dicitur anularis: qꝛ in eo ſolet ferri anulus. et idē medicinal' dicitur: qꝛ in eo trita colyria a medicis colliguntur. Quintus auricularis: qꝛ eo aureȝ ſcalpimus: vel qꝛ eo ſolemus aurem purgare. Et a digitus deriuat digitul⁹ li: ꝛ hic digitell⁹ li: ambo dimi. ꝛ digito tas. i. digitos facere vel mōſtrare digitis: ꝛ per cōpoſitōem idigito tas : i. digitos induere: vel demonſtrare: vel noīare.
D igma. i. dignitas vl' nomē dec⁹: laus: glia. vide i padigma
D ignitas ē alicui honeſta auctas cultu honore ꝛ verecūdia digna. Itē dignitas: dec⁹: laus: nomē: gloria: ſūm⁹ honor: ſm Papi.
D ignitoſus. a dignor aris dicit dignitoſus ſa ſuȝ. i. dign⁹. vñ Chryſo. ſup Matth. Qū i illo ſeculo caro iſirma dignitoſe aīe fuerit ſubiecta.
D ignor aris nat⁹ ſum. i. dignum iudicare: dignuȝ habere vñ dign⁹ gna gnū. ꝛ cōparatur. vñ hec dignitas tatis: ꝛ dignoſus ſa ſum. i. dignus. Dign⁹ compo. vt indignus gna gnū. ꝛ cōparat. vñ hec idignitas. Dignor vō cōpo. vt dedignor naris: ꝛ idignor naris. i. iraſci: ꝛ ē deponē. cum oībus ſuis cōpo. ꝛ cōſtruitur dedignor vl' dignor cū actō ꝛ ablatio vel gtō. Sꝫ dign⁹ tñ cum ablatiuo ꝛ gtō. Et vt dic Pap. Dignū: equū: ꝯgruuȝ: cōpetens.
D igredior deris greſſus ſum ex di ꝛ gradior: ꝛ eſt digredi i diuerſas ptes gradi: ꝛ ſepatiȝ vl' diuerſis mōis gradi: nunc huc: nunc illuc: nunc ſurſum: nunc deorſum: ſiniſtrorſum ante ꝛ retro ſm hugu. Papi. vero dicit: Digreſſi ab inuicem ſeparati.
D igredi. i. diuidi: ꝛ cor. gre.
D iiudico cas. ex di ꝛ iudico cas: ꝛ eſt diiudicare diuerſis modis iudicare: vel deliberare: diſcernere: diuidere: ſeparare: ꝛ eſt actiuum.
D ilabor beris. ex di ꝛ labor compo. ꝛ eſt dilabi diuerſis modis vel in diuerſas ptes labi: ꝛ pdu. la.
D ilambo bis in iambo bis vide.
D ilato tas penul. pdu. vide in lato latas.
D ilator toris maſ. ge. qꝫ differt: a differo fers dicitur.
D ilatus ta tum ꝑdu. penul. in fero fers dicitur.
D ilectio. a diligo gis: vel a dilectus cti: addita o dicitur hꝫ dilectio onis. vel dicit dilectio a dia quod eſt duo ꝛ ligo as: qꝛ in ſe duo ligat. vl' qꝛ a duob⁹ incipit quod eſt amor dei ꝛ ꝓximi. vel eſt etymologia dilectio: qi duos

ligans:vel a duob⁹ incipiens:⁊ deriuaᷓ a diligo gis vt
dictū eſt.Et ſcias ꝙ diligere.i.diſcrete a laudib⁹ huma
nis actus ſuos ſubtrahere.Diligere.i.diſcrete act⁹ ſuos
ad deū colligere ⁊ reducerē. Diligere.i.ī debita diſtribu
tione actus ſuos tranſire:vt carni debeᷓ pabulū neceſ
ſitatis ⁊ vga directionis.Non aūt vt eius vires aīe do
mineᷓ:⁊ oē quod eſt in corpore ſit rōnale ſaltē per ꝑ
ticipatōem:Diligere.i.diſcreta ⁊ diſtincta legis medita
tio:vt in principio Pſal.Beat⁹vir ⁊c.⁊ ſic legēs habet
dilectionē.i.duorum ligatōem.Diligere aūt debemus
deū ſuꝑ oīa ⁊ ꝓximū ſicut noſipſos.valde enī errat qui
non diligit deuʒ creatoreʒ ſuū:recreatorē: remunerato
rē.vn̄ dicit Aug.Ualde.n.erraremʒ ſi deuʒ nō amareʒ: q̇
dedit mihi aīaʒ vt viuā:gratiā vt bn̄ viuā:ſapientiaʒ vt
ordinate viuaʒ:⁊ tandē datur⁹ eſt gloriā vt beate viuā
Et ſcias ꝙ dilectio dei ⁊ ꝓximi ꝓpria virt⁹ eſt ⁊ ſpecia
lis piorū atqꝫ ſanctoꝝ:qū cetere v̇tutes bonis ⁊ malis
pn̄t eē cōes ſm Aug.vn̄ qui iſtis geminis v̇tutibus ca
ret alas ad regnū celoꝝ non hꝫ:vn̄ volet.vide in chari
tas.Et ſcias ꝙ vt quidam ꝓbabilr̄ dicunt quilibꝫ ſcūs
in patria plus diligit ſe q̄ꝫ ꝓximū etiā ſe melioreʒ: ſꝫ de
ꝯꝑatōe ꝓpinquorū ad extraneos: credo ꝙ ſimpliciter
loquendo vnuſquiſqꝫ plus diligit extraneū meliorem
q̄ꝫ ꝯſanguineū minus bonū:qꝛ plus attendiᷓ ordo di
lectionis q̄ꝫtum ad ꝓximitatē ad deū:q̄ꝫ q̄ꝫtuʒ ad ꝓxi
mitatē ad ſeip̄m q̄ꝫuis vtrūqꝫ oporteat ꝙ attendaᷓ.vn̄
de equaliᷓ bonis plus diligit ꝓximiorē:ſꝫ de inequali
bus plus diliget meliorē.Itē vt dicᷓ Aug.quattuor di
ligenda ſunt:vnū quod ſ̄ nos eſt.ſ.deus:alteꝝ qͦd nos
ſumus:tertiū qͦd iuxta nos eſt.ſ.ꝓximus:quartū qͦd in
fra nos eſt.ſ.corp⁹.De ſcd̄o ⁊ q̄rto nulla p̄cepta danda
erāt.ſ.vt diligerem⁹ nos vel corp⁹ noſtrū.Precipiᷓ au
tē deus diligi ⁊ ꝓxim⁹.vt aūt quicūqꝫ ſe diligat:p̄cepto
nō eſt op⁹.quātūlibet.n.hō excidat a charitate remāet
illa dilectio ſui ⁊ corꝑis ſui:qꝛ nemo vnq̄ꝫ carnē ſuam
odio habuit.Nam viri iuſti q̇ corp⁹ ſuū cruciāt nō cor
pus ſꝫ corruptōes eius ⁊ pondus oderūt.Qͦd aūt dān̄
eſt in ſecūdo ⁊ quarto.i.de dilectōe noſtri ⁊ corꝑis nr̄i
nulla precepta dāda eſſe:ītellige.ſ.ſpālia ⁊ diuiſa: quia
cū illo vno.ſ.in dilectōe ꝓximi iuxta nos exn̄tis totum
ꝯtineᷓ.⁊ qꝛ id qͦd nos ſumus:⁊ qͦd infra nos ē:ad nos
tm̄ pertinēs nature lege diligim⁹:que in beſtijs etiaʒ ē.
Ideo ⁊ de illo qͦd ſupra nos eſt:⁊ de illo qͦd iuxta nos
diuerſa p̄cepta ſumpſim⁹.In quorū altero hui⁹ quod
ſum⁹ ⁊ illi⁹ quod infra nos ē dilectio cōtineᷓ.⁊ vt gnā
liter dicā noīe ꝓximi quilibet viator ⁊ quilibet hō vel
angelus ꝯꝑhenſor cōtineᷓ.vide in ꝓximus:⁊ in zelus ⁊
in amor:⁊ in ſcandalum. Itē de ꝑfectōe charitatꝭ vel
dilectōis:dicā in ꝑfectio ⁊ in inimic⁹.Et nota ꝙ quʒ dr̄
Diliges ꝓximū tuū ſicut teip̄m.tradiᷓ ⁊ diligendi ratō
⁊ dilectōis modus.Ratō quidē diligendi tangiᷓ ex eo
ꝙ ꝓximus noīatur.ꝓpter hoc.n.debem⁹ alios ex cha
ritate diligere:qꝛ ſunt nobis ꝓximi.⁊ ſm naturaleʒ dei
imaginē:⁊ ſm capacitatē glorie.Nec refert vtrū dicaᷓ
ꝓximus vel frater:vt habeᷓ in.j.Iohis.iiij.vel amicus
vt habeᷓ Leuit.xix.Qꝛ per oīa hec eadeʒ affinitas deſi
gnaᷓ.Modus aūt dilectōis tangiᷓ quʒ diciᷓ: ſicᷓ teip̄ꝫ
quod nō eſt ītelligendū q̄ꝫtum ad hoc:ꝙ aliq̇s ꝓximū
equalr̄ ſibi diligat:ſꝫ ſimiliter ſibi.⁊ hoc tripliciᷓ:Prīo
quidē ex ꝑte finis:vt aliquis diligat ꝓximū ꝓpter deū
ſicut ⁊ ſeip̄m ꝓpter deū dꝫ diligere:vt ſic ſit dilectio ꝓ
ximi ſcā.Scd̄o ex ꝑte regule dilectōis:vt.ſ.aliquis non
cōdeſcēdat ꝓximo in aliquo malo:ſꝫ ſoluʒ in bonis:ſicᷓ
⁊ ſue voluntati ſatiſfacere dꝫ homo in boniſ:vt ſic ſit di
lectio ꝓximi iuſta.Tertio ex ꝑte rōnis dilectionis:vt.ſ.
aliquis nō diligat ꝓpter ꝓpriam vtilitatē vel delecta
tionē:ſꝫ ea rōne ꝙ velit ꝓximo bonuʒ:ſicut vult bonū
ſibiip̄ſi:vt ſic dilectio ꝓximi ſit vera.Nam qū quis di
ligit ꝓximum ꝓpter ſuā vtilitatem vel delectatōeʒ:nō
vere diligit ꝓximū:ſꝫ ſeip̄m. Uolo ēt te ſcire ꝙ deum
debemus diligere ex tota mēte:ex tota memoria:vt ab
ſit obliuio:et ex toto corde.i.intellectu:vt deſit error:ex
tota aīa.i.voluntate:vt tollaᷓ omnis contraria affectio
ſꝫ Aug.Uel ex toto corde.i.ſapienter:ex tota aīa.i.dul
citer:ex tota mente.i.fortiter diligi debet deus.Iteʒ qꝛ
īmenſus eſt deus:ſine menſura diligendus ē deus:vt
cum eum multuʒ diligimus parum nos diligere fatea
mur.Nulluſqꝫ locus in nobis remaneat vacuus:q̇ dei
dilectione nō repleatur:ſed menſ:lingua: manus eius
dilectōem reſonent.Scias etiam ꝙ qꝛ quelibet ꝑs eſt
imꝑfecta in ſeip̄a:ꝑfectōem aūt habet in ſuo toto:ideo
ēt naturali amore ꝑs plus tendit ad cōſeruatiōeʒ ſui to
tius q̄ꝫ ſuiip̄ius.vn̄ naturaliᷓ homo opponit brachium
ad defenſionē capitis:ex quo pendet ſalus totius: ⁊ in
de ē etiā ꝙ ꝑticulares homines ſeip̄os morti exponūt
ꝓ cōſeruatione cōitatis cuius ipſi ſunt parſ.Quia g̊ bo
num noſtruʒ in deo perfectuʒ eſt:ſicut in cauſa vniuer
ſali prima ⁊ perfecta bonoruʒ: ideo bonum in ip̄o eſſe
magis naturaliᷓ ꝯplacet q̄ꝫ in nobis.⁊ iō etiam amore
amicitie naturaliter deus plus ab homine ſeipſo diligi
tur.⁊ qꝛ charitas naturam perficit: ideo ēt ſm charita
tem deum ſupra ſeipſum homo diligit:⁊ ſupra omnia
alia particularia bona.

D ilema.a dia quod ē duo ⁊ lema vorago componiᷓ: vt
hoc dilema matis quedā argumentatio:que a q̇buſdā
vocatur ꝯplexio:qꝛ vndiqꝫ ꝯplectiᷓ aduerſariuʒ.a qui
buſdaʒ v̇o cornutus ſyllogiſmus.⁊ diciᷓ dilema q̄ſi du
plex vorago:qꝛ dupliciᷓ.i.vtrunqꝫ vorat aduerſarium.
Quancūqꝫ partem.n.cōcedat:voraginē.i.incōueniens
incurrit:⁊ ꝓdu.le.

D ilibuit.i.vnguento vnxit:ꝑ di ſcribiᷓ.Dilibunᷓ:oleo vn
gunᷓ.vide in dilibuo buis.

D iligo gis lexi lectū.i.amare:⁊ componiᷓ a di ⁊ lego gis.
⁊ eſt amare ꝓprie in malo:diligere in bono.vn̄ hic dile
ctus ctus tui:⁊ dilectus cta ctum:⁊ hec dilectio onis: ⁊
hic ⁊ hec diligens tis.i.ſtudioſus ſedulus.⁊ cōparatur.
diligens tior ſimus.vn̄ diligenᷓ tius tiſſime aduer. ⁊ hꝫ
diligentia tie.vide in dilectio.

D ilituit.i.latuit:inde diliteſcere.i.latere ſm Papi.⁊ ꝯpōi
tur a di ⁊ lateo es:⁊ declinaᷓ diliteo es:⁊ cor.li.

D iluceo ces ex di ⁊ luceo ces:⁊ ꝓducit hanc ſyllabaʒ lu.
vide in luceo ces.

D ilucide aduerbiuʒ.i.diſcrete:plano ſermone:euidenter.

D ilucido das ex di ⁊ lucido das:in lucido vide.

D ilucidus da dū.i.elatuſ ⁊ aptus ꝯparaᷓ vt dilucidus di
or diſſim⁹.vnde dilucide dius diſſime aduer.⁊ deriua
tur a dilucido das:qͦd ꝯponitur a di ⁊ lucido das.

D ilucula ſcit.i.diluceſcere incipit.

D iluculum culi penulti.corre.tempus illud qum incipit
parua lux eſſe ⁊ a nocte diuidi. ⁊ dicitur a diluceo ces
ſm hug.Papi.vero ſic dicit:Diluculum aurora.

D iludium dij locus vbi diuerſi ludi exercenᷓ:vel ludus
diuiſus ⁊ diuerſus ab alio.vnde Horatius in epiſtolis
Diſplicet ille locuſ:clamo ⁊ diludia poſco.⁊ componiᷓ
a di ⁊ ludus.

D ilutus ta tū.a diluo is dicitur:⁊ eſt dilutus diſtēperat⁹
liquidus:vel ꝓpter liquiditatē diuiſus.⁊ cōparaᷓ ſm
ꝙ eſt nomen.Item dilutus in oī ſignificatōe ſui verbi

īnueniť ⁊ ꝓdu.lu.vñ Perſius:Dilutas queritur gemi net:q2 fiſtula guttas.

Diluuiū uij:cathacliſmus:nimia aquaꝝ īundantia: vl' deſtructio: ⁊ ꝓpꝛie ex nimia inundatōe aquarū:ſic dictuꝫ q2 aquarū clade oīa que inundauerit diluat.i.cōmiſceat ⁊ deſtruat. ⁊ deriuať a diluo is.

Dimenſus ſa ſum.vide in dimetioꝛ tiris.

Dimetioꝛ tiris dimetit⁹ vel dimenſus ſum:ex di ⁊ metioꝛ tiris cōponitur. ⁊ eſt dimetiri diuerſis mōis metiri.vñ dimenſus: dimenſio onis.vñ hic ⁊ hec dimēſionalis ⁊ hoc le:ad dimenſioně pertinens: ⁊ facit futurū indicatiui in ar:ꝫ ſimplex ſuū inueniať in boꝛ vt metiboꝛ. vñ ꝓpheta:Exultabo ⁊ diuidaꝫ ſiccinā ⁊ cōuallēꝫ tabernaculoꝛū dimetiar.Et in euangelio diciť:Eadē quippe menſura qua menſi fueritis remetieť vobis.

Dimico cas caui in mico cas vide. ⁊ coꝛ.mi.

Dimidio as.ex di ⁊ medio as.vide in medio as.

Dimidius.a di ⁊ medius cōponitur dimidius dia dium. vñ hec dimidietas tatis.

Diminuo nuis nui nutū per vnū m.a di ⁊ minuo cōpōiť ⁊ tunc īpoꝛtat diminutiōeꝫ. Jtem dimminuo is ꝑ duo m: ⁊ tunc cōponitur a dis ⁊ minuo.i.in diuerſas ꝑtes minuo.Nam ſicut dicit Priſc.in pmo maio. S tranſit in m:vt dimminuo ꝓ diſminuo.Terenti⁹ in adelphis: Diminueť tibi cerebꝛū.vide in minuo is.

Diminutiuū.a diminuo is diciť diminutiu⁹ ua uuꝫ. vnō quoddā gen⁹ verboꝛum eſt dictū diminutiuum:q2 diminutōeꝫ actus ſui verbi ſignat.De quo dictū eſt ī tertia ꝑte in tractatu de ſpēbus verboꝛū.et quoddā gen⁹ nominum diciť diminutiuū. de quo dixi in tertia parte in tractatu de ſpēbus nominuꝫ.

Dimitto tis miſi miſſum componiť ex di ⁊ mitto tis: ⁊ ē dimittere diuerſis mōis mittere:vel in diuerſas ꝑtes: ⁊ dimittere.i.ꝑcere:indulgere:cōdonare. ⁊ eſt etiā dimittere:differre:derelinquere.

Dina ne eſt ꝓpꝛium nomen filie iacob.

Dinaſcia vt habeť in hiſtoꝛijs ſuꝑ Geñ.ca.de oꝛtu regnorū dinaſciā egyptij ſummā poteſtatē vocant.

Dinodo das penul.ꝓdu.cōponiť ex di ⁊ nodo das.vide nodo das.

Dinoſco ſcis noui notū dinoſcere.i.diſcernē:diuerſis modis noſcere.ex di ⁊ noſco ſcis cōponiť ⁊ non hꝫ g añ n vñ Eccle.iiij. Jn lingua.n.ſapientia dinoſcitur.

Diocesis ſis fe.ge.interꝑtatur gubernatio: ⁊ hoc nō ſcōm ꝓpꝛietatē verbi vel ꝑtātem ſꝫ ſm effectū: ⁊ ē dioceſis ꝓpꝛie baptiſmalis eccleſie territoꝛiū ⁊ gubernatio. ⁊ dicitur a dia quod ē de vl' a dia quod eſt duo ⁊ ceſio:quaſi deciſio:quia ſemꝑ deciditur ⁊ ſeparatur ab alia dioceſi: ⁊ coꝛꝛi.ce.

Diogenes nis ꝓpꝛiū nomen viri: ⁊ coꝛ.penul.ſicut ⁊ hermogenes nis.

Diomedes dis penul.ꝓdu.ꝓpꝛium nomē eſt cuiuſdā viri. ⁊ vt enarrat Pap.Diomedē pagani deum aſſerunt: cuius ſocios in aues cōuerſos ita ſe ludificare dicūt:vt ſuis.i.grecis colludant: alienos verberent: ⁊ ad tēpluꝫ diomedis roſtro aquam poꝛtant:ſꝫ hoc vel fingunt vl' ſi aquam poꝛtant:vl' tale aliquid ludificatōibus fit demonū ꝗ eos a veri dei cultu abſtrahunt. Hug.etiaꝫ dicit:Diomedes aues dicti ſunt a ſocijs diomedis: quos ferunt fabule in illas aues fuiſſe conuerſos.Aug. etiaꝫ in.xviij.li.de ciui.dei.cap.xvj.ſic dicit:Greci diomedem fecerunt deum:quē diuinitus irrogata pena perhibēt ad ſuos non reuertiſſe:eiuſq3 ſocios in volucres fuiſſe conuerſos. Quinetiā templum eius aiunt eſſe in inſula diomedia:non longe a monte gargano ꝗ eſt in apulia. ⁊ hoc templuꝫ circūuolare ⁊ incolere has alitēs taꝫ mirabili obſequio:vt aqua impleant ⁊ aſꝑgant: ⁊ eo ſi greci venerint non ſolum quietas eſſe verū ⁊ adulari. Si aūt alienos viderint ſubuolare ad capita tanꝗ3 grauibus ictibus:vt etiaꝫ ꝑimant vulnerare. Nam grandibus ⁊ duris roſtris ſatis ad hec ꝑlia ꝑhibētur armate. Et reſpondet Aug.in eodē li.ca.xviij. Hec vl' falſa ſunt vel tam inuſitata:vt merito non credanť. Firmiſſime tamē tenendū eſt omnipotentē deum oīa poſſe facere que voluerit nec demones oꝑari:niſi ꝙ ille permiſerit cui⁹ iudicia occulta ſunt multa:iniuſta nulla. Nec ſane demones naturas creant:nec aliquid tale faciunt: ſed ſpecietenus que a deo vero ſunt creata cōmutant vt videanť eſſe quod non ſunt.Et ſubdit ibidem Aug.Socij vero diomedis q2 nuſꝗ3 ſubito comparuerunt ⁊ poſtea in illo loco apparuerunt ꝑdentibus eos vltoꝛibus angelis malis in eas aues que pꝛo illis ſunt occulte ex alijs locis vbi eſt hoc genus auiū:ad ea loca ꝑducte ac repente ſuppoſite credunť eſſe ꝯuerſi.ꝙ aūt diomedis templo aquā roſtris afferunt ⁊ aſꝑgunt: ⁊ ꝙ blandiūtur grecigenis:atq3 alienigenas ꝑſequanť mirandum nō eſt fieri demonū inſtinctu.Quoꝝ intereſt ꝑſuadere deū factū eſſe diomedē ad recipiendos homīes:vt falſos deos qū veri dei īiuria multos colant: ⁊ homībus moꝛtuis:templis altarib⁹ ⁊ ſacrificijs que non niſi vni deo viuo ⁊ vero debenť inſeruiant.vide in miraculuꝫ.

Dione.a dian diciť dione.i.venus:q2 pulchꝛa ſit.vl' dicta eſt dione a matre ſua:que ſilr dicta eſt dione:ꝗſi duos nectens ī amoꝛe. Non.n.amoꝛ pōt expleri ſine duob⁹. Ul' dicitur dione quaſi ex duobus nata:inde dioneus nea neum.i.venereus.vñ Uirgi.Ecce dionei ꝓceſſit ceſaris aſtrum.

Dionimum in noma eſt.

Dionyſius ſij dictus ē bachuſ.Et hinc pluraliť hec dionyſia dicunť feſta bachi.vñ dionyſius diciť quidaꝫ lapis fuſcus ⁊ rubentibus notis ſparſus: ſic dictus: q2 ⁊ſi aq admixtus ſit:tamē cōtrit⁹ nimiū fragrat ſꝫ hug. Pap. vero ſic dicit:Dionyſia gēma nigra:mixtis notis rubeis. Jtem dionyſius ſij ꝓpꝛium nomē cuiuſdā doctoꝛis ſancti ꝗ ariopagita a vico ciuitatꝭ in quo habitabat dictus eſt: ⁊ interꝑtať dionyſi⁹ vehementer fugiens vel eleuatus.vel diciť dionyſi⁹ a dione quod ē ven⁹.ſ.dea pulchꝛitudinis: ⁊ ſios quod ē de⁹:quaſi pulcer deo.vl' diciť a dionyſia ꝗ eſt quedā gemma nigra valens ꝯtra ebꝛietatē:vt dicit Jſido.Fuit igiť vehementer fugiens de mundo ꝑ ꝑfectam abꝛenunciatōem:Eleuatus ꝑ internoꝝ ꝯtemplatōem. Pulcer deo ꝑ decoꝛē virtutum. Ualens peccatoꝛibus ꝯtra ebꝛietatem vitioꝛū.

Dioſcoꝛ⁹ ri maſ.ge.penul.coꝛ.i.iunius.

Diota dicitur vas vinariū duas aures.i.duas anſas hñs a dia quod eſt duo ⁊ ota quod eſt auris.hoc alio noīe diciť amphoꝛa: ⁊ ꝓdu.o diota.vñ Greciſm⁹:Aurꝭ otis tibi ſit inde diota venit.

Diotrepes pis penul.coꝛ.quidam hereſiarcha. ⁊ interꝑtatur ſpecioſus:inſulſus:vel decoꝛ īſaniens.

Diouolares ſunt viliſſime meretrices ꝑui ſtipēdij vl' diouole ſm Pap.vl' hee alio noīe dicunť diuoltres:vt videtur velle hug.vt patebit infra.

Diouole in diouolares vide.

Diplo.a dia quod eſt duo ⁊ plico cas componitur diplo as.i.duplicare.vnde hec dipla ple.i.nota in teſtamentꝭ ſignandis.

Diplois.a diplo diplas deriuatur hec diplois diploidis

fe.ge.duplex veſtis: q2 fit duplex amictus: ⁊ eſt veſtis militaris. Pſal. Sicut diploide confuſione ſua. ⁊ corri.i ante d.

Diplonia.a diplo plas deriuat᷑ hec diplonia nie.i. duplex locutio. ⁊ diploni⁹ nia niū.i.duplicatū. ⁊ hic diplonata/ rius.i.duplicator.

Dipondius dij maſ.ge.duo pondera.ſ.gen⁹ ponderis ex duob⁹ aſſib⁹ cōpoſitū.vñ in euāgelio: Nōne duo paſſe/ res veneunt dipōdio. Et ſciendū ꝙ pond⁹ vna libra vel vn⁹ as eſt.vñ ⁊ dipondi⁹ dict⁹ eſt duo pondera: due li/ bre:vel duo aſſes. ⁊ cōponit᷑ a dia qḋ eſt duo ⁊ pond⁹.

Dipſa ſe fe.ge. ⁊ hec dipſas ſadis: ⁊ hec dipſis hui⁹ ſis vel ſidis:genus eſt ſerpentis: ⁊ interptat᷑ ſitibunda.vñ ⁊ la/ tine dr̄ ſitula:q2 quē mordet ſiti facit pire. Deutro.viij. In q̄ erat ſerpēs flatu adurens ⁊ ſcorpio ac dipſas. vbi dicit gloſa: Dipſas genus aſpidis que latine dicit᷑ ſitula quēcūq3 momorderit ſiti perimit vel perit:adeo pua vt qū calcat᷑ nō videatur.cui⁹ venenū añ extinguit ꝙ ſen/ tiat᷑:nec triſtitiā ſentit moritur⁹.

Diptica ce fe. ge. tabula mannalis que ⁊ pugillaris dicit᷑ ⁊ ephimeris.vñ quidā: Clerice dipticas lateri ne depſe ris vnꝗ. ⁊ deriuat᷑ a dico cis. vel diptica dicit᷑ a dia qḋ eſt duo: ⁊ theca qḋ eſt poſitio:quaſi duoꝝ theca.ſ.tabu le due. Si eñ plures ibi ſint non ꝓprie dicit᷑ diptica ſm Hu. Pap. vō dicit: Diptice tabule quibus corruptores amorem ſuū inſcribūt puellis. ⁊ ꝓdu.pi. vñ in decretis xxiiij.q.ij.canone ſane profert᷑ circa ꝑncipiū dicit᷑: Et in ſacris dipticis ſcripſerūt.qḋ gloſa ibidē exponit dicēs Diptice a dico cis.vñ Martialis: Clerice dipticas ⁊c. Et dicit eadē gloſa poſtea ꝙ diptice ſūt colūne in qui/ bus imagines patrū in ſuo catalogo ponunt᷑.

Diphthong⁹ fe.ge.a dia qḋ eſt duo: ⁊ phthongos ſonus: inde diphthong⁹ dicitur qum due vocales iungunt᷑ in eadem ſyllaba:nam ſingule vocales ſuas voces habēt. Quid aūt ⁊ quot ſūt diphthongi dixi ſupra in ꝑma ꝑte in.c.de diphthongis.

Diptot⁹ ta tum penul.cor.alio noīe dicit᷑ diaptotus:vnde diaptot⁹.vide ſupra vbi exponit᷑.

Dira re.i.furia: ⁊ dicit᷑ a durus:q2 ſit dura. ⁊ dicunt᷑ ꝓprie eumenides vel erinides in inferno: furie in terra: dire i celo:quaſi deoꝝ ire:q2 ex ira deoꝝ prouenīūt. ⁊ eſt ety/ mo.nō compoſitiōis vel deriuatiōis oſtenſio ſm Hug. Pap. vō dicit: Dire dee penarū dicunt᷑ maloꝝ vltrices a dira tractū eſt.

Dir⁹ ra rum.i.crudelis:re⁹:imiſericors:aſper: atrox: dete/ ſtabilis.ꝙ autē dicit᷑ dir⁹ quaſi diuina ira inundatus. etymo.eſt.ꝓprie autē dicit᷑ dirum qḋ diuina infert᷑ ira Dicit᷑ etiā dir⁹.i.magn⁹. ⁊ ꝓdu.di.vnde quidā: Blādi/ cie pluſꝗ dira venena nocēt.

Dirigo gis rexi verbū actiuū componit᷑ ex di ⁊ rego gis. ⁊ dicit᷑ dirigo gis q̄ſi i diuerſā partē rego. ⁊ cor.ri. Pſal. Dirige greſſus meos ⁊c.

Dirimo mis remi reptū.i.diuidē:ſepare: ex di ⁊ emo mis cōponit᷑ interpoſita r cauſa euphonie: ⁊ mutat᷑ e in i in pſenti: ⁊ cor.di. Lucan⁹ in quinto: Et nō admiſſe diri/ mit ſuffragia plebis. Quare di cor.in dirimo ⁊ diſertus dictū eſt ſupra in quarta ꝑte in.c.de metaplaſmo ⁊ ſiſto le.vide etiā in diſertus.

Diripio pis pui reptū:ex di ⁊ rapio pis cōponit᷑: ⁊ cor.ri. ⁊ eſt diripere diuerſis modis vel in diuerſas ꝑtes rape/ re:vaſtare:diuellere.

Dirūpo pis rupi ruptū:ex di ⁊ rūpo pis cōponit᷑. ⁊ eſt di/ rūpere in diuerſas ꝑtes rūpere:ſcindere:diuidere.vnde diruptus pta ptum.i.ſciſſus: diuiſus. Dañ.xiiij. Et diru/ ptus eſt draco.penul.ꝓdu.

Diruo ruis rui:ex di ⁊ ruo is cōponit᷑. ⁊ eſt verbuꝫ actiuū: ⁊ cor.ru in ſupis. ⁊ ē diruere deſtruere:in diuerſas ꝑtes ruere:euertere:deiicere.

Diruptus in dirūpo pis vide.

Dir⁹ ra rū:in dira re vide.

Dirutū eſt ſupinū de diruo ris: ⁊ cor.penul.ſed diruptum ꝑ p eſt ſupinū de dirūpo pis.

Dis ditis.a dito tas dicit᷑ hic ⁊ hec dis ⁊ hꝫ dite: genitiuo ditis.i.diues:ſed neutrum in ſingulari non eſt in vſu:vt Priſ.aſſerit. ⁊ compatur:vt dis tior tiſſimus. vñ ditiſſ ti⁹ tiſſime aduer. Itē hic dis ditis.i.pluto:a ditando:q2 noſtris mortib⁹ orbem ſuū ditat ſm Hu. Pap. vō dicit Dis.i.diues opulent⁹:hic ⁊ hec dis hui⁹ ditis: ⁊ hoc di/ te debuit facere:qḋ ſingulare neutrū eſt nō eſt in vſu:ſꝫ pluralit᷑ ditia. ⁊ Priſ.in.vj.li.dicit: In is deſinentia lon/ gam cuiuſcūq3 ſint generis latina: ablata s ⁊ addita tis faciūt gtūm:vt hec lis litis:hic ⁊ hec dis ditis.vnde hi ⁊ he dites ⁊ hec ditia: cui⁹ ntūm ſingularē neutrū in vſu nō inueni:deberet tñ ſm analogiā hoc dite eſſe. Nā in is finire neutrū nō poteſt:ſupple ſi ſit declinabile:quod dico ꝓpter ſemis qḋ eſt dīs ge.ſed indeclinabile. Sta/ ti⁹: Optataq3 templa licee tot ditia dona dabit ſacratis poſtibus.

Dis grece:latine dicit᷑ bis. Itē dis ⁊ di ſemper inueniunt᷑ in compoſitiōe. Cum quib⁹ autē dictionibus cōponat᷑ dis: ⁊ cū quib⁹ di dictū eſt ſupra in ꝑma ꝑte in.c.de ſyl/ laba:vbi agit᷑ de s.

Diſcalcio as aui are.i.calciamenta extrahere. ⁊ cōponitur a dis ⁊ calcio cias.

Diſcedo dis ceſſi cedere.i.in diuerſam partē cedere. ⁊ cō/ ponit᷑ a dis ⁊ cedo dis.

Diſcepto ptas ptaui ptare.i.diſputare:contēdere: vſurpa/ re:iudicare. ⁊ vt dicit Iſido. Iudex dict⁹ q̄ſi ius dictans vel dicēs populo:ſiue ꝙ iure diſceptet. Iure autē diſce/ ptare eſt iuſte iudicare.

Diſcerniculum li penul cor.ornamētū virginale: vt ac⁹ cū q̄ virgo diſcernit ⁊ diuidit capillos. ⁊ dr̄ a diſcerno nis.

Diſcerno nis in cerno nis eſt.

Diſcerpo pis pſi ptū diſcerpere vbū actiuū.i. diuerſis mo/ dis carpe.i.ſcindere:laniare:euellere.ex dis ⁊ carpo pis cōponit᷑:a in e mutata.

Diſcerpſi preteritū de diſcerpo pis.

Diſcidiū dij.a diſcindo dis hꝫ diſcidiū dij.i.ſepatio: diuor/ tiū:dictū ꝙ quis a pacto diſcedat.vñ diſcidioſus ſa ſuꝫ: qui frequens eſt in diſcidijs: ⁊ qui diſcidia amat. Pōt etiā dici diſſidiū a diſſido dis.

Diſcinct⁹ cta ctū.i.delegatus:remiſſus:incōpoſit⁹.a diſcin go gis qḋ eſt deligare:qḋ componit᷑ a dis ⁊ cingo gis. Regl.li.iij.c.xxij. Nō glorieť accinct⁹ eque vt diſcinct⁹.

Diſciplina.a diſco vel diſcipul⁹ dicit᷑ hec diſciplina ne: q2 diſcit plena: ⁊ eſt diſciplina in diſcipulo: doctrina in ma giſtro:facultas vel ꝓfeſſio vel ſcīa in vtroꝗ. ⁊ lꝫ ſint idē diſciplina doctrina ⁊ facultas vel profeſſio vel ſcientia. Scīa tñ ex diuerſitate ſubiectoꝝ accipit diuerſitatē vo/ cabuloꝝ.vel ſm quoſdā dicit᷑ diſciplina a diſpliceo ces quaſi diſplicina: q2 diſcentib⁹ aliqñ diſpiceat. ⁊ inde di/ ſciplino nas.i.docere: vel verberare:admonere: vel ca/ ſtigare. ⁊ inde diſciplinat⁹ ta tū. ⁊ componit᷑:vt indiſci/ plinat⁹ ta tum.i.nō diſciplinat⁹.

Diſcipularis in diſcipulus eſt.

Diſcipulus.a diſco ſcis dicit᷑ hic diſcipulus.li:qui addiſcit ⁊ hinc hꝫ diſcipula le: ⁊ hic ⁊ hec diſcipulat⁹ tus tui. ⁊ hꝫ ⁊ hec diſcipularis ⁊ hꝫ re: ⁊ diſcipulo las.i. diſcipulum

docere: erudire. vide in reſponſu.

D iſco ſcis didici diſcitū ſcere. i. cognoſcere: vel ſciam accipere. Diſco cōponit᷑: vt addiſco ſcis addidici. i. valde diſcere. odiſco ſcis. i. ſimul diſcere. dediſco ſcis. i. obliuioni tradere. ediſco ſcis. i. euident᷑ tradere: diſcē. rediſco ſcis: i. iteꝝ diſcere. Et nota ꝙ diſco ⁊ cōpoſita ab eo habent ſupinū: ſed nō in frequēti vſu. vñ dicit Priſ. qñq̄ȝ diſco carere ſupīo: qñq̄ȝ dicit habere. Itē ſcias ꝙ diſco ⁊ oīa ab eo cōpoſita faciūt p̄teritū in didici: ⁊ ſupinū in diſcitū. Itē diſco ꝓ cognoſcere actiuū ē ⁊ ſilr̄ ab eo cōpoſita ſm̄ ꝙ redolēt illā ſignificationē. Itē diſco ꝓ capere ſciaȝ neutꝛ̄ ē ⁊ ſilr̄ ab eo cōpoſita ſm̄ illā ſignificatiōeȝ

D iſcoforꝰ ra rū penul. coꝛ. i. diſcū ferēs. vñ Hieroꝰ in ꝓlogo Dani. Quū vō ad abacuc venerat ⁊ de iudea ad chaldeā raptū diſcofoꝝ lectitabat.

D iſcoloꝛ loꝛis cōis ge. cōponit᷑ ex dis ⁊ coloꝛ. ⁊ coꝛ. co. vide i coloꝛ. Hiere. xij. Nūqd auis diſcoloꝛ hēditas mea mihi. ⁊ vt dicit Pap. Diſcoloꝛ aliū coloꝛē habēs mutatus a p̄mo coloꝛe: nō habēs coloꝛē quē debet habere.

D iſcolus la lū penul. coꝛ. i. diſcoꝛs a ſchola: indoctꝰ: ideota: illitteratꝰ: a ſchola diuiſus ⁊ diuerſus. ⁊ pōt cōponi a dis ⁊ ſchola. j. Petri. ij. Nō tm̄ bonis ⁊ modeſtis ſed etiā diſcolis.

D iſcooperio is: ex dis ⁊ cooperio cōponit᷑.

D ſcordo das: vide in diſcoꝛs.

D iſcoꝛs. coꝛ cōponit᷑ cū dis ⁊ dr̄ hic ⁊ hec diſcoꝛs dis: q̄ſi diuerſi coꝛdis: vel quaſi deoꝛſū a coꝛde alterius. vñ hec diſcoꝛdia die: ⁊ inde h̄ diſcoꝛdioſus ſa ſū. Itē a diſcoꝛs diſcoꝛdo das daui dare verbū neutrū ⁊ abſolutum. i. diuerſū coꝛ habere: diſſentire.

D iſcretio. a diſcerno nis hec diſcretio onis. i. diuiſio: ſcientia: diſcuſſio: cuiuſlibet rerū cōſideratio ad qd tendāt. ⁊ vt dicit qdam poeta: Omnibꝰ in rebꝰ ſūma res eſt diſcretio. Itē diſcretio eſt attributio actus vel paſſiōis aliquibꝰ cū excluſione alicuiꝰ vel aliquoꝝ. vide in narratio ⁊ in zelus.

D iſcrimen. a diſcerno nis dicit᷑ h̄ diſcrimē minis. i. periculū vite. aliqñ diſcrimen eſt capitis: aliqñ dr̄ differentia: ſepatio in duo. vel ſm̄ Pap. Diſcrimen eſt periculū: diſtantia: laboꝛ: a diſcernendo: qꝛ aliquando duarū reruȝ ſeparatio oſtendit que cōiuncte eſſe poſſunt: vt in oꝛnamentis mulierū. vñ diſcriminalia dicunt᷑ que diuidunt capillos p mediā frontē.

D iſcriminalis. a diſcrimē dicit᷑ hic ⁊ hec diſcriminalis ⁊ h̄ le: qđ diuidit: ⁊ hoc diſcriminale lis. ⁊ ſūt p̄pꝛie diſcriminalia quibꝰ crines diuiſi religant᷑: qꝛ caput mulieris a viro diſcernāt: vel capillos int̄ ſe ſm̄ Hu. Uel vt dicit Pap. Diſcriminalia mulierū capitis oꝛnamēta dicta: ꝙ caput mulieris a viro diſcernūt vel crines diuidūt.

D iſcrimino nas naui nare. i. diuidere: ſepare. ⁊ dicit᷑ a diſcrimē: ⁊ coꝛ. mi.

D iſcūbens tis ge. oīs. i. ad diſcū ſedēs ⁊ fercula ſumens: a diſcūbo bis dicit᷑. vide in cubo.

D iſcurſim aduer. i. paſſim: vel ſparſim. a diſcurro ris dr̄.

D iſcurſo ſas verbū frequen. i. frequēter currere. ⁊ foꝛmatur a diſcurſu vltimo ſupino de diſcurro ris diſcurri diſcurſū ſu: u in o cōuerſa.

D iſcus. a ſcus qđ eſt rotundū dicit᷑ hic diſcus diſci. i. ſcutella: que olim ⁊ ſcus dicebat᷑: ſic ⁊ diſcus a rotūditate. ſed nūc diſcus dicitur: qꝛ eſcas ⁊ fercula apponat: vel potiꝰ eſt etymo. diſcus quaſi dās eſcas. vñ hic diſculus li dimi. ⁊ diſcūbens: ad diſcū ſedēs. Et nota ꝙ diſcꝰ p̄pꝛie eſt ſcutella ⁊ nō menſa: lȝ p̄o ea ponat᷑ qñq̄ȝ p metonomiā. ⁊ a diſcus dictꝰ eſt diſcꝰ ludus plūbee ſcutelle ⁊ ipſa plūbea ſcutella: qꝛ facta erat ad ſimilitudinem ſcutelle ⁊ in aerē ꝓijciebatur: qui ludus nūc dicitur ludus ꝓijciēdi lapidē. vñ Horatiꝰ in poetria: Indoctuſq̄ȝ pile diſciue trochiue quieſcit. Diſcꝰ etiam dicit᷑ mappa vel menſale. vñ ⁊ animalia dicunt᷑ apparuiſſe petro in diſco: quod alibi liber actuū apoſtoloꝝ lintheū vocat. De p̄dictis verſus: Diſcꝰ ſcutellam: menſā notat atq̄ȝ mapellam. vel ſic ⁊ planiꝰ: Eſt diſcꝰ ludus: diſcꝰ quoq̄ȝ regia menſa. Diſcus ſcutella tibi ſit diſcꝰ quoq̄ȝ mappa.

D iſcutio tis cuſſi cuſſū verbū actiuū cōponit᷑ ex dis ⁊ cutio tis: ⁊ coꝛ. cu. ⁊ eſt diſcutere ſubtilit᷑ indagare: vel q̄rere: diſiungere. Pōt etiam cōponi ex diſ ⁊ quatio tis. vñ diſcuſſus ſa ſū: ⁊ hec diſcuſſio onis. i. ſubtililis inquiſitio vel examinatio.

D iſertꝰ ta tū. diſſero ris cōponit᷑ ex dis ⁊ ſero ris. ⁊ eſt diſſerere tractare: dicere: ſapienter loqui: cōfirmare: exponere: declarare: eloqui lucide. vñ diſertus ta tū nomē. i. ſapiēs: eloquēs: ⁊ facundus. vel vt dicit Hu. ſubtrahit᷑ vnū s q̄uis ſint duo in v̄bo ꝑticipio ⁊ verbali: vt diſſero diſſertoꝛ diſſertꝰ. vñ ⁊ p̄ima coꝛ. in diſertꝰ noīe. Horatius: Fecūdi calices quē nō fecere diſertum. ⁊ Sap. x. Linguas infantiū facit diſertas. ⁊ compaꝛ: vt diſertꝰ tioꝛ tiſſimus. vñ diſerte vel diſertim tius tiſſime aduer. ⁊ eſt diſerte lucide: ſapienter: diſtincte: ⁊ hec diſertitudo dinis: diſerta locutio. Item a diſſero dicit᷑ diſſerto tas frequen. quaſi frequenter diſſerere: diſcrete loqui. Inuenit᷑ etiā diſerto tas p vnū s. i. diſertū facere: ⁊ tunc deriuat᷑ a diſertꝰ ta tum. Iteȝ diſſero ris componit᷑: vt ediſſero ris: ⁊ ita vult Hu. ꝙ. ſ. diſertus nomē deriuet᷑ a diſſero ris: ⁊ ſubtrahit᷑ inde vnū s. Alij dicunt cū quibus ego: ꝙ diſertus cōponit᷑ a di ⁊ ars interpoſita s. vñ dicit magiſter Bene. ꝙ diſertus nomē. i. facundus: per vnū s ſcribit᷑. ⁊ cōponit᷑ a di ⁊ ars interpoſita s. qū vō ē participiū ſcribit᷑ per geminū s. Itē ſcias ꝙ lȝ di ꝓducat᷑ vbiq̄ȝ: di tn̄ in dirimo manſit breuis atq̄ȝ in diſertꝰ. Uñ hic nota ꝙ ſiſtole quandoq̄ȝ fit ꝓpter liqueſcentiā ſequentis lr̄e: vt apud Horatiū: Regis opꝰ ſteriliſq̄ȝ diu palus aptaq̄ȝ remis. Liqueſcit vō s vltima huiꝰ nc minis palus in ſcanſione metri: quod etiā fit apud Catonē: Qđ noſti factū non recte nolito ſilere. quaſi diceret nolito ilere. ⁊ ideo dirimo ⁊ diſertꝰ coꝛ. primas que ſūt naturaliter longe: qꝛ dirimo cōponit᷑ ex di ⁊ emo: ⁊ diſertus ex di ⁊ ars: ⁊ interponit᷑ s in diſertꝰ ⁊ in dirimo. Item Priſ. in tractatu p̄poſitionū dicit ꝙ di p̄poſitio vbiq̄ȝ ꝓducit᷑: excepto dirimo ⁊ diſertꝰ.

D iſgruo gruis grui grutuȝ componit᷑ ex dis ⁊ gruo: ⁊ eſt diſgruere diſcōuenire: diſcoꝛdare.

D iſijcio cis ieci iectū cōponit᷑ ex dis ⁊ iacio cis: ⁊ eſt diſijcere diuerſis modis iacere: ſepare: diſpergere: diuellere diruere: ⁊ ſcribit᷑ p duplex ij in ſecūda ſyllaba: primū cōſonās ſecundū vocale.

D yſinteria rie. interia qđ eſt inteſtina cōponit᷑ cū dis qđ eſt diuiſio. vel dicit᷑ hec diſynteria rie penul. acuta. i. diuiſio cōtinuationis: vel vlceratio inteſtinoꝝ: ⁊ fit antecedente fluxꝛe quē greci diariā vocāt: ⁊ enteria per e: vel interia p i pōt ſcribi in prima ſyllaba. ⁊ ſm̄ h̄ poteſt dici diſynteria vel diſenteria: ⁊ ita i vel e pōt eē q̄rta littera. Pap. vō dicit: ꝙ diſinteria eſt ſanguineꝰ fluxus ventris cū excoꝛiatiōe inteſtinoꝝ.

D iſligo gas gaui: ⁊ deberet dici diligo gas a di ⁊ ligo gas ſȝ iterponit᷑ s cā dr̄e ad diligo gis. Inuenit᷑ etiā i eodē ſenſu diſligo gis tertie diugatiōis: ſic dicit Hu. ⁊ coꝛ. li.

D iſnoicꝰ. i. ſuſpirioſus qui plus de aere recipit q̄ emittit. ⁊ videt᷑ eſſe compoſitū a dis qđ eſt diuiſio vel diuerſuȝ

⁊ noiꝯ quod eſt infirmus. inde diſnoicꝯ qui non equo modo recipit ⁊ emittit aerē.

Diſpectus cta ctū: in diſpicio cis vide.

Diſpello lis puli pulſū lere. i. diuerſis modis vel in diuerſas ptes pellere. ⁊ cōponit̃ a dis ⁊ pello lis.

Diſpendiū. a diſpendo dis dicit̃ hec diſpenſa ſe: ⁊ h̄ diſpēdiū dij. i. nimia largitas vel nimia diſpenſa. ⁊ diſpendiū dicit̃ qđ eſt contrariū cōpendio. i. longum ⁊ inutile. vñ diſpendioſus ſa ſū: longꝯ ⁊ inutilis. ⁊ cōpat̃: vt diſpēdioſus ſioꝛ ſiſſimus. vñ diſpēdioſe ſius ſiſſime aduer. ⁊ hec diſpendioſitas tatis ſm Hu. Pap̄ vo dicit: Diſpendium dānū vel detrimentū.

Diſpēdo dis di: ex dis ⁊ pēdo dis cōponit̃. ⁊ eſt diſpendere largiter donare: expēdere: vel oꝛdinare: diuidere. vñ hic diſpenſoꝛ ſoꝛis: ⁊ diſpenſpenſoꝛius ria riū: ⁊ hec diſpenſa ſe.

Diſpenſo ſas ſaui ſare verbū frequen. de diſpēdo dis pen ſū ſu: u in o cōuerſa. ⁊ eſt diſpēſare q̄ſi largiter donare: diuidere: diſponere: vel deliberare. inde h̄ diſpēſatoꝛ toris. ⁊ diſpenſatoꝛ dicit̃ ſm Pap. cui credit̃ adminiſtratio pecuniaꝝ: qꝛ priꝯ qui dabāt pecuniā nō numerabāt ſed appendebant eā.

Diſpdo dis didi ditū: ex dis ⁊ pdo dis. vñ in pſal. Nō diſpdiderūt gentes quas dedit dñs illis. i. nō deſtruxerūt deleuerūt: diuerſis modis pdiderunt.

Dipeſco ſcis ſcui: diſpeſcitū deberet facere ſupinū: ⁊ ē diſpeſcere diſtare: ſepari. Jnuenit̃ etiā trāſitiuū pro ſeparare vel diuidere. ⁊ cōponit̃ a dis ⁊ peſco ſcis: quod nō eſt in vſu. Quidā tñ dicūt q̄ cōponat̃ a dis ⁊ paco cas vel paciſcoꝛ vel paſco.

Diſpicabilis: in diſpicio cis vide.

Diſpicio cis xi ctū: ex dis ⁊ ſpecio cis cōponit̃. ⁊ eſt diſpicere diuerſis modis aſpicere: vel in diuerſas ptes. inde diſpectꝯ cta ctū: ⁊ diſpicoꝛ caris: ⁊ inde hic ⁊ hec diſpicabilis ⁊ hoc le. ⁊ vt dicit Pap̄. Diſpectꝯ contemptꝯ: diſpectio faſtidiū: ſupbia.

Diſplico cas penul. coꝛ. ex dis ⁊ plico cas cōponit̃. ⁊ ē diſplicare deoꝛſū a plica ponere.

Diſploſus vel diploſus ſa ſū. i. diſſutꝯ: apertꝯ: diruptus. vide in plaudo dis.

Diſpolio as componit̃ a dis ⁊ ſpolio: ⁊ abijcit̃ vnū s. ⁊ eſt diſpoliare diuerſis modis ſpoliare.

Diſpunctoꝛ. diſpūgo gis cōponit̃ a dis ⁊ pungo gis. ⁊ eſt diſpūgere diuerſis modis pūgere: vel diſpēſare: vel donare: vel deoꝛſū a puncto facere ⁊ expellere. Jtem a pūgo componit̃ expango gis: extra pellere: extra punctū ſcriptionis ponere: ⁊ delere. Et hinc dicimꝯ expūctoꝛes ⁊ diſpunctoꝛes eos qui expellunt alios ab hereditate ⁊ delēt noīa eoꝝ de tabula teſtamēti. vel eos ſic dicimus qui in ſignādis preerāt teſtamētis: ⁊ eoꝝ inſerebāt punctos qui erāt inhereditandi: vel eoꝝ quotiens expediebat auferebāt qui erāt exheredītandi.

Diſpungo gis: ex dis ⁊ pungo gis componit̃. vide in pungo pungis.

Diſputo tas taui tare: ex dis ⁊ puto tas cōponit̃. ⁊ ē diſputare diuerſa putare in loquēdo: vel loquēdo diſſentire vel diſputare eſt diuerſa rōne mētis pquirere: vt ad rei veritatē poſſit peruenire. vñ hic diſputatoꝛ toris: ⁊ hinc diſputatoꝛꝯ ria riū.

Diſquiro ris ſiui ſitū. i. diuerſis modis querere ⁊ inueſtigare. ⁊ pdu. qui. ⁊ cōponit̃ ex dis ⁊ q̄ro ris: mutato e in i.

Diſſeco cas: ex dis ⁊ ſeco cas componit̃. ⁊ eſt diſſecare diuerſis modis ſecare: dirūpere: cruciare. ⁊ coꝛ. ſe: Act. vij Audiētes autē hec diſſecabant coꝛdibꝯ ſuis.

Diſſenſio onis ſe. ge. a diſſentio tis: ⁊ eſt diſſentio diuiſio: diſcoꝛdantia.

Diſſentio tis ⁊ diſſentioꝛ tiris: in eodē ſenſu. i. diſcoꝛdare: diſcrepare: q̄ſi diuerſa ſentire. vñ hec diſſentio onis: ⁊ h̄ diſſenſus ſus: ⁊ diſſenſim aduer. i. diſcoꝛdāter: ⁊ diſſentaneus nea neū: qui facile diſſentit. ⁊ componit̃ a dis ⁊ ſentio tis.

Diſſepio pis piui: ex dis ⁊ ſepio pis cōponit̃: ⁊ eſt diſſepire diuerſis modis ſepire: vel ſepē remouere: diſcludere: ⁊ pdu. ſe.

Diſſero ris: in diſertꝯ eſt.

Diſſero ras. ex dis ⁊ ſero ras cōponit̃ diſſero ras. i. diuerſis modis ſerare: vel ſerā remouere: vel apire. ⁊ coꝛ. ſe.

Diſſicio cis cui ſectū cōponit̃ ex dis ⁊ ſeco cas: ⁊ ē diſſicere remouere: ſepare. ⁊ coꝛ. ſi. Ambꝛo. Jlle veterū militie moꝛe diſſicere hoſtiū cuneos ⁊c̃.

Diſſicui eſt p̄teritū de diſſicio cis.

Diſſideo des. i. diſcoꝛdare: diſconuenire: in diuerſa pte ſedere. vñ diſſidenter aduer. ⁊ hec diſſidentia tie. ⁊ cōponit̃ diſſideo ex dis ⁊ ſedeo des: ⁊ coꝛ. ſi. Oui. epi. A vbis facies diſſidet iſta tuis. ⁊ a diſſideo vel diſſido deriuat̃ h̄ diſſidiū dij.

Diſſido dis. i. diſcoꝛdare: diſcōuenire: in pte diuerſa ſedere: q̄ſi idē ſigt̃ cū diſſideo des. ⁊ componit̃ a dis ⁊ ſido dis: ⁊ pdu. ſi. vnde in. iiij. li. moꝛal̃. quaſi in p̄ncipio dicit Gregoꝛꝯ: Sed dū a ſemetipſis p cōtrarietatē diſſidūt lectoꝛē ad intelligentiā veritatis mittūt.

Diſſilio lis: ex dis ⁊ ſalio cōponit̃. ⁊ coꝛ. li. vide in ſalio lis.

Diſſyllaba. ex dis ⁊ ſyllaba componit̃ diſſyllabꝯ ba bū. i. duarū ſyllabarū: ⁊ pdu. p̄mā poſitiōe. vñ in Doctrinali: Nō ſine cōpoſitis debēt diſſyllaba demi.

Diſſino nis ſiui ſitū. i. diuidere: ſepare. ⁊ cōponit̃ a dis ⁊ ſino nis: ⁊ coꝛ. ſi in preſenti ⁊ in ſupino.

Diſſipo pas paui pare patū componit̃ a dis ⁊ ſipo pas: ⁊ coꝛ. ſi. ⁊ ē diſſipare diſpgere: diminuere: deſtruere.

Diſſitꝯ ta tū penul coꝛ. i. ſepatꝯ. ⁊ dr̃ a diſſino nis.

Diſſiui eſt p̄teritū de diſſino nis: ⁊ pdu. ſi.

Diſſoleo les: in ſoleo les eſt.

Diſſono nas: ex dis ⁊ ſono. vide in ſono nas.

Diſſopio pis pdu. ſo ſicut ⁊ ſopio pis. vide in ſopio pis.

Diſſulto tas: in ſalio lis eſt.

Diſſurida eſt arida vrine digeſtio: vel difficultas mingēdi

Diſſutꝯ. a diſſuo ſuis qđ cōponit̃ a dis ⁊ ſuo ſuis ſui ſutū dr̃ diſſutꝯ ta tū penul. pdu. ⁊ eſt diſſuere diſſūgere: ſuturam frāgere.

Diſtēdo dis di cōponit̃ a dis ⁊ tēdo dis. vide in tēdo dis.

Diſticiū. dia qđ ē duo cōponit̃ cū ſticon qđ eſt vſus: ⁊ dr̃ h̄ diſticiū vel diſticio: ⁊ h̄ diſticiū īuenit̃. i. carmē: vł opꝯ duoꝝ vſuū. vñ Theodolus: Quos in diſticij carmē cōplecteris emi. Jtē diſticon dr̃ quoddā genꝯ dicēdi: qū .ſ. autoꝛ totū loquit̃ p ſe ſine pſona introducta.

Diſticio in diſticiū eſt.

Diſtineo. teneo cōponit̃ cū dis ⁊ dr̃ diſtineo nes nui. i. detinere: vel ſepare: vel in diuerſam ptē ⁊ oppoſitā tenere

Diſtingo gis xi ctū diſtingere. i. tincturam auferre: a dis ⁊ tingo gis cōponit̃: ⁊ ſcribit̃ ſine u.

Diſtinguo. a dis ⁊ ſtinguo guis cōponit̃ diſtinguo xi ctū. ⁊ abijcit̃ vnū s. ⁊ eſt diſtinguere determinare: deſignare: diuidere: ſepare: pūctare: diſcernere. ⁊ inde diſtinctꝯ cta ctum: ⁊ hec diſtinctio onis. Diſtinctiōis autem tres ſūt ſpecies. ſ. colū: coma: periodus: de quibꝯ dictū eſt ſupꝛa in quarta pte in ſine.

Diſtiti penul. coꝛ. p̄teritū de diſto ſtas.

Diſto ſtas ſtiti ſtitū diſtaꝛe: ⁊ diſtatū īuenit̃: remotū eſſe.

ꝛ cōponiẜ a dis ꝛ sto stas: ꝛ est distare differre: remotū esse: in diuersa pte stare: cessare. vñ distanter: distantia. ꝛ cōponiẜ: vt indistanter indistātia.

D istribuo buis: ex dis ꝛ tribuo buis cōponiẜ: ꝛ est distribuere diuidē: diuersis diuersa tribuere. vide i tribuo is.

D istrictus. a distringo gis dicit̃ districtus cta ctū: seuerus asper: auster⁹. ꝛ compatur: vt district⁹ ctioꝛ ctissim⁹. vñ districte cti⁹ ctissime aduer.

D istringo gis xi ctū: ꝛ abijciẜ n in supino cā euphonie. ꝛ ē distringere diuersis modis stringere. Jtē distringere. i. ampliare: stricturā remouere: vel leuiẜ tangere. ꝛ in hac vltima significatiōe pōt sumi Ezech. xvij. vbi diciẜ: Tenerū distringā. ꝛ i ꝓlogo Amos vbi diciẜ: Ruboꝛū mora distringens.

D istrophos diciẜ oda illa que in secūdo vsu repetit varietatē versus. vide in strophos.

D iteo tes. i. esse vel fieri diuitem. vñ ditesco scis inchoa. ꝛ deriuaẜ diteo a dito tas.

D itioꝛ est cōparatiuus de dis ditis. hic ꝛ hec dis ꝛ hͦ dite idē ē ꝙ diues: de quo supra dixi in suo loco. ꝛ cōparaẜ vt dis tioꝛ tissim⁹. vñ dititer tius tissime aduer.

D itissim⁹ ma mū. i. valde diues: suplatiuū de dis tis.

D ito tas taui tare. i. diuitē facere. ꝛ est actiuū cū omnibus suis cōpositis siqua habet. ꝛ inde ditat⁹ ta tū. i. diues factus. Hiere. v. Jdeo magnificati sunt ꝛ ditati. ꝛ ꝓdu. di. vñ in auroꝛa: Qō replet angelicus ditat ꝛ oꝛnat honoꝛ. Jnueniẜ etiā dicto ctas per ct: ꝛ est frequen. a dico cis dictū ctu: u in o cōuersa.

D iu aduer. tpis diciẜ a dies: ꝛ accipiẜ ꝓ determinato spacio tpis: ꝛ pꝛo indeterminato sicut dies. vñ ꝛ ꝑ compationē hic ꝛ hec diutioꝛ ꝛ hͦ diuti⁹: ꝛ diutissim⁹ ma mū: ꝛ inde diuti⁹ ꝛ diutissime aduer. que magis sunt in vsu ꝙ̄ predicta noīa. ꝛ ꝑ cōpositionē interdiu: ꝛ aliquādiu: et quandiu. Pōt etiam ꝙ̄ diu esse due voces. Pap. sic dicit: Diu: multo tpe: tarde. Si autē est vna ps quādiu debet scribi ꝑ n ꝛ nō per m.

D iualis. a diuin⁹ diciẜ hic ꝛ hec diualis ꝛ hoc le. i. diuin⁹. vñ diualis diciẜ pnceps vel impatoꝛ: qui quasi de⁹ habebaẜ. ꝛ ꝓdu. ua diualis.

D iuēdo dis didi ditū dere. i. diuise vēdere. ꝛ cōponitur a di ꝛ vēdo dis.

D iuētilo las: ex di ꝛ vētilo las cōponiẜ. i. diuersis modis ventilare. ꝛ coꝛ. ti.

D iuersiclinium. a diuersus sa sū ꝛ clino nas componiẜ hoc diuersiclinū nij. i. loc⁹ vbi diuerse vie coniunguntẜ: qꝛ illuc diuerse vie acclinanẜ: vel qꝛ illic via inclinaẜ ad diuersa: qđ aliẜ grece diciẜ hͦ ethꝛoclitū ti. Jteꝫ ethꝛoclita siue diuersiclinia dicunẜ quedā noīa in arte grāmatica q̄si ad diuersa se inclinātia. s. que inclināt se ad diuersas dictiōes in diuersis casib⁹: vt iupiter iouis: vel ad diuersas significatiōes: vel ad diuersas declinationes: vel ad diuersa genera in diuersis nūeris: vt vespera vespe: vas vasa: celū celi. vñ Pris. in libro cōstructionū dicit: Jtaqꝫ ethꝛoclita. i. diuersiclinia necessario ꝯsequiẜ aliqͥs ntūs aptus gtō: ex quo relique figuratiōes tam casuū ꝙ̄ numeroꝝ redduntẜ. Et nota ꝙ in eodē sensu inueniẜ hic ꝛ hec diuersiclinis ꝛ hͦ ne. De noīe etiā ethꝛoclito dictum est in tertia parte in tractatu de genere nominū.

D iuersifico cas caui. i. diuersa facere: ꝛ cōponiẜ a diuersus ꝛ facio: ꝛ coꝛ fi.

D iuersifinium nij: in bifinium exponiẜ.

D iuerso sas frequen. de diuerto tis. i. frequenter diuertere. Jtē iueniẜ diuerso sas. i. variare: ꝛ cōponiẜ a di ꝛ verso versas.

D iuersoꝛiū. a diuerto tis diciẜ hoc diuersoꝛium rij. i. diuersitas viarū. s. vbi viatoꝛ ad callem diuertiẜ: vel locus remotus ab alio: vel receptaculum. s. hospitiū vel hospitale. ꝛ diciẜ diuersoꝛiū: vel qꝛ illuc diuertim⁹: vel qꝛ ex diuersis vijs ibi cōueniaẜ. vñ in Luca: Non erat ei locus in diuersoꝛio. ꝛ Hiere. ix. Quis dabit me in solitudineꝫ diuersoꝛiū viatoꝝ. ꝛ vt dicit glosa sup Lucam: Diuersoriū est dom⁹ inter duos muros duas habēs ianuas: vt s. ex diuersis vijs recipiat aduenietes: ꝛ figẜ ecclesiā inẜ paradisū ꝛ mundū.

D iuersus. a diuerto tis diciẜ diuersus sa sū. i. diuisus: separatus: nō concoꝛs: malus: ꝛ cōparaẜ. vñ hec diuersitas tatis: varietas. ꝛ ꝑ cōpositionē diuersifico cas.

D iuerticulū. a diuerto tis dr̃ hoc diuerticulū li: flex⁹ viarū vbi vna via diuertit ab alia: vel ipse callis ꝑ quē diuertimus ab alia via: quasi diuersa via. Jdeꝫ ꝛ diuoꝛtiū q̄si diuersum. i. via vel semita in diuersū tendens. Et poniẜ generaliter diuerticulū vel diuoꝛtiū pꝛo sepatione ꝛ diuisione ꝛ subterfugitiōe. vnde diuoꝛtiū diciẜ inter virū ꝛ mulierem quotienscūqꝫ dissoluto matrimonio alter eoꝝ alias nuptias sequiẜ: sic dictū a flexu viarū. i. vie in diuersa tendētes.

D iuerto tis: in verto tis est.

D iues. a dito tas hic ꝛ hec diues huius diuitis. i. pecuniosus: siue vtatur siue non: locuples fundis: quasi loculis plenus: fortunat⁹: subito factus beatus: honestus: moribus ꝛ honoꝛe vsus: felix: qui habet ꝛ vtitur. vñ Pris. dicit: ꝙ diues ptinet ad q̄titatē extrinsecus accidentiū: sed felix ad qualitatē. Jtem sepe inueniẜ diues potentia ꝛ virtutib⁹ potens q̄si deo ꝓxim⁹: sed etymo. est: nō deriuatio vel cōpositio. ꝛ cōpaẜ: vt diues diuitioꝛ tissimus: q̄ compatiu⁹ ꝛ suplatiuus nūc in vsu nō sūt: q̄uis in autoꝛib⁹ inueniant. vñ Oui. in epi. Opida sunt regni diuitioꝛa mei. ꝛ a diues he diuitie arū. Et nota ꝙ vt dicit Beda: Aliud ē pecunias habere aliud amare. Multi habēt ꝛ nō amant: multi nō habēt ꝛ amāt. Jtem alij habēt ꝛ amāt: alij nec habere nec amare se gaudēt: qui tutioꝛes sūt: qui cū apostolo dicere possūt: Mihi mundus crucifixus est ꝛ ego mundo. vnde ꝛ Salomon ait: Nō qui habet sed q̄ amat diuitias fruct⁹ non capiat ex eis. Jtē Uindocinensis dicit: Nō rerū cumulus sed sufficientia mētis Ditat: sufficiūt paucula diues eris. vide in voluntas. Jtē scias ꝙ diues est cōis gene. in declinatione: sed oīs constructiōe: ꝛ potest adijci masculino et fe. ꝛ neu. generi satis ꝓpꝛie sed nō in qualibet sui terminatione: qꝛ qualitas acti desinentis in em: ꝛ foꝛma pluralis in es nullo possūt modo neu. ge. adaptari. vñ nihil est: habeo diuitem regnū: vel diuites regna. sed alie terminatiōes eius pussūt neu. ge. adaptari: vt diues regnū diuitis regni. vñ Ouidi⁹: Addidit externo marmoꝛe diues op⁹. vñ quidam dixit: Tem vel tes neutra fugiunt: sed cetera sumūt.

D iuitiosus. a diuitie diciẜ diuitiosus sa sū. i. copiosus: plenus diuitijs. ꝛ cōpaẜ: vt diuitiosus sioꝛ sim⁹. vñ diuitiose si⁹ sime aduer. ꝛ hͦ diuitiositas tatis. i. copiositas.

D iuidēs. duo cōponiẜ cū dens ꝛ diciẜ hic diuidēs dentis. i. ouis vel agn⁹ duos tm̄ habens dentes. Jtē diuidens tis oīs ge. pōt esse participiū de diuido dis si sum

D iuidia. a diuido dis hec diuidia die. i. discoꝛdia vl' bellona. vñ diuidiosus sa sū. i. discoꝛdiosus: qui ꝑ suā discoꝛdiā alios diuidit ꝛ discoꝛdiare facit: q̄ ꝛ diuisiosus dr̃.

D iuidiculū. a diuido diciẜ hͦ diuidiculū li. i. castellū in diuisione terrarū positū.

D iuido. a di ꝛ vido dis tertie coniugatiōis ſm antiquos

cõponitur diuido dis ſi ſũ.i.partiri: vel q̃ſi diuerſis mo-
dis videre.Quidã tñ dicũt ꝙ eſt compoſitũ a di ⁊ via ⁊
do:inde diuido.i.diuerſas vias do:ſed etymo.eſt.vñ di-
uiſus ſa ſum:⁊ diuiſiuus ua uũ.i.diuiſus vel diuidẽs. ⁊
per cõpoſitionẽ indiuiſus ſa ſũ:⁊ indiuiſiu⁹ ua uũ. Jtẽ
a diuido hic ⁊ hec diuiſibilis ⁊ hoc le. vñ diuiſibilit̃ ad-
uer.⁊ hec diuiſibilitas tatis: ⁊ per cõpoſitionẽ indiuiſi-
bilis le:indiuiſibiliter:⁊ hec indiuiſibilitas tatis.Diuido
cõponit̃:vt cõdiuido dis:⁊ cor.ui. ꝙ autẽ antiquit⁹ di-
do dis fuerit tertie cõiugatiõis patet per illũ verſũ Ca-
tonis: Hoc vide ne rurſus leuitatis crimine dãnes. qꝛ
de cor.ibi in vide: qũ impatiuus ſecũde coniugationis
deſinat in e ꝑductã.

Diuiduus.a diuido dicit̃ diuidu⁹dua duũ:qđ diuidit vel
diuidit̃.vñ hec diuiduitas tatis:⁊ ꝑ compoſitionẽ indi-
uiduus dua duũ:⁊ hec indiuiduitas tatis.

Diuin⁹.a diuus dicit̃ diuinus na nũ qđ eſt deoꝝ vel ꝑti-
nens ad deos.⁊ diuini celeſtes:deificati:⁊ diuini q̃ tra-
ctant de deo:qui magis ꝓprie dicunt̃ theologi:⁊ diui-
ni qui diuinant q̃ſi deo pleni: diuinitate enĩ ſe eſſe ple-
nos ſimulant:⁊ aſtutia quadã fraudulẽta hominib⁹ fu-
tura cõiecturãt. ⁊ a diuinus ni addita tas fit hec diuini-
tas tatis: ⁊ diuinitus aduer.i.ex dijs vel a deis factũ. et
diuino nas verbũ neutrũ cum omnib⁹ ſuis cõpoſitis:⁊
ꝓdu.ui.⁊ vt dicit Uarro: Quattuor ſũt genera diuina-
tionis.vide in aeromãcia ⁊ geomãcia.

Diuiſioſus ſa ſũ.i.diuidioſus:in diuidia vide.

Diuiſoriũ rij dicit̃ cella ab alijs diuiſa.⁊ dr̃ a diuido dis.

Diuoltres:viliſſime meretrices que ſe ſuaqꝫ gr̃a numorũ
prebent.⁊ dicunt̃ diuoltres q̃ſi deſideriũ volentes: vel
q̃ſi pro numo volute.vide in diouolares.

Diuortiũ in diuerticulũ exponit̃.

Diurn⁹.a diu ſm ꝙ accipit̃ ꝓ determinato ſpacio tꝑis dr̃
diurn⁹ na nũ.i.vni⁹ diei:vel durãs per vnũ diẽ.

Diuus dia diuũ.i.diuin⁹ ⁊ ſanctus:⁊ dicit̃ a de⁹.

Diutin⁹ na nũ penul.cor.in diuturn⁹eſt.

Diuturn⁹.a diu ſm ꝙ accipit̃ ꝓ indeterminato ſpacio tẽ-
poris dicitur diuturn⁹ na nũ:qđ habet indeterminataꝫ
ſignificationẽ temporis:ſicut diurn⁹ habet determina-
tam:⁊ diutinus na nũ in eodẽ ſenſu.i.longus:prolixus:
diu durans:cõtinuans.⁊ dicit̃ diutinus na nũ a diu: ſi-
cut diurnus ſm Hugl.Pap.vo dicit: Diutina dicta ab
eo ꝙ diu durauerint.Diuturna a ꝑpetuitate dicta qua-
ſi eterna.

Diuulgo.a di ⁊ vulgo gas dr̃ diuulgo gas gaui gare.i. di-
uerſis modis vulgare:publicare:omnib⁹ notũ facere ⁊
ſignificare.

Diuus.a de⁹dicit̃ diuus ua uũ.i.deificat⁹:ſed de⁹ ſemper
eſt: diuus vo fit q̃ſi qui ex mortali fit ĩmortalis. vñ ſm
Pap.Diuus dicit̃ deus vel impator qui poſt mortẽ ve-
lut de⁹habet̃.Et ſcias ꝙ diuũ ⁊ diuo q̃nqꝫ ponunt̃ ad-
uerbialiter.Sub diuo.i.ſub celo:vel extra tectũ: ſub ſo-
lo aere ⁊ nudo.⁊ cõponit̃ cũ prepoſitiõe:⁊ dr̃ ſubdiu⁹.

D ante O

Do das dedi datũ dare.i.dono:trado:cõcedo: ꝑtior.vñ hic
dator toris:⁊ dat⁹ ta tũ.vñ hec datio onis: ⁊ hoc datũ ti.
Do cõponit̃ cũ ad ⁊ dr̃ addo dis:⁊ cuꝫ ab:⁊ dicit̃ abdo
dis.i.abſcõdere:remouere.⁊ cum cõ: ⁊ dr̃ cõdo dis:qđ
cõponit̃:vt abſcõdo dis:⁊ recõdo dis. Jtẽ do cõponit̃
cũ circũ:⁊ dr̃ circũdo das dedi datũ. Jteꝫ cũ cretũ:⁊ dr̃
credo dis:⁊ cũ de:⁊ dr̃ dedo dis:⁊ cuꝫ e:⁊ dr̃ edo dis: ⁊
cũ in:⁊ dr̃ indo dis:⁊ cũ ꝓ:⁊ dr̃ ꝓdo dis:⁊ cum ꝑ: ⁊ dr̃
ꝑdo dis:⁊ cũ p̃:⁊ dr̃ p̃do dis:⁊ cum peſſũ:⁊ dr̃ peſſũdo
das:⁊ cũ ob:⁊ dicit̃ obdo dis:⁊ cũ re:⁊ dr̃ reddo dis: et
cũ ſub:⁊ dr̃ ſubdo dis:⁊ cũ trans:⁊ dr̃ trado dis:⁊ abij-
cit̃ ns:⁊ cũ venũ:⁊ dr̃ venũdo das.⁊ ex eiſdẽ cõponitur
vẽdo dis:qđ cõponit̃ vt diuẽdo dis. Et nota ꝙ do ⁊
oĩa cõpoſita trãſeũt ad tertiã ↄiugationẽ exceptis trib⁹
.ſ.peſſũdo:circũdo:venũdo:que remanẽt in p̃ma.Jtem
oĩa v̈ba cõpoſita a do q̃ ſũt tertie cõiugatiõis faciũt p̃te-
ritũ in didi:⁊ ſupinũ in ditũ. Cõpoſita tñ a cõdo:vt ab-
ſcõdo ⁊ recõdo habẽt duo p̃terita.ſ.in didi: ⁊ in di ſine
geminatiõe:⁊ duo ſupina.ſ.in ditũ ⁊ in ſũ. Jtẽ hec ſylla-
ba da cor.in hoc v̈bo do das vbiqꝫ: ⁊ in v̈bo ⁊ in ꝑticipio
⁊ in ſupino.vñ dicendũ eſt circũdabã dare datus ⁊c̃. vt
ſemꝑ da corripiat̃ vbicunqꝫ inuenit̃ añ finẽ in hoc verbo
Ex hoc patet ꝙ verecũdor daris ⁊ iocũdor daris nõ ſunt
cõpoſita a do das qũ ꝓducũt a penul.in verbo partici-
pio ⁊ ſupino. Jtem ſcias ꝙ do dedi facit ſupinũ da-
tũ:⁊ ſteti ſtatum:a correpta:⁊ eadẽ corripit̃ in compoſi-
tione:vt circũdatum ⁊ preſtatũ.vel mutat̃ in i breuem:
vt redditum ⁊ preſtitũ.Jtẽ do corri.primã in preterito:
vt dedi cũ cõpoſitis omnib⁹:vt circũdedi.ſed ĩ alijs po-
liſyllabis de producit̃ penul. vt venũdet̃.vnde verſus:
Jn verbo do das ſi ſint poliſyllaba dicas: ꝙ de longat̃
ſed da ſemꝑ breuiat̃.Preteritũ det̃ breuib⁹ tñ ⁊ breuie-
tur. Hic tñ attende ꝙ ſatiſdare acuit penul.ſm vſuꝫ:
qũ deberet eam grauare qũ ſit breuis ſicut circundare.
Jtem cõpoſita a do ⁊ monaſyllabis p̃poſitionibus ter-
tie ſũt coniugationis:vt trado dis. Circũdo autẽ prime
cõiugatiõis eſt:qꝛ circũ diſſyllabũ eſt: ⁊ magis aduer-
biũ q̃ꝫ prepoſitio.vñ v̈ſus:Ad ternã tranſit do ſi mona-
ſyllaba dent̃.Sed redit ad primã diſſyllaba ſi ſocient̃.
Jtem vt dixi dedi preteritũ cor.primam:ſed dedi infini-
tiuus de dedo dis ꝓdu.eandem.vnde quidã: Multis
multa dedi:que nunc cupere mihi dedi.Et ſcias ꝙ do ẽ
verbũ actiuũ: tñ paſſiuũ in p̃ma perſona preſentis indi-
catiui.ſ.dor nõ eſt in vſu:ſicut nec for.vide ſupra in ter-
tia ꝑte vbi agit̃ de verbo. Et ſcias ꝙ aliquid dicit̃ dari
multipliciter:ſicut dicã in liberalis.

Doceo ces cui ctũ.⁊ hinc verbalia.Doceo cõponit̃:vt ad-
doceo ces.i.valde vel abundanter docere.cõdoceo ces
.i.ſimul docere.dedoceo ces.i.nõ docere.edoceo ces .i.
valde docere:vel extra vel ſupra docere. predoceo ces:
.i.ante docere.Doceo ⁊ ab eo compoſita ſũt actiua: ⁊ fa-
ciunt preteritũ in cui ⁊ ſupinũ in ctum:⁊ oĩa corri.hanc
ſyllabã do vbiqꝫ.⁊ conſtruit̃ cum duob⁹diuerſis accu-
ſatiuis:vno deſignte rẽ in quã trãſit eorũ act⁹: ⁊ altero
deſignte rẽ cui⁹ reſpectu ille act⁹ trãſit in rẽ alteri⁹acti:
vt Doceo te grãmaticã:ſm Hu.Quidã tñ dicunt ꝙ pri-
mus regit̃ ex natura trãſitiõis:⁊ alius ex vi cauſe mate-
rialis.Uerba autem que regũt duos diuerſos actõs in
his v̈ſibus cõtinentur: Flagito poſco peto doceo rogo
calceo celo:Jnduo ſuccingo:moneo ſimul exuo iungo.
Actõs varios copulant ſibi binos. Jnſtruo iũgat̃:ſine
quo res falſificat̃.Et oĩa que ſilia ſunt illis:⁊ que perti-
nent ad doctrinã:ad deprecationẽ: ⁊ ad obſecrationẽ:
vt Jnſtruo te bonos mores.Obſecro te multa. Oro te
hoc.Ex qua autẽ natura p̃dicta verba regant duos actõs
duplex eſt opinio poſita:⁊ põt addi tertia:ꝙ videlꝫ pre-
dicta verba regãt duos diuerſos actõs ex natura trãſi-
tionis hac rõne:qꝛ pertinẽt ad duos act⁹. Nã quicũqꝫ
docet agit duo:agit enĩ in diſcipulum quẽ docet:⁊ agit
in artẽ quam oſtẽdit:⁊ ideo duos actõs regũt. Sed qꝛ
ille due trãſitiões ſunt diuerſarũ naturarũ non debent
copulari:quia vna tranſitio eſt dependens: altera perfi-
ciens.et hec opinio magis mihi placet.Paſſiua autem

pꝛedictoꝝ verboꝝ regūt vnū accuſatiuū:vt Tu doceris
a me grāmaticā.

D ocibilis.a doceo ces dicit̃ hic ⁊ hec docibilis ⁊ hͦ le: ⁊ ꝑ
ſyncopā dicitur h ⁊ hec docilis ⁊ hͦ le.Differūt tñ:nam
docilis eſt diſcipulus qui facile docet̃.Nō eni dr̃ doci
lis qꝛ ſit doctꝰ: ſed qꝛ doceri pōt.Eſt eni ingenioſus ⁊
ad diſcendū paratꝰ.Docilis vͦo eſt liber q̄ facile diſcitur
vel diſci pōt.Ponit̃ tñ qñqꝫ vnū ꝓ altero. vñ Job.vj.
Erūt omnes docibiles dei.i.dociles.Et nota ꝙ verba-
lia in bilis a verbis abſolutis veniētia ſignt̃ actionem ⁊
aptitudinē agendi:vt Riſibis.i.aptus ridere.Greſſibilis
.i.aptus gradi. Inueniunt̃ ⁊ quedā alia que ſignt̃ paſ-
ſionē ⁊ aptitudinem faciēdi:vt Hec via eſt gradibilis.i.
apta per quā aliquis gradiat̃.Ueniētia etiā a vͦbis trā
ſitiuis ſignt̃ paſſionē ⁊ aptitudinem patiēdi:vt Amabi
lis.i.aptꝰ amari.Docibilis.i.aptus diſci.Docilis.i.aptus
doceri. Inueniunt̃ tamē quedā alia que ſignt̃ actionē
⁊ aptitudinem agēdi:nō ſemper ſed quādoqꝫ in q̄buſ-
dam locis:vt qm̄ penetrabile pꝛopꝛie ſit quod facile pe-
netrat̃:vel quod eſt aptū penetrari: inuenit̃ tamen pe-
netrabile frigus.i.aptū penetrare: vel quod facile pene
trat.Penetralis vel penetrale interioꝛ ⁊ ſecretioꝛ pars
domus appellat̃.Docilis vel docibilis cōponit̃ cum in
⁊ dicit̃ indocilis vel indocibilis.i. nō docilis vel nō do
cibilis. Et ſcias ꝙ nomina in bilis ſignificant aptitudi-
nem vt patuit.Nomina vͦo in oſus ſignificant plenitu-
dinē.Nomina autē deſinentia in bundus denotant ſi-
militudinē.vñ verſus:Oſus plena notat:bundꝰ ſimilat
bilis aptat.

D ocilis penul.coꝛ.in docibilis exponit̃.

D ocimen.a doceo dicit̃ hoc docimen minis: qd̄ ⁊ docu-
men inuenit̃.⁊ coꝛ.penul.tā docimē q̄ʒ documen.

D octiloqus qua quʒ:q̄ docte loquit̃: a doctus ⁊ loquoꝛ
cōponitur.vñ hoc doctiloquiū quij.i.doctū eloquium
vel docta ⁊ ſapiēs locutio.⁊ coꝛ.lo.

D octrina.a doceo ces dicicit̃ hec doctrina ne. vñ doctri-
no nas naui nare.i.docere.

D octꝰ.a doceo ces dicit̃ doctus cta ctū.⁊ cōparat̃: vt do-
ctus ctioꝛ ctiſſimꝰ.vñ docte ctiꝰ ctiſſime aduer.Doctus
cōponitur:vt indoctꝰ cta ctū.⁊ compatur.⁊ ſemidoctus
cta ctum:⁊ doctiloqus qua qum.

D ocumen penul.coꝛ.in docimen eſt. inde documentum
.i.doctrina.

D odona.a do das dicitur hec dodona ne.i.dea glandiū:
⁊ dodona etiam dicta eſt quedā ſilua epiri a dādo do-
na.i.glandes hominibus. vnde dodoneus nea neum:
poſſeſſiuū.

D ogma.a doceo dr̃ hͦ dogma gm̄atis.i. doctrina: vel ite-
ratio doctrine:vel decretū:placitū:ꝯſenſio:ꝯſolatio. in-
de dogmaticꝰ ca cū.i.doctꝰ:ſagax:prudēs:ſophiſticus:
inſtruēs:vel īſtructꝰ:vel ꝯſolatꝰ.⁊ dogmatizo ʒas.i.do-
cere:inſtruere. Inuenit̃ etiā hͦ doma tis ſine g ꝓ domo

D olabꝛa bꝛe fe.ge.⁊ hͦ dolabꝛū bꝛi ꝓ eodē.ſ.inſtrumento
dolandi.ſ.ꝓ bipēni.vñ dolabella belle:⁊ hoc dolabellū
belli ambo dimi.vel dolabꝛa dicit̃ q̄ſi dulabꝛa: qꝛ duo
habeat labꝛa.⁊ coꝛ.la naturaliter.

D olatilis penul.coꝛ.in dolatura vide.

D olatura.a dolo las dr̃ hec dolatura re.i.dolatio: vel idē
qd̄ dolando aufert̃ de ligno:vel id cū quo dolat̃. Iteʒ
a dolo las dr̃ hic ⁊ hec dolatilis ⁊ hͦ le.i.aptū ad dolan-
dum.⁊ hͦ dolatoꝛiū rij:locꝰ in quo dolat̃.

D oleo les lui litū.i.pati doloꝛē.vñ hic doloꝛ loꝛis: ⁊ hinc
doloꝛoſus ſa ſū.Doleo componitur:vt cōdoleo les.i.ſi-
mul dolere:cōpati.vñ cōdoleſco ſcis inchoa. dedoleo
les.i.nō dolere:a doloꝛe ceſſare.Oui.de reme.Uincula
qui rupit dedoluitqꝫ ſemel. Pꝛedoleo les.i. ꝑfecte vel
valde dolere.Doleo ⁊ oīa cōpoſita ab eo ſūt neu. ⁊ faci
unt p̄teritū in lui ⁊ ſupinū in litū.⁊ coꝛ.do.Eſopus:Se-
pe dolet pietas criminis arte capi.Et ſcias ꝙ doleo ver
bū neutrū abſolutū regit ꝑ ſynodochen accuſatiuū: vt
Uentrē vel caput doleo. Itē nota ꝙ doloꝛ nō eſt leſio
ſed leſionis ſenſus.

D oliū lij:vas terre rotundū.

D olo las laui lare.i.leuigare:planare:p̄parare:ꝑcutere.et
eſt actiuū cū omnibꝰ ſuis cōpoſitis ſiqua habet. ⁊ coꝛ.
vbiqꝫ hāc ſyllabā do.

D olon.a dolus dr̃ hic dolo vel dolon onis: ⁊ ſūt dolones
tela abſcondita in ligneis vaginis ꝓpter dolū.⁊ ipſe etiā
lignee vagine dicunt̃ dolones: inter quas latet pugio
ſub ſpecie baculi.⁊ dicunt̃ ſic:qꝛ fallāt ⁊ decipiāt ferro
qm̄ pꝛeferāt ſpeciē ligni.hos etiā vulgus greco nomine
oxas vocāt.i.acutos. vñ ⁊ apud medicos acutꝰ moꝛbꝰ
oxea vocat̃ ab oxi qd̄ eſt acutū.

D oloꝛo ras.i.doloꝛē habere vel pati.⁊ dicit̃ a doloꝛe.

D oloꝛoſus.a doloꝛ loꝛis dicit̃ doloꝛoſus ſa ſū:plenꝰ dolo
re.⁊ cōparat̃.vide in doleo.

D oloſus.a dolus dicit̃ doloſus ſa ſū penul.ꝓdu.i.inſidio
ſus vel malignꝰ:qꝛ deludat. Ut autē decipiat occultaʒ
maliciā blandis ſermonibꝰ adoꝛnat.⁊ cōparat̃:vt dolo
ſus ſioꝛ ſiſſimꝰ.vñ doloſe ſius ſiſſime aduer.⁊ hec dolo
ſitas tatis.i.occulta malicia.

D olumen.a dolo las dicit̃ hͦ dolumen minis:idem eſt ꝙ
dolobꝛa.⁊ ꝓdu.lu:qm̄ veniat a p̄ma cōiugatiōe.

D olus li.i.fraus:maſ.ge. malicia occulta blādis ſermoni-
bus adoꝛnata:calliditas mētis.⁊ dicit̃ a doloꝛe: qꝛ do-
loꝛem inferat.vl' dicit̃ dolus a deludo: quaſi delus:qꝛ
deludat ⁊ decipiat.⁊ ſit dolꝰ animo inſidie loco vel te-
lo:fraus circa fidē mutuatā.⁊ eſt dolus qm̄ aliud agit̃:
aliud ſimulat̃.⁊ coꝛ.do.⁊ inde cōponit̃ ſubdolus la lū:
⁊ ſubdolus li ſubſtātiue.

D oma tis ge.neu.greci tectū dicūt.pōt etiā dici doma te-
ctū vel etiā atriū qd̄ non tegit̃.Phyſiologꝰ:Deqꝫ pilis
eiꝰ ſit ſub domate fumꝰ.Reg.ij.li.c.v.dicit̃:Domatū ſi
ſtulas ⁊c̄.Et appellat domatū fiſtulas cānales quibus
ſtillicidia defluebāt.vide in fiſtula.

D omeſticꝰ ca cū.i.notꝰ ⁊ familiaris,quaſi in domo eadē
ſtans.⁊ deriuat̃ a domus.

D omicellus li: ⁊ dominellus li dicunt̃ a dominꝰ ꝑ dimi-
nutionē.Itē a dominus hec domina ne: ⁊ inde hec do
micella ⁊ hec dominella ambo dimi.Domicellus ⁊ do-
micella etiā dicunt̃ qñqꝫ pulcri iuuenes magnatū ſeu
liberoꝝ:ſiue ſint ſeruientes ſiue nō.

D omiciliū.a domꝰ ⁊ ciliū cōponit̃ hoc domiciliū lij.i.do-
mus faſtigiū ⁊ altitudo:⁊ dicit̃ ſic q̄ſi cilium domꝰ. di-
citur tñ quandoqꝫ domiciliū domꝰ ipſa:vel habitatio:
vel manſio:vel ius ⁊ poteſtas ſm̄ Hu. In pſalmo autē
vbi ſic dicit̃:Sicut nocticoꝛax in domicilio. dicit gloſa
vel in parietinis.que vulgo dicunt̃ ruine: vbi parietes
ſtant ſine tecto.Dicit̃ autē parietina q̄ſi parietuʒ ruina.

D omicula le dimi.ꝑua domꝰ.

D omiduca ce penul.coꝛ.iuno dicit̃:qꝛ vſqꝫ in domū puel
las maritatas ītroducere credebat̃.vide ī interduca ce.

D omifico cas penul.coꝛ.i.domū facio:a domꝰ ⁊ facio cō-
ponit̃:a cōuerſa in i.

D ominatiōes.a dominoꝛ naris dicit̃ hec domīatio onis
idē qd̄ dominatus.Dominatiōes etiā dicuntur quidā
angeli.⁊ vt dicit Gregoꝛiꝰ:Ea angeloꝝ agmina:que mi
ra potētia p̄minent:pꝛo eo ꝙ eis cetera ad obedienduʒ

ſubiecta ſunt dominatiões vocant̾.

D ominellus: in domicellus vide.

D ominicꝰ. a dominꝰ vel domina dicit̾ dominicꝰ ca cum vñ hec dominica ce: ꝓ ꝑma feria. ⁊ hic ⁊ hec dominicalis ⁊ hoc le: qꝺ ſumit̾ tã a dominica ꝓ illa die ꝙ̃ a dominicꝰ ca cũ. ⁊ vt dicit Pap̃. Dominicꝰ dies ꝓ inde dicit̾: qꝛ in eo reſurrectionis dñi noſtri a chriſtianis gaudiũ celebrat̾. Itẽ hic dominicus ci: dictꝰ eſt quidã egregius cõfeſſoꝛ pater ⁊ inſtitutoꝛ oꝛdinis fratrũ predicatoꝝ. ⁊ dictus eſt dominicꝰ quaſi a domino cuſtoditꝰ. ſ. a coꝛruptiõe peccati. vel dictꝰ eſt dominicus q̃ſi dñi ſui cuſtos: et ideo gloꝛificandꝰ Cuſtos q̄ppe dñi fuit iſte: qꝛ volũtatẽ dñi cuſtodiuit. Cuſtos dñi: qꝛ vinee dñi ſabaoth cuſtos a dño deputatus.

D ominiũ. a dominꝰ dicitur hoc dominiũ nij. i. ius: tutela: poteſtas. inde dominioſus ſa ſum: imperioſus dominꝰ ⁊ hõ qui habet ardua ꝑcipere. ſ. hõ magne auctoꝛitatis

D ominoꝛ. a dominꝰ dicitur dominoꝛ naris qꝺ conſtruitur cũ gtõ vel cum dtõ: verbũ deponẽ. vñ hec dominatio onis: ⁊ hic dominatꝰ tus tui. i. dominatio.

D ominꝰ dicit̾ a domus: qꝛ domui pꝛeſit. ꝙ autẽ dominꝰ dicit̾ quaſi dans minas: vel quaſi dãs munꝰ. ſ. ſeruitiũ vel domꝰ murus: vel dans minas. ſ. pene: vel domans manꝰ: etymo. eſt nõ compoſitio. ⁊ cõponit̾ cum h̾ genitiuo legũ: ⁊ dicit̾ dominuſlegũ. i. iuriſperitus. Sed qñ ſunt due ꝑtes: tũc dicit̾ dominus legũ ſolꝰ impatoꝛ: qꝛ ipſe ſolus habet poteſtatẽ condendi ⁊ deſtituẽdi iura.

D omnꝰ. a dominus vel domina dicit̾ hic domnꝰ mni: et hec domna mne ꝑ ſyncopã quod ꝓpꝛie conuenit clauſtralibꝰ: ſed dominꝰ vel domina mundanis. vñ in eccleſia cantat̾: Iube domne bñdicere. ⁊ domnus abbas ⁊ ⁊ domnꝰ pꝛioꝛ.

D omo. a doma mat̾ dicit̾ domo mas mui mitũ. i. vincere: ſubiugare: mãſuefacere:: frangere: colere. ⁊ hinc verbalia domitoꝛ trix: domitio: ⁊ domitꝰ ta tum qꝺ componit̾: vt indomitus ta tũ. i. nõ domitus: ⁊ effrenis: ⁊ inſatiabilis. Domo componit̾: vt edomo mas. i. valde domare. ꝑdomo mas. i. perfecte domare. redomo mas. i. iteꝝ domare. ⁊ a ſupino domitu fit domito tas frequẽ. Domo ⁊ eius cõpoſita actiua ſũt ⁊ faciũt preteritum in mui ⁊ ſupinũ in mitũ: ⁊ coꝛ. hãc ſyllabã do. Eſopꝰ: Cui des ipſe nota teqꝫ guloſe doma. Itẽ: Uerbũ pone doma: ꝓ longo culmine doma.

D omũcula le dimi. ꝑua domꝰ.

D omꝰ. a doma matis dicit̾ hec domꝰ gtõ huius domus vel mi: ⁊ declinat̾ h̾ nomen ſm q̃rtã ⁊ ſecundã declinationẽ ꝑ oẽs caſus abſqꝫ dtõ ⁊ ablatõ pluralibꝰ: in quibus declinat̾ tm̃ ſm quartam. dicit̾ enĩ domibꝰ ⁊ nũqꝫ domis: vt dicit Priſ. in. vij. li. vbi agit de dtõ ⁊ ablatiuo pluralibꝰ ſecũde declinatiõis. Ntũs tñ pluralis ⁊ vtũs tã ſingularis ꝙ̃ pluralis. ſ. domi vel dome nõ ſũt in frequẽti vſu ſm ſecundã declinationẽ. ſiliter nec ablatiuꝰ ſingularis ſm quartã. ſ. domu eſt in vſu. Et ſcias ꝙ domus eſt vniꝰ familie habitaculũ: ſicut vꝛbs vnius populi: ⁊ ſicut oꝛbis domiciliũ ẽ totius humani generis. Itẽ domus dicit̾ cõmixtio viri ⁊ vxoꝛis: ⁊ etiã familia: ſed incipit a duobus. Nã ꝓpꝛie familia eſt liberi ex liberis legibꝰ ſuſcepti a femoꝛe dicta. ⁊ dicit̾ domus quaſi domans manꝰ: ⁊ eſt etymo. Itẽ aĩaduerte ꝙ domus ſm ꝙ eſt ſecũde declinatiõis ponitur ad modũ ꝓpꝛioꝝ nominũ: nõ autem ſm ꝙ eſt q̃rte: qꝛ ꝓpꝛia noĩa in quarta declinatiõe nõ reperiunt̾: ⁊ ideo bñ dicit̾: Fui domi. ſed incongrue: Fui domꝰ. Item in ꝓſa poteſt dici: Uado domũ. ⁊ cũ ꝑpoſitione: Uado ad domũ: diuerſis tñ reſpectibus. Itẽ volo te ſcire ꝙ domꝰ nõ eſt nomen collectiuũ: vt dici poſſit ꝓpꝛie: Domus ſũt: ita ꝙ domꝰ ſit ſingularis numeri: ſicut nec Ciuitas ſũt vel militant. qm̃ vnitas domus cõſiſtit in ꝑfectione partiũ contiguarũ. Et ſcias ꝙ domuſſaltꝰ libani de qua habet̾ in. iij. Reg. c. vij. dicebat̾: qꝛ edificata erat de lignis libani. vel vt dicit gloſa ſuꝑ illud Iſa. xxij. Armamẽtariũ domus ſaltus. Iuxta templũ erat domꝰ quam edificauit ſalomon ad reponẽda arma: in cuiꝰ circũitu arboꝛes multe erant. vñ domuſſaltꝰ dicitur ipſa quoqꝫ domus nõ lapidea ſed lignea. ⁊ ſubdit̾ cauſa q̃re lignea: Ex humoꝛe enĩ cementi ⁊ lapidis vt aiunt eruginat ferrũ. Ex dictis collige ꝙ dicebat̾ domuſſaltus libani: qꝛ de lignis libani erat. Saltus v̾o: qꝛ multis arboꝛibus erat circũdata domꝰ iſta.

D onariũ. a donũ dicit̾ hoc donariũ rij: idẽ quod donũ: et donariũ eſt locꝰ vbi dona que offerunt̾ in tẽplo reponunt̾. ⁊ donariꝰ ria riũ: illud qꝺ donat̾: vel qꝺ facile donari põt.

D onatica. a dono nas dicit̾ hec donatica ce. i. coꝛona qua autoꝛ donatur. ⁊ donaticꝰ ca cũ: qꝺ donat̾ vel accipit̾.

D onatio onis: in dono nas eſt.

D onatiuũ ui. i. donũ ſtipendiũ: ſatellicũ: ſtola. vñ in vita beati Martini legit̾: ꝙ impatoꝛ cepit donatiuũ erogare militibꝰ. vel hic donꝰ ni dicit̾ miles a dono. hinc hoc donatiuũ: qꝺ militibꝰ ſtipẽdariis ꝓ ſtipendiis dat̾.

D onatus. a dono nas dicit̾ hic donatus ti: quidã autoꝛ. hinc liber ab eo cõpoſitus dicitur donatꝰ. vñ hic ⁊ hec donatiſta ſte: qui ſequit̾ donatũ vł qui ſtudet in libꝛo eiꝰ. donatiſte etiã dicuntur quidam heretici a donato quodã afro dicti: qui aſſerebãt filiũ eſſe minoꝛẽ patre: ⁊ minoꝛẽ filio ſpũmſanctũ.

D onec aduer. i. q̃diu: quoaduſqꝫ.

D onifer ra rũ: vel doniferus ri penul. coꝛ. q̃ defert dona: ex donũ ⁊ fero fers cõponit̾.

D ono nas nare. i. dona tribuere: vel remunerare: vel honoꝛare. ⁊ differt a dare: qꝛ dare eſt cũ ſpe remunerationis. donare v̾o ſine ſpe remuneratiõis. Nã donare eſt quãlibet rẽ tranſigere. vñ ⁊ donũ cuiuſlibet rei tranſactio dicit̾. vñ dicit̾ donare quaſi donũ agere: ⁊ donatio quaſi doni actio. vñ dicit Ariſto. in. iij. topico. ꝙ donatio eſt genꝰ doni. Donum enĩ eſt datio irreddibilis. Ecce dicit ꝙ donũ eſt datio ⁊ nõ ecõuerſo. ⁊ differt donũ a munere: qꝛ donũ deo debet̾: munus v̾o homini. Itẽ donũ honoꝛariũ eſt: munus v̾o debitũ: vt patrono. Nã pꝛopꝛie munera dicunt̾ obſequia: que pauperes diuitibꝰ loco munerũ ſoluũt. ſic dicta: qꝛ manibus accipiuntur vel dant̾. Itẽ donũ dantis ẽ: a dando vel a donando. Munꝰ accipientis: a manibꝰ vel muniendo vel monendo. ⁊ pꝛodu. do. Oui. de arte: Placat̾ donis: iupiter ipſe datis. Dono nas cõponit̾: vt condono nas. i. ſimul donare vel remittere. redono nas. i. iteꝝ donare. Dono ⁊ cõpoſita eiꝰ actiua ſũt: ⁊ ꝓdu. do. vide in liberalis.

D onũ ni: vide in dono nas. ⁊ in ſpũs. Itẽ q̃re vni nõ dantur oĩa dona: dicet̾ in virtus. itẽ vide in pius.

D oꝛcas grece: interpꝛetat̾ latĩe videre. vñ hec doꝛcas vel doꝛco verbũ grecum. i. video. inde hec doꝛcas dis. i. capꝛea: eo ꝙ acute videat ⁊ de longinquo. De etiã ibices dicunt̾ q̃ſi auices: qꝛ inſtar auiũ ardua ⁊ excelſa teneãt ⁊ in ſublimis habitent: ita vt de ſublimitate vix humanis obtutibꝰ pateãt. vide etiã in capꝛea. Itẽ doꝛcas pꝛopꝛiũ nomẽ eſt mulieris: de qua habet̾ Act. ix. ⁊ coꝛ. penul. in gtõ doꝛcas dis.

D oꝛciũ ciĳ: quedam mulier ſic dicta cauſa adulationis ⁊

blandimēti: qſi iuuēcula. ⁊ dicit̃ a dorcas. ⁊ interpꝛeta-tur dorciū pulcra viſu.
Dꝛorco conis maſ. ge. i. auidus voꝛatoꝛ: dictus ſic a dorcas qḋ eſt videre: q2 ſolo viſu accendit̃ ad leccacitatē.
Dores. dorus fuit fili⁹ neptuni. vñ dori vel dores quidā3 greci dicti ſunt: q2 ab eo originē duxerūt. vñ doricus ca cū ſm Hu. penul. coꝛ.
Doꝛica ce: eſt vna ex linguis grecoꝝ quā habēt egyptij et ſyri. ⁊ coꝛ. penul.
Doꝛmio mis miui mitū mitu: u in o ſit doꝛmito tas: vbū3 frequen. penul. ꝓdu. ⁊ ē doꝛmitare ſub pigritia doꝛmi-re: ſed doꝛmire vō naturaliter.
Doꝛſiculū li dimi. paruū doꝛſū.
Doꝛſum. a dur⁹ dicit̃ doꝛſum ſi: ⁊ eſt doꝛſū a ceruice vſqȝ ad renes qſi durſū: q2 illa ps coꝛpoꝛis ſit durioꝛ ad mo dū ſaxi foꝛtis ad poꝛtandū ⁊ ꝑpetiendū. inde doꝛſo ſas qḋ cōponit̃: vt edoꝛſo ſas: indoꝛſo ſas: redoꝛſo ſas.
Doꝛus ri: in doꝛes vide.
Dos dotis fe. ge. dicit̃ a do das. ⁊ dicit̃ dos qḋ dat̃ vxo-ri a marito qñ nubit. Donatio qḋ dat̃ eide3 ab eodem ꝓpter deuirginationē. Parafernū qḋ dat̃ ei ab amicis poſt nuptias ꝑ aliquot dies ſm cōſuetudinē diuerſaꝝ terrarū. ⁊ dicit̃ parafernū a para qḋ eſt iuxta: ⁊ fernos qḋ ē dos: q2 iuxta ⁊ poſt dotē dat̃. Et nota ꝙ antiqui-tus rit⁹ erat: vt maritus ⁊ vxoꝛ inuicē ſe emerēt ⁊ dota-rent ne vxoꝛ videret̃ ancilla. Et iō dicunt dici dotē qſi doitē: q2 ꝓcedēte in nuptijs viri donatiōe ſeq̄t̃ dos vxo ris. ⁊ nota ꝙ dos qñqȝ dicit̃ ꝓprietas ⁊ virt⁹ alicuius vñ Boeti⁹ in li. j. de ꝯſolatiōe dicit: Ut breuiter oēs ei⁹ dotes includā patri filis eſt. ⁊ pꝛodu. o añ t dos dotis. Ouidi⁹ de reme. Quā potes in pei⁹ dotes deflecte pu-elle. Hic nota ꝙ ſm theologos beatis qñ in gloꝛia3 transferunt̃ aliqua dona diuinit⁹ dant̃ ad eoꝝ oꝛnatū ⁊ hi oꝛnat⁹ a magiſtris dotes ſūt noiati. vñ talis deſcri ptio dat̃ de illa dote: Dos eſt ꝑpetuus oꝛnat⁹ anime et coꝛpoꝛis vite ſufficiēs: i eterna beatitudine iugit̃ perſe-uerās. ⁊ ſūt tres dotes anime. ſ. viſio: delectatio: cōpꝛe-henſio. ⁊ has tangit magiſter in li. iij. ſententiarū dicens: Quia non valet dei beatitudinis ꝑticeps exiſtere aliqs niſi ꝑ intelligentiam que quāto magis intelligit̃ tanto plenius habet̃. Fecit de⁹ rationalē creaturā que ſūmū bonū intelligeret: ⁊ intelligendo amaret: ⁊ amādo poſ-ſideret: ac poſſidēdo frueret̃. ⁊ habēt iſta q̄ttuoꝛ ſe ſm oꝛdinē. Intellectus eni ſm appꝛehenſionē boni gignit amoꝛē. Amoꝛ aūt amantē vnit amato: ⁊ quodāmodo illud ſuū eſſe facit poſſidēdo. ⁊ ex hac ꝯiūctōe ſeq̄t̃ de-lectatio q̄ perficit rōnē fruitiōis. Dotes autē coꝛpo-ris ſunt q̄ttuoꝛ. ſ. claritas: impaſſibilitas: agilitas: ſubti-litas. ⁊ adaptāt q̄dā iſtas q̄ttuoꝛ dotes coꝛpoꝛis quat-tuoꝛ v̄tutib⁹ cardinalib⁹: eo ꝙ q̄ttuoꝛ virtutū cardina-liū materia ſūt bona coꝛpoꝛalia: vt. ſ. pꝛudentie reſpon-deat claritas ꝓpter cognitionē iuſticie que ē ꝑpetua ⁊ imoꝛtalis ipaſſibilitas. Foꝛtitudini vō agilitas ex q̄ cō tingit ꝙ nihil poſſit coꝛpoꝛi reſiſtē. vñ agilitas notat̃. j. Coꝛ. xv. ꝑ h̄ ꝙ dr̄: Surget in v̄tute. Tēperantie vō que coꝛpus attenuat ſubtilitas: vt ſic q̄ttuoꝛ dotes coꝛpoꝛis reſpōdeant q̄ttuoꝛ v̄tutib⁹ cardinalib⁹: ſicut tres dotes aīe reſpondēt tribus theologicis. ſ. viſio fidei: cōpꝛehen ſio ſpei: vel fruitio ſm vnā acceptionem: delectatio vō charitati: vel fruitio ſm aliā ſignificationē. Fruitio eni ꝑfecta q̄lis in patria habebit̃: icludit in ſe delectatione3 ⁊ cōpꝛehenſionē: ⁊ ideo a quibuſdam accipit̃ ꝓ vno: a quibuſdā vō pꝛo alio. Compꝛehēſio eni nihil aliud eſt q̄ in ꝑñtia deū habere: ⁊ i ſeipſo tenere. Et nota ꝙ coꝛ-pus dr̄ agile tūc: q2 ad oēs aīe act⁹ eſt expeditū ⁊ para-tū. Itē agilitas nō ſolū ꝑtinet ad motū: ſed etiā ad ſen-ſum ⁊ ad oēs alias ꝑtes aīe: vt ſm hoc dicat̃ coꝛp⁹ glo-rioſū eſſe agile: qḋ eſt ꝑfecte habilitatū ad oēs opatio-nes que ad coꝛp⁹ exercent̃.
Dotaliciū: in dotalis eſt.
Dotalis. a dos dicit̃ hic ⁊ hec dotalis ⁊ hoc le. i. doti aſcri ptus: vel in dote habit⁹. ⁊ inde dotaliter aduer. ⁊ dota-licius cia ciū: idē qḋ dotalis. vñ dotalicium cij. i. dos vel dotis pꝛecium.
Dotat⁹. a dos dicit̃ dotat⁹ ta tū: qui dotē habet. ⁊ compa tur: vt dotat⁹ tioꝛ tiſſimus. vñ dotate ti⁹ tiſſime aduer. ⁊ dotatim ſiliter aduer. i. abundanter. ⁊ ꝑ cōpoſitionē in-dotat⁹ ta tū. i. ſine dote: nō dotatus.
Doto. a dos doto tas taui tare. i. dote3 dare. ⁊ ꝓdu. do. ⁊ eſt actiuū cū omnib⁹ ſuis cōpoſitis.
Doxa grece: latine dicit̃ gloꝛia.
Doxula le dimi. ꝑua doxa ſiue gloꝛia.

D ante R

Dꝛacena ne: vxoꝛ vel filia dꝛaconis. ⁊ dicit̃ a dꝛacone.
Dꝛacma me ꝑ c ſcriptū ꝑme declinatiōis quoddā pond⁹ eſt. ſ. octaua ps vncie: ⁊ denarii pond⁹: trib⁹ cōſtans ar-genti ſcrupulis. i. decēocto ſiliqs ſm Hu. Pap. vō dicit Dꝛacma octaua ps vncie ꝯſtat ex trib⁹ ſcrupulis. Dꝛac-ma denarij: gen⁹ vel certū pōd⁹ argēti: Luce. xv. Aut q̄ mulier hn̄s dꝛacmas decē ⁊c̄. ⁊ eſt c q̄rta lr̄a in Pap.
Dꝛaco conis dicit̃ a greco dꝛacon. Greci eni dꝛaconē dꝛa contē vocant: ⁊ dicit̃ ſerpēs. ⁊ eſt dꝛaco tēploꝝ: anguis aquarū: ſerpēs terre. Dū eni eſt in tēplo ꝓpꝛie dꝛaco di citur. Dū eni eſt in aqua ꝓpꝛie anguis dicit̃. Dū eni eſt in terra ꝓpꝛie ſerpēs dicit̃. Gloſa autē dicit̃ Iſa. xxvij. ꝙ dꝛaco vt ferūt in terra ſerpit: natat in aq̄s: volat in aere. ⁊ vt dicit Iſido. etymo. xij. Dꝛaco maioꝛ cūctoꝝ ſerpen-tiū: ſiue omniū animantiū ſup terrā: qui ſepe a ſpelūcis abſtract⁹ fert̃ in aerē ꝯcitaturqȝ ꝓpter ipſū aer. Eſt aūt criſtat⁹ oꝛe puo ⁊ artis fiſtulis per quas abſtrahit ſpiri tū ⁊ linguā exerit. Uim autē non in dentib⁹ ſed in cau-da habet: ⁊ verbere poti⁹ q̄ ictu nocet. innoxi⁹ eſt a ve-nenis. Sed ideo huic ad moꝛtē faciendam venena nō erāt neceſſaria: q2 ſiquē ligauerit occidit: a quo nec ele phas tut⁹ eſt ſui coꝛpoꝛis magnitudine. Nā circa ſemi-tas deliteſcēs per q̄s elephantes ſoliti gradiunt̃ crura eoꝝ nodis illigata ſuffocatos perimit. Gignit̃ aute3 in ethiopia: ⁊ in india: ⁊ in ipſo incendio iugis eſtus. ⁊ vt dicit Ambꝛo. in hexameron: Dꝛacones ſimili modo vt piſces plerīqȝ ſine pedib⁹ ſunt. Et a dꝛaco ꝑ cōpoſitio-nē dicit̃ dꝛacomarin⁹: quida3 piſcis qui habet aculeos in bꝛachijs ad caudā ſpectantes.
Dꝛaconari⁹. a dꝛaco dicit̃ h̄ dꝛaconari⁹ rij. i. vexillifer: ve-xillari⁹: ſignifer: q̄ fert vexillū vbi eſt depict⁹ dꝛaco.
Dꝛacontea. a dꝛaco dicit̃ hec dꝛacōtea tee: queda3 herba q̄ vulgo dr̄ herba dꝛaconis: q2 haſta ei⁹ varia ſit in mo dū colubꝛi: ⁊ ſilitudinē dꝛaconis imitet̃: vel q2 eā her-bā vipera timeat. Itē a dꝛaco hec dꝛaconia nie: vel dꝛa conita te: q̄dā gēma ex capite dꝛaconis eruta ſm Hu. Pap. vō dicit: Dꝛacontea herba dicta ſic: q2 a ſanguie dꝛaconis fert̃ nata ⁊ eſſe dꝛaconis coloꝛis: ⁊ flos ei⁹ vt lingua dꝛaconis. ſiqs radicē hui⁹ herbe ſanis confricet manib⁹ ſerpentes ſine periculo pꝛendet.
Dꝛacunculus li dimi. pu⁹ dꝛaco: ⁊ foꝛmat̃ a dꝛaco: o mu-tata in un: ⁊ addita culus. ⁊ coꝛ. cu.
Dꝛagma tis ge. neutri tertie declinationis per g ſcriptum eſt queſtio ſiue interrogatio. hinc dꝛagmaticus ca cū. i.

interrogatiuꝰ. vñ quoddã genꝰ loquendi dr dragmaticuꝫ.ſ. qḋ fit inter iterrogantẽ ⁊ rñdenteꝫ: ⁊ ꝓprie ꝑ ꝑſonas introductas: vt in Terẽtio ſm Hug. Et Papias dic ꝙ dragmaticon ẽ genꝰ dicẽdi ĩ quo poeta nuſꝗ̃ loqtur: ſꝫ pſone itroducte tñ. vide ĩ heremeneuticꝰ.

Dragmaticꝰ in dragma eſt.

Driades: dee arboꝝ: a drindos qḋ eſt arbor latine.

Drindides didis maſcu.ge. dr quidã lapis: a drindos qḋ eſt arbor.

Drindos grece.i. arbor latine.

Drindus di.i. arbor: a drindos dr.

Dromedariꝰ darij maſ.ge. camerariꝰ: qui.ſ. ducit dromedos. vñ in Jſaia: Dromedarij Madian ⁊ Epha. ⁊ dicit a dromedus.

Dromos grece latine dr curſus ⁊ velocitas. vnde hic dromedus di: ⁊ hec dromeda de: quoddã genꝰ cameloꝝ: minoris quidẽ ſtature ſꝫ velociores: vñ a velocitate currendi nomẽ hebuerũt. centũ eniꝫ ⁊ ampliꝰ vno die miliaria pgere ſolent. ⁊ ꝓduc me.

Dromo onis maſcu.ge. longa nauis ⁊ velox ĩ curſu. ⁊ dr a dromos grece qḋ eſt curſus: velocitas vl curuitas

D ante V

Dualis. a duo deriuat hic ⁊ hec dualis ⁊ hoc le: ⁊ inde hec dualitas tatis.i. duplicitas: attriplicitas. Et ſꝫ Papiã dual .i. geminus: diuiſus.

Dubitatio: quidã color rhetoricꝰ: de quo dcm̃ eſt ſupra ĩ qrta pte ĩ c. de coloribꝰ rhetoricis.

Dubitatꝰ. a dubito tas dr dubitatꝰ ta tum: qḋ in actiua ſignificatõe inuenit. ⁊ cõponit vt indubitatꝰ ta tum. ⁊ vtrũꝗ̃ cõparat. vñ indubitant ⁊ indubitatiue aduer. ⁊ indubito ſilr inuenit aduerbialr poſitũ: vt Jndubito loqtur iſte.i. indubitatiue vel indubitant.

Dubito tas taui tare: q̃ſi duabꝰ vijs hitare: qḋ eſt pgere.i. eſſe incertũ. vel dubitare: q̃ſi diuitare.i. duaꝝ viarũ eſſe incertũ. vñ dubiꝰ quaſi diuiꝰ.i. incertꝰ quaſi duaꝝ viaꝝ vel q̃ſi duas tenẽs vias. ⁊ compat vt dubiꝰ magis dubiꝰ dubijſſimꝰ. vñ dubie magis dubie dubijſſime aduer. et hec dubietas tatis. Jtem a dubito dr dubitans tantis ois generis. ⁊ compat ſm ꝙ eſt nomẽ. vnde dubitãter tius ſime aduer. ⁊ hec dubitantia tie. Dubitãs cõponit vt indubitans.i. non dubitans: ⁊ ſilr compat. Dubito cõponit vt addubito tas.i. valde dubitare: ⁊ eſt neutꝝ cum oibꝰ ſuis cõpſitis. inuenit tñ dubitare ꝓ dubitando timere: ⁊ ſm hoc ſepe inuenit paſſiuũ in qualibꝫ pſona: ſꝫ tñ iudicat neutꝝ. ꝙ eiꝰ paſſiuũ inueniat in pma pſona aſcribit autoritati. ⁊ corri. bi. Cato: Ne dubites qum magna petis impendere pua.

Dubo bas baui inuenit ꝓ dubito tas.

Ducatꝰ. a dux dr hic ducatꝰ tus tui.i. dignitas ducis vel eiꝰ terra. ⁊ ducatꝰ.i. ductꝰ vel guida: ⁊ corri. pmaꝫ ducatus ſic dux ducis: lꝫ Anticlaudianꝰ eaꝫ ꝓducat. dicit.n. Ducatũ ſummi regis ꝯſcendit ĩ arcem. Ad hoc dic magr Bene. ꝙ errauit ibi ſic ⁊ in pupillus.

Ducenti ducẽte ducẽta a duo ⁊ centũ dr. vnde ducẽties aduerbiũ nũerale: ⁊ ducenteſimꝰ ma muꝫ: ⁊ ducentenꝰ na num ſm Hug. Papias vo dicit: Ducẽti dicti quaſi bis centum.

Ducentuplꝰ pla pluꝫ.i. ducẽties tantũ: a ducẽti ⁊ plica cõponit. ⁊ corripit penultimã.

Ducilla le dimi. parua dux.

Ducillus li dimi. paruꝰ dux.

Duco cas caui deriuat a dux ducis. ⁊ eſt ducare guidare: vel nutrire. ⁊ cõponit vt educo cas.i. enutrire. ⁊ eſt duco cas cũ omnibꝰ ſuis cõpoſitis actiuũ ⁊ cor. hanc ſyllabaꝫ du: ſic dux ducis. ſed duco cis eã ꝓduc. vñ vſus: Tu niſi lacte duces pueros ad funera duces.

Duco cis xi ctũ: inde hic ductor ctoris: ⁊ hec ductrix cis: ⁊ hic ductus ctus ctui: ⁊ ductim aduer.i. tractiꝫ: ⁊ ducto tas verbuꝫ frequẽta. a quo aliud frequen. ductito tas. Duco cõpo. vt adduco cis.i. ad ſe ducere vl ad aliũ. Abduco cis.i. ſepare abſentare ab aliquo. abducit quis ad rem inhoneſtaꝫ: ꝓducit ad ſtudiũ: deducit ad honorẽ. Jtẽ duco cõponit vt cõduco cis: deduco cis: diduco cis. Jteꝫ educo cis.i. extra ducere. iteꝫ introduco cis: induco cis: illud ideꝫ qḋ introducere. Jteꝫ pduco cis.i. pfecte ducere vel iniungere. Produco cis.i. pcul ducere: ⁊ abſentare: vl extendere: vl ꝓlongare: vl in ꝯſpectũ ducere: vl in apertuꝫ vel extra ducere. Jteꝫ obduco cis .i. tegere. vñ hec ductio onis.i. tectio vl opimẽtũ: Eccle. ij. ca. Et ne feſtines in tempꝰ obductionis ⁊c. Jteꝫ reduco cis.i. retro vl iteꝝ ducere. iteꝫ ſeduco cis: item ſubduco cis ideꝫ qḋ ſeducere vel ſubtus ducere: vel ſubtrahẽ: ⁊ eſt ꝓprie ſubducere naues de aquis ad terraꝫ trahere vel ducere. Sic ecõtrario deducẽ eſt naues de terra in aquã ducere vl trahere. itẽ traduco is. Duco cis ⁊ eius cõpoſita ſunt actiua ⁊ faciũt pteritũ in xi ⁊ ſup. in ctũ: ⁊ ꝓdu. hanc ſyllabã du: ſed duco cas eam cor. vnde qdã Educo pma facit: educo tertia dicit. Jteꝫ duco cis cauſa differentie ad duce ablatiũ de dux cis ſyncopat ſecũdã pſonã ſingularem impatiui mõi ⁊ facit duc: quaꝫ correptionẽ retinẽt omnia eiꝰ cõpoſita: ⁊ inde duco cis primaꝫ naturaliter ꝓdu. ſed duxi pteritum ꝓdu. pmam poſitiõe: ſed naturalit eam corr. vnde dic Priſ.i.x. libro Duco duxi quod oſtenditur eſſe correptũ ex nomie qḋ ab eo deriuat ⁊ corripit dux cis ſicut rexi ꝓduci approbat ex nomie qḋ ab eo naſcit ſicut rex regis. vñ duci ĩfinitiuus ꝓdu. du: ſed duci nomẽ eam corr. vnde qdaꝫ: Docto crede duci ſi vis ab eo bene duci. Sic igit dux cis naturalit corr. pmaꝫ. ex hoc patet ꝙ hoc nomẽ tradux cis corr. du. vide etiaꝫ infra in duxi.

Ductil. a duco cis dr hic ⁊ hec ductil ⁊ hoc le. vñ ductilit aduer. ⁊ ductileus lea leum: ⁊ ducillꝰ la luꝫ: ⁊ docillꝰ la luꝫ dr.i. clepſedra. vide in fuſilis.

Ductito tas vbuꝫ frequẽ. de ducto ctas ctaui ctatũ ctatu a cõuerſa in i. breueꝫ: ⁊ u in o fit ductito.

Ducto ctas frequẽ.i. frequẽter ducere a duco is ductu: u cõuerſa in o fit ducto ctas.

Ductor toris maſ.ge. in duco cis eſt ſupra.

Ductrix cis fe.ge. in duco cis vide.

Duellio onis maſ.ge. in duellũ vide.

Duelluꝫ. a duo ⁊ bellũ cõponit hoc duellũ li: ⁊ hoc duelliũ lij: q̃ſi dubelluꝫ vel dubelliũ.i. duoꝝ belluꝫ. vnde hic duellator toris ille qui duellũ peregit. ⁊ hec duellio onis .i. pugil: qui etiã duellꝰ dicit. ⁊ inde duellis lis per compoſitionẽ.i. ille pugil q̃ pſeuerant durat ĩ duello. Et vt dicit: Militis eſt bellũ fortis pugilꝗ̃ duellũ.

Dulcis.i. ſuauis: iucũdꝰ: amabilis: mitis: miſericors. Jñ dulciculꝰ la luꝫ: dimi. aliquãtulũ dulcis.

Dulcoratꝰ ta tũ.i. dulcedine repletꝰ ſeu dulcore.

Dulenſis. a du deriuat hec dulenſis ſis.i. charitatia fruitꝰ q̃ fit inter duos vel deriuat a dulia qḋ eſt fruitus.

Dulia lie.i. fruitus q̃ exhibenda eſt homi: ſic latria eſt ſeruitus q̃ debet deo: ⁊ dicitur a dolꝰ. ⁊ cõponit dulia cũ hyper qḋ eſt ſupra ⁊ dicit hyperdulia lie: q̃ſi ſupra duliam: ⁊ hec chriſti humanitati debet: Nã honor alicui debetur ratiõe excellẽtie quã habꝫ. non eni idẽ honor debet patri ⁊ regi ⁊ magiſtro. ⁊ ſic de alijs vt dic phs

…LIOTECA UNIVERSITARIA DE …ANADA

in.ix.ethico. Inter oēs autē alias rationes excellētie ē illa precipua qua creatura honoratꝰ ratiōe diuiōis ad creatorē: ſicut humanitas chriſti ⁊ que ad ipā ptinēt: ⁊ ideo ſpeciali nomine hyperdulia nominatꝰ: q̄ſi ſuper duliam ad latriam accedens. vnde hyperdulia chriſti humanitas per ſe cōſiderata adoratꝰ. Sed pōt q̄ri an peccatores debēt honorari vel adorari dulia. Dico ꝙ dulia reuerentiā ⁊ honorē importat: que creature exhiberi pōt. Quā aūt honor vt dic̄ Phili. nō debeatꝰ niſi rebus diuinis: nō debetur ꝓprie ⁊ directe niſi habenti gratiam ⁊ virtutem que diuinos facit. Sed habet aliquis virtutem multipliciter: vel ſicut actus virtuoſos: ⁊ huic directe ⁊ ꝓprie debeꝰ ⁊ ſm ſe honor: vl' ſicut habens aptitudinē naturalē ad v̄tutē: ⁊ ſic cuilibet hn̄ti imaginē dei eſt natura exhibendꝰ honor: niſi ſit cōfirmatus in malo: vt demō ⁊ dānati: q2 ligatꝰ eſt in illis ordo ad v̄tutem: vel ſicut ordinatꝰ ad īducendū vel ꝯſuandū virtutē: ⁊ ſic debeꝰ omnibꝰ prelatis qui ad hoc ordinati ſunt vt alios inſtituant ⁊ dirigāt in virtutem Dulia ergo homini debeꝰ. vnde quidam: Mortalis duliam: latriā dic omnipotentis. vide etiā in latria.

Dulos grece dr̄ ſeruitꝰ latie.

Dumeo. a dumus dr̄ dumo mas. i. ſpinare. vnde dumeo mes mui. i. eſſe vel fieri ſpinoſū. a quo dumeſco ſcis inchoatiuum: vt ager dumeſcit. i. incipit eſſe dumoſus vl' ſpinoſus.

Dumetū ti penul. ꝓdu. dr̄ a dumꝰ. ⁊ eſt dumetū locꝰ dumo plenꝰ: qḋ ⁊ hoc dumicetum ti dicitur. i. ſpinetū.

Dumꝰ mi maſ. ge. eſt ſpina vel potius ſpinarū collectio. vnde dumoſus ſa ſū. i. ſpinoſus ſa ſū: vel ſpinis plenꝰ ⁊ cōpaꝰ dumoſus ſior ſimus. vn̄ dumoſe ſius ſime aduer. ⁊ hec dumoſitas tatis: ⁊ hic ⁊ hec dumalis ⁊ hoc le. i. ſpinoſus.

Dumtaxat. Taxo taxas componiꝰ cū dū aduerbio ⁊ dr̄ dūtaxat: aduerbiū quātitatis. i. tantūmodo. ⁊ cōponiꝰ a taxo ꝓ licitari: q2 licitatores rē in foro cōſiderantes dicūt: tātū valet. ⁊ inde dūtaxat poniꝰ ꝓ tantūmō. vel ꝯponiꝰ a taxare ꝓ dicere: quia illud qḋ diciꝰ tūc tm̄ eſt dū diciꝰ. vel vt dicūt compo. a taxo ꝓ arbore ſucci amariſſimi: ex cuiꝰ ſucco ſiquis ſemel guſtauerit ſufficit ei tm̄ ſemel guſtaſſe. ſed hoc non placet Priſciano dicenti: ꝙ dumtaxat. i. tantūmodo ab aduer. dū: ⁊ verbo taxo taxas cōponiꝰ.

Duo. a dia quod eſt duo dr̄ pluraliter hi duo he due: ⁊ hec duo: genitiuo hoꝝ duorum haꝝ duaꝝ hoꝝ duoꝝ vl' duum: dtō his duobꝰ duabꝰ duobus ⁊c̄. ſm Hugutionē. Priſ. aūt dic̄. in. vi. li. vbi agit de dtō ⁊ ablatiuo ſcōe declinatiōis: ꝙ duo ⁊ ambo gtōs q̄dē ⁊ actōs ſm ſcḋam declinationē ꝓferrūt. ſ. duoꝝ ⁊ amboꝝ: duos ⁊ ambos q̄uis in neutro differētie cauſa ad maſculinū duū ſoleat dici. dtōs vero ⁊ ablatōs in bus faciunt in omni ge. vt duobꝰ duabꝰ duobus: ⁊ etiam ambobus ambabus ambobus.

Duo duis duiſti duere. i. tribuere dare ſoluere. a quo cōponitur induo duis: ⁊ eſt actiuum duo cum oībus ſuis compoſitis.

Duodecennis. a duodecim ⁊ annꝰ cōponiꝰ hic ⁊ hec duodecennis ⁊ hoc ne. i. duodecim annoꝝ. vn̄ hoc duodecēnium nij: ſpaciū duodecim annoꝝ.

Duodecennium nij in duodecennis eſt.

Duodecim. a duo ⁊ decem cōponiꝰ duodecī omnis gene. numeri plural' ⁊ indecli. Sʒ qū cōponaꝰ ex duobꝰ rectis: videꝰ ꝙ ex vtraq; pte declineꝰ. Sʒ dico ꝙ nō oportet: q2 regula intelligēda eſt tm̄ de integris. duodecim autē cōponiꝰ ex integro ⁊ corrupto: q2 videlʒ decē corrupte venit ad cōpoſitionē.

Duodenarius. a duodecim dr̄ duodenarius ria rium: ⁊ hic duodenariꝰ rij: ⁊ duodecimꝰ ma mū: ⁊ duodecies aduerbium. i. duodecī vicibꝰ.

Duodennis. i. duodecī annoꝝ: ⁊ videꝰ ꝯponi a duodecī ⁊ annus ſic̄ ſeptēnis a ſeptem a annus. Raba. Pulcre duodēnis dominꝰ ſacerdotes interrogas ⁊c̄.

Duodenus na num: penul. ꝓdu. ſed videꝰ ꝙ debeat vtraq; pte declinari: q2 quādo ſit ꝯpoſitio ex duobus rectis ex vtraq; parte declinaꝰ: ⁊ ſic duo declinaꝰ ſic̄ ⁊ denꝰ Ad hoc dico ꝙ duodenus nō cōponiꝰ ex duo ⁊ denꝰ: ſʒ deriuaꝰ ex duodecī ⁊ ſic eſt figure decōpoſite.

Duodeuiginti. i. duo minꝰ de viginti.

Duonꝰ. i. bonꝰ q̄ libēter tribuit: a duo is dr̄.

Duplex cis in duplico vide.

Duplicarius. a duplex dr̄ hic duplicariꝰ rij: q̄ duabꝰ fauet ptibꝰ. ſ. fraudulētꝰ.

Duplico cas caui catum a duo ⁊ plico cas. vn̄ duplex cis gene. omnis: ⁊ corr. du naturaliꝰ. ⁊ cōpaꝰ duplex cior ciſſimus. vn̄ dupliciter cius ſime aduerbiū: ⁊ hec duplicitas tatis: ⁊ corr. pli duplico ⁊ ēt p̄mā nāliꝰ.

Duplus pla plū ꝯponiꝰ a duo ⁊ plica ce. vn̄ duplo las laui lare. i. duplū facere: ⁊ corr. du naturaliꝰ.

Duran indecli. ⁊ in fine accentuaꝰ: q̄dā fluuiꝰ iuxta quē gigantes edificauerūt turrim. vide in ſennaar. Item ſic̄ dr̄ Dani. iij. Duran eſt campꝰ in quo rex nabuchodonoſor poſuit ſtatuam auream.

Dureo. a duro ras diciꝰ dureo res rui eſſe vel fieri durū ⁊ cōponitur vt indureo res: addureo res. a q̄bꝰ inchoatiā: dureſco ſcis: indureſco ſcis: addureſco ſcis. Dureo ⁊ eius compoſita neutra ſunt ⁊ producunt du. vide in duro ras.

Duribuccꝰ dr̄ ille qui nunq̄ʒ vult apire os: ⁊ a durꝰ ra rū ⁊ bucca cōponiꝰ.

Duricies ciei fe. ge. idem qḋ duricia a durꝰ vl' a dureo res deriuatur.

Duro ras raui rare. i. durum facere ⁊ durare. i. permanere: perſeuerare: ſufficere: vt iſte diu durauit: ⁊ durare. i. patienter ferre. vnde hic ⁊ hec duralis ⁊ hoc durale. Duro componiꝰ vt adduro adduraſ: id eſt valde durare: conduro ras: id eſt ſimul durare: deduro ras. i. valde durare vel duriciā remouere. i. mollificare. Eduro ras. i. valde durare. Induro ras. i. in īteriora durare. vn̄ in exodo: Induratū eſt cor pharaonis. Preduro ras. i. valde durare vel ante. Perduro ras. i. perfecte durare vel fortiter. Obduro ras. i. ꝯtra durare vel quodā velamine durare. Reduro ras. i. iteꝝ durare vl' retro durare. ſ. dedurare. Duro ras ꝓ durū facere eſt actiuū: ⁊ cōpoſita ab eo ſm ꝙ redolēt hanc ſignificationē actiua ſunt. aliter duro ⁊ cōpoſita ab eo neutra ſūt ſicut dureo ⁊ ab eo cōpoſita. Item duro ⁊ dureo ⁊ ab eis cōpoſita ꝓducūt hanc ſyllabā du. vn̄ Ouidiꝰ de arte: Certiꝰ ⁊ longo tēpore duret amor. Item a duro ras durꝰ ra rum: ⁊ cōpatur: vt durꝰ rior riſſimꝰ. vn̄ dure riꝰ riſſime aduerb. ⁊ etiā duriter aduer. inueniꝰ: ⁊ hec duritas tatis: ⁊ hec duricia cie. Durus componiꝰ vt predurꝰ ra rū: perdurꝰ ra rū: q̄ʒdurus ra rū: edurus ra rū. i. valde durus: ⁊ ꝓduc̄ du.

Durus ra rū in duro ras exponiꝰ.

Duſius ſij maſ. ge. demon qui hoīes ducit a ſenſu: vel q2 ducit eos vſq; ad mortē. ⁊ dr̄ a duco ducis ſm Hugu. Pap. vo dicit: Duſios nomiant: quos romani faunos vicarios dicunt.

Dux.a duco ducis ⁊ deriuat̃ hic ⁊ hec dux ducis cōis ge. q̄d deſignat dignitatē ⁊ officiū. dicit̃ .n. dux q̄r ſit ductor exercit⁹. ſed non ſtatim quicūq̄ ꝑncipes vel duces ſūt etiā reges dici poſſūt. In bello ṽo meli⁹ eſt ducē noīare q̄ regem: nam hoc nomē exprimit ī preliū ducentem. Dux cōponit̃ vt hic ⁊ hec redux cis: ⁊ hic ⁊ hec tradux cis ⁊ deriuat̃ a reduco cis: ⁊ a traduco traduxi: ⁊ tenēt tm̄ nām preteritoꝝ predictoꝝ verboꝝ. ſ. deduxi traduxi reduxi: que nāliter corripiunt du: tradux cis ⁊ redux cis dux ducis: lꝫ duco cis ꝓducat du. vide in duco cis: ⁊ q̄ deſinunt in ux nāliter corri. ſm Priſcianū. Uide etiā in tradux.

Duxi eſt preteritū de duco cis: ⁊ corri. du nāliter: ſicut ꝓbaui in duco cis. Hic nota q̄ q̄n hoc verbū duxi vel aliq̄d ſile ꝯſtruit̃ cum noīe ꝑticipiali deſinente in dus: ꝯſidera vtꝝ deſcendat a verbo hñte ꝯſtructionē ad accuſatiuū: q̄r tunc cōgrue ponit̃ hoc verbū duxi cū illo noīe in accuſatiuo caſu: vt duxi tuam amicitiā rogitandā: duxi vos attenti⁹ deprecādos. Si aūt verbū nō cōſtruit̃ cum accuſatiuo: tale ṽbale deſcendēs ab eo cum hoc verbo duxi ꝯſtrui nō valebit. vñ incōgrue dr̃: Amicitiā tuam duxi attenti⁹ ſupplicandā: immo dꝫ poni gerundiū loco ei⁹ cū ſui ṽbi ꝯſtructōe: vt Duxi veſtre gratie attenti⁹ ſupplicandū.

Prepoſitio eſt

e ⁊ in ꝯpōne eſt priuatiuū: vt eneruis: vel intentiuū vt enarro: vel ꝓ extra ponit̃ vt educo. Quib⁹ aūt lr̄is ꝓponit̃ e: ⁊ quib⁹ ex ī cōpoſitōe: dixi ſupra in ꝑma parte in tractatu de ſyllaba: ī caplo ꝺ x littera.

Eacides penl̃. cor. i. Eaci nepos. i. achilles. vñ quidā: Aio te eacida romanos vincere poſſe.

Ea ten⁹ ſunt due ꝑtes: ⁊ ſub duob⁹ accentib⁹ ꝓferunt̃. vide in ſecūda parte de accētu ī ca. de ten⁹.

E ante B

Ebaſis: h⁹ ebaſ eſt euagatio ꝑter mā. vide in q̄rta ꝑte in ca. de colorib⁹ rhetoricis.

Ebdoas ebdoadis penl̃. correpta eſt ſpaciū ſeptē dieꝝ. ⁊ dr̃ ab hepta q̄d eſt ſeptē: ⁊ doas q̄d eſt dies. ⁊ ſilr̃ dr̃ hec ogdoas: hui⁹ ogdoadis: ſpaciū octo dieꝝ. ⁊ dr̃ ab octo: ⁊ doas dies.

Ebdomades ꝯceptiones ſunt q̄ ſiūt in mente q̄ partī notē ſunt omnibus: vt ſi de eq̄libus equalia demas: q̄ reliquūt̃ ſunt equalia partim nota ſapientibus tm̄: vt icorporea in loco non eſſe. ⁊ debet ſcribi ꝑ b Naꝫ ebdo grece. i. cōcipio latīe. declinat̃ ṽo hec ebdomas huius ebdomadis: ⁊ pluralit̃ hee ebdomades haꝝ ebdomadum. Itēꝫ hec ebdomas adis ꝓ ſeptimana ponitur: Dani. ix. Ebdomas vna ⁊ cor. penl̃. ſiue do. Ebdomada etiam pro ſeptimana ꝑme declinatiōis eſt: ⁊ ſcribi deberet ꝓprie ꝑ p: Naꝫ dr̃ ab hepta grece. i. ſeptē latīe: b in s mutata. ſed q̄r apud latinos p ante d nō repitur: tranſit p in b: ⁊ dicit̃ per b ebdomada ⁊ cor. penul. ebdomades ⁊ ebdomada: ſed infra in h meli⁹ ponit̃.

Ebdomas madis in ebdomades vide.

Ebriolus la lum: dimi. aliquātulū ebrius. vnde plautus: Triſtes ac ebrioli incedūt. ⁊ cor. o.

Ebrius. ab e ⁊ bria quod eſt menſura ꝯponit̃ ebrius bria brium. i. extra mēſuram bibēs. vñ ebrioſus ſa ſū: qui ſepe ⁊ multū bibit: ⁊ hec ebrietas tatis: ⁊ hec ebrioſitas tatis. ebri⁹ q̄n̄q̄ ebrioſus q̄ ſepe ⁊ multū bibit. vnde ebrietas: aliquādo ebrioſitas: frequēs vini temulētia. Itē ab ebrius ebrio as are verbū: quod nō eſt in vſu. Ariſto. tñ poſuit ſimplex dicēs: Mulieres que raro ebriātur cito ſeneſcūt. Hic nota in ebrietate duo attēdi poſſūt. ſ. defect⁹ cōſequēs: ⁊ act⁹ ꝓcedēs. Ex ꝑte aūt defectus cōſequētis in quo ligat̃ vſus rationis ebrietas habꝫ excuſare peccatū inq̄ntū cauſat inuolūtarium per ignorātiā: ſed ex parte actus ꝓcedentis videtur eē diſtinguēdū: q̄r ſi ex actu illo precedēte ſubſecuta eſt ebrietas ſine peccato: tunc peccatū ſequēs excuſat̃ totaliter a culpa: ſic forte accidit ꝺ Lotb. Si aūt act⁹ ꝓcedēs fuit culpabilis: ſic non totaliter excuſat̃ aliq̄s a peccato ſequēti: quo. ſ. reddit̃ volūtariū ex volūtate precedētis actus inq̄ntū. ſ. aliq̄s dans operā rei illicite icidit in ſequēs peccatū. Diminuit̃ tñ ſequēs peccatum ſicut diminuit̃ ratio volūtarij. vnde Augu. contra fauſtū dic: q̄ lotb culpandus eſt: non inq̄ntum ille inceſtus: ſed q̄ntū ebrietas meruit.

Ebullio lis liui lire. i. valde bullire ṽbū neutꝝ per geminum l. ⁊ cōponit̃ ab e ⁊ bullio lis.

Ebur oris: os elephātis ⁊ deriuat̃ ab eo eburne⁹ nea neū: illud quod eſt de ebore vel quod eſt candidū ſic ebur. vnde in canticiſcanticorum: Collum tuum ſicut turris eburnea. Inuenitur etiam eburnus na num: in eadē ſignificatione Uirg. in. vj. enei. Proſeq̄t̃ dictis portaq̄ emittit eburna.

E ante C

Eccleſia cōuocatio interp̃tat̃: q̄r oēs ad ſe cōuocat: ⁊ ē fidelium: ſed ſynagoga quod interp̃tat̃ cōgregatio ꝓprie eſt iudeoꝝ q̄ŭis etiā eccleſia dicta ſit: ſed noſtrā apoſtoli nunq̄ ſynagogam dixerunt: ſed ſemꝑ eccl'ā ſiue diſcernendi cauſa: ſiue ideo q̄r inter congregtiōeſ ⁊ ſynagogā ⁊ cōuocationē vnde eccl'a nomē accepit diſtat aliq̄d: q̄r. ſ. ꝯgregari pecora ſolēt quoꝝ greges ꝓprie dicimus. conuocari aūt eſt magl' vtētium ratione: ſicut ſūt homies. Ut autē notaret̃ iudeoꝝ īfidelitas dicta eſt hoꝝ ſynagoga. i. cōgregatio: q̄ſi pecorū ⁊ indiſcretorū. Et vt fidelitas noſtra ipſo vocabulo nominaretur dicta eſt noſtra eccl'a. i. cōuocatio: q̄ſi rōnabiliū ⁊ diſcretorū: que eccl'a dr̃ chatolica. i. vniuerſalis. non enī ſicut cōuēticula hereticoꝝ in aliq̄bus regionū ꝑtibus coartatur: ſed per totū orbē terrarū dilatata diffūdit̃. Et hic eccleſiola le dimi. ⁊ eccleſiaſtic⁹ ca cū. Eccleſio as. i. cōuocare vel cōcionari: q̄d eccleſiarizare inuenit̃. Sꝫ videtur q̄ eccleſia ſit nomē collectiū: q̄r eccl'a dicit̃ cōuocatio fidelium ⁊ ſic ſignat in ſingulari numero m̄ltitudīnē: ḡ poterit dici: eccl'a dei ē ī celo. Ad hoc dico: q̄ eccl'a n̄ ē nomē collectiū: q̄r collectiū ſapit diuerſitatem: ſed eccleſia tantūmodo vnitatē. ſunt enī oēs fideles q̄dam mēbra charitatl̃ vinculo counita in vno corpore cuius caput eſt chriſtus: ⁊ ſic nō eſt dicēdum eccleſia ſunt: vl' eccl'a militant vl' triumphāt: ne videat̃ in eccl'a dei eē diuiſio q̄ vnitate ſp̄uali firmiter ē vnita. vide in pax ⁊ in charitas. Et ſcias q̄ Salomō dic: Ueſtigiū nauis nō inuenit̃ in mari. vbi dic Remi. in mattheo: Ueſtigiū nauis in mari non inuenit̃: q̄r cōuerſatio ſancte eccl'e nō eſt terrena: ſed celeſtis. vnde vn⁹ remex eius dicebat: Noſtra aūt cōuerſatio in celis eſt. Et q̄ŭis ſancta eccl'a terrena officia exercere videatur: verūtñ eius intētio ſemꝑ ſpiritual' eſt in celis. In iob etiā dr̃: Nō inuenit̃ in terra ſuauit̃ viuētiū. Abyſſus dic: nō eſt in me. ⁊ mare loquit̃. i. ꝑ opa loqui ſe oſtēdit: nō eſt

in me. Supb⁹ dicit: non eſt in me: qꝛ. ſ. nec carnales im-mũdi: nec auari: nec ſuperbi ſunt de eccľa dei merito: lʒ in eccleſia ſint numero. vide in bigamus ꝛ ĩ preſcriptio ꝛ in virtus.

E ccleſiaſtes grece: hebꝛaice coelech: latine concionatoꝛ dicit̃. i. Salomõ. vnde diċ Hiero. trib⁹ nomib⁹ vocatũ fuiſſe ſalomonẽ: ſcriptura manifeſtiſſime docet: pacificũ. i. ſalomonẽ: ꝛ ididã hoc eſt dilectũ domini. ꝛ ꝙ nũc dicit̃ coelech: eccleſiaſtes aũt greco ſmone appellatus qꝛ cetũ. i. eccleſiaꝫ ꝯgreget: quẽ nos nũcupare poſſum⁹ cõcionatoreꝫ: eo ꝙ loquat̃ ad populũ. ꝛ ſermo ei⁹ non ſpecialiter ad vnuꝫ: ſed ad vniuerſos generaliẗ dirigit̃ Porro pacific⁹ ꝛ dilect⁹ domini: ab eo ꝙ in regno ei⁹ pax fuerit ꝛ eũ domin⁹ dilexerit ſalomõ appellatus eſt vide ĩ Salomõ. Jtaqꝫ iuxta numeꝝ vocabuloꝝ tria volumia edidit. ſ. ꝓuerbia: eccleſiaſten: ꝛ cãticumcãticoꝝ Jn ꝓuerbijs puulũ docẽs q̃i de officijs ꝑ ſentẽtias erudiẽs. vnde ꝛ ad filiũ crebro ſermo repetit̃. in eccleſiaſte vero mature virum etatis inſtituens: ne qcq̄ in mundi rebus putet eẽ ꝑpetuuꝫ: ſed caduca ꝛ breuia vniuerſa que cernim⁹. Ad extremũ iam cõſũmatuꝫ virum ꝛ calcato ſeculo ꝓparatum in cãticocanticoꝝ ſponſe iungit amplexib⁹: niſi eniꝫ ꝓus relinquerem⁹ vitia ꝛ pompis ſeculi renũciantes expeditos nos ad aduentuꝫ prepara uerim⁹: non poſſum⁹ cantare canticũcanticoꝝ. Et ſcias ꝙ poteſt declinari hic eccleſiaſtes ſtis: ꝛ ſic non accentuatur in fine vt volũt quidaꝫ. Alijs vero videt̃ ꝙ ꝑ homĩe non accentuatur ĩ fine: vt Uanitates vanitatum dixit eccleſiaſtes. ſed ꝓ libro accentuat̃ in fine: vt Jn eccleſiaſte ita legit̃. ꝛ hoc magl mihi placet. Tamẽ vide: qꝛ poteſt declinari hoc eccleſiaſte huius ſtes: ꝛ tũ qñ declinatio fit greca accentuat̃ ſemꝑ in fine: vt Uerba eccleſiaſtes: ſiċ pẽthecoſte coſtes coſtẽ

E ccleſiaſticum librum ieſus filius ſyrach nepos ieſu ſacerdotis magni hieroſolymitani cõpoſuit: qui liber apud latinos ꝑꝑ eloquij ſiſtudinẽ titulo Salomonis ꝑnotat̃. Dict⁹ aũt eccleſiaſtic⁹: qꝛ de toti⁹ eccleſie diſciplina religioſe cõuerſationis magna ſit edict⁹ cura ꝛ ratione. hic apud hebreos repitur: ſed inter apocriſos habetur ab eis.

E ccum componitur ab ecce ꝛ eum. ꝛ ita ſm vſum declinatur accuſatiuo eccum eccaꝫ eccuꝫ: ꝛ pluraliter accuſatiuo eccos eccas: q̃ſi ecce eos vel eas: ꝛ eſt ꝓnomẽ. ſimiliter ellum cõponit̃ ab ecce ꝛ illum: q̃ſi ecce illum. ꝛ ita declinat̃ actõ ellum ellaꝫ: ꝛ pluraliẗ actõ ellos ellas ecce illũ vľ illaꝫ vľ ecce illos vľ illas.

E chin⁹ in hechin⁹ vide.

E clipſis ſis fe. ge. i. defect⁹ ſolis vel lune vel alteri⁹ rei. Jn dictamĩe do ſi fiat defect⁹ dictiõis vľ oratiõis dr̃ eclipſis. ſed defect⁹ littere vľ ſyllabe nõ dr̃ eclipſis: ſed afereſis vľ ſyncopa vel apocopa. vnde eclipticus ca cuꝫ. i. defectiu⁹. vnde linea zodiaci ꝑ quã ſol diſcurrit dr̃ ecliptica: ad hoc eniꝫ ꝙ ſol vel luna patiat̃ eclipſim opoꝛtet vt ĩ illa linea ſit ſol ꝛ luna. ꝛ hic ecliptico cas. i. eclipſiꝫ facere: obſcurare. De hoc etiaꝫ dixi in q̃rta parte in capitulo de vitijs annexis barbariſmo ꝛ ſoloeciſmo. ꝛ differt eclipſis ab apoſiopeſi: ſicut in quarta ꝑte dixi ĩ tractu de coloꝛib⁹ rheto. vbi egi de apoſiopeſi.

E cliptic⁹ in eclipſis eſt: ꝛ coꝛ. penul.

E co indeclinabile ge. neu. dr̃ ab icõ: ꝛ dr̃ eco q̃ſi ico ſon⁹ aeris vel valliuꝫ vel rupium vel mõtiuꝫ: q̃ſi ſonus redditiuus: qꝛ eſt imago ꝛ repreſentatio vocis. Dicũt tñ q̃daꝫ ꝙ eco ſaxũ eſt: qđ humane vocis ſonuꝫ captãs v̾ba loquẽtium imitatur. ꝛ dr̃ ſic: qꝛ ad vocem reſpondens alieni efficit̃ imago ſermõis. ſed potius ꝛ verius videt̃ h̾ euenire a natura locoꝝ ſiċ conualliũ ꝛ huiuſmõi ſꝫ Hug. Quidã tñ ſcribũt echo cũ aſpiratiõe. Pap. do diċ Eſt vox aeris: ſon⁹ in ſilua vľ in cauernis reſonãs: Sapiẽtie. xvij. Aut reſonãs de altiſſimis mõtib⁹ eco ꝛ accẽtuat̃ in fine: ꝛ ꝓdu. ꝑmã. ſcribit̃ tñ ꝑ vnũ c.

E conomic⁹. ab econ⁹ dr̃ economic⁹ ca cuꝫ: penul. coꝛ. i. diſpenſatiuus. vnde hec economica ce. i. ſcientia q̃ iſtruimur in diſpenſatione ꝓprie familie.

E conomus mi penul. coꝛ. i. diſpenſatoꝛ ꝓprie familie. vñ hec economia mie. i. diſpenſatio talis. ꝛ dicit̃ econom⁹ ab eco qđ eſt ſon⁹ reddiuus: qꝛ ad ei⁹ ſonũ ꝛ voceꝫ tota familia debet oꝛdinari. Uel potius dr̃ econom⁹ ab icon qđ eſt imago vel ſignũ: ꝛ noma qđ eſt lex: vel noma qđ eſt regula: inde iconomus. i. ſignatilis lex vľ regula: qꝛ ad eius ſignũ vel regulam tota familia debet diſpenſare. ꝛ ĩde hec iconomia mie diciẗ ſꝫ Hug. Pap. vero dicit: Econom⁹ grece: latine diſpenſatoꝛ: domus miniſter: qui modo aduocatus dicitur. vide etiam in iconomus.

E cõtra aduer. oꝛdinãdi acuit penul. ſiċ decõtra.

E coꝛs dis omnis ge. q̃ſi ſine coꝛde: ab e ꝛ coꝛ: ꝛ eſt idem qđ excoꝛs. vide in excoꝛs. Jnuenit̃ etiaꝫ hic ꝛ hec ecoꝛdis ꝛ hoc ecoꝛde.

E cqus cõponit̃ ex en aduer. ꝛ quis mutata n in c: vt ecquis: q̃ſi ecce q̃s. de hoc etiaꝫ vide in tercia parte ĩ tractatu de figura cõpoſita nomĩs ĩ capitulo đ ſyllabicis adiectionibus.

E cubi cõponit̃ ab en ꝛ vbi mutata n in c: q̃ſi ecce vbi.

E ante D

E daculus la lum. i. aliquãtulũ edax: voꝛax: ab edax diciẗ ꝛ coꝛripit cu.

E dax. ab edo es eſt dicit̃ edax cis omnis gene. qui mltuꝫ ꝛ aſſidue cõmedit: ꝛ cõpat̃ edax cioꝛ ſimus. vñ edaciẗ cius ſime aduer. ꝛ hec edacitas tatl: ꝛ ꝓducit penltimã in gtõ edacis: ſed coꝛ. primaꝫ vbiqꝫ tam in recto q̃ ĩ obliquis. Oui. de remedio amoꝛis: Rũpeliuoꝛ edax iam magnũ nomẽ habem⁹.

E decumo as aui are. i. excerpe ab e. ꝛ decumo as ꝯponit̃ vñ ꝛ macrobi⁹ de ſaturnalib⁹: Jnuenit inq̃t loc⁹ veteꝝ viroꝝ decumatos ex multis libꝛis.

E den hebꝛaice dr̃ padiſus terreſtris: ꝛ interpꝛetat̃ delitie vel edeꝫ dr̃ ꝑ eiden: qđ eſt videre: ꝛ ſm h̾ põt ẽt illi loco cõuenire. eſt enĩ ibi viſus diuinus quodãmodo ꝛ delicioſus: ꝛ accentuat̃ in fine.

E dentatus ta tum. i. extra denteſ q̃ dẽtib⁹ carꝫ: ab e ꝛ dẽtatus componit̃.

E denteo tas taui tare in dento tas eſt.

E dentul⁹ la lum. i. extra dentes qui dentib⁹ caret: ab e ꝛ dẽs. ꝛ vt diċ Greciſm⁹: dente carẽſ edẽtulus eſt: ſed nat⁹ habere: qui dentes habuit nec hꝫ dẽtes nec habebit eſt edentatus. ꝑoꝛ eſt infans: vet⁹ alter.

E depol. i. per edeꝫ pollucis aduer. adiurandi: ꝛ accuit̃ ĩ fi.

E dera ab edus di. dr̃ hec edra re penul. coꝛ. qꝛ edis ſupra lectis abundantiaꝫ in eſcã a veteribus ꝓbeatur. vľ diciẗ ſic ab hereo: qꝛ arboꝛib⁹ repẽdo adhereat. vñ ederin⁹ na num: penul. ꝓdu. ꝙ aũt dr̃ edera q̃ſi edita petẽs vel editis herens: etymo. eſt.

E des edis fe. ge. i. dom⁹ ꝛ dr̃ ab edo es eſt: qꝛ ꝑmo fuit facta ad edendũ. Jn euan. aũt dr̃ de zacharia: ꝙ perijt inter altare ꝛ edẽ. ꝛ dr̃ hic edem. i. tẽplum. ꝛ ſcribit̃ aedeſ per ae diphthonguꝫ.

E dico cis xi ctũ ꝓdu. di. vide in dico.

E dictũ cti ge.neu.i.p̃ceptuȝ: ⁊ ꝓꝑe regũ vel impatoꝝ. vñ in Luca: Exijt edictũ a ceſare Auguſto.

E dicul⁹ li dimi.pu⁹ edus: ⁊ coꝛ.cu.vñ Aug⁹ in.ij.li.de ciui.dei: Ne animi mal' que p̃cipue cauẽda ſunt mores coꝛrumpent humani: nulla ſacra edicula dignuȝ putauerunt ⁊c̃.

E difico cas.edes componit cuȝ facio: ⁊ dr̃ edifico cas.i.edẽ facio.⁊ hinc edificãs tis: ⁊ h' edificiũ cij.i.ediuȝ effectio vel ipſa edes.Et cõponit vt coedifico cas: reedifico cas.Et eſt edifico neutꝝ cuȝ ſuis cõpoſit}: ⁊ coꝛ.fi. ⁊ eſt edificans figure decõpoſite. Hic nota dr̃iam inter participiũ ⁊ alias dictões caſuales: q2 nomẽ ⁊ ꝓnomẽ cõponunt etiã ꝑ obliquos: vt aliuſmõi ⁊ iſtiuſmõi ⁊ huiuſmõi.ſed participia nõ poſſũt cõponi teſte Priſc.niſi ꝑ noĩatiuuȝ: ⁊ h' hñt a ſuis verbis: qm̃ verba vim hñt noĩatiuoꝝ ⁊ non obliquoꝝ: ergo ſi aliqͦ participiũ videat in obliquo caſu ad compõneȝ venire: dicendũ eſt ꝙ amittit nãm participij: ⁊ compõne tranſit in nomẽ vt doctific⁹.i.doctũ faciens.Sȝ ſi obiiciat de edificans Dico ꝙ faciens non hȝ hanc compõneȝ a ſe: imo a verbo: q2 eſt figure decõppſite.

E diliciũ.ab edilis dr̃ hoc ediliciũ cij: honoꝛ vel officium edilis. ⁊ h' edilitas tatis: illud idem.⁊ edilici⁹ cia ciuȝ.i.res ꝑtinens ad edilem.

E dilis.ab edes dr̃ h' edilis: hui⁹ edilis penl'.ꝓducta.i.cuſtos edis: qui cuſtodiebat de dignitate ⁊ officio erariuȝ ⁊ capitoliũ vel curiã regis vel imperatoꝛis: ne moꝛboſa aĩalia vt capꝛe ⁊ poꝛci ⁊ huiuſmõi intrarẽt ⁊ aereȝ ibi coꝛrũperent.

E dilitas tatis in ediliciũ eſt.

E dillus li dimi.paru⁹ edus.

E diſſa ſe: vꝛbs Meſopotamie quã cõdidit Nemroth: q̃ antea dicta eſt Areth.

E diſſero ris ediſſerui ediſſertũ cõponit ab e ⁊ diſſero ris. ⁊ eſt ediſſerere: valde diſſerere: vel apire: narrare: exponere.vñ in euangelio.Ediſſere nobis parabolã hanc.⁊ hinc ediſſerto tas frequentatiuũ verbũ.

E ditio onis fe.ge.i.expoſitio: ab edo is itũ.⁊ dr̃ editio q̃ſi extra datio ſm Papiã.

E ditus ta tũ penl't.coꝛ.i.alt⁹ vel manifeſt⁹ vel natus vel emiſſus: cõpoſitus: expoſit⁹.⁊ deriuat ab edo dis.⁊ cõparat editus tioꝛ ſim⁹.

E dituus tui tuo: idẽ eſt qͦ edilis.ſ.cuſtos edis.⁊ cõponitur ab ede ⁊ tueoꝛ: inde editu⁹ quaſi edem tenẽs ⁊ cuſtodiens.vñ boni poete dicunt editui: q2 ꝑ cermĩa ſua foꝛtia facta viroꝝ cuſtodiũt.

E do es.i.comedere.Antiq̃ dicebãt: edo edis edit regulariter.ſed poſtea dr̃ie cauſa coꝛrupta eſt ſecũda ꝑſona: et pꝛo edis dcm̃ eſt: es.Et vt in ſũma dicat: quecũqȝ voces hui⁹ verbi ſequnt ſecundã ꝑſonã ꝑ foꝛmationẽ coꝛruptę ſunt.ſȝ q̃ foꝛmant a p̃ma ꝑſona nõ ſũt coꝛrupte. vñ dic̃ Priſ.in.ix.libꝛo: Edo es eſt: eſt anoꝛmalũ: tñ in plurali nũero ſeruat regulã tercie ꝯiugatõis: edim⁹ edit}edunt.Sil'r in p̃terito impfecto ⁊ futuro edebaȝ edam: ⁊ in omnib⁹ que ſolẽt in hac ꝯiugatiõe a p̃ma naſci ꝑſona: hoc eſt ĩ tercia ꝑſona impatiui modi edat: ⁊ ĩ futuro optatiui: q̃ eſt etiam ſubiunctiui pñs: edam edas edat. In omnib⁹ v̾o que ſolẽt ĩ hac ꝯiugatiõe a ſecũda naſci ꝑſona: coꝛruptaȝ ĩuenies regulã tercie ꝯiugatõis es tamẽ ꝓductaȝ quam a ſecũda acceperũt ꝑſona ſeruant vbiqȝ: vt es eſt: eſte eſtote: eſto eſſent eſſe.vñ quidam: San⁹ vis eſſe: noli de fructib⁹ eſſe. Nec mireris ſi nõ vbiqȝ differentiã faciat vel defectionẽ anceps ſignificatio. non ſoluȝ.n.eſt in verbis: ſed etiam ĩ noĩbus et alijs partibus oꝛationis.qñqȝ faciũt differẽtiaȝ vel accẽtuuȝ vl' litterarũ mutatione autoꝛe: quãdoqȝ non faciunt.hec Priſ.Edo cõponit vt adedo is it: vl' ades adeſt.i.iuxta vel valde coꝛrodere vel edere. Itẽ ꝯmedo is: ex edo dis dit.i.coꝛrodere vel extra vel valde edere. Inde exeſus ſa ſum.peredo dis.i.perfecte edere: coꝛrodere: cõſumere.Edo neutrũ eſt ⁊ ſimilit̃ cõpoſita ei⁹ omnia: ꝓ coꝛrodere tñ inueniunt actiua. Itẽ edo coꝛrũpit ſcdam perſonaȝ ⁊ que ab eo deſcẽdũt.compoſita v̾o oĩa regulariter declinãt.q̃daȝ tñ ex ill' ſequũt qñqȝ coꝛruptiõeȝ ⁊ irregularitatẽ ſui ſimplic}: vt adedo ades.fac̃ ẽt adedo dis. Iteȝ oĩa ꝯpoſita ⁊ ſimplicia faciũt p̃teritũ in edi tñ ſm regularitatem ſui ſimplicis ⁊ ſup.in eſuȝ vl' eſtuȝ: ⁊ participia paſſiui in eſus vl' in eſtus: ⁊ oĩa coꝛripiũt hãc ſyllabã e in pꝛeſenti ⁊ que retinẽt litteraturaȝ pñtis.in p̃terito v̾o ⁊ ab eo foꝛmatis eandẽ ſyllabaȝ.ſ.e ꝓducũt Sȝ edo dis edidi.i.manifeſto ꝓducit e.vnde v̾ſus: Duȝ dape veſcoꝛ edo: ſermonẽ duȝ loquoꝛ edo.Sepe bibes ⁊ edes ſi dapſiliuȝ colis edes. Itẽ ſcias ꝙ edo es eſt verbum anoꝛmalum facit pꝛeteritũ edi edidiſti edit: ⁊ infinitiuuȝ eſſe: ⁊ ſupinũ eſum vel eſtuȝ: vt actum eſt. qñqȝ tñ regularit̃ inuenit ſm antiquos: vt edo edis edit.i.comedo: ⁊ tũc ſimilit̃ facit p̃teritũ edi ⁊ ſupinũ ſil'iter eſuȝ vel eſtum: infinitiuus tñ facit edere.ſed edo edis.i.manifeſto facit edidi geminatũ: q2 cõponit ab e ⁊ do das. vide in edo edis.

E do edis edidi edẽ edituȝ ꝯponit ab e: ⁊ do das. ⁊ ẽ edẽ dicere: manifeſtare: emittere: cõponẽ: exponere: parere: ꝓferre: ꝓducere: dare.vnde q̃daȝ: Edo ꝯpono pario loquoꝛ ⁊ manifeſto.Anoꝛmalũ fit edo: tercia ſeruat edo Inuenitur etiaȝ apud antiquos edo edis regulare pꝛo comedo: ſed tunc eſt ſimplex ⁊ facit pꝛeteritũ edi. vide in edo es eſt ſupꝛa.

E doꝛſo ſas.i.doꝛſum ſcindere: ⁊ p̃cipue ab anterioꝛi parte.vñ edoꝛſatus ti dr̃ equ⁹ ab anterioꝛi p̃te ꝑ doꝛſuȝ ſciſſus.⁊ cõponit edoꝛſo ſas: ab e ⁊ doꝛſuȝ ſi.

E duco cas caui care.i.enutrire: ⁊ ꝯponit ab e ⁊ duco cas ⁊ coꝛ.du.vide in duco cas.vel ſȝ Pap̃.Educare.i.enutrire inſtituere: legere.educere vero eſt ꝓtrahere: eruere: ſubuertere.

E dulis.ab edo es eſt deriuat hic ⁊ hec edulis: ⁊ hoc le.i.abilis ad edẽduȝ: ⁊ coꝛ.du.

E duliuȝ lij.i.cibus ab edo es eſt deriuat. vnde dic̃ Pap̃. Eduliuȝ ab edendo dictũ q̃i p̃guſtatĩa cõmeſtio vl' eſca edulia cibi alimenta aptũ ad mãducãduȝ.

E dulus li dimi.ꝑuus ed⁹.edul⁹ etiã dr̃ eſtoꝛ vl' voꝛatoꝛ q̃ mlt'uȝ cõmedit ab edo es eſt.

E dus edi maſ.ge.dr̃ ab edo es eſt: q2 tener ſit ⁊ ꝯmeſtibilis: ⁊ ꝓducit p̃mã.vide in faſcino.

E ante FF

E ffabilis.ab effoꝛ faris deriuat hic ⁊ hec effabilis ⁊ hoc le: quod aptum eſt vt quis loquat illud.⁊ cõponit cũ in ⁊ dr̃ hic ⁊ hec ineffabilis ⁊ hoc le.⁊ ambo cõꝑãt.

E ffamẽ mis.vide in effamio nas.

E ffamio nas cõponit ab ex ⁊ famino ⁊ mutat x in f.⁊ ẽ effaminare idẽ qͦ loq̃.vñ hoc effamẽ mĩs.i.loq̃la locutio.⁊ ꝓdu.penul.in ntõ: ſȝ in gtõ eã coꝛ.

E ffectiuus ua uũ in efficio cis vide.

E ffeminatoꝛiũ rij: dom⁹ meretricũ: ⁊ dr̃ ab effemĩo as.

E ffemino nas in femino nas vide.

E fferatus ta tuȝ dr̃ mẽte ferina effectus ſine rõne: ab efferoꝛ aris ſm Pap̃.

E ffero ras raui ratum rare.i.crudeliter agere: vel ferrum

facere ⁊ deriuaꝛ ab efferus ra rū: ſm Hug. dicitᷓ etiam
efferor aris. vnde dicit Pap. Efferor aris ratꝰ ſuꝫ: effera
tus mēte ferina effectus: ſine ratōe. ſed effero ras magꝭ
eſt in vſu: ⁊ corri. fe.

E ffero fers extuli elatuꝫ: ab ex ⁊ fero fers. ⁊ eſt efferre ex
tra ferre ⁊ ꝓpe cadauer. ⁊ efferre. i. extollere: eleuare:
ſupbire. vñ hec elatio onis.

E fferus. ab ex ⁊ ferus cōponitᷓ efferꝰ ra rū. i. valde ferus:
crudelis: ⁊ immanſuetꝰ: ⁊ cor. fe.

E ffeta. i. adaptio vel adapire: ſic Marcus euangeliſta ex
ponit: ⁊ accētuatᷓ in fine. Dicitᷓ etiā effectꝰ ta tū: ſed ali
ud ſignat: ⁊ tūc ꝓdu. penul. ſed effeta eaꝫ corr. vñ in au
rora dicitᷓ: Effeta ſic audit ſic homo v̄ba ſonat.

E ffetus. Fetus ta tum cōponitᷓ cū ex ⁊ dr̄ effetꝰ ta tum. i.
debilis q̄ſi ſine fetu. i. ſine fortitudīe viriuꝫ. ſed ꝓprie dr̄
de muliere effeta: q̄ſi extra fetum poſita q̄ iaꝫ parere n̄
poteſt. ⁊ hinc facta eſt tranſlatio vt ille dicatᷓ effetus q̇
iam euacuatꝰ eſt a viribꝰ ⁊ ꝓdu. fe.

E fficacia. ab efficax dr̄ hᷓ efficacia cie. i. potētia: perfectio:
vigor: agilitas.

E fficax cacis ge. omis dr̄ ab efficio cis: ⁊ eſt efficax potēs
q̇ nullā difficultatē habꝫ in q̄libꝫ re faciēda: ſꝫ eā ad ef
fectum ducit. vnde ⁊ eam medicinaꝫ dicimꝰ efficacem
que efficit illud ꝓpter qd̄ data eſt. ⁊ cōpatᷓ efficax cior ſi
mꝰ. vñ efficacitᷓ cius ſime aduer. ⁊ ꝯponitᷓ vt iefficax. i. n̄
efficax. ſ. q̇ nō pōt deducē ad effectū qd̄ intēdit: ⁊ ſimi
liter cōpatur ⁊ corr. ſi. ſm Hug. Pap v̄o dic̄: Efficax ef
fectꝰ capax: qui facile pōt implere qd̄ vult.

E fficio. ab ex ⁊ facio cis componitᷓ efficio cis feci ctum. ⁊
eſt efficere ꝑfecte facere: quaſi ꝑficere: leuiter adimple
re. ⁊ inde effectus ctus ctui. i. finis rei aut quod a cauſa
efficitᷓ: vt dies eſt effectꝰ ſolis. vnde effectiuꝰ ua uuꝫ: qd̄
habꝫ vel pōt habere effectum. ⁊ dr̄ effectiuus ab efficio
cis q: efficit: vt medicina eſt effectiua ſanitatis.

E ffigies. ab effingo gis: qd̄ cōponitᷓ ab ex ⁊ fingo gis dicitᷓ
effigies giei. i. imago ⁊ hinc effigio gias giaui. i. effigiem
facere vl̄ effigiē rep̄ſentare: ⁊ eſt actiū.

E ffontio tis tiui tire. i. venenoſe loq̇ vel foras emittere: ⁊
cōponitᷓ ab ex ⁊ fons tis.

E ffor aris fatus ſum fari. i. eloqui ⁊ cōponitᷓ ab ex ⁊ for
faris ⁊ ꝓdu. fa. vel effor. i. extra vl̄ apte loquor.

E ffraim filiꝰ Joſeph dictꝰ eſt: q: auxerit eū deꝰ. ⁊ ex eo vo
cabulo in linguaꝫ noſtrā transfertᷓ augmētū.

E ffrateus tea teum penul. ꝓdu. ab effraim: ſcribitᷓ ꝑ gemi
f. Ephrateus ab ephrata per ph: euphrateꝰ ab ephrates
per eu. ita dicitᷓ in hiſtorijs in. j. regū q̄ſi in p̄ncipio. ⁊ dꝫ
grauari effrata in penl̄t. ⁊ vltima.

E ffregi penl̄. ꝓdu. p̄teritū de effringo gis.

E ffrenatus ta tum dr̄ ab effreno nas: ⁊ cōponitᷓ ab ex ⁊
freno nas. ſm Pap. Effrenatus dicitᷓ: q: preceps ⁊ ꝓnꝰ
⁊ ſine freno rōnis ſit.

E ffrenis. Frenū cōponitᷓ cuꝫ ex ⁊ dicitᷓ hᷓ ⁊ hec effrenis
⁊ hoc ne: ⁊ effrenꝰ na num. i. ſine freno: ⁊ ꝓdu. fre.

E ffringo gis gi ctum gere. i. valde vl̄ extra frangere: ⁊ cō
ponitᷓ ab ex ⁊ frāgo gis.

E ffrons tis cōmunis ge. i. inuerecūdus: ſine fronte ⁊ ſine
verecūdia: ⁊ dr̄ ab ex ⁊ frons tis.

E ffugium gij. i. fuga: effectus fuge ab effugio gis dr̄. Job
xi. Et effugium ꝑibit ab eis.

E ffugus ga gum: ab effugio gis. ⁊ dr̄ effugus penultima
correpta. i. fugitiuus vel extra fugiens qui ſcilicꝫ conti
nue ⁊ ſepe fugit.

E ante G

E ga grece latine dr̄ capra. ⁊ eſt tercia lr̄a a.

E geator in egens vide.

E gens tis oīs gene. i. neceſſaria nō hn̄s: vel opus hn̄s: ab
egeo eges deriuatᷓ. ꝙ aūt dr̄ egens q̄ſi ſine gente vl̄ ge
nere etymologia eſt.

E genꝰ na nuꝫ penl̄t. ꝓducta deriuatᷓ ab egeo es. ⁊ dr̄ ege
nꝰ. i. egens: inops pauꝑ. ꝙ aūt dr̄ egenꝰ quaſi ſine gen
te vel extra gentē: etymo. eſt.

E geo ges gui: eo mutata i ui diuiſas. i. non hēre vl̄ opus
hēre. ⁊ ita differt a carere: q: carere eſt non hēre: ſꝫ mul
totiens egemꝰ rei quā habemꝰ. Egeo cōponitᷓ cuꝫ in: ⁊
dr̄ indigeo es: inᷓpoſita d: ⁊ e ī i mutata. Egeo cū oībꝰ
ſuis cōpoſitꝭ eſt neutꝛ: ⁊ facit p̄teritū in gui: ⁊ caret ſup.
⁊ corripit ge. vñ Proſper: Paucoꝝ exigui tēꝑis vſus e
get. Et ſm Papi. Egeo illiꝰ rei vel illa re vel illā rem di
cimꝰ. Et vt dic̄ Papias: egere ⁊ indigere. i. pauꝑtatē pa
ti: neceſſaria non hēre.

E ger ra rū dr̄ ab egeo ges: q: egeat viribꝰ vel leticia. i. tri
ſtꝭ vel infirmꝰ. ⁊ cōpatᷓ vt eger egrior riſſꝰ. vñ egre egri
rime aduer. vñ hec egritudo dinis. i. triſticia vl̄ infirmi
tas. ⁊ hᷓ egrimonia nie: illud idē. ⁊ egrotꝰ ta tum. i. eger
ſed eger ꝓprie aīo: egrotꝰ corpore. Item eger. i. triſtis
⁊ infirmꝰ ad tp̄s: ſed egrotꝰ tm̄ infirmꝰ ⁊ diu ⁊ ſepe: ſic
iratꝰ ⁊ iracundꝰ differūt. ⁊ ꝓduc̄ e. vñ quidā: Ingemit
egrotus: q: languet corpore totꝰ. Eger lāgueſcit: men
tis vitium q: creſcit.

E gere pōt eſſe infinitiuꝰ de egeo ges gui. Item pōt eſſe p̄
teritū ꝑfectū de ago agis egi egerūt vel egere: ⁊ in vtra
qꝫ ſignificatiōe ꝓducit ge.

E gero ab e ⁊ gero ris cōponitᷓ egero ris egeſſi ſtum. ⁊ eſt
egerere digerere: foras emittere: ⁊ ꝓprie malā ſubſtan
tiaꝫ ventrꝭ ꝑ ſeceſſuꝫ vel anuꝫ. ⁊ hinc tranſlatiue dr̄ pro
euacuare. Ponitᷓ etiaꝫ ꝓ vomere: ⁊ corri. ge. vñ quidā:
Qui bn̄ digerit: egerit: ingerit: eſt homo ſanꝰ.

E geſco ſcis inchoatiuū. i. incipio egere: ⁊ formatᷓ ab egeo
eges addita co.

E geſtas ab egeo es dr̄. ⁊ ē egeſtas peior q̄ꝫ pauꝑtas. pau
ꝑtas eniꝫ honeſta pōt eē: ſꝫ egeſtas ſemꝑ eſt turpis. vñ
egeſtuoſus ſa ſū. i. egeſtate ⁊ miſeria plenꝰ. Itē egeſtas
pōt eſſe actūs pluralᷓ fe. ge. hꝰ noīs adiectiui egeſtꝰ ſta
ſtū: ⁊ tūc deriuatᷓ ab egero rꝭ. ⁊ eſt egeſtas euacuatas vl̄
foras ꝑ anū miſſas vel domitas. vñ quidā: Poſt res e
geſtas multos afflixit egeſtas.

E geſtuoſus ſa ſum ī egeſtas vide.

E geꝰ egei penl̄. acuta pater fuit Theſei: poſtea deꝰ maris
factꝰ qn̄ in illud ſe p̄cipitauit. vñ egeuꝫ dcm̄ eſt mare il
lud ī quo ſe p̄cipitauit. ⁊ hinc egeꝰ gea geū: ⁊ hᷓ egeator
toris. i. hortator nauis ī mari: ab egeo mari.

E gilopa in egilopiū eſt: ⁊ corripit lo.

E gilopicus ī egilopium vide.

E gilopiuꝫ pij ge. neu. ⁊ hᷓ egilopa pe. i. vlcꝰ vel caro q̄ na
ſcitᷓ in angulis oculoꝝ. vñ Macer de virtutibꝰ herbaꝝ
Egilopā curat ſiq̇s cōmaſticat illam. vñ egilopicꝰ ca cū
penl̄t. correpta: q̇ talem infirmitatē patitᷓ vl̄ curat.

E gyptiacꝰ dies ī egyptus vide.

E gyptius in egyptꝰ eſt.

E gyptꝰ ti eſt quedā regio: fe. ge. vñ egyptiꝰ tia tiuꝫ. ⁊ inter
pretantᷓ egyptij lingua hebraica affligentes: q: afflixe
runt pplm̄ dei priuſ q̄ꝫ diuino auxilio liberaretᷓ. ⁊ egy
ptiacꝰ ca cū penl̄. corr. vñ in quolibꝫ menſe dicuntᷓ duo
mali dies egyptiaci: q: ab egyptijs fuerūt ītroducti ſꝫ
quoſdā. Et vt dic̄ glo. ſuꝑ illud Iſa. xix. ca. Tradaꝫ Egy
ptum in manu dn̄oꝝ crudelium. Multis inquit gloſa
dominis egyptꝰ eſt tradita: Prio aſſyrijs: poſtea nabu

chodonoſoꝛ:tcio alexandro:ad vltimuȝ romanis: Anthonio ꝛ Cleopatra ſub auguſto ſupatꝭ. Caldei crudeliores:romani potētiores.vide in pena. Hic nota ꝙ in quolibȝ mēſe ſūt duo dies egyptiaci:hꝰ ē ab egyptijs de phēſi. In egypto vo erāt pitiſſimi aſtronomici:ꝛ inuenerūt q̄ſdaȝ cōſtellatiōes eē nociuas actibꝰ hominū in hiſ diebꝰ.i.aliq̄ hoꝛa hoꝝ dieꝝ.ꝛ iō notauerūt hos dies ſed nō debēt obſuari:qꝛ ſancta maṫ ecclꝰa ꝓhibȝ fidē ta libꝰ adhiberi ſm quoſdaȝ. Uel dicūṫ ꝑdicti dies egyptiaci:qꝛ dominꝰ in illꝰ diebꝰ miſit plagas in egyptios.ꝛ ſcribūṫ in kalēdario:nō ꝙ aliqȝ ſit incipiendū vꝰ deſinēdū his diebꝰ potiꝰ q̄ȝ in alijs:ſȝ vt dei miracula i memoꝛia teneanṫ.ꝛ hꝰ magꝭ placȝ. Quottus aūt dies ſit egyptiacꝰ a ꝑncipio vꝰ a mēſis fine quolibȝ mēſe iſtis verſibus explanatur:Auguriōꝛ decies audito lumīe clangoꝛ:Linquit olus abies: coluit colꝰ:execute gallū. In his duobus vꝰſibus ſūt.xij.dictiōes duodeciȝ mēſibꝰ ſuientēs:ꝑma ꝑmo:ꝛ ſcōa ſcōo:ꝛ ſic ō alijs ꝑ oꝛdinē:ſūpto initio a ianuario:ita ꝙ quotta eſt ꝑma lꝛa ꝑme ſyllabe alicuiꝰ iſtaꝝ dictionū totꝰ dies eſt egyptiacꝰ infra mēſeȝ cui defuit illa dictio:cōputādo a mēſis ꝑncipio vꝰ ſꝰ finē:ꝛ quotta eſt ꝑma lꝛa ſcōe ſyllabe dictōis:totus dies eſt egyptiacꝰ a fine mēſis vꝰſus ꝑncipiū cōputādo. verbigratia:Augurioꝛ q̄ eſt ꝑma dictio defuit ianuario:qui eſt ꝑmꝰ mēſis:ꝛ a q̄ eſt ꝑma lꝛa ꝑme ſyllabe hꝰ dictōis augurioꝛ ē ꝑma lꝛa i alphabeto:ergo ꝑmꝰ dies ianuarij eſt egyptiacꝰ. Iteȝ g eſt ꝑma lꝛa ſcōe ſyllabe eiuſdeȝ dictōis:vij in alphabeto:ꝛ ergo ſeptimꝰ dies ianuarij ē egyptiacꝰ:cōputādo a fine vꝰſus ꝑncipiū:ꝛ ſic ō alijs. Et deinde accipe ſcōaȝ dictionē ꝑ ſecūdo mēſe faciēdo ſimiliṫ vt dictū eſt:ꝛ ſic deinceps ꝛc.

E gloga ge dꝛ:q̄i egaloga.ega enī grece: capꝛa latine:logos ſermo: Inde egloga.i.ſmo de capꝛis:vꝰ q̄i de ruſticis:vel vilioꝛibꝰ rebus. Uel dꝛ egloga.i.capꝛinus ſmo vꝰ ꝑpꝰ feditatē ꝛ turpitudinē materiei vt apō ſatyricos vel qꝛ ibi ſermo habeaṫ de capꝛis ꝑcipue:vt apud Uir. in buccolꝰ.ꝛ coꝛ.penul. Uirg.egloga viij. Uerbenaſq̄ adole pingues ꝛ maſcula thura.

E go onis ꝛ egona ne.i.ſeculuȝ.vel vt dicit Pap. Egones penul.ꝓdu.ſūt ſacerdotes ruſtici.

E goceron. Ega qȝ eſt capꝛa cōponiṫ cū ceron qȝ eſt coꝛnu.ꝛ dꝛ egocerō ontꝭ: quoddā animal qȝ alio nomīe diciṫ capꝛicoꝛnus:ꝛ pōt dici ꝑ eodē animali egoceron vꝰ egoceros:ꝛ accuiṫ i fine.vnde quidā: Eſt tibi ſaturne domꝰ egocerōtꝭ ꝛ vrne.

E gomet.i.ego ꝛ nō alius.vn̄ diċ Priſ.in.xiij.libꝛo de caſibus ꝓnomis: Dicēdo ego:dico vꝰ poſſuȝ ꝛ ſolus:ꝛ cuȝ alio intelligi: ſolȝ tn̄ met addita plerūq̄ ſignificātiaȝ vꝰ diſcretionē oſtendē.egomet.i.ego ꝛ non aliꝰ: Nec non egoipſe vꝰ egometipſe. Et ſcias ꝙ ſyllabica adiectio immutat ſpeciem: ſed nō figuraȝ. vn̄ egomet eſt ſpeciei deriuatiue ab ego:ſed figure ſimplicis. De ſyllabicꝭ adiectionibꝰ aūt que adiungunṫ ꝓnominibꝰ dictū eſt ſupꝛa in tercia parte vbi agiṫ de figura nomīs in ca. de ſyllabicꝭ adiectionibꝰ in fine.

E gona ne in ego onis exponiṫ.

E gre aduer.i.difficulter:acerbe ſm Pap.

E gredioꝛ eris egreſſus ſū.i.exire:extra gradi.ꝛ ꝯponiṫ ab e:ꝛ gradioꝛ deris. vel egredioꝛ dicitur de vno loco ad alium locum ex eo.

E gregiꝰ ab e ꝛ grex cōponiṫ egregius a um.i.nobilꝰ:maximus:ꝑcipuuꝰ:q̄ſi extra gregem alioꝝ.ꝛ ꝑ ſuppletionē cōpatur egregius magiſ egregius egregiſſimus:ꝛ hinc egregie magis egregie egregiſſime aduer.ꝛ hec egregietas tatis:talis ꝓpꝛietas.ſ.nobilitas.

E greo es egrui ere.i.eſſe vel fieri egruȝ:ꝛ dꝛ ab eger: ꝛ eſt verbū neutruȝ.

E greſco ſcis incohotīu.i. incipio egrere:ꝛ foꝛmaṫ ab egreo es addita co ſit egreſco.

E grimonia.ab eger diciṫ hec egrimonia nie.i.triſticia.vꝰ infirmitas.

E groto tas taui tare.i.infirmare vꝰ frequēter egrere. Licet enī egreo es egrui ſm vſum careat ſupi. fit tn̄ ab eo egroto tas frequē.q̄i ab egrotu ſupi.ꝛ ꝓdu.o. Horatiꝰ in epiſtolꝰ. Qȝ mihi dabis egrotare volēti.

E grotus ta tū:penul.ꝓdu.in eger eſt.

E gui triſyllabū ꝑteritū de egeo es.

E ante I

E i interiectio dolētis vnius ſyllabe eſt:ꝛ ei datiuus cū deberet minui vna ſyllaba a gtō ſic omnia faciētia gtīn in ius:ꝑ dierefim ꝑferṫ cauſa differētie ei interiectiōis. ſic igiṫ ei eidem eiſdeȝ ꝑ dieriſiȝ ꝑferūṫ ſȝ Pap.

E ia.i.age ꝓpꝛie aduer.hoꝛtādi.

E iecto tas: vbuȝ frequē.i.frequēter eijcere:ꝛ foꝛmaṫ ab eijcio cis eieci eiectū ctu:u in o cōuerſa.

E ijcio ciſ ieci ctū eijcere.i.extra iacere:euellē:euidēter iacē ꝛ cōponiṫ ab e:ꝛ iacio cis:ꝛ mutaṫ a in i:ꝛ fit eijcio cis: ꝛ ſcribiṫ ꝑ duo i:ꝛ eſt ꝑmuȝ i cōſonans :ſcōm vocalꝰ.vn̄ diċ. Priſ.in.xiij.li.ꝙ e ꝑpoſitio in cōpoſitiōe iueniṫ ante u ꝛ i loco cōſonātiū poſitas:vt euehō ꝛ eijtio is.

E iulath indie regio:ſic dicta eo ꝙ poſſeſſa ſit ab eiuloth filio iectan poſt diluuiū.ſm Pap.

E iuloꝛ. Iulꝰ multū fleuit in moꝛte patris:ideo a iulo ꝛ e ꝑ cōpoſitiōeȝ dꝛ eiuloꝛ laris latꝰ ſum.i.flere:voce doloreȝ manifeſtare:voce cōfuſa ꝑ doloꝛe clamare. vn̄ q̄daȝ dixerūt eē cōpoſitū ab e: ꝛ iubilꝰ qȝ eſt vox cōfuſa pꝛe gaudio:q̄ſi extra iubilū eē:ꝛ eiulari ꝓpe feminaꝝ. Inueniṫ etiā eiulo las.vn̄ diċ. Pap. Eiulare:ploꝛare alta voce. vn̄ hic eiulatꝰ tus tui.i.ploꝛatus vꝰ clamoꝛ ꝑ doloꝛe ꝯfuſꝰ.ꝛ hec eiulatio onis idē qȝ eiulatꝰ.

E ante L

E l eloy ꝛ eloe nomīa dei ſunt apud hebꝛeos:ꝛ interpꝛtaṫ el deꝰ vꝰ chiros quod eſt foꝛtis ſȝ Hug. Pap. vo dicit El deꝰ vꝰ foꝛtis dꝛ ꝙ nulla infirmitate oppꝛmaṫ. eſt aūt hebꝛeos el ꝑmū dei nomē:ſcōm eloy:tciuȝ eloe.

E laboꝛ beris lapſus ſuȝ: ab e ꝛ laboꝛ beris cōponiṫ. ꝛ eſt elabi valde vꝰ extra labi:euadere:decurrere effugere:ꝛ ꝓducit la.

E lamite penul.ꝓdu.dicūṫ ꝑſe ab elam filio ſem.

E late ſunt palmaꝝ folia q̄ ſurſū eleuanṫ:nec pendent de oꝛſū ſicut aliaꝝ arboꝝ elate ꝛ palmaꝝ ſunt ꝓductioꝛes rami ꝛ excellētioꝛes interdū aurei coloꝛis criſpātes vel circūſtātes:ꝛ ſemꝑ ad excelſa tēdētes:nūq̄ viroꝛē amittūt. Quidā elatas abietes dicūt.ita diċ Pap. ꝛ ſm hoc diciṫ elata:q̄ſi eleuata ab effero fers:ꝛ ꝓdu.la.vnde q̄dam canticoꝝ v.vbi dꝛ: Come eius ſic elate palmaꝝ ꝓdu.ibi mediaȝ de elate. Sȝ hoc nō videṫ: qꝛ ibi diċ glo. Alia tranſlatio crines eiꝰ abietes.abies grece elates vocaṫ.vn̄ ibi elate vꝰ elates nō eſt latinū: ſed grecuȝ videṫ ꝛ iō multi coꝛripiunt hāc ſyllabā la: ad differētiam de elate ꝑ ramo palme: ꝛ ꝑ ipſa palma adiectiue elatꝰ ta tuȝ: ꝛ vt dicūt elate eſt nomē arboꝛis ſimilis palme altitudine vel folijs.

E latꝰ ta tuȝ.i.extra latꝰ q̄ſi eleuatꝰ ſupbus:ab effero fers. vn̄ hec elatio.i.iactātia cōfidētia.

E lbidꝰ da duȝ:penul.coꝛ.in elbꝰ exponiṫ.

E lboe in elbus vide.

E lbus ba bum ſiue elbidus da dū eſt color medius inter nigrū ⁊ albuʒ: ab albus dictꝰ. vñ elboe: q̄ſi alboe dicūť vites vľ vue neqꝫ purpuree: neqꝫ nigre: neqꝫ albe: quas q̇dam varias appellant.

E leadaberiʒ hebraice: deutronominū grece q̇dā liber eſt.

E leaȥar interp̄tať dei adiutoriū: ⁊ ꝓdu. penul. poſitiōe.

E lecto ctas. i. frequēter elicere: foras emittē. ⁊ eſt frequētatiū huiꝰ v̄bi elicio cis elicui electuʒ electu: u in o: fit electo electas.

E lectꝝ. ab elios quod eſt ſol dictus eſt electros. vñ dr̄ h̄ electrū tri: qꝛ ad radiuʒ ſolˀ clariꝰ auro argētoqꝫ reluceat. Et ſūt tria genera electri. vnū genꝰ ē gummi qđ fluit ab arboribꝰ ⁊ dureſcit in lapidē: qđ ⁊ ſucinū dr̄. Secūduʒ genus electri eſt qđ ex auro ⁊ argento fit: auri. ſ. tribꝰ partibꝰ: ⁊ argēti vna. Terciū eſt metallū qđ nāliť inueniť: ⁊ p̄cio habeť. Et ſcias ꝙ Grego. in ſcđa homelia ezechi. exponēs illđ: De medio eiꝰ q̄ſi ſpecies electri. diĉ: In electꝝ dū auꝝ argentūqꝫ miſceť: argētū ad claritatē creſcit: auruʒ v̄o a ſuo fulgore palleſcit. quia ğ in vnigenito dei filio nāe deitatis vnita ē nā humanitatꝭ in q̄ adunatione humanitas in maieſtatꝭ gloriam excreuit. Diuinitas v̄o a ſui fulgoris potentia humanis ſe oculiſ temꝑauit: ⁊ ſic patʒ illa expoſitōe q̄liter nos deꝰ exaltauit per hoc ꝙ humana natura clarior facta eſt: quaſi per aurū creuit argentum. ⁊ qꝛ diuinitas a fulgore ſuo noſtris eſt aſpectibꝰ temꝑata: q̄ſi aurū nobis palluit: argentum excreuit q̄ſi electruʒ: ergo in igne eſt deꝰ homo factꝰ in perſecutione.

E lectuariū rij: ab electiōe reꝝ q̇bꝰ cōficiť dictuʒ. vnde ab eligo eligis dicitur.

Electus electa electum. i. ſplēdidus: excelſus: clarus: ex alijs electus: ab eligor ris dr̄. vnde hec electio onis: quʒ q̇s de multis eligiť.

E lefrons grece dr̄ mons: ⁊ accētuať i fine.

E legās tis omnis ge. diciť valēs: excellēs: nobiliſ: egregiꝰ decens: pulcer: bonus. ⁊ diciť ab eligo gis. Bona eniʒ ⁊ pulcra ſunt eligenda. ⁊ cōparať elegans tior ſimus. vñ elegāter tius ſime aduer. ⁊ hec elegantia tie preſtātia: excellētia: pulcritudo: valitudo. ⁊ dr̄ elegāter vrbane nobiliť. ⁊ corr. le p̄dicta.

E legia gie in elegus eſt.

E legus a um. i. miſer ra ruʒ: ⁊ dr̄ ab eleyſon quod eſt miſereri. vñ viri ſancti de miſeria dicunť elegi. vnde hec elegia gie. i. miſeria. ⁊ hinc elegiacus ca cum. i. miſer vel de miſeria compoſitꝰ corr. le. vnde Boetius: Et veris elegi fletibꝰ ora regant. Elegi eſt etiam p̄teritu ʒ de eligo gis: ⁊ tunc ꝓdu. penul. ⁊ vt diĉ Pap̄. elegiacum carmē dictū: ꝙ modulatio eiuſdē carminis miſeris cōueniat: qđ metrū cōſtat p̄mo v̄ſu heroico: ſcđo pentimemeri: p̄ma heroico: ſcđa dactilica: vt Carmina q̇ quondaʒ ſtudio florenti ꝑegi: Flebilˀ heu meſtos cogor inire modos.

E lemētaris in elemētū vide.

E lementum. ab ile diciť hoc elementum ti q̄ſi ilementuʒ: qꝛ deus primo loco de nihilo creauit ile: ⁊ ex ile feĉ elementa: ⁊ ex elemētis omnia alia. vel dicitur elemētum q̄ſi elicitamentū: quia omnia ex elemetis elicita ſūt ⁊ extracta. vel dicitur elementum: quaſi eleuamentum: qꝛ vnū ſuper aliud eſt eleuatū. ſ. aqua ſuper terraʒ: aer ſuꝑ aquā: ignis ſuꝑ aerē. vľ elemētuʒ q̄ſi alimētū: qꝛ oīa aīalia aluntť in elemētis: q̄dam in terra: q̄daʒ in aqua: quepam in aere: q̄dam etiam viuētia in igne. Et nota ꝙ elementuʒ quandoqꝫ diciť ipſū elementatū: vt t̄ra quaʒ videmus ⁊ calcamꝰ: ⁊ aqua quam videmꝰ ⁊ potamus ⁊ ſic de ceterꝭ. Quandoqꝫ eſt etiā ip̄m veꝝ elementū: cuius q̄libʒ pars eſt eiuſdē generꝭ cuʒ ipſo toto: vt elemētuʒ terra dr̄ illud corpꝰ cuiꝰ quelibet pars dr̄ terra: ⁊ ſic de alijs. ſʒ h̄ potius ad phiam ꝑtinet. Et ab elemētum dr̄ hic ⁊ hec elemētarꝭ ⁊ h̄ re. i. res elementi vel qđ ꝑtinet ad elementū. ⁊ qꝛ elementū eſt p̄ma pars corporis in compōne: ⁊ vltima in reſolutiōe: inde eſt ꝙ quodā modo loquēdi: quicq̇d eſt p̄ma pars alicuiꝰ in cōpoſitiōe: ⁊ vltima i reſolutōe dr̄ elementū: vt lr̄a eſt elemētuʒ vocis lr̄ate: ⁊ dictio eſt elementū vocis ſignificatiue Et vt diĉ Damaſcenꝰ in. ij. libro ca. xij. Oportet ſcire qm̄ quattuor elem̄ta ſūt terra ſicca ⁊ frigida: aqua frigida ⁊ humida: aer humidꝰ ⁊ calidus: ignis calidus ⁊ ſiccus. Et ſilr̄ quattuor humores ꝓportionē habētes cum q̄tuor elemētis: Nigra cholera. i. melācholia que hēt ꝓportionē cum terra: eſt eniʒ ſicca ⁊ frigida. Phlegma ꝓportionē cū hʒ aqua: frigidū eſt enī ⁊ humidū. Sanguis ꝓportionē habʒ cum aere: humidꝰ enī eſt ſanguis ⁊ calidus. Rubea cholera ꝓportionē habet cum igne: calida enī eſt ⁊ ſicca. Vide etiaʒ i terra ſm̄ Ambroſiuʒ de quattuor elemētis. Item vide i eſtas de q̄ttuor temporibꝰ anni ⁊ in etas. Iteʒ vide i mare. Et nota ꝙ ſuꝑiora elemēta ſūt maſc. ge. vt ignis ⁊ aer. inferiora v̄o ſunt fe. ge. vt terra ⁊ aq̄. naʒ ſuꝑiora elemēta ſunt q̄ſi mares ⁊ inferiora q̄ſi femīe: qꝛ illa agunt ī inferiora: ⁊ hec patiunť ab illis.

E lemon grece: miſericors latine: ſm̄ Pap̄.

E lemoſyna. ab elemonia qđ eſt miſericordia: ⁊ ſyna qđ eſt mandatū componiť hec elemoſyna ne. i. mandatū miſericordie: ⁊ ſm̄ h̄ ſcribiť ꝑ e in ſecūda ſyllaba. ſʒ melius ſcribiť ꝑ y: ⁊ tunc dr̄ elymoſyna ab ely qđ eſt deꝰ: ⁊ ſyna mandatū: inde elymoſyna q̄ſi mandatū dei. ip̄e eniʒ mādauit eam fieri. vñ in Luca: Date elymoſynaʒ: ⁊ oīa munda ſunt vobis. Preterea qđ pauperi datur deo datur. Vel dr̄ elymoſyna ab ely qđ eſt deus: ⁊ moys qđ eſt aqua: inde elymoſyna quaſi aqua diuina. ſiĉ eniʒ aqua extīguit ignem: ita elymoſyna extīguit peccatū. Et ſcias ꝙ ſeptem ſunt elymoſyne corporales: q̄ cōtinenť in hoc verſu: Viſito: poto: cibo: redimo: tego: colligo: cōdo. Viſito. ſ. infirmuʒ. Poto. ſ. ſitientē. Cibo. ſ. eſurientē. Redimo. ſ. īcarceratū. Tego. i. veſtio nudū Colligo. i. recolligo hoſpitē. Condo. i. ſepelio mortuuʒ

Item ſeptē ſunt elymoſyne ſp̄ūales q̄ in h̄ verſu ꝯtinenť: Conſule: caſtiga: ſolare: remitte: fer: ora. Cōſule. i. doce ignorantē: ⁊ dirige dubitantē. Intelligiť eniʒ i hoc duplex ſp̄ūalis elymoſyna. ſ. doctrina ⁊ ꝯſiliū. Caſtiga delinquentē. Solare. i. ꝯſolare triſtem. Remitte delinquentibꝰ in te. Fer. i. porta infirmitates alioꝝ ⁊ ğ uamina. Ora ꝓ omnibꝰ. Et ab elymoſyna hic elymoſynariꝰ narij: ⁊ hec elymoſynaria rie. ⁊ mobiliť declinatū inueniť elymoſynariꝰ ria rium. Vel elymoſyna dr̄ ab elimon grece: qđ eſt miſericors latine: inde elimoſyna qđ eſt miſericordia. vide in ſors. Hic pōt queri an đ illicite acq̇ſitꝭ poſſit fieri elymoſyna. Ad hoc dicenduʒ ꝙ aliq̇d pōt eſſe triplr̄ acquiſituʒ illicite. Vno mō q̄ñ id qđ illicite acquiriť ab aliquo debeť ei a quo eſt acq̇ſitum: nec pōt ab illo retineri q̇ acq̇ſiuit illicite: ſiĉ contingit in rapina: in furto: in vſurꝭ: ⁊ de talibꝰ q̄ñ homo teneať ad reſtitutionē elymoſyna fieri non pōt. Alio v̄o mō eſt aliq̇d illicite acq̇ſitum: qđ quidē ille q̇ acq̇ſiuit retinere non pōt: nec tñ debeť ei a quo acq̇ſiuit: qꝛ. ſ. vnus ꝯtra iuſticiaʒ accepit: ⁊ alter ꝯtra iuſticiā dedit: ſicut contingit in ſimonia: in qua dans ⁊ accipiens contra iuſticiam legis diuine agunt. vnde non debet fieri

reſtitutio ei qui dedit: ſed debet in elimoſynas erogari ⁊ eadē rō eſt in ſimilib⁹ in quib⁹.ſ. datio ⁊ acceptio eſt cōtra legē. Tertio mō eſt aliquid illicite acquiſitū: non q2 ipſa acquiſitio ſit illicita: ſed q2 id ex quo acquirit̃ ē illicitum: ſicut patet de eo qđ mulier p meretriciū acq̃rit. ⁊ hoc ꝓpe vocat̃ turpe lucꝝ. ꝙ enim mulier meretriciū exerceat: turpiter agit ⁊ contra legē dei. ſed in eo ꝙ accipit: nō iuſte agit nec cōtra legem. vñ qđ ſic illicite acquiſitum eſt retineri pōt: ⁊ de eo elemoſyna fieri. Circa illa vō que p aleas acquirūt̃ videt̃ eſſe aliquid illicitum ex iure diuino.ſ. ꝙ aliquis lucret̃ ex his qui rē ſuam alienare nō poſſunt: ſicut ſunt minores: ſerui: furioſi ⁊ huiuſmodi. ⁊ ꝙ aliquis trahat aliū ex cupiditate lucrandi ad ludū: ⁊ ꝙ fraudulent̃ lucret̃ ab eo: ⁊ in his caſib⁹ tenet̃ ad reſtitutionē: ⁊ ſic de eo non pōt elemoſynā facere. Aliquid aūt videt̃ eſſe vlterius illicitū ex iure poſitiuo ciuili qđ ꝓhibet vniuerſalit̃ tale lucrū ſed q2 ius ciuile nō obligat oēs: ſed eos ſolos q̄ ſūt his legibus ſubiecti: ⁊ itez p diſſuetudinē abrogari poteſt: ideo apud illos qui ſunt huiuſmodi legibus aſtricti: tenent̃ vniuerſaliter ad reſtitutionē qui lucrant̃: niſi forte ꝯ̄ria ꝯſuetudo ꝓualeat: aut niſi aliquis lucrat⁹ ſit ab eo qui traxit eū ad ludū. in quo caſu nō tenet̃ reſtituere: q2 ille qui amiſit nō eſt dign⁹ recipe: ⁊ ille q̄ lucrat⁹ eſt nō pōt licite retinere tali iure poſitiuo durāte. vnde dz de hoc elemoſynā facere in hoc caſu. Jte nota: ꝙ ille ludus eſt turpis ⁊ reprobat⁹: vtputa q2 eſt ꝯ̄ deuz ⁊ oīa iura. vñ ꝓpter ludū nullus pōt aliquid acquirere nec titulum nec bonā fidē habere. Jniuſtus eñi titul⁹ ꝓ nō titulo ē habend⁹: ⁊ maleſidei poſſeſſor dr̃: q̄ ꝯ̄ legum interdicta mercat̃.

E lencus ci maſ. ge. i. titulus libri: q2 totum opus illuminet. vnde in euangelio Luce ſic intitulat̃: Elenc⁹ Luce .i. titul⁹. hinc etiā elencos vocamus p̄cioſos lapides in ſup̃ficie ornamenti: q2 illuminat illud. ⁊ quicūq3 p̄cioſi lapides in loco notabili ponunt̃ dicūt̃ elenci. vñ Juuenalis: Aurib⁹ extenſis magnos cōmiſit elencos. Elencus etiā dicit̃ in dialectica quodđā gen⁹ argumētationis.ſ. ſyllogiſm⁹ ꝯ̄dictionis. ⁊ tūc componit̃ ab en qđ eſt in. i. cōtra: ⁊ lexis qđ eſt ſermo vel dictio: inde elencus. i. contradictio. ⁊ diffini t̃ ſic: Elēcus eſt ſyllogiſm⁹ ꝯtradictionis vni⁹ ⁊ eiuſdē nō nominis ſolū ſed rei et nominis: nō ſynonymi ſed eiuſdē: ⁊ ex hiſ que data ſūt de neceſſitate accidere: nō cōnumerato qđ erat in p̄ncipio ſm idē: ⁊ ad idē ſimiliter: ⁊ in eodē tpe. hec autez diffinitio magis ad logicū ꝑtinet.

E lephantus. elephon grece dr̃ mons latine. vnde hic elephant⁹ ti: ⁊ elephas qđ habet n in obliquis elephātis phanti: ſed nō in ntō. ⁊ dicit̃ a magnitudine corporis ſui: q2 formā montis p̄ferat. vnde hec elephantia tie: q̄daȝ ſpecies lepre: q2 ſicut elephas eſt maior omnibus alijs animalibus: ita paſſionib⁹ ceteris hec maior eſt. Et ſcias ꝙ dr̃ elephantus ti: vel elephantos: ⁊ o mutata in u dr̃ elephantus ti. Elephas mire caſtitatis credit̃: ita vt ſi ꝑdat diugem nulli copulet̃: inter ſiluas cōmorat̃ ſolus. bienio aūt portat fet⁹: nec amplius q̄ ſemel gignit ſed nec plures: ſed tm̄ vnū. viuit aūt trecentis annis: et corripit penl̃. elephas.

E lephas in elephantus exponit̃.

E leſmot: liber qui dr̃ exodus: ⁊ accentuat̃ in fine.

E liachim interp̄tat̃ reſurrectio domini.

E liades. ab elios qđ eſt ſol dicit̃ hic eliades de: filius vel nepos ſolis: ⁊ ſubtracta de ſyllaba dicit̃ hec elias dis: filia vel neptis ſolis.

E lias dis in eliades vide.

E licio cis cui citū. ab ex ⁊ licio cis ꝯponit̃. ⁊ eſt elicere: extrahere: extra vocare: ⁊ deducere. vide in licio cis.

E licon onis maſ. ge. eſt vnū de duob⁹ cacuminibus parnaſi in quo ſolebat eſſe olim ſtudiūz: ⁊ dr̃ ab elicio cis: q2 olim eliciebat̃ ide ſapia. vñ ⁊ elicio dr̃ q̄ſi eliciēs cūcta: ⁊ eſt etymo. ⁊ inde eliconius nia nium deriuat̃.

E liconis nidis fe. ge. dr̃ muſa que in Parnaſo habitabat vel femina illius loci: ⁊ dr̃ ab elicon.

E lido dis ſi ſum penl̃. ꝓduc. ab e ⁊ ledo dis cōponit̃: ⁊ ē elidere valde vel extra ledere. ⁊ inuenit̃ ꝓ tētare.

E ligo gis gi ctū. ab e ⁊ lego gis cōponit̃. ⁊ eſt eligere excerpere: q̄ſi extra aliquid legere. vñ dr̃ aliquis electus i epm qui nōdū ꝯſecratus ex alijs iam exceptus eſt. ⁊ iñ hec electio onis. ⁊ eſt eligere ꝓpe de duobus ꝓpoſitis vnū accipe: ⁊ alteꝝ dimittere. nō eniz eligit qui nil accipit: vel qui omīa accipit. vñ quedam ſpecies ꝯiunctionis dr̃ electiua: que de duob⁹ ꝓpoſitis vnū eligere: ⁊ alteꝝ refutare oſtēdit. Eligo componit̃ vt preeligo gis. i. p̄ alijs eligere: ⁊ corꝛ. li.

E limas interp̄tat̃ magus: ⁊ ſic oē nomē maleficioꝝ appropriatū ē elime mago i actib⁹ apl̄oꝝ: ⁊ corꝛ. penl̃. vñ in Aurora dr̃: Obſtat eis elimas mago vtēs arte recēti

E limino nas naui nare: ab e ⁊ limino nas componit̃: et corꝛ. li. vide limino liminas.

E limo mas maui: ab e ⁊ limo mas cōponit̃. ⁊ eſt elimare purgare. vñ elimatus ta tū. i. clarus vel purgat⁹. ⁊ elimatim aduer. i. clare: purgate. ⁊ hoc elimamentuz ti. i. purgamentū. ⁊ ꝓducunt hec omnia li.

E linguis. ab e ⁊ lingua componit̃ hic ⁊ hec elinguis ⁊ hꝰ elingue. i. ſine lingua vel mutus.

E linguo guas guaui componit̃ ab e ⁊ lingua. ⁊ eſt elinguare linguam extrahere vel auferre.

E lyon apud hebreos nomē dei dr̃: ⁊ interp̄tat̃ excelſus

E liotropium herba: nomen accepit eo ꝙ eſtiuo ſolſticio floreat: ⁊ ꝙ ſolis motibus folia circūacta cōuertat. vñ ⁊ a latinis ſolſequiū dicit̃: quia ſolē ſequat̃ aperiendo florem ſuum.

E liotropus lapis eſt viridis coloris: ſanguineas habens venas: miſſus in argenteam pelue aqua plenaz: radios ſolis in ſanguineū ⁊ obſcurū vertit colorem. ⁊ eſt ſplendidus cū ortu ⁊ occaſu ſolis colorē mutans. in Aphrica inuenit̃. vide in ſolſequiū.

E clipſis eſt quedam methaplaſmi figura: de qua ſupra dixi in quarta pte in cap. de methaplaſmo.

E liquo quas penul̃. corꝛ. in liquo quas eſt.

E liquus qua quū. i. purus: liquidus: vel liquore plenus: ⁊ dr̃ ab eliqueo eliques.

E lyzabeth interpretatur dei mei ſaturitas: vel dei mei iuramentum.

E liſius. liſis cōponit̃ cū e: ⁊ dr̃ eliſi⁹ ſia ſiū. i. valde ſolutus vl̄ extra ſolutionē poſit⁹. vñ ⁊ eliſij in iferno dicūt̃ cāpi vbi requieſcūt aīe beatoꝝ ſm fabulas poetaꝝ. ⁊ dicūt̃ illi campi eliſij quaſi ſolutoꝝ: vel quaſi extra ſolutionem poſitoꝝ. ſunt enim ibi cōmorantes beati: ⁊ nunq̄ patiunt̃ diſſolutionē. vel dicunt̃ eliſij quaſi extra leſionem poſiti: ab e ⁊ leſio. ſm eñi veritatē ſancti qui ſunt i vita eterna ſunt eliſij. i. extra omnē penam ⁊ leſionē poſiti. Abſterget enim deus omnē lachrymam ab oculis ſanctoꝝ: ⁊ iam nō erit amplius illis neq3 luctus neq3 clamor: ſed nec vllus dolor.

E liſus ſa ſum penl̃. ꝓduc. ab elido dis eliſus ſuz. ⁊ eſt eliſus valde vel extra vel euidenter leſus.

E llixum xi vocatur quod in aqua ſolum decoquit̃. Lixa

enim aqua dicitur eo q̄ ſit ſoluta. vnde membra loco mota lixa dicuntur.

E lleborus fluuiꝰ eſt. ⁊ hec elleborus ⁊ hoc elleborum eſt quedā herba que circa illū fluuiū plurimū naſcit̃. hanc romani veratꝝ vocant: q2 ſumptū in potu mentē in inſaniam deducit. Eſt aūt elleborus pabulū nocens. eſca tamē eſt coturnicū: ⁊ pleꝝq3 tempat̃ ad ſalutē hoīs: ⁊ corri. penul. Macer de viribꝰ herbaꝝ: Qualiter elleborus ſit nobis accipiendus.

E llum in eccum eſt.

E lluo onis ꝑ geminū l maſc. ge. dr̃ gluto vel leccator: q̄ oīa bona ſua eluit: diſſipat: ⁊ diſpgit. ⁊ deriuat̃ ab eluo

E logiū. logiū vel logos ꝯponit̃ cū e: ⁊ dr̃ h elogiū. i. ꝓuerbiū ⁊ reſponſum diuinū: ⁊ ignominia: ⁊ ordo: ⁊ textus carminū: ⁊ ꝓpe maloꝝ: vel criminū: vel textꝰ maloꝝ geſtoꝝ: vel deoꝝ myſteriū. vn̄ hic elogiꝰ verſiculus.

E loy vel eloe in ely exponit̃.

E loquor. ab e ⁊ loquor ꝯponit̃ eloquor q̃ris elocutꝰ ſū: ⁊ corr. lo. ⁊ ē eloq̄ valde vel ornate vel apte ⁊ expedite loq̄: ⁊ manifeſte enūciare: ⁊ ē oratoris. vn̄ eloquens tis oīs ge. i. diſertꝰ: facūdꝰ: expedite ⁊ euident̃ loquēs.

E luceo ces xi: valde vel extra vel euident̃ vel pre alijs lucere: ab e ⁊ luceo luces: ⁊ ꝓducit lu.

E ludiani: q̄dā heretici ab eludio dicti: qui dicūt poſt natiuitatē chriſti Mariā alios filios de viro Joſeph peperiſſe: ⁊ ꝓducit penul.

E lul nō ebul vt quidā legūt ſm Bedā dr̃ ſeptember. vel ſm alios elul october: ⁊ accentuat̃ in fine. nullus enī menſis ebul vocat̃: ita q̄ b ſit ſecūda lr̃a.

E lumbis. lumbꝰ cōponit̃ cū e: ⁊ dr̃ hic ⁊ h elūbis ⁊ h be. i. debilis q̄ſi extra lumbos. i. extra fortitudinē.

E luo is elui tū ꝯponit̃ ab e ⁊ luo luis. ⁊ eſt eluere lauare purgare: vel lauādo deſtruere: corrodere vl' effundere: ⁊ diſſipare. Jn luo luis vide infrā lr̃a l in loco ſuo.

E lutus ta tum nomen eſt: ⁊ deriuat̃ ab eluo is: ⁊ ꝓducit penl. ⁊ dr̃ elutꝰ mundꝰ: madidꝰ: inſipidus. ⁊ compatur elutus tior ſimus. vnde elute tius ſime aduer. Hora. in ſermonibꝰ: Jrriguo nihil eſt elutius horto.

E luuies. ab eluo is dr̃ hec eluuies ei: ⁊ hoc eluuiū uij: ⁊ h eluuio onis. i. nimia aquaꝝ inundantia: vel deſtructio ex aquaꝝ abundantia. ſ. diluuiū.

E luuio onis in eluuies vide.

E ante M

E mac vel emas vel emath grece: latine ſanguis. ⁊ accentuant̃ hec tria in fine.

E macitas tis fe. ge. i. emēdi auiditas: ⁊ dr̃ ab emax cis.

E maculus la lū: aliquantulū emax: ⁊ corri. penl.

E manceps. manceps cōponit̃ cū e: ⁊ dr̃ hic emāceps pis qui quum p̄mo fuiſſet manceps: iam ab illa ſeruitute et poteſtate eſt liberatus. vn̄ emācipo pas pare. i. a ſeruitute liberare. ſed iā inoleuit ꝯſuetudo vt filiꝰ de poteſtate patris liberatꝰ dicat̃ emācipatꝰ: ſed ſeruꝰ a ſeruitute liberatꝰ dicat̃ manumiſſus: lꝫ ꝓpe p̄dicta vocabula cōueniant captis in ꝓlio: ⁊ in ſeruitutē redactis ſm Hug. Pap. vō dicit: Emācipare iuris ꝓprij dn̄m ſtatuere: q̄ſi extra manū. i. poteſtatē ſuā facere.

E mancipo pas in emācipes exponit̃: ⁊ corri. ci.

E mano. ab e ⁊ mano nas ꝯponit̃ emano nas naui natū ⁊ eſt emanare ex̄ manare: ebullire: ꝓcedē: ⁊ ꝓdu. ma.

E manuael hebraice: qō i latino ſm̄ōe ſig̃t nobiſcū deꝰ. ſ. q2 ꝑ virginē deꝰ natꝰ hoībꝰ i carne appuit: ⁊ acuit̃ i fine

E marceo ces emarcui. ab e ⁊ marceo ces ꝯponit̃: verbū neu. ⁊ caret ſup. ⁊ ē emarcere euident̃ marcē: elāguere.

E maſculo. ab e ⁊ maſculꝰ ꝯponit̃ emaſculo las. ⁊ ē emaſculare eneruare: debilitare: vel caſtrare: ⁊ corr. penl.

E math ſanguis grece. inde emathia. i. ſanguinolēta ꝓpē multa bella: ⁊ acuitur in fine.

E maus ꝓprium nomē caſtelli qō poſt nicopolis dictū eſt: ⁊ acuit̃ in fine.

E max. ab emo emis dr̃ hic ⁊ hec emax cis. i. emptor auidus: vel qō facile emit̃. ⁊ compat̃. vn̄ emaciter tius aduerbiū: ⁊ ꝓducit penl. genitiui.

E mblema matiſ ge. neu. i. eminēs ſculptura: vel ornamētum vaſoꝝ: vel varietas pauimēti ſiue diuerſitas coloꝝ in pauimento qui dr̃ lichoſtratos: vel fruſtrū auri vel argenti. vnde Prudentiꝰ de Sicomachia: Sordent argenti emblemata: ⁊ ꝓduc ble: ⁊ corri. ma.

E mboliſmus mi maſ. ge. i. ſupaugmentū. vn̄ h ⁊ hec emboliſmalis ⁊ hoc le. i. ſuperxcreſcens: vt annus emboliſmalis dr̃ q̄ſi ſuperxcreſcens: q2 ſupat duos ānos precedentes vna lunatione. Habet enī annꝰ emboliſmalis xiij. lunationes. ſ. duodecim ſicut ⁊ alij anni cōes: ⁊ illā tertiādecimā ſupadditam que nullo mēſi tribuit̃. vide de hoc in epacta.

E membris. ab e ⁊ mēbꝝ ꝯponit̃ hic ⁊ h emēb: isꝰ ⁊ h bre: ſine mēbro: q̄ſi extra mēbra. i. extra fortitudinē.

E memor. i. oblitus: ⁊ cor. me: ⁊ eſt cōis ge. ab e ⁊ memor memoris componit̃.

E menſus ſa ſum ꝑticipiū de emetior tiris. ⁊ eſt emenſus quaſi extra menſus: vel euidenter menſus.

E meras interptat̃ dies: ⁊ accentuat̃ in fine.

E mergo gis ſi ſum. ab e ⁊ mergo gis cōponit̃. ⁊ eſt emergere: extra venire: exurgere.

E emerito in emeritus vide.

E meritus. meritus cōponit̃. cū e ⁊ dr̃ emeritꝰ ta tū. i. iam extra meritū poſitꝰ: q̄ nō pōt iā mereri ⁊ exercere officiū ſuū: imo liberatꝰ ⁊ ſolutꝰ ē a labore officij ſui: ſic milites oliꝫ pꝰ. lx. annos nō cogebat̃ militare: ſed ſoluebat̃ a labore ſolito: ⁊ dabat̃ ei ager vel villa vel aliud vn̄ uiueret: ⁊ tūc erat emeritꝰ q̄ſi extra meritū poſitꝰ: q2 nihil poſtea labore ſolito merebat̃. vn̄ hec emeritio onis: talis ꝑpetas: vel talis liberatio ſm Hug. Pap. etiā dicit: Emeritus valde meritus. Jtem emeriti milites veterani: q2 iam ſoluti a militia ſunt. Emerita ciuitas quā pꝰ q̄ cesar edificauit: veteranos ibi ꝯſtituit.

E metior tiris titꝰ vel emēſus ſum. ab e ⁊ metior. ⁊ ē emetior q̄ſi extra metior: vel euident̃ vel apte metior.

E micatim aduer. i. ſplendenter: ab emico cas.

E mico cas. ab e ⁊ mico cas componitur: ⁊ corri. mi. vide in mico micas.

E migraneus vermis capitis: vnde ⁊ dicimus dolorē capitis emigraneum eſſe.

E mina. ab emo emis deriuat̃ hec emina quedā mēſura mediū ſextariū ꝯtinēs ad emēdū vinū vel annonū: vel dr̃ ab emetior tiris: vel ab hemis qō eſt dimidiū.

E mineo nes nui. i. extra manere: apparere: ſupincūbere: ſupſtare. vn̄ eminens tis oīs ge. ⁊ compat̃ eminēs tior tiſſimus. vn̄ eminent̃ tius ſime aduer. ⁊ hec eminentia tie. Et cōponit̃ emineo cū ſup: ⁊ dr̃ ſupemineo nes: et cum pre: ⁊ dr̃ preemineo nes: qō ꝑ ſyncopā inuenit̃ p̄mineo nes. Emineo aūt componit̃ ex e ⁊ maneo nes: a in i mutata: ⁊ corripit mi.

E minulus la lum. i. aliquantulū eminens penul. corr. ⁊ dicitur ab eminens.

E minus componit̃ ab e ⁊ manus. i. ꝓcul quaſi extra manum: ſed cōminus. i. ꝓpe a con ⁊ manus: ⁊ ſunt aduerbia loci. vnde Priſc. in. xv. Eminꝰ ⁊ cōminꝰ localia ſunt

vit quidā:Emin⁹ad longe:ſed cōmin⁹ad ꝓpe ſpectat.

E miſſarius.ab emitto dicit̄ emiſſus ſa ſum.vnde emiſſarius ria rium.i.valde ad emittendum aptus: ſicut ſunt curſores regū vel alioꝝ diuitū qui frequēt̄ emittuntur ad nuncia ferenda.Item hirc⁹ apompeius dicebatur emiſſarius:quia emittebat̄ in deſertū.apompei⁹ grece emiſſarius latine.Itē hic emiſſarius ſarij: dicit̄ equus fortis ꝛ velox:quia extra alios eligit̄:ꝛ ad equas mittitur ad coitū.idē ꝛ admiſſarius d̄r.de capro admiſſario habet̄ Leui.xvi.Itē emiſſari⁹ d̄r ꝑcuſſor:gladiator: vel flagitioꝝ ꝛ luxurie ſatelles.

E miſſicius cia cium:qḋ ſepe ꝛ cito ī diuerſa loca emittit̄ vt oculus:ꝛ deriuat̄ ab emitto tis.

E mo emis emi emptū.ꝛ eſt emere ex alieno meū facere .i.dare ſuū ꝛ alienū accipe.Emo componit̄ vt adimo mis ademi ademptū.i.auferre.coimo mis coemi coēptū:q̄ſi ſimul emo:vel cū alio emo: ex con ꝛ emo mis. Itē dirimo mis.i.diuidē ſepare.eximo miſ.i.auferre:vl̄ extrahere.perimo mis pemi.i.occidere.redimo mis redemi redemptū.i.liberare.Emo emis cū oībus ſuis cōpoſitis eſt actiuū:ꝛ corri.e in p̄nti:ſed in p̄terito ꝓdu. Ouidi⁹epi.Turpiter ingenuū munera corpus emunt. compoſita tn̄ e in preſenti mutant in i corre.Itē oīa faciunt p̄teritū in emi ꝛ ſupinū in emptū: ꝛ h̄nt p in ſup. cā euphonie.deberet enī formari a p̄terito emi:i mutata in tum.vnde dicit Priſci.in.x.li.Emi emptū facit qḋ ideo aſſumpſit p:quia nō poteſt m ante tum ſine p īueniri cauſa euphonie:vt ſumptus ꝓmptus comptus.

Hic nota: ꝙ circa reꝫ que emit̄ ꝛ vendit̄ triplex defect⁹ ꝯſiderari poteſt.vnus ſiquidē ſm ſpeciē rei.ꝛ hunc quidem defectum:ſi venditor cognoſcat in re quam vēdit fraudem cōmittit in venditione:vn̄ vēditio illicita redđit.Et hoc eſt qḋ d̄r ꝯ quoſdā Iſaie pmo: Argentum tuum verſum eſt in ſcoriā:vinū tuū mixtum eſt aqua. qḋ enī pmixtū eſt patit̄ defectū quantū ad ſpēm. Ali⁹ aūt defectus eſt ſm quantitatē:que p menſurā cognoſcit̄:ꝛ iō ſiquis ſcient̄ vtat̄ deficienti mēſura in vendēdo:fraudem cōmittit: ꝛ eſt illicita venditio. vn̄ dicitur Deutro.xxv. Non habebis in ſacculo diuerſa pōdera maius ꝛ min⁹ nō erit in domo tua: nec modius maior ꝛ minor.Et poſtea ſubdit̄: Abominabit̄ enī dn̄s euꝫ: q̄ facit hoc:ꝛ aduerſat̄ omnē iniuſticiā.Terti⁹ defect⁹ eſt ex pte qualitatis: puta ſi aliquod animal infirmū vendat̄ q̄ſi ſanū vel ꝓ ſano:qḋ ſiquis ſcient̄ fecerit fraudeꝫ cōmittit in venditione.vn̄ eſt illicita vēditio. Et in his oībus nō ſolum aliquis peccat iniuſtā venditionē faciendo:ſed etiā ad reſtitutionē faciendaꝫ tenet̄. Si vo venditore ignorāte aliquis p̄dictoꝝ defectū in re vēdita fuerit.vēditor quidē nō peccat:qꝛ iniuſtū facit materialit̄:nō tn̄ eius opatio eſt iniuſta: vt ex p̄dictis patꝫ tenet̄ tn̄ qū ad eius noticiā ꝑuenerit damnū recompēſare emptori. Et qḋ dictū eſt de venditore ītelligendū eſt etiā ex pte emptoris.Contingit enī q̄nq; venditorē credere ſuam rem eſſe min⁹ precioſaꝫ quantū ad ſpēm ſicut ſiquis vendat auꝝ loco auricalci: emptor ſi id cognoſcat iniuſte emit: ꝛ ad reſtitutionē tenet̄. Et eadeꝫ rō eſt de defectu quātitatis ꝛ q̄litatis: ſicut de defectu ſpeciei ſubſtantialis.

E mola le:vas coquinariū ſicut caldaria vel cocului. Cocula autē dicunt̄ vaſa coquine a coquendo dicta.oīa nāq; vaſa cā coquēdi pata cocula dicunt̄ ſm Iſi.vnde in.ij.Heſdre vbi nos dicimus:Hoſtias coxerunt ī emolis ꝛ ollis.greci habent: Hoſtias coxerūt in eneis ollis Et d̄r emola q̄ſi imola ab imolando:qꝛ ibi hoſtie imolabant̄.i.coq̄bant̄.vel d̄r emola q̄ſi enea olla: ꝛ tc̄ pōit̄ ibi m.p n:ꝛ ab olla ſubtrahat̄ vnū l:qꝛ emola cor.pen̄.

E molior liris tus ſum: valde vel extra moliri: acquirere niti:ab e ꝛ molior liris componit̄.

E molimentū.ab emolo lis d̄r h̄ emolimētū ti: ꝓpe lucꝝ molēdini.ſ.qḋ h̄et̄ ex molēdino ꝓpt̄ moliturā.ſꝫ ponit̄ ꝓ quolibet lucro vel ꝓ q̄libꝫ cōmoditate. Malach.iij. Et qḋ emolimentū:qꝛ cuſtodim⁹ precepta eius.

E morrogius gia giū in emorrois vide.

E morrois.emac vel emas vel emath grece: latine d̄r ſanguis.vn̄ hec emorrois roidis: q̄dā infirmitas q̄ aliquis patit̄ fluxū ſanguinis.vn̄ emorroiſſus ſa ſum q̄ talē infirmitatē patit̄.vn̄ in euāgelio d̄r:Quia dn̄s mulierem emorroiſſam ſanauit.i.fluxū ſanguinis patientē:quod etiā emorrogi⁹ d̄r.vel d̄r ſic: qꝛ ſanguinē mīgit p vrinā Itē emorrois d̄r quidē ſerpēs:q̄ ſi ſanguinolenta:quia quē mordet totū ſanguinē effluere facit.

E mphaſis eſt expreſſio loquendi. vide in quarta parte ī tractatu de coloribus rhetoricis.

E mphiteoſis oſis fe.ge.i.melioratio ſiue ꝯtract⁹ meliorationis.vn̄ qū quiſ dat agrū alicui vt excolat ꝛ melioret illū:iſte dat agꝝ in emphitheoſim: ꝛ ille accipit in emphiteoſim.ꝛ videt̄ compoſitū ab en qḋ eſt in:ꝛ phitos qḋ eſt fides ꝛ theſis qḋ eſt poſitio: q̄ſi in fide poſitio. ꝛ īn hic ꝛ h̄ emphiteota vel emphiteoteca: q̄ rē accipit in emphiteoſim.ꝛ emphiteoticus ca cū:qḋ ꝑtinet ad emphiteoſiꝫ.ꝛ hic emphiteotecari⁹ rij vel emphiteotecari⁹ ria riū:idē qḋ emphiteoteca vel emphiteoticus.

E mphiteotecarius in emphitheoſis eſt.

E mpicus ſicut dicit Pap.Empici dicunt̄ illi quibus collectio facta eſt in pulmone vel torace: ꝛ crepuerit ꝛ ſanuerit:iidem ſunt ſanioſi.Empicus etiā d̄r ſpuens ſanguinē:ꝛ ꝓduc̄ pen̄.vn̄ Macer de betonica: Empicos tuſſimq; iuuat:ſuſpiria ſedat.

E mpireum celū factū fuit pma die cū angelis.vnde dicit Strabus: In p̄ncipio creauit deus celū ꝛ terrā. Celuꝫ inquit nō viſibile firmamentuꝫ hic ſcriptura appellat Sꝫ empireū.i.igneū: vel intellectuale qḋ nō ab ardore:ſed a ſplendore d̄r:qḋ ſtatim factū repletū eſt angelis.Celū inquit ī quo poſita ſūt luminaria:nō in p̄ncipio:ſed ſecūda die factū eſt. Sed q̄ri pōt an celū empireū ſit imobile ꝛ incorruptibile: Reſponſio: quꝫ oīs res determinet̄ a fine:oportet conditiones celi empirei accipere ſm ꝙ conuenit ſtatui beatoꝝ ꝓpter quos factū eſt:qꝛ illi ſunt in plena ꝑticipatione eterne lucis:et quietis:ꝛ eternitatis.ideo decet celū empireū eſſe lucidum:īmobile:ꝛ incorruptibile eſſe.Eſt aūt celum empireū quoddā corpus p̄ncipalieer ordinatū vt ſit habitatio beatoꝝ.hoc magis ꝓpter homines:quoꝝ corpa etiā glorificabunt̄:quib⁹loc⁹ etiā debet̄ q̄ ꝓpter angelos qui loco nō indigēt:ꝛ qꝛ illa gloria excedit inueſtigationē humanā:iō etiā ꝛ celū empireū. d̄r aūt celū empireū loc⁹cōtemplationis:nō quantū ad neceſſitatē: ſed quātū ad cōgruitatē:ſic ꝛ eccleſia d̄r loc⁹orōnis. Phi aūt hoc celū nō cognouerūt: quia nec motui nec viſui ſubiacet.vn̄ celū empireū rōne inueſtigari non pōt: qꝛ quicquid de celis cognoſcim⁹: hoc eſt aut p viſum aut p motū.Et ſcias:ꝙ celū empireū d̄r lucidū:nō qꝛ radios emittat ſenſui noſtro viſibiles: ſꝫ qꝛ ī natura ſua lucem habet:eo ꝙ maxime formale eſt.

E mpirici pen̄.cor.ſunt medici qui ſolā experientiā ſiue practicā ſectant̄ vel ſequunt̄.

E mplaſtrū ſtri d̄r ab en quod eſt in ꝛ plaſtes forma:eo ꝙ ſup formā morbi induci̇t̄. poteſt etiā dici implaſtrū

ſicut dicam in energia.

E mporicus in emptorium eſt.

E mpos.empo grece:latine forꝫ:vel mercatũ.ꝛ hinc hic ꝛ hec empos tis.i.patiẽs emptor. Jtẽ empos põt eſſe cõpoſitũ ab en qð eſt in ꝛ ptotis:ꝛ dr̃ inde empos q̃ſi impos.i.nõ potens:cui adimit᷑ poteſtas: q̃ſi adempta poteſtate iminutus:ꝛ mutat᷑ n in m ſequẽte p.

E mpticius cia cium.i.emptus: vel facilis ad emendũ. vñ ſerui empticij dicebant᷑ illi qui in ſeruitutem emebantur. ꝛ dicit᷑ ab emo emis.

E mptirium in emptoriũ exponit᷑.

E mptorium.ab emo emis dr̃ hoc emptorium rij.i.locus vbi emit᷑: qð ꝛ hoc emptiriũ rij dicit᷑. vnde Joſephus i ix.Ad portum nauigare ad emptiria nequaꝙ̃ ꝑualuit. Et dr̃ emptoriũ vbicunꝙ̃ negociationes exercent᷑. Jtẽ inuenit᷑ h̄ emporiũ rij:qð deriuat᷑ ab empo grece: qð latine dr̃ forꝫ vel mercatũ. ꝛ dr̃ emporiũ ꝓpe loc⁹ iuxta mare vbi negociationes vel mercationes exercent᷑. vñ emporicus ca cũ:qð ptinet ad emporiũ. hinc emporica charta dicit᷑ quoddaꝫ genus charte: quia in ea merces inuoluunt᷑:qum ſit in ſcripturis minus idonea.

E mulor.moles cõponit᷑ cũ e:ꝛ dr̃ emulor laris latus ſuꝫ lari.i.diligere.ij.Cor.xi. Emulor enĩ vos dei emulatiõe vel emulari.i.inuidere. Ro.xiij. Nõ in cõtentiõe ꝛ emulatione.ꝛ tũc componit᷑ ab e ꝛ molo lis. Jtẽ emulari.i. ꝑſequi ꝑ inuidiã vel amorẽ. Prouer.iij. Nõ emuleris hominẽ malũ. ꝛ tũc componit᷑ ab e ꝛ molior liris. vñ qdã Emulor inflat᷑:amat:inuidet:ac imitat᷑. Jtẽ Ezech.viij. videt᷑ poni ꝓ indignatione: vbi dr̃: Erat ſtatutũ idoluꝫ ad ꝓuocandã emulationẽ. Ab emulor deriuat᷑ emul⁹ la lũ.i.diligens:vel inuidus:vel ſequax:vel eiuſdem rei ſtudioſus. ꝛ in eodeꝫ ſenſu: ꝛ ex eiſdẽ cõpoſitis inuenit᷑ demulor laris. vñ demul⁹ la lũ.i.emul⁹.

E munctoriũ.ab emũgo gis dr̃ h̄ emunctoriũ rij.i.purgatoriũ.ſ.ferrũ cum quo candelam emungim⁹. ꝛ emũct⁹ cta ctũ:vel emunx⁹ xa xũ.i.purgat⁹. Exo.xxv. Emũctoria quoꝙ̃ vbi de ea que emuncta ſũt extinguũt᷑.

E munxus xa xum.i.purgatus:ꝛ deriuat᷑ ab emungo gis.

E ante N

E n.i.in.vide in energia.

E na.i.vnitas.

E narro ras raui rare componitur ab e ꝛ narro ras.ꝛ eſt enarrare euident᷑ vel apte narrare. vnde hic ꝛ hec enarrabilis ꝛ hoc enarrabile.

E ncauſtũ.cauſtos cõponit᷑ cũ in vel cũ en qð eſt in: ꝛ dr̃ h̄ encauſtũ vel incauſtũ: q̃ſi inuſtũ.ſ.tinctura ſcribẽdi.

E ncenia niorꝫ: dicunt᷑ initiatiões vel initia ſiue noua feſta:ſic dedicationes eccleſiarꝫ:ab en qð eſt in: ꝛ cenon qð eſt nouũ.vñ encenio nias.i.initiare:vel aliqð primo exercere:vel induere. vñ veſtẽ nouã enceniat qui ꝑmo eã induit vel portat.ꝛ ſilr̃ ep̃s eccleſiã enceniat quãdo eã dedicat.Encenia ergo ſicut dicit beat⁹ Hiero⁹ dedicationis templi feſtiuitas dicebat᷑: qð ter legit᷑ dedicatum. Prima dedicatio fuit in autũno: qñ rex Salomõ dedicauit templũ decima die ſeptembris. Jtẽ qñ reedificatũ fuit templũ a redeuntibus de Babylone: dedicatum eſt in vere duodecima die martij.i. duodecima luna. Quum aũt Antiochus epiphanes polluiſſet templũ ſordibus idolorꝫ: ꝛ ꝓphanaſſet vtẽſilia ei⁹: Judas machabeus mũdauit templũ: ꝛ reſtituit vtenſilia eius in locis ſuis: ꝛ q̃ſi dedicauit illud.xxv.die decẽbris.iſta dedicatio obſeruabat᷑ tpe Chriſti.vñ dr̃ Joh.x. Facta ſunt encenia in hieroſolymis: ꝛ hyems erat.

E nchiridion.i.liber manualis: ꝛ dicit᷑ a chiros quod eſt manus ꝛ en quod eſt in. Jtem enchiridion dicit᷑ inſtrumẽtum medicorꝫ:ſic dictum: quia manu aſtringat᷑ dũ plura contineat ferramenta.

E ncleſis.cleo qð eſt inclinare cõponit᷑ cũ en qð eſt in: et dicit᷑ hec encleſis ſis.i.inclinatio.vnde encleticus ca cũ .i.inclinatiuus:vt enclitica ↄiunctio dr̃ illa q̃ inclinat ſe ſub accentu ꝑcedentis dictionis remittẽdo ſuum accentum in illã: ꝛ inclinat accentũ illi⁹ ſupra ſe:vt quaſi ſub accentu illi⁹ ꝓferat᷑. vñ encletico cas.i.ſic inclinare ſm Hug.ꝛ fit encleſis in ꝑncipio ꝛ in fine: ſicut dixi ſupra in ſcða pte:vbi egi de impedimento encleſis.

E ncleticus ca cũ penl̄.corre.in encleſis exponit᷑.

E ndecas.deca vel decas componit᷑ cum ena quod ẽ vnitas: ꝛ dicitur hec endecas cadis.i.vndecim: ꝛ cor.penl̄. in nominatiuo ꝛ in obliquis.

E ndecaſyllabus ba bum.i.vndecim ſyllabarũ: ab endecas ꝛ ſyllaba.

E ndelicia cie fe.ge.fuit mater ſichees.i.anime: ꝛ interp̃tat᷑ intima etas:vel abſoluta ꝑfectio.vel eſt delicia ſm calcidiũ ꝑfecta etas q̃ĩ endos lechia.i.intima etas. ſꝫ Ari. abſoluta ꝑfectio:ſm Platonẽ anima mũdi.

E ndiadis dis fe.ge.penl̄.corre..quedã figura de qua dixi in q̃rta pte in ca.de coloribus rhetoricis.

E ndogenia.i.natura.inde endogenicus ca cum.i. naturalis.ꝛ hinc endogenice aduer.i.naturaliter.

E ndor grece:aries latine.

E ndromides dis.ab endor quod eſt aries dicitur hec endromis vl̄ endromides.i.veſtis villoſa de arietinis pellibus facta qua induebantur romani contra frigus.vl̄ endromis dicitur duplex veſtis:duplex pallium: forte ꝛ villoſum ꝛ hyemale.

E ndromis in endromides eſt.

E neades ab enea dicit᷑ hic eneades de: filius vel nepos Enee: ꝛ etiã quicũꝙ̃ deſcenderunt ab Enea dicũt᷑ eneades:vt romani: ꝛ inde ſubtracta de ſyllaba dr̃ hec eneas eneadis filia vel neptis Enee. Jtẽ inuenit᷑ hic eneus enei. ꝛ inde hec enides de: ꝛ ſubtracta de ſyllaba ab eo qð deberet dici eneides fit h̄ eneis dis.i.filia vel neptis enei.ſed iam hoc nomie magis vtimur ꝓ hiſtoria facta de enea. ꝛ corr.penl̄.eneades. vñ liber Uirgilij ſic intitulatur: Incipit eneis Uirgilij. ꝛ corr.penul̄.eneidis gtũs de eneis:hui⁹ eneidis vel eneidos.

E neator.ab eneum vel es dicit᷑ hic eneator toris.i.cornicen:cornicrepa:lyricen:lyricinator.ſ.ere canens: vel in eneis inſtrumẽtis canens.

E neis eneidis in eneades vide. ꝛ corripit penl̄.

E nergia ab energuminus dr̃. ꝛ eſt energia vis ꝛ efficacia effectus.vñ Hiero.in ep̃la ad Pau.cap̃lo.ij. Habet neſcio qd latentis energie viue vocis act⁹ ꝛ in aures diſcipuli de autoris ore tranſfuſa forti⁹ ſonat. Energia etiã dr̃ agilitas ꝛ rex geſtarꝫ aut q̃ſi geſtarꝫ ſub oculis inductio. Dr̃ etiã animi anxietas.vñ Fulgẽtius: Demones ꝑ energiã nõ credimus illabi anime.Et nota: ꝙ īuenitur inenerguminus ꝛ inergia ſcriptũ per in: ꝛ idem valet:q2 tantum valet en apud grecos quantum in apud nos.vnde huiuſmodi nomina greca ſiue notha q̃ ꝑdictã ꝑpoſitionẽ habẽt in ſui cõpoſitione poſſunt ſcribi ꝛ ſcribunt᷑ indifferent᷑ mõ ꝑ en:modo ꝑ in:vt encauſtũ ꝛ incauſtũ:entimema vel intimema: emplaſtrꝫ vel implaſtrꝫ:energumin⁹ vel inenergumin⁹:energia vel inergia. ꝛ ſic in ↄſimilib⁹: ſicut dicit Hug. tractãs de erge Uel dr̃ energia interior labor:vel iterior opatio. ab en qð eſt in: ꝛ erge qð eſt opatio vel labor.

Energuminꝰ dr̃ ab en qđ eſt i: ⁊ erge qđ eſt opꝰ vel laboꝛ ⁊ mene qđ eſt defectus vel luna. inde energuminus.i. demoniacꝰ a demone poſſeſſus ⁊ vexatus. ⁊ dr̃ ſic q̃ſi inefficax: nõ laboꝛans: nõ opans: ſed in ope deficiens. vl' en ſit augmẽtatiuũ: qꝛ ſingulis lunatõibꝰ valde mẽte laboꝛat. vel energia dr̃ vis vel foꝛtitudo mene luna; inde energuminꝰ: foꝛtis in luna: vt ſunt lunatici: vel en .i.in: erge.i. laboꝛ: mene.i. defectꝰ: noys.i. mẽs. inde energuminus quaſi laboꝛans in coꝛpe: deficiens in mente vide in energia. ⁊ coꝛꝛi. mi energuminus.

Eneruis. neruus componit̃ cũ e: ⁊ dr̃ hic ⁊ hec eneruis ⁊ hoc ue.i. ſine neruis: ſolutus: debilis: effeminatus. ⁊ dr̃ eneruis quaſi ſine neruo.i. ſine virtute.

Eneruitus. ab eneruis dr̃ eneruitꝰ: ⁊ eneruiter aduerbiũ .i. ſolute: debiliter. vel eneruitus.i. vſq; ad neruos.

Eneruo uas uaui ꝯponit̃ ab e ⁊ neruo uas. ⁊ ẽ eneruare diſſoluere: demolire: debilitare: q̃ſi ex̃ neruos ponere. Oui. de reme. Eneruãt animos cithareq; iociq; lyreq;.

Eneus nea neũ penl'. coꝛꝛ. in ereus vide.

Engadi indeclinabile accentuat̃ in fine: locꝰ vbi finit̃ mare moꝛtuum: ⁊ interp̃tat̃ hebꝛaice fons.i. baptiſmꝰ vel oculus celi aut vituloꝝ.

Enigma eſt quidã tropus. q̃re in q̃rta pte in cap̃. de tropis. Hug. ſic dicit: Enigma matiſ ge. neu. eſt ſermo figuratus: vel obſcura locutio ſiue ſimilitudo vel q̃ſtio occulta vel obſcura q̃ difficile intelligit̃ niſi apiat̃: vt illõ Judicuꝫ: De comedẽte exiuit cibus: ⁊ õ foꝛti egreſſa ẽ dulcedo. ſignificans ex oꝛe leonis fauũ eſſe extractum. inde hic ⁊ hec enigmatiſta ſte: qui vel q̃ obſcure ⁊ figuraliter loquit̃. ⁊ enigmaticus ca cũ.i. obſcurꝰ ad exponendũ: vel qui p enigma loq̃t̃. ⁊ enigmatico cas: ⁊ enigmatiſo ſas.i. per enigma loqui.

Enigmatiſta ſte in enigma vide.

Enigmatiſo ſas in enigma eſt.

Enimuero componit̃ ex enĩ ⁊ vero: ⁊ acuit̃ in penul'. vt dicit Pap̃. ⁊ Hug. Uide etiã in verus ra ruꝫ. ⁊ eſt enĩuero idem qđ certe: cõiunctio affirmatiua.

Eniteo tes tui: verbuꝫ neutꝝ eſt ⁊ caret ſupino. ⁊ eſt enitere valde nitere: fulgere: ſplẽdere: micare. vnde enitẽs tis participiũ: ⁊ coꝛꝛipit ni. vide etiam in nitens. ⁊ cõponit̃ ab e ⁊ niteo nites.

Enitoꝛ teris eniſus vel enixus ſum eniti.i. valde niti: vel foꝛas mittere: vel parere. ⁊ componit̃ ab e ⁊ nitoꝛ toꝛis ⁊ pduc̃ ni. vñ enitens tis pticipiũ oĩs ge. ⁊ tunc pducit ni: ſed qñ deſcendit ab eniteo coꝛꝛ. ni.

Enixa.i. conata ad ſufficiendũ aliquid: vel partu liberata ſm Papiã. vide in enitoꝛ.

Ennoymaticus in ennoyan exponit̃.

Ennoyan cõponit̃ ab en qđ eſt in ⁊ noys qđ eſt mẽs: iñ ennoyan.i. in mẽte.i. accidẽs qđ dr̃ eſſe in mẽte: qꝛ nullo coꝛpoꝛeo ſenſu cõpꝛehendit̃: ſed ſolo intellectu mẽtis. vel iõ: qꝛ p accidentia ⁊ foꝛmas reꝝ noticia fit reruꝫ q̃ a ſenſu trãſfert̃ ad mentẽ: ⁊ iõ accidens dr̃ eſſe in mẽte. ⁊ inde ennoymaticꝰ ca cũ.i. accidẽtalis. vñ Iſi. accidentales diffinitiões vocat ennoyan vel ennoymaticas: qꝛ nõ ſubſtãtialia ſed accidentalia declarant̃.

Ennos interp̃tat̃ habitatoꝛ vel pfundũ: ⁊ acuit̃ in fine.

Ennoſigeus. ennos interp̃tat̃ habitatoꝛ: a quo ⁊ ſigeũ qđ eſt quidã mons iuxta Troiã vñ dictꝰ eſt Neptunꝰ ennoſigeꝰ.i. habitatoꝛ ſigei illiꝰ pmontoꝛij in quo hẽbat templũ iux̃ Troiã. vel ennoſigeꝰ interp̃tat̃ pfundũ ſilẽtium. Ennos enĩ pfunde dr̃: ſige ſilentiũ vel latibulũ: et vocat̃ Neptunꝰ ſic a pfunditate maris: ⁊ a ſilentio qđ eſt in pfundo maris. vel ennoſigeus dr̃ ab ennos qđ eſt habitatoꝛ: ⁊ ſiche quod eſt pfunduꝫ: quaſi ennoſicheus.i. habitatoꝛ pfundi.

Eno nas naui natum nare.i. euident̃ nare vel extra natare. ⁊ componit̃ ab e ⁊ no nas: ⁊ coꝛꝛi. enatum ſupinum penl'. ſil'r enato tas eius frequentatiuũ.

Enoch interp̃tat̃ edificatio. ipſius enĩ nomine ciuitatem edificauit Cain filius Adam.

Enodis. nodus componit̃ cũ e: ⁊ dr̃ hic ⁊ hec enodis ⁊ hoc de penl'. pduc.i. ſine nodo: vel extra nodũ.

Enodo das daui dare cõponit̃ cũ e ⁊ nodo das. ⁊ ẽ enodare exoluere de nodo: tollere: declarare: planum ſoluere: ⁊ pꝛoducit no.

Enoꝛmis. noꝛma me.i. regula cõponit̃ cuꝫ e ⁊ dr̃ hic ⁊ hec enoꝛmis ⁊ hoc me.ſ. defoꝛmis: turpis: inanis: grãdis: irregularis: illitteratus: craſſus: ſine mẽſura vel foꝛma.

Enos leticie locus interp̃tat̃.

Ens tis ge. oĩs põt eſſe nomẽ vel pticipiũ de ſum es eſt.

Enſatus ta tũ.i. enſe armatus: ab enſis dr̃: ⁊ pduc̃ penul'.

Enſicium cij ge. neu. occiſio facta cũ enſe: ab enſis dr̃.

Enſiculus li maſ. ge. puus enſis penul'. coꝛꝛep.

Enſifer ra rum penl'. coꝛꝛe. qui fert enſem.

Enſis ſis maſ. ge.i. ſpata: a ſecando dicit̃.

Enteria enterioꝝ.i. inteſtina: penl'. acuit.

Enthecha. theca componit̃ cuꝫ en quod eſt in: ⁊ dicit̃ hec enthecha ce.i. repoſite rei copioſa ſubſtãtia quaſi in theca repoſita. vel enthecha ce.i. peculium: vel pꝛopꝛiuꝫ. vñ enthecarius ria riuꝫ: ⁊ hic enthecarius rij.i. negociatoꝛ ⁊ pꝛoducit penul'. enthecha ſicut apothecha. Inuenitur etiam hec hecthecha: de quo dicam in h: quia pꝛima ſyllaba ⁊ ſecunda aſpirãt̃.

Entimema. timo quod eſt mens componit̃ cum en qđ ẽ in vel ena quod eſt vnitas: ⁊ dicit̃ hoc entimema matis: quoddã genus argumentionis.ſ. feſtina cõcluſio. ⁊ dicit̃ ſic quaſi in mẽte vnicũ: qꝛ in entimemate vnuꝫ ex vno infert̃. vel cõponit̃ ab en ⁊ timos vel time quod ẽ mẽs: ⁊ monos vnũ quaſi in mẽte vnũ: qꝛ vna ppoſitio in mente retinet̃ vel tacet̃. Entimema aũt eſt ſyllogiſmus impfectus.i. oꝛatio in qua nõ omnibꝰ ppoſitionibus antepoſitis feſtinata infert̃ cõcluſio: vt cẽ aĩal currit: g̊ oĩs homo currit. in hac.n. dc̃a argumẽtatiõe ſubintelligit̃ hec ppoſitio: oĩs homo eſt animal: ⁊ non apponit̃ ibi: qꝛ ſi apponeret̃ pfectus eſſet ſyllogiſmus: ⁊ pduc̃ penul. entimema.

Enucleo. ab e ⁊ nucleo as aui componit̃ enucleo. ⁊ eſt enucleare extra teſtam nucis nucleum deponere: ⁊ ponit̃ p aperire: enodare: experire: manifeſtare: declarare vnde enucleatus ta tum.i. apertus: manifeſtus: enodatus: expeditus: declaratus. ⁊ comparat̃ enucleatꝰ tioꝛ tiſſimus. vnde enucleatim aduerbiũ: vel enucleate tius ſime aduer. ⁊ coꝛꝛipit nu.

Enulum vide in enum.

Enum. ab es dr̃ hoc enum enĩ. vnde hoc enuluꝫ li dimi.i. paruum enum.ſ. caldarium.

Enuncio as componit̃ ab e ⁊ nuncio as. ⁊ eſt enunciare valde nũciare: vel de aliquo nũciare: vel euidenter nũciare. vñ hec enunciatio onis. ⁊ enũciatiuus ua uuꝫ. vñ dicit̃ ĩ dialectica: Oꝛatio enũciatiua eſt vox ſignificatiua de eo qđ aliquid eſt vel nõ eſt.

E ante O

Eo is iui itum. vnde hec itio onis. ⁊ hic itus itus itui. ⁊ hꝰ iter itineris. Eo is componit̃ cum ab: ⁊ dr̃ abeo is iui ire.i. ambulare. Item cum ad: ⁊ dicitur adeo adis.i. ad aliq̃d ire. Itẽ cõponit̃ cũ am ⁊ inſ̃ponit̃ b: ⁊ dr̃ ambio

bis.i.circũdare ⁊ cupere: ⁊ ꝓpe honorē. Jtē cum ante: ⁊ dr̄ anteo is. Jtē cuꝫ circũ: ⁊ dicit̄ circumeo is: ⁊ dꝫ m ſcribi ſed nõ ꝓferri. Jtē cũ cõ: ⁊ dicit̄ coeo is ſubtracta n. Jtē cũ ex: ⁊ dr̄ exeo is iui itũ. Jtem cuꝫ inter: ⁊ dr̄ intereo is.i.mori. Jtē cum intro ⁊ dr̄ introeo is. vnde hic introitus tus tui. Jtem cũ in: ⁊ dr̄ ineo is iui ituꝫ. vnde hoc initium tij.i.principiũ. Jtem cum ꝓ ⁊ interpoſita d dicit̄ ꝓdeo dis diui dire ditum. Jtē cuꝫ p̄: ⁊ dicit̄ p̄eo is iui ire.i.ante ire. Jtē cum p̄ter: ⁊ dr̄ p̄tereo is iui ire.i.iuxta ire vel tranſire. Jtē cũ ꝑ: ⁊ dr̄ ꝑeo is. Jtem cum ob: ⁊ dr̄ obeo is. Jtē cum re: ⁊ dicit̄ redeo dis: ⁊ interponitur d. Jtē cum trans: ⁊ dicit̄ tranſeo ſis. Jtē cũ ſub ⁊ dicitur ſubeo is. Jtē cũ venum: ⁊ dr̄ veneo nis.i.vendoꝛ.

Nota ꝙ eo is ⁊ omnia cõpoſita ab eo ſunt neutra: exceptis illiſ decē.ſ.adeo: ambio: anteo is: circũeo: ineo p̄eo: p̄tereo: obeo ꝓ ꝑficere ⁊ frequent̄ circũire: ſubeo: trãſeo que oĩa ſunt actiua. Jtē oĩa cõpoſita ab eo retinent litteraturaꝫ ſui ſimplicis: excepto ambio qḋ trãſit ad litteraturã alioꝝ verboꝝ q̄rte ꝯiugationis: mutãdo e ſui ſimplicis vbiqꝫ in i. vñ v̄ſus: Ambio ſeruat io retinet veſtigia quarte. Cetera ſunt in eo que veniunt ab eo. Jtē eo ⁊ eiꝰ cõpoſita oĩa faciunt p̄terituꝫ in iui vel ij ꝑ ſyncopã: ⁊ ſupinũ in itũ coꝛrepta penul̄.vt ineo iniui vel inij initum. ꝑeo ꝑiui vel ꝑij ꝑitum: ⁊ ſic de alijs: excepto veneo qḋ deberet facere venitum: ſꝫ facit venuꝫ vt venũ iui. Jtē excipit̄ ambio: qḋ qꝛ nõ ſeruauit l̄raturam ſui ſimplicis: iõ ꝓducit penl̄.ad modũ alioꝝ verborum quarte ꝯiugationis deſinentiũ in io ⁊ in ſupino ⁊ in ꝑticipio. vñ Ouidius: Juſſit ⁊ ambite circũdare litora terre. Jn noĩe tñ verbali quarte declinatiõis cauſa differentie ad ꝑticipiũ coꝛꝛi. penul̄.vt hic ambitus tus. Et attēde ꝙ ambio facit futuꝝ indicatiui nõ in bo ſed in am: ſicut audiã ambiam hies. ſi ergo inuenit̄ ĩ bo fit ſm̄ antiquitatē. Omnia enĩ verba quarte cõiugationiſ olim faciebãt futuꝝ indicatiui in bo ⁊ ĩ boꝛ. vñ adhuc in theologia ⁊ in pſalmis inuenit̄: partiboꝛ: metiboꝛ. ſꝫ hec antiquitas abſoluit. ⁊ ſolũ duo verba q̄rte cõiugationis faciunt illud futuꝝ in bo.ſ.eo ⁊ queo: ⁊ ꝯpoſita ab eis: excepto ambio. Jn compoſitis tñ ab eo inuenit̄ etiã illud futuꝝ qñqꝫ in am: vt in Luce euãgelio: Celũ ⁊ terra tranſibũt verba aũt mea nõ tranſient. ⁊ ꝑibit et ꝑiet. Jtem ſcias: ꝙ ꝑticipium p̄ſentis ⁊ p̄teriti imꝑfecti tp̄is naſcit̄ a p̄ma ꝑſona p̄teriti impꝑfecti indicatiui mõi in oĩ ꝯiugatiõe bã mutata in ns: vt amabaꝫ amans: exceptis in eo deſinentibꝰ quarte coniugationis verbis q̄ mutãt bam ens: vt ibam iens: quibam quiens: p̄teribã p̄teriens. hec enĩ participia habent per obliquos caſuſ ꝓ ie eu: vt iens euntis: quiens queuntis: preteriens pretereuntis: tranſiens tranſeuntis: ambiens ambeuntis: rediens redeuntis. de hoc infinitiuo ire dixi in tertia ꝑte in capitulo de gerundio.

E os eoy grece dr̄ ſol vel oriens v̄el p̄mus ſplendoꝛ aeris clareſcentis qui auroꝛa dicit̄.

E ous. ab eos eoy dr̄ eous eoi p̄mus equꝰ ſolis: ⁊ adiectiue declinat̄ eous eoa eoum.i.orientalis.

E uſqꝫ.i.intantum ſm̄ Pap̄.

E ante P

E pacta eſt numerus inuariabilis datus ãno ad ſciendũ quotta ſit luna in kalendis cuiuſlibet menſis. ⁊ dicitur epacta ab epi quod eſt ſupꝛa ⁊ aucta qḋ eſt augmentũ .i.exceſſus anni ſolaris ſupꝛa lunareꝫ. Compotiſte eniꝫ notauerũt ꝙ p̄mus annus ſeculi nullam habuit epactam: qꝛ non p̄ceſſerat aliquis annus a quo accepiſſet vndecim. ſecundus v̄o habuit illos vndecim ꝓ epacta qui ſunt exceſſus anni ſolaris ſupꝛa lunarem. vnde ſemper addendo vndeciꝫ foꝛmat̄ epacta. verbi gratia: Epacta p̄mi anni eſt nulla: epacta v̄o ſecundi eſt vndecim: addamus ergo vndecim: ⁊ erunt vigintiduo: que ſunt epacte tertij anni: quibꝰ addamꝰ vndecim: ⁊ erunt trigintatria: quoꝝ triginta faciũt vnũ emboliſmuꝫ: ⁊ tria remanent ꝓ epacta quarti anni. Eſt aũt emboliſmꝰ lunatio triginta dierũ collecta de exceſſu anni ſolaris ad annũ lunarē. vnde adde vndecim epactis pꝛecedentis anni ⁊ habebis epactam anni ſequentis: niſi ſũma illa excedat triginra: qꝛ tunc abijce triginta: qꝛ triginta ſũt emboliſmus: ⁊ qḋ remanet eſt epacta illius ãni: ⁊ hoc vſqꝫ ad decem ⁊ nouē annos. in viceſimo aũt anno reuertit̄ ad caput. ⁊ eſt epacta nulla. ⁊ poſtea ꝑ oꝛdineꝫ ꝓcedit̄ ſicut dictũ eſt vſqꝫ ad decēnouē ãnos incluſiue vnde appellat̄ ciclꝰ decēnouēnalis. Si aũt vultis ſcire quotus ſit annus cicli epactaꝝ: accipite ann os Chꝛiſti ⁊ ipſis adiungite vnũ annũ: quia tunc totus p̄ceſſerat iſte ciclus: ⁊ a tali ſũma ſubtrahite decēnouē quotiens poteſtis: ⁊ quota remanſerit totꝰ eſt ãnus cicli epactalis. ⁊ ſi nihil remanſerit: decimuſnonꝰ annꝰ erit. hoc tñ eſt veꝝ ſi a kalendis ianuarij vſqꝫ ad kalendas ſeptembꝛis feceritis hanc computationē. ſed ſi poſt kalendas ſeptēbꝛis vſqꝫ ad kalēdas ianuarij p̄dictã cõputationē feceritis deberis addere duos annos: qꝛ in kalendis ſeptembꝛis mutat̄ annus epactalis. anni aũt chꝛiſti non mutant̄ vſqꝫ ad natiuitatē dñi: vel potius ad kalēdas ianuarij. vnde a kalendis ſeptembꝛis vſqꝫ ad natiuitatem dñi ad ſummã annoꝝ chꝛiſti debemꝰ addere duos annos. Hug. aũt ſic dicit: Epacta.i.adiectio. Compotiſte quidã ad cognoſcenduꝫ quota ſit luna in qualibet feria compoſuerũt duo genera numeroꝝ: quoꝝ vnũ regulares lunares: aliud v̄o epactas vocauerũt.i.adiectiones. ⁊ dr̄ ab epi quod eſt ſupꝛa: ⁊ theſiſ qḋ eſt poſitio qꝛ regulares addijciũt̄ lunaribus ad inueniendũ etatē lune. ⁊ hoc etiã poteſt dici alio tamen reſpectu.

E panalenſis eſt ſp̄ēs ſcematis: de qua dixi ſupꝛa in q̄rta ꝑte in cap̄. de ſcemate.

E par epatis ge.neu.i.ficatuꝫ. ⁊ dr̄ ab epi qḋ eſt ſupꝛa: qꝛ ſupꝛapoſitũ ſit. ⁊ hinc epaticus ca cũ penl̄.coꝛꝛe. qui ꝑpatit̄ in epate: ⁊ facit gtũs epatis ꝑ t penl̄.coꝛꝛe. ſm̄ vſum. tamē ſm̄ Hug. facit eparis vel epatis.

E patiarius ria riũ: qḋ ꝑtinet ad epar. Plautus: Qum te moꝛbus agitat epatiarius ⁊c̈. ⁊ dr̄ ab epar.

E paticus ca cum in epar vide.

E penthesis eſt quedã ſp̄ēs methaplaſmi: de qua dixi in quarta parte in cap̄. de methaplaſmo.

E phebia eſt p̄ma ꝑs adoleſcentie ſm̄ Pap̄. Ephebia etiã dr̄ iuuenũ eminens pulchꝛitudo: vel collectio ephebo ruꝫ: ⁊ deriuat̄ ab ephebꝰ. vel vt dicit Alexander: Quo pꝛoſtant pueri locus eſt ephebia dictus. ⁊ ſic ponitur pꝛo ephebian.

E phebian fe.ge. ⁊ indecli. accentuat̄ in fine: ⁊ deriuatur ab ephebus. ⁊ eſt ephebian locus ꝓſtitutiõis vbi iuuenes meretricabant̄ ⁊ ꝓſtituebant̄. Macha.li.ij.caplo .iiij. Sup hoc ꝓmittebat ⁊ alia.cl. ſi poteſtati eius cõcederet̄ gmaſiũ ⁊ ephebiã ſibi ꝯſtituere.

E phebiolus li dimi. in ephebus eſt.

E phebus. ab e ⁊ phebus compouit̄ hic ephebus.i.valde lucidꝰ.ſ.iuuenis: pulcher: ⁊ imberbis. vnde hic ephebiolus li diminu. ⁊ mobiliter poteſt declinari ephebus ba bum. ⁊ ephibiolus la lum penul̄.coꝛꝛ. ſed ephebꝰ ꝓduc̄ penultimã. vnde Lucanꝰ in tertio: Grandeuoſqꝫ ſenes

mixtis armauit ephebis. Item in aurora dicit: Ecce fu/
git dicere ſenex hic pulcer ephebus.

E phi quedā mēſura eſt.ſ. triū modioꝝ: ⁊ acuit in fine.

E phimera re: quidā piſcis qui vno die orit ⁊ in eodē mo
rit. inde dr ephimera re penl. corre. febris ſimplex ⁊ nō
moleſta: q̄ in vno die affligit hominē: ⁊ eodē die perit
q̄ſi ſupra diē nō excedens: qꝛ vltra vnū diē nō ſolet du
rare. ⁊ inde hec ephimeris idis: genus eſt hiſtorie.ſ. vni⁹
diei digeſtio: vel vnius diei regularis abbreuiatio: com
putatio: calculatio. Ephimeris etiā dicit tabula manu
alis: vel liber in quo quotidiani actus ſcribi ſolent. ⁊ ſo
nat ephimeris apud nos diurnum: vel quotidianum.
nam quod latini dicūt diurnū: greci ephimerda dicūt.
vel dicit ephimeris ab epi.i. ſupra ⁊ mereo res: quod ē
dolere. inde ephimeris meridis dicit tabula vel liber in
quib⁹ vſurarij ſcribunt denarios quos mutuo dant ad
pignora que recipiunt p qd cognoſcāt ſi lucrant vel
nō: ⁊ ſi dānificant: dolent ſup damno qd ipſis creſcit.

E phot. ab epi quod eſt ſupra dr ephot indeclinabile: ve/
ſtis ſacerdotalis: qd latine interptat ſupindumentum.
erat eniꝫ pallium ſuphumerale: quo tota ſacerdotalis
ambitio tegebat. ⁊ erant duo genera: vnū lineū ⁊ ſim/
plex quod ſacerdotes habebant: aliud ex diuerſis co/
loribus auro gemmiſqꝫ contextū: habens in vtroqꝫ hu
mero lapides duos.ſ. ſmaragdinos auro concluſos: in
quib⁹ ſculpta erant nomina patriarchaꝝ quo olim pō
tifices vtebantur.

E phrata te penul. corre. ciuitas eſt que dicta ē bethleem
⁊ nō dꝫ vltima accētuari in ephrata. inde ephrate⁹ tea
teū penul. pduc. Inuenit etiā effrate⁹ tea teū p f ab aſ/
frai. vide ſupra in effrate⁹ in ſuo loco in ca. de ef.

E pi grece: latine dicit ſupra.

E pialtes dr ab epi qd eſt ſupra ⁊ altes qd eſt premens:
inde epialtes: quaſi ſupra premēs: qꝛ ſuo pondere vide
tur ſuffocare ⁊ grauare dormiētē. ⁊ eſt quedā ſpēs fan
taſmatis que contingit in ſomnijs.

E pibata. epi cōponit cū baton quod eſt nauis: ⁊ dicit hic
⁊ hec epibata te grece: quod latine dr laicus vel ſuper/
ueniēs. hic nihil habet negocij in naui: ſed naulo dato
in alias terras tranſire diſponit: ⁊ corr. ba.

E picauſtorium. epi componit cū cauſtos qd eſt incenſū
⁊ dr hoc epicauſtoriū rij: inſtrumentū quod fit ſuper
ignē cauſa emittendi fumū. Item epicauſtoriū dicit lo
cus vnguentoꝝ vbi ſe vngebant ad ignē: vel vbi vnguē
ta fiebant ad ignē. Epicauſtoriū etiā dicit locus diſcer/
nendi cauſas. ⁊ in qualibet iſtaꝝ ſignificationū accipit
cōpetenter in paſſione ſancti Thome.

E picenus na nū penul. pduc.i. ſupra cōmune. vnde que
dam nomina dicunt epicena: vt aquila. de quib⁹ dixi ī
tertia parte in tractatu de genere nominū capitulo de
epiceno genere ſiue pmiſcuo.

E piciclus. ab epi ⁊ ciclus quod eſt circulus componitur
hic epiciclus cli penul. produc.i. paruus circulus poſi/
tus ſup maiorem circulū: ita vt epicicli centrum ſit in li
nea maioris circuli.

E pictaſis. ſtaſis quod ſtans vel ſtatus dr: componit cū
epi quod eſt ſupra: ⁊ dicit hec epictaſis ſis vel epiſtaſis
nam c rep̄ſentat ꝫima grecoꝝ. ⁊ eſt epictaſis adiectio lit
tere vel ſyllabe ſup ſtatum dictionis.

E picureus penl. pduc. vide in epicurus.

E picurus. epi componit cum cura vel cutis: ⁊ dicit hic
epicurus ri: quodā genus philoſophoꝝ: qꝛ curam ſup
cutem corporis habebant. dicebant enī voluptatē eſſe
ſummū bonū. ignorantes ergo aliā eſſe voluptatē pre
ter carnalē: dimiſſa anima tm̄ corpori curā īpēdebant
⁊ ideo dicti ſunt epicuri. ⁊ inde epicureus rea reum: vt
dicit Aug. vel ſm alios: Epicurei dicti ſunt ab epicuro
quodā philoſopho amatore voluptatis ⁊ vanitatis:
nō ſapientie: quē ipſi philoſophi porcū nominauerunt
ppter voluptateꝫ: quia vanitatis ⁊ voluptatis amator
nō ſapientie: ſummū bonū voluptatē corpis aſſerebat
cui⁹ traditiones epicurei ſequebant. vnde dicebāt: deū
ex pudentia nihil agere: in mūdo omnia cōſtare ex cor/
poribus: animaꝫ nihil aliud eſſe q̄ corpus. vn̄ ⁊ dixiſſe
fert: Nō ero poſtq̄ mortuus fuero.

E picus. ab epos qd eſt laus dr epicus ca cū.i. laudabilis.
vnde Martialis: Epica vulgo liricaqꝫ pagina cōſonaret
videt tm̄ hic epica poni p dactilico. Dactil⁹ enī inuētus
eſt ad deſcribenda geſta heroū: ex quib⁹ cōſecuti ſūt lau
dem. vel epicus cōponit ab e ⁊ pede.i. pſaicus. pōt ergo
ibi legi epica.i. pſaica.

E pidioceſis eſt quedā figura: de qua ſupra dixi in quar
ta pte in caplo de coloribus rhetoricis.

E pidromus. epi componit cum dromos qd eſt nauis: et
eſt quoddam genus nauis. ⁊ dr epidromos vel epidro
mus: velum ſecunde amplitudinis.ſ. ad pupim: ⁊ corr.
penultimā ſue dro.

E pifora. epi cōponit cum foras quod eſt ferre: ⁊ dr hec
epifora.i. lippitudo oculoꝝ: quādo.ſ. pellicula ſuperdu
citur oculo: ⁊ pducit fo.

E pigramma. gramma qd eſt linea vel lr̄a cōponit cum
epi qd eſt ſupra: ⁊ dr hoc epigrāma tis.i. ſuſcriptio.ſ.
titulus vel breuis annotatio eoꝝ que diffuſius dicunt
in ſequēti ope. ⁊ epigrāma dr etiaꝫ illa ſupraſcriptio q̄
ſupponit tumulo.ſ. epitaphiū: vel que ſupponit imagi/
ni alicui⁹ ad ſignandū cui⁹ imago ſit: vel ad ſignandam
aliquā pprietatē illi⁹ cui⁹ imago eſt. ⁊ pducit penul. epi/
grāma. vn̄ Theodol⁹: Grecoꝝ pmus veſtigat grāmata
cadmus. ⁊ ſcribit p duo m vt quidā dicūt.

E pigrus. epi componitur cum agros quod eſt tractus: ⁊
dicitur hic epigrus epigri.i. clauus quo lignum adhe/
ret: quia ſupertrahatur.

E pilema. lemos vel lema grece latine dicitur vorago. ⁊
componit cum epi quod eſt ſupra: ⁊ dicit epilema tis
.i. emplaſtrum: quia ſuper lema.i. vulneris vel vlceris
voragine ponat.

E pilenſia ſie eſt quedā paſſio ſic dicta: qꝛ mentē apprehē
dens pariter ⁊ corpus poſſideat. greci enī apprehēſioneꝫ
epilenſiam vocant. hec paſſio dicit caduca: ⁊ alias lu/
natio: ⁊ morbus comitialis: qꝛ apud gentiles qū comi
tioꝝ die cuidā accidiſſet: comicia dicebant: vel qꝛ ex ti/
more vl verecūdie repulſe in comicijs ſepe illū morbū
incurrebant: cui tāta vis eſt vt homo valēs cōcidat et
ſpumet. hos vulgus lunaticos vocat: qꝛ per lune cur/
ſum contingat eis. ⁊ hinc epilenſiacus ca cum: qui talē
infirmitatē patit. ⁊ epilenticus ca cum penul. correpta
in eodem ſenſu.

E pilenticus ca cū penul. corr: in epilenſia eſt.

E pilogus ga gum: idem eſt qd reuolutio. vide ſupra ī qr/
ta pte in cap. de coloribus rhetoricis.

E pilemas dr gēma qū in candida gēma ſupnigreſcit co/
lor. vn̄ ⁊ nomē habet ab epi ⁊ melan qd eſt nigꝝ.

E pimenia. epi componit cum mene quod eſt defect⁹: vel
luna menſis. ⁊ dicit pluraliter hec epimenia nioꝝ.i. ex/
penſe: vel xenia: vel tributa que dant p ſingulos men/
ſes poſt defectū lune.i. poſt nouilunium.

E pinane in quarta pte vide ī cap. de colororibus rheto/
ricis: ⁊ acuitur in fine.

Epinicia oꝝ dr̄ feſtiuitas ⁊ gratiaꝝ actio ꝓ victoria ꝑhabita. vñ Machabe. ij. cap̄. viij. dr̄: Et qum epinicia agerent hieroſolymis. ⁊ corr. penul. ſm̄ vſum epinicia: ⁊ dr̄ ab epi qđ eſt ſupra ⁊ nicos qđ eſt victoria. vñ dr̄ ibi in gloſa: Pro epinicijs legit̄ in alia editione dies victorie: ſupatis ergo hoſtibus Judas feſtū celebrat.

Epinirion: ſicut dicit gloſa interlinearis Paralipo. ꝑmo cap̄. xv. In citharis ꝓ octaua canebant epinirion ⁊c̄. et interꝑtat̄ victori deo triumphus ⁊ palma. ꝓ octaua. n. .i. ꝓ myſterio reſurrectionis qđ celebrat̄ die octaua canebant epinirion. Alia lr̄a dicit epinichion qđ vt dicūt interꝑtat̄ victori deo palma: vel victoris dei triūphus.

Epiphanes ꝓducit penul̄. vñ in Aurora dicit̄: Antiochꝰ cornu ſignificat̄ in hoc epiphanes.

Epiphania componit̄ ab epi quod eſt ſupra ⁊ phania qđ eſt apparitio: q̄ſi epiphania. i. ſuꝑna apparitio. vel dicit̄ ab epi ⁊ phone ſonus. inde epiphania. i. ſupernus ſonꝰ vel diuinus ſanus: qꝛ eo die vox patris ſonuit de celo: Hic eſt filius meus dilectus. vel pleniꝰ ⁊ clarius ſic poteſt dici: Epiphania quadruplici vocabulo nūcupat̄: ſm̄ ꝙ quadruplici miraculo iſta dies decorat̄. hoc enī die magi chriſtū adorant. Qum enī chriſtus eſſet tredecim dieꝝ: magi ad eū ſtella duce venerunt. ⁊ inde ꝓp̄e dicit̄ epiphania ab epi qđ eſt ſupra ⁊ phanos qđ ē apparitio. ⁊ qꝛ tunc deſurſuꝫ ſtella apparuit: ſiue ipſe chriſtus ꝑ ſtellā que de ſurſum viſa eſt magis verus deꝰ demonſtrat̄. Eadē etiā die reuolutis. xxix. annis: qum iā annū. xxx. attigiſſet: qꝛ vt dicit Lucas: Erat Jeſus incipiens q̄ſi annoꝝ. xxx. habebat enī. xxix. āños ⁊ dies. xiij. et tūc inquā in Jordane baptizatus eſt. ⁊ ob hoc vocatur theophonia: a theos qđ eſt deꝰ ⁊ phanos apparitio vl̄ phonos ſonus: quia deus trinitas tūc apparuit: pater in voce: filius in carne: ſpūſſanctus in columbe ſpecie. ipſo iteꝝ die anno reuoluto: qum eſſet chriſtus annorum. xxx. ⁊. xiij. dieꝝ aquā in vinū mutauit in nuptijs: ⁊ iđ vocat̄ bethphonia a beth quod eſt domꝰ ⁊ phanos apparitio: qꝛ miraculo facto in domo verus deus apparuit. Predicta tria miracula tangunt̄ in quadā antiphona que cantat̄ ad benedictus: Hodie inquit celeſti ſponſo iuncta eſt eccleſia: qm̄ in Jordane lauit chriſtus eius crimina: currunt cū muneribus magi: ad regales nuptias: ⁊ ex aqua facto vino letanter conuiue. Ipſa inſuper die reuoluto anno qū eſſet annoꝝ. xxxi. ⁊. xiij. dieꝝ ſatiauit quinqꝫ milia hominū de quinqꝫ panibus: ſicut dicit Beda. ⁊ ob hoc vocat̄ phagiphania: a phage vel phagin: qđ ē bucca vel manducare: ⁊ phanos apparitio. ⁊ acuit penl̄. epiphania ſiue ni.

Epiphia oꝝ numeri pluralis gene. neu. ſunt ornamenta equoꝝ: vt frena vel pectoralia. Horatiꝰ: Optat epiphia bos piger: optat arare caballus. inde epiphiare. i. equū totaliter ornare.

Epiredium. epi componit̄ cū reda: ⁊ dr̄ hoc epiredīū dij: ⁊ dicunt̄ epiredia ꝓp̄e ꝑua ⁊ minora vehicula.

Epiſcopus. ſcopin quod eſt intendere vel ſpeculari componit̄ cū epi qđ eſt ſupra. ⁊ dicit̄ hic epiſcopus pi: quaſi ſuꝑſpeculator ⁊ ſuꝑintendens: curā ſubditoꝝ gerens. vel dr̄ ab epi ⁊ copos quod eſt labor quaſi ſuperlaborans. ſ. ſuꝑ gregem ſuū. ⁊ eſt nomen operis ⁊ oneris: vt vult Pap̄. ſm̄ illud Apoſtoli: Qui epiſcopatuꝫ deſiderant bonū opus deſiderant. ſed nūc magis videtur eſſe honoris q̄ꝫ oneris. Et eſt quadriꝑtitus ordo epiſcopoꝝ. ſ. in patriarchas: archiep̄os: metropolitanos: ⁊ ī ep̄os. Patriarcha ſummꝰ ⁊ ꝑnceps patꝝ interꝑtat̄: qꝛ ꝑmuꝫ. i. apoſtolicū retinet locū: ſicut patriarcha romanꝰ: antiochenus: alexandrinus. vide etiam de hoc in patriarcha. Archiep̄s dr̄: qꝛ ſummuſ ⁊ ꝑnceps ep̄oꝝ eſt. Tenet enī vicem apoſtolicaꝫ: ⁊ ꝑſidet tam metropolitanis q̄ꝫ ceteris epiſcopis. Metropolitani a menſura ciuitatuꝫ vocant̄. ſingulis enī ꝓuincijs ꝑſident: quoꝝ autoritati ⁊ doctrine ceteri ſacerdotes ſubiecti ſunt: ſine quibus reliquis ep̄is nil agere licet. ſolicitudo enī totius ꝓuincie ipſis cōmiſſa eſt. Omnes aūt ſuperiꝰ aſſignati ordines vno ⁊ eodē vocabulo ep̄i nominant̄: ſed iđ ꝑuato nomine quidā vtunt̄ ꝓpter diſtīctionē poteſtatis quā ſinguli acceperūt. Ab ep̄s aūt deriuat̄ hic ⁊ hec ep̄alis ⁊ hoc le. vnde epiſcopaliter aduerbiū. Itē ab epiſcopꝰ hic epiſcopatus tus tui. ⁊ hoc epiſcopiū pij: dignitas vl̄ officiū ep̄i. ⁊ epiſcopor paris. i. epiſcopatū habere: vel regere: ⁊ corr. ſco. vide etiā in metropolis. Hic pōt q̄ri: an religioſi qui ꝓmouent̄ in ep̄os teneant̄ ad obſeruātias regulares? Ad hoc dico ꝙ ſtatus religionis ad ꝑfectionē ꝑtinet quaſi quedā via in ꝑfectionē tendendi. ſtatus aūt ep̄alis ad ꝑfectionē ꝑtinet tanq̄ꝫ quoddam ꝑfectionis magiſteriū. vnde ſtatus religionis compat̄ ad epiſcopalem ſtatū: ſicut diſciplina ad magiſteriuꝫ: et diſpoſitio ad perfectionē. diſpoſitio aūt nō tollit̄ perfectione adueniēte: niſi forte quantū ad id in quo ꝑfectioni repugnat: quantū ad id qđ ꝑfectioni ꝯgruit magis ꝯfirmat̄: ſicut diſcipulo qum ad magiſteriū peruenerit nō ꝯgruit ꝙ ſit auditor: ꝯgruit tñ ſibi ꝙ legat ⁊ meditet̄ etiā magis q̄ꝫ ante. Sic igit̄ dicēdū eſt ꝙ ſiqua ſunt in regularibꝰ obſeruantijs que nō impediant pontificale officiū: ſed magis valēt ad ꝑfectiōis cuſtodiā: ſicut ē ꝯtinentia: paupertas: ⁊ alia huiuſmōi: ad hec remanet religioſus etiaꝫ factus ep̄s obligatus: ⁊ ꝑ ꝯſequens ad portandū habitū ſue religionis: qui eſt huiuſmodi obligationis ſignū. Siqua vͦ ſunt in obſeruantijs regularibus que officio pontificali repugnent: ſicut eſt ſolitudo: ſilentium: ⁊ alique abſtinentie: vel vigilie graues: ex quibꝰ impotens corꝑe redderet̄ ad exequendū pontificale officium ad huiuſmodi ſeruanda nō obligat̄. In alijs tñ pōt diſpenſatione vti ſm̄ ꝙ requirit neceſſitas ꝑſone vel officij: vel ꝯditio hominū cū quibꝰ morat̄: ꝑ modū quo etiā ꝑlati religionū in talibus ſecuꝫ diſpenſant. Teſtamentū aūt nullo modo facere poteſt: qꝛ ſola diſpenſatio ei cōmittit̄ reꝝ eccleſiaſticaꝝ que morte finit̄ ex qua incipit teſtamentū valere: vt Apl̄s dicit ad hebreos. ix. Si tamē ex cōceſſione domini pape faciat teſtamentū: nō intelligit̄ ex ꝓprio facere teſtamentum ſed apoſtolica autoritate intelligit̄ eſſe ampliata poteſtas ſue diſpenſationis: vt eius diſpenſatio poſſit valere poſt mortē: ſicut dicit frater Thomas. vide etiam in honoro: ⁊ acceptio.

Epiſinalimpha. ſinalimpha componit̄ cuꝫ epi quod eſt ſupra: ⁊ dr̄ hec epiſinalimpha. i. ꝯcurſus duaꝝ vocaliuꝫ in eadem ſyllaba ⁊ in eadem dictione poſitaꝝ cuꝫ colliſione vtriuſqꝫ. ⁊ dr̄ epiſinalimpha q̄ſi ſupra ſinalimpha: qꝛ plus eſt q̄ꝫ ſinalimpha. plus eniꝫ eſt ita duas vocales ſubtiliare vt ꝓferant̄ ſm̄ vnū impulſum q̄ſi in vnuꝫ ſonū: ita tñ ꝙ vtraqꝫ aliquid ſoni retineat: q̄ꝫ ita duas cōiungere vt altera totū ſuum ſonū amittat ſm̄ Hug. hec alio nomine dr̄ ſynereſis ſm̄ quoſdā. vñ dic̄ Pap̄. Epiſinalimpha vel ſynereſis eſt cōglutinatio duaꝝ ſyllabaꝝ in vnā: vt neri ꝓ nerei. De ſynereſi aūt dixi ſupra in quarta ꝑte in cap̄. de methaplaſmo.

Epithaſis penul̄. corre. alio nomine dr̄ epictaſis ꝑ ct. vide ſupra in epictaſis in ſuo loco.

Epiſtilium componit̄ ab epi ⁊ ſtilus. ⁊ eſt capitelluꝫ qđ